

سفرنامه حضرت خاقانی

۱۹۱

بو كتاب بر مقدمه واوج فن وبرخاتمه اوزره ترتيب اولنمشدر	مقدمة الكتاب هيئت اسلامى درت فصل ايله بيلديرر ٣	فصل اول اجمال ترتيب خلقت عالمى وعرش اعظمى التى نوع ايله بيلديرر ٣	نوع اول خلاق جهانك عالمده اولان بدايع صنايعن تفكره بادى اولان اياتى بيلديرر ٣
نوع ثانى اجمال ترتيب خلقت عالمى بيلديرر ٥	نوع ثالث كيفيت عرش اعظمى وحملهٔ محترمى بيلديرر ٦	نوع رابع عرش اعظمك حولنده اولان انهارى وملائكه يى بيلديرر ٦	نوع خامس كرسى يى ولوح وقلمى وسدره يى وطوبى وصورى بيلديرر ٨
نوع سادس ملائكهٔ سدره يى وديك عرشى وتسبيحلرينى بيلديرر ٨	فصل ثانى اوصاف جنانى وحور وغلمانى درت نوع ايله بيلديرر ٩	نوع اول اسما واوصاف جنانى وانده اولان انهار واشجار وبنيانى بيلديرر ٩	نوع ثانى نعيم جنانى وحور وغلمانى ودولت لقاء رحمانى بيلديرر ١٠
نوع ثالث خلاصهٔ نعيم جنانى واول دولته نائل اولانى بيلديرر ١١	نوع رابع لواى حمد واوصافنى وبيت معمورى واحوالنى بيلديرر ١١	فصل ثالث حجب وبحار وخزائنى وسموات وشمس وقمر ونجومى درت نوع ايله بيلديرر ١٢	نوع اول حجب ملائكه يى وبحار وسمواتى وملكارينى واشكال وتسبيحاتنى بيلديرر ١٢
نوع ثانى شمس وقمر ونجومك درون دريا ده طلوع وغروبن بيلديرر ١٢	نوع ثالث ليل ونهارى وحدود شمسى وكسوف وخسوفى بيلديرر ١٣	نوع رابع بعض احوال كائنات وجو عجايبى بيلديرر ١٤	فصل رابع بحار سبعه وجبال قاف وطبقات ارضين ونيرانى واشراط ساعت ومحشرى بيلديرر ١٥
نوع اول بحار سبعه يى وجبال قاف ثمانيه يى واجمال ارضين وجهنمى بيلديرر ١٥	نوع ثانى اراضين سبعه يى وطبقات جهنمى وهر برينك ساكنلرينى بيلديرر ١٦	نوع ثالث حضرت آدمك ظهورنى وجنته صعود وهبوطنى وحبيب اكرمى وبقاى شريعتى بيلديرر ١٧	نوع رابع اشراط ساعتى ونفخ صورى وزلزله يى وخراب سمواتى بيلديرر ١٩
نوع خامس نفخهٔ ثالثه يى وحشر اجسادى ودفتر وميزانى وصراط واعرافى بيلديرر ٢٠	فن اول ماهيت جواهر واعراضى وهيئت وتبدل عناصرى اوج باب ايله بيلديرر ٢٤	باب اول ترتيب خلقت اكوانى وكيفيت جواهر واعراضى درت فصل ايله بيلديرر ٢٤	فصل اول اثبات واجب الوجودى وجواهر واعراضى اوج نوع ايله بيلديرر ٢٤

نوع اول حضرت واجب الوجودك اثباتنى برهان ايله بيلديرر ٢٤	نوع ثانى ممكن الوجود اولان اقسام جواهرى اجمالا بيلديرر ٢٤	نوع ثالث ممكن الوجود اولان اقسام تسعهٔ اعراضى اجمالا بيلديرر ٢٦	فصل ثانى ترتيب ظهور عقول ونفوس وافلاكى وتبدل اركانى وتولد مواليدى درت نوع ايله بيلديرر ٢٦
نوع اول ترتيب ظهور عقول ونفوس وافلاكى وعناصر اربعه دن صدور ايدن كيفياتى بيلديرر ٢٦	نوع ثانى عناصر اربعه نك مراتب وطبايعنى وبرى برينه انقلابنى بيلديرر ٢٧	نوع ثالث دلائل استحاله عناصرى وتولد معدن ونبات وحيوان وانسانى وبينلرنده متوسطى بيلديرر ٢٧	نوع رابع مبدأ ومعاد ارواحى وكيفيت دور وجود اشباحى بيلديرر ٢٨
فصل ثالث علم حسابك اهم اولان قواعدنى اهون وجوه اوزره اون نوع ايله بيلديرر ٣٠	نوع اول عددك تعريفنى وصحيحنى وكسورنى ومنطقنى واصمنى وتامنى وناقصنى بيلديرر ٣٠	نوع ثانى اصول وفروع مراتب عددى وتعريفات جمعى وتفريقى وتضعيفنى وضربنى وتصنيفنى وقسمتى بيلديرر ٣١	نوع ثالث جمعك طريق اهون بيان ايدر ٣١
نوع رابع تفريق اعدادك طريق اهون بيان ايدر ٣٢	نوع خامس تضعيف اعدادك طريق اهون بيان ايدر ٣٢	نوع سادس تصنيف اعدادك طريق اهون بيان ايدر ٣٢	نوع سابع انواع ضربك طريق اسهلن بيان ايدر ٣٣
نوع ثامن قسمت اعدادك طريق اهون بيان ايدر ٣٤	نوع تاسع جذر وكسورى استخراجك طريق اهون بيان ايدر ٣٥	نوع عاشر مجهولات عدديه يى استخراجك طريق اهون بيان ايدر ٣٧	فصل رابع علم هندسه نك لازم اولان اشكالن درت نوع ايله بيلديرر ٣٨
نوع اول نقطه وخط وسطح وجسمك تعريفلرين وخط وسطحك اقسامن بيلديرر ٣٨	نوع ثانى مثلثات ومربعات وزواياىى ودائره ومركز ومحيطنى وقطر وقوسنى بيلديرر ٣٩	نوع ثالث اشكال مجسمه دن مكعبى واسطوانه يى ومخروطى وكره يى واجزاسنى بيلديرر ٤٠	نوع رابع اشكال مسطحه نك مساحه لرين ومجسمه نك مقدار وارتفاعلرن بيلديرر ٤١
باب ثانى اثبات كريت هيئت عالمى وتفصيل احوال افلاكى اون فصل ايله بيلديرر ٤٥	فصل اول كريت عالمى ودوائر عظامى وطبقات افلاك وعناصرى وفلك اعظمى التى نوع ايله بيلديرر ٤٥	نوع اول ادلهٔ كريت افلاك وعناصرى وكريته متعلق اولان مسائل عجيبه يى بيلديرر ٤٥	نوع ثانى كريت عالمى اثبات ايدن ادلهٔ عقليه يى بيان ايدر ٤٥

نوع ثالث قاعدهٔ استداره یه مبنی اولان مسائل عجیبه یی بیلدیرر ٤٦	نوع رابع کرهٔ عالم اوزرنده رسم اولنان دوائر عشرهٔ عظامی وصغاری بیلدیرر ٤٧	نوع خامس طبقات افلاک کلیه یی واثبات افلاک جزئیه یی وحرکتلرن بیلدیرر ٤٩	نوع سادس هیئت فلک اطلسی وحرکت یومیه سنی وسائر اوصافنی بیلدیرر ٥١
فصل ثانی هیئت فلک بروجی وطبایع مثلثات بروجی ومنازل قمری درت نوع ایله بیلدیرر ٥١	نوع اول فلک ثامنی بیلدیرر ٥١	نوع ثانی اشکال واسماء بروجی ومثلثات اربعه سنی بیلدیرر ٥٢	نوع ثالث منازل قمری واسما واشکالن وعرض اربعینده طلوع وغروبلرن اوقات ومواضعیله بیلدیرر ٥٤
نوع رابع فلک بروجی وانده اولان کواکب وثوابتک ابعاد واجرامن بیلدیرر ٥٨	فصل ثالث هیئت سماء سابعی وانده اولان کوکب زحلی التی نوع ایله بیلدیرر ٥٨	نوع اول کوکب زحلک فلک ممثلی هیئتن وحرکت طبیعیتن بیلدیرر ٥٨	نوع ثانی کوکب زحلک فلک خارج المرکزی هیئتن وحرکت طبیعیه سن بیلدیرر ٥٩
نوع ثالث کوکب زحلک فلک تدویری وکیفیت حرکتن بیان ایدر ٥٩	نوع رابع کوکب زحلک استقامتن واقامتن وشمس ایله ارتباط واحتراقن بیلدیرر ٦٠	نوع خامس کوکب زحلک اوج وحضیضینی وراس وذنب جوزهرلرن بیلدیرر ٦٠	نوع سادس کوکب زحلک طبیعت واوصافن ومسافهٔ بعدن ومساحهٔ جرمن بیلدیرر ٦١
فصل رابع هیئت سماء سادسی وانده اولان مشترینک اوصافن بش نوع ایله بیلدیرر ٦١	نوع اول کوکب مشترینک فلک ممثلی هیئتن وکیفیت حرکت طبیعیه سن بیلدیرر ٦١	نوع ثانی کوکب مشترینک فلک خارج المرکزی هیئتن وحرکت طبیعیه سن بیلدیرر ٦٢	نوع ثالث کوکب مشترینک فلک تدویری هیئتن ومقدار حرکتن بیلدیرر ٦٢
نوع رابع کوکب مشترینک اقامت واستقامتن وشمس ایله اولان ارتباط واحتراقن بیلدیرر ٦٢	نوع خامس کوکب مشترینک اوج وحضیضن وجوزهرن واوصافن وبعد وجرمن بیلدیرر ٦٣	فصل خامس هیئت سماء خامسی وانده اولان مریخک اوصافن بش نوع ایله بیان ایدر ٦٤	نوع اول کوکب مریخک فلک ممثلی هیئتن وکیفیت حرکت طبیعیه سن بیلدیرر ٦٤
نوع ثانی کوکب مریخک فلک خارج المرکزی شکلن وحرکت طبیعیه سن بیلدیرر ٦٤	نوع ثالث کوکب مریخک فلک تدویری هیئتن ومقدار حرکتن بیلدیرر ٦٥	نوع رابع کوکب مریخک استقامت واقامتن وشمس ایله اولان ارتباط واحتراقن بیلدیرر ٦٥	نوع خامس کوکب مریخک اوج وحضیضن وجوزهرن واوصافن وبعد وجرمن بیلدیرر ٦٦

فصل سادس هیئت سماء رابعی وانده سلطان اولان شمسک اوصافن درت نوع ایله بیان ایدر ٦٦	نوع اول نیر اعظمک خواص مجملنی وفلک ممثلنی وحرکتنی بیلدیرر ٦٦	نوع ثانی شمس منیرک فلک خارج المرکزنی هیئت وحرکتیله بیلدیرر ٦٧	نوع ثالث شمس منیرک اوج وحضیضنی اعتدال ونقطه لرن وبطؤ وسرعتن بیلدیرر ٦٧
نوع رابع شمس منیرک طبیعت وصفاتن ومنافع وتأثیراتن وبعد وعظمتن بیلدیرر ٦٨	فصل سابع هیئت سماء ثالثی وانده اولان کوکب زهره نک اوصافن بش نوع ایله بیان ایدر ٦٩	نوع اول زهرهٔ زهرانک فلک ممثلی هیئتن ومقدار حرکت طبیعیه سن بیلدیرر ٦٩	نوع ثانی کوکب زهره نک فلک خارج المرکزی شکلن وحرکت طبیعیه سن بیلدیرر ٦٩
نوع ثالث کوکب زهره نک فلک تدویری هیئتن ومقدار وحرکتن بیلدیرر ٧٠	نوع ربع کوکب زهره نک استقامت واقامتن وشمس ایله اولان ارتباط واحتراقن بیلدیرر ٧٠	نوع خامس کوکب زهره نک اوج وحضیضن وجوزهر واوصافن وبعد وجرمن بیلدیرر ٧١	فصل ثامن هیئت سماء ثانی یی وانده اولان کوکب عطاردک احوالن بش نوع ایله بیان ایدر ٧١
نوع اول کوکب عطاردک فلک ممثلی هیئتن وکیفیتن وحرکت طبیعیه سن بیلدیر ٧١	نوع ثانی کوکب عطاردک فلک مدیرنی وفلک حاملی هیئت وحرکتیله بیلدیرر ٧٢	نوع ثالث کوکب عطاردک فلک تدویرنی هیئت ومقدار حرکتن بیلدیرر ٧٣	نوع رابع کوکب عطاردک سرعت واستقامتن وشمس ایله اولان حالاتن بیلدیرر ٧٣
نوع خامس کوکب عطاردک اولکی اوج وحضیضن وجوزهری مواضعن واوصافن بیلدیرر ٧٤	فصل تاسع هیئت سماء دنیایی وانده اولان قمر زیبایی واحوال واوصافنی التی نوع ایله بیلدیرر ٧٤	نوع اول قمرک فلک جوزهرنی وفلک مائلنی هیئت وحرکتیله بیلدیرر ٧٤	نوع ثانی قمرک بیکرک فلک حاملنی هیئت وحرکتیله بیلدیرر ٧٥
نوع ثالث کوکب قمرک فلک تدویری هیئتن وکیفیت حرکتن بیلدیرر ٧٥	نوع رابع نیر اعظمه نسبتله نیر قمره عارض اولان احوالنی بیلدیرر ٧٦	نوع خامس نیر اعظمه نیر اصغرله اولان کسوفی وقمره کان خسوفی بیلدیرر ٧٧	نوع سادس نیر اصغرک طبیعت واوصافن ومسافهٔ بعدن ومقدار جرمن بیلدیرر ٧٨
فصل عاشر نیر اصغرک تأثیر واختیاراتن وسائر سیارات وافلاکک احوالن بش نوع ایله بیلدیرر ٧٨	نوع اول کوکب قمرک قدرت باریله مشاهده اولنان تأثیراتن بیلدیرر ٧٨	نوع ثانی کوکب قمرک بروج اعتباریله اولان خواص واختیاراتن بیلدیرر ٧٩	نوع ثالث سبعهٔ سیاره نک تشبیهاتن وافاق اعتباریله تأثیرات ساعاتن بیلدیرر ٨١

نوع رابع افلاکک اعداد واصواتی وحرکات مراکزله دوائر اعتباراتنی بیان ایدر ٨٢
نوع خامس کواکب سبعهٔ سیاره نک وکیفیات اربعه نک مبدأ تأثیراتن بیلدیرر ٨٥
باب ثالث جهان کون وفساد اولان ارکان اربعه نک وموالید ثلثه نک احوالن اون فصلله بیلدیرر ٩١
فصل اول ماهیت عنصر ناری وانک کیفیت واحوال واطوارن درت نوع ایله بیلدیرر ٩١
نوع اول کرهٔ نارک بعض احوال واطوارن بیان وعیان ایدر ٩١
نوع ثانی عنصر نارک طبیعت وقابلیتن ومسافهٔ بعدن وثخنن بیلدیرر ٩١
نوع ثالث عنصر نارک عالمده موجود اولان انواعن بیان ایدر ٩١
نوع رابع نارک سراجه اتصالنه روحک بدنه اتصالنک مشابهتن بیلدیرر ٩١
فصل ثانی ماهیت عنصر هوائی واوج طبقه سندن ایکی طبقه سنی وکائنات جوی درت نوع ایله بیلدیرر ٩٢
نوع اول کرهٔ هوانک حیز وطبیعتن ومسافهٔ بعدن وثخنن وحرکتن بیلدیرر ٩٢
نوع ثانی کرهٔ هوانک طبقهٔ علیاسنده بولنان کائنات جوی بیلدیرر ٩٢
نوع ثالث کرهٔ هوانک طبقهٔ وسطاسی وانده بولنان کائنات جوی بیلدیرر ٩٣
نوع رابع کرهٔ هوانک بنه طبقهٔ وسطاسنده بولنان کائنات جوی بیلدیرر ٩٣
فصل ثالث هوانک طبقهٔ سفلاسنی وحرکات واوصافنی سکز نوعله بیلدیرر ٩٤
نوع اول عنصر هوانک طبقهٔ سفلاسنک بعض احوالنی بیلدیرر ٩٤
نوع ثانی هوانک طبقهٔ سفلاسنده بولنان ریاح مختلفه یی وجهاتنی بیلدیرر ٩٤
نوع ثالث بزی محیط اولان هوانک ابدان وارواحده اولان تأثیرات ومنافعن بیلدیرر ٩٥
نوع رابع بزی محیط هوایه عارض بولنان تغیرات طبیعیه یی بیلدیرر ٩٦
نوع خامس بزی محیط اولان هوایه عارض بولنان تغیرات غیر طبیعیهٔ سماویه یی بیلدیرر ٩٧
نوع سادس بزی احاطه ایدن هوایه عارض اولان تغیرات غیر طبیعیهٔ ارضیه یی بیلدیرر ٩٧
نوع سابع بزی احاطه ایدن هوایه عارض اولان ضد مجرای طبیعی بولنان تغیراتی بیلدیرر ٩٨
نوع ثامن بزی احاطه قیلان هوانک بزه اولان تأثیراتن ورياح منافعن بیلدیرر ٩٩
فصل رابع کرهٔ هوانک طبقهٔ سفلاسنده اولان کائنات جوی وایام ولیالی وسنین وشهوری بش نوع ایله بیلدیرر ٩٩
نوع اول قوس قزح وهاله یی وطمان وقراوی وژاله یی بیلدیرر ١٠٠
نوع ثانی صبح وشفق وظلالک حقیقت احوالن بیلدیرر ١٠١
نوع ثالث لیل ونهارک حد اعتبارن وساعات مقدارن بیلدیرر ١٠٢
نوع رابع سنهٔ شمسیهٔ حقیقیه یی وشهور بروجیه یی واسماء شهور رومیه یی بیلدیرر ١٠٢
نوع خامس سنهٔ قمریهٔ دوریه یی وشهور هلالیه یی وغرر شهور رومیه وعربیه یی بیلدیرر ١٠٣

فصل خامس ماهیت عنصر مائی وانک جمیع اوصاف واحوالنی یدی نوعله بیلدیرر ١٠٨
نوع اول ماهیت عنصر مائی وانک طبیعتنی وبعض احوالنی بیلدیرر ١٠٨
نوع ثانی عنصر مانک اختلاف اوصاف واسماسنی بیلدیرر ١٠٨
نوع ثالث میاه بحارک انواع حرکاتن واسباب وفوایدن بیلدیرر ١١٠
نوع رابع بحر ایله برک بری برینه تحول وتبدل ایتمسنی بیلدیرر ١١٠
نوع خامس بحرک اهل بر وبحره اولان منافعن وکندی حیواناتن بیلدیرر ١١٢
نوع سادس بحرک منافعندن اولان سفینه لرک سواحله سیرن بیلدیرر ١١٢
نوع سابع طبقهٔ مائیه نک ثخنن وکرهٔ بحر وبری وسفینه ایله دوری بیلدیرر ١١٣
فصل سادس ماهیت عنصر خاکی وانک کیفیت واحوالنی واوصافنی درت نوعله بیلدیرر ١١٧
نوع اول ماهیت عنصر خاکی وانک فوائد وخواصنی وجبالنی بیلدیرر ١١٧
نوع ثانی عنصر ترابک ایکی طبقه بولندیغی وکریتی شرعه تطبیق اولندیغی بیلدیرر ١١٨
نوع ثالث ربع مسکوندن غیری بریکی دنیای معمورک نیجه بولندیغی بیلدیرر ١١٩
نوع رابع اسباب تفجر عیونی ومادهٔ زلزلهٔ زمینی حکیمانه بیلدیرر ١٢٠
فصل سابع کرهٔ ارض اوزرنده فرض اولنان دوائری واقالیمه انقسامنی التی نوعله بیلدیرر ١٢١
نوع اول کرهٔ ارض اوزرنده تعیین وفرض اولنان دوائر واقطابی بیلدیرر ١٢١
نوع ثانی کرهٔ زمینک دوائر اربعه ایله اقسام خمسه یه انقسامن بیلدیرر ١٢٢
نوع ثالث ربع مسکونک اقالیم سبعهٔ حقیقیه یه تقسیم اولندیغنی بیلدیرر ١٢٢
نوع رابع اقالیم سبعه نک حدودنده بولنان ممالک معموره یی واهالیسنی بیلدیرر ١٢٣
نوع خامس اقالیم سبعه نک ماوراسی معمور بولندیغی واقالیم اعتبار اولندیغی بیلدیرر ١٢٤
نوع سادس امزجهٔ مساکن وبلادی وانلرک اهالیسی طبایعن بیلدیرر ١٢٥
فصل ثامن دوائر طول وعرض ایله ارضک انقسامن وغیری ارتسامن التی نوعله بیلدیرر ١٣١
نوع اول دوائر طول وعرض ایله کرهٔ ارضک انقسامن وبلادک بری برینه نسبتلر بیلدیرر ١٣١
نوع ثانی دائرهٔ هندیه ایله خط زوال وخط اعتدال وسمت قبله استخراجن بیلدیرر ١٣١
نوع ثالث قطب عالم قرینده اولان جدی ایله مسافهٔ درجهٔ ارضک قیاسنی بیلدیرر ١٣٣
نوع رابع بر وبحری کیل وسیر ایله اجزای مسافاتن قیاس ایتمه یی بیلدیرر ١٣٤
نوع خامس ربع مسکونک مثلثات بروجه منسوب اولان بلاد وجهاتن بیلدیرر ١٣٤
نوع سادس زمانک اون ایکی حیوانک اوصافی اوزرینه دورانن بیلدیرر ١٣٦
فصل تاسع هیئت جدیده نک شهرت بولدیغن وطبایع فلکیاتی طقوز نوعله بیلدیرر ١٤٤

نوع اول بو هیئت جدیده نك مشهور اولوب اعتبار بولدیغن بیلدیرر ١٤٤	نوع ثانی هیئت جدیده نك قواعدی اسان ومضبوط اولدیغن بیلدیرر ١٤٤	نوع ثالث آفتابك حولنده ارضك کیفیت جولان ودورانن بیلدیرر ١٤٥	نوع رابع کرهٔ ارضك محوری دائرهٔ سنویه سنك محور عالمه موازی اولدیغن بیلدیرر ١٤٥
نوع خامس هیئت جدیده نك قواعدی رسوخ بولوب معتبر اولدیغن بیلدیرر ١٤٦	نوع سادس هیئت جدیده یه نسبتله خمسهٔ متحیره نك بطؤ واقامتن بیلدیرر ١٤٧	نوع سابع بو هیئت جدیده اهلنه توجه ایدن اسوله واجوبه یی بیلدیرر ١٤٨	نوع ثامن بو هیئت جدیده اهلنه استناد قواعد طبیعیات ایله معارضاتی بیلدیرر ١٤٩
نوع تاسع بو هیئت جدیده یه کوره افلاکك طبایع واعدادنی بیلدیرر ١٥٠	فصل عاشر کیفیت تکون کائنات مرکباتی اعنی تامه یی یدی نوعله بیان ایدر ١٥٣	نوع اول طبیعیاتدن بولنان جمیع کائنات مرکباتك اصول وموادنی بیلدیرر ١٥٣	نوع ثانی موالید ثلاثه نك اولی اولان معدنیاتك احوالنی وبعض انواعنی بیلدیرر ١٥٣
نوع ثالث معدنیاتدن اجسام غلیظهنك تکونات وطبایع واوصافن بیلدیرر ١٥٤	نوع رابع معدنیاتدن احجارك تکونات وتلوناتن بیلدیرر ١٥٥	نوع خامس موالید ثلاثه نك ثانیسی اولان نباتاتك احوالنی بیلدیرر ١٥٥	نوع سادس موالید ثلاثه نك ثالثی اولان حیواناتك احوالنی بیلدیرر ١٥٦
نوع سابع جنس حیوانك اشرف انواعی بولنان افراد انسانك ماهیتن بیلدیرر ١٥٧	فن ثانی مرآت ابدان اولان علم تشریح وتشریح جسم وجانی بش باب ایله حکیمانه بیلدیرر ١٥٩	باب اول فوائد علم تشریح ابدانی ومبدأ ومعاد جسم وجانی وطبایع اعضاینی اوچ فصله بیلدیرر ١٥٩	فصل اول فوائد علم تشریح ابدانی وبعض احوال جسم وجانی التی نوع ایله بیان ایدر ١٥٩
نوع اول فوائد علم تشریحی ومنافع فن تشریحی بیلدیرر ١٥٩	نوع ثانی بدن انسانده اولان بعض غرایب وصنایع یزدانی بیلدیرر ١٥٩	نوع ثالث مبدأ ومعاد بدن انسانی حکیمانه تفصیلا بیان ایدر ١٦٠	نوع رابع کیفیت نزول وصعود جسم وجانی وتغیر بدن وبقای روح روانی بیلدیرر ١٦١
نوع خامس کیفیت تغیر ابدانی وبقای روح روانی مثالیله بیان ایدر ١٦٢	نوع سادس بو جهان بزی والدهٔ مشفقه کبی تربیه ایلدیکن بیان ایدر ١٦٣	فصل ثانی کیفیت ترکب ابدانی وماهیت طبایع اعضاینی بش نوع ایله بیان ایدر ١٦٣	نوع اول کیفیت ترکب ابدانی وماهیت امتزاج ارکانی بیان ایدر ١٦٣

نوع ثانی ماهیت طبایع اعضاینی وبدن انسانی بیان ایدر ١٦٤	نوع ثالث کیفیت امزجهٔ اسنان انسانی علامتیله بیان ایدر ١٦٤	نوع رابع کیفیت تولد اخلاط اربعهٔ ابدان انسانی بیان ایدر ١٦٥	نوع خامس اسباب تولد اخلاطی وبخاراتدن حاصل اولان روح طبیعی یی بیلدیرر ١٦٥
فصل ثالث کیفیت وماهیت ومنافع اعضایی درت نوع ایله بیان ایدر ١٦٦	نوع اول کیفیت وماهیت اعضای انسانی بیان ایدر ١٦٦	نوع ثانی اسما وقوای اعضای انسانی بیان ایدر ١٦٧	نوع ثالث کیفیت تکون اعضای جنینی بیان ایدر ١٦٧
نوع رابع خواص وفوائد اعضای بدن انسانی بیان ایدر ١٦٨	باب ثانی کیفیت ترکب عظام بدن انسانی اوچ فصله بیان ایدر ١٦٨	فصل اول کیفیت ترکب عظام رأسی واسما وخواصنی التی نوعله بیان ایدر ١٦٩	نوع اول اجمال فواید عظام اعضای بدن انسانی بیان ایدر ١٦٩
نوع ثانی کیفیت ترکب عظام قحف رأس انسانی بیان ایدر ١٦٩	نوع ثالث رأس انسانك قاعده وحیطانی اولان عظام خمسه یی بیان ایدر ١٧٠	نوع رابع فك اعلانك کیفیت ترکب عظامن بیان ایدر ١٧٠	نوع خامس منافع انفی وترکب عظامنی وفك اسفلی بیان ایدر ١٧١
نوع سادس کیفیت اسنان انسانی واسما واشکالن بیان ایدر ١٧١	فصل ثانی کیفیت ترکب عظام صلبی وعظام عنقی واضلاع وترقوتی بش نوعله بیلدیرر ١٧٢	نوع اول کیفیت ترکب عظام صلب انسانی بیان ایدر ١٧٢	نوع ثانی عظام عنقی نظام وانتظامیله بیان وعیان ایدر ١٧٣
نوع ثالث فقار صدرك کیفیت ترکب نظامن بیان ایدر ١٧٤	نوع رابع عظام اضلاعی انواع نظامیله بیان ایدر ١٧٤	نوع خامس عظام ترقوتك نظام وانتظامن بیان وعیان ایدر ١٧٥	فصل ثالث کیفیت ترکب عظام یدینی ورجلینی واسما وخواصنی یدی نوعله بیان ایدر ١٧٥
نوع اول عظام عضدینی نظام وانتظامیله بیان وعیان ایدر ١٧٥	نوع ثانی عظام ساعدینی نظام وانتظامیله بیان وعیان ایدر ١٧٦	نوع ثالث عظام رسغ یدینی نظام وانتظامیله بیان وعیان ایدر ١٧٦	نوع رابع عظام اصابع یدینی نظام وانتظامیله بیان وعیان ایدر ١٧٧

نوع خامس عظام عانه وتخذینی انتظامیله بیان وعیان ایدر ۱۷۸	نوع سادس عظام ساقینی ومفصل رکبتینی بیان ایدر ۱۷۸	نوع سابع عظام قدمینی ونظام اصابعن بیان ایدر ۱۷۹	باب ثالث کیفیت حرکات اعضایی وماهیت عضلات واجزاسنی اوج فصلله بیلدیرر ۱۸۰
فصل اول کیفیت تألف عضلاتی ورأس ورقبه‌ده اولان حرکاتی یدی نوعله بیان ایدر ۱۸۰	نوع اول تألف عضلاتی وانلرله حاصل اولان حرکاتی بیان ایدر ۱۸۰	نوع ثانی بعض عضلات وجهی وانلرله حاصل اولان حرکاتی بیان ایدر ۱۸۰	نوع ثالث حرکات خدین وشفتین وارنبتینه وسیله اولان عضلاتی بیلدیرر ۱۸۱
نوع رابع فك اسفلك حرکتنی وفوائدنی وعضلاتنی بیلدیرر ۱۸۱	نوع خامس رأس ورقبه‌نك حرکات وعضلاتن بیان ایدر ۱۸۲	نوع سادس محل صوت اولان حنجره‌نك غضاریف وعضلات وحرکاتن بیلدیرر ۱۸۲	نوع سابع حلقومك وعظم لامینك عضلات وحرکاتن بیلدیرر ۱۸۳
فصل ثانی کیفیت عضلات صدری وکتفین ویدین واصابعی وحرکاتنی التی نوعله بیلدیرر ۱۸٤	نوع اول صدری قبض وبسط ایدن عضلاتی بیان ایدر ۱۸٤	نوع ثانی مفصل کتفی عضدله تحریك ایدن عضلاتی بیلدیرر ۱۸٤	نوع ثالث عضلات ساعدی وحرکاتنی بیان وعیان ایدر ۱۸٥
نوع رابع عضلات رسغی وحرکاتنی تفصیل وبیان ایدر ۱۸٦	نوع خامس عضلات اصابعی وحرکاتنی تفصیل وبیان ایدر ۱۸٦	نوع سادس عضلات کفی وفوائدنی تفصیل وبیان ایدر ۱۸۷	فصل ثالث کیفیت عضلات صلبی وبطنی ورجلین وحرکات ومنافعن یدی نوع ایله بیلدیرر ۱۸۷
نوع اول عضلات صلبی وحرکات ومنافعنی بیان وعیان ایدر ۱۸۷	نوع ثانی عضلات بطنی وحرکات ومنافعنی بیان ایدر ۱۸۷	نوع ثالث عضلات انثیینی وحرکات ومنافعنی بیان ایدر ۱۸۸	نوع رابع عضلات فخذینی وحرکات ومنافعنی بیان ایدر ۱۸۸
نوع خامس عضلات مفصل رکبه‌یی وحرکاتنی بیان ایدر ۱۸۹	نوع سادس مفصل قدمی تحریك ایدن عضلاتی بیان ایدر ۱۹۰	نوع سابع عضلات اصابع قدمی وحرکات ومنافعنی بیلدیرر ۱۹۰	باب رابع کیفیت اعصاب وعروق وقوایی وقیافت اعضایی بش فصلله بیلدیرر ۱۹۱

فصل اول منابت ومنافع اعصاب ابدانی بش نوعله بیان ایدر ۱۹۱	نوع اول حکمت اشکال اعضا ورأس انسانی وفوائدنی بیان ایدر ۱۹۱	نوع ثانی دماغدن نشأت ایدن اعصاب مقلتینی بیان ایدر ۱۹۲	نوع ثالث دماغدن نشأت ایدن اعصابك ازواج خمسهٔ باقیه‌سن بیلدیرر ۱۹۲
نوع رابع فقرات رقبه نخاعندن نشأت ایدن اعصابی بیان ایدر ۱۹۳	نوع خامس صدر وصلبك فقراتی نخاعندن نشأت ایدن اعصابی بیلدیرر ۱۹٤	فصل ثانی منابت عروق ضاربه‌یی وفوائدنی بش نوعله بیان ایدر ۱۹٥	نوع اول یورکدن نشأت ایدن شریان وریدی‌یی بیان ایدر ۱۹٥
نوع ثانی یورکدن نشأت ایدن شریان کبیرك کتف ویدینه صعودنی بیلدیرر ۱۹٥	نوع ثالث اعضاء رأسه صعود ایدن شرائینی بیان ایدر ۱۹٥	نوع رابع یورکدن اسفله نزول ایدن قسم اعظم شریانی بیان ایدر ۱۹٦	نوع خامس فخذین وساقین وقدمین سمتلرینه نزول ایدن شرائینی بیلدیرر ۱۹۷
فصل ثالث منابت عروق ساکنه‌یی ومنافعنی التی نوعله بیان ایدر ۱۹۷	نوع اول کبددن نشأت ایدن عرق بابك فروع منافعن بیلدیرر ۱۹۷	نوع ثانی کبددن نشأت ایدن عرق اجوفك بعض فروع ومنافعن بیلدیرر ۱۹۸	نوع ثالث کبددن نشأت ایدن عروق اجوفك صدر وکتفین ورقبه ورأسه صعودنی بیلدیرر ۱۹۹
نوع رابع کبددن نشأت ایدن عرق اجوفك ساعد ویدینه کان فروعنی بیلدیرر ۲۰۰	نوع خامس عرق اجوفك کبددن اسفل بدنه اینن قسم اعظمنك فروعنی بیلدیرر ۲۰۱	نوع سادس عرق اجوفك قسم نازلندن فخذین اسافلنه کیدن فروعنی ومنافعنی بیلدیرر ۲۰۱	فصل رابع بدن انسانده انواع قوایی ومبدأ افعال اعضایی ونفوس اربعه‌یی التی نوعله بیلدیرر ۲۰۲
نوع اول بدن انسانده اولان انواع قوایی ومبادئ افعال اعضایی بیان وعیان ایدر ۲۰۲	نوع ثانی بدن انسانده اولان نفس طبیعیه ایله نفس نباتیه‌یی وخادملری بولنان قوایی بیلدیرر ۲۰۳	نوع ثالث بدن انسانده اولان نفس حیوانیه‌یی وحواس خمسهٔ ظاهره‌یی بیان ایدر ۲۰٤	نوع رابع نفس حیوانیه‌نك بدنده اولان خدامندن حواس خمسهٔ باطنه‌یی بیان ایدر ۲۰٤
نوع خامس نفس حیوانیه‌نك بدنده اولان خدامندن قوت غضبیه وقوت شهوتیه‌یی بیلدیرر ۲۰٦	نوع سادس بدن انسانده متصرف بولنان نفوس رابعهٔ انسانیه‌یی خدامیله بیلدیرر ۲۰٦	فصل خامس حکمت اشکال اعضایی واختلاف قیافاتی واحکام اختلاجاتی سکز نوعله بیان ایدر ۲۰۸	نوع اول حکمت اوضاع واشکال اعضایی بیان ایدر ۲۰۸

نوع ثانی حکمت اشکال اعضاء سائرهٔ جسم انسانی ومنافعنی بیلدر ٢٠٩

نوع ثالث قیافت اعضای انسانه فراستله نظرك منافعنی بیلدیرر ٢١٠

نوع رابع قیافت اعضای رأس وعنق اقتضاسی اولان احکامیله بیلدیرر ٢١١

نوع خامس قیافت اعضاء باقیهٔ بدنی احکامیله بیلدیرر ٢١٢

نوع سادس علامات جمال نسوانی ودلائل رسوم حسن وانی بیان ایدر ٢١٣

نوع سابع قیافات اعضانك تعدیل دلائل اضدادنی ونفوس احکامنی بیلدیرر ٢١٤

نوع ثامن بدن انسانده عروق ایچنده اولان اختلاج اعضایی احکامیله بیلدیرر ٢١٥

باب خامس ادمی عالمه تطبیق وانفسی افاقه توفیق وصحت بدنی وموتی درت فصلله بیلدیرر ٢١٦

فصل اول بدن انسانك ازمنه وامکنه یه مشابهتنی سکز نوعله بیان ایدر ٢١٦

نوع اول عالم ادم ایچون خلق اولندیغن وجمیع اشیا مثال الله ادمده بولندیغن بیلدیرر ٢١٦

نوع ثانی عالم انسانی عالم کبیره تطبیق وبعض اعضاسن ارضه توفیق ایتمه نك طریقن بیلدیرر ٢١٧

نوع ثالث عالم انسانك عالم افلاکه مشابهتن بیلدیرر ٢١٧

نوع رابع بدن انسانك زمان ومکانه وشهرستانه وانده روحن سلطانه تشبیه وتمثیلاتن بیلدیرر ٢١٨

نوع خامس انسانك قلبنده بولنان اخلاق ذمیمه نك حیوانا ته مشابهتن ورؤیا تعبیراتن بیلدیرر ٢١٨

نوع سادس افاق وانفس بری برینه تطبیق اولندیغن وشکل عالم انسان عالم کبیرك عکسی قیلندیغن بیلدیرر ٢١٩

نوع سابع انسانك باطن وظاهری جهانك باطن وظاهرینه مطابق اولدیغن بیلدیرر ٢٢٠

نوع ثامن عالم انسانك عالم آخرته وجوه ایله مشابهت ومشاکلتن بیان ایدر ٢٢١

فصل ثانی انسان کندی وجودندن خالقنك وجودن وکندی صفاتندن انك صفاتن التی نوعله بیلدیرر ٢٢٢

نوع اول انسان کندی وجودنده خالقنك وجودنی ادراکك طریقن بیلدیرر ٢٢٢

نوع ثانی صفات روح انسانك صفات ذات رحمانه مشابهتن ادراکك طریقن بیلدیرر ٢٢٣

نوع ثالث انسان کندی بدننده تصرفندن خدانك عالمده تصرفنی ادراکن بیلدیرر ٢٢٤

نوع رابع انسان کندی نفسنی تنزیهندن ربنی تنزیهنك ادراکی طریقن بیلدیرر ٢٢٥

نوع خامس تنزیه روح انسانی وفنای جسم وبقا جانی حکیمانه بیلدیرر ٢٢٦

نوع سادس عالمك لب لبابی انسان کامل اولدیغن وعبودیتله رضایی بولدیغن بیلدیرر ٢٢٨

فصل ثالث لازم المحافظه بولنان اعضای مرکبهٔ جانی وصحت بدن انسانی اون برنوعله بیان ایدر ٢٢٩

نوع اول محافظه سی لازم اولان اعضای مرکبهٔ روحك ماهیات مواضع ومنافعن بیلدیرر ٢٢٩

نوع ثانی صحت بدن انسانك حفظ وحراستی ارکاندن اولان امزجه یی بیان ایدر ٢٣٠

نوع ثالث صحت بدن انسانك حفظی ارکاندن اولان اسباب ستهٔ ضروریه یی بیلدیرر ٢٣٢

نوع رابع اسباب ستهٔ ضروریه دن اوچ سببك تعدیلاتن بیان ایدر ٢٣٣

نوع خامس اسباب ستهٔ ضروریه دن ثلاثهٔ باقیه نك تعدیلاتن بیلدیرر ٢٣٤

نوع سادس حالت صحتده معتاد اولنان مستفرغاتدن جماع وحمامك تعدیلاتن بیلدیرر ٢٣٦

نوع سابع کثیر الاستعمال اولان ادویه واغذیه نك منافعن ابجد هوزحطی ایله بیلدیرر ٢٣٨

نوع ثامن کثیر الاستعمال اولان ادویه واغذیه نك اسما واحکامنی کلمن سعفص حروفیله بیلدیرر ٢٤٠

نوع تاسع کثیر الاستعمال اولان ادویه واغذیه نك اسما واحکامنی قرشت ثخذ ضظغ حروفیله بیلدیرر ٢٤٢

نوع عاشر صحت وجوده عواید اولان اکل وشربك اداب وقواعدنی وبعض اطعمه نك فوائدن بیلدیرر ٢٤٤

نوع حادی عشر اداب دین مبین اوزره ثیابی تحسین ایتمه نك رسم وآیینن بیلدیرر ٢٤٥

فصل رابع موتك فضیلت وحقیقتن ونزع حالتن ونشوهٔ ثانیه ده کیفیتن یدی نوعله حکیمانه بیلدیرر ٢٤٦

نوع اول موتك فضائل وفوائدنی ایات واحادیث ایله بیان وعیان ایدر ٢٤٦

نوع ثانی موتك حقیقتنی بیلدیرر ٢٤٨

نوع ثالث موت انسانك کنه وماهیتن تفصیلا بیان ایدر ٢٤٩

نوع رابع پیرلك رذالتنی وموتك کرامتنی وروحك سلامتنی بیان ایدر ٢٥١

نوع خامس موتك کیفیتنی وروحك بدندن مفارقتنی بیان ایدر ٢٥٢

نوع سادس مبدأ ومعاد روح انسانی یی حکیمانه بیان ایدر ٢٥٤

نوع سابع بعد الموت ارواحك اخلاقی اقتضاسنجه اولان احوالن بیلدیرر ٢٥٥

فن ثالث مرآت القلوب اولوب تصحیح اعتقاد وایمانی وعرفان یزدانی بش باب ایله بیلدیرر ٢٥٧

باب اول کتاب وسنته اقتدایی وترك حب دنیایی وحقیقت دل وجانی درت فصلله بیلدیرر ٢٥٧

فصل اول کتاب وسنته وتصحیح اعتقادی وصلوتی ادایی بش نوع ایله بیان ایدر ٢٥٧

نوع اول انسان جهل وغفلتله حیوانه شامل ومعرفتله انسان کامل اولدیغن بیلدیرر ٢٥٧

نوع ثانی کتاب کریم ایله اهتدایی ایات واحادیث شریفه ایله بیان ایدر ٢٥٩

نوع ثالث حضرت پیغمبره اقتدایی وبدعتلردن ابایی ایات واحادیث ایله بیلدیرر ٢٦٠

نوع رابع اعتقاد قلبی تصحیح واهل سنت وجماعت مذهبنه تطبیقی بیلدیرر ٢٦٣

نوع خامس آداب فرائض طهاراتی وکیفیت اداء صلوتی امام اعظم مذهبی اوزره بیان ایدر ٢٦٦

فصل ثانی کنه وماهیت دنیایی واندن مذموم اولان اشیایی سکز نوعله بیلدیرر ٢٦٩

نوع اول دنیانك فانی ومرغوب ادانی اولدیغن ایات واحادیث قدسیه ایله بیلدیرر ٢٦٩

نوع ثانی دنیادار بلا وجفا وآخرت عالم ذوق وصفا اولدیغن احادیث مصطفی ایله بیلدیرر ٢٧٠

نوع ثالث دنیانك کیفیتن واکا میل ایدنك شقاوتن وانی ترك ایدنك سعادتن بیلدیرر ٢٧٢

نوع رابع دنیانك حد وحقیقتی وازواج قسمه قسمتی وتعیین قسم اخرتی بیلدیرر ٢٧٤
نوع خامس مذموم اولان دنیاغدار وساحر اولدیغن واهل سعادت قناعتله سلامت بولدیغن بیلدیرر ٢٧٥
نوع سادس حب دنیا مانع حضور مولی اولدیغن واندن زهد ایله کوکل خلاص بولدیغن بیلدیرر ٢٧٧
نوع سابع دنیا واهل دنیا ونفس وهوا مؤمنه اعدا ومانع طاعت خدا اولدیغن بیلدیرر ٢٧٨
نوع ثامن دنیادن واهلندن اعراض وابا ایتمه‌یی ونفسی قووب کوکلدن مولایه کتمه‌یی بیلدیرر ٢٨٠
فصل ثالث محل فیوض عرفان درون دل وجان انسان اولدیغن یدی نوعله بیان ایدر ٢٨٣
نوع اول موضع فیوض عرفان درون دل قلب انسان اولدیغن ایات بینات ایله بیان ایدر ٢٨٣
نوع ثانی محل عرفان قلب انسان اولدیغن وقلبندن ایچری کیدن حضوری بولدیغن احادیث قدسیه ایله بیلدیرر ٢٨٣
نوع ثالث محل معرفت یزدان درون دل انسان اولدیغن احادیث شریفه ایله بیلدیرر ٢٨٥
نوع رابع محل معرفة الله اولان قلب انسانك کنه وماهیتی بیلدیرر ٢٨٦
نوع خامس مکان عرفان اولان قلب انسانك احوال وخاصیتی بیان ایدر ٢٨٧
نوع سادس جوهر قلب انسان اولان عقل معادلك حد وحقیقتی بیان ایدر ٢٨٨
نوع سابع منشأ عقل انسان اولان عقل کلك عظمت شانی وجلایه لطف واحسانن بیلدیرر ٢٨٩
فصل رابع معرفت حقیقت دل وجان شرط راه یزدان اولدیغن اون درت نوعله بیلدیرر ٢٩١
نوع اول قلب انسانك انقلاباتی مقلب القلوبك تصرفاتیله اولدیغن بیلدیرر ٢٩١
نوع ثانی قلب انسانك حقیقت معناسن وسر استواسن بیلدیرر ٢٩٢
نوع ثالث قلب انسانك عظمت ووسعتی ومقلبنه قربیتی نسبتی بیان ایدر ٢٩٣
نوع رابع قلب انسانك فضل وکمالن وشرف حالن بیلدیرر ٢٩٤
نوع خامس قلب انسانك اطوار سبعه‌سی احوالن بیان وعیان ایدر ٢٩٥
نوع سادس قلب انسان نائل عرفان اولدقده تصرف قلوب بعده فارغ اولدیغن بیلدیرر ٢٩٥
نوع سابع قلب انسانك کندی عالمندن خواب وموت والهام ایله عزت ولذت جان بولدیغن بیلدیرر ٢٩٧
نوع ثامن قلب انسان کندی عالمن نسیان وتذکر قیلدیغن بیلدیرر ٢٩٧
نوع تاسع قلب انسان کندی عالمنه ریاضتله روان اولدیغن وعقل کلدن حکمت آلدیغن بیلدیرر ٢٩٨
نوع عاشر قلب انسان معرفت یزدان ایله عزت ولذت جان بولدیغن بیلدیرر ٢٩٩
نوع حادی عشر قلب انسانك کندی عالمنه توجهی جملدن الزم اولدیغن بیلدیرر ٣٠٠
نوع ثانی عشر روح انسان نیجه عالمدن سفر قیلوب بدنده کمال بولدیغن بیلدیرر ٣٠١
نوع ثالث عشر روح انسانك عالم ابدانده نیجه نقصان وکمال بولدیغن بیلدیرر ٣٠٢
نوع رابع عشر روح انسانك تنزلاتی احوالن وترقیات وکمالن بیلدیرر ٣٠٣

باب ثانی ارکان طریق عرفانی فصول ستّه ایله تفصیل ایدر ٣٠٤
فصل اول ارکان ستّهٔ راه عرفانك اولکی رکنی اولان تقلیل طعامك فوائد وخواصنی سکز نوع ایله بیان ایدر ٣٠٤
نوع اول فضائل جوعی بایة کریمه ونبویه احادیث شریفه ایله بیلدیرر ٣٠٤
نوع ثانی افات شبعی وکرامات جوعی بیان ایدر ٣٠٥
نوع ثالث رذائل شبعی وفضائل جوعی بیان ایدر ٣٠٦
نوع رابع تقلیل طعامك کیفیت ومقدارن وفوائد واسرارن بیلدیرر ٣٠٧
نوع خامس ملامات شبعی وکرامات جوعی بیان ایدر ٣٠٨
نوع سادس افات شبعی ومنافع جوعی وفوائد صومی بیان ایدر ٣٠٨
نوع سابع کثرت اکلك افات عشره‌سن وقلت اکلك کرامات واسبابن بیان ایدر ٣٠٩
نوع ثامن جوعك اقسامن وحال ومقامن بیان ایدر ٣١١
فصل ثانی ارکان ستّهٔ راه عرفانك ایکنجی رکنی اولان تقلیل منامك منافعن اون نوعله بیلدیرر ٣١٢
نوع اول تقلیل منامی ایات قرآنیه واحادیث قدسیه ایله بیلدیرر ٣١٢
نوع ثانی فضائل قیام لیلی احادیث شریفه ایله بیان ایدر ٣١٢
نوع ثالث تقلیل منامی وکیجه قیامی ونوم کرامی وغفلت عوامی بیان ایدر ٣١٣
نوع رابع موجب تقلیل منام اولان قیام لیلك فوائدن بیان ایدر ٣١٣
نوع خامس تقلیل منام خصلت کرام اولدیغن بیان ایدر ٣١٤
نوع سادس نوم مذموم وکثرتی شوم اولدیغن بیان ایدر ٣١٤
نوع سابع تقلیل منام جلاء قلوب انام وکحل بصیرت کرام اولدیغن بیان ایدر ٣١٥
نوع ثامن نوم انسانك اسرار وفوائدن بیان ایدر ٣١٥
نوع تاسع حقیقت منام نه اولدیغن ونفوس عوام برزخده قالدیغن بیان ایدر ٣١٦
نوع عاشر سهرك اقسامن وحال ومقامن بیان ایدر ٣١٧
فصل ثالث ارکان ستّهٔ راه عرفانك اوچنجی رکنی اولان تقلیل کلامك فوائدن التی نوعله بیلدیرر ٣١٨
نوع اول تقلیل کلامی ایات قرآنیه واحادیث نبویه ایله بیان ایدر ٣١٨
نوع ثانی تقلیل کلام موجب اجتناب اثام ومورث عز واحترام اولدیغن بیلدیرر ٣١٩
نوع ثالث حفظ لسانده حفظ اعضا وحفظ اوقات وستر اسرار اولدیغن بیلدیرر ٣٢٠
نوع رابع تقلیل قال مورث عز واقبال ومنتج نیل کمال اولدیغن بیلدیرر ٣٢١
نوع خامس صمت لسان حفظ احوال دل وجان اولدیغن وطالب عرفان ترك جهان اولدیغن بیلدیرر ٣٢٢
نوع سادس صمتك اقسامی وحال ومقامی نه اولدیغن واهل عرفان احوال قلبی رموز ایله اشارت قیلدیغن بیلدیرر ٣٢٤

فصل رابع ارکان ستهٔ راه عرفانک دردنجی رکنی اولان عزلت انامک منافعن اون نوعله بیلدیرر ٣٢٥	نوع اول عزلت ناسی آیات قرآنیه واحادیث قدسیه ایله بیلدیرر ٣٢٥	نوع ثانی عزلت انام موجب عز واحترام اولدیغن احادیث شریفه ایله بیلدیرر ٣٢٦	نوع ثالث عزلت انام سبب قربیت رب الانام وموّرث انس مدام اولدیغن بیلدیرر ٣٢٦
نوع رابع عزلت انام شیمت کرام ولذت مدام وحضور تام اولدیغن بیلدیرر ٣٢٧	نوع خامس عزلت انام موجب طاعت رب الانام وموّرث حضور تام اولدیغن بیلدیرر ٣٢٨	نوع سادس عزلت انام عادت کرام وموجب حضور تام وموّرث نیل مرام اولدیغن بیلدیرر ٣٢٨	نوع سابع عزلت انام موجب فکر تمام ومعین توجه تام اولدیغن بیلدیرر ٣٢٩
نوع ثامن عزلت ناس ایدن عارفلر ایکی صنف اولدیغن بیلدیرر ٣٣٠	نوع تاسع عزلتک اقسام وحالاتن بیان وعیان ایدر ٣٣٢	نوع عاشر نهایت عزلت اولان خلوته دخولک شروط وارکان واصولک بیلدیرر ٣٣٢	فصل خامس ارکان ستهٔ راه عرفانک بشنجی رکنی اولان ذکر مدامک فوائدن طقوز نوعله بیلدیرر ٣٣٥
نوع اول ذکر مدامی ایات قرآنیه واحادیث قدسیه ایله بیلدیرر ٣٣٥	نوع ثانی ذکر مدام سبب انس رب الانام اولدیغن احادیث شریفه ایله بیلدیرر ٣٣٦	نوع ثالث ذکر مدامک فضائل وفوائدن بیان وعیان ایدر ٣٣٧	نوع رابع ذکر مدامک خواص وتأثیراتن بیان وعیان ایدر ٣٣٨
نوع خامس ذکر مدامک نتایج واستغراقاتن وحالات وکراماتن بیان ایدر ٣٤٠	نوع سادس ذکر مدامک مراتب ثلاثه سن بیان ایدر ٣٤١	نوع سابع ذکر اسانک نهایاتی علاماتن بیان ایدر ٣٤٢	نوع ثامن ذکر مدامک اداب اشتغالن وتأثیرات واحوالن بیان ایدر ٣٤٣
نوع تاسع کلمهٔ توحیدک فضائل وکراماتن وخواص تأثیراتن بیان ایدر ٣٤٥	فصل سادس ارکان ستهٔ راه عرفانک التنجی رکنی اولان فکر تمامک فوائدن بش نوعله بیان ایدر ٣٤٧	نوع اول فکر وفراستله قلبی حفظ وحراست ایتمکی بیلدیرر ٣٤٧	نوع ثانی قلبه کلان خواطرک منشأ واسامیسن وخیر وشرلرینک علاماتن بیلدیرر ٣٤٨
نوع ثالث اصل اصول اولان قلب انسانک الزم اولان حفظ وحراستن بیلدیرر ٣٤٩	نوع رابع حفظ بدندن حفظ قلب اهم والزم اولدیغن بیان ایدر ٣٥٠	نوع خامس قلبک اصول افاتنی واصناف علاجاتنی واسماء صفاتنی بیلدیرر ٣٥٢	باب ثالث اصول مقامات روح انسانی فصول اربعه ایله تفصیل ایدر ٣٥٤

فصل اول اصول راه عرفانک اولکی اصلی اولان توکلک فضائلن یدی نوعله بیلدیرر ٣٥٤	نوع اول فضائل توکلی ایات قرآنیه واحادیث نبویه ایله بیلدیرر ٣٥٤	نوع ثانی کمال توکلک تعریفات وکراماتن وتأثیرات وحالاتن بیان ایدر ٣٥٥	نوع ثالث حق تعالی یه توکل رزق امرنده هم اهم والزم اولدیغن بیلدیرر ٣٥٧
نوع رابع توکل تامک حد وحقیقتن ووجوبی حکمتن بیان ایدر ٣٥٨	نوع خامس توکل تامک واهل کراماتک تأثیرات وتوکلن وبعض حکایاتن بیان ایدر ٣٥٩	نوع سادس کمال توکل رزق امرنده هم جمله یه اهم والزم اولدیغن بیان ایدر ٣٦١	نوع سابع توکل تامک تحصیل نظامن واهلنک راحت مدامن بیان ایدر ٣٦٢
فصل ثانی اصول اربعهٔ راه عرفانک ایکنجی اصلی اولان تفویضک فوائدن سکز نوعله بیان ایدر ٣٦٣	نوع اول فضائل تفویضی ایات بینات واحادیث شریفه ایله بیان ایدر ٣٦٣	نوع ثانی تفویض وتسلیمک تعریف وحقیقتن وتأثیر ومنفعتن بیان ایدر ٣٦٤	نوع ثالث تفویض وتسلیمک شروط وفوائدن بیان وعیان ایدر ٣٦٥
نوع رابع تفویض وتسلیم انسانه اهم والزم امور اولدیغک سبب وسرن بیلدیرر ٣٦٦	نوع خامس تفویض وتسلیم اکثیر عظیم بلکه جنت نعیم اولدیغن بیان ایدر ٣٦٧	نوع سادس تفویض وتسلیمک تأثیرات وفوائدن بیان ایدر ٣٦٨	نوع سابع تفویض وتسلیم انسان ایچون جمیع امورنده جمله دن اهم والزم اولدیغن بیلدیرر ٣٦٩
نوع ثامن تفویض وتسلیمک کیفیت ونتایجن واسباب وروایجن بیان ایدر ٣٧١	فصل ثالث اصول اربعهٔ راه عرفانک اوچنجیسی اولان صبرک فوائد وعوائدن التی نوعله بیلدیرر ٣٧١	نوع اول فضائل صبری ایات بینات واحادیث شریفه ایله بیان ایدر ٣٧١	نوع ثانی صبر وتحملک حد وحقیقتن وحلاوت وکرامتن بیان ایدر ٣٧٢
نوع ثالث صبر وتحملک تأثیرات وفوائدن بیان ایدر ٣٧٣	نوع رابع صبر وتحملک اقسام ومنافعن وجزع وفزعک افاتن بیان ایدر ٣٧٤	نوع خامس صبر ایله هر کمال حاصل اولدیغن بیلدیرر ٣٧٥	نوع سادس صبر وتحملک تحصیلی طریقن نیجه تمثیلله بیان ایدر ٣٧٦
فصل رابع اصول اربعهٔ راه عرفانک دردنجیسی اولان رضانک التی نوعله بیلدیرر ٣٧٨	نوع اول فضائل رضایی ایات واحادیث ایله بیان ایدر ٣٧٨	نوع ثانی قضایه رضانک تعریف وحقیقتن بیان ایدر ٣٧٩	نوع ثالث قضایه رضانک فوائدن وعلامات واقسامن بیان ایدر ٣٨٠

نوع رابع قضایه رضانك تأثیرات وفوائدن بیلدیرر ٣٨١

نوع خامس رضانك منافع وهنرلرن وسخطك انواع ضررلرن بیلدیرر ٣٨٢

نوع سادس خلاصهٔ خواص اصول اربعهٔ مذکوره یی بیلدیرر ٣٨٣

باب رابع مطلب اعلا اولان معرفت ومحبت مولایی فصول خمسه ایله بیلدیرر ٣٨٥

فصل اول معرفت نفس مفتاح معرفت رب اولدیغن طقوز نوعله بیلدیرر ٣٨٥

نوع اول فضائل معرفت مولایی ایات واحادیث ایله بیان ایدر ٣٨٦

نوع ثانی معرفت نفس موجب معرفة الله اولدیغن بیان ایدر ٣٨٦

نوع ثالث معرفت مولا مطلب اعلا اولدیغن بیان ایدر ٣٨٧

نوع رابع عارف ماسوایی اونودوب حضرت مولایی بولدیغن بیلدیرر ٣٨٨

نوع خامس عارف کندی وجودندن بچوب معروفله قالدیغن بیان ایدر ٣٨٩

نوع سادس عارفك خوف وحزندن امین اولدیغن بیلدیرر ٣٩٠

نوع سابع اهل زهد ایله اهل عرفانك فرق وتفاوتن بیلدیرر ٣٩٠

نوع ثامن اهل عرفانك علوشانن وکمال عرفانك بیان ایدر ٣٩١

نوع تاسع اهل عرفانك معروفی حضرت باری اولدیغن بیلدیرر ٣٩٢

فصل ثانی محبة الله مقصد اقصی اولدیغن یکرمی درت نوعله بیلدیرر ٣٩٥

نوع اول فضائل محبت مولایی ایات واحادیث قدسیه ایله بیلدیرر ٣٩٥

نوع ثانی محبت مولانك فضائل وفوائدن احادیث شریفه ایله بیلدیرر ٣٩٦

نوع ثالث محبت مولانك حد وحقیقتن بیان وعیان ایدر ٣٩٦

نوع رابع محبت مولانك کنه وماهیتن وانواع خاصیتن ومنافع ومقاماتن بیلدیرر ٣٩٧

نوع خامس محبت مولانك بعض علامات وکراماتن بیان ایدر ٣٩٩

نوع سادس محبت مولانك کوکلده ظهور وجولانن بیلدیرر ٤٠٠

نوع سابع محبت مولانك تعریف وحقیقتن بیان وعیان ایدر ٤٠١

نوع ثامن محبت مولانك انواع واقسامن بیان وعیان ایدر ٤٠٢

نوع تاسع محبت مولانك القاب واسماسن بیان وعیان ایدر ٤٠٣

نوع عاشر محبت مولانك خواص وعجایبن بیان وعیان ایدر ٤٠٤

نوع حادی عشر محبت ذاتی بیان وعیان ایدر ٤٠٦

نوع ثانی عشر محبت صفاتی بیان وعیان ایدر ٤٠٧

نوع ثالث عشر محبت افعالی بیان وعیان ایدر ٤٠٧

نوع رابع عشر محبت اثاری بیان وعیان ایدر ٤٠٨

نوع خامس عشر محبتك اقسام اربعه سنك بری بریله تلازمن بیلدیرر ٤٠٩

نوع سادس عشر محبات اربعه نك اثار وثمراتن بیان وعیان ایدر ٤١٠

نوع سابع عشر محبت مولانك مرآت اعتباریله اقسام واسماسن بیلدیرر ٤١٢

نوع ثامن عشر شجرهٔ محبتك اوراقی اولان شوق واشتیاقی بیان ایدر ٤١٣

نوع تاسع عشر شجرهٔ محبتك ثمره سی اولان عشق حقیقی یی بیلدیرر ٤١٥

نوع عشرون عشق حضرت مولی عقل بشردن اشرف واعلی اولدیغن بیلدیرر ٤١٦

نوع حادی وعشرون عشقك حالت وکرامتن وعاشقك ملامتن بیلدیرر ٤١٨

نوع ثانی وعشرون عشق مولانك خواص وشانن بیان ایدر ٤٢٠

نوع ثالث وعشرون عشق مولانك مجاز وحقیقتن بیلدیرر ٤٢٢

نوع رابع وعشرون عشق مولایه وصولك طریقنك اصولن بیلدیرر ٤٢٤

فصل ثالث حکمت اولیا علم صدور اولدیغن درت نوعله بیلدیرر ٤٢٧

نوع اول حکمت اولیانك فضائل وفوائدن ایات واحادیث ایله بیلدیرر ٤٢٧

نوع ثانی حکمت اولیانك حد وعلامت وقیمتن بیان ایدر ٤٢٨

نوع ثالث حکمت اولیا علوم نافعه دن الذ وانفع اولدیغن بیلدیرر ٤٢٩

نوع رابع حکمت اولیا آنلرك نطق پاکندن الذ واحلا اولدیغن بیلدیرر ٤٣١

فصل رابع اولیای کرامك فضائل وبرکاتن طقوز نوعله بیلدیرر ٤٣٣

نوع اول اولیای کرامك فضائل وبرکاتن ایات واحادیث ایله بیلدیرر ٤٣٣

نوع ثانی اولیای کرامك رسوم وعاداتن وقلوب ایله سیاحاتن بیلدیرر ٤٣٤

نوع ثالث اولیای کرامك حد وتعریفاتن ووجد وحالاتن بیلدیرر ٤٣٥

نوع رابع اولیای کرامك اوصاف وعلامتلرن وحضور وسلامتلرن بیلدیرر ٤٣٦

نوع خامس اولیای کرامك خارق عادتلرن وامن وراحتلرن بیلدیرر ٤٣٧

نوع سادس اولیای کرامك حرکات وسکناتن وبرکات وعباداتن بیلدیرر ٤٣٩

نوع سابع اولیای کرامك مراتب ومقاماتن بیلدیرر ٤٤٠

نوع ثامن اولیای کرامك غایت مشاهداتن بیان ایدر ٤٤١

نوع تاسع اولیای کرامك فنای صفاتن وبقای ذواتن بیان ایدر ٤٤٢

فصل خامس خواص اولیانك مختاری اولان طریق نقشبندی یی بدی نوعله بیلدیرر ٤٤٣

نوع اول طریق نقشبندینك ارکان وحقایقن بیلدیرر ٤٤٣

نوع ثانی نقشبندینك طرق ثلاثه‌سندن اولكی طریقن بیان ایدر ٤٤٤	نوع ثالث طریق نقشبندینك ایكنجی طریقن بیان ایدر ٤٤٥	نوع رابع طریق نقشبندینك اوچنجی طریقن بیان ایدر ٤٤٧	نوع خامس طریق نقشبندینك سالكی هركاله مالك اولدیغن بیلدیرر ٤٤٨
نوع سادس طریق عرفانده جادهٔ هدایتدن ضلالته دوشنلری بیان ایدر ٤٥١	نوع سابع اهل تصوف اون ایكی فرقه اولدیغن بیان ایدر ٤٥٢	باب خامس حضرت ملك ملوكك درگاهنه سلوكی سكز فصلله بیلدیرر ٤٥٤	فصل اول احوال واطوار سیر وسلوكی سكز نوعله بیلدیرر ٤٥٤
نوع اول مبدأ ومعاد روح انسانی بیان ایدر ٤٥٤	نوع ثانی انسانك وجودنده بولنان شهوانیه ایله نفس ناطقه‌یی بیلدیرر ٤٥٥	نوع ثالث نفس ناطقه‌نك بدن انسانه اولان تعلقن بیان ایدر ٤٥٦	نوع رابع قلب ایله مقلب ارەسنده اولان حجب نه اولدیغن بیلدیرر ٤٥٧
نوع خامس اجمال مقامات سبعهٔ نفس انسانی بیلدیرر ٤٥٩	نوع سادس تخلیه وتحلیه عین كمال اولدیغن وبی سلوك اول كمال امر محال اولدیغن بیلدیرر ٤٦١	نوع سابع مقامات سبعه‌دن مقام اولده بولنان نفس اماره‌یی بیلدیرر ٤٦٣	نوع ثامن نفس اماره‌نك مقام اولدن خلاصی علاجن بیلدیرر ٤٦٤
فصل ثانی مقامات سبعه‌دن مقام ثانیده بولنان نفس لوامه‌یی طقوز نوعله بیلدیرر ٤٦٥	نوع اول نفس لوامه‌نك وجه تسمیه‌سنی وصفاتنی بیان ایدر ٤٦٥	نوع ثانی مقام ثانیده توقف ایدن ابرار ایله مقربینك فرقن بیلدیرر ٤٦٧	نوع ثالث نفس لوامه‌نك مقام ثانیدن مقام ثالثه ترقیسنك علاجن بیلدیرر ٤٦٨
نوع رابع مقام ثانیده عبدی مولاسندن قاطع اولان موانعی بیلدیرر ٤٦٩	نوع خامس مقام ثانیده نفس لوامه‌نك عالم مثاله دخولن بیلدیرر ٤٧١	نوع سادس عالم مثالده اولان فهوانیه‌یی وعلامات تصفیه وتزكیه‌یی بیلدیرر ٤٧٢	نوع سابع تصفیهٔ قلبك وتزكیهٔ نفسك وجه احسنله طریق اهوننی بیلدیرر ٤٧٣
نوع ثامن مقام ثانیده سالكده بولنان غضبك منشأنی وعلاجنی بیلدیرر ٤٧٤	نوع تاسع مقام ثانیده بولنان خطایی دفع ایدن اموری بیلدیرر ٤٧٥	فصل ثالث مقامات سبعه‌دن مقام ثالثده بولنان نفس ملهمه‌یی اون نوعله بیلدیرر ٤٧٧	نوع اول نفس ملهمه‌نك وجه تسمیه‌سنی وصفات وترقیسنی بیلدیرر ٤٧٧

نوع ثانی مقام ثالثده بولنان سالكك مرشده تسلیم واراده‌سن بیلدیرر ٤٧٨	نوع ثالث مقام ثالثده سالكك اتباع شرعله رفتارن بیلدیرر ٤٧٩	نوع رابع شریعت باطن وسر حقیقت اولدیغن برمثالله بیلدیرر ٤٨٠	نوع خامس مقام ثالثه مخصوص اولان اسم ایله اشتغالی بیلدیرر ٤٨٢
نوع سادس مقام ثالثده نفس ملهمه‌نك حسن اوصافن بیلدیرر ٤٨٣	نوع سابع مقام ثالثده سالكه روحانیلرك خطابن بیلدیرر ٤٨٤	نوع ثامن مقام ثالثده اولان سالكك عشق حالاتن بیلدیرر ٤٨٥	نوع تاسع مقام ثالثده سالكك انقباض وافتقارن بیلدیرر ٤٨٦
نوع عاشر مقام ثالثده بولنان سالكه اسم ثالثك تأثیرن بیلدیرر ٤٨٧	فصل رابع مقامات سبعه‌دن مقام رابعده بولنان نفس مطمئنه‌یی درت نوعله بیلدیرر ٤٨٨	نوع اول نفس مطمئنه‌نك وجه تسمیه‌سنی وصفاتنی بیلدیرر ٤٨٨	نوع ثانی مقام رابعده بولنان كاملك كرامانه میل والتفاتن بیلدیرر ٤٨٩
نوع ثالث مقام رابعده بولنان كاملك پیغمبره محبتن بیلدیرر ٤٩٠	نوع رابع ترجیح سلوك ازكیایی وتطبیق طرق اولیایی بیلدیرر ٤٩١	فصل خامس مقامات سبعه‌دن مقام خامسده بولنان نفس راضیه‌یی اوچ نوعله بیلدیرر ٤٩١	نوع اول نفس راضیه‌نك وجه تسمیه‌سنی وصفاتنی بیلدیرر ٤٩١
نوع ثانی مقام خامسده بولنان كاملك احوالن بیان ایدر ٤٩٢	نوع ثالث علم الیقین وعین الیقین وحق الیقین اطوارن بیلدیرر ٤٩٣	فصل سادس مقامات سبعه‌دن مقام سادسده بولنان نفس مرضیه‌یی اوچ نوعله بیلدیرر ٤٩٤	نوع اول نفس مرضیه‌نك وجه تسمیه‌سنی وصفاتنی بیان ایدر ٤٩٤
نوع ثانی مقام سادسده بولنان كاملك احوالن بیان ایدر ٤٩٥	نوع ثالث طبیعت وظل ونفس رحمانی بواوچی برجوهر اولدیغن بیلدیرر ٤٩٦	فصل سابع مقامات سبعه‌دن مقام سابعده بولنان نفس كامله‌یی سكز نوعله بیلدیرر ٤٩٧	نوع اول نفس كامله‌نك وجه تسمیه‌سنی وصفاتنی بیان ایدر ٤٩٧
نوع ثانی مرشد كاملك علامات وكرامات وعباداتن بیلدیرر ٤٩٨	نوع ثالث سالك قابلك متانت وعلامتلرن بیان ایدر ٤٩٩	نوع رابع سالك قابل حزن وقبض ایله منشرح اولدیغن بیلدیرر ٤٩٩	نوع خامس سالك مقام نفس اماره‌ده ایكن شیطان انی قطع ایلدیكن بیلدیرر ٥٠٠

نوع سادس سالك مقام نفس لوامه‌ده ایکن شیطانی قطع ایلدیکن بیلدیرر ٥٠١	نوع سابع سالك مقام نفس ملهمه‌ده ایکن شیطان انی اضلال ایلدیکن بیلدیرر ٥٠٢	نوع ثامن سالك مقام نفس مطمئنه‌یه کلدیکن وحصن مولایه داخل اولدیغن بیلدیرر ٥٠٣	فصل ثامن حضرت غوث علوی شیخ اسمعیل تلوینك احوالن اون نوعله بیلدیرر ٥٠٤
نوع اول حضرت غوث علوینك نسب ومذهب ومشرب واسانن بیلدیرر ٥٠٥	نوع ثانی حضرت غوث علوینك حکایت باریه سن بیان ایدر ٥٠٦	نوع ثالث حضرت غوث علوینك شمائل وعباداتن بیلدیرر ٥٠٧	نوع رابع حضرت غوث علوینك عادات وثیابن بیلدیرر ٥٠٩
نوع خامس حضرت غوث علوینك مریدی عثمان افندینك اوائل حالن بیلدیرر ٥١٣	نوع سادس حضرت غوث علوینك مریدی عثمان افندی مرشد ارزوسن قیلدیغن بیلدیرر ٥١٤	نوع سابع حضرت غوث علوینك مریدی عثمان افندینك انکله ملاقاتن بیلدیرر ٥١٥	نوع ثامن حضرت غوث علوینك بعض کراماتن بیان ایدر ٥١٧
نوع تاسع حضرت غوث علوینك مریدی عثمان افندینك وفاتن بیلدیرر ٥٢١	نوع عاشر حضرت غوث علوینك استقامتن وزمان رحلتن بیلدیرر ٥٢٦	خاتمة الکتاب کیفیت صحبت حبیب خالق وخلق اداب وارکانیله فصول اربعه ایله بیلدیرر ٥٢٨	فصل اول اجمال معاملات حبیب خدایی وحسن معاشره‌یی اوج نوعله بیلدیرر ٥٢٨
نوع اول مکارم اخلاق رسول امینی واصحاب کزینی وعلمای دینی بیلدیرر ٥٢٨	نوع ثانی جمله خلق ایله حسن خلق ایله معامله‌یی ایات بینات ایله بیلدیرر ٥٢٩	نوع ثالث جمله خلق ایله حسن خلق ایله معامله‌یی احادیث قدسیه ایله بیلدیرر ٥٣٠	فصل ثانی جمله خلق ایله حسن خلق ایله معامله‌یی درت نوعله بیلدیرر ٥٣١
نوع اول جمله خلق ایله حسن خلق ایله معامله‌یی احادیث شریفه ایله بیان ایدر ٥٣١	نوع ثانی جمله خلق ایله حسن خلق ایله معامله‌نك کیفیتن فقهیه اثار ایله بیلدیرر ٥٣٢	نوع ثالث جمله خلق ایله حسن خلق ایله معامله‌یه متعلق اولان کلام کباری بیلدیرر ٥٣٤	نوع رابع تأهل وتزوجك ترهیب وافاتن وترغیب وفوائدن بیلدیرر ٥٣٦
فصل ثالث اداب وارکان وصحبت خالق وخلقی اون اوج نوعله بیلدیرر ٥٣٨	نوع اول عبدك مولاسیله حضور وانسیتنك اداب وارکانن بیلدیرر ٥٣٨	نوع ثانی عالمك طالبلرینه تعلیم وتدریسنك اداب وارکانن بیلدیرر ٥٣٩	نوع ثالث شاکردلك اوستاذدن تعلمنك اداب وارکانن بیلدیرر ٥٣٩

نوع رابع ادمك والدین ایله صحبت والفتنك اداب وارکانن بیلدیرر ٥٤٠	نوع خامس تجرد عالمنده اولان عارفك تزوجنك اداب وارکانن بیلدیرر ٥٤٠	نوع سادس رجل کندی اهلیله ملاعبه وجماعنك اداب وارکانن بیلدیرر ٥٤٠	نوع سابع اوقات جماع واتحادی واحوال واشکال اولادی بیلدیرر ٥٤١
نوع ثامن رجلك اهلیله صحبت والفتنك اداب وارکانن بیلدیرر ٥٤٢	نوع تاسع عورتك زوجله صحبت والفتنك اداب وارکانن بیلدیرر ٥٤٣	نوع عاشر کشینك اولادیله صحبت والفتنك اداب وارکانن بیلدیرر ٥٤٤	نوع حادی عشر سیدك غلمان وجواریسیله صحبتنك اداب وارکانن بیلدیرر ٥٤٤
نوع ثانی عشر اقربانك اقربا ایله صحبتلرینك اداب وارکانن بیلدیرر ٥٤٥	نوع ثالث عشر کشینك جیرانیله صحبتنك اداب وارکانن بیلدیرر ٥٤٦	فصل رابع اداب وارکان وصحبت اخوان ومعارفی التی نوعله وبر خاتمه ایله بیلدیرر ٥٤٦	نوع اول اداب وارکان وصحبت اخوان صفایی بیلدیرر ٥٤٦
نوع ثانی اداب وارکان صحبت والفت معارف ناسی بیلدیرر ٥٤٨	نوع ثالث اداب وارکان صحبت مجاهیل ناسی بیلدیرر ٥٤٩	نوع رابع علمای کرامك امور خارجیه‌لری نظامن بیلدیرر ٥٥٠	نوع خامس اولیای کرامك امور خارجیه‌لری نظامن بیلدیرر ٥٥٣
نوع سادس افات ذنوب جمیع اعضایی واسباب فقر وغنایی بیلدیرر ٥٥٤	خاتمة الخاتمه بالاده ترغیب اولنان طاعات ومعاملاتی انسانه اسان ایدن توحیدی بیلدیرر ٥٥٩		تم فهرست الکتاب بعون رب الارباب عدد الابواب والفصول والانواع ستمائة وستة بالاجماع وتر

کفتهٔ محمد ذکری افندی

کوکل حق بلورسن وتری سودی وتری سوسنده
نوله وترایله فهرست اولسه ذکری معرفت نامه

سون جانلرده مطلقدر مقید اولمق تنده
اجلادی کنز عرفان مژده‌لر عشاقه هر فنده

حمد بی حد وشکر بی عد * وثنای مؤبد * بر واحد فرد واحد حضرتلرینه اولسونکه هر شانی اکوانی علم ازلیسیله
مقدر ومبین قیلوب اعیان جهانی فیض لم یزلیسیله مرتب ومعین قیلوب کاشـن عالمی کل ادمله معطر
ومزین قیلمشدر وجمله جهانی انسان ایچون وآنی کندی معرفتیچون وارایدوب حقایق اشیا ایله دقایق معنایی
بالجمله آنده اجمال واظهار ایدوب روح انسانی جامع اسمنه صورت وحامل امانت ومحـل اسرار ایتمشدر
وهیئت عالمده اولان نتیجه بیك حکمتنه علمایی واقف ایلیوب * کتاب جهانك هر برحرفندن ایات معرفتی
مطالعه ایدنلری عارف ایلیوب کوکل عالمنه دخول ایدن عبادنی کعبهٔ حضورنده عاکف ایلمشدر
وافضل صلوات واکمل تحیات واحسن تسلیمات اول سید کائنات واشرف مخلوقات وخلاصهٔ موجودات
پیغمبرمز علیه السلام حضرتلرینك اسم اعظم وعقـل اول اولان روح اکملنه اولسونکه لولاك لولاك
لما خلقت الافلاك خطابیله مستطاب اولمشدر * وخلق ظلمات جهالتدن انوار هدایته اخراجیله کندی
نفسن بیلان امتی معرفت حق بولمشدر واول اصحابنه هم تحیات اولسونکه * اقوال وافعال وعقاید
واخلاقك جملهسنده اکا تابع اولوب * نور ایمان وحضور عرفان ایله کوکلری طولمشدر رضوان الله
تعالی علیهم اجمعین * بو حقیر وفقیر حقیقی ابراهیم حقی اول عزیز وشریف مخدومی السید احمد نعیمی ایچون
بو کتابی اکتتاب ایلدی اکا خطاب ایدرلرکه * اعزك الله فی الدارین اولا معلوم اولسونکه * حق تعالی ایکی عالمی
بنی آدم ایچون * وآنلری انجق کندی معرفتیچون خلق ایلدیکن جملهیه طیورمشدر * نته کم لطف وکرمیله
کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لیعرفونی * بیورمشدر * پس خلقت عالم وآدمدن
مقصد اقصی ومطلب اعلی معرفت مولادر لکن بو دولت ابدیه وسعادت سرمدیه که جملهدن اولی دراانجق
معرفت نفسه مربوط اولوب معرفت نفس دخی معرفت بدنه منوط اولوب * معرفت بدن هم معرفت عالمه
موقوف اولوب * معرفت عالم ایسه علوم حقیقیه ایله موصوف اولدیغیچون * برمقدار علم هیئت وحکمتدن
اخـذ وجمع ایدوب * برمقدار دخی علم تشریح ابدان وانفسدن التقاط وانتخاب ایدوب * برمقدار هم
علم قلوب وعرفاندن اقتباس والتماس ایدوب * لسان ترکی یه ترجمه ایله بو کتاب مستطابی فقط برمقدمه واوچ فن
وبرخاتمه اوزره تألیف وتصنیف ایلدمکه مقدمهسی معرفت هیئت اسلام واجمال احوال دوجهان

وفن اول معرفت هیئت عالم وتفصیل حکمت اشیا واعیان * وفن ثانی معرفت اشکال ترکیب ابدان
وماهیت نفس انسان * وفن ثالث معرفت کیفیت نیل عرفان وحقیقت حضور یزدان * وخاتمهسی معرفت
آداب وارکان صحبت یاران واقارب وجیران اولمق اوزره ترتیب وتنظیم ایلدم تاکم (اولا) مقدمهدن آیات بینات
ثابت اولان عجایب اطوار اکوانی اجمالا بیلوب * غرائب احوال دوجهانی تیقن قیلدقده * اعتقادکاهی برله
اعتقاد تام ایدوب جملهنك خالق وصانعن بیلهسن * وعظمت وقدرتن تفکر وتذکر ایلهسن * بعده فن اولدن
بدایع صنایع خالق عالم آفاق ایچنده تفصیلا سیر ایدوب * اسرار جهانه واقف اولدقده عالم قشر آدم وآدم لب عالم
اولدیغن بیلوب جملهدن فارغ اولهسن * وکندی کندیکه کلهسن * بعده فن ثانیدن عجائب قدرت صانعی
کندی جسم وجانکده اجمالا کوروب عالم کبیرده هرنه وارایسه جملهنك مثالی کندی وجودکده بولدقده
وجودك برکوچك عالم اولدیغن بیلوب کندی نفسکه کلهسن وعالم انفسده آیات بینات مولایی تماشا قیلهسن
وکندی روحکی اقلیم وجودك سلطانی بیلوب قدروقیمتکه واقف اولوب * معرفت نفس مرتبهسن
بولهسن وکندی عالمکده سلطان اولهسن * بعده فن ثالثدن حضرت مقلب القلوبك عجائب الهامات
وغرائب تصرفاتن وقلوبه قرب ذات وصفاتن عالم اکبر اولان دلده علم الیقین بیلوب * ماسوادن ازاد اولوب
جملهیی اونودوب هب ایدوب ایلاین متصرف برآنی بولدقده عالم وحدتنه ایروب اول واحد فردك وحدانیتن
بصیرتکله عین الیقین کوروب * معرفت الله دولتنه ایرهسن * وسعادت قربنی حق الیقین بیلوب ابدا
انکله قالهسن (اخرا) خاتمهدن عالم کثرتده اولان احکام مراتب وجودی بیلوب * حدودنی حفظ وصیانت
قیلوب مخلوق خدایه رفق ومدارت ایله محبوب القلوب اولدقده سلامتله جمعیت خاطر بولهسن * وراحتله
عزیز عالم اولهسن * چونکه بو کتاب شریف بو نظام بو اسلوب لطیف اوزره تمام اولوب * نظر قبول ایله مطالعه
ایدنلری حقیقت مولایه مطلع ایتمشدر * پس بو کامعرفتنامه نام اولوب تاریخ اختتامی بیك یوز تمشه تمشدر

مقدمة الکتاب

آیات قرآنیه واحادیث نبویه) مفهوم ومنجه اعتماد واعتقاد اولنهجق) امور دینیه ولوازم یقینیهدن اولان هیئت
اسلام اوزره * ترتیب خلقت عرشی وکرسی وجنانی وسموات واراضین وبحار ونیرانی واشراط ساعت واحوال
واهوال قیامت وخراب وفنای جهانی * وبقای عالم لقای رحمانی فصول اربعه ایله تفصیل ایدر (فصل اول)
اجمال ترتیب خلقت عالمی * وکیفیت عظمت عرش اعظمی * وحملهٔ عرشی * واول کروبیون محترمی وحولنده
اولان انهار وملائکه وسائرامی وتحتنده اولان کرسی وسدره ولوح وقلمی التی نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) خلاق
جهانك عالمده اولان بدایع صنایعن تفکر وتذکره هادی وبادی اولان ایات بیناتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه حق تعالی برعالی وجود ووحدانیتنه علامت ایدوب جمیع اشیاده اولوا الابصاره اظهار صنعتله
حقایق حکمتن طیورمشدر وکندی معرفتنه عبادنی ترغیب ایچون کلام قدعندهعظمتله بیورمشدر حدیث
* المکتوبة علی الترتیب الذی فی المصحف الشریف بسم الله الرحمن الرحیم * الحمد لله رب العالمین * الم تعلم ان الله
له ملك السموات والارض وما لکم من دون الله من ولی ولا نصیر * الله لا اله الا هو الحی القیوم لا تأخذه سنة
ولا نوم له ما فی السموات وما فی الارض من ذا الذی یشفع عنده الا باذنه یعلم ما بین ایدیهم وما خلفهم ولا یحیطون
بشیء من علمه الا بما شاء وسع کرسیه السموات والارض ولا یؤده حفظهما وهو العلی العظیم) ان الله لا یخفی علیه
شیء فی الارض ولا فی السماء هو الذی یصورکم فی الارحام کیف یشاء لا اله الا هو العزیز الحکیم * ولله ما فی السموات
والارض والی الله ترجع الامور * ان فی خلق السموات والارض واختلاف اللیل والنهار لایات لاولی الالباب
الذین یذکرون الله قیاما وقعودا وعلی جنوبهم ویتفکرون فی خلق السموات والارض ربنا ما خلقت هذا باطلا
سبحانك فقنا عذاب النار * ولله ما فی السموات وما فی الارض وکان الله بکل شیء محیطا * ولله ملك السموات
والارض وما بینهما والیه المصیر لله ملك السموات والارض وما فیهن وهو علی کل شیء قدیر * وهو الله فی السموات
وفی الارض یعلم سرکم وجهرکم ویعلم ما تکسبون * وله ما سکن فی اللیل والنهار وهو السمیع العلیم وعنده مفاتح
الغیب لا یعلمها الا هو ویعلم ما فی البر والبحر وما تسقط من ورقة الا یعلمها ولا حبة فی ظلمات الارض ولا رطب
ولا یابس الا فی کتاب مبین * وله من فی السموات والارض کل له قانتون * وکذلك نری ابراهیم ملکوت السموات

والارض وليكون من الموقنين * انى وجهت وجهى للذى فطر السموات والارض حنيفا وما انا من المشركين
ذلكم الله ربكم لا اله الا هو خالق كل شئ فاعبدوه وهو على كل شئ وكيل * ان ربكم الله الذى خلق السموات
والارض فى ستة ايام ثم استوى على العرش يغشى الليل النهار يطلبه حثيثا والشمس والقمر والنجوم مسخرات
بامره الا له الخلق والامر تبارك الله رب العالمين * ان الله له ملك السموات والارض يحيى ويميت وما لكم من دون
الله من ولى ولا نصير * وما يعزب عن ربك من مثقال ذرة فى الارض ولا فى السماء ولا اصغر من ذلك ولا اكبر
الا فى كتاب مبين * قل انظروا ماذا فى السموات والارض * ان كل من فى السموات والارض الا آتى الرحمن عبدا
لقد احصاهم وعدهم عدا) لو كان فيهما آلهة الا الله لفسدتا فسبحان الله رب العرش عما يصفون * الم تر الى ربك
كيف مد الظل ولو شاء لجعله ساكنا ثم جعلنا الشمس عليه دليلا ثم قبضناه الينا قبضا يسيرا * وترى الجبال
تحسبها جامدة وهى تمر مر السحاب صنع الله الذى اتقن كل شئ انه خبير بما تفعلون * الله الذى يرسل الرياح
فتثير سحابا فيبسطه فى السماء كيف يشاء ويجعله كسفا فترى الودق يخرج من خلاله فاذا اصاب به من يشاء من
عباده اذا هم يستبشرون * فانظر الى آثار رحمة الله كيف يحيى الارض بعد موتها ان ذلك لمحيى الموتى وهو على
كل شئ قدير * الم تر ان الله يولج الليل فى النهار ويولج النهار فى الليل وسخر الشمس والقمر كل يجرى لاجل مسمى
وان الله بما تعملون خبير * الله الذى خلق السموات والارض وما بينهما فى ستة ايام ثم استوى على العرش
ما لكم من دونه من ولى ولا شفيع افلا تتذكرون * الحمد لله الذى له ما فى السموات وما فى الارض وله الحمد
فى الآخرة وهو الحكيم الخبير * يعلم ما يلج فى الارض وما يخرج منها وما ينزل من السماء وما يعرج فيها وهو الرحيم
الغفور عالم الغيب لا يعزب عنه مثقال ذرة فى السموات ولا فى الارض ولا اصغر من ذلك ولا اكبر الا فى كتاب
مبين ان الله يمسك السموات والارض ان تزولا ولئن زالتا ان امسكهما من احد من بعده انه كان حليما غفورا *
وآية لهم الارض الميتة احييناها واخرجنا منها حبا فمنه يأكلون) وجعلنا فيها جنات من نخيل واعناب وفجرنا
فيها من العيون ليأكلوا من ثمره وما عملته ايديهم افلا يشكرون * سبحان الذى خلق الازواج كلها مما تنبت
الارض ومن انفسهم ومما لا يعلمون * وآية لهم الليل نسلخ منه النهار فاذا هم مظلمون * والشمس تجرى لمستقر
لها ذلك تقدير العزيز العليم * والقمر قدرناه منازل حتى عاد كالعرجون القديم لا الشمس ينبغى لها ان تدرك
القمر ولا الليل سابق النهار وكل فى فلك يسبحون * وآية لهم انا حملنا ذريتهم فى الفلك المشحون وخلقنا لهم من
مثله ما يركبون * اوليس الذى خلق السموات والارض بقادر على ان يخلق مثلهم بلى وهو الخلاق العليم انما
امره اذا اراد شيئا ان يقول له كن فيكون فسبحان الذى بيده ملكوت كل شئ واليه ترجعون * رب السموات
والارض وما بينهما العزيز الغفار * وما قدروا الله حق قدره والارض جميعا قبضته يوم القيمة والسموات مطويات
بيمينه سبحانه وتعالى عما يشركون * ونفخ فى الصور فصعق من فى السموات ومن فى الارض الا من شاء الله
ثم نفخ فيه اخرى فاذا هم قيام ينظرون * واشرقت الارض بنور ربها ووضع الكتاب وجيء بالنبيين والشهداء
وقضى بينهم بالحق وهم لا يظلمون * ووفيت كل نفس ما عملت وهو اعلم بما يفعلون * وسيق الذين كفروا
الى جهنم زمرا حتى اذا جاؤها فتحت ابوابها وقال لهم خزنتها الم يأتكم رسل منكم يتلون عليكم آيات ربكم
وينذرونكم لقاء يومكم هذا قالوا بلى ولكن حقت كلمة العذاب على الكافرين * قيل ادخلوا ابواب جهنم خالدين
فيها فبئس مثوى المتكبرين * وسيق الذين اتقوا ربهم الى الجنة زمرا حتى اذا جاؤها وفتحت ابوابها وقال لهم
خزنتها سلام عليكم طبتم فادخلوها خالدين * وقالوا الحمد لله الذى صدقنا وعده واورثنا الارض نتبوأ من الجنة
حيث نشاء فنعم اجر العاملين * وترى الملائكة حافين من حول العرش يسبحون بحمد ربهم وقضى بينهم بالحق
وقيل الحمد لله رب العالمين * الله الذى جعل لكم الارض قرارا والسماء بناء وصوركم فاحسن صوركم ورزقكم
من الطيبات ذلكم الله ربكم فتبارك الله رب العالمين * الا انه بكل شئ محيط * فاطر السموات والارض جعل لكم
من انفسكم ازواجا ومن الانعام ازواجا يذرؤكم فيه ليس كمثله شئ وهو السميع البصير * وهو الذى فى السماء اله
وفى الارض اله وهو الحكيم العليم * وتبارك الذى له ملك السموات والارض وما بينهما وعنده علم الساعة واليه
ترجعون وما خلقنا السموات والارض وما بينهما لاعبين * ما خلقناهما الا بالحق ولكن اكثرهم لا يعلمون
فلله الحمد رب السموات ورب الارض رب العالمين وله الكبرياء فى السموات والارض وهو العزيز الحكيم *

وسخر لكم ما فى السموات وما فى الارض جميعا منه ان فى ذلك لآيات لقوم يتفكرون * ولله جنود السموات
والارض وكان الله عليما حكيما) ولله ملك السموات والارض يغفر لمن يشاء ويعذب من يشاء وكان الله غفورا رحيما
يسئله من فى السموات والارض كل يوم هو فى شأن فبأى آلاء ربكما تكذبان كل من عليها فان ويبقى وجه ربك
ذو الجلال والاكرام * سبح لله ما فى السموات والارض وهو العزيز الحكيم) له ملك السموات والارض يحيى ويميت
وهو على كل شئ قدير * هو الاول والآخر والظاهر والباطن وهو بكل شئ عليم * هو الذى خلق السموات
والارض فى ستة ايام ثم استوى على العرش يعلم ما يلج فى الارض وما يخرج منها وما ينزل من السماء وما يعرج فيها
وهو معكم اينما كنتم والله بما تعملون بصير * له ملك السموات والارض والى الله ترجع الامور * يولج الليل
فى النهار ويولج النهار فى الليل وهو عليم بذات الصدور * الم تر ان الله يعلم ما فى السموات وما فى الارض ما يكون
من نجوى ثلثة الا هو رابعهم ولا خمسة الا هو سادسهم ولا ادنى من ذلك ولا اكثر الا هو معهم اينما كانوا
ثم ينبئهم بما عملوا يوم القيمة ان الله بكل شئ عليم * سبح لله ما فى السموات وما فى الارض وهو العزيز الحكيم *
يسبح لله ما فى السموات وما فى الارض له الملك وله الحمد وهو على كل شئ قدير * خلق السموات والارض
بالحق وصوركم فاحسن صوركم واليه المصير * يعلم ما فى السموات والارض ويعلم ما تسرون وما تعلنون *
والله عليم بذات الصدور * الله الذى خلق سبع سموات ومن الارض مثلهن يتنزل الامر بينهن لتعلموا ان الله
على كل شئ قدير وان الله قد احاط بكل شئ علما * تبارك الذى بيده الملك وهو على كل شئ قدير الذى خلق الموت
والحيوة ليبلوكم ايكم احسن عملا وهو العزيز الغفور الذى خلق سبع سموات طباقا ما ترى فى خلق الرحمن
من تفاوت فارجع البصر هل ترى من فطور * ولقد زينا السماء الدنيا بمصابيح وجعلناها رجوما للشياطين
واعتدنا لهم عذاب السعير * قل هو الذى ذرأكم فى الارض واليه تحشرون * الم تروا كيف خلق الله سبع سموات
طباقا وجعل القمر فيهن نورا وجعل الشمس سراجا والله انبتكم من الارض نباتا ثم يعيدكم فيها ويخرجكم
اخراجا والله جعل لكم الارض بساطا لتسلكوا منها سبلا فجاجا * نوع ثانى * اجمال ترتيب خلقت عالمى
بيلدبررای عزیز معلوم اولسونکه اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق ایتمشلردرکه اول ذات اقدس تعالى
وتقدس حضرتلری مرتبهٔ احدیتده برکنز مخفی ایکن معروف اولمغی مراد ومحبت ایلمسیله عالم ارواحی
وعالم اجسامی خلق ایدوب کندی جمال رحمتی وکمال قدرتی وجلال وعظمتی ونوال ونعمتی وانواع صنعتی
واسرار حکمتی ظهوره کتورمک مراد ایلدکده جمیع مخلوقاتدن اقدم کتم عدمدن برجوهر اخضر انوری
وجوده کتورمشدر وبعض روایتده کندی نوریندن برلطیف وعظیم جوهر وار ایدوب آندن جمیع کائناتی
تدریج وترتیب ایله اظهار ایتمشدر واکا جوهر اول ونور محمدی ولوح محفوظ وعقل کل وروح اضافی تسمیه
ایدرلر که جمیع ارواح واجسامک مبدأ ومنشأی اوجوهردر چونکه حق تعالى محبتیله اوجوهره بر باقمشدر
هماندم اول جوهر حیاسندن اریوب صو مثلی آقمشدر وآنک زبدهٔ خالصی فوقنه چقمشدر پس اول زبده‌دن
ابتدا نفس کلی یراتمشدر بعده ارواح ملائکه‌یی بعده ارواح انبیایی بعده ارواح اولیایی بعده ارواح عارفینی
بعده ارواح عابدینی بعده ارواح مؤمنینی بعده ارواح کافرینی بعده ارواح جنی بعده ارواح شیاطینی
بعده ارواح حیواناتی بعده ارواح نباتاتی بعده ارواح طبایعی خلق ایتمشدر * وارواح مذکوره
ایچون على مراتبهم مقامات معلومه تعیین ایدوب هر صنف کندی مقام معلومنه کتمشدر *
وهر روح کندی جنسنی بولوب جنود مجنده اولوب هر فرقه مقامنده قالمشدر * وعالم ملکوت بواون
درت انواع ارواح ایله تمام اولمشدر وبو عالمک اعلى واصفى والطفنه عالم غیب وعالم لاهوت وعالم جبروت
اطلاق ایدرلر * واوسطنه عالم ارواح وعالم معانى وعالم امر تسمیه ایدرلر * وادنى واکثف واجسامه اقربنه
عالم مجردات وعالم برزخ وعالم مثال دیرلر * وبونک اوزرینه ایکی بیک سنه مقداری مدت مرور ایلدکده
حق تعالینک ارادت قدیمه‌سی تعلق ایلمشدیکم اظهار نام وشان ایچون عالم اجسامی خلق ایلیه پس اول
جوهر اوله محبتیله بردخی نظر قیلمشدر * وآنک یوزی صوبی حیاسندن حرکته کلوب امواجی مرتفع اولمشدر
وزبد اعلاسندن عرش اعظم وجوده کلمشدر وآنک تحتنده اولان زبدلردن کرسی وجنت وجهنم وسموات سبعه
وعناصر اربعه وجوده کلوب صورت بولمشدر وعرش اعلادن اسفل سافلینه دک بو عالم صورت بو ترتیب اوزره

نظام بولوب اون بش انواع اجسام مذ کوره ایله عالم ملکك وضعی تمام اولمشدر* وبو عالمك اعلاسنه عالم علوی وعالم اجسام وعالم بقا وعالم آخرت دیرلر واوسطنه عالم متوسط وعالم اجرام اثیریه وعالم افلاك وعالم سموات اطلاق ایدرلر وادناسنه عالم سفلی وعالم عناصر وعالم کون وفساد وعالم دنیا تسمیه ایدرلر پس مفردات عالم ملکوت ایله مفردات عالم ملکك مجموعی اعنی انواع ارواح ایله اصناف اجسام بسیطه نك جمله سی حروف هجانك امثالی یکرمی طقوز تمام اولمشدر وایکی عالمك مفردات مذکوره معدوده سی ترکیبنده اوچ قسم اجسام مرکبه وجوده کلمشدرکه معدن ونبات وحیوان اولمشدر نیجه کم ترکیب حروف هجادن اسم وفعل وحرف وجوده کلمشدر واصول کلمات انسان اولمشدر کذلك مفردات دوعالمدن مرکبات ثلاثه ظهور ایدوب آنلردن کتاب جهان بی حد وپایان معانی بولمشدر پس عین عبرتله عالمه نظر ایدن عارفلر هر نسنه ده نیجه حکمت تماشا قلمشدر واهل الله صنع باری اسرارینه مطلع اولمشدر وحروف اشیادن اب معنایه واروب حضوروانسی بولمشدر (رباعی) عالمکه تمام نسخهٔ حکمتدر* معناسنی فهم ایلینه جنتدر* محروم شهود اولنلرك چشمنده* زندان بلاچاه غم ومحنتدر نوع ثالث کیفیت عرش اعظمی وحملهٔ محترمی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق اوزره دیمشلردرکه حق تعالی جمله عالمی براندہ خلق ایتمکه قادر ایکن التی کونده خلق ایتمسی اعنی یوم احدده بدأ ایدوب مفردات عالمی یوم جمعه ده تمام ایلمسی عبادینه هر امرده صبر وتأنی یی تعلیم وتفهیمدر* نته کم عظمتیله بیورمشدرکه ولقد خلقنا السموات والارض وما بینهما فی ستة ایام وما مسنا من لغوب* وحق تعالی قدرتیله زبرجد کوردن عرش اعظمی جوهر اخضردن خلق ایتمشدرکه آنك نور وعظمتی وصف وبیاندن خارج بولنمشدر وعرش مجیدك اطرافی یاقوت احمر اولوب جمیع مخلوقاتك صفات وصورتلری آنده رسم ونقش اولنمشدر وسمواتك فوقنده عرش رحمان قبلهٔ ملائکه قیلنمشدر نته کم یرپوزنده کعبة الله اهل ارضك قبله سی قیلنمشدر وعرش اعظمك تمش بیك لسانی واردرکه هر برلسانی بشقه برلغتله حق تعالی یه تسبیح ایدر ذاکردر وعرش اعظمك درت قائمه سی واردرکه هر بری تحت الثرایه واصلدر وعرش اعظم صو اوزرنده وصو ریح اوزرنده ایکن حق تعالی درت عظیم ملائکه خلق ایتمشدرکه حالا حملهٔ عرش انلردر ویوم قیامتده درت عظیم ملك هم خلق ایتسه کرکدر* وحملهٔ عرش رب الارباب اول کونده ثمانیه اولسه کرکدر وحملهٔ اربعه دن هر برینك درت وجهی واردرکه بر روجهی آدم صورتنده و بر روجهی اسد وبر روجهی ثور صورتنده وبر وجهی قرتال صورتنده تصویر اولنمشدر وهر بروجه یرپوزنده کندی نوعندن اولان مخلوقات ایچون رزاقندن طالب ارزاق بولنمشدر وحملهٔ عرش دائما قیامده ساکن اولوب عرش اعظمی رقبه لری اوزرنده یوکلنمشلردرکه ایاقلری یدی قات یردن هم اسفلده در وملائکهٔ مقربینك جمله سندن عند الله محترم حملهٔ عرش اعظمدر وآنلرك برینك ادی اسرافیلدرکه عرشك برساقی آنك رقبه سی اوزرنده محکمدر وحق تعالینك عندنده اول حملهٔ عرشدن دخی اعز واکرمدر وصاحب صور بودرکه قیامته دك لوح محفوظه ناظردر ونفخ صور ایچون مستعد وحاضردر ولوح محفوظدن جبرائیل ومیکائیل وعزرائیل علیهم السلامك امور واحوالك واعمالك آنلره اعلام واخبار والقا ایلمکده ماهردر وحملهٔ عرشدن هر برینك درت جناحی واردرکه جوانب اربعه یه منتشر اولمشلردر وحملهٔ عرشك بر برینك نصفی ثلج ونصفی ناردرکه بری برینی منطفی ایتمیوب یلدز بوجکی مثالی بری بریله امتزاج قیلمشلر وحملهٔ عرشك جثه لری اویله اعظمدرکه اذنلری شحمه سیله عنقلری ماپینی خفق طیرایله یدی یوز ییللق مسافه بولنمشدر وحملهٔ عرشه کروبیون دخی اطلاق اولنمشدر وحملهٔ عرشك کلماتی علی الدوام بو تسبیحات اولوب آنلره وردلسان قیلنمشدر سبحان ذی الملك والملکوت سبحان ذی العرش والعزة والعظمة والهیبة والقدرة والکبریاء والجبروت سبحان الملك المعبود سبحان الملك الموجود سبحان الملك الحی الذی لاینام ولا یموت سبوح قدوس ربنا ورب الملائکة والروح

نوع رابع عرش اعظمك حوالنده اولان انهار عظامی وملائکهٔ کرامی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق برله دیمشلردرکه حق تعالی عرش اعظمك حوالنده سکز نهر عظیم خلق ایتمشدرکه دردی ثلجدن ابیض وابرددر ودردی عسلدن احلا واطیبدر وبو انهار ثمانیه

علی الدوام جریان ایله عرش اعظمی طواف ایدرلر وحق تعالی انده حرقائیل نامنده بر ملك خلق ایتمشدرکه جمیع اشیانك اسرارینه یتمشدر اول ملك عظمت عرشی دخی مراد ایدوب حق تعالیدن دستور استیوب طواف عرشه کیتمشدر اوچ بیك سنه مقداری سکز بیك جناحیله پرواز ایتمشدر عاجز اولدقده حق تعالی اکا قوت ویروب طیران ایله امر ایتمشدر اوچ بیك سنه مقداری دخی عرشك حوالنده کیتمشدر اکا ینه عجز کلدکده حق تعالی قدرت ایله قوت ویروب اوچ کره امر ایتمشدر اوچ بیك ییل قدرینه کیتمشدر بعده عاجز قالوب کورمشدرکه طقوز بیك سنه ده انجق عرشك برساقندن برساقنه یتمشدر اول حیرتده ایکن اکا حقدن ندا کلمشدرکه یا حرقائیل اکر قیامته دك پرواز ایلسك عرشمی تمامیله طواف ایده مزسن وانهار ثمانیه نك وراسنده عرش اعظمك حوالنده یتمش بیك حجاب نوردن ویتمش بیك حجاب ظلمتدن خلق اولنمشدر تاکیم شدت نور عرشدن حوالنده اولان ملائکه محترق اولمسونلر دیو انلره حائل بولنمشدر وحجب مذکوره نك وراسنده یتمش بیك صف ملائکه خلق اولنمشدر عرشه مستولی اولان رحمانه علی الدوام تسبیح ایدرلر وطواف عرش ایچون حوالنده کیدرلر وکونده ایکی نوبت حملهٔ عرشه سلام ویررلر وبونلره ملائکهٔ صافون وحافون دیرلر وبونلرك وراسنده هم یتمش بیك صف ملائکه خلق اولنمشدر وبونلر ابدا قیامده طوروب (سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اکبر ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم دیرلر) وبوجمله صفوفك وراسنده برحیهٔ عظیمه واردرکه عرش اعظمی احاطه ایدوب رأسی ذنبی اوزرینه وضع ایتمشدر وآنك رأسی درهٔ بیضادن وجسمی ذهب اصفردن وکوزلری یاقوت احمردن خلق اولنمشدر وآنك یوز بیك جناحی واردرکه هر بر ریشه سی عندنده بر ملك تسبیح ایدر بولنمشدر واول حیهٔ صفرانك تسبیحی صداسندن جمیع ملائکه یی مهابت المشدر زیراکه اول جمله ملائکه نك تسبیحلری صداسنه غالب کلمشدر ودهن آچدقچه سموات وارضی بر لقمه ایتمسی ممکندر واکر اول حیهٔ عظیمه تسبیحنده تلطف ایله الهام اولنمسه ایدی آنك صداسی مهابتندن جمیع مخلوقات هلاك اولورلردی وحق تعالی ملائکهٔ کرامی انوار مختلفة الاطواردن خلق ایتمشدر پس عرش انوره اقرب اولان ملائکه نك انواری اشد واظهردر زیراکه ملائکهٔ عرشك انوارینه ملائکهٔ سدره تحمل ایده مزلر وآنلرك شدة انوارینه ملائکهٔ سموات وارض تحمل ایده میوب محترق اولورلر وجمیع ملائکه اوامر حق ایله عامل اولورلر وانلر انسان کبی حق تعالی یه عاصی اولمزلر غدالری تسبیح اولوب اکل وشرب ونوم وجماع بیلمزلر واکثری انسان صورتنده اولوب اجنحهٔ طیوره مشابه بولنوب اجسام لطیفه اولدقلرندن انواع صورتلرده تشکل ایدرلر وامر حق ایله خدمتنده برق خاطف کبی کیدرلر وهر بری برخدمتده اولوب کیمی عرش حوالنده تسبیح وطواف ایدرلر وکیمی کرسیده وکیمی سدره ده وکیمی جنتده وکیمی جهنمده وکیمی کوکده وکیمی یرده وکیمی قیامده وکیمی قعودده وکیمی رکوعده وکیمی سجودده علی الدوام تسبیح ایدرلر وکیمی بنی آدم خدمتنده موکلدر لیل ونهار آنلری حفظ ایدوب یازه لر آنلره کراما کاتبین وحفظه دیرلر وملائکه نك دخی کندیلردن پیغمبرلری واردرکه بری اسرافیل علیه السلامدر واول صاحب صور مذکوردر و بری جبرائیل امین علیه السلامدرکه آنك التی یوز جناحی واردر وهر برینك یوز ریشه سی واردرکه هر ریشه نك طولی مابین المشرق والمغربدر وجمیع اجنحه سی الوان انواردندر ومع هذا اجنحهٔ عظیمه سی ابیض من الثلجدر وایاقلری تحت الارضدر واویله قوتنه مالکدرکه بر ریشه سیله جبالی قلع ودك ایلر واول حق تعالیدن یرپوزنده اولان انبیایه سلام وکلام کتورمکه موکلدر وشکل عظمتنده اسرافیل علیه السلام کبیدر وبری میکائیل علیه السلامدرکه اجنحه سی اعدادینی انجق حق تعالی بیلور واول بحر مسجورده اولان ملائکه یه موکلدر زیراکه سموات وارض ملائکه ایله مملودر وهر بری انزال مطرکبی نیجه خدمتلره مأموردر وقطرات امطارك هر برینی بر ملك انزال ایدر وقیامته دك بردخی اکا نوبت کلمز وهر موضعه نزول ایدن امطار میکائیل علیه السلامك رأی وتدبیریله در زیراکه بو امور اکا مفوضدر وجثهٔ عظمتده جبرائیل علیه السلام کبیدر وبری دخی عزرائیل علیه السلامدر اول جان المغه موکلدر وجمله ارواحی قبض ایدن اولدر وجمیع ارض آنك حضورنده بر سفره مثالیدر وملائکهٔ رحمت وملائکهٔ غضبدن نیجه یوز بیك اتباعی واردر واول صورت وعظمتده وکثرت اجنحه ده میکائیل علیه السلام کبیدر پس حضرت اسرافیل وجبرائیل ومیکائیل وعزرائیل علیهم السلامك دردی جمیع ملائکه نك رئیسی وپیغمبریدرکه سموات وارضده

اولان ملائکه‌نك جمله‌سی بونلرك امرینه مطیع ومنقاددرلر * نوع خامس * عرش اعظمك تحتنده اولان
کرسی ولوح وقلمی وسدرة المنتهایی وشجرهٔ طوبایی وصور اسرافیلی وبرزخ ارواحی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق ایتمشلردرکه حق تعالی عرش اعظمك نورندن
وآنك تحتنده یاقوت احمرلوندن ساق عرشه متصل درت قائمه اوزرنده برعظیم کرسی خلق ایتمشدرکه
قائمه‌لری تحت الثرایه ایرشمشدر وجمیع سموات وارضین وجبال قاف جوف کرسیده برصحراده
برحلقه مقداریدر نته‌کم کرسی عرش اعظمك تحتنده برصحراده برسفره مثالیدر اما بونك امثالی تشبیهلردن
مراد تحدید مقادیر دکلدر بلکه بیان عظمتدر زیرا که انلرین مقدارلرینی انجق انلری خلق ایدن خلاق عالم بیلور
پس عرشدن مراد ملك السریر ودر وکرسیدن مراد علم الله دردیوب اعتقاد ایدنلر خطا ایتمشلردر روآیات واحادیثه
مخالف کتمشلردر وحق تعالی عرش اعظمك تحتنده وآنك نورندن بریشل زبرجد لوننده برعظیم لوح اخضر
خلق ایتمشدر واطرافنی یاقوت احمر لوننده براتمشدر وزمرد لوننده برقلم اخضر خلق ایتمشدرکه طولی یوز ییللق
مسافه کتمشدر وآنك درونده مدادی نور ابیض جقاردی چونکه حق تعالی آکا یا قلم اکتب دیو ندا قیلمشدر
پس اول مهابتدن قلم اضطرابه کلمشدر وصدای رعد کبی صدا ایله تسبیح ایدوب اجرای حق ایله لوح محفوظ اوزرنده
جاری اولمشدر ویوم قیامته دك ذهب اولوب اوله جقلری کتابت قیلمشدر ولوح محفوظ کتابتله مملوا اولمشدر وآندن
جری ماجری وجف القلم فحواسنجه قلم یابس اولوب قالمشدر وسعید اولان سعید وشقی اولان شقی اولمشدر لکن
حق تعالی هر روز وشب لوح محفوظه اوچیوز التمش کره نظر ایدوب هر نظرده برنسنه محو ایدوب برینه برنسنه
اثبات ایدر ومراد ایلدیکن ایشلر نته‌کم (یمحو الله ما یشاء ویثبت وعنده ام الکتاب) بیورمشدر وحق تعالی جمیع
امور عبادی انکیچون لوح محفوظه کتابت قیلمشدر تاکه اهل سموات وارض آنی بیلسونلرکه جمیع احکام خلایق
علم سابق اوزره جاری واکا مطابقدر پس لوح وقلمی انکار ایدن منافقدر وحق تعالی عرش اعظمك
تحتنده وآنك نورندن کرسی مقابلنده جنانك فوقنده بیاض اینجو مثالی برفضایی خلق ایتمشدرکه سدرة المنتهی
ومنبت اصل شجرهٔ طوبادر ومقام جبرائیل امین وملائکهٔ مکرمین اودر وحق تعالی سدرة المنتهی ده
برشجرهٔ عظیمه خلق ایتمشدرکه اکا شجرهٔ طوبی دیرلر وآنك اصلی ذهب اصفردندر واغصان کثیره‌سی
مرجان احمردندر واوراقی زمرد اخضردندر وانواع اثماری شکردندر واغصان بی پایانی قصور جنانه متدلیدر
واثمار بیشمارندن اهل جنان مجتنی ومتسلیدر وسدرة المنتهی ایله عرش اعظم اراسنده یتمش بیك طبقه حجاب
خلق اولنمشدر تاکم سدره‌ده اولان ملائکه شدت نور عرش ایله محترق اولمیه‌لر وحق تعالی عرش اعظمك
تحتنده وآنك نورندن ساق عرشه متصل مرجان احمر لوننده قرن وقوان شکلنده برعظیم وطویل واجوف نسنه
خلق ایتمشدرکه آنك جوفنده برزخ اول وبرزخ ثانی اعنی ابدان انسانه کلجك ارواحك وکاوب کتمش
ارواحك مکانی اولوب طبقات سموات وارضین اقراص خبز مثالی آنده دوزیلوب اول آنلره اتصال سز جمله‌یی
محیط اولمشدر وبو محیط اجوف اول صور اسرافیلدرکه آنك سطح باطنی قرص شمع انکبین کبی منقب اولوب
عالم برزخ اولده ابدانه تعلق ایده جك ارواح ایچون وبرزخ ثانیده ابداندن چیقوب حشره منتظر اولان
ارواح ایچون اول سطحك نقبه‌لری مسکن ومأوی اولمشدر وطیور ارواح اول نقبه‌لرده علی مراتبهم
الی یوم القیامة آشیان ومقام طوتوب هر بری کندی مقامنده اقامت قیلمشدر * نوع سادس * سدرة المنتهی
ده اولان ملائکه‌نك اوصاف واطوارینی ودیك العرش اولان طاوسك الوان واذکارنی بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اولسونکه اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق اوزره دیمشلردرکه حق تعالی سدرة المنتهی ده موکل
قیلدیغی ملکی برعظیم جثه‌ده وعجیب شکلده خلق ایتمشدرکه یتمش وجهی واردر وهر وجهنده یتمش
فمی واردر وهر فمنده یتمش لسانی واردر وهر لسانی بشقه برلغتله حق تعالی‌یه مدام تسبیح ایدرلر وحق تعالی
سدرهٔ مزبوره‌ده درت بیك صف ملائکه خلق ایتمشدر وهر صفك ملکلری عددی اون بیکه یتمشدر وصف اولده
اولان ملائکه ابدا سجده‌یه واروب (سبحان الله) دیرلر وصف ثانیده بولنان ملائکه دائما قعود ایدوب (الحمد لله)
دیرلر وصف ثالثده واقف اولان ملائکه مدام رکوعه واروب (لا اله الا الله) دیرلر وصف رابعده قلان ملائکه
علی الدوام قیامده طوروب (والله اکبر) دیرلر وحق تعالی سدرهٔ مذکوره‌ده زمرد اخضردن مناره شکلنده

برعظیم عمود خلق ایتمشدرکه سدره‌دن ارتفاعی یتمش بیك فرسخ مسافه‌دروا اول عمودك باشنده بیاض انجودن
برعظیم قبه خلق ایتمشدر واول قبه‌نك اوزرنده طیر طاوس شکلنده انواع جواهر الوانده برعجیب ملك خلق
ایتمشدرکه آنك بیك بشیوز جناحی واردر وهر برجناحنده یوز بیك ریشه‌سی واردر وهر برریشه‌سی اوزرنده
اوچ سطر بیشل خطله یازلمش سطر اولده (بسم الله الرحمن الرحیم) وسطر ثانیده (لا اله الا الله محمد رسول الله)
وسطر ثالثده (کل شیء هالك الا وجهه) یازلمشدر وآکا دیك العرش دیرلرکه اول اجنحه‌سنی نشر ایلدکجه آنك
ریشه‌لرندن اهل جنان اوزرینه مطر نیسان کبی اذن حق ایله رحمت نزول ایدر واوقات صلوة خمسه اولدقده
اول دیك عرش اجنحه‌سنی بری برینه ضرب ایدوب فریاد ایله صیاح ایدر وهر برریشهٔ جناحندن بشقه برصدا
پیدا اولوب اغصان اشجار جنانی باد صبا کبی تحریك ایدروآنك صیاحندن جنتده اولان حوری وغلمان مسرور
اولوب غرفه‌لردن باشلرین چیقروب بری برین تبشیر ایدرلرکه امت محمد صلی الله علیه وسلمك وقت صلاتی کلمشدر
امدی جمله‌سی عبادته مشغول اولمشدر وحق تعالی دیك عرشه ندا ایدرکه یا طیر نیچون بویله فریاد ایدرسن
اول ملك دیرکه الهی مؤمن قوللرك دنیاده سکا عبادته توجه ایلدکجه بن آنلر ایچون سندن رحمت طلب ایدرم
پس اکا خطاب عزت کلورکه یا طیر دنیاده بش وقت صلاتنی ادا ایدن عبادمه رحمت ایدوب نار جهنمدن
آزاد ونعیم جنان ایله بهرمند ودلشاد ایدرم پس بو خطاب ایله اول دیك العرش مستطاب اولمشدر (سبحان
من خلق الکائنات بقدرته وابدع الاکوان بحکمته واحاط بکل شیء علما واحصی کل شیء عددا * فصل ثانی
اسما واوصاف اعداد جنانی وآنده اولان انهار واشجار وبنیانی وانواع نعیم وحور وغلمانی درت نوع ایله بیان ایدر
نوع اول) اسما واوصاف جنانی وآنده اولان انهار جاریه واشجار مثمره وقصور عالیه والبسهٔ فاخره‌یی بیلدیرر
ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق ایتمشلردرکه حق تعالی قدرتیله عرش وکرسی تحتنده
وسموات سبعه‌نك فوقنده نور عرش ایله صودن سکز جنت خلق ایتمشدرکه بری برندن اعلادر وجمله‌نك
اعلاسی جنت عدندرکه موضع رؤیت مولادر اما جنت اولینك اسمی دار الجلالدرکه بیاض انجودندر
وجنت ثانیه‌نك اسمی دار السلامدرکه یاقوت احمردندر وجنت ثالثه‌نك اسمی جنة المأوی درکه
زبرجد اخضردندر وجنت رابعه‌نك اسمی جنة الخلددرکه مرجان اصفردندر وجنت خامسه‌نك
اسمی جنة النعیمدرکه فضهٔ بیضادندر وجنت سادسه‌نك اسمی جنة الفردوسدرکه ذهب احمردندر
وجنت سابعه‌نك اسمی جنة القراردرکه مسك اذفردندر وجنت ثامنه‌نك اسمی جنة العدندرکه لؤلؤ تردندر
وبو جنت عدن مثلا بر بلدهٔ معموره میاننده برجبل عالی اوزرنده اولان ایچ قلعه مثالی جمیع جنانك داخلی
واوسطنده اولمغله جمله‌سنه حواله ومشرف مکاندر ومنبع اکثر انهار جناتدر ومقام صدیقین وحفاظ قرآندر
ومحل تجلیات ذات رحماندر وهر جنتك بربابی واردرکه طولی وعرضی یوز ییللق یولدر وهر باب ایکی مصراعدرکه
بکپاره ذهب اصفردندر والوان وانواع جوهرله مرصعدر ونیجه بیك نقوش ایله مزیندر اما جنت اولینك بابی
اوزرنده (لا اله الا الله محمد رسول الله) یازلمشدر وابواب سائره اوزرنده (انا لا اعذب من قال لا اله الا الله) یازلمشدر
وجنات مذکوره‌نك ترابی مسك وحجری جوهردر ونباتی الوان وازهار زعفران احمردر وبنالرینك برابنه‌سی
ذهب وبرابنه‌سی فضه وطینی عنبردر وقصوری لؤلؤ تردر وکوشکلری یاقوت اصفردر وابواب قصورك بنالری جمله
مجوهردر وهر قصر اوکنده انهار اربعه جریان ایدرکه بری آب حیات وبری لبن خالص وبری شراب طهور وبری
عسل مصفادر واطراف انهاری اشجار اثمار ایله مالامال ومزین وموفادر واشجار جنانك اغصانی قوریمز
واوراقی دوکیلوب چوریمز واثماری هرکز دوکنمز ابدا مهیادر وبری برندن ایچری واعلا اولان جنان ثمانیه‌ده
نیچه انهار جاریه دخی واردر بری نهر رحمتدرکه جمیع جنانی دوران ایدر وصویی جمله‌دن اصفی وعسلدن احلادر
ولونی ثلجدن ابیضدر وریملی انجودن اعلادر وانهار جنانك بری دخی نهر کوثردرکه حق تعالی انی حبیب اکرم
صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه ویرمشدر نته‌کم اکا خطاب ایدوب (انا اعطیناك الکوثر) بیورمشدر واول
نهرك عرضی اوچیوز فرسخ مسافه‌در وآنك منبعی تحت العرش اولوب آندن سدره‌یه کلوب آندن جنت فردوسه
دوکیلوب اویله سرعتلی جریان ایدرکه کماندن اتلمش اوق کبی فردوس اعلایی وتحتنده اولان جنانی جریان ایله
دوران ایدر وآنك لونی لبندن ابیضدر وطعمی شکردن شیرین ورایحه‌سی عنبردن اطیبدر وآندن برکره

نوش ایدن بردخی عطشان اولمز واصلا برعلت وبرمرض کورمز ولذتی ابدا دماغندن کتمز واولکی جنتك بابی عندنده نهر کوثرك کنارنده الوان جواهردن کاسه لر واردرکه اعدادکوا کبدن اکثردر پس بعد حشر الانام وعبور صراط جهنم اول حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم جنته دخولندن مقدم امتیله آندن ایجسه لرکر کدرونهر کوثرك جمیع اطرافنده لؤلؤ تردن ویاقوت احمردن صف اندر صف اشجار عالیه واردرکه اغصان کثیره سی انواع صدالرله نغمات ایدرلر واغصان اوزرنده اجناس طیور انواع لغات ایله تسبیح ایدرلر وانهار جنانك بری نهر کافوردر و بری نهر تسنیمدر وبری نهر سلسبیلدر وبری دخی نهر رحیق مختومدروبو انهار مذکوره دن ماعدا جنات عالیات ایجنده نیجه بیك انهار جاریه واردرکه اطرافنده نیجه یوز بیك اشجار واثمار عالیه سی واردرواهل جنان ایچون نیجه سندس واستبرق کبی نیجه بیك الوان حلل عزیزه والبسهٔ فاخره واردرونیجه بیك انواع اطعمهٔ لذیذه واشربهٔ طاهره واردرکه حسابنی انجق حق تعالی بیلور اما جنانك عرضی اعنی سکز سورندن هرایکی سوری مابین مسافه سی ارض وسما عرضی قدر فرض اولنوب طول جنان بی حد وپایان عد اولنمشدر واما جمیع درجات جنات التی بیك التی یوز التمش التی درجه بیلنمشدر آیات جمیع قرأن اعدادنجه حساب قیلنمشدر وهر ایکی درجه سی مابینی بشیوز ییللق مسافه بولنمشدر چونکه اهل جنان حفظ آیات قرأن اعدادنجه درجاته نائل اولمشدر پس حفاظ قرأن درجات جنانك اعلاسنی بولمشدر یعنی جنت عدنك اوسطنه واصل اولمشدر ✱ نوع ثانی ✱ انواع نعیم جنانی وآنده اولان حورو غلمانی ولقای رحمانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق اوزره بیان ایتمشلردرکه اهل جنان ایچون مشتها اولنان نعمتلر فی الحال مهیا اولوب اوکلرینه کلور واشجار عالیه نك اثمار ممتد الیه سی اشارتله الرینه کلور وهرآنده انواع فواکه ایله متلذذ اولورلر وهرنه طعام وشراب استرلرسه حاضر بولورلر کسب وطبخه حاجت یوقدر زیراکه جنتده زحمت وآتش اولمز واشجار جنانك اعظمی شجرهٔ طوبی درکه اصلی سدره ده وفروع واغصانی جمیع قصور جنانه داخلدر نیجه کم دنیاده قرص شمس بالاده بولنوب ضیاسی جمیع بیوته داخل اولمشدر کذلك اصلی طوبی بالای جنتده اولان سدره ده بولنوب اغصان بی شماری قصور جنانه نازل اولمشدر واهل جنان آنك انواع فواکهیله متفکه اولوب هردمده نیجه لذت بولمشلردر ومؤمنلر ایچون الوان فرش ایله مزین قصور مذکوره ده ارائك اوزرنده عنبر صاچلی هلال قاشلی قاره کوزلی کونش یوزلی شیرین سوزلی شیوه لی نازلی انجو دیشلی مرجان دوداقلی کل یکاقلی سروبویلی کوزل خویلی کلدن تازه وطری پاکیزه حوری قیزلری واردرکه اهل جنتك ازواج مطهره سیدر وهر بریسی یتمش قات حله کیمشدرکه مختلفة الالوان وخفیفة الاوزاندر وهرحورینك وراء لحم طریسندن مخ ساقی نمایاندروباشلرینه الوان انوار ایله منور تاجلر قویوب انواع جواهرله مرصع تختلر اوزرنده اتکا ایدوب مؤمنلره منتظر اولمشلردر وقرشولرنده خدمت ایچون نیجه بیك ولدان وغلمان صف اندر صف قیامده طورمشلردر وجنانه دخول ایدن مؤمنلر ابدا آنده قالورلر هرکز چیقمزلر وسلام ایله شیرین تکلملر ایدوب ولغو ایله اصلا خاطر یقمزلر واهل جنت ایچون موت وهرم یوقدر ولباسلری اسکیمز وکوکلری غنی وکوزلری طوقدر اکل وشرب ایدرلر لکن آیاق یولنه کتمزلر یوب ایجد کاری عرق لطیف اولوب کل صویی مثلی بدنلردن ترشح ایدر تبول ایتمزلر وآنده اولان حوریلر وعورتلر حیضدن ونفاسدن وبدخویلردن بعید وپاك اولمشلردر واهل جنان هرآن وزمان امن وامان ایچنده تدبیر وتدارکاردن فراغت وهموم وغمومدن راحت وامراض واسقامدن سلامت بولمشلردر وصحت وعافیتده مؤبد ومسرور وسعادتده مخلد قالمشلردر ومخصوص مؤمنلر ایچون ملائکهٔ رحمان هر برهفته قدر زمانده برکره مجوهر مسروج ایله مزین براقلر کتوروب حق تعالینك سلام ودعوتن تبلیغ وتبشیر ایدرلر آنلردخی سوار اولوب جنت عدنه عروج ایدوب کیدرلر وحق تعالینك مهمانخانه سنه واروب اکرام وعزتلرین کوروب انواع نعمتلرین ییوب سلام وکلامن اشیدوب جمال باکمالن عین رأس ایله مشاهده ایدرلر ودیداری لذتندن مست اولوب نعیم وجنانی اونودوب کیدرلر اندن اذن حق ایله ینه کندی مقاملرینه رجوع ایدرلر وجمیع جنانك خازنی وحاکمی برمحبوب وعظیم ملکدرکه شکلی انسان واسمی رضواندر وجنات ایچنده لیل ونهار اولمز وجمیع جنان بران ضیادن خالی قالمز زیراکه سقف سمای جنان عرش رحماندر

هرآنده انوار عرش آنده رخشاندر ✱ نوع ثالث ✱ خلاصهٔ نعیم جنانی واول دولته نائل اولانی بیلدرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی حدیث قدسیده عظمتیله بیورمشدرکه یا ابن آدم سن دنیایه نیجه رغبت والتفات ایدرسن که اول فانیدر ونعمتلری زائلدر وحیاتی منقطعدر تحقیق بنم عندمده بکا مطیع اولان عبادم ایچون سکز جنت مهیا ایلمشمدر ابوابی دخی سکزدروهر برجنتده زعفراندن یتمش بیك روضه واردر وهر برروضه ده انجو ومرجاندن یتمش بیك بلده واردروهر بربلده ایچنده یاقوت احمردن یتمش بیك قصر واردر وهر برقصرده زبرجددن یتمش بیك دار واردروهر بردارده ذهب اصفردن یتمش بیك بیت واردر وهر بربیت ایچنده یاقوت اصفردن یتمش بیك سریر واردروهر برسریر اوزرنده دیباج حریردن یتمش بیك فراش دوشنمشدر وهر برفراش اوزرنده برحوری قیزی وهر برحورینك اوکنده ذهب اصفردن برسینی واردر وهر برسینیده الوان جواهردن یتمش بیك طبق واردروهر برطبقده بشقه برنوع طعام واردر وهر برقصر التنده درت نهر جاری واردرکه بری صو وبری سود وبری خمر وبری عسل مصفادر وهر برنهر کنارنده یتمش بیك شجر واردر وهر برشجره نك یتمش بیك انواع میوه سی ویتمش بیك الوان اوراقی واردر وهر برشجره اوزرنده الوان طیوردن یتمش بیك نوع طیر واردروهر برطیر یتمش بیك نوع صدا ایله بکا تسبیح ایدروبنم مطیع اولان عبادمه بونلردن ماعدا هر برساعتده یتمش بیك هدایا بخش ایدرم که نه کوزلر کورمش ونه قولقلر ایشتمش ونه کوکلره خطور ایتمشدر واهل جنتك البسه لری یتمش قات حله درکه رقت ونزاکتلرندن بری برینه حایل اولمیوب تحتنده اولان حله لرك الوانی شعشعه اوروب فوقنده اولان حله لرك الوانیله ممتزج اولوب ظهور ایدر وآنلر جنانمدن نه چیقرلرونه موت کوررلر ونه پیر اولورلرونه غم یرلرونه خوف وحزن چکرلر ونه بکا ایدرلر ونه نماز قیلرلرونه صائم اولورلرونه مرض کوررلرونه نفاس کوررلرونه بول وغایط ایدرلر انجق کل صویی کبی عرقلر دوکرلرپس کیمکه بنم رضامی وجنتمی استرسه دنیادن قلیل ایله قناعت ایدوب دنیانك فانی اولان عزت ولذتلرین ترك ایتسون وحبیبمه اقتدا ایله محبت ایدوب بولنجه کتسون (بیت) نعیم خلد حلالست برکسی صائب) که دست ولب بنعیم جهان نیالاید ✱ نوع رابع ✱ لوای حمدی وبیت معموری بیلدرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق ایتمشلردرکه حق تعالی حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه بخش ایلدیکی لواء الحمد اسمیله مسما اولان سنجاق شریفدرکه روز محشرده امت محمد آنك تحتنده جمع اولوب اول شفیع امت مقام محمود موعودینه ایروب لواء الحمد التنده بولنان امتنه شفاعت ایلسه کرکدر حالا اول لواء الحمد اعلای جنتده برصحرای بی نهایتده جبل الحمد اوزرنده نصب اولنمش برعظیم علمدرکه طولی بیك ییللق مسافه در وقصبه سی فضهٔ بیضادندر وزبرجد اخضردندروسنانی یاقوت احمردندروآنك اوچ زاویه سی واردرکه هرایکی زاویه بینی بشیوز ییللق مسافه درو آنك اوزرنده نوردن اوچ سطر یازی یازلمش وهر برسطرك طولی بشیوز ییلق مسافه در سطر اول (بسم الله الرحمن الرحیم) وسطر ثانی (لا اله الا الله محمد رسول الله) وسطر ثالث (الحمد لله رب العالمین) وبو لواء عظیمك تحتنده یتمش بیك لواء دخی واردر وهر برینك تحتنده یتمش بیك صف ملائکه واردروهر برصفده یتمش بیك ملائکه طوروب حق تعالی یه تسبیح ایدرلروواما البیت المعمور جنة الفردوسده یاقوت احمردن برقبهٔ عالیه ایدی حق تعالی حضرت آدم علیه السلامی جنتدن بریوزینه انزال ایلدکده توبه سنی قبول ایلمشدی واکا اکرام ایچون بیت معموری جنت علیادن یوزدنیایه ایندروب مکان کعبه یه وضع ایتمشدی تاکم حضرت آدم علیه السلام ایچون جنت یادکاری اولوب آنی طواف وزیارت قبله ره آنك ایکی قپوسی واردیکه بری مشرقه وبری مغربه کشاده ایدی وبیت معمورك درونده نوردن اوچ قندیل واردیکه آنلرك ضیاسی نه مکانی روشن ایلمشدیسه اول اراضی حلا حرم کعبه اولمشدر امر حق ایله سموات سبعه ده ساکن ملائکه نوبتله نزول ایدوب حضرت آدم علیه السلام ایله بیت معموری طواف ایدرلردی وبیت معمور حضرت آدم علیه السلامدنصکره حضرت نوح علیه السلامك زمانه دکین بریوزنده ایدی آندن قبل الطوفان سمای دنیایه رفع اولنمشدر الی یوم القیامه آنده قالوب بعده ینه جنتده اولان مکانته رفع اولنسه کرکدروآنك بریوزنده اولان مکاننده حضرت ابراهیم علیه السلام امر حق ایله بیت شریفی بنا ایتمشدرا کر بیت معمور سمادن سقوط ایلسه کعبه نك اوزرینه واقع اولوروایکیسنك آره سی مابین السماء

والارض حرم شریفدر وحالا رکن کعبه ده مقبول اولان تقبیل اولنان حجر اسعد بیت معموردن یادکار قالمشدر اول یاقوت احمرایکن طوفانده امر حق ایله حجر اسود اولمشدر وسماء دنیاده بیت معمورك عمارتی اودرکه هرکون اکی بیك ملك دخول ایدوب انده نماز قیلرلر وآنلر برصف ملائکه درکه آنلره جن دخی دیرلر زیرا که ابلیس آنلردندر وصنف مذکور بر مرتبه وفور اوزره درکه آنلردن بیت معموره برکره دخول ایدن قیامته دکین بر دخی نوبت کلمز * فصل ثالث * جنت الثنده اولان حجب ملائکه وبحار وخزائنی وسموات سبعه یی وهر سماده اولان ملائکه یی وسیر شمس وقمر ونجومی واحوال کائنات وجو سمایی درت نوع ایله بیان ایدر (نوع اول * جنات عالیاتك تحتنده اولان انواع حجب ملائکه یی وبحار وخزائن حق وکیفیت سموات سبعه یی وهر برنده ساکن اولان ملائکهٔ کرامی وآنلرك اشکال وتسبیحاتنی بیلدرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق اوزره دیمشلردرکه حق تعالی جنات عالیاتك تحتنده ضیاء شمسدن یتمش بیك حجاب ایجاد ایتمشدر وآنلرك تحتنده نور قمردن یتمش بیك حجاب اظهار ایتمشدر وآنلرك تحتنده ظلمتدن یتمش بیك حجاب خلق ایتمشدر وحجب مذکوره انواع ملائکه دن عبارتدر وآنلرك تحتنده بحر مسجوردر وآنك تحتنده بحر رق منشوردر وآنك تحتنده بحر رزق مقسومدر وآنك تحتنده بحر انعامدر وآنك تحتنده بحر قهامدر وآنك تحتنده بحر حیواندر وبحار مذکوره خزائن حقدن کنایتدر وبو بحرلرك تحتنده سماء سابعه درکه نور ازهردن وبر روایتده یاقوت احمردندر واسمی عریبادر وملائکهٔ کرام ایله مملودر وآنك ملائکهٔ محترملری رجال صورتنده در وتسبیحلری دائما (سبحان الله وبحمده عدد خلقه وزنة عرشه ومداد کلماته) دیمککدر وآنلر حق تعالیدن غیری کسه یی بیلمزلر وبری برلرینه دخی باقمزلر خوف خدادن قیام اوزره طوروب قیامته دك ایدرلر وبونلره ملائکهٔ مقربین وروحانیین دیرلر وآنلرك رئیسلرینك اسمی رقیائیلدر سماء سابعه حارسیدر وآنك تحتنده سماء سادسه درکه لؤلؤتردندر واسمی رقعادر وآنلرك ملکلری غلمان صورتنده یوزلری کلدن تازه در وجمله سی خوف حقدن رکوعه کتمشلردر (وسبحان رب کل شیء) تسبیحنی وردلسان ایتمشلردر ورئیسلرینك ادی کلخائیلدرکه سماء سادسه نك حارسیدر وآنك تحتنده سماء خامسه درکه ذهب احمردندر واسمی دیقادر وآنك ملکلری حوریلر صورتنده در وآنلرك جمله سی خوف خدادن قعود ایدوب خضوع قیلمشدر وتسبیحلری (سبحان الخالق النور وبحمده) اولمشدر ورئیسلرینك اسمی سمحائیلدرکه سماء خامسه نك حارسیدر وآنك تحتنده سماء رابعه درکه فضهٔ بیضادندر واسمی ارقلوندر وآنك ملکلری خیول صورتنده در وتسبیحلری سبحان الملك القدوس ربنا ورب الملائکة والروح) اولمشدر ورئیسلرینك اسمی کاکائیلدرکه سماء رابعه نك حارسیدر وآنك تحتنده سماء ثالثه درکه یاقوت اصفردندر واسمی ماعوندر وآنك ملکلری قرتال صورتنده در وتسبیحلری سبحان الملك الحی الذی لایموت) کلمه سیدر ورئیسلرینك اسمی صفدائیلدرکه سماء ثالثه نك حارسیدر وآنك تحتنده سماء ثانیدرکه یاقوت احمردندر واسمی قیدومدر وآنك ملکلری بالجمله جمل اعنی شتر صورتنده در وتسبیحلری سبحان ذی العزة والجبروت) اولمشدر ورئیسلرینك اسمی میخائیلدرکه سماء ثانیه نك حارسیدر وآنك تحتنده سماء اولدرکه زبرجد اخضردندر واسمی برقیعادر وآنك ملکلری بقر صورتنده در وتسبیحلری سبحان ذی الملك والملکوت) اولمشدر وآنده موکل اولان رئیسلرینك اسمی اسماعیلدرکه سماء دنیانك حارسیدر وبو برعظیم وجلیل ملکدرکه وکیل میکائیلدر وامطاری هر یره تقسیم ایدن اودرکه قطرات آنك حسابیله نزول وسحاب آنك سوق ایلدیکی ولایته کیدر وسموات سبعه نك ذهب احمردن بلاحساب ابوابی واردرکه مغلقه در ومفتاحلری الله اکبر اسمیدر وهر سمانك رئیسنك دستوریله ابوابی بوابلر فتح ایدرلر وسموات سبعدن هر برنك ثخن وسمکی بشیوز ییللق مسافه در وهر ایکی سمانك ما بینی مسافه سی دخی بشیوز ییللق یولدر وخفی اولمیه که بالاده اشارت اولندیغی اوزره سموات سبعه مقوله سی امور تحدید ایتمکدن مراد تعیین اعداد دکلدر بلکه مبالغه دن کنایه در زیرا که قدرة الله بی نهایه در وسموات سبعه نك هیئت واشکالی روایات صحیحه اوزره یدی خیمه امثالی اولوب حول ارضده بولنان سکز جبال قافك یدیسی اوزرنده قرار ایتمشلردر وجبل ثامن درون سماء دنیاده ارضی محیط اولمشدر واطراف سموات اول جبال مذکوره اوزره نهایت بولمشدر * نوع ثانی * سموات سبعه نك تحتنده سماء دنیایه متصل اولان دریاده روننده اولان شمس وقمر ونجومك طلوع وغروبنی وبعض

احوالنی

احوالنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه بعض اهل تفسیر وبعض اهل حدیث دیمشلردرکه حق تعالی سماء دنیا تحتنده واکا متصل بر بحر ماء خلق ایتمشدرکه اودریا درون سمایی جمیع اطرافیله احاطه ایدوب امواج مکفوفه سی هوا اوزرنده امر قدرت حق ایله قرار وسکونت بولمشدر وآنك بر قطره سی هوایه دوشمز وشمس وقمری وجمیع نجومی کندی عرشی نوردن خلق ایدوب ماء بحر مذکور ایچنده ماهیلر کبی سیاح ایلمشدر وجمله کواکبدن شمسی اعظم وانور ایدوب بعده قمری کبیر ومنور ایتمشدر بعده امر حق ایله جبریل امین علیه السلام جناحیله وجه قمری مسح ایدوب ضیاسنی محو ایتمشدر تاکم نوری منطمس اولوب کیجه کوندزدن فرق اوله وانکله عدد سنین وشهورك حسابی معلوم اوله نته کم حق تعالی کلام قدیمنده بیورمشدر (فمحونا آیة اللیل وجعلنا آیة النهار مبصرة) پس وجه قمرده خطوط امثالی مشاهد اولنان سواد آثار محو نوریدر وحق تعالی بحر مذکور ایچنده شمس ایچون اوچیوز التمش عروه لی جوهر الماسدن بر عجله یعنی بر عربه خلق ایدوب شمسی اوزرینه وضع ایدوب هر عروه یی اخذ ایچون بر ملك تعیین ایتمشدر تاکم شمسی عجله سیله اودریاده مشرقدن مغربه چکوب کتوره لر وحق تعالی قمر ایچون دخی اوچیوز عروه لی یاقوت اصفردن بر عجله خلق ایدوب قمری آنك اوزرینه وضع ایتمشدر وهر بر عروه یی قبض ایچون بر ملك تعیین ایتمشدر تاکم قمری عجله سیله اول بحر ایچنده مشرقدن مغربه کتوره لر وینه قمر ایچون لاجوردی جوهردن التمش عروه لی بر غلاف خلق ایتمشدرکه اکا التمش ملك تعیین ایلمشدر پس قمرك عجله سنه موکل اولان ملائکه آنی شمسدن یوما فیوما بعید ایلدکجه غلافنه تعیین اولنان ملائکه دخی قمردن غلافنی شیئا فشیئا بعید ایدرلر تاکم قمر شمسه مقابل بولندقده غلافندن تمام چیقوب بدر کامل کورینور بعده قمری شمسه ملکلر تدریج ایله قریب ایلدکجه غلافنی دخی اکا طرف آخردن یوما فیوما قریب ایدوب قمر شمسه مقارن اولدقده غلافنی کابیله اکا الباس ایدرلر بو منوال اوزره الی یوم القیامة کیدرلر انکیچون قمر کاهی محاق اولوب کاهیجه هلال وکاهی نصف وکاهی تمام بدر اولور وسائر کواکب ونجومك اکبرلرینه اوزر ملك واصغرلرینه بر بر ملك تعیین اولنمشدر تاکم حکیم قدیرك تقدیری اوزره آنلری اودریاده تحریك ایدوب اوقات معینه لرنده طلوع وغروب ایتدیره لر وجبل قافك وراسنده بحر مذکور ایچنده کواکب ونجومك هر برینی ینه کندی مطلعنه کتوره لر ونجوم مرقومه نك شهبله استراق سمع ایدن شیاطینی رجم وحرق ایده لر وحق تعالی قدرتیله شمس وقمر ایچون وجمیع کواکبدن انجق بش کواکب ایچون ارضك ایکی طرفنده متعدد مطالع ومغارب خلق ایتمشدر انکیچون آنلره سبعهٔ سیاره دیرلرکه هرکون بشقه بر مشرقدن طلوع ایدوب بشقه بر مغربه کیدرلر وحق تعالی شمس ایچون مخصوص مشرق طرفنده طین اسوددن غلیان ایدن یوز سکسان بنابیعی مطالع ایدوب کذلك مغرب طرفنده سیاه بالچقدن چقان یوز سکسان عیونی مغارب ایتمشدرکه نار شدید اوزرنده غلیان ایدن مراجل امثالی غلیان ایدرلر پس شمس عظیم بانقدیر عزیز علیم التی آی مقداری هر یومی جدید بر مطلع جدید ایچنده طلوع ایدوب بر مغرب جدید ایچنده غروب ایدر والتی آی تمامنده ینه مطالع ومغاربنه عودت ایدوب کیدروسنه تمامنده مکاننه کلوب جولان ایتمسیله شمالدن جنوبه وجنوبدن شماله متحرك بولنمشدر انکیچون شتا فصلنده طلوع وغروب شمس جنوب سمتنده واقع اولوب صیف ایامنده شمال سمتنده طلوع وغروب ایدر تاقیامته دك بو منوال اوزره کیدر واکر بو شمس منیر او بحر مذکور ایچنده مغمور اولمیوب هوایه کاسه ایدی او یره قریب اولوب وجه ارضده موجود اولان مخلوق بالجمله محروق اولورردی واکر حسن قمر با وجه پرنور مذکور ماء بحر مذکور ایله مستور اولمیوب عیانا مشاهده اولنسه ایدی خلق جهان جمال ماه تابانه مفتون وحیران اولوب قمری معبود جان اتخاذ ایدرلردی دیو خبرده وارد اولمشدر * نوع ثالث * لیل ونهاری وسجود شمسی وکسوف وخسوفی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تفسیر واهل حدیثك اکثری دیمشلردرکه هرکون وقت غروب شمس اولدقده لیل ایچون تعیین اولنان ملك جوهر اسود لیلی سمادن مشرق طرفنده آصوب تدریج ایله آفاقه ارسال ونشر ایلدکجه ملك نهار دخی تدریج ایله جوهر ابیض نهاری سمایه رفع ایدر تاکم جوهر لیل آفاقی احاطه ایدوب لیل مظلم اولور وشمس انور غروب ایلدکده اکا موکل اولان ملائکه آنی سمادن سمایه سرعتله رفع ایدوب ایکی ساعت مقداری زمان ایچنده عرش اعظم التنه کتورورلر پس آنده شمس جهان رحمانه سجده ایدوب ملکلری دخی

انكله سجده یه كیدرلر وجبرئیل امین علیه السلام عرشك نورندن شمسه بركوننك حلیهٔ نور حله سنی الباس ایدرلر بعده ساعات لیل تمام اولدقده طلوع شمسدن ایكی ساعت مقدم نهار ایچون تعیین اولنان ملك جوهر ابیض نهاری آسماندن مشرق طرفنه آصوب تدریج ایله آفاقه ارسال ایدوب نشر ایلدكجه ملك لیل دخی تدریج ایله جوهر اسود لیلی سمایه رفع ایدر تا كم جوهر نهار آفاقی احاطه ایدوب جهان روشن اولور وملائكهٔ شمس دخی آنی سمادن سمایه سرعتله انزال ایدوب ایكی ساعتده اول كونكی مطلعنه كتورورلر پس شمس انور طلوع ایلدكده انكله برابر اوچیوز التمش متعین ملكاری تسبیح وتهلیل ایدرك طلوع ایدوب اجنحه لرین نشر ایدرلر وشمس منیری اول نهارك ساعات ودقایقی مقدارنجه تحریك ایدوب مغربنه كتوروب كیدرلر وشمس پرنور منوال مذكور اوزره مغربندن غروب ومطلعندن طلوع ایدر تا قیامت قریب اولنجه یه دكین بویله كلوب كیدرلر اول زمان اوچ كون مقداری عرش آلتنده مكث ایدوب دردنجی كون مغربندن طلوع ایتسه كركدر اول اشراط ساعتك اشهری وعلامات قیامتك اكبریدركه اول علامتدن صكره توبه لر قبول اولمز وكفر ومعاصیدن ندامت نفع قیلمز وحق تعالی كسوف وخسوف شمس وقمر ایچون اوقات معینه تقدیر ایتمشدركه وجه ارضده بولنان عبادی تغیر شمس وقمری كوروب متنبه اولوب كندویه توبه وتوجه ایده لر پس وقت كسوف كلدكده شمس منیر عجله سندن دوشوب سمایه طوغری عمق بحره كیدر اكر بالكلیه دوشرسه شمسه كسوف تام واقع اولوب كواكبی ستر ایدن ضیاسی قالمیوب اكبرلری ظاهر اولور واكر نصفی بحره دوشرسه اول مقداری منكسف اولور وكسوف حالنده ملائكهٔ شمس ایكی فرقه اولور برفرقه سی تسبیح ایدرك آنی عجله سندن یكا چكرلر وبرفرقه سی دخی تسبیح ایدرك عجله یی شمسدن یكا قریب ایدرلر وبو اثناده بنه شمسی مغرب سمتنه الوب كیدرلر تا كم ایكی اوچ ساعت مقداری زمانده كالاول عجله سی اوزرینه وضع ایدرلر پس شمس منیری عالمه ضیا ویررك مغربنه یدرلر وخسوف وقتی كلدكده كذلك قمر جمیل عجله سندن عمق بحره یا تمام یا ناقص واقع وساقط اولوب وقوعی مقداری خسوف حاصل اولور وآنك ملكاری دخی ایكی فرقه اولوب منوال مذكور اوزره آنی عجله سنه وضع ایدرلر قمر منجلی اولوب شب تاری مهتاب ایلیه رك آنی الوب مغربنه كیدرلر وكسوف وخسوفك فائده لری وار دربری بودركه شمس وقمری معبود اتخاذ ایدنلرك بطلان قولی ظاهر اولور زیرا كه متغیر اولان نسنه معبود اولمز وبری دخی بودركه شمس وقمرك محاقیله كندی نورنده استقلال بولدقده منكسف اولدیغی وقمر دخی كمالن بولدقده منخسف اولدیغی كماله ایرمك نقصانه قریب اولمغه دلالت ایدر چونكه هر كماله ایرن زواله ملازمدر پس رخاده بولنسان كمال اهلنه بلادن امین اولمیوب حضرت حقه توجه ایتمك لازمدر نته كم حبیب اكرم صلی الله تعالی علیه وسلم (لان اكون فی بلاء انتظر الرخاء احب الی من ان اكون فی رخاء احذر البلاء لان الله لا یرفع عبدا الا ویخفضه) بیورمشدر وكسوف وخسوفك برفائده لری دخی بودركه یوم قیامتده وجوه مبیض ومسود اولملری خاطره كلوب عبد تدارك اوزره اولوب هردم رضای حقه ملازم اولور وكسوف وخسوف مشاهده ایدنلره توبه واستغفار وتوجه لازم اولور (نوع رابع) بعض احوال كائنات وجو سمایی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل تفسیر واهل حدیث دیمشلردركه حق تعالی بحر نجوم مرقومك تحتنده اولان بحر هوانك اوسطنده بین السماء والارض بر بحر ماء هم خلق ایتمشدركه اكا بحر مكفوف دیرلر وآنده ماهیلر كبی صدهزار انواع مخلوقات اوزوب كزرلر وبحر مزبورك صوییله طوفان نوح اولمشدر وقومی انكله هلاك بولمشدر وحق تعالی انزال مطر مراد ایلدكده سموات فوقنده اولان بحر ارزاقدن اوقات معلومه ده ارزاق مقسومه یی سمایه انزال وبحر مكفوفه ایصال ایدوب آندن ریحه تحمیل وسحابه اشعار ایلر تا كم ارزاق ایله ممتزج اولان صویی غربال مثالی الهوب قطرات امطار ایلیه آندن هر قطره یی امر حق ایله برملك انزال ایدوب كندی موضعنه وضع ایدر چونكه ملائكه نوردن خلق اولنمشدر انكیچون انزال مطر كبی امورده بری برینه ازدحام ویرمیوب اشعهٔ انوار مثالی تداخل ایدرلر وسمادن ارضه برقطره نازل اولمز الا كه اول موزون ومكیلدر وبر وبحره نفعی كثیردر اكر اول رزق ایله ممتزج ایسه آندن قرده نبات حاصل اولوب دریاده اصدافه واصل اولور پس ارزاق كندی بحرندن بحر امطاره وآندن غیومه وآنلردن بر وبحره نازل اولور وحق تعالی جو سماده اعنی درون بحر هواده قاردن وطلودن نیجه یوزبیك جبال

خلق ایتمشدر وارضك برطرفنه ثلج وبرد ارسال ایده جك اولدقده آنلره موكل اولان میكائیل علیه السلامه امر ایدر اول دخی وكیلی اولان اسماعیل مذكوره امر ایدوب مراد ایلدیكی یره استدیكی قدر هر حبه سنی برملك وضع ایدر نته كم حق تعالی (وننزل من السماء من جبال فیها من برد) بیورمشدر وحق تعالی جوهر اخضر مرقومدن مائی خلق ایلدكده آنك بخارندن ریحی خلق ایتمشدر وبین السماء والارض اولان ریح اوچ قسمدر بریسی ریح عقیمدركه عاد قومنه ارسال اولنمشدر وبریسی ریح سوادر كه بحر نجومی وبحر امطاری وجبال ثلج وبردی تحمل ایدوب جو سماده طوتمشدر وریح ثالث ریح اهل ارضدركه مشرق ومغرب وجنوب وشمال جهتلرندن حركت ایدن هوادر اول سحاب وغیومی جمع وتفریق ایدوب مطر وثلج اینه جك یره الوب كیدر پس هبوب ریاح میكائیل علیه السلامك تدبیرینه موقوف وتحریكنه مسخردركه اذنیله هبوب ایدوب اذنیله منقطع اولور وحق تعالی بو هوایی ارواح مخلوقاتنه انفاس ایتمشدر وبو ریاحی فرح وسرور وصلاح اشیا وامورا ایتمشدر زیرا كه ریح اولمسه هرشیئ متعفن وفاسد اولوردی وجمیع حیوانات بریه هلاك بولوردی وریاحك امطاری وانباتی كبی فوائد چوقدر وتحسین وجوه وحفظ حیات وتنشیف اشیا كبی خواصنك نهایتی یوقدر وحق تعالی سحاب وغیومی اجسام لطیفهٔ مجوفه خلق ایتمشدر وآنلری میكائیل علیه السلامك اعوانی هواده جمع ایدوب ارضه قریب كتوردكده وجه سمایی ستر ایدوب غیم كثیف اولور وآنلر غیومی سمایه رفع ایلدكده ارضدن بعید اولوب صحو لطیف اولور وحق تعالی سوق سحاب ایچون رعد آدلی بركوچك ملك خلق ایدوب میكائیل علیه السلامه آنی تابع قیلمشدر ودموردن برسوطی واردركه انكله سحاب وغیومی ابل كبی سوق ایدر وشدت ضربیله سوطندن آتش چیقاركه اكا برق اطلاق ایدرلر واكر اول نارك شرارندن یره دوشسه اكا صاعقه دیرلر واول صوت هائل اول اصغر ملائكه اولان رعدك صداسیدركه حمد حق ایله تسبیح ایدر واول سحابی محلنه سوق ایدوب كیدر نته كم حق تعالی كلام قدیمنده (ویسبح الرعد بحمده والملائكة من خیفته) بیورمشدر وحدیث شریفده وارد اولمشدركه هواده ظاهر اولان قوس اخضر واحمر قوس قزح دكلدر زیرا كه قزح نام شیطاندر بلكه اول قوس اللهدركه علامت رحمت واظهار قدرت وفال میمندر وحق تعالی وجه ارضه مجاور اولان هوایی لطیف خلق ایتمشدر تا كم یر یوزنده بولنان مخلوقات آنی استنشاق ایله تنفس ایدوب حیات بولوب تعیش ایده لر وبو هوانك فوقنده طومان وآنك فوقنده بیاض غمام وآنك فوقنده سحاب ممطر وآنك فوقنده طیور طائر خلق ایتمشدركه نه بحر مكفوفده مأوالری واردر ونه وجه ارضده مسكنلری واردر آنلر انجق هوایلرو هوالیجرلر وهواده اوپورلر وهواده ازدواج ایدرلر وبیضه لری درون هوادن اسفله كلور تا روح بولوب فرخ اولوب جناحی تمام كلوب طائر اولنجیه دك سقوط ایدر بعده فوق سمتنه طیران ایدوب اصلنه كیدر واول هوانك فوقنده جبال ثلج وبردی وآنك فوقنده بحر مكفوف مذكوری وآنك فوقنده هواء لطیفی وآنك فوقنده بحر كواكبی خلق ایتمشدر وشمس وقمر ونجومك انواری عظیم وشدید اولوب آنلرله بزم بینمزده بولنان هواء لطیف وبحر صافی وثلج وسحاب قلیل اولدیغندن تماما حائل اولمز واكر شمس ایله ارض اراسنده بو مذكورات اول قدرجه حائل اولمسه لر حرارت شمسه اصلا تحمل اولنمزدی

فصل رابع * كیفیت خلقت بحار سبعه یی وجبال قاف ثمانیه یی وارضین سبعه یی وهر طبقه سنك ساكنلرینی وجهنمی وطبقات سبعه سنی وهر برینك اهلنی واشراط ساعتی واحوال قیامتی وفنای عالمی واهوال محشری بش نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) بحار سبعه یی وجبال وارضین وجهنمی اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق ایتمشلردركه حق تعالی سموات وارضینی خلق ایتمك مراد ایلدكده ماء جوهر اخضر مذكوردن جنات وخزائن آلتنده قالان بقیه نك صافی ولطیفندن سموات سبعه یی خلق ایدوب آندن قالان مكدر وكثیفنی بری برینه ضرب ایتمشدر پس آنك زبدی یوزینه چیقوب امواجی مرتفع اولدقده اول زبد وامواجی منجمد ایلمشدركه ارضین وجبال اولمشدر وجبال دخی اوتاد ارض اولمشدر بعده حق تعالی جمیع جبالك عروقنی محیط ارض اولان جبل قافه ربط ایلمشدر وبرعظیم ملكی زلزله یه موكل ایدوب عروق وجبالی اكا مسخر ایتمشدر پس حق تعالی برارضك خلقنی معاصیدن منع وزجر ایتمك مراد ایلدكده اول ملك امر حق ایله اول ارضك عروقنی تحریك ایدر تا كم آنك خلقی اول زلزله دن خوف ایله متنبه اولوب حق تعالی یه

متوجه ومطيع اوله‌لر بعده ابحر سبعه‌يی خلق ایتمشدر که اصغری اطراف ارضی ورای جبل قافدن احاطه
قيلمشدر وآنك نامی بحر محيط اولمشدر وآنك وراسنده بحر ثانيدر که نامی قبنسردر وآنك وراسنده بحر ثالثدر که
نامی اصمدر وآنك وراسنده بحر رابعدر که نامی مظلمدر وآنك وراسنده بحر خامسدر که نامی مرماسدر وآنك
وراسنده بحر سادسدر که نامی ساکتدر وآنك وراسنده بحر سابعدر که نامی باکیدر وآخر بحار سبعه اودر وبحار
مذکوره بر برينی محيط اولمشدر وهر بحرك عرضی بشيوز ييللق يولدر وحق تعالى بقيهٔ جوهر اخضردن هر ایکی
بحر اراسنده وبحر اول ایله اطراف ارض اراسنده وبحر سابعك وراسنده بر ریشل جبل قاف خلق ایتمشدر که
عددلری سکزه یتمشدر وجبال مذکوره‌نك هر برینك عرضی بشيوز ييللق يولدر بعده حق تعالى قدرتیله
اول حيطان امثالی جبالك بديسی اوزرینه اطراف سموات سبعه‌يی قباب امثالی وضع ایتمشدر وجبل قاف
ثامن درون سماء دنياده دریاء محيط ایله ارض اراسنده جلادن مجرد وساده قالمشدر واول جبل اخضره درون
سمادن ضياء شمس وانوار قمر وکواکب اشراق ایدوب اشعه‌سی جبل قافدن هوایه منعکس اولدیغندن هوای
بيرنکی بویله ازرق فام کوستروب عوام آنی رنك سما ظن ایدوب وحق تعالى بحار سبعه‌نك هر برینی حيتان
امثالی هزار انواع مخلوقات ایله مالامال اولمشدر وسماء سابعه‌نك جداری اولان جبل قافك وراسنده بر حيهٔ عظيمه
خلق ایتمشدر که اول جبل اعظمی حلقه مثالی احاطه ایدوب برأسی ذنبی اوزرینه قومشدر وقيامته دك حق
تعالى‌يه اعلى صوتيله تسبيح ایدر وبحار مذکوره اوسطنده ارضين سبعه بر سفينه کبی متحرك ومضطرب ایکن
حق تعالى بر عظيم ملك تعيين ایتمشدر که اطراف ارضينی قبض ایدوب بر منکبی اوزرنده ساکن قيلمشدر
بعده حق تعالى اول ملکك قدمی قرار ایتمك ایچون یاقوت اخضردن بر عظيم صخرهٔ مربعه خلق ایتمشدر که
آنك سطح اعلاسنده ييك وادی خلق ایدوب هر برینی بر بحر ایله وهر بحری هزار انواع مخلوقات ایله طولدرمشدر
بعده حق تعالى اول صخره‌يی قرار ایتمك ایچون بر عظيم نور احمر خلق ایتمشدر که آنك قرق ييك باشی وقرق
ييك بوینوزی وقرق ييك اياغی واردر وهر ایکی اياغی اراسی بر ييللق یولدر وصخرهٔ مذکوره‌يی قرون وظهری
اوزرنده یوکلمشدر ونور مذکورك آدی ليوناندر بعده حق تعالى آنك اياقلری قرار ایتمك ایچون بر عظيم حوت
خلق ایتمشدر که بحار سبعه آنك تختنده بر قطره کبیدر بعده حق تعالى اول حوتك تختنده بر بحر فراوان خلق
ایتمشدر که حوت عظيم اول بحر اعظمده سکون وقرار ایتمشدر بعده حق تعالى اول بحرك تختنده یدی طبقه
جهنم خلق ایتمشدر که اول بحر اعظم متن جهنم اوزرنده ساکن اولمشدر بعده حق تعالى یدی جهنمك تختنده
ریح عاصف خلق ایتمشدر که اول سعير وسقر انك اوزرنده مستقردر بعده حق تعالى اول ریحك تختنده ظلمت
وآنك تختنده حجاب خلق ایتمشدر وعلم خلایق اوحجابه دك ایتمشدر والله اعلم بملکه وبما فی ملکه * نوع ثانی *
تفصيل احوال ارضين سبعه‌يی وهر طبقه‌نك ساکنلرینی وطبقات سبعهٔ نيرانی وهر برینك سما واهالیلرینی
بيلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تفسير واهل حدیث اتفاق ایتمشلردر که حق تعالى قدرتیله
ارضينی بری برندن اسفل یدی طبقه خلق ایتمشدر وهر ارضك سمکنی وهر ایکی ارضك مابینی مسافه‌سنی
بشيوز ييللق یول ایدوب وهوا ایله مملوا ایلمشدر اما اولکی طبقه‌نك نامی دمکادر وریح عقيم کبی هواسی
ناخوشدر وآنده بر نوع مخلوق واردر که برشم نامیله مشهوردر وآنلره هم حساب وهم عذاب واردر وایکنجی
طبقه‌نك ادی جلده‌در آنده اهل نار ایچون عذابك انواعی مهيادر وقومنك نامی طمسدر که بری برینی برلر
واوچنجی طبقه‌نك اسمی عرقه‌در آنده بغال امثالی عقربلر واردر که اذنابی رماح اشباهیدر وهر برینك ذنبنده
اوچیوز فقره واردر که سم قاتل ایله طولمشدر وآنك ساکنلری بر طایفهٔ خسیسه‌در که آنلره قبس دیرلر وآنلرك
طعامی تراب وشرابی شبنمدر ودردنجی طبقه‌نك آدی خربادر آنده جبال امثالی اژدرهالر واردر که اذنابی نخل
باسق کبیدر اکر برینك سمی بحر محيطه مختلط اولسه مخلوقات بحرك جمله‌سی هلاك اولورلردی وآنك
ساکنلرینه جلهام دیرلر که نه کوزلری ونه آیقلری واردر انجق ایکی قنادلری واردر که اوچارلر وبشنجی طبقه‌نك
آدی ملثلدر وقومنك آدی محطاطدر وکثرتلری حسابه کلمز بر برلرینی یرلر وآنده کبریتدن جبال امثالی احجار
واردر که کفارك رقابنه باغليوب جهنمه براقورلر والتنجی طبقه‌نك آدی سجيندر واهل نارك دفتر اعمالی آنده‌در
وساکنلرینه قطاطه دیرلر جمله‌سی طیرشکلنده‌در لکن اللری آدم اللی کبی وآذانی بقر قولاغی کبی واياقلری

غنم اياغی کبیدر آنلر ملائکه امثالی اکل وشرب ونوم وجماع ایتمزلر دائما حق تعالى‌یه عبادت ایدرلر وبر روایتده
ارواح اهل نار الى یوم القیامه آنده حبس اولنمشلردر ویدنجی طبقه‌نك آدی عجمادر وقومنك آدی جثومدر
جمله‌سی قصير القامه سیاه حبش امثالیدرلر اللری واياقلری پنجهٔ سباع کبیدر یأجوج ومأجوجی آنلر هلاك
ایتسه‌لر کرکدر وحالا ابليس لعين اتباعیله آنده ساکندر کندیسی بر تخت اوزرنده اوتورر اتباعی اطرافنده
صف اندر صف طوروب هر بری بویر یوزنده بنی آدمی اضلال ایتدکلری فساد وفتنه‌لری اکا عرض ایدرلر
پس آنلردن هر کیمك شر وفسادی اکثر واکبر ایسه ابليس آنی یانینه الوب تلبیساتن تحسين ایدوب والتفاتیله
مقربلرندن عد ایلر حق تعالى امت محمدی آنلرك شرورندن حفظ ایلسون آمين وارض مذکورك اوسطنده
ظلمتدن بر حجاب واردر وبوذکر اولنان طبقات سبعهٔ زمين اول ملك عظيمك منکبنده مستقردر وحق تعالى
ارضين سبعه تختنده ذکر اولنان صخرهٔ خضرا ونور احمر وحوت عظيم وبحر اعظمدن اسفلده کندی خشمندن
یدی طبقهٔ جهنم خلق ایتمشدر که بری برندن اسفلدر وهر طبقه‌نك مابینی بشيوز ييللق مسافه‌در وجهنمك یدی
قپوسی واردر که هر برینك داخلنده آتشدن یتمش ييك جبل واردر وهر بر جبلده آتشدن یتمش ييك وادی
واردر وهر بر وادیده آتشدن یتمش ييك قلعه واردر وهر بر قلعه‌ده آتشدن یتمش ييك بيت واردر وهر بر بيت ایچنده
قيود وصنادیق وانکال ومقامع وسلاسل واغلال وکلاب وحيات وعقارب وسموم وجحيم وغساق وزهر وزقوم
امثالی ييك دورلو عذاب واردر وآنده قاره یوزلو کوك کوزلو زبانی ملکلر واردر که جمله‌سی اصمدر وآنلرده مرحمت
خلق اولنمشدر واویله چوقدر که حسابی یوقدر وحق تعالى زبانیلره بر عظيم وهيبتلی ملكی وکیل ایتمشدر که
اکا مالك دیرلر یدی جهنمك حاکمی وبوابی اودر اما اولکی جهنمك آدی جهنم دیرلر وسائرلرندن عذابی اخف
وادقدر وامت محمدك عاصیلری ایچون محققدر وایکنجی طبقه‌نك آدی سعيردر که نصاری آنده اسيردر واوچنجی
طبقه‌نك آدی سقردر که یهود ایچون مقرر مقردر ودردنجی طبقه‌نك آدی جحيمدر که مرتد شياطين ایچون
آنك عذابی الیمدر وبشنجی طبقه‌نك آدی حطمه‌در که بئر غيادر آنده یأجوج ومأجوج وکافرلرك یریدر والتنجی
طبقه‌نك آدی لظی درکه بت پرستلر وساحرلر ایچون مهيادر ویدنجی طبقه که درکك اسفلدر آنك آدی
هاویه‌در واول ملاحده وزنادقه ومحيل وکذابين ومنافقلری حاویه‌در وآنك ناری وحرارتی وعذاب وشدتی جمله‌یه
غالبه‌در ویدی جهنمك جميع درکاتی یدی ييك درکه‌دن زائده‌در (اللهم اجرنا من عذاب النار بعفوك یا مجير) نوع ثالث
شجرهٔ عالمك ثمره‌سی اولان حضرت آدمك روحی جمله‌دن اقدم ایکن جمله‌دنصکره ظهورینی وجنته صعودینی
وآندن هبوطنی وذریتیله ارضك عمارتنی وآنك نسلندن حبيب اکرم صلی الله تعالى عليه وسلم حضرتلرینك
ولادتنی وبقای شریعت وسیادتنی بيلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تفسير واهل حدیث اتفاق ایله
دیمشلردر که حق تعالى عالم ارواحی خلق ایدوب ایکی ييك ييل قدر مدتدنصکره عالم اجسامی دخی ایجاد
ایلیوب التی کونده عرش اعلادن ظلمت وحجابه وارنجیه دك جمله‌نك تماميله نظامن ویرمشدر بعده ملائکهٔ
کروبينی ساق عرش اعظمده اسکان ایدوب ملائکهٔ حافون وصافون ایچون حول عرشی مکان ایلمشدر
وسائر ملائکهٔ کرامك مراتبنجه هر زمره‌سنه بر مقام معلوم احسان ایدوب بر صنفنی کرسیده وبر صنفنی
سدره‌ده وبر صنفنی لواء الحمد التنده وبر نیجه اصنافنی جنتده حور وغلمان ایله اسکان ایلمشدر وملائکهٔ کرامك
نیجه ييك اصنافیله سموات وارضين وابحر وجهنمی طولمشدر وانلری ارضين وابحرده اولان مخلوقاتنه خدام
قيلمشدر وجهنمه طولان ملائکه زبانیلر اولمشدر وارواح مجرده جنود مجنده اولوب سموات وارضينی محيط اولان
صور اسرافيلك درونده هر زمره مرتبه‌سنجه مقامنی بولمشدر چونکه حق تعالى * یوم خلق السموات والارض
عالم اجسامك هر سمتنی عرش اعلادن حجاب اسفله وارنجیه دك ملائکه وارواح واشباح ومخلوقات ایله مملی
قيلمشدر پس بو دنيایی دخی اعنی بر یوزینی هم انواع مخلوقتدن خالی قومیوب اول وقتده بسيط زمينك مجموع
سهل وجبالنده طاری بتوروب وجميع وجه ارضی مالامال طولدردقده قدرتیله بر طير طاوس خلق ایدوب
دنیا طولوسنجه طاروبی اکا رزق مقسوم ایتمشدر بعده طير مرقوم اول ارزن مقسومی مرور دهور ایله اکل ایدوب
اون وادی ارزن قالدقده خوفندن کونده اون دانه‌سنی التقاط ایلردی چونکه بعد زمان بر وادی ارزن
قالمشدر پس اول طير کونده بر دانه ایله قانع اولمشدر تا کيم ارزن مقسوم نهايت بولدقده طير مرقومك اجلی

کلمشدر برکره فکر اولنسه که بو کهنه دنیانه زمانلردنبرو بونظامی بولمشدر ونه لردن کیروقالمشدر اولوا الالبابه
کمال مرتبه عبرتنما اولمشدر بعده حق تعالی حکمتیله بو یر یوزنده رنك ودود وحرارتسز ناردن جانی خلق
ایدوب مارج اسمیله دخی تسمیه ایتمشدرکه اول ابوالجندر واندن زوجه سنی خلق ایدوب مرجه نامیله آد
ویرمشدر وانلرك ازدواجندن طائفهٔ جن متولد اولوب نیجه یوز بیك قبیله وجوده کلمشدر وابلیس لعین انلردن
پیدا اولمشدر وطائفهٔ جن برمرتبه کثرت بولمشدرکه وجه ارضی ممتلی قیلمشدر وانلرك صورت اصلیه لری بنی آدم
صورتیدر لکن امثال ملائکه اجسام لطیفه اولدقلرندن مراد ایتدکلری صورتلره تشکل ایدرلر وانلرك ذریتی
کثرتندن وجه ارضه صغمیوب ابلیس لعین اولادیله سمای دنیایه چیقوب انده ساکن اولمشدر وجمله جن لیل
ونهار الله تعالی یه عبادت ایدوب اصلا عاصی اولمزلردی پس یدی بیك سنه مرورندنصکره یر یوزنده قالنلری
انواع فساده وسفك دمایه باشلدیلر وترك طاعت ایدوب عصیان ایشلدیلر بعده حق تعالی هر یوز ییلده برکره
کندیلردن بر پیغمبر کوندردکچه انی هلاك ایدوب اون ایکی بیك سنه ده یوزیکرمی پیغمبر قتل ایتمشلردر بعده
حق تعالی انلره خشم ایدوب سماء دنیاده ساکن اولان ابلیسی اولادیله یریوزینه کوندروب انده اولان جنی بریره
جمع ایتدکده سمادن برآتش نازل اولوب جمله سنی احراق ایتمشدر وسمادن کوندردیکی ذریت ابلیسی جزائر ابحرده
اسکان ایدوب ابلیس اکا غایتده مطیع ومنقاد اولدیغندن انی سماء سابعه یه رفع ایتمشدر ومقبول درکاه
اولوب انی جنته ادخال ایتمشدر وبر یوزی خالی قالمسون ایچون سماء دنیادن ملائکهٔ کرام انزال ایدوب اسکان
ایتمشدر وانلرده حق تعالی یه عبادتله مشغول اولوب بیك ییل دخی بومنوال اوزره کچمشدرکه مارج ابوالجن
خلق اولناندن بروعدسنین یکرمی بیك ییله یتمشدر بعده حق تعالی بابای عالم ابوالبشر اولان حضرت آدم
علیه السلامی خلق ایتمك مراد ایلدکده عزرائیل علیه السلامی کوندروب بریوزنده اقالیم سبعه دن انواع تراب
المشدر بعده جبرائیل علیه السلامی ارسال ایدوب اول طین یابسی قرق کون تخمیر قیلمشدر بعده حق تعالی
انی احسن تقویم اوزره بطن وادئ نعمانده تصویر ایتمشدر وانك رأس شریفندن بکا کندی روحندن
اکا نفخ ایدوب بریوزنده آنی مسجود ملائکه واولادنه پیغمبر ایتمشدر وجمیع ملائکه آکا سجده ایلدکده ابلیس
اباخیردوب سجده ایتمدیکیچون ملعون ومطرود اولمشدر والی یوم القیامه مهلت المشدر وذریات کثیره سیله
ذریت آدمه تسلطه فرصت بولمشدر واجسام بنی آدمك هر یرندن کیروب عروق ایچنده دم کبی جریان ایدوب
اغوا ایدرلر لکن هیچ کسه یی جبرایله عاصی وکافر ایده مزلر انجق طاعاتی مر وعسیر ومنهیاتی لذیذ و یسیر
کوسترمکله وسوسه ایدرلر حق تعالی جمله مزی انلرك شرورندن حفظ ایلسون آمین وحق تعالی آدم پیغمبر
علیه السلامی بریوزنده خلق ایلدکدن قرق ییل صکره آنی سمواته رفع وجنت فردوسه ادخال ایدوب وحله لر
الباس وچوق نعمتلر احسان ایتمشدروا کاهر برنعمتی ویردکچه بونعمتله قانعمیسن دیوب آدم علیه السلامه
خطاب ایتمشدر اولدخی قانع دکلم یارب دیو جواب ایتمشدر تاکیم آدم علیه السلامه برغفلت ویروب ضلع معوج
ایسرندن حضرت حوا انامزی خلق ایلدکده آدم کوزینی آچوب کورمشدرکه یانده کندی مثلی برمحبوب
انسان اوتورمشدر پس انکله صحبت والفت ووصلت حاصل اولدقده حق تعالی ینه خطاب ایدوب بیورمشدرکه
یا آدم بونعمتله نیجه سن اولدخی جواب ایتمشدرکه یارب نعمت بی حسابك بحرینه غرق اولمشمدر وبونعمت کی
جمله دن اعظم بولمشمدر وبونکله قناعت قیلمشمدر چون حوا ایله سکونت بولوب الفتیله انسیت قیلوب اندن
کام المشمدر پس غیری اکرامه حاجت قالمیوب بو احسانك شکر وسروریله طولمشمدر بعده حق تعالی اکا یا آدم
حوا ایله جنتمده ساکن اولوب هر نعمتمدن لذت الهسز انجق شجرهٔ حنطه یه قریب کلمیه سز واندن اکل ایدوب بکا
عاصی اولمیه سز دیوب تنبیه بیورمشدر ومنوال مذکور اوزره حضرت آدم حوا ایله بیك ییل قدر جنت صفالرین
سورمشدر بعده آدم انامز حوا انامزك سوزینه تابع اولوب شجرهٔ حنطه دن الوب ایکیسی دخی اکل ایلدکده
حق تعالی انلری عریان جنتدن دنیایه ایندرمشدر پس حضرت آدم علیه السلام هندستانده برعالی جبل
اوزرینه هبوط ایتمشدر وایکیوز ییل اوجبالده اغلیوب توبه یه مشغول اولدقده توبه سی قبوله یتمشدر وحوا
انامز دخی آدم انامزی طلب ایدوب ایکیوز ییللق حسرتیله جبل عرفات اوزرنده ملاقی اولمق میسر اولمشدر
(نظم) ایکی جانبدن اول ایکی مشتاق * ایکیسی بیله مبتلای فراق * بر برینه همان ایرشدیلر * اغلیوب

صرمشوب کورشدیلر) بعده شام شریفه کلوب بشیوز ییل انده قالوب هابل وقابل انده اولوب ینه هندستانه
کتمشلردر مدت عمرلری ایکی بیك سنه اولدقده حضرت آدم علیه السلام سرانديب اطه سنده واندن قرق ییل
صکره حضرت حوا جده ده وفات ایتمشلردر بعده ذریتلری وجه ارضی مسکون ومعمور ایتمشلردر وحضرت
آدم علیه السلامك نسلندن نیجه بیك کسه لر نوبتنه ایرمشلردر پس حضرت آدمدن التی بیك سنه مرور ایتدکده
مکهٔ مکرمه ده حضرت اسماعیل اولادندن قریش قبیله سندن بنی هاشمدن صلب عبداللهدن محمد المصطفی
صلی الله علیه وسلم حضرتلری دنیایه کلوب قرق سنه ولایت ذوقیله صفالر سورمشدر قرق بریاشنده جمیع انس
وجنه پیغمبر اولوب اون اوچ سنه مکه ده کفره دن جفالر کورمشدر ومکه ده مغلوب ایکن مدینه یه هجرت
ایتمشدر واونبجی سنه مکه یه غالب کلوب فتح ایدوب ینه مدینه یه کتمشدر واول سنه سن شریفی التمش اوچ ییله
یتمشدر واول سنه مدینه ده وفات ایتمشدر وبزم پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم اولدرکه خاتم الانبیادر
واندنصکره پیغمبر کلمز وشرع شریفی قیامته دك باقیدرکه نسخ وتبدیل اولمز واحکامی تغیر بولمز چون
هجرت نبویه دن بوزمانه کلنجیه دك سنین قمریه ایله تاریخ نبویه بیك یوز یتمشه یتمشدر پس اخر دور اولوب دنیانك
عمری بکوب کتمشدر وقیامت قریب اولوب ادب وحیا وحب ووفا وصدق وصفا بتمش وبتمشدر زیرا که پیغمبر
صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك خبر ویردیکی اشراط ساعتك نیجه سی ظهور ایتمشدر اللهم احفظنا
من فتنة آخر الزمان ولا تخرجنا من الدنیا الا مع الشهادة والایمان برحمتك یا ارحم الراحمین * نوع رابع *
اشراط ساعتی وعلامات قیامتی ونفخ صوری وزلزله وفتوری وهلاك مخلوقاتی وخراب سمواتی بیلدیرر
(ای عزیز) معلوم اولسونکه انجق اهل حدیث اتفاق ایتمشلردرکه اشراط ساعات وعلامات قیامت ایکی
نوعدر بری علامات خفیه وبری علامات جلیه در اما علامات خفیه انساندن عزت وحرمت ومحبت
وشفقت وادب وحیا وجود وسخا وعهد ووفا وصدق وصفا وصیانت رفقا ودیانت تقوی واجرای شریعت غرا
قالمق کبی وشهرلرده کثرت مساجد وقلت جماعت ورفعت ابنیه ورقت البسه وامارت نسا وصبیان وتشبه نسا
برجال ورجال به نسا واشتغال رجال برجال ونسا به نسا وقلت برکت اشیا وقطع ارحام وبیع احکام وتعظیم اشرار
وتحقیر ابرار وتولید اما وسفك دماء وفسق وفجور وتزیین قبور امثالی اموردرکه بونلره اشراط ساعت
دخی دیرلر واما قیامتك علامت جلیه سی اوندر اولا خروج دجالدر بعده توالی خسوف قمر ثلاث لیالدر بعده
اوچ سنه علی التوالی قحط اقالیمدر بعده استیعاب دخان عظیمدر بعده عیسی علیه السلامك شام شریفك
منارهٔ بیضاسی اوزرینه اینوب دجالی قتل ایدوب شریعت محمدیه ایله عامل اولمسیدر بعده آل رسول اکرمدن
مهدی ظهور ایدوب قرق ییل عدالت اوزره کیدوب حضرت عیسی علیه السلامی بولمسیدر بعده
دابة الارضك وجوده کلمسیدر بعده یأجوج ومأجوجك سد اسکندردن خروج ایله اقالیمه استیلا ایتمسیدر بعده
حضرت عیسی علیه السلامك مکهٔ مکرمه یه کلوب اندن آخرته کتمسیدر بعده بیت شریفك هدم اولنمسیدر
بعده کونشك مغربدن طوغوب هم انده طولنمسیدر پس بو اشراط وعلامات مذکوره ظهورندنصکره
مسك وعنبر رایحه سی مثلی ریاح طیبهٔ بارده هبوب ایدوب مؤمنلرك ارواحی روح وریحانه خروج ایدوب بعده
قرآن کریمك احکامی یریوزندن رفع اولوب خلقك جمله سی جهالتده قالوب یوز ییل دخی اویله کیدر
واهل تفسیر دخی اتفاق ایتمشلردرکه بوجمله دنصکره حق تعالی اسرافیل علیه السلامه نفخ صور ایله امر ایدر
پس اول دمده اول صورك نعره سی مهابتندن سموات سبعه ده اولان ملائکه وارضین سبعه ده اولان مخلوقاتك
جمله سی قیامت قوپدی صانوب یوزلری اوزره دوشوب بیهوش اولورلر وسموات وارضینه لرزه وزلزله دوشوب
یلدزلر دوکیلور وصاچلر وصقاللر اغروب حامله لر وضع حمل ایدوب ناسك جمله سی کندودن کیدوب سکران
مثالی قالورلر وبو نفخهٔ اولیدرکه اندن بو مهابتلری الورلر وقرق ییل دخی بو منوال اوزره کیدر بعده حق تعالی
ینه اسرافیل علیه السلامه نفخ صور ایله امر ایدر پس اولدخی نفخهٔ ثانیه ده صوری اویله قوی نفخ ایدرکه
شدتندن جمیع جبال اول دمده منفلق و یرلرندن منفك اولوب هوایه چیقوب عهن منفوش امثالی غمام اولورلر
وسموات سبعه پاره پاره اولوب یریوزینه صوکبی اریوب دوکیلورلر ومیاه ابحر قوبقوری اولوب شمس وقمرك
ضیاسی کیدوب قاب قاره اولورلر وجهانی ظلمت قاپلیوب عرش اعلادن اسفل سافلینه بلکه حجاب زیرینه دك

هر نه قدر مخلوقات وملائکه وار ایسه بالجمله هلاک اولوب فنا بولورلر الا که ملائکهٔ مقربیندن سکز ملک قالورلر
وانلر جبرائیل ومیکائیل ورضوان وعزرائیلدر ودردی حملهٔ عرشدرکه بریسی اسرافیلدر بعده امر حق ایله
عزرائیل علیه السلام اول ملائکهٔ سبعه نک دخی ارواحنی قبض ایدر بعده کندی روحنی قبض ایدر ایکن
بر صیحه ایدرکه صدای نعرهسی سمواتی کچوب ارضینه کیدر پس هر جان موتی ذوق ایله فانی اولور ایکی عالمده
بر کمسنه قالمیوب انجق ذو الجلال والاکرام اولان الله تعالی قالور وبو عالم خراب وخالی وتنها ویران مثالی قرق
ییل دخی حالی اوزره قالور وحق تعالی عظمتیله (لمن الملک الیوم) دیوب سؤال ایدرکندیدن غیری
کمسه اولمدیغندن ینه کندیسی (لله الواحد القهار) دیوب کندوسنه جواب ایدر * نوع خامس *
نفخهٔ ثالثهیی واحیای موتایی وحشر اجسادی ودفتر اعمالی وحساب ومیزانی وصراط واعرافی اجمالا بیلدیرر
ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق ایتمشلردرکه حق تعالی بو یر یوزنی بر ریح شدید ایله
مستوی ایدوب صحرای دمشقک برابری حیزنده محشر یرینی یوزییک بو یر یوزی قدر واسع ایدر بعده عرش التنده
ذکر اولنان بحر حیواندن قرق کون علی التوالی منیٔ رجال مثالی بو دنیایه مطر نزول ایدر وجمیع وجه ارض
دریا کبی طولدقده طبقهٔ طینیهده تراب اولان جمیع ابدان انسان وحیوان اول مطری جذب ایدوب جمله
اجزاسی بر یره کلوب هر جسد اولکی هیئتنده اولوب بر یوزنده بقله مثالی بتروهر بدن کندی کمالنه یتر بعده حق
تعالی اول ملائکهٔ ثمانیهیی احیا ایدوب اسرافیل علیه السلامه ینه صوری نفخ ایله دیو امر ایدر پس اول دخی
نفخهٔ ثالثهیی اویله رفق ولطف ایله نفخ ایدرکه صورک درونده ساکن اولان ارواح اول دمده آفاقه منتشر اولوب
هر جان کندی قفسن بولور نیجه که غنم کثیره ایچنده هر حمل کندی اناسنی بیلور کذلک هر جان کندی جسمنی
بیلوب وبولوب انکله قالور ومخلوقاتک اولین واخرین وملائکه وحور عین وانس وجن وشیاطین وحیتان بحار
وحیوانات ارضین وحشرات اجمعین برآن ساعتده تمام اروح بولورلر ومحشر یرینه جمیع اطرافدن جمع
اولورلر وانبیا واولیا وعلما وصلحا یه جنتدن حله لر و براقلر کلوب کییوب وبنوب ظل عرشه کیدوب منبرلر
وکرسیلر اوزرنده راحت وسلامتله جالس اولورلر وکیروقلان مخلوقاتک جملهسی جایع وظمآن وباشلری اچق
وعریان وحافی وپیاده وافتان وخیزان میدان عرصاته کلوب مکان محشرده حشر اولورلر وصقلشوب آیاق
اوزرنده طوررلر وسمت رأسلرینه کونش بر میل مقداری قریب اولوب حرارتدن چوق عرق دوکرلر کیمی کعبنه
وکیمی رکبهسنه دک وکیمی صدرینه وکیمی حلقنه دک عرق ایچنده قالورلر ونیجهلری عرق بحرنده غرق اولورلر
وجهنمی یرلرندن حول محشره یتمش بیک صف زبانیلر کتوررلر ومحشر خلقنی حلقه کبی محیط اولورلر
واهل محشر اللی بیک ییل قدر انتظار حساب ایله اول حالده مکدر قالورلر ودنیاده کراما کاتبین یازدیغی دفتر اعمالی
محشرده اصحابنه ویررلر مؤمنلره ومطیعلره یمینندن وکافرلره وفاسقلره شمالندن اعطا ایدرلر وحق تعالی جمیع
مخلوقاتنه اندن واسطه سز کلام سویلر وبرآن ساعتده جملهنک حسابن کوروب کیمنه خطاب وکیمنه عتاب
ایلر وحق مظلومی ظالمدن الوب ظالمک حسناتی وار ایسه الوب ویرر یوغ ایسه سیئات مظلومی ظالمه تحمل ایدر
وبعد الحساب حیوانلری تراب ایدر وکافرلر حیوانلره غبطه ایدوب کاشکی بزده تراب اولیدق دیرلر ومحشر
یرنده ایکی عمود اوزرنده بر میزان عظیم نصب اولنور که هر بر عمودک طولی بشیوز ییللق یولدر وهر کفهسی
بسیط زمین قدر بولدر ومیزان مرقوم ایله روز محشرده حسنات وسیئاتی وزن ایدرلر حسناتی ثقیل اولنلر جنته
وسیئاتی ثقیل اولنلر جهنمه کیدرلر مکر کیم حق تعالی کرمیله عبدنی عفو ایلیه ویا انبیادن ویا اولیادن ویا علمادن
ویا صلحادن شفاعت ایرشه اکر ایمانله وفات ایلمش ایسه زیرا که دنیادن ایمانسز کیدنلره جنت ومغفرت
وشفاعت اولمز وهرکز جهنمدن خلاص بولمز واکر ایمانله کیدوب سیئهسی اغر کلوب مغفرت ویا شفاعت
ایرشمدی ایسه اول سیئهسی قدر جهنمده یانوب اندن جنته کیدر وذره قدر ایمانله کیدن البته جهنمدن چیقوب
حضور ایدر وصراط کوپریسی قیلدن اینجه وقلیجدن کسکیندر وطولی اوچ بیک ییللق یولدر که بیک ییل
یوقش وبیک ییل دوز وبیک ییل انیش یولدر اول متن جهنم اوزرینه نصب اولنوب اهل محشرک جملهسی آنک
اوزرندن کچوب کیدرلر کیمی برق خاطف کبی وکیمی اوق کبی وکیمی سکردر فرس کبی کچرلر وکیمی سیئاتنی
یوکلنمش یوررو کیمی جهنمه دوشوب محترق اولور وجهنم ایسه فریاد ایدرکه ای مؤمن تیز عبور ایله که تحقیقا سنک

نورلنم نارمی منطفی ایتمشدر پس مؤمنلر سلامتله صراطی کچرلر وحوض کوثردن ایچرلر وانده غسل ایدوب
عیوب ونقصانلرینی تکمیل ایدرلر وجنته داخل اولوب هرکس مرتبه سنجه مقامنی بولور وابد الاباد آنده
ذوق صفا ایله قالورلر زیرا که اهل جنت کاه انواع نعمتلردن لذت الورلر وکاه لقاء مولا ایله مست وحیران اولورلر
وکوزلر کورمیوب وقولقلر ایشتمیوب خاطرلره کلمین دولتلر بولورلر وجنتله جهنمک ارهسنده قلعه دیواری
مثالی برج وباروسی بیشمار بر سور عظیم واردرکه ارتفاعی بشیوز ییللق مسافهدر وطولی بی نهایه وبناسی
الوان جواهرله شفافه درواکا اعراف تسمیه ایدرلرکه مرفوع القلم اولان مجانین واطفال مشرکین انک اوزرنده
قالورلر جنت سمتنه باقوب اهلنی متنعم کوردکده آرزو ایله محزون اولورلر وجهنم سمتنه باقوب اهلنی معذب
کوردکجه کندی سلامتلریله مسرور وشاکر اولورلر واهل اعراف بر روایتده ابدا انده قرار ایدوب کاهی حزن
وکاهی سرور ایله قالورلر (اللهم یا ستار اجرنا من النار) وادخلنا الجنة مع الابرار) وارزقنا القائک فی دار البقاء والقرار
بحرمة حبیبک المختار آمین یا غفار (تنبیه) وخفی اولمیه که بو ارایه کانجیه دکین کتابت اولنان سطورک جملهسی
امور دینیهدن اولمغله بو مذکوراتک کایسنی یقین اوزره تصدیق واعتماد ایله اعتقاد ایتمک جملهمزه اهم والزمدر
زیرا که بونلر امور دینیهدن اصول معظمهدر وبو امور مذکورهیی براهین عقله قیاس ایتمک غیر جائزدر زیرا که
عقل بشر بونلری ادراک ایتمکدن قاصر وعاجزدر انجق بزم مطلب اعلامز اولان مولایه وصول ایچون عظمت
وقدرتنی تفکر وتذکره اشارت وبشارت اولان ایات قرآنیه واحادیث نبویه مصداقنجه هیئت عالمی بو مقدارجه
بیان ایله بونده اکتفا اولنمشدر لکن فحول علمادن وکبار اولیادن اولان سید المحققین وسند المدققین مولانا
السید الشریف علیه رحمة اللطیف حضرتلری وعلم الهیئة نعم العون علی معرفة الصانع لمن یتفکر فی خلق
السموات والارض بیوردیغیچون وجامع جمیع فنون وماللک ملک درون اولان منبع فیض لایزالی امام محمد غزالی
علیه رحمة الوالی المتعالی حضرتلری من لم یعرف الهیئة والتشریح فهو عنین فی معرفة الله بیوروب
قرینهٔ تشریح ایله هیئت حکمایی طیوردیغیچون بر مقدار علم هیئت عالمدن وبر مقدار فن تشریح بدن آدمدن
دخی تحریر وبیان اولنمق مناسب کورلمشدر تا کیم مطالعهسیله حرمان عنیتدن عدول ایدوب زندان جهالتدن
خروج ایدهسن ومحفل علم وحکمته دخول ایدوب زمرهٔ فحول رجاله ولوج ایدهسن ولب حکمته حلول ایدوب
ذروهٔ تحقیقه عروج ایدهسن وحقایق اشیایه واقف اولوب دقایق معنایه عارف اولهسن واسرار جهانه مطلع
اولوب احوال عالمی کماهی بیلهسن وکمال معرفت نفسه ایروب اندن معرفة الله دولتنی بولهسن اللهم یا واجب
الوجود ویا واهب الخیر والجود افض علینا انوار رحمتک ویسر لنا الوصول الی کمال معرفتک سبحانک اللهم لا علم
لنا الا ما علمتنا ولا فهم لنا الا ما فهمتنا ولا معرفة لنا الا ما الهمتنا انک انت العلیم الحکیم والجواد الکریم والرؤف
الرحیم امین یا معین برحمتک یا ارحم الراحمین

عالم اللاهوت حيث لا خلا ولا ملا
عرش اعظم
عالم الجبروت
کرسی
عالم الارواح
والملكوت
صور اسرافيل
ابواب
الجنان
بحر مسجور
بحر منشور
بحر رزق مقسوم
بحر انعام
بحر نعمقام
بحر حيوان
حجب الاكد
السموات
السبع
بحر مكفوف
جبال ثلج وبرد
مكان الملك الحامل
الارضين السبع
الصخرة الخضراء
ثور الاحمر
الحوت في البحر
جسر صراط على متن جهنم
جهنم
ابواب
قزان القطران
طبقات جهنم
١
٢
٣
٤
٥
٦
٧
الظلمة والحجاب

عالم اللاهوت حيث لا خلا ولا ملا
عرش اعظم
عالم الجبروت
کرسی
عالم الارواح
والملكوت
صور اسرافيل
ابواب
الجنان
سور الاعراف مكان المجانين واطفال
لواء الحمد
لا اله الا الله
محمد رسول الله
ارض محشر
المقام المحمود
كرسى العلماء
ميزان الاعمال
صحف الاعمال
الصراط على متن جهنم
جهنم
قزان القطران
ابواب
طبقات جهنم
١
٢
٣
٤
٥
٦
٧
الظلمة والحجاب

الفن الاول

وجوهله مرأت كائنات اولوب ترتيب خلقت اكوانى وكيفيت وماهيت جواهر واعراض جهانى واحوال
واشكال اشيا واعيانى وحكمت وهيئت عالم اجرام واركانى وكون وفساد عناصر ومركبات وحيوانى حكيمانه
اوج باب ايله عيان وبيان ايدر (باب اول) ترتيب خلقت اكوانى وكيفيت وماهيت جواهر واعراض جهانى
حكماء اسلام برهان عقلله بولدقلرى اوزره فصول اربعه ايله تفصيل ايدر (فصل اول) واجب الوجودى اثبات
ايدوب ممكن الوجود اولان جواهر واعراضى اجمالا اوج نوع ايله بيان ايدر (نوع اول) واجب الوجود حضرتلرينى
برهان عقلله اثبات ايدوب انك اشيايه تقرب اولوب انلره ملابس اولمديغن حكمانك بولدقلرينى بيلديرر (اى عزيز)
معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه جناب واجب الوجودك ماسواسى اولان موجوداته اسم عالم اطلاق
اولنور جملهدن ذات پاكى مطلق بولنمشدر نته كيم حق تعالى كلام قديمنده بيورمشدر * الله نور السموات والارض
مثل نوره كمشكوة فيها مصباح المصباح فى زجاجة الزجاجة كانها كوكب درى يوقد من شجرة مباركة زيتونة
لا شرقية ولا غربية يكاد زيتها يضئ ولو لم تمسسه نار نور على نور يهدى الله لنوره من يشاء ويضرب الله الامثال
للناس والله بكل شئ عليم * وكيفيت اعيان وماهيت اشيا فكر امعان ايله تتبع وملاحظه اولنسه واحوال
موجودات واطوار كائنات عين بصيرتله نظر ومطالعه قيلنسه جميع اجزاى عالم صنع باريله حادث اولديغنه
برهان عقل سليم دلالت وشهادت ايلمك امر محققدر نته كيم حق تعالى بيورمشدر * وهو الذى خلق السموات
والارض بالحق وصوركم فاحسن صوركم واليه المصير * واول واجب الوجودك جوديله ممكن الوجود وجوده
كلمش آنكله قائمدر وهر نسنه فانى واول باقى ودائمدر نته كيم كندى كتابنده بيورمشدر * كل شئ هالك الا وجهه
له الحكم واليه ترجعون) واول قادر حكيمك آثار قدرت وحكمتى عالم آفاق وانفسده چشم اهل بصيرته
آفتاب جهانتابدن زياده تاباندر نته كيم قرآن كريمنده بيورمشدر (سنريهم آياتنا فى الآفاق وفى انفسهم حتى يتبين
لهم انه الحق اولم يكف بربك انه على كل شئ شهيد) واول بارى صانعك اسرار ايجاد وصنعى عالم ظاهر وباطنده
شهود اهل عرفانه روز روشندن روشن وعياندر نته كيم حق تعالى كلام قديمنده بيورمشدر * وفى الارض
ايات للموقنين وفى انفسكم افلا تبصرون * وذرات هوا وجبال واحجار وقطرات امطار وانهار وبحار بلكه
اجزاى افلاك دوار وكواكب سيار وعناصر وموالىدو هر نه كيم وار ايسه جملهسى هر بار ليل ونهار اول واحد ودود
غفار حضرتلرينه ثنا كار اولوب انك وحدانيتن اظهار واشعار ايچون هر برى بر لسانده درنته كيم حق تعالى نظم
كريمنده بيورمشدر (تسبح له السموات السبع والارض ومن فيهن وان من شئ الا يسبح بحمده ولكن لا تفقهون
تسبيحهم انه كان حليما غفورا) بلكه ذرات جهان اول شمس تابانك ظل وجودندن بهره مند جاندر وجملهسى شهود
نور جمالى ايچون اهل بصيرته مراياى صافى ودرخشاندر نته كيم فرقان مبيننده بيورمشدر * ولله المشرق والمغرب
فاينما تولوا فثم وجه الله ان الله واسع عليم) وجميع حكماى اسلامك واكثر علماى دينك رأى اصابت قرينلرى
بودركه اول برشى كه وجودى لازمدر آكا واجب الوجود ديرلر وهر نه كيم عدمى لازمدر آكا ممتنع الوجود اطلاق
ايدرلر وهر نسنه كيم نه وجودى لازم اولور ونه عدمى لزوم بولور آكا ممكن الوجود تسميه ايدرلر پس هر شئ كه
موجوددر يا واجب الوجوددر ويا ممكن الوجوددر زيرا كه اول موجود اول جهتدنكه موجوددر كندى
وجودندن غيريه محتاجدر يا محتاج دكلدر اكر غيريه محتاج دكل ايسه اول واجب الوجوددركه بارى
تعاليدر واكر محتاج ايسه اول ممكن الوجوددركه عالمدر واول نسنه كه موجود دكلدر شريك باريدركه معدومدر
زيرا كه حكما ديمشلردركه ممكن دكلدركه موجود معدوم اوله بلكه موجود هميشه موجوددر ومعدوم هميشه
معدومدر لكن ممكندركه موجود برمرتبهدن برمرتبهيه وبرحالتدن برحالته انتقال وتبدل ايليه مفردات
مركبات اولوب مركبات مفردات اولديغى كبى پس عوام ناس بو تبدلاتى سيرايتدكده ظن ايدرلركه معدوم
موجود اولور ويا موجود معدوم اولور (پس) امدى واجب الوجودك اثباتى ظاهر اولمشدر بو برهان ايله كيم
ممكناته موجوددر لرحال بوكيم وجود ممكنات غيريدن اولور والبته اول واجبه منتهى اولور زيرا كه واجب الوجود
اولمدقجه ممكن الوجود هم اولمز يعنى ابتدا محتاج اليه موجود كركدركه فلان نسنه يه فلان نسنه محتاجدر
ديمك صحيح اوله پس برهان مذكور ايله واجب الوجود حضرتلرى ثابت وعيان اولمشدر * نوع ثانى *

ممكن الوجود اولان اقسام خمسهٔ جواهرى اجمالا بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه
ممكن الوجود اولان نسنه اكر بقاى وجودنده متغير اولان اولمز ايسه آكا جوهر ديرلر واكر متغير اولور ايسه
آكا عرض ديرلر زيرا كه وجود بشقهدر وبقاى وجود بشقهدر نته كيم كورورسنكه ايكى شخص وجودده
مشتركدر دبرلر لكن برينك بقاسى تا يوز ييله دك قالور وبرينك بقاسى اون ييلدن زياده قالمز پس بقاى وجود
وجودك غيريسيدر عينى اولمز وجميع ممكنات يا جوهردر ويا عرضدر زيرا كه برنسنه برنسنهيه يا مختص
اولوب آكا سارى اولور يا اولمز اكر مختص وسارى اولورسه اول سارى حال واول مسرى فيه محل تسميه اولنور
واكر برى برينه محتاج اولورلرسه اول محله هيولى واول حاله صورت جسميه يا صورت نوعيه ديرلر واكر
افتقار بر طرفدن اولوب آنجق حال محله محتاج اولورسه اول محله موضوع واول حاله عرض ديرلر پس عرض
موضوعده موجود اولان نسنهدر الوان كبى واكر حال ومحل اولميوب ايكيسندن مركب اولورسه آكا جسم
طبيعى ديرلر واكر حال ومحل مركب اولميوب اجسامه تدبير وتصرفيله متعلق اولورسه آكا نفس انسانيه
ويا نفس فلكيه ديرلر واكر اجسامه تدبير وتصرفيله دخى تعلق ايتمز ايسه آكا عقل ديرلر كه اسان اهل شرع ايله
ملكدر پس جواهر بش قسمدركه برى هيولى وبرى صورت جسميه وبرى جسم طبيعيدر بو اوچى جوهر
مقارندر وايكيسى دخى جوهر مفارقدركه برى نفس وبرى عقلدر اما اكر عقل آنكله ذات واجبك آرهسنده
واسطه اولمديسه آكا عقل اول ديرلر وعقل كل دخى ديرلر واكر عقلك تحتنده عقل آخر اولمديسه آكا عقل عاشر
وعقل فعال دخى ديرلر واكر عقلك ايكى جهتنده عقول اولديسه آكا عقل متوسط ديرلر وعقولك اشرفى
والطفى عقل كلدر وآكا قريب اولان عقولدر واما نفس اكر اجسام بسيطهده متصرف اولديسه آكا
نفس فلكى ونفس عنصرى ديرلر واكر نفس اجسام مركبهده متصرف اولوب اول اجسامه نشو ونما
ويرمديسه اول اجسامه معادن ديرلر سيم وزر ولعل وحجر كبى واكر نفس جسم مركبه نشو ونما ويرديسه
لكن حس وحركت ويرمديسه اول جسمه نبات ديرلر سبزه زار وازهار واشجار واثمار كبى واكر نفس جسم مركبه
هم نشو ونما وهم حس وحركت بخش ايدوب نطق ويرمديسه آكا حيوان غير ناطق ديرلر انعام وخيول
ووحوش وطيور كبى واكر نطق دخى بخش ايدرسه آكا انسان ديرلر كه زبدهٔ وجود وخلاصهٔ هر موجود اودر
وثمرهٔ شجرهٔ جهان وتتمهٔ دوران اودر پس بو بر نفس هر مرتبهده بشقه بر اسم ايله تسميه اولنور اما جماداتده
آكا نفس طبيعى ديرلر ونباتاتده آكا نفس نباتى ديرلر وحيواناتده آكا نفس حيوانى ديرلر وانسانده آكا نفس انسانى
ونفس ناطقه ديرلر وبو مرتبهده جملهيه تماميله تسلط ايدوب كماليله متصرف اولور واما جسم طبيعى
بر جوهردركه آنك ذاتنده مقادير اجسام يعنى طول وعرض وعمق زواياى قائمه اوزره تقاطع ايتمك شرطيله
فرض اولنمق ممكن اوله وجسم ايسه يا بسيط اولور ويا مركب اولور وجسم بسيط اولدركه آنك اجزاسيله طبيعتى
متشابه اولور يعنى صور وطبايع مختلفه اولان اجسامه منقسم اولميوب آنك طبيعتى بر اوله كه اول طبيعتدن
صادر اولان شى نهج واحد اوزره صادر اوله وجسم بسيط ايسه يا علويدر ويا سفليدر وعلوى دخى يا منيردر
ويا منير دكلدر اكر منير ايسه كواكبدر واكر منير دكل ايسه افلاكدركه آنلره اجرام اثيريه وعالم علوى دخى ديرلر
وجسم بسيط سفلى عناصر اربعهدركه آنلره اركان اربعه دخى ديرلر وآنلر نار وهواء وماء وترابدر وبو دردينه
وبونلرك ضمننده بولنان اجسام مركبانه عالم سفلى وعالم كون وفساد هم ديرلر واما جسم مركب اولدركه
آنك اجزاسيله طبيعتى متشابه اولميوب صور وطبايعى مختلف اولان اجسامه منقسم اولوب عناصر اربعهدن
تركب ايتمش اوله * معادن ونباتات وحيوانات كبى وبونلره مواليد ثلاثه ديرلر كه آباى اثيريات
وامهاتى عناصردر وجسم مركب دخى ايكى قسمدركه برى تام وبرى غير تامدر اما مركب تام اولدركه
بر زمان متعددهده كندى تركيبنك صورتنى حفظ ايليه مواليد ثلاثه كبى واما مركب غير تام بونك خلافى
اولوب كندى تركيبنك صورتنى حافظ اولمز دخان وسحاب وشهب كبى وسائر كائنات جو كبى چون
جسم بسيطك جملهسى كندى طبيعتيله خالى قالسهلر آنلرك شكلى كرهيه مشابهدر يعنى برمدور طوب نسنه
هيئتندهدر پس جميع افلاك ونجوم وعناصر كرية الاشكالدر وذكر اولنان اقسام خمسهٔ جواهر كه عقل ونفس
وهيولى وصورت وجسمدر بونلرك مجموعى بو ربا عيزجا معدر وبونلرله ايكى عالم قائم ودائمدر (رباعى) بيل اول
كائناتى عقل وجاندر * پس حس اولنان نه فلك كرداندر * پس نار وهواء وآب وخاك اركاندر * معدنله نبات

وحیوان وانساندر *نوع ثالث* ممکن الوجود اولان اقسام تسعهٔ اعراضی اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه موضوعده موجود اولان اعراض طقوز قسمدرکه کم وکیف واین ومتی واضافت وملك ووضع وفعل وانفعالدر اماکم اول نسنه درکه ذاتنده مساواتی وعدم مساواتی قبول ایده بو یامنفصلدرکه نقطه وعدددر ویاذاتی قرارایدن متصلدرکه خط وسطح وجسم تعلیمیدر یعنی ثخندر ویاذاتی قرارا یتمین متصلدرکه زماندر واما کیف اشیاده برهیئتدرکه ذاتنه قسمت ونسبت اقتضا ایتمیوب کیفیات محسوسه وراٸحه یه منقسم اولور حلاوت عسل وملوحت ماء بحر کبی وغیر راٸحه یه منقسم اولوب حمرت خجل وصفرت وجل کبی وکیفیات نفسانیه دن بکا منقسم اولور ابتدای خلقتده علم وکتابت کبی وکیفیات استعدادیه دن بکا منقسم اولور صلابت ولین کبی وکمیاته مختص اولان کیفیتدن بکا منقسم اولور مثلثه ومربعه کبی سطحدن وفردیه وزوجیه کبی عدددن واما این برحالتدرکه اشیایه مکانده بولنملری سببیله حاصل اولور واما متی برحالتدرکه اشیایه زمانده بولندقلری ایچون حاصل اولور واما اضافت برحالتدرکه نسبتده مکرردر ابوت وبنوت کبی واما ملك برحالتدرکه اشیایه حاصل اولور انلری برنسنه احاطه ایدوب انتقالیله منتقل اولمق سببیله اول حالت بولنور انسانك معمم ومقمص اولدیغی کبی واما وضع برهیئتدرکه اشیایه حاصل اولور برنسنه اجزاسنك بعضسی بعضسنه نسبتی سببیله وامور خارجیه یه نسبتلری سببیله اول هیئت بولنور قیام وقعود کبی واما فعل برحالتدرکه اشیانك تأثیراتی سببیله آنلره اول حالت حاصل اولور قاطع کبی مادامکه قطع ایدر واما انفعال برحالتدرکه اشیایه حاصل اولور انلر غیریدن متأثره اولملریله اول حالت بولنور متسخن کبی مادامکه تسخن ایدر چونکه جواهر خمسهٔ مذکوره یی برجوهر عد ایدوب اعراض تسعهٔ مرقومه یه ضم ایتمشلردر پس مجموعنه مقولات عشره دیمشلردر اما جوهر کندی ذاتیله قائم وثابتدر وعرض ایسه جوهر ایله قائم وآنی ناعتدر وجمله عالم جمیع اجزاسیله مقولات عشره دن مرکب جسم واحددر وجمله سی لسان حالله جناب واجبك وحدت وجودینه ناطق وشاهددر ومقولات عشره یی بو بیتمز جامعدر وهب بوکا عایددر * جوهری بیل کم وکیف اندن اضافتله متی) وضع واین وملك ویفعل ینفعلدر ای فتی

فصل ثانی ترتیب ظهور عقول ونفوس وافلاککی ومراتب وطبایع وتبدل ارکانی ودلائل انقلاب نار وباد وآب وخاککی وتولد معدن ونبات وحیوان وانسانی وبونلرك آراسنده متوسط اولنی ومبدأ ومعاد ارواحی وکیفیت دورانی ووجود اشباحی درت نوع ایله حکیمانه بیان ایدر (نوع اول) ترتیب ظهور عقول ونفوس وافلاککی وعناصر اربعه دن صدور ایدن کیفیات اربعه یی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه حق تعالی جمیع اشیادن اقدم عقل کلی ایجاد وموجود ایتمشدر وبوکا عقل اول وجوهر اول دخی دیرلر پس حق تعالی بوعقله اوچ معرفت بخش ایتمشدرکه بری معرفت حقدر وبری نفسدر وبری معرفت احتیاجدرکه مولاسنه محتاج اولدیغنی بلمشدر وبو اوچ معرفتك هر برندن بشقه برنسنه وجوده کلمشدر زیراکه واحددن واحد صدور ایده کلمشدر اما معرفت حقدن برعقل دخی پیدا اولمشدرکه اکا عقل ثانی دیرلر واما معرفت نفسدن برنفس دخی موجود اولمشدرکه اکا نفس کل دیرلر واما معرفت احتیاجدن برجسم ظاهر اولمشدرکه اکا فلك اعظم وفلك اطلس وفلك الافلاك ومحدد جهات وجسم کل دخی دیرلر وبو فلکك عقلی عقل ثانیدر ونفسی نفس کلدر واما عقل ثانیدن دخی بو اوچ معرفت ظهور ایتمشدرکه معرفت حقدن برعقل ثالث ومعرفت نفسدن برنفس ثانی ومعرفت احتیاجدن برفلك ثانی صادر اولمشدر وبوکا فلك البروج وفلك الثوابت دخی دیرلر وبو فلکك عقلی عقل ثالثدر ونفسی نفس ثانیدر واما عقل ثالثدن هم بو اوچ معرفت وجوده کلوب ینه بو ترتیب اوزره بشقه برعقل وبشقه برنفس وبشقه برجسم ظاهر اولمشدر تا طقوز مرتبه یه دك بو عقل اولدن طقوز عقل وطقوز نفس وطقوز فلك صادر اولمشدرکه بو طقوز عقل عقول افلاکدر وبو طقوز نفس نفوس افلاکدر پس افلاك تسعه دن هر برفلکك برعقلی وبرنفسی وبرجسمی واردر اما فلك اعظم جمله دن اعلا وجمله یی محیط برجسم بسیط وانك جوفنده فلك بروجدرکه جمیع کواکب ثوابت آنده در وآنك زیرنده فلك زحلدرکه آنده زحلدن غیری کوکب یوقدر وآنك ایچنده فلك مشتریدرکه بو اکا مخصوصدر وآنك آلتنده فلك مریخدرکه آنده براودر وانك تحتنده فلك شمسدرکه آنده براوسلطاندر وآنك

زیرنده فلك زهره درکه آنده براودر وآنك جوفنده فلك عطارددرکه اول فلکده بو اول کوکبدر وانك درونده فلك قمردرکه انده قمردن غیری برنسنه یوقدر واکا سماء دنیا تسمیه ایدرلر وانك عقلنه عقل عاشر وعقل فعال وعقل فیاض اطلاق ایدرلر وانك نفسنه واهب الصور وطبیعت مطلقه دیرلر وبونلرین امتزاجندن فلك قمرك تحتنده عناصر اربعه که نار وهوا وآب وخاکدر ترتیب مذکور اوزره حاصل اولمشدر وعناصرده کیفیات اربعه که حرارت وبرودت ورطوبت ویبوستدر وجوده بولمشدر وامتزاج عناصردن دخی موالید ثلاثه که معدن ونبات وحیواندر وجوده کلمشدر وجنس حیوانك اشرف انواعی انسان اولمشدر وظهور کائنات انسانده نهایت بولمشدر ودائرهٔ وجود آنکله تمام اولمشدر وثمرهٔ شجرهٔ جهان اولدیغیچون جمله دن صکره وجوده کلمشدر پس خلاصهٔ دوران انسان اولمشدر (نوع ثانی) عناصر اربعه نك مراتب وطبایعنی وبری برینه تبدل وانقلابنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت واهل هیئت اتفاق ایتمشلردرکه فلك قمرك تحتنده کرهٔ ناردر وانك تحتنده کرهٔ هوادر وانك تحتنده کرهٔ مادر وآنك زیرنده کرهٔ خاکدرکه جمله دن اسفل ومادون اثقلدر واما حیز نار هوانك فوقنده اولدیغنه دلیل اولدرکه نار دخانیله فوق سمتنه کیدوب مشاهده اولندیغی کبی اصلنه میل ورجوع ایدر واما حیز هوا مانك فوقنده اولدیغنه دلیل اولدرکه اکر برانبان منفوخی قعر حوضه کتورسه لر مانك تحتنده قرار ایتمیوب فوقنه چیقار واما حیز آب ترابك فوقنده اولدیغنه دلیل اولدرکه اکر برحجری ویا برمدری فوق الماء وضع ایتسه لر وجه ماده قرار ایتمیوب اصلنه میل ایله حیزنه نزول ایدرکه حیز تراب تحت الماءدر واسفل جمیع اشیادر وبو حیزلرنده قرار ایدن عناصر اربعه بری برینه تدریج ایله تبدیل اولورلر نته کیم نار مرور ایام ایله صورت ناریه سنی ترك ایدوب صورت هوائیه یه کیروب نار هوایه منقلب اولور وهوا دخی تدریج ایله هوائیه صورتنی ترك ایدوب مائیه صورتنه کیروب هوا ماء اولور وما دخی تدریج ایله ترابیه صورتنی طوتوب ماء تراب اولور وتراب دخی ناریه صورتنه کیروب تراب نار اولور بو طریقله وعکسیله عناصر اربعه برصورتدن برصورته منقلب اولور تا ینه کندی صورتنه انتقال ایده لر وبو تبدیل صورت عناصره استحاله دیرلر چونکه طبیعت نار یابس وحاردر وطبیعت هوا حار ورطبدر وطبیعت ماء رطب وبارددر وطبیعت خاك بارد ویابسدر وهم اشتباه یوقدرکه نار هوا ایله حرارتده مشترکدر وهوا ماء ایله رطوبتده مشترکدر وماء خاك ایله برودتده مشترکدر وخاك آتشله یبوستده مشترکدر پس یبوست نار رطوبت هوایه تبدیل اولنسه نار حار ورطب اولور هوایه منقلب اولور وحرارت هوا برودت مایه تبدیل اولنسه هوا رطب وبارد اولوب مایه منقلب اولور ورطوبت ماء یبوست خاکه تبدیل اولنسه ماء بارد ویابس اولوب خاکه منقلب اولور وبرودت خاك حرارت ناره تبدیل اولنسه خاك یابس وحار اولوب ناره منقلب اولور یعنی نار هوا اولور وهوا آب اولور وآب تراب اولور وتراب نار اولورکه بو استحاله یه طریق مبدأ دیرلر واو بله اولورکه عناصر اربعه استحالهٔ مذکوره یی عکسی اوزره قبول ایدوب یبوست خاك رطوبت آبه مبدل اولوب خاك آب اولور وبرودت آب حرارت هوایه تبدل ایدوب آب هوا اولور ورطوبت هوا یبوست ناره تحول ایدوب هوا آتش اولور وحرارت نار برودت خاکه مبدل اولوب آتش خاك اولور وبو استحاله یه طریق معاد دیرلر *نوع ثالث* دلائل استحالهٔ عناصر اربعه یی وتولد معدن ونبات وحیوان وانسانی وبونلرك بیننده متوسط اولنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه دلائل استحالهٔ عناصر ظاهردر اما آتشك هوایه منقلب اولدیغنه دلیل روشن بودرکه شمعه لر یاندقده علولری علو سمتنه میل ایله کیدوب هوایه منقلب اولورلر اکر آتش هوایه منقلب اولمسیدی هر شمعه نك علوی برخط متصل روشن اولوب کرهٔ هوانك میاننده خطوط امثالی فوقه کیدوب کرهٔ ناره متصل اولورلردی لکن چونکه بو شعله لرك یبوستی هوانك رطوبتنه نسبتله قلیلدر انکیچون اول آنده یبوست نار رطوبت هوایه تبدل ایدوب اول شعله لر هوا اولورلر اما هوانك مایه منقلب اولدیغنه دلیل بودرکه بهار وکوز فصللی صباح وقتنده نباتات اوزرنده اولان رطوبتکه اکا شبنم وچیسه دیرلر اول هوادرکه سحر وقتی بارد اولوب مایه منقلب اولمشدر زیراکه حرارت هوا برودت مایه مبدل اولسه هوا ماء اولور واما آبك خاکه منقلب اولدیغنه دلیل بودرکه قطرات امطار نازل اولدقده اثناده قطره لرکه خاکه واصل اولور اول قطره لر خاك اولوب ناپدید اولور نته کیم مشاهده اولنور زیراکه اول قطراتك رطوبتی خاکك

بیوستنه نسبتله قلیل ومغلوب اولوب فی الحال رطوبت قطرات یبوست خاکه تبدل ایدوب آب خاک اولور بعده قطره‌لر کثرت بولوب رطوبت غالب اولدقده خاک اولمیوب طین اولور واما خاک آتش اولدیغنه دلیل واضح بودرکه نبات واشجار اجزای عناصردن مرکب اولوب جزء خاک انلرده زیاده بولنمش ایکن حطب نار ایله یاندقده اجزاسی ناره منقلب اولوب حصه خاکدن اقل رمادی قالور وبعض مواضعده بدل حطب حجر یاقرلر وآنک رمادی اقل قالور پس حق تعالینک امر وتأثیریله افلاک ونجوم دوران وحرکت ایلیوب عناصر اربعه‌یی استحاله مذکوره اوزره بری برینه مزج وتخمیر ایتمشلردر تا کیم ازدواج وامتزاج عناصردن ابتدا معدنیات حاصل اولوب آندن نباتات پیدا اولوب آندن حیوانات وجوده کلمشدر وحیوان کمالنی بولدقده انسان ظاهر اولمشدر وبو اجسام مرکباتک مراتب اربعه مذکوره‌سی میاننده متوسط مرکبات هم واردر اما معدنیات ایله نباتات آراسنده متوسط مرجاندر زیرا که صلابتده حجر کبیدر ونبات کبی دره بذره قعر دریادن بتوب وجه مادن یوقاری کلوب یابس اولدقده برلک اولور واما نباتات ایله حیوانات آراسنده متوسط نخل خرمادر زیرا که اول نبات ایکن حیوان کبی مذکر ینه مقارن اولمدقجه نتیجه‌سی خرما اولمز وباشنی قطع ایتسه‌لر هلاک اولوب قوریوب برلک وباری قالمز واما حیوانات ایله انسان اره‌سنده متوسطلک اظهری میموندر زیرا که جمله اعضاسی شعر وذنبدن ماعدا بیرونی ودرونی انسانه مشابهدر وبو متوسطلک وجودنده حکمت بودرکه هر بری کندی مرتبه‌سی اسفلندن نهایتی اعلاسنه واصل اولوب مراتب موجودات اول تسلسل برله مرتب اوله ومرتبهٔ انسانیه‌ده نهایت بوله پس تتمهٔ دور زمان وزبدهٔ اجزای جهان وجود انساندر واباء سبعهٔ علویه‌نک وامهات اربعهٔ سفلیه‌نک وموالید ثلاثهٔ مرکبه‌نک خلاصهٔ نتایجی بدن انساندر بلکه علت غائیهٔ هر دو جهان انجق حضرت انساندر وبو افلاک وعناصر وموالیدانک قشری وظرفی وقابیدر واول جمله‌سنک مخی ومغزی ولب لبابیدر وجمیع اشیا خادم انساندر واول مخدوم مکرمدر وعزیز وشریف ومحترمدرزیرا که اول جمله‌دن احسن واعلمدر ❋نوع رابع❋ مبدأ ومعاد ارواحی وکیفیت دور وجود اشباهی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه فیض عام اولان وجود ساری ایچون عقل کلدن عقول تسعه‌یه وانلردن نفوس تسعه‌یه وانلردن افلاک تسعه‌یه وآنلردن طبایع اربعه‌یه وآنلردن عناصر اربعه‌یه تا خاکه کلنجیه‌دک مجموعی طریق مبدأدر وخاکدن معدنه وآندن نباته وآندن حیوانه وآندن انسانه وآندن انسان کامله کلنجیه‌دک بونلرک جمله‌سی طریق معاددر پس نور الهی وفیض نامتناهی مرتبهٔ احدیتدن عقول اوزره وآنلردن نفوس اوزره وآنلردن افلاک اوزره وآنلردن طبایع اوزره وآنلردن عناصر وخاک اوزره نازل وفایض اولورکه بوکا مبدأ وقوس نزول دخی دیرلر وبعده خاکدن معدنه وآندن نباته وآندن حیوانه وآندن انسانه وآندن انسان کامله صعود ورجوع ایدوب انسان کاملدن حضرت حقه واصل اولور بو همان اول نور الهیدرکه ابتدا ومقامدن کلوب بومقاماتی کچوب ینه کندی مقامنه کیدوب دوره‌سنی تمام ایدر کل شئ یرجع الی اصله فحواسنجه اونور اصلنه کیدر واولکه منه بدأ الامر والیه یعود دیورمشدربو وجود سارینک امری دوری اولدیغن طیورمشدر وبو رجوعه معاد وقوس عروج دخی دیرلر پس محبت اصلیه حکمیله وحقایق کونیه توجهاتیله ساری اولان وجود عام اطوار ومظاهرک هر برینه واصل اولدقجه اول طورک صبغیله منصبغ واول مظهرک خصایصیله متصف اولور وبوسریان اول وجود عاملک تنزلاتندن عبارتدر اما اول وجودکه دنیاده کامل اولسه کرکدر آنک سیری عقول ونفوس وافلاک عناصردن خاکه کلنجیه‌دک سرعتله اولوب تنزلاتده عوق اولمز وخاکدن معدن ونبات وحیوان وانسان کامله کلنجیه‌دک مراتب صعودنده سرعتله کلور برنده متعوق اولوب قالمز واما اول وجودکه آنک کماله ایرمکه لیاقتی اولمز آنک سیری مراتب نزول وعروجنده عوق اولوب کمالنی بولمز اول مراتب نزولنده کاه صورت نارده وکاه صورت هواده وکاه صورت ماءده وکاه صورت خاکده نیجه عوایق برله عوق اولور ومراتب عروجنده هم کاه صورت معدنده وکاه صورت نباتده وکاه صورت حیوانده صورت انسانه کلوب کماله ایرنجیه‌دکین کونا کون علایقیله حبس اولوب قالور مثلا اول وجود ساری عالم نباته دخول ایدرکن بعض افات عارض اولوب نبات اوله مز یا خود نبات اولور لکن کالنه ایرمزدن مقدم فاسد اولوب نبت آخره محتاج اولور وکاه اولورکه اعتدالدن بعید اولان نباته رد اولنوب اکل حیوانه لایق اولمز وکاه اولورکه

اکل حیوانه قابل اولور لکن قبل الاکل زائل اولور وبو طریق ایله نیجه ییللر متعوق اولور وکاه اولورکه بر حیوان قابل اکل انسان اولمش ایکن قبل التناول اول حیوان فاسد اولور وحیوانی انسان مرتبه‌سنه نقل ایتدرمکدن مانع اولور وکاه اولورکه انسان مرتبه‌سنه نقل ایدر لکن کمال مرتبه‌سنه واصل اوله مز وعقل کلی بوله مز دنیایه حیوان کلور نادان کیدر وکاه اولورکه مراتب عروجی طی ایدوب خاکدن اشجاره کلوب سرعتله فواکه صورتنه کیروب غدای انسان اولوب نطفه شکلنی بولوب انسان صورتنه کلور وعاقل وعارف اولور لکن عقل اوله واصل اوله مز وکمالنی بوله مز وکاه اولورکه سرعتله حنطه وشعیر وارز وارزن شکلنه کیروب مأکول انسان اولوب منی صورتن بولوب رحم مادره طولوب علقه ومضغه اولوب شکل انسانه کلوب عاقل وکامل وعارف اولور وعقل اوله واصل اولور وعروجی تمام حاصل اولور وبو وجود شریفک ابتدای عروجی معدنیات اولمشدرکه آنلرک ابتداسی طین لزجدر بعده آندن مراتب احجاره ترقی قیلمشدر وآندن مراتب جوهر متقطره‌یه واصل اولمشدرکه حدید وصفر ورصاص وفضه وذهب کبی معدنیاتدر وبعده لعل ویاقوت وزمرد کبی جواهرک مراتبنه صعود ایتمشدرکه تا مرجانه واروب آندن اثار نباتیه‌دن نشو ونما بولوب اول مرتبه‌دن دخی عروج ایدوب تخمسز بتن نباتات مرتبه‌سنه کتمشدر بعده تخم ایله بتن نباتات مرتبه‌سنه وآندن صورت اشجاره واروب تا نخل خرمایه تتمشدر ومرتبهٔ خرمادن مراتب حیواناته عروج ایدوب نیجه سنین اول مراتبده معمر اولمشدر تا فعل وصورتده انسانه مشابه اولان نسناس ومیمون مرتبه‌سن بولمشدر واول مرتبه‌دن دخی عروج ایدوب صورت انسانه کلمشدر پس اول انسان که مراتب کمالک صورت وسیرتده ترقی ایدوب انسان کامل مرتبه‌سنه کیدوب اخلاق الهیه ایله طولمشدر اول کمال معرفته ایروب عقل کله واصل اولمشدر وبو مرتبه‌ده اول دائرهٔ وجود جمع اولوب نهایت بولمشدر زیرا که امر وجود عام دوری بولنمشدر وبو وجود ساری بر دائره شکلنده رسم اولنمشدر وآنک ابتداسی عقل اول وانتهاسی انسان کامل قیلنمشدر پس دائرهٔ وجودک اخری اولنه کلوب انسان کامله متصل اولوب تمام بیلنمشدر اما فیض ربانی جمیع موجوداته برابر واصلدر ومجموع موجودات اول سمته متوجه وناظردر وهر کس قابلیتی قدر فیض فیاضه نائلدر چونکه وجود ساری اولان فیض ربانی مظاهر متنوعه‌ده ظهور ایدوب مراتب کثیره‌یه مقترن اولمشدر پس هر مظهر وصورتک صبغیله بویانوب مقتضاسنجه بر نوع صالمشدر وبر وجود ایکن صور مختلفه ایله ظهوره کلمشدر وهر نسنه‌نک بر اسمی واردرکه اول اسم اکا رب اولمشدر وهر کیمکه کندی رب مقیدی تربیه‌سنده قالمشدر اول کیمسه حقی اونودوب خودپرست اولمشدر وجمیع اوقاتده عالم خلقیله جنک وجدال ایدوب کندو بی انکار واعتراض اتشنه صالمشدر وتدبیر امور ایله بحر غمومه طالمشدر وکیمکه کندی ربیسی تربیه‌سندن چیقوب رب الارباب دائره‌سنه داخل اولمشدر اعنی سجن طبیعتندن فضای روحه کلمشدر اول کیمسه صنم نفسن کسر ایدوب صمدپرست اولمشدر وجمیع اوقاتده جمله خلق ایله صلح وصلاح قیلوب تفویض امور ایله هر غمدن آزاد اولوب سعادت ابدیه بولمشدر زیرا که انسان کامل اولوب عقل کله واصل اولمشدر ودوره‌سنی تمام ایدوب هر مرادی حاصل اولمشدر وبو دائرهٔ وجودی بر حکیم الهی رمز ایدوب قوس عروجنی ابیات خمسه ایله غمز ایدوب عیان قیلمشدر (مثنوی)

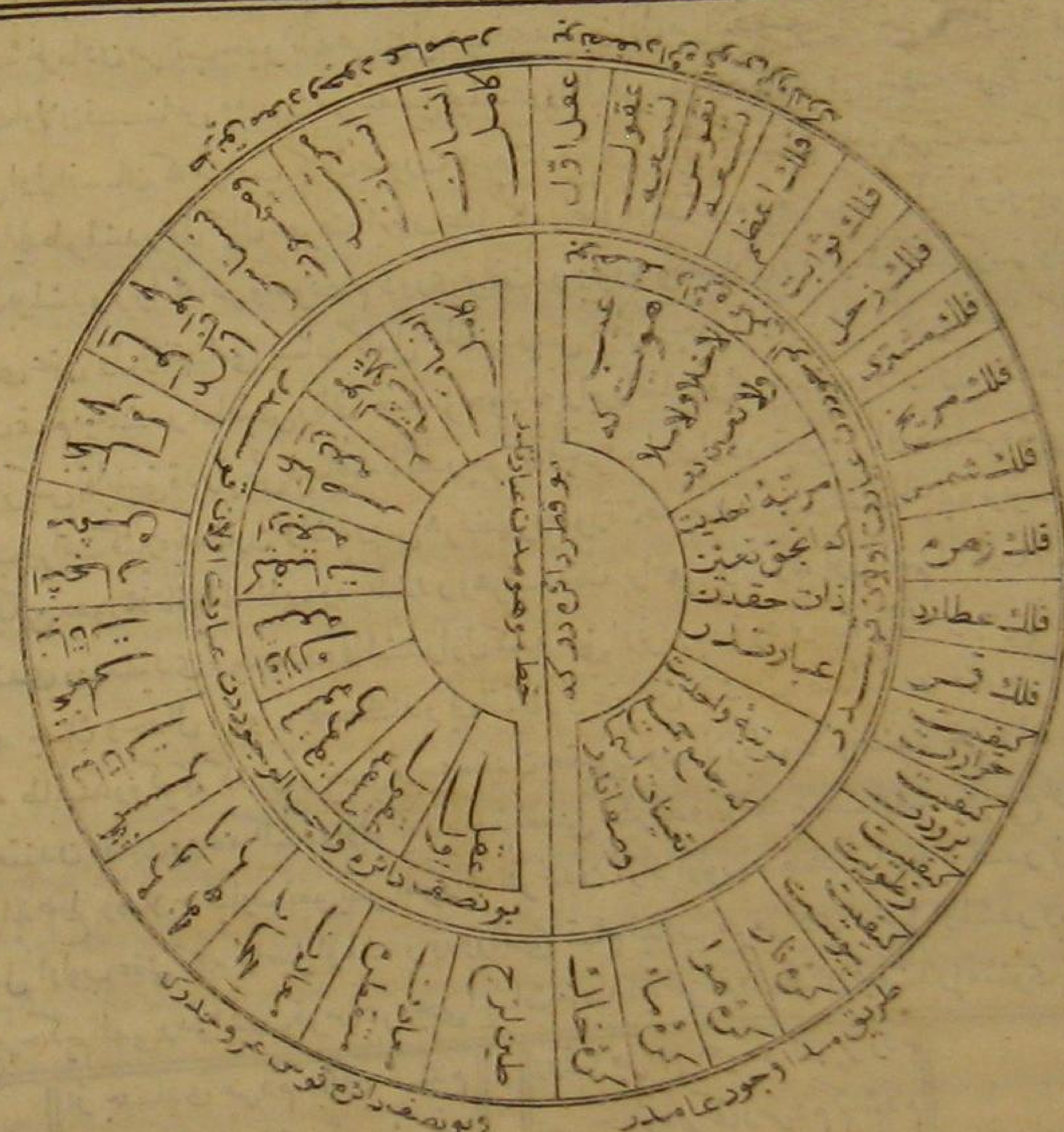
از جمادی مردم ونامی شدم ... وزنما مردم بحیوان بر زدم
مردم ازحیوانی وآدم شدم ... پس چه ترسم کی زمردم کم شدم
جملهٔ دیکر بمیرم ازبشر ... تا برارم از ملائک پر وسر
وزملک هم بایدم جستن زجو ... کل شئ هالک الا وجهه
بار دیکر از ملک قربان شوم ... آنچه اندر وهم ناید آن شوم

وبر انسان کامل کندی حالنی بیان ایله بو معنایی عیان ایتمشدر (قطعه)

دور ایدوب کلدم جهانه ینه بر دوران اوله ... بن کیدم بوتن سرایی یقلوب ویران اوله
بحر جان طغیان ایدوب جسمم کمیسن داغیده ... برلر التنده بو جسمم خاک ایله یکسان اوله
درت یانمدن نار وباد وآب وخاک ایدوب هجوم ... بنلکم انلر الوب بو وار لغم تالان اوله
داغیلوب ترکیبم اوتوز ایکی حرف اوله تمام ... نقطهٔ روحم قونک کوهر ینه کان اوله

بو وجودم طاغی قالقوب ایله یوکار کبی	شش جهاتم آچیلوب برحدی یوق میدان اوله
جمله افکار وحواسم حشر اولوب اول عرصه ده	قالقه لر هپ بیکیدن صانکم بهارستان اوله
یوم تبلی درا وکون هر معنی برصورت کیوب	هم کیمی سبزه کیمی حیوان کیمی انسان اوله
قبرمه یاران کاوب فکر ایده لر احوالمی	هر بری بیلمکده حالم واله وحیران اوله
هر کیم استر بو نیازی دردمندی اولزمان	سوزلرینی اوقوسه تکم سرینه مهمان اوله

وممکندرکه واجب الوجود ایله ممکن الوجودی بردائره فرض ایده سن که انی برخط مستقیم ایکی برابره تقسیم ایدر واکا خط موهوم وقطر دائره دیرلر پس بوخط ایله بردائره ایکی قوس شکلنده کورینور چونکه بوهستیء موهومدن عبارت اولان خط موهوم رجوع وقتنده اصله وصل ایله میانه دن رفع اولنور پس شکل دائرهء وجود کماهو برکورینور وقاب قوسین اوادنی سری آنده بیلنور امدی مذهب حکما اوزره دوران وجودی بومقدار بیان ایله بوفصل ختم اولنوب علم هیئته واسطه ومقدمه اولان حساب وهندسه دن برر فصل یازلمق مناسب کورلمشدر (وصورت دائره تین بونلردر)

فصل ثالث * ماده ده وذهنده حاصل اولان اشیانک اعدادنی بیان ایدن علم حسابک اهم والزم اولان قواعدنی اهون وجوه اوزره اون نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) عددک تعریفنی وصحیحنی وکسور تسعه سنی ومنطقنی واصمنی وتامنی وزائدنی وناقصنی اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حساب دیمشلردرکه علم حساب ایله معلومات مخصوصه دن مجهولات عددیه ظاهر اولور وعدد برکمیتدرکه واحده وآندن تألف ایدنه اطلاق اولنور اما عدد اکر مطلق ایسه یعنی عدد آخره مضاف دکل ایسه اکا عدد صحیح دیرلر واکر واحد فرض اولنان عدده مضاف اولدیسه اکا کسر دیرلر نصف کبی واول واحد فرض اولنانه مخرج نصف دیرلر اثنین کبی اما کسور تسعه نصف وثلث وربع وخمس وسدس وسبع وثمن وتسع وعشردر واما مخرج نصف اثنین ومخرج ثلث ثلاثه ومخرج ربع اربعه ومخرج خمس خمسه ومخرج سدس سته ومخرج سبع سبعه ومخرج ثمن ثمانیه ومخرج تسع تسعه

ومخرج

ومخرج عشر عشره در واکر عدد صحیح مطلقک کسور تسعهء مذکوره دن برکسری وار ایسه یاخود جذری وار ایسه اکا منطق دیرلر والا عدد اصم دیرلر اما اربعه نک جذری اثنین وتسعه نک جذری ثلاثه در واما اصم احد عشر کبی اولورکه نه کسری ونه جذری واردر واکر عدد منطق کندی کسورندن اولان اجزاسیله مساوی اولورسه اکا عدد تام دیرلر سته کبی زیرا که سته نک نصفی ثلاثه وثلثی اثنین وسدسی واحددرکه مجموعی تمام سته در واکر عدد منطق کندی اجزاسندن ناقص اولورسه اکا عدد زائد دیرلر اثنی عشر کبی زیرا که آنک نصفی سته وثلثی اربعه وربعی ثلثه وسدسی اثنیندرکه مجموعی اون بشدر اثنی عشردن زائد اولدیغیچون اکا عدد زائد دیرلر واکر عدد منطق کندی اجزاسندن زائد اولورسه اکا عدد ناقص دیرلر ثمانیه کبی زیرا که آنک نصفی اربعه وربعی اثنین وثمنی واحددرکه مجموعی سبعه در انکیچون مخرج اولان ثمانیه یه عدد ناقص دیرلر * نوع ثانی * اصول وفروع مراتب عددی وتعریفات جمعی وتفریقی وتضعیفی وتنصیفی وضربی وتقسیمی وتربیعی وتجذیری ونتیجهء ضربی وثمرهء قسمتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حساب دیمشلردرکه اصول مراتب عدد اوچدر احاد عشرات مأتدر وفروع مشهورهء عدد التیدرکه مجموعی طقوز مرتبه یه بالغ اولمشدر ابتدا جانب یمیننده مرتبهء آحاددرکه ارقام هندیه ایله رسم اولنور وآنک یانده رقم ثانی مرتبهء عشراتدر وآنک یسارنده رقم ثالث مرتبهء مأتدر وآنک شمالنده رقم رابع مرتبهء آحاد الوفدر وآنک شمالنده رقم خامس مرتبهء عشرات الوفدر وآنک شمالنده رقم سادس مرتبهء مأت الوفدر وآنک صول طرفنده رقم سابع مرتبهء احاد الوف الوفدر وآنک صول یاننده رقم ثامن مرتبهء عشرات الوف الوفدر وآنک صولنده رسم اولنان رقم تاسع مرتبهء مأت الوف الوفدر ومراتب تسعه بوترتیب اوزره مرسوم ومعروفدر

١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩
مرتبهء احاد	مرتبهء عشرات	مرتبهء مأت	عشرات احاد الوف	مأت الوف	احاد الوف الوف	عشرات الوف الوف	مأت الوف الوف	

اما اجمال تعریفات برعددی عدد آخر اوزرینه زیاده ایتمکه جمع دیرلر اوچ ایله بشک مجموعی سکز اولدیغی کبی وبرعدددن عدد آخری نقصان ایتمکه تفریق دیرلر بشدن ایکی نقصان اولسه اوچ قالدیغی کبی وبرعددی برکره تکرار ایتمکه تضعیف دیرلر واحدک تکراری اثنین اولدیغی کبی وبرعددی عدد آخرلک آحادی اعدادنجه تکرار ایتمکه ضرب دیرلر اوچی بشه ضرب ایتمکدن بش کره اوچ اون بش اولدیغی کبی وبرعددی ایکی برابره تقسیم ایتمکه تنصیف دیرلر دردک نصفی ایکی وبشک نصفی ایکی بچق اولدیغی کبی وبرعددی عدد آخرلک احادی اعدادنجه بولمکه قسمت دیرلر اوچی ایکی یه تقسیمدن خارج قسمت برونصف واوچه تقسیمدن خارج قسمت بر والتی یه تقسیمدن خارج قسمت نصف اولدیغی کبی وبرعددی کندی نفسنه ضرب ایتمکه تربیع دیرلر وحاصل ضربه تجذیر دیرلر ومضروب اصله اول تجذیرک جذری دیرلر ثلاثه نک تربیعندن تسعه حاصل اولوب اول تجذیرک جذری ثلاثه اولدیغی کبی واما نتیجهء ضرب برعدد تحصیل ایتمکدرکه ایکی مضروبدن برینک اکا نسبتی واحدک مضروب آخره نسبتی کبیدر مثلا دردی بشه یا بشی درده ضرب ایتمکدن یکرمی عدد تحصیل اولندقده درت عدد یکرمی عددک خمسیدر واحد خمسه نک خمسی اولدیغی کبی وبش عدد یکرمی عددک ربعیدر واحد اربعه نک ربعی اولدیغی کبی واما قسمت ضربک عکسیدر زیرا که ثمرهء قسمت برعدد طلب ایتمکدرکه آنک واحده نسبتی مقسومک مقسوم علیه نسبتی کبیدر زیرا اثنی عشر درده تقسیم اولندقده مطلوب اولان عدد اوچ عدددرکه اول واحدک اوچ مثلیدر اثنی عشر دردک اوچ مثلی اولدیغی کبی * نوع ثالث * جمعک طریقی اهونن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حساب دیمشلردرکه جمعک طریق اهونی بودرکه ایکی یازیاده اولان اعدادی جمع ایتمک مراد ایلدکده آحادلرک بری برینک تحتنده وعشراتلرک کذلک ومأتلرک کذلک بری برینک تحتنده وبرابرنده رسم ایدوب نهایتنده برخط چکرسن که اکا خط جمع اطلاق ایدرلر بعده جانب یمینندن بدأ ایدوب هر مرتبه ده بولنان عددی کندی تحتنده اولان اعداد اوزرینه زیاده ایلیوب هر برمرتبه تمام اولدقجه نظر ایدرسن اکر مجموعی عشره دن اقل ایسه انی اول خط جمع التنده واول مرتبه نک برابرنده رسم ایدرسن واکر مجموع مرقوم عشره یه بالغ ایسه اکا بدل مکاننده برصفر رسم ایدوب اول عشره یی واحد عد ایدرسن

وجانب يسارنده اولان مرتبهٔ ثانيه‌ده بولنان عدد اوزرينه زياده ايدرسن واكر اول مجموع عشره‌دن زائد اولورسه اول زائدی اول مرتبه‌نك برابرنده اول خط جمع التنده رسم ايدوب ينه عشره‌يی واحد اعتبار يله مرتبهٔ ثانيه‌يه نقل ايدرسن وهر عشره ايچون بر عدد حفظ ايدوب يسارنده بولنان مرتبه‌نك عددينه ضم ايدرسن زيرا كه هر مرتبهٔ ثانيه‌نك عشره‌سی يسارنده اولان مرتبه‌نك واحديدر واكر مرتبهٔ يسرادة عدد يوغ ايسه عدد محفوظی اول خط جمع التنده عددسز مرتبه‌نك سابق جنبنده بعينه رسم ايدرسن وهر مرتبه‌نك كه برابرنده يعنی تحتنده عدد بولنمز اول مرتبه‌يی يعنی اول عددی عينيله خط جمع التنده سطر جمعه نقل ايدرسن بو صورتده (يعنی قره جمله واكر عدد اوچدن يا درتدن زياده اولورسه هر درت عددی بر خط التنده جمع ايدوب خط جمعك فوقنده قلان ارقامه اعتبارا تبويب سطر جمعی كندی تحتنده بولنان اعداده ضم ايدرسن تا عددلر نهايت بولنجيه‌دك منوال مذكور اوزره كيدرسن وهر عددك اسمنی اعنی هر قيمتك متاعی نامنی جانب شمالنده

٠٠٣٧٣
٠٢٣١٨ ٢
٧٣٥١٤ ٢
٧٦٢٠٥ ميزانی

كندی مقابلنده اثبات ايدرسن وبو اثباتك قانونی بودركه جمع اولنه‌جق اعدادك اشياسی اسماسنی بر قرطاس طوبلك جانب يسارنه بری برينك تحتنه تحرير ايلدكجه هر براسمك عددنی ارقام هنديه ايله آنك عيننده كندی برابرنده احاد وعشرات ومأت مراتبنده بولنان ارقامنی كندی مرتبه‌لرنده رسم ايدرسن وعدد بولنميان مرتبه‌يه صفر وضع ايدوب اتمام عمل ايچون طرز مرقوم اوزره كيدرسن (صورتی بودر پس بو قرطاسه ديللی دفتر وبو ارقامه قره جمله ديرلر وهر عددك ميزانی طقوز طقوز طرحدن صكره آندن قلان عدددر اما جمعك امتحانی ايكی عدد يا زياده مجموعك ميزانلرن جمع ايدوب مجتمعك دخی ميزانن اخذ وانطبيق ايله اولور اكر ايكی ميزان موافق كلورسه عمل جمع صحيحدر والا خطادر واكر مجموعك ميزانی اولمديسه مجتمعك دخی ميزانی اولمق لازمدر تاكم صحيح اولمش اوله *نوع رابع* تفريقك طريقی اوكرنن بيلديرور (ای عزيز) معلوم اولسونكه اهل حساب ديمشلردركه تفريقك طريقی اوكرنی بودركه ايكی متحاذی اولان عددی جمعده وضع اولنان كبی وضع ايدوب يميننن بدأ ايدرسن وهر صورتی كندی محاذيسندن نقصان ايدوب باقيسنی خط عرضی تحتنه وضع ايدرسن واكر برنسنه قالمديسه صفر وضع ايدرسن

مصحف شريف	٠٠٣٢
تفسير معالم	٠٦٥٤
تفسير قاضی	٠٧١٠
تفسير كبير	٠٨٩١
جمعا يكون	٢٢٨٧
جامع بخاری	٠٩٢١
لغت قاموس	٠٥٦٧
	٣٧٧٥
ميزان	٤/٤
بالكز اوچ بيك يديوز يتمش بش غروش	

واكر نقصان اولنه‌جق صورتك محاذيسنده منقوص منه‌دن بولنان مرتبه‌دن صورت منقوصی نقصان ايدوب باقيسنی تحت الخط رسم ايدرسن واكر اول نقصان ايتمك ممكن اولميان مرتبه‌نك عشراتی مرتبه‌سی عدددن خالی اولديسه مرتبهٔ مأتدن واحد اخذ ايدرسن كه اول واحد آنك عشراتنه نسبتله عشره‌در پس اول خالی اولان عشرات مرتبه‌سنه اول واحد اولان عشره‌دن تسعه رقمنی وضع ايدوب واحد باقی بر له منوال مذكور اوزره عمل ايدرسن ومأت مرتبه‌سنده هم بو عملی اتمام ايله بو شكلده كيدرسن اما امتحان تفريق منقوص منه ميزانندن منقوصك ميزانن نقصان ايتمكله اولور ممكن ايسه والا يعنی اكر منقوصك ميزانی اكثر ويا مساوی اولورسه منقوص منه ميزانی اوزرينه طقوز عدد زياده ايدوب بعده ميزان منقوصی آندن نقصان ايدرسن پس اول باقی قلانه نظر ايدرسن اكر اول خط عرضی تحتنده مثبت اولان عدد باقينك ميزانه مطابق كلديسه عمل تفريق صحيحدر والا خطادر

٢٧٠٧٥٣
٠٢٩٨٧٢
٢٤٠٨٨١
٥/٥ ميزان

وآنی اعاده ايتمك روادر *نوع خامس* تضعيفك طريقی اوكرنن بيلديرور (ای عزيز) معلوم اولسونكه اهل حساب ديمشلردركه حقيقتده تضعيف ايكی مثلی جمع ايتمكدر لكن مثلك رسمی لازم دكلدر بلكه هر مرتبه‌يی كندی مثلنه جمع ايدرسن كانه حذاسنده‌در وصورتی بودر اما امتحان تضعيف مضعفك ميزانی تضعيف ايدوب حاصلك ميزانن اخذ وتطبيق ايدرسن اكر موافق كلديسه عمل تضعيف صحيحدر والا خطا اولمشدر (نوع سادس) تنصيفك طريقی اوكرنن بيلديرور (ای عزيز) معلوم اولسونكه اهل حساب ديمشلردركه تنصيفك طريقی اوكرنی بودركه اعدادی منوال مرقوم اوزره رسم ايدوب خط عرضی مد ايدرسن ويسارندن بدأ ايدوب هر مرتبه‌نك نصفنی كندی برابرنده اول خط عرضی

٣٢٠٥٧٣
٦٤١١٤٦
٤/٤ ميزان

تحتنه وضع ايدرسن زوج ايسه نصف صحيحنی رسم ايدرسن فرد ايسه اول كسر ايچون بش عدد حفظ ايدوب آنی مرتبهٔ سابقه‌سنده بولنان عددك نصفی اوزرينه زياده ايدرسن آنده واحددن غيری عدد وار ايسه اول خمسهٔ محفوظه‌يی مرتبهٔ سابقه‌سی تحتنه رسم ايدرسن آنده واحد ويا صفر وار ايسه اول واحد ايچون ينه بش عدد حفظ ايدرسن ومنوال مذكور اوزره مراتبك نهايتنه كيدرسن پس مراتب تمام اولدقده كسر قالورسه اول خط عرضی يميننده بشقه الف صورتده رسم ايدرسن بو شكل اوزره اما امتحان تنصيف ميزان نصفی تضعيف وميزان منصف مجتمعی اخذ ايله اولور اكر نصفك ضعف وميزانی منصف مجتمعك ميزانيله مطابق كلديسه عمل تنصيف صحيح اولمشدر والا خطا اولمشدر *نوع سابع* انواع ضربك طريقی اسهلن بيلديرور (ای عزيز) معلوم اولسونكه اهل حساب ديمشلردركه

٨٧٣٠٣١٣	٥
٤٣٦٥١٥٦	١/٢
ميزان ٧ ٧	

ضرب اوچ نوعدر اولكی عدد مفردی عدد مفرده ضرب ايتمكدر وايكنجی نوعی عدد مفردی عدد مركبه ضرب ايتمكدر واوچنجی نوعی عدد مركبی عدد مركبه ضرب ايتمكدر اما اولكی نوعی اوچ قسمدر واولكی قسمی آحادی آحاده ضرب ايتمكدر وبو شكل ميزانی متكفلدر وايكنجی قسمی آحادی عشرات ومأت والوفه ضرب ايتمكدر وبو ايكی قسم اخيری ضرب ايتمكده طريق اسهل بودركه بو ايكی قسمده بولنان آحادك غيرسنی احاددن اولان سمته رد ايدرسن وآحادی آحاده ضرب ايدوب حاصلی حفظ ايدرسن بعده ايكی مضروبك مرتبه‌لرك جمع ايدوب اول محفوظی مرتبهٔ اخيره‌نك سابق جنسندن بسط اعتبار ايدرسن اما قسم ثانيده مثلا درت عددی اللی عدده ويا اوچ عددی درت يوز عدده ضرب ايتمك مراد ايلدكده اولكی صورتده يكرمی يی عشرات اعتبار ايدرسن زيرا كه مراتب اوچدركه ثانيه‌سی مأت مرتبه‌سيدر واما قسم ثالثده مثلا اوتوز عددی فرق عدده ويا فرق عددی بشيوز عدده ضرب ايتمك اقتضا ايلسه اولكی صورتده اون ايكی يی مأت اعتبار ايدرسن زيرا كه مراتب درتدركه اوچنجيسی مأت مرتبه‌سيدر وايكنجی صورتده يكرمی يی الوف اعتبار وبسط ايدرسن زيرا كه مراتب بشدركه دردنجيسی الوف مرتبه‌سيدر اما نوع ثانيده ونوع ثالثده عدد مركب مفرداتنه حل اولنسه اولكی نوعه رجوع ايدر پس مفرداتی

٢	٢	فيه						
٢	٤	٣						
٣	٦	٩	٤					
٤	٨	١٢	١٦	٥				
٥	١٠	١٥	٢٠	٢٥	٦			
٦	١٢	١٨	٢٤	٣٠	٣٦	٧		
٧	١٤	٢١	٢٨	٣٥	٤٢	٤٩	٨	
٨	١٦	٢٤	٣٢	٤٠	٤٨	٥٦	٦٤	٩
٩	١٨	٢٧	٣٦	٤٥	٥٤	٦٣	٧٢	٨١

بر برينه ضرب ايدوب ايكی حاصلی جمع ايدرسن اوچيوز يكرمی درت اولور وايكنجی صورتده يكرمی يی هر برينه بشقه ضرب ايدوب ايكی حاصلی جمع ايدرسن بيك ايكيوز سكسانه بالغ اولور واما نوع ثالثده مثلا اون دردی يكرمی بشه ضرب ايتمك مراد ايلدكده بو صورتده ابتدا دردی بشه آندن يكرمی يه ضرب ايدوب بعده اونی بشه آندن يكرمی يه ضرب ايدرسن پس حواصلی جمع ايدرسن اوچيوز اللی اولور قاعده اكر ايكی مضروبك بر بنی بر كره يا زياده تضعيف ايدوب مضروب آخری دخی آنك عددی قدر تنصيف ايدرسن تضعيف وتنصيفدن صكره هر نه مقدار عدده بالغ اولورلر ايسه بری برينه ضرب ايدرسن او ضربك حاصلی جواب اولور مثلا يكرمی بشی اون التی يه ضرب ايتمك اقتضا ايلدكده اولی ايكی كره تضعيف وثانيی ايكی دفعه تنصيف ايدرسن درت عددی يوز عدده ضرب ايتمكه راجع اولوب درت يوز اولور وبو قاعده بر تبصرهٔ ظاهره‌دركه بونی بيلن حسابی تيز بيلور واكر مراتب عدد چوق اولوب عمل صعب اولورسه قلم ايله سهل اولور وقتا كه مفردی مركبه ضرب ايتمك مراد ايدرسن ايكيسنی دخی طرز معهود اوزره رسم ايدرسن بعده مفردی اولكی مرتبه‌ده بولنان كندی صورتنه ضرب ايدوب حاصل ضربك احادينی تحتنه رسم ايدرسن وعشرات ايچون اعدادنجه آحاد حفظ ايدوب ما بعدنده عدد وار ايسه آنك حاصل ضربی اوزرينه زياده ايدرسن واكر ما بعدنده صفر وار ايسه اول عدد عشراتی صفرك تحتنه وضع ايدرسن واكر عشرات حاصل اولوب آحادی بولنمديسه تحتنه صفر وضع ايدرسن وهر عشره ايچون واحد حفظ ايدوب منوال مرقوم اوزره اتمام عمل ايدرسن واكر مفردی صفره ضرب ايدرسن اول صفرك تحتنه عدد مضروبی قوميوب ينه صفر

وضع ایدرسن واکر مفرد ایله اصفار اولورسه آنلری یمین سطر خارجده رسم ایدرسن مثلا بش که عدد مفرددر التمش اوچ بیك قرق اوچ عددمی کبه ضرب اولنسه صورت عمل بو یله بو شکل اوزره رسم اولنور واکر مضروبی اللی عدد اولورسه سطر حاصلده مقدم بر صفر وضع ایدرسن واکر مضروبی بشیوز عدد اولورسه ایکی صفر زیاده ایدرسن بو شکلده

٦٣٠٤٣	
٥	
٣١٥٢١٥	میزان ٨٨

٦٣٠٤٣	
٥٠٠	
٣١٥٢١٥٠٠	میزان ٨٨

اما امتحان مضروبك میزانی مضروب فیه میزانته ضرب ایله اولور پس حاصلك میزانی خارجك میزانته مطابق کلدیسه عمل ضرب صحت بولمشدر والا خطا اولمشدر (لطیفه) اکر ایام شهری کیم غالبا اوتوزدر عدت شهوره ضرب ایدرسن وحاصل اولان اوچیوز التمشی ایام اسبوعه ضرب ایدرسن مخرج کسور تسعه حاصل اولور که ایکی بیك بشیوز یکرمیدر نته کیم حضرت علی کرم الله وجهه یه مخرج کسوردن سؤال اولندقده (اضرب ایام اسبوعك فی ایام سنتك) جواب ایتمشدر واکر حرف عین اولان مخارج کسوری بری برینه ضرب ایدرسن ینه استخراج مخرج کسور تسعه طریقنه کیدرسن زیرا که عین صاحبی اربعه وسبعه وتسعه وعشره در واکر ابتدا اربعه یی سبعه یه بعده اوحاصلی تسعه یه بعده حاصل ثانی یی عشره یه ضرب ایدرسن ایکی بیك بشیوز یکرمی حاصل اولور که مخرج کسور تسعه در ✻نوع ثامن✻ قسمتك طریقی اهونی بیلدرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حساب دیمشلردر که قسمتك طریق اهونی بودر که اویله بر عدد طلب ایدرسنکه آنی مقسوم علیه ضرب ایلسك آنك حاصلی مقسوم ایله مساوی اوله ویا مقسوم علیهدن اقل وناقص که پس اگر اکا مساوی اولورسه اول مطلوب مفروض خارج قسمتدر واکر اول حاصل مقسومدن ناقص کلدیسه ومقسوم علیهدن اقل اولدیسه اول اقلی مقسوم علیه نسبت ایدرسن پس اول نسبتك حاصلی عددمرقوم ایله خارج قسمتدر مثلا اون اوچی درده تقسیم ایتمك مراد ایندکده عدد مطلوب اوچ اولور که آنی مقسوم علیه اولان درده ضرب ایدرسن آنك حاصلی مقسومدن ناقص اولور واول نقصان اول مقسوم علیهدن اقل کاور زیرا که اول حاصل اون ایکیدر واول مقسومدن بر عدد ناقصدر واول مقسوم علیهدن اقلدر پس اول اقل اولان بر عددی مقسوم علیه اولان درده ربعیله نسبت ایدرسن خارج قسمت اوچ و بر ربع اولور واکر مقسوم اون درت اولورسه خارج قسمتی اوچ ونصف اولور اما عدد مطلوبك حاصل ضربی مقسوم ایله مساوی اولدیغنه مثال اون ایکی یی درده تقسیم کبیدر وبوصورتده مطلوب مضروب اوچ عدددر واما اعداد کثیره قسمتیچون جمهور اهل حساب آره سنده مقبول ومشهور اولان صورت شکل بیوت اربعه درکه اولا مقسومی وضع مرقوم اوزره رسم ایدوب آنك تحتنده ابتدای مراتبدن بدأ ایله بر خط عرضی چکرسن نهایت مراتبه واصل اولدقده فوق سمتنه انحراف ایله اکوب آندن ینه یساره بر مقدارجه مد ایدرسن بعده مقسوم علیهی اول خط منحرفك تحتنده مقسومك یسارنده رسم ایدرسن بعده مقسوم علیهی تضعیف ایدوب ضعفنی تحتنه وضع ایدرسن آندن اول مضعفی تضعیف ایدوب ضعفنی ینه تحتنه رسم ایدرسن بعده مضعف ثانی یی دخی تضعیف ایدوب ضعفنی تحتنه قید ایدرسن پس بوکا بیوت اربعه دیرلر که بیت اولی مقسوم علیهدر وثانیسی آنك ضعفیدر وثالثی ضعفك ضعفیدر وبیت رابعی آنك ضعفیدر بعده یساردن آخر مقسومدن بدأ ایدوب صورت مرتبهٔ اخیره یه نظر ایدرسن آندن بیوت اربعه نك ممکن اولان اکثرنی اول مرتبه دن نقصان ایدرسن اکر برنسنه قالورسه آنك فوقنه وضع ایدوب اول مرتبه یی محو ایدرسن وآنك حذاسنده تحت الخط اول نقصان اولنان بیتك عین عددنی رسم ایدرسن واکر مرتبهٔ اخیره دن نقصان ایتمك ممکن دکل ایسه آنك یمیننده اولان مرتبه یی اکا ضم ایدوب منوال مرقوم اوزره عمل ایدرسن واکر بر مرتبه ضمیله نقصان ایتمك ممکن اولمدیسه بر آخر مرتبه دخی ضم ایدرسن وبو ضم اوزره کیدرسن تا اول مراتبدن بیوت اربعه نك بر بیتنی نقصان ایتمك ممکن اولنجیه دك وعدد بیتی اول مراتبك صاغنده اولان اولکی مرتبه نك تحتنه وضع ایدرسن تا مراتب مقسومك اولنه واصل اولنجیه دك اتمام عمل ایدرسن واکر مقسومدن برنسنه قالدیسه که آندن مقسوم علیهی نقصان ایتمك ممکن اولمز پس اول نسنه کسردر که آنك مخرجی مقسوم علیهدر واکر تحت الخط مراتب مقسومه دن برینك حذاسنده اعداد بیوتك برنسنه سی واقع اولمدیسه آنده بر صفر وضع ایدرسن بعده تحت الخط رسم اولنان اعدادی جمع ایدرسنکه خارج قسمت اودر مثلا طقوز بیك یدیوز سکسان طقوز عددی اون درده تقسیم

ایلدکده خارج قسمت التیوز طقسان طقوز اولوب اوچ عدد قالور واول باقی بر کسردر که آنك مخرجی اون درتدر وصورت عمل بو یله در شکل بیوت اربعه اما امتحان قسمت خارج قسمتك میزانی مقسوم علیه میزانته ضرب ایدوب کسر باقی وارایسه آنك دخی میزانك حاصل اوزره زیاده ایتمکله اولور پس میزان مجتمع میزان مقسوم ایله موافق اولدیسه عمل قسمت صحت بولمشدر والا سهو وخطا اولمشدر انی اعاده لازم کلمشدر ✻نوع تاسع✻ عددك جذرنی وکسورنی حساب واستخراجك طریق اهونی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حساب دیمشلردر که اکر عدد مطلوب قلیل ومنطق اولورسه آنك جذرنی استخراج آسان اولور مثلا دردك جذری ایکیدر وطقوزك جذری اوچدر واون التی نك جذری درتدر ویکرمی بشك جذری بشدر واوتوز التینك جذری التیدر وقرق طقوزك جذری یدیدر والتمش دردك جذری سکزدر وسکسان برك جذری طقوزدر ویوزك جذری اوندر وبونلرك جمله سی عدد منطقدر که جذرلری صحیحدر واکر عدد مطلوب اصم اولسه جذری صحیح اولمسه انك جذرنی استخراجده طریق اهون بودر که اول عدد اصمك منطق مجذورات تحتانیه سندن اکا اقرب اولان عدد منطق مجذوری آندن اسقاط ایدوب عدد باقی یی اول مسقط منطقك واحد ایله منضم اولان جذر مضعفنه نسبت ایدرسن پس حاصل نسبتله جذر مسقط معا تقریبا اول عدد اصمك جذریدر مثلا خمسه نك جذری مراد اولنسه آنك تحتنده اقرب مجذوراتی اولان دردی آندن اسقاط ایدرسن بر قالور وآنی دردك جذر مضعفنه خارجدن بر عدد زیاده ایدوب اکا خمس ایله نسبت ایدرسن پس خمسه نك جذری ایکی وخمس اولور والتینك اقرب مجذوراتی درتدر آنی اسقاط ایدرسن ایکی قالور آنی اربعه نك جذر مضعفنه بر زیاده ایدوب اکا ایکی خمس ایله نسبت ایدرسن پس سته نك جذری ایکی وخمساندر وبو قیاس اوزره سبعه نك جذری ایکی واوچ خمسدر وثمانیه نك جذری ایکی ودرت خمسدر زیرا که بو اعداد اصمله اقرب مجذورات تحتانیهٔ اربعه در اما عشره نك جذری مراد اولنسه آنك اقرب مجذوراتی که تسعه در آندن اسقاط ایدرسن بر قالور آنی تسعه نك جذر مضعفنه بر زیاده ایدوب اکا سبع ایله نسبت ایدرسن پس عشره نك جذری اوچ و بر سبعدر و بر سبع زیاده ایله اون بشك جذری اوچ والتی سبع اولوب اون التیده یدی سبع بر صحیح اولمغله جذری تمام درت اولوب منطق اولور وسائر اعداد وجذور بونلره قیاس ایله ظهور ایدوب معلوم اولور اما حساب کسور هر ایکی عدد که غیر واحددر اکر ایکیسی برابر ایسه متماثللردر والا اکر اقلی اکثرنی افنا ایدرسه متداخللردر والا اکر ایکیسی بشقه بر عدد ثالث افنا ایدرسه ایکیسی متوافقدر واول کسر که عدد ثالث آنك مخرجیدر اول کسر ایکی عددك وفقیدر واکر ایکی عددی بر عدد ثالث که غیر واحددر عدواقنا ایتمدیسه ایکیسی متباینلردر اما متماثل ظاهردر واما باقیلرك اکثرینی اقلنه تقسیم ایدرسن اکر برنسنه قالمدیسه اول ایکی عدد متداخللردر واکر قالدیسه مقسوم علیهی اول مقسومدن قالان عدده تقسیم ایدرسن تا برنسنه قالمینجیه دکین کیدرسن پس اول ایکی عدد متوافقدر وصکره که مقسوم علیه ایکیسنی بر له عدا ایتمشدر واکر واحد قالورسه اول ایکی عدد متباینلردر اما کسر یا منطقدر که اول کسور تسعهٔ مذکوره ده ویا اصمدر که اکا جزء اطلاق اولنمشدر وبو ایکیسندن هر بری یا مفرددر که ثلث کبی واون بردن بر جزء کبی ویا مکرردر که ایکی ثلث کبی واون بردن ایکی جزء کبی ویا مضافدر که نصف سدس کبی واون اوچدن بر جزءك اون برندن بر جزء کبی ویا معطوفدر که نصف وثلث کبی واون بردن بر جزء واون اوچدن بر جزء کبی چون کسری رسم ایدرسن اکر انکله صحیح اولدیسه آنی کسرك فوقنده وکسری آنك تحتنده ومخرجنك فوقنده رسم ایدرسن واکر کسر ایله صحیح اولمدیسه انك یرینه صفر وضع ایدرسن وکسر معطوفده واو عاطفه یازارسن واصم مضافده لفظ من تحریر ایدرسن پس واحد وثلثانی بویله رسم ایدرسن $1\frac{2}{3}$ وواحد وثلثنی بویله $1\frac{1}{3}$ وواحد سز ثلثی بویله $\frac{1}{3}$ ونصف خمسهٔ اسداسی بویله $\frac{1}{2}\ \frac{5}{6}$ وخمسان وثلاثة ارباعی بویله $\frac{2}{5}$ و $\frac{3}{4}$ واون اوچدن بر جزؤك اون برندن بر جزؤی بویله $\frac{1}{13}$ من $\frac{1}{11}$ واما مخرج کسر که اکا مقام وامام دخی دیرلر اول اقل عدددر که آندن

	١١		میزان ٦ ٦
کسر	١٢١		
	٢٣٢٣		
	٤١٦٧		
	٩٧٨٩		

١	٠١٤	
٢	٠٦٨	٠٤٨٨
٤	٠٥٦	٢١١
٨	١١٢	٦٩٩
	١٤٠	جمع خارج

کسر ثابت اولور پس کسر مفردک مخرجی ظاهردر وکسر مکررک دخی مخرجی بعینه اودر
مثلا بر ربعک مخرجی اربعه در وایکی ربعک واوچ ربعک دخی مخارجی ینه اربعه در وکسر مضافک مخرج
مفرداتی مخرجلرینک بری برینه مضروبیدر که اول مخارج متباینه اولسون یا متوافقه ویا متداخله اولسون
مثلا خمس سدسک مخرجی اوتوزدر وسدس ثمنک مخرجی قرق سکزدر وربع ثمنک مخرجی اوتوز ایکیدر وکسر
معطوفدن ایکی مخرج اعتبار ایدرسن اگر متباین بولندیلرسه بری برینه ضرب ایدرسن ویا متوافق بولندیلر ایسه
برینک وفقنی آخره ضرب ایدرسن ویا متداخل بولندیلرسه اکثر ایله اکتفا ایدرسن بعده حاصل ضربی مخرج
کسر ثالثله اعتبار ایدوب منوال مرقوم اوزره عمل ایدرسن تا کسور معطوفه نهایت بولنجیه دکین کیدرسن
هرنه حاصل اولدیسه اول کسورک مخرجی اودر که تحصیل ایدرسن پس مخرج کسور تسعه یی تحصیل ایتمکده
اثنینی ثلثه یه ضرب ایدرسن که متباینندر وحاصل اولان سته یی نصف اربعه یه ضرب ایدرسن که انلکه
متوافقدررلر وحاصل اولان اون ایکی یی خمسه یه ضرب ایدرسنکه متباینندررلر وسته ایسه حاصل اولان
التمشه داخلدر پس حاصل ایله اکتفا ایدوب آنی سبعه یه ضرب ایدرسنکه انلکه متباینندررلر وحاصل اولان درت
یوز یکرمی ثمانیه نک ربعنه ضرب ایدرسنکه انلکه متوافقدررلر وحاصل اولان سکز یوز قرقی ثلث تسعه یه ضرب
ایدرسنکه ثلث ایله متوافقدررلر وعشره ایسه حاصله داخلدر که ایکی بیک بشیوز یکرمی یه بالغ اولمشدر بونکله
اکتفا ایدرسنکه تمامی بولمشدر واما تجنیس اودر که عدد صحیحی متعین اولان کسرک جنسندن کسور ایدرسن
وبونک طریقی بودر که اگر عدد صحیح ایله کسر اولدیسه اول صحیح قاچ عدد ایسه اول کسرک مخرجنه ضرب
ایدرسن وحاصل ضرب اوزرینه صورت کسری زیاده ایدرسن ینه بالغ اولدیسه اول صحیحک اول کسر ایله
مجنسی اودر پس اثنین وربعک مجنسی طقوزدر وسته ایله اوچ خمسک مجنسی اوتوز اوچدر ودورت ایله ثلث سبعک
مجنسی سکسان بشدر واما رفع اولدر که کسوری صحاح ایدرسن وبونک طریقی بودر که اگر اویله کسر اولسه که
آنک عددی کندی مخرجندن اکثر کلسه اول عددی کندی مخرجنه تقسیم ایدرسن خارج قسمتدن نه حاصل
اولورسه صحیح اولور وقاچ قالورسه اول مخرجک کسریدر که قالور پس اون بش ربعک مرفوعی اوچ صحیح
واوچ ربع اولور واما جمع وتضعیف کسور اودر که سنکله کسور اولسه آنلری جمع ویا تضعیف ایتمکده مخرج
مشترکدن اخذ ایدرسن وعددلرین مخرج مشترکه تقسیم ایدرسن اگر انلرن عددی اول مخرجدن زائد ایسه
خارج قسمت صحاحدر وقلانی اول مخرجدن کسردر واگر عدد کسور مخرج مشترکدن ناقص اولدیسه
آنی اول مخرجه نسبت ایدرسن واگر عدد کسور مخرج مشترکله برابر کلدیسه اول حاصل واحددر پس نصف
وثلث وربع واحد ونصف سدس سدسدر وسدس وثلث نصفدر ونصف وثلث وسدس واحددر واوچ خمسک ضعفی
واحد وخمسدر واما تنصیف کسور اودر که اگر کسور زوج ایسه تنصیف ایدرسن یا فرد ایسه مخرجی تضعیف
ایدوب کسری اکا نسبت ایدرسن که ظاهردر واما تفریق کسور اودر که ایکی کسری مخرج مشترکدن
اخذ ایدوب برینی اخردن نقصان ایدرسن ونه قالدیسه اول مخرجه نسبت ایدرسن پس اگر ربعی ثلثدن
نقصان ایدرسن نصف سدس قالور زیرا که مخرج مشترکلری اون ایکیدر که ربعی اوچدر وثلثی دورتدر
اوچی دورتدن نقصان ایلدکده بر قالور که اول اثنی عشرک نصف سدسیدر واما ضرب کسور اودر که
اگر کسر ایکی طرفک برنده یا صحیح ایله ویا انسز بولندیسه اول مجنسی یا صورت کسر صحیحه ضرب ایدوب حاصلی
اول کسرک مخرجنه تقسیم ایدرسن اگر عددی مخرجندن زائد ویا برابر ایسه والا آنی مخرجنه نسبت ایدرسن
پس ایکی صحیح ایله اوچ خمس درت صحیحه ضرب اولنسه اللی ایکی حاصل اولور که مخرج کسر اولان خمسه یه
تقسیم ایدرسن خارج قسمت اون صحیح وایکی خمس اولور ویا اوچ ربعی سبعه یه ضرب ایدرسن یکرمی بر حاصل
اولور که آنی مخرج کسر اولان اربعه یه تقسیم ایدرسن خارج قسمت بش صحیح وبر ربع اولور واگر کسر
ایکی طرفده اولدیسه وعدد صحیح ایکیسیله یا بریله بولندیسه یا بولنمدیسه مجنسی مجنسه ضرب ایدرسن یا مجنسی
صورت کسره ویا صورتی صورته ضرب ایدرسنکه اول حاصل اولدر بعده مخرجی مخرجه ضرب ایدرسنکه
اول حاصل ثانیدر پس حاصل اولی حاصل ثانی یه تقسیم ایدرسن ثانیدن زائد ایسه یا اکا نسبت ایدرسن ناقص
بولندیسه هرنه خارج اولدیسه مطلوب اودر پس اگر ایکی ونصفی اوچ وثلثه ضرب ایدرسن سکز وثلث

حاصل اولور واگر ایکی وربعی بش وسدسه ضرب ایدرسن واحد ویدی ثمن حاصل اولور واگر اوچ ربعی بش سبعه
ضرب ایدرسن نصف وربع سبع حاصل اولور واما قسمت کسور سکز صنفدر زیرا که مقسوم یا صحیحدر ویا کسردر
ویا مختلطدر ومقسوم علیه دخی یا صحیحدر ویا کسردر ویا مختلطدر پس اوچی اوچه ضرب ایدرسن طقوز حاصل
اولور آندن صحیحی صحیحه تقسیمی اسقاط ایدرسن قسمت کسور سکز صنف قالور وعمل قسمت بودر که اگر مقسوم
ایله ومقسوم علیه ایله کسر اولورسه ایکیسنی بیله مخرج مشترکه ضرب ایدرسن یا اگر بریله کسر اولدیسه مقسومی
ومقسوم علیهی اول مخرج موجوده ضرب ایدرسن بعده حاصل مقسومی حاصل مقسوم علیهه تقسیم ایدرسن
زائد ایسه ومقسوم علیهک حاصلنه نسبت ایدرسن ناقص بولندیسه پس خمسه یی وربعی اوچه تقسیمدن
خارج اولان واحد واوچ ربعدر وعکسندن خارج اولان درت سبعدر وایکی سدسی بر سدسه تقسیمدن
خارج اولان ایکیدر وامثلهٔ باقیه یی بونلره قیاس ایله معلوم اولدیغندن بو مقدار ایله اکتفا قیلنمشدر * نوع عاشر
مجهولات عددیه یی استخراجک طریقی اوکون بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسون که اهل حساب دیمشلردر که
استخراج مجهولات عددیه ایچون وضع اولنان قاعدهٔ اربعهٔ متناسبه برکلی ومضبوط ومحفوظ ومبارک
بر بابدر که نفعی عظیم وخطاسی عدیم وعین صواب ولب الباب وزبدهٔ حسابدر زیرا که عامهٔ مسائل مجهوله
بو اربعهٔ متناسبه ایله استخراجی آسان اولور اما اربعهٔ متناسبه اول اعداد اربعه در که عدد اولک نسبتی ثانی یه
عدد ثالثک رابعه نسبتی کبیدر وبو تناسبدن ایکی طرفک مسطحی ایکی وسطک مسطحنه مساوی اولمق لازم
کلور پس اگر ایکی طرفک بری مجهول اولورسه ایکی وسطک مسطحی طرف معلوم اوزره تقسیم ایدرسن که خارج
قسمت اول طرف مجهولدر واگر ایکی وسطک بری مجهول ایسه ایکی طرفک مسطحی وسط معلوم اوزره تقسیم
ایدرسن که خارج قسمت اول وسط مجهولدر مثلا اربعهٔ متناسبه من اثنین واربعه وثلاثه وسته اولسه تحقیق
اثنینک اربعه یه نسبتی ثلاثه نک سته یه نسبتی کبیدر واثنینی سته یه ضرب ایتمک ثلاثه یی اربعه یه ضرب ایتمک
کبیدر پس بو اربعه نک بری مجهول اولسه ثلاثهٔ باقیه دن استخراج اولنور اگر مثالمزده عدد مجهول احدی
الطرفین اولان اثنین ایسه وسطین اولان ثلاثه یی اربعه یه ضرب ایدرسن وحاصل ضرب اولان اون ایکی یی طرفی
معلوم اولان سته یه تقسیم ایدرسن که خارج قسمت مجهول مطلوب اولان ایکیدر واگر احدی الطرفین اولان
سته مجهول ایسه حاصل مذکوری طرف معلوم اولان اثنینه تقسیم ایدرسن که خارج قسمت اول مطلوب
اولان سته در واگر احدی الوسطین اولان اربعه مجهول ایسه طرفین اولان اثنینی سته یه ضرب ایدوب حاصل
اولان اون ایکی یی وسط معلوم اولان اوچه تقسیم ایدرسن که خارج قسمت اول مطلوب اولان اربعه در واگر
احدی الوسطین اولان ثلاثه مجهول ایسه حاصل مرقومی وسط معلوم اولان اربعه یه تقسیم ایدرسن که خارج
قسمت اول مطلوب اولان ثلاثه در وبو طریق مزبور اربعهٔ متناسبه نک ضرب طریقیدر اما قسمت طریقی
بویله در که ایکی وسطک بری مجهول اولسه ایکی طرفک برینی وسط معلومه تقسیم ایدوب خارج قسمتی طرف
آخره ضرب ایدرسن که وسط مطلوب حاصل اولور واگر ایکی طرفک بری مجهول اولسه ایکی وسطک برینی طرف
معلومه تقسیم ایدوب خارج قسمتی وسط آخره ضرب ایدرسن که طرف مجهول معلوم اولور مثلا اثنینک ثلاثه یه
نسبتی سته نک تسعه یه نسبتی کبیدر پس اگر احدی الوسطین اولان سته مجهول اولسه احدی الطرفین اولان
تسعه یی وسط معلوم اولان ثلثه یه تقسیم ایدوب خارج قسمتی طرف آخر اولان اثنینه ضرب ایدرسن مطلوب
اولان سته حاصل اولور واگر احدی الطرفین اولان تسعه مجهول اولسه احدی الوسطین اولان سته یی طرف
معلوم اولان اثنینه تقسیم ایدوب خارج قسمتی وسط آخر اولان ثلاثه یه ضرب ایدرسن مطلوب اولان تسعه
حاصل اولور واگر اثنین مجهول اولسه ثلاثه یی تسعه یه تقسیمه بدل نسبت ایدرسن زیرا مقسوم مقسوم علیهدن
اقلدر پس خارج اولان ثلثی سته یه ضرب ایدرسن مطلوب اولان اثنین حاصل اولور واگر ثلاثه مجهول اولسه
تسعه یی سته یه تقسیم ایدرسن خارج قسمت اولان واحد ونصفی اثنینه ضرب ایدرسن مطلوب اولان ثلثه
حاصل اولور وغفلت اولنمیه که سؤال یا زیاده ویا نقصانه ویا معاملاته ویا جمعه ویا ضربه متعلق اولور اما زیاده یه
متعلق اولان سؤالک مثالی اگر دینلسه قنقی عدددر که اوزرینه ربعی زیاده اولنسه اوچ اولور پس بو سؤالک طریق
استخراجی بویله در که مخرج کسر که بو صورتده اربعه در اخذ ایدوب مأخذ تسمیه ایدرسن وآنده سؤال حسبیله

تصرف ایدرسن یعنی سؤالده زیاده دینلمش ایسه زیاده ایدرسن ونقصان دینلمش ایسه نقصان ایدرسن نیه بالغ اولدیسه اول مبلغه واسطه اطلاق ایدرسن پس اوچ معلوم حاصل اولورکه بری مأخذه بری واسطه وبری سائلک ویردیکی معلومدر چونکه اول اولان مأخذک ثانی اولان واسطه یه نسبتی ثالث اولان مجهولک رابع اولان معلومه نسبتی کبیدر پس مأخذی معلومه ضرب ایدوب حاصلی واسطه یه تقسیم ایدرسن خارج قسمت اول مجهولدرکه مثالمزده ایکی صحیح وایکی خمسدر واما نقصانه متعلق اولان سؤالک مثالی اکر دینلسه قنغی عدددرکه آندن ثلثی نقصان اولنسه آلتی اولور پس بو سؤالی بولمقده بیلدیکک کبی عمل ایلسک اوچ معلوم حاصل اولور بری مأخذ اولان ثلاثه در وبری واسطه اولان اثنین در وبری معلوم اولان سته در ومأخذ اولک واسطهٔ ثانیه یه نسبتی مجهول ثالثک معلوم رابعه نسبتی کبیدر پس اون سکز اولان حاصلی اثنین اولان واسطه یه تقسیم ایدرسن خارج قسمت اول مجهول اولان تسعه اولور واما معاملاته متعلق اولان سؤالک مثالی اکر دینلسه بش رطلک بهاسی اوچ درهم اولسه ایکی رطلک ثمنی قاچ درهمدر چونکه بش رطل مسعردر اوچ درهم سعردر وایکی رطل مثمندر ومسئول عنه ثمندر ومسعرک سعره نسبتی مثمنک ثمنه نسبتی کبیدر پس مجهولمز اربعه درکه ایکی وسطک مسطحی اولان سته یی اولکی خمسه یه تقسیم ایدرسن معلوم اولور واکر ایکی رطلک ثمنی قاچدر سؤالنه بدل ایکی درهمه قاچ رطل کلور دینلسه ایکی طرفک مسطحی اولان عشره یی ثانی اولان اوچه تقسیم ایدرسن اول مجهول معلوم اولور زیراکه سؤالک آخری غیری جنسنه ضرب اولنوب حاصلی کندی جنسنه تقسیم اولنور واما جمعه متعلق اولان سؤالک مثالی اکر دینلسه قنغی عدددرکه ثلثی ربعیله جمع اولنسه اول صحیح اولور بونک کبی سؤاللرده عمل بویله درکه مخرج مشترکی اخذ ایدوب اکا مأخذ دیوب حسب سؤال اوزره متصرف اولورسن پس اوچ معلوم حاصل اولورکه بری مأخذ وبری واسطه وبری سائلک ویردیکی معلومدر چونکه مأخذ اولک واسطهٔ ثانیه یه نسبتی مجهول ثالثک معلوم رابعه نسبتی کبیدر پس اون ایکی اولان مأخذی عشره اولان معلومه ضرب ایدوب یوزیکرمی اولان حاصلی واسطه اولان سبعه یه اعنی اون ایکینک ربع وثلثی مجموعنه تقسیم ایدرسک خارج قسمت اون یدی وبر سبع اولورکه مجهول مطلوبمز حاصل اولور واما ضربه متعلق اولان سؤالک مثالی اکر دینلسه قنغی عدددرکه ربعی سدسنه ضرب اولنسه اول عدد ایکی مثلنه عودت ایدر پس مأخذ اولک واسطهٔ ثانیه یه نسبتی مجهول ثالثک مثلین عدد اولان معلوم رابعه نسبتی کبیدر اثنی عشر اولان مأخذی مثلین اولان معلومه ضرب ایدوب حاصل اولان ایکیوز سکسان سکزی سته اولان واسطه یه اعنی اثنی عشرک سدسیله ربعی مضروبنه تقسیم ایدرسن خارج قسمت قرق سکز اولورکه اول مجهول مطلوبدر واما متناسبهٔ الفروع قاعده سیله استخراج مجهولاتک طریقی بودرکه اوچ اعداد متناسبه اولسه که اولک ثانی یه نسبتی ثانینک ثالثه نسبتی کبی اولور پس اکر ایکی طرفک بری مجهول اولسه وسطک مربعنی طرف معلومه تقسیم ایدرسن طرف مجهول حاصل اولور واکر وسط مجهول اولسه احد طرفینی آخره ضرب ایدوب حاصل ضربک جذرینی اخذ ایدرسن وسط مجهول حاصل اولور مثلا ایکی عددک خمسه یه نسبتی خمسه نک قنغی عدده نسبتی کبیدر دینلسه خمسه نک مربعنی اثنینه تقسیم ایدرسن پس خارج قسمت اولان اثنی عشر ونصف اول عدد مطلوبدر یاخود اربعه نک قنغی عدده نسبتی اول عددک تسعه یه نسبتی کبیدر دینلسه ایکی طرفک مسطحی اولان اوتوز التینک جذرینی اخذ ایدرسن پس اول سته مأخوذه اول مجهول مطلوبدر امدی معین معرفة الله اولان علم هیئتک تحصیلنی تسهیل ایدن خلاصهٔ حسابدن بو مقدارجه بیان ایله اکتفا اولنوب مقدمهٔ هیئت اولان هندسه یه نوبت کلمشدر

* فصل رابع * مقادیر ابعاد واجرام عالمی بیان ایدن فن هندسه نک علم هیئت ایچون اهم والزم اولان اشکالنی اسهل وجوه اوزره درت نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) نقطه وخط وسطح وجسمک تعریفلرین وخط وسطحک اقسامی توصیفلرین اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هندسه دیمشلردرکه اقسام اعراضدن هر نسنه که قابل اشارت حسیه اولوب هیچ برجهتله قسمت قبول اتمسه اکا نقطه دیرلرکه حقیقتده وضع صاحبی اولوب جزؤی اولمیان نسنه در وبو نسنه خطک ایکی جانبنده منتهی اولدیغی غایتدر واقسام اعراضدن بر نسنه که قابل اشارت حسیه اولوب انجق برجهتله قسمت پذیر اولسه اکا خط دیرلرکه نقطه یه منتهی اولان طول بلا عرض وبلا عمقدر واقسام اعراضدن هر نسنه که قابل اشارت حسیه اولوب ایکی جهتله

قسمت

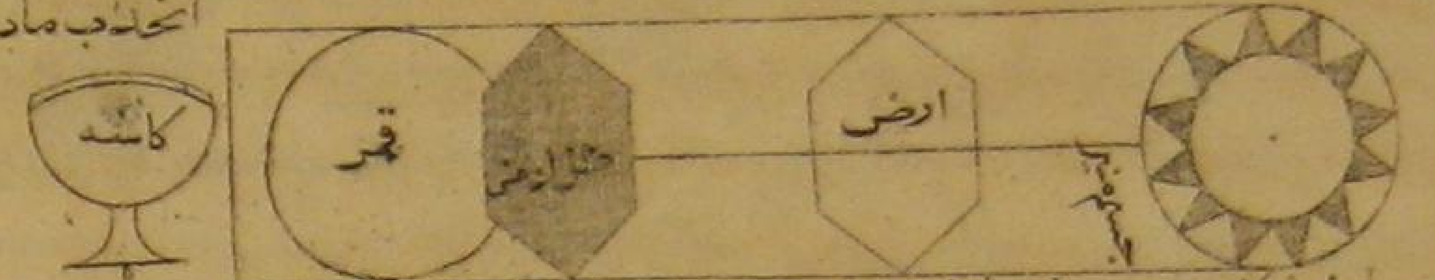
قسمت پذیر اولسه یعنی طولا وعرضا قسمت قبول ایدوب عمقا قبول اتمسه اکا سطح دیرلرکه اول نسنه فقط طول ایله عرض اولوب خطله منتهیدر واقسام اعراضدن هر نسنه که جهات ثلاثه یه نظرله قسمت پذیر اولسه یعنی طولا وعرضا وعمقا قابل قسمت اولسه اکا جسم دیرلرکه علم ریاضیده بحث اولنان جسم تعلیمیدر وخط دخی مستقیم ایله منحنی یه تقسیم اولنور اما خط مستقیم اولدرکه امتدادی مسافه سی اوزره فرض اولنان جمیع نقاطی بری برینه متحاذی اوله یعنی بعض اجزاسی یوکسک وبعضسی الچق اولمیوب برطرفی شعاع بصره مقابل اولدقده طرف آخریله وسطنک وطرف آخرینک رؤیتنه برمانع اولمیه واما خط منحنی بونک خلافی اولوب مسافهٔ امتدادی اجزاسی اعوجاج اوزره اولوب برطرفی شعاع بصره مقابل اولدقده طرف آخریله وسطنک رؤیتنه اجزای اعوجاج مانع اوله وخطوط مستقیمه دخی یا متوازیه در ویا غیر متوازیه در اما خطوط متوازیه خط مستویده واقع ایکی یا زیاده خطوطدرکه بری برلرندن بعدلری بالجمله اجزالری مساوی اولوب ایکی جانبلرندن استقامت اوزره الی غیر النهایه اخراج اولنسه لر بری برلرینه ملاقاتلری میسر اولمز واما خطوط غیر متوازیه بو خطوط مذکوره نک خلافیدر (وسطح) دخی یا مستویدر ویا غیر مستویدر اما سطح مستوی اولدرکه غایاتیله مابینده اولان مسافهٔ امتدادی اجزاسی بالجمله متحاذی اوله یعنی طولا وعرضا برغایتندن اوبرغایتنه وارنجیه دک اول سطح اوزرنده فرض اولنان خطوط اجزاسی بری برینه مقابل ومتحاذی اوله واما سطح غیر مستوی بونک خلافیدر وسطوح غیر مستویه نک بعضسنه مستدیر دیرلرکه مصمته نک سطح محدبی کبی وکرهٔ مجوفه نک سطح محدبی وسطح مقعری کبی ونصفلرینه نصف مستدیر محدب ونصف مستدیر مقعر دیرلر وسطوح مستویه نک متوازیلری وغیر متوازیلری خطوط مستقیمه نک متوازیلرینه وغیر متوازیلرینه قیاس ایله معلوم اولور

* نوع ثانی * اقسام مثلثاتی وانواع مربعات وکثیر الاضلاع اولان اشکالی واقسام زوایایی ودائره ومرکز ومحیطنی وقطر ووتر وقوس وسهم وجیبنی اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هندسه دیمشلردرکه هر سطح که آنی برخط ویا زیاده احاطه ایلیه اکا شکل مسطح دیرلر پس اکر سطحی اوچ خط محیط اولورسه اول مثلث اولور وبو دخی اوچ قسمدر برینه متساوی الاضلاع دیرلرکه اوچ ضلعی برابردر وبرینه متساوی الساقین اطلاق ایدرلرکه انجق ایکی ضلعی برابردر وبرینه مختلف الاضلاع تسمیه ایدرلرکه اضلاعنک اوچی دخی بری برلرینه مخالفدر واکر سطحی درت خط محیط اولورسه ذوالاربعه دیرلر واکر بش خط محیط اولورسه ذوالخمسه دیرلر بو منوال اوزره عشره یه وارنجیه دک ذوالعشره دیرلر واکر متساوی الاضلاع اولورسه مربع ومخمس ومسدس ومسبع ومثمن ومتسع ومعشر دیرلر اما بیان اولنان مثلث وذوالاربعه بودخی بو طرز ایله تقسیم اولنورکه اول مثلثده زاویهٔ قائمه بولندقده اکا قائم الزاویه دیرلر ومنفرجه بولندیغی تقدیرده اکا منفرج الزاویه تسمیه ایدرلر وقائمه ومنفرجه بولنمدیغی مثلث حاد الزوایا اولور وکذلک اضلاع اربعه سی اولان شکلک درت ضلعی برابر اولوب درت زاویه سی قائمه اولدقده اکا مربع دیرلر وزاویه لری قائمه اولوب اضلاعی برابر اولمینه مستطیل دیرلر وبونک عکسنه که اضلاعی متساویه اولوب زوایاسی دخی قائمه اولمینه شکل معین دیرلر واضلاعی متساوی اولمیوب زوایاسی دخی قائمه اولمسه لکن اضلاع وزوایاسندن هر ایکی مقابلی برابر اولسه اکا شبه معین دیرلر وبونلرک ماعداسنه منحرف تعبیر ایدرلر درت ضلعدن زیاده سی اولان اشکاله کثیر الاضلاع دخی دیرلر واما زاویه ایکی خط ایله محاط بر سطحدرکه ایکی خطک ملتقاسی بر نقطه عندنده اولورکه اول ایکی خط متحد اولمیه وزاویه ایکی قسم اولوب برینه زاویهٔ مسطحه دیرلرکه بر نقطه ده اتحادسز اتصال ایدن ایکی خطک بیننده واقع منحدبی در وبرینه زاویهٔ مجسمه دیرلرکه برسطحک ویا زیاده نک احاطه سندن برجسمده ظهور ایدر مثلا زاویهٔ رأس مخروطی وزوایای خانه کبی وزاویهٔ مسطحه دخی اوچ قسمدر برینه زاویهٔ قائمه دیرلرکه برخط مستقیمک اوزرینه کندی مثلی برخط قائم اولوب ایکی جانبندن حادث اولان ایکی برابر زاویه لرک بریدر وقائم اولان خط مستقیمه عمود اطلاق ایدرلر وبرقسمنه زاویهٔ حاده تعبیر ایدرلرکه قائمه دن اصغردر وبرقسمنه دخی زاویهٔ منفرجه دیرلرکه قائمه دن اکبردر وبو ایکی قسمک خطلری مستقیم اولمق لازم دکلدر واما شکل بر امتداددرکه آنی حد واحد یا حدود احاطه ایدر وحد ایسه نهایتدر واما دائره بر شکل مسطحدرکه برخط منحنی برسطح مستوی یی بروجهله محیط اولورکه درون سطحده برنقطه

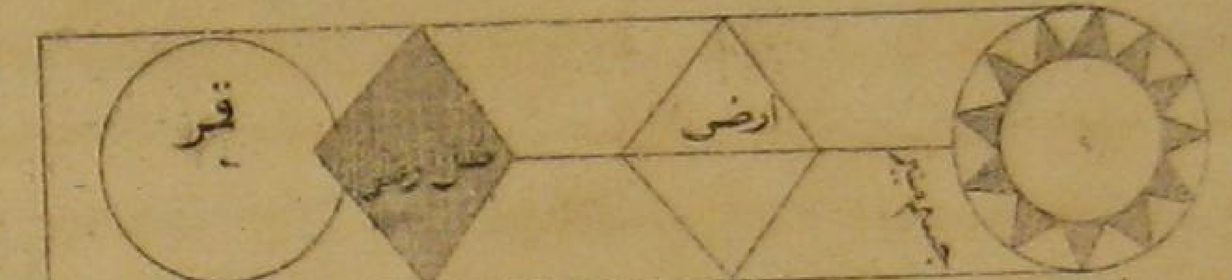
فرض اولنسه اول نقطه دن محیطه چكلن خطوطڭ جمله سی برابر كلور پس اول محاط اولان سطحه دائره دیرلر
واحاطه ایدن خط منحنی یه محیط دائره وخط مستدیر دخی دیرلر واول نقطهٔ مفروضه یه مركز دائره تسمیه ایدرلر
واول خطوط مستقیمه نڭ هر برینه نصف قطر دیرلر ومركزه مرور ایدوب ایكی جهتدن محیطه منتهی اولان
خط مستقیم كه ذكر اولنان نصفلردن هر ایكیسنڭ تمامیدر اكا قطر دائره دیرلر وبو خط قطر اول دائره یی ایكی
برابر قطعه یه تنصیف ایدوب قطرڭ تمامیله محیطڭ بر نصفی دائره نڭ بر نصفی محیط اولور ودائره یی ایكی پاره
ایدوب مركزه مرور اتمین خط مستقیمه وتر دیرلر كه دائره یی ایكی برابره تنصیف اتمیوب بری اكبر وبری اصغر اولمق
اوزره ایكی قسمه تقسیم ایدر وبو ایكی قسمڭ هر بری وترایله محیطڭ بر پاره سیله محاط اولمشدر وبو ایكی قسمڭ
هر برینه قطعه تسمیه ایدرلر ومحیطڭ هر پاره سنه قوس اطلاق ایدرلر ونصف وتره جیب مستوی دیرلر ونصف
وتردن چیقوب نصف قوسه واصل اولان عموده سهم وجیب معكوس دخی دیرلر ونصف قطر دائره یه جیب
مطلق اطلاق ایدرلر غفلت اولنمیه *نوع ثالث* اشكال مجسمه دن شكل مكعبی وشكل اسطوانه یی وشكل
مخروطی وشكل كره یی ومركز ومحیطی ومنطقه وقطبی ومحور وحركتی ودوائر ومداراتی وسرعت وبطؤ
حركتنی اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل هندسه دیمشلردركه هر جسم كه آنی بر سطح ویا زیاده
احاطه ایدر اكا شكل مجسم دیرلر اگر بر جسمی آلتی سطح مربع متساوی محیط اولورسه اكا مكعب دیرلر واگر
ایكی دائرهٔ متوازیهٔ متساویه محیطلری بینینی وصل ایدن سطح مستقیم ایله بر جسمی احاطه ایدرلرسه اول جسمه
اسطوانه دیرلر كه اول ایكی دائره آنڭ قاعده لریدر ومركزلرینی وصل ایدن خط اول اسطوانه نڭ سهمیدر كه
اگر بو سهم اول قاعده لر اوزره عمود اولورسه اول اسطوانه قائمه در والا اسطوانهٔ مائله در واگر بر دائره محیطندن
بر سطح صنوبری علی سبیل التضایق بر نقطه یه مرتفع اولوب بر جسمی احاطه ایدرسه اكا شكل مخروط دیرلر كه
اول دائره نڭ قاعده سیدر ومركزندن اول نقطه یه صعود ایدن خط اول مخروطڭ سهمیدر واگر اول سهم اول
قاعده اوزره عمود اولورسه اول مخروط قائمه در والا مخروط مائلدر و بر شكل مجسم اول وجهله اولورسه كه
آنڭ وسطنده بر نقطه فرض اولنوب اول نقطه دن او جسمڭ سطحنه چكلن خطوطڭ جمله سی برابر كلسه اول
شكله كره واول سطحه محیط كره وسطح مستدیر دیرلر واول نقطه یه مركز كره واول خطوطه انصاف اقطار كره
دیرلر وبو سطح مستوی بر كره یی ایكی پاره ایلدكده بر دائره ظهور ایدر اگر اول سطح مركز كره یه مرور ایدرسه
اول دائره یه عظیمه وماعداسنه صغیره تسمیه ایدرلر ومحیط كره ده هر نقطه كه فرض اولنور بر دورینی تمام ایتدكده
بر دائره رسم ایدر الا كه ایكی نقطهٔ متقابله كه آنلره قطب كره وقطب حركت دخی دیرلر آنلر ساكندرلر وبر قطر كه
ایكی قطبڭ ما بینینی وصل ایدر اكا محور دیرلر ودوائر مذكوره دن اول دائره كه آنڭ قطبی عینیله قطب كره در
ومركزی عینیله مركز كره در اكا منطقهٔ كره دیرلر واول دائره منصف ما بین القطبین اولمغله اكا موازات ایدن
جمیع دوائرڭ اعظمیدر واول دوائر بری برندن اصغردركه آنلره مدارات نقاط مفروضه دیرلر وایكی طرفده
واقع اولوب منطقه یه نسبتله بعدلری برابر اولان هر ایكی دائره برابردر وكره نڭ ایكی قطبی مدارات
مذكوره نڭ دخی قطبلریدر پس شبهه یوقدركه بر كره كندی مكاننده حركت وضعیه ایله مركزی اوزره دور ایلسه
آنڭ منطقه اوزرنده بولنان حركتی سریع اولوب منطقه یه موازات ایدن دوائر صغار اوزرنده بولنان حركتی
منطقه ده بولنان حركتنه قیاس ایله بطیٔ دروقطبلرینه اقرب اولان حركتی منطقه سنه اقرب اولان حركتندن
ابطأدر وكره نڭ كلیسی كندی مكاننده ملازم اولوب حركتی بو منوال اوزره ایكن حركات اجزاسنڭ
سرعت وبطؤده بغایت متفاوت اولمسی امر محققدر وبو نفس الامره مطابق اولان تفاوت امری افلاكڭ
وحركاتنده هم ثابت وجاریدر وحركت فلك یا بسیطه در ویا مختلفه در اما بسیطه اولان حركتی كه اكا حركت
متشابهه دیرلر اولدر كه فلكڭ سطحنده یا ثخنده هر نقطهٔ مفروضه كه اول حركتله حركت ایلسه
اول فلكڭ محیطنده ازمنهٔ متساویه ده قسی متساویه قطع ایلیه واول فلكڭ مركز دائره سنده
ازمنهٔ متساویه ده زوایای متساویه احداث ایلیه مثلا فلك تاسع كه فلك اعظمدر مركز عالم حوالنده شرقدن
غربه حركتیله بر كون بر كیجه یه قریب مدتده بر دوره سنی تمام ایدر پس فلك مرقوم سطحنده فرض اولنان
نقطه اول حركتله ازمنهٔ متساویه ده قسی متساویه قطع ایدر ومركز عالم حوالنده ازمنهٔ متساویه ده زوایای

متساویه احداث ایدر یعنی فلك مرقومڭ محیطنده منطقه مثلا فرض اولنان دائره اوچیوز آلتمش متساوی
درجه یه تقسیم اولنوب منطقهٔ مرقومه اوزرنده فرض اولنان نقطهٔ فلك مرقومه حركت مرقومه ایله
حركت ایلدكجه هر بر ساعت نجومیه ده اون بش درجه مسافه قطع ایدوب اولكی ساعتده قطع ایلدیكی اون بش
درجه قوسه ایكنجی ساعتده قطع ایلدیكی اون بش درجه قوسی مساویدر وبو منوال اوزره حركتله مركز عالم
حوالنده اولكی ساعتده احداث ایلدیكی زاویه ایكنجی ساعتده احداث ایلدیكی زاویه یه مساویدر وساعات
باقیه دخی بوكا قیاس ایله معلوم اولور وبو حركته مركز حوالنده متشابه دیرلر واگر بویله اولمسه متشابه دیمزلر
واما حركت مختلفه اولدركه بونڭ خلافی اوله وینه حركت فلك یا مفرده در ویا مركبه در اما حركت مفرده اولدركه
بر فلكدن صدور ایلیه واما حركت مركبه اولدركه بر فلكڭ زیاده سندن صدور ایده وهر حركت بسیطه
مفرده در لكن هر مفرده بسیطه دگلدر وهر حركت مختلفه مركبه در لكن هر مركبه مختلفه دگلدر *نوع رابع*
اشكال مسطحه نڭ مساحه لرینی واشكال مجسمه نڭ مقدارلرینی واشیاء مرتفعه نڭ ارتفاعلرینی بیلدیرر
(ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل هندسه دیمشلردركه مقدار سطح آنڭ مساحه سیدر یعنی بر شكلڭ
مساحه سی علی آنڭ سطحنڭ مقدارینی بیلمكدر پس قائم الزاویه اولان شكل مثلثڭ مساحه سی قائمه سن
احاطه ایدن ایكی ضلعڭ برینی ضلع آخرڭ نصفنه ضرب ایله حاصل اولور واما منفرج الزاویه اولان مثلثڭ
مساحه سی منفرجه سندن وترینه مخرج اولان عمودی وتری نصفنه ضرب ایله یا عكسیله حاصل اولور واما حاد
الزوایا اولان مثلثڭ مساحه سی قنقی زاویه سندن اولورسه وترینه مخرج اولان عمودی وتری نصفنه ضرب ایله
یا عكسیله حاصل اولور واما متساوی الاضلاع اولان مثلثڭ مساحه سی بر ضلعنڭ مربعی ربعنڭ مربعینی ابدا
اوچ عدده ضربڭ جذریله حاصل اولور واما شكل مربعڭ مساحه سی بر ضلعنی كندی نفسنه ضرب ایله
حاصل اولور واما شكل مستطیلڭ مساحه سی اضلاعنڭ برینی كندی مجاورینه ضرب ایله حاصل اولور
واما شكل معینڭ مساحه سی ایكی قطرندن برینڭ نصفنی او بر قطرینڭ كلیسنه ضرب ایله حاصل اولور
واما شبه معینڭ مساحه سی كذلك بر قطرینڭ نصفنی او بر قطرینڭ كلیسنه ضرب ایله حاصل اولور واما مسدس
ومثمن وزیاده زوج الاضلاع اولان اشكالڭ مساحه لری نصف قطرلرن نصف مجموعی ضلعلرینه ضرب ایله
حاصل اولور وجمیع زوج الاضلاع اولان اشكالڭ قطرلری ایكی متقابل اولان ضلعلرینڭ منصفلرندن
وصل اولنور واما دائره نڭ مساحه سی محیطنه بر خیط تطبیق ایدوب آنڭ نصفنی نصف قطرینه ضرب ایله
حاصل اولور واگر قطر دائره اوچ وسبعه ضرب اولنسه محیطی حاصل اولوب خیطه حاجت قالمز واگر محیط دائره
اوچ وسبعه تقسیم اولنسه قطری خارج اولور زیرا كه هر دائره نڭ محیطی قطرینڭ اوچ وسبع مثلیدر انكچون
بر دائره نڭ قطری یگرمی ایكی یه ضرب اولنوب حاصل ضرب یدی یه تقسیم اولنسه خارج قسمت اول دائره نڭ
محیطی اولور واگر بر دائره نڭ محیطی یدی یه ضرب اولنوب حاصل ضرب یگرمی ایكی یه تقسیم اولنسه
خارج قسمت اول دائره نڭ قطری اولور واما شكل مكعبڭ مساحه سی شكل مربع مرقومڭ مساحه سندن
معلوم اولور واما شكل اسطوانهٔ قائمه نڭ سطحی مساحه سی سهمنی محیطنه یعنی بر قاعده سی محیطنه
ضرب ایله حاصل اولور واما شكل مخروط قائمڭ مساحه سی رأسیله قاعده سی محیطنی وصل ایدن عمودی
نصف محیطنه ضرب ایله حاصل اولور واما قاعده لری مساحه سی دائرهٔ مذكوره حكمنده در واما شكل كره نڭ
مساحه سی قطرینی دائرهٔ عظیمه سی محیطنه ضرب ایله حاصل اولور واما جسم كره نڭ جمیع مقداری نصف
قطرینی سطحی مثلثنه ضرب ایله ظاهر اولور یاخود قطری مكعبندن سبعی ونصف سبعی القا ایدوب باقیدن
دخی كذلك وتسعین القا ایله جمله مقداری حاصل اولور وبونلره قیاس ایله مقادیر ابعاد واجرام افلاك ونجوم
ظاهر ومعلوم اولور واما ارتفاع مرتفعات نه مقدار اولدیغنی بیلمنڭ طریقی اهونی بودركه بر ارض مستویه ده
اولان مرتفع نسنه نڭ مسقط حجرینه واصل اولمق ممكن ایسه اول ارض مستویه ده قامتكدن اطول بر رمح
نصب ایدوب آندن اول قدر تباعد ایدرسن كه شعاع بصرڭ اول رمح بصرڭ رأسندن مرور ایدوب اول مرتفعڭ
رأسنه واره بعده موقفكدن اول مرتفعڭ مسقط حجری اولان اصلنه وارنجیه دگین اقدام ایله یا سائر اشیا ایله
كیل ایدوب اول مجتمعی اور محڭ قامتڭ اوزرینه اولان فضلنه ضرب ایدرسن بعده اول حاصلی موقفكله

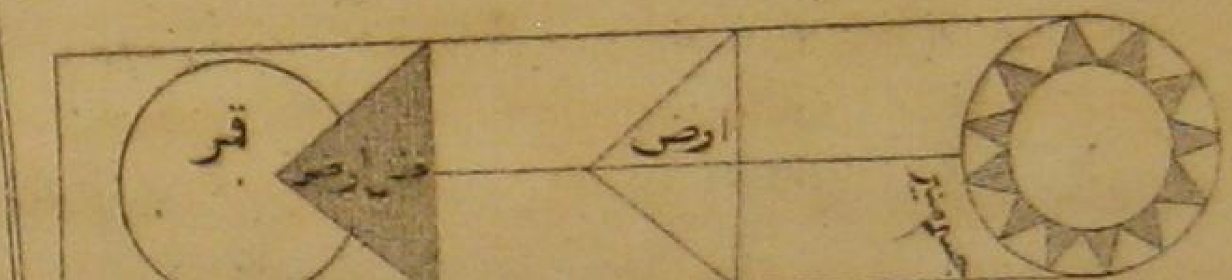
اول مرتفعك اصل ومحلك ما بيننه تقسيم ايدوب خارج قسمته قامتكى ضم ايدرسن نه مقداره بالغ اولديسه
اول مرتفعك ارتفاعى اودر وطريق آخرى بودركه اول مرتفعك قربنده اول ارض مستويه اوزرنده برآيينه
وضع ايدوب آندن تباعد ايدرسن اولقدركيدرسن كه اول آيينه ده رأس مرتفعى سير ايدرسن بعده آيينه ايله
اصل مرتفعك ما بيننى قامتكه ضرب ايدرسن وحاصل ضربى موقفكله آيينه نك ما بيننه تقسيم ايدرسن پس
خارج قسمت اول مرتفعك ارتفاعيدر زيرا كه قامتك موقفكله آيينه نك ما بيننه نسبتى اول مرتفعك آيينه ايله
كندى اصلى ما بيننه اولان نسبتى كبيدر پس مجهول احد الوسطيندر چونكم اربعهٔ متناسبه دن ارتفاع قامت
اولدر وآيينه ايله موقفك ما بينى ثانيدر وارتفاع مرتفع ثالثدر وآيينه ايله مرتفعك اصلى رابعدر پس
مجهول ثالثدر وقتا كه مسطح طرفينى وسط معلومه تقسيم ايدرسن خارج قسمتله اول مجهول معلوم اولور
وبرطريق دخى بودركه برعصا نصب ايدوب ظلنك كندويه نسبتن بلورسن پس اول وقت ظل مرتفعدن
مقدار ارتفاعن بولورسن وشمس افقدن قرق بش درجه مرتفع اولدقده هرنسنه نك ظلى كندى قدر اولور
امدى فن هندسه دن بومقدارجه يازلدقده قوله تعالى (اولم ينظروا فى ملكوت السموات والارض) رمزى
فن هيئت عالمدن دخى برمقدارجه يازمغه باعث وبادى اولمشدر تاكه مطلب اعلى اولان معرفت مولايه معين اوله

ارض شکل مسدسده فرض اولنسه وقت خسوفده صفحهٔ قمرده ظل ارض بوشکلده ظهور ایدر

وارض مربعه فرض اولنسه وقت خسوفده صفحهٔ قمرده ظل ارض بویله ظهور ایدردی

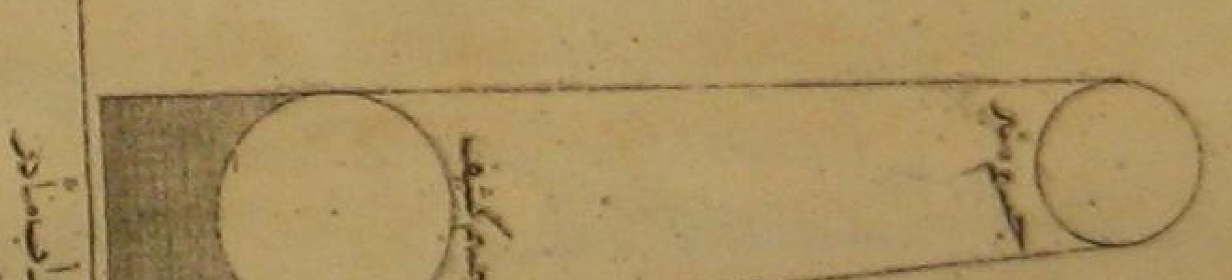
وارض مثلثه فرض اولنسه وقت خسوفده صفحهٔ قمرده ظل ارض بویله ظهور ایدردی

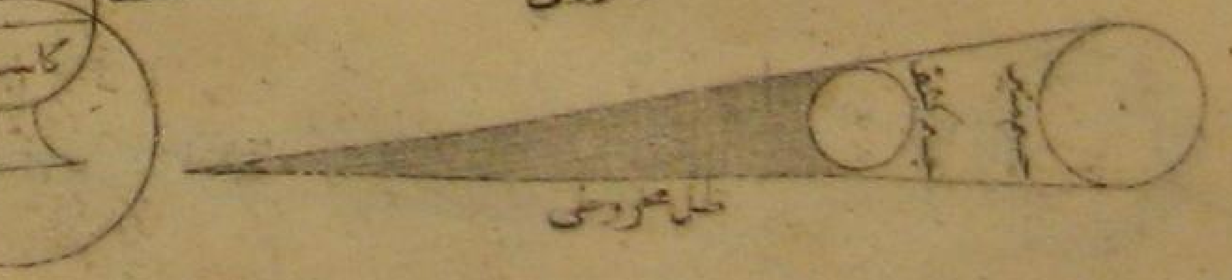
بوشکل ارضك کریتنه دلالت ایدر

ظل اسطوانی

عکس مخروطی

ظل مخروطی

باب ثانی

اثبات کریت هیئت عالمی وتفصیل کیفیت احوال افلاك ونجومی حکیمانه فصول عشره ایله تفصیل ایدر
فصل اول * کریت هیئت عالم اجسامی وکرهٔ عالم اوزرنده رسم اولنان دوائر عظامی وترتیب طبقات افلاك
وارکانی وشکل وهیئت فلك اعظمی التی نوع ایله بیان ایدر * نوع اول * تسلیم کریت افلاك وعناصری وکریته
متعلق اولان مسائل عجائبی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه اثبات کریت افلاك
وعناصر ایچون سوق اولنان ادله‌دن قطع نظر فن هیئتده لازمدرکه عالم اجسامك استداره‌سی وارضك
کری اولمسی مسلم اوله زیراکه بوفنك قواعدی جمله اول اصل اوزره مبنیدر غیری حاله مجال یوقدر وبورأی فلسفی
شرع شریفه مخالف ظن اولنورسه دفع خلجان وحصول اطمینان ایچون منبع فیض لایزالی امام محمد غزالی
علیه رحمة المتعالی حضرتلرینك تهافت فلاسفه نام کتابنده یازدیغی عربی عبارت عینیله بومحلده ترجمهٔ ترکی
قیلنمشدر واول امام همام حضرتلری بیورمشدرکه معلوم اولسونکه حکما ایله فرق انام بیننده اولان خلاف
اوچ قسمدرکه برقسمده نزاع مجرد لفظه راجع اولور مثلا آنلر عالمك صانعنه جوهر دیوب جوهری موضعده
دکلدر یعنی مکاندن منزه موجود قائم بالذات ایله تفسیر ایلدکلری کبی وقسم ثانی مذهبلری اصول دیندن
براصله معارضه ایتمین اموردر پس آنلر ایله انده نزاع ایتمك انبیا تصدیقی ضرورتندن دکلدر یعنی اول اموری
تصدیق آنلری تکذیب وعکس اقتضا ایتمز مثلا خسوف قمر کرهٔ ارض جرم شمس ایله جرم قمر میاننده توسط
ایلمکله قمرك نوری زوالندن عبارتدر زیراکه قمر نورینی کونشدن اخذ ایدر وارض ایسه کره‌در وسما جمله جانبدن
زمینی احاطه ایلمشدر پس قمر ظل ارضده واقع اولسه نور شمس آندن منقطع اولور دیدکلری کبی ودخی معنای
کسوف شمس ارضدن شمسه ناظر ایدن شخص ایله جرم شمسك مابیننده جرم قمرك وقوعی وحائل اولمسیدر
وبوحال شمس ایله قمرك رأس وذنب عقده‌لرنده دقیقهٔ واحده اوزرنده اجتماعی وقتنده اولور دیدکلری کبی وبونك
کبی کلاملرینی دخی نزاع لفظی قسمی کبی ابطال ایله مقید اولمزکه ابطالی ممکن ولازم دکلدر پس اول کمسه که
بومقوله اموری ابطالده مناظره‌یی لوازم دینیه‌دن ظن ایدر اول کمسه تضعیف وتوهین وجنایه علی الدین ایتمش
اولور زیراکه امور مذکوره‌نك وقوعنه براهین هندسیه وحسابیه دلالت ایدر بر کمسه که اکا مطلع اولوب تحقیقنه
قادر اولور وسببندن ووقتندن ومقدارندن ومدت بقاسندن خبر ویرر اکا دینلسه که بوشرع شریفه مخالفدر
اول یقین اوزره استدلال ایلدیکی امرده شبهه ایتمز بلکه شرع شریفده استشکال ایدرکه یقینه مخالف شرع نیجه
اولوردیو توجیهه باشلر پس شرع شریفه بویله طعن ایدنلرك ضررندن یولسز نصرت ایدنلرك ضرری اکثردر
نته کم عدو عاقل صدیق جاهلدن اولیدر دیمشلر بوندنصکره امام همام حضرتلری خسوف وکسوف حدیثنی
نقل ایدوب دیمشلردرکه اکر دینلورسه که حدیث شریفك آخرنده بیورلدیغی اوزره خسوف تجلی الهی سببیله
خضوعدر بوزیاده‌نك نقلی صحیح دکلدر صحیح اولدیغی تقدیرجه دخی امور قطعیه‌ده مکابره‌دن تأویلی اهوندر
چوق ظواهر ادله وضوحده بوحده منتهی اولمیان امور قطعیه مقابلنده تأویل اولنمشدر فکیف که نقلی صحیح
اولمیه وملاحده‌یی اثنای بحثده مسرور ایدن امورك اعظمی ناصر شرع شریف بونك امثالنی شرعه مخالفدر
دیو تصریح ایتمسیدر زیراکه من بعد شرع شریفی ابطال طریقی امر سهل اولور وامور مذکوره‌یه تسلیم لازم
اولمق انکچوندرکه حکما ایله بحث عالمك حدوث وقدمنده‌در حدوث عالم ثابت اولدقده کروی اولسون بسیط
اولسون وطبقات افلاك وعناصری بولدقلری کبی اون اوچ طبقه اولسون اقل اولسون اکثر اولسون دین مبینه
ضرر ویرمز عالم هرنیجه اولورسه اولسون مقصود آنك فعل باری ایله وجوده کلدیکیدر (وقسم ثالث) اولدرکه
آنده نزاع ایتمك اصول دیندن براصله متعلق اوله حدوث عالم وصفات صانع وحشر اجساد کبی بومادّه‌لرده آنلرله
بحث الزامی برله بحث وکلاملرین ابطال ایتمك لازمدر مثلا آنلر دیرلرکه عالم قدیمدر زیراکه مستند الی القدیمدر
وهر قدیمه مستند اولان قدیمدر پس عالم قدیمدر وبز بوکلاملری ابطال ایدوب دیرزکه عالم حادثدر زیراکه
متغیردر وهر متغیر حادثدر پس عالم حادثدر دیمشدر اول امام همام رحمة الله علیه حضرتلرینك بوکلامی
بومحلده یازلمشدر تاکم اهل ورع بارد امور آتیه‌یی شرع شریفه مخالفدر دیو ردا ایتمکله مردود اولور قیلندن
ظن ایتمیه‌لر وانکار یولنه کتمیه‌لر * نوع ثانی * کریت عالمی اثبات ایدن ادلهٔ عقلیه‌یی بیلدیرر (ای عزیز)

معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه جمیع امور عالم بری برینه مربوطدر ونفس عالم بری برینی محیط وبری
برینه مماس کره لردرکه برایکنجیسی صاله جق مکان خالی اولمیوب اجرام علویه واجسام سفلیه ایله طولمشدر وعالمک
هیئت طبیعیه سی شکل مستدیر اوزره اولمقدر واقتضاء طبیعتنه راجع نیجه ادله ایله بودعوی اثبات اولنمشدر
جمله دن بری عالمک هرنه طرفنه نظر اولنسه شکل محدب کورینور وهر قطعه بر قوس اولدیغی قانون فکر ونظر
وتجربهٔ عقل بشر ایله بیلنور وشکل مستدیر اوسع اشکال اولدیغندن ماعدا ارض وسماده مشاهده اولنان
احوال شکل مستدیردن غیریده اولمق محالدر وطوب زمینی مسطح ظن ایدوب بسیط اولمق فکرین ایدنلر
مغلوب وهم وخیالدر پس بر وبحر وجبال ووهاد اختلاف اشکالله مجموعی برکره اولوب ظل ارض ایله
قمر منخسف اولدیغی وحین خسوفده ظل ارض وجه قمرده مدور بولندیغی وروی زمینده سیاحلرک حرکتیله
مواضع طول وعرض اختلاف بولدیغی جمله دلائل استداره در وکواکب ثوابته قطب عالم حولنده
دوائر متوازیه اوزره دونوب قطبه قریب اولان موضعده مدار اصغر اوزره ابدی الظهور اولمسی ودائرهٔ افقه
مماس کورینن ثابته دن منطقه یه وارنجیه دکین بحسب البعد زمان خفانک تزایدی تا برحده وارنجیه دکین که
زمان ظهور وخفا برابر اوله بعده زمان خفا تدریج ایله زائد اولوب زمان ظهور کذلک نقصان بوله حتی اوبر قطب
قرینده ابدی الخفا اوله وطلوع ایدن کوکبک افقدن نصف نهاره کلنجیه دک تدریج ایله مرتفع اولوب
اجزاسنک شیئا فشیئا طلوع ایتمسی وبو منوال مذکور اوزره غروبه کتمسی وکوکبک مقداری دوره سنده
مساوی اولوب طلوع وغروب عندنده بخار ارض ایله متغیر وعظیم کورنمسی ودائما وجه ارضدن سمانک نصفی
یا نصفنه قریبی کورنمسی وکوکبک اهل مشرق اوزرینه اهل مغربدن مقدم طلوعی ومقدم غروبی وخسوف
وکسوفک ساعتیله ظهوری وشمال طرفنه کیدنلره قطب وکواکب شمالیه نک ازدیاد ارتفاعی وکواکب
جنوبیه نک ازدیاد انحطاطی وجنوب طرفنه کیدنلره قطب وکواکب جنوبیه نک ازدیاد ارتفاعی وکواکب
شمالیه نک ازدیاد انحطاطی وانحداب ماء بحر اهل سفینه دن ستر ایلدیکی سواحل وجبالک توجه ایدنلره ابتدا
اعالیسی کورینوب قریب اولدقجه اسافیلی دخی کورنمسی وکواکبک مدت ظهورنده زمان ارتفاع وانحطاطی
مساوی اولمسی وآفتابک معدل نهار اوزرنده ایکن زمان ظهور وخفاسی مساوی اولدقده طلوع
وغروب ایدیجک ظلی خط مستقیم اوزره نقطهٔ مغرب ومشرقه مقابل وایکی ظلی بری برینه مطابق
اولمسی بالجمله استدارهٔ ارض وسمایه دلائلدر اما وقت خسوفده صفحهٔ قمرده دائره شکلنده ظاهر اولان
کرهٔ زمینک ظلی اولدیغی ارضک کریتنه دلیل ظاهردر زیرا که اکر ارض کره شکلنده اولمیوب یا مثلث ویا مربع
ویا مسدس شکلنده اولسه تقریب انخساف ایله صفحهٔ قمرده ظاهر اولان ظل ارض دخی دائره شکلنده ظهور
ایتمیوب یا مثلث ویا مربع ویا مسدس شکلنده کورنمک اقتضا ایدردی حالا کیم بوجمله خلاف واقعدر وبونه
حوادث فلکیه امکنهٔ متعدده ده ارصاد اولنوب جانب شرقده وقت سحرده واقع اولان خسوف وعند الطلوع
ظاهر اولان کسوف اهل غربه کورنمز وجانب غربده عند الغروب حاصل اولان کسوف وعشا وقتنده واقع
اولان خسوف اهل شرقه کورنمز ووسط سماده واقع اولان خسوف وکسوف تحت الارض مقابله ده
ساکن اولنلره کورنمز وتحت الارض وسط سماده واقع اولان خسوف وکسوف فوق الارض مقابله ده
ساکن اولنلره کورنمز فعلی هذا فوق الارض وسط سماده واقع اولان خسوف وکسوف اهل غربه اهل شرقدن
مقدم کورینور مثلا اهل غربه یا سحر ویا ضحی وقتی کورینور واهل شرقه یا عصر ویا عشا وقتی کورینور
پس شرقیلرک طلوع وغروبی غربیلرک طلوع وغروبندن مقدم اولدیغی خسوف وکسوف ایله بیلنور نته کم
طول بلدان هم خسوف وکسوف ایله بولنور حالا که بو احوال کره نک غیریسنده اولمق احتمالی یوقدر وبو جمله دن
قطع نظر هند شرقی اطلاق اولنان هندستانه وهند غربی تسمیه قیلنان ینکی دنیایه بحر محیط ایله سفر ایدنلره
شرقا وغربا کشت وکذار امکانی ظاهر اولوب مغربدن کیدوب تحت الارض بحرمی قوم ایله طولاشوب
مشرقدن کلان سفینه لر احوال ارضک استداره سی دعواسن اثبات ایدوب جمیع ادله نک خاتمه سی اولوب
منازعه یا بن سد ایتمشدر * نوع ثالث * قاعدهٔ استداره یه مبنی اولان مسائل عجیبه یی بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه استداره قاعده سنه مبنی بوفن هیئتک مسائل غریبه سی واردرکه

هم سؤال وهم استغراب اولنور اما مسئلهٔ اولی یوم واحدک اوج شخصه نسبتله مغایر اولمسیدر مثلا بر موضعدن
اوج شخصک بری شرقه وبری غربه کیدوب وبری مکاننده مقیم اولسه واول کیدنلر خط مستقیم اوزره حرکت
متساویه ایله سیر ایدوب شرقه کیدن غربدن وغربه کیدن شرقدن کلوب یوم واحدده اول شخص مقیمک عندنده
جمع اولسه لر اول یوم واحد اول شخص واقفه نسبت جمعه اولسه غربه کیدنه نسبت خمیس وشرقه کیدنه نسبت
سبت اولسه پس بونک سری بودرکه مثلا غربینک ایام سیری یدی کون اولسه مسیر شمسه موافق کتمسیله
اول ساکنک وقت غروبندن بونک وقت غروبی دور فلکک سبعی قدر مؤخر اولور وبو تفاوتدن یدی کونده
برکون کیجه سیله نقصان حاصل اولوب مکاننه کلدیکی یوم اکا نسبت خمیس دوشر کذلک شرقینک سیری
مسیر شمسه مخالف اولمغله غربینک عکسی اول واقفدن سبع دورانک غروبی مقدم اولوب یدی کونده اجزای
تقدم اجتماعندن برکون برکیجه حاصل اولوب یوم مزبور اکا نسبت سبت دوشر واما مسئلهٔ ثانیه بودرکه
وجه ارضده بر بئر عمیق واوزرنده بر مرتفع مناره اولسه اول بئرک قعرنده بر کاسه یی صو طولدیروب اول صویی
رأس مناره ده اول کاسه یه قوسه لر المیوب زیاده کلور زیرا که دائره مرکزدن بعید اولدقجه انحداب قوسی قلیل
اولور واجزای عناصر ایسه هر نه حیزده بولنورسه کرهٔ عالمدن بر قطعه در پس فم کاسه ده واقع اولان دائره نک
قوسی قعر بئرده مرکز ارضه قریب اولوب منحنی اولور ورأس مناره ده اکا نسبت مستقیم اولمغه قریب اولمغله
بر مقدار فضله لازم کلور (واما مسئلهٔ ثالثه) بودرکه بر غایت مرتفع مناره شرفه سنده ایکی موضعدن بر حجر
القا اولنسه مابین مسقط حجرین مسافه ده شرفه ده اولان موضعلرندن کمتر اولور مثلا شرفه نک بر کنارندن
بر کنارینه اون ذراع اولسه مابین المسقطین اون ذراعدن اقل کلور کذلک ایکی دیوارک سقف واسفلی محللرندن
بعدی مساوی دکلدر زیرا که ایکی شاقولک مبدأ ومنتهاسی برابر اولمز کتدکجه تقاربلری مرکز ارضده ملاقاتنه
منتهی اولسه کرکدر وبونه قاعدهٔ استداره یه مبنی مسائل شرعیه سؤال اولنور اما اولکی مسئله زید انکلیز
کمیلریله ارض تسعینه واردقده التی آی کوندز والتی ای کیجه اولمغله مدت مذکوره ده بش وقت نمازی
وصوم رمضانی نه وجهله ادا ایدر واما ایکنجی مسئله زید عمرو ایله اشراط ساعتدن اولان طلوع الشمس من المغرب
مسئله سنده مباحثه ایدوب زید بو مسئله یی علم هیئت قواعدینه تطبیق ممکندر دیسه عمرو انکار ایتسه زید
تقی الدین راصد قولنجه منطقة البروج میل کلیدن کچوب تدریج ایله مدت مدیده مرورنده افق استوایه منطبق
اولوب سیارات سائره نک منطقه لری آنک کبی منطبق اولمغله محل غروبدن طلوع ایتمش اولورنته کم حالا عرض ستة
وستینده شمس محل غروبندن طلوع ایدر دیوب وجه توفیقی بویله بیان ایلسه عمرو انکارنده مصر اولوب بووجهله
توفیق ممکن دکلدر دیسه واکر ممکن اولورسه عورتم مطلقه اولسون دیسه طلاق واقع اولورمی واما اوچنجی
مسئله زید مکه شهرندن غیری یرده بر مکان واردرکه اول مکانده جهات اربعه قبله درکه اول بیت شریفک
سمتیدر دیسه عمرو انکار ونفی ایدوب ونفی اثباته عتق رقبه تعلیق ایلسه لر قنقیسنک واقع اولور بو اوچ سؤالک
جوابنه تعرض اولنمدی * نوع رابع * افلاک وارض امورنی ضبط ایچون کرهٔ عالم اوزرنده وضع ورسم اولنان
دوائر عشرهٔ عظامی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت افلاک وارض امورنی ضبط وبری برینه
ربط ایچون کرهٔ عالم اوزرنده نیجه دوائر مختلفه یی اقطابیله اثبات ایتمشلردر ودوائر مشهوره یی ایکی قسم
اعتبار ایدوب بر قسمنی دوائر عظام وبر قسمنی دوائر صغار عد ایتمشلردر اما دائرهٔ عظیمه اولدرکه بالاده بیان
اولندیغی کبی کرهٔ عالمی تنصیف ایدوب مرکزی شبهه سز مرکز عالم اوله واما دائرهٔ صغیره اولدرکه کرهٔ عالمی
تنصیف ایتمز هرچند کندی کره سنه نسبتله عظیمه ایسه ده اکا صغیره دیرلر مناطق تداویر کبی اما دوائر عظام
اوندرکه دائرهٔ معدل النهار ودائرهٔ منطقة البروج ودائرهٔ مارة بالاقطاب الاربعه ودائرهٔ افق ودائرهٔ نصف النهار
ودائرهٔ ارتفاع ودائرهٔ اول السموت ودائرهٔ میل ودائرهٔ عرض ودائرهٔ وسط سماء الرؤیه در وبو دوائر مذکورهٔ
مشهوره نک بعضسی کرهٔ عالم اوزرنده منفصل ومتحرک وضع اولنمشدر وبعضسی متصل وثابت رسم اولنمشدر
اما منفصل ومتحرک اولان دوائر عظام التی دائره در بری دائرهٔ افقدر وبری دائرهٔ نصف النهاردر وبری دائرهٔ
ارتفاعدر وبری دائرهٔ اول السموتدر وبری دائرهٔ میلدر وبری دائرهٔ عرضدر واما متصل وثابت اولان
دوائر بوسته مذکوره نک غیریسی اولان دوائر عظام ودوائر صغاردر اما دوائر عشره دن دائرهٔ اولی

معدل النهاردر وفلك مستقیم دخی دیرلر وبوکا انکچون معدل دیرلر که شمس بوکا مسامت اولدقده
عرض تسعینه‌دن ماعدا جمیع نواحیده لیل ونهار تقریبا معتدل یعنی مساوی اولور وبو معدلك سطحنده کرهٔ زمین
اوزرنده مرتسم اولان دائره‌یه خط استوا دیرلر زیرا که فلك آنده استوا اوزره دولاب کبی دونر یعنی معدل النهار
عالمی قاطع فرض اولندقده خط استوا سطح ارض اوزرنده آندن حادث اولان دائره‌نك محیطیدر ومعدل
نهاره موازی اولان دوائره مدارات یومیه دیرلر وبونلر دوائر صغار موهومه‌در که فلك اعظمده فرض اولنان
هر نقطه‌دن فلك مرقومك دوریله آنك اوزرنده ایکی قطبی اولان قطب عالم ایله منطقه‌سی اولان معدلك آراسنده
مرتسم اولورلر وبو دوائر حرکت یومیه ایله رسم اولندقلرندن بونلره مدارات یومیه دیرلر واما دائرهٔ ثانیه منطقة
البروجدر وفلك البروج دخی دیرلر وبروج اثنی عشر بونك اوزرنده اعتبار اولندیغندن بوکا دائرة البروج دخی دیرلر
وبوکا موازی اولان دوائره مدارات عرض دیرلر زیرا که مرکز کوکب آنلرك برینك سطحنده بولنسه دائرهٔ بروجدن
شماله یا جنوبه مائل اولمش اولور پس اول کوکبك عرضی اول دائره ایله دائرة البروج آراسنده اولان مسافه‌در
وبو دوائر دخی مدارات یومیه کبی صغار موهومه‌در چونکه فلك البروجك ایکی قطبی کبی دائرة البروجك
ایکی قطبیدر عالمك ایکی قطبی اولان معدل نهارك قطبلرندن بشقه‌در پس لازمدر که معدل نهار ایله دائرهٔ بروج
محیط عالم اوزرنده ایکی نقطهٔ متقابله عندنده تقاطع ایده‌لر که اول نقطه‌لرك اراسنده هر برندن نصف دائره
منحصر اوله زیرا که دائرهٔ بروج معدل کبی عظیمه‌در واول نقطه‌نك بری که فلك البروج معدلدن شماله میلنی آندن
باشلر اکا نقطهٔ اعتدال ربیعی دیرلر زیرا که شمس اکا کلدکده اکثر معموره‌ده فصل ربیع حاصل اولور ومقابلنه
نقطهٔ اعتدال خریفی دیرلر وینه لازمدر که دائرهٔ بروجك معدل نهاردن غایت بعدی نصفلری منتصفنده
ایکی نقطه عندنده اوله که بری قطب شمالی سمتنده‌در واکا نقطهٔ انقلاب صیفی دیرلر واوبری قطب جنوبی
سمتنده‌در واکا نقطهٔ انقلاب شتوی دیرلر پس بو ایکی تقاطع وایکی بعد ایله دائرهٔ بروجك درت نقطه‌سی متعین
اولمشدر که آنلرله درت ربعه منقسم اولور بعده بو درت ربعدن ایکی ربعی مثلا صقلك هر بری اوزرنده ایکی نقطه
فرض اولنمشدر که آنلرله اول ربعلر اوچر متساویه قسمله منقسم بولنمشدر بعده التی دائرهٔ عظیمه توهم قیلنمشدر که
جمله‌سی ایکی نقطهٔ متقابله‌ده یعنی ایکی قطب بروج اوزرنده تقاطع ایتمشلردر واما دائرهٔ ثالثه اقطاب اربعه‌دن
مرور ایدن دائره‌در که دوائر ستهٔ مذکوره‌نك بریدر وبونك کرهٔ عالم اوزرنده ایکی قطبی ایکی نقطهٔ اعتدالدر وبو دائره
ایکی قطب عالمدن وایکی قطب بروجدن وایکی نقطهٔ انقلابدن مرور ایتمشدر انکچون بوکا الدائرة المارة
بالاقطاب الاربعة دیرلر ودوائر ستهٔ موهومه‌نك بری اول دائره‌در که ایکی نقطهٔ اعتدالدن مرور قیلمشدر وقطبلری
ایکی نقطهٔ انقلاب اولمشدر ودوائر سته‌دن قلان درت دائره اول ایکی ربع اوزرنده فرض اولنان درت نقطه‌دن
واول دردلك مقابلنده بولنان درت آخر نقطه‌دن مرور ایتمشلردر وبونلرك قطبلری دائرهٔ بروج اوزرنده فرض اولنان
نقطه‌لردر پس فلك ثامن بو دوائر سته ایله اون ایکی قسم اولمشدر وهر برقسمنی ایکی نصف دائره احاطه قیلمشدر
وهر قسمده منطقهٔ بروجده بولنان قوس بروج اسمیله شهرت بولمشدر انکچون فلك ثامنك اسمی فلك البروج
اولمشدر وبو دوائر سته عالمی قاطع فرض اولنسه فلك اعظم وافلاك ممثله‌نك جمله‌سی اون ایکی برجه منقسم اولور
واما دائرهٔ رابعه دائرهٔ افقدر وبو بر دائرهٔ عظیمهٔ متحرکه‌در که فلکك کورینن نصفندن کورنمین نصفنی فصل ایتمشدر
وبوکا نسبتله طلوع وغروب کواکب متعین ومعلوم اولمشدر وبونك ایکی قطبی سمت رأس وقدم بولنان ایکی
نقطه‌در وبو دائرهٔ افق معدل نهاری ایکی نقطه‌ده تنصیف ایتمشدر که برینه نقطهٔ مشرق ومطلع اعتدال دیرلر
وبرینه نقطهٔ مغرب ومغرب اعتدال اطلاق ایدرلر وبو ایکی نقطه ما بینی وصل ایدن خط مستقیمه خط مشرق
ومغرب وخط اعتدال دیرلر وبو دائرهٔ افق دائرهٔ بروج ایله تقاطع ایلدیکی ایکی نقطه‌یه طالع وغارب دیرلر ونقطهٔ
مشرق ایله دائرهٔ بروج یا مرکز کوکب آراسنده دائرهٔ افقدن واقع اولان قوس اقصره سعة المشرق دیرلر ونقطهٔ
مغرب ایله آنلرك آراسنده بولنان قوس اقصره سعة المغرب دیرلر وبو دائرهٔ افقه متوازی اولان دوائر صغاره
مقنطرات دیرلر ودائرهٔ افقك فوقنده بولنانلره مقنطرات ارتفاع اطلاق ایدرلر وتحتنده بولنانلره مقنطرات
انحطاط دیرلر واما دائرهٔ خامسه دائرهٔ نصف نهاردر وبو دخی بر دائرهٔ عظیمهٔ متحرکه‌در که ایکی قطب عالمدن
ونقطهٔ سمت رأس وقدمدن مرور ایتمشدر وبونك ایکی قطبی نقطهٔ مشرق ونقطهٔ مغربدر وبو دائرهٔ نصف نهار

دائرهٔ افقی ایکی نقطه‌ده تنصیف ایتمشدر که بری نقطهٔ جنوب وبری نقطهٔ شمالدر وبو ایکی نقطه‌نك ما بینی
وصل ایدن خطه خط نصف النهار وخط الزوال وخط الجنوب والشمال دیرلر وبو مذکوراتك جمله‌سی عرض
تسعینك غیریسنده‌در (واما دائرهٔ سادسه دائرهٔ ارتفاعدر وبوکا دائرهٔ سمتیه دخی دیرلر وبو بر دائرهٔ عظیمهٔ
متحرکه‌در که سمت رأس وقدمدن مرور ایدوب اول خطك رأسندن عبور ایتمشدر که اول خط مرکز عالمدن کلوب
مرکز شمسدن یا کوکبدن کچوب سطح فلك اعلایه چیقمشدر وبو دائرهٔ ارتفاع اول دائرهٔ افقی زوایای قائمه اوزره
ایکی نقطه ایله تقاطع ایتمشدر که اول نقطه‌لر ثابت اولمیوب دائرهٔ افق اوزرنده انتقال شمس وکوکب حسبیله
منتقل اولورلر وهر برینه نقطهٔ سمت اطلاق ایدرلر وبو نقطه‌لرله نقطهٔ مشرق ونقطهٔ مغرب ارالرنده دائرهٔ افقده
بولنان قوسه قوس سمت دیرلر وبو ایکی نقطهٔ سمت ایله نقطهٔ جنوب ونقطهٔ شمال ارالرنده بولنان قوسه تمام
سمت اطلاق ایدرلر وبو دائرهٔ ارتفاع دائرهٔ نصف نهاره بر کون بر کیجه‌ده ایکی دفعه منطبق اولور (واما دائرهٔ سابعه
دائرهٔ اول السموتدر وبو بر دائرهٔ عظیمهٔ متحرکه‌در که نقطهٔ سمت رأس وقدمدن ونقطهٔ مشرق ومغربدن مرور
ایدوب وبونك قطبلری نقطهٔ جنوب وشمالدر وبو دائرهٔ اول السموت اول دائرهٔ نصف نهار ایله نقطهٔ سمت رأس
وقدمده زوایای قائمه اوزره تقاطع ایتمشدر وکرهٔ عالم بو دائره ایله ودائرهٔ نصف نهار ایله ودائرهٔ افق ایله سکزه برابر
قسم اولنمشدر که دردی فوق الارض ودردی تحت الافق بولنمشدر وبو دائره‌یه انکچون اول السموت دیرلر که دائرهٔ
ارتفاع بونك اوزرینه منطبق اولدقده آنك قوسی سمتی قالمز ودائرهٔ اول السموته مماس اولان مدار
یومی‌یه مدار بلده دیرلر که اهلنك سمت رأس مداریدر (واما دائرهٔ ثامنه) دائرهٔ میلدر وبو دخی بر دائرهٔ عظیمهٔ
متحرکه‌در که معدل النهارك ایکی قطبندن مرور ایتمشدر ومعدل نهاردن بعد کوکب ومیل منطقة البروج
بونکله بیلنمشدر وبوکا میل اول دینلمشدر) واما دائرهٔ تاسعه) دائرهٔ عرضدر وبو دخی بر دائرهٔ عظیمهٔ متحرکه‌در که
فلك بروجك ایکی قطبندن مرور ایدوب اول خطك رأسندن عبور ایتمشدر که اول خط مرکز عالمدن کلوب مرکز
کوکبدن کچوب سطح فلك بروجه خروج ایتمشدر وبو دائرهٔ عرض ایله عرض کوکب بیلنمشدر ومعدل نهاردن
فلك بروجك میل ثانیسی بونکله بولنمشدر (واما دائرهٔ عاشره) دائرهٔ وسط سماء رؤیتدر وبو دائرهٔ منطقة البروجك
ودائرهٔ افقك اقطابندن مرور ایتمشدر وبونك ایکی قطبی طالع وغارب نقطه‌لریدر ودائرهٔ افق ایله قطب منطقة
البروج اراسنده یا عکسیله بو دائره‌ده واقع اولان قوس اقصر عرض اقلیم رؤیتدر وبو اراده بو دوائر عظامی
بیان ایله اکتفا اولنوب دوائر باقیه‌یی محللری کلدکچه یازلمق خوش کلمشدر * نوع خامس * هیئت طبقات
افلاك کلیه‌یی واثبات حرکات افلاك جزئیه‌یی وکیفیت حرکت دوریهٔ یومیه‌یی وتحدید جهات وماهیت اجرام
علویه‌یی اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردر که اول مبدع بدایع مصنوعات
جناب حکیم خلاق کائنات جل جلاله حضرتلرینك مراد وصنعیله جمیع اجرام افلاك واجسام عناصر
تا خالك اوراق کلم مثال بری برینك درونده حال کرات عدیده اولوب علی الترتیب کبراسی صغراسی محیط ومحدق
وجمیع جهتلردن مماس ومطبق جمله‌سی کرهٔ واحده شکلنه کیروب عالم جسمانی قدرت وحکمت ربانی برله
بو نظام بدیع الانتظام حکمت ارتسام اوزره طرح وتأسیس اولنمشدر بلکه بو هیکل غریب الترکیب وعجیب
الترتیبك شکل وهیئتی جمیع حکمای اسلامك واکثر علمای دینك رأی اصابت قرینلری اوزره بویله اخذ وقبول
اولنمشدر که عالم اجسام بری برینی محیط کرات وعناصر اوزرنده افلاك بصل مثالی طبقات اولوب مجموعی
بر طوب شکلنه کیرمشدر واجرام اثیریه یعنی افلاك کلیه طقوزه منحصر اولوب جمیع اجرام عالیات وعناصر
سفلیاتك حاق وسطنده بر جزء متوهم واردر که اول مرکز عالم وزیر پای اعمدر وبو طقوز عدد سمواتك اکبر واعظمی
فلك اطلسدر که محدد جهات جهان ومعین اوقات زمان اودر وفلك مرقوم افلاك سائره‌یی قبضهٔ حکومتنه
الوب یکرمی درت ساعتده بر کره جمیع کواکب نیرات وثابتات وسیارات ایله شرقدن غربه دور ایدر پس دائما
طلوع وغروب که لیل ونهار وروز روشن وشب تارده واقع اولور جمله‌سی آنك حرکتنه منوط ومربوطدر
وبو افلاك تسعه‌نك فلك اخیری فلك قمردر که کائنات جو سمائی وعالم کون وفسادی واشیایی جمله جهتلرندن
احاطه ایتمشدر وکرات عناصر اربعه بو فلك قمرك درونده مراتبجه قرار وثبات بولمشلردر وعلی کل حال جانب
محیط جهت فوق وجانب مرکز جهت تحت اولوب بسیط ارض وماده قائم وسائر اولان اشخاصك رأسلری

وبو افلاك تسعه ومافيها صاف ومضئ
فلك قمر بمنته وقدملرى مركز عالم جهتنه واقع اولديغى امر مقرردر
وشفاف اولوب كمال صفوتلرندن بونلره كاه بللورى وكاه جدى وكاه آبى اطلاق ايتمشلردر اكرچه كليات وجزئيات
افلاك وعناصر خلالنده فضله ويا خلا اولمديغنده حكمانك جملهسى اتفاق اوزره كتمشلردر لكن ماوراى فلك
اعظمده بحثى متواتر اولان خلايى حكماء قدما مادهدن مجرد بر بعد موجود ديمكله ومتكلمون بعد موهوم ايله
تعبير وتفسير ايتمشلردر چونكه افلاك كليه تعيينى احوال سموات ضبطنه وفا ايتميوب اهل هيئت سبعهٔ
سياره يه عارض اولان امورى مشاهده ايلديلر يعنى كواكب مرقومه ده كاه استقامت وكاه اقامت وكاه بطؤ
وكاه سرعت وكاه رجعت كوروب كاه آفتاب كبى ميل كليدن عبارت اولان ايكى انقلاب نقطهلرى بيننه سيرى
تخصيص ايتدكلرينى وكاه سيارات سائره كبى انقلاب نقطهلرينى شمال وجنوبه عظيم تجاوز ايله كتدكلرينى
وكاه ضيالرى ازدياد وكاه نقصان بولوب بويله حالات ايله كاه ارضه قريب وكاه بعيد اولدقلرينى واحوال خسوف
وكسوف دخى مطرد اولميوب كاه كلى وكاه جزئى اولدقلرينى كوروب ملاحظه ايلديلر والحاصل وقتا كه آنلر
سموانك بومذكورات امثالى امور مختلفهسن نظرده معاينه ايلديلر پس علل واسبابنى شرح وبيان وتقويمده
وتعديل وتسويه وتنظيمده افلاك كليهنك درونلرنده يعنى متحد المركز اولان ايكى سطح متوازى بيننده واقع
ثخنلرنده ارضه شامل وغير شامل مركزلرى وقطبلرى متحد ومختلف وغلظنده ورقتنده متساوى
وغير متساوى نيجه نيجه افلاك جزئيه فرض ايتمكه محتاج اولوب بونلرى اعضاى ابدانه تشبيه ايدوب
افلاك ثانيه وتداوير اعتبارا ايتمشلردر امدى (بر اول بديع السموات والارض) اولان صانع حكيم حضرتلرينك
دقايق صنعتن وحقايق حكمتن تفكر وتذكر له معرفتى طالبلرينه تخيل اجزاى افلاك آسان اولوب اول
معقولات بو محسوسات امثالى عيان وصفحهٔ بيان اوزره مجسم نشان اولمق ايچون افلاك كليهنك اشكال
وصورتلرن بو محلده رسم وتصوير ايتمشزدر بعده قشور افلاكدن لب لباب خاكه دخول ايدوب آندن
كنديكه كاوب ربكى بولمق ايچون ترتيب سموانى بيان وكتابنده اعلادن اسفله تنزل طريقن طوتمشزدر وصورت
افلاك كليه بودر

* نوع سادس * هيئت فلك اطلسى وسرعت حركت يوميهسى وجميع افلاك وعناصره اولان تحكم وتسلطى
ووسعت فضاسنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت ديمشلردركه فلك اعلى كه فلك قمره نسبتله
فلك تاسعدر بالاده بيان اولنديغى اوزره نيجه نام وشان ايله شهرتياب اولمشدر ومركزى مركز عالم وقطبى قطب عالم
اولوب ايكى سطح متوازى برله محاط بر جرم كرى وبجوم وكواكبدن معرا اولمغله فلك اطلس تسميه
اولنمشدر وجميع اجرام واجسامى محيط اولمغله عالم جسمانى كنديده نهايت بولوب فوق حقيقى ومحدد جهات
اولمشدر وماوراى سماواتده خلا وملا امتناعى فرض اولنمغله بونك سطح محدبى برشىءيه مماسدن بريدر
وبللور كبى جسم بسيط صافيدر وجميع نقوشدن عاريدر لكن سطح مقعرى كندى جوفنده اولان فلك ثوابتك
سطح محدبنه مماسدر وبو فلك اعظمك ثخننده افلاك جزئيه فرض اولنمغه احتياج اولميوب انجق دوائر عظامدن
معدل النهار دائرهسى بونك محيطنده ايكى قطبى منتصفنده دائرهٔ ميل فرض اولنمشدر وفلك مرقوم بوكونه
وسعت وعظمتيله مركز عالم حوالنده شرقدن غربه حركت وضعيهٔ سريعهسيله درونده اولان
افلاككى بالجمله وكرهٔ نارى وكرهٔ هوادن برمقدارى دوندروب يكرمى درت ساعت مستويهده بر دورهسى
تمام ايدر وهر فلكك بر مكانى وحيزى واردركه آندن هركز انتقال ايتمز لكن كندى مكاننده
جميع اجزاسيله حركت وضعيه برله متحركدركه طرفة العين قدر ساكن اولمز وفلك اعظمك
منطقهسى حركتى بغايت سريعدر نتهكم برهان هندسيه ايله ثابتدركه فرس حدودركض شديد حالنده
ايكى اياغن قالدروب قو يتجيه دك فلك اعظم اوچ بيك فرسخ مسافه حركت ايدر سبحان الصانع الحكيم)
بونه سرعت غريبه درونه قوت عجيبهدركه بر لحظهده مقطر كرهٔ زميندن زياده مسافهٔ شمسى فلكيله الوب كيدر
وبو سرعته اول حديث شريف شهادت ايدركه حبيب اكرم صلى الله عليه وسلم جبريل امين عليه السلامه
زوال وقتنده سؤال ايتمشدركه (يا اخى جبريل هل زالت الشمس جبريل امين جواب ايتمشدركه لانعم پس
حبيب اكرم صلى الله عليه وسلم سؤال ايتمشدركه لا دنصكره نعم نيچون ديدك جبريل امين جواب ايتمشدركه
سن سؤال ايلدكده هنوز شمس زائل اولمشدى بن لا دينجيه دك شمس بشيوز فرسخ مسيرينى قطع ايدوب
نصف نهاردن زائل اولمشدى انكچون نعم ديدم وحق تعالى بوتى نص ايله بيورمشدركه (والشمس تجرى
لمستقر لها ذلك تقدير العزيز العليم) نفى ايله قراءت ايدنلرك روايتى اوزرهدر وآنلر ابن عباس وابن مسعود
وعكرمه وعطا حضرتلريدر رضى الله عنهم اكرچه اهل حساب واهل هندسه افلاك ونجومك ابعاد واجرامنك
اثخان ومساحهلرن حساب وقياس ايله تفصيل وتطويل اوزره بيان وعيان ايتمشلردر لكن فلك اعظمك
عظمتى مقدارينى بيلمكده ووسعتى مساحهسن تحصيل قيلمقده ومركز عالمدن بعد سطح محدبنى حساب
وقياسدن عجز وقصورلرينه اعتراف واقرار ايدوب آنى انجق خلق ايدن خلاق بيلور ديمشلردر اما افلاك سائرهيى
وكواكب ثوابت وسيارهيى اهل حساب وهندسه آلات رصديه ايله كيل وتقدير ايتدكلرى اوزره بونده برمقدار
اشارتله بيان ايتمك مناسب كورلمشدر تاكم بزم مقصد اقصامز اولان معرفت مولايه وسيله بولنسان اطوار
صنعتلرين تفكر واسرار حكمتلرين تذكر وآثار قدرت وعظمتن تدبر وتماشا ايدن اولو الالبابه آسان اولوب جملهيى
كندى وجودلرنده موجود كوروب عارف نفس اوله لر آندن معرفت ربه يول بوله لر اكرچه افلاك ونجومى كيل
وتقدير حكمت رياضيهدن بى بهره اولان كسه لره بعيد ومحال كورينور لكن نفس الامرده محقق وثابت
علوم يقينيه قواعدينه مبنى احكام عقليهدر واما ماهيت اجرام علويه حكما وقدما عندنده جميع افلاك ونجوم
اجسام بسيطهدركه نه ثقيله درونه خفيفه ونه حاره درونه بارده درونه رطبه درونه يابسه درونه خرق قبول ايدر
ونه التيام قبول ايدر بغايت لطيف وصافيدرلر نتهكم حق تعالى بيورمشدر (لخلق السموات والارض اكبر من
خلق الناس ولكن اكثر الناس لا يعلمون فسبحان الله العظيم ذى القدرة والجلال وسبحان من اوجد العالم وابدعه
على غير مثال وقدر حركات الافلاك وتعاقب الايام والليالى (ربنا ما خلقت هذا باطلا سبحانك فقنا عذاب
النار واجعلنا من المتفكرين فى خلق السموات والارض واختلاف الليل والنهار * فصل ثانى * هيئت سماء
ذات البروجى واشكال واسماء بروجى وطبايع مثلثات بروجى وثوابتدن منازل قمره خروجى ومعرفت ابعاد
واجرامى درت نوع ايله بيلديرر (نوع اول) فلك ثامنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت ديمشلردركه

افلاك وعناصرك اون اوج طبقه سى برى برينى محيط اولوب برى برينه برمرتبه مماس ومطابق اولمشدركه
افلاك وعناصرده ذره قدر خالى قالميوب لباب طولمشدر وجمله سى باشقه دوتوب وجودكه ظروف
وقشور اولمشدر پس خارج اولان ظرفك بالاده بيان اولنان فلك اعظمدر وآنك داخلنده بولنان قشرلك
فلك ثامندركه فلك بروج وفلك ثوابت ناميله مشهوردر وفلك اعظمك جوفنده قرار وثبات ايله مذكوردر
ومركزى مركز عالم اولوب قطبى قطب عالمدن برجانبه يكرمى اوج ونصف درجه ميل قيلوب ايكى سطح متوازى
برله محاط برجرم كريدر وسطح محدبى فوقنده اولان فلك اعظمك سطح مقعرينه مماس ايله طولمشدر
وسطح مقعرى جوفنده اولان فلك زحلك سطح محدبنه مماس اولمشدر وكواكب وثوابت بى حساب ايله مرصع
ومزيندر ونصاوير متخيلهٔ بروج اثنى عشرله منقش وملوندر ومحرك الكل اولان فلك الافلاك ايله مركز عالم
حولنده شرقدن غربه حركت ايدوب مرافقتيله يكرمى درت ساعت مستويه ده بر دورهسنى تمام ايلديكندن
غيرى كندى حركت ذاتيه سيله قطب عالمدن غيرى اولان قطبى اوزره ومعدلدن غيرى ايكى جانبه قطبى مقدارى
مائل اولان منطقه سى اوزره غربدن شرقه بطئ دور ايدر وآهسته حركتيله تحتنده مركوز اولان ثوابتى بالجمله
اول جانبه الوب كيدر ويتمش سنهٔ شمسيه ده كندى منطقه سى اجزاسندن انجق بر درجه قطع ايدر پس ايكى بيك
دوقوز يوز سنه ده بر برجى كيدر ويكرمى بش بيك ايكى يوز سنه ده بر دوره سنى تمام ايدر وحكما كلامنده بو مدت مرقومه
تمامنده بو بحرك تبدلندن جميع امور عالم بالتقدير حكيم اعلم سرابا تجدد ايلر ديمشلردر وبو فلكك دخى تحتنده
افلاك جزئيه فرضنه حاجت قالميوب انجق دوائر عظامدن بر منطقة البروج دائره سى فلك مرقومك محيطنده
بين القطبين فرض اولنوب اشكال بروج اثنى عشر بو منطقه نك نفسنده تعيين اولنمشدر والتى دائرهٔ عظيمه
مذكوره دخى بو فلكك ايكى قطبى اوزرنده متقاطع فرض اولنوب فلك مرقوم بو دوائر ستّه ايله بطيخ مضلع
شكلنده اون ايكى قسم اولوب هر برقسمنه بر اسم ايله برج اطلاق اولنوب مثلا برج حمل ديمشلردر ٭نوع ثانى٭
كواكب مرصوده ايله بولنان اشكال واسماء بروجى ومثلثات اربعه سنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه
اهل هيئت ديمشلردركه بروج اثنى عشرك هربرنده مثلا شكل بطيخك هر برقصى وسطنده يعنى فلكك ثامنك
اون ايكى حصه سندن هربرينك منتصفنده كواكب مرصوده نك مجموعهٔ هيئتى برشكله مشابه مشاهده
اولنوب اول بروجك اسماسنه وجه تسميه قيلنمشدر مثلا برج حمل فلكك ثامنك ساحه سنده بر حصه دركه
آنك منتصفنده رصد اولنان كواكب بر رخط ايله برى برينه وصل اولنسه آندن شكل حمل كورينور وبروج
باقيه بو كا قياس اولنور وبو فلكك تمام مسافهٔ فضاسنده مركوز اولان كرات كواكبدن حكماى قدمانك
رصدلرى مقتضاسنجه بيك يكرمى ايكى كواكب منيرى محتوى ذى روحه وغيرى يه مشابه قرق سكز صورت
تخيل اولنمشدركه اوچيوز قرق التى كواكب مرصوده يى اشتمال ايله اون ايكى صورتى مشهور ومعلوم اولان بروج
اثنى عشر اسميله تسميه ايتمشلردر وصور مرقومه نك يكرمى برى منطقه نك جانب شمالنده واقع اولوب آنلرده
اوچيوز التمش التى كواكب ضبط اولنمشدر وقرق سكز صورتك باقيسى اون بش صورت منطقه نك جانب
جنوبنده واقع اولوب كواكب مرصوده دن اوچيوز اون التى كوكب دخى بونلرك ساحه سنده تعيين اولنوب
ذكر اولنان بيك يكرمى ايكى كوكب تماميله متعين اولمشدر (تذييل) معلوم اوله كه مصنف مرحومك ذكر
ايلديكى اوزره كواكب ايكى قسمه منقسم اولوب برقسمنه ثابته وديكرينه سياره تسميه اولنور برفرقه سنه
ثابته تسميه اولنديغنك سببى بربرلرينه اولان بعدلك مقدارى دائما مساوى اولوب زياده ونقصان اولمدقلرينه
مبنيدر وآنلر بو بحثده ذكر اولنان فلك ثوابتدر واو برفرقه سنه سياره تسميه اولنديغنك سببى
كواكب مذكوره بشقه بشقه سير وحركت ايتدكجه بربرلرينه كاه بعيد وكاه قريب اولدقلرينه
مبنيدر وآنلر سبعهٔ سياره دركه هر برى برفلكده مركوزدر واشبو كواكب سياره بعضا بر محلده اجتماع
واقتران ايدوب كاه دائرهٔ افقك بربرينه مقابل درجاتنده قرشو بقرشو واقع اولورلر كواكب ثابته نك مقدارى
حكماى متأخرين قولنجه فقط بيك يوز اون ايكى عدد كواكب اولوب اجسام منيره اولدقلرى مبرهندر
وبربرلرندن تميز ولنمق وهربرينه براسم وضع ايلمك متعذر الامكان اولمغله حذاق فن هيئت مجموعنى التمش
فرقه يه تفريق وهر برفرقه سنى برشكل اوزره تنسيق ايلمكى بالاتفاق استصواب ايدوب وهر برشكله متقدمين

تذييلدن تمت تذييله قدر بعض نسخه ده بولنديغندن مؤلفك كلامنه الحاق اولندى

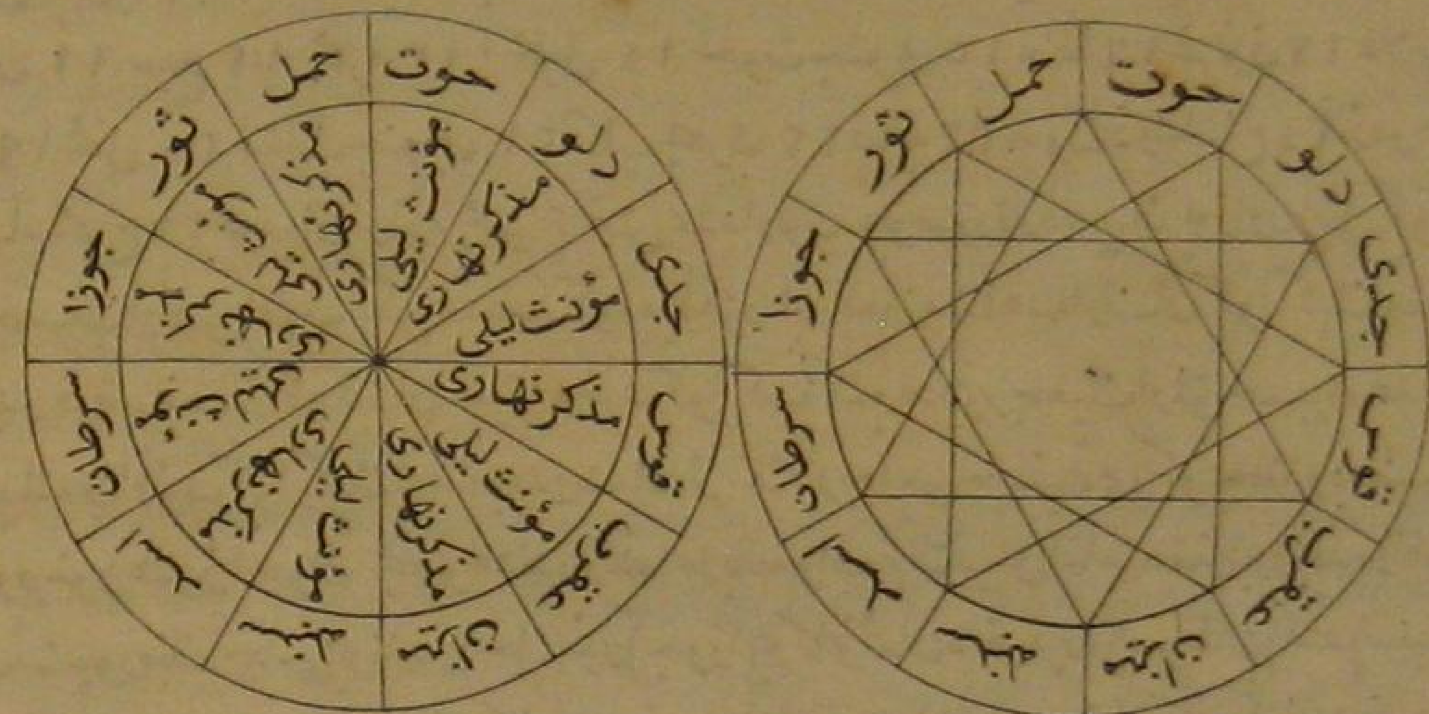
يتنده

يتنده كسب شهرت ايتمش كسنه لرك اساميسندن وبعض حيوانات وادوات وآلات اسملرندن براسم وضع
وتخصيص ايلمشلر كه رسم اولنان كرهٔ افلاك شكلنده منظور ومشهود اولورذكر اولنان سكسان شكلك هر برى
برقاچ كواكبدن برجمعيت موهومه اولوب آنلرك اون ايكيسى منطقة البروجده واقع اولوب كواكب
معدوده دن اوچيوز قرق التى كوكبى محتويدر اسملرى بونلردر حمل ١ ثور ٢ جوزا ٣ سرطان ٤ اسد ٥ سنبله
٦ ميزان ٧ عقرب ٨ قوس ٩ جدى ١٠ دلو ١١ حوت ١٢ اما منطقهٔ بروجك جانب شماليسنده اوچيوز
التمش كوكب رصد اولنوب يكرمى برصورته تطبيق ايتمشلردر اساميسى بونلردر دب اصغر ١ دب اكبر ٢ تنين
٣ قيقاوس ٤ عوا ٥ جاثى ٦ سلبك ٧ طائر ٨ ذات الكرسى ٩ برساوش ١٠ ممسك ١١ حوا ١٢ حية الحوا ١٣
سهم ١٤ عقاب ١٥ نسر ١٦ دلفين ١٧ فرس اول ١٨ فرس ثانى ١٩ مرآت مسلسله ٢٠ مثلث شمالى ٢١
اما منطقه نك جانب جنوبيسنده موجود بولنان درتيوز التى كوكبى يكرمى يدى صورته تشبيه ايدوب اسملرى
بونلردر قيطس ١ جبار ٢ نهر ٣ ارنب ٤ كلب اكبر ٥ كلب اصغر ٦ سفينه ٧ شجاع ٨ باطيه ٩ غراب ١٠
قيطورس ١١ سبع ١٢ مجمره ١٣ اكليل ١٤ حوت جنوبى ١٥ عنقا ١٦ غرنوق ١٧ غلام هندى ١٨
طاوس ١٩ نخل ٢٠ مثلث جنوبى ٢١ كلب بحرى ٢٢ ذبابه ٢٣ حوت ذوالجناح ٢٤ اژدرها ٢٥ غراب
٢٦ حمامهٔ نوح ٢٧ بوسياق اوزره مجموع التمش عدد اولوب وبو صورتلرده بيك يوز اون ايكى كوكب اگرچه
رصد وحساب اولنمش اولوب لكن عدد مذكوره بالكزر اى العين مشاهده اولنان كواكبك مقدارى اولمق
اقتضا ايدر فرضا نطاق كهكشان صيق وخرده كواكب كثيره دن برجمعيت اولمق حسبيله عددينك تعيينى
محال قيلندن اولوب كواكبك ارضه بعد ومسافه لرينك درجه سى جهتيله مى كوچك وبعضى دخى بيوك
كورينور هنوز احوال مجهوله دندر والله اعلم بالصواب تم التذييل اما منطقة البروجده واقع اولان صور
كواكب مشهوره نك اسماسى بونلردر (حمل) ثور (جوزا) بوكا توأمان دخى ديرلر (سرطان) (اسد) (سنبله) بوكا عذرا
دخى ديرلر (ميزان) (عقرب) (قوس) بوكا رامى دخى ديرلر (جدى) (دلو) (حوت) بوكا سمكتان دخى ديرلر وبروج
مذكوره نك التيسى دائرهٔ معدل النهارك شمالنده واقع اولمغله بونلره بروج شماليه ديرلر والتيسى دخى معدلك
جنوبنده بولنديغيچون آنلره بروج جنوبيه ديرلر اما بروج شماليه حمل ثور جوزا سرطان اسد سنبله درواما بروج
جنوبيه ميزان عقرب قوس جدى دلو حوتدر وبروج مرقومه نك دردينه منقلبه ودردينه ثابته ودردينه
متجسده ديرلر واما بروج منقلبه حمل وسرطان وميزان وجديدر بونلره آنكيچون منقلبه اطلاق اولنمشدركه بونلرده
زمان برفصلدن برفصله منقلب اولور واما حمله حلول شمس ايله زمان شتادن نهاره منقلب اولور واما سرطانده
حصول شمس ايله زمان بهاردن صيفه منقلب اولور واما ميزانده دخول شمس ايله زمان صيفدن خريفه
منقلب اولور واما جديده وصول شمس ايله زمان خريفدن شتايه منقلب اولور وابتداى حمله اعتدال ربيعى
وابتداى سرطانه انقلاب صيفى وابتداى ميزانه اعتدال خريفى وابتداى جديه انقلاب شتوى ديرلر
واما بروج ثابته (ثور) (واسد) وعقرب (ودلو) دروبونلره آنكيچون ثابته ديرلركه نه منقلبه كبى انقلابده قالورلر ونه
متجسده كبى ايكى حالنده ممتزج اولورلر واما بروج متجسده جوزا وسنبله وقوس وحوتدر وبونلره اول سببدن
متجسده تسميه اولنمشدركه شمس منير بو بروجك برابرنده ايكن هر برنده زمان كندى حالتيله آخر حالت بيننده
ممتزجدر اما جوزاده زمان ربيعده ايكن صيفه اقبال ايدوب ممتزج اولور واما سنبله ده زمان صيفده ايكن خريف
ايله ممتزج اولور واما قوسده زمان خريفده ايكن شتا ايله ممتزج اولور واما حوتده زمان شتاده ايكن ربيع ايله ممتزج

احوال بروج	ربيع	صيف	خريف	شتا
منقلبه	حمل	سرطان	ميزان	جدى
ثابته	ثور	اسد	عقرب	دلو
متجسده	جوزا	سنبله	قوس	حوت

اولور اما حكماى متأخرون عندنده بروج اثنى عشرله سبعهٔ سياره عناصر اربعه امثالى طبايع مختلفه اوزره درلركه هر اوچ برجى بر طبيعتده بولوب مثلثات بروج اطلاق ايتمشلردر اما حمل (واسد) (وقوسه) مثلثهٔ ناريه ديرلركه هر برينك طبيعتى حرارت ويبوستدر واما ثور وسنبله وجديه مثلثهٔ ترابيه ديرلركه هر برينك طبيعتى برودت ويبوستدر واما (جوزا) (وميزان) (ودلو) مثلثهٔ هوائيه دركه
هر برينك طبيعتى حرارت ورطوبتدر واما (سرطان) (وعقرب) (وحوت) مثلثهٔ مائيه دركه بونلرك هر برينك

طبیعتی رطوبت وبرودتدر پس توالی بروج اوزره برج ناری وبرج خاکی وبرج هوایی وبرج آبی دیرلر
اون ایکی برج بومنوال اوزره عد ایدرلر وبردخی بروج اثنی عشرك بعضسن مذکر وبعضسن مؤنث طبیعتنده
بولوب بعضلرك نهاره وبعضلرك لیله نسبت ایتمشلردر که التی برج مذکر والتیسی مؤنثدر امامذکر اولان
بروج حمل وجوزا واسد ومیزان وقوس ودلودر که بروج مفرده دروامابروج مؤنثه ثور وسرطان وسنبله وعقرب
وجدی وحوتدر که بونلر بروج مزوجه در پس برج حملدن بدأ ایدوب توالی بروج اوزره برمذکر وبرمؤنث
عد ایدرلر اون ایکی برجك تمامنه دکین کیدرلر پس مثلث ناری ومثلث هوایی جمله بروج مذکر واقع اولوب مثلث
خاکی ومثلث آبی جمله مؤنث بولنوب مذکر نهاری ومؤنث لیلی اولمشدر

نوع ثالث کواکب ثوابتدن اولان منازل قمری اسماء واشکالیله وفلك بروجده اولان مکانلریله وعرض
اربعینده طلوع وغروبلرن اوقات ومواضعیله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی کلام قدیمنده
(والقمر قدرناه منازل) بیوردیغی منازل قمر یکرمی سکزدر که بوفلك بروجده ثابت اولان کواکب مرصوده دن
منطقة البروجك قربنده بولنوب قمری کندی فلکی منطقه سنده حرکت ذاتیهٔ غربیه سیله نصف برج حملده
شمس ایله محاق اولدقده هر کیجه برکوکب برابرینه کلدکجه اول کوکب برمنزل اعتبار اولنمشدر وقمر حرکت
سریعه سیله اون ایکی برجی یکرمی سکز کونده قطع ودور ایدوب ینه مکاننه رجوع ایلدیکندن یکرمی سکز منزل
بولنمشدر واولکی منزل شرطین وآخری رشا تسمیه اولنمشدر وهر ایکی منزل ماینی اون ایکی درجه واللی ایکی
دقیقه اولمغله اون ایکی برجك هر بری یکرمی سکز منزلدن ایکی منزل وثلث منزلی تقریبا حاوی بولنمشدر
والتی سنه مقدم نظم اولنان منظومه مز بونده تحریر قیلنمشدر

الله آدیله بشلرز خبری
شمس وماه ایلدکجه خوش حرکات
نظم قیلدم کتاب معتبری
بیك یوز التمش بش ایدی سال ای جان
اون ایکی برجی اون ایکی آی اولور
چار فصل اون ایکی آی اولمشدر
خامس اولدی تموز وسادسی آب
قیش دو کانون ویك شباط ای زین
اون ایکی برجه بونلر اسمادر

قیلدی تقدیر شمس ایله قمری
بعده حقی دیر ای اهل خطاب
دیدم اسمن منازل قمری
چرخ ثامن که اون ایکی بولینور
اوج بهار اولور اوج دخی یای اولور
اول آذار ایکنجی نیساندر
اولدی ایلول سابعی بحساب
کلدی کون بروج اوائلنه
برحمل ایکی ثور وجوزادر

حمد لله حبیبنه صلوات
اهل هیئت سوزنجه در بو کتاب
اولدی ایاتی جمله بوز طقسان
هر بولکده اوتوز سهم بولنور
اوچ خریف اولور اوچ دخی قیشدر
اوچ ایاررا بعی حزیراندر
ثامن وتاسع اولدی تشرینین
اون کون اقدم شهور رومیانه
سرطان واسدله سنبله در

برج میزان وعقربی بیله در
چونکه شش برج اوتوزیابی بچمش
آنده در جمله ثابتات نجوم
اون ایکی برج یکرمی درت ساعت
ساعت اون بش درجه درعادت
اول فلك دور ایدر کونش سیری
اوچیوز التمش بشنده بیری کوکن
چون تحول ایدر هر آی برینه
عرضی فرق جزؤ اولان مکانده اولا
ساعت شب او کیجه اون بش اولور
اوچ کون اوچ کیجه برقراره قالور
نقل ایدنده کون اول حمله
اون ایکی ساعت اوله بی نقصان
هم ینه کون بکون کون اطول اولور
اول شبك ساعتی طقوزی بولور
(بعده کون بکون شب اطول اولور
روز وشب هم برابر اولور اوکون
پس ینه کون بکون شب اطول اولور
عرض ممده بوطوری قائمدر
چرخ اولده درقمر مرآت
شمس ایله نور ماه قائمدر
جایی چون کونله ارضك اره سیدر

قوس ایله جدی ودلو وحوت آکیلور
ییل ییل ایامن اوچیوز التمش وبش
دور شرقی سریع سیراندر
ایچره بر دوری ختم ایدر راحت
چرخ چارمده کون مصنعدر
آنده یوق نجم شمسدن غیری
سیر ایدر شمس کونده بردرجه
ییل تمامنده هم کاور برینه
اول جدیه کاسه کون رخشان
کوندزین ساعتی طقوزی بولور
بعده کون بکون کون اطول اولور
کیجه کوندز برابر ینه کله
کون تاندن طوغانه دك کیجه هم
سرطان اولان کونش که بولور
پس کونوزشیدن التی ساعت الور
تا که میزانك اولینه کاور
چون حمل اولیله بو بردر
تا کونش جدیك اولینه کاور
چرخ چارمده شمس هر نیجه در
اول مصیقل کثیفدر بالذات
جرم مه مظلم ومدوردر
ارضه طوغری محاق قاره سیدر

نورلی یاندن بزه خیال کورینور) کون بکون آی کونشدن اولوب ایراق

چارده منزلن مه ایلسه سیر
کورینوب نوری بدر کامل اولور
شمسه اولدقجه مقترب هم آی
بزه طوغری دونر طونوق یانی
اون ایکی برجی کون کسر بریل
کونده اون اوچ درجه یر اواشور
کونده اون ایکی جزؤ او شمس کچر
هر برینك نشانی یلدز اولور
شرطین وبطین وپروین شاع
صرفه عوا سماك وپس غفره
بلده ذابح بلع سعود احبیا
بیلمك استرسن ایله شب نظری
اول کون اولدقده شمس افقده عیان
نقطهٔ مغرب اول یری بیل خوب
قبل بودرت نقطه اوسطن تخمین
پس طلوع وغروبی آندن صای

شمس ومه بیننه قریب اوله بیر
چونکه مرأت شمسدر بوقمر
آزار آزار کورینه نورسز جای
آیده بریول بو دور دائمدر
قطع ایدرمه برآیده جمله یی بیل
شمس ایله چون قمر محاق بولور
اون ایکی برج بیست هشت اولجر
هر نشانك براسمی رسمی وار
دبران هقعه هنعه ایله ذراع
هم زبانا و بعده اکلیل
پس مقدم مؤخر اولدی رشا
کوزله هم آفتاب تابانی
نقطهٔ مشرق اولدر ایله نشان
ایکی یاندن دو نقطه اوسطی ال
هشت نقطه افقدن ایت تعیین
قرق درج عرضده منازل تا

ییل باشی اول حمل صایلور
چرخ ثامنده در بوقسم رسوم
هب طلوع وغروب او دوراندر
چون دونر نصف برج بر ساعت
اوسطنده زمین مرصعدر
غربدن شرقه کون کیدر هر کون
آیده بر برجی قطع ایدر بیلجه
روز وشب خط استواده سوا
زمهریر ابتداسیدر اوزمان
پس کیجه کوندن التی ساعت آلور
تا حمل اولین بو شمس بولور
کون طوغاندن بتانه دك اوزمان
اون ایکی ساعت اوله اولمیه کم
ساعتی روز اوکونده اون بش اولور
اوچ کون اوچ کیجه اول قراره قالور
کلسه میزانك ابتداسنه کون
شرق وغرب ایکیسنه بر بردر
ییلده بریول بودوری دائمدر
هم قمر بو فلکده او بیلجه در
جرم شمسك ضیاسی دائمدر
اول کونشدن بکا منوردر
ایرتسی کیجه چون هلال کورینور
ارضه طوغری یوزی اولور براق*
شمس ایله ماه خوش مقابل اولور
ظلمت لیلی نور محض ایلر
چون بولور هم او شمس تابانی
بومحاق وبوبدری قائمدر
غربدن شرقه هم قمر طواشور
ایرتسی کیجه آی مقدم اولور
پس منازل یکرمی سکز اولور
صای مرتب بریله بیل ای یار
نثره وطرفه جبهه وزبره
قلب وشوله نعایمی خوش بیل
کولك بو زنده منازل قمری
چون بولور ابتدای میزانی
هم ایدنده او کون افقده غروب
قبل نشان نقطهٔ جنوب وشمال
افقی فرض ایت اوچیوز التمش پای
اول افقدن بورسمه طوغه بتا

چون یارم ساعت اول شب ایده مرور	ابتدای منازل ایده ظهور	نقطهٔ مشرقك شمالندن
هم بکر منجی جزؤ خلالندن	شرطین ایکی نجم عالیدر	بر جنوبی بری شمالیدر
بر ذراع ایکیسی اراسی صای	بیست و هشت حملدر آنلره جای	اول جنوبی باشنده راسخدر
بر کوچك یلدز اسمی باطخدر	شرطیندن مؤخر اوله براه	هم بطین اول ایکنجی منزل ماه
نقطهٔ مشرقك شمالنه باق	نقطه دن طوغه فرق درجه ایراق	اوچ کوچك نجمدر مثلث وار
برج ثورك اونده بولدی قرار) چون	ایکی ساعت اول شب ایده عبور	اولکر اوچنجی منزل ایده ظهور
نقطهٔ مشرقك شمالندن	هر اوتوز درجه کمالندن	خوشه شکلنده التی کوکبدر
ثورك ایکرمی دردی منصبدر	اول شب اوچ ساعت ور بعده همان	طوغه دردنجی منزل دبران
نقطه دن اون سکز درجه شمال	برق اورر نجم خامسی فی الحال	دال شکلنده پنج یلدزدر
برج جوزاده جای سکزدر (درت	بچق ساعت اول شب ایته هجوع	منزل خامس ایده هقعه طلوع
نقطهٔ مشرقك شمالی همین	جزؤ ثامنده شکل نقطهٔ شین	رأس جبارادی سه نجم نهان
برج جوزاده بیشنده عیان	بش بچق ساعت اول شب ایتسه مرور	هنعه التنجی منزل ایده ظهور
نقطهٔ مشرقك شمالنه باق	نقطه دن اون سکز درجه ایراق	ایکی یلدز شمال و غربی کبیر
سرطان جزؤ خامسنده منیر	بکله بش ساعت اول شب ایله نگاه	کوره سن تا ذراع هفتم ماه
نقطهٔ مشرقك شمالنه کیت	نقطه دن فرق درجه تخمین ایت	ایکی روشن ستاره در بعقب
غربی شعرای شامیدر بلقب	اولدر اول شمالی بر یلدز	سرطاندن بریدر اون سکز
(اولسه ساعت یدی اوشب کامل	کور نور نثره هشتم منزل	نقطهٔ مشرقك شمالنه کل
هم یکرمی بشنجی جزؤنی ال	خرده انجمدن ابر پاره سیدر	چار نجم مربع اره سیدر
اسمی شعرای یمانیدر بیل	هم اسد اولنده در حاصل) چون	سکز ساعت اول شب ایتسه گذر
کوز نور طرفه تاسع ایله نظر	نقطهٔ مشرقك شمالندن	هم اوتوزنجی جزؤ کمالندن
ایکی یلدز بری اسددندر	اسدك اون بشنده روشندر) هشت	ونیم ساعت اول شب ایتسه مرور
عاشر ماه جبهه ایده ظهور	نقطهٔ مشرقك شمالنی ال	تا یکرمی بشنجی جزؤنه کل
بر معوج خط اوزره درت کوکب	اول جنوبی عظیم و روشن هب	اولدی قلب الاسد بیوك یلدز
هم اسددن بری یکرمی سکز	(اولسه ساعت طقوز بچق او سحر	زبره در اون برنجی طوغه مگر
نقطهٔ مشرقك شمالنه وار	قبل یکرمی بشنجی جزؤده قرار	قوشه یلدز جنوبیدر روشن
سنبله اون بشی اکا مسکن	چون طوغار کون انکله یله طوغا	نقطه دن صرفه فرق شمال عوا
صرفه بر نجمی اول قدرك	اون ایکنجی منازل قمرك	خرده انجم محیط اولدی نشان
سنبله آخر یدر اکا مکان	(اولدی عوا بش انجم روشن	طوتدی میزانك اون بشنده وطن
چون منازلدن اون اوچنه همان	مشرقندن اوشب یلندی مکان	باقیسن مغرب ایله بیل او زمان
مغربه باق اوشب هم ایله نشان	چونکه بر ساعت اول شب ایده گذر	منزل چاردهم افقده گیدر
نقطهٔ مغربه نظر خوش قیل	ثنا رآنده سماك اعزلی بیل	اسمیدر غفر سنبله ای جان
دهمیدر بیست و پنجم میزان) تاکیم	اوچ ساعت اول شب ایده دخول	پانزدهم غفره انجق ایده نزول
نقطهٔ مغربك شمالنی ال	هم یکرمی سکز درجه ده قال	بر مقوس خط اوزره اوچ کوکب
بر یدر جزؤ اول عقرب	هم بر اسمی سماك رامحدر	اوسطی رمح و کندی جارحدر
چار منزل علی التوالی اول	اون بشنجیدن اول ایده نزول) بش	ربع ساعت اولسه اول شب خوب
شانزدهم زبانا ایده غروب	نقطهٔ مغربك جنوبنه وار	آندن اون طقوزنجی جزؤده نثار
ایکی یلدز مقابل و براق	ایکیسنك اراسی بر مزراق	هم بر اسمیده یدك میزان
برج عقرب اونیدر اکا مکان	چون ایکی ساعت اوله اول شب تار	اولدم اکلیل اون یدنجی نثار
نقطهٔ مغربك جنوبنه باق	نقطه دن هم اوتوز درجه ایراق	بروار بی خط اوزره اوچ کوکب

روشنی اولدی جبهة العقرب	عقرب اولدی براسمی هم ای یار	برج عقربده جای بیست چهار
(بکله ساعت ایکی بچق اوله تا	هژده هم قلب عقرب آنده نثا	نقطهٔ مغربك جنوبنی بول
اوتوز اوچنجی جزؤ غربی بول	بر مقوس خط اوزره اوچ کوکب	سادس برج قوس اکا مطلب
(قلب عقربله بیله شوله واروب	نهده هم منزل اولدر آیده غروب	نقطهٔ مغربك جنوبنه باق
نقطه دن فرق طقوز درجه ایراق	قوشه یلدزدر ایکیسی براق	بولدی قوسك یکرمیسنده طوراق
بکله درت ساعت اول کیجه اوتوروب	بیستم بدر نعایم ایده غروب	نقطهٔ مغربك جنوبنی بول
اوتوز اوچنجی جزؤدر اکا بول	چار نجمی صغار و چاری کبار	طوتدیلر جدی اوائلنده قرار
دخی بش ساعت اول شب اویومه تا	کیم یکرمی برنجی بلده نثا	نقطهٔ مغربك جنوبنی ال
تا یکرمی سکز درجه یه کل	قطعهٔ چرخدر که ساده اولور	انجم اطرافنه قلاده اولور
هم برادی قلاده در ای جان	اوسط جدی برجن ایتدی مکان	(کریدی ساعت اولسه شب رایح
بانه بیست دوم آدی ذابح	نقطهٔ مغربك جنوبنی آل	آندن اون سکزنجی جزؤده قال
ایکی یلدز شمالیدر اعظم	بر کوچك نجم انکله ادی غنم	ذابح آنی ایدر کبی قربان
اول دلو اوچنجه اولدی مکان	هفت نیم ساعت اول شب اولمه ملول	بیست و سوم بلعدر ایده نزول
نقطهٔ مغربك جنوبی نیچه	نقطه دن صای یکرمی اوچ درجه	ایکی روشن ستاره در که قریب
بر کوچك یلدز آره لقده غریب	اول کوچك یلدز اول شماله یقین	دلوك اون دردیدر مکانی همین
کر طقوز ساعت اول شب ایتسه گذر	بیست و چارم سعود اودمده گیدر	نقطهٔ مغربك جنوبنی بول
جزؤ ثامن افقده در اکا بول	بر مقوس خط اوزره اوچ یلدز	دلو بر جنده جای اون سکز
اون بچق ساعت اول شب ایله نظر	اخبیه بیست و پنجم اینه سحر	نقطهٔ مغربه قریب و جنوب
چار کوکب اوچی مثلث اولوب	رابعی سعد وهم ردیف اکانام	خامس برج حوتی قیلدی مقام
شرقه باق هم اواخشام ایت توفیق	ارتفاعیله هر برن تحقیق	کیم مقدم دخی مؤخر هم
طوغه لر شمس باتمدن اقدم	بر بچق ساعت اخشامه وار ایکن	ایکیسی بیله طوغمش اوله معا
نقطهٔ مشرقك شمالندن	بیست و پنجم جزؤ کمالندن	طوغه فرع مقدم آنده عیان
اصلی بر نجمدر جنوبی همان	ایکیسنك اراسی بر مزراق	حوتدن پانزده هم او فرعه طوراق
(نقطهٔ مشرقك شمالنه کیت	هم اوتوز بر درجه تخمین ایت	آنده طوغمش اوله مؤخر نور
فرعی اصلندن اقدم ایده ظهور	ایکی یلدز که بعدی بر مزراق	فرعی حوت آخرنده خوش براق
(شرقه) باق بول اوشب محل عشا	طوغمش ایکرمی سکزنجی رشا	قالمش ایکن غروبه بر ساعت
شرقدن طوغمش اوله اول راحت	نقطهٔ مشرقك شمالندن	هم اوتوزنجی جزؤ کمالندن
ایکی یلدز که شرقی و غربی	صف انجمله در سفینه کبی	شکل اهلیلجیدر اول گویا
هم حمل اون بشنده در حالا	نصف برج حملده اولسه محاق	مه کونشدن بو رسمه اوله ایراق
منزل اولی اولور شرطین	هم بو ترتیب ایله رشایه دکین	(چون) یکرمی سکز کون ایچره قمر
بو منازلدن ایده جمله گذر	اول یکرمی سکز کونله کیجه	هم بکر شمس کونده بر درجه
چون یکرمی طقوز بچق کون اولور	شمس ایله هم قمر محاقی بولور	اول سببدن برای یکرمی طقوز
کون حساب اولنور او برای اوتوز	(بعده هر نه شب قیلنسه مراد	بو منازل تمام اولور تعداد
اولدیغك کیجه شمسه بیل درجه	کیم نه برجك قاچنده در او کیجه	قیل حساب ابتدای میزاندن
بیل نه مقداری کیجدی شمس آندن	کیجه بربرجی ایکی ساعت اودم	هب منازل طوغوب باتر اقدم
پس هر اون بش کیجه ده بر ساعت	ایلر و ثابتات ابد رسرعت	کیم کونش هر کون ایکی قرصی قدر
سیر ایدوب شرقه کیج غروبه گیدر	هر نه کیجه بوکا قیاس اولنور	بو حساب اوزره جمله سی بولنور
چون کیجر شمس اول اول جمله	امر برعکس اولور قولایلیکله	مشرقندن عیان اولان کوکب
مغربیله بلنمك اولور هب	مغربندن بیان اولان الان	مشرقندن بیلنمکلی او زمان

نیره‌دن طوغسه قارشوسنده بتار
اون ایکی برجی بوندن ایت تخمین

قنده باتسه مقابلنده طوغار
تا که سیار وثابت اوله عیان
خوش بیلندی کواکب ای حقی
سیرایت افلاکی فکر قیل حقی

(چون منازل بلندی بالتعیین
کیم نه کوکب نه برجی قیلدی مکان

نوع رابع فلك بروجك وآنده اولان کواکب ثوابتك ابعاد واجرامنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اصحاب ارصاد وارباب هندسه وحساب ابعاد واجرام وافلاك ونجومی قوانین یقینیه ایله مساحه وحسابلرنده اتحاد ایله متفق اولمشلردر وسطح فلك اعظمك مسافهٔ بعدنی کـه فلك بروجك سطح محدبنك بعدیدر مرکز عالمدن تقریبا اوتوز اوچ بیك کره بیك وبشیوز یکرمی بش بیك وسکز یوزسکسان بر فرسخ بولمشلردر وهر بر فرسخی اوچ میل وهر بر میلی اوچ بیك ذراع وهر بر ذراعی اوتوز ایکی اصبعك عرضی قدر فرض وتقدیر قیلمشلردر وهر براصبعی التی شعیره عرضی قدر وهر برشعیره‌یی کاهل فرسدن التی قیل مقداری اعتبار ایدوب حساب مساحهٔ عالم اجسامی بیلمشلردر وبو فلك بروجك سطح مقعرینك مرکزمذکوردن مسافهٔ بعدنی تقریبا اوتوز اوچ کره بیك وبشیوز اون بیك درتیوز اللی فرسخ وفلك مرقومك ثخنی تقریبا اون بش بیك ودرتیوز اوتوز بر فرسخ بولمشلردر وکواکب ثوابتی التی قسم متفاوت بولوب قدر اول وقدر ثانی وقدر ثالث وقدر رابع وقدر خامس وقدر سادس برله تسمیه قیلمشلردر وقدر اولك اقطارینی فلك بروجك ثخننه مطابق ومساوی اون بش بیك درتیوز اوتوز بر فرسخ بولوب مقادیر اجرام کواکبی جرم کرهٔ زمینه قیاس ونسبتله بیان وعیان قیلمشلردر اما قدر اولك اجرامنی تقریبا التی بچق جرم ارض قدر کیل وفرض ایدوب قدر ثانی اجرامك بش بچق جرم ارض مقداری وقدر ثالث اجرامك درت بچق جرم زمین قدر وقدر رابع اجرامن اوچ بچق کرهٔ ارض کبی وقدر خامس اجرامن ایکی بچق کرهٔ زمین امثالی وقدر سادس اجرامن بر بچق طوب زمین مقداری بولمشلردر وبراهین هندسه ایله اثبات ایدوب حسابن المشلردر وجمیع کواکب ثوابت وسیاره‌یی کندی مواضعنده حرکت وضعیه ایله مرکزلری حولنده متحرك ودوار کوروب لا ساکن فی الافلاك مضمونته مطلع اولمشلردر (فسبحان الصانع الحکیم القادر القدیم جلت عظمته وعلت قدرته عن ادراك عقول الفحول *فصل ثالث* هیئت سماء سابعی وآنده اولان زحلی التی نوع ایله بیلدیرر (نوع اول) کوکب زحلك فلك ممثلنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردر که کواکب سبعهٔ سیاره‌نك سمواتی جمله‌سندن فلك زحلدر که فلك قمردن عد اولنجه فلك سابعدر وفلك شمسك فوقنده بولنوب افلاك علویه عنوانیله شهرتیاب اولان افلاك ثلثه‌نك اعلاسی واعظمیدر وکوکب زحل کیوان لقبیله ملقب اولوب اهل نجوم اکا نحس اکبر وهندو بکر دیمشلردر وبو فلکده آندن غیری کوکب یوقدر که بو فلکك حاکمی مجرد زحلدر اما مشتری سعادت کستره سعد اکبر ومریخ احمر جلاد منظره نحس اصغر دیمشلردر واما سعد اصغر اولان بانوی عذرا زهرهٔ زهرا و ممتزج اولان دبیر سما عطارد خوب سیما فلك شمسك تحتنده قرار ایتمکله سفلیین اسمیله تسمیه اولنوب ثلثهٔ علویه وسفلیین دینلوب جمله‌سنه نام دیکر ایله خمسهٔ متحیره دیمشلردر کذلك شمس منیره نیر اعظم وقمر خوب منظره نیر اصغر دینلوب بو جمله‌نك زمره‌سی سبعهٔ سیاره نامیله مشهور اولمشدر وارباب فن هیئت کوکب زحل ایچون اوچ عدد فلك اثبات ایدوب فلك اولی که فلك کلیدر مرکزده ومحورده وقطبلرده ومنطقه‌ده وحرکتده فلك بروجه مشابه اولدیغیچون بوکا فلك ممثل دیمشلردر وایکنجیسی فلك خارج المرکزدرکه ممثلك تحتنده متوازی السطحین واقع اولوب مرکز تدویری متحمل اولدیغندن بوکا فلك حامل دیمشلردر واوچنجی فلکی فلك تدویردرکه کوکب زحل آنك بر طرفنده مرکوز اولوب فلك تدویر کندی مرکزی اوزره حرکت وضعیه‌سیله دور ایلدکجه زحلی تحریك ایدوب معا تدویر ایلدیکیچون بوکا فلك تدویر دیمشلردر اما فلك ممثل که فلك کلیدر ایکی سطح متوازی برله محاط بر جرم کریدر وسطح اعلاسی فوقنده اولان فلك ثوابتك سطح مقعرینه وسطح ادناسی تحتنده اولان فلك مشترینك سطح محدبنه مماسدر وبو فلکك فوقنده وتحتنده بولنان افلاك سائرهٔ کلیه کبی اولا فلك اعظمك حرکت ذاتیه‌سنه تابع اولوب حرکت اولی ایله مرکز عالم حولنده شرقدن غربه حرکت قسریه ایله حرکت ایدر وثانیا کندی حرکت ذاتیه‌سیله مرکز عالم حولنده فلك ثامنك حرکتی قدر غربدن شرقه

آهسته کیدر فلاجرم فلك مرقومك تحتنده اولان کرات افلاك دخی بالعرض حرکت شرقیه ایله متصف اولوب وبالذات حرکت غربیه ایله متصف اولمشلردر بیانی کلاه جکدر (نوع ثانی) کوکب زحلك فلك خارج المرکزی هیئتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت عندنده کواکب سبعهٔ سیاره‌یه عارض اولان امور مختلفه‌نك تنظیم وتسویه‌سی افلاك کلیه‌نك ثخون ودرونلرنده مختلف الاطوار والادوار افلاك ثانیه وجزئیه اثباتنی اقتضا ایتمکله کوکب زحلك نظام حالیچون فلك ممثلك جرمی داخلنده یعنی ایکی سطح متوازی برله محاط اولان ثخنی درونده حامل نامیله فلك ثانی تقدیر ایتمشلردر وبو تعیین اولنان فلك ثانی ارضه شامل ومرکزی مرکز عالمدن کندی قطری اجزاسیله التی بچق درجه بعد ایله جهت اوجنه خارج ایکی سطح متوازی برله محاط بر جرم کریدر وبو کره‌نك سطح محدبی فلك اولك سطح محدبی ایله بر نقطه‌ده تماس ایتمشلردرکه اول نقطه اوج اسمیله مسمادر واول نقطه مرکز عالمه نسبتله ابعد نقاطدر وکوکب زحل اول نقطه‌یه کلدکده مرکز ارضدن بغایت بعید وعالی اولمشدر کذلك بو فلك ثانینك سطح مقعری فلك اولك سطح مقعرینه بر نقطهٔ مشترکه‌ده مماسدرکه اول نقطه‌یه حضیض اطلاق ایدرلر وبو نقطه مرکز عالمه نسبتله اقرب نقاطدر وکوکب مرقوم بو فلك حاملك حرکتیله بو نقطه‌یه کلدکده مرکز ارضه غایتله تقرب وتسفل ایتمش اولور پس بو تحریك تقدیرنجه اول فلك اولدن بو حامل نامیله مشهور اولان فلك ثانی افراز اولنوب بو صورته افراغ اولندقده فلك اولدن بالضروره مختلف الثخن ایکی کره کبیر وقالور که بری فلك ثانی‌یی حاوی وبری فلك ثانیله محوی‌در وکرهٔ حاویه‌نك رقیق جانب اوجه وغلیظی جانب حضیضه‌در وکرهٔ محویه‌نك رقیق وغلیظی بو حاویه‌نك خلافنه‌در وبو ایکی کره‌نك فلك ممثلی تتمیمده مدخللری اولدیغندن برینه متمم حاوی وبرینه متمم محوی تسمیه ایتمشلردر وهر فلکك بر حرکت مخصوصه ایله دخی حرکتی مقرر اولوب کندویه مخصوص محور وقطبلر اوزرنده دوران ایدوب دورینی تمام ایتمك امر محقق اولمغله فلك حامل زحل فلك بروجك تحتنده فلك ممثلی تحتنده حرکت ذاتیه‌سیله غربدن شرقه حرکت ایدوب کوکبی معا تحریك ایدر پس کوکب زحل آنکله کیدوب اون ایکی برجك هر برنده ایکی بچق سنه اقامت ایدوب یکرمی طقوز سنه بش ای التی کونده بر دوره‌سنی تمامیله تکمیل ایدر وفلك مرقوم ارضدن ابعد ودائره‌سی واسع اولمغله حرکت کوکب زحل تحتنده بولنان سیارات سائره‌دن اثقل کورینور سبحان الخالق المصور (نوع ثالث) کوکب زحلك فلك تدویرینی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت بنه تنظیم احوال کواکب ایچون مقدار مذکور ایله اکتفا ایتیوب انجق شمسده خارج المرکز اولان فلك ثانی برله اکتفا ایتمشلردر لکن سیارهٔ سائره‌ده ارضه غیر شامل افلاك صغار اثبات ایدوب افلاك تداویر تسمیه ایتمشلردر پس فلك تدویر فلك ممثل زحلده ارضه غیر شامل بر کوچك فلکدرکه کوکبك کندوسنی حامل وخارج المرکز اولان فلك ثانی مذکورك منطقه‌سندن مرکوز وبر حیثیتله مغرقدرکه تدویرك قطری حاملك ایکی سطحنده برابرجه مماسدر وفلك تدویر سطح واحد ایله محاط بر جرم مصمت کریدرکه فلك مائلك جرمی تحتنده کندی مکاننده حرکت وضعیه ایله غربدن شرقه یعنی توالی بروج اوزره دوران ایدوب بر طرفنده ایکی قطبی منصفنده مرکوز ومغرق اولان کوکب زحلی تدویر ایدر وبو فلك تدویر کندی مرکزی حولنده حرکت غربیه‌سیله بر کون بر کیجه‌ده کندی منطقه‌سنك اوچیوز التمش درجه‌سندن بر درجه‌یه قریب حرکتیله بو کوکبی وسط شمسه مطابق تحریك ایدرکه سنه‌ده بر کره دوره‌سن تمام ایدر وبو کا حرکت اختلاف کوکب دیرلر وکوکب زحل دخی سطح واحد ایله محاط بر جرم کری ومصمت ومضیٔ ومنیردر وفلك تدویری جرمنده بر حیثیتله مغرقدرکه سطح کوکب منطقهٔ تدویر اوزرنده سطح تدویره بر نقطهٔ مشترکه‌ده مماس اولمشدر یعنی جرم کوکب تمامه جرم تدویرده واقع اولوب ایکی قطبی منصفنده سطحی سطحنه تماس ایتمشدر وحاملك بر جانبنده حرکت وضعیهٔ تدویرکبی علی التوالی کوکب زحل دخی کندی مرکزی حولنده دوار اولدیغنی ارباب رصدك اکثری کورمشلردر چون فلك زحلك اجمال حالی تحریر وترتیب اجزاسی تقریر وشکل وهیئتی بو مقدار جه بیان وتصویر اولنمشدر پس بوکا قیاس ایله بونك جوفنده اولان فلك مشترینك وآنك داخلنده اولان فلك مریخك وفلك شمسك داخلنده بولنان فلك زهره‌نك اشکال واحوالی من کل الوجوه بو فلك زحله مشابهتلرندن بالجمله بیلنمشدر لکن حرکات افلاك ثلثهٔ مذکوره مختلف وصفات کواکبی مغایر وابعاد واجراملری متفاوت اولمغله هر برینك هیأت ومقادیر حرکاتن

وكواكب وصفاتن وابعاد واجرام كراتن بر رفصل ايله تفصيل وخواص مخصوصه لرين بيان ايتمك لازمدر (نوع رابع
كوكب زحلك استقامت واقامتك وبطؤ وسرعتن ورجوع وحيرتن وشمس ايله اولان ارتباط واحتراقن بيلديرر
(اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت ديمشلردركه سبعۀ سياره دن شمس وقمرك غيرى بشنه يعنى ثلثۀ علويه ايله
سفليه انكيچون خمسۀ متحيره دينلمشدركه بونلره كاه سرعت وكاه استقامت وكاه بطؤ وكاه اقامت وكاه رجوع
وينه اقامت آندن بطؤ وبعده استقامت وسرعت عارض وطارى اولور وبو احوالك بيانى بودركه
كوكب تدويرى اعلاسنده اولدقده كندى مركزى حركتى تدويرك مركزى حركتنه توالى بروج اوزره موافقت
ايدوب كوكب سريع الحركه كورينور وكوكب جانب تدويره برمقدار ميل ايتدكده مستقيم الحركة اولور
واسفله نزولى توسط ايلدكده كندى مركزى نزولده اولديغيچون حركتى كورنمز اولوب كوكب بطئ الحركه
كورينور وكوكب اسفل تدويره قريب اولدقده كندى مركزينك خلاف توالى حركتى تدويرى مركزينك
حركت حاملى برله على التوالى حركتنه برابر اولوب ايكى حركت بري برينه مقابل ومعارض اولديغيچون
كوكب مقيم كورينور وكوكب اسفل تدويره نزول ايتدكده كندى مركزى حركتى تدويرك مركزى حركتندن
زياده اولديغندن كوكب راجع كورينور ورجعت كوكب تمام اولوب ايكى حركت ينه مساوى كلدكده
ثانيا مقيم كورينور وبعد الاقامه صعود حالنده كندى حركتى ينه كورنمز اولوب كوكب ينه بطئ الحركه
كورينور وبعد البطؤ ينه مستقيم اولور حال بوكيم كوكب كندى تدويرنده حركت مستقيمه ايله دوره سن
اختلافسز تمام ايدرز براكه حركات افلاك ونجوم كندى كره لرى منطقه سنه نسبتله ابدا بسيط ومتشابهدر
وكوكبك رجعتندن مقدم اقامتنه مقام اول ومؤخرينه مقام ثانى ديرلر اما زحلك مدت رجوعى درت آى
واستقامتى سكز آى ويكرمى كوندر وشمس منيره قياس ايله خمسۀ متحيره يه ارتباطات واحتراقات هم عارض
اولمشدر اما كوكب زحلك دائما تدويرينك ذروۀ وسطيسندن كندى مركزى بعدى مركز شمسك فلك بروجدن
اولان موضع وسطيسندن مركز تدويرك موضع وسطيسى بعدى كبيدر پس كوكب زحل تدويرينك ذروۀ
وسطيسنده بولنديغى حالده ابدا مقارنۀ وسطيه ايله شمسه مقارن اولور زيرا كه مركز شمس مركز تدويردن بعيد
اولدقجه تدويرك ذروۀ وسطيسندن مركز كوكب دخى بعد شمس مقدارى بعيد اولور تا شمس منير مركز تدويره
مقابل اولنجيه دكين كوكب دخى حضيض تدويره نزول ايدر پس كوكب زحلك شمس ايله قران واحتراقى
مدار تدويرينك ذروه سنده بولنديغى حالده مصادف اولور وشمس ايله مقابل اولمسى تدوير حضيضنده بولنديغى
حالده اولور وكوكب مشترى ومريخك دخى ارتباطلرى بونك كبى بولنور وهر برى كندى فصلنده تفصيل
اولنور وكوكب زحلك هر ايكى احتراقى ميانده اولان مدتى برسنه واون اوچ كوندر زيرا كه هر اوچيوز التمش
سكز كونده بركره فلك بروجده مكان شمسه كلوب انكله كورنمز غيوب مقارن اولمش اعتبار ايله قران واحتراق
دينلمشدر وكوكب زحلك فلك حاملك منطقة البروجدن جانب جنوب وشماله ايكيشر بچق درجه ميلى
موجود ايكن فلك تدويرينك دخى ذروۀ مرئيسى وحضيض مرئيسى فلك مائلندن كاه جنوبه وكاه شماله
درت بچق درجه قدر مائل اولديغندن بو كوكبك سيرنده اختلاف عرضى بولنوب متحير كبى كورينوب انكله
تسميه اولنمشدر * نوع خامس * كوكب زحلك اوج وحضيضنى ورأس وذنب جوزهرلرينى بيلديرر (اى عزيز
معلوم اولسونكه اهل هيئت ديمشلردركه سبعۀ سياره دن هر كوكبك براوجى واردركه اول اكا بالغ اولدقده
كندى فلكندن ارضدن بغايت مرتفع وبعيد اولمش اولور واوجك مقابلى اولان موضعه حضيض ديرلركه
كوكب اكا كلدكده ارضه قريب اولمغله كندى فلكنده بغايت اسفله نزول ايتمش اولور پس كوكب اوجنده
اولدقجه قوت بولوب حضيضه كلدكده ضعيف اولور واول فلكينك نصف اولنده اولدقجه حضيضه هابط
اولوب نصف ثانيده اوجه صاعد اولور واوجلرله حضيضلر ما بينلرى مسافه سى متعيندر وهر كز متغير اولمز زيراكه
فلك بروجدن مواضع اوجات بيلنسه آنلرك مقابلى مواضع حضيضات اعتبار اولنور وعكسيله دخى بولنور
ورأسلر مواضعى بيلندكده ذنبلر مواضعى دخى بيلنور وعكسيله هم تعيين اولنور زيراكه اوجات مقابلى حضيضات
اولديغى كبى جوزهرات مقابلى نوبهرات بولنور اما جوزهر اول موضعدركه آنده افلاك سياره ايله فلك بروج
تقاطع ايتمشدر وايكى موضعلرنده ايكى تقاطع نقطه لرى حادث اولمشدركه برى برينه مقابل كلمشدر پس اول

ايكى

ايكى نقطه نك برينه رأس وجوزهر ديرلر وبو اول نقطه دركه آندن كوكب مفارقت ايلدكده آنك عرضى
شمالى اولور واول نقطه نك مقابلى اولان نقطه يه ذنب ونوبهر ديرلر وبو اول نقطه دركه آندن كوكب تجاوز ايلدكده
آنك عرضى جنوبى اولور وبونده عرضدن مراد طريقت شمسدن كوكبك شمالى وجنوبى بولنان بعديدر اما اوج
زحل ايكى جوزهرى نقطه لرى منتصفنده يعنى فلك مائلنك منطقة البروجدن جانب شماله غايت ميلندن
على التوالى اللى درجه متأخردر چونكه اوج قمردن ماعدا اوجات وجوزهرات سيارات فلك ثوابتك
حركت بطيئه سنه موافق ومطابق متحركدرلر پس تاريخ اسكندر روميك بيك بشيوز اون يدى سنه سنده
اوج زحل برج قوسك طقوز بچق درجه سنده اولوب حضيضى دخى مقابل قوس اولان برج جوزانك كذلك
طقوز بچق درجه سنده متعين اولمشدى ورأس جوزهرى برج سرطانك اون طقوز بچق درجه سنده اولوب
ذنب نوبهرى دخى مقابل سرطان اولان برج جديك كذلك اون طقوز بچق درجه سنده متبين اولمشدى لكن
چونكه حالا تاريخ رومى ماه آذر ابتداسنده ايكى بيك التمش طقوز سنه يه ابتدا ايتمشدر وتاريخ هجرت هم بيك يوز
يتمشه يتمشدر پس اكثر اهل نجوم اتفاقى اوزره اوجات وجوزهراتك هر يتمش سنۀ شمسيه ده بر درجه حركتلرى
حسابيله عشر تاريخندن بو تاريخه كلنجيه دكين هر برى تقريبا سكز درجه حركت ايتمشدر وحالا اوج زحل
برج قوسك اون يدى بچق درجه سنه وحضيضى جوزانك اول عدد درجه سنه كتمشدر ونقطۀ رأسى
برج سرطانك يكرمى يدى بچق درجه سنه ونقطۀ ذنبى جدينك كذلك اول مقدار درجه سنه يتمشدر پس
بو منوال مذكوره قياس ايله هر تاريخده مواضع اوجات وجوزهرات بيلنور * نوع سادس * كوكب زحلك
طبيعت واوصافنى ومسافۀ بعدنى ومساحۀ جرمنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل نجوم ديمشلردركه
بو كوكب زحلك طبيعتى افراط ايله بارد ويابسدر ومذكر نهارى بولنوب نحس اكبر بيلنمشدر وبوكا نظر مورث غم
وكدردر نته كيم زهرۀ زهرايه نظر موجب سرور وصفا بولنمشدر وبو كوكبه حمق وجهل وجبن وبخل وحقد وكذب
ولوم وغم وكسل وغباوت وضرر اسناد ونسبت قيلنمشدر وبو كوكب ارحامه واقع اولان نطفه لره طالع اولسه
بونك طبيعتى واوصافى اول نطفه لره اذن بارى برله سرايت ايدوب اول جبلتله ولادت ايتدكدنصكره آنلرده بو اوصافك
ظهورى تجربه اولنمشدر وبو كوكب حاكم ليلۀ اربعا ويوم سبت بولنمشدر واول ايله بو نهارك اولكى ساعتلرى
بوكا نسبت قيلنمشدر واصحاب ارصاد وارباب هندسه وحساب اتفاقلريله سطح محدب فلك زحلك مركز عالمدن
مسافۀ بعدى تقريبا اوتوز اوچ بيك كره بيك وبشيوز اون بيك ودرتيوز اللى فرسخ بولنمشدر وسطح مقعر فلك
مذكورك مركزدن بوردن مسافۀ بعدى تقريبا يكرمى ايكى بيك كره بيك وطقوز يوز طقسان ايكى بيك ودرتيوز
سكسان يدى فرسخ كيل اولنمشدر وبو فلك كالينك ثخنى اون بيك كره بيك وبشيوز اون يدى بيك وطقوز يوز
التمش اوچ فرسخ تقدير وتخمين قيلنمشدر وكوكب زحلك جرمى كرۀ ارض مقدارى بولنديغى براهين هندسيه
وحسابيه ايله اثبات اولنمشدر اما بزم بو افلاك ونجوم احوالنى اجمال مرقوم اوزره ايراديمزدن مراديمز بو كار
خانۀ عبرتده كار وبار الهى بى سير ايله عجايب صنعنه حيران اولوب صانعن بيلمكدر وجمله دن اكا توجه قيلمقدر
وبز بو كتابده كتابت ايلديكمز اجرام كواكبدن مراد اجرام حقيقيدركه مساحه وكيل حسبيله نفس امرده
مقادير اجسامدر زيرا بعض يرلرده قران واحتراق ومحاق اوقاتن تعيين ايچون كوكبك بعد وقربى حيثيتيله ورؤيت
حسبيله اصابع فرض اولنان اجرام اعتبارى دكلدر بلكه نفس الامرى بياندر * فصل رابع * هيئت سماء
سادسى وآنده حاكم اولان كوكب مشترينك اوصافن بش نوع ايله بيان ايدر * نوع اول * كوكب مشترينك
فلك ممثلنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت ديمشلردركه سبعۀ سياره نك سماواتى زمره سندن
فلك مشتريدركه فلك قمره نسبتله فلك سادسدر وفلك شمسك فوقنده بولنوب افلاك علويه نامیله شهرتياب اولان
افلاك ثلاثه نك اوسطى اولوب كوكب مشترى سعادت مظهر فقط آنده حاكم بولنمشدر وطبيعتى عدالتندن
سعد اكبر تسميه اولنمشدر وارباب فن هيئت كوكب مشترى ايچون دخى اوچ عدد فلك اثبات ايدوب نظامن
ويرمشلردركه فلك اولى مركزده ومنطقه ده وقطبلرده وحركتده فلك بروجه مشابه وممثلدر وفلك ثانيسى خارج
المركزدركه ينه فلك ممثلك ثخننده متوازى السطحين واقع اولوب مركز تدويرى حاملدر وفلك ثالثى فلك تدويردركه
كوكب مشترى آنك برطرفنده مركوز اولوب اول كندى مركزى اوزرنده حركت ايلدكجه بو كوكب دخى آنكله

دواردراما کوکب مشترینک فلک ممثلی که فلک کلیدر اول ایکی سطح متوازی برله محاط برجرم کریدر وسطح
اعلاسی کندی فوقنده اولان فلک زحلک سطح مقعرینه وسطح اسفلی التنده اولان فلک مریخک سطح محدبنه
تماس ایتمشدر وبو فلک ممثل کندی فوقنده وتحتنده بولنان افلاک سائره کبی اولا فلک اعظمک حرکتنه تابع اولوب
حرکت اولی ایله مرکز عالم حولنده شرقدن غربه قسر ایله حرکت ایدر وثانیا کندی حرکت ذاتیه سیله مرکز عالم
حولنده فلک ثامنک حرکتی قدر غربدن شرقه آهسته کیدر کانه فلک ثامنک تحریکیله حرکت ایدر پس اوج
وحضیض ورأس وذنب بو نکله یتمش ییلده بر درجه کیدر ✳نوع ثانی✳ کوکب مشترینک فلک خارج المرکزنی
شکل وحرکتیله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه بو کوکب مشترینک نظام حالی
ایچون فلک ممثلینک ثخنی درونده حامل نامیله تعیین اولنان فلک ثانیدرکه ارضه شامل ومرکزی مرکز عالمدن
کندی قطری اجزاسیله بش بچق درجه بعد ایله جهت اوجنه خارج ومائل ایکی سطحی متوازی برله محاط برجرم
کریدر وبو کره نک سطح محدبی فلک اولک سطح محدبنه بر نقطه ده تماس ایتمشدرکه اول نقطه یه اوج دیرلر واول نقطه
مرکز عالمه قیاس ایله ابعد نقاط اولمغله کوکب مشتری اول نقطه یه کلدکده مرکز ارضدن بغایت بعید وعالی اولور
کذلک بو فلک ثانینک سطح مقعری فلک اولک سطح مقعرینه بر نقطهٔ مشترکه ده مماسدرکه اول نقطه یه حضیض
اطلاق ایدرلر زیرا که مرکز عالمه نسبتله اقرب نقاط اودر وکوکب مرقوم بو فلک حاملک حرکتیله اول نقطه یه نزول
ایتدکده مرکز ارضه غایتله تقرب وتسفل ایتمش اولور پس بو تعیین اوزره فلک اولدن فلک ثانی افراز اولنوب شکل
مزبوره افراغ اولندقده فلک اولدن بالضروره مختلف الثخن ایکی کره قالورکه بری فلک ثانی یی حاوی وبری فلک
ثانی برله محوریدر وکرهٔ حاویه نک رقتی جانب اوجه وغلظتی جانب حضیضه در وکرهٔ محویه نک رقتی وغلظتی
کرهٔ حاویه نک خلافنه در وبو ایکی کره نک اتمام فلکده مدخللری تمام اولمغله برینه متمم حاوی وبرینه متمم محوی
دیرلر وهر فلکک بر مخصوص حرکتی متعین اولوب کندویه مخصوص محور وقطبلر اوزرنده دوران ایدوب دورنی
تمام ایتمک محقق اولمغله فلک مائل مشتری فلک ممثل زحلک زیرنده کندی فلک ممثلی ثخننده حرکت وضعیهٔ
ذاتیه سیله غربدن شرقه حرکت ایدوب کوکبی معا تحریک ایدر پس بو کوکب انکله هر برجده بر سنه مکث ایدرک
اون ایکی سنه ده بر دوره سن تمام ایدر فلک مرقوم کندی زیرنده اولان افلاکه نسبتله ارضدن ابعد ودائره سی اوسع
اولدیغندن حرکت کوکبی مشتری تحتنده بولنان سیارات سائره حرکاتندن اثقل کورینور (نوع ثالث) کوکب
مشترینک فلک تدویرینی هیئت وحرکتیله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت بو کوکب مشترینک
دخی تنظیم احوالنه تعیین مقدار مذکور ایله اکتفا ایتیوب ارضه شامل اولمیان بر کوچک فلک هم اثبات ایدوب
اکا فلک تدویر دیمشلردر پس فلک تدویر فلک ممثل مشتریده ارضه غیر شامل بر کوچک فلکدرکه بو کوکبک
کندیسنی حامل وخارج المرکز اولان فلک ثانی یی مائل منطقه سنه داخل وبر حیثیتله مغرقدرکه قطر وتدویر
سطحین حامله مماسدر وبو فلک تدویر سطح واحد ایله محاط بر جرم مصمت کریدر وکندی مکاننده فلک مائلک جرمنده
حرکت وضعیه ایله غربدن شرقه علی التوالی دوران ایدوب بر طرفنده مرکوز اولان کوکب مذکوری معا تدویر
وبو فلک مذکورک کندی مرکزی حولنده اولان حرکت غریبهٔ مزبوره سیله بو فلک بو کوکبی بر کون وبر کیجه ده
کندی منطقه سنک اوچیوز التمش درجه سندن تقریبا بر درجه قدر مسافه الوب کیدر یعنی سیر وسط شمس
مقداری تحریک ایدرکه سنه ده بر دوره سنی تمام ایدر وبو حرکتنه حرکت اختلاف کوکب وحرکت خاصهٔ کوکب
دیرلر وبو کوکب مشتری دخی سطح واحد برله محاط بر جرم کری ومصمت ومنیردر وفلک تدویری جرمنده
بر حیثیتله مغرقدرکه سطح کوکب تدویرک ایکی قطبی منتصفنده بر طرفده واقع منطقه سی عندنده بر نقطهٔ
مشترکه ده سطح تدویره تماس ایتمشدر یعنی کوکب تمامیله جرم تدویرده واقع اولوب سطحی سطحنه مماس
اولمشدر وحاملک بر جانبنده فلک تدویرک وجه مشروح اوزره حرکت وضعیه سی مثلی بو کوکبک دخی تدویری
جانبنده علی التوالی کندی مرکزی اوزرنده حرکت دوریه سنی اکثر ارباب ارصاد مشاهده ایدوب لاساکن
فی الافلاک دیمشلردر ✳نوع رابع✳ کوکب مشترینک سرعت واستقامتنی وبطؤ واقامتنی ورجوع وحیرتنی
وشمس ایله اولان ارتباط واحتراقنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه کوکب
مشتری یه هم کاه سرعت وکاه استقامت وکاه بطؤ وکاه اقامت وکاه رجوع وکاه بو احوالی اعادت عارض وطاری

اولور وبو احوالک بیانی بودرکه بو کوکب تدویری اعلاسنده بولندقده کندی مرکزی حرکتی فلک تدویرک
مرکزی حرکتنه توالیٔ بروج اوزره موافقت ومرافقت ایلمه سیله کوکب سریع الحرکه کورینور وچون
کوکب اسفل تدویره بر مقدار میل ایدوب مستقیم الحرکه اولور وکوکب اسفل تدویره نزولی توسط ایلسه
بطیٔ الحرکه کورینور زیرا که کوکبک کندی مرکزی نزولده اولدیغندن حرکتی کورنمز اولور وکوکب اسفل
تدویره قریب اولدقده کندی مرکزینک خلاف توالیٔ حرکتی تدویری مرکزینک حاملی حرکتیله علی التوالی
اولان حرکتنه مساوی اولوب ایکی حرکت بری برینه مقابل کلوب معارض اولدیغیچون کوکب مقیم کورینور
وکوکب اسفل تدویرده بولندقده کندی مرکزی حرکتی مرکز تدویرک حرکتندن زیاده اولوب کوکب راجع
کورینور ورجعت کوکب تمام اولوب ایکی حرکت ینه مساوی اولدقده ثانیا مقیم کورینور وبعد الاقامه ینه بطیٔ
کورینور زیرا که کوکبک کندی مرکزی متصاعد اولمغله حرکتی کورنمز اولوب انجق مرکز تدویر حرکتی کورینور
وبعد البطؤ ینه مستقیم وسریع کورینور حال بو کیم کوکب کندی تدویرنده بر سیاق اوزره دورینی اختلافسز
تمام ایدر زیرا که حرکات افلاک ونجوم کندی کره لری منطقه سنه قیاس ایله متشابه ومستقیمدر وکوکبک
رجعتندن مقدم اقامتنه مقام اول وموخرینه مقام ثانی دیرلر اما مشترینک مدت رجوعی درت آی واستقامتی
سکز آی وطقوز کوندر وبو کوکبک فلک مائلی جنوب وشماله منطقة البروجدن بربچق درجه میلی وار ایکن
فلک تدویرینک دخی ذروهٔ مرئیسی وحضیض مرئیسی فلک مائلدن کاه جانب جنوبه وکاه جانب شماله مائل
اولوب ایکی بچق درجه اختلاف عرضی بولنمغله سیرنده متحیر کبی کورینوب انکله تسمیه اولنمشدر وبو کوکب
مشتری یه آفتاب عالمتابه نسبتله عارض اولان ارتباط واحتراقک بیانی بودرکه بو کوکبک زحل کبی دائما
تدویرینک ذروهٔ وسطیسندن کندی جرمنک مرکزی بعدی مرکز آفتابک فلک بروجده اولان موضع وسطیسندن
مرکز تدویرک موضع وسطیسی بعدی کبیدر پس کوکب مشتری تدویرینک ذروهٔ وسطیسنده بولندیغی حالده
ابدا شمس ایله مقارن اولور زیرا که مرکز شمس مرکز تدویردن تباعد ایلدکجه تدویرک ذروهٔ وسطیسندن مرکز
کوکب دخی بعد شمس مقداری بعید اولور تا شمس مرکز تدویره مقابل اولدقده کوکب دخی حضیض تدویره
نزول ایتمش اولور پس بو کوکبک شمس منیر ایله قران واحتراقی ابدا تدویرینک ذروه سنده بولندیغی حالده واقع اولور
وشمس ایله مقابله سی تدویری حضیضنده ایکن حاصل اولور وبو کوکبک ایکی احتراقی بیننده اولان مدت بر سنه
واوتوز اوچ کوندر ✳نوع خامس✳ کوکب مشترینک اوج وحضیضنی ورأس وذنب وعقده لرینی وطبیعت
واوصافنی ومسافهٔ بعدنی ومقدار جرمنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه کوکب
مشترینک اوجی ایکی جوزهری نقطه لری منتصفندن یعنی فلک مائلک منطقة البروجدن جانب شماله غایت
میلندن لا علی التوالی یکرمی درجه متقدمدر پس اوج مشتری عقدهٔ رأسندن یتمش درجه متأخردر وزحل
ایله مشتریدن غیری کواکب متحیره نک اوجلری عقدهٔ رأسلرندن طقسان درجه متأخر منتصف شمالیده واقعدر
چونکه اوجات وجوزهرات بالاده بیان اولندیغی اوزره فلک ثوابته مطابق حرکت ایدرلر پس اوج مشترینک
فلک بروجدن مکان تاریخ رومینک غنیز سنه سنده برج سنبله نک اون طقوز بچق درجه سنده متعین اولمشدی
وحضیضی دخی مقابلده برج حوتک کذلک اون طقوز بچق درجه سنده وصول بولمشدی ورأس جوزهری
برج سرطانک طقوز بچق درجه سنه کلمشدی وذنب نوبهری برج جدیک کذلک طقوز بچق درجه سنده
قالمشدی وحالا تاریخ رومی ایکی بیک التمش طقوز سنه یه ایروب تاریخ هجرت هم بیک یوز یتمش ساله یتمشدر
پس غنیز تاریخندن بو تاریخه کانجیه دک هر یتمش سنه یی بر درجه یه توزیع ایله اوجات وجوزهراتک هر بری
تقریبا سکز درجه مسافه کتمشدر ومنوال مذکور اوزره حساب ایتمک هر تاریخده مواضع اوجات
وجوزهراتی متعین ایدر واما کوکب مشترینک طبیعت واوصاف حمیده سنده اهل نجوم اتفاق ایدوب
دیمشلردرکه مشترینک طبیعتی اعتدال اوزره حار ورطب اولوب مذکر نهاری اولمغله سعد اکبر نامیله تسمیه
اولنمشدر وبو کوکبک اوصافی جهد دین وعلم وحلم وحیا وسخا وتواضع وکرم وعقل وعفاف وطلاقت وفصاحت
بولنمشدر پس بو کوکب ارحامه واقع اولان نطفه لره حین وقوعنده طالع دوشسه امر حق ایله بونک طبیعی
سلیمه سی واوصاف حمیده سی آنلره سرایتله خلق وخوی اولوب طالعلری مشتری حکم اولنور ✳السعید

من سعد فی بطن امه * مضمونجه آنلر اول سعادتله دنیایه کلوب هر بری برکونه سعید مادرزاد بولنور وبو کوکب حاکم لیلهٔ اثنین ویوم خمیس بولنمشدر واول شبك بعد الغروب وبو روزك بعد الطلوع بر زمان ساعتلری بو کوکبه نسبت قیلنمشدر واما کوکب مشتری نك وفلك ممثلك مسافهٔ بعدلرنده ومقدار ثخن وجرملرنده اصحاب ارصاد وارباب هندسه وحساب اتفاق ایدوب دیمشلردرکه سطح محدب فلك ممثل مشتری نك مرکز عالمدن مسافهٔ بعدی تقریبا یکرمی ایکی بیك کره بیك وطقوز یوز طقسان ایکی بیك ودرت یوز سکسان یدی فرسخ کیل اولنمشدر وسطح مقعر فلك مزبورك مرکز مذکوردن مسافهٔ بعدی تقریبا اون درت بیك کره بیك ویدی یوز یتمش بر بیك وطقوز یوز قرق درت فرسخ حساب قیلنمشدر وبو فلك ممثل کلینك ثخنی تقریبا سکز بیك کره بیك وایکی یوز یکرمی بیك وبشیوز قرق اوچ فرسخ بولنمشدر وکوکب مشتری نك جرمی تقریبا نصف جرم ارض قدر بولنوب جمله سی براهین ایله اثبات اولنمشدر والله اعلم * فصل خامس * هیئت سماء خامسی وآنده حاکم اولان کوکب مریخك اوصافنی بش نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) کوکب مریخك فلك ممثلنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه سبعهٔ سیاره نك سماواتی زمره سندن معدود فلك مریخدرکه فلك قمره نسبتله فلك خامسدر وفلك خورشیدك فوقنده بولنوب افلاك علویه نامیله مشهور اولان افلاك ثلثه نك اسفلی وارضه اقربی اولوب کوکب مریخ احمر فقط آنده حاکم بولنوب نحس اصغر تسمیه اولنمشدر واصحاب فن هیئت کوکب مریخ ایچون دخی اوچ عدد فلك اثبات ایدوب نظامن ویرمشلردرکه اول فلك اولی مرکزده ومنطقه ده وقطبلرده وحرکتده فلك بروجه مشابه ومماثلدر وفلك ثانیسی خارج المرکزدرکه بو فلك اولك ثخننده متوازی السطحین واقع اولوب مرکز تدویری حاملدر وفلك ثالثی فلك تدویردرکه کوکب مریخ انك بر طرفنده مرکوز اولوب تدویر کندی مرکزی اوزرنده حرکت وضعیه ایله حرکت ایلدکجه مریخی دخی معا تدویر ایدر اما کوکب مریخك فلك ممثلی که فلك کلیدر ایکی سطح متوازی برله محاط بر جرم کری الشکلدر وسطح اعلاسی فوقنده بولنان فلك مشتری نك سطح مقعرینه وسطح اسفلی تحتنده اولان فلك خورشیدك سطح محدبنه مماسدر وبو فلك ممثل کندی فوقنده وتحتنده اولان افلاك سائرهٔ متعدده کبی اولا فلك اعظمك حرکت ذاتیهٔ سریعه سنه تابع اولوب اول حرکت اولی ایله مرکز عالم حوالنده شرقدن غربه جبرا ایله حرکت ایدر وثانیا کندی حرکت ذاتیه سیله مرکز عالم حوالنده فلك ثامنك حرکت بطیه سی قدر غربدن شرقه آهسته کیدرکانه فلك ثامنك تحریکیله حرکت ایدر پس اوج وحضیض وجوزهر نقطه لری بو حرکتله هر یتمش سنه ده انجق بر درجه قدر کندی منطقه سندن قطع ایدر (نوع ثانی) * کوکب مریخك فلك خارج المرکزینی هیئت وحرکتیله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه بو کوکب مریخك نظام حالی ایچون فلك ممثلنك ثخنی داخلنده حامل نامیله تعیین اولنان فلك ثانیدرکه ارضه شامل ومرکزی مرکز عالمدن کندی قطری اجزاسیله اون ایکی درجه مسافه ایله جهت اوجنه خارج ایکی سطح متوازی برله محاط بر جرم کریدر وبو کره نك سطح محدبی فلك اولك سطح محدبی ایله بر نقطهٔ مشترکه ده تماس ایتمشدرکه اول نقطه یه اوج اطلاق ایدرلر واول نقطه مرکز عالمه قیاس ایله ابعد نقاط اولدیغندن کوکب مریخ حرکت حاملیله اول نقطه یه کلدکده مرکز ارضدن بغایت بعید وعالی اولور کذلك بو فلك ثانینك سطح مقعری فلك اولك سطح مقعرینه بر نقطهٔ مشترکه ده مماسدرکه اول نقطه یه حضیض دیرلر زیرا که مرکز عالمه نسبتله اقرب نقاط اولوب کوکب مرقوم بو فلك حاملی حرکتیله اول نقطه یه نزول ایتدکده مرکز ارضه بغایت متقرب ومتسفل اولمش اولور پس وجه مشروح اوزره فلك اولدن فلك ثانی افراز اولنوب صورت مذکوره یه افراغ اولندقده فلك اولدن بالضروره مختلف الثخن ایکی کره حادث اولورکه بری فلك ثانی یی حاوی وبری فلك ثانی برله محوی در وکرهٔ حاویه نك رقیق جانب اوجه وغلیظ جانب حضیضه اولور وکرهٔ محویه نك رقت وغلظتی کرهٔ حاویه نك خلافنه کلور وبو ایکی کره نك اتمام فلکده مدخللری تمام اولمغله بر بینه متمم حاوی وبر بینه متمم محوی دیرلر وهر بر فلکك بر مخصوص حرکتی متعین اولوب کندویه مخصوص محور وقطبلر اوزرنده دوران ایدوب دورنی تمام ایتمك امر محقق اولمغله فلك مائل مریخ دخی فلك کلی مشتری زیرنده کندی فلك ممثلی تحتنده کندی مرکزی حوالنده حرکت وضعیهٔ ذاتیه سیله غربدن شرقه حرکت ایدوب کوکب مریخی معا تحریك ایدر پس کوکب مرقوم استقامتنده بر برجده قرق کون

مقداری

مقداری مکث ایدوب رجوعی حالنده بر برجده یدی آی قدر مقیم اولوب تقریبا ایکی سنه ده بر دوره سنی تمام ایدر وفلك مرقوم کندی زیرنده بولنان افلاکه نسبتله ارضدن ابعد ودائره سی اوسع اولدیغیچون حرکت کوکب مریخ تحتنده اولان سیارات سائره حرکاتندن اثقل وابطأ کورینور * نوع ثالث * کوکب مریخك فلك تدویرینی شکل وحرکتیله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت بو کوکب مریخك دخی تنظیم احوالنه تعیین مقدار مذکور ایله اکتفا ایتمیوب ارضه شامل اولمیان بر کوچك فلك هم اثبات ایدوب اکا فلك تدویر دیمشلردر پس فلك تدویر فلك ممثل مریخده ارضه غیر شامل وکندی فلك حاملنه نسبتله بر کوچك فلکدرکه فلك ممثل شمسدن اعظم واوسعدر وکوکبك کندوسنی حامل وانکله مرصعدر وخارج المرکز اولان فلك ثانی مائلنك منطقه سنده مرکوز وبر حیثیتله مغرقدرکه قطر تدویر سطحین حامله مماسدر وفلك تدویر سطح واحد ایله محاط بر جرم مصمت کریدر وکندی مکاننده فلك مائلك جرمنده حرکت وضعیه ایله غربدن شرقه علی التوالی دوران ایدوب بر جانبنده مرکوز اولان کوکب مذکوری معا تدویر ایدر وبو فلك مذکور کندی مرکزی حوالنده حرکت غریبهٔ مذکوره سیله کوکب مزبوری بر کون وبر کیجه ده کندی منطقه سنك اوچیوز التمش درجه سندن تقریبا بر درجه قدر مسافه الوب کیدر یعنی سیر وسط شمس مقداری تحریك ایدوب سنه ده بر دوره سنی تمام ایدر وبو حرکته حرکت اختلاف کوکب وحرکت خاصهٔ کوکب دیرلر وبو کوکب مریخ دخی سطح واحد برله محاط بر جرم کری ومصمت ومنیردر وکندی فلك تدویری جرمنده بر حیثیتله مغرقدرکه سطح کوکب بو تدویرك ایکی قطبی منتصفنده منطقه سی عندنده بر طرفده واقع بر نقطهٔ مشترکه ده سطح تدویره مماسدر یعنی کوکب تمامیله جرم تدویرده واقع اولوب سطحی سطحنه تماس ایتمشدر وحاملك بر طرفنده فلك تدویرك بیان اولنان حرکتی کبی بو کوکبك دخی فلك تدویری جانبنده کندی مرکزی حوالنده علی التوالی حرکت وضعیهٔ دوریه سنی اصحاب ارصاد جدیده رأی العین مشاهده ایدوب تحقیقنه ایرمشلردر * نوع رابع * کوکب مریخك سرعت واستقامتنی وبطوء واقامتنی ورجوع وحیرتنی وشمس ایله اولان ارتباط واحتراقنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه کوکب مریخه دخی کاه سرعت وکاه استقامت وکاه بطوء وکاه اقامت وکاه رجوع وکاه سیرنده حیرت عارض وطاری اولور وبو احوالك بیانی بودرکه بو کوکب فلك تدویری اعلاسنده بولندقده کندی مرکزی حرکتی فلك تدویرینك مرکزی حرکتنه توالی بروج اوزره موافقت ومرافقت ایتمسیله کوکب سریع الحرکه کورینور وچون کوکب جانب تدویره بر مقدار میل ایدر اولدقده مستقیم الحرکه کورینور وکوکب اسفل تدویره نزولده توسط ایسه بطیء الحرکه کورینور زیرا که کوکبك کندی مرکزی نزولده اولدیغندن حرکتی کورنمز اولوب بر حرکت مرکز تدویر کورینور وکوکب اسفل تدویره قریب اولدقده کندی مرکزینك خلاف توالی حرکتی تدویری ومرکزینك حاملی حرکتیله علی التوالی اولان حرکتنه مساوی کلوب ایکی حرکت بری برینه مقابل ومعارض اولمغله کوکب مقیم کورینور وکوکب اسفل تدویره نزول ایتدکده کندی مرکزی حرکتی مرکز تدویرك حرکتندن زیاده اولوب کوکب راجع کورینور ورجعت کوکب تمام اولوب ایکی حرکت بینه مساوی اولدقده ثانیا مقیم کورینور وبعد الاقامه بینه بطیء کورینور زیرا که کوکبك کندی مرکزی اوج تدویره صاعد اولمغله حرکتی کورنمز اولوب انجق مرکز تدویرك حرکتی کورینور وبعد البطوء بینه مستقیم وسریع اولور حال بوکیم کوکب کندی تدویرنده دورینی بر سیاق اوزره اختلافسز تمام ایدر زیرا که حرکات افلاك ونجوم کندی کره لری منطقه سنه نسبتله متشابه وبسیط ومستقیمدر وکوکبك رجعتندن مقدم اقامتنه مقام اول ومؤخرینه مقام ثانی دیرلر واما مریخك مدت رجوعی ایکی آی واون یدی کوندر ومدت استقامتی یکرمی اوچ آی واوچ کوندر وبو کوکبك فلك مائلی منطقة البروجدن جنوب وشماله بر درجه مائل ایکن فلك تدویرینك دخی ذروهٔ مرئیسی وحضیض مرئیسی فلك مائلندن کاه جانب جنوبه وکاه جانب شماله مائل اولوب تقریبا ایکی بچق درجه اختلاف عرضی دخی بولنوب سیرنده متحیر کبی کورینوب انکله تسمیه اولنمشدر وآفتاب عالمتابه نسبتله بو کوکب مریخه عارض اولان ارتباط واحتراقنك بیانی بودرکه بو کوکبك زحل ومشتری کبی ابدا تدویرینك ذروهٔ وسطیسندن کندی جرمنك مرکز بعدی مرکز آفتابك فلك بروجده اولان موضعی وسطیسندن

مركز تدویرك موضع وسطیسی بعدی كیدر پس كوكب مریخ آنلركبی تدویرنك ذروهٔ وسطیسنده بولندیغی حالده ابدا شمسه مقارنهٔ وسطیه ایله مقارن اولور زیرا كه مركز شمس مركز تدویردن بعید اولدقجه مركز كوكب دخی تدویرك ذروهٔ وسطیسندن بعد شمس مقداری بعید اولور تا شمس مركز تدویره مقابل اولنجیه دك كوكب دخی حضیض تدویره نزول ایدر پس كوكب مریخك آفتاب عالمتاب ایله قران واحتراقی ابدا تدویرینك ذروه سنده بولندیغی حالده واقع اولور وشمس ایله مقابله سی تدویری حضیضنده اولدیغی حینده حاصل اولور وبو كوكب مریخ شمس ایله حین مقارنه ده ارالرنده بولنان مسافه حین مقابله ده بولنان مسافه دن ابعد واكثر مشاهده اولنمشدر زیرا كه حین مقارنه ده شمس ایله مریخ آره سنده واقع اولان تدویرینك قطری حین مقابله ده واقع اولان قطر ممثل شمسدن اعظم واطول بولنمشدر فسبحان الصانع الحكیم القادر القیوم الذی جعل تدویر المریخ اعظم من فلك الشمس وجعل الشمس انور واكبر من جمیع النجوم * وبو كوكب مریخك ایكی احتراقی میاننده بولنان مدت ایكی سنه وقرق طقوز كون حساب اولنمشدر (نوع خامس) كوكب مریخك اوج وحضیضنی ورأس وذنب عقده لرینی وطبیعت واوصافنی ومسافهٔ بعدنی ومقدار جرمنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل هیئت دیمشلردركه كوكب مریخك اوجی ایكی جوزهری نقطه لری منتصفنده یعنی فلك مائلنك منطقة البروجدن جانب شماله غایت میلنده واقع اولشدركه عقدهٔ رأسدن طقسان درجه متأخردر چونكه اوجات وجوزهرات بالاده بیان اولندیغی اوزره فلك بروجك حركتنه موافق حركت ایدرلر واوج مریخك فلك بروجدن مكانی تاریخ رومینك غنیز سنه سنده برج اسدك اون برنجی درجه سنده وحضیضی مكان برج دلوك كذلك اون برنجی درجه سنده متعین ایدی ونقطهٔ رأسی مكانی برج ثورك اون برنجی درجه سنده ونقطهٔ ذنبی مكانی برج عقربك كذلك اون برنجی درجه سنده متبین ایدی وحالا كه تاریخ رومینك سنینی ایكی بیك التمش طقوزه كتمشدر وتاریخ هجرتك سالی بیك یوز یتمشه یتمشدر پس اوج وحضیض ورأس وذنب منوال مذكور اوزره هر یتمش سنهٔ شمسیه ده بردرجه حركتلر یله تقریبا سكز درجه كتمشلردر واما كوكب مریخك طبیعت واوصافنده اهل نجوم اتفاق اوزره دیمشلردركه مریخك طبیعتی افراط ایله حار ویابس ومذكر ولیلی بولنوب نحس اصغر تسمیه اولنمشدر وبو كوكبك اوصافی نشاط وشجاعت وحدت وسفاهت وقوت وخیانت وغضب ووقاحت وعناد وریاست بولنمشدر پس بو كوكب ارحامه واقع اولان نطفه لره حین وقوعده طالع دوشسه بونك بو اوصاف ذمیمه سی آنلره مراد حق ایله ساری اولدیغی تحقیق اولنوب تجربه قیلنمشدر وبو كوكب حاكم لیله سبت ویوم ثلثا بولنمشدر واولیله نك وبو یومك اولكی ساعتلری بوكا نسبت اولنمشدر واما كوكب مریخك وفلك ممثلینك مسافهٔ بعدلرنده ومقدار جرملرنده اصحاب ارصاد وارباب هندسه وحساب اتفاق ایله دیمشلردركه فلك ممثل مریخك سطح محدبنك مركزی عالمدن مسافهٔ بعدی تقریبا اون درت بیك كره بیك ویدی یوز یتمش بر بیك وطقوز یوز قرق درت فرسخ كیل اولنمشدر وفلك مزبورك سطح مقعرینك مركز مذكوردن مسافهٔ بعدی تقریبا ایكی بیك كره بیك ویكرمی طقوز بیك وایكیوز التی فرسخ حساب قیلنمشدر وبو فلك ممثلك ثخنی تقریبا اون ایكی بیك كره بیك ویدی یوز قرق ایكی بیك ویدی یوز اوتوز سكز فرسخ بولنمشدر وكوكب مریخك جرمی تقریبا ربع جرم ارض قدر بولنوب براهین ایله اثبات اولنمشدر والله اعلم امابزم بو ایرادمزدن مرادمز كتاب جهانی شرح وبیان ایله صنایع صانعی دقایق وحقایقیله تفكر وتذكر ایدن اولوا الابصاره عیان ایتمكدر تا كیم شرح مفصل عالمدن متن مختصر وجودن بیلوب معرفت نفسی تحصیل قیلوب آندن معرفت حقه واصل اوله لر

(فصل سادس) هیئت سماء رابعی وآنده سلطان اعظم اولان آفتاب عالمتابك احكام واحوالن درت نوع ایله عیان وبیان ایدر

(نوع اول) نیر اعظمك خواص مجملنی وفلك ممثلنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل هیئت دیمشلردركه فلك مریخك زیرنده فلك قمره نسبتله فلك رابعدركه آنده انجق بر شمس بولنمغله فلك شمس نامیله مشهور اولمشدر پس بو سلطان محتشم ونیر اعظم اولان آفتاب عالمتاب جمله كواكبك اشهری وانوری وعند الاكثر اكبری اولوب لیالی وایام وشهور واعوام بونك حركتیله نظام بولمشدر ونیجه امور عظام بونك احكامیله وجوده كلمشدر وسبعهٔ سیاره نك سلك منظومی خلالنده كویا كه نوردن بر فانوس زیر وبالایه ضیابخش اولمق ایچون مقام وسط كندویه آرامكاه اولمشدر وفلكی دخی سیارات سائره افلاكندن ابسط اولوب ممثل وخارج المركز نامنده ایكی

فلك اثباتیله باجمله احوالی نظام بولمشدر پس علی الاطلاق فلك شمسك مركزی مركز عالم یعنی فلك اعظم وارضه شامل ایكی سطح متوازی برله محاط برجرم كریدركه سطح محدبی فوقنده اولان فلك مریخك سطح مقعرینه وسطح مقعری تحتنده اولان فلك زهره نك سطح محدبنه مماسدر وبو فلك دخی افلاك علویه نك ممثللری كبی مركزده ومنطقه ده وقطبلرده وحركتده فلك بروجه مشابه وممثلدر انكیچون ممثل تسمیه اولنمشدر وبو ممثل شمس كندی فوقنده وتحتنده اولان ممثلات سیارات سائره مثالی اولا فلك اعظمك حركت ذاتیهٔ سریعه سنه تابع اولوب اول حركت اولی ایله مجبورا مركز عالم حولنده شرقدن غربه حركت ایدر وثانیا كندی حركت ذاتیه سیله مركز عالم حولنده فلك بروجك حركت بطیئه سی قدر غربدن شرقه آهسته كیدركانه فلك بروجك تحریكیله حركت ایدر پس اوج وحضیض وجوزهری عقده لری بو حركتله هر یتمش سنه ده بردرجه كیدر

* نوع ثانی * شمس منیرك فلك خارج المركزنی هیئت وحركتیله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل هیئت دیمشلردركه ارباب رصد حركت شمسده كاه بطؤ وكاه سرعت معاینه ایدوب جرم شمسی كاه بیوك وكاه كوچك مشاهده ایتملری مركز ارضدن كاه دور وكاه نزدیك اولمق اقتضا ایدوب سبب اختلاف شمس بونی عد ایتمكله بو عقدهٔ مشكلی حل ایچون شمسك فلك ممثلی تحتنده خارج المركز برفلك اثبات ایتمشلردر وبو فلك ثانی اول فلك اولك ثخنده ارضه شامل ومركزی مركز عالمدن كندی قطری اجزاسیله ایكی بچق درجه بعد ایله جانب اوجنه خارج ایكی سطح متوازی برله محاط برجرم كریدر وبو كره نك سطح محدبی فلك اولك سطح محدبیله برنقطهٔ مشتركه ده مماسدركه اول نقطه یه اوج اطلاق ایدرلر وبو فلكده مركز عالمدن ابعد نقاط بودركه شمس منیر حركت حاملیله بو نقطه یه كلدكده مركز ارضدن بغایت بعید وعالی اولمش اولور كذلك بو فلك ثانینك سطح مقعری فلك اولك سطح مقعرینه برنقطهٔ مشتركه ده مماس ایتمشدركه اول نقطه یه حضیض دیرلر وبو فلكده مركز عالمه اقرب نقاط بودركه آفتاب عالمتاب حاملی حركتیله بو نقطه یه مصادفت ایلدكده مركز ارضه غایتله تقرب وتنزل ایتمش اولور پس وجه محرر اوزره فلك ممثلك جرمنده بو فلك خارج المركز افراز اولنوب بو صورتله افراغ اولندقده بالضروره ایكی كره قالوركه ایكیسنك دخی سطحلری متوازی اولمیوب بعض جزئی اغلظ وبعضسی ارق اولور وبو ایكی كره نك بری فلك ثانیی حاوی وبری فلك ثانی برله محویدر وكرهٔ حاویه نك رقتی جانب اوجه وغلظتی جانب حضیضه اولور وكرهٔ محویه نك رقت وغلظتی كرهٔ حاویه نك خلافنه كلور وایكیسی فلك ثانی یه انضماملریله فلك اول تمام اولوب فلك واحد حكمنه داخل اولدیغندن برینه متمم حاوی وبرینه متمم محوی دیرلر اما شمس منیرك كندیسی انجق سطح واحد برله محاط برجرم كریدركه مصمت ومضیدر وفلك خارج المركزی جرمنده ایكی قطبی منتصفنده مركوز وبرحیثیتله مغرقدركه كرهٔ شمسك قطری خارج المركز اولان فلك ثانینك ثخننه مساوی اولوب محیط شمس خارج المركزك محیطلری برله ایكی نقطهٔ مشتركه ده مماس ایتمشلردر وشمسك فلك ممثلی تحتنده فلك خارج المركزی كندویه مخصوص بشقه مركز ومحور وقطبلر اوزرنده یعنی فلك بروجك محورینه وقطبلرینه موازی محور وقطبلرله منطقه سنه مسامت منطقه اوزرنده حركت وضعیهٔ ذاتیه سیله غربدن شرقه حركت ایدوب شمس هر بر برجده تقریبا اوتوز كون مكث ایدوب اوچیوز التمش بش وبر ربع كونده بردوره سن تمام ایدر ومنطقة البروجك سطحندن جنوب وشماله هركز میل ایتمیوب كندی منطقه سنده مركوز اولان كرهٔ شمسی دائما منطقة البروجك سطحنده استقامت اوزره برقرار تحریك ایدوب معاكوس دورر وجمیع كرات افلاك ونجوم ساكن اولمیوب جمله سی حركت وضعیه دن خالی قالمیوب هر بری كندی مركزی حولنده بشقه بر دور ایله دوار اولمغله كرهٔ شمس دخی كندی مكاننده مركزی حولنده توالی بروج اوزره دوار اولمشدر

* نوع ثالث * شمس منیرك اوج وحضیضنی ونقطهٔ اعتدالین اولان جوزهرلرینی وبطؤ وسرعتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل هیئت دیمشلردركه آفتاب تابانك اوجنك فلك بروجدن مكانی تاریخ رومینك غنیز سنه سنده برج جوزانك یكرمی یدنجی درجه سنده متبین اولمشدی وحضیضنك مكانی برج قوسك كذلك یكرمی یدنجی درجه سنده متعین اولمشدر چونكه حالا تاریخ رومی ایكی بیك التمش طقوزی بولمشدر وتاریخ هجرت بیك یوز یتمش سنه اولمشدر پس بالاده بیان اولنان منوال اوزره اوج وحضیضك هر بری تقریبا سكز درجه حركت قیلمشدر اوج شمس برج سرطانك دردنجی درجه سنه وحضیضی برج جدیك كذلك

دردنجی درجه سنه کلمشدر چونکه شمس منیرک خارج المرکزی منطقه سی منطقة البروجک سطحنده بولنمشدر
انکیچون بونک جوزهری عقده لری انجق منطقة البروج ایله معدل النهارک ایکی تقاطع نقطه سی
عد اولنمشدرکه بری اول برج حملدر و بری اول برج میزاندر پس شمس منیر ابتدای حمله کلدکده رأس
جوزهرینه کلمش اولور وابتدای میزانده بولندقده ذنب ونو بهر نقطه سنده اولمش اولور واما سیارات سائره نک
جوزهر نقطه لری افلاک حامللریله منطقة البروجک تقاطعلرندن حاصل اولان ایکی نقطهٔ متقابله بولنمشدر
ومنطقه دن افلاک حواملک شماله مائل اولدقلری نقطه عقدهٔ رأس وجنوبه مائل اولدقلری نقطه عقدهٔ ذنب
تسمیه قیلنمشدر نته کیم بالاده تفصیل اوزره بیلنمشدر پس بوعلتدن حرکت شمسک ابدا اختلاف عرضیسی
بولنمیوب سیارات سائره حرکاتنده اختلافات عرضیه مشاهده اولنمشدر لکن حرکت شمسک انجق اختلاف
طولیسی بولنمشدر یعنی بروج شمالیه که حمل وثور وجوزا وسرطان واسد وسنبله در بوبروج ستهده حرکت شمس
بطئ کورنمشدر وبروج جنوبیه که میزان وعقرب وقوس وجدی ودلو وحوتدر بوبروج ستهده حرکت شمس
سریع بولنمشدر پس حرکات افلاک باجمله متشابه ومطرد ایکن شمسک حرکتنده اختلاف مرقومک علتی
بودرکه اوج شمس وجه مشروح اوزره حالا فلک بروجدن برج سرطانک اوائلنده وحضیضی دخی برج جدیک
اوائلنده بولنمغله شمسک بروج جنوبیه یی قطعی مدتندن بروج شمالیه یی قطعنده بر هفته قدر زیاده عوق اولور
وآنک بیانی بودرکه چون مرکز شمس اوله بر دائره نک محیطی اوزرنده متحرک ودوار درکه اول دائره نک مرکزی
مرکز عالمدن خارجدر پس بوفلک البروجک بر نصفنده اول خارج المرکزک نصفندن زیاده بولنمشدر وبو اول
نصفدرکه اوج شمس آنده حساب اولنمشدر وفلک البروجک نصف آخرنده اول خارج المرکزک نصفندن اقل
قالمشدر وبو اول نصفدرکه حضیض شمس اکا کلمشدر چونکه شمس حرکتیله فلک بروجک نصفنی قطع ایده من
تاکندی دائره سندن انده بولنان نصفی قطع ایتدکجه پس لازم کلورکه فلک البروجک بر نصفنی
شمس منیرک قطعی زمانی ایکنجی نصفنی قطع زمانته مخالف اوله لاجرم فلک بروجک حضیض اولان
نصفندن اوج اولان نصفنده حرکت شمس ابطأ کورنورز براکه اوج نصفنی قطعی زمانی حضیض نصفنی
قطعی زمانندن سکز کون اطول بولنور حال بوکیم حرکت شمس خارج المرکزی دائره سنده مختلف اولمیوب
دور دائم متشابهدر ❋ ذلک تقدیر العزیز العلیم فسبحان الصانع الحکیم جل شانه ❋ نوع رابع ❋ شمس منیرک
طبیعت وصفاتی ومنافع وتأثیراتی وبعد وعظمتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل نجوم
دیمشلردرکه نیر اعظمک طبیعتی اعتدال اوزره حار ویابس اولوب مذکر ونهاری بولنمشدر وسعد اوسط نامیله
تسمیه اولنمشدر وبونک صفاتی قوت وشدت وقهر واستطالت وغضب ورغبت وحس ورقت وحیا وعفت
بولنمشدر وبالاده بیان اولندیغی اوزره بونک بو صفاتی کندی طالع دوشدیکی نطفه لرده عیانا مشاهده قیلنمشدر
وشمس منیر حاکم یوم احد ولیلهٔ خمیس بولنمشدر واول یومک وبو لیله نک اولکی ساعتلری بوکا نسبت اولنمشدر
وتقدیر حکیم قدیر ایله اجرام اثیریه نک اجسام سفلیه ده انواع تأثیراتی کثیر اولوب هر کوکب نیجه خاصیتله
تأثیرا تمکله اول صانع عالم بو نیر اعظمه هم کندی قدرتیله نیجه خاصیتلر ویرمشدرکه شمسک تأثیراتی اجرام
علویه ده واجسام سفلیه ده کندوسندن اظهر در و سیارات سائره دن اکثردر اما علویاتده جمیع کواکبی اخفا
ایدر وقمره نور وفر اعطا ایدر واما سفلیاتده دریالره اشراق ایدوب انعکاس شعاعیله بحاردن بخارلر چیقوب طبقهٔ
زمهریرده سحاب امطار اولوب وارضه حیات ویروب نبات وازهار واشجار واثمار اولور وثلوج وامطاردن
عیون وانهار اولور ونبات وحیوانانه حیات بخش ایدرک جبال واودیه دن سوبسو سیار اولور وشمس ایله
معادن تکون ایدوب نباتات بتوب حرارتیله منطبخ اولورلر وفواکه کمالاتی بولورلر وطلوع شمس ایله حیوان
وانسان قوت بولوب حرارت وضیاسیله منتفع اولورلر وغروب شمس ایله جمله سی مضطر ومتحیر اولوب
اموات امثالی مکانلرنده اویورقالورلر وشمس ایله اقلیم اولک اهالیسی جمله سیاه اولوب شدت حرارتیله فحول
وجماع اولورلر وسمت رأسلرینه شمس قریب اولدیغندن جثه لری خفیف وعقللری ضعیف اولوب خویلری
ضیق ومشربلری تیز وحدید اولور وطبیعتلری سباع امثالی تند وشدید اولور ممالک سودان وحبش اهالیسی
امثالی عنید اولور واما اقلیم سابع اهالیسنک سمت رأسلرندن شمس منیر بعید اولوب حرارتی ضعیف

وتأثیر

وتأثیری قلیل اولدیغندن جمله سی ابیض ویا اصفر اولور وخلق وطبیعتده هر بری بقر وغنم کبی ابله وابتر
اولور ممالک صقالبه وروس امثالی خلق وخلقتده بی رونق وفر اولور وشمس منیرک تأثیر کثیرندن بری بودرکه
اوج شمس بروج شمالیه ده اولدیغجه اراضئ شمالیه معمور اولوب جنوبیه سی بحر ایله مغمور اولور واوج شمس
بروج جنوبیه یه عبور ایتدکده اول اراضی منکشف ومعمور اولوب بو اراضی ماء بحر ایله مستور ومغمور
اولور پس بالاده بیان اولنان حرکت اوج ایله یکرمی بش بیک ایکیوز سنهٔ شمسیده بر کره بر وبحره تمام تبدیل
وتحویل اولوب عالم حکیمانه نظام جدید بولور بالجمله تأثیر شمس ایله ایام ولیال وحرارت وضلال ونور وضیا
وصیف وشتا وثلوج وامطار ومعادن واحجار ونبات واشجار وجوده کلوب امتزاج طبایع وارکان
وعیش حیوان وانسان وحساب ازمان ودهور وعدد سنین وشهور ونیجه بیک نفع ونعیم باتقدیر عزیز علیم
باجمله آفتاب عالمتابک حرارت وحرکت وضیاسنه منوط ومربوط وموقوف اولمشدر واما شمس منیرک عظمتی
مقدارنده وفلک ممثلنک بعد مسافه سنده ارباب ارصاد واهل حساب وهندسه اتفاق اوزره دیمشلردرکه
فلک ممثل خورشیدک سطح محدبینک مرکز عالمدن مسافهٔ بعدی تقریبا ایکیبیک کره بیک ویکرمی طقوز بیک
وایکیوز اللی فرسخ کیل اولنمشدر وفلک مزبورک سطح مقعرینک مرکزمذکوردن مسافهٔ بعدی تقریبا بیک کره
بیک وسکز یوز اللی بیک وبوز اللی درت فرسخ حساب قیلنمشدر وبو فلک ممثلک ثخنی تقریبا یوز التمش طقوز بیک
واللی ایکی فرسخ بولنمشدر وجرم کرهٔ شمس تقریبا یوز التمش التی جرم کرهٔ ارض مقداری بولنوب جمله سی براهین
هندسیه ایله اثبات اولنمشدر والله اعلم اما بزم بومقدار ایرادمزدن مقصود ومرادمز بو نیر اعظمی
بوعظمتله کونده بر کره اطراف زده دوران ایتدیرب باشه زه دوندرن قادر قیوم حضرتلرینک قدرت وعظمتی
بیان ایلمکدر تا کیم اولوا الالباب رب الاربابک بدایع صنایعن تفکر وتذکر آسان اولوب صنعندن
صانعی بولوب جمله دن اکا رجوع ایدوب انکله قالالر ❋ فصل سابع ❋ هیئت سماء ثالثی واندہ حکم ایدن
کوکب زهره نک احوالن بش نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) زهرهٔ زهرانک فلک ممثلنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه سبعهٔ سیاره نک سمواتی جمله سندن معدود فلک زهره درکه فلک ثره
نسبتله فلک ثالثدر وفلک خورشیدک آلتنده اولوب سفلین نامیله معروف اولان ایکی فلکک اعلاسی وفلک
شمسه اقرب بولنمشدر وزهرهٔ زهرا فقط انده حاکم اولوب سعد اصغر اسمیله تسمیه اولنمشدر واصحاب فن هیئت
ثلاثهٔ علویه مزبوره کبی کوکب زهره ایچون دخی اوج عدد فلک اثبات ایدوب نظامن ویرمشلردرکه فلک اولی
مرکزده ومنطقه ده وقطبلرده وحرکتده فلک بروجه مشابه وممثلدر وفلک ثانیسی خارج المرکزدرکه بینه
فلک اولک ثخننده متوازی السطحین واقع اولوب مرکز تدویری حاملدر وفلک ثالثی فلک تدویردرکه کوکب زهره
انک بر طرفنده مرکوز اولوب فلک تدویر کندی مرکزی اوزرنده حرکت وضعیه سیله دوران ایلدکجه زهره یی
دخی معا تدویر ایدر واما کوکب زهره نک فلک ممثلی که فلک کلیدر ومرکز محورده ومنطقه وقطبلرده وحرکتده
فلک بروجه موافق وممثلات سائره کبی مطابقدر وایکی سطح متوازی برله محاط بر جرم کری الشکلدر
وسطح اعلاسی فوقنده اولان فلک خورشیدک سطح مقعرینه وسطح مقعری آلتنده بولنان فلک عطاردک
سطح محدبنه مماسدر وبو فلک ممثل کندی فوقنده وتحتنده اولان افلاک متعدده کبی اولا فلک اعظمک
حرکت ذاتیهٔ یومیه سنه تابع اولوب حرکت اولی ایله مرکز عالم حولنده شرقدن غربه حرکت ایدر وثانیا
فلک بروجک حرکت بطیئه سی قدر کندی حرکت ذاتیه سیله مرکز عالم حولنده غربدن شرقه آهسته کیدرکانه
فلک بروجک تحریکیله حرکت ایدر پس اوج وحضیض وجوزهر نقطه لری بو حرکتله هر یتمش سنه ده
بر درجه قدر بر قطع ایدر (نوع ثانی) کوکب زهره نک فلک خارج المرکزینی هیئت وحرکتیله بیلدیرر
(ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه بوکوکب زهره نک نظام حالیچون فلک ممثلک ثخنی درونده
حامل نامیله تعیین اولنان فلک ثانیدرکه ارضه شامل ومرکزی مرکز عالمدن کندی قطری اجزاسیله ایکی درجه
مسافه ایله جهت اوجنه خارجدر ایکی سطح متوازی برله محاط بر جرم کریدر وبو کره نک سطح محدبی فلک اولک
سطح محدبیله بر نقطهٔ مشترکه ده تماس ایتمشدرکه اول نقطه یه اوج اطلاق ایدرلر واول نقطه مرکز عالمه قیاس
ایله ابعد نقاط اولدیغندن کوکب زهره حاملی حرکتیله اول نقطه یه کلدکده مرکز ارضدن بغایت بعید وعالی

اولمش اولور کذلك بو فلك ثانینك سطح مقعری فلك اولك سطح مقعرینه برنقطهٔ مشترکه ده مماسدرکه اول
نقطه یه حضیض دیرلر زیرا که اول نقطه مرکز عالمه نسبتله اقرب نقاط اولوب کوکب مرقوم فلك حاملی
حرکتیله اول نقطه یه نزول ایتدکده مرکز ارضه بغایت قریب ومتسفل اولمش اولور پس وجه مشروح اوزره فلك
اولدن فلك ثانی افراز اولنوب صورت مذکوره یه افراغ اولندقده فلك اولدن بالضروره مختلف الثخن ایکی کره
حادث اولورکه بری فلك ثانی یی حاوی وبری فلك ثانی برله محویدر وکرهٔ حاویه نك رقتی جانب اوجه وغلظتی
جانب حضیضه اولور وکرهٔ محویه نك رقت وغلظتی کرهٔ حاویه نك خلافنه کلور وبو ایکی کره نك اتمام فلکده
مدخللری تمام اولدیغندن برینه متمم حاوی وبرینه متمم محوی دیرلر وهر فلکك برمخصوص حرکتی متعین اولوب
کندویه مخصوص محور وقطبلر اوزرنده دوران ایدوب دورنی تمام ایتمك امر محقق اولمغله فلك مائل زهره
دخی فلك کلئ شمس التنده کندی فلك ممثلی ثخننده کندی مرکزی حولنده حرکت وضعیهٔ ذاتیه سیله غربدن
شرقه شمس منیرك خارج المرکزی حرکتنه موافق ومطابق حرکت ایدوب کوکب زهره یی معا تحریك ایدر پس
زهرهٔ زهرا هر برجده یکرمی درت کون کیدر وبعض برجده تردد ایلسه انده درت آی اقامت ایدوب سنه ده بر
دوره سن شمس ایله برابر تمام ایدر وبو کوکبك مرکز تدویری مرکز شمسدن ابدا مفارقت ایلمیوب سمت
شمس ایله برابر سیر وحرکت ایلدیکی جهتدن بو کوکبك شمسدن بعدینك اکثر مسافه سی تقریبا نصف قطر
تدویری قدردرکه بعد اوسطنده سدس دور فلکك ثلثانیدر یعنی تدویرینك بعدین وسطینی اوسطینده ایکن
شمسدن بعدی قرق درجه در (نوع ثالث) کوکب زهره نك فلك تدویرینی شکل وحرکتیله بیلدیرر (ای عزیز
معلوم اولسونکه اهل هیئت بو کوکب زهره نك دخی تنظیم احوالنده ثلاثهٔ علویه کبی تعیین مقدار
مذکور ایله اکتفا ایتمیوب ارضه غیر شامل برکوچك فلك دخی اثبات ایدوب اکا فلك تدویر دیمشلردر پس فلك
تدویر فلك ممثل زهره ده ارضه غیر شامل برکوچك فلکدرکه بو کوکبك کندوسنی حاملدر وارضه شامل خارج
المرکز اولان فلك مائل ثانینك منطقه سنده مرکوز وبو حیثیتله مغرقدرکه قطر تدویر سطحین حامله مماس
ومساویدر وفلك تدویر سطح واحد برله محاط برجرم مصمت کریدر وفلك مائلك جرمنده کندی مرکزی
حولنده حرکت وضعیه ایله غربدن شرقه توالیء بروج اوزره دوران ایدوب برجانبنده مرکوز اولان کوکب
مذکوری معا تدویر ایله آلوب کیدر وبو فلك تدویر کندی مرکزی حولنده حرکت غریبهٔ مذکوره سیله
کوکب مزبوری برکون برکیجه ده کندی منطقه سنك اوچیوز آلتمش درجه سندن نصف درجه دن
زیاده جه تدویر وتحریك ایدوب تقریبا اون طقوز بچق آیده بر دوره سنی تمام ایدر وبو حرکته حرکت اختلاف
کوکب وحرکت خاصهٔ کوکب دیرلر وکوکب زهره دخی سطح واحد برله محاط برجرم کری ومصمت ومنیردر
وفلك تدویری جرمنده برحیثیتله مغرقدرکه سطح کوکب بو تدویرك ایکی قطبی منتصفنده منطقه سی عندنده
برطرفنده واقع برنقطهٔ مشترکه ده سطح تدویره مماسدر یعنی کوکب تماسیله جرم تدویرده واقع اولوب سطحی
سطحنه تماس ایتمشدر وحاملك برطرفنده فلك تدویرك بیان اولنان حرکتی کبی کوکب زهره نك دخی تدویری
جانبنده وکندی مرکزی حولنده توالیء بروج اوزره حرکت وضعیهٔ دوریه سنی اصحاب ارصاد جدیده رأی العین
مشاهده ایتمشلردر (نوع رابع) کوکب زهره نك سرعت واستقامتنی وبطؤ واقامتنی ورجوع وحیرتنی
وشمس ایله اولان ارتباط واحتراقاتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه کوکب
زهره یه دخی کاه سرعت وکاه استقامت وکاه بطؤ وکاه اقامت وکاه رجوع وکاه سیرنده حیرت عارض وطاری
اولور وبو احوالك بیانی بودرکه بو کوکب فلك تدویری اعلاسنده بولندقده کندی مرکزی حرکتی فلك
تدویرینك مرکزی حرکتنه توالی بروج اوزره موافقت ومرافقت ایتمسیله کوکب سریع الحرکه کورینور
وچون کوکب ذروهٔ تدویردن جانبه برمقدار میل ایدر اول زمان مستقیم الحرکه کورینور وکوکب اسفل تدویره
نزولده متوسط ایکن بطیء الحرکه کورینور زیرا که کوکبك کندی مرکزی نزولده اولدیغندن حرکتی کورنمز
اولوب انجق حرکت مرکز تدویری کورینور وکوکب اسفل تدویره قریب اولدقده کندی مرکزینك خلاف
توالی حرکت تدویری مرکزینك حاملی حرکتیله علی التوالی اولان حرکتنه مساوی کلوب ایکی حرکت بری برینه
مقابل ومعارض اولمغله کوکب مقیم کورینور وکوکب اسفل تدویره نزول ایتدکده کندی مرکزی حرکتی مرکز

تدویرینك حرکتندن زیاده اولوب کوکب راجع کورینور ورجعت کوکب تمام اولوب ایکی حرکت ینه مساوی
اولدقده کوکب ثانیا مقیم کورینور وبعد الاقامه ینه بطیء کورینور زیرا که کوکبك کندی مرکزی اوج تدویره
صاعد اولمغله حرکتی کورنمز اولوب انجق مرکز تدویرك حرکتی کورینور وبعد البطؤ ینه مستقیم وسریع کورینور
حال بو که بو کوکب کندی تدویرنده دورنی برسیاق اوزره اختلافسز تمام ایدر زیرا که حرکات افلاك ونجوم
کندی کره لری منطقه سنه نسبتله متشابه وبسیط ومستقیمدر وکوکبك رجعتندن مقدم اقامتنه مقام اول
ومؤخرینه مقام ثانی دیرلر واما کوکب زهره نك مدت رجوعی برآی واونبر کوندر ومدت استقامتی سکز بچق
آیدر وبو کوکبك فلك حاملی منطقة البروجدن جنوب وشماله ربع درجه قدر مائل ایکن تدویرینك دخی ذروهٔ
مرئیه سی وحضیض مرئیسی فلك مائلندن کاه جانب شماله وکاه جانب جنوبه مائل اولوب تقریبا ایکی بچق
درجه اختلاف عرضی دخی بولنمشدر پس بو احوالله بو کوکب سیرنده متحیر مثالی کورینوب آنکله تسمیه
اولنمشدر ونیر اعظمه نسبتله بو کوکب زهره یه عارض اولان ارتباط واحتراقی بو بیله بیان ایتمشلردرکه بو کوکبك
حرکت حاملی ابدا حرکت خارج المرکز شمس ایله مساوی اولمغله مرکز تدویری دخی ابدا مرکز شمسه مسامت
بولنمشدر پس بو زهرهٔ زهرا قرص شمسك حولنده تدویری حرکتیله دوران ایلدکجه نصف قطر تدویری قدر آندن
بعد ایله انی طواف ایدوب بعدین اوسطینده کلدکده کاه صباح وکاه مساده شعله مثالی برق اوروب کاه شمس
ایله محترق اولوب سیارات سائره کبی قرص شمسدن جدا دوشمیوب هر بر دوره سنده ایکی کره شمس ایله مقارن
اولور وبر کره دخی نصف رجوعنده یعنی تدویرینك ذروهٔ مرئیه سنده بولندقده ابدا اقتران واحتراقی واقع اولوب
وبر کره دخی نصف رجوعنده یعنی تدویرینك حضیض مرئیسنده اولدقده ابدا شمس ایله قران واحتراقی بولنور
وایکی احتراقی میانده اولان مدت تقریبا طقوز آی ویکرمی کوندر والله اعلم بحقیقته (نوع خامس) کوکب
زهره نك اوج وحضیضنی ورأس وذنب عقده لرینی وطبیعت واوصافنی ومسافهٔ بعدنی ومقدار جرمنی بیلدیرر
(ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه کوکب زهره نك اوجی ایکی جوزهری نقطه لری منتصفنده
یعنی فلك مائلك منطقة البروجدن وجانب شماله غایت میلنده واقع اولمشدرکه عقدهٔ رأسدن طقسان
درجه متأخردر چونکه اوجات وجوزهرات بالاده بیان اولندیغی اوزره فلك بروجك حرکتنه مطابق اولان
حرکات ممثلات ایله حرکت ایدرلر واوج زهره نك فلك بروجدن مکانی تاریخ رومینك غتیز سنه سنده اوج
خورشید کبی برج جوزانك یکرمی یدنجی درجه سنده وحضیضی برج قوسك کذلك یکرمی یدنجی
درجه سنده متعین ایدی ونقطهٔ رأسی مکانی برج حوتك یکرمی یدنجی درجه سنده ونقطهٔ ذنبی برج
سنبله نك کذلك یکرمی یدنجی درجه سنده متعین ایدی وحالا تاریخ رومی ایکی بیك آلتمش طقوزه کلوب
تاریخ هجرت دخی بیك یوز یتمشه یتمشدر پس بو اوج وحضیض وبو رأس وذنب نقطه لری اوجات وجوزهرات
مزبوره کبی حرکت ایدوب تقریبا سکز درجه تقدم ایتمشلردر واما زهرهٔ زهرانك طبیعت واوصافنده
اهل نجوم اتفاق ایدوب دیمشلردرکه کوکب زهره نك طبیعتی معتدل بارد ورطب اولوب مؤنث واهلی بولنمغله
سعد اصغر تسمیه اولنمشدر وبو کوکبه نظرك قلبه سرور ویرمسی تجربه قیلنمشدر وبو کوکبك اوصافی لین
وتحبب ورقت وتخنث وفرح وتغنی ولعب وتغنی وجماع وتهنی وحسن خلق بولنمشدر وبو کوکب طالع دوشدیکی
نطفه لرده اوصاف مذکوره سی عیانا مشاهده اولنمشدر وبو کوکب حاکم لیلهء ثلثا ویوم جمعه بولنمشدر
پس اولیله نك وبو یومك اولکی ساعتلری بو کا نسبت قیلنمشدر واما کوکب زهره نك وفلك ممثلنك مسافهٔ
بعدلرنده ومقدار ثخن وجرملرنده اصحاب ارصاد وارباب هندسه وحساب اتفاق ایله دیمشلردرکه فلك ممثل
زهره نك سطح محدبنك مرکز عالمدن مسافهٔ بعدی تقریبا بیك کره بیك وسکز یوز اللی بیك ویوز اللی درت فرسخ
کیل اولنمشدر وفلك مزبورك سطح مقعرینك مرکز مذکوردن مسافهٔ بعدی تقریبا ایکیوز یتمش التی بیك
والتیوز اللی ایکی فرسخ حساب قیلنمشدر وفلك مرقومك ثخنی تقریبا بیك کره بیك وبشیوز یتمش اوچ بیك
وبشیوز ایکی فرسخ بولنمشدر وکوکب زهره نك جرمی تقریبا جرم ارضك اون التی جزؤندن برجزؤی قدر
بولنوب براهین ایله اثبات اولنمشدر والله اعلم بحقیقة الامر والحال فسبحان الصانع الحکیم القدیر المتعال
(فصل ثامن) هیئت سماء ثانی یی وانده حاکم اولان کوکب عطاردك احوالنی بش نوع ایله بیان ایدر (نوع اول

كوكب عطاردك فلك ممثلی وهیئت وحركتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل هیئت دیمشلردركه
سبعهٔ سیاره سمواتندن معدود فلك عطارددركه فلك قمره نسبتله فلك ثانیدر وفلك زهره نك التنده اولوب
سفلیین نامیله مشهور اولان ایكی فلكك ادناسی وفلك قمره اقربی بولنمشدر وكوكب عطارد فقط انده حاكم
اولوب ممتزج اسمیله معروف اولمشدر وفلك مرقومك وضع وهیئتی اجزا جهتیله افلاك سائره یه نوعا مخالف
بولنمغله ارباب فن هیئت كوكب عطارد ایچون ارضه شامل اوچ عدد بیوك فلك وارضه غیر شامل بر كوچك
فلك اثبات ایدوب رؤیت حسبیله احوال مختلفه سنی بو افلاك اربعه تعیینیله ضبط ایدوب نظامن ویرمشلردر
اما فلك اولی فلك كلیدركه مركزده ومحورده ومنطقه ده وقطبلرده وحركتده فلك بروجه موافق وممثلدر وبو فلك
ممثلات سائره كبی ارضه شامل ومركزی مركز عالم وایكی سطح متوازی برله محاط بر جرم كریدركه سطح اعلاسی
فوقنده اولان فلك زهره نك سطح اسفلنه وسطح اسفلی تحتنده اولان فلك قمرك سطح اعلاسنه مماسدر وبو فلك
ممثل كندی فوقنده وتحتنده بولنان افلاك متعدده كبی اولا فلك اعظمك حركت سریعهٔ یومیه سنه تابع اولوب
حركت اولی ایله مركز عالم حولنده شرقدن غربه مجبورا حركت ایدر وثانیا فلك بروجك حركت بطیئه سی قدر
كندی حركت ذاتیه سیله مركز عالم حولنده غربدن شرقه آهسته كیدركانه فلك بروجك تحریكیله حركت ایدر
پس اوج وحضیض وجوزهر نقطه لری بو حركتله منوال مذكور اوزره هر تمش سنهٔ شمسیه ده بر درجه
مسافه قطع ایدر بو عطاردك بیان اولنه جق فلك مدیرنده بولنان اوج ثانیسندن غیری وقمرك بیان اولنه جق
اوجندن وممثلندن وجوزهرندن غیری زیرا كه بو دوری آنلره مخالف بولنوب شرقدن غربه حركت ایدرلر
(نوع ثانی) كوكب عطاردك خارج المركز اولان فلك مدیرینی وفلك حاملنی هیئت وحركتلریله بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اولسونكه اهل هیئت دیمشلردركه فلك مدیر عطارد فلك ممثلیله محوی بر فلكدركه خارج المركز اولان ایكی
فلكك اولیدر وایكنجی فلكی حاویدر وافلاك اربعهٔ عطارددن ثانیدر وبو فلك مدیر حاوی اولدیغی خارج المركز
ثانینك مركزنی شرقدن غربه تحریكله اداره ایندیكیچون بوكا مدیر دیرلر وطرز مشروح اوزره خارجة المراكز
اولان افلاك سائره ممثلاتی ثخنلرنده متمكن اولدقلری كبی بو فلك مدیر دخی ممثلك ثخنی داخلنده مكان
طوتمشدر ومدیرك سطح محدبی ممثلك سطح محدبنه اوج اول نامیله مشهور اولان نقطهٔ مشتركه ده مماسدر
ومدیرك سطح مقعری ممثلك سطح مقعرینه حضیض اول اسمیله معروف اولان نقطهٔ مشتركه ده تماس ایتمشدر
وفلك مدیرك مركزی مركز عالمدن كندی قطری اجزاسیله التی درجه قدر اوجی سمتنه خارجدر پس وجه مقرر
اوزره فلك ممثلدن فلك مدیر افراز اولندقده ممثلات سائره یی متمم اولان ایكیشر كره شكلنده بعینه بو ممثلدن دخی
حادث اولمشدر بعد هذا ایكی خارج المركزك ثانیسی بو كوكب عطاردك فلك ثالثیدركه محوی فلك مدیر وحامل
مركز تدویردر وفلك مدیر فلك ممثلك ثخننده بولندیغی هیئت مذكوره اوزره بو فلك حامل دخی فلك مدیرك
ثخنی درونده تمكن ایتمشدر وحاملك سطح محدبی مدیرك سطح محدبنه اوج ثانی نامیله معروف بر نقطه ده
تماسدر وحاملك سطح مقعری مدیرك سطح مقعرینه حضیض ثانی تعبیر اولنور بر نقطه ده مماسدر ومركز
حامل مركز مدیردن اوج درجه ومركز عالمدن طقوز درجه مقداری جانب اوجنه خارجدر پس طور معهود
اوزره فلك مدیردن فلك حامل افراغ اولندقده فلك مدیردن شكل مذكور اوزره ایكی كره قالوركه انی
متممدر فعلی هذا افلاك عطارد بو ترتیب وتجربه ایله بو شكل وهیئتده افراغ اولندقده فلك عطارده اوجین
وحضیضین بولنوركه برری ممثلدن جزؤ كبی اولدقلرندن اوج ممثلی وحضیض ممثلی شان ونامیله شهرت
بولمشلردر وبرری دخی مدیردن جزؤ كبی اولدقلری جهتدن اوج مدیری وحضیض مدیری اسمیله تسمیه
اولنمشلردر واوج وحضیض ممثلی یه اوج اول وحضیض اول دخی دیرلر واوج وحضیض مدیری یه اوج ثانی
وحضیض ثانی دخی دیرلر وهر فلكك بر مخصوص حركتی متعین اولوب كندی یه مخصوص مركز ومحور ومنطقه
وقطبلر اوزرنده دوران ایدوب دورنی تمام ایتمك امر محقق اولدیغیچون فلك مدیر عطارد هم فلك زهره زیرنده
كندی ممثلی ثخننده وكندی مركزی حولنده حركت وضعیهٔ ذاتیه سیله شرقدن غربه خلاف توالی اوزره اوج
ثانی عطاردی معا اداره ایله وسط شمس مقداری حركت ایدوب سنهٔ شمسیه ده بر دوره سنی تمام ایدر وفلك حامل
عطارد دخی فلك مدیرك ثخنی داخلنده افلاك حوامل سائره كبی كندی مركزی حولنده حركت وضعیهٔ

ذاتیه سیله غربدن شرقه توالی بروج اوزره مركز تدویر عطاردی معا اداره ایله ضعف وسط شمس قدر حركت
ایدوب حركتنك نصفی حركت خلاف توالی مدیره معارض ومقابل اولدقده نصف باقیسی وسط شمسه
برابر كلوب عطارد هر بر برجده اون یدی كون مكث ایدوب بعض برجده تردد ایلمسه ایكی آی مقیم اولوب
سنه ده بر دوره سنی شمس ایله معا تمام ایدر پس مركز تدویر عطارد مركز تدویر زهره كبی ابدا مركز جرم شمسه
مطابق كلوب هر كز تخلف ایتمز انكیچون بو كوكب عطارد هم نصف قطر تدویرندن اكثر قرص شمسدن ایراغه
كیتمز ونصف قطری بعد اوسطنده یكرمی درجه دن زیاده بعده یتمز والله اعلم (نوع ثالث) كوكب عطاردك فلك
تدویرنی شكل وحركتیله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل هیئت بو كوكب عطاردك دخی تنظیم
احوالنه متحیرهٔ سائره كبی تعیین مقدار مذكور ایله اكتفا ایتمیوب ارضه غیر شامل بر كوچك فلك دخی اثبات
ایدوب اكا فلك تدویر دیمشلردر پس فلك تدویر فلك ممثل عطارده ارضه غیر شامل بر كوچك فلكدركه
عطاردك افلاك اربعه سندن فلك رابعدر وجرم كوكبی حاملدر وخارج المركز اولان فلك ثالث حاملك
منطقه سنده یعنی ایكی قطبی میاننده بر طرز ایله مركوزدركه قطر تدویری ثخن حامله مساوی اولوب سطح
تدویر سطحین حامله زیر وبالاده بر نقطه ده مماسدر وفلك تدویر سطح واحد برله محاط بر جرم مصمت كریدر
وفلك حاملك جرمنده كندی مركزی حولنده حركت وضعیهٔ ذاتیه سیله غربدن شرقه توالی بروج اوزره
دوران ایدوب بر جانبنده مركوز اولان عطاردی معا تدویر ایدر وفلك مذكور كوكب مزبوری بر كون
بر كیجه ده كندی منطقه سنك اوچیوز التمش درجه سندن اوچ درجه وزیاده جه مسافه الوب كیدر تقریبا
درت آیده بر دوره سنی تمام ایدر وبو حركتنه حركت اختلاف وحركت خاصه دخی دیرلر وكوكب عطارد دخی
سطح واحد برله محاط بر جرم كری ومصمت ومنیردر وفلك تدویری جرمنده بر حیثیتله مغرقدركه سطح
كوكب تدویرك ایكی قطبی منتصفنده منطقه سی عندنده بر طرفنده واقع اولوب بر نقطهٔ مشتركه ده سطح
تدویره تماس ایتمشدر یعنی جرم كوكب تمامیله جرم تدویره داخل بولنمشدر وفلك حاملك بر جانبنده تدویرك
شرح اولنان دورانی كبی كوكب عطاردك دخی تدویری جانبنده كندی مركزی حولنده توالی بروج
اوزره على الدوام حركت وضعیهٔ دوریه سنی معاینه ایله اصحاب ارصاد نصف نهارده بولنان كسوف
وقتنده مشاهده ایتمشلردر (نوع رابع) كوكب عطاردك سرعت واستقامتنی وبطؤ واقامتنی ورجوع وحیرتنی
وشمس ایله اولان ارتباط واحتراقنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل هیئت دیمشلردركه بو كوكب
عطاردده هم كاه سرعت وكاه استقامت وكاه بطؤ وكاه اقامت وكاه رجوع وكاه سیرنده حیرت عارض وطاری
اولور وبو احوالك بیانی بودركه بو كوكب تدویری اعلاسنده بولندقده كندی مركزی حركتی فلك
تدویرینك مركزی حركتنه توالی بروج اوزره موافقت ومرافقت ایتمسیله كوكب سریع الحركه كورینور
وچون كوكب جانب تدویره برمقدار میل ایتسه مستقیم الحركه اولور وكوكب اسفل تدویره نزولده متوسط
ایكن بطیء الحركه كورینور زیرا كه كوكبك كندی مركزی نزولده اولمغله حركتی كورنمز اولوب انجق حركت
مركزی تدویر كورینور وكوكب اسفل تدویره قریب اولدقده كندی مركزینك خلاف توالی حركتی تدویری
مركزینك حاملی حركتیله على التوالی اولان حركتنه مساوی كلوب ایكی حركت بری برینه معارض ومقابل
اولمغله كوكب مقیم كورینور وكوكب اسفل تدویره نزول ایتدكده كندی مركزی حركتی مركز تدویرك حركتندن
زیاده اولوب كوكب راجع كورینور ورجعت كوكب تمام اولوب ایكی حركت ینه مساوی كلدكده كوكب
ثانیا مقیم كورینور وبعد الاقامه ینه بطیء كورینور زیرا كه كوكبك كندی مركزی اوج تدویره مساعد
اولمغله حركتی كورنمز اولوب انجق مركز تدویرك حركتی كورینور وبعد البطؤ ینه مستقیم وبعده سریع اولور
حال بو كیم كوكب كندی تدویرنده دورنی بر سیاق اوزره اختلافسز تمام ایدر زیرا كه حركات
افلاك ومافیها كندی كره لری منطقه سنه نسبتله بسیط ومتشابه ومستقیمدر وكوكبك رجعتندن مقدم
اقامتنه مقام اول ومؤخرینه مقام ثانی دیرلر واما بو كوكب عطاردك مدت رجوعی یكرمی بر كوندر ومدت
استقامتی اوچ آی وبش كوندر وبو كوكبك فلك حاملی منطقة البروجدن شماله وجنوبه اوچ ربع درجه
مائل ایكن تدویرینك دخی ذروهٔ مرئیه سی وحضیض مرئیسی فلك مائلدن كاه شماله وكاه جنوبه مائل

اولوب تقریبا التی درجه اختلاف عرضی دخی بولنمشدر وبو احوال مذکوره ایله بو کوکب دخی سیرنده
متحیر کبی کورنوب متحیر تسمیه اولنمشدر وشمسه نسبتله بو کوکب عطارده عارض اولان ارتباط واحتراقک
بیانی بودرکه بو کوکبک حرکت حاملی ابدا حرکت خارج المرکز شمس ایله مساوی اولدیغندن مرکز تدویری دخی ابدا
مرکز شمسه مسامت بولنمشدر پس بو کوکب عطارد قرص شمسک حوالنده تدویر حرکتیله دوران ایلدیکجه نصف
قطر تدویری مقداری شمسدن بعد ایله انی طواف ایدوب بعدین اوسطینه کلدکده کاه صباح وکاه مساده
مشعله مثالی برق اوروب کاه شمس ایله محترق اولور زهرهٔ زهرا کبی قرص شمسه ملازم اولوب هر بر دوره سنده
ایکی کره شمس ایله مقارن اولور بر کره نصف سرعتنده یعنی تدویرینک ذروهٔ مرئیه سنده بولندقده ابدا قران
واحتراقی واقع اولور وبر کره دخی نصف رجوعنده یعنی تدویرینک حضیض مرئیسنده اولدقده ابدا شمس ایله
قران واحتراقی بولنور وایکی احتراقی میاننده اولان مدت ایکی آیدر (نوع خامس) کوکب عطاردک اولکی
اوج وحضیضنک وجوزهری عقدلرینک فلک بروجدن مواضعنی وکندی طبیعت واوصافنی وفلکنک مسافهٔ
بعدنی وکندینک مقدار جرمنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه کوکب عطاردک
اوجی ایکی جوزهری نقطه لری منتصفنده یعنی فلک مائلنک منطقة البروجدن جانب شماله غایت میلنده واقع
اولمشدرکه عقدهٔ رأسدن طقسان درجه متاخردر چونکه اوجات وجوزهرات بالاده بیان اولندیغی اوزره فلک
بروجک حرکتنه موافق اولان حرکات ممثلات ایله حرکت ایدرلر واوج اول عطاردک فلک بروجدن مکانی تاریخ
رومینک غثیز سنه سنده برج میزانک یکرمی التی بچق درجه سنده ایدی وحضیضی برج حملک کذلک یکرمی
التی بچق درجه سنده ایدی ونقطهٔ رأس وجوزهری تاریخ مذکورده برج جدینک یکرمی التی بچق
درجه سنده ایدی ونقطهٔ ذنب ونوبهری برج سرطانک کذلک یکرمی التی بچق درجه سنده ایدی پس بو اوج
وحضیض وبو رأس وذنب دخی بالاده کرارا بیان اولنان منوال اوزره حالا تقریبا سکز درجه مسافه حرکت
ایتمشلردر زیرا که تاریخ رومی حالا ایکی بیک التمش طقوزدر وتاریخ هجرت بیک یوز تمشه یتمشدر واما کوکب
عطاردک طبیعت واوصافنده اهل نجوم اتفاق ایدوب دیمشلردرکه کوکب عطاردک طبیعتی منفرد بولندیغی
حالده اعتدال اوزره بارد ویابس اولوب مذکر ونهاری بولنمشدر وممتزج اولدیغی کوکبک طبیعتیله ممتزج
اولدیغندن ممتزج ومنافق نامیله تسمیه اولنمشدر وبو کوکبک اوصافی ادب وکیاست وفهم وفراست وذهن
ودرایت ونطق وبلاغت ونقش وکتابت وحساب واصابت وذکا ودقت ورفق ورقت وهنر وصنعت وحیله
وخیانت بولنمشدر وبو کوکب طالع دوشدیکی نطفه لرده بو اوصاف مذکوره سی معاینه اولنمشدر وبو کوکب
حاکم لیلهٔ احد ویوم اربعه بولنمشدر پس اولیله نک وبو یومک اولکی ساعتلری بوکا نسبت قیلنمشدر
واما کوکب عطاردک مقدار جرمنده وفلک ممثلک مسافهٔ بعدنده اصحاب ارصاد وارباب هندسه وحساب
اتفاق ایله دیمشلردرکه فلک ممثل عطاردک سطح محدبینک مرکز عالمدن مسافهٔ بعدی تقریبا ایکیوز تمش التی
بیک واتیوز اللی ایکی فرسخ حساب قیلنمشدر وفلک مزبورک سطح مقعرینک مرکز مذکوردن مسافهٔ بعدی
تقریبا سکسان یدی بیک وبشیوز یکرمی درت فرسخ کیل اولنمشدر وفلک مرقومک ثخنی تقریبا یوز سکسان
طقوز بیک واتیوز یکرمی سکز فرسخ کیل اولنمشدر وجرم کرهٔ عطارد جرم کرهٔ زمینک تقریبا اوتوز ایکی جزؤندن
بر جزؤ مقداری بولنوب براهین ایله جمله سی اثبات اولنوب ابعاد واجرام قسمی یقینا بلنمشدر زهی قاضی
الحاجات کیم عطاردی کاتب اسمانی قیلمشدر فسبحان الصانع الحکیم الخالق الباری القدیم الفاطر القادر القویم
جل شأنه (فصل تاسع) هیئت سماء دنیایی وانده حاکم اولان قمر زیبایی واحوال واوصافنی واکا متعلق اولان
اشیایی التی نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) قمرک جوزهرنی وفلک مائلنی هیئت وحرکتلریله بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه سبعهٔ سیاره نک سماوات جمله سندن محسوب فلک قمردرکه مرکز عالمه
نسبتله افلاک تسعه نک فلک اولیدر وفلک عطاردک زیرنده تمکن ایدوب کواکب سیاره دن سیری اسرع اولان
قمر خوب منظره فقط انده حاکم بولنوب نیر اصغر اسمیله نامدار اولمشدر وفلک قمرک فلک کلیسی اجزای مختلفه یه
تجزی برله شکل وهیئتی سیاره سائره افلاکنه نوعا مغایردر پس فلک کلی قمر درت عدد فلکه منقسمدر اوچی
ارضه شامل بیولک فلکدر وبری ارضه غیرشامل کوچک فلکدر وافلاک ثلثهٔ شامله دن ایکی اولکی فلکلرک

مرکز

مرکزلری مرکز عالمدر واوچنجیسی خارج المرکزدرکه مرکز تدویری حاملدر ودردنجیسی فلک تدویردرکه
جرم قمری حاملدر پس اول کرهٔ عالم ایله متحد المرکز اولان ایکی فلک اولکیسی ایکی سطح متوازی برله محاط
وفلک ثانی یی محیط بر جسم کریدر ومحیطنده جوزهر نامنده نقطهٔ رأس وذنب بولنمغله کندیسی جوزهر
نامیله شهرتیاب اولمشدر ومرکز ومحورده ومنطقه وقطبلرده وحرکتنده فلک بروجه مشابهتندن ممثل نامی
دخی بولمشدر وفلک مرقومک سطح محدبی فوقنده اولان فلک عطاردن سطح مقعرینه وسطح مقعری کندی
افلاککندن فلک ثانینک سطح محدبنه مماس قیلمشدر وبو فلک جوزهر کندی فوقنده وجوفنده بولنان افلاک
متعدده کبی اولا فلک اعظمک حرکت ذاتیهٔ یومیه سنه تابع اولوب حرکت اولی ایله مرکز عالم حوالنده
شرقدن غربه مجبورا حرکت ایدر وثانیا فلک بروجک حرکتنه مغایر ومخالف کندی حرکت ذاتیه سیله
مرکز عالم حوالنده خلاف توالی اوزره کندی فلکلریله شرقدن غربه کیدر بر کون بر کیجه ده اوچ دقیقه دن
زیاده جه حرکت ایدر وبوکا حرکت رأس وذنب دیرلر وکرهٔ عالم ایله متحد المرکز اولان ایکی فلکک ایکنجیسی
فلک اولک جوفنده یعنی زیرنده ایکی سطح متوازی برله محاط بر جرم کری الشکلدر اگرچه مرکزی مرکز
عالمدر لکن منطقه سی منطقة البروجه مسامت اولان فلک ممثلی منطقه سندن جانب شماله وجنوبه
بش درجه مائل اولدیغندن فلک مائل نامیله شهرت بولمشدر وبو فلک مائل فلک جوزهرک سطح مقعری
زیرنده قرار ایدوب سطح محدبی انک سطح مقعرینه وسطح مقعری عناصر اربعه نک اعلاسی اولان کرهٔ نارک سطح
محدبنه مماسدر وفلک مائل قمر دخی حرکت اولی وثانیهٔ قسریه سندن غیری کندی حرکت ذاتیه سیله مرکز عالم
حوالنده خلاف توالی اوزره شرقدن غربه ثخنی دروننده بولنان فلکلر ایله معدل نهاردن ومنطقة البروجدن
وقطبلرندن میل مذکوری قدر مائل بشقه منطقه وقطب اوزرنده بر کون بر کیجه ده اون بر درجه دن
زیاده جه حرکت ایدر وبوکا حرکت اوج قمر دیرلر * نوع ثانی * قمر پر پیکرک فلک حاملنی هیئت وحرکتیله
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه قمرک فلک ثالثی فلک حاملدرکه رسم معهود اوزره
خارجة المراکز اولان افلاک سیارهٔ سائره ممثلاتی ثخنلرنده جایگیر اولدقلری مثالی بو فلک حاملی دخی فلک مائلنک
ثخنی داخلنده بر طرز ایله متمکندرکه سطح محدبی حامل سطح محدب مائله اوج اسمیله مسمی اولان بر نقطهٔ
مشترکه ده مماس اولمشدر وسطح مقعری حامل سطح مقعر مائله حضیض نامیله ملقب اولان بر نقطهٔ مشترکه ده
مماس ایتمشدر وفلک مرقومک مرکزی مرکز عالمدن کندی قطری اجزاسیله اون درجه وبر ربع جانب اوجنه
خارجدر پس منوال مذکور اوزره فلک مائلدن فلک حامل افراز اولندقده مائلدن ایکی معهود کره قالورکه
متمم فلک مائل دیرلر وبو فلک حامل حرکات ثلاثهٔ قسریه سندن غیری فلک مائلی ثخننده کندی مرکزی حوالنده
مائلی منطقه سنه مسامت منطقه ده ومحورینه موازی محور اوزرنده حرکت وضعیهٔ ذاتیه سیله غربدن شرقه
توالیٔ بروج اوزره بر کون بر کیجه ده یکرمی درت درجه دن زیاده جه مرکز تدویر قمری معا تحریکیله دوران
ایدر چونکه بو فلک حاملک بو توالی اوزره اولان حرکت غربیه سنک اون بر درجه سندن زیاده جه سنه فلک جو
زهرک وفلک مائلک خلاف توالی اولان حرکت غربیه لری مقابل کلوب معارض اولوب کیرو کتورر
پس حامل قمرک توالی اوزره تقریبا اون اوچ درجه حرکت یومیه سی قالور وسریع السیر اولان قمرک فلکی
اصغر افلاک شامله اولمغله بروج اثنی عشردن هر برنده تقریبا ایکی کون وثلث کون قدر مکث ایدوب
یکرمی سکز کونده فلک بروجی قطع ایدوب بر دوره سن تمام ایدر ویکرمی طقوز بچق کونده بر کره شمسه
ایرشوب انکله محاق اولور اول جهتدن شهور قمریه نک بری یکرمی طقوز کون وبری اوتوز کون رؤیت
حسابیله حساب اولنور واعتدالینه قریب اولان غروب ایله اهالیٔ اقالیم شمالیه یه وفصول اربعه ده
اولان غروب ایله اهالیٔ اقالیم جنوبیه یه یعنی خط استوایه قریب اولنلره هلال آسان کورینور زیرا که
مدارات یومیه بو شمالیه ده مائلدر واول جنوبیه ده قائمه یه قریبدر پس قمر غروب شمس عقبنجه نزول
ایتمیوب افقدن عالی اولور (نوع ثالث) قمرک فلک تدویرنی شکل وحرکتیله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه
اهل هیئت دیمشلردرکه قمرک فلک رابعی آنک فلک تدویریدرکه ارضه غیرشامل بر کوچک فلکدر وقمرک کندوسی
حاملدر وفلک خارج المرکزک منطقه سنده مرکوز وبر حیثیتله مغرقدرکه قطر تدویری سطحین حامله مماس

ومساوی در و فلك تدویر سطح واحد برله محاط بر جرم مصمت کریدر و فلك حاملك جرمنده کندی مرکزی حوالنده
خلاف توالی اوزره حرکت وضعیه ایله شرقدن غربه دوران ایدوب بر جانبنده مرکوز اولان قمری معا تدویر ایله
الوب کیدر پس تدویر قمر تداویر خمسهٔ متحیره نك خلافنه حرکت ایدر وبو فلك تدویر کندی مرکزی حوالنده
حرکت شرقیهٔ مذکوره سیله جرم قمری برکون برکیجه ده کندی منطقه سنك اوچیوز التمش درجه سندن اون
اوچ درجه قدر قمری تحریك ایدوب یکرمی سکز کونده حاملی کبی بر دوره سنی تمام ایدر وبوکا حرکت اختلاف
وحرکت خاصه دیرلر وکوکب قمر دخی سطح واحد برله محاط بر جرم کری الشکلدر وکندیسی مصمت ومظلم
وازرق ومصیقلدر وخمسهٔ متحیره کبی رسم سابق اوزره فلك تدویری جرمنده بو قمر بر حیثیتله مغرزدر که
سطح قمر تدویرینك ایکی قطبی منتصفنده منطقه سی عندنده بر جانبده واقع بر نقطهٔ مشترکه ده سطح تدویره
مماسدر یعنی جرم قمر تمامیله جرم تدویرده واقع اولوب سطحی سطحنه تماس ایتمشدر و فلك حاملك بر طرفنده
فلك تدویرك بیان اولنان حرکتی کبی کرهٔ قمرك دخی تدویری طرفنده کندی مرکزی حوالنده خلاف توالیء بروج
اوزره حرکت وضعیه سنی ودوران شرقیه سنی اصحاب ارصاد رأی العین مشاهده ایتمشلردر لاساکن
فی الافلاك دیوب کتمشلردر وبو تدویرك محیطی اوزرنده بو قمرك مرکزی حرکتی حاملك محیطی اوزرنده تدویرك
مرکزی حرکتندن اقل اولدیغندن ابدا کوکب قمر نه راجع بولنور ونه مقیم کورینور انجق ذروهٔ مرئیه سنده
بطیء السیر مشاهده اولنور وکوکب قمرك فلك حاملی منطقه سنی فلك مائلی منطقه سنه مسامت اولوب
فلك تدویری ذروه سی دخی فلك حاملی منطقه سنه ملازم بولندیغی جهتدن بیانی سبقت ایدن فلك مائل قمرك
منطقة البروجدن شمال وجنوبه اولان بشر درجه میلندن غیری کوکب قمرك عرضی بولنمز وسیارهٔ سائره کبی
اختلاف عرضی اولمز زیرا که قمرك مائلی وحاملی وتدویری وسطح واحده بری برینه مسامت ومطابق بولنوب
بری بریندن هرکز منحرف ومائل اولمز وبو افلاك اربعهٔ مذکوره ایله احوال قمر نظام بولمشدر (نوع رابع) نیر اعظمه
نسبتله نیر اصغر اولان قمره عارض اولان احوالی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردر که
شمسه نسبتله قمره عارض وطاری اولان احوالك بریسی محاقدر اعنی بزه توجه ایدن وجهی شمسدن اوزرینه
واقع اولان نوردن خالی اولمسیدر بو خسه شمس ایله قمرك میاننده ارضك حائل اولمسیله محاق اولمز زیرا که نیرین
آره سنده حیلولت ارض خسوفدر محاق دکلدر وقمرك برحالی دخی ازدیاددر اعنی قمرك شمسدن تباعدی سببیله
نورمنور وجه مذکوردن زیاده کورنمسیدر وبرحالی دخی تربیع اولدر اعنی قمرك بزه مواجهه اولان وجهنك
نصفی قبل الکمال نور شمس ایله منور اولمسیدر وبرحالی دخی کمالدر اعنی نور مذکورك ازدیادی تمام اولمقدر
وبرحالی دخی نقصاندر اعنی قمرك شمسه بعد الکمال تقاربی حسبیله نور مرقومك وجه منوردن ناقص
اولمسیدر وبرحالی دخی تربیع ثانیدر اعنی قمرك بزه مواجهه اولان وجهنك نصفی بعد الکمال منور قالمسیدر
وقمرك برحالی دخی شمسی کسوف ایتمسیدر اعنی شمس منیرك بزه مواجهه اولان وجهی کلیسنی یا بعضیسنی
قمرك بزدن ستر ایتمسیدر وقمرك برحالی دخی کندی منخسف اولمسیدر اعنی شمس ایله قمرك میاننده ارضك
حائل اولمسیله قمرك کلیسی یا بعضیسی کندی به واقع اولان نور شمسدن خالی قالمسیدر وقمرك بو احوال
مذکوره سنك بیانی بودر که چونکه جرم قمر کندی نفسنده ازرق لاجوردی نه کونه سیاهه مائل وآیینهٔ
پولاد کبی مظلم وکثیف وسطحی مصیقل بر مدور طوب شکلنده نسنه در که غیریدن الدیغی نوری مقابلنه
عکس ایتمکه قابلدر پس کرهٔ قمر نور وضیاسن انجق شمس منیردن مستفید اولوب اکا مواجهه اولان نصفنك
اکثری ابدا ضیا بولمشدر اکر آرالرنده حیلولت ارض مانع اولمزسه بو حال اولمشدر وکرهٔ شمس کرهٔ قمردن
اعظم اولدیغندن قمرك نصفندن اکثرینه ضیا ویروب نصفندن اقلی مظلم قالمشدر وظل ارض شکل مخروط
اولوب فلك زهره نك سطح مقعرنده نهایت بولمشدر وظلك رأسی مخروطی منطقة البروجه مسامت اولمق
لازمدر زیرا که مرکز شمس منطقهٔ خارج المرکزنده ابدا سطح منطقة البروجه ملازمدر پس عند الاجتماع اعنی
شمس ایله قمر فلك بروجدن بر موضعده بولنسه لر قمر بزمله شمس آره سنده واقع اولوب نصف مظلمی بزه مواجهه
کاور وقمرك نصف منورندن بزه بر نسنه کورنمز اولور پس محاق بودر وچونکه قمر سیر سریعیله شمسی اون ایکی
درجه قدر کچوب اندن بعید اولور وقمرك نصف منوری بر مقدار بزه میل ایدر وانك بزه بر جانبی کورینور پس

هلال

هلال بودر وبو محاقدن برکون صکره اولور زیرا که قمر برکون برکیجه ده اون اوچ درجه قدر بیان اولندیغی
اوزره حرکت ایدر و شمس هم اول مدت ایچنده بر درجه قدر حرکت ایدر پس قمر شمسدن هرکون اون ایکی درجه
قدر تباعد ایدر بعد الهلال قمر شمسدن یوما فیوما اون ایکشر درجه بعید اولدقچه قمرك شمسه قریب اولان
طرف غربیسندن یکا نصف منورینك بزه میلی زیاده اولور پس ازدیاد بودر وبعده قمر شمسدن تباعد ایتدکچه
ضیاسی هر کیجه بزه نسبتله زیاده اولوب ربع دور اولان اوچ برج قدر اندن بعید اولدقچه قمرك نصف وجه
منوری کورینور پس تربیع اول بودر بعده شمسدن تباعدله بروج سته قدر قطع ایلدکده قمر شمسه مقابل
اولمغله بزلر ایکیسنك میاننده بولنورز نصف منوری تمامیله بزه توجه ایدوب قمر بدر منیر اولور پس
کمال بودر بعده قمر مقابله دن منحرف اولدقده فلکك نصف اخرندن یوما فیوما شمسه قربیتی حسبیله نصف
مظلمی جانب غربیسندن یکا شیئا فشیئا بزه میل ایدر واو مقداری نصف منوری جانب شرقیسندن شمسدن
یکا کیدر وبزه نسبتله ظلمتی زاید ونوری ناقص اولور پس نقصان بودر وبعده قمر شمسه تقرب ایتدکچه ظلمتی
هر کیجه زیاده جه اولوب ایکیسنك آره سنده ینه ربع دور فلك قالدقده قمرك تکرار بزه نصف وجه منوری
کورینور پس تربیع ثانی بودر بعده قمر شمسه یوما فیوما قریب اولدقچه ظلمتی شیئا فشیئا زیاده اولوب نوری
نقصان بولور تا کیم اجتماع شمس ایله ثانیا محاق اولور وقمر بو احوال الله بو منوال اوزره سیر منازل وقطع بروج
ایدوب کاه شمسه مقابل وکاه مقارن اولمسیله تقریبا هر یکرمی طقوز بچق کونده بر کره نیر اعظمله محترق
ومحاق اولور (ذلك تقدیر العزیز العلیم) فسبحان الصانع الحکیم والقادر القدیم (نوع خامس) نیر اعظمه نیر
اصغرله طاری اولان کسوفی ونیر اصغره حیلولت ارض ایله حاصل اولان خسوفی وقمرله اوجی میاننده توسط
شمسی وحرکت اوج وحضیض وجوزهر قمری بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردر که
بو کرهٔ قمر کندی نفسنده کثیف ومظلم اولدیغندن که شمس ایله اجتماعی وقتنده فلك مائلندن حاصل اولان
رأس وذنب عقده لری عندنده منطقهٔ بروجدن طریق شمسه مصادف اولسه جرم قمر بزمله شمس آره سنده
حائل اولوب ضیا سنك کلیسنی یا بعضیسنی بزدن ستر ایدر پس کسوف شمس بودر وانك وجهنده اول وقت
ظهور ایدن سواد جرم قمرك لونیدر که حین کسوفده سواد شمس مغرب جهتندن بدأ ایدر زیرا که حرکت
غربیهٔ قمر حرکت غربیهٔ شمسدن وجه مشروح اوزره زیاده اسرع اولدیغندن قمر مغربدن کلوب شمسه
ایریشوب حائل اولور بعده انی کچدکچه سیری سرعتندن شمس منیرینه مغرب جهتندن انجلایه باشلر وبو حالت
کسوف حیلولت قمردن حادث اولدیغندندر که کسوف شمس ابدا قمرك محاقی حالنه مخصوص اولوب سائر
احوالنده اصلا بولنمشدر واما خسوف قمرك بیانی بودر که اکر کرهٔ قمر استقبالی وقتنده ذکر اولنان
رأس وذنب عقده لری عندنده منطقهٔ بروجدن ایکی جزؤ مقابل عندنده یعنی محاذاتنده شمس ایله مقابل
اولسه کرهٔ زمین ایکیسنك میاننده حائل اولوب قمرك شمسه مواجه اولان وجهنه ظل ارض واقع اولور وضیای
شمس قمرك کلیسنه یا ظل ارض واقع اولدیغی مقدارینه واصل اولمیوب ظلمت اصلیه سی اوزره قالور پس
خسوف قمر بودر وقمرك انخساف وانجلاسی ابتدا مشرق طرفندن ظهور ایدر زیرا که شمسك حرکت شرقیه
سیله حرکت ایدن ظل مخروط ارضك جانب غربیسنه کرهٔ قمر حرکت غربیه سیله مغرب طرفندن واصل
اولوب قمرك اولا طرف شرقیسی ظله داخل اولوب ابتدا اول طرف منخسف اولور کذلك اولا قمرك طرف
شرقیسی ظلدن عبور وخروج ایدوب ینه ابتدا او طرف انجلا بولور وبو حالت خسوف حیلولت ارضدن حاصل
اولدیغندندر که خسوف قمر ابدا بدر وکمالی حالنه مخصوص اولوب سائر احوالنده هرکز اکا خسوف عارض
اولمشدر وینه شمسه قیاس ایله قمره عارض اولان احوالك بری بودر که شمس حرکت وسطیه سیله حرکت
ایلدکچه قمرك اوجیله مرکز تدویری میاننده ابدا توسط ایلر زیرا که قمرك مرکز تدویری کندی اوجنده ایکن
مرکز شمس ایله فلك بروجدن بر نقطه عندنده مقارن اولسه لر بعده اول نقطه دن قمرك فلك جوزهریله فلك
مائلنك خلاف توالی اوزره حرکتلریله اوج قمر شرقدن غربه ومرکز تدویر اول نقطه دن توالی بروج اوزره غربدن
شرقه حرکت ایدرلر شمس دخی علی التوالی غربدن شرقه حرکت ایدر تقدیرا زحلی برله اول ایکی حرکت اوج قمر ایله
غربه وحرکت حامل مرکز تدویر قمر ایله شرقه اولوب بر طرز وطور اوزره حرکت ایدرلر که ابدا شمس منیر ایکیسی

مبانده متوسط بولنور وبو توسطدن لازم كلوركه مركز تدوير قمر شمس ايله ايكى تربيع اوقاتنده كندى حضيضنده بولنه واستقبال واجتماع اوقاتنده قمر كندى اوجنده بولنه پس مركز تدوير قمر هر بر دور وسطيسنده ايكى دفعه اوجنه صعود ايدوب ايكى كره حضيضنه نزول ايدر (ذلك تقدير العزيز العليم) زهى صانع حكيم جل جلاله العظيم وعم نواله الكريم) اما قمرك اوج وحضيضى مائليله ورأس وذنب عقده لرى ممثليله متحرك اولدقلرى علتدن اوجات وجوزهرات سائره كبى فلك بروجدن مواضعى متعين دكلدر بلكه حركت مائل وممثل ايله سيار ودواردر (نوع سادس) نير اصغرك طبيعت وصفاتنى ومقدار جرمنى وبعد فلكن بلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل نجوم اتفاق اوزره ديمشلردركه بو كوكب قمرك طبيعى اعتدال اوزره بارد ورطب اولوب مؤنث ليلى بولنمشدر وسعد متوسط ناميله تسميه اولنمشدر وبو قمرك اوصافى ضعف وعجز وعى وجهل ومهانت وعجله ونميمه واخبار ودلائل وحركت وصوت بولنمشدر وقمر طالع بولنديغى نطفه لرده اوصاف مذكوره سى مشاهده اولنمشدر وقمر حاكم يوم اثنين وليله جمعه بولنمشدر پس اول يومك وبو ليله نك اولكى ساعتلرى بو كا نسبت قيلنمشدر واما كوكب قمرك جرمى مقدارنده وممثل مائلنك مسافه بعدلرنده اصحاب ارصاد وارباب حساب واهل هندسه اتفاق اوزره ديمشلردركه فلك جوزهر قمرك يعنى ممثلك سطح محدبنك مركز عالمدن مسافه بعدى تقريبا سكسان يدى بيك وبشيوز بكرمى درت فرسخ كيل اولنمشدر وفلك مزبورك سطح مقعرينك مركزى مذكوردن مسافه بعدى تقريبا سكسان ايكى بيك وبشيوز قرق التى فرسخ حساب قيلنمشدر وبو فلك جوزهرك ثخنى تقريبا درت بيك وطقوز يوز يتمش سكز فرسخ بولنمشدر وفلك مائل قمرك سطح محدبنك مركز عالمدن مسافه بعدى تقريبا سكسان ايكى بيك وبشيوز قرق التى فرسخ كيل اولنمشدر وفلك مزبورك سطح مقعرينك مركز مذكوردن مسافه بعدى تقريبا قرق اوج بيك ويوز طقسان سكز فرسخ حساب قيلنمشدر اكر بو مسافه محسوبه دن نصف قطر ارض طرح اولنسه كه اول بيك ايكيوز يتمش ايكى فرسخدر پس روى زمينك هر طرفندن فلك قمره وارنجيه دكين مابين الارض والسماء تحقيقا قرق بر بيك وطقوز يوز يكرمى التى فرسخ قالوركه تقريبا اوتوز ايكى نصف قطر ارض مقدارى مسافه عليادر وبو مسافه دركه عالم كون وفساد وجهان حدوث وتغيرات اشيادر ومكان عناصر ومواليد ومحل كائنات جو سمادر وعالم صورت وشهادت وموضع ضيق وعنا ودار دنيادر وفلك مائل قمرك ثخنى تقريبا اوتوز طقوز بيك واوچيوز قرق سكز فرسخ بولنمشدر واما جرم كره قمر جرم كره زمينك تقريبا قرق ايكى جزئندن بر جزؤى مقدارى بولنوب بيان اولنان افلاكك ونجوملك ابعاد واجرامى اربعه متناسبه ايله اصحاب ارصاده عيان اولوب نيجه دلايل حسابيه وبراهين هندسيه وتجاريب عقليه ايله بالجمله اثبات اولنمشدر واهلنه بيلنمشدر پس بالاده بيان اولنان هيئت اسلاميه ده ابعاد واجرام سموات وارضينى بشر يوز ييللق يول ايله تعريفدن مراد تعيين عدد دكلدركه مقادير كيل اعتبار اولنه بلكه عظمتلرنده مبالغه دن كنايه در زيرا كه قدرت بارى بينهايه در (والله اعلم بمافى ملكه) (فصل عاشر) نير اصغرك اعنى كوكب قمرك قدرت باريله تأثيراتنى وبروج اعتباريله اختياراتنى وسبعه سياره نك تأثيرات ساعاتنى وافلاكن اعداد واصوات ونغماتنى وحركات مراكزله دوائر مرسومه اعتباراتنى واثرياتنى ومبدأ تأثيراتنى بش نوع ايله بيان وعيان ايدر (نوع اول) كوكب قمرك قدرت باريله تأثيراتنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت اتفاق اوزره ديمشلردركه تقدير عزيز قدير ايله اجرام علويه نك على مراتبهم اجسام سفليه ده انواع تأثيراتى اولمغله اغلب تأثيراتى شمس آنك حرارتيله بولنديغى كبى قمرك دخى اكثر تأثيراتى رطوبتيله بولنمشدر فعلى هذا خلاق عالم بو كوكب قمره كندى قدرتيله نيجه خاصه لر بخش ايتمشدركه جمله دن برى چون قمر افق بحردن طلوع ايدر ماء بحر انكله مد اولوب ساحلنه اقبال ايدر وقمر نصف نهار بحره كلدكده مد بحر نهايت بولور پس قمر نصف نهاردن منحط اولدقجه ماء بحر سواحلنده جزر اولوب چكيلور تا قمر افق بحره نزول ايدنجيه دكين چون قمر افقدن اينر جزر هم نهايت بولور پس بو منوال اوزره جزر ومد اولور وخواص قمردندركه قمرك ازديادى زماننده يعنى آيك نصف اولندن كثرت سخونت ورطوبتدن عروق دمله ممتلى اولوب ابدان حيوان وانسان قوت بولور اما كمال قمردن صكره يعنى آيك نصف ثانيسنده غلبه برودت ويبوستدن اخلاط اربعه غور بدنده بولنمغله دم عروقدن ازقالوب نشو ونما اقل

اولور وابدان حيوان وانسان ضعف بولور وخواص قمردندركه آيك نصف اولنده مريض اولنلرك ابدانى قوتلى بولنوب اغلبنك مرضى دفع اولور وايك نصف ثانيسنده مريض اولنلرك ابدانى ضعيف اولوب امراضى قوت بولور وخواص قمردندركه نور قمرك ازديادى ايامنده ذوى الارواحك مغز سرلرى زياده اولوب نقصانى ايامنده مغز رؤس دخى نقصان بولور وخواص قمردندركه ماهتابده انسان قمره قارشو اويوسه يا چوق اوتورسه بدننه رخاوت وكسل كلوب صداع وزكام حاصل اولور وخواص قمردندركه ماهتابده لحوم حيوان قالسه زمان قليل ايچنده طعم ورايحه سى متغير اولور وخواص قمردندركه نور قمرك ازديادى ايامنده بحار وانهار ايچنده سمك سمين اولوب وجه مايه صعود ايدر ونقصانى ايامنده سمك ضعيف اولوب قعر مايه كيدر وخواص قمردندركه آيك نصف اولنده حشرات ارض انك يوزينه كلوب كثرت بولور وسباع اكل اجساده زياده حريص اولور وآيك نصف ثانيسنده حشرات وسباع امورى برعكس اولور وخواص قمردندركه آيك نصف اولنده غرس اولنان اشجار زياده نشو ونما بولور ونصف ثانيسنده غرس اولنان ضعيف اولور ياقورر وخواص قمردندركه آيك نصف اولنده جميع فواكه ورياحين واعشاب ونباتات اكثر نشو ونما بولوب الوانى زياده اولور وخواص قمردندركه آيك نصف اولنده قامش وكتان ونباتات يابس اوزرينه نور قمر واقع اولسه زياده چوريوب پاره لنور ونصف ثانيده قليل اولور وخواص قمردندركه كره مصيقل قمر آيينه مثالى كره ما وارضدن مقابل ومواجه بولنديغى بحر وبرك جزائر وسواحلن وسفن وامواجن وجبال ووهادك وقرى وبلادك جميع اشكال والوانيله واشخاص واحواليله بزه عكس ايدوب كوسترر واصحاب ارصاد اول آيينه ده وجه ارضى تماما سير ايدرلر لكن اول مرآت صافى بزدن بغايت بعيد اولديغندن اشكال اشيا تشخيص اولنميوب انك وجهى بو عكوس ايله مغبر اولوب مكدر كورينوركه اكا كلف قمر ديرلر وسياره سائره نك صفات مذكوره سنك ساعات مخصوصه سنده اشباح وارواحه تأثيرات خفيه سى بيان اولنان تأثيرات نيرينه اعنى خواص شمس وقمره قياس اولنمشدر حال بوكيم عالمك جميع اجزاسنده مؤثر حقيقى انجق حق تعالى بلنمشدر وبو افلاك ونجوم وطبايع طولاب والات وخيالات امثالى بولنمشدر پس بو احوالى تفكر وتذكر معرفت مولايه هادى وبادى اولمق ايچون وجمله بنى انسانده بولمق ايچون افلاك ونجوم احوالى بو معرفتنامه ده بو مقدارجه بيان ايله كتابت قلنمشدر (نظم) حمد اول اللهه كه يكتادر اول * دخى دانا وتوانادر اول * اكا مخصوص ومسلمدرهم * موبمو جمله امور عالم * متصرف اودر اشيايه تمام * نه خواص ارده هر كزنه عوام (نوع ثانى) كوكب قمرك بروج اعتباريله اولان خواص واختياراتنى بلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل نجوم قمر مرقومك هر برج ايله بشقه بر تأثيرنى تجربه ايلدكلرين تقويم ايله تحرير ايتمشلردر پس اول تقويمى بوندن اقدم لسان تركيده نظم ايتمش ايكن اول منظومه مزى بو مقامده يازمق مناسب كورلمشدر * نظم *

بسمك اللهم يا امن الخطر
ابتدأنا باختيارات القمر
حمد لله چوق صلات وچوق سلام
اول رسول وال وصحبينه مدام
(بعده دير حقى بلكل اى بكم
اهل هيئت قوليدر بوديديكم
چار عنصر اوزره نه چرخ كرات
قابله مش برى برين صق طبقات
پس بصل مثلى اولور مجموعى طوب
مركز ارض اولمش اثقال جذوب
اول وسطدر مركز عالم همان
هر جهتدن اثقل اول نقطه نهان
(چرخ) اعظم كيم محيط جمله در
جام اطلسدر ديمه انجمله در
هر جهتدن اول محدد فوقدر
كونده بر دور ايتمده پرشوقدر
كيم يكرمى درت ساعتده مدام
شرقدن غربه ايدر دورن تمام
هم ايچنده اولان افلاكى بيله
دوندورر كنديله شرقى غرب ايله
كيجه كوندز هر طلوع وهر غروب
قطب عالم اوزره دورندن اولوب
(چرخ) ثامنده اون ايكى برج بيل
منطقه ده هر برينسى سهم قيل
هب ثوابتله اول اولمش محتشم
قطب عالمدن جدا قطب اوزره هم
غربدن شرقه دونر آهسته جه
اولسه يتمش بيل كيدر بر درجه
غربدن شرقه زحل دخى كيدر
اون ايكى برجى اوتوز بيل قطع ايدر
مشترى هم غربدن شرقه كيدر
اون ايكى يلده همان بر دور ايدر
غربدن مريخ هم دوران ايدر
بر بيل اون برآيده بر دوره كيدر
(چرخ) ثامن قطبى طوغروسنده تام
شمس هم چرخيله دور ايلر مدام

غربدن شرقه کونش دخی کیدر
غربدن شرقه عطارد هم کیدر
غربدن شرقه دخی آی دور ایدر
صانقاون اون ایکی دیلم بولنور
چون حمل ثور ایله جوزادر بهار
هم شتادر برج جدی ودلو وحوت
بو بروجه ایتمدین تحویل کون
یای حزیران وتموز طباخ حار
بل هر آیده قنقی برجه کون کیدر
اولمش ایامی اوتوز بر کون نهار
اول برجی حمل نوروز اولور
اولمش ایامی اوتوز کون ای شجیع
(ماه مایس اخر فصل بهار
برج جوزاده اوتوز بر کون کیدر
اون برنده شمس هم تحویل ایدر
اولمش ایامی اوتوز بر کون تمام
یل آغستوس آخر صیف اول زمان
سنبله برجن اوتوز بر کون کچر
اون ایکنجی کون کونش تحویل ایدر
اول کیجه به هم برابردر اوکون
اون ایکنجی کون کونش تحویل ایدر
اول اوتوز کوندر تمام اول ماهری
ماه) کانون اول فصل شتا
اربعینك اولی اول کون اولور
اوسطی) کانون ثانیدر قیشك
هم اوتوز کونده او برجی قطع ایدر)
سال رابع درت ربع بر کون اولور
هم اوتوز کونده او برجی سیر ایدر
ابتدای) سال شمسی مارت یل
هر بری برایه مخصوص اولدی ظرف
زادر ایلول ود وتشرین با وها
هزا بج هوزاجد هوا یله عد
یل یوز التمش التیدر تاریخ سال
هم بو ترتیب اوزره دائم دور ایدر
کیم اوتوز اوچ یل اوتوز اوچ مارت اولور)
حرفنی جمع ایت بازار حرفیله هین
ایکی هفته دن نه کون غایت بولور
غرهٔ شهر قمردرهم هلال
بارجب شعبان دال ها رمضان

یلده بر اون ایکی برجی قطع ایدر
جمله نك تحتنده در دور قمر
دوره سن یکرمی سکز کون کیدر
هر قسم بر برج ادیله اصل اولور
فصل یای سرطان اسد سنبله دار)
اون ایکی برج اون ایکی آید ر مدام
اون کون اقدم روم ایك باشله تون
هم خریف ایلول وتشرینین تام
هر ایك قاچنده کون تحویل ایدر
اون برنجی کون کونش تحویل ایدر
پس برابر اول شبه اول روز اولور
عاشرنده شمس هم تحویل ایدر
یل اوتوز بردر اکالیل ونهار
(بل حزیران اول صیف ای پسر) هم اوتوز کون اون اوچنده کون دونر
سرطان برجن اوتوز بر کون کچر
اون ایکنجی کونی کون تحویل ایدر
اولمش ایامی اوتوز بر کون همان
(ماه) ایلول اول فصل خریف
برج میزان ایجره اوتوز کون کیدر
ماه) تشرین اول اوسط در کوزه
برج عقربدن اوتوز کونده کچر
اون برنده شمس هم تحویل ایدر
هم اوتوز بر کون انی یل ای فتا
کون دونر اوز نمایی شبدن اولور) برج جدی ایجره کون اوتوز کون قالور
هم اوتوز بر کوندر انی صایشك
یل قیشك صوکی شباطی کوجك آی
پس شباط ایکرمی طقوزی بولور
چون حمل برجنده کون فیروز اولور
هم شهور رومی استخراج قیل
مارت ها ابریل الف جیم مایس ال
هم دو کانون زا جیم اشباط واو نها
کیم بو ایکرمی سکز حرفك کبری
مارتده در بازار اجد لفظنده دال
اولسه آذرله محرم بر او یل
سال محرمله اوتوز دردی بولور
ابتدا هفته ده روم احد
غره سی اول این اول کوندن اولور
زا محرم با صفر جیم ها داد
زای شوال قعده الف جیم حجه دان

یلده بر هم چرخ زهره دور ایدر
سرعت اوزره کندی برخیله دونر
(چرخ) ثامن اون ایکی قسم اولنور
کون هر اوجنده ایکن بر فصل اولور
فصل کوز میزان وعقرب قوس طوت
روم آیك اوتوز کون اقدم یل تمام
یل بهار آذار ونیسان وایار
قیش دو کانون وشباط اولمش تمام
(ماه) اذار اول فصل بهار
هم حمل برجنده اوتوز کون کیدر
(ماه) نیسان اوسط فصل ربیع
برج ثور ایجره اوتوز بر کون کیدر
اون برنجی کون کونش تحویل ایدر
(ماه) تموز اوسط صیف ای همام
هم اسد برجن اوتوز بر کون کسر
اون ایکیسنده کونش تحویل ایدر
اولمش ایامی اوتوز کون ای ظریف
برج میزان اولینه کاسه کون
ایرمش ایامی اوتوز بر کوند و زه
(یل کوزین تشرین ثانی آخری
برج قوس ایجنده اوتوز کون کیدر
اون برنده برج جدیه کون کاور
عاشرنده برج دلوه کون کیدر
اوج یل ایکرمی سکز کون ربع صای
تاسعنده برج حوته کون کیدر
یل تمام اولوب بنه نوروز اولور
لفظ ابجد هوز اولمش هفت حرف
واو حزیران همزه تموز اب دال
حفظ) ایت ابجد وزاید هوز بجد
حرف بازار اوله هر یلده بری
ارته سی سال اول بازار هایه کیدر
سال تداخل ایده بر سال طرح قیل
(کر دیلرسن) شهر رومك غره سین
باشله اول مجموعی بوندن ایله عد
(چون) محرمدر عربده رأس سال
در بیعه واو الف در دو جماد
هشت حرف اولدی ابج زد بود همان

هر بریدر برسنه حاکم اولان) ییل یوز التمش التی یه جون کالدی سال
ایرته سی ییل حاکم سالدر الف
حرفنی حاکمله جمع ایت غره بول
ابتدا شمسك مکانك بوله سن
آی کیدر اون اوچ درجه اول زمان
پس شهور رومدن یل شمسه جای
ماهه نه برجك قاچیدر سیرکاه
باآیك یکمش شین تضعیف قیل) بش عدد هم ضم ایدوب قاچ اولدی ییل
قنقی برج اولمش دخی ییل شمسه جای
چون حمل برجنده خوش بولنسه ای
قیل تجارت هم بنا خیر وصلاح
سرطانده خوشدر ارسال خبر
زرع وتعمیر حجامت بخشیدر
کاسه مه میزانه قیل بیع وشرا
عزلت وصمت وفراغ واعتکاف
کاسه برج جدیه قیل صید وشکار
وضع بنیاد دخول بلده خوب
ییك یوز التمش التی تاریخنده تام
حقه هر حالده توکل قیل همان

دور دائمدر هیچ اولمز مختلف
غرهٔ شهر هلالی هم تمام
تا بروج ماهی آندن بیله سن
ای کونی هر کون اون ایکی درجه) چون کیجر بویله حساب ایت هر کیجه
قاچ کیجه یکمش هلال اول ماهی
انده ایکن مه نه ایشدر اختیار
شمسدن باشله بشر هر برجه ویر
هر ایشی بدأ ایتمکی سن بخشی صای
کاسه مه جوزایه قطع ایله ثیاب
شرب مسهل بخشیدر نقل وسفر
سنبله برجنده اولسه کی جدید
ایله صحبت دکاسه الحان ایچ دوا
قیل حجامت کاسه برج قوسه آی
حفر آبار وزراعت ایله کار
حوته کاسه ایله دریاده سفر
بولدی یوزیت ایجره تقویم اختتام
عالم اجسامی چون بولدك خیال

حاکم سال اول محرم اولدی دال
(بیلمك) استرسن هلال نه کوندر اول
ایکی هفته کونلرنده بول مدام
بر درجه کون کیدر هر کون همان
صای) تا که معلوم اوله اندن جای ماه
کیم ایك هر برجده بر حکمی وار
اول عدد قاچ کره بش اولدیسه صای
باشدن ازی صایه برج ماهه ایر
(کاسه برج ثوره تزویج ونکاح
علم اوقی هم ال عقار وال دواب
مه اسدده عرض حاجت بخشیدر
صحبت نسوان مناسب ال عبید
برج عقربده کرك طهر وعفاف
لبس واستحمام وحلق بخشی صای
کاسه برج دلوه مه خوشدر رکوب
عهد وشرکتدر تجارت معتبر
حقی ایدلك اختیاراتی بیان
عالم ارواحه کل خوش بونده قال

نوع ثالث

سبعهٔ سیاره نك بری برینه نسبتله تشبیهاتی ووجه ارضده آفاق اعتباریله تأثیرات ساعاتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل عبرت وخبرت دیمشلردرکه بو عالم نه کونه عجیب اختراع وایجاددر وبو افلاکه نه غریب صنعت وحکمتدر وبو جهانی تنظیم نه نهایتسز قدرت وعظمتدر فسبحان الصانع الحکیم وبو افلاك ونجومی بو هیئت وترتیب اوزره خلق ایدن باری تعالی به نیجه یوزبیك کره حمد وثنالر اولسونکه بزلره لطف وعنایت ایدوب آفتاب عالمتابی سیارهٔ سائره وسطنده وضع ایتمشدرکه روی زمینه اعتدال اوزره حیاتبخش ایتمشدر اکر شمس منیر بو تأثیر ایله فلك قمرده اولسه ایدی شدت حرارتدن روی زمین محترق اولوردی واکر فلك بروجده اولسه ایدی شدت برودتله طبایع فاسد اولوردی پس کواکب سبعهٔ سیاره میاننده سلطان جهان وسیارهٔ سائره اکا جنود واعوان اولمشدرکه قمر وزیر وعطارد کاتب وزهره سازنده ومریخ سرعسکر ومشتری قاضی وزحل خزینه دار امثالی کلمشدر واما مجره که اکا بو یرده صمان اوغریسی وکعبه یولی دیرلر وعرب مرج السماء وام النجوم وعجم کهکشان دیرلر بونك حقیقتی فلك بروجده بیان اولنان قدر سادسك حد اصغرلرندن کواکب ثابتهدرکه بر برینه قریب اولدقلرندن بری برینی طمس ایدوب سحاب ابیض کبی کورنمشدر لکن مجرهٔ مذکورهنك کیجه اولنده بر باشی جنوبده و بر باشی شمالده بولنوب نصف لیلده راس جنوبیسی غربه وشمالیسی شرقه واروب اخر لیلده رأس غربیسی شمالی وشرقیسی جنوبی اولوب بزه نسبتله رحوی دور ایتمهسنك حقیقتنده عقول فحول متحیر قالمشدرکه اکرچه بیاننده قیل وقال اولمشدر والله اعلم بحقایق ما فی ملکه واما کواکب سبعهٔ سیاره نك روی زمینده بحسب الآفاق ساعت بساعت نوبتله اولان تأثیرات ساعاتی بو تاریخدن اقدم تعبیر وبیان ایلدیکمز منظومهٔ ترکیه بو مقامه مناسب کورلوب یازلمشدر (نظم)

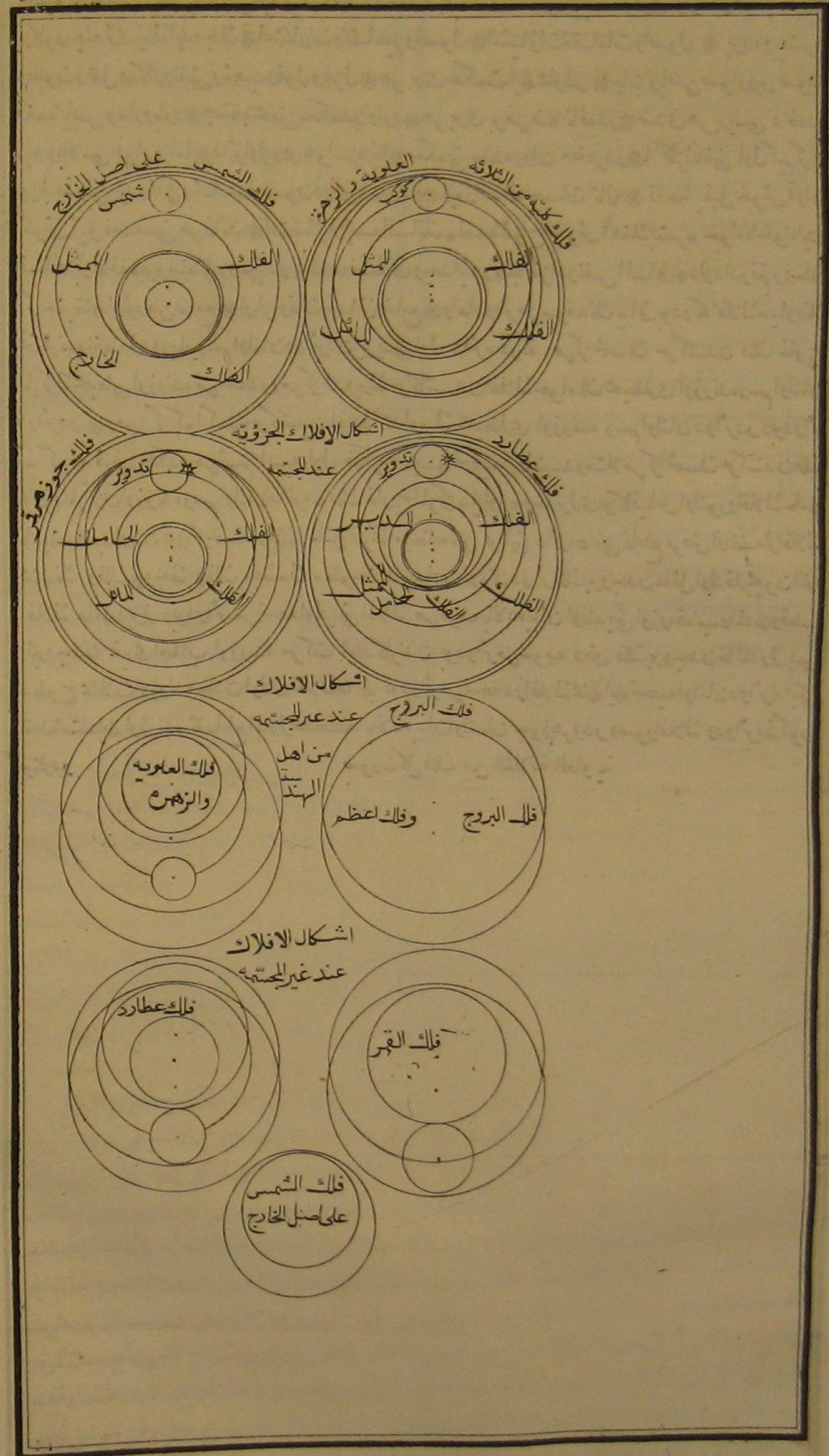
خدایه شکر کیم خلق ایتدی بونجه انجم وافلاك ‖ صلوة اول دوستنه اولسونکه شاننده دیمش لولاك
وبعد حق دیر علم فلك سرن عیان ایتدم ‖ اوتوز بیت ایجره نحس وسعد ساعاتی بیان ایتدم

ایکی عالمده بر بیلدم مؤثر ذات مولا بی   زلی ربط ایلمش اسبابه ادنابی هم اعلا بی
اگر) بیلمك دیلرسن اولدیغی ساعت نه ساعتدر   نه کوکب حکم ایدر اول دم نحوست یا سعادتدر
یدی کیجه یدی کون کون باتوب طوغدیغی آن ابجره   یدی سیاره‌دن بول قنقی حاکمدر زمان ابجره
که هر کون هفته‌دن هر کیجه بر سیاره نکدرکم   اوشب اول روزك اول ساعتنده هم اودر حاکم
همان حفظ ایت یدی الفظی یدی کون بیل یدی کوکب   ادس بیر جهخ دلدهسی وره زحلدر هب
اوائل حرف ابجد هوز اولمش هفته ایامی   حروف ثانی‌یه شب ثالثه کون حاکمی نامی
شب بازار عطارد ایرتسی شب مشتری طالب   شب سه شنبه‌یه زهره زحل چارشنبه شب غالب
خمیس اخشامی شمس وجمعه اخشامنده مه شامل   شب سبت اولدی مریخ اول حروف ثانیه کامل
بازار شمس ارتسی مه صالی مریخ اربعایه تیر   خمیسه مشتری جمعه‌یه زهره سبته کیوان میر
یدی) لفظ ابجره شب هم روز اوائل ساعتندن ال   بوقاریدن یدی سیاره‌یی ترتیب ایله صای کل
زحلدن مشتری مریخ وشمس وزهره‌یه خوش یت   عطاردله قمردن کیج بو ترتیب اوزره هم دور ایت
بر ساعت حکومتله اولور سیاره‌لر قائم   کیجه‌ده اون ایکی ساعت کوندز هم اون ایکی دائم
کیجه کوندز یکرمی درت اولور ساعت که شانیدر   دکادر مستوی بونده مراد انجق زمانیدر
زمانی ساعتك مقداری ارتار اکسیلور بیله   عددله مختلف اولماز شب وروز طول وقصر ایله
نهارك قوسنی هم لیلك اون ایکی‌یه قسمت قیل   بو ساعاتك بری دائم اکا نصف سدسدر بیل
شب وروز طول وقصریله قیاس ایت ساعتی بویله   طلوع وهم غروبك کیجه‌شك بول خوش حساب ایله
کیجن) ساعاتی بوظلدن یا ربع اوکرن یا اصطرلاب   غمده یابجه ساعاتی بو ساعاتدن زمانی یاب
زمانی ساعتی بربریدی سیاره‌یه ویر کل   نه کوکب اولدیغن وقتنه کاورسه حاکم آنی بیل
(زحلدر) نحس اکبر ساعتی هم آغر اولورمش   مکانی چرخ سابعدر بنا یاب باشلمه هیچ ایش
مبارك مشتریدر سعد اکبر ساعتی خوش بیل   نقل بیع وشرا ترویج ایدوب هر شغله اول مائل
جهان مریخه محکوم اولدیغی ساعت هیچ ایش ایتمه   چون اولدر نحس اصغر بس قان الدر کیسیه کیتمه
مبارك شمس حکمنده طلب قیل جمله یارانی   مکانی چرخ رابعدر زیارت ایله سلطانی
چو زهره سعد اصغردر او ساعت اجتماع ایله   مفرح صحبت ایت خوش سوز کوزل صوت استماع ایله
عطارد ممتزجدر اول زمان یاز نسخه هم مکتوب   کتاب اوقی اوقوت نقش ایت حساب ایتمك اولور مرغوب
قمر سعد اولدی بو کوکده او ساعتده سفر خوشدر   تجارت شرکت وارسال مکتوب وخبر خوشدر
یدی) سیاره احکامی بو ترتیب اوزره قانوندر   کل ای حقی بیل اول حقی که جمله حکم آنکدر
قمر ونحسی قوس عدی قمر شری قمر خیری   هب ایدوب ایلین حقدر برانی بیل اونوت غیری
فواوج مولودی درت امی یدی آبانی نه طاق   قمر وشی هالك وفانی هو الحی هو الباقی

(نوع رابع) افلاکك اعداد واصوات ونغماتی وحرکات مراکزله دوائر مرسومه اعتباراتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت واهل هیئت اتفاق اوزره دیمشلردرکه عدد افلاك تحریر اولندیغی اوزره یکرمی درتدرکه فلك اعظم وفلك ثوابت وثلثهٔ علویه‌نك اوچر فلکلری وشمسك ایکی فلکی وزهره‌نك اوچ فلکی وعطاردله قمرك دردر فلکلریدر وبو یکرمی درت فلك وجه مشروح اوزره بری برینی محیط وبری برینه مماس بولنوب حرکتلری مختلف اولمغله هر بر فلك بشقه بر پرده‌دن صدا ویروب نغمات جانفزا ایله تسبیح وتهلیل ایدوب علی الدوام کرمیت عشق یزدان ایله رقص ودوران ایدرلر وافلاکك بویله حالاتنی اصحاب ارصاد الات وریاضات ایله استماع وتماشا ایدوب نیجه اسرارینه اطلاع ووقوف تحصیل ایتمشلردر وافلاکك اصوات ونغماتنی پرده‌لر ایله ضبط ایدوب اصول وفروع مقامات اعتباریله بری برینه حکیمانه مزج ایدوب ارواح ایچون نیجه بیك کونه معجون ولذتلی شربتلر یاپمشلردر وهر بر مقام جانفزانك نیجه درده دوا ونیجه مرضه شفا ونیجه طبعه صفا ونیجه قلبه جلا ونیجه روحه غدا بولمشلردر وبو علمه طب روحانی وهندسهٔ روحانی وقوت روحانی وفن موسیقی دخی

تسمیه قیلمشلردر (نظم) موسیقی حکمته دائرفندر * بلنه بلمینه روشندر * نیجه اسراری وار ادراك ایده‌جك * برکاورسینه‌لری چاك ایده‌جك * اعتبارات وتقاسیم وفصول * امتیازات مقامات واصول * پرده وپیشرو وصوت وعمل * کار ونقش وشعب وقول وغزل * هر بری حکمت ایله مملودر * جان ریاضن صوارر بر صودر * نغمهٔ یابس وحار وبارد * جسمهٔ مرض حکمدن وارد * هر بری بر مرضه نافعدر * ضدنی هر بریسی دافعدر * زیر وبالاسی هوادر اما * دائر اولورمی هوا سزدنیا * حکمتی جانده روان مضمردر * اکثر لطفنی اول کیم کوردر * بویلجه ذوقن ایدر اهل رشاد * ایلسون ذوقنی الله زیاد * ویرر انسانه حیات تازه * نغمهٔ بلبل خوش آوازه * کوش قیل نغمه‌سنی مرغانك * اقتضا ایلر ایسه انسانك * نغمهٔ شوخ خوش آهنك بشر * خواه ناخواه ایدر انسانه اثر * نغمه بر منطق روحانیدر * نغمه‌نك لذتی وجدانیدر * جانفزادر نفس انسانی * دلنوازدر نغم روحانی * کر حقیقتله اولورسن سامع * اولمز اوقات حیاتن ضایع * واما دوائر مرسومه‌نك بیانی بودرکه افلاك سیاره‌نك تخنلرنده نقطه‌لر دوریله رسم اولنان دوائردن بریسی اول دائره‌درکه مرکز شمسك حرکتندن فلك خارج المرکزك محیطی اوزرنده مرتسم درو مرکز تدویرك حرکاتندن افلاك حواملك محیطلری اوزرنده رسم اولنان دوائردر * ومراکز کواکبك حرکاتندن افلاك تداویرك محیطلری اوزرنده رسم اولنان دوائردر وبو دوائر مذکوره قنغی فلکده مرتسم ایسه اول فلکك اسمیله تسمیه اولنمشدر مثلا مرکز شمسك حرکتندن فلك خارج المرکزی اوزرنده رسم اولنان دائره‌یه فلك خارج المرکز دینلور * وسائرلری بوکا قیاس اولنور وافلاك حامله نامیله ملقب اولان دوائر خمسه وفلك مائل قمرك منطقه‌سی بوالتی دائره عالمی قاطع فرض اولنسه‌لر افلاك ممثله‌نك وفلك بروجك وفلك اعظمك سطوحنده حادث اولان دوائر فلك بروجدن مائل اولدقلری ایچون انلره افلاك مائله دیرلر وبو دوائر مرتسمه اولدیغی افلاك مرقومه بالاده بیان اولندیغی اوزره قطب عالمدن وقطب البروجدن غیری اقطاب اوزرنده حرکت ایلدکلرندن بو دوائر مرسومه دخی فلك بروجدن مائلدرلر پس سطوح ممثلات اوزرنده حادث اولان افلاك مائله که دوائر مرتسمه‌در افلاك ممثله ایله تسمیه اولنان دوائرله ایکی نقطهٔ متقابله اوزرنده تقاطع ایدرلرکه بالاده بیان اولنان جوزهرلردر وصور افلاك ودوائر مذکوره بونلردر

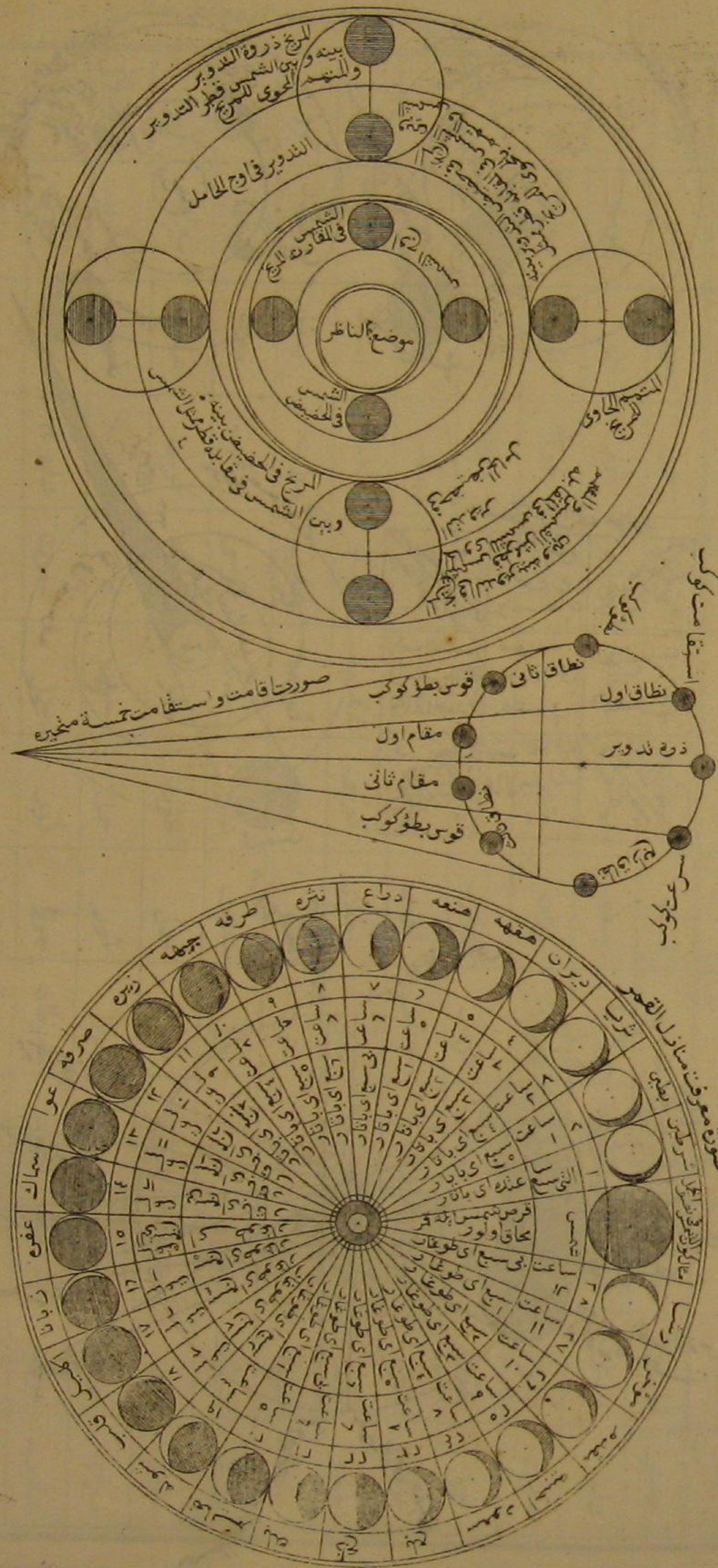
صورت کل فلك من الثلاثة العلویة

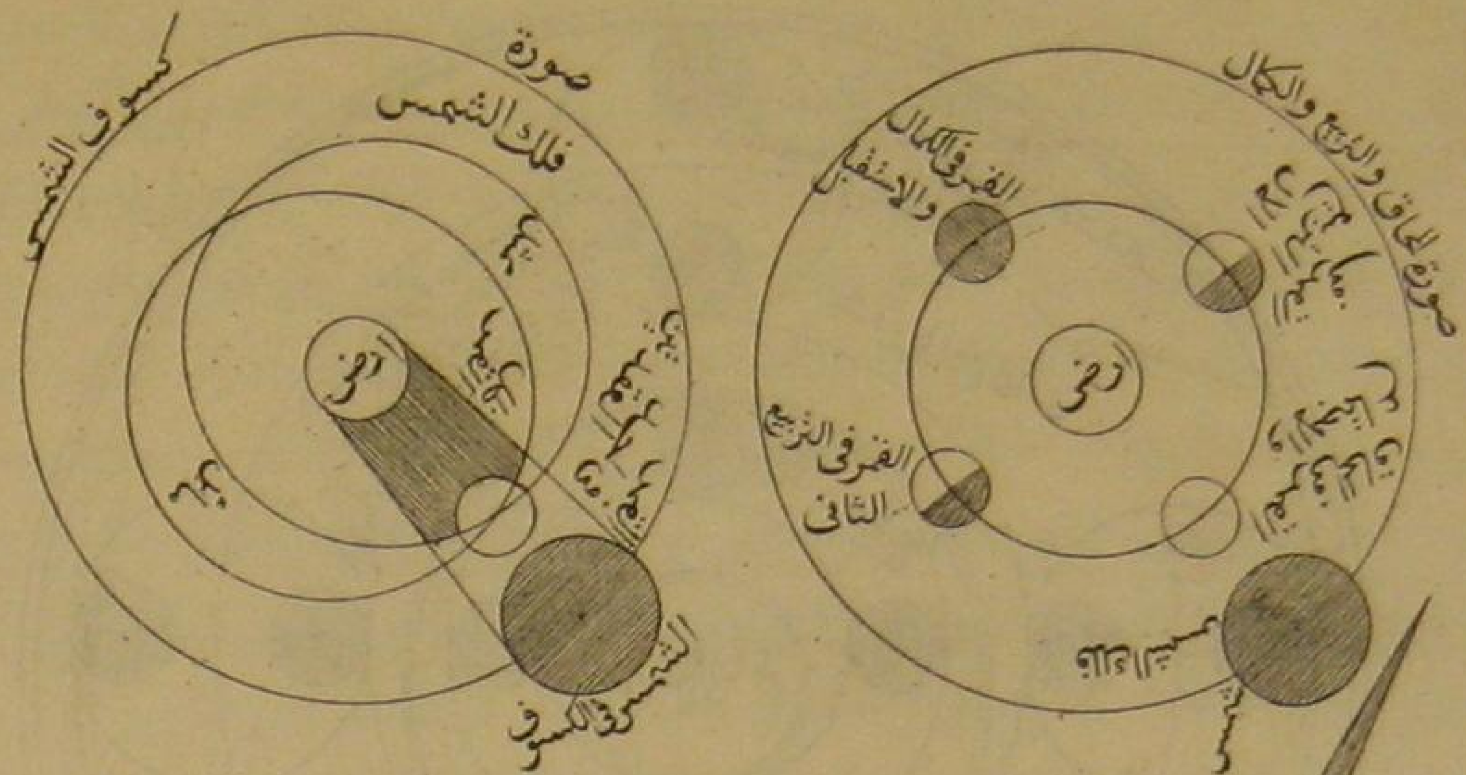

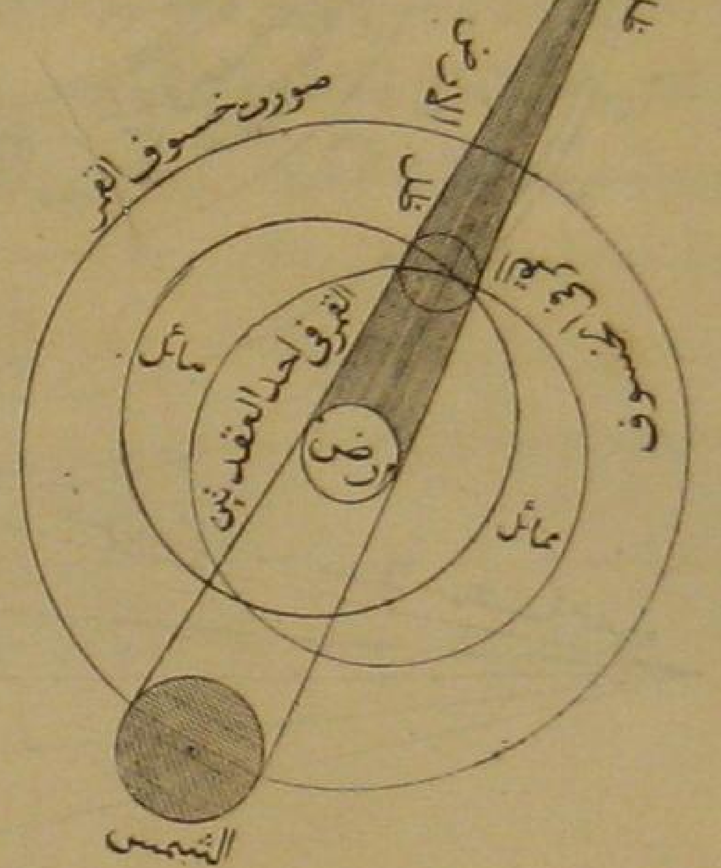
نوع خامس) كواكب سبعهٔ سياره نك وكيفيات اربعه نك مبدأ تأثيراتني بيان ايدر (اى عزيز) معلوم اولسونكه
متكلمون ديمشلردركه اول منجملر واول طبيعيلركه معرفت خالق باريدن محروم وعارى اولمشلردر انلر جميع
امورى نجوم وطبايعه اسناد ايدوب ضلالتده قالمشلردر بونلرك مثالى اول ايكى قرنجه دركه بر كاغد اوزرنده
يورركن برنقش ظاهر اولور پس قرنجه نك برى شاد اولوب ديركه حقيقت افعاله مطلع اولدم كه قلمدن وجوده
كلوراميش بو قرنجه درجهٔ اخيره ده اولان طبيعى مثاليدركه جميع تصرفاتى حرارته وبرودته ورطوبته ويبوسته
حواله ايتمشدر وقرنجه نك اوبرى دخى دقتله نظر ايدوب كورركه حركات قلم كندوسندن دكلدر بلكه
ارادت اصابعله حاصلدر پس خرم اولوب اولكى قرنجه يه ديركه سن غلط ايتمشسن وحقيقت حالى ادراكدن
ايراق كتمشسن زيرا كه صدور افعال قلمدن دكلدر بلكه جميع تصرفات اصابعدندر وقلم ايسه ميان اصابعده
مجبور ومسخردر وبو قرنجه اول منجم مثاليدركه جميع تصرفات امورى كواكبه اسناد ايتمشدر بيلمازكه كندى
دخى بيلميوب خطايه كتمشدر زيرا كه كواكب ملائكه نك يدنده مجبور ومضطردر وملائكه حق تعالينك
امرينه مطيع ومسخردر وجملهسى انك ارادت وقدرتيله ساكن ومتحركدر اما اوبيچاره طبيعى كه تصرفى
طبايعه اسناد ايلمشدر اول سوزى كرچك سويلمشدر زيرا كه طبايعك تصرفنده مدخلى واردر اكر مدخلى
اولمسه ايدى علم طب باطل اولوب علاج امراض متروك وعاطل اولوردى حال بوكيم علم ابدان مشروعدركه
انكله مأذونز پس اول طبيعينك خطاسى انجق بودركه نظر ضعيف ايدوب خرلنك مثالى اول منزلده يا تمشدر
انى بيلمامشدركه طبايع دخى حق تعالينك يد قدرتنده در وتصرفلرى انك تأثيريله در واما اوبيچاره منجم
ديمشدركه شمس بركوكبدركه عالمده حرارت انكله در وضيا انكله در اكر شمس اولمسه ايدى نبات وحيوان
بولنمزدى وليل ونهار فرق اولنمزدى وقمر بركوكبدركه لذات اثمار انكله در ونور شب تار انكله در اكر قمر اولمسه
ايدى رياحين واثمارده روايح طيبه والوان غريبه ولذات عجيبه بولنمزدى وهفته وماه وسال فرق اولنمزدى
وشمس كرم وخشكدر وقمر سرد وتردر پس كواكب بوكيفيات ايله عالمده متصرفدر ومنجم بوسوزلرنده
صادقدر انجق انده كاذبدركه جميع امورى نجومه اسناد ايتمشدر ونجوم ايسه اذن حق ايله بوتصرفاته يتمشدر
انى ادراك ايتمشدركه جميع اشياده متصرف ومؤثر انجق حق تعاليدر وبو منجمله طبيعينك اختلافلرى اول
ايكى اعمايه بكزركه برى فيلك خرطومن وبرى اياغن طوتمشدر برى ديركه فيل براولوق كبى نسنه در
اوبرى ديركه فيل بردبرك كبى نسنه در هر برى كندى تشبث ايلديكى عضوك وصفنده صادقدر لكن فيلك
برعضوينه تمام فيل بودر ديدكلرنده خطا ايتمشلردر پس نجوم وطبايعك تأثير وتصرفنده مدخللرى
واردر لكن تأثير وتصرف انلره منحصر ومخصوص دكلدر بلكه نجوم وطبايع اول حكيم صانعك آلات
امثالى خداميدر مثلا برپادشاه برعظيم سراى بنا ايدوب انده كندى وزيرى ايچون برخاص كوشك
مهيا ايلسه واول كوشكك اطرافنده برحولى پيدا ايدوب انده اون ايكى حجره بنا ايلسه وهر برحجره ده برنائب
نصب ايلسه تاكيم وزير اعظم ايچريدن هرنه بيوررسه انك امرين طشره يه تبليغ ايدهلر واول حجرهلرك ابوابى
اوزرنده يدى سوار نقيبلر يعنى بكلر تعيين ايلسه تاكيم خدمتده مقيم اولهلر وپادشاهدن وزيره واندن نائبلره
وانلردن بونقيبلره واردا ولان اوامر واحكامى طشره ده اجرا قيلهلر وطشره ده هم درت پياده ضابط وضع ايلسه
تاكيم اللرنده كمندلر طوتوب پادشاهك امريله بعض ناسى بند ايدوب دركاهنه كتورهلر وبعضيسن دخى دركاهدن
رد ايدوب سورهلر امدى بو مثالمزده پادشاهدن مراد رب العالمين حضرتلريدر وسراى عظيم عرش اعظمدر ووزير
اعظم عقل اولدر وكوشك خاصه كرسيدركه مقام وزير اعظمدر وحولى فلكى تاسعدركه اون ايكى برجنده اون ايكى
ملك واردر وسوار نقيبلر سبعهٔ سياره دركه انلر ليل ونهار اول برجلك ابوابن طولاشوب خدمت ايدرلر وپياده
ضابطلر عناصر اربعه دركه كندى وطنلرندن حركت ايتمزلر وحرارت وبرودت ورطوبت ويبوست درت كمند
امثاليدركه آتش وباد وآب وخاك اللرنده در پس بركسنه نك حالى متغير اولسه وغم واندوه استيلاسيله
متحير قالسه ودنيادن اعراض ايدوب ال چكمك زمانى كلسه انك حقنده طبيب ديركه بوكا سودا مرضى غالب
اولمشدر وملاخوليا علتنه بولمشدر بوكا شربت افتيمون ايله معالجه لازمدر وطبيعى دخى ديركه بونك مرضى
طبيعتنه يبوست غالب اولديغندندركه دماغى اوزره مستولى اولمشدر ويبوست طبعنه سبب هواى شتادر

تابهار اولوب رطوبت هواسی غالب اولدقجه بوکا علاج اولمز ومنجم هم دیرکه بوکا سودا عارض اولمشدر وسودا
ایسه عطارد له مریخ آره لرنده مشاکله مذمومه حصولندن ظهور ایدر تا عطارده مقارنه سعدین ایله تثلیثه
ایرشمدکجه بونک حالی صلاحه کلمز حال بوکیم بونلر لنجمله سی بوسوزلرنده صادقدر زیرا که هر برینک عقلی
ایردیکی قدرسو باشدر بیلسونلرکه عقل جزئی اصلنه ایرمشلردر اما حقیقتده انک اصلی بودرکه چون برکسه یه
سعادت اقبال ایدوب حق تعالی اکا هدایت ایتمک مراد ایاسه اول کسه یه ایکی قوتلی نقیب حواله ایدرکه
عطارد له مریخدر انلردخی عناصرله پیاده اولان ضابطلره امر ایدرلرکه یبوست کندنی اول کسه نک بوینه
طاقوب یبوستی باشنه ودماغنه حواله ایده لروانی دنیالذتلرندن ابا ایتدیروب حزن وغم تازیانه سیله سوق ایدوب
زمام ارادتله قرب حضرت حقه ییده لر وبو حقیقتی بو وجهله ادراک نه علم طب ایله ونه حکمت طبیعیله ونه
احکام نجوم ایله حاصل اولور بلکه علم نبوتله ظاهر اولورکه جمله یی محیط اولان پادشاه بی زوال لایزالی بیلمش اوله
زیرا که حق تعالی کندی محبت ایلدیکی عبادنی کاه محنت وبلا ایله وکاه مرض وسودا ایله جناب عزتنه
دعوت ایدرکه ای بنم قوللرم سز بلا ومحنت صاندیغکز اول بنم لطف ومحبتم کندیدرکه عندمده محترم اولان
عبادمی انکله کندی رضا وجنتمه وحضور عزتمه دعوت وجذب ایدرم نتکیم خبرده ان البلاء مؤکل
بالانبیاء ثم الاولیاء ثم الامثل فالامثل وارد اولمشدر چونکه هیئت حکمادن افلاک ونجوم احوالنی بومقدارجه
بیان ایله وسیله عرفان اولان تفکر وتذکر بدایع وصنایع خلاق جهان آسان اولوب مطلب اعلامز اولان
معرفت مولا حصول بولمشدر پس برمقداردخی عناصر وموالید احوالن بیان ایدوب جهان کون وفساد
اسرارنی هم اعیانی رموز ایله عیان ایتمک مناسب کورلمشدر تا کیم مطالعه ایدن اولوا الالباب عبرت نما اولوب سرور
حضور ایله کوکلری طولوب وردلسانلری تسبیح مولا اوله سبحان ذی الملک والملکوت سبحان ذی العرش
والعزة والعظمة والهیبة والقدرة والکبریاء والجبروت سبحان الملک المعبود سبحان الملک الموجود سبحان الملک
الحی الذی لاینام ولایموت سبوح قدوس ربنا ورب الملائکة والروح جل جلاله وعم نواله

صورت

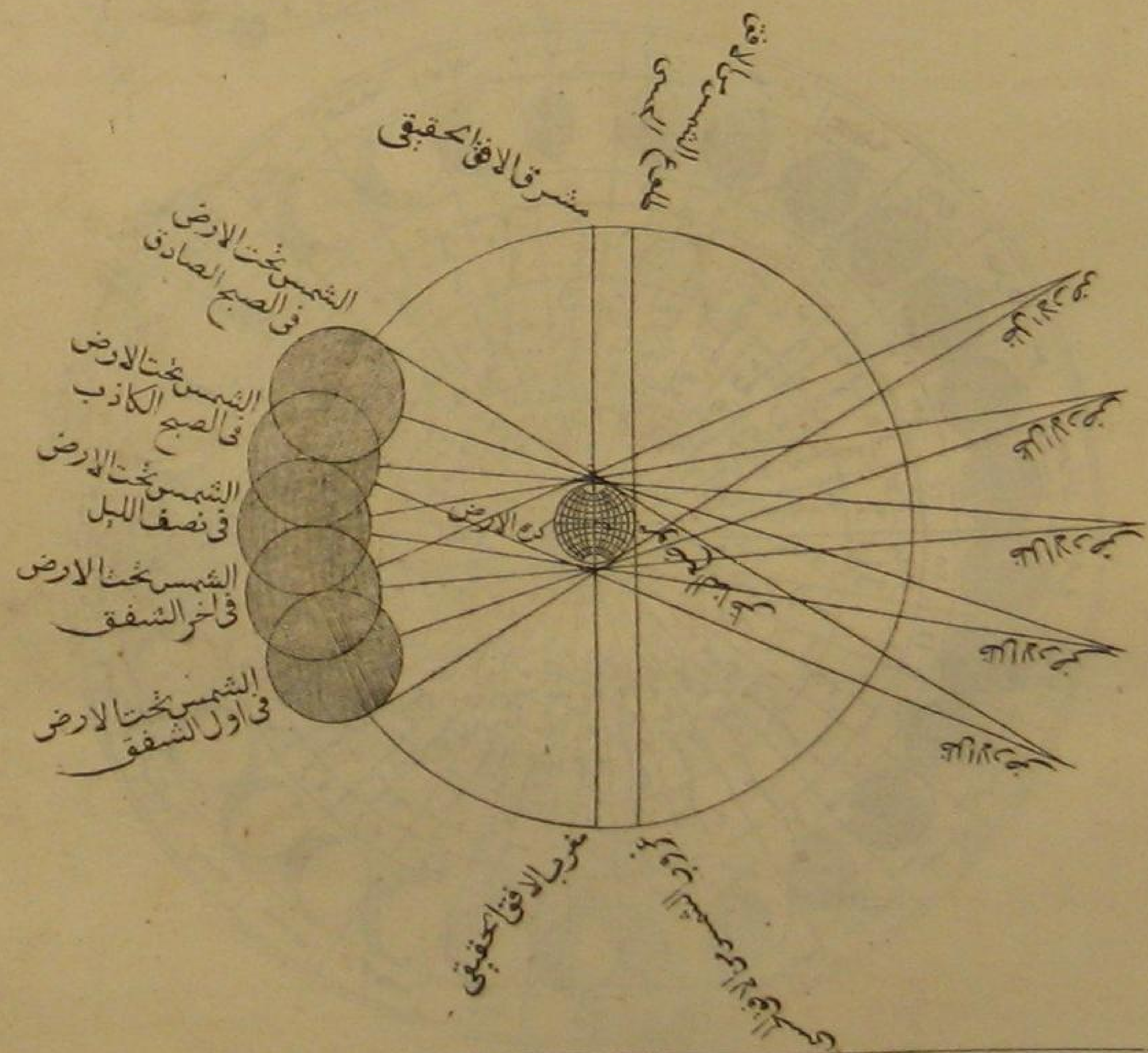

استخراج زائچۀ مولود

بيت الرجاء والامل / بيت الاعداء ١١ ١٢	بيت العز والتجار والسلطان ١٠	بيت النقلة والعشق / بيت الموت ٩ ٨
الطالع بيت النفس ١	صورت بيوت اثنى عشر	بيت النساء والشركا والمقاصد ٧
بيت المال / بيت الاخوة ٢ ٣	بيت العاقبه والاملاك ٤	بيت الامراض والاولاد / بيت الصحة ٦ ٥

جدول معرفة مكان القمر من البروج اثنى عشر

عدد ايام ماه عربى	كانون ثانى	شباط	آذار	نيسان	ايار	حزيران	تموز	اغستوس	ايلول	تشرين اول	تشرين ثانى	كانون اول
ا ب	دلو	حوت	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبله	ميزان	عقرب	قوس	جدی
ج د ه	حوت	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبله	ميزان	عقرب	قوس	جدی	دلو
و ز	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبله	ميزان	عقرب	قوس	جدی	دلو	حوت
ح ط ی	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبله	ميزان	عقرب	قوس	جدی	دلو	حوت	حمل
يا يب	جوزا	سرطان	اسد	سنبله	ميزان	عقرب	قوس	جدی	دلو	حوت	حمل	ثور
يج يد يه	سرطان	اسد	سنبله	ميزان	عقرب	قوس	جدی	دلو	حوت	حمل	ثور	جوزا
يو يز	اسد	سنبله	ميزان	عقرب	قوس	جدی	دلو	حوت	حمل	ثور	جوزا	سرطان
يح يط ك	سنبله	ميزان	عقرب	قوس	جدی	دلو	حوت	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد
كا كب	ميزان	عقرب	قوس	جدی	دلو	حوت	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبله
كج كد كه	عقرب	قوس	جدی	دلو	حوت	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبله	ميزان
كو كز	قوس	جدی	دلو	حوت	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبله	ميزان	عقرب
كح كط ل	جدی	دلو	حوت	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبله	ميزان	عقرب	قوس

جدول الاختیارات علی کون القمر فی البروج

حادثات الزمان	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبله	میزان	عقرب	قوس	جدی	دلو	حوت
برق صاعقه	زیادهٔ آب	تشنکی	فراخی	خیرخیر	ظلم	کسب	بسیار آفتاب	سرد	دردزانو	کم باران	جنک	وبا
کرفتن آفتاب	بیماری	مرک چهارپا	وبا	بسیار آب	عزل پادشا	کرانی غله	بیماری	مرک بسیار	مرک چهارپا	دردزانو	کم بینائی	حربی
کرفتن ماهتاب	قلت چهارپا	آشوب	عزل	خوف	فراخی	ارزانی	مرک بزرکان	عزل بزرکان	مرک چهارپا	خیرخیر	سعود	شادی
تیرکی آفتاب	فتنه	ارزانی	سلامتی	دولت	خیرخیر	تباهی میوه	دردسانی	منفعت	دردی	نعمت	زیادهٔ آب	عمارت
تیرکی ماهتاب	خیرخیر	سرما	باد	باران	بیماری	زیادهٔ آب	خیرخیر	فساد	ارزانی	حرب	شادی	ایمنی
خرمی بستر آفتاب	عزوجاه	سلامتی	سلامتی	ارزانی	کرانی	شادی	صلح	سلامتی	شادی	بیماری	تعصب	خیرخیر
خرمی بستر ماهتاب	دزدی	ایمنی	ارزانی	کرانی	عزرنان	سعادت	جنک	شادی	کرانی	ارزانی	باران	باران
آمد بادهای سخت	کرانی	میغ	آفت	نعمت	ارزانی	جاه عالی	شادی	ارزانی	مرک بهائم	کرانی	تباهی کشت	ایمنی
قوس قزح	فتنه	سلامتی	مرک	عزوکسب	ارزانی	جنک	ارزانی	ارزانی	ارزانی	باران	حربی	دولت
سرخی درهوا	ملخ	باران	ارزانی	میغ	دولت	خیرخیر	خیرخیر	فتنه	وبا	فساد	ایمنی	مرک عوام
زلزلهٔ زمین	اندکی میوه	باران	ارزانی	میغ	ارزانی	جاه	شادی	دولت	ارزانی	نعمت	مرک کوسفند	مرغ بسیار
برخاستن غبار	حربی	باران	خیرخیر	خیرخیر	فساد	ایمنی	مرک عام	درد ابله	مرک زنان	فراخی	کرانی	حربی
امد برف وتکرک	درد	ارزانی	مرک	عزوکسب	باران	کسب	مرک اسب	دولت	کرانی غله	ظلم	شادی	حربی
بانک رعد	اندکی میوه	باران	ارزانی	خیرخیر	خیرخیر	نیکی کشت	شادی	وبا	حربی	کرانی	درد	خیرخیر
پیداشتن ذوذوابه	فتنه	سرما	ارزانی	آوارکی	ایمنی	ارزانی	فتنه	ایمنی	مرک	سلامتی	فتنه	خیرخیر

جهان کون وفساد اولان اجسام سفلیه نك ماهیت وکیفیتی اعنی ارکان اربعه نك اوضاع واطوارك ومواليد ثلثه نك اوصاف واحوالك وتأثیرات اثریات ایله اولان تبدلات اشکالن وسال ترکان احکامیله اولان تغیرات کیفیاتن وهیئت جدیده نك بعض مقالاتن فصول عشره ایله حکیمانه تفصیل ایدر * فصل اول * ماهیت عنصر ناری وانك کیفیت احوال واطوارینی درت نوع ایله بیان ایدر * نوع اول * کرهٔ نارك بعض احوالن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه اجسام بسیطه که نار وهوا وماء وارضدر بودردندن مواليد ثلثه اولان اجسام مرکبات متولد ومترکب اولوب بنه درده منحل اولمغله بونلره عناصر دیرلر وبودردك اجتماعندن وبری برینه انقلاب وامتزاجندن مرکباته کون وفساد عارض اولدیغیچون بونلره ارکان دیرلر پس بوعناصر وارکان اربعه فلك قمرك جوفنده یعنی سطح مقعری زیرنده بالاده بیان اولنان ترتیب اوزره بری برینك درونده هر بری کندی حیزنده قرارا یتمشدر وجملهسنك الطف واعلاسی عنصر ناردرکه ایکی سطح متوازی برله محاط برجسم بسیط وجوهر کریدر وسطح محدبی فلك قمرك سطح مقعرینه وسطح مقعری کرهٔ هوانك سطح محدبنه مماسدر پس کرهٔ نارك حیزی فلك قمرك تحتنده وکرهٔ هوانك فوقنده دروکندوسی علوئ مطلق ولطیف وخالص وسائر عناصر مثالی بی رنك وبی لون وجملهیه غالب برعنصردرکه انی بصر ادراك ایدهمز وشعاع شمس انعکاسی حرارتیله ارض ومادن هرنه قدر ادخنهٔ عنیفه وابخرهٔ غلیظه صعود ایدوب اکا واصل اولورسه جملهسن یاقوب نار خالص ایدرا کر کرهٔ نار بزم عندمزده اولان آتش کبی ملون ومضی اولسه ایدی عالم افلاك ونجومی سیرا یتمکدن ابصارمزی منع ایدردی وبوعنصرك طبیعتی کندی مکاننده سکون وقرار ایکن فلك قمرك حرکت یومیهسنه تبعیتله انی تشییع ایدوب مرکز عالم حولنده شرقدن غربه کیدروجمیع اجزاسی برابرجه برقرار اوزره ابدا قسری دور ایدر * نوع ثانی * عنصر نارك طبیعت وقابلیتن وبعد وجرمن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه عنصر نارك طبیعت نوعیهسی حار ویابس اولوب علوئ مطلق بولندیغندن سائر عناصره مخالفدر وخرق والتیامی قبول قیلمغله کون وفساد اولمغه ومحتمل صورتلر بولمغه قابلدر نته کیم بالاده بیان اولندیغی اوزره کندی حیزندن نزول ایدن اجزاسی اخواتنه تبدل ایدوب منقلب اولمسی ظاهردر واصحاب ارصاد وارباب هندسه وحساب اتفاق اوزره دیمشلردرکه کرهٔ نارك سطح محدبنك وجه ارضدن مسافهٔ بعدی تقریبا فرق بربیك وطقوز یوز یکرمی التی فرسخ کیل اولنمشدر وکرهٔ مرقومهنك سطح مقعرینك وجه ارضدن مسافهٔ بعدی تقریبا اون بش بیك ویکرمی التی فرسخ بولنمشدر وکرهٔ مرقومهنك ثخن وعمقی تقریبا یکرمی التی بیك وطقوز یوز فرسخ قیاس قیلنمشدر وبرهان ایله بیلنمشدر * نوع ثالث * نارك انواعنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه جنس نار نیجه انواعدر اولا بوعنصر ناردرکه جمیع انواع نیراندن بونك تأثیری قوتلیدر وحرارتی شدتلیدر چونکه حق تعالی کلام قدیمنده * الله الذی خلق سبع سموات ومن الارض مثلهن * بیورمشدر پس جمهور حکما عناصر سفلیهیی بوآیت کریمهنك مضمونه تطبیق ایچون عنصر هوایی اوچ طبقه وعنصر ارضی ایکی طبقه فرض ایله جملهسن یدی طبقه اعتبار ایدوب کرهٔ ناری طبقهٔ اولی عدا یتمشلردر وثانیا حدید وحجرده وشجر اخضرده نهان ومضمر اولان ناردرکه حدید شدیدی وصخرهٔ صمایی اریدوب تراب ایدر ونبات واشجاری یاقوب رماد ایدر پس بو اجرام ثلثهٔ کثیفهٔ باردهٔ مظلمهدن بو برجسم لطیف حار نورانی یی اخراج ایتمك حکمت اعجب وصنعت اغربدر وثالثا نار صاعقهدرکه اجسام لطیفهدن کیچوب اجرام کثیفهیی احراق ایدر ورابعا نار حرمین درواول بلارعد ولابرق ولاغیم کیجه ایله کوکدن سطوع ایدردی وانك ضیاسنده بنوطی اوچ کونلك مسافهدن دوهلرین کورردی واکا قریب اولنلری یاقوب کوندزلری دخان کورینوب کیجهلری نار اولوردی پس اسماعیل علیه السلام اولادندن خالد بن سنان بر بئر عمیق حفر ایتدیروب اول ناری اکا القا ایتمشدی وبرزمان خلق انی سیران ایدردی بعده اول نار اول بئر ایچنده غائب اولدی وخامسا نار شهاب قبسدرکه خلق انی انقضاض کواکب زعم ایدر حال بوکیم اول ارضدن هوایه چیقوب اکا برودت تأثیر ایتمیوب طبقهٔ ناره بالغ اولان دخاندر وسادسا نار جهنمدر * نوع رابع * نارك سراجه اتصالنه روحك بدنه اتصالنك وجوه ایله مشابهتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه روح

حيوانينك بدننده بوركه تعلق واتصالى بعينه نارك فتيلهٔ شمعه يه اولان تعلق واتصالى كبيدر نته كيم بو تعلقك ابطالى بر نفخه ايله آسان اولديغى كبى كذلك تعلق نفسك ابطالى بر طعنه ايله آسان اولور وشمعه نك دهنى انده نهايت بولدقده نار اندن جدا ومنطفى اولديغى كبى كذلك بدنك رطوبت غريزيه سى تمامنده نفس اندن جدا دوشر وهر يرده كه نار تنفس ايدوب منطفى اولمز آنده انسان دخى تنفس ايده بيلوب اولمز ونار منطفى اولان مكانده انسان دخى هلاك اولوب تنفس ايده بيلمز پس بو علتدن ارباب معادن وحفار بر مغاره يه داخل اولمق مراد ايلسه لر ابتدا بر اوزون عصانك رأسنه بر شمعه ياقوب درون غاره ادخال ايدرلر اكر اول شمعه منطفى اولمديسه انلر دخى تقدم ايدوب ايچرى كيدرلر واكر شعلهٔ شمعه منطفى اولديسه همان دونوب فرار ايدرلر ونته كيم شمعه نك دهنى فتيله سنده نهايت بولدقده ايكى اوچ دفعه شعله سى حركتله ضيا ويروب اندن منطفى اولور كذلك انسانك موتى عندنده قوتى زياده اولور كه اول حالته صحت موت ديرلر بعده روحى بدنندن مفارقت ايلر * فصل ثانى * ماهيت عنصر هوائى وانك كيفيت واحوالى وطبقات ثلثه سندن طبقهٔ علياسى وطبقهٔ وسطاسى واول ايكى طبقه ده تكون ايدن كائنات جوى درت نوع ايله بيان وعيان ايدر * نوع اول * كرهٔ هوانك حيزنى وطبيعتنى وبعد وجرمنى وحركتنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت واهل هيئت اتفاق اوزره ديمشلردر كه عناصر اربعهٔ مرقومه نك ايكنجيسى عنصر هوادر كه ايكى سطح متوازى برله محاط بر جوهر بسيط وجسم كريدر وسطح محدبى مستوى اولوب كرهٔ نارك سطح مقعرنه تماس ايتمشدر وسطح مقعرى زيرنده اولان بحر ايله ارضك سطحنه مماس اولديغيچون تضاريس امواج وجبال حسبيله سطح هوا دخى مضرسدر پس كرهٔ هوانك حيز طبيعيسى كرهٔ نارك تحتنده وكرهٔ مانك فوقنده در وكندى حيزنده طبيعيله ساكندر وحركات قسريهٔ مختلفه ايله متحركدر ساكن اولدقچه اسمى هوادر چونكه حركت ايلرا كا ريح ديرلر وبو عنصر هوا لطيف وشفاف وبى رنكدر وطبيعت نوعيه سى حار ورطب ومضاف علوى اولمغله اخواتنه مخالفدر وكون وفساد ايله صورتلر بولمغه قابلدر زيراكه هوا كندى حيزنده ايكن بيله اخواتنه تبدل ايدوب منقلب اولور واصحاب ارصاد وارباب حساب وهندسه اتفاق اوزره ديمشلردر كه مجموع كرهٔ هوانك مسافهٔ ثخن وعمقى تقريبا اون بش بيك ويكرمى التى فرسخ بولنوب اوچ طبقه اعتبار اولنمشدر اما طبقهٔ علياسى مجاور نار اولمغله اول دخى حار اولوب انكله حركت فلك قمره تبعيت قيلوب شرقدن غربه انى تشييع ايله دوران ايدر وبو طبقه نك فوق طرفى ناره قريب اولديغندن شديد الحرارة وسريع الحركتدر وسمت اسفلى ناردن بعيد اولدقچه حرارتى قليل اولوب كندى طبيعتى اولان كيفيتده قالمشدر وحركت دوريه سى دخى تدريج ايله بطى اولوب طرف اسفلى ساكن اولمشدر وبو طبقه نك ثخن وعمقى اون بيك فرسخ بولنوب طبقهٔ ناره نسبتله طبقهٔ ثانيه عد اولنمشدر واسفلدن مرتفع اولان ادخنه بونده متفرق ومتلاشى اولديغيچون بوكا طبقهٔ دخانيه تسميه ايتمشلردر وبونك نجيه اسرارينه بتمشلردر * نوع ثانى * كرهٔ هوانك طبقهٔ علياسنده مشاهده اولنان كائنات جوى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت واهل هيئت اتفاق اوزره ديمشلردر كه عنصر هوانك طبقهٔ علياسنك فوق طرفنده كواكب ذوالاذناب وانواع شهاب تكون ايدر اما اصل شهاب اول ماده سى لطيف اولان دخاندر كه انعكاس شعاع شمس ايله ارضدن هوايه چقوب طبقهٔ زمهريريه دن برودت كسب ايتمكدن مقدم كچوب طبقهٔ دخانيه دن كرهٔ ناره واصل اولورا كر بو دخانك طرف اسفلى ارضدن منقطع ايسه رأس فتيلهٔ پنبه نك لهب شمعه يه وصول والتهابى كبى اول دخان لطيف دخى مشتعل اولوب ناره منقلب اولور وسرعتله محترق اولديغندن منطفى كبى كورينور چونكه شعلهٔ نار ابتدا اول دخانك فوق طرفنه دوشوب نهايت بولنجيه دكين مشتعل اولور پس اول شعله اول دخانك طرف آخرينه وارديغى حالده اول سمته ممتد اولوب فشنك مثالى متحرك كورينور كه شهاب ديد كارى بودر واول دخانده اولان اجزاء ارضيه منحل اولوب عنصر نار كبى خالص نار بى رنك اولدقده كورنمز اولور واكر طبقهٔ ناره بالغ اولان دخان كثيف وغليظ ايسه اكا نار واصل اولدقده غلظتى مقدارى بر مدت قالور ونيجه ايام وشهور منطفى اولميوب مادهٔ دخانك مقتضاسى اولان لون ايله ظاهر اولور يا اوريلى صاچ ويا طوب مدحرج ويا كوكب ذو ذنب ويا رمح قصير ويا عمود مخروط اشكالنده ويا خود حيوان صورتنده كورينور واكر مادهٔ دخانيه سى كثير ايسه ابتدا ناره واصل اولدقده اندن اول ايله عظيم شعله ظهور ايدر كه درون هوا وروى زمين

ضيا النور كه نيازك بونلردر ومشهوردر كه حضرت عيسى عليه السلامدن چوق صكره سماده قطب شمالى سمتنده بر نار مشتعل ومضطرب ظهور ايدوب بر سنه تمام قالمشدى وانك ظلمتى وجه ارضى بر مرتبه احاطه ايتمشدى كيم نهارلك طقوز ساعتندن صكره كسنه بر نسنه كورمز ايمش وجو سمادن رماد امثالى ابر نزولندن اونارك تحتنده ناس طوره مز ايمش نعوذ بالله من غضب الله واكر طبقهٔ ناره واصل اولان دخان كثيف وغليظ اولوب طرف اسفلى ارضه متصل بولنديسه مثلا منطفى اولان شمعه نك دخانيله فوقنده بولنان شمعه نك شعله سى نزول ايدوب اول شمعهٔ منطفى يه شعله ويرديكى كبى عنصر نار دخى اول دخاندن مشتعل اولوب انكله ارضه نازل اولور كه اكا حريق ديرلر چونكه جميع كائنات جوسما عناصر اربعه دن مزاجسز حاصل اولور پس انكيچون بومذكورات اول عناصردن مزاج ايله تركب ايدن مواليد ثلاثه كبى برزمان ثابت اولميوب همان اول انده فساده واروب محو اولورلر يا صورتك حفظندن عاجز قالوب صورت اخرايه كيررلر وكيفيت اخرايه ايررلر (نوع ثالث) كرهٔ هوانك طبقهٔ وسطاسنك جرمى مقدارين واوصاف واطوارين وانده تكون ايدن بعض كائنات جوسمايى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت واهل هيئت ديمشلردر كه كرهٔ هوانك طبقهٔ وسطاسى طبقهٔ ناره نسبتله طبقهٔ ثالثه در واول كندى حيزنده ساكنه در وبو طبقه نك ثخنى وعمقى تقريبا بش بيك واون فرسخ مسافه در وبو طبقه يه عنصر نارك حرارت اثرى نزول ايتميوب شمس منيرك وجه ارضدن منعكس اولان شعاعى حرارتنك اثرى دخى بوكا صعود ايتمديكندن بو هوا ابخرهٔ مائيه ايله ممتزج اولوب انلردن بغايت كيفيت برودت كسب ايتمشدر انكيچون طبقهٔ زمهريريه ناميله شهرت بتمشدر وبو طبقه منشأ سحاب ومطر وثلج وبرد يعنى طولو ورعد وبرق وصاعقه اولمشدر وبوجمله بونده تكون ايدوب صكره طبقهٔ سفلايه تنزل ايلمشدر وبو مذكوراتك اكثر اسبابى اجزاء صغار مائيه در كه شعاع شمسك عكسى حرارتيله تلطف ايدوب اجزاء هوائيه ايله برى برندن فرق وامتياز اولنمز حيثيتله برى برينه مختلط وممتزج اولوب سمايه صعود ايدوب بخار اولان اجزانك تكاثفيدر پس چونكه نير اعظم بحر وارض اوزرينه اشراق ايدر واول شعاع انعكاسندن حاصل اولان حرارتيله صويك اجزاء لطيفه سن چيقاروب اجزاى هوايه مزج ايله بخار ايدوب ارضك هم اجزاء لطيفه سن اخراج ايدوب اجزاء هوا ايله دخان ايلدكده حرارت مرقومه سيله بخار مذكورى ودخان مزبورى كرهٔ هوانك طبقهٔ علياسنه جذب ايدركن اثناء طريقده زمهريريه طبقه سنه رفع ايدر چونكه بخار ودخان اول طبقه يه كيدر پس هوا ابكيسله مندفع اولوب جهتلره حركت ايدر وجهت فوقدن برد زمهريريه وجهت تحتدن مادهٔ بخار ودخان برى برينه متداخل اولوب اول غوغا ميانده واسطهٔ برد ايله تكاثف ايدر اكر برد شدتلى دكلسه اول بخار مجتمع اولوب اندن سحاب حاصل اولور وسحاب هر نه قدر فوق سمتنه صعود ايدرسه اول قدر اجزاء بخاريه برى برينه منضم واجزاء دخانيه هوايه منقلب اولوب حركتيله ريح اولور واجزاء بخاريه صويه منقلب اولدقده برى بريله التيام بولوب تكاثفدن حاصل اولان ثقلت ايچون مطر اولوب اسفله تقاطر ايتمكه باشلر واكر بخار مرقومك صعودى كيجه ايله اولوب برودت هوا اشدت وقوت بولوب اجزاء سحابه قبل الاجتماع واصل اولديسه سحاب ثلج اولوب رفق ايله نزول ايدر واكر برد بغايت شديد اولسه واجزاء سحابى بعد الاجتماع بولسه همان برد اولوب ضرب ايله دوشمكه باشلر واكر بخار صاعدك حرارتى برودت هوايه نسبتله قليل اولديغى علتدن طبقهٔ زمهريريهٔ بارديه يه وصول بولمديسه اكر كثير ايسه يا سحاب مطر اولور ويا غمام ابيض اولور كه بهار ايامنده بياض وتازه قطن منداوف امثالى برى برينك اوزرنده طاغلر كبى جمع اولوب اندن صور عجيبه واشكال غريبه صورت بولوب لطافتندن ادنى حرارتيله هوايه منقلب اولور واكر حرارتى قليل اولان بخار صاعدك كنديسى دخى قليل ايسه انك احوالى كندى محلى اولان طبقهٔ سافله ده بيان اولنسه كركدر واويله اولور كه بعض وقتده برد شديد ايله هوا منقبض اولوب طبقهٔ زمهريريه ده سحاب تكون ايدر كه اندن مطر وثلج وبرد حاصل اولور * نوع رابع * كرهٔ هوانك بنه طبقهٔ وسطاسنده تكون ايدن كائنات جوى يعنى رعد وبرق وصاعقه يى حكيمانه بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت واهل هيئت اتفاق اوزره ديمشلردر كه رعد وبرق وصاعقه نك اسبابى بودر كه چوق حرارت اشراق شمس ايله تلطف ايدن اجزاء صغار ارضيه واجزاء صغار ناريه برى برينه مخالط ومتحلل اولور اكا دخان ديرلر پس بو دخان اول بيان اولنان بخار ايله مختلط اولوب بيله جه برابر صعود ايدوب طبقهٔ بارده يه

بالغ اولدقده اول بخاردن سحاب منعقد اولوب اول دخان اول سحابك درونده محتبس اولسه پس حرارتی باقی اولان دخان علوه صعودی قصد ایلدکده ویا حرارتی زائل اولان دخان اسفله نزولی مراد ایلدکده اول ادخنه صعود ونزولده اول سحابی اویله عنف ایله خرق ومزق ایدرلرکه اندن بویله صوت هائل صادر اولور پس رعد اولدر وچونکه موجب حرارت اولان حرکت عنفیه ایله مادهٔ دهنیه‌دن اول دخان مشتعل اولسه اکر لطیف اولوب سرعتله منطفی اولورسه اکا برق دیرلر واکر غلیظ اولوب ارضه واصل اولدقجه منطفی اولمزسه اکا صاعقه دیرلر واویله اولورکه بو صاعقه تلطف ایدوب اجسام متخلله‌دن کچوب اجسام صلبه‌یی حرق ایدر مثلا کیسه ایچنده ذهب وفضه‌یی اریدوب کیسه‌یی یاقمز مکر درونده اریش دراهمك حرارتی یاقه وبعض کره اولورکه صاعقه بغایت کثیف اولوب هر نه‌یه اصابت ایلسه انی یقار وجبل عظیمه واقع اولوب انی مندك ایلر اما رعد وبرق ایکیسی برابر معا حادث اولور لکن رعد ایشدلمزدن مقدم برق کورینور زیرا که بو رؤیت بصر ایله ظهور ایدر واول سمع اذن ایله حس اولنور وسمع ایسه صوتك صماخه وصولنه موقوفدر ووصول ایسه تموج وتموج هوایه مربوطدر پس ذهاب شعاع بصر وصول صوت وخبردن اسرعدر نته کیم قصاره نظر ایدر سنکه ثوبی حجره ضرب ایدر بعد زمان صوتی صماخکه ایرر واما فصل شتاده بخار دخانی قلیل اولدیغندن رعد وبرق وصاعقه نادر اولور انکیچون بلاد بارده سمتنده ثلج نزول ایلدکده اصلا رعد وبرق وصاعقه حادث اولمز زیرا که ثلج نزول ایدن سحاب ایله قطعا بخار دخانی بولنمز وشدت برد ایله بخار دخانی منطفی اولوب دخی اثری قالمز ومطر کثیر اولدقده اجزای غمام کثیف اولدیغندن رعد وبرق وصاعقه دخی کثرت بولور وسحاب متکاثف اولمغله ماء مطر انده محتبس اولمشدر انکیچون اندن مطر شدتله نزول ایدر نته کیم بر موضعده محبوس اولان صو اندن یول بولسه قتی قوتلی اقار فسبحان الصانع الحکیم جل جلاله وعم نواله ولا اله غیره

* فصل ثالث * کرهٔ هوانك طبقهٔ سفلاسنی وطبیعت واوصافنی وحرکات واسماسنی وسائر احوالنی سکز نوع ایله بیان ایدر

* نوع اول * عنصر هوانك طبقهٔ سفلاسنك بعض احوالنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت واهل هیئت اتفاق اوزره دیمشلردرکه عنصر هوانك طبقهٔ سفلاسی طبقهٔ ناره نسبتله دردنجی طبقه‌در وبو طبقه‌نك هواسی حرکات مختلفه ایله متحرکدر وبونك ثخنی وعمقی تقریبا اون التی فرسخدن زیاده مسافه‌در وبو طبقهٔ سفلا بر هواء کثیفدرکه ارض ومایه مجاور اولوب انلره واقع اولان شعاع شمس وکواکبك عکوسی حرارتیله کسب اعتدال ایدوب بوکا ابخره‌دن عارض اولان برودت صرف ایله قالمشدر وقوس قزح وهاله وطومان وقراغی وژاله وصبح وشفق وشب وروز ورباح جواله بالجمله بو طبقه‌ده تکون ایدر اکر بو طبقه حرارت مذکوره ایله معتدل اولمسه ایدی ارض ومادن کسب ایتدیکی برودتی فوقنده اولان طبقهٔ زمهریریه‌دن زیاده شدید اولوردی نته کیم قطب التنده سمت رأسدن شمس منیر بعید اولمغله هوا اویله بر مرتبه‌ده بارد اولورکه دریا منجمد اولوب ثلجدن خالی قره بر قالمز وشدت برد ایله نبات وحیوان هلاك اولوب انده عمارت ممکن اولمز پس کرهٔ هوا اوچ طبقه‌یه منقسم اولوب طبقهٔ علیاسی مجاور نار اولمغله غایت حاردر وطبقهٔ وسطاسی اسفلدن صعود ایدن ابخرهٔ مائیه ایله مجاور اولدیغندن افراط ایله بارددر وطبقهٔ سفلاسی مجاور ارض ومادر لکن انعکاس اشعه ایله طبیعی معتدلدر انکیچون بو طبقه‌یه کرة النسیم دیرلر وابخره وادخنه ایله ممتزج اولدیغندن بوکا کرة البخار والدخان دیرلر وبو طبقه‌نك هواسی کثیف اولمغله ضیای شمس انجق بونده ظاهردر وظل ارض انجق بونده سائر ودائردر انکیچون بوکا کرة اللیل والنهار دینلمشدر وبو کره‌نك لونیدرکه سما ازرق کورنمشدر زیرا که جمهور حکما عندنده بو طبقه‌نك فوقنده بو لیل ونهار اولمز وشمس ونجومك ضیا وانواری انده کرهٔ قمرك جرم کثیفندن غیری اجرام لطیفه‌ده انعکاس ایله ظهور بولمز لکن نهار افلاك بر نور پاکدرکه نه شرقیدر ونه غربیدر لیس هنالك صباح ولا مساء (یهدی الله لنوره من یشاء) وبو طبقه‌نك یر یوزندن ارتفاعی بیان اولنان ثخنی مقداریدرکه اون التی فرسخدن زیاده‌جه‌در

* نوع ثانی * کرهٔ هوانك طبقهٔ سفلاسنده حادث اولان ریاح مختلفه‌یی وجهات جهانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه حدوث ریاح مختلفه قعر بحر عنصر هوانك جهاته حرکت وتموجی ایله اولور نته کیم وجه بحر عنصر مانك تموجی بر جزئی بر جزئی جهتلره تدافع ایله وجود بولور وعنصر هوا ایله عنصر ما بحران ساکنان ایکن حرکات اجزاء هوا خفیف اولمشدر وحرکات اجزاء ماء ثقلت

بولمشدر

بولمشدر اما حدوث ریاحك بر سببی بودرکه شمسك تأثیرندن یا غیریدن حاصل اولان ادخنه یردن صعود ایدوب طبقهٔ بارده‌یه وصول بولدقده اکر آنلرك حرارتی منکسر اولدیسه قصد نزول ایله حرکت ایدوب انده بحر هوا دخی تموج ایدر پس ریح اولور واکر حرارتلری اوزره قالدیلر ایسه کرهٔ ناره صعود ایدرلر ونار ایسه اول ادخنه‌نك مادهٔ ارضیه‌سن یاقوب قالان مادهٔ هوائیه‌سن حرکت دوریهٔ مذکوره سبیله سمت اسفله رد ایدر پس اول حرکت نزولیه ایله هوا تموج ایدوب ریح اولور وبر سببی دخی بودرکه طبقهٔ زمهریریه‌ده سحاب ثقیل اولوب جهت فوقدن سمت اسفله مندفع اولدقده حرکت نزولیه سبیله سخونت بولوب هوایه منقلب اولوب کندی ریح متحرك اولور واندفاع مذکور ایله هوا تموج ایدوب ریح اولور وبر سببی دخی بودرکه سحابلرك بری برینه تراکم وتزاحمندن هواینه مندفع اولوب تموج ایدر پس ریح هبوب ایدر یاخود سحابلر قوامده اختلاف ایدوب کثیفی رقیقنی دفع ایتدکده سحاب رقیق بر جانبدن سیر ایدوب تموج هوادن ریح ظهور ایدر وبر سببی دخی بودرکه هوا تخلخل ایله بر جهتدن منبسط اولوب اکا جسم اخر منضم اولمزسزلك مقداری زیاده بولمغله مجاوری اولان هوایی دفع ایدر واول مجاور مدفوع کندی مجاورنی دفع ایدر وهلم جرا بحر هوا تموج ایله کیدر واول مدافعت شیئا فشیئا ضعیف اولوب تباعد ایلدکجه حرکت هوا قلت بولور تا که ساکن اولور مثلا بر ماء راکدك وسطنه بر حجر القا اولندقده نه شکل تموج ایدر ایسه هوای ساکن دخی بعینه اویلجه تموج ایدر وبر سببی دخی بودرکه هوا تکاثف ایله بر جهتده جمع اولدقده تموج هوا حاصل اولور زیرا که خلا ممتنع اولدیغندن حجم هوا مجتمع اولوب کوچلدکجه مجاوری آنك جهتنه بالضروره حرکت ایدوب ریح پیدا اولور وبر سببی هم بودرکه یردن صعود ایدن ادخنه‌نك بعضیسی طبقهٔ بارده‌یه بالغ اولمزدن مقدم هوایه منحل اولوب بر جانبدن بر جانبه حرکتیله ریاح اولور اما ریاح سمومهٔ محرقه‌نك سببی اول مادهٔ شهبك بقایاسیله مختلط اولوب کندی نفسنده محترق اولان هوانك حرکتلریدر یاخود هوای خالص اراضئ حاره‌یه مرورندن کیفیت سمیه ایله متکیف اولوب ریح سام اولور واما ریح زوابع قاصرغه دیدکلری یلدرکه یرین یوزین سوپوروب دوران ایله کندو کندویه صاریلوب عمود کبی کورینوب سمایه مرتفع اولور واول یلده دخی ام زوبعه دیرلر پس بونك اکثر اسبابی اولدرکه طبقهٔ زمهریریه‌دن نزول ایدن ریاح سحاب ایله مصادف اولوب سحاب هم ریاح مختلفه ایله دوران ایتدکده ایکن اول ریح نازل دخی دورانه باشلیوب اول هیئتله ارضه نازل اولور پس خار وخاشاکی بلکه غبار وخاکی دوندروب اندامیله بر دائره کورینور وکاه اولورکه جهات مختلفه‌دن حادث اولان ریاح مختلفة الهبوب بغتةً بری برینه تصادف ایدوب بری برینی هبوبدن منع ایله اجزاء ارضیه‌یی مدافعه ایدرلر پس اول اجزا اول ریاحك میاننده صیقلوب یوکیلوب مناره کبی مرتفع اولور کویا که اعضاسی وار کبی کندویه ملتف اولور کورینور وکاه اولورکه دریاده سفینه‌یه تصادف ایدوب دوندورور وکاه اولورکه بو ام زوبعه وسطنده بر قطعه سحاب واقع اولوب انی هواده دوران ایتدیررکن اول تنین عظیم شکلنده کورینور واما اصول جهات جهان اشخاصه نسبتله التی جهتدرکه شخصك فوق وتحت وقدام وخلف ویمین ویساریدر لکن اهل هیئت جهانك جهات اربعه‌سندن کونش طلوع ایلدیکی سمته مشرق وغروب ایتدیکی سمته مغرب تسمیه ایتمشلردر ومشرقه متوجه اولان شخصك یمینی سمتنه جنوب ویساری سمتنه فتح شین ایله شمال اطلاق ایتمشلردر وبو ذکر اولنان درت سمتك ارهلرنده درت سمت دخی وضع وترتیب ایتمشلردرکه شمال ایله مشرق ارهسنه مشرق صیفی ومشرق ایله جنوب ارهسنه مشرق شتوی وجنوب ایله مغرب ارهسنه مغرب شتوی ومغرب ایله شمال ارهسنه مغرب صیفی تسمیه ایتمشلردر پس جهانك بو جهات ثمانیه‌سنه ریاح ثمانیه نسبت وتعیین ایدوب مشرق ومغرب وجنوب وشمال جهتلرندن حرکت ایلین ریاح اربعه‌یی اصول ریاح اعتبار اولنمشدر وبونلرك ارهلرنده هبوب ایدن ریاحی فروع ریاح اعتبار ایله دریالرده سفینه‌لر هر سمته کتمشلردر ومراد اولنان سواحله یتمشلردر پس اهدی مرسل ریاح اولان قادر قیومك قدرت وعظمتنی بر کره تفکر وتذکر بیورهسن که بزه ارسال ایلدیکی بو ریاحك اجرای سفن ثقیله ونشر غیوم کثیره کبی نیجه فوائد عظیمه‌سی واردرکه بیکده بری انجق بیلنمشدر زیرا که * لولا الریح لانتن کل شیء * دینلمشدر وچونکه هوانك حرکاتی جهاتیله بو مقدارجه بیان اولندی پس برمقدار دخی فوائد وخواصنی بیان ایدهلم تا کیم هر برتنفسده ایکی نعمت اولدیغی جمله‌یه عیان اولوب هرکس کندویی غریق بحر نعمت بیلوب شاکر منعم اولهلر * نوع ثالث * یری محیط

اولان هوانك ابدان وارواحمزه اولان تأثيرات ومنافعن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت
ديمشلردركه تأثير حق ايله بزى محيط اولان هوانك ابدانمزه تأثيرى غايتله ظاهردر وبو هوا ابدان وارواحمزك
عنصرى اولديغيله بويرمددركه ارواحمزه واصل اولوب فاعل معدل كبى موجب صحتمز وسبب عافيتمز
اولمشدر پس هوادن ارواحمزده حاصل اولان تعديل ايكى فعله متعلقدركه برى ترويح وبرى تنقيه در اما ترويح
روحك مزاج حرارتى تحببله مشتد اولدقجه اكاريه دن وعروق روحه متصل اولان نبض مسامندن استنشاق
افاده ايتمكدرزيراكه بزى احاطه ايدن هوا مزاج غريزيه روحمزه قياس ايله بغايت بارددر پس صدمهٔ هوا روحه
واصل اولوب فارشد قده سبب حياتمز اولان تأثير نفسك قبولى استعدادندن روحى منع ايدن سوء مزاجه مؤدى
اولان آتشه روحك تبدلندن حفظ ايدوب جوهر رطب بخاريسى محو اولمدن انى منع ايدر واما تنقيه بودنك
خلط فاضلى كبى اولان روحك بخار دخانيسندن قوهٔ مميزه نك انفاسمز اولان هوايه چقدقجه تسليم ايلديكيدر
پس تعديل استنشاق نفس عندنده هوانك روح اوزرينه ورود يله اولور وتنقيه رد نفس عندنده هوانك جاندن
صدوريله اولور زيراكه تعديل ايچون استنشاق اولنان هوا ابتدا ورودنده لازمدركه بالفعل بارد اوله پس
درونده طول مكث ايله تسخين ايدوب كيفيت روحه استحاله ايلسه فائده سى باطل اولوب اندن روح استغنا
قيلوب هواى جديده محتاج اولوركه ريه نك درونته داخل اولوب اولكى هوانك قائم مقامى اوله پس بالضروره
انى اخراج ايتمك لازمدرتاكيم عقبنجه كله جك هوايه مكان خالى قاله واول هواى خارج ايله معا فضول جوهر
روح اندن مندفع اوله ودخى مادامكه هوا معتدل وصافى اولوب مزاج روحه منافى اولان جوهر غريب اكا
مختلط اولمشدر اول هوانك فعلى بومنوال مذكور اوزره ابدان وارواحه ترويح وتنقيه ايله صحت وعافيت
ويروب حفظ وصيانت ايلمكدر واكر هوا متغير اولديسه انك فعلى ابدان وارواحه ضرر ويرمكدر حقيقتده ضار
ونافع خداى صانع ايكن ابدان وارواحى اسباب وهوايه ربط ايتمشدر *نوع رابع* بزى محيط اولان هوايه
عارض اولان تغيرات طبيعيه يى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه بزى محيط اولان
هوايه تغير طبيعى وتغير غير طبيعى وضد مجراى طبيعى اولان تغير عارض اولور اما تغيرات طبيعيه تغيرات
فصوليه درزيراكه بوهوا فصول سنه دن هر برفصلده بشقه برمزاجه مستحيل اولور اما مزاج ربيعى معتدلدر
ومزاج صيف حاردر ومزاج خريف اعتداله قريبدر ومزاج شتا بارددر اكرچه اهل طب عندنده بوفصول
اربعهٔ مزاجيه نك ايام وازمنه سى اقاليم وبلاد حسبيله مختلف اولور لكن اهل نجوم اعتباريله اختلافلرى
معتبر دكلدرزيراكه انلرك عندنده فصول اربعه نيراعظمك حركت غربيه سيله نقطهٔ اعتدال ربيعدن ابتدا
ايدوب فلك بروجك ارباعنده انتقالاتى زمانيدر يعنى شمس برج حمل وثور وجوزاده ايكن فصل ربيعدر و برج
سرطان واسد وسنبله ده ايكن فصل صيفدر وبرج ميزان وعقرب وقوسده ايكن فصل خريفدر وبرج جدى
ودلو وحوتده ايكن فصل شتادر اما امزجهٔ فصول اربعه نك برى برينه مخالفتلرى نيراعظمك سمت رأسمزه قريب
ورأسمزدن بعيد اولمسى حسبيله در پس فصل صيفك حار اولمسى كونشك سمت رأسمزه قريب اولوب شعاعى
قوت بولديغندندر زيراكه فصل صيفده شعاعك انعكاسى بحسب البلاد زواياى منفرجه وقائمه اوزره اولميوب
زواياى حاره اوزره اولور وياخود بنه نافذ اولديغى خطوط ايچنده ايرلرى اوزره رجوع ايدر پس شعاع كثيف
اولوب حرارتى ايكى قات اولديغيچون بزى محيط اولان هوايى بغايت حار ايدر و بونك سبب اصليسى بودركه
شعاع شمسك مسقطنك بعضيسى اسطوانه ومخروطدن بولنان مسقط سهم منزله سنده اولور كويا كه شعاع
شمس انك مركزندن چيقوب مقابلنده بولنان نسنه نك درونته نافذ اولور ومسقط شعاعك بعضيسى بسيط ايله
محيط وياخود قريب محيط منزله سنده در حال بوكيم شعاعك قوتى تأثيرى سهمى عندنده درزيراكه انا تأثير
هرجهتده توجه ايدر واما اطرافه قريب اولان مواضعه تأثيرى ضعيف اولور چونكه بزعرض شمالى بلادنده
ساكن اولورز پس فصل صيفده مسقط شعاع شمسك ياسهمنده وياسهمنه قريب موضعده بولنورز وفصل
شتاده يا محيطده ويا محيطه قريب يرده بولنورز انكيچون فصل صيفده قرص شمس اوجنه صعود ايدوب ارضدن
بعيد اولديغيله بلادمز ضياسى انور وتأثير حرارتى اكثردر وفصل شتاده جرم شمس حضيضنه اينوب
ارضه قريب اولمسيله بلادمزده ضياسى ضعيف اولوب مزاج هوا بارد قالورزيراكه فصل صيفده قرص شمس

برزم سمت رأسمزه غايتله قريب اولور وفصل شتاده بغايت بعيد اولور واما فصل ربيع وفصل خريف سهم مزبور
ومحيط مرقوم اره سنده بولنان مسافه نك وسطنده حاصل اولدقلريچون حرارت وبرودتده معتدل بولنمشلردر
تتكيم بالاده بيان اولنمشدر (نوع خامس) بزى محيط اولان هوايه عارض اولان تغيرات غير طبيعيهٔ سماويه يى
بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه بزى احاطه ايدن هوايه عارض اولان تغيرات غير
طبيعيه نك بعضيسى امور سماويه وبعضيسى امور ارضيه حسبيله عارض اولور اما امور سماويه حسبيله اولان
تغيرات هوا وتأثيرات كواكبله عارض اولان تغيرات امثاليدرزيراكه كاهى شعاعلى كوكبلر برحيزده جمع اولوب
شمس ايله دخى اجتماعلرى وقتى كلدكده سمت رأسى ويا قريب بولندقلرى بلادى احاطه ايدن هوايى افراط ايله
تسخين ايدرلر وكاه سمت رأسدن وافر بعيد اولوب تسخين هوايى نقصان ايدرلر وتسخين هواده مسامته نك
تأثيرندن دوام مسامته نك ودوام مقاربه نك تأثيرلرى اكثردر واما امور ارضيه حسبيله اولان تغيرات هوانك
بعضيسى عروض بلاد سببيله وبعضيسى زمين بلادك ارتفاع وانخفاضى سببيله وبعضيسى جبال سببيله
وبعضيسى بحار سببيله وبعضيسى رياح سببيله وبعضيسى تراب سببيله حاصل اولور اما عروض بلاد سببيله
اولان تغيرات هوا ظاهردر زيراكه هر بلده كه جانب شمالده مدار رأس سرطانه وجانب جنوبده مدار رأس
جديه مقاربدر اول بلادك صيفى خط استوا سمتنده اولان بلادك صيفندن وجنوب وشماله مائل اولان بلادن
صيفندن بغايت اسخندر پس معدل النهارك دائره سى تحتنده بولنان بقعه نك هواسنك مزاجى اعتداله اقربدر
زيراكه مسخن سماوى انده برسيدركه نير اعظمك سمت رأسه كلمسيدر حال بوكيم بومسامته وحدها چوق تأثير
ايتمز بلكه مسامته نك مداومتى چوق تأثير ايدر وبو علتدن نصف نهار وقتنده اولان شدت حرارت شمس قبل
العصر ازدياد بولور وبونكچوندركه شمس رأس سرطاندن ميل ايدوب مادونته متصرف اولسه تسخينى اشد
اولور اول ميلك تملنده بولنديغندنكه هنوز رأس سرطانه بالغ اولمشدى مثلا شمس رأس جوزاده ايكن هوايه
ايلديكى تأثيردن رأس اسده كلدكده زياده تأثير ايدرزيراكه رأس اسده ايكن مسامته نك مداومتى بولنور حال
بوكيم خط استوايه مطابق اولان بقعه ده شمس برقاچ ايام مسامت رأس اولوب سرعتله تباعد ايدر زيراكه
نقطهٔ اعتدالين قربنده اولان تزايد اجزاى ميل نقطهٔ انقلابين عندنده بولنان تزايد ميلدن چوق بيوكدر بلكه
نقطهٔ انقلابين عندنده اولان تزايدك حركتى اوج درت ايام محسوس اولمز لاجرم شمس انده برمدت برمتقارب
حيزده قالوب تسخين هواده دقت ايلر پس بوندن معلوم اولديكه اول بلده لركه عروضى ميل كلى يه قريب
وقريبدر انلر اسخن بلاد روى زميندر وانلردن صكره اسخن بلاد انلرك قطبلرندن يكا اولان جانبلرنده ومعدلدن
يكا اولان جانبلرنده اون بشر درجه يه دككين عروضى بولنان بلده لردر وبين الانقلابين بونلر كبيدر
نوع سادس بزى احاطه ايدن هوايه عارض اولان تغيرات غير طبيعيهٔ ارضيه يى اعنى زمين بلادك ارتفاع
وانخفاضى سببيله وجبال وبحار ورياح وتراب حسبيله هوايه عارض اولان تغيراتى بيلديرر (اى عزيز)
معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه اما بلادك مرتفع ومنخفض يرده بولنمسيله تغيرات هوا محققدر
پس مرتفع مكانده بولنان بلادك هواسى ابدا بارد اولور ومنخفض يرده وضع اولنان بلادك هواسى ابدا اسخن
اولور زيراكه بوشعاع شمس ارضدن انعكاسيله كسب ايلديكى حرارتك اشد واغلظى ارضه اقرب اولان
طرفى بولنمغله بزى محيط اولان كرهٔ نسيمك اسخنى ارضه مجاور اولان مقيدر وارضدن بعيد اولدقجه طبقهٔ
بارده يه قريب اولوب مجاوره سيله بارد اولور واكر منخفض مكان بر وادئ عميق اولورسه شعاع حارى
حبس ايدوب هواسى اسخن واكثف اولور واما جبال سببيله بولنان تغيرات هوا ظاهردرزيراكه اول جبل كه
بلدك مكانى ومستقرى بولنمشدر واول بلادك هواسى انقابيان اولنان قسمدن عداولنمشدر واول جبل كه
بلدك مجاورى بولنمشدر اول بلدى محيط اولان هواده انك تأثيرى ايكى جهتله تجربه اولنمشدر تأثيرينك
برى شعاع شمس بلد اوزرينه رد وحصر ويا بلدى شعاعدن منع وستر ايتمك جهتندندر وايكنجى تأثيرى ريحى
بلد اوزرينه هبوبدن منع ومدافعت ويا هبوبنه سوق ومعاونت جهتندندر اما اول كيسى جبل بلدك
شمالى قربنده اولمق كبيدر پس شمس منيركندى مدارندن اول جبل اوزرينه اشراق ايدوب شعاعى اول بلده
منعكس اولوب هرچند عرض بلد چوق اولورسه ده انى احاطه ايدن هوايى تسخين ايدر واكر جبل بلدك

مغربی جهتنده بولنوب مشرقی جهتی منکشف بولنورسه تأثیری شمس انده ینه تمامیله تسخین هوادر واکر
جبل بلدك مشرقنده بولنوب مغربی کشاده اولورسه نیم تسخین ایدر زیرا که بو جبل اوزرینه شمس بعد الزوال
اشراق ایتدکده ساعت بساعت کتدکجه بو جبل شرقیدن بعید اولوب کیفیت شعاع نقصان بولوب
تسخین هوا اتمام اولمز لکن جبل غربیدن یکا شمس کلدکجه هر ساعت قریب اولوب هوای بلدی تمامیله تسخین
ایدر واکر جبل بلدك جنوبی قربنده اولورسه هوای بلدی هیچ تسخین ایده مز واما جبلك جهت ثانیه سندن
اولان تأثیری بلد اوزرندن ریح بارد شمالی هبوبن جبلك منع ایتمسیله دریا باد حار جنوبی هبوبن بلد اوزرندن
رفع ایتمسیله دریا خود بلد ایکی جبل عظیم اوسطنك مرتفع مکاننده موضوع اولوب وجهی ریحه منکشف
اولمسیله دربس انده ریحك هبوبی صحراده بولنان بلاد اوزرینه هبوبندن اشد واکثر اولور زیرا که ریحك
شانندندر که برضیق مسلکه منجذب اولسه اول انجذاب انده مستمر اولوب ماء جاری کبی سکونت بولمز پس
جهت جبالدن اعدل بلاد اول بلادك هواسیدر که مشرق وشمالی سمتی منکشف اولوب مغرب وجنوبی سمتی
مستور اوله واما بحار سببیله جوارنده اولان جمله بلادك هواسی رطوبتلی اولور پس اکر بحر بلدك جهت شمالی
قربنده اولورسه وجه ماء اوزرنده باد شمالی هبوب ایدوب واول بلدك هواسنه زیاده برودت بخش ایدر زیرا که
طبیعت ماء ریح شمالی مثالی بارددر واکر بحر بلدك سمت جنوبی قربنده اولورسه اول بلدك هواسنه زیاده غلظت
ویرر خصوصا شمالنده جبل قائم اولوب منفذ ریحه مانع اولورسه انك هواسی بغایت غلیظ وکثیف اولور واکر
بحر بلدك مشرقی ناحیه سنده اولورسه انك هواسنه رطوبت کثیره ویرر زیرا که نیر اعظم تحلیل متزاید ایله
اول بلدك اوزرینه الحاح ایدرك قریب اولور واکر بحر بلدك مغربنده اولورسه انك هواسنه رطوبت ویرمسی
قلیل اولور زیرا که شمس اول بلده یی الحاح اندن تباعد ایلر وبو معنایه موافق ریاح شمالیه وبعده شرقیه وبعده
غربیه درکه مضر اولان ریاح جنوبیه در واما ریاح سببیله بولنان تغیرات هوا مجربدر که ریاح شمالیه بارد ویابسدر
اما برودتی جبال بارده دن مرور ایدوب بزه کلدیکندندر واما یبوستی شعاع شمس اول جانبده ضعیف اولوب
انده تخلل بخار بحار قلیل اولدیغندندر وریاح شرقیه حرارت وبرودتده معتدلدر لکن جبال وبراریدن عبور
ایتدیکندن برمقدار یابسدر وریاح غربیه دخی معتدلدر لکن دریالردن کچوب کلدیکندن برمقدار رطبدر وریاح
جنوبیه بلادك اکثرنده حار ورطبدر اما حرارتی قرب شمس ایله متسخن اولان جهتدن بزه کلدیکندندر
واما رطوبتی اندندر که بحار جنوبیه حرارت شمس ایله متعفن اولوب شمس حرارتی قوتیله اول بحاردن بخارلر
چیقاروب اول ریاحه قارشدیررلر انکچون ریاح جنوبیه جسمه رخاوت ویرر واما سام یعنی هلاك یللری بالاده
بیان اولندیغی اوزره یا غایت ایله حار اولان صحرالردن کچوب کلن ریاحدر یاخود طبقهٔ دخانیه ده نار امثالی
مهیب علامتلر اظهار ایدن ادخنه نك بقیهٔ ثقیله لری نزول ایدوب مختلط اولدیغی ریاحدر که هر نه جهتدن
حرکت ایلسلر تصادف ایتدکاری ابدانی ساعتنده یاقوب سیم سیاه ایدوب هلاك ایدرلر پس احکام مذکوره یی
دخی سام یللری تبدیل وتحویل ایدرلر وجمیع ریاح شدیده نك مبدأ موادی کرچه ریاح ضعیفه کبی اسفلدندر
لکن مبدأ حرکاتی وهبوبی وعصوفی جهت فوقدندر واما تراب سببیله اولان تغیر هوا که اندن احکام بلاد مختلف
اولور اول اختلافك علتی بودر که بلادك بعضیسی طینیدر وبعضیسی صخریدر وبعضیسی رملیدر وبعضیسی
حمالیدر وبعضیسی معدنیدر پس بونلرك جمله سی مائی تغییر ایتدکاری کبی هوایی دخی تبدیل وتغییر ایدرلر
وتأثیر حق ایله تصرفات ایدرلر زیرا که جمیع ذرات کائنات انکله وجوده کلوب کیدرلر وهر نه ایدرلرسه انك
ارادت وقدرتیله ایدرلر * زهی قادر قیوم جل جلاله * نوع سابع * بزی احاطه ایدن هوایه عارض اولان ضد
مجرای طبیعی بولنان تغیراتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردر که مجرای طبیعی یه
مضاد اولان تغیرات ردیهٔ هوائیه یا جوهر هواده اولان استحاله دندر ویا کیفیات هواده بولنان استحاله
وتبدلدندر اما هوانك جوهرنده اولان استحاله جوهر هوا اولدقچه مستحیل اولمقدر اویله دکل که هوانك برکیفیتی
مشتد اولمقده یا نقصان بولمقده افراط ایتمسیله ردی اولمش اوله بلکه هوانك جوهری بالذات ردی اولسه اول
وبادر که هوایه عارض اولان تعفندر واکا طاعون دخی دیرلر وبو تعفن لون وریحی وطعمی متغیر اولان صوبك
تعفنی کبیدر وبزم بو هوادن مرادمز اول بسیط مجرد اولان هوا دکلدر بلکه بزی احاطه ایدن کرهٔ البخار

والدخاندر که بسیط مجرد دکلدر زیرا که اجسام بسائط مجرده نك هیچ بری تعفن ایتمز انجق کیفیتنده یا جوهرنده
بسیط اخره مستحیل وتبدیل اولور بالاده بیان اولنان استحالات عناصر کبی اما بزم هوادن مرادمز درون
هواده متفرق اولوب اجزای هوای حقیقیدن واجزاء مائیهٔ بخاریه دن وبخار ودخان ایله صعود ایدن اجزاء ارضیه
وناریه دن ممتزج اولمش بر جسمدر که بوکا هوا تسمیه مز ماء بحره صو تسمیه مز کبیدر زیرا که ماء بحر دخی صافی صو
دکلدر بلکه ارضدن وماءدن وهوادن ونار دن ممتزج بولنمشدر لکن انده صو غالب اولدیغندن صو تسمیه اولنمشدر
پس بو هوای ممتزج بعض کره تعفن ایدوب جوهری ردائته مستحیل اولور نتکیم چکالی واسع درهلرك صویی
تعفن ایدوب جوهری انلره مستحیل اولوب طاش کسلور کذلك هوای مذکور تعفن ایدوب وبا کسلور وعفونت
هوانك اغلظی وعروض وبانك اکثری اواخر صیف وخریفده اولور واما هوانك کیفیتنده بولنان استحاله سی
حرارتده یا برودتده تحمل اولنمیان کیفیته خروج ایدوب زرع ونسلی فساده ویروب هلاك ایتمسیدر پس هوا
تغیرات مذکوره نك بریسیله متغیر اولسه اندن اذن حق ایله ابداننمزه امراض عارض اولور زیرکه هوا متعفن
اولدقده تأثیر حق ایله درون ابداننمزده اولان اخلاط اربعه یه دخی تأثیر ایدر وابتدا بورکده اولان خلطه عفونت
ایرشدیرر * نوع ثامن * بزی احاطه قیلان هوانك ابدان وارواحمزه اولان انواع تأثیرات وفوائدن وهبوب ایدن
ریاحك اصناف تغیرات ومنافعن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردر که اکر هوا افراط ایله
متسخن اولسه مفاصل ابدانه رخاوت ویروب رطوباتی تحلیل وعطش افراط وقوایی اسقاط ایدر وآلات طبیعت
اولان حرارت غریزیه یی تحلیل ایدوب هضمی تبدیل ایدر واخلاط دمویه یی تحلیل ومره یی سائر اخلاط
اوزرینه تغلیب ایله لونی اصفر ایدر پس بو هوای حاره ابدان صحیحه یه موافق دکلدر لکن نازلهٔ بارده اصحابنه
وبعض مفلوجلره موافق ومنافعدر واما هوای بارد مفرط حرارت غریزیه یی حصر وموادی سیلاندن منع
ایدوب نازله یی تحریك ایدر وعصبه ضعف ویروب ریه وقصبه سینه یعنی عرقنه ضرر شدید ایدر واکر برودت هوا
معتدل اولورسه هضمه وجمیع قوای باطنه یه وجمیع آثار وآلات شهوته قوت واستحکام ویروب ابدان صحیحه یه
موافق کلور ومسامی سد ایدوب حشو عظامی عصر ایدر واما هوای رطب اکثر امزجه ابدانه موافق کلوب
جلدی این ولونی جمیل وخلقی هین ایدوب مسامی تنقیه ایلر لکن عفونته مهیا ایلر واما هوای یابس بیان
اولنان هوای رطبك تأثیراتنده ضد کاملدر پس ارواح ریاح ریح شمالیدر که بدنه قوت ویروب متانت بخش
ایدر وسیلانات ظاهره یی منع ومسام بدنی سد ایدر وهضمی قوی وبطنی استوار وبولی ادرار ایدر وهوای غربی
متعفن اولسه بو ریح انی اصلاح ایدر واکر ریح جنوبی ریح شمالی اوزرینه تقدم ایدوب عقبنجه ریح شمالی هبوب
ایلسه جنوبیه دن اساله وشمالیه دن عصر درون حدوث ایدوب خارجدن یکا انفتاحه مؤدی اولور اول علتدن
اوحینده باشدن سیلان مواد کثیر اولوب علل صدر ومثانه ورحم حدوث بولوب عسر بول وسعال واوجاع
مفاصل واقشعرار جلد عارض اولور واما ریح جنوبی قوت بدنی رخو ایدوب مسامی فتح ایدر واخلاطی خارج
سمتنه تحریك ایدوب حواسه ثقلت ویروب قروحی افساد ایدر وامراضی ازدیاد ایدوب صداعی تهییج ایدر ونومی
جلب ایدوب حمایی ایراث ایدر واما ریاح شرقیه اکر آخر ایل واول نهارده هبوب ایدرسه شمس ایله معتدل اولان
هوای لطیفدر که رطوبتی قلیل ویبوستی معتدلدر وبو ریاحك هبوبی اول وقتلرا کثر اولمغله بوکا ریح صبا ونسیم
سحری دیرلر پس اول باد صبا ابدانه صفا ونومه لذت ومریضه شفا بخش ایدر واکر نهار اخرنده ولیل اولنده هبوب
ایدرسه بونك تأثیری انك خلافیدر وبلد شرقینك هواسی بلد غربینك هواسندن لطیف وصافیدر واما ریاح
غربیه اکر اخر نهار واول ایلده هبوب ایدرسه هوای کثیفدر که بخار بحاردر واکر وقت سحر هبوب ایدرسه شمس
ایله معتدل اولمیان هوادر که اکثف واغلظدر وبو ریح غربی هر نه وقت هبوب ایدرسه بونك تأثیری مخالف
منافع باد صبادر که بوکا ریح دبور دیرلر وحدیث شریفده نصرت بالصبا واهلکت عاد بالدبور وارد اولمشدر وبونده
بیان منافع هوادن بو مقدار ایله غنا کلمشدر زیرا که اهل بصیرت بوندن عبرت المشدر * سبحان مرسل الریاح
ومروح الارواح ومفرح الاشباح * ومسبب الاسباب * ورب الارباب * تعالی الله سبحانه وتعالی جل شانه
وعم نواله ولا اله غیره (فصل رابع) کرهٔ هوانك طبقهٔ سفلاسنده ظهور ایدن بقیهٔ کائنات جوی اعنی قوس
قزح وهاله یی وطومان وتراغی وژاله یی وصبح وشفق وظلالی وساعات لیل ونهاری وسنین وشهور ودهوری

بش نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) قوس قزح وهاله‌یی وطومان وقراغی وژاله‌یی بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اوله‌ونکه اهل حکمت دیمشلردرکه ابه قوشاغی دیدکاری قوس قزح مطردن یا بخاردن حادث اولان
اجزاء مائیهٔ رشیهٔ صغیرهٔ مستدیرهٔ صافیهٔ شافه‌ده شمس منیرك ضیاسی ارتسامندن ظهور ایدر وبونك
بیانی بودرکه اجزاء مذکوره خلاف شمس اولان جهتده اویله بر وضع اوزره بولنمق لازمدرکه اجزاء مزبوره‌نك
هر برنده شعاع بصر شمسه منعکس اوله وبو انعکاس اولزمان اولورکه اول اجزانك ماوراسنده سحاب مظلم کبی
کثیف نسنه بولنوب آینه مثال اولوروشمس دخی افقه قریب اولوب حرارتی قلیل اولوروناظر ظهرینی شمسه
ویروب اول اجزایه متوجه اوله یعنی قرص شمس ایله اول اجزانك ارهسنده اوله تاکیم شعاع بصری اول اجزادن
شمسه منعکس اوله پس اول ناظره اول اجزانك هر برندن انجق ضوء شمس کورینور شکلی کورنمز زیرا که
مجربدرکه شعاع بصردن منعکس اولان مصیقل نسنه بغایت کوچك اولدقده مقابلنده بولنان ضیالی
نسنه‌نك انجق ضوئنی ولونی کوستررشکلنی وهیئتنی کوسترمز پس اول اجزاء مائیه نصف دائره‌دن اقلی
برقوس مستضی شکلنده اولوروبوقوس ارتفاع شمس حسبیله نقصان بولوروانحطاط شمس قدر زیاده اولور
زیراکه شمس اول دائره‌نك مرکزی مکاننده اولمغله افقدن مرتفع اولدقجه مقابلی اولان دائره‌سنك فوق الافق
نصفندن اقلی قالور وشمس افقه نزول ایدوب قریب اولدقجه اول دائرهٔ ناقصه‌نك قوسی افقه مماس اولان ایکی
طرفندن ازدیاد بولورکه اول طرفین اجزاسندن شعاع بصر شمسه منعکس اولمغه باشلر وحضرت شیخ
ابن سینا شفاسنده یازمشدرکه طوس ایله ماوردارهسنده برجبل عالی اوزرنده ایدم وسما منکشف ایدی
وصحرا ایله مابینمزده وسط جبلده سحاب وار ایدی وهوا رطب ایدی وشمس نصف نهارده ایدی بن اول سحاب
مظلمه نظر ایدوب قوس قزح الوانده بر دائرهٔ تامه کوردم وبن اول جبلدن تنزل ایلدکجه اول دائره تصغر ایلردی
تاکیم بن سحابه واصل اولدقده اولدخی مضمحل اولدی وبو قوس قزحك اختلاف الوانی ضوء شمس الوان
مختلفهٔ غماملر ایله اختلاطندندر زیراکه ناحیهٔ علیاسی شمسه قریب اولدیغندن اشراقی غالب اولوب احمر
زعفرانی کورینورو ناحیهٔ سفلاسی شمسدن بعید اولدیغیچون اشراقی مغلوب اولوب احمر خمری کورینوروایکی
لونك مابینی ایکسندن ترکب ایدن اخضر چنی کورینور والوانده قلعهٔ خیزانده فصل خریف زماننده
قریبدر کامل ایکن انده افقه متصل بیان اولنان الوانده قوس قزح ظاهر ونمایان اولمشدر صورتی بودر

واما هاله اول دخی اجزاء رشیهٔ صغیرهٔ مستدیرهٔ شفافه‌ده قمرك نوری ارتسامندن حوالنده خرمن مثالی حادث
اولان دائرهٔ مستدیرهٔ بیضادروبونك بیانی بودرکه ناظر له نیرك ارهسنده اجزاء مذکوره اویله بر وضع اوزره
بولنملیدرکه انلرك هر برنده شعاع بصر اول نیره منعکس اوله پس ناظر اول اجزایه نظر ایلدکده هر برنده ضوء
نیری کورر لکن اول اجزا بغایت صغار اولدیغیچون نیرك شکل وهیئتنی کورهمز ومجموعی دائرهٔ تامه یا ناقصه
شکلنده اولورکه هاله اودر وهوانك رطوبتندن حادث اولدیغندندرکه نزول مطره دلالت ایدروا کر صفت
مزبوره اوزره ایکی سحاب اتفاق ایله بری برینك تحتنده بولنسه اول زمان ایکی هاله حدوث ایدرو تحتانیه‌سی بره
اقرب اولدیغندن اعظم کورینوروا کر سحاب مذکور ایکیدن زیاده اولورسه هاله دخی اول عدد اولور ونیر قمرك
یدی هاله‌سی مشاهده اولنمشدر واما طغاره که ضم ظا ایله هالهٔ شمسدر اول نادر بولنور زیرا که شمس افقدن
بعید اولدقجه تأثیر حرارتی شدید اولدیغندن اجزای موصوفه کبی سحاب رقیق حل ایدوب هوایه دوندورر
وحضرت شیخ مرحوم شفای مرقومنده یازمشدرکه نیر اعظمك حوالنده قوس قزح الوانده هالهٔ تامه وهاله
ناقصه مشاهده ایتمشدروبو مؤلف حقیر بو کتابی تحریردن برسنه مقدم یاسین صحراسنده اخر فصل ربیعده
وقت زوالده هالهٔ تامهٔ شمسی یاران صفا ایله تعجب ایدرك مشاهده ایلرکن برمله مع ابوزقرق ایکی یاشنده بربیر
فانی بولنوب اولدخی بو هاله‌یی استغراب ایدوب بن بو یاشه کلدم چوق عجایب کورمشدم عمرم ایچنده کونش
خرمن ایلدیکن کورمشدم شمدی بونی دخی سیرایتدم دیمشدر واما طومانك وقراغینك وچیسه‌نك علت
مادیه‌لری اول بخار صاعد معهوددرکه هم کندیسی قلیل وهم حرارتی ضعیف اولمغله طبقهٔ بارده‌یه بالغ
اولمیوب کندی طبقهٔ سفلاسنده قالوب ارضه نزول ایتمکه باشلر اکر اول اثناده آکا برد اصابت ایتمزسه رؤس
جبالی احاطه ایدوب روی زمینه منتشر اولوب دخان کبی ماوراسنی سترایدرکه طومان اودر وحرارت قلیله ایله
هوایه منقلب اولور کیدروا کر اول بخار ضعیفه اثنای نزولنده برد اصابت ایلدیسه پس اول تقدیرجه اکر اول
بخار نازل واول برد شدید ایله منجمد اولورسه اوفق وبراق اولوب ذرات امثالی نزول ایدرکه قراغی دیدکلری اودر
واکر اول بخار اول برد ایله منجمد اولمزسه صویه منقلب اولوب نبات اوراقی اوزرینه نزول ایدوب لؤلؤ امثالی قطرات
اولورکه ژاله وشبنم وچیسه دیدکلری اودروحقیقت حال بودرو بیان اولنان کائنات جونك جمله‌سی اجسام
مرکبات اعدادندن بولنمشدرلکن عناصردن مزاجسز ترکیب اولنمشدر انکیچون بویله سریع الزوال والانتقال
بولنمشدر فسبحان الصانع الحکیم جل جلاله وعم نواله ولا اله غیره * نوع ثانی * صبح وشفق وظلالك حقیقت
احوالنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اوله‌ونکه اهل حکمت واهل هیئت اتفاق اوزره دیمشلردرکه صبح وشفقك
ظهوری کرهٔ هوانك بو طبقهٔ سفلاسنه مخصوصدروبونك بیانی بودرکه جرم شمس طوب زمینده مقدار مذکور
اوزره اعظم اولدیغندن ابدا ارضك نصفندن اکثری نهار مضا واقلی لیل مظلم وظلی شکل مخروط اولوب فلك
زهره‌ده نهایت بولمشدر ورأس مخروطی بالاده بیان اولندیغی اوزره ابدا منطقة البروجه مسامت اولمشدر
وبو ظل مخروطك تحت الافق اولمسنك مدتی نهاردروفوق الافق بولنمسنك زمانی لیلدر پس نیر اعظم زیر
زمینده ایکن افق شرقیدن یکا قریب اولدقجه میل ظل مخروط فوق الارض افق غربی سمتنه قریب اولور
تاکیم ظل مخروطی محیط اولان شعاعك طرف مشرق سمتنده کورینور پس ابتدا اول شعاعك طرف قریبی که
افق شرقیدن واقرب مرتفعدر اول سمت ابیض کورینور انکله افقك مابینی مظلم قالور زیراکه موضع ناظردن ومحل
بیاضدن ومکان افقدن حاصل اولان مثلثك ناظرله بیاض ارهسنده شعاع بصردن اولان ضلعی سطح ظلده
فرض اولنوب شمس ایله ارضه مماس ایدن خط شعاع اوزرنده قائم اولدیغندن ناظرله افق ارهسنده بولنان
ضلعدن اقصر واقرب اولوب شعاع شمس اندن مقدمجه کورینور بعده شمس افقه بر مقدار قریب اولدقجه اول
بیاض مذکور منتشر اولمغه باشلر لکن ضیاسی قلیل اولدیغیچون ضعیف کورینور پس عوام ناس اول بیاضی
افقدن زائل توهم ایدوب اول ظن ایله اکا صبح کاذب دیرلر حال بوکیم بیاض مذکور حقیقتده زائل دکل زائد
اولمقده در بعده شمس افقه زیاده‌جه قریب اولدقده وبیاض مذکورك افق مزبور اوزره انتشاری عریض
اولدقده ضیاسی قوت بولدیغندن زائل کورنمز پس اکا صبح صادق دیرلر بعده شمس افقه بغایت قریب اولدقده
بیاض مذکور اطراف واکنافه منتشر اولوب مطلع شمس احمر کورینور بعده قرص شمس افقدن طلوع ایدوب

ابتدای نهار اولور پس احوال صبح بودرکه حقیقتی اوزره بیان وعیان اولنمشدر اما احوال شفق بیان اولنان
احوال صبحك ترتیبنك عکسی اوزره‌در زیرا که قرص شمس افقدن غروب ایدوب اخر نهار اولدقدنصکره
مغرب شمس احمر اولور بعده بیاض عریض کورینور بعده بیاض زائل ظن اولنوب بعده بیاض مرتفع
ومستطیل اولور وتجربه ایله تحقیق اولنمشدرکه افقدن شمسك اون سکز درجه انحطاطی صبح کاذبك ابتداسی
وشفقك انتهاسیدر پس فرق سکز بچق درجه عرضنده شمس منیرك منقلب صیفی یه کلدکده شفقك آخری صبح
کاذبه متصل اولوب وقت عشا قالمز زیرا که شمس پرنور منقلب مذکورده ایکن عرض مزبورك افقندن اون
سکز درجه‌دن زیاده منحط اولمز واما ظلال ایکی قسمه منقسم اولنمشدرکه برینه ظل اول تسمیه ایتمشلردر
وظل معکوس وظل منکوس دخی دیرلر واول ظل سطح افقك موازاتنده منصوب اولان مقیاسك ظلیدر مثلا
جداره غرز اولنان وتدك ظلی کبیدر وبری ظل ثانیدرکه ظل مستوی وظل مبسوط دخی دیرلر واول ظل سطح
افق اوزرینه عمودا قائم اولان مقیاسدن کورینن ظلدر مثلا ارض مستویه‌ده غرز اولنان عصانك ظلی کبیدر
فسبحان فالق الاصباح وخالق ظلال الاشباح * نوع ثالث * لیل ونهارك حدی اعتبارك وساعات مقدارك
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت واهل حساب عندنده برکون کیجه‌سیله شمس منیرك دائرهٔ
نصف نهاردن مفارقت ایدوب حرکت کلی ایله ینه اکا عودت ایلدیکی زمانیدر وعند العامه لیل ونهار
غروب شمسدن ینه غروبنه دکیندر اما برکون وبرکیجه‌نك ابتداسی شمس منیرك منطقة البروجك هر بر
نقطه‌سی مفارقتندن فرض ایتمك ممکندر لکن اهل نجوم دائرهٔ نصف نهاردن ابتدا ایتمکی اصطلاح ایتمشلردر
زیرا که فلك بروجدن برقوس اولان اختلاف مطالع ومغارب آفاق حسبیله مساکنده چوق واقع اولور
اما دائرهٔ نصف نهار حسبیله اختلاف قوس فلك بروج هر عرضده مساویدر زیرا که دائرهٔ نصف نهار
جمیع مساکنده خط استوا آفاقنك بریسی اولدیغیچون انك افقی مقامنده قائم اولور وبرکون برکیجه‌نك
زمانی حرکت کلك بردوره‌سی اوزرینه شمس منیرك اول مدتده فلك بروجدن حرکت غربیه‌سیله سیر ایتدیکی
مطالع مقداری زائد اولور ونهارك زمانی اهل حساب عندنده طلوع شمسدن غروبنه وارنجیه دکدر واهل
شرع قتنده نهار شرعی طلوع فجر ثانیدن غروب شمسه دکدر پس لیلك زمانی ایکی مذهبه نسبتله خفی دکلدر
اما اهل حساب کندی لیل ونهارك هر برینی ساعات معتدله‌یه وساعات زمانیه‌یه تقسیم ایتمشلردر اما ساعات
معتدله‌نك مقدارلری ابدا متساوی اولدیغندن بونلره ساعات مستویه دخی دیرلر وبو ساعات معتدله‌نك
هر بری حرکت کلك اون بش درجه دورایتمسنك مقداریدر واما ساعات زمانیه‌نك مقدارلری ایام ولیالینك
مقدارلری اختلافیله مختلف اولدیغندن بونلره ساعات معوجه دخی دیرلر پس بو ساعات زمانیه نهارك یا لیلك
ابدا اون ایکی جزؤندن برجزؤیدر زیرا که نهار لیلدن اطول اولورسه ساعات نهار ساعات لیلدن اطول اولور
واکر نهار لیلدن اقصر اولورسه ساعاتی دخی ساعاتندن اقصر اولور پس بوندن معلوم اولدیکه طول وقصر
نهار ایله اعداد ساعات معتدله مختلف اولور وازمان واجزاسی مختلف اولمز زیرا که اجزاسی دائما اون بش
درجه‌در وطول وقصر نهار حسبیله ازمان ساعات زمانیه مختلف اولور واعدادی مختلف اولمز که دائما
اون ایکیدر واهل حساب احکام نجومده ساعات زمانیه اعتبار ایدوب سائر حساب ایچون ساعات معتدله
اختیار ایتمشلردر وساعات مستویه ایله ساعات معوجه‌نك اعداد واجزالری لیل ونهار استواسنده مستوی
اولور سبحان مقلب اللیل والنهار والساعات والازمان * نوع رابع * سنهٔ شمسیهٔ حقیقیه‌یی وشهور بروجیه
ونجومیه‌یی واسماء شهور رومیه‌یی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت واهل نجوم اتفاق ایله
دیمشلردرکه سنهٔ شمسیهٔ حقیقیه‌نك مدتی فلك بروجك بر نقطهٔ مفروضه‌سندن قرص شمس کندی حرکت
خاصهٔ غربیه‌سیله مفارقت ایدوب تا ینه اول نقطه‌یه عودت ایدنجیه دك مرور ایدن زماندر اما اهل نجوم سنهٔ
شمسیه‌نك ابتداسی آفتاب عالمتابك رأس برج حمله حلولندن بدأ ایلمشلردر واون ایکی برجك هر برینه حلولی
اوائل شهور اعتبار ایدوب وهر برجی عبور ینی برشهر عد ایتمشلردر وبو سنهٔ شمسیه‌نك عددایامی اوچیوز التمش
بش یوم وربع یومدر وبو مقامده یومدن مراد برکون برکیجه‌سیله‌دروبو شهور بروجیهٔ نجومیه‌نك عددایامی
حساب ابجد ایله بو بیتك الفاظیدر (بیت) لاولاب لاولالاشش مهست * لل کط وکط لل شهور کونهست

کرچه سنهٔ شمسیهٔ حقیقیه وشهور بروجیهٔ حسابیه بودر لکن اسکندر ابن فیلقوس رومی سنهٔ شمسیهٔ
حقیقیه‌نك اوائل شهورنی اهل نجومك فرض ایلدیکی اوائل بروجدن اون کون اقدم اعتبار ایدوب ابتدای
سنه‌یی آفتابك رأس حمله حلولندن اون کون مقدم بدأ ایتمشدر وهر برشهری براسم ایله تخصیص ایدوب شهور
رومیه نامیله شهرت ویرمشدر وبرسنه‌یی فصول اربعه‌یه تقسیم ایدوب هر برفصل ایچون اوچ شهر تعیین ایله
نهایتنه ایرمشدر اما شهور فصل ربیع اذار ونیسان وایاردر وشهور فصل صیف حزیران وتموز وآبدر وشهور
فصل خریف ایلول وتشرین اول وتشرین ثانیدر وشهور فصل شتا کانون اول وکانون ثانی وشباطدر وحالا
دیاریزده مشهور روزنامه‌لرده مسطور بو شهوردرکه عددایامی بو بیتدن معلومدر (لاوکی لادر بهاروکی
ولالا فصل پای) کی ولاکی درخریف ولاولاکح درشتا) سبحان مکون الاکوان ومقلب الدهور والازمان ومکور
السنین والشهور والساعات والاوان ومدور الافلاك والنجوم والارکان جل شانه (نوع خامس) سنهٔ قمریهٔ
دوریه‌یی وشهور هلالیهٔ شرعیه‌یی واسماء شهور عربیه‌یی وغرهٔ شهور عربیه‌یی ورومیه‌یی بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اولسونکه اهل هیئت واهل حساب اتفاق اوزره دیمشلردرکه سنهٔ قمریه اون ایکی شهر قمریه‌دروهر بر
شهر قمری قمرك شمسدن فرض اولنان وضعندن کندی حرکت غربیهٔ سریعه‌سیله مفارقتندن تا ینه اول
وضعنه عودت ایدنجیه دك مرور ایدن زماندر وقمرك شمسدن فرض اولنان اوضاعنك ظاهری هلالدر وامور
شرعیه‌ده متعین اولان رؤیت هلالدر وعند العرب غرهٔ شهر هلالدر لکن رؤیت هلال اختلاف مساکن ایله
مختلف الاحوالدر انکیچون اهل حساب ابتدای شهر قمری شمس ایله قمرك اجتماع ومحاقندن اعتبار ایتمشلردر
وبو شهورك زمانی ایکی اجتماع ارهسیدر وعددایامی یکرمی طقوز بچق کوندر وبو سنهٔ قمریه‌نك زمانی اوچیوز اللی
درت یومدر وخمس یوم وسدس یومدرکه سنهٔ شمسیه‌دن اون کون ویکرمی بچق ساعت نقصاندر وبو سنهٔ
قمریهٔ شرعیه‌نك ابتداسی غرهٔ شهر محرمدر وبو سنهٔ قمریهٔ عربیه اول سنهٔ شمسیهٔ رومیه‌دن مقدار مذکور
نقصان اولمغله بریلده تقریبا اون برکون تقدم ایدر مثلا برسنه ماه اذارله شهر محرمك ابتدالری یوم واحد
اولسه وبو ایکی شهر بری برینه مطابق کلسه وتاریخ هجرتك بیك یوز اللی درت سالی کبی عید نوروز سلطانیله
عید عاشورا برکونده تصادف قیلسه لاجرم سنهٔ آتیه‌ده هلال محرم ماه اذاردن اون برکون قدر مقدم
کورینور پس بهر سنه منوال مذکور اوزره تقدم ایتمسیله اوتوز اوچ سنه‌ده بردوره‌سی تمام اولوب ینه غرهٔ
محرم ابتدای آذاری بولور لکن برسنه قمریه اول سنین شمسیه ایچنده تداخل ایدوب قالور زیرا که اوتوز
دردنجی محرمدرکه اوتوز اوچنجی آذارله مطابق کلور چونکه بو شهر قمریه اول فصول اربعه‌یی منوال مذکور
اوزره دور ایدوب برفصلده قرار بولمزلر انکیچون بونلر برفصله منسوب اولمازلر پس هر ایکی شهری برزوج اعتبار ایله
برینی یکرمی طقوز کون وبرینی اوتوز کون عد ایدوب ابتدای سنه‌یی شهر محرمدن عد ایتمشلردر اما شهور
قمریهٔ عربیه‌نك اسملری ابتدا شهر محرم برماه محترمدرکه اوننجی کونی عید عاشورادر وانك رفیقی صفر الخیر ایله
مسمادر وبعده ربیع الاول برشهر معظمدرکه اون ایکنجی کیجه‌سی مولد حبیب اکرم صلی الله علیه وسلمدر وانك
سمیسی ربیع الاخر محترمدر وبعده جمادی الاولی برماه زیبادرکه همنامی جمادی الاخرادر وبعده رجب
اصم برشهر مرغوبدرکه اولکی جمعه کیجه‌سی لیلهٔ رغائبدر وانك مقارنی شعبان برشهر خیراتدرکه اون بشنجی
کیجه‌سی لیلهٔ براتدر وبعده رمضان شریف برمبارك شهردرکه یکرمی یدنجی کیجه‌سی لیلهٔ قدردر وانك
ملازمی شوال سعیددرکه ابتداسی یوم عیددر وبعده شهر ذی القعده‌درکه انك رفیقی ذی الحجه‌در واوننجی کونی
حاجیلر بیرامیدروبو شهر سنه ختامیدر واما غرر شهور عربیه وشهور رومیه‌نك استخراجن ایکیشر بیت ایله
ادا ایدن غره نامه من خاتمهٔ فصل اولمق مناسب کورلمشدروبو هوالردن هوسمز یورلمشدر (نظم)

حقه حمد وحبیبنه سلام ابت (   ) هر ایده روز وشب ساعت بساعت

جو درت بیت ایکی غره مجملیدر	حروفن شهر حاکم بلملیدر	شهور حاکمن جمع ایتملیسن
ایکی هفته انکله کتملیسن	اومجموعی نه کونده کیم بولورسن	اوشهرك غره‌سن اول کون بولورسن
قاچنده شهر رومك غره‌در بیل	بروج ایامنه اندن نظر قیل	بول انده رومیدن هم شهر شرعی

بروجی اصلی ییل هر شهری فرعی
ایکنجی بیوق سکز کلمه در ال
شهور رومیه در انکله معلوم
شهور رومه آذار برله بدأ ایت
اویکشنبه حروفن اولدی جامع
اهج زد بودا وسکز حرف اولور کیم
بو شهورلك حاکمی واودر رقم شش
چون التمش التی اولور سال هجرت
اهج زد بودلی اولمش دوری دائم
بو سالك اشهری ایلر تحول
بو هجرت سالنی برطرح ایت اولدم

مقدم بیت اون ایکی کلمه در تام
حروفن شهر شرعیه حاکم سال
اون ایکی کلمه در بیت اون ایکی ای
محرمدن شهور شرعی صای کیت
چو یکرمی سکز حرف اولدی هر ییل
شهور شرعیه هر ییل بری حاکم
بو سال ایچره چون اذار غره بولدی
ایکی حاکم ایکی دال اولور البت
ولیکن حاکم روم احرفی چون
اوتوز اوج ییلده بر ییلدر تداخل
چوغره نامه لر نظم ایلدی حق
شهور دهر ایله ییل صنع حق

حروفیدر شهور شرعیه ارقام
اوچنجی بیتده و ترتیب منظوم
اوائل حرفی شهر اولمیدر صای
شهور رومیه تابع بیت رابع
شهوری رومیه حاکمدری ییل
چو هجرت سالی ییك یوز التمش وبش
اجد جیمده رومیه حاکم اولدی
بو ترتیب اوزره حاکملر کیدر کیم
بو سال هجریله دور ایلیه یکجون
مطابق کلسه اذرله محرم

بیت اول

[illegible]

بیت ثانی

اولورسه نه همان جسمك زبانك
دوكانی بوله كور ويران دكانك

ایام هفته

١ یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه	شنبه

بیت ثالث

[illegible]

بیت رابع

بل ابجد وز ابد هوز یجد هز
٤٣٢١ ٧٦ ٤٢١ ٧٦٥ ٤٣٢ ٧٥

اج هوز اجد هو حاکم سال
٤٢١ ٧٦٥ ٤٣١ ٦ ٥

حروف كبيسه	حروف يكشنبه	التاريخ الاول: تاريخ هجرى	سال	مدخل	التاريخ الثانى: تاريخ هجرى	سال	مدخل	التاريخ الثالث: تاريخ هجرى	سال	مدخل	التاريخ الرابع: تاريخ هجرى	سال	مدخل
د	ه	١١٦١	١٧		١١٩٠	٧	ـا	١٢١٨	١٦		١٣٤٧	٦	
	و	١١٦٢	١٨	ـا	١١٩١	٨		١٢١٩	١٧	ح.	١٣٤٨	٧	ل
	ز	١١٦٣	١٩		١١٩٢	٩	ط	١٢٢٠ ١٢٢١	١٨		١٣٤٩	٨	
	ا	١١٦٤	١	ح	١١٩٣	١٠		١٢٢٢	١٩		١٣٥٠	٩	ح.
ب	ج	١١٦٥	٢		١١٩٤	١١		١٢٢٣	١	ـل	١٣٥١	١٠	
	د	١١٦٦	٣		١١٩٥	١٢	ـا	١٢٢٤	٢		١٣٥٢	١١	
	ه	١١٦٧	٤	ط.	١١٩٦	١٣		١٢٢٥	٣		١٣٥٣	١٢	ح.
	و	١١٦٨	٥		١١٩٧	١٤	ح	١٢٢٦	٤	ط	١٣٥٤ ١٣٥٥	١٣	
ز	ا	١١٦٩	٦		١١٩٨	١٥		١٢٢٧	٥		١٣٥٦	١٤	ـل
	ب	١١٧٠	٧	ل	١١٩٩	١٦		١٢٢٨	٦		١٣٥٧	١٥	
	ج	١١٧١	٨		١٢٠٠	١٧	ط.	١٢٢٩	٧	ـا	١٣٥٨	١٦	
	د	١١٧٢	٩	ى.	١٢٠١	١٨		١٢٣٠	٨		١٣٥٩	١٧	ط
ه	و	١١٧٣	١٠		١٢٠٢	١٩		١٢٣١	٩	ح	١٣٦٠	١٨	
	ز	١١٧٤	١١		١٢٠٣	١	ل	١٢٣٢	١٠		١٣٦١	١٩	
	ا	١١٧٥	١٢	ط	١٢٠٤	٢		١٢٣٣	١١		١٣٦٢	١	ـا
	ب	١١٧٦	١٣		١٢٠٥	٣		١٢٣٤	١٢	ط.	١٣٦٣	٢	
ج	د	١١٧٧	١٤	ك	١٢٠٦	٤	ى.	١٢٣٥	١٣		١٣٦٤	٣	
	ه	١١٧٨	١٥		١٢٠٧	٥		١٢٣٦	١٤		١٣٦٥	٤	ح
	و	١١٧٩	١٦		١٢٠٨	٦	ط	١٢٣٧	١٥	ل	١٣٦٦	٥	
	ز	١١٨٠	١٧	ـك	١٢٠٩	٧		١٢٣٨	١٦		١٣٦٧	٦	ط.
ا	ب	١١٨١	١٨		١٢١٠	٨	ى.	١٢٣٩	١٧	ى.	١٣٦٨	٧	
	ج	١١٨٢	١٩		١٢١١	٩		١٢٤٠	١٧		١٣٦٩	٨	
	د	١١٨٣	١	ـا	١٢١٢	١٠		١٢٤١	١٩		١٣٧٠	٩	ل
	ه	١١٨٤	٢		١٢١٣	١١	ـك	١٢٤٢	١	ط	١٣٧١	١٠	
و	ز	١١٨٥	٣		١٢١٤	١٢		١٢٤٣	٢		١٣٧٢	١١	
	ا	١١٨٦	٤	ـح.	١٢١٥	١٣		١٢٤٤	٣		١٣٧٣	١٣	ى
	ب	١١٨٧ ١١٨٨	٥		١٢١٦	١٤	ـا	١٢٤٥	٤	ى.	١٣٧٤	١٣	
	ج	١١٨٩	٦		١٢١٧	١٥		١٢٤٦	٥		١٣٧٥	١٤	ط

حروف سال	مارت ٣١	نيسان ٣٠	مايس ٣١	حزيران ٣٠	تموز ٣١	اغستوس ٣١	ايلول ٣٠	تشرين اول ٣١	تشرين ثانى ٣٠	كانون اول ٣١	كانون ثانى ٣١	شباط
سال ١	١٧	١٥	١٤	١٣	١٢	١١	١٠	٩	٨	٧	٦	٤
سال ٢	٦	٤	٣	٢	١ح٣١	٣٠	٢٩	٢٨	٢٧	٢٦	٢٥	٢٣
سال ٣	٢٥	٢٣	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣
سال ٤	١٤	١٢	١١	١٠	٩	٨	٧	٦	٥	٤	٣	١
سال ٥	٣	١ح٣٠	٣٠	٢٩	٢٨	٢٧	٢٦	٢٥	٢٤	٢٣	٢٢	٢٠
سال ٦	٢٢	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١	٩
سال ٧	١١	٩	٨	٧	٦	٥	٤	٣	٢	١ح٣١	٣٠	٢٨
سال ٨	٣٠	٢٨	٢٧	٢٦	٢٥	٢٤	٢٣	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٧
سال ٩	١٩	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١	١٠	٩	٨	٦
سال ١٠	٨	٦	٥	٤	٣	٢	١ح٣٠	٣٠	٢٩	٢٨	٢٧	٢٥
سال ١١	٢٧	٢٥	٢٤	٢٣	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٤
سال ١٢	١٦	١٤	١٣	١٢	١١	١٠	٩	٨	٧	٦	٥	٣
سال ١٣	٥	٣	٢	١ح٣٠	٣٠	٢٩	٢٨	٢٧	٢٦	٢٥	٢٤	٢٢
سال ١٤	٢٤	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١١
سال ١٥	١٢	١٠	٩	٨	٧	،	٥	٤	٣	٢	١ح٣١	خالى
سال ١٦	١ح٣١	٢٩	٢٨	٢٧	٢٦	٢٥	٢٤	٢٣	٢٢	٢١	٢٠	١٨
سال ١٧	٢٠	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١	١٠	٩	٧
سال ١٨	٩	٧	٦	٥	٤	٣	٢	١ح٣١	٣٠	٢٩	٢٨	٢٦
سال ١٩	٢٨	٢٦	٢٥	٢٤	٢٣	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٥

بو ایکی صحیفه ده ثلث ابتدا الرنده مرسوم اولان بروج فلکیه مع شهور رومیه اختلاف وقوفات دقائقیدن مراد بودر که مثلا حملک ابتداسی مارتک اون برینده در و انتهاسی نیسانک طقوزینده در حمل اولنور کونلر ده مارت اونونجی کوننده بدر ساعات شمالیه التی بروجه مقابل ایله تقسیم اولنمشلر ده جوزا ده ساعات اولئلی بروجه مندرجدر مثلا حملک ابتداسنده کوندز اون ایکی ساعت دقیقه و کیجه کذلک ساعت عند زوال دقیقه ظهر التی ساعت عند عصر اول طقوز ساعت یکرمی التی دقیقه و عشا بر ساعت اوتوز ایکی دقیقه امساک اون ساعت اون اوچ دقیقه در کوسترلمشدر

ایام	حمل (مارت ١١) نهار	لیل	ظهر	عصر اول	عشا	امساک	ثور (نیسان ١٠) نهار	لیل	ظهر	عصر	عشا	امساک	جوزا (مایس ١١) نهار	لیل	ظهر	عصر	عشا	امساک	عدد ایام رومی
١	١٢	١٢ ٠٠	٦ ٠٠	٩ ٢٦	١ ٣٢	١٠ ١٣	١٣ ٢٥	١٠ ٣٦	٥ ١٨	٩ ٥	١ ٣٩	٨ ٣٨	١٤ ٣١	٩ ٢٩	٤ ٤٥	٨ ٤٢	١ ٤٥	٧ ١٥	٣١
٢	١٢ ٣	١١ ٥٨	٥ ٥٨	٩ ٢٥	١ ٣٣	١٠ ١٠	١٣ ٢٧	١٠ ٣٣	٥ ١٧	٩ ٤	١ ٣٩	٨ ٤٠	١٤ ٣٣	٩ ٢٧	٤ ٤٤	٨ ٤١	١ ٥٤	٧ ١٤	٣٠
٣	١٢ ٧	١١ ٥٥	٥ ٥٦	٩ ٢٤	١ ٣٢	١٠ ٧	١٣ ٣٠	١٠ ٣٠	٥ ١٦	٩ ٤	١ ٣٩	٨ ٣٧	١٤ ٣٥	٩ ٢٥	٤ ٤٣	٨ ٤١	١ ٥٥	٧ ١٣	٢٩
٤	١٢ ١١	١١ ٥٣	٥ ٥٤	٩ ٢٢	١ ٣٢	١٠ ٤	١٣ ٣٢	١٠ ٢٧	٥ ١٥	٩ ٢	١ ٣٩	٨ ٣٥	١٤ ٣٧	٩ ٢٣	٤ ٤٢	٨ ٤١	١ ٥٥	٧ ١٠	٢٨
٥	١٢ ١٣	١١ ٥٠	٥ ٥٢	٩ ٢٢	١ ٣٣	١٠ ١	١٣ ٣٤	١٠ ٢٧	٥ ١٥	٩ ٢	١ ٣٩	٨ ٣٥	١٤ ٣٩	٩ ٢١	٤ ٤١	٨ ٤٠	١ ٥٦	٧ ٨	٢٧
٦	١٢ ١٥	١١ ٤٨	٥ ٥٠	٩ ٢١	١ ٣٣	٩ ٥٨	١٣ ٣٧	١٠ ٢٤	٥ ١٤	٩ ١	١ ٤٠	٨ ٣٣	١٤ ٤١	٩ ٢٠	٤ ٤٠	٨ ٤٠	١ ٥٦	٧ ٦	٢٦
٧	١٢ ١٨	١١ ٤٥	٥ ٤٩	٩ ٢٠	١ ٣٣	٩ ٥٥	١٣ ٤٠	١٠ ٢١	٥ ١٣	٩ ٠٠	١ ٤٠	٨ ٣٠	١٤ ٤٢	٩ ١٩	٤ ٣٩	٨ ٤٠	١ ٥٧	٧ ٤	٢٥
٨	١٢ ٢٠	١١ ٤٣	٥ ٤٧	٩ ٢٠	١ ٣٢	٩ ٥٣	١٣ ٤٠	١٠ ١٨	٥ ١٢	٨ ٥٩	١ ٤٠	٨ ٢٧	١٤ ٤٣	٩ ١٨	٤ ٣٨	٨ ٣٩	١ ٥٧	٧ ٢	٢٤
٩	١٢ ٢٣	١١ ٤٠	٥ ٤٥	٩ ١٩	١ ٣٤	٩ ٥٠	١٣ ٤٣	١٠ ١٥	٥ ١١	٨ ٥٨	١ ٤١	٨ ٢٤	١٤ ٤٤	٩ ١٧	٤ ٣٨	٨ ٣٩	١ ٥٨	٧ ٠٠	٢٣
١٠	١٢ ٢٧	١١ ٣٨	٥ ٤٣	٩ ١٨	١ ٣٤	٩ ٤٧	١٣ ٤٧	١٠ ١٣	٥ ١٠	٨ ٥٧	١ ٤١	٨ ٢١	١٤ ٤٥	٩ ١٦	٤ ٣٨	٨ ٣٩	١ ٥٨	٦ ٥٨	٢٢
١١	ایلول	١١ ٣٥	٥ ٤٢	٩ ١٨	١ ٣٤	٩ ٤٣	آب	١٠ ٩	٥ ٩	٨ ٥٥	١ ٤١	٨ ١٥	١٤ ٤٦	٩ ١٥	٤ ٣٧	٨ ٣٨	١ ٥٩	٦ ٥٦	٢١
١٢	١٢ ٢٩	١١ ٣٢	٥ ٤١	٩ ١٧	١ ٣٤	٩ ٤٠	١٣ ٥١	١٠ ٧	٥ ٧	٨ ٥٥	١ ٤١	٨ ١٥	تموز	٩ ١٤	٤ ٣٧	٨ ٣٨	١ ٥٩	٦ ٥٥	٢٠
١٣	١٢ ٣٢	١١ ٣٠	٥ ٤٠	٩ ١٧	١ ٣٤	٩ ٤٠	١٣ ٥٢	١٠ ٧	٥ ٧	٨ ٥٤	١ ٤٢	٨ ١٢	١٤ ٤٧	٩ ١٣	٤ ٣٦	٨ ٣٨	٢ ٠٠	٦ ٥٣	١٩
١٤	١٢ ٣٥	١١ ٢٧	٥ ٣٨	٩ ١٦	١ ٣٤	٩ ٣٨	١٣ ٥٣	١٠ ٥	٥ ٥	٨ ٥٣	١ ٤٢	٨ ٩	١٤ ٤٨	٩ ١٢	٤ ٣٦	٨ ٣٧	٢ ٠٠	٦ ٥١	١٨
١٥	١٢ ٣٨	١١ ٢٣	٥ ٣٧	٩ ١٦	١ ٣٤	٩ ٣٥	١٣ ٥٥	١٠ ٣	٥ ٥	٨ ٥٢	١ ٤٢	٨ ٦	١٤ ٤٩	٩ ١١	٤ ٣٦	٨ ٣٧	٢ ١	٦ ٥٠	١٧
١٦	١٢ ٤٠	١١ ٢٠	٥ ٣٦	٩ ١٥	١ ٣٤	٩ ٣٢	١٣ ٥٨	١٠ ١	٥ ٤	٨ ٥٢	١ ٤٢	٨ ٤	١٤ ٥٠	٩ ١٠	٤ ٣٥	٨ ٣٧	٢ ١	٦ ٤٩	١٦
١٧	١٢ ٤٤	١١ ١٧	٥ ٣٤	٩ ١٥	١ ٣٥	٩ ٣٠	١٤ ٠٠	٩ ٥٨	٥ ٣	٨ ٥١	١ ٤٣	٨ ١	١٤ ٥١	٩ ٩	٤ ٣٥	٨ ٣٦	٢ ٢	٦ ٤٨	١٥
١٨	١٢ ٤٦	١١ ١٤	٥ ٣٣	٩ ١٤	١ ٣٥	٩ ٢٧	١٤ ٢	٩ ٥٥	٥ ٢	٨ ٥٠	١ ٤٣	٧ ٥٧	١٤ ٥٢	٩ ٨	٤ ٣٥	٨ ٣٦	٢ ٢	٦ ٤٧	١٤
١٩	١٢ ٥٠	١١ ١١	٥ ٣١	٩ ١٤	١ ٣٥	٩ ٢٠	١٤ ٥	٩ ٥٥	٥ ١	٨ ٥٠	١ ٤٣	٧ ٥٤	١٤ ٥٣	٩ ٨	٤ ٣٥	٨ ٣٦	٢ ٣	٦ ٤٦	١٣
٢٠	١٢ ٥٢	١١ ١٠	٥ ٣٠	٩ ١٣	١ ٣٥	٩ ١٧	١٤ ٧	٩ ٥٠	٥ ٠٠	٨ ٤٩	١ ٤٤	٧ ٥١	١٤ ٥٤	٩ ٧	٤ ٣٤	٨ ٣٥	٢ ٣	٦ ٤٥	١٢
٢١	١٢ ٥٤	١١ ٧	٥ ٢٩	٩ ١٣	١ ٣٥	٩ ١٣	١٤ ١٠	٩ ٤٧	٤ ٥٩	٨ ٤٨	١ ٤٤	٧ ٤٨	١٤ ٥٥	٩ ٧	٤ ٣٤	٨ ٣٥	٢ ٣	٦ ٤٤	١١
٢٢	اغستوس	١١ ٩	٥ ٢٨	٩ ١٢	١ ٣٥	٩ ١١	١٤ ١٢	٩ ٤٤	٤ ٥٧	٨ ٤٧	١ ٤٤	٧ ٤٥	حزیران	٩ ٦	٤ ٣٤	٨ ٣٥	٢ ٣	٦ ٤٣	١٠
٢٣	١٢ ٥٧	١١ ٥	٥ ٢٨	٩ ١٢	١ ٣٥	٩ ٧	مایس	٩ ٤٠	٤ ٥٦	٨ ٤٧	١ ٤٣	٧ ٤٣	١٤ ٥٥	٩ ٦	٤ ٣٤	٨ ٣٤	٢ ٣	٦ ٤٢	٩
٢٤	١٣ ٠٠	١١ ١	٥ ٢٧	٩ ١١	١ ٣٦	٩ ٦	١٤ ١٤	٩ ٣٨	٤ ٥٥	٨ ٥٥	١ ٤٦	٧ ٤٤	١٤ ٥٦	٩ ٦	٤ ٣٣	٨ ٣٤	٢ ٤	٦ ٤١	٨
٢٥	١٣ ٣	١٠ ٥٧	٥ ٢٦	٩ ١١	١ ٣٦	٩ ٣	١٤ ١٦	٩ ٣٥	٤ ٥٤	٨ ٥٤	١ ٤٦	٧ ٤٤	١٤ ٥٦	٩ ٥	٤ ٣٣	٨ ٣٤	٢ ٤	٦ ٤٠	٧
٢٦	١٣ ٤	١٠ ٥٢	٥ ٢٥	٩ ١٠	١ ٣٦	٩ ٠٠	١٤ ١٨	٩ ٣٣	٤ ٥٣	٨ ٥٣	١ ٤٥	٧ ٤٤	١٤ ٥٧	٩ ٥	٤ ٣٣	٨ ٣٣	٢ ٤	٦ ٣٩	٦
٢٧	١٣ ٨	١٠ ٤٧	٥ ٢٤	٩ ١٠	١ ٣٦	٨ ٥٧	١٤ ٢٠	٩ ٣١	٤ ٥٢	٨ ٥٢	١ ٤٥	٧ ٤٤	١٤ ٥٧	٩ ٥	٤ ٣٣	٨ ٣٣	٢ ٤	٦ ٣٩	٥
٢٨	١٣ ١٠	١٠ ٤٢	٥ ٢٣	٩ ٩	١ ٣٦	٨ ٥٤	١٤ ٢٢	٩ ٢٩	٤ ٥١	٨ ٥١	١ ٤٤	٧ ٤٤	١٤ ٥٨	٩ ٤	٤ ٣٢	٨ ٣٣	٢ ٤	٦ ٣٨	٤
٢٩	١٣ ١٢	١٠ ٣٧	٥ ٢٢	٩ ٩	١ ٣٧	٨ ٥٠	١٤ ٢٤	٩ ٢٦	٤ ٥٠	٨ ٥٠	١ ٤٤	٧ ٤٥	١٤ ٥٨	٩ ٤	٤ ٣٢	٨ ٣٢	٢ ٤	٦ ٣٨	٣
٣٠	١٣ ١٧	١٠ ٣٥	٥ ٢١	٩ ٨	١ ٣٧	٨ ٤٧	١٤ ٢٦	٩ ٢٣	٤ ٤٩	٨ ٤٩	١ ٤٣	٧ ٤٥	١٤ ٥٨	٩ ٣	٤ ٣٢	٨ ٣٢	٢ ٤	٦ ٣٧	٢
٣١	١٣ ٢١	١٠ ٣٤	٥ ٢٠	٩ ٧	١ ٣٧	٨ ٤٤	١٤ ٣٠	٩ ١٨	٤ ٤٧	٨ ٤٢	١ ٤٣	٧ ٤٥	١٤ ٥٩	٩ ٢	٤ ٣١	٨ ٣١	٢ ٤	٦ ٣٧	١

سنبله ١ — اغستوس ١٣ (٣١) | اسد ١ — تموز ٣١ (٣١) | سرطان ١ — حزیران ١٢ (٣٠)

شتا حملک انتهاسی سنبله نک ابتداسیدر کذلک سنبله نک انتهاسی حملک ابتداسنه تمام اولور و بروج باقیه بو قیاس ایله معلوم اولور و ماده لک اون ایکنجی کونی حوتک نهایتیدر و ماده لک ابتداسی حوتک یکرمی برینده در و انتهاسی حملک یکرمی یکرمی اوشباطک ابتداسی دلوک یکرمی ایکی او جدینک در و انتهاسی حوتک یکرمی سنده در و شهور باقیه بونلردن معلوم اولور و ساعات جزویه کذلک شمالیه یکی التی بروجه منها باب الیه تقسیم اولنمشدر

ایام	میزان (ایلول ١١) نهار	لیل	ظهر	عصر	عشا	امساک	عقرب (تشرین اول ١١) نهار	لیل	ظهر	عصر	عشا	امساک	قوس (تشرین ثانی ١١) نهار	لیل	ظهر	عصر	عشا	امساک	عدد ایام رومی
١	١٢ ٠٠	١٢ ٠٠	٦ ٠٠	٩ ٢٧	١ ٣٢	١٠ ١٩	١٠ ٢٩	١٣ ٣٤	٦ ٤١	٩ ٤٢	١ ٣٠	١١ ٤٠	٩ ٣٠	١٤ ٣١	٧ ١٦	٩ ٤٩	١ ٣٦	١٢ ٤١	٣٠
٢	١١ ٥٨	١٢ ٣	٦ ٢	٩ ٢٨	١ ٣٢	١٠ ٢٢	١٠ ٢٦	١٣ ٣٧	٦ ٤٤	٩ ٤٢	١ ٣٠	١١ ٤٣	٩ ٢٨	١٤ ٣٢	٧ ١٧	٩ ٤٩	١ ٣٦	١٢ ٤٣	٢٩
٣	١١ ٥٥	١٢ ٧	٦ ٤	٩ ٢٩	١ ٣٢	١٠ ٢٥	١٠ ٢٣	١٣ ٤٠	٦ ٤٦	٩ ٤٢	١ ٣٠	١١ ٤٤	٩ ٢٦	١٤ ٣٤	٧ ١٨	٩ ٤٩	١ ٣٦	١٢ ٤٥	٢٨
٤	١١ ٥١	١٢ ١٠	٦ ٦	٩ ٣٠	١ ٣٢	١٠ ٢٨	١٠ ٢٠	١٣ ٤٢	٦ ٤٨	٩ ٤٢	١ ٣٠	١١ ٤٧	٩ ٢٤	١٤ ٣٦	٧ ١٩	٩ ٤٩	١ ٣٦	١٢ ٤٧	٢٧
٥	١١ ٤٨	١٢ ١٣	٦ ٨	٩ ٣١	١ ٣١	١٠ ٣١	١٠ ١٦	١٣ ٤٥	٦ ٥٠	٩ ٤٢	١ ٣١	١١ ٥٠	٩ ٢١	١٤ ٣٧	٧ ٢٠	٩ ٤٩	١ ٣٦	١٢ ٤٩	٢٦
٦	١١ ٤٤	١٢ ١٦	٦ ١٠	٩ ٣٢	١ ٣١	١٠ ٣٦	١٠ ٢٣	١٣ ٣٧	٦ ٥١	٩ ٤٣	١ ٣١	١١ ٥٢	٩ ١٩	١٤ ٣٩	٧ ٢٠	٩ ٤٩	١ ٣٧	١٢ ٥١	٢٥
٧	١١ ٤١	١٢ ١٩	٦ ١٢	٩ ٣٢	١ ٣١	١٠ ٣٩	١٠ ٢٢	١٣ ٣٩	٦ ٥٢	٩ ٤٣	١ ٣١	١١ ٥٥	٩ ١٧	١٤ ٤١	٧ ٢١	٩ ٤٩	١ ٣٧	١٢ ٥٣	٢٤
٨	١١ ٣٨	١٢ ٢٢	٦ ١٤	٩ ٣٢	١ ٣١	١٠ ٤٢	شباط	١٣ ٤١	٦ ٥٤	٩ ٤٣	١ ٣١	١١ ٥٨	٩ ١٦	١٤ ٤٣	٧ ٢١	٩ ٤٩	١ ٣٧	١٢ ٥٥	٢٣
٩	١١ ٣٤	١٢ ٢٦	٦ ١٦	٩ ٣٣	١ ٣١	١٠ ٤٥	١٠ ١٩	١٣ ٤٦	٦ ٥٥	٩ ٤٣	١ ٣٢	١٢ ٠٠	كانون ثانی	١٤ ٤٤	٧ ٢٢	٩ ٤٩	١ ٣٧	١٢ ٥٦	٢٢
١٠	مارت	١٢ ٢٩	٦ ١٨	٩ ٣٣	١ ٣١	١٠ ٤٦	١٠ ١٦	١٣ ٤٩	٦ ٥٦	٩ ٤٣	١ ٣٢	١٢ ٣	٩ ١٤	١٤ ٤٥	٧ ٢٢	٩ ٤٩	١ ٣٧	١٢ ٥٧	٢١
١١	١١ ٣٠	١٢ ٣١	٦ ٢٠	٩ ٣٣	١ ٣١	١٠ ٤٩	١٠ ١٢	١٣ ٥١	٦ ٥٧	٩ ٤٣	١ ٣٢	١٢ ٧	٩ ١٣	١٤ ٤٦	٧ ٢٣	٩ ٤٩	١ ٣٧	١٢ ٥٨	٢٠
١٢	١١ ٢٧	١٢ ٣٣	٦ ٢٢	٩ ٣٤	١ ٣١	١٠ ٥٠	١٠ ٩	١٣ ٥٣	٦ ٥٨	٩ ٤٤	١ ٣٢	١٢ ١٠	٩ ١٢	١٤ ٤٧	٧ ٢٣	٩ ٤٩	١ ٣٧	١٢ ٥٩	١٩
١٣	١١ ٢٣	١٢ ٣٧	٦ ٢٤	٩ ٣٤	١ ٣١	١٠ ٥٣	١٠ ٧	١٣ ٥٤	٦ ٥٩	٩ ٤٤	١ ٣٢	١٢ ١٣	٩ ١١	١٤ ٤٨	٧ ٢٤	٩ ٤٩	١ ٣٧	١٢ ٥٩	١٨
١٤	١١ ٢٠	١٢ ٤٠	٦ ٢٦	٩ ٣٤	١ ٣١	١٠ ٥٦	١٠ ٦	١٣ ٥٦	٧ ٠٠	٩ ٤٤	١ ٣٢	١٢ ١٧	٩ ١٠	١٤ ٤٩	٧ ٢٤	٩ ٤٩	١ ٣٧	٠٠	١٧
١٥	١١ ١٧	١٢ ٤٤	٦ ٢٧	٩ ٣٥	١ ٣١	١٠ ٥٩	١٠ ٤	١٣ ٥٨	٧ ١	٩ ٤٤	١ ٣٢	١٢ ٢٠	٩ ٩	١٤ ٥٠	٧ ٢٥	٩ ٤٩	١ ٣٨	٠٠	١٦
١٦	١١ ١٥	١٢ ٤٩	٦ ٢٧	٩ ٣٥	١ ٣١	١١ ٢	١٠ ١	١٤ ٠٠	٧ ٢	٩ ٤٤	١ ٣٣	١٢ ٢٣	٩ ٨	١٤ ٥١	٧ ٢٥	٩ ٤٩	١ ٣٨	١	١٥
١٧	١١ ١٣	١٢ ٥٢	٦ ٢٨	٩ ٣٥	١ ٣١	١١ ٥	٩ ٥٧	١٤ ٢	٧ ٣	٩ ٤٤	١ ٣٣	١٢ ٢٧	٩ ٧	١٤ ٥٢	٧ ٢٦	٩ ٤٩	١ ٣٨	١	١٤
١٨	١١ ١٠	١٢ ٥٧	٦ ٢٩	٩ ٣٦	١ ٣١	١١ ٧	٩ ٥٥	١٤ ٥	٧ ٤	٩ ٤٤	١ ٣٣	١٢ ٣٠	٩ ٦	١٤ ٥٣	٧ ٢٦	٩ ٤٩	١ ٣٨	٢	١٣
١٩	١١ ٧	١٣ ٠٠	٦ ٣٠	٩ ٣٦	١ ٣١	١١ ١٠	٩ ٥٣	١٤ ٨	٧ ٥	٩ ٤٤	١ ٣٣	١٢ ٣٠	٩ ٥	١٤ ٥٣	٧ ٢٧	٩ ٤٩	١ ٣٩	٢	١٢
٢٠	تشرین اول	١٣ ٣	٦ ٣١	٩ ٣٦	١ ٣٠	١١ ١٣	٩ ٥١	١٤ ١٠	٧ ٦	٩ ٤٤	١ ٣٤	١٢ ٣١	٩ ٣	١٤ ٥٣	٧ ٢٧	٩ ٤٩	١ ٣٩	٣	١١
٢١	١١ ٣	١٣ ٥	٦ ٣١	٩ ٣٧	١ ٣٠	١١ ١٦	تشرین ثانی	١٤ ١٤	٧ ٧	٩ ٤٤	١ ٣٤	١٢ ٣٢	كانون اول	١٤ ٥٤	٧ ٢٨	٩ ٤٨	١ ٣٩	٣	١٠
٢٢	١١ ٠٠	١٣ ٨	٦ ٣٢	٩ ٣٧	١ ٣٠	١١ ١٨	٩ ٤٩	١٤ ١٧	٧ ٨	٩ ٤٥	١ ٣٤	١٢ ٣٢	٩ ٣	١٤ ٥٤	٧ ٢٨	٩ ٤٨	١ ٣٩	٤	٩
٢٣	١٠ ٥٧	١٣ ١٠	٦ ٣٣	٩ ٣٧	١ ٣٠	١١ ٢٠	٩ ٤٦	١٤ ٢٠	٧ ٩	٩ ٤٥	١ ٣٤	١٢ ٣٣	٩ ٣	١٤ ٥٥	٧ ٢٩	٩ ٤٨	١ ٣٩	٤	٨
٢٤	١٠ ٥٢	١٣ ١٢	٦ ٣٣	٩ ٣٨	١ ٣٠	١١ ٢٥	٩ ٤٣	١٤ ٢٢	٧ ١٠	٩ ٤٥	١ ٣٤	١٢ ٣٤	٩ ٣	١٤ ٥٥	٧ ٢٩	٩ ٤٨	١ ٣٩	٥	٧
٢٥	١٠ ٥٠	١٣ ١٥	٦ ٣٤	٩ ٣٨	١ ٣٠	١١ ٢٨	٩ ٤١	١٤ ٢٢	٧ ١١	٩ ٤٥	١ ٣٥	١٢ ٣٤	٩ ٣	١٤ ٥٦	٧ ٣٠	٩ ٤٧	١ ٤٠	٥	٦
٢٦	١٠ ٤٨	١٣ ١٩	٦ ٣٥	٩ ٣٩	١ ٣٠	١١ ٣٠	٩ ٤٠	١٤ ٢٤	٧ ١٢	٩ ٤٥	١ ٣٥	١٢ ٣٥	٩ ٢	١٤ ٥٦	٧ ٣١	٩ ٤٧	١ ٤٠	٦	٥
٢٧	١٠ ٤٧	١٣ ٢٠	٦ ٣٦	٩ ٣٩	١ ٣٠	١١ ٣٣	٩ ٣٨	١٤ ٢٥	٧ ١٢	٩ ٤٦	١ ٣٥	١٢ ٣٥	٩ ٢	١٤ ٥٧	٧ ٣٢	٩ ٤٧	١ ٤٠	٦	٤
٢٨	١٠ ٤٤	١٣ ٢٢	٦ ٣٨	٩ ٤٠	١ ٣٠	١١ ٣٥	٩ ٣٦	١٤ ٢٦	٧ ١٣	٩ ٤٦	١ ٣٥	١٢ ٣٦	٩ ٢	١٤ ٥٧	٧ ٣٢	٩ ٤٦	١ ٤٠	٧	٣
٢٩	١٠ ٤١	١٣ ٢٣	٦ ٤٠	٩ ٤١	١ ٣٠	١١ ٣٧	٩ ٣٤	١٤ ٢٧	٧ ١٤	٩ ٤٦	١ ٣٥	١٢ ٣٧	٩ ١	١٤ ٥٨	٧ ٣٣	٩ ٤٦	١ ٤٠	٧	٢
٣٠	١٠ ٤٠	١٣ ٢٤	٦ ٤١	٩ ٤٢	١ ٣٠	١١ ٣٩	٩ ٣١	١٤ ٢٩	٧ ١٥	٩ ٤٧	١ ٣٥	١٢ ٣٨	٩ ١	١٤ ٥٨	٧ ٣٤	٩ ٤٥	١ ٤٠	٧	١

حوت ١ — شباط ٩ (٢٨) (٣٠) | دلو ١ — كانون ثانی ١٠ (٣١) (٣٠) | جدی ١ — كانون اول ١١ (٣١) (٣٠)

فصل خامس) ماهیت عنصر مائی وانك كیفیت احوالنی واختلاف اوصاف واسماسنی وبحار ایكن بخار
وسحاب وثلوج وامطار وعیون وانهار وینه بخار اولمسنی وحركات مختلفه ایله حركت بولمسنی وبحر ایله برلك
بری برینه تبدل وتحول قیلمسنی وبرون ودورنده بولنان اهل بر وبحراندن انواع منافع بولمسنی وانده اولان
حیواناتك وجوده كلمسنی وطبقهٔ مائیه نك تخنی عدا اولنان عمق بحاری كیل ایله بیلمسنی وبحار ایله سفینه لر
جاری اولمسنی وبحار ایله سفینه لر خلق هر سمته واروب هر مراد المامسنی وبحر محیط ایله یكی دنیا بولنوب كرهٔ
ارض ومادور اولنوب مغربه كیدن سفینه لرك مشرق سمتنه كلمسنی یدی نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول
ماهیت عنصر مائی وانك طبیعت واطوارنی بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل حكمت واهل هیئت
اتفاق اوزره دیمشلردر كه عناصر اربعه نك ثالث عنصر مادر كه اول بر جوهر بسیط وبیرنك وشفاف وجسم
كرید روطبیعت نوعیه سی رطب وبارد وهوایه نسبتله كثیف بولنوب ثقیله مضاف اولمغله اخواتنه مخالفدر
وكون وفساد ایله صورتلر بولمغه قابلدر وكندی حیزندن چیقدقده اخواتنه استحاله ایله متبدلدر وحیزنده
ایكن بیله عناصره منقلبدر وكندی طبیعتیله حیزنده ساكن ایكن نیجه حركات مختلفهٔ قسریه ایله متحركدر
وبو كرهٔ مانك سطح محدبی تموجیله مضرس اولوب فوقنده بولنان كرهٔ هوانك سطح مقعر متحركنه مماس ایتمشدر
وسطح مقعری قعرنده اولان ارضك سطح مضرسنه مماس اولدیغندن اول وهاد وجبالك تضاریسی حسبیله
سطح ماء دخی مضرسدر وبو كرهٔ مانك حیز طبیعیسی تحت الهوا وفوق التراب اولوب وكرهٔ ارضی جمیع جهتدن
ستر ایدوب جوفنه الوب صحیح الاستداره اولمق مقتضای طبیعتی ایكن ستر ایتمیوب ارضك بعض یرلری
مكشوف قالدیغنك حكمتنده بعض اهل هیئت عنایت حقه تشبث ایدوب حیوانات بریه نك خصوصا
انسان نوعنك خلقته وروی زمینده هوادن تنفس ایله بقای نسل وتعیشنه ارادت علیهٔ الهیه تعلق ایتمشدر كه
ظاهرده بر سببی معلوم دكل دیمشلردر واكثری دخی تسلیم اولوب دیمشلردر كه بو عالم اسبابده هر شیئ طریق
اسباب ایله وجوده كلمك عادت الهیه در پس ماء بحر كرهٔ زمینی كلیتله ستر ایتمدیكنك سببی بودر كه آفتاب عالمتابك
فلك خارج المركزی حسبیله اوج وحضیضی اولمغله وحالا حضیضی بروج جنوبیه دن جدی اوائلنده بولنمغله
شمس منیر كندی سیریله سنه ده بر كره حضیضنه نزول ایتدكجه مركز ارضه قریب اولوب حرارتی زیاده تأثیر ایدر
چونكه آفتاب عالمتاب اول بروج جنوبیه ده حضیضنده اولدقجه ارضه قریب اولوب بروج شمالیه ده اوجنده
بولندقجه ارضدن بعید كتمشدر پس حضیضنه كلدكجه حرارتی شدتی بو عنصر مائی تسخین ایدوب حركته
كتوروب ارضك اول سمتنه جذب ایتمشدر زیرا كه ماء قلیل بر مرجل كبیرك بر كنارنده غلیان ایلسه البته اول
صو اطراف مرجلدن اول محله واروب سائر اطرافی صودن خالی قالوب منكشف اولور كذلك ماء بحر جنوب
سمتنده شمسك شدت حرارتندن حركت واضطرابه كلوب میاه بحار اقطار سائره دن اول جانبه منجذب اولوب
ارضك شمال سمتنده منكشف یرلر قالمش دیمشلردر لكن عند التحقیق سبب حرارت وبرودت مجرد قرب وبعد
شمس دكلدر بلكه مقابلهٔ شعاع شمس هم شدت حرارته وانحراف شعاعی ضعف حرارته سببدر نته كیم بالاده بیان
اولنمشدر زیرا كه مقابل اولان مرایای محرقه ایله ثابت اولدیغی اوزره انعكاس مضاعف بولنمشدر وبر ایله بحر
ایكیسی بر كره اولدقدنصكره مرور دهور ایله هبوب ریاح وجریان سیول اراضیٔ مكشوفه یه تأثیر ایدوب وهاد
واغوار وتلال وجبال حادث اولمشدر وماء بحر حركت ایلدكجه مواضع هاویه صوینه نزول وخلال وتلال
وجباله حلول ایدوب اراضیٔ مكشوفه ده جابجا دریا قالمشدر پس خصوص حضیض انكشاف ارضه سبب
كامل بلنمیوب اكثری بلنمشدر زیرا كه یكی دنیانك نصف مكشوفی حضیض التنده قالمشدر والله اعلم (نوع ثانی)
عنصر مانك اختلاف اوصاف واسماسنی ومیاه بحار ایكن بخار وسحاب وثلوج وامطار وینابیع وآبار وانهار
اولمسنی وانكله نبات وحیوان وانسان بلكه جمیع معادن واعیان حیات بولمسنی وینه میاه بحار اولوب اصلنه
رجعت قیلمسنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل هیئت واهل حكمت اتفاق ایله دیمشلردر كه عنصر
خاكی احاطه ایدن عنصر ما كه اول بحر محیطدر واول بحر واحد ایكن اماكن مختلفه یه نسبتله بحار مختلفه یه
تقسیم اولنمشدر وجهانك جهات اربعه سنه نسبتله درت قسم بولنمشدر پس محیط شرقی ومحیط غربی ومحیط
جنوبی ومحیط شمالی تسمیه اولنمشدر وبونلرك هر بری كندی سواحلنه متصل اولان ممالك وبلدانه اضافتله

نسبت قلنمشدر نته كیم محیط جنوبی یه بحر محیط چین وبحر محیط هند وبحر محیط عجم وبحر محیط فارس وبحر
محیط عمان وبحر محیط عرب وبحر محیط حبش وبحر محیط سودان دینلمشدر وبو عنصر ما طبقهٔ ناره نسبتله
طبقهٔ خامسه عد اولنمشدر وشعاع شمسك حرارتیله ماء بحرك اجزاء لطیفه سی هوایه صعود ایلدیكندن اجزاء
ناریه واجزاء هوائیه واجزاء ارضیه ایله مختلط اولان اجزاء كثیفه سی قالوب طعمی بویله مر ومالح بولنمشدر وبالاده
بیان اولندیغی اوزره بو میاه بحاردن واسطهٔ شمس ایله درون هواده بخار وسحاب وثلوج وامطار اولوب
ارضه نزول ایلدكده تدریج ایله ینابیع وانهار اولوب واندن معادن واحجار ونباتات واشجار بهره مند اولوب
جمیع حیوان وانسان حیات جان بولور وجمله یه حیات ویردكدنصكره قالان زیاده سی انهار عظام اولوب
ثانیا بحاره دوكیلور (فسبحان من جعل من الماء كل شیئ حیا) وماء بحر بردخی مجاور هوا اولدقده ینه
لطافت وحلاوت بولوب ماء عذب وفرات اولور وماء بحر منوال مذكور اوزره مثال طولاب ابدا دور ایدوب
بحاردن كیدن بخاره بدل انلره انهار كاور انكچون بحار صاعد ایله بحاره نقصان كلمز ودخول انهار ایله
زائد اولمز اگرچه ماء بحر مر وكثیف ایكن مجاورت هوا ایله حلاوت ولطافت بولور لكن حرارت شمس ایله
محترق اولان اجزاء ارضیه مقارنتیله الوان وطعوم وكیفیات اكتساب ایدوب شور وحار اولور واما ماء زمزم
جمیع امراضه دوادر وماء عذبك فوائدی چوقدر لكن دفع ظمأدن اعظمی یوقدر وعنصر مانك دخی اخواتی
كبی لونی اولمیوب مختلط اولدغی نسنه یه منقلب اولوب انك طبیعتنی اولور مثلا مانك مختلط اولدیغی نسنه
خل ایسه اول هم خل اولور واگر عسل ایسه اولدخی عسل اولور وماء مطلق ایكن جمیع الوانی وطعومی قبول
ایدر وجمله ادناس واوساخی محو ایدوب اقر كیدر وحكمای یونانیلر بحر محیطه اوقیانوس دیرلر ومحیط مر قوم
بیاض بیضه مثالی كندی درونده صفرهٔ بیضه كبی مدور اولان عنصر ارضك اكثرینی لابس ومحیط اولمشدر
وكرهٔ خاك اندن جابجا ظهور قیلمشدر وظاهر اولان یرلر ربع مسكون ویكی دنیا وصد هزار جزائر معموره
نیجه نام ونشان ایله شهرت بولمشدر وبو ربع مسكونده اولان بحار صغار اول بحر محیطك بقیه لرندن جابجا
برر غدیر امثالی قالمشدر واول بحار صغارك اكبری بحر خزردر كه بحر محیطه متصل دكلدر وبو بحر جنوبدن
شماله طولانیدر مدور دكلدر وجهت شمالنده بلاد خزر واولوطاغ وتركستاندر وجهت مشرقنده بلاد خوارزم
وطبرستان وجرجاندر وجهت جنوبنده جبال جام وبلاد كیلاندر وجهت مغربنده شیروان وطاغستان
وازدرخاندر وبو بحرك جزائری چوقدر لكن هیچ برنده عمارت یوقدر زیرا كه صعب المسالك وسریع المهالكدر
غایت عمقی بوز قولاج كلمز وجزری ومدی اولمز وبو بحرك دوری تقریبا اوچ بیك میل مسافه كیل اولنمشدر
وطولی تقریبا سكز یوز اللی میل قیاس قیلنمشدر وعرضی تجربه ایله مشرقدن مغربه التیوز میل بولنمشدر
(واما) قلزم برشهرك اسمیدر كه ساحل بحرده بولنمشدر واول بحر اول شهره نسبت قیلنمشدر وبحر محیطه
متصل اولدیغندن جزر ومد وهیجانی بحر محیطه مشابه بولنمشدر وفرعون عسكریله انده غرق اولنمشدر وبحر
قلزم ایله بلاد مصر میاننده بر جبل طویل حائل بولنمشدر وانك طولی وعرضی بحر خزر مقداری قیاس اولنمشدر
وجزائر كثیره سی معمور ومسكون بولنمشدر كه سهل المسالك ونادر المهالك تجربه قیلنمشدر وطولی جنوبدن
شماله وعمقی ایكیوز قولاجدن زیاده بولنمشدر واكا متصل اولان بحر محیط زنجك وبحر محیط حبشك راكبلری
قطب جنوبی یی كوروب قطب شمالی یی كورمز اولورلر زیرا كه خط استوادن جنوب سمتنده بولنورلر (واما
بحر روم كه اق دكزدر اول بحر محیط غربیدن چیقمشدر ومشرقه طوغری كاوب ارض دمشقه دكین
اقمشدر وبو بحرك طولی غربدن شرقه تقریبا التی ایلق یولدر وعرضی جنوبدن شماله مطرد دكل بعض یرلری
طار وبعضی یرلری یولدر مغرب سمتنك عرضی تقریبا یدی یوز میلدر واوسطی ایكی بیك میلدن زیاده ومشرق
سمتی بیك میلدن زیاده مكیلدر وبو بحرك جهت شمالنده ممالك اندلس ویونان وفرنك وروم ایلی واناطولیدر
وجهت مشرقنده ایالت حلب وشام واراضیٔ قدس شریفدر وجهت جنوبنده ممالك مصر وبرقه وطونس
وجزائر ومغربدر وجهت مغربنده مملكت سبته وبحر محیط غربیدر وبو دریاده چوق اطه لر واردر كه مسكون
ومعموردر وقرآنده مسطور اولان مجمع البحرین احوالی بو دریاده بولندیغی مشهوردر وبو بحر سفید
كبیر الممالك وسهل المسالك ومسكون السواحل ومعمور الجزائر وكثیر المنافع بر بحر مفیددر كه

بحر مغناطيس وشجر مرجان انجق انده حاصلدر وبركون بركيجه ده مد وجزري دورده واصلدر وغايت عميق
اولان قعرى يوز قولاجدن زياده دكلدر (واما بحر اسود كه قره دكزدر اول استانبوله درت بش ساعت مسافه
بر بوغاز ايچندن كلوب اول بلدهٔ طيبه اوكونده مجمع البحرينه دوكيلور اندن بحر رومه داخل اولور وبحر روم
ايسه مرقوم سبته بوغازندن محيط غربي يه واصل اولور وقره دكز بوغازينك جانب شرقيسنده بر جبل عالى
اوزرنده اولان مرقد طويل يوشع نبينك قبريدر ديرلر وبو بحر اسود شرقدن غربه طولاني بيضه شكلنده
بحر خزردن اوسع واعمق بر دريادركه جهت شماليده بلاداق كيرمان وكفه وازاق واباذا دروم شرقنده فاش
وكرجستان قلعه لرى وبر يرده دروجنوبنده ايالت طرابزون وكرهسن وسينوب واركايد رومغربنده استانبول وقره
خرمن ونهر طونه در وبو دريانك وسطنده اطه لرى يوقدر وغايت عميق اولان يرلرى اوچيوز قولاجدن
چوقدر وشرقدن غربه كيدن كشتيلره سهل المسلك دروغربدن شرقه كلن سفينه لرى كثير المهلك دروبو بحرك
دورى تقريبا بش بيك ميلدر طولى تقريبا بيك بش يوز ميلدر وعرضى جنوبدن شماله يعنى سينوبدن كفه يه
تقريبا التي يوز ميلدر ومسافهٔ طولى شرقدن غربه قرق بش كونلك يولدر سبحان خالق البحار (نوع ثالث)
بحارك انواع حركاتن بلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت واهل هيئت اتفاق ايله ديمشلردركه
عنصر ما اولان بحارك حركات مختلفه سى واردر اما حركت اولى سمت اسفله حركتيدر وبو عنصر ما عنصر
ثقيل خاكه مضاف اولديغي جهتدن مقتضاى طبيعتى ارض كبي جانب مركزه حركتدر وبو حركت اولى حركت
سفليهٔ طبيعيه در واما حركت ثانيه تحريك ارياح ايله اولان تموج حركتيدر واما حركت ثالثه شرقدن غربه
حركتيدر جمله بحريلرقنده مجرب وثابتدركه بحر محيطك شرقدن غربه جرياني واردر مثلا اق دكزك سبته
بوغازندن بحر محيط ايله غربه طوغرى يكي دنيايه برچوق آيده واررلر ودرت بش آيده انجق شرقه طوغرى كلورلر
وبورتقال طائفه سى بحر محيط ايله يكي دنيادن كيچوب تحت الارض هندده كيدوب كلوركن بحر
محيطك حركت شرقيه سن سير ايتمشلردر وبو حركت آق دكزده هم تجربه اولنمشدر وبو حركتك سببي فلك اعظمك
حركت يوميه سندن بلنمشدر زيرا كه بحر محيطه مخفيجه تأثير ايدوب فلكلر كبي انى دخى دوندورر بولنمشدر واما
حركت رابعه شمال جهتندن جنوب سمتنه حركتيدر بو حركت دخى بحريلر تجربه سيله اثبات اولنمشدر
وبو حركتك سببي شمال سمتنده خاكك بر مقدار ارتفاعي بلنمشدر واول سمتلرده نيجه انهار عظام واردركه
انلر دخى جريان بحاره امداد ايدر بولنمشدر نته كيم نهر تن آزاق بحرينه ونهر طونه وسائر انهار قره دكزه دوكيلوب
امداد ايدر واول طرف كونشدن بعيد وبردى شديد اولديغندن انده مياه كثيره تكون ايدوب جنوب سمتنه
اقركيدر واما حركت خامسه حركت رحويه سيدر بو حركت آق دكزده اولور وبو حركتك سببي حركت
شرقيه دركه برونلره وكورفزلره مصادف اولوب كيرو كلور پس اول سواحلده حركت رحويه وجود بولور
واما حركت سادسه مد وجزر حركتيدر بو حركتله مياه بحار تردد اوزره سواحله كلوب التي ساعت قدر مكث
ايدوب ينه كيرو كيدر وبونك علت فاعليه سنده حكما اختلاف ايتمشلردر اكثرى ديمشلردركه بو عالم شهادتك
كليتي عناصر اربعه دن مركب عقل وروح ايله قائم ونفس واحد ايله متحرك وساكن بر حيواندركه بر حركتي
دخى مد وجزردر وبعضلرى ديمشلردركه مد وجزر بحر محيط ايچنده اولان حيواناتك واطرافنده اولان ارواحك
تنفسندن اولور وبعضلرى ديمشدركه مد وجزر حركت شمسده حاصل اولان رياحك حركتندن وجوده كلور
وبعضلرى مد وجزرى تأثير قمره اسناد ايتمشدر نته كيم بالاده بياني كچمشدر والحاصل هر شيده وهر ايشده نيجه
حكمتلر وفائده لر اولمغله بو عنصر مانك حركتي مدامى دخى بى معنى اولميوب ضمننده نيجه فوائد واردر اولا بحر
حركتيله متعفن اولمز زيرا كه حركتيله عفونت كيدر قالمز مثلا بر كاسه جهت شمسه اعتدال اوزره قويوب
كاسه بو امرى تجربه ايله تحقيق ايدر شبهه سى قالمز زيرا كه شمسه مقابل واقف وجالس اولان قدر حرارتدن
متأثر اولمز ثانيا مد وجزر ايله ماء بحر تنقيه بولور زيرا كه ماء راكد اكثر ملوث وفاسد اولور حال بوكيم بحر متحركده
قاذورات اكلنميوب اطرافنه چيقوب صويى صافى قالور ثالثا بو مد وجزرك سفينه لره كلي امدادي واردر زيرا كه
بعض اسكله لر واردركه مدسز انلره مقارنت ودخول ممكن اولمز وجزر زماننده سفينه لر سهولتله چقار عوق
اولوب قالمز (نوع رابع) بحر ايله برك بربرينه تحول وتبدل ايتمسني بلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل

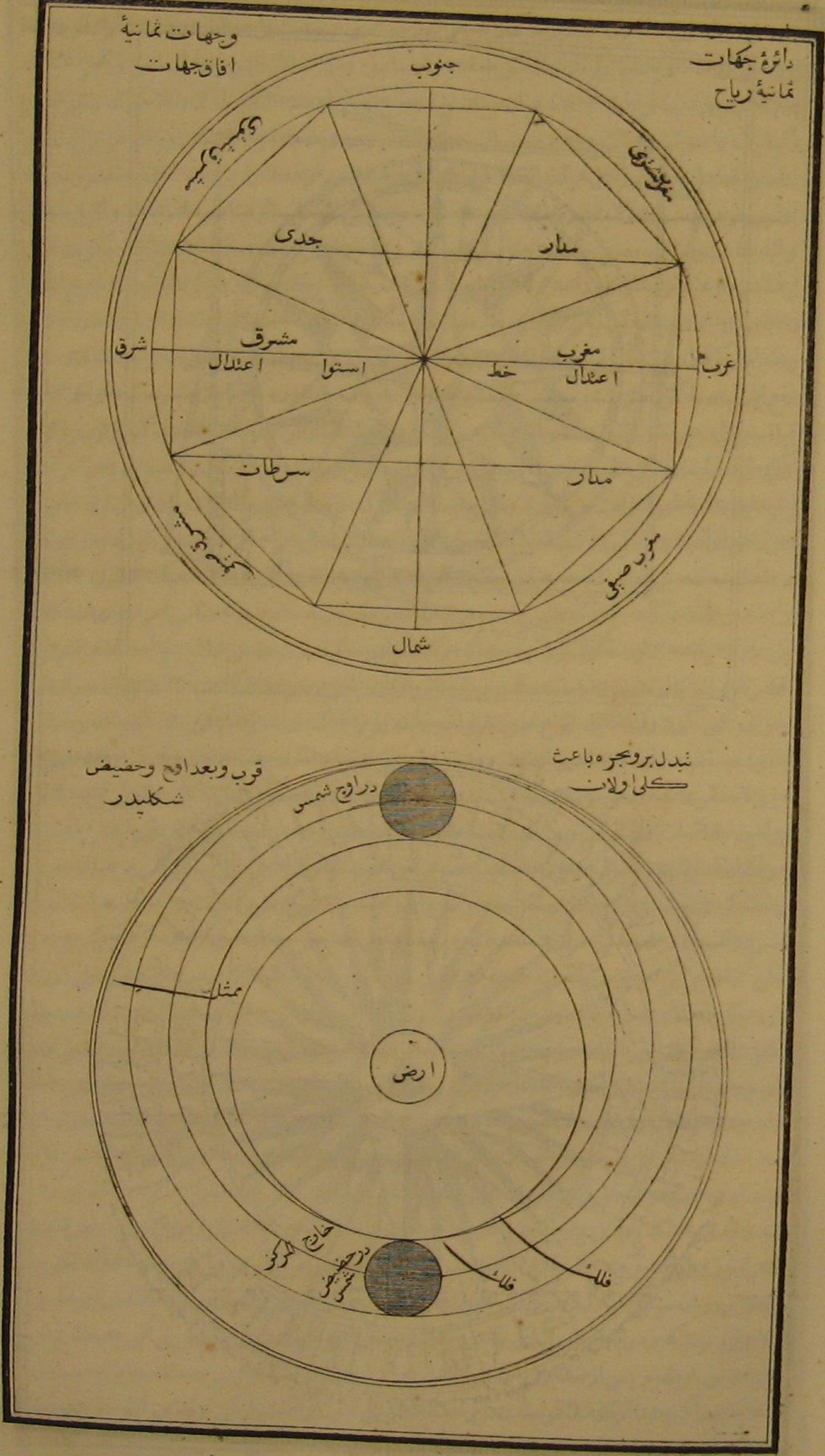
حكمت

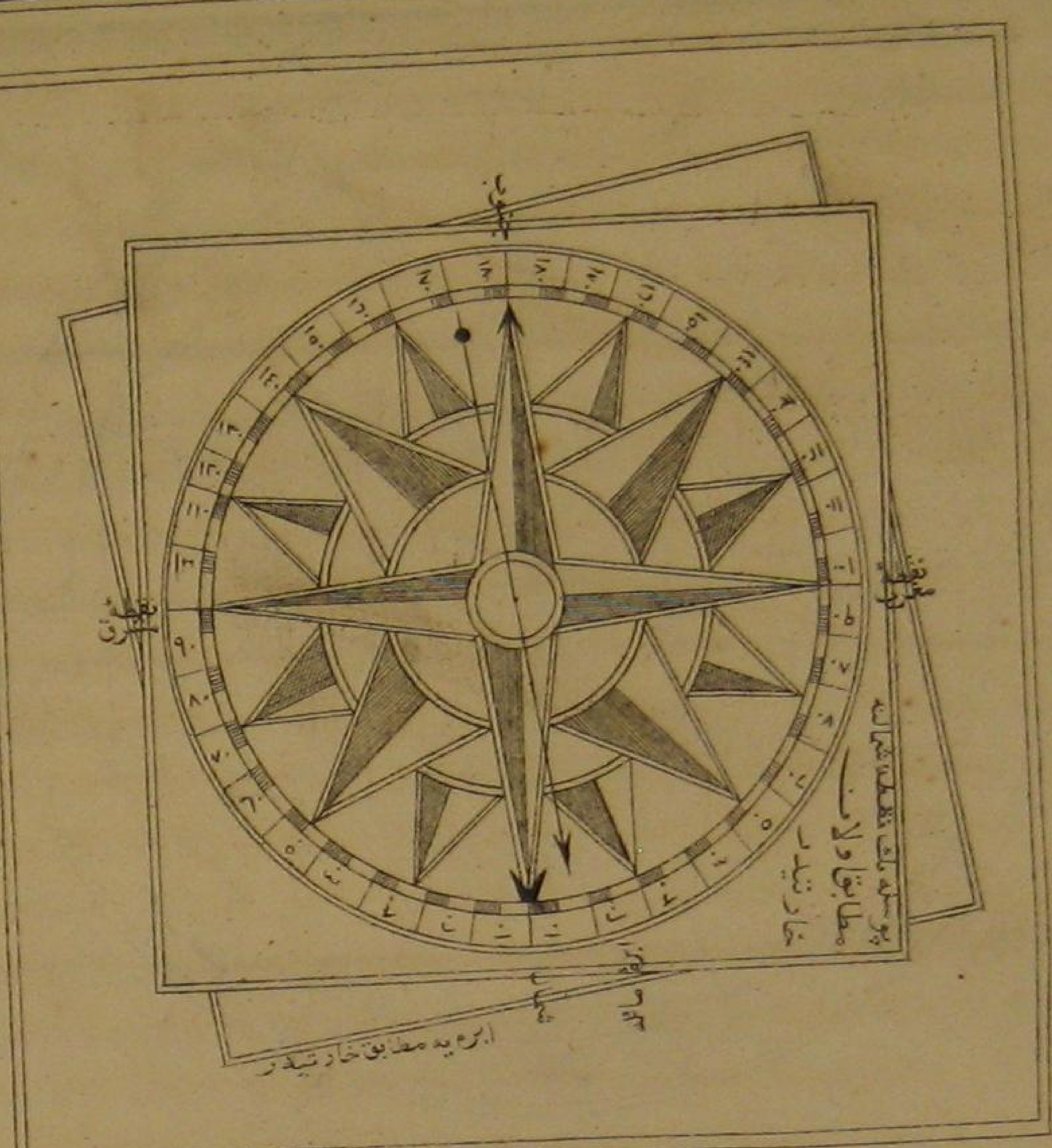
حكمت واهل هيئت ديمشلردركه بحر ايله بر تبادل ايدرلر زيرا كه مرور زمان ايله صولردن خاكده نيجه وجهله
تغيرات عظيمه حاصل اولور اولا خاكك بعض يرلرى شوره ويابس اولمش ايكن بحردن اكا اعتدال كلور وبالعكس
اولور بو جهتدن خاك حيوان وانسانه مشابهدركه كاه جوان وكاه پير ناتوان اولور ثانيا بعض اراضي مكشوف
ايكن بحر ايله مستور اولور وكاه دريا التنده مستور اولان يرلر اچلوب معمور اولور زيرا كه حركت بحر اجرام
فلكيه قوتندن صادر اولمغله وكاه فورتنه وطوفاني تحريك ايدن انظار كواكب حركت بحره موافق كلمكله
دريا حددن زياده طغيان ايدر وسواحلي يچوب كيدركه برا اولان يى باصوب اورتوكندويه مخصوص ايدر وكاه
بر غيرى كنارندن چكيلوب ارضي كشف ايدر كويا كه بني آدمه ودوس اطه لرى كبي اول ارضي بخش ايدر وثالثا
قره يه متصل اولان بعض يرلر مرور ايام ايله جزيره اولمشدر قبرس كبي قره دن منقطع اولمشدر وبالعكس نيجه
غيرى جزائر بيوك قره يه اتصال ايله اناطلي ملحق اولمشدر ورابعا كويا كه دريا ويردبكي يرلره مكافات ايچون بعض
شهرلرى وجزيره لرى الوب آزاق دكزى اطرافنده اولان بيرامثلي نيجه بلادى باصوب قعرينه صالمشدر
وبو جهتدن ديرلركه سابقا سبته بوغازندن برى اولان آق دكزك مكاني قره ايكن اراضيء يونان ايدى بعده مرور
ازمان ايله محيط غربي طغيان ايدوب اول بوغازي اچوب اول اراضيدن كچوب حالا اولديغي يرلره كلمشدر
واطلاس دكزى كنارندن اسفلده بر بيوك جزيره وار ايكن بر تاريخده ينه محيط غربي طغيان ايدوب بكاره باصوب
المشدر انكيچون عمق بحارى كشف ايدنلر اول طرفي تجربه ايدر ايكن قعرني باچقلي واوالى بولمشدر پس
بو دلالت ايدركه اول مكان صكره دن بحر ايله باصلمشدر (امام فخرى رازي رحمة الله عليه ديمشدركه اشبه
بودركه ربع معمور سوالف دهورده ماء بحر ايله معمور ومستور اوله وانك بو رأيي محققدركه اكثر احجار كسر
اولنسه اجزاء حيوانات مائيه ظهور ايدر زيرا كه تحت مادن بارز اولان طين لزجدركه تاب آفتاب ايله تحجر
ايتمشدر ومسعودى مروج نام كتابنده يازمشدركه مياه بحار مرور ادوار ايله متحرك وسيال وسياردرلكن
وسعت فضاسندن وبطوء حركاتندن انتقالاتى حس اولنميوب قديمه سنده ساكن ظن اولنمشدر نته كيم
حضرت خالد بن الوليد رضي الله عنه صديق اكبر رضي الله عنه حضرتلرينك خلافتنده حيره فتحنه وارمشدر
ونجفه ايرمشدر واهل حيره دن عبد المسيح نام بر پير كوروب اندن اخبار عجيبه صورمشدر واخبار
عجيبه سندن برى بودركه بن يتشدمكه بحر فارس محل نزوالكه حلول ايدوب امواج يم تحت قدمكده تلاطم
ايدردى وسفينه لر متاع سند وهند ايله بو موضعه كلوب كيدردى ومسعودى ديمشدركه حالا بحر ايله حيره نك
اره سي نيجه مرحله در ونجفه وارنلر بو سوزك صدقني بيلمشدر وعريش مصر ايله جزيرهٔ قبرس ارهسنده بر يول
وارايديكه اهل عريش قره دن قبرسه كيدرلردى وسبته بوغازندن احجار ايله مبني طولى اون ايكي ميل
مسافه بر متين كوپري وارايديكه اندن اهل اندلس جانب غربه واهل مغرب جانب اندلسه كچر كيدرلردى
وماء بحر روم اول جسرك تحتنده اقوب بحر محيطه دوكلوردى بعده مرور ايام ايله ماء بحر اول جسري ستر
ايدوب اطرافني بيله بصمشدر حالا اول بحرك صفا وسكوني وقتنده جسر مزبور عيان كورينور ديرلر
وبو مذكورات امثالي صد هزار آثار واردركه مياه بحارك غربدن شرقه حركات وانتقالاتنه دلالت ايدر وملوك
هندك اقدمي برهمن اعظمدركه اصول حكمتي اول بيلوب سويلمشدر واجرام علويه نك اجسام سفليه ده اولان
تأثيراتن بيانيله مبدأ اولى اثبات ايلمشدر وهند وسند نام كتابنده علوم حكمتك اصول وفروعن يازوب
ديمشدركه اوج شمس هر برجده ايكي بيك ويوز سنه سير ايدوب يكرمي بش بيك وايكيوز سنهٔ شمسيه ده
بر دوره سن تمام ايدر وقتا كه اوج شمس بروج شماليه دن بروج جنوبيه يه انتقال ايدر عمارت ارض دخى
سمت شمالدن جانب جنوبه تحول ايدر زيرا كه بو ارض معمور بحر ايله مغمور اولوب حالا بحر ايله مغمور
اولان يرلر مسكون ومعمور اولور وزعم ايتمشدركه اوج شمسك هر دوره سنده بر كره اهل عالم فنايه واروب مجددا
وجوده كلور ومسعودى ديمشدركه پس حضيض شمسك مياه بحرى جذب ايتمسي بو قاعده اوزره مبنيدر
چونكه اوج وحضيض مرقومك انتقال ايتمسي تدريجيدر عامرك غامر اولمسي وعالم آخرك وجوده
كلمسي دخى دفعي دكل تدريجيدر پس مادامكه حضيض شمس بروج جنوبيه ده در جانب جنوب سمت
شمالدن زياده حار اولوب اول حرارت رطوبتي اول جانبه جذب ايدوب عنصر آب دخى اول سمته كيدر

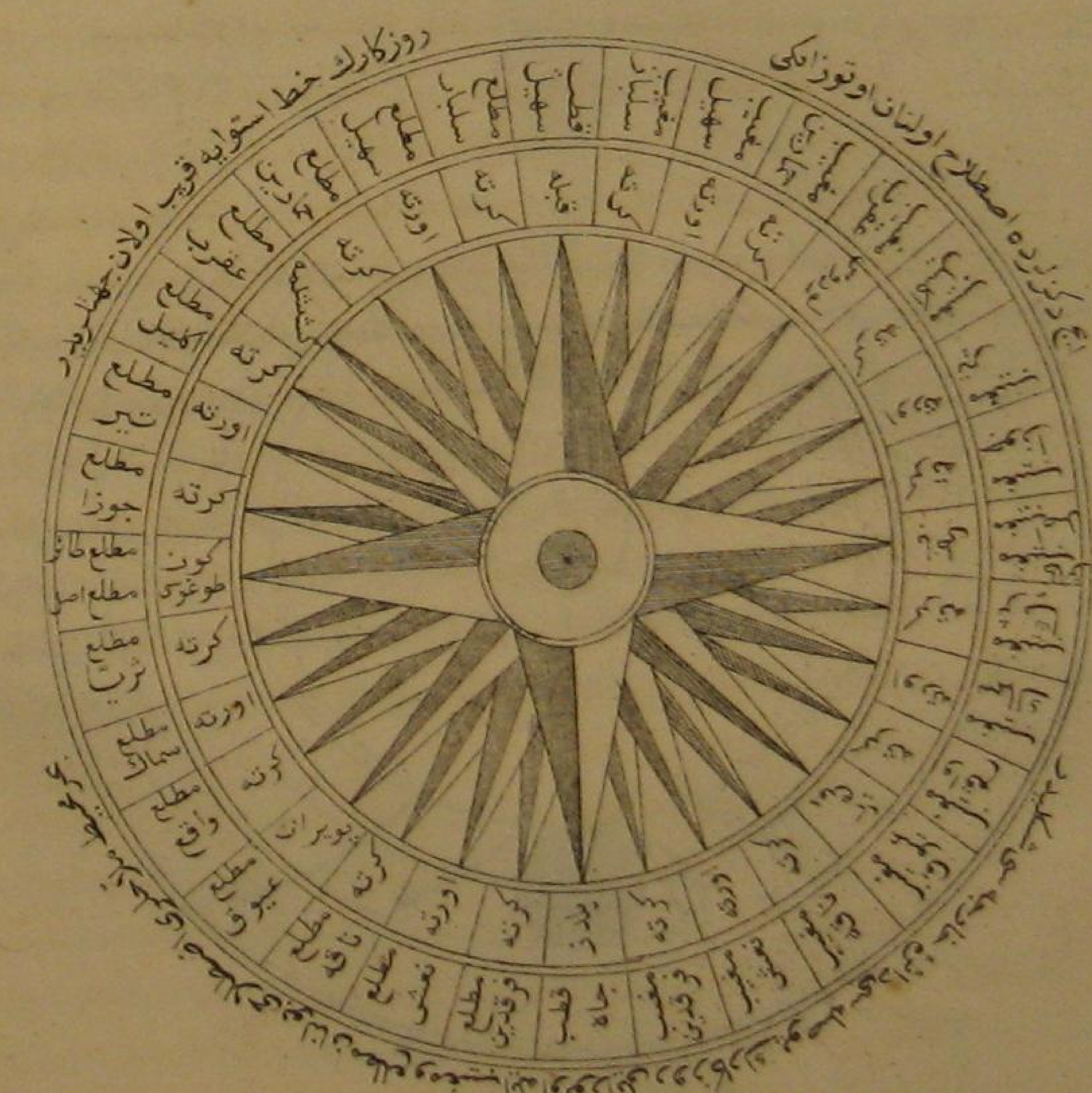
وابدا عمارات ارض انتقال اوج شمس ایله فرض اولنوب بروج جنوبیه یه حلولنده عمارت دخی اول طرفه
تحول ایدر بو اموری یازمقدن مرادمز اعتقاد ایچون دکلدر بلکه اول صانع حکیمک عجایب صنعتلرین
وغرایب حکمتلرین عارف اولان جملهیی کندی وجودنده بولوب معرفت نفسه نائل اولمغله معرفت حقه
واصل اولوب هر مرادی کندی کوکلنده حاصل اولمق ایچوندر (نوع خامس) بحرلک واهل بر و بحره اولان منافع
وفوائدلک وکندی درونلرنده بولنان حیواناتن بعض اوصاف زوائدین بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه
اهل حکمت دیمشلردرکه جمله دریالرک صویی آجیدر لکن بحر محیطک سواحل شمالیهسنده وسواحل
جنوبیهسنده اولان صولری ایچلمک مرتبهسنده طاتلیدر وآنک سببی بودرکه اول ایکی سمتک جبالندن انهار
عظیمه وسیول کثیره جریان ایدوب اول سواحلدن اول ایکی بحره دوکیلور واول ایکی ناحیهنک سمت رأسلرندن
شمس منیر بعید اولدیغندن تأثیری قلیل وحرارتی ضعیف اولمشدر واول بحرینک اجزاء لطیفهٔ مائیهسی هوایه
منجذب اولمیوب صولری لطافتی اوزره قالمشدر پس بحرین مزبورین ایله سفینهلر کتوردیکی حمل اجی دریالرده
کتوردیکی حملک نصفی قدر انجق کاور زیرا که ماء مرک جوهری کثیف اولدیغندن تحمل سفینهٔ ثقیله ایچون
قوت بولور اما ماء عذبک جوهری لطیف اولدیغیچون سفینهٔ ثقیلهیه تحملی اولمیوب غرق اولور وماء عذب
ایچنده سباحت ماء مر ایچنده سباحتدن آسان کاور زیرا که اجزاء کثیفهیی شق ایتمکدن اجزاء لطیفهیی خرق
ایله حرکت اسهل واقدر انکیچون امواج بحر شیرین امواج بحر تلخدن اعظمدرکه کاهی قباروب سحابه چیقار
کاهی چکیلوب قعرینه اینر ومیاه بحارلک مر اولمسنده فوائد چوقدر اظهری بودرکه کندی کثافتی بولوب
سلامتله سفینهلر سواحله کیدوب کلهلر ورایحهسی لطیف اولوب درون وبرونده بولنان مخلوقات آنک
عفونتندن هلاک اولمیوب سلامت قالهلر زیرا که ماء راکد عذب اولسه طول مکث ایله تعفن ایدوب رایحهسی
مهلک اولور حق تعالی عنایتیله بحاری دخی انسانه مسخر ایتمشدرکه آنک درونندن انواع احجار ولؤلؤ ومرجان
ومغناطیس وعنبری ونیجه منافع وسنکری وانواع لحم طری استخراج اولور وروی زمینده اولان مخلوقاتک
انواعندن زیاده هم درون دریاده مخلوقات بولنور لکن عنصر مادن عنصر هوا الطیف اولدیغندن هوا ایله تربیه
اولنان حیوانات بریه ماء ایله تربیه اولنان حیوانات بحریهدن الطف واظرفدر واحسن واشرفدر وحیوانات
بحریه کثرت انواعیله ایکی قسم اولمشدر بر قسمنک ریهسی اولمز بالق انواعی کبی استنشاق هوایه احتیاجی قالمز
زیرا که طبیعتی صو اوزرینه خلق اولنمشدر وبو قسم بی تنفس بولندیغی کبی صوت وصداسز بولنمشدر زیرا که
تنفس هوا وصوت وصدا آق جکرده بولنان ریه ایله حاصل اولور پس ریهسی اولمیان حیوانک نه تنفسی اولور
ونه صوتی کاور وبو قسمک ریهسی اولمغله هم تنفس ایلر وهم صوت وصدا ویروب قوربغه کبی سویلر وبالق انواعندن
بر نوع بالق اولورکه جثهده جسم انسان مثالی نصف مؤخری چتالدر وطبیعتی مخلوقات بحر ایله جنک
وقتالدر اکرچه جثهده اوچ ادم قدر دکلمشدر لکن حیوانات بحرک جملهسنه غالب بولنمشدر اول تمساح نامیله
تسمیه قلنمشدر وحیوانات بحرک اعظمی حوتدرکه بیوک سفینهدن اعظم کورنمشدر حق تعالی حکمتیله
مخلوقات بحرک مخلوقات برکبی بعضسنی آکل وبعضسنی مأکول ایدوب مأکولک نسلنی کثیر خلق ایتمشدر
تا کیم منقرض اولمیوب بقا بولسون وقعر دریاده ساکن صدف نامنده بر حیوان واردرکه اوسط بهارلک
اواسطنده وجه دریایه چیقوب اغزینی آچوب مطر نیساندن بش اون قطره الوب ینه دریایه طالوب او قطرهلر
لؤلؤ تر اولور سبحان الخالق الباری (نوع سادس) بحرلک منافعندن اولان سفینهلرک اطراف وسواحله
سیر وسفرلک بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه عنایت حق ایله منافع بحردندرکه
دریا یوزنده سفینهلر هر سمتک موافق روزکار ایله مراد اولنان جهتلره سرعتله سیر ایدوب نیجه بیک جمال
وبغالک ونیجه بیک زحمت ومشقتله نیجه ایام وشهور ایچنده نیجه قری وبلاده کوتوردیکی نیجه بیک قنطار
احمال ثقیلهیی سهولتله تحمل ایدوب زمان قلیل ایچنده نیجه بیک سواحل بعیدهیه نقل ایدوب کوتوررلر
اما آق دکزده وقره دکزده سفینهلرله سفر ایدن اهل اسلامدن رئیس کمیلر سیر سفینهلر ایچون اوتوز ایکی روزکار
تعبیر وتقسیم ایدوب جملهسنی اون عدد اسمیله بیان ایتمشلردر ابتدا جهت شماله ییلدز وجنوبه قبله وشرقه کون
طوغوسی وغربه باطی وشمال ایله شرق اراسنه پویراز وشرق ایله جنوب اراسنه کشیشله وجنوب ایله غرب

اراسنه لودوس وغرب ایله شمال اراسنه قره یل دیمشلردر وبعده بونلرک هر ایکیسی اراسنه اورته وهر بریله
اورته اراسنه کرته یعنی ربع اصطلاح ایتمشلردر وکرتهلری هر برینه اضافتله تعیین ایدوب مثلا ییلدزلک پویرازدن
یکا کرتهسی دیوب اوتوز ایکی روزکاری بیلوب جملهسنی پوصله ایله بولوب اصلنه یتمشلردر وهر روزکار ایله بر سمته
کتمشلردر واما بحر محیط جنوبیده سیر سفینهلرله سفر ایدن اهل چین وماچین واهل هند وسند واهل فارس
وعرب ملاحلری مزبور اوتوز ایکی روزکاری تقریب جهتیله اون بش مطلع وایکی قطب جملهسنی اون یدی اسم ایله
ومطالعک مقابلنی مغیب ایله تسمیه ایتمشلردر وبو اون یدی اسم ثوابتدن اون یدی کوکبک اسمیدرکه
انلری اصطلاح ایدوب اون بشنک مطالع ومغاربنه وقطبین مقابلنه کتمشلردر ونقطهٔ شمالدن بدأ ایدوب
جانب شرقیدن نقطهٔ جنوبدن ترتیب ایله اعتبارا ایتمشلردر ابتدا قطب جاهدرکه معرب کاهدر واول قطب
شمالی قربنده بولنان کوکبدرکه اهل هیئت انکا اسم تصغیر ایله جدی دیرلر واول سمتک روزکاری اصل اعتبار
اولنمشدر بعده مطلع فرقدان ومطلع نعش ومطلع ناقه ومطلع عیوق اعظم ومطلع نسر واقع ومطلع سماک
رامح ومطلع ثریا ومطلع نسر طائردر واول نقطه مشرق جهتنده اولدیغندن انکا مطلع اصلی دخی دیرلر بعده
مطلع جوزا ومطلع تیر عمانی ومطلع اکلیل ومطلع قلب عقرب ومطلع فارسین ومطلع سهیل ومطلع سلبار
وقطب جنوبی که انکا قطب سهیل دخی دیرلر وبو سمتک روزکاری دخی اصلدر ونصف غربینه ذکر اولنان
کواکبک مغیبی ایله تسمیه اولنمشدر پس قطب سهیلدن صکره مغیب سلبار ومغیب سهیل ومغیب فارسین
ومغیب عقرب ومغیب اکلیل ومغیب تیر ومغیب جوزا ومغیب طائرکه مغیب اصلیدر ومغیب ثریا ومغیب
سماک ومغیب واقع ومغیب عیوق ومغیب ناقه ومغیب نعش ومغیب فرقداندرکه بونلرله اوتوز ایکی جهتدن
هبوب ایدن ریاحی پوصلهده بولوب هر بریله مقابلی سمتنه سیر وسفر ایتمشلردر واما پوصله بر مدور مقوادرکه
انده اوتوز ایکی روزکار یازیلوب درون حقهیه وضع اولنمشدر واول تقسیماتک برنده نقطهٔ شماله سیاه ایله
اشارت قلنمشدر واول حقهیه بیت ابره دینلمشدر ورأس ابرهٔ شمال مقناطیس ایله سقی اولنمشدر ومرکز حقهده
قائم اولان میلک رأسنه وسط ابره وضع اولنوب فم حقه شیشه ایله سد اولنمشدر تا کیم درون حقهیه روزکار
یول بولمیه وابرهنک حرکت وقرارینه مانع اولمیه پس بو حقهٔ مرقومهنک نقطهٔ شمالی خارجینک نقطهٔ شمالنه
مطابق وضع اولنسه ابرهسی نقطهٔ شمالدن اون بر درجه غربی قرار ایتمکله حقه ایله خارجینک نقطهٔ شمالی
ابرهدن اون بر درجه شرقی بولنسه بونکله اهل سفینهیه جمله جهتلر عیان وهر روزکار بیان اولوب نه طرفدن
کلوب نه سمته کیدهجکلری هب ظاهر ونمایان اولور زیرا که پوصله ابرهسی نقطهٔ شمالدن جانب غربه اون بر
درجه منحرف قرار بولور وبحر بونن اکثر ایام ولیالیده رؤس جبالی بیله مشاهده ایدهمزلر پس انلره نسبتله
شمس وکواکب دریادن طلوع ایدوب ینه دریاده غروب ایدر سبحان من سخر لنا البحار نظم کشتیء ساری صان
وقف شتاب) بادباندن قناد اچمش مرغاب) خوف طورسون ندر اول ذوق وصفا) کاوله سن طائر روی دریا
اتکا ایلیهسن بالینه) باقهسن آیینهٔ سمینه) اولهسن بارهٔ بادیله وزان) ایدهسن خیلی سواحل سیران) اولوب
اسودهٔ بردوش هوا) کزهسن عالمی بی منت پا (نوع سابع) طبقهٔ مائیهنک ثخنی بولنان عمق بحاری ومسافات
بحر محیطی وکرهٔ بر وبحری سفینه ایله سیر ودوری بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت عمق بحاری
ومسافات روی دریایی کرات ومرات ایله تفتیش وامتحان ایدوب اتفاق اوزره دیمشلردرکه طبقهٔ مائیهنک ثخنی
بولنان عمق بحاری کرارا ومرارا ایله تفتیش وتجربه اولنمشدر اما اعماق بحار اربعهٔ مذکوره بالاده بلنمشدر واما محیط
غربینک عمقی خارج سبته واسپانیا وپورتقال ناحیهلرنده قعر دریاده درت یوز قولاج اسقاندیل ایله ایرمشلردر
وجرمانیا وپورتقال ناحیهلرنده بحر محیطک عمقی اکثر یرلرنده التمش ذراع انجق کورمشلردر وغایت عمیق اولان
یرلرینی یوز ذراعدن ناقص بولمشلردر لکن شمال ناحیهلرنده بحر محیطک عمقی درت یوز قولاجدن زیاده المشلردر
واما بحر محیط جنوبینک عمقی سودان وجبال قمر وحبش وعرب وعمان سمتلرنده التی بیک قولاجه یقین درین
بولنمشدر وعجم وهند وچین ناحیهلرنده بحر محیطک عمقی بش بیک قولاج مقداری بلنمشدر واما بحر محیط
شرقینک عمقی چین وتبت وکه وخطا وتاتارستان ناحیهلرنده بعض یرلری بش یوز قولاجدن زیاده وبعض یرلری
التی یوز قولاجدن زیادهجه بولنمشدر واما بحر شیرین شمالینک عمقی بعض یرلرنده اوچیوز قولاج وبعض یرلرنده

درتیوز قولاج امتحان اولنمشدر وینکی دنیا اطرافنده بحر محیطك عمقی تفتیش وتجربه اولندقده شمالی ناحیه لری
درت بش بیك قولاج قدر بولنمشدر وجنوبی سمتلری اللی یدی بیك قولاجدن زیاده کیل اولنمشدر واما بحر
محیطك تحت الارض اولان اواسطنده بغایت عمیق اولان یرلری سکز بیك قولاجدن ناقص کیل اولنوب تیقن
ایله بلنمشدرکه نهایت عمق بحار مقدار ارتفاع اعظم جبال ارض ایکی بچق فرسخ مسافه بولنمشدر نته کیم بحر
محیط ایچنده اولان جبال عالیه نك رؤسی کورنمشدر وانلره جزائر واطه لر دینلمشدر واما بحر محیطك مسافاتی
معتدل روزکار ایله شرقدن غربه برکون برکیجه ده یوز میل قدر مسافه سیر سفینه بولنورکه بوکا بر مجری دینلور
واون کونده برمیل وبرآیده اوچ بیك میل مقداری مسافۀ بحر قطع اولنور پس بومنوال اوزره سکز آیده کرۀ
زمینی تمامادور ایتمك ممکناتدن بلنور زیراکه بحرا ایله ارض بیضه مثالی کرۀ واحده حکمنده فرض اولنوب براهین
هندسیه ایله منطقۀ کرۀ زمین یکرمی درت بیك میل مسافه قیاس اولنورکه سکز بیك فرسخ مسافه بولنور
نته کیم تاریخ هجرتك طقوز یوز یکرمی یدی سنه سنده موغلیان نامنده برقپودان یوز اون کسه الوب ایکی
سفینه ایله خارج سبته یه کلمشدر وساحل محیط غربیده سو بلیا لیماندن چیقوب مسقط شمسی کوزه دوب
برموافق روزکار ایله اوتوز سکز کون سیر ایدوب تمام درت بیك میل بحر محیطك ساحلندن بعید اولوب برجزیره
بولمشدر بعده غرب وجنوب آراسنه اوتوز اوچ کون کیدوب ینکی دنیانك جنوبی قرینه سنده عورت یورنی نام
جزیره ده نیچه کون راحت ایدوب اندن ینه غرب وجنوبه طوغری اوتوز کون دخی کیدوب ینکی دنیانك جانب
جنوبنه یتشمشدر وبرای قدر آنده راحت ایتمشدر بعده ینکی دنیانك جانب جنوبنی تماما قرق کون ایچنده مرور
وعبور ایدوب نهایتنده ینه قره یه چیقوب نیچه ایام انده راحت وحضور ایتمشدر واندن تمام اللتمش کون غرب
وشمال اراسنه کیتمشدر اثنده برجزیرۀ خالیه کوروب اکا چیقوب نیچه کون راحت ایتمشدر بعده کالاول مسقط
شمسی کوزه دوب طوغری جانب غربه وبراعتبار ایله جانب شرقه کیتمشدر وبرنسبتله تحت الارض مغربدن
مشرقه چقوب جزائر هندده یتشمشدر وتحت الارض اثنای سیرنده بی حساب اطه لره اوغرایوب هر برنده نیچه الوان
اشجار وانواع ابزار ورياحين وبی حد قرنفيل وزنجبيل ودارچين الوب جنوب هندده کلوب هندستانه جان اتمشدر
واندن بحر هند ایله عجم وعرب وحبش ناحیه لری جنوبندن ینه بحر محیط ایله مرور ایدوب جبال قمر وسودان
جنوبندن کیدوب ممالك مغرب وبلاد سبته نك مغربی سمتندن عبور ایتمشدر وسبته بوغازی مقابلنه کلدکده
امتعه سفینه سی دریایه باتمشدر وکندی سفینه سی تمش کسه ایله سلامته یتشمشدر پس طقوز یوز اوتوز سنه سنده
ینه سو بلیا قربنده سانلوقه لیماننه کلوب کندی مکاننده قرار ایتمشدر وجمیع مدت سفری اوچ
سنه دن اون درت کون ناقص اولمشدر وبومدت ایچنده اللی بیك میل مسافۀ بحری سیر وسفر قیلنمشدر
چونکه موغلیان قپودانك سفینه سی خط مستقیم اوزره سیر ایتمیوب کاه جنوبه وکاه شماله صالمشدر انکیچون
اول قپودان سکز آیلق مسافۀ بحری اون التی بچق ایده انجق سیر ایدوب کرۀ زمینی دور ایله عالمده کام آلمشدر
ومدت مرقومه نك ایام باقیه سن اثنای سفرده بلاد وجزایرده بیع وشرا ایله بجیروب قالمشدر چونکه تحت
الارض سیر وسفر ایدنلرك ابتداسی قپودان مرقوم اولمشدر انکیچون یر یوزنده بونام ایله شهرت بولمشدر واسبانیا
قرالی اندن حظ ایدوب باتنه المشدر واول سفینه یه برعالی ترسانه بنا ایدوب انی قیرمزی چوقه ایله ستر ایتمشدر
وکرۀ زمینی سیر ایله تمامادور ایدوب دور آدمدن بروا ولمش برایش ایتمشدر دیو اول ناحیه ده اولنلر اول سفینه یی
زیارته کیتمشدر وبیان احوال بحار بونکله نهایته یتشمشدر واحوال مرقومه یی بو دوائر مرسومه عیان ایتمشدر

فصل سادس) ماهيت عنصر خاكى وانك فوائد وخواصى وكيفيت واحوالنى وسكون وقرارنى وحفظ اجزاسنى ووهاد وجبالنى وكرهٔ ارضك ايكى طبقه يه انقسامنى ويكى دنيانك ظهوريله ارتسامنى وتفجر عيونى وزلزلهٔ زمينى درت نوع ايله حكيمانه عيان وبيان ايدر (نوع اول) ماهيت عنصر خاكى وانك فوائد وخواصى وكيفيت واحوالنى وهيئت ووهاد وجبالنى وسكون وقرارنى وجذب اجزاسنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت واهل هيئت اتفاق ايله ديمشلردركه عناصر اربعه نك رابعى واب لبابى عنصر ترابدركه اول برجوهر بسيط وكثيفدر وطبيعت نوعيه سى باردويابس اولمغله سائر عناصره مخالفدر وثقيل مطلق بولنديغندن حيز طبيعيسى تحت العناصر اولوب كندى اجزاسنى جذب وحفظ ايله حيزنده سكون وقرار ايتمشدر وبو عنصر خاك سطح واحد ايله محاط برجسم كريدركه اول كره نك مركزى مركز عالم وزيرپاى جميع اجرامدر وسطحى وهاد وجبال ايله مضرس اولوب فوقنده بولنان كرهٔ مانك وهوانك سطح مقعرلرينه مماس ايتمشدر وافلاك وعناصر كرهٔ زمينك اطرافنده متحرك اولوب دوران فلك اول سرعت حركتيله بو عنصرى هرجهتندن وسطه دفع ايدوب ساكن طوتمشدر نته كيم برشيشه ايچنه برحجر وضع اولنوب اول شيشه سرعت وقوتله اداره قيلنسه اول حجرانك وسطنده حركت ايليوب ساكن اولور كذلك ارض اوسط فلكده ساكن اولوب برقرار اوزره قرار ايتمشدر اگرچه بعضلرى ديمشدركه بو كرهٔ ارض شمس حولنده هم حركت وضعيه ايله وهم حركت اينيه ايله دائما متحرك بولنمشدر وافلاك ونجوم ايسه ابدا ساكنه وثابته اولوب انجق دوران ارض ايله متحرك ودائر ظن اولنمشدر نته كيم راكب سفينهٔ سائره اولانكسه يه ساحل بحر متحرك وسائر كورنمشدر وبونك برمقدارجه تفصيلى فصل تاسعده هيئت جديده ناميله بيان اولنه جقدر لكن بو رأى ضعيف جمهوره مخالف بولنمشدر چونكه بو كتابده احوال عالمى بياندن مرادمز انجق معرفت صانع جهاندر نفس امرده جهان دكلدر پس عالم نه هيئتده اولورسه اولسون ونه جهتله حركت قيلورسه قيلسون جمله سى اول بديع السموات والارض حضرتلرينك كمال قدرت وعظمتنه دالدر وبزلره لازم اولان انجق بو نظر عبرتله كسب كمالدر وبو عنصر ارض اخوانى كبى كون وفساد ايله انواع صورتلر بولمغه قابلدر زيرا كه كندى حيزنده ايكن بيله سائر عناصره تبدل ايدوب ومنقلب اولور وبو عنصر ارضك برودت ويبوستى معا بولنمرى علت غلظت وتمسك اولمغله ظهرى حيواناته مقر وملجا وبطنى معادن ونباتاته مبدأ ومنشأ بولنمشدر وكروى الشكل اولديغى نيجه دلائل وبراهين ايله اثبات اولنمشدر وجميع روى زمينده ايكى بچق فرسخدن زياده مرتفع جبل اولمديغى يقينا بيلنمشدر چونكه ارتفاع اعظم جبالك قطر ارضه نسبتى سبع عرض شعيره نك برذراعه نسبتى كبيدر پس بو جبال جميع ارضك كره اولمسنه مانع دكلدر مثلا برمدور تفاح اوزرنده حبات ارزن غرس اولنسه وانصاف حبات اندن طشره بولنسه اول تفاحك مدورلكنه انلر ضرر ويرمديكى كبى تضاريس جبال دخى ارضك كريتنه ضرر ويرمز لكن كرهٔ زمين زياده عظيم اولديغندن مسطح كورينور انكيچون علم حكمتدن بى بهره اولنلرك عقلى كوزى كورديكى يردن تجاوز ايتميوب اولديغى مكانى دوز كورمكله مجموع ارضى سطح مستوى ظن ايتمشدر حال بو كيم واقعه مطابق دكلدر وكرهٔ ارضك وسطنده برنقطهٔ موهومه واردركه مركز عالم وتحت حقيقى اودر وجميع جهتلردن اجسام ثقيله اكا ميل ايدوب موانع مرتفع اولدقچه واروب انى بولور وهرجهتندن ارضك سمايه بعدى مساوى اولديغى حالده اجرام ثقيله بربرينى تدافع سبيله يا مركزك جذبى طريقيله بو عنصر ارض وسط عناصرده قرار ايتمشدر پس انسان سطح ارضك هرنه موضعنده قائم اولورسه انك رأسى ابدا سمت سمايه كلوب قدمى سمت مركزه طوغرى اولور واكا نصف سما ظاهر كورينور زيرا كه انك افقى دائره سنك مركزى كندى قدمى تحتنده بولنور وارضك قنقى طرفنه نه مقدار حركت ايلسه اكا سمانك اول مقدارى اولطرفندن ظاهر اولور وطرف اخرندن اول مقدار ظاهره بدل سمايه خفا كلور پس يكرمى ايكى فرسخ مسافه كه تقريبا ارضك بردرجه سيدر هر اول قدر حركت ايچون سمانك دخى بردرجه سى ظاهر اولوب مقابلنده بردرجه سى خفا بولور زيرا كه بردرجهٔ ارض كندى منطقه سنك اوچيوز التمش جزؤندن برجزؤ اولديغى كبى سمانك دخى بردرجه سى اوديله در پس ارضك بردرجه سى مقابل وبرابرنده بولنان سمانك بردرجه سنه مطابق ومساوى عد اولنمشدر اگرچه دائرهٔ ارضك قوسندن دائرهٔ سمانك قوسى اطول بولنمشدر ايكن بو قياس ايله جمله درجات

مناطق افلاكك وارتفاع وانحطاط كواكب بيلنمشدر (نوع ثانى) عنصر ترابك ايكى طبقه بولنديغى وبعض آراء
فلاسفه بعض آيات كريمه يه وبعض احاديث شريفه يه من وجه تطبيق اولنديغى بيلديرر (اى عزيز) معلوم
اولسونكه اهل حكمت واهل كلام ديمشلردركه بو عنصر ارض بركره ايكن ايكى طبقه يه تقسيم اولنمشدر
اما اولكى طبقه سى طبقهٔ طينيه دركه جميع معدنيات ونباتات وحيوانات وينابيع وزلازل وبخارات انك ناحيهٔ
عليا سنده تكون ايدوب وجوده كلمشدر وبو تراب عنصرى رنك ايكن انلرله مختلط اولديغندن نيجه الوان
مختلفه ايله ملون اولمشدر وبو طبقه نك ثخن وعمقنى هندستان حكماسى بالمومليى ياقوب انواع فنون ايله
متعدد يرلرده آبار عميقه حفر ايتمكله تفتيش وامتحان قيلمشلردر ونيجه صحراده يدى بيك قولاجدن زياده
ودريا قرنده اون بش بيك بشيوز قولاج كه تقريبا بش فرسخ مسافه در اول مقدار قعر زمينى حفر ايتدكده
طبقهٔ طينيه نهايتى بولمشلردر وتراب خالص وبى رنك ويابس عنصره واصل اولمشلردر حالا اول قويولرك دردى
هندستانك نهايتى اولان كنكدر صحراسنده در وبئر شداد شام شريفده عيون التون سمتنده زيدانى
صحراسنده دركه اكا بئر هاويه ديرلر واول سمتك خلقى انى تماشا ايتمك ايچون كيدرلر وياغلى خرقه لردن دوه قدر
يوك دمتلر باغليوب نار ايله شعله لنديروب اول بئره انى طرح ايدرلر پس اول مشعله يى سير ايدوب كوررلركه
درون بئره نزول ايلدكجه كوچك كورنوب تا يلدز قدر اولور ديرلر وعلم مناظره ده ثابتدركه ليل مظلمه ده برجبلده
جل يوك كه يانان آتش بش فرسخ مسافه دن بر كوكب مقدارى كورنور پس بو قياس ايله مسافهٔ طبقهٔ
طينيه بيلنور وبو طبقهٔ مختلفهٔ طينيه طبقهٔ ناره نسبتله التنجى طبقه عد اولنور واما عنصر ترابك طبقهٔ
ثانيه سى خالص ترابدركه مركزى محيط اولان عنصر اصليدر واول تمام بارد ويابسدر وبى رنكدركه ملون دكلدر
زيرا كه عناصر اصليه نك لونى اولمز نته كيم لون ماء لون انادر وبو طبقهٔ خالصه نك عمقى مركزه وارنجيه دك بيك
ايكيوز التمش يدى فرسخ مسافه حساب اولنمشدر زيرا كه منطقهٔ كرهٔ زمين سكز بيك فرسخ مسافه اولديغندن
محيطدن مركزه وارنجيه دك نصف قطرى بيك ايكيوز يتمش ايكى فرسخ مسافه بولنمشدر پس نصف قطر
ارضدن بش فرسخ طبقهٔ طينيه نك حصهٔ عمقى افراز اولندقده عمق طبقهٔ خالصه عدد باقى بيلنمشدر پس فلكك
قمرك جوفنده طبقهٔ ناريه وانك داخلنده طبقهٔ دخانيه وانك باطننده طبقهٔ زمهريريه وانك دروننده طبقهٔ
بخاريه وانك ايچنده طبقهٔ مائيه وانك جوفنده طبقهٔ طينيه وانك باطننده طبقهٔ خالصه دركه طبقهٔ سابعه در
وبو يدى طبقه برى برينى محيط اولمشدر وبو طبقات سبعه (ومن الارض مثلهن كلام قديمك فحواسنه مطابق
كلمشدر اما ابن عباس رضى الله تعالى عنهما حضرتلرندن نقل اولنان قصه ثور وحوت ثبوت بولديغى تقديرده
برج ثور وبرج حوت ايله توجيه اولنوب اكا موافق اولمشدر زيرا كه اصحاب كرامك امور مذكوره دن بو مقوله
تعبيراتى غالبا صدر اسلامده امور دين مبين هنوز استحكام بولمدن آراء فلاسفه يه خلق مشغول اولوب دين
اسلام قواعدنى ضبط وروايتدن قالمسونلر ديو امور دينيه دن اولميان سؤاللره (كلموا الناس على قدر عقولهم
مضمونجه حكيمانه جوابلر ويرمشلردر لاجرم انبياء عظامك واصحاب كرامك مصالحى خلقه امور دينيه
تعليمى اولوب حقايق اشيا بيانى انلرك وظيفهٔ شانى اولمديغندن اختلاف تشكلات قمردن سؤال اولندقلرنده
(قل هى مواقيت للناس والحج) بيورلمشدر تا كيم خلق انلردن سؤال ايده جكلرى ندر بيلسونلر وامور دينيه دن
اولميان احوالى انلردن سؤال ايتمسونلر نته كيم نخل خرمايى القاح وتأبير قصه سنده پيغمبر عزيز صلى الله عليه وسلم
(انتم اعلم بامور دنياكم) بيورمشدر وكرهٔ زمينك قطبينى عرض تسعينده ركه بالاده بيان اولنديغى اوزره التى اى
كيجه والتى اى كوندزدر پس ظلمات خضر واسكندر قطب شماليده اولان التى اى كيجه دن عبارتدر والا دائما محل
ظلمات اهل فن قتنده ثابت دكلدر واما سد يأجوج ومأجوج اقليم سابعك مشرقى سمتنده تاتارستان قديمك
شماليده بر محلده در وبعض كتب قديمه ده مسافهٔ ارض بشيوز ييللق يول وارض ايله سمانك اراسى بشيوز ييللق
يول يازيلوب سمواتده بو مفهومى مشتمل حديث شريف دخى روايت اولنمشدر ليكن مراد انجق مقتضاى
معناى كثرتدر تعيين مقدار وعدد دكلدر زيرا كه خمسين وسبعين وخمسمائة وسبعمائة والف وخمسين الف وسبعين
الف ومائة الف اعدادى بالجمله مقام كثرتده استعمال اولنمشدر نته كيم (ان تستغفر لهم سبعين مرة) نظم كريمنده
تعيين عدد مراد اولنميوب كثرتدن كنايه بولنمشدر پس بونك كبى تأويلات ايله اكثر آراى حكما شرع شريفه

توفيق وتطبيق اولنمشدر (نوع ثالث) ربع مسكون مشهوردن غيرى بر يكى دنياى معمور بولنديغنى بيلديرر
(اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئتدن نصير طوسى واندن مقدم كان اهل حكمت بالجمله ديمشلردركه دائرهٔ
معدل ايله دائرهٔ افق تقاطعندن كرهٔ ارضده حاصل اولان درت قسمك ايكى قسمى شماليسندن برى معموردركه
ربع مسكوندر وارباع باقيه نك احوالى مجهول ومستوردر يا مسكون ومعمور ويا بحر محيط ايله مغموردر
ايكن حكماء متأخرون بحر محيطه سير وسفر ايله ارباع باقيه نك جميع احوالن كشف واثبات ايتمشلردركه حكماء
قدمانك معلومى اولميان يرلر بولنوب معمورى بر ربعه حصر ايتمكه مجال قالممشدر زيرا كه تاريخ ميلادك
بيك درتيوز طقسان ايكى سالنده كه تاريخ هجرتك طقوز يوز اوچنجى سنه سى ايدى اندلس مملكتندن علم
رياضيده ماهر بر مهندس قورسانكه نامنه قولون ديرلردى اول همتلى كشتيبان تفتيش احوال بحر محيط
ايچون ايچ دكز ديش دكزه دوكلديكى سبته بوغازى خارجنده اسپانيا اليمانندن اوچ سفينه ده يوز يكرمى آدم ايله
يلكنلر اچوب جانب غربه طوغرى صالمشدر وهميشه مدار سرطاندن يكرمى درجه شمالى المشدر يعنى
قرق اوچ درجه عرضى مدارنده كيدردى زيرا كه ايكى جانبدن حرارت وبرودت التنه دوشمكدن حذر ايدردى
متصل ربع واصطرلاب ايله مسقط شمسى كوزدوب بو اسلوب اوزره اوتوز اوچ كون سير ايتمشدر واول مدت
ايچنده بحر محيطك ساحلندن تمام اوچ بيك سكز يوز ميل مسافه قطع ايله كتمشدر ونيجه دفعه اتباعى
ندامتيله رجوعه قصد ايتمشدر وسفينه لرده بولنانلر اكا نيجه كره عتاب ايدوب بزى كرداب بلايه اوغراتدك
وجمله مزى بو بحر بى پايان ايچنده كتمام ايتدك ديوب قولون هنرمندى قتله هجوم ايتدكلرنده انلره جواب
ايتمشدركه سيزك خلاصكز انجق علم بحرى بيلور والات فلكيه قوللنور آدم ايله اولور اما اكر بنى قتل ايدرسكز
جمله كز دريا ده قالوب هلاك اولوب كيدرسز ديو كاه وعده وكاه وعيد ايله انلرى تسكين ايدردى نجات بولقدن
نا اميد اولوب بو حيرتده قالمش ايكن ناكاه بر جزيرهٔ خاليه كورنمشدركه انهار جاريه واشجار عاليه سى وار ايدى
پس جانلرى بر مقدار راحت بولوب قولونه تسليم اولمشلردى والتى كون بنه مسقط شمسه طوغرى كيدوب التى
جزيرهٔ خاليه بولمشلردى وجمله سندن بيوك اولان جزيره يه اسپانيول تسميه قيلمشلردى اندن كچوب سكز يوز ميل
دخى قره يل اوزره كتمشلردى پس انده بر ساحله يتمشلردى ونيجه ايام اول ساحلك طرفنده شمال وجنوب
سمتلرينه سير ايتمشلردى انك جزيره اولمديغن بيلمشلردى وانده بر قوم بولمشلردى كه بونلرك سيرينه كلوب جمع
اولوب ساحله يتمشلر وبونلر ساحله قريب اولدقده انلرك جمله سى فرار ايتمشلر ابتدا سفينه لرى حوت ظن ايدوب
تماشايه كلمشلر بعده بنى آدم اولدقلرين بيلمشلر وخوف ايدوب قاچنله طبان المشلر زيرا كه انلر سفينه وصندل
بيلمزلر ايمش پس بونلر سفينه لردن چيقوب انلره يتشوب بر عورت طوتمشلر اكا چوق هديه لر ويروب رعايت
ايتمشلر لسانن بلمدكلرندن قومنى كتورمكى اشارتله تفهيم ايتمشلر پس اول عورت واروب قومنى سفينه لر
يانينه كوندروب انلر دخى سيم وزر وفواكه ونان ايله وانواع طيور واصناف حيوان ايله كلوب اسكله يانينه يتمشلر
ونيجه ايام وشهور انده مراد اوزره بيع وشرالر ايدوب اكا هند غربى ديوب انده قرق آدم قويوب بنه مشرقه
طوغرى سلامتله كلوب كتمشلر واسپانيا حاكمنه يكى دنيا تحفه لرن هديه ايتمشلر بعده ايكنجى واوچنجى سنه لرده
واروب كلدكجه يكى دنيا اهلنك لسان وعادتن تمام بيلمشلردر وطريقن بشبيك وايكيوز ميل مسافه بحر بولمشلردر
ايكن بحر محيطك حركت شرقيهٔ مذكوره سندن الى كونده كيدوب انجق بش ايده كلمشلردر بعده دردنجى
سنه ده قولون ذوفنون بولديغى يكى دنيايه وصول بولدقده انك قاسق نام حاكمى قولون حكيمى سفينه دن چقمغه
قوميوب منع ايلدكده قولونك اكا مقابله ايتمكه قدرتى اولمديغندن حكيمانه حيله سمتنه سلوك ايدوب
ديمشدركه سز بزه جفا ايلدكز انكيچون ربكز سزه غضب ايتمشدر وعلامتى اودركه يارين ضوء شمسى السه كركدر
مكر ايرتسى كونى بزه نسبتله تحت الارض كسوف امرى مقرر اولوب قولون خبيراتى زيج وتقويم ايله بيلمشدر
پس بو سوزدن انلر همه دوشوب صباحه منتظر اولمشلردر بونك خبر ويرديكى ساعتده كسوف شمس واقع
اولمغله بالجمله كافى خوفه ذاهب اولوب قولونه هديه لرله كلمشلردر وصلح ايدوب اكا منقاد اولوب هر وجهله اطاعت
قيلمشلردر وجمله سى عباد اصنام ايكن اكثر ممالكى اهاليسى دونوب قولون كشيشه تبعيت ايدوب ملت
نصارادن اولمشلردر وقولون اتباعيله يكى دنياده قالوب يكرمى سنه ده اكثر ممالكن ضبط ايدوب المشلردر ونصف

شماليسی اهاليسی ابيض واسمر ونصف جنوبی ساكنلری حبش واسود وقامتلری اون درت قارشدن زياده عمرما اوزون بويلی بولمشلردر وينكی دنيانك بغايت چوق انهار جاريه سی واشجار مثمره سی وجبال عاليه سی ووهاد عميقه سی واردر وانك انواع وحوشی والوان طيوری بيحد وبی حساب اولور وانك قرا وبلادينك نهاياتنی وبوادی ووهادينك غاياتنی خلق ايدن خلاقی بيلور واول ممالك بی پايان وسعت وفسحتده ربع مسكونه معادل وكثرت عمارتده يدی اقليمه معادل ومماثل برعالم جديد الوجداندركه اطوار غريبه سی واحوال عجيبه سی حضرت خلاقك آثار صنعتنی تحقيق وآيات قدرتنی تصديق ايتمشدر ومساحهٔ سماحتنك كمال وسعتنی افاده وايشيدن اهل عبرتك يقينی زياده ايتمشدر مع هذا كتب اقدمين وزبر اولينده انك خبرندن تهی اولوب دور آدمدن بری كورلمش وايشدلمش دكل ايكن وابتداى عالمدن اول تاريخه كلنجه دكين كيدلمش دكل ايكن بتقدير حق مجيد اول هند جديد ظاهر وبديد اولوب ينكی دنيا ناميله شهرت بولمشدر پس بحر محيط ارضك اكثرينی ستر واحاطه ايلمش ايكن ربع مسكون وينكی دنياده ونيجه بيوك اطه لرده نيجه بيك جبال واحجار واوديه وانهار وفلوات وچمنزار وانواع اشجار وبدايع صنايع پروردكار هزاران هزار اول قدر واردركه تفصيلنی انجق اول جليل جبار ومقلب الليل والنهار ومكون السموات والارض والبحار بيلوركه كلام قديمنده (وما تسقط من ورقة الا يعلمها) ديو بيورمشدر

(نوع رابع) اسباب تفجر عيونی ومادهٔ زلزلهٔ زمينی حكيمانه بيلدير (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه تفجر عيونك وزلزلهٔ زمينك سببلری بودركه درون ارضده تكون ايدن بخاراتده محتبس اولدقده برجهته ميل ايدوب آنده تبرد ايله مياهه منقلب اولورا كرقليل ايسه اجزاء بخاريه ايله مختلط اولوب قالوركه قويولر صويی بودر واكر كثير ايسه درون ارضه صغميوب رفق ايله ملايم يرلری شق ايدوب چيقاركه عيون متفجره بودر وعيون وينابيعك هر برسببی دخی بودركه ثلوج وامطاردن درون جباله ترشح ايله سيلان ايدن صولردر زيراكه ثلوج وامطارك كثرتی ايله عيون وينابيع ازدياد بولوب انلرك قلتيله بونلر دخی ناقص اولمشدر پس يريوزنده جريان ايدوب مادهٔ حيات نبات وحيوان وانسان اولان مياه عذب وفرات ايچون حق تعالی جبال ارضی خزائن قيلمشدر زيراكه مياه ثلوج وامطاری جبالك جوفنده مغارات واحجار ايچنده وزير زمينده جمع وحفظ ايتمشدر بعده شقوق ضيقه دن شيئا فشيئا اخراج ايدوب اندن عباد ينه كفايت قدر عيون انهار اقتمشدر تاكيم شتاء ايده ده ثلوج وامطاری ينه قلل جباله انزال وامطار ايدوب مياهندن اول مغارات واحجاری اقان عيون وانهاره بدل بردخی ممتلی ايدنجيه دكين اول احجار اسافلنده اولان منافذ ضيقه دن تدريج ايله ترشح ايدن مياه عيون وانهار نبات وحيوان وانسانه يتمشدر وزياده سی اوديه ده سيللر اولوب فرياد ايله دريالره كتمشدر پس اول خالق متعالی يريوزنده اولان مخلوقاتيچون بو جبالی ثلوج وامطار الوب عيون وانهار ويرمكده طولاب امثالی ايتمشدر وبو طولابلرك دوری دائمدركه الی يوم القيامة قائمدر اما درون ارضده يا بخاردن تكون ايدن يا امطاردن مجتمع اولان صولر يرلرينه صغميوب اراضی لينه دن سهل وهين خروج ايلدكده اكر مجاور احجار ايسه يامسافر خالك بالك ايسه اول ماء بارد وعذب وفرات اولور واكر شورق يرلردن كلورسه اول صو ملح اجاج اولور واكر اراضی كبريتيه دن ومعدنيه دن چيقارسه اول ماء حار اولور زيراكه فصل شتاده برودت هوا غالب اولمغله حرارت شمس باطن ارضه فرار ايدركه ايكی ضد بر مكانده جمع اولمز انكيچون درون ارض ايام شتاده حار اولوب اراضی كبريتيه ومعادن حاره كثرت وقلتلرينه كوره اول حرارتی جذب ايدوب دائما حفظ ايتمشلردر پس اول علتدندركه معدنلر جوارنده قاينيان ايليجه صولرك طعملری ورايحه لری وحرارتلری وخاصيتلری والوانی بری برينه مغاير اولوب مقارنلری احكامن اخذ ايتمشلردر واكر بو صويه برودت هوا اصابت ايدرسه جامد اولوب جيوه اولور يازفت ويانفت وياشب وياطوز ويابوره اولور واصفهان ايله شيراز اراسنده بر صو چيقاركه عجائب صنايع باريدندر صغرجق صويی ناميله مشهوردر چكركه برارضه چكركه مستولی اولوب محصولاتن اكل ايلسه بركيسه واروب اول صودن برقمقمه الوب وراسنه التفات ايتميوب اول قمقمه يی يره قوميوب اول ارضه كوتورسه اول صويه حسابسز طيورلر تابع اولوب اول جرادی قتل ايتديكن تواتر ايله نقل ايدرلر واما درون ارضده تكون ايدوب محتبس اولان بخار اويله برمرتبه غليظ اولسه كه مجاری ارضدن نفوذ ايدوب چيقمق

ممكن

ممكن اولمسه ياخود ارض كثيف وصلب اولوب خروج بخاره مانع اولسه وبخار ايسه درون ارضده مجتمع اولوب خروجه طالب وحيزنه راغب اولمغله اول بخار حيزنه خروج ايچون ارضی عنف ايله شق وخرق ودفع ايلدكده اول مكان حركت ايلركه زلزلهٔ زمين اودر ودرون ارضده تكون ايدن ادخنه ورياحك احكامی بخارات زمينك بيان اولنان احكامی كبيدر كاه اولوركه مواد مرقومه بغايت قوتلی اولوب ارضی اويله عنف ايله شق ايدركه اندن برعظيم صوت هولناك پيدا اولور وكاه اولوركه طبيعت دهن اوزره ممتزج اولان بخار ودخانك اشتعالنی اقتضا ايدن حركت شديده لريله ارضدن آتش ظاهر اولور واكر برمعدنده ظهور ايدرسه انی تمام احراق ايدنجيه دك ايام وشهور وسنين ايله منقطع اولمزديشلر (والله اعلم بالصواب فانه هو مسبب الاسباب

(فصل سابع) كرهٔ ارض اوزرنده تعيين وفرض اولنان دوائر واقطابی ووروی زمينك اقسام خمسه يه انقسامنی اقتضا ايدر اسبابی وربع مسكونك اقاليم سبعهٔ حقيقيه يه تقسيم اولنديغنی واقاليم سبعه يی تحديد ايله هر برنده نيجه ممالك وجبال وانهار عظام ونه شكل اناس وانام بولنديغنی واقاليم سبعه نك ماوراسی احوالنی وعرض تسعينه دك كشف وامتحان قيلنديغنی واقاليم سبعه نك هر برنده كندی اطول نهاری استعلام واطول نهاردن بلادك سمتنی واستخراج اولنديغنی واقاليم سبعه ده امزجهٔ بلاد ومساكن مختلفه بولنديغنی التی نوع ايله حكيمانه بيان ايدر

(نوع اول) كرهٔ ارض اوزرنده تعيين وفرض اولنان دوائر واقطابی بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت امور افلاكی ضبط ايچون كرهٔ عالم اوزرنده اثبات ايتدكاری دوائر واقطابدن سكز دائره وايكی قطب كرهٔ ارض اوزرنده هم تعيين وفرض ايتمشلردر تاكيم انلرله امور ارض دخی مضبوط اوله اما ايكی قطبك بريسی قطب شماليدر وبونك مقابلی قطب جنوبيدر واما سكز دائره نك دردی عظيمه ودردی صغيره در ودوائر عظامك اولكيسی دائرهٔ استوادر وايكنجيسی دائرهٔ بروجدر واوچنجيسی دائرهٔ افقدر ودردنجيسی دائرهٔ نصف نهاردر نته كيم بالاده بيان اولنمشدر ودوائر صغارك ايكيسی انقلاب مدارلريدر وايكيسی قطب البروج مدارلريدر وبو سكز دائره نك بشی متوازيه دركه هر ايكيسی اراسنده بولنان بعد متساويدر واوچنجی منحرفه دركه بری بريله تقاطع ايدرلر وبونلرك ايكيسی يعنی دائرهٔ افق ايله دائرهٔ نصف نهار كرهٔ ارض اوزرنده هم رسم اولنميوب منفصل ومتحرك وضع اولنمشدر باقيلری كره اوزرنده مرسوم وثابتدر اما دائرهٔ استوا كرهٔ ارض اوزرنده برعظيمه دركه منطقهٔ فلك اعظم اولان دائرهٔ معدل النهار سطحنده واقع اولوب سنه ده ايكی دفعه شمس كندی حركت غربيه سيله اوزرينه كلدكده اكثر معموره ده ليل ونهار وانده حركت فلك مساوی ومستقيم اولمغله بوكا خط استوا ديرلر واول ايكی وقت شمسك ايكی نقطهٔ اعتداله كلديكی زماندركه بری ابتداى برج حملدر وبری ابتداى برج ميزاندر وبو خط استوا كندی يه متوازی اولان دوائر عظيمه سيدر وارضك ايكی قطبندن بعدی برابر اولوب كرهٔ ارضی جنوبی وشمالی ايكی برابر قسمه تقسيم ايتمشدر ودوائر بروج ايله ايكی محلده تقاطع ايتمشدركه اول تقاطع محللری اعتدال نقطه لری مقامنده در واما دائرهٔ بروج كرهٔ ارض اوزرنده رسم اولنمشدر ومعدل نهار ايله تقاطع ايدوب ايكی انقلاب نقطه لرينه دك اچيلوب برر جانبه ميل ايتمشدر واول ميله ميل كلی ديرلركه يكرمی اوچ بچق درجه قدر جنوب وشماله كتمشدر وبو دائره نك قطبلری دخی قطب عالمدن عدد مرقوم قدر برر جانبه دوشمشدر وبو دائره اون ايكی قسمه تقسيم اولنمشدر وهر برينه بالاده بيان اولنان بر اسم ايله برج دينلمشدر والتی برجی دائرهٔ استوادن شمالده والتيسی جنوبده بولنمشدر وهر برج اوتوز درجه يه وهر درجه التمش دقيقه يه قسمت قيلنمشدر پس بو دائره اوچيوز التمش درجه بولنوب احوال كرهٔ ارض انكله بيلنمشدر واما دائرهٔ افق برعظيمهٔ متحركه دركه عالمك كورينور قسمنی كورنمز قسمندن فصل وتحديد ايدوب كرهٔ زمينك فوقانی وتحتانيسی بونكله بيلنمشدر وبو دائرهٔ افق نيجه قسم بولنمشدر بری افق حقيقيدركه كره يی تنصيف ايدر عظيمه در وبری افق حسيدركه انكله امكنهٔ مختلفه ساكنلرينك رؤيتی حسبيله مختلف اولور صغيره در وبری افق مستقيمدركه خط استوايه مخصوص عظيمه در واندن طلوع وغروب استقامت اوزره دولاب آسا بولنمشدر انكيچون اكا افق مستقيم دينلمشدر وبری افق مائلدركه مستقيم وعظيمك غيريسی بيلنمشدر يعنی جميع آفاق مائله ايكی قطب عالمدن برجانبه مائل بولنمشدر پس فلك وارضك هر جهتنده اولان هر جزؤنده افق اعتبار اولنمشدر وطلوع

وغروب انلرڭ اكثرندن استقامت اوزره اولميوب حمايلى بولنمشدر وعرض تسعينده كه اول محل قطب ارضدر
دور افلاك انده رحوى بيلنمشدر زيرا كه دائرهٔ افقڭ ايكى قطبنڭ برى سمت رأس وبرى سمت قدم بولنمشدر پس
عرض تسعينده افق ايله معدل برى برينه مطابق اولوب اقطابى متحد اولنمشدر وافق حسى قطرينڭ
مسافه سى وجه ارضده يكرمى ايكى بيڭ بشيوز خطوه دن زياده دكلدر ديلمشدر واما دائرهٔ نصف نهار
بر عظيمهٔ متحركه دركه ايكى قطب عالمدن ومتعين اولان سمت رأسدن مرور ايدوب دائرهٔ معدل لله ودائره استوا
ايله تقاطع قيلمشدر واقلاك وارضى تنصيف ايدوب برنصفى شرقى وبرنصفى غربى واقع اولمشدر ونصف ايل
ونهار بونكله معلوم اولوب تعين بولمشدر ودائرهٔ معدل واستوا اجزاسندن هر بر جزئنه برنصف نهار اعتبارى
ممكن اولمشدر واما دوائر اربعهٔ صغيره كه دائرهٔ استوايه متوازيه درلر انلرڭ ايكيسى مدار قطب البروجدر
وبرى انقلاب صيفيدر كه مدار اول سرطاندر وبرى دائرهٔ انقلاب شتويدر كه مدار اول جديدر پس بو دوائر
ثمانيه ايله امور ارضڭ جمله سى مضبوط اولمشدر * فسبحان الصانع الحكيم * نوع ثانى * كرهٔ زمينڭ دوائر
اربعه ايله اقسام خمسه يه منقسم اولديغنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت ديمشلردركه ايكى
قطب وايكى انقلاب مدارلرى اولان درت دائرهٔ صغيره جميع كرهٔ ارضى بش قسم ايتمشدر كه هر برقسمى ايكى
دائرهٔ صغيره ماييننده يا بر دائره وسطنده واقع اولان مسافه در پس بو اقسام خمسه نڭ برى ايكى انقلاب اراسنده
مدار شمس التنده اولمغله بوكا منطقهٔ محترقه تسميه قيلنمشدر شدت حرارتدن قدما قتنده غير مسكون ظن
اولنمشدر وبو ايكى انقلاب اراسى قرق يدى درجه مسافه دركه خط استوا بونڭ وسطنده بولنمشدر وايكى قسمنه
منطقهٔ بارده دينلمشدر زيرا كه بونلر مسير شمسدن بعيد اولمغله شدت برودتدن حكماء قدما عندنده غير مسكون
ظن اولنمشدر وبو ايكى قسم ايكى قطب بروجڭ مدارى وسطنده بولنان ايكى مدور مسافه دركه هر برينڭ
عرضى قطب ارضه وارنجيه دڭ يكرمى اوچ بچق درجه بولنمشدر وبو ايكى قسم دخى كندى قطبلرى اسميله
تسميه اولنمشدر وايكى قسم باقى منطقهٔ معتدله بيلنمشدر وبونلر حرارت وبرودتده معتدل اولمغله بونلر مسكون
اولوب عمارت قيلنمشدر اما قسم شماليسى مدار انقلاب سرطان ومدار قطب بروج شماليله تحديد اولنمشدر
واما قسم جنوبيسى مدار انقلاب جديدن مدار قطب بروج جنوبى يه وارنجيه دڭ اولان مسافه بولنمشدر
وهر برينڭ عرضى مسافه سى قرق اوچ درجه كيل اولنمشدر وبو مناطق خمسه نڭ ساكنلرى ظل ووضعى جهتيله
برى برندن فرق اولنمشدر اما ظل جهتندن منطقهٔ بارده ساكنلرينه رحوى تسميه قيلنمشدر زيرا كه انلرڭ ظلى
آسياب آساطح افقده سير ودور ايدر بولنمشدر ومنطقهٔ معتدله اهاليسنه حمائلى دينلمشدر زيرا كه بونلرڭ ظلى
حمائل كبى نصف نهار اولدقده بر جانبه واقع بولنمشدر ومنطقهٔ حاره ساكنلرينه ذات الظلين اطلاق اولنمشدر
زيرا كه خط استواده بولنانلرڭ ظلى نصف نهارده كاه جنوبه وكاه شماله دوشر كورنمشدر وشمس منيره سنه ده
ايكى دفعه ايكى اعتدالده بولندقده سمت رأسلرينه كلوب نصف نهارده ظلى منعدم بيلنمشدر وانلردن شمسڭ
غايت بعدى انقلابنه وارديغى حالده بولنمشدر وانقلابين التنده بولنانلرڭ سمت رأسلرينه شمس منير سنه ده بر كره
كلوب نصف نهارده ظللرى منعدم بولنمشدر وانقلابين اهاليسنڭ سمت رأسلرينه قريب اولان قطب عالم ابدى
الظهور كورنمشدر ومقابلى اولان قطب عالم ابدى الخفا بولنمشدر وانلرڭ ظللرى بر بولنمشدر واما وضع جهتندن
جمله سى اوچ قسمه تقسيم اولنمشدر برقسمى خط استوا ساكنلريدر كه مغربدن مشرقه ابتداى طولدن
انتهاسنه دڭ بر مدار دور بر عرضده دوزيلوب انده قالنلردر وقسم ثانى خط استوادن ايكى طرفه برابر بعيد اولان
عرضلرده دوزيلوب نظام بولنلردر وقسم ثالث خط استوايه ايكى طرفدن برابر عرضلرده برى سمت رأس وبرى
سمت قدمده ساكن اولنلردر والله اعلم * نوع ثالث * ربع مسكونڭ اقاليم سبعهٔ حقيقيه يه تقسيم اولنديغنى
بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت ربع مسكونى اختلاف ايل ونهار اعتباريله بر نيچه قسم ايدوب
هر برينه بر اقليم تسميه ايتمشلردر وكرهٔ زمينڭ نصف شماليسن بيان ايدوب اكا قياس ايله نصف جنوبى سمتنه
كتمشلردر وجميع كرهٔ ارضى التمش اقليمه تقسيم ايتمكه تمشلردر فعلى هذا اقاليم حقيقى تقسيمى كاه اطول ايام ايله
وكاه عدد شهور ايله تعيين ايتمشلردر چونكه خط استوا نسبت التنده ساكن اولنلره ايل ونهار مدام اون ايكشر
ساعتدر بعده بلاد قطب شمالى يا قطب جنوبى سمتنه خط استوادن بعيد اولدقچه اختلاف ايل ونهار

اكا كوره ازدياد بولور پس بو دائرهٔ استوايه موازى دوائر عرض اعتبار وفرض ايدوب هر ايكى دائره ما بيننه
بر اقليم اطلاق ايتمشلردر اول شرطله كه انده اطول نهار وخط استوا سمتنده بولنان متصلندن نصف ساعت
زياده اوله وبو تقسيم ايله مواضع وطبايع بلاد واختلاف ايل ونهار اجمالا متعين ومعلوم اولمشدر زيرا كه
بر عرضده بولنان بلاد امور مذكوره ده مشترك اولوب مساوى كلمشدر اما اقليم اولده اوچ دائره فرض
اولنمشدر كه برى مبدأ وبرى وسط وبرى نهايت اقليمدر واقاليم باقيه نڭ هر برنده ايكيشر دائره فرض
اولنمشدر كه برى وسط وبرى نهايت اقليمدر زيرا كه هر اقليم سابقڭ نهايتى دائره سى مبدؤ قنڭ ابتداسنى تعيين
ايتمشدر وحكماء قدما اقاليمى يدى اقليمه حصر ايدوب عرض خمسيندن زياده اقليم اعتبار ايتمشلردر لكن
متأخرون اقليم سابعڭ ماوراسنده اولان يرلرى معمور ومسكون بولوب التمش التى بچق عرضنه دڭ يعنى مدار
قطب بروجه وارنجيه دڭ اطول نهارينه نصف ساعت ازدياديله تقسيم ويكرمى درت اقليم ايدوب اندن اطول
نهار بر شهر ازدياديله عرض تسعين ناحيه سنه وصول بولنجيه دڭ تقسيم وبالجمله اوتوز اقليم اعتبار وتعيين
ايتمشلردر اما خط استوا ناحيه لرينڭ اكثرى دريا اولمغله جمهور قتنده ابتداى اقليم اول اون ايكى بچق درجه
عرضنده فرض اولنمشدر واول محلڭ اطول نهارى دخى تقريبا اون ايكى بچق ساعت بولنمشدر واطول نهار بر ربع
ساعت زياده اولديغى محل بو اقليمڭ وسطيدر واطول نهار اوچ ساعت اولديغى مكان اقليم اولڭ نهايتى وثانينڭ
ابتداسيدر پس هر اقليمده اطول نهار بو منوال اوزره نصف ساعت تفاوت شرطيله يكرمى دردنجى اقليمده اطول
نهار يكرمى درت ساعته بالغ اولمشدر كه مدار قطب بروج شماليدر لكن اقاليم مزبوره برى برندن اصغردر
زيرا كه اقليم اولڭ عرضى وطولى مسافه سندن اقليم ثانينڭ عرضى وطولى مسافه سى انقص واقصر اولوب
جميع اقاليم بو ترتيب اوزره برى برندن اضيق واقل بولنمشدر اما عرض اقاليم خط استوادن بدأ اولنوب عرض
تسعينده تمام اولمشدر واما اطول اقاليم بحر محيط غربيده اولان جزاير خالداتدن ابتدا اولنوب محيط شرقيده
نهايت بولمشدر * نوع رابع * اقاليم سبعهٔ مشهوره نڭ حدودنده بولنان ممالك معموره يى وهر برنده اولان جبال
عاليه يى وانهار عظام جاريه يى واهاليسى الوانى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت ديمشلردركه
ربع مسكونى اقاليم سبعه يه تقسيم ايدن حكماء قدما هر بر اقليمى نيچه ممالك معمورهٔ مشهوره ايله تحديد وتعيين
ايتمشلردر ونيچه براهين ايله تجربه وامتحان ايدوب تحقيقنه يتمشلردر زيرا كه اوتوز وقرق سنه ظرفنده نيچه لر
بو ربع مسكونى سياحتله باشدن باشه كتمشلردر اما اقليم اولڭ مسافه سى محيط غربيدن ومملكت بربردن
ومملكت نوبردن ومملكت حبشدن ومملكت حضرموتدن ومملكت سبادن وجنوب مملكت يمندن وجنوب
مملكت سند وهند وچيندن كچوب محيط شرقينڭ بعض جزايرينه اوغرار بلنمشدر وبو اقليمده يكرمى جبل عالى
واوتوز نهر عظيم تماشا وسير اولنمشدر وبونڭ اهلى جمله سياه بولنمشدر واما اقليم ثانينڭ مسافه سى جميع بلاد مغرب
وشمال بلاد سودان وشمال جزيرهٔ عرب وبلاد يمن ومكهٔ مكرمه ومدينهٔ منوره وطائف وقطيف وبحرين
وهرمز وممالك هند وسند وماچين وچين اواسطنده بولنان بلادى كچوب محيط مشرقى جزايرينڭ اواسطنه
واصل بولنمشدر وبو اقليمده يكرمى يدى جبل عالى ويكرمى يدى نهر عظيم سير وتماشا قيلنمشدر واهلى بالجمله سياهه
مائل اسمر مشاهده اولنمشدر واما اقليم ثالثڭ مسافه سى محيط غربيدن كلوب شمال بلاد مغربدن ومملكت
مصردن كچوب قدس شريف ودمشق وكوفه وبغداد وبصره وشيراز واصفهان وجميع مملكت فارس ومملكت
مكران وشمال مملكت هند وسند وماچين وچيندن عبور ايدوب محيط شرقى جزائرلرينه وصول بولور بلنمشدر
وبو اقليمده اوتوز اوچ جبل عالى تماشا ويكرمى نهر عظيم سير اولنمشدر واهلى بغداى بكزلى اسمر بولنمشدر
واما اقليم رابعڭ مسافه سى مجمع بحر سفيد وبحر محيط اولان سبته بوغازندن ومملكت اندليسڭ ومملكت اسپانيا
وغاليانڭ ومملكت فرنكستانڭ وروم ايلينڭ جنوبى جانبلرندن مرور ايدوب بحر سفيدڭ واناطولينڭ نصف
جنوبيلرندن عبور ايدوب طرابلوس وانطاكيه واسكندرون وحلب وارزنجان ودياربكر وموصلدن وتبريز
واردبيلدن وقزوين وطوس وشمال جبال فارس ومملكت لاهور وكشمير وخراساندن وجنوب خطاى وختن
مملكتلرندن وهند وچين شمالندن كچوب محيط شرقيده بولنان جزيره لره واصل اولور بلنمشدر وبو اقليمده يكرمى
بش جبل عالى ويكرمى ايكى نهر عظيم سير وتماشا قيلنمشدر واهلى جمله بياضه قريب اسمر مشاهده اولنمشدر واما

اقلیم خامسك مسافه سی محیط غربیدن واسبانیا شمالندن وممالك افرنج اواسطندن واق دكزك نصف شمالیسندن کچوب اكثر بلاد اناطولی وسیواس وارضروم وشیروان وبحر خزرك نصف جنوبنده اولان کیلان وجام امثالی بلادی کچوب ماورای نهر جیحونده بولنان مملكت خوارزم ومملكت سمرقند وبخارا ومملكت بدخشان وجنوب مملكت تركستان وجنوب مملكت تاتارستان وجنوب دشت کبیر وجنوب مملكت تبت وشمال سد چین وجنوب مملكت تنوكه را واواسط مملكت خطای وختندن مرور ایدوب محیط شرقی‌یه اوغرار بیلنمشدر وبو اقلیمده اوتوز اوج جبل عالی واون بش نهر عظیم سیروعد اولنمشدر واهلی جمله بیاض بولنمشدر واعدل اقالیم اقلیم رابع بیلنمشدر بعده انك ایکی جانبنده مجاوری بولنان اقلیم ثالث واقلیم خامس اکا مضاف اولنمشدر زیرا که بو اقالیم ثلاثه نك آب وهواسی لطافتندن اکثر اهالیسی قوای ظاهره وباطنه‌ده وحسن وجمالده وهنر وكمالده اعتدال اوزره بولنمشدر واما اقلیم سادسك مسافه سی محیط غربیدن وممالك فرنك شمالندن ووندك مملكتندن وروم ایلی ممالكی شمالنده بولنان بلادندن واستانبولدن وقره دكزك جنوب وشمالنده اولان بلاد وممالكندن وازاقدن کچوب ممالك كرجستانه وکنجه وتفلیس وروانه وکوکچه دریادن شمال شیروانه ودربند قلعه سندن ممالك طاغستان وآزدرهانه اوغرایوب بحر خزرك نصف شمالیسندن مرور ایدوب ماورای نهر سیحونده اولان قره قلپاق واوزبك وچغتای وکاشغر واولوغتای وتركستان مملكتلرندن وتاتارستان ودشت کبیرك نصف شمالیلرندن وخطای وختن مملكتلرینك شمالندن کچوب محیط شرقیده بولنان جزایره واصل اولور بولنمشدر وبو اقلیمده اون بر جبل عالی وقرق نهر عظیم عدو تماشا قیلنمشدر وبونك اهلی صارویه مائل بیاض مشاهده اولنمشدر وبو اقلیمك بردی شدید ایكن ینه اعتدال اوزره بیلنمشدر واما اقلیم سابعك مسافه سی ساحل محیط غربیدن مملكت پورتقال ومملكت انكلیزدن کچوب مملكت قپچاق وبلاد صقالبه‌دن ومملكت بولغاردن ومملكت روسدن وشمال بلاد خزردن مرور ایدوب شمال ممالك دشت کبیردن وشمال ممالك تاتارستان قدیمدن وسد اسكندردن عبور ایدوب محیط شرقیده بولنان جزایره اوغرار بلنمشدر وبو اقلیمده اون بر جبل عالی وقرق نهر عظیم تماشا وسیر اولنمشدر واهلی قزیله مائل بیاض بولنمشدر وبو اقلیم سابعك نهایتی عرض خمسین تعیین اولنمشدر واطول نهارانده تمام اون التی ساعت بولنمشدر وحکمای قدما رأیی اوزره بولنان اقالیم سبعهٔ مشهوره بونلردر که بیان اولنمشدر اما متأخرینك رأیی اوزره تقسیم اولنان یكرمی دورت اقلیمك حدودی تعیینی کاه جلك جدولده اولان ارقامه حواله قیلنمشدر

* نوع خامس * اقالیم سبعه‌نك ماوراسی معمور بولندیغی وعرض تسعینه دکین کشف ایله اقالیم اعتبار اولندیغی واقالیم سبعه‌نك هر برنده اطول نهاری بیلندیکی واطول نهاردن هر بر اقلیمده مكان بلاد استخراج اولندیغی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اگرچه متقدمین اهل هیئت اقالیم سبعه‌نك ماوراسنه التفات واعتبار ایتمیوب اقالیم سبعه‌یه حصر وقصر ایتمشلردر لكن متأخرین اهل هیئت اقالیم سبعهٔ مذكوره تقسیم اولندیغی منوال اوزره اطول نهار یسنه نصف ساعت ازدیاد بولدقجه بر اقلیم اعتبار ایدوب خط استوادن اطول نهار یكرمی درت ساعت اولدیغی محله دکین که اول مدار قطب بروجدر یكرمی درت اقلیم اختیار ایتمشلردر لیكن اندن قطب ارضه یعنی قطب عالم آلتنه وارنجه‌یه‌دك قاعدهٔ تفاوت نصف ساعت اجزاسی ممكن اولدیغندن اطول نهار بر شهر ازدیاد بولدقجه بر اقلیم اعتبار ایله ایكی قطب ارهسنی دخی التی اقلیمه تقسیم ایدوب عرض تسعینه دك بالجمله اوتوز اقلیم اعتبار وتعیین ایتمشلردر واقالیم سبعه‌نك ماوراسنی تفتیش وامتحان ایله مدار قطب آلتنه دکین کتمشلردر واول یرلری مسكون بولوب سكانی صورتنده انسان وسیرتنده حیوان امثالی مهمل وناقص ونادان مشاهده ایتمشلردر ومدار قطب آلتنده بر قومه یتمشلردر که جمله سی ایت اغزلی وایت خویلی بر بر ایله ایتلك ایدرلر وایت كبی تعیش ایدوب ایت دیرلكنده اولورلر وشدت شتادن اون آی مدتنده ایت حالی چكوب یرلره کیررلر انلرنه دیانت بیلورلر ونه صیانت ونه مذهب اكارلر ونه مشرب ونه صنعتلر ایدرلر ونه زینت ونه عبادت بیلورلر ونه عادت ونه لطافت ونه نظافت بیلورلر ونه عفت صورتلری مقتضاسنجه معامله ایدرلر واول محلده بر جبل عظیم بولنمشدر که ایكی بچق فرسخ ارتفاعی النمشدر وانك جوفنده معدن ذهب محترق اولوب ذروه قله‌سندن آتش بی دود هوایه صعود ایدر کورنمشدر وجبل مرقومك اطرافندن نیچوق عیون حاره تفجر ایدوب انهار عظیمه اولمشدر ومنجمد اولان بحر محیط

شمالی

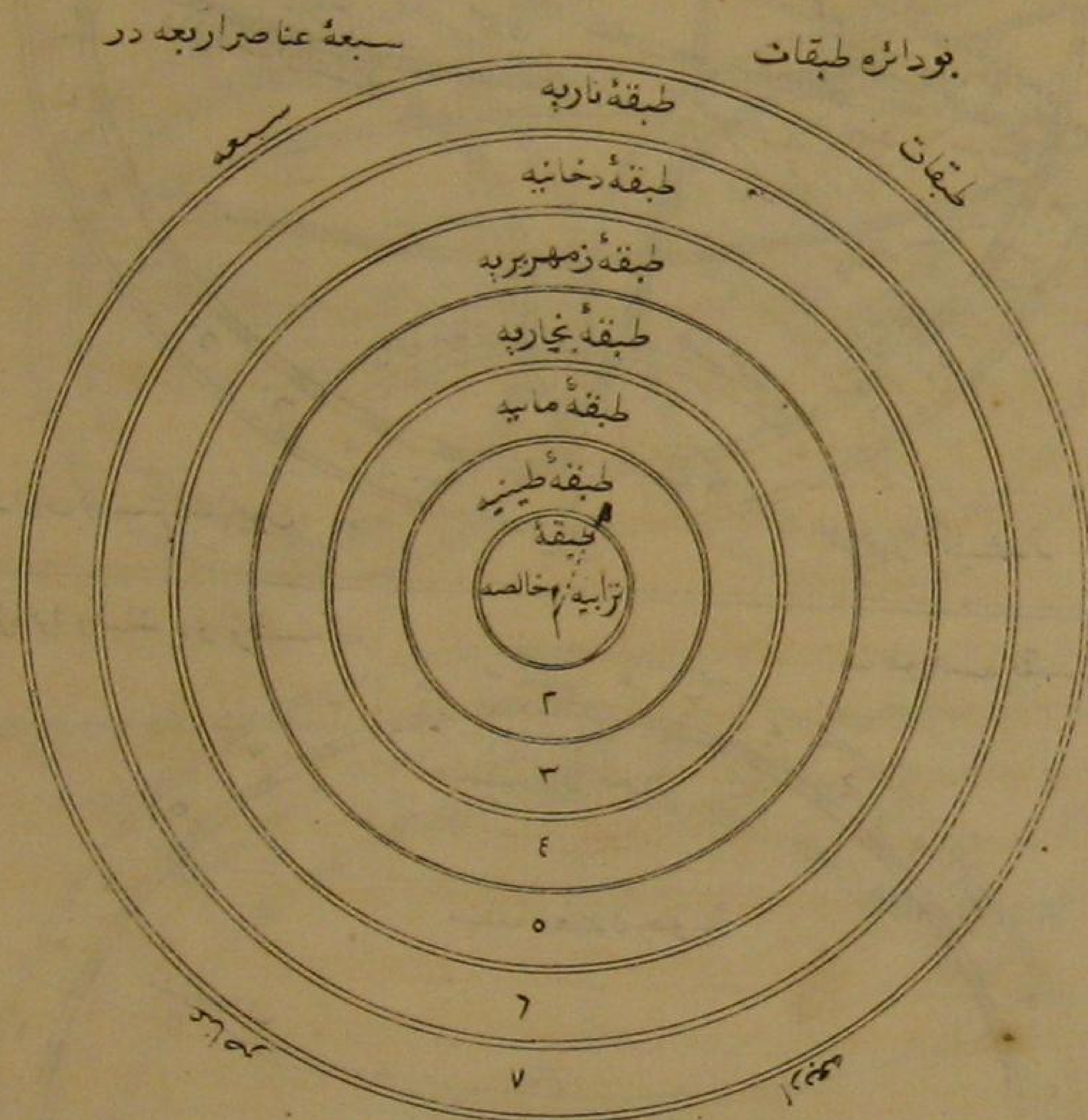
شمالی‌یه دوکیلوب ماء بحر اول شدید الحرارة بولنان انهار ایله منحل اولوب اعتدال بولمشدر وبحرك اول سواحلی منجمد اولمیوب حیتان بحر اول سمته کلوب طولمشدر واول ناحیه‌نك سكانی اول سمكی صید واكل ایدوب بلاد بعیده اهالیسنه صاتوب انكله جلود حیوانات الوب لبس ایدرلر واول محله على الدوام ثلج نازل اولمغله اون آی مدتنده انهار حارهٔ مذكوره ایله معتدل اولان کرمابه‌لرده قالورلر وایكی آی مقداری صیف اولورکه کرمابه‌لردن طشره‌یه کلورلر واول ناحیه سكانه کرهٔ عالمك نصف جنوبیسی تحت الافق ابدی الخفا قالوب ونصف شمالیسی فوق الافق ابدی الظهور اولوب حركت افلاك ونجوم انده رحوی بولنمغله اول محلدن عرض تسعینه وارنجه‌یه دکین اطول نهار هفته وماه تفاوتیله التی آیه بالغ اولور زیرا که شمس اول بیان اولنان حركت غربیه سیله ابتدای حمله کلدکده عرض تسعین جنوبیده بر درجه قدر یوزندن غروب ایدوب عرض تسعین شمالیده مظلم اولان بر درجه قدر ارضه طلوع ایدوب التی آیده بروج شمالیه‌یی قطع اید نجیه‌دك قطب جنوبیده بر کیجه وقطب شمالیده بر کون اولور وچونكه شمس ابتدای میزانه واصل وبروج جنوبیه‌ده حاصل اولور ارضك قطب شمالیسندن غروب ایدوب ینه جنوبیسنده طلوع ایدر والتی آیده اول بروجی قطع اید نجیه‌دك شمال سمتنده ارضك بر درجه سی ینه ظلمت شبده قالوب اول ناحیه‌ده بولنان دریا منجمد اولور وجنوب سمتنك دخی احوالی شماله قیاس ایله بیلنور پس شمالك نهاری زمانی جنوبك شب تاریدر وشمالك لیلی زمانی جنوبك نهاریدر * سبحان مقلب اللیل والنهار * اگر بر اقلیمده اطول نهار استخراج اولنمق لازم کلورسه اول قاچنجی اقلیم ایسه انك عدد نصفنی اون ایكی بچق ساعت اوزرینه ضم ایله حاصل اولور مثلا اقلیم خامسده بولنان ارضروم رفعت لرومده نصف عدد اقلیم اولان ایكی بچق عدد اون ایكی بچق اوزرینه زیاده اولنسه اون بش اولور پس متعین اولورکه اقلیم خامسده اطول نهار اون بش ساعت اولور وبو قیاس اوزره اطول نهاردن بلدك قاچنجی اقلیمك نه سمتنده واقع اولدیغی معلوم اولور مثلا بلد مرقومك اطول نهاری اون بش ساعت واون ایكی دقیقه در پس عدد مرقومك اون ایكی بچغی طرح اولنوب قالان ایكی بچق ایله اون ایكی دقیقه تضعیف اولنسه حاصل اولان خمسه‌دن عدد اقلیم یكرمی درت دقیقه‌دن مكان بلد ظاهر اولور یعنی معلوم اولورکه بلد مزبور اقالیم خامسك نصف ثانیسنك اواخری سمتنده بولنمشدر زیرا که هر بر اقلیمك مسافهٔ عرضی نصف ساعت تفاوتدرکه اوتوز دقیقه‌در ونصف اقلیم ربع ساعتدرکه اون بش دقیقه‌در پس اون بش دقیقه بولنان بلد وسط اقلیمده واون بشدن نقصان بولنان بلد نصف اولده وبلده مزكی اون بشدن زیاده بولنان بلد نصف ثانیده واقع اولمشدر واگر اون ایكی بچق طرح اولنوب قالان ایكی بچق تربیع اولنسه دوائر متوازیه‌نك عددی حاصل اولور زیرا که بش اقلیمك اون دائره‌سی اولور وباقیلری بوكا قیاس ایله بولنور پس خط استوادن عرض تسعین شماله وارنجه‌دك اقالیمك احوالی نه اطوار ایله بیلندیسه عند المتأخرین سمت جنوب احوالی دخی بعینه اومنوال اوزره بیلنور یعنی انده هم اوتوز اقلیم تقسیم اولنور زیرا که یكی دنیانك نصفی خط استوادن جنوب سمتنده واقع اولمشدر مثلا ربع مسكونك خط استوادن جانب جنوبنده اقالیم اوله جبال قمردن مرور ایدوب منبع نیل مباركدن عبور ایدر واقلیم ثانی انقلاب شتوی آلتندن کچوب قورتنش بورنه اوغرار زیرا که متأخرون اول طرفده اوتوز اوج درجه عرضنده نیچه مملكتلری بولمشلردر واهالیسی جمله عابد اصنام اولمشلردر پس جمیع اقالیمك اعدادی ودوائر متوازیه‌لری واطول نهارلری وعرضلری ومسافه‌لری بو جمله‌نك اعدادی بلنمك مراد اولنورسه جدولندن معلوم اولور والله اعلم بما فی ملكه

* نوع سادس * امزجهٔ مساكن وبلادی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل حكمت دیمشلردر كه آب وهوا واراضی مختلفه ایله مجاور وممتزج اولدیغندن اختلاف مساكن حسبیله مختلف اولمشدر وقدرت باری ایله انواع تأثیراتندن مزاج ارض ایله متحد بولنوب آب وهوا خاكه تبعیت قیلمشدر وهر ارضك مزاجی بشقه بر طرز اولدیغیچون هر بلد کندی اهالی کندی مزاجی مقتضاسنجه تربیت ایلمشدر اما مساكن حاره‌نك مزاجی کندی اهلنی اسود وشعری قویرجق وهضمی ضعیف وتحلیلی قوی وکثیر ورطوبتی قلیل وقلوبی توجیل وابدانی تلیین وانحطاط وهرمی تعجیل ایتمشدر بلاد حبش كبی زیرا که انلرك ساكنلرینك عمری انجق اوتوز سنه‌یه کتمشدر بك نادر اولور اولسه که یاشی قرق ییله یتمشدر واما مساكن بارده‌نك مزاجی کندی اهالنه شجاعت وقوت بخش ایدوب هضمی آسان وراحت قیلمشدر پس بو مساكن بارده رطب

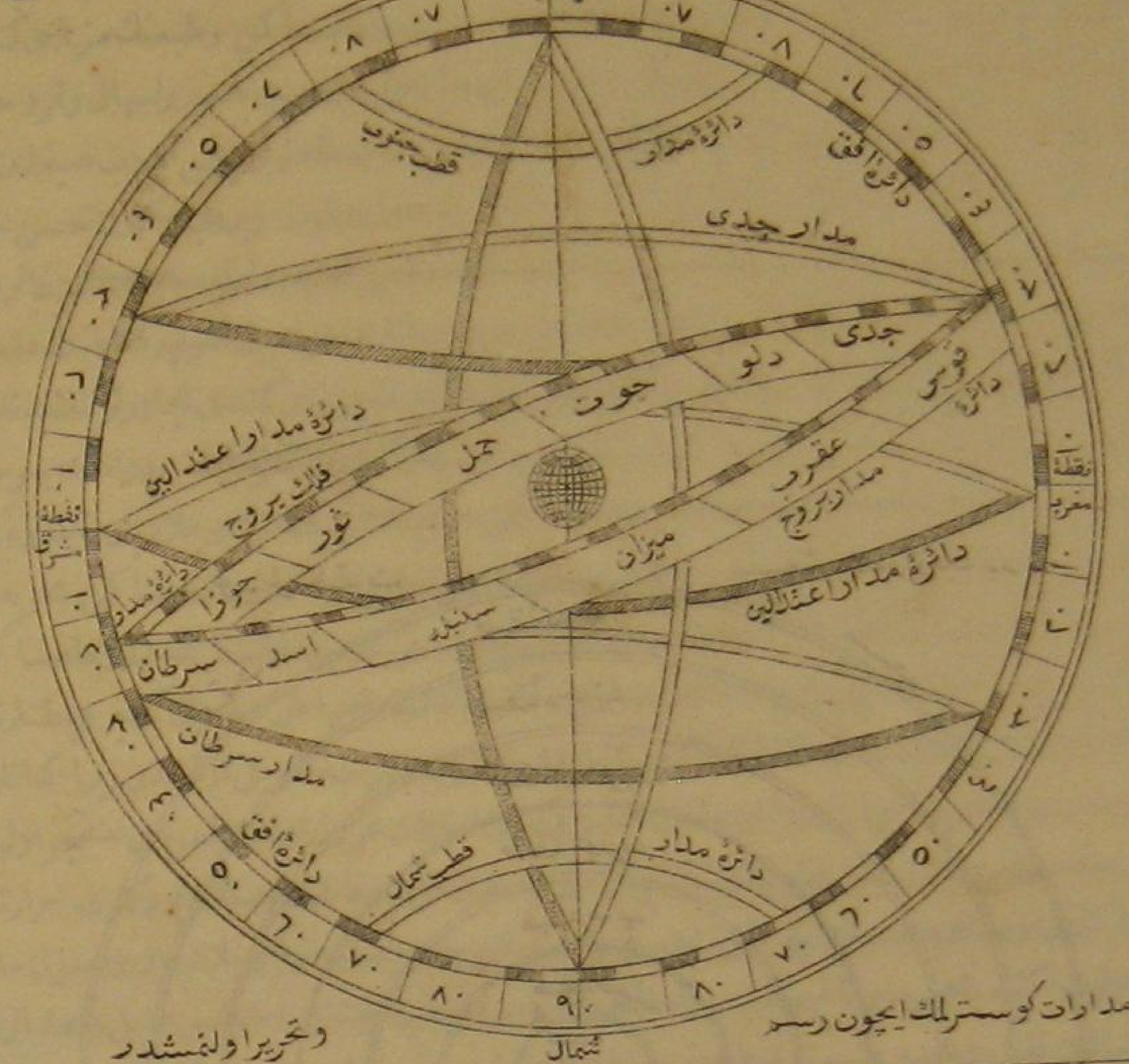
دخی اولدیسه کندی اهالی ملحم ومجسم وسمین وعریض ایدوب عموما بدنلری طراوت ونزاکت بولوب ابیض وبراق اولمشدر صیفلری معتدل اولوب شتالری برودتی شدت بولمشدر واما مساکن رطبه نك مزاجی کندی اهالی کوزل یوزلی ونرم سوزلی ایدوب انلره استرخا ومعتدل صیف وشتا ویروب حمی وباسور واسهال وقروحلرین کثیرا ایتمشدر واما مساکن یابسه نك مزاجی کندی اهالینك جلود وامزجه ودماغلرین یابس ایدوب صیفلرین حار وشتالرك بارد ایلمشدر واما مساکن عالیه نك مزاجی کندی ساکنلرینه صحت وقوت ویروب اکثرین حسن خلق ایله مسرور وعلم وکمال ایله معمور وحسن وجمال الله منور وطول بقا ایله معمر ایتمشدر واما مساکن غائره نك مزاجی کندی محبوسلرینه رمد وکذا ایچنده ماء راکد غیر بارد ویروب انلری هواسیله محموم وکذا فتیله مغموم وادراکلرین قلیل ومزاجلرین علیل ایتمشدر واما مساکن حجریهٔ منکشفه نك مزاجی کندی مجاورلرینك بدنلرین قوی وشعرلرین کثیر وقامتلرین قصیر ایدوب اکثرلك ذکی ورشید وصیفلرك حار وشدید ایتمشدر وانلرده یبوست وسهر غالب اولمغله حرب وضربه طالب اولمشلردر واما مساکن جبلیهٔ ثلجیه نك مزاجی بلاد باردهٔ سائره کبی کندی اهالی تربیت ایدوب ثلجی باقی اولدقجه ریاح طیبه سیله انلری مطیب ایتمشدر واما مساکن بحریه نك مزاجی کندی اهالنه حر وبرودتی معتدل ایدوب رطوبتی یبوستی اوزرینه غالب ایتمشدر واما مساکن شمالیه نك مزاجی بلاد بارده وفصول بارده احکامنده اولوب کندی اهالنده امراض عصری کثیر وباطنلرنده اجتماع اخلاطی قلیل ایتمشدر واول بلادك ساکنلرینك هضملری قوی وعمرلری طویل اولمشدر زیرا که انلرك اکثری یوز یلدن زیاده عمر وبقا بولمشدر وانلرده قلت تحلیل وکثرت امتلای عروق اولمغله طمرلری منفجر اولوب رعافی کثیر اولمشدر وقروحلری قلیل اولوب تیز شفا بولمشدر وبدنلری قوی وقانلری صافی ویورکلری حرارتلی اولدیغندن اکثری اوصاف سباع ایله طولمشدر واما مساکن جنوبیه نك مزاجی بلاد حاره وفصول حاره احکامنده اولوب اکثر میاهی مر ومالح بولنمشدر واهالنك رؤسی مواد رطب ایله ممتلی وحواسی علیل واعضالری سست واشتهالری قلیل ومعده وشهوتلری ضعیف مشاهده اولنمشدر وقروحلری عسرتله شفا بولور وعورتلری امراض ایله احمالن ضایع ایدوب ولدلری قلیل وحیضلری کثیر اولور وجمله سنه صرع وانواع حمی اصابت ایدوب رمد رطب ایله دم باسور استیلا ایتمشدر حتی اوتوز یاشنی تجاوز ایدن مفلوج اولوب کتمشدر واما مساکن شرقیه که مشرق کشاده اولان بلادك مزاجی صحیح وخوش بولنمشدر زیرا که آفتاب عالمتاب اول بلادك اهالیسی اوزرینه طلوع ایدوب هوالرن معتدل وصافی قیلمشدر واما مساکن غربیه که شرقیه نك عکسی اولمشدر اول بلادك مزاجی رطب وغلیظ قالمشدر زیرا که بلاد غربیه اهالیسی اوزرینه شمس اول نهارده شعله صالمز تا مرتفع اولوب اطرافی تسخین ایتمدکجه اوزرلرینه کلمز پس انلرك برودت لیلی عقبنجه شمس اوزرلرینه بغتةً طلوع ایدوب اول آن ایچنده حرارتله مستولی اولدیغندن او خلقك خلقی بلغمله طولمشدر خصوصا فصل خریفده صوتلری کسلوب بوغنق اولمشدر پس بیان اولنان مساکن معدوده نك برین اختیار ایدوب توطن مراد ایلیان اهل سیاحته لازمدر که ابتدا اول ارضك مزاجنی وارتفاع وانخفاضده وانکشاف واستتارده اولان خواصنی اول بلدك مجاوری بولنان جبال ومعادن وبحارك امزجه وجهاتنی بیلوب اندن اهل بلدك مرض وصحتده وهضم وشهوتده وحسن وصورتده وخلق وسیرتده ومشرب وعادتده ومذهب وعقیده حکم اغلبیتله احوالن تجربه قیلسون بعده بنالرینك خارجی واسع وداخلی عالیمیدر وابواب روزنه لری سمت مشرقه کشاده یا طرف شماله نهاده میدر بیلسون زیرا که شروط بنادندر که برون خانه واسع ودرونی عالی وابواب وروزنلری یا مشرقه یا شماله مفتوح ومتوالی اوله تا که یم باد صبا ونسیم شمال اول خانه یه طوله وانکله بیت معمور اولوب اهل بیت اندن دمبدم حیات جان بوله وکوکلری خوش اولوب بدنلری صحت وعافیتده قاله پس امور بناده اهم والزم اودر که نسیم سحری وباد شمالی درون خانه یه داخل وشعاع شمس ارضنه واصل وهواسنك صلاحی شمس مشرق ایله حاصل اوله حقا که نظیف ولطیف وجاری وبارد وعذب انهاری هبوب یله زایر وموریله مجاور اولان نسیم اسحار ایله ندیم ویار اولوب اشتیاق ایله استنشاق ایتمك جانه صفا وجسمه شفا وقلبه جلادر واشکال دوائر موعوده بونلردرکه بو فصلك نهایتنده جمع ورسم اولنمق مناسب کورلمشدر

اشکال صورت

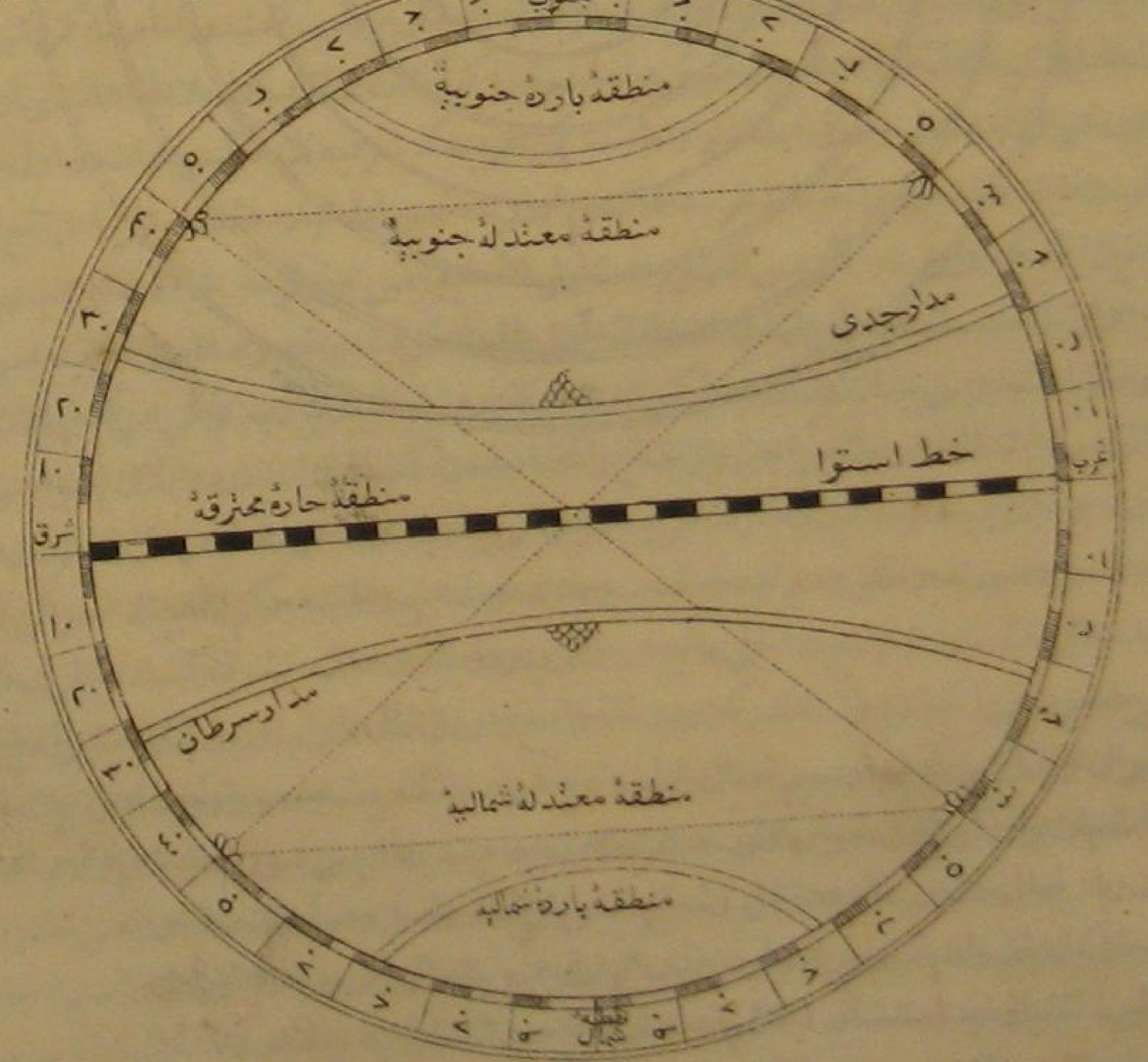
اشکال صورت

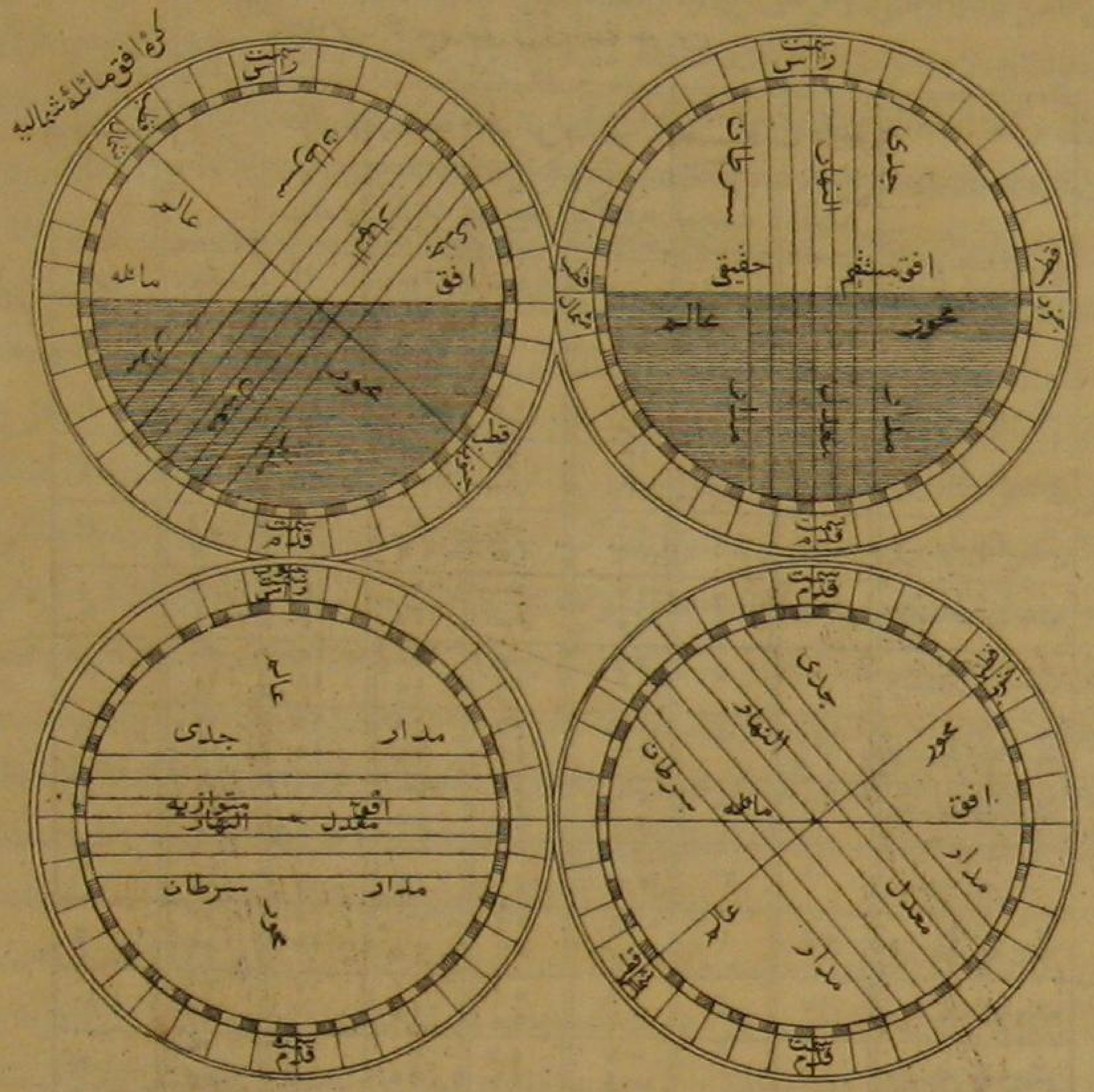

بو دائره هیئت عالمك شكل مسطحیدركه فلك بروج
ومدارات كوسترلك ایچون رسم وتحریر اولنمشدر

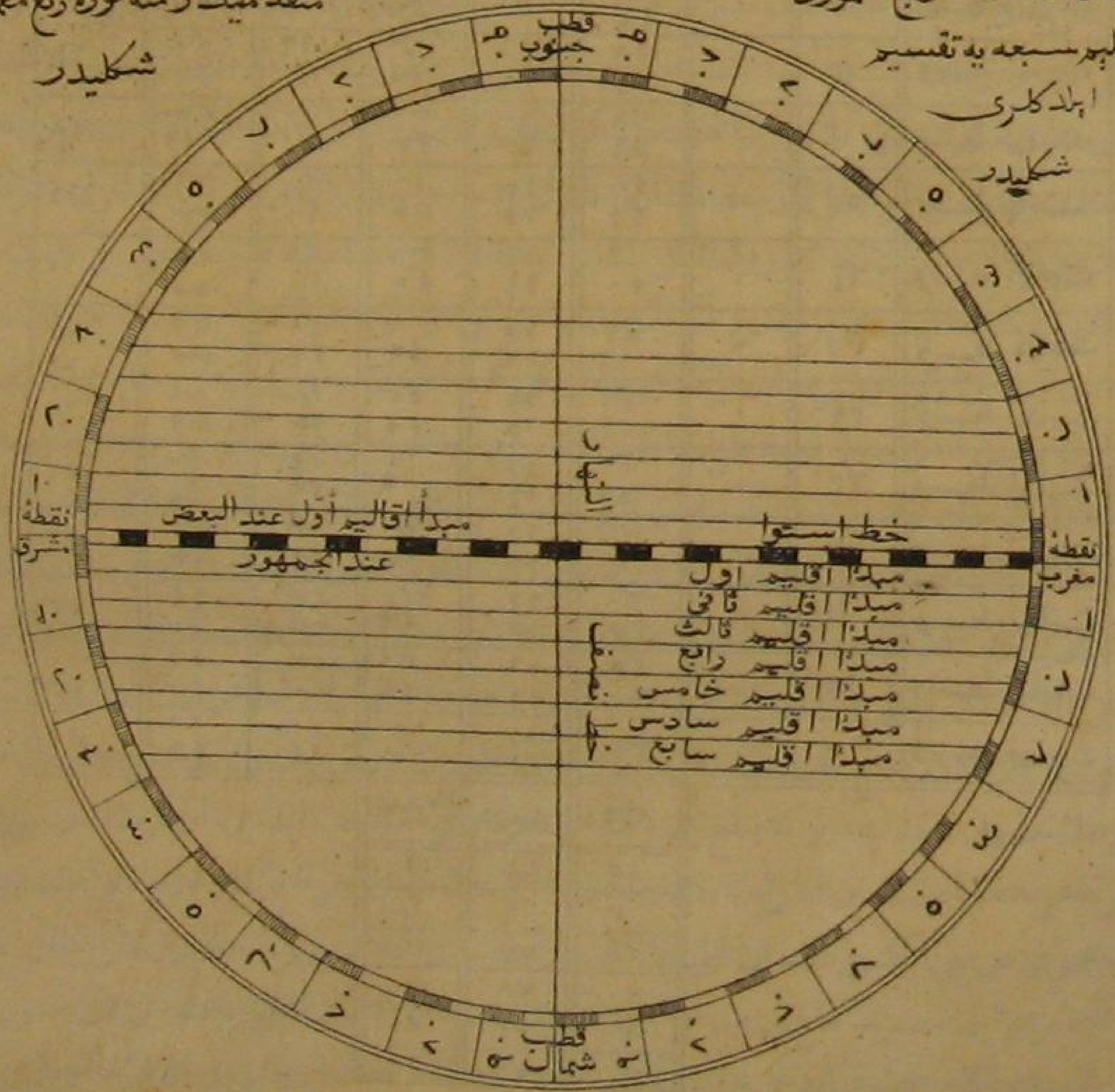
بو دائره كرهٔ ارضك دوائر خمسه ایله
مناطق خمسه انقسامیدر

حكمای قدمانك ربع معموری
اقالیم سبعه یه تقسیم
ایلدكلری
شكلیدر

متقدمینك زعمنجه كوره ربع معمورك
شكلیدر

* فصل ثامن * دوائر طول وعرض ایله کرهٔ ارضك شطرنج ایباتی مثالی انقسامن وتعیین طول وعرض ایله وجه ارضده بولنان بلاد ومواضعك امکنه وجهتلرینك وبری برلرینه بعد وقرب وجهتله نسبتلرین ودائرهٔ هندیه ایله خط زوال وخط اعتدال وسمت قبله استخراجن وقطب عالمك سمتنده بولنان کوکب جدیك ارتفاع وانحطاطیله درجات ارضك مسافه سی مقدارین وانك معرفتیله کرهٔ زمینك دائرهٔ قطر ومساحه سی استعلامن وبروبحری کیل وسیر ایله اجزای مسافاتن وربع مسکونك مثلثات بروج ایله سبعهٔ سیاره یه منسوب اولان بلاد وجهاتن وزمانك اون ایکی حیوان اوزرینه دوراتندن بریوزنده اولان تأثیراتن التی نوع ایله حکیمانه بیان وعیان ایدر (نوع اول) دوائر طول وعرض ایله کرهٔ ارضك شطرنج ایباتی کبی انقسامن وتعیین طول وعرض ایله وجه ارضده اولان بلاد ومواضعك امکنه وجهتلرین وبری برلرینه بعد وقرب وجهتله نسبتلرین بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت واهل هندسه کرهٔ ارض اوزرنده اون سکز دائرهٔ نصف نهار وخط استوادن شمال وجنوبه سکز دائرهٔ عرض رسم وفرض ایدوب منوال مذکور اوزره هر دائره یی اوچیوز التمش درجه یه تقسیم ایتمشلردر پس دوائر نصف نهار ایله درجات طول وخط استوایه متوازی اولان دوائر عرض ایله درجات عرض متبین اولوب هر ایکی دائره ما بینی حساب شطرنجی وضرب ایله اون درجه مسافه متعین اولمشدر وابتدای عرض اقلیم وعرض بلد خط استوادن ایکی جانبه اختیار واعتبار اولنمشدر بری عرض شمالی وبری عرض جنوبی بولنمشدر وابتدای طول اقلیم وطول بلد اعتبار اولنان محیط غربیده جزائر خالداتك دائرهٔ نصف نهار ایله دائرهٔ معدل نهارك نقطهٔ تقاطعندن بلد مفروضك دائرهٔ نصف نهار ایله دائرهٔ معدل نهارك نقطهٔ تقاطعی میانده معدلدن واقع اولان قوس اول بلدك طولی بیلنمشدر وعرض بلد نقطهٔ سمت رأس بلد ایله معدل اراسنده اول بلدك نصف نهاری دائره سنده واقع اولان قوسه اطلاق اولنمشدر وبو عرض بلد کرك جنوب وکرك شمال سمتنده اولان قطب عالمك ارتفاعنه وخلاف سمتی قطبنك انحطاطنه مساوی بولنمشدر وبو تعیین طول وعرض ایله وجه ارضده واقع اولان بلاد ومواضعك امکنه وجهتلری وبری برلرینه بعد وقرب وجهتله اولان نسبتلری تقریبا بلنمشدر اما ایکی بلد بری برینك نه سمتنده بولندقلری ظاهردر مثلا بلدهٔ طیبه من ارضروملك جزائر خالداتدن طولی یتمش یدی درجه وخط استوادن عرضی تقریبا قرق درجه دردر بلوب مصرك طولی التمش اوچ درجه وعرضی اوتوز درجه دردر بلدکده مصر ارضروملك غرب وجنوبی جهتنده وارضروم مصر قاهره نك شرق وشمالی سمتنده بولندیغی بلنورزیرا که طول مصر ارضرومدن ناقص اولدیغندن غربی وعرضی ناقص اولدیغندن جنوبی واقع اولمق لازم کلور وطول ارضروم اندن زیاده بولندیغندن شرقی وعرضی دخی زائد اولدیغندن شمالی بولنمق لازم کلور واما ایکی بلد آره سنده بولنان مسافه نه قدر بعد اولدیغی بلنمك مراد اولنسه قاعده سی بودرکه ابتدا نظر اولنور اکر ایکی بلدك عرضی موافق وطولی مغایر ایسه تفاوت ما بین الطولین بعد ما بین البلدین اولور ارضروم ایله توقاد کبی واکر ایکی بلدك طولی موافق وعرضی مغایر بولندیسه بو صورتده هم تفاوت ما بین العرضین بعد ما بین اولور ارضروم ایله موصل کبی واکر ایکی بلد هم طولده وهم عرضده مختلف اولدیلرسه بو صورتده بعد ما بین برمثلث قائم الزاویه نك وتری اولورکه اول زاویه نك برضلعی بلد مسکونك دائرهٔ نصف نهارندن برقوسدر وبرضلعی بلد مطلوبك دائرهٔ عرضندن برقوسدر وانك وتری بولنان ضلع ایکی بلدك سمت رأس نقطه لرندن مرور ایدن دائره دن ایکی بلد آره سنده واقع اولان قوسدر چونکه بو اضلاع ثلاثه دن ایکی ضلعك مقداری معلومزدرکه اول طول وعرض تفاوتلریدر پس بو ایکی ضلع معلوم ایله وتر اولان ضلع مجهولك مقدارینی بیلمکده طریق اهون بودرکه ایکی ضلع معلومك مربعی جمع ومجموعك جذرنی اخذ ایدرزکه ضلع مجهولك مقداریدر وبعد ما بین البلدین اودر مثلا ارضروم رفعت لزوم مصر قاهره ده تفاوت ما بین الطولین اون درت درجه وتفاوت ما بین العرضین اون درجه بولنمشدر واون درت ایله اونك مجموعی مربعی ایکیوز طقسان التی حساب اولنمشدر عدد مجموعك جذری تقریبا اون یدی بولنمشدر پس ارضروم ایله مصرك ما بینی مسافه سی اون یدی درجه اولدیغی محقق بلنمشدر وباقی صورتلر بوکا قیاس ایله بیلنور وبونکله سمت قبله دخی بولنور نتکیم اول بو فصلده تفصیل اولنور وجمله نك دائره لری فصل آخرنده کاور * نوع ثانی * دائرهٔ هندیه ایله خط زوال وخط اعتدال وسمت قبله استخراجن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم

جدول اقالیم علی رأی المتأخرین

عدد اقالیم	عدد دوائر	اطول نهار اقالیم		عرض اقالیم		مسافات اقالیم		
		ساعت	دقیقه	درجه	دقیقه	درجه	دقیقه	
٠٠	٠٠	١٢	٠٠	٠٥	٥٥	٥	٠٠	خط استوا
٠٠	٠٠	١٢	٠٠	٠٠	٠٥	٥	٠٠	مبدأ
١	١ ٢ ٣	١٢ ١٢ ١٢	١٥ ٣٠ ٤٥	٤ ٨ ١٢	١٨ ٣٤ ٤٣	٨	٣٤	وسط نهایت
٢	٤ ٥	١٣ ١٣	٠٠ ١٥	١٦ ٢٠	٤٣ ٢٣	٧	٥٠	وسط نهایت
٣	٦ ٧	١٤ ١٤	٣٠ ٤٥	٢٣ ٢٧	١٠ ٣٦	٧	٣	وسط نهایت
٤	٨ ٩	١٤ ١٤	٠٠ ١٥	٣٠ ٣٣	٤٧ ٤٥	٦	٩	وسط نهایت
٥	١٠ ١١	١٥ ١٥	٣٠ ٤٥	٣٦ ٣٩	٣٠ ٢	٥	١٧	وسط نهایت
٦	١٢ ١٣	١٥ ١٥	٠٠ ١٥	٤١ ٤٣	٢٢ ٢٣	٤	٣٨	وسط نهایت
٧	١٤ ١٥	١٦ ١٦	٣٠ ٤٥	٤٥ ٤٧	٢٩ ٢٠	٣	٤٨	وسط نهایت
٨	١٦ ١٧	١٦ ١٦	٠٠ ١٥	٤٩ ٥٠	١ ٢٣	٣	١١	وسط نهایت
٩	١٨ ١٩	١٧ ١٧	٣٠ ٤٥	٥٢ ٥٣	٤٨ ١٧	٢	٣٤	وسط نهایت
١٠	٢٠ ٢١	١٧ ١٧	٠٠ ١٥	٥٤ ٥٥	٢٩ ٣٤	٢	١٧	وسط نهایت
١١	٢٢ ٢٣	١٧ ١٧	٣٠ ٤٥	٥٦ ٥٧	٣٧ ٣٤	٢	٠	وسط نهایت
١٢	٢٤ ٢٥	١٧ ١٧	٠٠ ١٥	٥٨ ٥٩	٢٩ ١٤	١	٤	وسط نهایت
١٣	٢٦ ٢٧	١٩ ١٩	٣٠ ٤٥	٥٩ ٦٠	٥٩ ٤٠	١	٢٩	وسط نهایت
١٤	٢٨ ٢٩	١٩ ١٩	٠٠ ١٥	٦١ ٦١	١٨ ٥٣	١	١٣	وسط نهایت
١٥	٣٠ ٣١	٢٠ ٢٠	٣٠ ٤٥	٦٢ ٦٢	٢٥ ٥٤	١	١	وسط نهایت
١٦	٣٢ ٣٣	٢٠ ٢٠	٠٠ ١٥	٦٣ ٦٣	٢٢ ٤٦	٠	٥٢	وسط نهایت
١٧	٣٤ ٣٥	٢١ ٢١	٣٠ ٤٥	٦٤ ٦٤	٦ ٣٠	٠	٤٤	وسط نهایت
١٨	٣٦ ٣٧	٢١ ٢١	٠٠ ١٥	٦٥ ٦٥	٤٩ ٦٠	٠	٣٦	وسط نهایت
١٩	٣٨ ٣٩	٢٢ ٢٢	٣٠ ٤٥	٦٥ ٦٥	٢١ ٣٤	٠	٢٩	وسط نهایت
٢٠	٤٠ ٤١	٢٢ ٢٢	٠٠ ١٥	٦٦ ٦٦	٤٧ ٥٧	٠	٢٢	وسط نهایت
٢١	٤٢ ٤٣	٢٣ ٢٣	٣٠ ٤٥	٦٦ ٦٦	٦ ١٤	٠	١٧	وسط نهایت
٢٢	٤٤ ٤٥	٢٣ ٢٣	٠٠ ١٥	٦٦ ٦٦	٢٠ ٢٥	٠	١١	وسط نهایت
٢٣	٤٦ ٤٧	٢٣ ٢٣	٣٠ ٤٥	٦٦ ٦٦	٢٨ ٣٠	٠	٥	وسط نهایت
٢٤	٤٨ ٤٩	٢٣ ٢٤	٠٠ ٠٠	٦٦ ٦٦	٣١	٠	٠	وسط نهایت

عدد ماه	درجه	دقیقه
١	٦٧	١٥
٢	٦٩	٣٠
٣	٧٣	٢٠
٤	٧٨	٢٠
٥	٨٤	١٠
٦	٩٠	١٠

اولسونكه اهل هيئت واهل هندسه حكماى هند ايجادى بولنان دائرۀ هنديه دن خط زوال اولان خط نصف نهارى وخط اعتدال اولان خط مشرق ومغربى وجهت مكه اولان سمت قبله يى استخراج ايتمشلردر اما خط زوال وخط اعتدالى استخراجك بر طريقى بودركه ابتدا ارضى اويله مستوى ايدرسنكه وسطنه صو دوكلسه جهات اربعه سنه برابر جريان ايدر بعده انده نه بعد ايله اولورسه بر دائره رسم ايدوب مركزنده بر مقياس قائم نصب ايدرسنكه دائره نك ربع قطرى قدر اوله وانك قائم اولديغى شاقول ميزانله يا مخيط دائره نك اوج موضعندن مابين رأس مقياس برابر اولمغله بولورسن وقبل الزوال منتظر ومراقب اولورسن تاكيم رأس ظل مقياس اول دائره يه دخولى عندنده مغرب سمتندن محيطه واصل اولديغى نقطه يى نشان ايدوب بعد الزوال انك دائره دن خروجى وقتنده مشرق طرفندن محيطه واصل اولديغى نقطه يى علامتله بيلورسن پس اول ايكى نقطه ما بيننده محيط دائره نك شمالى بولنان قوسى تنصيف ايدوب اول منتصفندن بر خط مستقيم اخراج ايدرسن ومركزه اوغرادوب محيطه دكين كيدرسنكه خط نصف نهار اودر وظل مقياس اندن زائل اولدقده ابتداى وقت ظهر اولور وبو خط اول دائره يى ايكى نصف ايدر پس انلرك منتصفلرندن بر خط مستقيم اخراج ايدرسنكه اول خط نصف نهارى مركز عندنده زواياى قائمه اوزره قطع ايدر پس خط مشرق ومغرب اودر وبو عمل اطول ايامده اصح اولور زيراكه مدخل ظل ايله مخرجنده اصلا تفاوت اولمز وطريق اخرى بودركه شمس منير ايكى نقطۀ اعتدالك برنده ايكن بو استخراج مراد اولنسه همان طلوع شمسك يا غروبنك ظلى استقامتى اوزره نقطۀ افق برابرندن چقوب دائرۀ هنديه نك مركزينه اوغرايوب محيطنه واصل اولان خط بعينه خط مشرق ومغربدركه انكله مركز عندنده زواياى قائمه اوزرينه تقاطع ايدن خط اول خط نصف نهاردركه خط زوالدر واما سمت قبله بيلمك ايچون دائرۀ هنديه مرسومه نك محيطنى اوچيوز التمش قسمه تقسيم ايدرسنكه هر بر ربعى طقسان قسم اولور وانى افق بلد مسكون فرض ايدوب سمت قبله انك قنغى نقطه سى اولديغن بولورسن كه اكا توجه ايدن كعبه يه توجه ايتمش اولور پس اول نقطۀ مطلوبۀ مذكوره يى بيلمك طريقى بودركه ابتدا مكۀ مكرمه نك طولى محيط غربيده مقدم معمور وحالا بحر ايله مغمور اولان جزائر خالداتدن يتمش يدى درجه اولديغن بيلورسن وعرض خط استوادن يكرمى ايكى درجه اولديغن بولورسن بعده بلد مسكونك طول وعرضى جزائر مزبوره دن وخط مذكوردن آلورسن اكر طول بلد طول مكه ايله مساوى كاوب عرض بلد عرض مكه دن زياده اولورسه اول بلدك سمت قبله سى خط نصف نهارك افق محيطنه واصل اولديغى نقطۀ جنوبدركه انده مصلى نقطۀ جنوبه توجه ايلسه طوغرى قبله يه توجه ايتمش اولور بلده مز ارضروم كبى زيراكه بلده مز مكۀ مكرمه نك نقطۀ شمالنده واقع اولمشدر واكر طول بلد طول مكه ايله موافق اولوب عرض بلد عرض مكه دن نقصان اولورسه اول بلدك سمت قبله سى نصف نهارك محيط افقه ملاقى اولديغى نقطۀ شمالدر مكۀ مكرمه نك نقطۀ جنوبنده واقع اولان بلاد يمن كبى واكر عرضى بلد عرض مكه ايله برابر كاوب طول بلد طول مكه دن زياده اولورسه اول بلدك سمت قبله سى خط مشرق ومغربك محيط افقه متصل اولديغى نقطۀ مغربدر واكر عرض بلد عرض مكه ايله مساوى اولوب طول بلد طول مكه دن ناقص كاورسه اول بلدك سمت قبله سى خط مشرق ومغربك محيط افقه ملاقى اولديغى نقطۀ مشرقدر وبو ايكى صورت اخيرده معرفت سمت قبله نك بر طريقى دخى بودركه شمس برج جوزانك سكزنجى درجه سنده يا برج سرطانك يكرمى اوچنجى درجه سنده بولنديغى كونده طول مكه ايله طول بلد ارهسنده اولان تفاوتك هر اون بش درجه مسافه سيچون بر ساعت وهر بر درجه مسافه سى ايچون درت دقيقه اخذ ايدوب مترصد اولورسن اكر طول بلد طول مكه دن زياده ايسه شمس اول كونده نصف نهارى ساعات ودقايق مأخوذه مقدارى عبور ايلدكده ظل مقياس اول حينده سمت قبله خطنده واقع اولمش بيلنور وقبلۀ بلد جهت ظلك خلافنه طوغرى بولنور بلاد عمان كبى واكر طول بلد طول مكه دن نقصان ايسه شمسك اول كونده نصف نهاره كلمزدن ساعات ودقايق مأخوذه قدر قالدقده ظل مقياس اول ساعتده سمت قبله خطنده واقع اولور وقبله ينه جهت ظلك خلافنه كلور بلاد سودان كبى زيراكه شمس اول ايكى درجۀ مذكوره ده بولنديغى كون سمت رأس اهل مكه يه كلور بولنمشدر واكر طول وعرض بلد طول وعرض مكه دن زياده بولنورسه محيط دائرۀ هنديه نك نقطۀ جنوبندن بدأ ايدوب ايكى طولك بيننده بولنان

فضل قدر نقطۀ مغرب سمتنه طوغرى عد ايدرسن ونقطۀ شمالدن هم غربه ينه اول قدر صايوب ايكى نهايتك ما بيننى بر خط مستقيم ايله وصل ايدرسن زيراكه مركز دائره اولان بلد مفروضمزدن مكۀ مكرمه غربى بولنمشدر ودائره نك نقطۀ مغربندن ايكى عرضك بيننده بولنان فضل مقدارى نقطۀ جنوبه طوغرى ونقطۀ مشرقندن كذلك عد ايدوب ايكى نهايت ما بيننى ينه خط مستقيم ايله وصل ايدرسن زيراكه بلد مفروضمزدن مكۀ مكرمه جنوبى واقع اولمشدر وبو ايكى خط لا محاله برى بريله تقاطع ايدرلر پس مركز دائره دن بر خط اخراج ايدوب اول نقطۀ تقاطعه اوغرادوب محيطنه واصل ايدرسن كه سمت قبله او خطك محيطه متصل اولديغى نقطه در وانكله نقطۀ جنوبك ما بيننده محيط افقدن بولنان قوس بلد مفروضك انحراف قبله سى قوسيدركه انده مصلى نقطۀ جنوبدن مغربه اول قوس مقدارى منحرف اولمق لازمدر تاكيم قبله يه توجه ايتمش اوله پس بو صورتده سمت قبله جنوب وغرب ارهسيدر بلاد عجم كبى واكر طول وعرض بلد طول وعرض مكه دن ناقص بولنورسه منوال مذكور اوزره نقطۀ جنوب وشمالدن مشرق سمتنه فضل طولى كيل ايدوب نقطۀ مشرق ومغربدن شمال سمتنه فضل عرضى صايوب خطلرله وصل ايدوب عملى تمام ايلدكده بو صورتك سمت قبله سى شمال وشرق آره سى اولور بلاد حبش كبى واكر طول بلد طول مكه دن ناقص وعرض بلد عرض مكه دن زائد بولنورسه نقطۀ جنوب وشمالدن مشرقه فضل طولى ونقطۀ مشرق ومغربدن جنوبه فضل عرضى عد وخطلرله وصل واتمام عمل اولنسه بو صورتده سمت قبله جنوب وشرق آره سى اولور بلاد روم كبى واكر طول بلد طول مكه دن زائد وعرض بلد عرض مكه دن ناقص بولنوب نقطۀ جنوب وشمالدن مغربه فضل طولى ونقطۀ مشرق ومغربدن شماله فضل عرضى عد وخطلرله وصل وعمل تكميل اولنسه بو صورتده سمت قبله شمال وغرب ارهسى اولور اما طول وعرض بعض بلدان بو فصل اخرنده عيان اولور * نوع ثالث * قطب عالم قربنده بولنان جدى تسميه اولنان ثابته نك ارتفاع وانحطاطيله درجات ارضك مسافۀ بعدى مقدارلك وانكله كرۀ زمينك دائره وقطر ومساحه سى قياسن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت واهل هندسه قياسى اوزره مسافۀ منطقۀ كرۀ زمين كه مجموع بر وبحردر تقريبا يكرمى درت بيك ميل اولديغى مقرردر پس مسافۀ قطرى اكا قياس ايله يدى بيك التيوز اوتوز التى ميل بولنمشدر ونصف قطرى اوچ بيك سكزيوز اون سكز ميل بلنمشدر ومسافۀ مساحۀ جميع سطح كرۀ زمين تقريبا يكرمى بش بيك كره بيك واوچيوز التمش اوچ بيك والتى يوز اوتوز التى فرسخ حساب اولنمشدر وسلم سماده بو قياس اوزره ابعاد واجرام علويه دخى تعيين قلنمشدر ونصف قطر ارض مقياس وذراع اولمق اوزره مركز عالمدن فلك قمرك سطح مقعرى بعدى بالاده بيان اولنديغى اوزره تقريبا اوتوز ايكى نصف قطر ارض قدر اولديغى اربعۀ متناسبه قاعده سيله دخى ضبط اولنمشدر چونكه افلاك وارض اوزرنده اثبات وفرض اولنان دوائرك جمله سى اوچيوز التمش درجه يه وهر بر درجه التمش دقيقه يه قسمت قلنمشدر پس كرۀ ارضك بر درجه مسافه سى قاچ ميل براولورانى تعيين ايچون ارباب هندسه نيجه صحراده قياس ومساحه ايدوب بر درجه برى التمش التى ميل وثلثان ميل بولمشلردر وبو قياسى اول طريقله قياسلشلردركه بر صحراى هموار بى پايانك بر برنده بر علامت نصب ايدوب كيجه لين انده كوكب جدى كه اكا ثابته ودمور قازق ديرلر انك ارتفاعك ربع واصطرلاب ايله المشلردر پس اول مكاندن ايكى طائفه خط مستقيم اوزره حركت ايدوب بر طائفه نقطۀ جنوبه طوغرى كيدوب برى نقطۀ شماله طوغرى كاشلردر كيجه اولدقجه اول ايكى طائفه كوكب مرقومك ارتفاعن الوب كوندز اولدقجه استقامتله راهى اولمشلردر كواكب ثابته نك محل علامتده اولدقلرى ارتفاعندن جنوبيلره بر درجه نقصان وشماليلره بر درجه زياده اولمغله تفاوت ايلديكى ايكى محلده ساكن اولمشلردر وهر برنده بر علامت نصب ايدوب ايكى طرفدن اوچ علامت ما بيننى كيل ايدوب ايكى مسافه يى بس برابر التمش التى ميل وثلثان ميل بر بولمشلردر بعده اول ايكى طائفه اول ايكى محل تفاوتدن ينه شمال وجنوبه استقامت اوزره كيدوب اول علامات ارهسنك اميال مذكوره سى عدد نيجه مسافه كيل ايدوب نهايتنده قالمشلردر وكيجه اولدقده ايكى طائفه يله كوكب مرقومك ارتفاعن المشلردر ينه تماما بر درجه صعود ونزول ايله تفاوتنى بولمشلردر پس التمش التى وثلثان ميلى اوچيوز التمشه ضرب ايله تمام دائره يه واندن قطره واندن نصف قطره واندن شبهه سز جميع مسافۀ كره يه واقف اولمشلردر وبو قياسى وجه مشروح اوزره نيجه ملوك امتحان ايدوب مطابق بولمشلردر

نوع رابع) بر وبحری کیل وسیر ایله اجزاء مسافاتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت واهل هندسه اتفاق ایله دیمشلردر که بو عنصر ارض وما من حیث المجموع کرهٔ واحده یعنی برمدور طوب شکلنده اولوب آنك طولا وعرضا یعنی کرلك غربدن شرقه وکرلك جنوبدن شماله وسطنده قوشاق مثالی فرض اولنان دائره اوچیوز التمش بردرجه‌یه تقسیم اولنمشدر وارباب هندسه مسافه‌سی اوزره بریوزی دوبدوز جبال واودیه‌سز فرضیله ارضك بردرجه‌سی یکرمی ایکی فرسخدن زیاده جه بولنمشدر وهر فرسخ اوچ میل وهر میل اوچ بیك ذراع وهر ذراع اوتوز ایکی اصبع وهر اصبع التی اربه بطن ظهر ملاصق تقدیر اولنمشدر پس بو تقدیرجه کیل معهود اوزره ارضك بردرجه‌سی التمش التی میل وثلثان میل بلنمشدر وحساب ذراع ایله برفرسخ برطقوز بیك ذراع بولنمشدر وارضك بردرجه‌سی پیاده سیر ایله اوچ مرحله قیلنمشدر وبر مرحله یدی بچق فرسخ مسافه تعیین اولنمشدر وبرفرسخ برمشی اقدام ایله برساعتده قطع اولندیغی تجربه قیلنمشدر پس برکونده قطع اولنان مسافه یکرمی ایکی بچق میل بولنمشدر وارضك بردرجه‌سی مسافه‌سی تمام یوز بیك آدیم وهر برادیم درت قدم وهرقدم اون التیشر پرمق حساب اولنمشدر وبحر محیطك کنارلرنده وکورفزلرنده وقره‌ده اولان کوچك دکزلرده بولنان سفینه‌لرك معتدل سیر ایله برکونده التمش میلدن زیاده مسافه بحر قطع اولنوب اهل دریا قتنده برمجری تعبیر یله بردرجهٔ ارض فرض وتقدیر اولنمشدر اما حرکت کاربان وسیر عسکر کبی معتدل سیر ایله بردرجهٔ ارض اوچ مرحله‌یه قسمت اولنمشدر مثلا ارضرومدن برکت لزومدن برکونده نردبان قریه‌سنه حرکت ایتمك کبی اعتبار اولنمشدر واکر سیر وحرکت بوندن سریع اولورسه اکا سیر متوسط دیرلرکه بردرجهٔ ارض انکله ایکی مرحله بولنمشدر مثلا سواد مجردلك بلد مرقومدن برکونده اشقاله‌یه سیری کبی قیاس اولنمشدر واکر سیر حرکت بوندن دخی اسرع اولورسه بردرجهٔ ارض انکله برمرحله اولوب مثلا بلد مزبوردن برکونده تقریبا قره قولاغه وارمق کبی تخمین اولنمشدر پس قسم اولده ثلث درجه وقسم ثانیده نصف درجه وقسم ثالثده تمام بردرجه برکونده قطع اولنور بولنمشدر والحاصل طوب زمینك بردرجه مسافه‌سی حساب مذکور اوزره یوز بیك ادیمدر ارتق دکلدر وایکیوز بیك ذراعدن زیاده دکلدر زیرا که برذراع ایکی قدمدر که یارم ادیمدر پس قاعدهٔ مرقومه‌یه صرف ذهن ایدن * ارباب الباب به تراب وما دن عبارت اولان طوب زمینی هموارلی جبال لو وبحار فرض اعتبار ایله دائرا مادار خط مستقیم اوزره سیر ایدن دوار اتمام دوراندنه مقدار زمانه محتاج اولدیغی ظاهر ونمایان اولمشدر * مثلا * بلد طیبه مزار ضرومدن رفعت لزوم بوامر موهوم اولان ذهاب وقدوم ایچون مبدأ معلوم ونشان مرسوم فرض اولنوب طوب زمینی طولا سیر ودورا ایتمك نیتیله برکسه بلد مرقومدن حرکت وغربه عزیمتله توقاتدن واناطولیدن واستانبولدن وروم ایلندن وفرنکستاندن مروریله دنیادن عبور ایدوب سیر شمسه تابع اوله راق چین وماچینه واصل اولور فعلی هذا اندن هندوسند وترکستاندن وسمرقند وبخارا وتوراندن مرور ایله نصف جنوب بحر شیرواندن عبور ایله ایالت کنجه وروان‌دن نیه بلد ارضرومه واصل اولور وبو مرادی حاصل اولور پس بوکسه بزه نسبت غربدن کیدوب شرقدن کلمش اولور کذلك طوب زمینی عرضا سیر ودورا ایتمك مراد ایدن کسه بلده مزار ضرومدن جنوب شماله عزیمتله قره دکزك ساحل شرقیسندن قاش واباز اوازاقدن ومسقو دیارندن وکشف جدید اولان نوه زمله برلرندن مرور وشمس منیر برج شمالیه‌ده ایکن قطب شمالی التندن عبور ایله بزه نسبت طبانا طبانه وتحت الارض سیر ایدرك شمس منیر بروج جنوبیه‌یه وارد قده قطب جنوبی‌یه واصل اولور (فعلی هذا) اندن بحر محیط ایله عبور وحبش مملکتندن ویمندن ومکهٔ مکرمه‌دن ومدینهٔ منوره‌دن وبادیه‌دن مرور ایدوب موصلدن ینه بلدهٔ طیبه مزار ضرومه واصل اولور بو مرادهم حاصل اولور پس بوکیسه شمالدن کیدوب جنوبدن کلمش اولور بو تقدیرجه طوب زمینی طولا وعرضا بو طرز ایله سیر ودورا ایتمك ضابطهٔ مذکوره مقتضاسی اوزره مشی معتدل برله اولورسه تماما دوری بیك سکسان قوناق اولور ومشی سوار مجردلك مسیری کبی سریع اولورسه یدی یوز یکرمی قوناق اولور واولاق کبی سرعتلی منزل ایله سیر اولنورسه اوچیوز التمش کونده تماما طوب زمین برمقتضای علم هیئت وفن هندسه خط مستقیم اوزره دائرا مادار سیر ودور اولنق ممکندر دیمشلردر * والله اعلم بحقیقة الحال * نوع خامس * ربع مسکونك مثلثات بروج ایله سبعهٔ سیاره‌یه منسوب اولان بلاد وجهاتی واهالیسی اطوار وصفاتن بیلدیرر

(ای عزیز) معلوم اولسونکه حکمای اسلام بو عالم وکون وفساد ایچنده جاری اولان احوال وآثار حقیقتده تأثیر فاعل مختار ایله اولدیغن اثبات ایدوب دیمشلردر که اجرام اثیریه واوضاع فلکیه عالم عناصرده امر حق ایله تأثیر ایدر حال بوکه مؤثر حقیقی انجق رب الارباب در وافلاك ونجوم امثالی آلات اسباب در وبو عناصر وموالیدن افلاك ونجومه ارتباط وانتسابی واردر که اقالیم سبعهٔ حقیقیه ترتیب مذکور اوزره سبعهٔ سیاره‌یه منسوب اولدیغندن غیری ممالك وبلدانك هر بریله اون ایکی برج اره‌سنده علاقه وارتباط اثبات اولنمشدر وبو علاقه بلادك مثلثات بروجه نسبتی بولنمشدر ومثلثات بروج بالاده کندی فصلنده تفصیل اولنوب درت مثلث بولنمشدر اما اولکی مثلث بروج مذکره ونار یه وشمالیه در جهتلرده شمال الله دبور اره‌سی بوکا نسبت اولنمشدر بو بروج مذکوره بیوت شمس ومشتری ومریخ اولمغله بو مثلثك مدبری کوندز شمس وکیجه مشتریدر وایکنجی مثلث بروج مؤنثه وترابیه وجنوبیه در جهتلردن جنوب ایله صبا مابینی بوکا منسوب بولنمشدر وبونلر بیوت زهره وزحل وعطارد اولمغله بو مثلث مدبری کوندز زهره وکیجه عطارددر واوچنجی مثلث بروج مذکره وهوائیه وشرقیه در شمال الله صبا مابینی بوکا نسبت قیلنمشدر وبونلر بیوت زحل وعطارد اولمغله بو مثلثك مدبری کوندز زحل وکیجه عطارددر ودردنجی مثلث بروج مؤنثه ومائیه وغربیه در وجنوب ایله دبور اره‌سی بوکا نسبت اولنمشدر وبونلر بیوت زهره وقمر اولمغله بو مثلثك مدبری کوندز زهره وکیجه قمردر کذلك ربع مسکون دخی مثلثات بروجه مشاکل درت قسم اعتبار اولنوب هر برقسم برمثلثه نسبت قیلنمشدر اما قسم اول اوروپا نامیله تسمیه اولنان غرب وشمال اره‌سی اولمغله اولکی مثلثه منسوب بولنمشدر وبونده ساکن اولان طوائف وامم اولکی مثلثده اولان ریاست سببیله امورلرك اکثرنده جری وسرکش کورنمشدر واغلبی استعمال سلاح وسعت سیاسته مائل وتعب ومشقته متحمل لطیف ونظیف بولنمشدر چونکه کیجه مشتری ومریخ تدبیرده مشترکدر وبو مثلثك اجزاء متقدمه‌سی مذکره واجزاء متأخره‌سی مؤنثدر بوقوم اکثریا عورتلری امرنده تغافل اولنده اولوب غیور اولمزلر ونسواندن زیاده غلمانه محبت ایدوب کاه بیلمزلر خصوصا انکلیز وفیمه برج حمل وکوکب مریخه مشاکلدر انکیچون سکانی وحشی ومتهور اولوب اخلاقی سباع اخلاقنه مماثلدر وبلاد روما وبلاد فرنسا واول اطه‌لر برج اسده وشمسه نسبت اولنمشدر اول علتدن اکثر خلقی اهل ریاست بولنمشدر وبلاد اسپانیا وبلاد پورتقال قوس ایله مشتری‌یه منسوبدر انکیچون اهالیسی عموما خلوق ونظیف ومحبوبدر وبونلردن صکره وسط مسکونه قریب اولان روم ایلی واستانبول واطرافی وکرید وقبریس واسیای صغری سواحلی یعنی اناطولی واق دکز ایله قره دکزك نهایتلری مابینی کرچه مثلث اولك حدودنه داخلدر لکن ایکنجی مثلثه مشاکلدر پس بونلرك تدبیرنده زهره وعطارد مشترك اولمغله ساکنلرینك اکثری اصحاب سیاست وارباب ریاست واهل فهم وفراست ومائل علم ودراست اولوب بری برینه قریب وصحیح المزاج ولطیف صورت وسیرتده معتدل بولنمشدر ومدبری زهره اولمغله موسیقی‌یی سوب اندن لذت الورلر وعاشق مشرب وغریب دوست اولورلر خاصه استانبول برج جدی ایله کوکب زحله مشاکلدر انکیچون بکاری ملك وریاسته نائلدر واما قسم ثانی اسیا نامیله تسمیه اولنمشدر واول شرق وجنوب اره‌سی اولمغله انك بلادی ایکنجی مثلثه نسبت قیلنمشدر چونکه بو مثلثك مدبری کوندز زهره وزحلدر ساکنلری بو کوکبلره عظیم اعتبار ایدر بولنمشدر مشاکله کوکب زهره مقتضاسنجه بونلرده سماع ورقص وحرکت وجماع ونسوانه حرص ومحبت غالب اولوب لباس وبساطلرنده نقش وزینته طالب وبدنلری تدبیرنده رفاهیت وشهوته راغب اولمشلردر وذکوره میل ایتمیوب نسایه مشابهت اوزره اولوب عظیم التفات ورغبت قیلمشلردر ومزاج وطبیعتلرنده غلبهٔ حرارت بولنمشلردر لیکن تدبیرده زحلك اشتراکی اقتضا ایدرکه نفسلری مؤثر وقوی وبورکاری شجیع وشدید وهمتلری عالی اوله وبو قسمك بو مثلثه مشاکلتی کایه‌سی حکمی بودر لیکن اجزاسنك دخی علی الانفراد نسبتلری احکامی بو طرز ایله‌درکه بلاد عجم برج ثور وکوکب زهره‌یه منسوب اولدیغیچون اکثر خلقی منقش لباس کیوب منقش یوزلرنده منقش بساطلر بسط ایتمشلردر حتی قیصلری دخی ساده دکلدر وفرات ایله دجله مابینی وبغداد اطرافی سنبله وعطارده منسوب اولمغله خلقنده اصحاب رصد واهل علم چوقدر وهند وسند جدی وزحله مشاکل اولمغله اکثر خلقی بدکوی وبدروی وبدخوی وچرکین اولوب وکنود وعنود اولورلر ووسط مسکون اولان ممالك قدس وشام وحجاز

وبن وجمیع جزیرة العرب اولکی مثلثه منسا کل قیلنمشدر پس بونلرك مدبری مشتری ومریخ وعطارد بولنمشدر انکیچون اکثر خلقی اصحاب تغلب وارباب تجارت اولمشدر ومکر وحیله وجبن وتکاسل وتهاون انلرك شاننه کلمشدر وعربستانك معمور یرلری قوس ایله مشتری یه منسوب اولمغله اول دیارك اکثری رخص ورخا اوزره‌در واما قسم ثالث سقمونیا تسمیه اولنان شرق وشمال سمتی بولنمشدر وبو قسم اوچنجی مثلثه نسبت قیلنمشدر کورجستان وطاغستان وماورای نهراعنی توران وترکستان وممالك خطا وختن وتاتارستان بو قسمده بلنمشدر وبونك مدبری زحل ومشتری وعطارد اولمغله اکثر خلقی حلیم وسلیم وپرحکمت وفطنت واهل طهارت وعفت مشاهده اولنمشدر خاصة بلاد اذربیجان جوزا وعطارده منسوب اولمغله اکثر خلقی حرکت ومضرت وخیانت اوزره بولنمشدر وماورای نهر سمتلری دلو وزحله منسوب اولمغله اکثر خلقی وحشی وغدار بیلنمشدر واما قسم رابع افریقا تسمیه اولنان غرب وجنوب اره سیدر وبو قسم دردنجی مثلثه منسوب اولنمشدر بونك بلادی اولان ارض مصر وممالك سودان ومغرب کندی منالی بولنمشدر چونکه بو مثلثك تدبیرنده کوندز مریخ وزهره مشترکدر خلقنك ملوکی امورلرینه عورتلری مداخله دن خالی دکلدر رجال ونسا اکثر امورده اختلاط اوزره اولوب برعورتی برقاچ کیمسه تزوج ایدوب ارلری زی نساده کزرلر واکثری کاهن ورمال اولوب آزرلر خاصه سواحل بحر روم سرطان وقمره منسوب اولمغله اکثر خلقی اهل تجارت بولنمشدر ودیارلری خصب ورخا اوزره اولدیغی بیلنمشدر واقصای مغرب سمتلری عقرب ومریخه منسوب اولمغله خلقنك خلقی اوصاف سباعه مشابه اولوب اکثر خصومت ایدوب بری برینی قتلدن تحاشی ایتمزلر وممالك صعید وحبش تدبیرنده زحل ومشتری وعطارد مشترك اولمغله اول دیارك خلقی عادات مختلفه اوزره اولوب موتالرینه تعظیم ایدرلر وخارجدن کلن حکامه تابع وتسلیم اولورلر ونسوانه عظیم رغبت ایدوب جماعه غایت حریص ومشغول اولورلر وبونلر نفوس ضعیفه اصحابی جبان وذلیل قومدر وخاصة بلاد مصر واسکندریه جوزا وعطارده منسوب اولمغله اکثر خلقی فهم وادراك اصحابی اولوب اسرار مکتومه استخراجنه وعلوم غریبه تعلمنه بغایت مائل بولنمشدر وممالك حبش اواسطی دلو وزحله منسوب اولمغله خلقی اکل سمکه مائلدر وعیش وعشرتلری بهایم کبیدر سبحان الله زهی مسبب الاسباب جل شانه

* نوع سادس * زمانك اون ایکی حیوان اوزرینه دوران ایدوب هر سنه برینه منسا کلنه دلالتندن وجه ارضده اولان تأثیراتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حکمای هندستان زمانك اون ایکی حیوان اوزرینه دوران ایدوب ییلده برینك خلقیله متصف اولوب اهل جهانه بویله امر حق ایله سریان بولوب تجربه وامتحان ایله احکام تأثیراتن اثبات ایتمشلردر واهالئ ترکستان عموما اکا اعتبار ایدوب احکامیله کیتمشلردر انکیچون احکام زمانی سال ترکستان اسمیله تسمیه ایتمشلردر پس احکام زمانی بیان ایدن منظومه‌مز بونده تحریر اولنمق مناسب کورلمشدر (نظم)

الله ادی خوش ایشلر اولیدر
فخر کونین واله بدوام
حقی دیر سال ترکی نظم ایتدم
حکمای هنجه ییل انی
اکثر احواله واقف اولمشلر
ون ایکی جانورله قائمدر
فاره دیر پس بقرله قپلاندر
مرغدن سکله خوك اول او بوندر) ییل یوز التمش بش اولدی چونکه بو ییل
ماه آذارده اولدی التمش وچار
سال هجرك برینی طرح ایت اودم
باقی بو تاریخ هجریده او سال
صکره اون ایکیشر ایدوب اسقاط

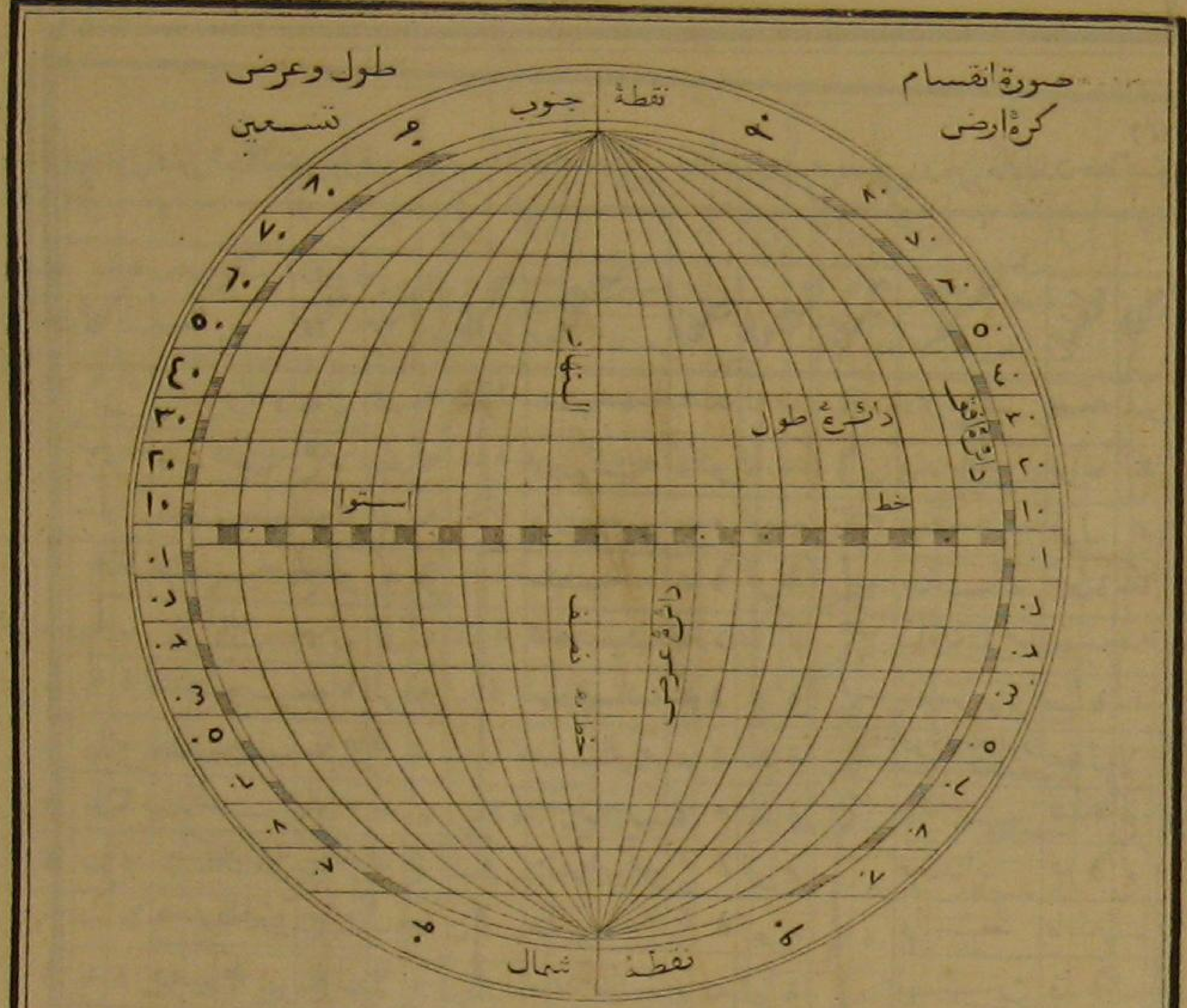
هر دم الله دین کشی ولیدر
بعد اسم اله و حمد و صلات
نسبت حکم رمزینه یتدم
حکما قولن اعتقاد ایده م
عقل ایله تجربه ایله بولمشلر
ییلده بر جانور خوییله روان
صکره طوشان نهنکله ییلاندر
اوتوز اوچ ییلده بر تداخلی وار
بیلمك استرسن اولدیغن سالی
واقع اولان سنین رومیدن ال
قاچ سنه قالسه فاره دن باشله

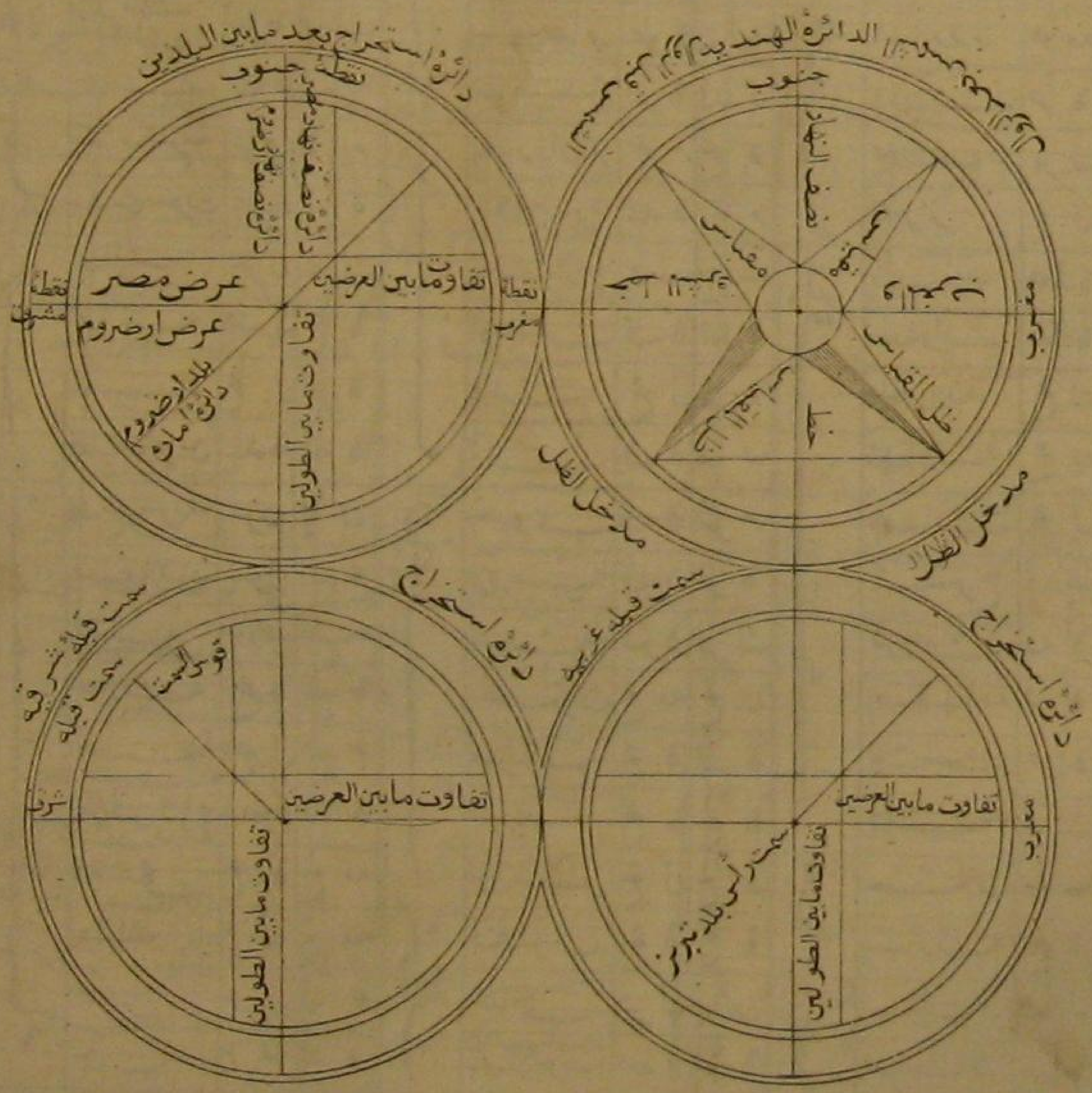
حمد لله دخی صلوة وسلام
سال ترك اولدی سکسان اوچ ابیات
جمله احکامی سالی ترکانی
همده کلی بلان دیوب کیدهم
سال ترکانکه دوری دائمدر
متصل اوله جمله خلق زمان
اندن آتدر غنمله میموندر
ایکی بیك التمش اوچده رومی ییل
اولسه آذارله بر محرم هم
نسبتی قنغی جانور حالی
اول اوچ سالی طرح قیل به نشاط
بر سنه هر برینه باغشله

قنق حیو انده اخر اولسه همان
دردای اورته سی دردآی آخری صای) سال شمیلدر چو نسبت حال
بو اسه برکیمسه طوغدیغی سالی
اوسط سالده چوق یاغشلق اوله
قیشی ییدر هم درازوهم سرما
زیرا اولور زیاده خوب خصال
اخر سالده طوغسه بدکردار
چوغ اولور هم صداعدن زاری
قیشی مشتد اولور دخی کوتاه
غیریلر ایشنه اولور مشغول
آخر سالده طوغسه پیوسته
خلقه دوشر عداوت ایله غضب
اختلاف ملوك اولور اوزمان
کشتی یه آفت ایره دریاده
اول ییلك اولنده طوغان اوشاق
آخرنده جبان وکاهل اولور
صلح ایله طوله هب زمین وزمان
یازی یازچار فصلی خوب ونکار
اوسطنده طوغان اولور یخشی
اوله حرب ایله فتنه‌لر بیدار
قیشی غایت دراز اولور هم سرد
احمق وبد کهر اولور بدکار
چون کاورنو بتیله سال ییلان
قحط اولوب هر کوکده غصه اولور
اوسطی طوغان اوله بداطوار
ایلیه جنك وحرب وفتنه ظهور
قیشی نرم ودراز اولور غایت
هم اولور پر محبت وحکمت
چونکه سال غنم کاور غمناك
خیر واحسانه سعی ایدن چوغ اولور
اوسطنده طوغاندر آسوده
چوغ اولور یان کسیجی هم پیرسز
قیشی غایت قصیر وصاوغ اوله
ایلك خندان وشاد اولور خوشخوی
سال مرغ اولسه خسته لك یوغ اوله
حامله زنلره ایره آفت
اوسطی موذی خلق اکا دشمان
هم عزیز اوله هم بهاسی کران
قیش خفیف اوله میوه‌لر هم اوجوز

اول ییلك حا کیدر اول حیوان
بیلنور طبع وخوی واحوالی
آخر سالده فتنه‌لر اویانر
فاره‌لر غله‌یی ایدر یغما
اول ییلك اوسطنده طوغسه ولد
اولور اول حسود وهم مکار
فتنه‌لردن ملول اولور غمناك
میوه‌لر هم صوغوقدن اوله تباه
اوسطنده طوغان اولور پرنور
کوکلی غملی اولور تنی خسته
ناسه چوق نقض عهد اولور پیشه
ایصران جانور چوغ اولور اول آن
قیشی قیصه زیاده صاوغ اوله
عالی همتلیدر یوزی یومشاق
چونکه طوشان ییلی اولور وسعت
خلق صحتله بوله امن وامان
اول سالده طوغسه مالی اولور
آخری کثر اوله هم وحشی
کندم وجو چوغ اوله هم ارزان
کیم زیان ایلیه اغجلره برد
اوسطنده طوغان حلیم اوله نرم
هر طعامك بهاسی اوله کران
اول سال طوغان اولور خاموش
آخری بدشکل اولور بدکار
صیفی خوش زرع وغله چوغ اوله بال
ایریشه میوه جنسنه آفت
اوسطی یخشی ایشلیدر خوشخوی
کشتیلر بحر ایچنده بوله هلاك
قیشی نرم ودراز اولور واقع
اخر اولور پلید وفرسوده
اول سنه خلقه چوق ستملر اولور
عنب آزدیشله بجیلر چوغ اوله
اوسطنده طوغارسه اولور حسود
غله ارزان ومیوه‌لر چوغ اوله
اول سال طوغانده حسن وجمال
آخریدر سخی سور مهمان
چوغ اولور موت وقتل انسانی
قیشده امن وامان اولور شب وروز

ییلدر اوچ فصل واولی دردآی
ابتدای حملدر اول سال
چون کاور سال فاره خوشلق اوله
جنك اولور نیچه‌لرده یوبانر
طوغسه مولود فی اوائل سال
دیدیلر اول بلا نجیدر خوبی بد
چون بقر سالی کاسه بیماری
چارپا نوعنه ایریشه هلاك
اول سالده طوغسه قیزیا اوغول
زیرك وخوبروی وهم مسرور
چونکه قپلان ییلی کاوربه تعب
پس دوشر جمله خوف وتشویشه
زلزله اوله بعض صحراده
کوزه‌لر نهرلر صویی چوغ اوله
اوسطنده طوغرسه کامل اولور
چوغ اولور میوه‌لره هر نعمت
خوش قیشی معتدل بهاری بهار
بدخوی اولور ولی وفالی اولور
چونکه ماهی ییلی کاور بسیار
کیم کثیر اوله برف ایله باران
اول ییلك اولی طوغان ناچار
آخری بدخوی اوله هم بی شرم
قیشی غایتله نرم وقیصه اولور
ییلکی سوزلری هم ایشلری خوش
چون کاور سال اسب باشر وشور
چارپایه ایریشه رنج وهلاك
اول سال طوغان چکر زحمت
آخری غملی بدخوی وبدکوی
حرب اولور سرعت ایله صلحی بولور
اولی سال طوغان اولور نافع
چونکه میمون ییلی کاور خیرسز
خسته‌لك اشترایله اسبی بولور
اول سال طوغان اولور بدروی
آخرنده طوغان اولوربی سود
قیشی نرم ودراز اولور غایت
اولور ازقسمتی فقیر الحال
چونکه ایت سالی کاسه غله ونان
همده دزد ومحیل وشیطانی
اول سالده طوغسه قیزیا اوغول

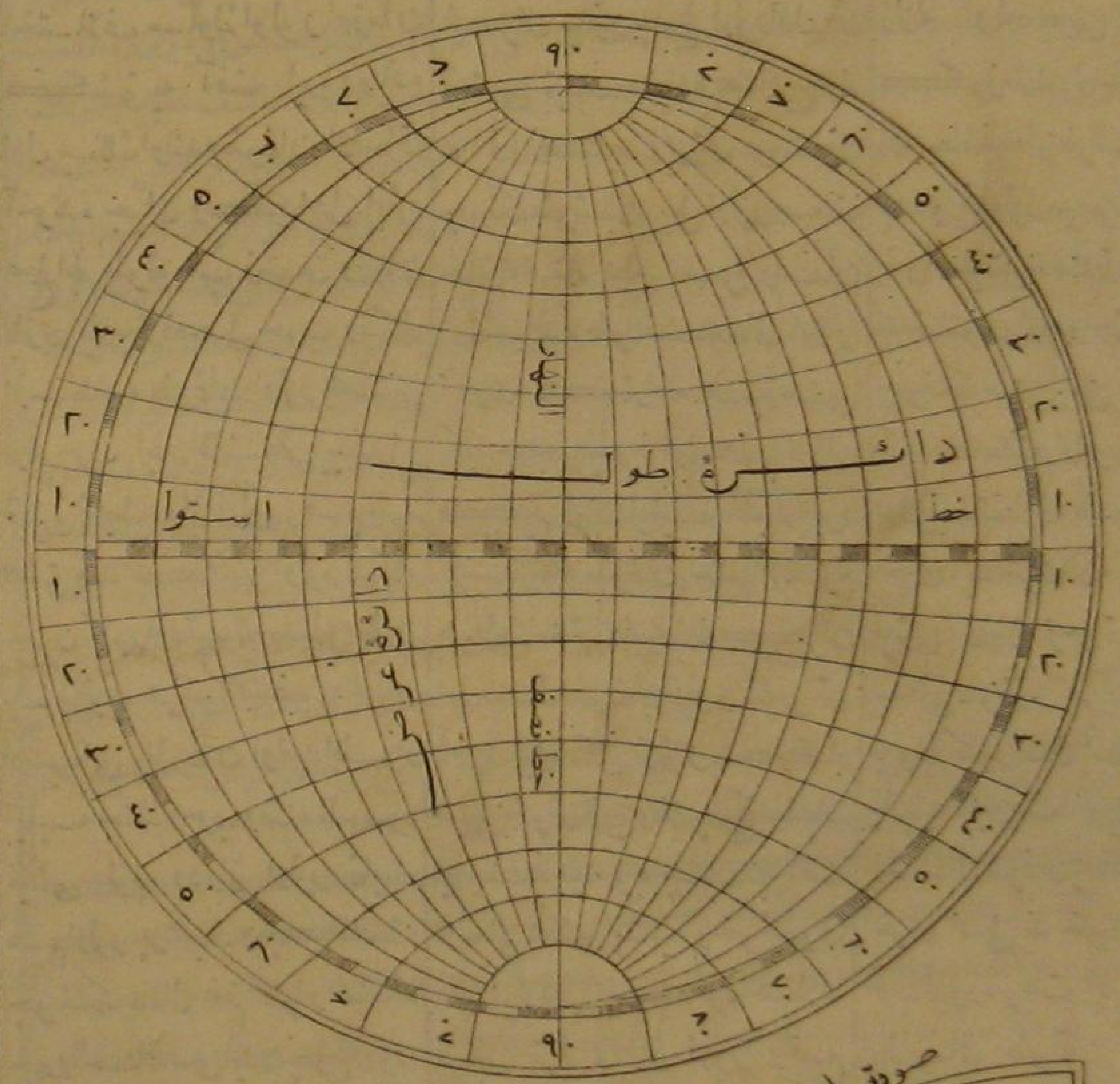

اوله بد كوى وهم حريص وا كول
چون كاورسال خولنه اولور خسته
واقع اولوب چوغ اوله جنك ومصاف
خلق يردن بره قونه وكوچه
اوله قيش نرم هم درازا وزمان
اوسطنده طوغارسه كاذب اولور*
خوش بوترتيب ايله ايدر دوران

اوسطنده طوغان ايدر غوغا
امير واعيان شهر پيوسته
چوغ اولور حنطه وشعير قليل
هم رعايا مشوش اوله قاچه
اول سالده طوغسه بر فرزند
آخرنده حليم وراغب اولور
خلقى فهم ايلد كسه اى حق

آخرنده قناعت ايده وفا
پادشاهلر ارالرنده خلاف
آفت ايلر طرويه هم تعجيل
چوغ اولورانده دزد وطراران
اولور اول تيزكوى وخويش پسند
هم اولور سال فاره دورزمان
ماسوايى بوغ اكه بول حق

اى عزيز معلوم اوله ونكه بومقامده فن هيئت قديمه يى بومقدار بيان ايله اكتفا قيلنوب طول وعرض بلدان ودوائر مرسومه سى تسطيح كره مقتضاسى اوزره تصوير اولنمشدر طول بلد محيط غربيده جزاير خالداتدن بالاختلاف وعرض بلد خط استوادن بالاتفاق اعتبار اولنوب ترتيب وتنظيم اولنمشدر

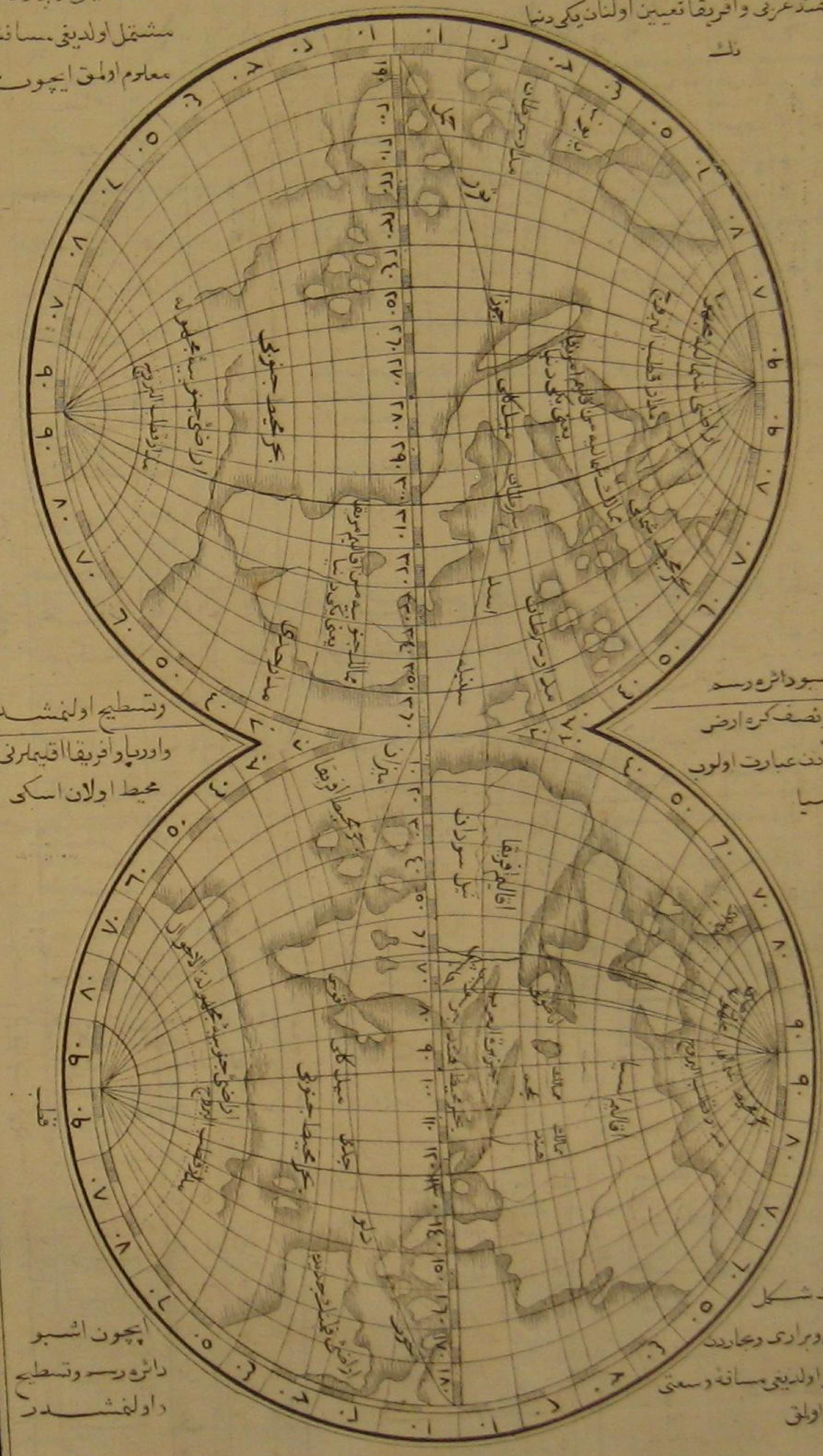

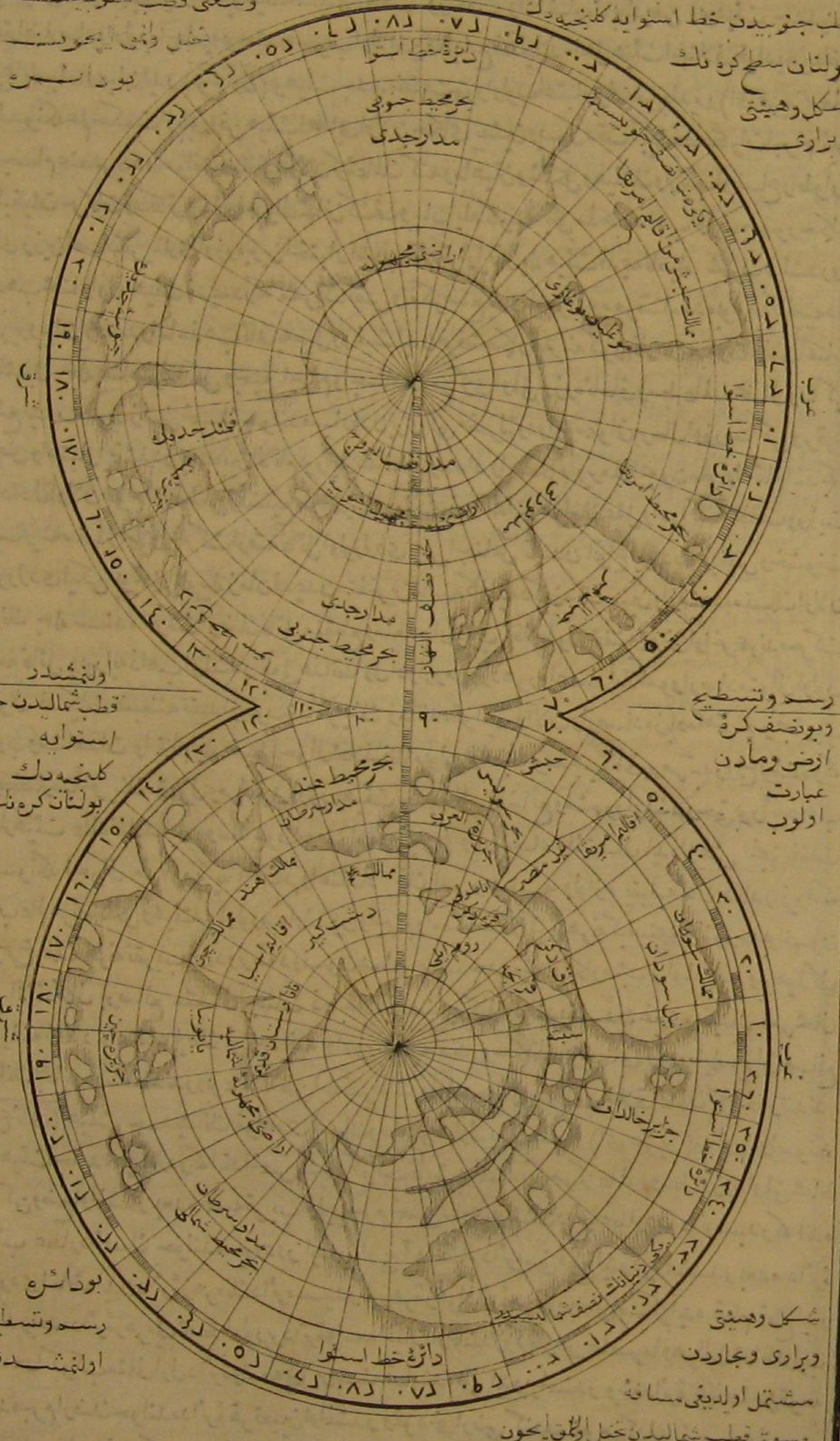
وارد

جدول اطوال البلاد المشهوره وعروضها مع ممالکها معلوم اولسونکه طول بلد محیط غربیدن جزایر خالداتدن خط استوایه

اقالیم	اسماء البلدان	الطول	العرض	اقالیم	اسماء البلدان	الطول	العرض	اقالیم	اسماء البلدان	الطول	العرض
مغرب اقصی	سوس اقصی	مه ل	ل ه	شام	حلب شهبا	عس ی	له ن	روس	دار ملک خزر	فه ک	سو ل
	فاس طنجه	ع ه	ل ه		انطاکیه	عا کو	له ل		دار ملک روس	فر ه	نح ه
	طرابلس مغرب	مه ه	ل ه	روم	طرسوس	سح م	لو مب	بلغار	سقسین	فو ل	مح ه
اندلس	قرطبه	لح لو	له ه		ملطیه	عا ه	لز ه		بلغار	ص ه	مط ل
	غرناطه دار ملک	نز ل	لز ل		قسطنطینیه	نط ن	ما ل		ماتین روس	صه مه	مه ه
	اشبیلیه	مه ه	لز ه		ارزنجان	عو ه	لح ه		سرمن رای	صا ه	مد ه
حبش	دار ملک حبش	سه م	ط ل		ارزن الروم	عز ه	لط ه	عراق عرب	کوفه مولود امام اعظم	عط ل	لا ل
نوبه	دارقله	لح م	ید ل		سیواس	عا م	لط ه		مداین	ف ه	لح ه
مصر	اسکندریه	سا ید	لا ح		جزیره ابن عمر	مح ه	لو م		بغداد	ف ه	لح که
	مصر قاهره	سح ل	ل ک	دیاربکر	رقه	مح ه	لو م		واسط	فا ل	ل ک
	دمیاط	سع ل	لا کح		ماردین	ع نه	لو ه		بصره	فد ه	ل ه
یمن	قلزم	سد ه	لط ل		نصیبین	عد ه	ل مه		عبادان	فد ل	ل ه
	دار ملک یمن	عز ه	ید ل		سنجار	عو ه	لو ه	فارس	شازور	فو نه	ل ه
حجاز	عمان	ود ه	ید ک		موصل	عر ه	لد ل		کازرون	فر ه	ط نه
	مکه مکرمه	عز ی	کا م	ارمن	امد دیاربکر	عج م	لح ه		فیروز اباد	فر ل	لح ی
	مدینه منوره	عه ک	کد ه		ملازجرد	عد ه	لح م		شیراز	مح ل	لط لو
نجد	طائف	عز ل	کا ک		اخلاط	عط ن	لح مه	عراق عجم	یزد	فط ه	ل ه
	یمامه	عا ل	ع ه		ارجیش	ف ه	لط ه		حلوان	فط ه	لد ه
	لحسا	لم ل	کد ه		وان	مح ل	ل ه		سهروند	مح ک	لو ه
	قطیف بحرین	عد ه	کد ه		آنی	ف ه	ما ن		نهاوند	مح نه	لو ه
شام	قدس شریف	سو د	لا ن	آذربیجان	خوی	فه ه	لز م		همدان	مح ل	لو ه
	عسقلان	سو ل	لا ع		رومیه	فد ن	لر ه		کرخ	فد مه	لد ه
	رمله	سو	ل ک		مرند	فو ه	لر ک		قزوین	فه ه	لر ه
	طبریه	سح ه	ل ه		نخجوان	مح نه	لح له		اصفهان	فو ه	لح ل
	صیدا	سح ل	ل م		مراغه	مح ه	ل ه		کاشان	فو ه	لد ه
	طرابلس شام	سط م	لد ه		تبریز	مح ه	لح ه		ری	فر ک	لط ل
	دمشق	ع ه	لج له		اردبیل	مح ل	لح ل	طبرستان	جیلان	فه ک	لر ه
	بعلبک	ع له	لج له	شروان	تفلیس	نح ه	مح ه		ساریه	مح ه	لر ه
	حمص	سا ل	له ه		شماخی	فر ل	م ن	جرجان	استراباد	فط ل	لو ن
	حما	ع مه	لد ن		باب الابواب	فط ه	مر ه		جرجان	ص ه	لو ه

اقالیم	اسماء البلدان	الطول	العرض	اقالیم	اسماء البلدان	الطول	العرض	اقالیم	اسماء البلدان	الطول	العرض
خراسان	بسطام	ع ه	لح نه	اناطولی	آق سرای	سح ه	لح ه	قریم	آق کرمان	ص ه	لو ه
	نیشابور	ع مه	لح مه		قره حصار	عد ه	لط ه		کفه	صو نه	مح ه
	طوس	ع مه	لد ه		قیصریه	عب ه	لط ه		ازاق	سه ه	مح ه
	زوزن	سی ل	له ه		آق شهر	سط ه	لط مه	فرنکستان	وندیک	لح ل	مه ه
	هرات	فط ل	لو ی		اماسیه	ع ه	م ه		روم پاپا	له ل	مس ه
	سرخس	صد ل	لو کا		صامسون	سط ه	م ع		جنویز	کط ه	مح ه
	فاراب	صد ه	لر ه		توقات	عا ه	لط ه		بودین	ر ل	مر ک
	بلخ	صح ل	له ک		قسطمونی	سه ه	م ع		پیچ	ف ه	مح ه
خوارزم	بدخشان	صد ک	لد ل		سینوب	سط ل	م له	اناطولی	قبرس	لط ح	له ه
	خوارزم	صح ه	لر ه		طرابزون	سو ه	ل ه		قونیه	سه ه	لح ه
	کان حسمکانی	فا ه	لر ه		بروسه	ند ه	ما ه	پورتقال	پورتقال	له ه	ن ه
ماوراء النهر	بخارا	فا ه	لو ل		بولی	سح ه	ما ه		مدینه یاجوج	مح که	مه م
	سمرقند	فد کد	لر ی		دیورک	سط ه	لط م		جزیره تونی	ک ه	مح ه
	نسف	صد ل	مس ر	روم ایلی	کلیبولی	س نه	ما ه	ممالک روس	دربند	عد ل	لو ه
	طراز	صه ه	ما لو		سلانیک	ند ل	م ن		کربای روس	صو ه	مح ه
	خجند	صد ل	لط ل		اوسکوب	ند ه	مس ه		قول الما	ص ه	لح ه
	کاشغر	فو ل	مد ه		صوفیه	نه ل	مه ه	ممالک کرمان	سرجان	صه ه	ل ه
ترکستان	ختن	فر ه	مس ه		سمندره	س ه	مح ل		نیرماشیر	صه ه	لا ه
	ختا	فی ه	صو ه		بلغراد	ع ه	مد ه		مرخ	مب	کط
	خان بالغ	قک ه	مو ه	اناطولی	ازنیق	سا ه	ما ه	ممالک لار	کبهرم	ص ه	کط ه
کرمان	هرموز	صه ه	که ه		مغنیسا	ع ه	لح ه	فارس	بیضا	مح ه	ل ه
	نرمشیر	صد ل	کط ن		تیره	لح ه	لر ل		مهرویان	فو ه	ل ه
مکران	مکران دار ملک	صح ه	کو له	روم ایلی	جزیره مدللی	نه ه	لط ل	عراق عجم	تستر	فر ه	لا ه
سند	منصوره سند	فه ه	کر م		جزیره رودوس	ند ل	لو ه		رطیب	فد ه	له ه
هندستان	سومنات	فو ه	یو ه		جزیره صاقز	نه ل	لح ه	قهستان	سلطانیه	فو ه	لط ه
	مولتان	فر له	کط م		ادرنه	مز ل	مب ه		ابهرم	فد ه	لر
	قندهار	فر م	لح ه		سلوری	بط ل	ما ع	شروان	جام	ص	لو ه
	قنوج	فه ن	کو له		یانبولی	ع ه	مس ه		طبس	صح ه	لح ه
	سرندیب	قل ه	ی ه		اتابولی	مر ه	ما ه	ارمن	روان	فر ه	لط ه
چین	تبت	فی ه	م ه		نیش	نو ل	مه ه		باکو	فه ه	ما ه
	کشمیر	مح ه	له ه		سلستره	س لر	مد ه		بدلیس	ف	لر
	لاهور	مح ه	لح ه		الاجه حصار	مر ه	ع ه		تمت البلدان		

بو نصف كرهٔ ارض وسادن عبارت اولوب
هند غربى وافريقا تعيين اولنان يكى دنيا
نك
شكل وهيئتى وبرارى وبحاردن
مشتمل اولديغى مسافه وسعتى
معلوم اولمق ايچون
اشبو دائره رسم
وبو نصف كرهٔ ارض
وسادن عبارت اولوب
آسيا
وتسطيح اولنمشدر
واوروپا وافريقا اقليملرنى
محيط اولان اسكى
دنيانك شكل
وهيئتى وبرارى وبحاردن
مشتمل اولديغى مسافه وسعتى
معلوم اولمق
ايچون اشبو
دائره رسم وتسطيح
داولنمشدر

بو نصف كرهٔ ارض وسادن عبارت اولوب
قطب جنوبيدن خط استوايه كلنجيه دك
بولنان سطح كره نك
شكل وهيئتى
وبرارى
وبحاردن مشتمل اولديغى مسافه
دائرهٔ خط استوا
بحر محيط جنوبى
مدار جدى
رسم وتسطيح
وبو نصف كرهٔ
ارض وسادن
عبارت
اولوب
اولنمشدر
قطب شماليدن خط
استوايه
كلنجيه دك
بولنان كره نك
بحر محيط هند
مدار سرطان
بو دائره
رسم وتسطيح
اولنمشدر
شكل وهيئتى
وبرارى وبحاردن
مشتمل اولديغى مسافه
وسعتى قطب شماليدن تخيل اولمق ايچون

(فصل تاسع) هیئت جدیده نك شهرت بولدیغی وقواعدی سهل ومختصر اولدیغی وارضك دورانیله حركت قیلدیغی ومحور ارضك محور عالمه موازی وقطب قطبنه محاذی اولدیغی واهل هیئت جدیده بونی اثبات قیلدیغی وكواكب سیاره نك بو هیئته نسبتله اقامت ورجعت واستقامت بولدیغی وبو هیئت جدیده یه اعتراضلر صادر اولوب جمله یه بو سمتدن جواب اولدیغی وطبایع فلكیاتده اهل هیئت اختلاف قیلدیغی طقوز نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) بو هیئت جدیده نك مشهور اولوب اعتبار بولدیغی بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه علم حكمت اربابی وفن هیئت اصحابی اولان حكمای پیشین وپسین دقت آیین كرات اجرام اثیریه واجسام عنصریه دن مؤلف وملفف اولان كرهٔ عالمك كنه وماهیتی وشكل وهیئتنی وترتیب اوضاع واطوارن وكیفیات حركات وسكناتن وسائر احوال نهانن كشف وبیان ایلدكلرنده ایكی مذهبه ذاهب اولوب جمهور حكمای رأی رزین اصابتقرینلری اوزره برین اختیار ایدوب انده قرارا ایتمكله هیئت قدیمه نامیله شهرت بولمشدر وبو مذهب مختار اول هیئت قدیمه در كه معرفت نفس وتفكر صنع باری ایچون بو معرفتنامه ده بو آرایه كلنجیه دك تحریر وبیان اولنمشدر اما مذهب ثانی یه میل ورغبت ایدن فرقهٔ حكما أیلرینه كوره ناردن عبارت اولان آفتاب عالمتابی جمله عناصرلك اكملی وجمیع اجرام واجساملك مركزی اولمق اوزره تا حاق وسط عالمده محاق وساكن وضع ایدوب طوب زمینی شمسك حولنده سیاره دن بری كبی متحرك ودوار وسمواتی برحال اوزره ساكن وبرقرار فرض واعتبار ایتمشلردر بعده بین الانام بو رایلرینه نظام وسداد واستحكام ویرمك ایچون سعی واهتمام ایتدكجه ساده دل اولان عوام انلره طعن وتشنیع طاشلرین اوررلردی زیرا كه انلر عوامك عقل وادراكنه مخالف ورؤیت ابصارینه مغایر اولان حركت ارضه قائل اولورلردی پس اجناس ناسدن انواع برودت وبغض وخشونت بولورلردی لیكن بو جمله ایله بیله زمان قدیمدن متاخرین ایامنه كلنجیه دكین سالك سنین وازمنه ده منسلك اولان قرونك جمله سنده حركت ارضك قائلی منقطع ومنعدم اولمیوب افلاطون خنشین دخی اواخر عمرنده حركت ارضه قائل وبو رأیه ذاهب اولمشدر فعلی هذا نطاول ادوار ومرور دهور واعصار ایله امور ارصاد متوالی اولوب احوال فلكیات ضبطنه تقید اولنوب متاخرینك زماننده قوانین وآلات وارصاده زیاده اهتمام وتجارب ایدوب ومشاهدات والتزام ایله ضبط احوال افلاك نظام بولور اولدقجه بو مذهب ثانی برمرتبه رواج بولمشدر كه اكثر متأخرینك مقبول ومرغوبی اولوب هیئت جدیده نامیله شائع ومشهور اولمشدر حتی بو رأیه ذاهب اولنلر هیئت عالمه تقلید ایله وسط بیوت وصوامعده چراغ ونار ایقاد واشتعال ایدرلر ایمش انجق غفلت اولنمسونكه احوال مرقومه یه اعتماد واعتقاد ایتمك امور دینیه ولوازم یقینیه دن دكلدر زیرا كه طوب عالم هرنه شكل وهیئتده اولورسه اولسون واجرام واجسامك تركیبی هرنه كیفیتده بولنورسه بولنسون وبو چرخ فلك هرنه تقریب ایله دونرسه دونسون همان عالمك حدوثنی انكاره مجال اولمدیغنه وبو هیاكل بدیع الاشكال بر صانع متعال جناب ذوالجلالك صنع پركمالی بولندیغندن غیری خیال امر محال اولدیغنه اعتماد واعتقاد ایتمك لوازم دینیه وامور یقینیه دندر وحكمانك بو جهانی وجوه ایله سیرانی صانع جهانك عجایب صنعتندندر وبو عالمه نه ظن ایله نظر اولنسه اول جهتله دورانی خلاق عالمك كمال قدرتندندر

(نوع ثانی) هیئت جدیده نك قواعدی آسان ومضبوط اولدیغی بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل هیئت جدیده دیمشلردر كه ابتدا شمس منیر بر كوكب ثابت بولنمشدر كه مركز عالمده وسط اوزره اولمق محاط وساكن وضع اولنمشدر بعده شمسه قریب اولوب جرم شمسی حاوی بولنان دائرهٔ عطاردك دائره سیدر كه انده كوكب عطارد شمسك حولنده سیر ودور ایدوب اوچ آیده تمام دائره سنی قطع ایدر كورنمشدر بعده دائرهٔ عطاردی احاطه ایدن دائرهٔ زهره نك دائره سیدر كه زهرهٔ زهرا دائرهٔ مرقومه سنی سكز آیده تمام قطع ایدر بولنمشدر بعده دائرهٔ زهره یی محیط اولور بر دائرهٔ واسعه اثبات اولنمشدر وكرهٔ ارض عنصر ماوهوا ایله محاط اولوب انلرله معا كوكب مثالی اول دائرهٔ واسعه یی بر سنه تمامنده طی ایدر بیلنمشدر وینه دائرهٔ عظیمهٔ مرقومه اوزرنده جرم ارضك حولنده دائرهٔ قمر تعیین اولنمشدر وقمر دخی ارضی كندینه مركز ایدینوب حولنده سیر ودور ایدوب بر آیده تمام كندی دائره سنی قطع ایدر بولنمشدر بعده دائرهٔ مریخ دائرهٔ عظیمهٔ ارضی محیط اولوب كوكب مریخ ایكی سنه یه قریب زمانده كندی دائره سنده بر دوره سنی تمام ایدر بولنمشدر بعده دائرهٔ مریخی

احاطه ایدن دائرهٔ مشتریدر كه كوكب مشتری اول دائرهٔ مخصوصه سنی اون ایكی سنه ده قطع ایدر مشاهده قیلنمشدر بعده دائرهٔ مشتری یی محیط اولان دائرهٔ زحلدر كه اول كوكب اول دائره سنی اوتوز سنه ده قطع ایدر حساب اولنمشدر وبو كواكبدن غیری دائرهٔ عظیمهٔ ارضده ذكر اولندیغی وجه اوزره قمر ارضی مركز ایدینوب حولنده سیر ودوران ایلدیكی مثالی درت كوكب مشتری یی وبش كوكب زحلی مركز ایدینوب دردی مشتری اطرافنده وبشی زحل حولنده جولان ودوران ایدر كورنمشدر وبو كواكب تسعه متأخرین زماننده رصد اولنمشدر واسماء جدیده ایله بونلره قمرجكلر تسمیه اولنمشدر وبو جمله دن صكره دوائر مرقومه نك جمله سنی محیط اولان فلك ثوابت سماء ذات البروجدن بیلنمشدر وانك تخن واسع الفضاسی لا یعد ولا یحصی كواكب ثوابتله مزین بولنمشدر وثوابت مرقومه دن هربری عظیم الجرم برشمس مانندی اولوب مركز عالمده موضوع ومحاط آفتاب عالمتابك بیان اولنان طور وطرزی اوزره ثوابتدن هربرینك جرمی حولنده نیچه كواكب سیاره جولان ودوران اوزره اولدقلری رصد اوزره بیلنمشدر وبو مذهبه كوره هیئت عالمی تخییل ایچون وضع اولنان اشكال ودوائر بو فصلك ختامنه تأخیر اولنمشدر

(نوع ثالث) آفتابك حولنده ارضك كیفیت جولان ودورانن بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل هیئت جدیده دیمشلردر كه اولا كرهٔ ارض كندی دائرهٔ عظیمه سی اوزرنده حركتیله غربدن شرقه حركت ایدوب دائرهٔ بروجی بهر یوم ترتیب اوزره قطع ایدرك حرج ایله كیدوب سنه تمامنده اول دائرهٔ عظیمه سنی تماما بركره دور ایدر بلنمشدر وثانیا ارض اول حركت سنویه سندن ماعداسنه غربدن شرقه كندی محوری اوزرنده حركت وضعیه ایله دور ایدوب بهر یوم یكرمی درت ساعتده بر دوره سنی تمام ایدر حساب اولنمشدر وایل ونهارك تبدلی راست ارضك بو حركت یومیه سندن بولنمشدر فعلی هذا ارض حركت یومیه سیله غربدن شرقه حركت ایلدیكندن بزه نسبت شمس وجمله كواكب حركت یومیه ایله شرقدن غربه حركت ایدر كورنمشدر وارضك بو ایكی حركتنك مثالی بودر كه بر كرهٔ مجسمهٔ صحیحة الاستداره بر صحرای مستوی السطحده القا اولنوب مدحرج فرض اولنسه اول كرهٔ مدحرجه اول صحرای مستوینك طولا میدانینی تماما طی ایدنجیه دك كندی محوری اوزره حركت وضعیه سیله دور ایدوب طولا نمدن خالی اولمدیغی كبی كرهٔ ارض دخی كندی دائرهٔ عظیمه سنده غربدن شرقه حركت وسیر ایله فلك بروجك میدانینی تماما قطع ایدنجیه دك كندی مركزی حولنده كندی محوری اوزره دونوب مدام طولا نور بولنمشدر چونكه ارض شمس ایله فلك بروج آره سنده واقع بیلنمشدر پس ارض بروجك برینه محاذات ایلسه لاجرم اول وقتده شمس اول بروجك مقابلی اولان برجه كاور كورنمشدر مثلا ارض حمل ایله شمس آره سنده بولنوب محاذات حملده ایكن البته شمس انك مقابلی اولان میزانده بولنمشدر كذلك ارض سرطانده اولدقده یعنی محاذات سرطانه كلدكده البتده اول حینده شمس مقابلی سرطان اولان جدی برجنده مشاهده اولنمشدر والحاصل ارض بروج شمالیه نك برینه محاذات ایدر اولدقجه البته اول اثناده شمس دخی بروج شمالیه نك مقابلی بولنان بروج جنوبیه نك برنده كورنمشدر وعكسی دخی بو كا قیاس ایله بیلنمشدر وشمسك بروج شمالیه ده سكز طقوز كون قدر زیاده زمان اكلنمسی ارضك بروج جنوبیه ده اول قدر زمان عوق اولمسندن بولنمشدر زیرا كه ارض بروج جنوبیه محاذاتندن حركت ایدركن دائرهٔ سنویه سنی برمقدار توسیع ایتمكله دائره سنك نصف جنوبیسنده زیاده جه مكث ایتمك لازم كاور بیلنمشدر والله اعلم بحقیقة الحال

(نوع رابع) كرهٔ ارضك محوری دائرهٔ سنویه سنك اوزرنده معدل نهارك محورینه موازی وقطبلری قطبلرینه محاذی اولدیغی وانكله ساعات ایل ونهار مختلف اولوب فصول اربعه نك تغیر بولدیغی بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل هیئت جدیده دیمشلردر كه كرهٔ ارضك محوری دائرهٔ سنویه سنك اوزرنده كندی نفسنه ومعدل نهارك یعنی عالمك محورینه موازی وقطبلری قطبلرینه محاذی وضع اولنمشدر ومنطقهٔ ارض اولان خط استوا دائرهٔ سنویه سیله معدل نهارك سطحندن جنوب وشمالده بولنمشدر لیكن اگر محور ارض دائره سی محوری كبی دائرهٔ بروجك محورینه موازی بولنسه ایدی دائما هر یرده ایل ونهار برابر اولوب اصلا بر وقتده وهیچ بر مكانده فصول اربعه نك تبدل وتعاقبی اولمزدی پس ارضك دائره سنك محوری عالمك محورینه موازی اولمیوب دائرهٔ محورك بروجی كبی یكرمی اوچ بچق درجه تباعد

ایلر بولنمشدر وسطح معدله بروجهله میل ایدر بلنمشدرکه انکله التمش التی بچق درجه زاویه‌سنی احداث ایدر
بولنمشدر چونکه ارض محور عالمه فرض اولنسان موازاتنی دائما حفظ ایده رك هر آنده فلك بروجك
برمحسوس ومخصوص اولان طرفنه متوجه اوله رق متحول کورنمشدر پس البته ارض اول حرکت
سنویه سیله اطراف شمسی دور ایدر اولدقجه تعاکس فصول ازمنهٔ معینه‌ده رجعت وعودت ایدوب تجربه
قیلنمشدر وبونك شکل مسطحنده تخیل قیلنوب اویله فرض اولنمشدرکه فلك ثوابت (ب ج د ی) دائره‌سی
اولوب ارضك دائرهٔ سنویه‌سی (و ك ا ه) دائره‌سی اولوب انك تا حاق وسطنده شمس وضع اولنمشدر پس مثلا
فصل صیف اولدقده یعنی ارض جدی برجنه محاذی اولوب شمس انك مقابلی اولان برج سرطانده کورندکده
ارض نقطه‌سنده وضع اولنوب ارضك محوری اولان (س م) خطی محور عالمه موازی قیلنمشدر ویکرمی
اوج بچق درجه دائرهٔ بروجك محورندن تباعد ایدوب ارضك دائرهٔ سنویه‌سنك سطحنه التمش التی بچق درجه
سنده که (و ك ه) زاویه‌سی عندنده میل ایدر بولنمشدر پس بو صورتده شعاع شمس ارضه عمودا اولمق اوزره واصل
اولور کورنمشدر لکن مرکز شمسدن مرکز ارضه خروج ایدن شعاع سطح ارضه دائرهٔ معدل ارضیده وصول
بولمیوب بلکه مدار سرطانده یکرمی اوج بچق درجه دائرهٔ معدل نهاردن قطب شمالی سمتنه طوغری بعید
اولمق اوزره واصل اولور بیلنمشدر وبو علتدن آفتاب عالمتاب ارضك نصف شمالیسنی بتمامه تنویر ایدوب بروج
شمالیه‌ده کورینور اولدقجه قطب جنوبی طرفنده بردرجه قدر ارضی ترك ایدر بولنمشدر بعده ارض ابتدای
فصل خزانده (ا) نقطه‌سنه انتقال ایلدکده محور ارض اولان (س م) خطی کندی نفسنه ومحور عالمه
موازات اوزره فرض اولنمشدر وبو حینده ارض اول حمله محاذی بولنوب شمس انك مقابلی اولان میزانده
کورنمکله مرکز شمسدن مرکز ارضه خروج ایدن شعاع که محور عالمه عمودا اولور بولنمشدر اول سطح ارضه دائرهٔ
معدلك ابتدای برج میزان اعتبار اولنان نقطه‌سندن واصل اولور مشاهده اولنمشدر وایکی یله قطبك
طرفلرنده اولان ارضه مساوات اوزره منبسط اولور بلنمشدر بعده ابتدای فصل شتا ایرشوب ارض (ه) نقطه‌سنه
کلدیکی حینده هم (س م) محورینك موازاتی کما کان حالی اوزره قالوب شعاع شمس مدار جدی ارضیده عمودا
سطح ارضه واصل اولمغله کرهٔ ارضك نصف جنوبیسنی بتمامه تنویر ایدوب قطب شمالی جانبنده بردرجه ارضی
ترك ایدر مشاهده اولنمشدر بعده ابتدای فصل بهارده ارض حرکت سنویه سیله و نقطه‌سنه وارد قده یعنی ابتدای
میزانه واصل اولدقده شمس اول وقتده حملده کورنمشدر پس مرکز شمسدن مرکز ارضه خروج ایدن شعاع سطح
ارضه معدل نهارك ابتدای حملده واقع اولان نقطه‌سنه واصل اولور بولنمشدر وبو صورتده ینه ایکی یله قطبك
طرفلرینه مساوات اوزره نورپاش اولور بیلنمشدر لیکن بو تقدیرجه ارضك منور سمتی شمسه متوجه بولنمغله
بزلره ظاهر اولمز زیرا که برخارج شکل مرسومده بولنمشلردر پس هیئت جدیدیه کوره لیل ونهارك تعاقب
وامتدادی وفصول اربعه‌نك تبدل واختلافی وایکی قطب التنده عرض تسعینك لیل ونهاری بو طریق ایله
بیلنمشدر والله اعلم (نوع خامس) هیئت جدیده‌نك قواعدی رسوخ بولوب معتبر اولدیغنی بیلدیرر * ای عزیز
معلوم اولسونکه اهل هیئت جدیده دیمشلردرکه ارضك دائرهٔ سنویه‌سنه محاذی بولنان فلك ثوابتك مثلا (ب ج
نقطه‌سنه یاخود (د ی) قطعه‌سی بزه غایت بعید اولدیغندن بر نقطه قدر کورنمشدر پس بوندن البته لازم
کلورکه محور ارض کندی دائرهٔ سنویه‌سنك هر قنغی نقطه‌سنده بولنورسه فلك ثوابتك دائما بعینه بر نقطه‌سنه
متوجه اولمش کورینه وارتفاع قطب ارضی دائما بعینه برجانبه وفرق رأسمزده اولان بعینه بر کوکبه
وبرمقداره نظر ایله ظاهر اولمش بوانه کرچه ارض فی الحقیقة فلك بروجده یعنی کندی دائرهٔ سنویه‌سنده
بولنسان حرکت سنویه‌سیله کاه اوکوکبه کاه بوکوکبه وکاه جنوبه وکاه شماله زیاده قریب اولورسه‌ده حال
بوکیم بزدن بك بعید اولان فلك ثوابته نسبتله ارضك دائرهٔ سنویه‌سی انجق بر نقطه قدر کلمشدر پس ارضك فلك
ثوابتدن بعد وقربی فرق اولنمز اولمشدر وقوت وقدرت الهیه‌ده نهایت تعیین ایتمکله جسارت ایدنلرین
عندنده امر مزبور زیاده سیله بعید وغریب ایسه‌ده امعان نظر برله ملاحظه اولنسه فی نفس الامر مستبعد
دکلدر وبو هیئت جدیده‌نك اقتضاسی اولان حرکت ارضی استبعاد ایدوب قبول ایتمینلره فکر وملاحظه
لازمدرکه هیئت قدیمه‌نك دخی بوندن زیاده نیجه اموری استبعاد اولنور بلنمشدر جملدن بری محركك اولك

یعنی فلك اعظمك کمال وسعت وعظمتیله اول عجیب وغریب سرعتیدرکه انکله هر یوم شرقدن غربه اولان
دورنی تکمیل ایدر بلنمشدر وبری دخی فلك اعظمك یکرمی درت ساعت مدتنده کندی درونده محاط اولان
افلاکك حرکتلری وحرکتلرنده بولنان سرعتلریدرکه هر بری فلك اعظمه مخالفت ایده رك کندی طبیعتلری
مقتضاسنجه غربدن شرقه حرکت ایلرکن ینه فلك اعظمه تبعیتله هر یوم شرقدن غربه برکره حرکت
دوریه‌لرین تمام ایدرلر دینلمشدر حال بوکیم برتفنك قورشونی سیرنده بولنسان سرعتدن اول حرکت یومیه ایله
محركك اولك منطقه‌سنده اولان سرعت اوچیوز بیك قات زیاده وشدید اولمق لازمدرکه تا کیم مدت مزبوره‌ده
بردوره‌سن تکمیل ایتمك ممکن اوله پس اول جرمی کبیر اولوب سطح محدبنك شکلی هنوز معلوم اولمیان فلك
اعظمك ودرونده بولنان افلاك عظامك کندیلرینه نسبتله برحبه وبر نقطه قدر اولان ارضك حولنده
دوران وطیران ایتملرندن بو شکل کری اولوب حرکته زیاده مستعد اولان جرم صغیر ارضك شمس عظیم اطرافنی
سنه‌ده برکره دوران ایتمسی فی چوق مرتبه آسان ولایق اولوب حقیقت حاله مطابق ونفس امره موافق کاوب
عقل سلیمه یقین اولمشدر وکرهٔ ارض اول دائرهٔ سنویه‌سنده حرکت ایدر اولدقجه محوری موازات مذکوره‌سنی
حفظ ایدردیلدیکی اویله دیمك دکلدر محور ارض اصلا بر وقتده وهیچ برجهتله وضعنی تبدیل ایتمیه
زیرا که محور ارض بردخی بغایت بطی اولان حرکتله برکونه متصف اولورکه یکرمی بش بیك وسکز
یوز اون التی سنه شمسیه‌ده فلك بروجك حولنده بر دائره رسم ایدر بولنمشدر وارضك بو حرکتندن لازم
کلورکه دائرهٔ منطقهٔ بروج ایله دائرهٔ معدل نهارك محل تقاطعلری که نقطهٔ مساوات لیل ونهار بولنمشدر اول
ایکی نقطهٔ خلاف توالی بروج اوزره یعنی شرقدن غربه انتقال ایدرلر وبو حرکته انکیچون تقدم مساوات لیل
ونهار اطلاق اولنمشدر پس کواکب ثوابتك توالی بروج اوزره یعنی غربدن شرقه اولان حرکتلرینك ظاهر اولمسی
و نقطهٔ مساوات لیل ونهاردن شرقه طوغری بولنان بعدلرینك ازدیاد بولمسی ارضك بو حرکتندن نشئت
ایدر بلنمشدر وارضك بو حرکتی نسق واحد اوزره اولمیوب مشوش بولنمشدر زیرا که ثوابتك توالی بروج اوزره
بولنان حرکتلری کاه یوزسنه‌ده بر درجه وکاه یتمش سنه‌ده بر درجه وکاه التمش التی سنه‌ده بر درجه مقداری
معاینه قیلنمشدر پس محور ارض شمالدن جنوبه وجنوبدن شماله یالکز یکرمی درت دقیقه مقداری حرکت
ایدر بولنمشدر اویله که محور ارضك طرفی بو مقوله بوکان وصارمشق حرکتله بر بوکان وصارمشق دائره احداث ایدر
تخیل وفرض اولنمشدر والله اعلم بحقیقة الحال * نوع سادس * هیئت جدیده‌یه نسبتله خمسهٔ متحیرهٔ سیاره‌نك
کیفیت بطؤ واقامتن وماهیت رجعت واستقامتن بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت جدیده
دیمشلردرکه کواکب سیاره‌دن خمسهٔ متحیره‌ده بولنان بطؤ واقامت ورجوع واستقامت بو رأی جدیده کوره
فلك تدویره محتاج اولمیوب سهولتله بیلنمشدر زیرا که خمسهٔ متحیره‌نك اقامت ورجعت کبی احوال مختلفه‌سی
انجق بزم ارض متحرکه‌ده بولنوب کواکب مذکوره‌یه ناظر اولدیغمزدن انلر بزه کاه بطؤ ایله وکاه اقامت ایله
وکاه رجعت ایله متصف کورنمشدر والا فرضا مرکز عالم اولان شمس اوزرنده بولنمش اولیدق ابصارمزه بو مقوله
خیالات اصلا کورنمز اولوردی زیرا که انلرك حرکات ودورانی متشابه ویکسان بولنمشدر نته کیم مقدمجه بیان
اولنمشدرکه عطارد ایله زهره شمسك حولنده اولان دائره‌لرینی ارضدن مقدم قطع ایدرلر وارض دخی حول
شمسده بولنان دائرهٔ سنویه‌سنی کواکب ثلاثهٔ باقیه‌دن یعنی مریخ ومشتری وزحلدن مقدم طی ایدر
وبو علتدندرکه عطارد ایله زهره کاهجه شمس ارض آره‌سنده وارض ینه شمس ایله کواکب ثلاثه میاننده واقع
اولورلر اما ثلاثهٔ علویه‌نك بیاننده فرض ایده‌رزکه شکل مسطحنده شمس الف نقطه‌سنده اولسون وارضك
دائرهٔ سنویه‌سی ب ه ع ج ت ل دائره‌سی اولسون مثلا دائرهٔ مریخ دخی ط د ق ر ی ب دائره‌سی
اولسونکه مریخ بو دائره‌نك برقوسنی قطع ایدنجیه‌دك ارض کندی دائره‌سنده اولان دورنی تمام ایدر وبعده
فلك ثوابت م ف ك ن دائره‌سی اولسون پس امدی دیرزکه ارض ل نقطه‌سنده ومریخ ط نقطه‌سنده
بولندقلری وقتده کوکب مریخ دائرهٔ ثوابتدن م نقطه‌سنده کورینور بعده ارض ل نقطه‌سندن ب
نقطه‌سنه وکوکب دخی ط نقطه‌سندن د نقطه‌سنه انتقال ایتسونلر اویله که ارض کوکب ایله شمس آره‌سندن
قریب اولمق اوزره انتقال ایدر وبو وقتده کوکب دائرهٔ ثوابتدن لا نقطه‌سنده معاینه اولنور پس بو صورتده

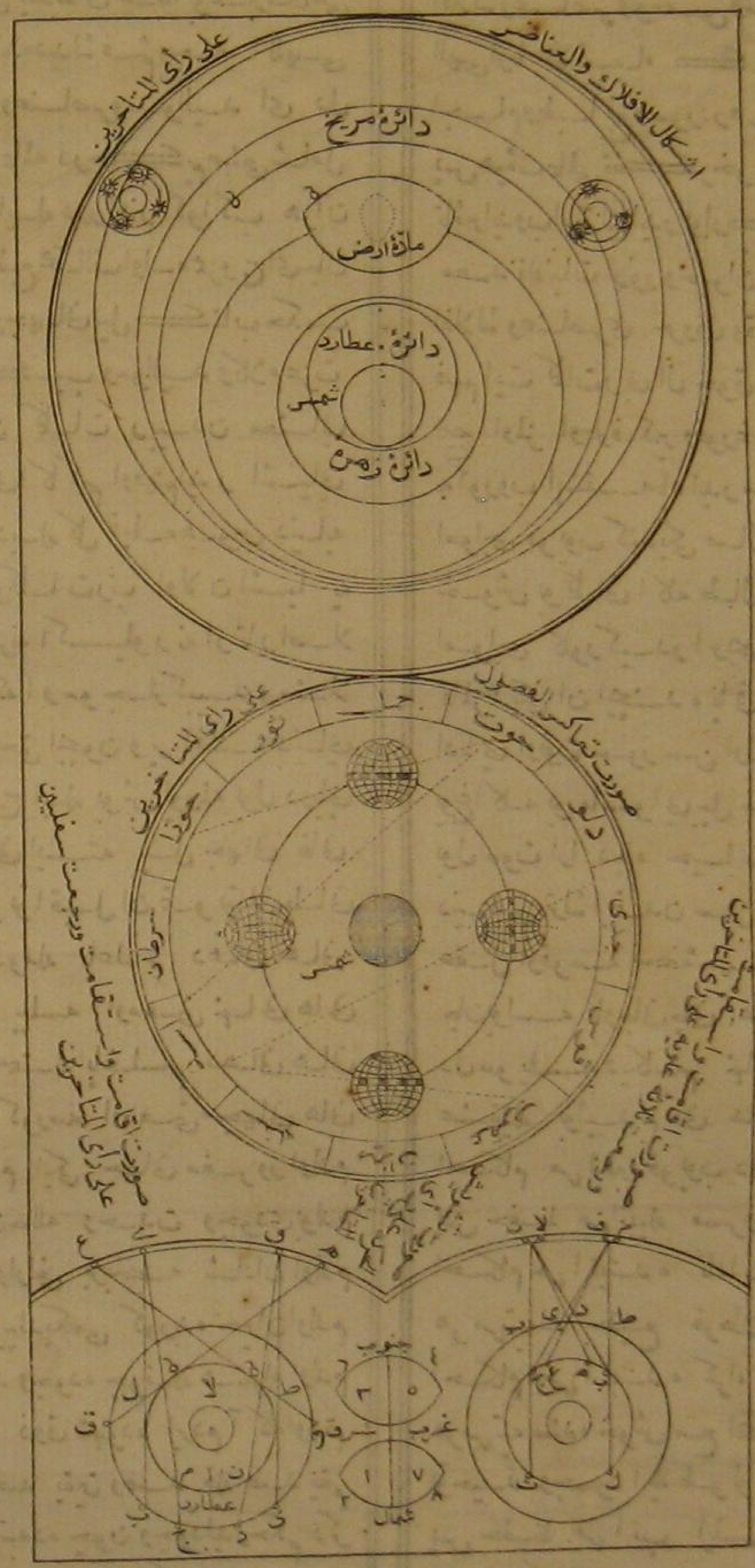
بروجك ترتيبنه كوره اولان حركتنك م نقطه سندن لا نقطه سنه تعجيل ايتمسى مشاهده اولنوب سرعت
واستقامت دينلور بعده چونكم ارض ب نقطه سندن ه نقطه سنه وكوكب د نقط سندن (ق)
نقطه سنه وارربو حينده بنه لا نقطه سنده محسوس اولوب بطؤ واقامت اولى حاصل اولور بعده ارض ع
نقطه سنه وكوكب ر نقطه سنه واردقلرنده اول وقت بنه كوكب ف نقطه سنده بولنور پس ترتيب بروجك
خلافنه رجعت ايتمش كورينور البته بو صورتده اولان حالنه رجعت تسميه اولنور بعده ارض ج نقطه سنه
وكوكب ى نقطه سنه واصل اولدقلرنده بو حينده بنه كوكب ف نقطه سنده مبصر اولوب اقامت ثانيه
وبطؤ ثانى حاصل اولور بعده ارضك ت نقطه سنه وكوكب دخى ب نقطه سنه انتقال ايلدكارنده كوكب
ن نقطه سنده كورينور ترتيب بروج اوزره حركت ايدر بولنور كه استقامت وسرعت دينلور فعلى هذا مشترى
وزحلك استقامت واقامت ورجعتلرى يعنى اقبال وسكون وادبارلرى بو منوال اوزره بلنور واما سفليين كه
عطارد له زهره در بو ايكيسى شمسه ارضدن زياده قريب اولمغله كندى دائره لرينى ارضدن اسرع قطع
ايلدكارندن ارض ايله شمس ارهسنده توسط ايدوب كاه سرعت واستقامت وكاه بطؤ واقامت وكاهيجه دخى
رجعت ايدر كورينورلر امدى فرض ايده رز كه ارض كندى دائره سنده اولان ت ب ج د ى ف قوسنى
قطع ايدنجيه دك مثلا عطارد كندى ل لم ن ط دائره سنى تماميله طى ايدر پس ديرز كه ارض ت
نقطه سنده وكوكب عطارد ل نقطه سنده اولنجه البته عطارد دائرهٔ ثوابتدن ه نقطه سنده كورينور
بعده ارض ب نقطه سنه وكوكب ل نقطه سنه واردقده بو وقتده كوكب دائرهٔ ثوابتدن ب نقطه سنده
نمايان اولور پس بو صورتده توالى بروج اوزره كورينن حركت عاجله سنه سرعت واستقامت دينلور چونكه ارض
ج نقطه سنه وكوكب م نقطه سنه واصل اولدقلرنده بنه كوكب ب نقطه سنده كورينور البته بو حالده
بطؤ واقامت اولى حاصل اولور بعده ارض د نقطه سنه وكوكب ن نقطه سنه واردقلرنده بو حينده كوكب
دائرهٔ ثوابتدن ق نقطه سنده مشاهده اولنور البته بو وقتده ترتيب بروجك خلافنجه رجعت ايدر كورينور
پس بو صورتده بولنان حالنه رجعت تسميه اولنور بعده ارض ى نقطه سنه وكوكب ط نقطه سنه واصل
اولنجق كوكب بنه ق نقطه سنده محسوس اولوب اقامت ثانيه بطؤ ايله حاصل اولور بعده ارض ف نقطه سنه
وكوكب بنه ل نقطه سنه ايرشنجه بو حالده كوكبك كنديسى دائرهٔ ثوابتدن ع نقطه سنده كورينور
چونكه بو اثناده بنه توالى بروج اوزره حركت ايدر بولنور پس بو حاله استقامت وسرعت دينلور وبو تفصيل
كه عطارد حقنده تصوير اولنمشدر زهره حقنده دخى بعينه هم جارى بلنمشدر انجق فرقى بودر كه بو تبدلات انده
بطيجه بولنمشدر زيرا كه زهره عطارددن زياده زمانده كندى دائره سنى طى ايدر كورنمشدرنته كيم بالاده بيان
اولنمشدر وبو فصلده تحرير اولنان تفصيل وتقرير بو هيئت جديده يه بلكه بك قديمه يه نمونه اولمغله كفايت
ايتمكله امدى بو مذهبه توجه ايدن اسوله واجوبه تحريرينه مباشرت قيلنمشدر (نوع سابع) بو هيئت جديده
اهلنه توجه ايدن اسؤله واجوبه يى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت جديده يه استناداً اصول
دين ورصد وهيئته متعلق اولان قوانين ايله ابتدا بويله اعتراض اولنمشدر كه بو رأى جديد تعبير اولنان
تخيلات كتب سماويه نك فى چوق منطوقاتنه مخالفدر وهر شى كه حالى وشانى بويله اوله اصلا بر وجهله
كنديسنه رغبت والتفات اولنمغه حقيق وشايسته دكلدر امدى بو رأى جديد تعبير بولنان تخيلاته دخى اصلا
بر وجهله رغبت والتفات اولنمق لايق وسزادكلدر جوابنى دخى كبراده ترديد ايده رك بويله ويرمشلردر كه نفس
الامر اولمق اوزره رغبت والتفات اولنمغه حقيق وشايسته دكلدر دينلورسه هر نه قدر كه مسلم اولورسه ده قطعا
فائده سى يوقدر وفرضى اولديغى اعتبار يله ده اصلا رغبت والتفاته لايق وسزادكلدر دينلورسه ممنوعدر
وصغراده هم تكلم ايده رك بو منوال اوزره جواب ايتمشلردر كه ارض بو هيئت جديده يه كوره دخى حد ذاتنده
حركت ايله متصف اولميوب حقيقتده متحرك اولان كنديسى يعنى ارضى احاطه ايلين اول ماده لينه دن اولان
كردابدرزيرا كه ارض اول كردابى اولان ماده لينه نك اجزا معينه سى ميانده دائما محاط اولوب همان داخل
سفينه اولان كيمسنه نك سفينه ايچنده ساكن اولديغى كبى ارض دخى ذكر اولنان ماده لينه نك اجزاء معينه سى
ايچنده دائما ساكن اولور وبر دخى بو طرز ايله جواب ويرلشدر كه امور دينيه وخلقيه يه متعلق اولمدقلرى تقديرده

مجرد رؤيتمزه كوره فى چوق احكام كتب سماويه ده ايراد اولنمشدر از جمله توراتده قمره بيوك سراج تسميه
اولنديغى واردر مع هذا كه واقعه نظر ايدر اولديغمزده قمر كواكب سائره دن اصغر اولديغندن غيرى نورينى
دخى شمسدن اخذ ايدر بولنمشدر وبر دخى ارض دائما ساكندر حكمى كه مجادلات توراتده شرح اولنمشدر
مقصود اولان معناايله حق وكرچكدر زيرا كه بو سوزك اول محلده ابتداسى بويله در كه تكوينك برى كيدر
وبرى كلور بويله اولنجه تمام كلام بودر كه ارض دائما ساكندر پس قرينهٔ سباق وسياق ايله ارض دائما
ساكندر ديمك ارض دائما بعينه باقى قالوب من حيث المجموع تبدل وانقلابدن مبرادر هر نه قدر كه بعضا
كنديسندن فى الجمله كون وفساد واقع اولورسه ده ديمكدر وكتب سائره نك منطوقى بو معنايه ارجاع اولنمشدر
زيرا كه ارض مجموع اعتبار يله اصلا نه طاغيلور ونه بر كونه فسادى قبول ايدر ديو جواب ايتمشلردر
وبوندنصكره قوانين رصد وهيئته استناد وتشبث ايله بو مذهب اهلنه اعتراضات اولنمشدر كه اكر
ارض مركز عالمدن بعيد اولوب كندى دائرهٔ سنويه سنده حركت ايدر اولسه ايدى مثلا قطب شماليلنك
ارتفاعى هر زمان بر اسلوب اوزره قالمزدى وسمت رأسمزده بولنان كواكب دائما ظاهر اولمزدى وهر وقتده
فلك ثوابتك بر نصف معينى بزه مقابل كلمزدى واوج ايله حضيض دخى بو منوال اوزره تعين بولمزدى
وبونلرك جوابلرى دخى بويله اولمشدر كه ارض منوال محرر اوزره حركت ايتديكى تقديرجه بنه قطب
شماليلنك ارتفاعى هر زمان بر اسلوب اوزره اولوب وسمت رأسمزده بولنان كوكب دائما ظاهر اولور وكرهٔ فلكك
بر معين نصفى يعنى بروج ستهٔ معينه سى تماميله هر وقتده بزه مقابل كوب منظورمز اولور شو قدر
واردر كه دائما ارضك بر معين قطعه سنده ثبات واقامتمز شرط ولازم كلور چونكه مقدما ديديكمز كبى فلك
ثوابت بزدن اولقدر بعيددر كه اكا نسبتله ارضك دائرهٔ عظيمهٔ سنويه سى بر نقطه قدر كورينور وچونكه
محور ارض محور عالم ايله دائما موازيده بولنور پس احكام ثلاثهٔ مذكوره يه دائما ارضك بر معين قطعه سنده
اثبات واقامتده اولممز انكچون شرط اولنمشدر كه قطب شماليلنك دائما نجم واحد اوزره اولان ارتفاعى بزم
رؤيتمزه كوره بولنمشدر وارضك دائما بر معين موضعنده اولديغمز زمانده برقراره كورنمشدر يعنى شرط
مذكور بزم ايچون بولنان افق معينى وفوق رأسمزده اولان نقطهٔ معينه يى غائب وتبديل ايلديكمز وقتده
بولنمشدر زيرا كه مثلا شمالدن جنوبه طوغرى ويا جنوبدن شماله طوغرى كرهٔ ارض اوزرنده حركت
ايدوب مكان معينمزى وسمت رأسمزده بولنان نقطهٔ معينه يى تبديل ايلديكمز زمانده البته بزه فلكك بر بشقه
قطعه سى ظاهر اولور كه مقدما انى بر اصلا كورمزدك واكا بدل مقدما كوزو اولديغمز قطعه سى بزه بالكليه
مختفى اولور وقطب مذكورك ارتفاعى وسمت رأسمزده اولان كواكب دخى متبدل اولور واما اوج ايله حضيضك
تعينلرى لزوميله اولان معارضه يه بويله مقابل اولنمشدر كه وجه مذكور اوزره ارض اول دائرهٔ سنويه سنده
بروج جنوبيه محاذاتنده حركتده ايكن دخى شمسدن بعيد اولمق وضعنى بولمغله اوج حاصل اولور وبروج شماليه
محاذاتنده حركتده ايكن بنه شمسه قريب اولمق وضعنه كلدكده حضيضى پيدا اولور وبو هيئتك اوج وحضيضى
احكامى بعينه احكام هيئت قديمه كبيدر انجق فرقى بودر كه انده بعد وقرب حركت شمسدن وبورايه كورن حركت
ارضدن بولنمشدر وانده متبدل اوج وحضيض حركت فلك بروجدن وبونده بنه حركت بطئيهٔ ارضدن بيلنمشدر
وبوندنصكره بو اجوبه نك مبناسى بولنان مقدمه يه اعتراض اولنمشدر كه فلك ثوابتك بزدن تا اول مقدارى
مسافهٔ بعيدى كه انكله دائرهٔ عظيمهٔ سنويه ارض بر نقطه قدر كورينه اينانلميه جق مرتبه ده مستبعد
بولنمشدر وبو اعتراضه بويله جواب اولنمشدر كه چونكه استبعاد مذكور ايله عدم تصديق بر محكم سنده
مستند دكلدر ومع هذا صغراى مذكوره ايله مقصود اصليمز بولنان احوال افلاكك نظامى اثبات اولنمشدر پس
بو مقوله فنونده بونك كبى استبعاد اولنه جق امور فى چوق بولنمشدر انكچون ضرر ويرمز ديناشدر والله اعلم
بالصواب (نوع ثامن) بو هيئت جديده اهلنه استناد قواعد طبيعيات ايله اولان معارضات واجوبه لرينى بيلدررر
(اى عزيز) معلوم اولسونكه بو هيئت اهلنه قواعد طبيعياته دخى استناد ايله بو سياق اوزره اعتراضات
اولنمشدر كه اسفل امكنه مركز عالمدر واسفل امكنه ده بنه اثقل اجسام اولان ارض ساكن اولمق انسب
والزمدر وبوندن غيرى اكر ارض متحرك اولسه ايدى البته حس اولنوردى وابنيه واشجارك دخى باشلرى

اشاغه كاوب بيقلورلردی واجسام ثقيله يوقاريدن اسفله عمودا نزول ايده من اولورلردی زيرا كه استقامتله
واره جق اولدقلری نقطه‌لر سطح ارض ايله معا حركتده اولورلردی وقوشلر هواده اوچار ايكن چونكه ارض
انلرك لانه‌لرين آلوب معا كوتورر پس انلر لانه‌لرين بردخی نه وجهله بوله بيلورلردی و بوندن غيری جانب غربه
طوغری اتلوب مدحرج اولان طوب نسنه‌نك حركتی طرف شرقه طوغری مدحرج اولديغی زمانده بولنان
حركتندن بك چوق بطی اولورلردی والبته غرب سمتنه اتيلان اوق شرق جانبنه اتيلان اوقدن بك چوق زياده
منزل الوردی زيرا كه اوق غربه كيدركن غربدن شرقه كلن ارضك سطحی انی استقبال ايتمكله اول اوقك سطح
ارضدن طی ايتدكی مسافه‌ده قتی چوق اولوركه انك شرقه كتمسنده بو سرعت اولمزدی پس بو اعتراضاتك
فردا فردا جوابلری بويله ويرلمشدركه ارض اسفل امكنه ميدر دكلميدر هنوز مثبت ومبين دكلدر امادله
اثباتی مذموم ومردوددر و بوندن ماعدا طبيعت ارضه نظر اولندقده سائر كواكبدن اثقل اولمسی دخی
هنوز معلوم دكلدر بلكه اسفل واعلا اولملری بزه قياس ايله بولنمشدر اكرچه احجار عظيمه واجسام
ثقيله ارضدن مفارقت ايتدكلری حينده ينه ارضه عودت ورجوع ايدرلرسه ده لكن كرۀ ارض همان
برجسم ثقيل كبی كندی محلندن حركت ايلمز اولمق لازم كلمز و ينه جواب اولنمشدركه بز ارض ايله دله اول مادۀ
لينۀ مذكوره ايچنده محاط اولوب صوكوتوردبسی مثالی ارض ايله معا حركت ايدر اولديغمزدن حركت
ارضی حس ايده‌ميز وابنيه واشجارك منهدم ومنقطع اولمدقلری دخی بوندن معلوم اولور بلكه بو دليلدن بونلرك
قيام وثباتی لازم كلور وارض ساكن اولسون ياخود مادۀ لينه ايله متحرك اولسون جسم ثقيلك يوقارودن
اشاغی طوغری عمودا نزولنه برمانعی يوقدر چونكه ثقيلك نزولی حركتندن غيری مادۀ لينۀ مذكوره‌نك
حركتندن دخی حصه‌مند اولمسی محققدر وبوعينيله اول طاش كبيدركه سفينه‌نك سرنی سرندن دبينه
طوغری القا اولنمشدر زيرا كه بو مقوله طاشك يوقارودن اشاغه آتلديغی حالده سرنك دبينه دوشمسی
تجربه ايله بيلنمشدر سفينه ساكن اولسون ياجاری اولسون وبوكا دخی بعينه سبب طاشك نزولندن
غير سفينه‌نك حركتندن دخی حصه‌دار اولمسيدر بلكه بو خصوصده طوغريسی بودركه نه جسم ثقيلك
ونه حجر مذكورك نزول دينلن حركتی قطعا مستقيم دكلدر بلكه برخط مقوس رسم ايده‌رك حاصل اولور اكرچه
بزم روئيتمزه كوره كه درون سفينه‌ده بوز عمود تخيل اولنورسه‌ده وبو بعينه بوكا بكزركه بر كيمسه برسفينه‌نك
كورته سندن سرنی دبينه برطاش اتدقده طوغری حركتله نزول ايتديكنی معاينه ايدرلر ليكن خارج سفينه‌دن
يعنی كناردريادن نظر ايدنلره اول طاشده ايكی حركت محسوس اولوركه بريله عمودا نزول ايدر وبريله دخی حركت
سفينه‌يه متابعت ايدراوبله كه اول ايكی حركتيله براكری خط رسم ايلديكن مشاهده ايدرلر بويله اولنجه همان
بحرده حركت مادن ماهيلر حصه‌مند اولدقلری كبی قوشلر دخی حركت هوادن حصه‌دار اولملريله لانه‌لرندن
مباعدت ومفارقتلری لازم كلمز وشرقه طوغری اتيلان كرۀ مدحرجه‌نك حركتی اسرع اولمزو غربه طوغری
اتيلان اوقك مسافۀ منزلی شرقه اتيلاندن زياده بولنمز (نوع تاسع) بو هيئت جديده‌يه كوره افلاكك طبايع
واعدادنی بيلدبرر (ای عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت طبايع فلكياتده يعنی مادۀ افلاكده اختلاف
ايدوب هيئت قديمه‌يه راغب اولنلر بالاده بيان اولنديغی اوزره مادۀ اجرام اثيريه اجسام مصمته يعنی حجم
وصلابت وصفوت وشفت اوزره اولوب افلاكده تمو وتذبل وتكاثف وتخلخل وخرق والتيام اولميوب حركاتده
تشدد وتضعف ورجوع وتوقف وحيزلرندن خروج وتخلف ايتمزلر ايمش ديمشلردر وبو هيئت جديده‌يه قائل
ومائل اولانلر سماواتك موادندن حجم وصلابتی سلب ايدوب طبايع افلاكك مايعه ولينه‌در وخرق والتيام قبول
ايدراجرامدر ديمشلردر وبو مذهب جديده كوره عدد سماوات اوچه منحصر بولنمشدر اولكی سما جميع سيارات
وعناصردن عبارت اولان هيئت مذكوره‌در وايكنجی سما بزه ظاهر اولوب مشاهده ايلديكمز فلك ثوابتدر
واوچنجی سما فلك ثوابتك تحتنی مسافه‌سی هرنه قدر واسع ايسه‌ده ماوراسنده فلك من بوری محيط برفلك عظيم
الشان وبی حد وبی پايان اولمسی تحقيق ودقتن اولنوب اهل سعادت ايچون آرامگاه تعيين قيلنمشدر وبو هيئت
جديده‌نك هيئت قديمه‌يه مطابق جميع قواعد واحكامی استحكام بولوب بش يوز يلدن بوانه كلنجه‌يه دك مقبول
متأخرين بولنمشدر امابزم مرادمز ومقصودمز اولان معرفت صانعه وسيله بولنان عالم انسانه آيينه وضع

اولنان عالم كبيری بو وجهله بو جهتدن دخی سيران ايچون بومقدارجه تحرير وبيان ايله اكتفا قيلنوب
سعادتنامه‌مزدن دخی بدايع وصنايع تفكر وتذكره هادی وبادی اولمق ايچون اون التی رباعی تحرير بريله
بو فصل ختم اولنوب اشكال موعوده رسم اولنمق (رباعيات) مناسب كورلمشدر.

خلق ايلدك ای خدا بوعبرتكاهی
افلاك وعناصر وبو شمس وماهی
قرأنده ديدك فهم وجه اللهی
الهی ارنا الاشياء كماهی
افلاك وعناصر ومواليد ای دل
اجسام وطبايع وصور دهب بيل
چون عالمه درحكيم صنعی شامل
پس هيئت عالمی تفكر خوش قيل
افلاك ايله دور ايدر كواكب هرآن
تأثير ايدوب امتزاج ايدر بو اركان
درت طبع مخالف اولسه مزوج ای جان
معدن نله نبات اولور وحيوان انسان
حق بو جهانی بيل كتاب حكمت
افلاك وعناصری حروف وقدرت
تركيب ومواليد وكلام عزت
فهم ايت كلمات ربی ال چوق عبرت
بولان كلمات ربدن معنانی
هيچ اولمز اوحرف كبر وقورغ وغانی
طوبی اكا كيم اوفهم ايدر اشيانی
نه كوروب ايشتسه ياد ايدر مولانی
حقی ديله كل قيلمه هوس دنيايه
امواجی قوبوب كنديكی صال دريايه
باق بو كلمات رب اولان اشيايه
خوش بوكلماتی اكله طال معنايه
بربحرنه اكسيلور نه ارتار اصلا
امواجی كاوركيدر اوبحره وصلا
عالم كه اوموجلر كبيدر مثلا
قالمزا بكی ان ايچنده باقی فصلا
حقی حق ايچون وير اهلنه دنيانی
ادنا بی اونوت سورسن اول اعلانی
امواج ايله بوش بورلمه بول دريانی
بوغ اكله بوماسوانی بيل مولانی
حقی انی ايسته بيل جهانی فانی
بول موت ارا ديده حيات جانی
مو تواقبل ان تموتوا انی طانی
دنيانی ترك ايتمدن سن ايله انی
اه صومله باغلسم دهانی هانی
عقل اوقوسه نسخۀ جهانی هانی
ديل بيلسه اومعنی نهانی هانی
جان بولسه اوجانی جانی هانی هانی
آه صمتله باغلسم دهانی هانی
دل سويلسه ديكلسم نهانی هانی
جان كورسه اومعنیء جهانی هانی
عشقيله بوليدم انی هانی هانی
بربيلدم ايكی جهانی مغرور اولدم
احكام مراتبن قوبوب دور اولدم
چون حالله وحدت وجودی بولدم
پس حفظ مراتبيله مسرور اولدم
هب وارلغی بربلنجه شادان اولدم
احكام مراتبنده نادان اولدم
چون بيلديكمی كوربده حيران اولدم
هر مرتبه‌ده مطيع فرمان اولدم
توحيد وجوده چونكه همراه اولدم
احكام مراتبنده كمراه اولدم
چون ذوق شهوده ايردم آكاه اولدم
هر مرتبه سنده خوش مع الله اولدم
ظنمجه يقين وصدقله صدقم
توحيد وجود ايله طولو تحقيقم
هر مرتبه‌ده چون وجود ايدر حكم دكر
پس حفظ مراتب ايتسم زنديقم
بيل وحدت عالمی كه عرض حقدر
اول شه كه غيوردر بوسر مغلقدر
اسرار جهانی سويليان احمقدر
حفظ ايدنی حفظ ايدن شه مطلقدر

فصل عاشر كيفيت تكون كائنات مركباتى يعنى اجسام مركبات تامه اولان مواليد ثلاثه يى كه معدن ونبات وحيواندر جمله سنى يدى نوع ايله بيان وعيان ايدر (نوع اول) طبيعياتدن بولنان جميع كائنات مركباتك اصول وموادنى ومركبات تامه نك اجناس وانواعنى اجمالا بلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه عالم كون وفساد ايچنده حادث اولان كائنات جو سماء ومواليد ثلاثه بالجمله اباء علويه نك امهات سفليه ده بولنان تاثيراتى نتيجه سيدر يعنى درون فلك قمرده وجوده كلن اجسام مركباتك تامه سى وغير تامه سى بالجمله كواكب سبعهٔ سياره نك عناصر اربعه ده اولان تأثيراتندن حاصلدر وسبعهٔ سياره ايسه ليل ونهار امر حقه مطيع ومسخردر وجمله سى انك حول وقوتيله متحرك ومؤثردر نته كيم نظم كريمنده بيورمشدر (والشمس والقمر والنجوم مسخرات بامره الا له الخلق والامر تبارك الله رب العالمين (بيت) چون يدى اردن مدام حامله درچارزن * طفل مواليدهم طوغمه ده درد مبدم * ودخى عناصر اربعه كه نار وباد وآب وخاكدر بودردنك برى بريله امتزاج وازدواجندن حاصل اولان اجسام مركبهٔ تامه نك يعنى مواليد ثلاثهٔ مرقومه نك اولكيسى جنس معدندركه انواع احجار دخى اندندر وايكنجيسى جنس نباتدركه انواع اشجارهم اندندر واوچنجيسى جنس حيواندركه بونوع انسان دخى اندندر وعناصر اربعه ابتدا ادخنه وبخارات وعصاراته استحاله وتبدل ايدر اما ادخنه لطائف ارضدركه تسخين شمس ايله هوايه صعود ايدوب انكله مختلط اولور واما بخارات لطائف مياه بحار وانهاردركه بنه تسخين شمس ايله هوايه چيقوب انكله ممتزج اولور وبخار ودخاندن مركبات غير تامه تكون ايدركه بالاده بيان اولنان كائنات جو سمادر واما عصارات مياه ثلوج وامطاردركه باطن ارضه منجذب اولدقده انده اجزاء ارضيه ايله مختلط اولمسيله غليظ اولور بعده عمق ارضه سرايت ايدن حرارت شمس اول عصارات غليظه يى محرا طبخ ايدوب مادهٔ معدن ونبات حيوان ايدر وبو اوچ مولود انجق برى برينه ترتيب عجيب ايله متصل اولوب نظام لطيف ايله صورت بولمشدر (تعالى صانعها عما يقول الظالمون) پس بو كائناتك ابتداى مراتبى تراب كثيفدر وانتهاسى نفس طاهره دركه غايت لطيفه در زيرا كه معادنك اولى تراب ومايه واخرى نباته متصلدر ونباتك اولى معدنه واخرى حيوانه متصلدر وحيوانك اولى نباته واخرى انسانه متصلدر ونفوس انسانيه نك اولى حيوانه وآخرى نفوس ملكيهٔ طاهره يه متصلدر وكمالى انده حاصلدر (نظم)

بو كائنات جهان هب تبدل ايلر اميد
معادن ارضه دك ذره لرله تا خورشيد

جهان كون وفساد ايچره جمله رغبتله
كمالى طلب ايلرمى يدن جاويد

كمال خاك نبات وكمالى حيواندر
كمال حيوان انساندر اولدر اصل نويد

كمال آدم اولور هم وصال عشق جميل
كه اولدر اصل مرادات وغايت هر اميد

چو بحر موج اولوراندن بخار وغيم ومطر
مطر كه سيل اولور اصلن بولور قريب وبعيد

چو عشق سير ايدر اشيابى دور ايدر دائم
هر انده كون وفساد اولدى بشقه خلق جديد

اوكيم جهانى بو حكمتله سير ايدر حقى
اول اهل دلدر اوواسع دل اولدى عرش مجيد

(نوع ثانى) مواليد ثلاثه نك ارلى اولان معدنياتك احوالنى تفصيلا وانواعنى اجمالا بلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه مواليد ثلاثه نك ابتداسى بولنان معدنياتك جمله سى درون ارضده محتبس اولان ابخره وادخنه دن تولد ايدن اجسامدركه كم وكيفده مختلف بولنان انواع اختلاطات اوزره مختلط اولمشدر اكر تركيبى قوى اولوب چكوچ قبول ايدرسه اجسام سبعهٔ مشهوره دركه ذهب وفضه ونحاس ورصاص وحديد واسرب وتوجدر واكر تركيبى قوى بولنوب چكوچ قبول ايتمزسه انواع احجاردركه الماس ولعل وياقوت وزمرد وزبرجد وسيلان وپيروزه كبيدر واكر بخار دخان اوزره غالب كاورسه يشم ومرمر وبلور وزيبق وسائر شفاف اولان جواهر تولد ايدر واكر دخان بخار اوزره غالب اولورسه ملح وزجاج وكبريت ونشادر وشب كبى احجار تولد ايدوب بعض احجار رطوبتله منحل اولور اجسام ملحيه كبى وبعضيسى نار ايله منحل اولور زجاج وكبريت كبى واكر تركيبى لين ايسه جيوه اولور واصول جميع معادن بر مقدار ارض ايچنده تكون وتمكن ايلدكده اندن فروعى مرور دهور ايله قعر زمينه دخول ونزول ايدوب تمكن ايلدكده درنكيم اصول جميع نبات

واشجار تحت الارض تكون وتمكن ايلدكده اندن فروع واغصانى مرور زمان ايله هوايه صعود ايتمكده در اما اجسام سبعهٔ مذكوره نك تولدى انجق جيوه ايله كبريتك كم وكيفده اختلاف واختلاطلرندن حاصل اولور واما جيوه نك تولدى اول اجزاء مائيه دندركه اجزاء لطيفهٔ ارضيه مختلط اولوب حرارت شديده يه مقارن اولمشدر واما كبريت حرارت شديده يه مصاحب اولان اجزاء مائيه وارضيه دن تولد ايتمشدركه حرارتدن دهن كبى اولمشدر واما اجسام صلبهٔ شفافه نك تولدى اول طاتلى صولردندركه معادنده حجارهٔ صلبه ايچنده نيجه بيك ييل طول مكث ايله صفا بولوب معدنى حرارتدن متحجر ايتمشدر واما اجسام غير شفافه نك تولدى اول طين لزج ايله صويك امتزاجندندركه حرارت شمس اكا نيجه بيك سنه تأثير ايتمشدر واما رطوبتله منحل اولان اجسامك تولدى ارضك اجزاء يابسهٔ محترقه سنه مانك اختلاط شديدندن حاصل اولور واما اجسام دهنيه نك تولدى باطن ارضده تمكن ايدن رطوبتلردندركه حرارت معدن ايله تلطف وتخلل ايدوب بقعه لر ترابنه مختلط اولدقده حرارت مذكوره انى مخراطبخ ايتمكله دهن كبى غليظ اولمشدر پس التون معدنى جبال ايچنده وملايم طاشلى وقوملى يرلرده تولد ايدر وفضه واخواتى باطن جبالده تراب اينى ايله مختلط اولان احجار ايچنده تكون ايدرلر وكبريتلر معدنى اراضى نديه ورطوبات دهنيه وترابلينه ده حادث اولور وملحلر معدنى اراضى سبخه ده وبقاع مالحه ده منعقد اولور وجص معدنى اراضئ لينهٔ سبخه ده ظاهر اولور واسفيداج معدنى جص ايله مختلط اولان قوملى يرلرده منعقد اولور وزاجلر وشبلر معدنى قيراج وسرت يرلرده وجوده كلور وبو قياس اوزره هر معدن بر بقعه يه مخصوص بولنمشدركه انك تولدى اول بقعه نك خاصيتندن بلنمشدر وجميع معادن كثرت افراد ايله بيله اوچ نوعه منحصر قيلنمشدر برنوعى غلذات وبرنوعى احجار وبرنوعى اجسام دهنيه بولنمشدر (نوع ثالث) معدنياتدن اجسام غلذاتك تكونات وطبايع واوصافن بلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه انواع ثلاثهٔ معادندن اولكى نوعى بولنان غلذاتدركه اجسام سبعهٔ مشهورهٔ مذكوره درانلرك جمله سى انجق كبريت ايله زيبقدن تكون ايدرلر اكر كبريت وزيبق صافى اولوب برى برينه تماما مختلط اولديلر ايسه وارض رطوبت مائى جذب ايدركبى كبريت اول زيبقك رطوبتن شرب ايلديسه واول كبريتك قوت صباغتى اولوب زيبق ايله مقدارده مناسبت بولديسه ومعدنى حرارتيله نيجه بيك ييل محراطبخ اولديسه اول منعقد اولوب ذهب اصفر اولور واكر كبريت وزيبق صافى اولوب ناتمام اختلاط قيلديسه ومقدارلرى مناسب كاوب زمان طويلده محراطبخ اولديسه وكبريت ابيض اولوب رطوبتدن قالديسه اول منعقد اولوب فضهٔ بيضا اولور واكر منطبخ اولمزدن مقدم اكا برد اصابت ايدرسه منعقد اولوب توج اولور واكر زيبق صافى وكبريت ردى اولوب محترق اولديسه نحاس تولد ايدر واكر صو ماده سى غالب اولوب حرارت مفرطه يه مصادف اولديسه حديد اولور واكر كبريت ردى محترق اولمديسه رصاص متولد اولور واكر كبريت وزيبق ايكيسى دخى ردى اولورسه اسرب حاصل اولور پس غلذات مذكوره يه عارض اولان اختلاف انواع كبريت ايله زيبقك يا كميتلرندن ويا كيفيتلرندن حاصل اولديغى تجربه ايله بيلنمشدر اما سلطان غلذات بولنان ذهبك طبيعتى حار ولين ولطيفدر ونار ايله محترق اولمز اجزاء مائيه سى اجزاء ترابيه سنه شدت اختلاطندن تفرقنه نار بيله قادر اولمز وتراب ايچنده بيك ييل قالسه چورمز وپاسلنمز ولونى اصفر وبراقدر وطبعى حلو ورايحه سى خوشدر وجسمى پاكدر ودخى اولمز ووزنى ثقيلدر وكندى جمليدر وقدرى جليلدر پس حرارت طبعى وصفرت لونى نارى اولديغندندر ولينتى دهنى غالب بولنديغندندر وبراق اولديغى صوبى صافى قالديغندندر وحلاوت طعمى وطيب رايحه سى كبريت صافى اولديغندندر ولطافت ونظافتى زيبق صافى وپاك اولديغندندر وثقلت وزنى خاكى اولديغندندر وجمال وقدرى نفس طبيعى اكا پرتو صالديغندندر وبو ذهب اصفر برنقد روانددر وسرمايهٔ دوجهاندر واعز اثمان اشيادر واشرف نعم خدادر زيراكه ذهب اصفر دين ودنيانك قواميدر وخلق عالمك نظاميدر وهر اقليمده رواج بولمشدر وهركس اكا محتاج اولمشدر ورجال دنيايه قوت وعزتدر ونساى زيبايه زينت ولذتدر نكيم ديمشلردر رباعى اى زر توئى آنكه جامع اللذاتى * محبوب جهانيان بهر اوقاتى * بى شبهه خدائى وليكن بخدا * ستار عيوب وقاضئ حاجاتى * واما فضهٔ بيضا اول زر محبوب قلوبه اقرب غلذات بولنمشدركه معدنده ماده سى اولان كبريت ابيض اوليوب اجزاء اختلاطى ناتمام قالمسه اول ذهب اصفر

اولوردى پس بو فضه نار دائم ايله محترق اولور وتراب ايچنده طول زمان ايله چورر وبياض نسنه يى سيم سياه ايدر زيراكه ودخى اول مقارنته كيدر واكا زيبق مقارن اولديسه چكوچ قبول ايتميوب متكسر اولور وكبريت اصابت ايلدكده فضهٔ بيضا ايكن سيم سياه اولور واما نحاس فضه يه قريبدر فرقى همان حمرتى لونى وكثرت وسخى ويبس طبيعتى وخبث طعم ورايحه سيدر انك حمرتى لونى افراط حرارت كبريتيه دندر وكثرت وسخى ايله يبس طبيعتى غلظت مائيه سندندر پس انى تبييض وتليين ايتمكه قادر اولان كيمسه هر حاجتنه ظفر بولمشدر واما حديدك سوادى افراط حرارتدن بلنمشدر وغلذات سائره دن زياده مائى بولنمشدر واما رصاص ابيض فضه جنسندندر لكن بطن مادرده جنينه آفت ايرشوب ضايع اولديغى كبى بطن ارضده فضه يه اوچ آفت ايرشدكده رصاصه منقلب اولور وآفات ثلاثه ماء متغير ورايحهٔ خبيثه ورخاوتدر واما اسرب رصاصك ردى صنفيدر وتولدى وفسادى انك كبيدر واما توجك طبيعتى جمله سندن ابرد وايبسدر ورايحه سى دخى اخبثدر پس تفكر صنع بارى ايچون بيان احوال غلذات بو مقدار بسدر (نوع رابع) معدنياتدن اجسام احجارك تكون وتلوناتن اجمالا بلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه جميع احجار شفافه مياه امطاردن درون ارضده محتبس اولان رطوبتلردن تكون وتولد ايدرلر واحجار غير شفافه تأثير حرارت شمس ايله اولان امتزاج ماء وطين لزجدن تكون ايدرلر اما احجار شفافه نك تكونات وتلوناتى مياه امطار ورطوبات زمين واحجار معادن ومغارات ايچنده محتبس اولوب معادن ايله مختلط اولميوب نيجه بيك ييل انده قالمغله زياده صفا وصقالت وغلظت كسب ايدوب انلردن اويله احجار صلبه منعقد اولوركه ماء ونار ايله متأثر ومتكسر اولمزلر ومعتبر جواهر اولوب برده قالمزلر واختلاف الوانى انوار سياره ايله وجود بولمشلردركه هر كوكب جواهرك نيجه انواعنه دلالت ايدوب شعاعى اول جبال اوزرينه صالوب اول معادنه بويله مستولى اولمشدر زيراكه سواد زحلك وخضرت مشتريك وحمرت مريخك وصفرت شمسك وزرقت زهره نك وتلون عطاردك وبياض قمرك شعاعى تأثيرندن كلمشدر وانواع جواهر خواص بواهر ايله قتى چوق بولنمشدر وجمله نك سلطانى وقيمتده كرانى جوهر الماسدركه جميع معدنياتدن اشد واصلب واقوى معاينه قيلنمشدر وجمله جواهردن اعز واعلا واصفى خلق اولنمشدر وجمله يه غالب ومؤثر ايكن فقط قورشون ايله مغلوب ومؤثر اولمسى غيرت حقدن بيلنمشدر واكا يقين جوهر زمرددركه اكا ناظر ايده نك كوزى نور وكوكلى مسرور بولور وشعاعندن ييلان كور اولوب حاملندن دور اولور وجوهر زمردك منافع وخواصى قتى چوقدر لكن بو محلده قصر اولنمشدر واما احجار غير شفافه نك تولدى وجه مشروح اوزره مرور زمان ايله حرارت شمسك تأثيراتندن ممتزج اولان ماء وطين لزجندركه اول طين متحجر ايدوب قالمشدر نته كيم نارك تأثيرندن سد پرك بو غورت اولمشدر وتكون احجار اختلاف بقاع ايله مختلف اولور اكر بقاع ترابيه وطين حاره دن بولنديسه حجر طاق منعقد اولور واكر بقاع سبخه ده اولورسه اندن ملح وبوراق وشبلر تولد ايدر واكر قيراج يرلرده بولنديسه اول طين لزجدن احمر واصفر واخضر زاجلر تكون ايدرلر پس هر موضعك بربشقه خاصيتى واردركه انلرى خلق ايدن خلاق عالم بلور وكاه اولوركه حجر صوده منعقد اولور وانك سببى اول صويك يا اول موضعك خاصيتندندر وكاه اولوركه هوايه صعود ايدن اجزاء دخانيه نك حرارتى اصابت برد ايله منطفى اولوب هواده حجر منعقد اولوب هبوط ايدركه طاش ياغدى ديرلر وكاه اولوركه صاعقه ايله حجر يا حديد ويا نحاس واقع اولور امدى انواع ثلاثهٔ معادنك نوع ثانيسى اولان احجار بو مقدارجه بيان اوزرينه اقتصار اولنمشدر اما نوع ثالثى بولنان اجسام دهنيه بونلره قياس ايله بالكليه طى اولنمشدر زيراكه اصناف معادن اعتدال مزاج عناصردن بعيد اولمغله بغايت كثير بولنمشدر وجنس نبات اعتدال مزاجه اندن قريب اولديغندن انواعى اندن قليل بولنمشدر وجنس حيوان اعتدال مزاجه نباتاتدن اقرب اولديغيچون انواعى دخى اندن اقل اولوب اون سكز بيك نوع بولنوب هر نوعى بر عالم تسميه قيلنمشدر وبرنوعى دخى عالم انسان بلنمشدر وبو نوع انسان كمال اعتدال مزاج اوزره بولنديغندن افرادى جمله دن اقل اولوب اعز ونادر بولنمشدر پس تفكر صنع خالق ايچون احوال معادنى بو مقدار بيان ايله اكتفا قيلنمشدر زيراكه قدرت بارى بلانهايه بلنمشدر * نوع خامس * مواليد ثلاثه نك ثانيسى اولان نبات احوالنى اجمالا بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه مواليد

ثلاثه نك ایکنجیسی نباتدر واڭ بر شعورسز قوتی واردر یعنی جنس نباتڭ بر طبیعتی واردر که اندن حركات مختلفه وآلات مختلفه واسطه سیله حركات مختلفه صادر اولور واول قوته نفس نباتیه دیرلر که اول جسم طبیعینڭ انجق تولد وتزاید وتغذی جهتندن كمال اولیدر ونفس نباتیه نڭ قوت غاذیه سی واردر که شخصڭ بقاسی انکله حاصلدر وبو اول قوتدر که صوکبی اولان جسم اخری کندی بولندیغی جسمڭ مزاج وقوام ولون وجوهری مشاکلته تبدیل ایدوب حرارت غریزیه ایله جسمندن تحلل ایدن نقصانه بدل اکا اول مشاکلی ملاصق ایدر واڭ قوت نامیه سی یعنی منمیه سی واردر که شخصڭ كمالی انکله حاصلدر وبو اول قوتدر که اولدیغی جسمی طول وعرض وعمق اقطارنده زیاده ایدرتا اول جسم اقتضای طبیعتنجه نشوی کمالنه بالغ اولنجیه دك کیدر واڭ قوت مولده سی واردر که بقای نوعی انکله حاصلدر وبو اول قوتدر که کندی جسمندن بر جزؤ اولوب کندی مثلی وجودی بولمق ایچون مبدأ وماده ایدر واکا تخم نبات اطلاق اولنور وچونکه قوت غاذیه غدایی جذب ایدر بعده مسك ایدر وبعده هضم ایدر بعده فضله سنی دفع ایدر پس انڭ درت خادمی واردر که بری قوت جاذبه وبری قوت ماسکه وبری قوت هاضمه وبری قوت دافعه در اما قوت نامیه نبات كمال نشونی بولدقده اول فعلندن توقف ایدر واما قوت غاذیه عاجز اولنجیه دك عملنده باقیدر عاجز اولدقده نباته موت ایرشوب یابس اولور وجمیع انواع نباتات ارضڭ بر مقدار عمقنده تکون وتمکن ایلدکده تدریج ایله هوایه صعود ایدر اما جمیع انواع واصناف نباتڭ حد وحسابنی انجق آنلرڭ خالقی بیلور واما اطبایه لازم اولان بعض اجزا وادویه خواصیله کتب طبده مسطور اولوب عامه یه لازم اولان سبزه وات وفواکه جمیع اوصافیله السنهٔ ناسده مشهور اولدیغندن جنس نباتڭ انواع واصنافنڭ اسما وخواصنی تعداد ایله تطویل اولنیوب توحید خالقنه ومعرفت صانعنه باعث اولمق ایچون کنه وماهیتنی بو مقدارجه بیان ایله اکتفا قیلنمشدر نته کیم انواع نباته عبرتله نظر ایچون دینلمشدر * بیت * هر کیاهی که در زمین روید * وحده لا شریك له کوید * بیت * برك درختان سبز در نظر هوشیار هر ورقی دفتریست معرفت کردکار * نوع سادس * موالید ثلاثه نڭ ثالثی اولان حیواناتڭ احوالنی اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حكمت دیمشلردر که موالید ثلاثه نڭ اوچنجیسی جنس حیواندر که اکا مختص نفس حیوانیه در واول نفس غیریدن ممتاز اولان جسم طبیعینڭ كمال اولیدر وحركت ارادیه ایله متحرکدر وبو نفس حیوانیه ایچون مخصوص اولان اثرلردن همان ایکی قوتی واردر که بری قوت مدرکه وبری قوت محرکه در اما قوت مدرکه سی یا ظاهر بدنده اولور ویا باطننده اولور اما ظاهر بدنده اولان بش قوتدر که سمع وبصر وشم وذوق ولمسدر اما سمع بر قوتدر که صماخڭ سطح مقعرنده مفروش اولان عصبه ده وضع اولنمشدر وعصبهٔ مذکوره ده طبل کبی هوا محتبس بولنمشدر اکر شدتلی قرعدن ویا قوتلی قلعدن حاصل اولان صوتڭ کیفیتیله متکیف اولان هوا تموج ایتمکله قریب اولورسه اول عصبه یه واصل اولوب انی قرع ایتدکده انده مودوعی اولان قوت سامعه اول صوتی ادراك ایدر واما قوت بصر بر قوتدر که دماغڭ مقدمنده بتوب بری برینه تقاربیله تلاقی وتقاطع ایدوب اندن تباعدله عینین شحمه لرینه واصل اولان ایکی مجوف عصبه نڭ مزبور ملتقاسنده وضع اولنمشدر واکا مجمع النورین دخی دیرلر واما شم بر قوتدر که مقدم دماغدن نابت اولان ممه حلمه لری کبی ایکی زائده ایچره مودوعدر واما ذوق بر قوتدر که جرم لسان اوزرینه مفروش اولان عصبه ایچنده موضوعدر واڭ ادراکی اول رطوبت لعابیه نڭ توسطیله در که اکا ذی الطعمدن اجزاء لطیفه مختلط اولوب اندن جرم لسانه غرق اولدقده کیفیت ذی الطعمی حس ایدر واما لمس بر قوتدر که جسم حیوانڭ اکثرینه مخالط اولان عصبه لرده وضع اولنمشدر واما باطن حیوانده اولان قوتلر دخی بشدر که حس مشترك وخیال وواهمه وحافظه ومتصرفه در اما حس مشترك بر قوتدر که دماغده اولان تجاریف ثلاثه نڭ اولکی تجویفی مقدمنده مرتبدر وحواس ظاهرهٔ مذکوره ده منطبق اولان صورتلرڭ جمله سنی حس مشترك قبول ایدوب قوای باطنهٔ باقیه یه توزیع ایدر واما خیال بر قوتدر که دماغڭ اولکی تجویفنڭ مؤخرنده موضوعدر وجمیع صور محسوساتی حس مشترکدن الوب صور مذکوره نڭ غیبتندن صکره جمله یی حفظ ونقش وتصویر وتمثیل ایدر وبو خیال خزانهٔ حس مشترکدر واما واهمه بر قوتدر که دماغده اولان تجویف اوسطڭ مؤخرنده موضوعدر وبو قوت محسوساتده موجود اولوب حواس ظاهره ایله ادراك اولنمیان معانی جزئیه یی ادراك ایدر نته کیم شاتڭ

قوت واهمه سی حكم ایدر که ذئب مهروب عنهدر وولدی معطوف علیهدر واما حافظه بر قوتدر که دماغدن تجویف آخرڭ مقدمنده موضوعدر وقوت وهمیه نڭ معانی جزئیهٔ غیر محسوسه دن ادراك ایلدکارن حفظ ایدر وبو حافظه خزانهٔ واهمه در واما متصرفه بر قوتدر که دماغدن تجویف اوسطڭ مقدمنده موضوعدر وبو قوتڭ حال وشانی خیال وحافظه ده اولان صور ومعانینڭ بعضسن بعضسنه ترکیب ایدوب بعضسن بعضسندن فصل ایتمکدر اکر بر قوت متصرفه یی عقل کندی مدرکاتنده استعمال ایدرسه بو کا متفکره دیرلر واکر بونی قوت واهمه کندی محسوساتنده استعمال ایدرسه بوکا متخیله دیرلر واما نفس حیوانیه نڭ قوت محرکه سی ایکی قسمدر که بری قوت باعثه وبری قوت فاعله در اما باعثه که شوقیه دخی دیرلر اول بر قوتدر که چن خیالده بر صورت مطلوبه یا منفوره مرتسم اولسه قوت فاعله یی تحریك اعضایه سوق ایدر اکر باعثه فاعله یی حصول لذات ایچون اولان اشیاء متخیلهٔ نافعه یی ویا ضاره یی طلب ایده جك تحریکه سوق ایدرسه اکا قوت شهوانیه دیرلر واکر باعثه فاعله یی طلب غلبه ایچون تخییل اولنان اشیاء مضره یی ویا مفیده یی دفع ایده جك تحریکه سوق ایدرسه اکا قوت غضبیه دیرلر واما فاعله بر قوتدر که اعضاده عصب ورباط ولحم وعشادن ترکب ایدن عضله لری قبض وبسطیله تحریك اعضا ایچون مهیا ایدر (فسبحان الصانع الحكیم جل جلاله وعم نواله ولا اله غیره) (نوع سابع جنس حیوانڭ اشرف انواعی واحسن اصنافی بولنان افراد انسانڭ ماهیتنی اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حكمت دیمشلردر که جنس حیوانڭ احسن انواعی بو نوع انساندر که اشرف موجودات ونتیجهٔ کائنات ونفس ناطقه یه مختص ومرآت اودر اما نفس ناطقه بر جوهردر که کندی حد ذاتنده ماده دن مجرددر لیکن افعالنده ماده یه مقارندر وامور کلیه یی وجزئیات مجرده یی ادراك ایدوب افعال فکریه ایلمك جهتندن واسطه والتی اولان جسم طبیعینڭ كمال اولیدر وبو نفس ناطقه نڭ بر قوت عاقله سی واردر که انکله امور تصوریه وتصدیقیه یی ادراك ایدر وبو قوته عقل نظری وقوت نظریه دیرلر ونفس ناطقه نڭ بر قوت عامله سی دخی واردر که انکله بدن انسانی افعال جزئیه دن یکا کندویه مخصوص اولان رای واعتقاد اقتضاسی اوزره تحریك ایدر وبو نفس ناطقه نڭ قوت عاقله سی اعتباریله درت مرتبه سی واردر اما اولکی مرتبه سی جمیع معقولاتدن خالی اولوب طفل مستعد کتابت اولدیغی کبی معقولاتڭ جمله سنه مستعد اولمسیدر وبو مرتبه ده اکا عقل هیولانی دیرلر واما ایکنجی مرتبه سی اکا معقولات بدیهیه حاصل اولوب بدیهیاتدن فکر ایله نظریاته انتقال ایدر وبونده اکا عقل بالملکه دیرلر وبو عقل اویله لطیف اولسه که اکا جمیع نظریات حدث ایله حاصل اولوب فکره حاجتی قالمسه بو کا قوت قدسیه دیرلر واما اوچنجی مرتبه سی اکا معقولات نظریه مطالعه سز حاصل اولوب عندنده بر حیثیتله مخزونه اولمقدر که مراد ایلدکده کسب جدیده احتیاجسز جمله سن حاضر ایتمسیدر وبونده نفسه عقل بالفعل دیرلر واما دردنجی مرتبه سی معقولات مکتسبه یی مطالعه ایتمسیدر وبو مرتبه ده نفس ناطقه یه عقل مطلق دیرلر واما حیوانڭ جمیع انواع واجناس وطبایع واشکال واوصاف واحوالن انجق انلری خلق ایدن باری تعالی حضرتلری بیلور وبعض کتبده مسطور والسنه ده مشهور اولان بودرکه جنس حیوان اون سکز بیك نوعدر که هر نوعی بر بشقه عالمدر پس مجموعی اون سکز بیك عالم اولور وبو اون سکز بیك عالمی ایجاد وخلق ایدوب حد وحسابه کلمیان اصناف وافرادنی دمبدم محیی ومربی وممیت اولان حی وقیومڭ قدرت وعظمتن تفکر وتذکره هادی وبادی اولمغله احوال عالم کبیری ودرونده بولنان عالملری بو مقدار بیان ایله اکتفا اولنوب حقایق اسرار نامتناهی کانی وصنایع بدایع یزدانی بولنان عالم جسمانی علمنده بحر بی پایان حكمت ربانیه بوندن زیاده توغل اولنمیوب مرآت کائنات اولان فن اول بو محلده ختم اولنمشدر زیرا که قشور وظروف آدم بولنان افلاك وعناصر عالمندن کچیلوب طفیل وتوابع وخدام انسان اولان معدنیات ونبات وحیواندن کچیلوب اعیان جهانڭ لب لبابی وسلطان بی نشانڭ درکاه وبابی اولان جسم وجان انسانڭ تشریح وتسریحی فننه عزم ودخول اولنمشدر چونکه مطلب اعلی ومقصد اقصی حضور حضرت مولا بولنمشدر پس خلاق عالمدن غفلت ایدوب احوال عالم ایله مشغول اولمق همان حضور همایونده بولنان قول سلطاندن یوز دوندروب نقوش سرای سیران ایله قالمق مثالی بیلنمشدر نته کیم بو ابیات ایله اکا اشارت قیلنمشدر * بیت * خانه نڭ لازم اولان صاحبیدر * بیلمین خانه سنڭ طالبیدر * تا کی بو جهان هیئتنه اوللی

حیران * افلاکده دل وجانه کل ایت عالمی سیران * نظم *

نظر ایله بو دور افلاکه — دائره اولدی نقطهٔ خاکه
دائره ایچره عالم امکان — عالم ایچره بهایم وانسان
اولدی انسان ایچنده عرش عظیم — کعبة الله یعنی قلب سلیم
قلب ایچنده محبت سبحان — احسن الخالقین وعالیشان
انك ایله وجوده کلدی جهان — بحر ایله صانکه موج بیپایان
قطره‌دن آدمی قیلور پیدا — آنی بحر علوم ایدر محضا

نظم

قنده‌در جهل ایله ظلمت نفس شبعانکده‌در — قنده‌در علم ایله حکمت بیل انی جانکده‌در
ظاهرا احکام افلاکه اگرچه محکومیسن — باطنا آی کون فلکلر جمله فرمانکده‌در
صورتا بو خرمن عالمده سن بردانه سن — معنی بوزنده نه کیم وار جمله خرمانکده‌در
صیقل اور مرآت قلبه طشره‌یه باقما نی قو — سن سکا باق جمله عالم خلقی دیوانکده‌در
وجه حقه آینه سن سن اوزکی برخوش کوزت — من عرف سر نده که معدن سنك کانکده‌در

فن ثانی

مرآت ابدان اولان علم تشریح وتشریح جسم وجانی وقوا وحواس نفس نبات وحیوانی وبدنه تعلق روح انسانی وبعض احوال روح روانی ابواب خمسه ایله حکیمانه عیان وبیان ایدر باب اول فوائد علم تشریح ابدانی ومبدأ ومعاد جسم وجانی وطبایع اعضا وتولد اخلاط وترکب جسم انسانی واقسام اسما وخواص اعضای هویدا وپنهانی فصول ثلاثه ایله تفصیل ایدر فصل اول فوائد علم تشریح ابدانی وبدنده بعض تصرفات روح حیوانی ومبدأ ومعاد بدن انسانی وکیفیت نزول وعروج جسم وجانی وتغیر بدن وبقای روح روانی ومادر کبی اولان تربیهٔ جهانی التی نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) فوائد علم تشریحی اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت علم ترکیب ابدانه فن تشریح وتسریح اطلاق ایتمشلردر واطوار واسرار ابدان وارواحه ایتمشلردر وامام همام شافعی رحمة الله علیه حضرتلری العلم علمان علم الابدان ثم علم الادیان بیورمشدر وعلم ابدان اهم علوم والزم فنون اولدیغن طیورمشدر پس تشریح ابدان برعزیز ولذیذ علمدرکه نتیجهٔ حکمت محققین وسرمایهٔ اطبای مدققین وتمم نفوس اهل یقین ووسیلهٔ حصول دنیا ودین ومعرفت مولایه واسطه ومعیندر زیراکه علم تشریحی بیلمین خشین طب وحکمتدن ذاهل ومعرفت نفسدن غافل ومعرفت حقه وصلتدن عنیندر حال بو کیم اکثر ناس انی بیلمکده غبیندر واگر تحصیل ایدن اولورسه ده طبده ماهر اولمق ایچون مائل اولورلر والا معرفة الله ایچون انی تحصیل ایدن متانت بولوب معرفت نفسه واندن معرفت حقه نائل اولور پس اگر علم تشریحی مطالعه ایدوب عجایب قدرت صانعی اندن مشاهده ایدرسن سکا اوچ دورلو فائده حاصل اولور اولکی فائده بودرکه بو یله بر مصنع ترکیبی سیر ایدوب بیلورسن که بونك کبی جمیع اشیانك امثالنی جامع اولان مختصر بنایی وشکل زیبایی اکمل نظام واحسن تقویم وانتظام اوزره خلق ایدن خلاق ذوالجلاله تصور عجز وقصور امر محالدر پس اندن صانع حکیمك کمال قدرتن علم الیقین بیلورسن وایکنجی فائده بودرکه بو عجایب مفید ومدرکه ومزین ترکیبی ایجاد ایدن بدیع بی کالده کمال علم اولمق نه احتمالدر پس اندن اول خالق وباریئك علیم وحکیم اولدیغن عین الیقین مطالعه ایدرسن واوچنجی فائده بودرکه حق تعالینك سکا اولان انواع الطاف وعنایتلرین وکمال مرحمت وشفقتلرین ادراك ایدوب اندن ربك سنی دمبدم تربیه قیلدیغن حق الیقین مشاهده ایدرسن زیراکه باری تعالی ترکیب ابدانده حکمتلردن وفائده‌لردن وزینتلردن بر قصور وقومیوب جمله سن تکمیل ایتمشدر * ورب العالمین حضرتلرینك بو الطاف وکرملری همان انسانه مخصوص دکلدر بلکه اون سکز بیك عالمه شاملدر حتی خیول وستور ووحوش وطیور وذباب وزنبور وماروموره‌ك حیات وبقاسنه وزینت ومعاشنه سبب مدار اولان احوال واطوارنده هیچ بر قصور قومیوب جمله‌یی کمال اوزره تصویر وتعدیل ایتمشدر نکیم امام غزالی علیه رحمة المتعالی (لیس فی الامکان ابدع مما کان) بیوروب بو معنایی طیورمشدر پس علم تشریح ابدان مفتاح معرفت نفس انساندر ومعرفت نفس مفتاح معرفت یزداندر اما معرفت نفس معرفت حقه نسبتله کونشدن ذره ودریادن قطره در واما بدن بر مرکبدرکه نفس انسان اکا سوار مثلیدر ومعرفة الله مقصد اصلیدر پس برکسه کندی بدنن ونفسن ادراك ایتمزسه بن معرفت رب العالمین دعواسن ایلسه اول کسه اولیله بر مفلسه بکزرکه کندی مأکولی ومشروبی اولمیوب فقرا بلدی عموما ضیافته دعوت ایدر وهرکسه لازمدرکه ابتدا کندی نفسن بیلمکه صکره ربنی بیلمکه توجه قیله تا کیم محبتنه نائل ومحبوبه واصل ومرادی حاصل اوله زیراکه معرفت نفس معرفت حق مقتضی اولدیغی کبی معرفت حق دخی محبتنی مقتضیدر مثلا بر خط ملیحی یا بر شعر فصیحی کوروب قراءت ایدرسن وکاتب وقائلن بیلوب اکا محبت قلوب لقاسنی درون دلدن آرزو ایدرسن اولدخی سکا دوست اولوب محبت وموافقت ایلر * اللهم ارزقنا معرفة انفسنا ومعرفتك ومحبتك یا ودود یا الله یا رحمن یا رحیم * نوع ثانی * بدن انسانده اولان بعض غرایب صنایع یزدانی وامر حق ایله بعض تصرفات نفس حیوانی وخواص بعض اعضای ابدانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه انسانك رکن اعظمی قلبی ورکن اصغری قالبیدرکه قلبك قشر یدرنته کیم بدن انسان لب جهاندر کذلك قلب انسان لب ابداندر پس لب لباب اولان کوکل بیت رحماندر وعلم جهانك علم ابدانه اعانه‌سی اولدیغی کبی علم ابدان دخی علم قلوبه معین ورهنمادر زیراکه خلقت بدنده اولقدر عجائب صنعتلر وغرایب حکمتلر والوان زینتلر

وانواع خدمتلر واردر كه حد وحصره كلمز بی شماردر وظاهر وباطنده اولان اعضانك هر برنده نیجه فوائد مقرردر كه خلقك اكثری انلردن بی خبردر مثلا بدن انسانده نیجه یوز عدد عظام ونیجه یوز عدد اعصاب ونیجه یوز عدد عروق ونیجه یوز عدد حركات اختیاریه وضع وترتیب قیلنمشدر كه هر بری برشقه هیئتده وبرشقه صفتده وبرشقه خدمتده وبرشقه حركتده بولنمشدر وهر بری بر مصلحت ایچون خلق اولنمشدر وقریبا مطلع اولورسن كه جمله سی اجمال اوزره قلمه النمشدر اما اكثر ناس بونلردن ذاهل وكیفیتلرندن غافل بولنمشدر وناس انجق بونی بیلور كه كوز بقمق وال طوتمق ایچون خلق اولنمشدر لیكن كوزكه اون طبقه دندر واول طبقه لرندندر وفائده لری ندر بیلمزلر واكر اول طبقه لرك برینه خلل كلسه كوز كورمكدن قالور واول خللدن كالور ونیجه دن كوز كورمز اولور بلمزلر والده قاچ عظم وقاچ عصب وقاچ عرق اولدیغنی وهر بری نه هیئتده نظام بولدیغنی ونه طرز ایله حركت قیلدیغنی بیلمزلر ودرون بدنده اولان اعضای روحك اشكال وطبایعی نیجه در وهر برینك قوت وخدمتی ندر وقوای نفسك هر برینك صنعت ومنفعتی ندر بیلمزلر مثلا باطنده یورك ومعده وكبد وطحال ومراره وریه وكلیه كبی اعضا وقوت جاذبه وماسكه وهاضمه ودافعه وممیزه ومصوره ومنمیه ومولده كبی قوا بونلرك جمله سی بدنده خادم تعیین اولنمشدر وهر بری كندی خدمتنده قائم وهر ان مداوم بولنمشدر زیرا كه منبع حیات اولان یورك دمبدم اعضاء مذكوره یه انواع حرارت وقوت ویرمكده در بعده معده ده اولان قوت جاذبه اطعمهٔ مختلفه یی معده یه جذب ایدوب قوت ماسكه حفظ ایدوب قوت هاضمه طبخ اتمكده در بعده قوت ممیزه غدای مطبوخك كثیفنی لطیفندن جدا ایدوب قوت دافعه اول كثیفی معده دن معایه دفع اتمكده در اندن معده ده قالان لطیفی كبد كه جكر در كندویه چكوب جكرده اولان قوت مصوره انی قان لوننده صبغ اتمكده در وانك اوزرنده ظاهر اولان سیاه كف كه اكا سودا دیرلر انی طحال چكوب كندویه تبدیل اتمكده در وانده قالان كف اصفر كه اكا صفرا دیرلر انی مراره كه اود در كندویه چكوب تبدیل اتمكده در وانده اولان بلغمی دخی ریه جذب ایدوب نفس ایله طریق حلقه دفع اتمكده در بعده بونلردن خالص اولان دم كبد ایچنده ما ایله مختلط قالوب قوام بولمدیغندن اندن اول مایی كلیه كه بوكرك در كندویه جذب وتبدیل اتمكده در وكلیه ده قالان كثیفی بول اولوب طریق مثانه یه كتمكده در بعده اول جكرده قالوب قوامه كلندن دم صافی طرق عروق ایله جمیع اعضایه وصول بولمقده در وقوت منمیه اندن اعضایه نشو ونما ویروب لحم وشحمه قوت وقدرت حاصل اولمقده در بعده عروق ایچنده قالان دمدن قوت مولده رجالده منی ونساده هم منی وهم لبن تولید ایدوب منی كا بتین وانثیینه طولمقده در ولبن عروق ثدیینه كلمكده در پس اكر طحال برعلته ایرشوب دم مزبوردن سودای مذكوری تفریق ودور ایلمسه اول سودا ایله مختلط قالان دم اعضای بدنه متفرق اولوب اندن حما وجذام وجنون امثالی سوداوی مرضلر حاصل اولور واكر مراره یه برعلت ایرشوب صفرای مرقومی دمدن جدا اتمسه اول دمدن استسقا كبی صفراوی مرضلر پیدا اولور وبونك امثالی بدنده اولان اعضا وقوانك هر بری كندی خدمتنده مقیم اولورو اكر بونلرك بری نقصان اولسه یا خدمتندن قالسه امراض مختلفه حصولیله بدن هلاك اولوب نفس انسان اندن تصرفندن قالور * سبحان الصانع الحكیم * سبحان الخالق البارئ المصور * جل جلاله وعم نواله ولا اله غیره (نوع ثالث) مبدأ ومعاد بدن انسانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل حكمت دیمشلردر كه مبدأ ومعاد ابدان خاكدر كه ارضدر نته كیم حق تعالی كلام قدیمنده * منها خلقناكم وفیها نعیدكم ومنها نخرجكم تارة اخری * بیورمشدر زیرا كه بالاده بیان اولندیغی اوزره اشعهٔ كواكبك تأثیراتیله عناصر اربعه جمع اولوب امتزاجی بر مقدار اعتدال بولدقده خاك كندی صورتین ترك ایدوب نبات صورتنه كلور بعده اول نبات یا نان ویا علف حیوان اولور پس نان وحیوان غدای انسان اولدقده قوای مزبوره منوال مذكور اوزره خدمتلرنده بولنوب جاذبه كه اشتها در غدایی جذب وماسكه حفظ ایدوب هاضمه طبخ ایدر وممیزه كثیفنی لطیفندن جدا ایدوب دافعه كثیفی طریق معادن اخراج ایدوب كیدر وبو احوال مرقومه حرارت غریزیه نك قوت وضعفی حسبیله ایكی ساعتده ویا اوچ ویا درت ساعتده معده ده حاصل اولور كه اكا هضم اول دیرلر بعده اول لطیفی كبد كندویه جذب ایدوب قوای مزبوره معده ده اولان افعال مذكوره سن بردخی انده ایشلرلر پس انده كثیف اولان درت قسم اولور كه برقسمی طحاله كیدوب سودا اولور وبرقسمی مراره یه واروب صفرا اولور

وبرقسمی كا بتینه ایتوب انده بول اولوب مثانه یی بولور وبرقسمی ریه یه تتنه كلوب سینه ده بلغم اولور وبو احوال دخی قوت وضعفه كوره ایكی اوچ درت ساعتده كبدده حاصل اولور كه بوكا هضم ثانی دیرلر پس انده قلان لطیف دم خالص اولوب عروق رأس واعضایه جریان ایدوب كیدر وقوای مزبوره افعال مذكوره سن بردخی عروق ایچنده مدت مرقومه تمام ایدرلر كه بوكا هضم ثالث دیرلر وبو هضمك كثیفی منافذدن چیقوب وسخ اذن ورمد عین ومخاط انف وشعر واظفار وعرق حمام ووسخ اعضا اولور واكر بونلردن زیاده اول كثیفدن برنسنه قالورسه نازله واورام وقروح وجروح امثالی امراض اولور بعده عروق ایچنده قالان دم لطیفك هر جزئی برعضوه منقسم اولوب قوهٔ مصوره اول اجزایی بولندیغی اعضا رنكیله تصویر ایلدیكی حالده اول قوتلر اول ایشلری اول مدتده اول عروق ایچنده بردخی ایدرلر كه بوكا هضم رابع دیرلر وبو هضمك كثیفی بدندن تحلل برله نقصان اولان اعضایی بدل ما یتحلل طولدیروب تكمیل ایدر بلكه زیاده لحم وشحم اولوب اوجسمی جمیل وسمین ایدر وقالان زبدهٔ لطیفی قوت مولده صلب رجاله جذب ایدوب انده منی ایدر وصدر نسایه جذب ایدوب انده هم منی وهم مرضعه ده لبن هم ایدر بعده اول خلاصهٔ غدا اولان منی كه نطفه در بر وقت معینده واسطهٔ جماع ایله نطفهٔ زنله جمع اولور ورحمه واقع اولورو انده قرق كونه دك نطفه صورتین ترك ایدوب علقه صورتنه كلور یعنی اویوشمش قان اولورو برقرق كون دخی مرورنده یعنی سكسان كون عبورنده اول علقه مضغه اولور یعنی مضغ اولنمش لحم صورتین بولور واوچنجی قرق تمامنده یعنی یوز یكرمی كون ختامنده اول مضغه ایچنده عظام واعصاب وعروق واعضا ولحم وشحم وشعر وظفر وجوده كلور پس دردنجی ای تمام اولدقده جمیع اعضای جنین كمال بولوب انده روح حیوانی متصرف اولوب طریق نافه دن غدامی قان اولور چونكه نطفه رحمده قرار بولور اول كی آیده زحلك تربیه سنده اولور وایكنجی ایده مشترینك تربیه سنه كلور واوچنجی آیده مریخك ودردنجی ایده شمسك وبشنجی زهره نك والتنجی ایده عطاردك ویدنجیده قمرك تربیه سنی بولور پس اكر یدی ایلق تولد ایدرسه اول ولد معمر اولور واكر سكز ایلق تولد ایدرسه بقا بولمز اولور زیرا كه سكزنجی ایده تربیهٔ زحله كلور وزحل بارد ویابس اولمغله طبیعی موت اولور واكر طقوز ایلق متولد اولورسه مشترینك تربیه سنده اولمغله بقا بولور زیرا كه مشتری رطب وحاردر كه طبیعی حیات اولورو طریق مبدأ مرقومی حق تعالی بیان ایدوب بیورمشدر * ولقد خلقنا الانسان من سلالة من طین ثم جعلناه نطفة فی قرار مكین ثم خلقنا النطفة علقة فخلقنا العلقة مضغة فخلقنا المضغة عظاما فكسونا العظام لحما ثم انشأناه خلقا اخر فتبارك الله احسن الخالقین پس بو تفصیلك زبده سی بویله اولمشدر كه اصل ومادهٔ بدن انسان برخاكدر كه اول خاك ابتدا نباته كلوب یا نان ویا علف حیوان اولمشدر بعده اول نان وحیوان غدای انسان اولوب اندن رجال ونساده منی صورتین بولمشدرو بعده رحم مادرده نطفه وعلقه ومضغه اولوب عظام واعصاب وعروق ولحم وشحم ایله طولمشدر بعده یا انثی ویا ذكر اولدقده روح بولوب تولد ایدوب ظهوره كلمشدر بعده یا معمر اولوب كمالن بولمشدرو یا عقله بالغ اولمیوب طفل ایكن اولمشدر حال بوكیم حركات افلاك واشعهٔ كواكب ایله عنصر خاكك بیك جزؤندن انجق بر جزؤی نبات اولورو نباتك بیك جزؤندن بر جزؤی انجق نان وحیوان اولورو حیوانك بیكده بری انجق غدای انسان اولور وغدانك بیك جزؤندن برقطره منی حاصل اولورو بیك قطره منیدن انجق برقطره سی رحمه واقع اولور وارحامه دوشن نطفه لردن بیكده بری متولد اولور وبونجه متولد اولنلك بیكده بری معمر اولورو بونجه بقا بولنلك بیكده بری مقام عقله بالغ اولورو نیجه بیك عاقلك انجق بری مؤمن اولورو نیجه بیك مؤمنك انجق بری عالم اولورو نیجه بیك عالمك انجق بری محقق اولور ونیجه بیك محققك انجق بری عارف بالله اولورو نیجه بیك عارفك انجق بری واصل كامل اولور پس حركات افلاك وامتزاج عناصردن وظهور موالیددن جمیع كائنات ظواهردن مراد ومقصود مز انجق انسان كاملك وجود شریفی بولنمشدرو انسان كاملك ماعداسی بالجمله اكا طفیل وخدام وتوابع قیلنمشدر نته كیم * اكمل بنی آدم حبیب اكرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك شاننده لولاك لولاك لما خلقت الافلاك دینلمشدر وبو معنا بو بیت ایله بیلنمشدر * بیت * در هر هزار سال ببرج دلی رسد * از آسمان عشق بدینسان ستارهٔ * چونكه مبدأ بدن انسان بو بیان ایله عیان اولمشدر * پس كل شیء یرجع الی اصله * حكمنجه معاد بدن دخی بوندن ظاهر وعیان اولمشدر

نوع رابع * كیفیت نزول وصعود جسم وجانی ومنازل بدنی قطع ایله رجوع وروح انسانی وتغیر بدن وبقای روح

روانى بيلدبرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه اكر بركسه مراد ايلسه كه اول كندى معاد
موعودنى تحقيق ايده ومنازل معادنى قطع ايدوب اصلنه كيده اول همان بونى بلسونكه پيرلكدن مقدم كهل
اولمش ايدى واندن مقدم جوان اولمش ايدى وجوانلقدن مقدم طفل اولمش ايدى وطفوليتدن مقدم رحم
مادرده جنين اولمش ايدى واندن مقدم مضغه اولمش ايدى واندن مقدم علقه اولمش ايدى واندن مقدم رحمده
نطفهٔ مجتمعه اولمش ايدى واندن مقدم صلب پدرده وسينهٔ مادرده منى اولمش ايدى واندن مقدم عروق
ايچنده دم اولمش ايدى واندن مقدم غداى پدر ومادر اولمش ايدى واندن مقدم حيوانى اولمش ايدى واندن
مقدم نباتى اولمش ايدى واندن مقدم اجزاى عناصر ايله ممتزج خاك ايدى وخاكدن مقدم جسم
مطلق ايدى واندن مقدم طبيعت كليه ايدى واندن مقدم جوهر مجرد ايدى پس اول كمسه كه حال ايله بومقامه
يتمشدر اول طرق اجسام وارواحى تماميله قطع ايدوب كتمشدر وحجب ظلمانى ونورانى يى بالجمله رفع ايتمشدر
وكندى نفسن اكليوب بلمشدر ومولاسنى طانمش وبولمشدر ومبدأ ومعادنى بيلوب قندن كلوب كتديكنه
مطلع اولوب عارف وواصل اولمشدر وبومعراج روحانيله هر مشكلى حل اولوب هر مرادى حاصل اولمشدر
وبوتعبيردن ظاهر اولان بودركه اكرچه روح انسانى افعاليله بدنه مقارندر لكن ذاتيله بدندن بشقه در
واكا مباينـدر زيراكه روح برجوهر مجرددركه برحال اوزره باقيدر وبدن ايسه هر آنده متغير وفانيدر وروح
اول جهتدن غيربدندركه اول منازل بدنى جمله سير وكيل ايدوب برى برندن فرق وتميزا يتمشدر وطريق مبدأ
ومعادى تفكرله طى ايدوب تذكرله نهايتنه كتمشدر وتحقيق ويقين ايله كركى كبى حقيقت احواله يتمشدر پس
بركسه كه برنسنه يى كيل وتقدير ايده بيلمشدر اول كمسه اول نسنه نك عينى اولميوب غيرى اولمشدر وروح
جسمك غيرى اولديغنه كتب حكمتده ادله چوقدر بومقامده تطويله حاجت يوقدر ليكن بومقامه مناسب
دليل بودركه روح انجق اول روحدركه بوبدن بش ياشنده ايدى امابدن اودكلدر زيراكه بدن بونجه اشكاله كيروب
نيجه صفتلر بولمشدر وطول وعرض وعمقده حركتله كبير اولمشدر يامقدم جوان ايدى شمدى پير اولمشدر
ويا سمين ايدى ضعيف اولمشدر ويالطيف ايدى كثيف اولمشدر پس حقيقتده پير اولان بدن جوان اولان بدنك
غيريدر وجوان اولان بدن دخى طفل اولان بدنك غيريدر اكرچه بدنه بونجه تبدل وتغير كلور لكن روح
انسان ينه اولكى حالتنده قالور وموت طبيعى وقتنده مفارقت ايلديكى بدندركه انى قبرده ومحشرده بولور
وانكله يا جهنمده متألم اولور ويا جنتده متنعم اولوب قالور * نوع خامس * كيفيت تغير ابدانى وبقاى روح روانى
بيلدبرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه روح انسان متغير اولميوب بدنى متغير
اولديغنك علتى بودركه روح روان عالم علويدن كلمشدر وعالم علويده كون وفساد اولمديغندن انك جزئى بولنان
روح دخى برقرار اوزره قالمشدر وبو اجزاى بدن بوعالم سفليدن النمشدر حال بوكيم عالم سفلى كون وفساده محل
قيلنمشدر چونكه بدن عناصر اربعه دن خلق اولنمشدر پس انسانك بوتركيبى بوعالم كون وفسادك برجزئى
بولنمشدر واجزا ايسه دائما كله راجع اولوب كل دخى جزؤنه مائل وفائض بيلنمشدر اما جزؤك كله رجوعنك
دليلى بودركه انسان پير اولوب جان عالمنه راجع اولور * انا لله وانا اليه راجعون * ايت كريمه سى حكمنى بولور
واما كلك جزؤه ميل وفيضنك دليلى بودركه دائما فيض فضل الهى واسطهٔ عقل كل ايله عالم ملكه نازلدر
نته كيم الحمد لله رب العالمين * ايت كريمه سى بوكا شاهد عادلدر پس كل جزؤه مائل وفائض اولديغى كبى جزؤ دخى
كله راجع ومائلدر وجزؤك كله رجوعنك بردليلى دخى بودركه انسان جائع وظمآن اولور زيراكه اجزاء بدنك
كل طرفنه رجوعى هر آن اولور پس اندن بدنه ضعف ونقصان كلور واكل وشربه مباشرتله بدن ايچون بدل ما
يتحلل اولور يعنى طرف عناصره كيدن اجزاى بدنك يرينه غدادن بدنه كلوب ينه بدن اندن قوت بولور چونكه
غداى بدن ينه اصلى بولنان عناصردن حاصل اولان نبات وحيواندر پس حقيقتده ابدانمزك بش سنه لك
اجزاسى بالجمله تحلل ايدوب دمبدم تدريج ايله ابدانمزدن طشره چيقوب كله كتمشدر مثلا اللى بش ياشمزده
ايكن ابدانمزده اولان اجزا اللى ياشمزده اولان اجزانك غيريسيدركه بدل ما يتحلل غدادن كلوب ينه تدريج ايله
ابدانمزه اجزا اولوب كله كيدن اجزانك يرينه طولوب اشكالنده تشكل ايتمشدر ليكن بو احواله واقف اولميانلر
بدنى روح روان كبى برحال اوزره ثابت قالور ظن ايتمشدر وبونك مثالى بويله دركه بركسه برصحراده برخيمه نصب

ايلسه كه انك اوتاد واطنابى جمله سياه اولسه واول هفته ده بردفعه واروب بروتد سياهك چيقاروب يرينه بروتد
ابيض دق ايلسه وبرطنب سياهك اچوب يرينه برطنب ابيض شد ايلسه وبومنوال اوزره برسنه تمامنه دك
اول سياه اوتاد واطنابك جمله سن قلع وحل ايدوب يرلرينه بشقه بياض اوتاد واطناب دق وشد ايلسه پس
بوتبديلاتنه مطلع اولميانلره اول خيمه ينه سنهٔ ماضيه ده نصب اولنديغى حالى اوزره منصوب وجمله اجزاسيله
ثابت كورنمشدر حال بوكيم انك جميع اوتاد واطنابى تبديل وتغيير اولنمشدر زيراكه بو بياض اوتاد واطناب اول
سياه اوتاد واطنابك غيريسى بولنمشدر فكذلك بدن انسان دخى آنافانا شيئا فشيئا ظاهرا وباطنا تحلل ايدوب
بدل ما يتحلل غدادن جمع اولمغله هربش سنه ده بركره تماما متبدل اولوب تغير بولور بيلنمشدر پس جزؤك
كله كلك جزؤه ميلى بوادله ايله اثبات اولنمشدر والله اعلم بالحقيقه * نوع سادس * بوجهان بزى والدهٔ مشفقه
كبى تربيه ايلديكن بيلدبرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه بوعالم بزم شفقتلى والده مزدر
نته كيم والده طفلنى تربيت ايلر واول غدالرى كيم طفل تناول ايده مز والده سى انلرى اكل ايدركه انلردن لبن حاصل
اولوب طفلنه غدا اولمغه لايق اوله وثديين طريقندن طفلنه لاحق اولوب انكله تربيت بوله كذلك بوعالم دخى بزم
مادر مشفقمزدركه دوبستان مثابه سنده بولنان نبات وحيوان طريقندن لايقمز اولان غدالريمزى بزه ايصال
ايدوب الوان فواكه لذيذه وانواع اطعمهٔ نفيسه ايله بزى تربيت ايلر فامابو مادركه عالم بيلنمشدر غيرى مادرلرك
عكسى بولنمشدر زيراكه جمله والده لر ظاهرلرينه متوجه اولمشدر وعالم ايسه كندى باطننه توجه قيلمشدر تاكيم
بزه ناظر اولوب تربيه مزده حاضر اوله پس حقيقتده هنوز حالا بز كندى والده مزك بطننده ساكنلرز كه السعيد
من سعد فى بطن امه والشقى من شقى فى بطن امه * حديث شريفنى بعضلر بويله تأويل ايتمشلردر وبومعنى بوايت
كريمه يه موافقدر كه حق تعالى من كان فى هذه اعمى فهو فى الاخرة اعمى واضل سبيلا بيورمشدر وبومعنايى
بر كامل بربيت ايله طيورمشدر (بيت) كيمكه بونده عارف حق اولمدى * تا ابد بيكانه قالدى بولمدى * وبومعنى
خوش ظاهردركه مادرزاد اولان اعمايه اصلا علاج اولمز پس ايكى جهان سعادتن همان بو حالده تحصيل
ايتمك ممكندركه هنوز بطن مادرده يز يعنى بوعالمده يز وبونده اعمى اولمق بودركه انسان كندويى بلميه
وكورميه وكندى حقيقتنه ايرميه زيراكه كندويى بيلمين طفل صابلور ومولاسنى دخى بيلمش وبولمش
اولور پس اول كمسه ايكى عالمده اعمى قالور انكچون انبيا واوليا وعلما كلمشلردركه خلقى خالقه دعوت قيله لر
وخلق جهان نور قرآن وعلم توحيد وعرفان وعبادت رحمان ايله نابينالق علتندن خلاص بوله لر ومعرفت
نفس واسطه سيله اشناى خدا وخاص الخاص اوله لر وابدا انكله قاله لر * اللهم ياحى ياقيوم يابديع السموات
والارض يامالك الملك ياذا الجلال والاكرام * نسئلك بعزتك ان تحيى قلوبنا وابصارنا بنور معرفتك ياالله
* فصل ثانى * كيفيت تركب ابدانى وماهيت طبايع اعضاى پيدا وپنهانى وحقيقت امزجهٔ اسنان انسانى
وتولد اخلاط اربعهٔ اركانى واخلاطك اسباب واحوال وفوائدنى وانلردن متولد اولنى بش نوع ايله تفصيلا
بيان ايدر نوع اول كيفيت تركب ابدانى بيلدبرر (اى عزيز معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه
اركان اربعه كه اجسام بسيطه در بدن انسان وسائر حيوانك اجزاء اوليه سيدر زيراكه اجسام مركباتك انواع
مختلفه سى امتزاج اركان ايله حادث اولور واركان ايسه دردر كه ايكيسى خفيف وايكيسى ثقيلدر اما خفيف
نار ايله هوادر واما ثقيل آب ايله خاكدر چونكه عنصر نار جوهر هوائيه سنك سرايتيله عناصر سائره ده
جريان ايدوب ممتزج اولوب حرارتيله ايكى عنصر بارد ثقيلك برودتلرك كسر ايدر انلر عنصر بتلرك تركك ايدوب
مزاجيه مرتبه سنه كيدرلر پس ايكى عنصر ثقيل تكون وسكون اعضايه مادهٔ متين اولور وايكى عنصر
خفيف حيات وحركات اعضايه بادى ومعين اولور اما قواى اوليهٔ اركانكه كيفيات اربعه در انلر حرارت
وبرودت ورطوبت ويبوستدر بودردى امهات عناصردركه اركان مذكوره ده موجوددر وبوكيفيات
عنصريه صور طبيعيه اوزرينه زائددر زيراكه انلر تسخن وتبرد كبى كيفيتلرده مستحيل ومتبدلدر حال بوكيم
صور طبيعيه هر برى كندى ذاتيله باقيدر اكر كيفيات اربعه نفس صور طبيعيه اولسه ايدى انلر دخى
تبديل اولوب ثابت قالمزدى پس اكر اجسام بسيطه اولان اركان اربعه تصغر ايدوب جمع اولسه لر واجسام
مركبهٔ تامه اولان مواليد ثلاثه ده مماس اولوب كيفيات متضاده لريله برى برينه تأثير قيلسه لر واول

بسائطك هر بری اوبرینك کیفیت شدتنی کسر ایلسه اول کیفیات متضاده میاننده هر بریندن جمله سنده
بر کیفیت متوسطه متشابهه ومتساویه حاصل اولورکه اکا مزاج دیرلر وموالید ثلاثه یعنی معدن ونبات
وحیوان جمله انکله وجوده کلورلر لیکن اجسام مرکبات غیر تامه اولان سحاب وشهاب امثالی کائنات جو
مذکوره عناصردن مزاجسز حاصل اولورلر انکچون سرعتله فنا بولورلر * نوع ثانی * ماهیت طبایع اعضای
ابدانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه اول خالق وباری ومصور حضرتلری عالمده
هرنسه یی مناسب وموافق برلی برنده کوزل ومعتدل خلق ایتمشدر وهر حیوانه صالح ولایق وهر عضوینك
حالنه موافق اولان مزاجی ویرمشدر وجمیع اجزای عالمده اولان امزجه نك الیق واعدلی بدن انسانه کرم
قیلوب هر برعضونه اصلح وانسب اولان مزاجی بخش ایتمشدر وبعض اجزاسی زیاده حار وبعضك زیاده بارد
وبعضك زیاده رطب وبعضك زیاده یابس ایتمشدر امابدننده زیاده حار اولان اول روحدرکه بخار لطیفدر
بعده یورکدرکه منشأ روحدر بعده دمدرکه یورکه متصلدر بعده کبددرکه اویوشمش دم کبیدر ودم اندن
متولددر بعده خالص اولان لحمدر بعده عضلدرکه لحم ایله مختلط اولان عصبدر بعده طحالدرکه انده دم
واردر بعده کلیه درکه دمی قلیلدر بعده عروق متحرکه درکه مجاور روح اولان دمك ظروفیدر بعده عروق
ساکنه درکه مطلق دمك ظروفیدر بعده جلد کفدر وامابدننده غایت بارد اولان بلغمدر بعده شعردر بعده
عظمدر بعده غضروفدرکه کمرتکدر وبعده رباطدر بعده وتردر بعده غشادر بعده عصبدر بعده نخاعدر بعده
دماغدر بعده شحمدر بعده سمیندر بعده جلددر وامابدننده غایت رطب اولان بلغمدر بعده دمدر بعده سمیندر
بعده شحمدر بعده دماغدر بعده نخاعدر بعده لحم ثدی وانثیيندر بعده ریه درکه مکان تنفسدر بعده کبددر
بعده طحالدر بعده کلیتیندر بعده عضلدر بعده جلددر وامابدننده غایت یابس اولان شعردرکه بخار
دخانیدندر بعده عظمدرکه اصلب اعضادر بعده غضروفدر بعده رباطدر بعده وتردر بعده غشادر بعده
اورده در بعده شرائیندر بعده عصب حرکتدر بعده یورکدر بعده عصب حسدر بعده جلددر * نوع ثالث *
کیفیت امزجهٔ اسنان انسانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه امزجهٔ اسنان
مختلفه اولمغله انسانك اسنانی فی الجمله درتدر اولا بری سن نمودرکه سن حداثت هم دیرلر وبونك مدتی
انسانك اوتوز یاشنه دکدر بعده سن وقوفدر بوکا سن شباب دخی دیرلر وبونك مدتی انسانك قرق یاشنه دکدر
بعده سن انحطاط خفیفدرکه سن کهولت هم دیرلر وبونك مدتی انسانك التمش یاشنه دکدر بعده سن
انحطاط جلیدرکه بوکا سن شیخوخت دخی دیرلر وبونك مدتی آخر عمره واریجیه دکدر لیکن سن حداثت هم
ایکی قسمدر بری سن صباوتدرکه اون بش یاشنه دکدر بعده سن فتوتدرکه سن حداثتك نهایتنه دکدر
پس صبیانك مزاجی معتدلدر وفتیانك مزاجی حار ورطبدر وشبانك مزاجی حار وحد تلیدر وسن وقوفك
مدتنه دنصکره حرارت غریزیه نك ماده سی اولان رطوبت غریزیه یی بزی محیط اولان هوا جذب ونشف ایتمکله
حرارت نقصان بولمغه باشلر زیرا که فصل سابقده بیان اولندیغی اوزره جمیع اجزا وقوای جسمانیه
متناهیه در وبدل ما یتحلل ایچون علی السواء برمنوال اوزره دائمة الایراددر لیکن تحلل علی السوادن یوما
فیوما زیاده اولمغله ایراد مصرفه یعنی رطوبت بدل ما یتحلله برابر کلمز پس ایراد ومصرف بیننده نقصان وتراجع
اوزره اولدقده رطوبت مزبوره فنا بولوب حرارت مذکوره منطفی اولورکه موت طبیعی بودر پس هر برشخصك
مزاج اولی حسبنجه حفظ رطوبتی متضمن اولان قوتی نه مقدار ایسه انك اجلی مقدر طبیعیسی اودر اکر
خارجدن برقضا یه اوغرامزسه اودرکه اودر زیرا که قدرت باری ایله اجرام علویه نك اجسام سفلیه ده انواع
تأثیراتی دائما متعاقب ومتوالی اولدیغندن جمیع خلقك اشکال واحوالی واخلاق واطواری هنوز ارحام
امهات ایچنده نطفه ایکن مصادف اولان بخت وطالعلری تأثیراتندن ظهور ایتمشدرکه رحم مادره نطفه
واقع اولدیغی ساعتده پدر ومادرلك طالعلری نه ایشده ایسه وهر برینك کوکبی نه بیته ناظر ایسه اکر سعد
واکر نحس اول نطفه نك ذاتنه تأثیریله نقشبند اولورمثلا سعادت وشقاوت وفهم وحماقت وبخل وسخاوت
وخوف وشجاعت وحب وعداوت وحرص وقناعت وهمت ودنائت وفقر وغنا وراحت وعنا وعمر وفنا وجمال
وکمال وکلال وملال هرنه وضع اوزره ایسه اول نطفه نك نطفهٔ ذاتنه طالع اولورزیرا که اول نطفه جسم جنینك

لوح محفوظیدر ولوح محفوظ بو عالمك مظهریدر پس هر کیمکه سعید اولمشدر اول سعادتی بطن مادرده بولمشدر
وهر کیمکه شقی کلمشدر اول دخی شقاوتی اناسی بطنندن المشدر نته کیم حبیب اکرم * صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلری * السعید من سعد فی بطن امه والشقی من شقی فی بطن امه * بیورمشدر وهر کسك طالع مرقومنك
تأثیرنی رمز ایله طیورمشدر چونکه خلقك جمیع اشکال واوصاف وامزجه سی اوضاع فلکیه مقتضاسنجه
ارحامده مختلف بولنمشدر پس اجل مسمالری دخی مزاجلری حسبیله انده مختلف تقدیر اولنمشدر والحاصل
ابدان صبیان وفتیان اعتدال اوزره حار ورطب مشاهده قیلنمشدر وابدان شبان حدتلی حار بلنمشدر وابدان
کهول ومشایخ روح بخار ودم حاردن وجه مشروح اوزره بعید العهد اولدقلریچون بارد ویابس بولنمشدر
واما اناثك مزاجی ذکوردن ابرد وارطب اولدیغی تجربه قیلنمشدر * سبحان الخالق الباریٔ المصور المحیی الممیت
الحی القیوم جل جلاله وعم نواله ولا اله غیره * نوع رابع * کیفیت تولد اخلاط اربعهٔ ابدانی بیلدیرر
(ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه بدنك رطوبات اولاسی اولان اخلاط اربعه اجسام
رطبهٔ سیاله درکه غدا ابتدا اکا استحاله ایدوب انلردن اجزاء بدن مغتذی اولور اما رطوبات خلطیهٔ محموده درت
جنسدرکه افضلی دم جنسیدر بعده بلغم جنسیدر بعده صفرا جنسیدر بعده سودا جنسیدر وبو اخلاطك
هر بری طبیعی وغیر طبیعیدر امادم طبیعی حار ورطبدر ولونی احمر وطعمی حلودر ومنفعتی لحم وشحم وغدای
اعضا اولمقدر وغیر طبیعیسی بارد ولونی مکدردر وطعمی مر اولوب نفعی اولمز واما بلغم طبیعی بارد متوسطدر
ولونی بیاض بیضه کبیدر وطعمی حلودر ومنفعتی یادم ویاقائم مقام دم اولوب غدای اعضا اولمقدر وغیر
طبیعیسی یابس المزاج ومتغیر اللون ومر الطعم در واول یامالح ویاحامض اولور واما صفرای طبیعی حار واحمره
مائل ولزجدر ومنفعتی دمه مختلط ومعین اولوب اجزای بدن اولمقدر وغیر طبیعیسی جنسکاریدر وجوهر سم
محرقدر واما سودای طبیعی دم طبیعینك قعرنده قالان دردیدر وطعمی حلاوته میالدر ومحلی طحالدر
ومنفعتی تحریك جوع وشهوتدر وغیر طبیعیسنه مرهٔ سودا دیرلر واما کیفیت تولد اخلاط اربعه بویله درکه
ابتدا غدانك مضغ ایله بیله هضم اولمسی واردرکه سطح فم سطح معده ایله متحد ومتصلدر پس انده هم قوت
هاضمه حاصلدر زیرا که مضغ اولنمش نسنه نك اول کی طعم ورایحه سی زائلدر بعده غدای ممضوغ ومشروب
معده یه واردقده فم معده سد اولنوب تماما انده هضم اولنورلیکن مجرد حرارت معده ایله دکلدر بلکه جانب
یمیندن کبدك ویساردن طحالك وانده اولان شرایین واورده نك وقابل حرارت اولان شحمك ومعده نك
فوقنده ورای حجابدن یورکك بوجمله نك حرارتلریله تمام اولوب ایکی اوچ ساعتده هضم اول حاصل اولور
ومعده ده هر نسنه صویی کبی جوهر سیال اولور بعده انك کثیفی معده دن معایه وخروجه یول بولور ولطیفی
معده یه متصل اولان عروق یولندن کبده متصل اولان اینجه قیللرکبی عروق ایله سوزیلوب کبده منجذب اولور
پس کبد کایتیله اول جوهر لطیفك کایتنه ملاقی اولوب سونکرکبی ممتلی اولور وانده هم مدت مرقومه قدر
زمانده منطبخ اولوروهم هضم ثانی حاصل اولور واول منطبخ لون احمر صبغ اولنوب انك یوزنده قایمق کبی نسنه
ودیبنده درد کبی نسنه حاصل اولور اکرافراط ایله منطبخ اولورسه بر محترق نسنه حادث اولور واکر قلیل
منطبخ اولورسه بطبخ هندی مثالی بر نسنه پیدا اولور اما اول قایمق صفرادر واما اول درد سودادر وبو ایکیسی
طبیعیدر واما محترقك لطیفی صفرای ردیه در وکثیفی سودای ردیه در وبو ایکیسی غیر طبیعیدر واما بطبخ
هندی بلغم طبیعیدر وبوجمله دن متصفی وخالص اولان نسنه دمدر لیکن صویی غالبدرکه کبددن منفصل
اولمزدن مقدم صویی کلیه لره نزول ایدن عروق ایله منجذب اولوب کلیه لر کندیلره غدا اوله جق دسومتنی
ودموینی آلوب باقیسی مثانه یه سوزیلوب احلیله یول بولور واما قوام بولمش دم خالص کبد فوقنده طلوع
ایدن عرق عظیمه منجذب اولوب اندن متشعب اولان اورده یه سلوك ایدر بعده جداول اورده یه بعده سواقیٔ
جداوله بعده رواضع سواقی یه بعده عروق لیفیهٔ شعریه یه سلوك ایدوب انلردن تقدیر عزیز حکیم ایله اعضایه
ترشح ایدوب غدا اولور * سبحان الصانع الحکیم جلت عظمته وعم نواله ولا اله غیره * نوع خامس * اسباب
تولد اخلاطی وطبایع وفوائدنی واسباب حرکاتنی وبخاراتندن تولد ایدن روح طبیعی یی بیلدیرر
ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه دم طبیعینك سبب فاعلیسی حرارت معتدله در وسبب

مادیسی اغذیه واشربهٔ معتدله‌در وسبب تامی تغذیهٔ بدندر واما صفرای طبیعینك سبب فاعلیسی حرارت
معتدله‌در وسبب مادیسی غدای حار لطیف حلودسمدر وسبب صوریسی افراط نضجدر وسبب تامی اختلاط
دم وتغذیهٔ بدندر وصفرای محترقه‌نك سبب فاعلیسی کبدك حرارت مفرطه‌سیدر واما سودای طبیعینك سبب
فاعلیسی حرارت معتدله‌در وسبب مادیسی رطوبتی قلیل اولان غدای حار شدید غلیظدر وسبب صوریسی
باسیلان ویا تحلل ایتمیندر در وسبب تامی دمی شدید وقوی ایدوب غدای بدن اولقدر وسودای محترقه‌نك
سبب فاعلیسی اعتدالدن متجاوز حرارتدر واما بلغمك سبب فاعلیسی حرارت مقصره‌در وسبب مادیسی
غدای غلیظ بارد رطب لزجدر وسبب صوریسی قصور نضجدر وسبب تامی اختلاط دم وتغذیهٔ بدندر پس
اسباب تولد اخلاط حرارت وبرودتدر زیرا که حرارت معتدله‌دن دم وحرارت مفرطه‌دن صفرای محترقه وغایت
مفرطه‌دن سودای محترقه وبرودتدن بلغم تولد ایتمشدر ودم ایله عروقده جاری اولان اخلاطك عروق ایچنده
دخی ایکی اوچ ساعت مدتده هضم ثالثی واردر واعضایه توزیع اولندقده هر عضوده کندی نصیبنك مدت
مرقومه‌ده هم هضم رابعی واردر اما عروق ایچنده اولان هضم ثالثك واعضاده اولان هضم رابعك فضله‌لری
فصل سابقده بیان اولندیغی اوزره وسخ صماخ وماء عین ومخاط انف اولوب شعر وظفر صورتن بولوب اعضای
بدندن تحلل ایدن عرق واوساخ واورام وقروح منفجره ایله مندفع اولور واخلاط مذکوره‌نك اسباب تولدی
اولدیغی کبی اسباب حرکتی هم واردر زیرا که حرکت بدن واشیای حاره دمی وصفرایی تحریك ایدر وبعض کره
سودایی دخی تحریك ایدر لکن سکون بلغمه قوت ویرر وتوهم نفسانی دخی اخلاط اربعه‌یی محرکدر ونته کیم
کثافت اخلاط اربعه‌دن برجوهر کثیف تولد ایدرکه عضودر یا عضولك برجزئیدر کذلك لطافت بخارات
اخلاط مذکوره‌دن برمزاج حسبیله برجوهر لطیف تولد ایدرکه روح طبیعیدر وروح حیوانی‌یی قبول
استعدادینی بولمش مزاج اوزره ابتدا بو روح تولد ایدوب بعده جمله اعضایه قوای نفسانی‌یی وغیری‌یی قبول
استعدادینی ویرن بودر پس قوای نفسانیه وحیوانیه اعضای بدن انسانده حاصل اولمز الا که بو روح طبیعی
واسطه‌سیله اولور واگر برعضو بدن قوای نفسانیه وحیوانیه‌دن معطل اولوب روح طبیعیدن معطل اولمسه
اول عضو هنوز حیاتده‌در زیرا که اویوشمش ویا مفلوج اولان عضو حس وحرکت قوتن فاقد ایکن بنه حیاتی
واجددر اگر میت اولسه متعفن وفاسد اولوردی پس عضو مفلوجده انی حفظ ایدن برقوت واردرکه بو روح
طبیعیدر * سبحان الخالق الباری المصور جل شانه * فصل ثالث) کیفیت وماهیت ومنافع اعضایی واسما
وقواسنی وتولد وخواصنی درت نوع ایله تفصیلا بیان وعیان ایدر * نوع اول * کیفیت وماهیت اعضایی بیلدیرر
ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه ارکان اربعه‌نك اولکی مزاجندن تولد ایدن اجسام
اخلاط بدن اولدیغی کبی اخلاط اربعه‌نك دخی اولکی مزاجندن تولد ایدن اجسام اعضای بدن اولمشدر
وبعض اعضا مفرد وبعضیسی مرکب صورت بولمشدر اما عضو مفرد اودرکه قنقی جزؤ محسوسنی اخذ ایلسك
حدوا سمده اول جزؤ کلیسنه مشارك اولور عظم ولحم وعصب کبی بونلره اعضای متشابهة الاجزا دیرلر واما
عضو مرکب اودرکه قنقی جزؤنی اخذ ایلسك نه حدده ونه اسمده کلیسنه مشارك اولمیه وجه وید ورجل کبی
زیرا که وجهك برجزئی وجه دکلدر وبونلره اعضای آلیه دیرلر زیرا که اتمام حرکات وافعالده آلات نفس اولمشلردر
اما متشابهة الاجزا اولان اعضانك ابتداسی عظمدرکه پرلك خلق اولنمشدر زیرا که عظم اساس بدن وعماد
حرکات اعضا بولنمشدر بعده غضروفدر که ملایمدر منعطف اولور اول عظمدن الین وسائر اعضادن اصلب
قیلنمشدر وبونك منفعتی اعضا لینه‌یه عظمك اتصالی بونکله کورکجك اولمقدر تا که کیم ملایم ایله پرکك
واسطه‌سی اولوب ضرب وسقوط اوقاتنده پرکدن ملایم متأذی اولمیه بعده اعصابدرکه دماغدن یا نخاعدن
بتمش انعطافده ملایم وانفصالده پرلك وبیاض اجسامدر وحس وحرکت ایچون اولان اعضا بالجمله اعصاب ایله
تمامدر بعده اوتاردرکه اطراف عضله‌دن بتمش واعصابه مشابه اجسامدر واعضای متحرکه‌یه متصل تامدرکاه
عضله‌نك اجتماع ورجوعیله اوتار دخی منجذب اولوب اعضای متحرکه‌یی جذب ایدر وگاه عضله‌نك انبساطیله
وکندی وضعنه عودتیله اوتار مذکوره رخاوت بولوب اعضایی حالی اوزره منبسط ایدر بعده رباطاتدرکه
عظمدن بتمش واعصابه مشابه اجسامدر وبونلرك عضله‌لره ممتد اولانلرینه مطلق رباط دیرلر ومفاصل عظامی

وسائر اعضایی وصل ایدنلره رباط عقب دیرلر وروابط مذکوره‌نك جمله‌سنك حسی یوقدر تاکیم کندیلره لازم
کلان کثرت حرکت وحك ایله متأذی اولمیه‌لر ومنفعت رباطات اعضایی ربط ایلمکدر بعده شریاناتدرکه
یورکدن نشئت ایلمشلردر وممتد ومجوفدرلرکه طوللری اعصابه وجوهرلری روابطه مشابهدر * وبونلرك اوبله
حرکات منبسطه ومنقبضه‌لری واردرکه سکونات ایله منفصلدر وبونلر جان طمرلریدر ومنفعتلری بودرکه
بونلر یورکدن بخار دخانی‌یی نفض ایله اکا راحت ویروب روحی اعضای بدنه توزیع ایچون خلق اولنمشدر بعده
اوردهٔ درکه کبددن بتمشلردر وشریانانه مشابه اجسامدر وبالجمله ساکندر وبونلر قان طمرلریدر ومنفعتلری
بودرکه بونلر کبددن دمی اعضای بدنه توزیع ایچون خلق اولنمشدر بعده اغشیه‌درکه مستعرض ورقیق اتخندر
ومحسوس اولمیان لطیف عصبلریدن نسج اولنمش اجسامدر وسائر اجسامك سطوحن غشی ایدرلر ونتیجه
منافعی محتویلردرکه بری جمیع اعضای هیئت واشکالی اوزره حفظ ایدرلر وبری دخی کندی لیفنه متصل اولان
عصب ورباط واسطه‌سیله اعضایی بری برینه تعلیق وربط ایدرلر کلیه‌لری سلبه ربط ایلدکلری کبی وبرمنفعتی
دخی ریه وکبد وطحال وکلیتین امثالی حسی اولمیان اعضانك جواهرنده بو اغشیه کندیلره ملاقی اولانی
بالذات حساس اولوب اجسام ملاقیه لرینه ملاقی اولانی بالعرض حساس اولملریدر بعده لحمدرکه اعضاء
مذکوره‌نك بدنده اولان خلل واوضاعی آره‌لرینك حشو وسندوقوتلریدر واما اعضاء آلیه بونلردن
ترکب ایدن اعضادرکه انشاءالله تعالی بوتذکره‌ده انلر دخی بیان اولنور * نوع ثانی * اسماء وقوای اعضایی
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه بدنده اولان اعضادن هر برعضولك کندی
نفسنده برقوت غریزیه‌سی واردرکه اول عضولك تغذیه‌سی امری انجق اول قوتله اولور واول قوت غدایی
جذب وامساك وتشبیه والصاق ایدوب اندن فضله‌یی دفع ایتمکده‌در وجمله اعضادن قوتلی دماغ وکبددر
زیرا که بو ایکیسی یورکدن قوت حیاتی وحرارت غریزیه‌یی وروحی قبول ایدوب دماغ مبدأ جمیع حواس اولوب
کبد مبدأ تغذیهٔ جمیع اعضای بدن اولمشدر یورکدن غیری زیرا که یورك درون سینه‌ده ثدی شمالك تحتنده
کبد نوعندن انك لوننده قنجان شکلنده برعضو شریف ولطیفدر که انك جهت اسفلنده سطح مقعری وسطنده
قرة العین مثالی برنقطهٔ سودا واردرکه الطف اعضادر واسمی سویدادر ومنبع روح وجمیع قوادر ومحل تعلق
روح حیوانی ونفس انسانی ومهبط الهام ربانی ونظرگاه خدادر وجمیع اعضایه حیات وحرکات وادراکات
وغدا ویروب تربیه ایدندر وجمله قوا واعضانك خدام ورعایاسیدرکه اول امیریدندر پس بعض اعضای بدن
رئیسه‌در وبعضی خادمهٔ رئیسه‌در وبعضی نه رئیسه‌در ونه خادمه‌در اما اعضای رئیسه اول اعضادرکه
بدنده اولان قوای اولینك مبدألریدر وبقای شخص یا بقای نوع انلره مضطر ومحتاجدر اما بقای شخص
حسبیله اولان اعضاء رئیسه اوچدر بری یورکدرکه مبدأ قوت حیاتدر وبری دماغدرکه مبدأ قوت حس
حرکتدر وبری دخی کبددرکه مبدأ قوت تغذیه‌در واما بقای نوع حسبیله اولان اعضای رئیسه بنه
بو ثلاثهٔ مذکوره‌در وبقای نوعه مخصوص اولان رابع انثیندرکه انلر نسلی حفظ ایدن منی‌یی تولید ایچون
محتاج الیهدر وتمام هیئتی وذکوری وانانی اولان مزاجی افاده ایدرلر واما اعضای خادمه‌نك بعضسنه
خدمت مهیئه وبعضسنه خدمت مؤدیه مخصوصدر وخدمت مهیئه فعل رئیسه‌دن مقدم وخدمت مؤدیه
فعل رئیسه‌دن مؤخردر اما یورکك خادم مهیئی ریه کبیدر وخادم مؤدیسی شرایین کبیدر واما دماغك خادم
مهیئی کبد وسائر اعضای روح واعضای غدا کبیدر وخادم مؤدیسی عصبلر کبیدر واما کبدك خادم مهیئی
معده کبیدر وخادم مؤدیسی اورده کبیدر واما انثیینك خادم مهیئی انلردن مقدم منی‌یی تولید ایدن اعضا کبیدر
وخادم مؤدیلری رجالده احلیلدر ونکه انثیین آره‌سنده اولان عروقدر ونساده محبله‌منی مندفع اولان عروقدر
ومحبلدرکه منفعت منی انده تمام اولوب جنین تکون ایده جك مکاندر * سبحان الخالق الباری (نوع ثالث) کیفیت
تکون اعضای جنینی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه اجزای متشابهه اولان
اعضای بدنك جمله‌سی ایکی منیدن تکون ایدر لحم وشحمدن غیری زیرا که بو ایکیسی دمدن تکون ایدر پس
لحم وشحمدن ماعدا اعضای متشابهة الاجزاء پینر قورسقدن منعقد اولدیغی کبی منی پدردن منعقد اولور
واعضای مذکوره جنین لبندن تکون ایلدیکی کبی منی مادردن تکون ایدر نته کیم قورسغك واینلك هر بری

کندیلردن حاصل اولان جنینڭ جمیع جوهرندن بر جزؤدر کذلك ایکی منینڭ هر بریسی رحمده اولان جنینڭ جمله جوهرندن بر جزؤدر بعده حامله نڭ دم حیضی رحمده تکون ایدن جنینڭ سره سی یولندن غداسی اولوب آنکله نشو ونما بولور وحشوندن منعقد اولوب اولکی اعضاسی اراسنده اولان خالی یرلری طولدیروب لحم وشحم اولور وفضله دم وقت نفاسه دك قالوب اندن طبیعت مادرانی دفع ایدر وبعد التولد ولدڭ کبدی تولد ایلدیکی دم غدا طریق نافه دن الدیغی دمڭ مقامنه کیدوب مسدنی سد ایدوب اول دمدن تولد ایدن لحم وشحم بودمدن تولد ایتمکه باشلر اما لحم دمڭ متینندن تولد ایدوب حرارت ویبوستیله منعقد اولور واما شحم دمڭ صولی ویاغلیسندن تولد ایدوب منعقد اولور انکچون حرارتله منحل اولور وایکی منیدن تکون ایدن اعضانڭ بریسی بدندن منفصل اولسه بردخی اول عضو اتصال حقیقیله منجبر اولمز وبر جزئی نقصان بولسه انڭ عوضی برنسنه بتمز عظم کبی الا کمسن صباوتده صبینڭ سنی بتروده مدن تولد ایدن عضو انتلامندن صکره یینه تمام بتوب مثلنه متصل اولور لحم کبی * فتبارك الله احسن الخالقین (نوع رابع) خواص وفوائد اعضاء بدنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه حساس ومتحرك اولان جمیع اعضانڭ مبدأ حس وحرکتی کاه بر عصب اولور وکاه متفرق اولوب هر قوتڭ مبدأی بر بشقه عصب اولور وغشایه ملفوف اولان جمله احشانڭ منبت غشاسی صدر وبطنڭ ایکی مستبطن بولنان غشالرك بریسیدر اما صدرده اولان حجاب وریه واورده وشریانات کبی اعضانڭ منبت اغشیه لری اضلاعڭ غشاء مستبطنه دن اولمشدر واما جوفده اولان اعضا وعروقڭ منبت اغشیه لری عضل بطنڭ صفاق مستبطننه دندر واما جمیع اعضای لحمیه بالیفیه در عضلده اولان لحم کبی ویا انده لیف اولمز کبد کبی وحرکات بدن ایسه انجق لیف ایله اولور کرك ارادیه اولسون وکرك طبیعیه اولسون اما حرکت ارادیه لیف عضل ایله اولور واما حرکت طبیعیه حرکت رحم وعروق کبی وحرکت ارادیه ایله طبیعیه دن ترکب ایدن حرکت مرکبه بو ایکی حرکت وضع طول وعرض وتوربه دن بر هیئته مخصوص لیف اولور پس جذب ایچون لیف متطاول ودفع ایچون لیف متعارض وامساك ایچون لیف مؤرب مخصوصدر واعضادن اورده مثالی بر طبقه لی اولان عضوڭ اوچ قسم لیفی بری برینه منتسجدر وایکی طبقه لی اولان عضوڭ طبقهٔ خارجه سنده لیف متعارضدر وطبقهٔ داخله سنده لیف مؤربدر ودواخله نڭ سطح باطننده لیف متطاولدر انجق بر طرز اوزره خلق اولنمشدرکه لیف جذب ایله لیف دفع معا جمع اولمیوب بلکه لیف جذب ایله لیف امساك جمع اولسونلر الا که امعاده دکل زیرا که امعانڭ امساکه شدت احتیاجی یوقدر همان جذب ودفعه محتاجدر واما کندی جوهرندن غریب اولان اجسامی احاطه ایدن اعضای عصبانیه نڭ بعضیسی بر طبقه لی وبعضیسی ایکی طبقه لی بولنمشدر وایکی طبقه لی خلق اولنملرنده نیجه فائده لر واردر اما اولکی فائده درونلرنده اولان اجسامڭ حرکاتی قوتیله منشق اولمغدن تحفظدر شرایین کبی واما فائدهٔ ثانیه بودرکه درونلرنده بولنان اجسام مخزونه تحلل وخروجدن ایکی قات محفوظ اولورلر شریانده اولان روح ودم کبی واما فائدهٔ ثالثه بودرکه دفع وجذبده اول عضو قوتلی حرکته محتاج اولدقده آلت دفع بر طبقه سنده وآلت جذب بر طبقه سنده بشقه بولنسونلر معده وامعا کبی واما فائدهٔ رابعه بودرکه اول عضوڭ طبقهٔ باطنهٔ عصبیه سی حفظ ایچون وطبقهٔ خارجیهٔ لحمیه سی هضم ایچون مخصوص اولسون زیرا که هاضم مهضومه ملاقاتسز قوتیله واصل اولمق ممکندر واما بعض اعضانڭ مزاجی دمه قریب اولوب دم اکا غدا اولمق ایچون استحالات کثیره ده متصرف اولمغه محتاج اولمز لحم کبی انکچون لحمه واصل اولان غدا برمدت قالوب صکره غدای لحم اولمق ایچون انده تجاویف وبطون یوقدر همان غدا لحمه ملاقی اولدیغی ساعتده اکا مستحیل اولور واما بعض اعضا دمدن بعید المزاج اولوب دم اکا مستحیل اولمقده استحالات کثیره یه محتاج اولور عظم کبی انکچون غداسی انده برمدت قاله جق بر تجویف واردر عظم ساق وساعد کبی ویا تجاویف متفرقه واردر عظم فكڭ اسفل کبی وبویله اولان اعضا وقتنده غدادن فوق الحاجه اخذ وجذب ایدر تاکیم تدریج ایله کندی نفسنه تبدیل ایده واما قوتلی اعضا کندی فضولنی ضعیف اولان جیرانه دفع ایدر یورك ابطینه ودماغ خلف اذنینه وکبد ارنبینه دفع ایتدکلری کبی سبحان الخالق البارئ المصور وسبحان الصانع الحکیم عزشانه ودام سلطانه * باب ثانی * کیفیت ترکب عظام بدن انسانی واسما وخواصی فصول

ثلاثه

ثلاثه ایله تفصیل ایدر * فصل اول * کیفیت ترکب عظام رأسی واسماء وخواصی التی نوع ایله تفصیلا بیان ایدر * نوع اول * اجمالا فوائد عظام اعضای ابدانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه بعض عظامڭ بدنه قیاسی اساس وعملڭ بنایه قیاسیدر فقار صلب کبی زیرا که عظم فقار اساس بدندرکه جمله اعضا انڭ اوزرینه بنا اولنوب اعتماد ایدندر نته کیم جمیع اجزاء سفینه ابتدا نصب اولنان خشبه اوزرینه بنا قیلنوب کذلك اعضای بدنڭ جمله سی عظم صلب اوزرنده نظام بولوب تکمیل اولنور وبعض عظامڭ بدنه قیاسی وقایهٔ مجن مثالی بولنور عظم یافوخ کبی وبعض عظامڭ بدنه قیاسی صدماتی دافع سلاح قیاسی بولنور فقار صلب اوزرنده شوك امثالی اولان عظام کبی وبعضیسی مفاصل بیننده حشو بولنور سلامیات ارهسنده بولنان عظام سمسمانیه کبی وبعضیسی علاقه یه محتاج اولان اجسامه متعلقدر عضل حنجره ولسانڭ وغیریڭ لامه مشابه اولان عظمی کبی وعظامڭ جمله سی جمیع بدنڭ دعایم وقوایم ووقایه وحمایه سیدر واجرامی صلب واجواف اولان تجویفی وسطنده قیلنمشدر وحشونده مجتمع اولان مخانڭ غداسی بولنمشدر وتجویفڭ وسعتی فائده سی اخف اولمقدر وتجویفڭ وحدتی فائده سی صلابت جرمی خالی اوزره قالمقدر وصلابتڭ فائده سی حرکات عنیفه عندنده منکسر اولمقدر ودرونده مخڭ فائده سی وجه مشروح اوزره غداسی اولوب دائما عظمه رطوبت ویرمکدر تاکیم تجویف حرکتیله رخاوت بولوب متفتت اولمیه وعظمڭ ثاقبته احتیاجی کثیر اولدقده انڭ تجویفی قلیل بولنمشدر نته کیم عظام ساقین اویله خلق اولنمشدر واعضای بدن انلره تحمیل اولنمشدر وعظمڭ خفتنه حاجت کثیر اولدقده تجویفی کثیر بولنمشدر نته کیم عظام مشاشیه اویله قیلنمشدر هم امر غدای مذکور ایچون وهم هوا ایله مستنشق اولان رایحه کبی اشیا اول عظامه نافذ اولمق ایچون وهم فضول دماغ انلردن مندفع اولمق ایچون بویله خلق اولنمشدر وعظام بدنڭ جمله سی متجاوره ومتلاقیه وضع اولنمشدر واره لرنده اولان مسافهٔ یسیره منافع غضاریف ایچون خلق اولنان لواحق غضروفیه ایله ممتلی قیلنمشدر ومنافع مذکوره اقتضا ایتمین محللرده ایکی عظم اراسنده لاحقه سز منفصل خلق اولنمشدر فكڭ اسفل کبی بولنمشدر ومجاورت عظام نیجه انواع بیلنمشدر بعضیسی تجاور مفصل سلسدرکه ایکی عظمڭ بری تحرك ایتمزسزین عظم آخر حرکت ایلرمشاهده قیلنمشدر وساعد ایله مفصل رسغ مثالی بولنمشدر وبعضیسی تجاور مفصل عسردرکه ایکی عظمڭ برینڭ تحرکی عظم آخرسز عسیر وقلیل المقدار معاینه اولنمشدر مفاصل مشط امثالی بولنمشدر وبعضیسی تجاور مفصل موثقدرکه ایکی عظمڭ بریسنڭ حرکتی عظم آخرڭ حرکتنه موقوفدر مفاصل عظام قسر کبی معروفدر وبعضیسی تجاور مفصل مرکوزدرکه ایکی عظمڭ برینڭ زیاده سی اولوب عظم آخرڭ نقره سنه دخول قیلور متحرك اولمز منبتلرنده اولان اسنان کبی وضعی تغیر بولمز وبعضیسی تجاور مفصل مدروزدرکه عظمینڭ ایکیسنڭ یله منشار کبی تضاریس واسنانی اولوب بری برینه صفایح نحاس کبی تداخل ایدر عظم قحف کبی * سبحان الخالق البارئ المصور وسبحان الصانع الحکیم البدیع المقدر جلت عظمته وکملت قدرته * نوع ثانی * کیفیت ترکب عظام قحف رأس انسانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه جمله عظم قحفڭ منفعتی دماغی آفتلردن حفظ ایچون جنهٔ ساتره اولمقدر وعظام قحفڭ متعدد اولمسنڭ نیجه منافعی واردر اولکی منفعتی بودرکه قحفڭ بر جزؤنه کسر وعفونت مثالی آفات ایرشدکده انڭ کلیسنه عموم اوزره عارض اولمیه زیرا که اکر بر عظم اولسه ایدی جمله سنه آفت کلمك لازم کلوردی وایکنجی منفعتی بودرکه ذکر اولنه جق معنی مقتضاسنجه صلابت ولینده وتخلخل وتکاثفده ورقت وغلظتده عظم واحدڭ اختلاف اجزاسی بولنمیه واوچنجی منفعتی بودرکه دماغی ابخرهٔ غلیظه دن تنقیه ایلیه زیرا که اکر بر عظم غلیظ اولسه ایدی اندن ابخره نفوذ ایده میوب دماغی تعفن ایله فساده ویرردی ودردنجی منفعتی بودرکه درون رأسه دخول ایدن عروق وشرایینه طریق ومنفذ اوله وبو عظم قحفڭ شکل طبیعیسی ایکی منفعت ایچون مدور اولمقدر اما اولکی منفعتی بودرکه شکل مستدیرڭ مساحه سی غیری احاطه ده مساوی اولان اشکال مستقیمة الخطوطدن اعظم بولنمشدر وایکنجی منفعتی بودرکه شکل مستدیر زاویه لی اشکال قدر طوقنه جق نسنه لردن منفعل اولمیوب سلامت قالور بیلنمشدر وبو عظم قحف استداره سیله طولانی قیلنمشدر زیرا که منابت اعضاء دماغیه طولا وضع اولنمشدر

وبو عظمك قدام وخلف سمتلرينه چيقان معوج طرفلرى ايكى جانبدن نزول ايدن عصبلرى حفظ ايچوندر وبو شكلك اوچ حقيقى دروزى يعنى يوللرى واردر وايكى كاذب درزى واردر اما دروز ثلاثهٔ حقيقيدن برى قوسيدركه جبهه ايله مشتركدر بو شكلده | | بوكا اكليلى دخى ديرلر وبرى درز سهميدركه مستقيم اولوب طول رأسى متصف بولنمشدر بو شكلده | ١ | وبو درزه اكليليه متصل اولديغندن بوكا عمودى دخى ديرلر ودرز ثالث خلف رأس ايله قاعدهٔ رأس اراسنده مشتركدر واول برزاويهٔ قائمه شكلندهدركه زاويهسى نقطهسنه طرف درز سهمى متصلدر بو شكلده | ٨ | وبو لام يونانه مشابه اولديغندن بوكا درز لامى ديرلر واما ايكى درز كاذب درز سهمينك موازاتيله ايكى طرفدن طول رأس ايله نزول ايدوب عظم رأسه تماميله داخل اولمدقلرندن بونلره قشرين دخى ديرلر وبونلر ثلاثهٔ حقيقيه ايله متصل اولدقلرنده بو شكلده اولور

نوع ثالث * رأس انسانك قاعده وحيطانى مشابهسنده اولان عظام خمسهيى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه رأس انسانك عظام مذكورهسندن غيرى بش عظمى دخى واردركه دردى جدران اشبالى وبرى قاعده مثلى بولنمشدر وبو چار ديوار قبهٔ يافوخدن يعنى عظم ناصيهدن اصلب خلق اولنمشدر زيراكه صدمات وسقطات انلره زياده تصادف ايدر بيلنمشدر وبخار متخلل دماغه ثقلت ويرميوب عظمدن نفوذ ايتمك ايچون خفف ويافوخ اوليه متخلل قيلنمشدر اما جدار مقدم عظم جبههدركه طرف اعلادن حدى اول درز اكليلدر وطرف اسفلى طرف اكليلدن ممتد اولوب حاجب عندنده عين فوقندن مرور ايدوب آخرى اكليلينك طرف ثانيسنه متصل اولان درزدر واما يمين ويسارده اولان ايكى جدار اون ايكى عظمدركه اذنين انلردهدر وحاسهٔ سمعى حفظ ايچون صلب اولمغله انلره حجرتين ديرلر واول حجرتين ثقبهلرينك اوزرنده صدف شكلنده ايكى مضلع ومدور غضروف خلق اولنمشدر تاكيم انلرده مجاور اصوات اولان هوا جمع اولوب ثقبهلردن سامعهيه وصول بولسون وبونلره قولاق ديرلر واول حجرتيندن هر برينك فوق طرفندن حدى درز قشريدر وطرف اسفلدن حدى بر درزدركه درز لامينك طرفندن كلوب مرور ايدوب اكليلده نهايت بولمشدر وقدام سمتندن حدلرى اكليلينك بر جزؤى وخلف سمتندن لامينك بر جزؤيدر واما جدار مؤخرك حدودى فوقدن درز لامى واسفلدن رأس ايله وتدى بيننده مشترك اولان درزدركه درز لامينك ايكى طرفى بيننى وصل ايدر واما دماغك قاعدهسى اول عظمدركه عظام مذكورهيى حاملدر واكا وتدى ديرلر وصلب خلق اولنمسنده ايكى منفعت واردر برى صلابت حمله معين اولمقدر وبرى صلب اولمغله عفونت فضولى قبول ايتمكدر زيراكه بو عظم فضول تحتنده موضوع اولوب دائما اكا منصب اولمشدر پس برك اولمق لازم كلمشدر وايكى صدغك يعنى شقاغك ايكى يانندهايكى برك عظم واردركه صدغه مرور ايدن اعصابى ستر ايلمشلردر وايكى عظم مذكورك ايكى صدغ طولنده وضلعلرى مؤربدر يعنى قيقاجدر وانلره زوج ديرلر * سبحان الصانع

نوع رابع * فك اعلانك كيفيت تركب عظامنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه عظم فك اعلانك حدى فوق طرفندن كندى ايله جبهه ميانندهمشترك درزدركه تحت حاجبدن مرور ايدوب صدغدن صدغه وصول بولمشدر وتحت سمتندن حدى منابت اسنان اولمشدر وايكى جانبدن حدلرى وراى ضراسده اولان عظم وتديله كندى بيننده مشترك بر درزدركه اذن سمتندن كلمشدر وطرف آخرى اولان منتهاسى حدى بر درزدركه بونكله حنكى يعنى چكهيى طولا قطع ايدن درزك ما بينى فرق ايتمشدر پس عظم فك اعلا بو حدودده بتمشدر واما فك اعلانك داخلى حدودنده اولان درزلرندن برىسى حنكى طولا قطع ايتمشدر وبرى حاجبين آرهسندن شفتين ارهسى برابرينه نزول ايدوب كتمشدر وبرى بو درزك مبدأندن كلوب يمينه ميل ايدهرك اسنان انياب ايله رباعيه ما بينى برابرينه بتمشدر وبرى دخى بونك كبى يساره ميل ايدوب كتمشدر پس اوسط طرفين اولان دروز ثلاثه بيننده ومنابت مذكوره برابرى بيننده ايكى عظم مثلث محدود اولنمشدر لكن بو مثلثلرك قاعدهلرى منبت اسنان اوليوب بلكه اندن مقدمجه منخرينك قاعدهسى قربنده ايكى مثلثى بر درز قطع قيلمشدر زيراكه دروز ثلاثه بو درز قاطعى تجاوز ايدوب مواضع مذكورهيه وصول بولمشدر وبو ايكى مثلثدن غيرى ايكى عظم دخى حاصل اولمشدركه انلرى قاعدهٔ مثلثين مذكورين ايله منابت اسنان ودرزين طرفيندن ايكى قسم احاطه قيلمشدر ودرز اوسطندن نزول ايدن قسم بو ايكى عظمى بربرندن فصل ايدوب درز فاصل

عندنده هر برايكيشر زاويهٔ قائمهلرى اولمشدر ونابين عندنده برزاويهٔ حادهلرى ومنخرين عندنده بر زاويهٔ منفرجهلرى صورت بولمشدر وينه فك اعلانك دروزندن برىسى درز مشترك اعلادن نزول ايدوب عين سمتنه كلوب نقرديه بالغ اولدقده اوچ شعبهيه منقسم اولان درزدركه برشعبهسى جبهه ايله مشترك اولان درزك تحتنده ونقرهٔ عينك فوقندن مرور ايدوب حاجبه متصل اولمشدر وبرشعبهسى نقرهيه دخول ايتميوب كذلك متصل اولوب شعبهٔ ثالثه نقرهيه داخل اولدقدنصكره كذلك اتصال قيلمشدر وشعبهٔ اولانك افراز ايلديكى عظم اول عظم ثانيدن اعظم وعظم ثانى عظم ثالثدن اعظم صورت بولمشدر * سبحان الصانع المصور جل شانه *

نوع خامس * منافع انفى وتركب عظامنى وفك اسفلى بيلديرر (اى عزيز معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه انفك نيجه منافع ظاهرهسى واردر برى بودركه شامل اولديغى تجويف ايله استنشاقه معين اولور وبرى بودركه انده هواى كثير منحصر اولوب دماغه نفوذ ايتمدن مقدم معتدل اولور زيراكه هواى مستنشقك بر مقدارى دماغه نفوذ ايدوب اكثرى درون ريهيه تملى اولور وبرى بودركه آلت شمك امامنده بر موضعده تشممه صالح اولان هوايى جمع ايدر تاكيم ادراك اوفق واكثر اوله وبرى بودركه تقطيع حروف وتسهيل اخراجنه معين اولور تاكيم بر مقدار ايله تقطيع حروف محال اولان موضعده هوانك جملهسى مزدحم اولميه وبرى بودركه باشدن مندفع اولان فضولى حفظ ايدوب ابصاردن ستر ايدر وبرى بودركه فضولك يعنى مخاطك نفضنه نفخ ايله اعانت ايدر اما عظام انفك تركيبى ايكى مثلث كبى ايكى عظمدركه بر زاويهلرى فوق طرفنده ملتقى اولور وايكى قاعده برزاويه عندنده تماس ايدوب ايكى زاويه ايله مفارقت ايدرلر وبو ايكى عظمك هر برى عظام وجهك شرحنده ذكر اولنان درزين طرفنينك برينه ركوب ايتمشدر وايكيسينك طرف سافللرنده ايكى ملايم غضروف بتمشدر وما بينلرنده درز وسطانينك طولى اوزرنده بر غضروف اولوركه جزؤ عاليسى جزؤ سافلندن اصلب اولوب كندى باجمله طرفين غضروفلرندن اصلب بتمشدر وبو وسطانى غضروفك منفعتى بودركه فضلات رأس ايچون سبيلين بدن مشابهسنده اولان انفى منخرين ايتمشدر تاكيم دماغدن فضلهٔ نازله انفه نزول ايتدكده اكثر حالده ايكى منخرك برينه ميل ايدوب دماغده بولنان روحه راحت ويرن هوايى استنشاق طريقن بالكليه سد ايتميه وايكى طرفده اولان غضروفلرك منافعى اوچدر برى اطراف عظامده واقع اولان غضاريف ايله مشترك منفعت مذكورهدر وبرى زياده استنشاقه يا نفخه محتاج اولدقده منفرج ومتوسع اولمقدر وبرى دخى نفخ عندنده اهتزاز وارتعادلريله نفض بخاره معين اولمقدر وانفك ايكى عظمى خفيف ودقيق خلق اولنمشدر زيراكه بونده وثاقتدن ايسه خفته احتياجى اكثر بولنمشدر اما اسفلك صورت عظامى ظاهر الانتظامدر زيراكه فك اسفل ايكى عظمدن مركبدركه انلرك بينى ذقن التنده بر فصل موثق جمع ايتمشدر وايكى آخر طرفلرى ايكى مرتفع ومعوج عظم عندنده مرتفع اولوب زوايد يله تركب ايدوب رباطاتله برى برينك اوزرينه واقع اولمشدر واما فك اسفلك حركتيله انفتاح فم ومضغ لقم كبى منافع كثيرهسى عيان اولمغله مستغنى عن البيان بولنمشدر *

نوع سادس * كيفيت تركب اسنان انسانى واسما واشكال ونظامن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه اسنان انسان اثنان وثلاثون اولمشدر وبعض انسانك اطراف اسناندن نواجذ اربعه منعدم اولوب ثمانيه وعشرون اولمشدر اما اوسط اسناندن ايكى ثنايا وايكى رباعيهٔ فوقانيه وامثالى تحتانيه قطع ايچون نظام بولمشدر وايكى ناب اعلادن ومقابللرى ايكى ناب اسفلدن كسر ايچون استحكام بولمشدر وبونلرك وراسنده ايكى جانبدن فوقانى وتحتانى ايكيشر دخى طحن ايچون خلق اولنمشدر وانلرك وراسنده هر يانندن ايكيشر اضراس مضغ ايچون قيلنمشدر ونواجذ اربعه اتمام ايچون بولنمشدر پس ثناياى اربعه ورباعيات اربعه وانياب اربعه وارحاء ثمانيه واضراس ثمانيه ونواجذ اربعه بو جملهسى اوتوز ايكى ديش اولمشدر واكثرنده نواجذ اربعه بعد البلوغ وقبل الوقوف ظهور قيلمشدر انكيچون بونلرك اسمى اسنان حلم اولمشدر واما اسنانك اصول ورؤس محددلرى واردركه فكينده اولان عظام حاملهسى نقبهلرنده مركوزدر وهر نقبهنك حافهسى اوزرنده بر لحم مستدير بتمشدركه انك اوزرنده بر كوچك عظم بتمشدركه سنى احاطه ايدوب روابط قويه ايله شد ايتمشدر وماسواى اضراس اولان اسنانك هر برينك بر رأسى واردر اما فك اسفلده اولان اضراس مذكورهدن هر برينك يا ايكى يا اوچ رأسى معاينه قيلنمشدر ونواجذ بنك رؤسى

اوجربولنمشدر واماقك اعلاده مركوز اولان اضراس ايجون يا اوچ يا درد رؤس خلق اولنمشدر خصوصا ناجذينك رؤسى دردر بيلنمشدر اما سبب كثرت راس اضراس عظمت اجرام وكثرت اعمالدر واما حكمت ازدياد رؤس عليا اول اضراسك سرنكون معلق اولوب ثقللريله رؤسنك خلاف جهتلرينه ميللريدر واسنان سفلى ايسه ثقلى ركزينه متضاد ومخالف دكلدر وبدنده اولان عظامك هيچ برينك حسى اولمزليكن عظام اسنان قوت دماغ ايله بى حس قالمز زيراكه عظام اسنان حار وباردلك وحلو وحامضك وسائر اضدادلك كيفيتى فرقنى بولور سائر عظام بولمز * سبحان الخالق البارى المصور سبحان الصانع الحكيم جل شانه

(فصل ثانى) كيفيت تركب عظام صلبى وعظام عنقى وفقار صدرى وعظام اضلاعى وعظام ترقوتى بش نوع ايله بيان ايدر (نوع اول) كيفيت تركب عظام صلب انسانى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه عظام صلب نيجه منافع ايجون خلق اولنمشدر برمنفعتى بودركه بقاى حيوانده محتاج اليه اولان نخاعه مسلك بولنمشدر زيراكه اكر جميع اعصابك منابتى دماغ اولسه ايدى رأس انسان بوهيئتدن زياده اعظم اولمق اقتضا ايدردى وبدنه برحمل ثقيل اولوردى واعصاب اقصاى اعضايه وصول بولمقده مسافات بعيده يه محتاج اولوب آفات وانقطاعه معترض اولمقدن ماعدا اعضاى ثقيله يى مباديلرينه جذب ايتمكده قوتلرى قليل اولوردى پس خالق بارئ مصور عز شانه حضرتلرى حكمت وعنايتيله دماغدن برجزؤ اولان نخاعى اسفل بدنه عين مادن كاريز مثالى اجرا ايدوب صلبى اكا مسلك محفوظ ايلمشدر تا كيم صلب اطرافنده قسمت اعصاب توزيع اولنمق انسب اولوب احسن بولنه وصلبك برمنفعتى بودركه قدامنده موضوع اولان اعضاى شريفه نك جنة حافظه سى بولنمشدر انكيچون عقده لرى وشوكه لرى واردركه انلر سناسن اسميله تسميه قيلنمشدر وبرمنفعتى دخى بودركه عظام بدنك خلقتنه اساس وتمل بولنمشدر نته كيم خشبهٔ وسطانئ سفينه كبى اولديغى بالاده بيلنمشدر انكيچون عظام صلب غايت متين ومحكم خلق اولنمشدر وبرمنفعتى هم بودركه قيام انسان ايچون وحركاتنه امكان ايچون مستقل قوام بولنمشدر انكيچون عظام صلبك نظامى فقره لرله نظم اولنمشدر جمله سى عظم واحد يا عظام عظيمه اولميوب حسن انتظامى احسن تقويم اوزره قيلنمشدر وفقرات آراسنده بولنان مفاصل نه رخودركه قوامى ضعف بوله ونه شديددركه مانع انعطاف اوله بلكه بويله بين بين خلق اولنمشدر وصلبك فقره سى برعظمدركه وسطنده نخاعه نفوذ ايده جك ثقبه سى واردر وبعض فقره نك يمين ويسارنده ثقبه نك ايكى جانبندن درت زوايدى بيلنمشدركه بعضسنه شاخصه الى فوق وبعضسنه شاخصه الى اسفل دينلمشدر وبعض فقره نك التى زوائدى اولوب دردى برجانبنده وايكيسى برجانبنده بولنمشدر وبعض فقره نك سكز زوائدى مشاهده قيلنمشدر وزوائد مذكوره نك منافعنك برى بودركه بونلرله مفصله منسوب اتصال ايله فقره لر مابينى منتظم اولوب برينك زوائدى رؤسى برينك نقره لرينه متداخل اولوب متانت بولمشدر وبو فقرات صلبك زوائد مذكوره سندن غيرى بشقه زوائدى واردركه انلرك منافعى مصادمدن وقايه وحفظ ايدوب مقاومتلريله جنه اولمقدر وبو زوائد صلب وعريض عظام بولنمشدركه فقره لرك طولى اوزره وضع اولنمشدر وبونلرك خلفندن يكا موضوعنه شوك وسناسن دينلمشدر ويمين ويسارده موضوع اولنلرينه اجنحه ديرلر وبونلر طول بدنده اولان عصب وعروق وعضله لرى حفظ ايدرلر واضلاعه مجاور اولان اجنحه نك برمنفعتى دخى بودركه اضلاعك رؤس محدبه سى بونلره مركوز اولوب نقره لريله مرتبط اولورلر زيراكه هر جناحك ايكى نقره سى وهر ضلعك ايكى محدب زائده سى واردر وبو فقره لرك ثقب متوسطه لرندن ماعدا نيجه ثقبه لرى واردركه انلردن عصبلر خروج ايدوب طمرلر دخول ايدر وبو ثقبه لر انكيچون فقره لرك ايكى جانبندن خلق اولنوب خلفنده بولنمشدر زيراكه انده خارج وداخل اولان عروقى مصادمدن وقايه اقتضا ايتمز واما عروق واعصاب مذكوره اكر صلبك قدامنده خلق اولنسه ايدى بدنك ثقل طبيعيسيله وحركت اراديه سيله ميلى اولان مواضعده واقع اولمغله ضعيف اولوب ربط ايده مزلردى وبو وقايه ايچون اولان زوائدك اوزرينه عصب ورطوبات جارى اولوب سلس واملس ايتمشدركه مماس اولديغى لحم متأذى اولمسون وزوائد مفصليه نك دخى شانى بودر وانلرى برينى تعقيب ايله محكم طوتوب جميع جهتلردن ربط ايدرلر لكن قدامدن اولان تعقيب غايت محكمدر وخلفدن اولان سلسدر زيراكه طرف قدامه انحنا طرف خلفه انعطافدن زياده

اقتضا

اقتضا يدر پس فقرات صلب تعقيب وارتباطلريله بويله محكم اولدقلرندن عظم واحد كبى ثبات وسكون ايچون خلق اولنمشدر وانحنا وانعطافى قبول ايتملريله بويله سلس ورخو اولدقلرندن عظام كثيره كبى حركت وانحنا ايچون وضع اولنمشدر سبحان الصانع الحكيم جل جلاله

(نوع ثانى) عظام عنقى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه عظام عنق همان قصبهٔ ريه ايچون وقصبهٔ ريه نيجه منافع ايچون خلق اولنمشدركه بيانى اولنسه كركدر اما فقرات عنقيه نك وفقرات صلبيه نك عاليه سى تحتنده اولان فقره اوزرينه محمول اولمغله هر برفقره كندى حاملندن اصغر واخف خلق اولنمشدر تا كيم حركات اعضا انتظام حكمت اوزره بولنمشدر وفقرهٔ عجزكه فقار صلبك اسفل ونهايتيدر اول جمله سندن اعظم واصلب خلق اولنمشدر ورحم مادرده عظامك نظاملندن مقدم بولنمشدر وقبر ايچنده جمله سندن مؤخر چوريوب تراب اولور بلنمشدر ونخاعك اعلاسى اعلاى كاريز كبى اكثر واغلظ اولديغيچون فقار عنقك ثقبه لرى اوسع قيلنمشدر زيراكه مقاسم عصبدن اعلايه مخصوص اولان اسفله مخصوص اولندن اكثردر پس عنقك فقره لرى صغير وثقبه لرى واسع اولمسى رقت اجرامن اقتضا ايتمكله جمله دن اصلب واوثق وسناسنلرى صغار واجنحه لرى كبار وايكيشر باشلى خلق اولنمشدر وبو فقره لرك حركت احتياجى ثباته احتياجندن زياده اولمغله مفاصل خرزاتى ماتحتى مفاصلنه قياس ايله سلس ورخو قيلنمشدر وبو مفاصلك شدت ووثاقتنه احتياج قليل اولديغيچون ماتحت العنق كبى سمت فوق واسفله شاخص اولان زوائد مفصليه يه كبير وعريض اولميوب كوچك بولنمشدر وخرز عنقك عددى يدى اولمسى طولى معتدل اولمق ايچوندر وبو خرزاتك اولكيسندن ماعدا هر برينك منوال مذكور اوزره اون برر زوائدى واردركه بر نفسنه وايكيشر شعبه ايكيشر جناح وسمت فوق شاخص اولان دوردر زوايد مفصليه واسفله شاخص دوردر زوايد مفصليه در ومخرج عصبك دائرهٔ ثقبه سى هر ايكى فقره بيننده نصفيت اوزره تقسيم اولنمشدر اما خرزهٔ اولى ايله خرزهٔ ثانيه نك نيجه خواصى واردركه خرزات سائره ده بولنمز زيراكه راسك يمين ويساره اولان حركتى كندى ايله فقرهٔ اولى بيننده بولنان مفصل ايله متفق وملتئم اولمشدر وراسك قدام وخلفه اولان حركتى كندوسيله فقرهٔ ثانيه بيننده بولنان مفصل ايله وجود بولمشدر اما مفصل اول فقرهٔ اولينك شاخصتى اوزرنده ثابت اولمشدر وبو فقره نك جانب فوقنده ايكى نقره سى واردركه انلره عظم رأسك ايكى زائده سى طرفلرى دخول قيلمشدر وقتا كه بو ايكى زائده نك بريسى فقره سندن مرتفع اولوب اوبرى نقره سنه تماميله غرق اولسه رأس اندن يكاميل ايدوب اول سمته اكيلور واما مفصل ثانى فقرهٔ ثانيه ده بولنمشدر وبو فقره نك جانب متقدمنده برزائدهٔ طويله خلق اولنمشدركه فقرهٔ اولينك قدام نخاعنده اولان ثقبه سندن نفوذ ايدوب عظم رأسده بولنان فقره سنه وصول بولور وقتا كه زائدهٔ مذكوره فقرهٔ مزبوره نك ثقبه سندن كچوب فقرهٔ مرقومه يه دخول ايتسه رأس قدام سمتنه ميل ايدوب منحنى اولور واكر زائدهٔ معهوده نقره سندن خروج ايدرسه رأس مستوى طورر واكر زائدهٔ ثقبه سندن دخى چيقرسه رأس خلف سمتنه منعطف اولور وفقرهٔ ثانيه نك خلفنده دخى برزائدهٔ قصيره واردركه انجق فقرهٔ اولينده اولان نقره سى درونده حركت ايدوب انى تجاوز ايتمز واما خرزهٔ اولينك خاصه سيدركه سنسنه سى اولمز واولمديغنك منفعتى بودركه ثقيل اولميوب حوالنده وضع اولنان اعصاب وعضلات كثيره يه زحمت ويرمز وفقرهٔ مرقومه عظم رأسده مدفون كبى اولديغيچون اجنحه دن دخى عاريدر زيراكه مبدأ اعصابه قريب اولوب برلرى ضيق اولديغندن اجنحه بولنمديغى حكمت باريدر وبو فقره نك خواصندندركه اعصاب اندن طلوع ايدرلر سائر فقره لر كبى ايكى جانبندن وثقبهٔ مشتركه دن طلوع ايتمزلر انجق جانب خلفنك فوق طرفندن ايكى ثقبه دن جمله سى ليف كبى اينجه اولدقلرى حالده خارج اولورلر وممتد اولدقجه تدريج ايله ثخين ومحللرينه كوره غليظ اولوب متانت بولورلر واما فقرهٔ ثانيه نك زائدهٔ قصيره سى اعلاى خلفندن بولنوب انده مخرج عصب ثقبه لرى ممكن اولمديغندن بونك ثقبه لرى سنسنه سنك ايكى جانبلرندن قيلنمشدر وبو ثانيه نك زائده لرى رباطات قويه ايله فقرهٔ اولى يه ربط اولنمشدر ومفصل رأس فقرهٔ اولى ايله سلس بولنمشدر وفقرهٔ ثانيه ايله سائر فقره لر مفاصلندن اسلس قيلنمشدر زيراكه بو ايكى مفصل ايله اولان حركات رأسه احتياج اشد واكثر بولنمشدر وبالجمله صنعت بارى بيلنمشدر سبحان الخالق البارئ المصور الحكيم جل جلاله وعم نواله ولا اله غيره

(نوع ثالث) فقار صدری بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه فقار صدر اول عظامدرکه عظام اضلاعه متصل اولوب اعضای نفسی جامع ومحافظدر وبونلر اون ایکی فقره درکه اون برینک سناسن واجنحه سی واردر وبرینک جناحی یوقدر وسنسنه لری متساوی دکلدر زیراکه بونلردن یورك مثالی اشرف اعضایه اقرب اولوب متصل اولان اعظم واقوادر واجنحهٔ فقار صدر غیریدن اصلب اولوب اضلاع انلره وصول بولمز وصدرلڭ ایدی فوقانی فقره لرینک سناسنلری کبیر واجنحه لری غلیظ اولوب متانت بولمشدر تاکیم امیر اعضا اولان یورکی کمال تعظیم ایله حفظ وحراست ایده لر چونکه بو فقراتڭ اجسامی سناسن واجنحه سنه ذاهب اولمشدر پس بونلرڭ زواید مفصلیه لری قصیر وعریض صورت بولمشدر وفقرهٔ عاشره نڭ مافوقنده بولنان فقره لرڭ سمت فوقه شاخص اولان زواید مفصله لرنده التقام نقره لری واردر وسمت اسفله شاخص اولان زوائدڭ حدبه لری اول نقره لره دخول ایدوب سناسنلری اسفله منحدب اولمشدر واما عاشره نڭ سنسنه سی قبه کبی منتصبدر وزوائد مفصلیه سنڭ ایکی جانبنده اولان نقره لری اقمه سز بولنمشدر زیراکه فوق تحتدن معا القمه لنمشدر وعاشره نڭ ماتحتنڭ اقمه لری فوق سمتنه ونقره لری اسفل سمتنه مائل اولوب سناسنلری فوق سمتنه منحدب بیلنمشدر واون ایکنجی فقره نڭ اجنحه سی اولمز زیراکه انده اضلاع وار ایکن انلره حاجت قالمز واما حجاب معده نڭ طرفی بو اون ایکنجی فقره یه متصلدر واما بو خرزه نڭ مافوقی صغار الجرم اولمغله استحکاملری ایچون زواید مفصلیه کثرتدن مستغنی بولنمشدر وخرز صدر خرز عنقدن اعظم اولدیغیچون ثقبهٔ مشترکه لری ایکی خرزه بیننده برابر منقسم اولمیوب تدریج ایله عالیه ده زیاده وسافله ده ناقص اولوب ثقبهٔ عصب تمامیله خرزهٔ عاشره ده بولنمشدر واما صدرڭ باقی خرزه لری وایکی اوبلق اره سی اولان قطنڭ جمله خرزه لری بو ثقبهٔ مذکوره یی تمامیله متضمن اولدیغیچون انلرڭ اولمریله خروج اعصاب ایچون بو خرزه لرڭ یمین ویسارنده بر ثقبه خلق اولنمشدر وقطن فقره لرینڭ اوزرنده سناسن واجنحهٔ عریضه لری واردر وزوائد مفصلیه سافله لری واجنحهٔ حافظه یه مشابه عریضدرلر وعظام فقرات قطن بش عظم اولمشدر وقطن عجز ایله معا صلبڭ کابسنه قاعده کبی اولوب اول دعامه وحامل عظم عانه ومنبت اعصاب رجلین اولمشدر وعظام عجز اوچدرکه انلر جمله فقره لردن اصلب ومفاصلی اوثق واجنحه سی عریض بولنمشدر واعصاب ایچون قدام وخلف سمتلرنده مخصوص ثقبه لر واردرکه مفصل ورلڭ انلره مانع ومزاحم اولمیه وبو عظام عجز بیان اولنان عظام قطنه مشابهدر واما عظام عصعص اوچ فقرهٔ غضروفیه دن مؤلفدرکه زوایدی یوقدر کوچك اولدقلرندن فقرات رقبه کبی اعصابی مشترك ثقبه لرندن بتمشدر واما فقرهٔ ثالثه نڭ طرفندن بر عصب خروج ایتمشدر پس بو بیاندن عیان اولمشدرکه صلبڭ جمله سی بر نسنه کبیدر فضل واشکال ایسه شکل مستدیردر زیراکه افات مصادمی قبول ایتمکدن ابعد اشکال شکل مستدیردر انکیچون فقار صلبڭ عالیه سنڭ رؤس اسفله وسافله سنڭ رؤس اعلایه منعطف اولوب فقرهٔ متوسطه اولان عاشره سی عندنده بالجمله جمع اولمشدر وبو فقرهٔ عاشره طول صلب حسبیله متوسطهٔ سناسن اولوب ایکی جهتڭ برینه منعطف اولمشدر تاکیم ایکی طرفدن هر برنده بولنان فقار تسعه بو عاشره نڭ اوزرینه جمع اولوب نظام بوله لر پس فقار عنق ایله فقار صلبه مجموعی یکرمی التی خرزه بولنمشدر سبحان الصانع الحکیم (نوع رابع) عظام اضلاعی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه عظام اضلاع محیط اولدقلری الات نفسی والات غدانڭ عالیلرینی حفظ ایتمك ایچون خلق اولنمشدر پس بونلر ثقیل اولمق ایچون وجزئینه ایرن آفت کلیسنه ایرمك ایچون وغدا ونفخدن احشا ممتلی اولوب مکان اوسعه محتاج اولدقده اچلمق آسان اولمق ایچون وافعال تنفسه تعیین اولنان عضل صدر تخلل ایتمك ایچون متعدد اضلاع اولوب جمله سی عظم واحد اولمشدر وبو عظام صدر رئیس اعضا اولان یورکی وانڭ معیتنده بولنان اعضایی احاطه ایتمشلردر زیراکه اول اعضای شریفه یه آفات عارضه نڭ تأثیری امر عظیم اولدیغندن انلری اشد احتیاط ایله حفظ ایتمك لازمدر پس انکیچون اضلاع سبعهٔ فوقانیه کندی درونلرنده اولان اعضای نفسانیه اوزرنده قص عندنده ملتقی اولوب عضو رئیسی هر جهتدن وقایه ایله جمیع جوانبدن احاطه ایتمشلردر واما اعضای غدایه مجاور اولان اضلاع تحتانیه خلف سمتندن جنبهٔ محرزه کبی کبد وطحال وسائر اعضایی حفظ ایچوندرکه بری برینه متصل اولمیوب تدریج ایله منقطع اولمشدر پس اعلاسنڭ اطراف

بارزه سی مابینی اقرب واسفلنڭ ابعدی بولنمشدر تاکیم مکان معده واسع اولوب اغدیه ونفخدن ممتلی اولدقده متعسر ومتأذی اولمسون اما سبعهٔ فوقانیه اضلاع صدر اسمیله تسمیه اولنمشدر وبونلر هر جانبدن یدیشر ضلعدرکه ایکی اوسطلری اکبر واطول واطرافی اقصر قیلنمشدر زیراکه بو شکل هر جهتدن اعضای نفسی اشمل بولنمشدر وبو اضلاع انحدابلری اوزره ابتدا اسفله میل ایدوب اندن فوقه رجوع ایدرك عظام قصه متصل اولمشلردرکه مشتمل اولدقلری مکان اوسع بولنسون تاکیم اضلاع من بوره نڭ هر برندن ایکی زائده فقرات صلبڭ هر بر جناحنده اولان ایکی نقرهٔ عمیقه یه دخول ایدوب مفصل مضاعف حاصل اولمشدر وکذلك بو اضلاع سبعه نڭ عظام قص ایله بولنان ترکیباتی بعینه فقرات صلب ایله اولان ترکیبات کبی صورت بولمشدر واما اضلاع خمسهٔ متقاصرهٔ باقیه عظام خلف واضلاع زوردر ورؤسی غضاریف ایله محفوظ ومصادمه دن دوردر وانکساردن امین واین وصلابت بیننده متوسط جسم غضروف ایله اعضای لینه یه ملاقی ومغموردر واما قص عظام سبعه دن مؤلف بولنمشدر وانڭ عظم واحد اولمدیغی بنه خفت ایچون بیلنمشدر وکندی غضاریف لینه ایله موصول ومفاصلی محکم خلق اولنمشدر تاکیم اعضای نفس انبساطنده ملایمتله مساعده لری بولنسون وبو عظامڭ عددی کندیلره ملتصق اولان اضلاعڭ عددنجه یدی بولنمشدر واسفل قسمه بر عظم عریض غضروفی متصل اولمشدرکه انڭ طرف اسفلی مدور کبی اولوب خنجره مشابه اولمغله عظم خنجری نامیله شهرت بولمشدر وانڭ منافعی فم معده یی حفظ ایدوب قص ایله اعضای لینه بیننده توسط ایدوب برك ایله ملایم بینی اتصال ایتمکده مناسبت ویرمکدر سبحان الخالق الباری المصور جل شانه (نوع خامس) عظم ترقوتی بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه عظم ترقوت قص اعلاسنڭ ایکی جانبندن هر برینڭ اوزرینه موضوع بر عظامدرکه انڭ تقعیرندن خلق عندنده بر فرجهٔ خالیه قالمشدر تاکیم اندن دماغه صعود ایدن عروق ونزول ایدن اعصاب نافذ اولوب یول بولمشدر وبو عظم جانب وحشی یه میل ایدوب کتف طرفنه متصل اولمشدر وکتف بو عظم ایله مرتبط اولوب ایکیسی معا عظم عضد له ارتباط بولمشدر اما عظم کتف نیجه منفعت ایچون وجوده کلمشدر بر منفعتی بودرکه عضد ایله یداندن معلق اولوب صدره ملتصق اولمسون وایکی یدڭ بری برینه حرکتی آسان اولوب سلاستدن قالمسون وبر منفعتی بودرکه کتف اضلاعدن بعید اولوب ساعدینڭ جهات حرکاتی واسع قالوب مانع اولمسون وبر منفعتی بودرکه صدره محصور اولان اعضای شریفه یه جنهٔ حریره اولوب فقرات صلبڭ سناسن واجنحه سی مقامنده طوروب صدره آفات ایرمسون وبو عظم کتف جانب وحشیدن یکا دقیق وجانب انسیدن یکا غلیظ اولمشدر وطرف وحشیسی اوزرنده بر نقرهٔ غیر غائره واردرکه عضدڭ طرف مدوری اکا دخول قیلمشدر وبونڭ ایکی زائده سی واردرکه بریسی فوق وخلف سمتنه منعطف اولمشدر واول منقار الغراب نامی بولمشدر وانکله کتف ترقوته مرتبط اولمشدر واول زائده درکه راس عضدی فوق سمتنه منخلع اولمقدن منع قیلمشدر وایکنجی زائده سی اسفل وقدام سمتنه کلمشدر ینه رأس عضدی انخلاعدن مانع اولمشدر پس جهت انسیه دن یکا تباعد ایلدکجه عریض اولوب اشتمال وافیسی کثرت بولمشدر وبو زائده نڭ ظاهری اوزرنده شکل مثلث مثالی بر زائده واردرکه انڭ قاعده سی جانب وحشیدن یکا وزاویهٔ حاده سی انسیدن یکا کلمشدر تاکیم ظهرڭ مسطح اولمسنه خلل کلمامك ایچون فقار صلبڭ سناسی منزله سنده وقایه اولمشدر وبو زائده یه متصل اولان غضروف مستدیر الطرف له عرض کتف نهایت بولمشدر وبو غضروفڭ علت اتصالی غضاریف سائره کبی معلوم اولمشدر (فصل ثالث) کیفیت ترکب عظام یدینی وعظام رجلینی واسما وخواصنی یدی نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) عظام عضدینی بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه عظم عضد مستدیر شکل اوزره صورت بولمشدر تاکیم آفات قبولندن ابعد اولمشدر وطرف اعلاسی محدب اولوب نقرهٔ کتفه مفصل رخو ایله دخول قیلمشدر وبو مفصله رخاوتندن خلع کثیر عارض اولمشدر وبو رخاوتده منفعت ایکی امردرکه بری حاجتدر وبری امان وسلامتدر * اما حاجت جمیع جهتلرده سلاست حرکتدر واما امان ثابتدر زیراکه عضد هر چند هر جهتدن یکا حرکات شتایه متمکن اولمغه محتاجدر لکن اول حرکات انده کثیر ودائم دکلدر تاکیم رباطلرینڭ انهتاکڭ تخلعندن خوف اولنه بلکه عضد اکثر احوالده ساکن ویدڭ سائر

مفاصلی متحرك بولنمشدر انكچون اول مفاصل عضددن زیاده محكم خلق اولنمشدر ومفصل عضدی درت رابطه ضم ایتمشدر بری مستعرض غشائیدر كه اول مفصل سائر مفاصل كبی محیط اولمشدر وایكیسی آخردن نزول ایتمشدر برینك طرفی عریض اولوب طرف عضدی شامل اولمشدر وبری اعظم واصلب اولوب رابطهٔ رابعه ایله زائدهٔ منقاریه دن نازل اولمشدر وشكللری عریض اولوب عضدی تماس قیلمشلردر وعظم عضد انسیدن یكا مقعر اولوب وحشیدن یكا محدب قیلنمشدر تا كیم اوزرنده مجموع ومرتب اولان عضلات واعصاب وعروق مستور اولوب دراغوش ایلدیكی نسنه كوچك وآسان دراغوش اولسون وایكی ید بری برینك اوزرینه راحت وصول بولسون واما عضدك طرف اسفلنك اوزرنده ایكی متلاصق زائده تركب ایتمشدر كه باطن سمتنده اولان اطول وادق بولنوب برنسنه ایله مفصلی اولمیوب انجق عصب وعروقی حفظ ایچون خلق اولنمشدر وظاهر سمتنده اولان زائده ایله وزند اعلاده اولان نقره ایله ونقره ده اولان لقمه ایله مفصل مرفق تمام اولمشدر وایكیسی بیننده برحزی واردر كه انك ایكی طرفنده ایكی نقره واردر ونقرهٔ فوقانی قدام وتحتانی خلف سمتنده واقع اولمشدر اما نقرهٔ انسیهٔ فوقانیه نك مانعی یوقدر مستویدر واما نقرهٔ وحشیهٔ ثانیه اكبردر وانسیه نك نقره سنه قریب اولان موضعی مستوی اولمیوب نقره سی دخی مدور بولنمیوب همان جدار كبی مستقیم خلق اولنمشدر تا كیم انده زائدهٔ ساعد جانب وحشیدن یكا حركت ایدوب اكا واصل اولدقده واقف اولسون وبو ایكی نقره یه عتبتین اطلاق ایتمشلردر وبو مفاصل بو هیئت اوزره نظام طوتمشلردر (نوع ثانی) عظام ساعدی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل تشریح دیمشلردر كه ساعد طولا ایكی عظمدن مؤلفدر كه انلره زندین دیرلر وبونلرك ابهامه قریب اولان فوقانیسی ادق اولوب اكا زند اعلا دینلمشدر وخنصره قریب اولان تحتانیسی حامل اولدیغندن اغلظ قیلنمشدر واكا زند اسفل تسمیه اولنمشدر اما زند اعلانك منفعتی انكله حركت ساعده معوج ومورب اولمقدر واما زند اسفلك منفعتی انكله ساعد انقباض وانبساطدن یكا حركت قیلمقدر وبو ایكی زندك هر برینك وسطی دقیق ولطیف خلق اولنمشدر تا كیم عضلات غلیظه انلری استیعاب ایله ثقلت ویرن غلظتلرندن مستغنی اوله لر اما اطرافی لحم وعضلاتدن عاری وروابط ایله متواری اولدقلریچون ومفاصل حركتیله مصادم عنیفه بولدقلریچون غلیظ ومتین قیلنمشدر وزند اعلا معوج اولوب اعوجاجی انسیه سمتندن باشلنوب التوا بر له وحشی سمتنه منحرف بولنمشدر وبونك منفعتی زند اعلا حركت معوجه یه مستعد اولمق بیلنمشدر وزند اسفل انبساط وانقباض ایچون استقامت انسب اولمغله مستقیم خلق اولنمشدر واما مفصل مرفق عضد ایله زند اعلا وزند اسفلك مفاصلندن مؤلفدر وزند اعلانك طرفنده برنقرهٔ صغیره واردر كه عضدك وحشی طرفنده اولان لقمه انده مرتبطدر كه اول نقرده بو لقمه نك دورایله حركت معوجه حاصل اولمشدر واما زند اسفلك ایكی زائده سی واردر كه بینلرنده شكل سینه مشابه برحزی بولنمشدر وانك تقعیرنده اولان سطحی محدب قیلنمشدر تا كیم عضدك مقعر طرفنده اولان حزه داخل اولوب مفصل مرفق اندن متركب اوله وقتا كه حز داخل حز مقعر اوزرنده خلف وتحت جهتلرینه حركت ایلسه ید منبسط اولورلقجن لقمه یی حبس ایدن نقره دن حز داری اعراض ایتسه یدی زیاده انبساطدن حبس ومنع ایدوب عضد ایله ساعد استقامته قریب واقف اولورلرو قجن ایكی حز مذكور بری برینك اوزرنده قدام وفوق سمتلرینه تحرك ایلسه ید منقبض اولوب ساعدی عضده جانب قدام وانسیده مماس اولور وایكی زائده نك اسفل طرفلری شیء واحد كبی مجتمع اولوب انلردن برنقرهٔ واسعهٔ مشتركه حادث اولور كه اكثری زائدهٔ سفلی ده بولنمشدر وبو نقره دن فضله قالان آفتلردن بعید اولمق ایچون محدب واملس خلق اولنمشدر وزند اسفلك نقره سی خلفنده طولا برزائده واردر كه منفعتی وقایه وحفظ ایتمكدر (سبحان الصانع الحكیم جلت عظمته) (نوع ثالث) عظام رسغ یدیی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل تشریح دیمشلردر كه رسغ ید عظام كثیره دن مؤلف بولنمشدر تا كیم جزئینه ایرشن آفت كلیسنه ایرشمسون وكف یدی قبض ایتدكده اول عظام ایله مدور وجمعلر اوزرنده كفك چقور اولمسیله سیالانك ضبطی ممكن اولسون وبو عظامك مفاصلی بری برینه ربط اولنمشدر تا كیم طاغلمسون وكفك اخذ ایلدیكی نسنه لرده ضبطی ضعیف اولمسون حتی جلد كف سلخ اولنسه عظام مذكوره نك جمله سی متصل واحد كورینور واتصال مزبوره ایله بیله بو عظامی بری برینه روابط كثیره محكم شد

وربط ایدوب وبرمقدار مطاوعت ویرمشدر تا كیم تقعیر باطن كفه مؤدی اولان انقباض موجود اولسون وعظام رسغ سبعه وعظم زائد واحد خلق اولنمشدر واما سبعهٔ اصلیه ایكی صف قیلنمشدر برصفی ساعددن یكادر كه اجرام عظامی رقیق وعددی اوچ بولنمشدر وصف ثانینك عظامی مشط اصابعدن یكا بولندقلریچون عریض اولوب اعدادی درت بلنمشدر پس اول عظام ثلثه درج اولنوب ساعده قریب اولان اطرافی دقیق وغایتله متصل بولنمشدر وصف اخره قریب اولان اطرافی عریض واتصالاتی قلیل قیلنمشدر واما عظم ثامن رسغك ایكی صفنی تقویم ایچون دكل بلكه كفه قریب اولان برعصبی حفظ ایچون بلنمشدر وصف ثلاثی عظامنك رؤسی اجتماعندن انك رأس واحدی حاصل اولوب ایكی زند اوجلرندن حاصل اولان نقرهٔ واسعهٔ مذكوره یه داخل اولوب اندن مفصل انقباض وانبساط اولمشدر وزند اسفلده بیان اولنان زائده عظام رسغه مقارن اولان عظمك نقره سنه داخل اولوب انكله مفصل انبطاح والتوا صورت بولمشدر اما عظام مشط كف درت اولوب درت اصبعه مقابل كلمشدر وبو عظام مشط رسغه مقارن اولان طرفده بری برینه متقارب اولمشدر تا كیم ملتصق كبی اولان عظام مذكوره رسغه اتصالاتی كوچك اولسون واصابع جهتندن یكا برمقدار جه منفرج اولمشدر تا كیم عظام منفرجهٔ متغایره یه كوزل متصل اولسون وباطن طرفندن مقعر اولمشدر تا كیم وسعت وانضمامه اعانت قیلسون ومفصل رسغ ایله مشط كف عظام رسغ اطرافنده اولان نقره لره غضاریفی لابس اولان عظام مشطدن لقمه لر دخولیله مؤلف خلق اولنمشدر (سبحان الصانع الحكیم) (نوع رابع) عظام اصابع یدیی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل تشریح دیمشلردر كه اصابع ید اشیایی قبض ایتدكده آلات اعانتدر واصابعك لحمی عظامدن خالی خلق اولنغدی اگرچه حركات مختلفه لری سلوك وسهلك حركاتی كبی ممكن ایدی لكن افعال اصابع مرتعش ید كبی ضعیف اولمیوب متین وقوی اولمق ایچون عظام ایله ممتلی خلق اولنمشدر وبو اصابع بر برعظمدن خلق اولنمیوب متعدد عظام ایله بولنمشدر تا كیم افعالی متعسر اولمسون وعظام ثلثه دن خلق اولنمشدر زیرا كه اوچدن زیاده اولسه اشیاء ثقیله یی ضبط ایتمكدن عاجز قالوردی واوچدن ناقص اولسه حركات اصابع ناقص اولوردی وعظام اصابعك رؤسی رقیق وقاعده لری عریض وعظام تحتانیه فوقانیه دن تدریج اوزره اعظم خلق اولنمشدر تا كیم حامل ومحمول آره سنده مناسبت كوچك اولسون وبو عظام مدور قیلنمشدر تا كیم آفتلردن محفوظ قالسونلر وبی تجویف وبی مخ صلابت اوزره خلق اولنمشدر تا كیم حركات وجر وقبض ایتدكده ثبات ومتانتلری محكم وقوتلی اولسون وظاهرلری محدب وباطنلری مقعر بولنمشدر تا كیم قبض ودلك آسان اولسون واطراف خارجه سی دخی ابهام وخنصر كبی اصبع اولمیان جانبلر محدب قیلنمشدر تا كیم عند الانضمام آفتلردن محفوظ اولان شكل مستدیره مشابه اولسون وباطنلرنده لحم قلیل اولمشدر تا كیم انلری حفظ وستر ایدوب قبض ایله مماس اولنان نسنه لرك تحتنده مائل اولسون وطرف خارجلری بی لحم قالمشدر تا كیم ثقیل اولمیوب خفت بولسون واطراف اصابع اظفار اولمشدر تا كیم رؤسی اسلحهٔ مؤثره مكانن طوتسون ولحوم انامل كثرت بولمشدر تا كیم بری برینه منضم اولدقده متلاصق مثلی بولنسون ووسطانك مفاصلی اطول اولوب اندن بنصرك اندن سبابه نك اندن خنصرك مفاصلی اقصر اولمشدر تا كیم قبض عندنده اطراف اصابع برابر اولوب درون كفده مكشوف برقالمیوب منتظم اولسون ومقبوض مستدیر اوزرنده راحت كف واصابع مقعر اولوب هر جهتدن اكا تماس قیلسون اما ابهام اصابع اربعه دن اقصر واغلظ خلق اولنمشدر تا كیم جمله سنه مقاومتده معادل كلسون اگر ابهام كندی موضعی غیریسنده وضع اولنسه ایدی منافعی قالمیوب موانعی پیدا اولوردی زیرا كه اگر ابهام باطن راحتده اولسه ایدی درون راحتله اولان افعالك اكثری منعدم اولوردی واگر خنصر جانبنده وضع اولنسه ایدی ایكی ید معا قبض ایلدیكی نسنه ده بری برینه مقابل وموافق كلمزدی وبری برینه معاونت ایده بیلمزدی واگر ظهر ید اوزرنده اولسه ایدی زیاده بعید اولوب منفعتی قالمزدی وابهام مشطه ربط اولنمدی تا كیم كندی ایله اصابع اربعه بیننده مسافه ضیق اولمیه پس وقتا كه اصابع اربعه برجهتدن برنسنه یه شامل اولوب ابهام هم انلره مقاومت ایلسه یدك برعظیم نسنه یی اخذ وقبض ایتمسی ممكن اولور وبروجهله ابهام كفك قبض ایلدیكی نسنه نك اعضاسی مثالیدر كه انی ستر ایدوب وجمیع سلامیات اصابع مترطب ولزج قیلنوب بری برینه تداخل ایدن ومترطب ولزج اولان حروف

ونقره لره متصل خلق اولنمشدر تا کیم انکله رطوبتلری دائم اولوب انلره حرکاتدن یبوست کلمسون ومفاصلی
روابط قویه شامل اولوب اغشیهٔ غضروفیه ایله متلاقی خلق اولنمشدر تا کیم محکم اولسونلر وزیاده استحکام
ایچون مفاصلنده بولنان فرجه لری عظام صغار ایله مملی قیلنوب متانت ویرلمشدر وبونلره سمسمانیه دیرلر
واما اظفار یعنی درت منفعت ایچون خلق اولنمشدر اولکی منفعتی بر نسنه یی شد وربط ایلدکده اصابعه سند
اولمقدر وایکنجیسی انلرله اوفاق نسنه لری التقاط ایتمکه قدرت بولمقدر واوچنجیسی انلرله حك وتنظیف آسان
اولمقدر ودردنجیسی بعض اوقات اقتضا ایلدکده اسلحه امثالی انلرله اعدادن انتقام المقدر واطراف اظفار
مستدیر قیلنمشدر تا کیم آفات مصادمه دن محفوظ اولسونلر وعظام اینه دن خلق اولنمشدر تا کیم برك نسنه لر
ملاقاتی عندنده ملایمتله میل ایدوب سلامتله منعطف اولسونلر مقاومتله منشق ومنکسر اولمیوب صحیح
قالسونلر ومحل حك ومحو اولان اطرافده بولنمشلردر انکیچون نشو ونما بولوب طویل اولور بیلنمشلردر تا کیم
مصادمه محو اولدقجه یته تمام اولسونلر وطویل اولدقجه قلم ایتمکله قرارن بولسونلر (سبحان الخالق البارئ
المصور (نوع خامس) عظام عانه وفخذینی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردر که بدنده
اولان عظامك بری دخی عظم عانه در واول عجز عندنده صاغلی وصوللی ایکی عظمدندر که وسط عانه ده مفصل
متین ایله بری برینه متصل اولمشدر وبونلر جمله عظام فوقانیهٔ مذکوره نك اساسی مثالی قیلنمشدر وجمله عظام
تحتانیه نك حامل وناقلی بولنمشدر وبو ایکی عظمك هر بری درت جزوه تقسیم اولنمشدر اما جانب وحشیدن یکا
اولان جزولری عظم خاصره وحرقفه تسمیه اولنمشدر واما قدامدن یکا اولان جزولرینه عظم عانه اطلاق اولنمشدر
واما خلفدن یکا اولان جزولرینه عظم ورك دینلمشدر واما اسفل انسیدن یکا اولان جزولرینه حق الفخذ
دینلمشدر زیرا که بونلرده فخذین عظملرینك رأس محدبلری دخول ایده جك تقعیرلر بولنمشدر وبو عظمین اوزرنده
آلات منی ورحم ومقعد ومثانه کبی اعضای لطیفه وضع اولنمشدر واما جلینك منفعتی ایکی نسنه در بری نظام
اوزره قیامدر که قدمین ایله ثبات وقائمدر وبری صعود ونزول واستوا حالاتنده انتقالاتدر که فخذین وساقین ایله
حادث وحاصلدر زیرا که اگر قدمه بر آفت ایرسه نظام قیام عسیر اولور وانتقال آسان ویسیر اولور واگر عضل فخذ
وساقه بر آفت ایرشسه اول وقتده نظام قیام آسان اولوب انتقال عسیر اولور واما عظام رجلك اولکیسی عظم
فخذیندر که بدنده اولان عظامك اعظمیدر زیرا که بو عظمین مافوقنده اولنی حامل وماتحتنده اولنی ناقلدر
وبو ایکی عظمك فوق طرفلری قبه کبی محدب اولوب حق الورکده اولان تقعیره داخل بولنمشدر وبو عظمین
جانب قدام ووحشیدن یکا محدب وجانب خلف وانسیدن یکا مقعر ومقطع قیلنمشدر تا کیم عضلات
عظیمه یی واعصاب وعروق کثیره یی کوکلك حفظ ایدوب جمله سندن بر مستقیم نسنه حاصل اولوب انکله
هیئت جلوس احسن اولسون واگر حق الورك برابرنده استقامت اوزره وضع اولنسه ایدی ایکی اویلق مابینی
بی تناسب واسع اولوب مایمق اولوردی وبو ایکی عظمك طرف اسفلنده مفصل رکبتین ایچون هر برینك
ایکی زائده سی واردر ومفصل رکبه دن مقدم عظام ساقی بیان ایده رز تا کیم اندن مفصل رکبه عیان اوله
(نوع سادس) عظام ساقینی ومفصل رکبتینی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردر که
ساعد کبی ساق دخی ایکی عظمدن مؤلف خلق اولنمشدر بری اکبر واطول وانسیدر که اکا قصبهٔ کبری
دینلمشدر وبری اصغر واقصر ووحشیدر که طرف عالیسی عظم فخذه ملاقی اولمیوب اکا قصبهٔ صغری تسمیه
قیلنمشدر وفخذ کبی عظم ساقك جهت وحشیدن یکا انحدابی بولنمشدر وقصبهٔ صغری طرف اسفل عندنده
جهت انسیدن یکا محدب خلق اولنمشدر تا کیم انلرله ساقك عضلاتی واعصابی منتظم اولسون وحقیقتده
ساق اول قصبهٔ کبرادر که عظم فخذدن اقصر بولنمشدر تا کیم حرکت ایچون خفیف اولسون وبو ساقه
بر معتدل مقدار ویرلمشدر که نه مافوقنی تحملدن عاجز اولور ونه حرکتدن عسرت بولور وبونکله برابر قصبهٔ
صغری ایله دخی اکا قوت واستحکام ویرلمشدر وقصبهٔ صغرانك بو استحکامندن غیری قصبهٔ کبری ایله
مابینلرنده اولان اعصاب وعروق سائره حافظ بولنمشدر ومفصل قدمده قصبهٔ کبرایه مشارکتله انقباض
وانبساطنه قوت ویرمك ایچون خلق اولنمشدر اما مفصل رکبه عظم فخذك طرف اسفلنده اولان ایکی زائده نك
عظم ساقك طرف اعلاسنده بولنان ایکی نقره یه دخول ایله حاصل اولمشدر وبونلر بر رباط ملفوف ایله

مربوط

مربوط اولوب ایکی جانبدن ایکی رباط متین ایله محکم شد اولنمشدر وایکیسنك مقدملری عظم رضفه ده
متمکن بولنمشدر ورضفه کسر ایله برمدور عظمدر که اکا عین الرکبه دینلمشدر وبونك منفعتی دیز اوزرنده
جلوس عندنده مفصل رکبه انخلاعندن بو عظم ایله تحفظ ایدوب امنیت بولمقدر وثقل بدنی تحمل اولان
مفصله حرکتیله قوت ویروب اکا عماد اولمقدر وبو عظمك مکانی بو مفصلك قدامنده بولنمشدر زیرا که بو مفصله
عنف ایله انحنا وانجذاب اکثر اوقاتده قدام سمتندن یکا لاحق اولور بیلنمشدر اما جانب خلفدن یکا عنف ایله
انجذابی اولمیوب جانب یمین ویساره انحناسی قلیل بولنمشدر پس بخاله قیام وقعود اوقاتنده مفصل
رکبه یه قدام سمتندن زور وزحمت کلمکله احتیاط قیلنمشدر سبحان الله العظیم وبحمده سبحان الله (نوع سابع)
عظام قدمینی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردر که قدم قیامده ثبات ایچون آلت
خلق اولنمشدر وشکلی قدام سمتنه طویل بولنمشدر تا کیم اوزرینه اعتماد وانتصاب قیامه معین اولسون
وجانب انسیدن یکا بلی انجه قیلنمشدر تا کیم قیام حالنده طرف قدام نظیرهٔ قدم اولوب مشی حالنده دفع
ایده جك قدمك نظیره سی اوزرینه اعتماد ایتمکله نظام رفتار اعتدال بولسون وشول اولان موضعه قدم
بصدیغی تأنی اوزره اولوب شولکه اشدتله باتمسون وسلم کبی مدور نسنه لره کف قدم آسان ومحکم شامل
اولوب برسمته قایوب کتمسون وقدمك عظام کثیره دن مؤلف بولندیغندن نیجه فوائد بیلنمشدر بری بودر که
قدم بصدیغی نسنه یی عندالاقتضا محکم قبض ایدوب ثابت اولمغه قادر بولنمشدر زیرا که قدم بصدیغی نسنه یی
کف ید مقبوضی آخذ اولدیغی کبی آخذ وقابض بیلنمشدر وفوائد سائره سی کثیرة العظام اولان اعضانك فوائد
مذکوره سیله مشترك بولنمشدر وبر قدمك عظامی یکرمی التی عدد اولنمشدر بری عظم کعبدر که انکله مفصل
ساق اتمام قیلنمشدر وبری عظم عقبدر که عمدهٔ ثبات قیام انکله بولنمشدر وبری عظم زورقیدر که وسط قدم انکله
یردن مرتفع اولوب نظیره سی دخی انکله یره کلور ورسغ قدمك درت عظمی واردر که انلرله قدم مشطه متصل
اولور وبری عظم نردیدر که شکل مسدس قیلنمشدر واول قدمك وحشی جانبندن یکا وضع اولنمشدر تا کیم ارض
اوزرنده اول جانبك ثباتی کوچلك بولنسون وبش عظم دخی مشط ایچون خلق اولنمشدر اما کعب قدم انسان
سائر حیواناتك کعوبندن زیاده مکعب قیلنمشدر وحرکت قدمده نافع اولان عظامك انفعی کعب بولنمشدر
نه کیم ثبات قدمده نافع اولان عظامك الزمی عقب بیلنمشدر وکعب اول بیان اولنان ایکی قصبه نك
مدور طرفلری میاننده وضع اولنمشدر که انی جانب فوقندن وقفاسندن ووحشی سندن وانسی سندن احاطه
واستیعاب ایتمشلردر وانك ایکی طرفی عظم عقبده ایکی نقره یه کتمشلردر وبو کعب ساق ایله عقب آره سنده
بر واسطه درکه انکله بری برینه کوچلك اتصال بولنمشدر واول ایکیسی بیننده مفصل متین اولمشدر واما کعب
اورطه ده بولنوب قدامندن زورقی ارتباط مفصلیه ایله اکا مربوط اولمشدر واما زورقی خلف سمتندن عظم عقبه
وقدام طرفندن عظام رسغك اوچنه وجانب وحشیدن یکا عظم ساقه اتصال بولنمشدر واما عقب کعبك تحتنده
وضع اولنوب کندی صلب وطرف خلفی مدور خلق اولنمشدر تا کیم آفاته مقاومت ایدوب عنف ایله
اصابت ایدن نسنه لری برسمته آتسون وطرف تحتی مستوی قیلنمشدر تا کیم مستوی بصمه سی آسان اولوب
بصدیغی نسنه اوزرنده راحتله قرار ایتسون ومقداری کبیر اولمشدر تا کیم جمیع بدنی تحمل ایتمکه قدرتی
یتسون وشکلی مثلث طولانی اولوب تدریج ایله دقت بولوب وسط قدمده وحشی سمتنه واصل اولدقده
نهایت بولمشدر تا کیم تقعیر قدم خلفدن وسطه طوغری تدریج ایله کتسون واما رسغ قدم رسغ کفه
مخالف بولنمشدر زیرا که رسغ قدمك عظامی بر صف وکفك ایکی صف بیلنمشدر وبو رسغك عدد عظامی اندن
اقل قیلنمشدر زیرا که قبض وحرکته احتیاج کفده اکثر بولنمشدر وقدمدن مقصود اولان ثبات واستحکام
بیلنمشدر وکثرت عظام ومفاصل مضر ثبات واستحکام اولدیغی کبی عدملری دخی مضر ثبات واستحکام
اولدیغندن قدم انسان بو هیئتده خلق اولنمشدر واما مشط قدم عظام خمسه دن ترکیب اولنمشدر تا کیم
هر برینه اصابع خمسه دن بری متصل اولوب بر صفده منظوم اولسونلر واصابع قدم اصابع کفدن اقصر
قیلنمشدر زیرا که قدمده مطلوب اولان متانت وکفده قبض ایتمك بولنمشدر اما ابهام ایکی بوغ سلامیدن
وانك ماعداسی اصابعك جمله سی اوچر سلامیدن خلق اولنمشدر تا کیم حرکات مشی نظام بولوب انسان

رفتارنده خرامان اولسون پس دعائم بناء بدن انسان اولان عظام مذکوره مسمایلرله بیله جمع ایکونی تمام اوجیوز عدد عظامه نهایت بولمشدر و ترتیب مذکور اوزره بولنان ترکیب عجیبلری اولوا الالبابه عبرت نما اولمشدر واشکال غریبه سنده بدایع صنایع خالقی تفکر و تذکر ایدن عقول فحوله حیرت کلمشدر واهل حبرت بو مصنع بنادن چوق عبرت آلوب نیجه عزت ولذت بولمشدر سبحان الخالق البارئ المصور دیوب تمجیده قالمشدر سبحان الصانع الحکیم جلت عظمته وکملت قدرته

باب ثالث

کیفیت حرکات اعضایی وماهیت عضلات واجزایی ومتانت وخواصنی فصول ثلثه ایله تفصیل ایدر (فصل اول) کیفیت تألف عضلات وانلرله راس ورقبه ده بولنان حرکاتی یدی نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) تألف عضلاتی وانلرله حاصل اولان حرکاتی اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه بدن انسانده موجود اولان درت یوز یکرمی عدد حرکات ارادیه واختیاریه نک تمام وکمالی واسطۀ اعصاب ایله یورکدن دماغه واندن اعضایه واصل اولان قوتله حاصل اولوب اعضای متحرکه نک اصولی بولنان عظام صلب ایله اعصاب لینۀ لطیفه نک اتصالی مناسب اولمدیغندن باری تعالی عنایتیله تلطف ایدوب عظام اعضادن اعصابه مشابه رباطات انبات واعصاب ایله شیء واحد کبی جمع وتشبیک ایتمشدر ورباطات ایله اعصابدن ترکب ایدن اجرام رأس ودماغ ونخاعدن جملری تحملنجه نشئت ایلدیکی محلده دقیق بولنوب خصوصا اعضایه منقسم ومتشعب اولدقده هر برعظمک حصه سی بغایت دقیق وضعیف اولوب منبت اصلدن تباعد ایلدکجه فسادی ظاهر اولدیغیچون باری تعالی حکمتیله تدبیر ایدوب عصبله رباطدن ترکب ایدن اجرام مذکوره یی تفتیش ایله غلیظ ایدوب خلاللرینی لحم ایله طولدروب غشا ایله پرده چکوب عصب جوهرندن اولان عمودی وسطنده حفظ ایلمشدر پس بونک جمله سی عصبدن وعقبدن والیفدن ولحم حشودن وپردۀ غشادن مؤلف برعضو اولمشدرکه اکا عضله دیرلر وبو عضله مجتمع اولمغله قصیر اولدقده اندن جانب عضوه عبور ایدن وتری جذب ایدر اول حالده اول عضو بوریشوب منجذب اولور وینه بو عضله کندی انبساطیله طویل اولدقده اول وتر مرتخی اولور اول وقتده اول عضو آچلوب تباعد ایلر وجمله حرکات ارادیه بو کیفیتله حاصل اولوب انواع مختلفه ایله مخالفه کوره صورت بولور سبحان الخالق العضلات وباری الحرکات جل جلاله وعم نواله ولا اله غیره (نوع ثانی) بعض عضلات وجهی وانلرله حاصل اولان حرکاتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه عضلات وجهه آنده اولان اعضای متحرکه نک حرکاتی عددنجه بولنمشدر وجهک اعضای متحرکه سی جبهه ومقلتاندر وجفنان عالیاندر وخدان وارنبتاندر وفک اسفل وشفتاندر اما حرکت جبهه بردقیق وعریض ومحجوب عضله ایله حصول بولمشدر وبو عضله جبهه نک جلدی تحتنده منبسط اولوب اکا برمرتبه مختلط اولمشدرکه قوام جلد جبهه دن جزؤ اولوب اندن تجردی ممتنع بولنمشدر وجلد جبهه عضله دن متحرک اولان عضوه یی وترملاقی اولمشدر وبو عضله نک مجتمع اولمسیله حاجبین مرتفع اولوب ارتخاسیله تنزل ایدوب اغماض عینه دخی اعانت قیلمشدر واما مقله که درون دیده درانی تحریک ایدن التی عضله دردردی عینک جوانب اربعه سنده درکه هر بری مقله یی کندی جهتنه تحریک ایتمشدر وایکیسی عینک ورانده یعنی قیقاجنده وضع اولنمشدر وانلرله مقله نک استداره اوزره اولان حرکتی بولنمشدر وورای مقله ده برعضله واردرکه بیان اولنجق عصبۀ مجوفه یه عماد اولوب اکا کندی اغشیه لریله متانت ویرمشدر وانی تحدیب عندنده ارتخادن منع ایله ضبط ایتمشدر واما عینک فقط جفن فوقانیسی حرکتیله غرض تمام اولوب تغمیض تحدیق کمان بولدیغندن جفن تحتانیسی حرکتنه حاجت قالمامشدر وعنایت حق ایسه ممکن اولدقجه تقلیل آلاته صرف اولنمشدر زیرا که تکثیر آلاتده آفات کثیره بولنمشدر وجفن فوقانی ساکن اولوب تحتانی متحرک اولمق ممکن ایدی لکن عنایت حکیم افعالی مبادیسنه تقریبا مصروفدر وجفن فوقانی منبت اعصابه اقرب اولمغله عصب اکا وصول بولدقده انعطاف وانقلابه محتاج اولمدیغی معروفدر وجفن فوقانی ایچون انفتاح عین عندنده حرکت ارتفاع وانغماض ایچون قتنده حرکت انحدار اقتضا ایدوب انغماض ایسه جانب اسفله جاذب اولان عضلات محتاج اولمغله عینک ایکی جانبندن ایکی عضله خلق اولنمشدرکه

جفن

جفن مرقومی سمت اسفله جذب ایدر بولنمشدر وانفتاح جفن ایچون وسطنده برعضله اینوب وترینک طرفی جفنک طرفنه منبسط اولمشدرکه اول منقبض ومجتمع اولدقده انفتاح عین حاصل اولور وانکچون برعضله خلق اولنوب طوغری نزول ایدوب جفنک ایکی پرده سی ارهسنده غضروف مثالی برجرم عریض اولوب منبت اهداب التنده منبسط اولمشدر وجفن حفظ مقله ایچون واهدابانی غبارادن صیانت ایچون خلق اولنمشدر پس جمیع اجزای بدن نیجه حکمتلر وفائده لر ایچون خلق اولنمشدر سبحان الخالق الباری (نوع ثالث) حرکات خدین وشفتین وارنبتینه وسیله اولان عضلاتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه خدلک ایکی حرکتی واردرکه بری حرکت فک اسفله تابعدر وبری شرکت شفه ایله عضو آخرک حرکتنه تابع اولان کندی حرکتیدر انکچون خد ایله اول عضوک مشترک برعضله لری واردرکه اول عضله هر بر وجنه ده عریض بولنوب بو اسم ایله بلنمشدر وبو ایکی حرکتک ایکی عضله سنک هر بری درت جزودن مرکب بولنمشدر زیرا که هر برینه درت موضعدن لیف کلمشدر برجزوی ترقوتدن نشئت ایدوب نهایتلری طرفین شفتینه سمت اسفلدن متصل اولوب فی وراب واسفله جذب ایتمشدر وجزو ثانی ایکی جانبده قس وترقوتدن نشئت ایدوب لیفلری ورابه کتمشدر یمیندن نشئت ایدن شمالدن نشئت ایدنله تقاطع ایدوب عبور ایتمشدر پس یمیندن کلان لیف شفه نک طرف شمالی اسفلنه وشمالدن کلان لیف انک طرف یمینی اعلاسنه یتمشدر وبو ایکی لیفک اجتماع وانضمامیله فم ضیق اولوب شفتین قدام سمتنه کوکیسه نک خیطی کندی فنی جمع ایلدیکی هیئتده اولور وجزو ثالث کتفده اولان اخرم عندنده نشئت ایدوب اول عضله نک متصل اولدیغی موضعک فوقنده متصل اولمشدر وشفه یی ایکی جانبه مساوی واماله ایله مائل قیلمشدر وجزو رابع سناسن رقبه دن کلوب اذنین برابرندن کچوب اجزای خده وصول بولمشدر وخط انکله اولیله ظاهر حرکته کلمشدر اول حرکته شفه دخی تابع اولمشدر اما شفه نک عضلاتنک بری خد ایله مشترک اولان عضله درکه بیان اولنمشدر وشفه یه مخصوص عضلات درت بولنمشدر ایکیسی وجنتین فوقندن کلوب شفه نک ایکی طرفنه متصل اولمشدر وایکی عضله دخی اسفلدن کلوب شفه یه وصول بولمشدر وتحریک شفه ده فقط بو دردی کفایت قیلمشدر زیرا که بو عضلاتک هر بری منفرد حرکت ایلدکده شفه یی کندی سمتنه تحریک ایدر وایکیسی ایکی طرفدن معا حرکت ایلسه لر شفه ایکی جانبه منبسط اولوب کیدر ودردی معا حرکتده کسه لر حرکات شفه جهات اربعه یه تمام اولوب قصوری قالمز بونلردن غیری انک حرکتی اولمز ومشترک اولان عضلاتک اطرافی جرم شفه یه برمرتبه ممتزجدرکه انک جوهری اولان لحمدن فرق اولنمز واما اطراف ارنبه که برون قنادیدرکه ایکیسنه ایکی کوچک محکم عضله نک اتصالی عاریدر وکوچک اولدقلرینه کثیر الحرکات اولان خد وشفه نک عضلاتی مکاننک لزوم وسعتی بادیدر ومحکم اولدقلری انلرده عظم اولمدیغندن تدارک قیلنمشدر وبو ایکی عضله نک موردی وجنتین سمتنده بولنمشدر زیرا که وجنتین لیفنه مختلط اولوب ارنبه یی اول سمته محرک بیلنمشدر وجمله سی حکمت باریله وضع اولنمشدر (نوع رابع) فک اسفلک حرکتنی وفوائدینی وعضلاتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه فک اعلی حرکت ایلمیوب فک اسفل حرکتنه مخصوص اولدیغنده نیجه منافع واردر بری بودرکه اخفی تحریک انسب واهوندر وبری بودرکه حرکتله زحمت چکن اعضای شریفه یی مشتمل اولمیی تحریک اسلم واحسندر وبری بودرکه فک اعلی ساکن اولدیغندن مفصلیله مفصل رأس متین ومحکمدر اما حرکاته مخصوص اولان فک اسفلک اوچ حرکتی واردرکه بری فتح فم حرکتیدر وبری اطباق حرکتیدر وبری مضغ وسحق حرکتیدر اما حرکت فاتحه فک اسفلی ایندیرر واما حرکت مطبقه فکی سمت فوقه رفع ایدر واما حرکت ساحقه فکی ایکی جانبه میل ایله تدویر ایدر پس اطباق ایچون ایکی عضله خلق اولنمشدرکه فوق سمتندن نزول ایدوب فکی فوقه جذب ایدرلر وفک انسان خفیف اولوب حیوان کبی قطع وقلع عنیفه محتاج اولمدیغندن بو ایکی عضله نک مقداری اصغر خلق اولنمشدر وبغایت لین اولان جرم دماغ که مبدألری قیلنمشدر اکا قریب اولدقلریچون بونلر دخی لین بولنمشدر زیرا که بو عضله لر صماغ اراسنده انجق برعظم خلق اولنمشدر ودماغدن منشألری عندنده ایکی عظم زوج ایچنده اول خالق باری بونلری دفن ایدوب پرده دن کچورمشدر تا کیم بو عظم مقداری مبدألرندن تباعدله جوهرلری برمقدار صلابت بولسون وبو ایکی عضله دن هر برینک

برروز عظمی واردرکه فك اسفلك كناريني مشتمل روجتمع اولدیجه اول فكی رفع ایدوب فك اعلایه ضم ایدرلر
وبوایکی عضله یه ایکی عضله دخی معین اولمشدرکه انلرداخل فدن کاوب فك اسفلده غاره نزول قیلمشدر وداخل
فدن کان عضله لردن نابت اولان اوتارك متانتلریچون وسطلرندن نشئت ایتمشدر واما فتح فم وانزال فك
عضله لرینك لیفلری خلف اذنده اولان ابریه زائده لرندن اینوب جمع اولوب عضلهٔ واحده اولمشدراندن زیاده
وثاقت ایچون برقصیر خالص وتر اولوب فك ذقنه منعطف اوله جق موضعه ملاقی اولوب انضمام قیلدقده
حنکی خلف سمتنه جذب ایدوب اسفله نازل اولمشدرچونکه بوفکك ثقل طبیعیسی تنزلنه اعانت قیلمشدر پس
اکا ایکی عضله کفایت ایدوب معین آخره احتیاجی قالممشدر واما مضغ وسحق ایچون ایکی عضله خلق
اولنمشدرکه هرجانبده برمثلث عضله بولنمشدرکچن زاویه لرینك حاده سی اولان طرفی وجنه یه دخول ایلسه
ایکی ساقی ممتد اولوب بری فك اسفله نزول وبری ناحیهٔ زوجه صعود ایدروقاعده سی ما بینلرده استقامت اوزره
اتصال بولوب هر برزاویه کندی موضعنه کیدرتاکیم عضلهٔ مثلثهٔ مذکوره نك اجتماعندن جهات مختلفه سی
حادث اولوب مضغ وسحق انسکله حاصل اولسون سبحان الله (نوع خامس) رأس ورقبه نك حرکات وعضلاتنی
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه رأس ایچون حرکات مخصوصه واردروعنقك
حرکات خمسه سیله دخی مشترك حرکاتی واردرکه میل رأسه میل رقبه منضم اولور وبوایکی نوع حرکتکه
مخصوص ومشترکدروهربری یاقدام سمتنه منتکس ویاخلف طرفنه منعطفدرویاجانب یمینه منحنی ویاجهت
یساره مائلدر وکاه بوایکی نوع حرکت بیننده حرکت التفات متولداولورکه استداره هیئتنی بولور امارأسك
منتکس ومخصوص اولان حرکتنك ایکی عضله سی واردرکه رأسك ایکی ناحیه سندن کلمشدر زیراکه لیفلریله
فوقده خلف اذندن واسفلده عظام قصدن تشبث ایدوب متصل واحدکبی اولوب رأسه صعود ایتمشدر پس
اکربری فقط حرکت ایلسه رأسی اول شقه مائل منتکس ایدروا کرایکیسی برابر حرکت ایلسه لررأس اعتدال
اوزره قدام سمتنه منتکس اولور واما رأس ایله رقبه یی معا قدام سمتنه منتکس ایدن عضله لر برزوجدرکه
مری تحتنده وضع اولنمشدروفقرهٔ اولی یه وثانیه یه واصل اولوب انلرله ملتحم بولنمشدرپس اکر مری یه قریب
اولان جزؤلری مجتمع اولدیسه فقط راس منتکس اولورواکرفقره لره ملتحم اولان جزؤلری دخی مجتمع اولدیسه
رقبه هم قدام سمتنه مائل اولور واما فقط راسی خلف طرفنه منعطف ایدن عضلات درت زوجدرکه بیان
اولنسان برزوج عضله نك تحتنده ستراولنمشدر وبوزوجلرك منبتی مفصلك فوقنده بولنمشدر برزوجی فقرهٔ
اولینك ایکی جناحنه کلمشدروبرزوجی فقرهٔ ثانیه نك سنسنه سنه متصل اولمشدر وبونك خاصیتی میل رأسی
انعطاف عندنده مستقیم ایدوب حالت طبیعیه سنه کتورمکدر ومبدأ زوج رابع انلرك فوقی اولوب زوج ثالثك
تحتنده ورانبه جانب وحشیدن بکا نجوب اولکی فقره نك جناحنه ملازمت قیلمشدر وایکی اولکی زوج رأسی
ایکی جانبه میلسز خلف طرفنه دوندررلروزوج ثالث رأسی استقامت اوزره طوتاروزوج رابع رأسی وراب اوزره
خلف طرفنه دوندررر واما رأسی عنق ایله معاخلف سمتنه عطف ایدن عضلات درت زوجدرکه اوچ زوجی
دردنجینك تحتنده مستوراولوب اول انلری احاطه قیلمشدر وبوزوج رابعك هرفردی برمثلثدرکه قاعده سی
دماغك عظم مؤخری اولمشدراندن اولان رقبه یه نزول قیلمشدر وبونك تحتنده منبسط اولان اوچ زوجك
بریسی فقار عنقك ایکی جانبیله اسفله نزول ایتمشدروبرزوجی بغایت اجنحه یه میل ایله کتمشدر وبرزوجی دخی
فقارك ایکی جانبیله اطراف جناحك ما بینی توسط ایتمشدر واما رأسی ایکی جانبه میل ایتدیرن عضلات ایکی
زوجدرکه مفصل رأسه ملازمت ایتمشدروبرزوجك مواضعی قدامدرکه انك برفردی رأس ایله فقرهٔ ثانیه نك
ما بینی جانب یمیندن وبرفردی جانب یساردن وصل ایتمشدروزوج ثانینك موضعی خلفدرکه انك برفردی
رأس ایله فقرهٔ اولینك ما بینی جانب یمیندن وبرفردی جانب یساردن جمع ایتمشدر پس بودرت فردك قنقیسی
مجتمع اولوب قصیر اولورسه رأس آنك جهتنه ورب اوزره میل ایدروبونلرك قنقی ایکیسی برطرفده معامجتمع
اولوب قصیراولورسه رأس انلرك جهتنه استقامت اوزره میل ایدرواکربونلرك دردی برابر حرکت ایدرسه رأس
منتصب اولوب استقامت اوزره ساکن اولورو بوعضلات اربعه سائرعضلاتك اصغریدرلکن موضعلری قریب
ونظاملری سائرعضلاتك التنده منتظم اولدیغندن عضلات عظیمه نك تدارکن کورمشلردر (نوع سادس)

محل

محل صورت اولان حنجره نك غضاریف وعضلات وحرکاتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح
دیمشلردرکه حنجره برعضو غضروفیدرکه صورت ایچون الت حلق اولنمشدروبو حنجره اوچ غضروفدن مؤلفدر
بری اول غضروفدرکه قدام حلق وتحت ذقنده محسوس وملموسدر انك باطنی مقعر وظاهری محدب اولدیغندن
اکا درقی وترسی دیرلر وغضروف ثانی آنك وراسنده قرب عنقده وضع اولنوب عنقه ربط اولنمشدروغضروف
ثالث اول ثانی اوزرنده طاس کبی مکبوب اولوب ثانی یه اتصال ایدوب درقی یه اتصالسز ملاقی اولمشدر
وغضروف مکبوب ایله متصل اولدیغی ثانی بیننده ایکی نقره لی برمفصل واردرکه غضروف ثانیدن ایکی زائده
اول ایکی نقره یه داخل اولوب حنجره نك توسیع وتضییقنجه بری برندن تباعد وبری برینه تقارب ایدرلر
وغضروف ثانینك غضروف درقی اوزرینه انکباب وملازمتیله واندن تباعدیله حنجره نك انغلاق وانفتاحی
بولنورو قدام حنجره ده برمثلث عظم واردرکه لام یونان شکلنده اولدیغیچون اکا عظم لامی دینلمشدرتاکیم
عظام ایله بیان اولنمشدروبو عظمك منفعتی بودرکه حنجره یه سند اولوب انك لیف عضلاتی بوندن نشئت ایتمشدر
پس غضروف درقی یه غضروف ثانی یی ضم ایچون وغضروف ثالثی ایکیسنه تطبیق ایچون وثالثی ایکیسندن
تبعید ایله حنجره یی فتح ایچون نیچه عضلات اقتضا ایتمشدر اما حنجره یی فتح ایدن عضله لر برزوجدرکه
عظم لامیدن نشئت ایدوب غضروف درقینك مقدمنه کاوب اوزرینه منبسط وملتصق اولمشدروقتاکه تشنج
ایله مجتمع اولوب غضروف مکبوبی قدام وفوق سمتنه ابراز ایلسه حنجره انفتاح ایله متسع اولوروبرزوج عضله
حلقی اسفله جذب ایدن عضله لرله مشترکدر وبونلرك منشألری درقیدن یکا اولان باطن عظم قصدندروایکی
زوج عضله سی دخی واردرکه برزوجی ایکی عضله در وانلرغضروف مکبوبه کاوب خلفندن اکا متصل اولمشدر
وقتاکه تشنج برله مجتمع اولسه غضروف مکبوبی رفع ایدوب سمت خلفه جذب ایلسه انضمام درقیدن بعید
اولوب حنجره واسع اولوروزوج ثانینك ایکی عضله سی غضروف مکبوبك ایکی طرفنه کاوب منبسط
اولمشدروقتاکه تشنج ایتسه لر مکبوبی درقیدن عرضنه مد ایدوب انبساط حنجره یه معین اولوروا ما حنجره یی
ضیق ایدن عضلاتك برزوجی عظم لامیدن کاوب غضروف درقی یه متصل اولوربعده عریض اولوب غضروف
ثانی یه صاریلوب انك وراسنده ایکی فردك ایکی طرفی متحد اولمشدر پس وقتاکه تشنج ایتسه لر حنجره ضیق
اولور ودرت عضله سی دخی غضروف درقیله غضروف ثانینك ایکی طرفی ما بینی وصل ایتمشدر پس بونلر
تشنج ایلدکجه حنجره نك سمت اسفلی ضیق اولور واما حنجره یی منطبق ایدن برزوج عضله درکه غضروف
درقینك اصلندن نشئت ایدوب داخلندن کیدوب غضروف ثانینك اصلنه مکبوب اولوب ثالثك اطرافنه
یمین ویسارندن متصل اولمشدروقتاکه مرتفع اولسه لر مفصلی ربط ایدوب حنجره نی اویله اطباق ایدرلرکه
حبس نفس ایتدکده عضلات صدر وحجابه مقاومت ایدرلر وبوایکی عضله اصغر ومحکم خلق اولنمشدر
تاکیم درون حنجره ده ازدحامسز قوتله انی منطبق ایدوب نفسی حصر ایلسونلر وبوایکی عضله نك
انحرافی قلیل اولوب استقامت اوزره صعود ایتمشدر وغضروف درقیله غضروف ثانینك ما بینلرك جمعه
کتمشدر وایکی عضله هم غضروف مکبوبك تحتنده مذکور کوچك عضله لره اعانت ایچون وضع اولنمشدر
وبونلرده نیچه صنعت بولنمشدر سبحان الله (نوع سابع) حلقوم وعظم لامینك ورقبه نك عضلات وحرکاتنی
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه حلقوم برجلد درانك ایکی زوج عضله سی
واردرکه انی اسفله جذب ایدر برزوجی حنجره ده ذکر اولنانلدروزوج آخری عظم قصدن نشئت ایدوب
فوق سمتنه چیقوب عظم لامی یه واندن حلقومه متصل اولوب انی اسفله جذب ایدرلر واما حلقك عضله لری
درون حلقده موضوع ایکی لحم نغنغه درکه انك ایکی عضله سی انلر بولنمشدروانلر ابتلاعه معین اولمق ایچون
خلق اولنمشدر واما عظم لامینك هم مخصوص وهم عضله آخرله مشترك عضلاتی واردر اما مخصوص اولان
عضلاتی اوچ زوجدرکه برزوجی ذقنك ایکی جانبندن کاوب بوعظم اوزرنده اولان خط مستقیمه متصل اولوب
عظمی جانب ذقنه جذب ایتمشدر وبرزوجی تحت ذقندن نشئت ایدوب لسان التندن کچوب بوعظمك طرف
اعلاسنه یتمشدر بودخی بوعظمك ذقن سمتنه جذب ایتمشدر وبرزوجی اذنین عندنده اولان سهم زائده لردن
نشئت ایدوب بوعظمك اوزرنده بولنان خط مستقیمك طرف اسفلنه متصل اولوب انی اسفله جذب ایتمشدر

واما عظم لامينك مشترك اولان عضلاتى قريبا بيان اولنور واما لسانى تحريك ايدن طقوز عضله دركه ايكيسى
زائده لردن نشئت ايدوب عريض اولوب لسانك ايكى جانبنه اتصال قيلمشلردر وايكيسى عظم لامينك
اعلاسندن نشئت ايدوب مطول اولوب وسط لسانه متصل اولمشلردر وايكيسى عظم لامينك ضلع
منخفضندن نشئت ايدوب عريض وطويل عضلات آره سندن لسانه كچوب انى ورب اوزره تحريك ايدر
وايكيسى دخى لسانى منبسط ايدر بولنمشدر وانلرك موضعلرى مذكورلرك تحتنده اولوب ليفلرى لسان
التنده عرضنه بسط اولنمشدر پس بو ايكى عضله عظم فك اسفلك جمله سنه متصل قيلنمشدر وبرى لسان ايله
عظم لامى بيننى وصل وبرى برينه جذب ايدر بيلنمشدر اما فقط رقبه يى تحريك ايدن ايكى زوج عضله دركه برزوجى
يمينده وبر زوجى يسارده در پس هر قنقيسى منفرد تشنج ايدوب مجتمع اولورسه رقبه انك جهتنه واروب اوزره
منجذب اولور وقنقى ايكيسى بيله برجهتدن تشنج ايدرسه رقبه اول جهته استقامت اوزره مائل اولور واكر
دردى معا برابر تشنج ايلسه لر رقبه ميلسز انتصاب اوزره قصير اولور واكر دردى بيله حالى اوزره قالورسه رقبه
دخى حالى اوزره منتصب اولور پس بركره تفكر اولنسونكه انسانك فقط رأس رقبه سنده خالق بارينك نيجه
بدايع صنايعى بولنمشدر (فتبارك الله احسن الخالقين) (فصل ثانى) كيفيت عضلات صدرى وكتفين ويدين
واصابعى وحركاتنى التى نوع ايله بيان ايدر (نوع اول) صدرى قبض وبسط ايدن عضلاتى بيلديرر (اى عزيز)
معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه صدرى تحريك ايدن عضلاتك بعضيسى انى انجق بسط ايدر قبض
ايتمز وصدرك بو عضلاتندندر اعضاى نفس ايله اعضاى غذا بيننده حائل اولان حجابك بيان اولنه جق
عضلاتى وبرزوج عضله دخى عظم ترقوت التنده وضع اولنمشدركه منشأ كتف رأسنه ممتد اولان ذكر
اولنه جق جزودن بولنمشدر وصدرك اولكى ضلعنه يمين ويساردن متصل اولوب اول ضلعى جذب ايچون
قيلنمشدر وبرزوج عضله سنك ايكى قات فردينك ايكى جزونك اعلالرى رقبه يه متصل اولوب انى تحريك ايتمشدر
واسفللرى صدرى تحريكه يتمشدر وصدرك بشنجى والتنجى ضلعنه متصل اولان وصف اولنه جق برعضله يه
مختلط اولوب كتمشدر وبرزوج عضله سى دخى كتفدن برمقعر موضعدن يتمشدركه فقرهٔ اوليدن كتفه نزول
ايدن برزوج عضله يه يتمشدر وايكيسى برعضله كبى اولوب اضلاع خلفه كتمشدرودرنجى زوج عضله سى رقبه نك
يدنجى فقره سندن وصدرك اولكى وايكنجى فقره سندن نشئت ايليوب اضلاع قسمه متصل اولمشدركه صدرى
بسط ايدن عضلات بونلردر واما صدرى قبض ايدن عضلاتك برى بالعرض حجاب قابضدن وبالذات قبض ايدن
عضله لردن برزوج عضله دركه اضلاع فوقانيه نك اصولى تحتنده ممتد اولوب صدرى شد وجمع ايتمشدر
وبرزوجى دخى بو اضلاعك اطرافى عندنده ترقوت ايله خنجرى بيننده قسمه ملاصق اولوب عضلات مستقيمهٔ
بطنه مختلط اولمشدر وايكى زوج عضله دخى بو زوج مذكوره اعانت قيلمشدر واما صدرى هم قبض وهم
بسط ايدن عضلات انلردركه اضلاع ارهلرك جمع ايتمشلردر پس هر ضلع آره سنده درت عضله واردركه ليفلرينك
بعضيسى اضلاعك ظاهرينه وبعضيسى باطننه ورب اوزره اتصال ايتمشدر وايكى عضله ترقوتدن طرف
كتفه كاوب اولكى ضلعه يمين ويساردن متصل اولمشدر وانى فوق سمتنه رفع ايدوب انبساط صدره اعانت
قيلمشدر پس عضلات صدرك جمله سى طقسانه بالغ اولمشدر واما كتفى تحريك ايدن يدى زوج عضله دركه
ايكى زوجى مؤخر رأسدن كاوب برزوجى اعلاى كتفه ترقوته وارنجيه دك يتمشدر وناحيهٔ رأسه ميليله كتفى
رفع ايتمشدر وزوج آخرى دخى اصل كتفه متصل اولوب انى حذاء رأسه رفع ايتمشدر وبرزوج عضله دخى
فقرهٔ وليدن كاوب كتف اعلاسنه متصل اولوب انى رقبه يه قريب ايتمك ايچون يتمشدر وزوج رابع عظم
لاميدن نشئت ايدوب بنه اعلاى كتفه كيدوب انى رفع ايتمشدر وايكى زوج عضله فقرات صدر وعنقده اولان
سنسنه لردن نشئت ايدوب كتفى خلف واسفله تحريك ايده كتمشدر وزوج سابع قطندن نشئت ايدوب مجرد
كتفى اسفل وقدامه جذب ايدرلر وكتفى عضد ايله معا فوق سمتنه رفع ايدرلر وانبساط صدره دخى اعانت ايدرلر
لا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم (نوع ثانى) مفصل كتفى عضد له تحريك ايدن عضلاتى بلديرر (اى عزيز)
معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه مفصل كتفى تحريك ايدن عضدك عضلاتيدركه انلرك اوچى
صدردن كاوب عضدى اسفله جذب ايدرلر وبو اوچ عضله نك برى ثدى التنده نشئت ايدوب عضده قريب اولان

فقره نك مقدمى عندنده عضدك مقدمنه متصل اولوب كتفى اسفله كتورمك ايله عضدى صدره قريب ايدر
وعضلات ثلاثهٔ مذكوره نك برى دخى اعلاى قسدن نشئت ايدوب رأس عضدك جانب انسى سنده منطبق
اولوب عضدى رفع ايتمكله صدره قريب ايدر وعضلهٔ عظيمهٔ ثالثه جميع قسدن نشئت ايدوب عضدك مقدمى
اسفلنه متصل اولمشدر اكر جزء فوقانيسى ليفيله عمل ايدرسه عضدى رفع ايده رك صدره كتورور واكر جزو
تحتانيسى ليفيله عمل ايدرسه عضدى منحط ايدرك صدره كتورور واكر ايكى جزو ايله برابر عمل ايدرسه عضدى
استقامت اوزره صدره كتورور وعضدك ايكى عضله سى خاصره دن نشئت ايدوب عضلهٔ عظيمهٔ مذكوره نك
اتصالندن زياده متصل اولوب بريوكى عظم خاصره دن واضلاع خلفدن كاوب عضدى اضلاع مذكوره سمتنه
استقامت اوزره جذب ايدر وايكنجى دقيق جلد خاصره دن وسطه مائل كاوب ثدى سمتندن جهت فوقه صعود
ايدن عضله نك وترينه متصل اولوب خلف سمتنه ميل قيلوب غرق اولمشدر واولكى عضله يه اعانت قيلمشدر
بو عضدك بش عضله سى دخى واردركه جمله سى عظم كتفدن نشئت ايتمشدر وبونلرك برى كتفك ضلع فوقانى سيله
حجابى طولديروب رأسى عضددن جانب وحشى سنك جزو فوقانى سنه عبور ايدوب كتمشدر وبونلردن
وايكيسنك منشألرى كتفك ضلع اعلاسى اولمشدر وبرى يوكدركه ليفى اجزاء تحتانى حاجبه كوندروب
حاجب ايله ضلع اسفلك ما بيننى طولدرمشدر وراس عضده جانب وحشيسى نهايتنده متصل اولوب عضدى
وحشيدن يكا ميل ايله بعيد قيلمشدر وثانيسى بو اولكى يه متصل اولوب بونكله بونك فعلنى ايده كلمشدر لكن
ايكنجى عضله اعلاى كتفه تعلق ايدوب ظاهر عضده ورب اوزره متصل اولوب انى وحشيدن يكا مائل قيلمشدر
ودردنجى عضله عظم كتفك موضع مقعرنى طولديروب وترى رأس عضدك جانب انسى سندن دخول ايدن
عضله نك اجزاسنه متصل اولوب عضدى خلفدن يكا منعطف ايتمشدر وبشنجى عضله نك منشأى كتفك ضلع
اسفلنك طرف اسفلندندر ووترى خاصره نك اعلاسندن صعود ايدن ييولك عضله نك اتصالى فوقنده عضدده
متصل اولمشدر وبو عضله نك فعلى رأس عضدك اعلاسنى فوقى سمتنه جذب ايتمكدر وعضدك ايكى باشلى
برعضله سى دخى واردركه انك فعلى ترقوت اسفلندن وعنقدن كاوب عضدى احاطه ايتمكدر وبونك برباشى
عضده داخلدر وداخله ورب اوزره مائلدر ورأس آخرى ظاهرندن اسفل كتفدن حاصلدر وبرمقدار وارب
اوزره خارجه مائلدر پس اكر ايكى جزو ايله عمل ايدرسه عضدى استقامت اوزره رفع ايدر وعضدك ايكى كوچك
عضله سى دخى واردركه برى ثدى فوقندن كاوب وبرى مفصل كتفده مدفوندر لا حول ولا قوة الا بالله العظيم
(نوع ثالث) عضلات ساعدى وحركاتنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه ساعدى
تحريك ايدن عضلاتك بعضيسى بسط وبعضيسى قبض ايدر وبونلر عضد اوزرنده وضع اولنمشدر وبونلرك بعضيسى
عضدى وجهى اوزره مكبوب ايدر وبعضيسى نشر وبسط ايدر وبو عضله لر عضد اوزرنده دكلدرلر لكن بسط
ايدنلر برزوج عضله دركه ايكى فردك برى داخله ميل ايله ساعدى بسط ايدر زيرا كه فرض مذكور عضدك
مقدمى تحتنده وكتفك ضلع اسفلندن نشئت ايدوب مرفقه اجزاء داخله سى عندنده متصل اولمشدر وفرد ثانى
خارجه ميل ايدر ساعدى بسط ايدر زيرا كه بو فرد عضدك قفاسندن كاوب مرفقدن خارج اولان اجزايه متصل
اولور وبو ايكى فرد بو ايكى فعلده جمع اولدقده ساعدى استقامت اوزره بسط ايدرلر واما قبض ايدنلر برزوج
عضله دركه ايكى فردنك كبيرى ساعدى داخله ميل ايله قبض ايدر زيرا كه بو فرد كتفك زائده اسفلندن ورأس
منقار مذكوردن نشئت ايليوب باطن عضده ميل ايدوب وترمقدم زند اعلايه متصل اولمشدر وايكنجى
فردى ساعدى خارجه ميل ايله قبض ايدر زيرا كه بو فردك منشأى ظاهر عضدك خلفندندر وبو برعضله دركه
ايكى لحمى رأسى واردر برى خلف عضددن وبرى قدامندن مرور ايدوب خارجه ميل ايله قبض ايدن زند
اسفلك مقدمى اسفلنه وداخلنه ميل ايله قبض ايدنك اعلاسنه متصل اولمشدر تا كيم محكم جذب ايده لر وبو ايكى
عضله بو ايكى فعلنده جمع اولدقده ساعدى استقامت اوزره جمع ايدرلر وبو ايكى عضله باسطه نك باطننده برعضله
واردركه عظم عضدى احاطه ايدوب قبض ايدر واما ساعدى وجهى اوزره مكبوب ايدن عضله لر برزوجدركه
خارجده وضع اولنمشدر وايكى فردنك برىسى رأس عضدك انسى طرفنك اعلاسندن نشئت ايدوب زند اعلايه
متصل اولوب مفصل رسغ اولمشدر وفرد ثانى اندن اقصر وليفى اعرض وطرفى عصابى اولوب ذات زند

اسفلدن نشئت مفصل رسغ عندنده رأس زند اعلایه متصل اولمشدر واما ساعدی ظاهر اوزره بسط ایدن
عضله‌لر بر زوجدر که ایکی فردك بری ایکی زندك خارجنده وضع اولنوب زند اعلایه وترسز اتصال قیلمشدر
وفرد ثانینك منشأی رأس عضدك ظاهرندن بکا جزء فوقانیسندن ممتد اولان عظم رقیقدن اولوب ساعددن
مرور ایله نفوذ ایتمشدر تا مفصل رسغه قریب اولنجیه دکین کتمشدر پس طرف زند اعلادن جزء باطنه کاوب
غشائی وتر ایله بو فرده اتصال ایتمشدر تعالی الله (نوع رابع) عضلات رسغی وحرکتنی بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردر که مفصل رسغی تحریك ایدن عضله‌لرك بعضیسی باسط وبعضیسی
قابض وبعضیسی ظهری اوزره باسط وبعضیسی وجهی اوزره مکبدر امار رسغی بسط ایدن عضلاتك بعضیسی
بری برینه متصل اولوب بری زند اسفلك وسطندن نشئت ایدوب وتری ابهامه متصل اولوب انکله سبابه‌دن بعید
اولور وبری دخی زند اعلادن نشئت ایلیوب وتری عظام رسغدن ابهامك حذاسنه وضع اولنان اولکی عظمه
متصل اولمشدر وبو ایکیسی بیله حرکت ایلدکده رسغی کب قلیل ایله بسط ایدرلر واکر فقط عضله‌ء ثانیه
حرکت ایلاسه رسغی ظهری اوزره بطح ایدر واکر فقط عضد حرکت ایلاسه هم رسغی منطبح ایدر وهم ابهامی
سبابه‌دن بعید ایدر وبر عضله رأس عضدك اسافلندن نشئت ایدوب زند اعلانك جانب وحشیسندن بکا
الفا اولنوب ایکی باشلی بر وتر کوندروب بر باشی سبابه ایله وسطی قدامنده وضع اولنان مشطك وسطنه
متصل اولوب او بر باشی رسغ عندنده زند اعلا اوزرینه اتکا ایدوب رسغی کب ایله بسط ایتمشدر واما رسغی
قبض ایدن عضله‌لرك بر زوجی ساعدك جانب وحشیسی اوزرنده‌در که انك فرد اسفلی عضدك رأسی داخلندن
نشئت ایلیوب قدام خنصرده اولان مشطه متصل اولمشدر وفرد اعلاسی انك فوقنده نشئت ایدوب بنه مشط
مرقومه اتصال قیلمشدر وانکله بر عضله‌سی اجزاء سفلیه‌ء عضددن نشئت ایدوب بیان اولنان ایکی عضله‌نك
موضعلرن توسط قیلمشدر وبونك ایکی رأسی واردر که بری برینه صلیب کبی منعطف اولوب سبابه ایله وسطی
بیننده اولان موضعه متصل اولمشدر بو ایکیسی معا حرکت ایلدکده رسغی قبض ایدرلر پس بیان اولنان
عضلات باسطه وقابضه بالذات رسغی بطح وکب دخی ایدرلر واکر قدام خنصرده بولنان مشطه متصل اولان
عضله منفرد حرکت ایدرسه کنی بر مقدار ظهری اوزره دوندرر واکر ابهامك بیان اولنه‌جق عضله‌سی
بو عضله‌یه اعانت ایدرسه کنی تمام دوندرر واکر قدام ابهامده رسغه متصل اولان عضله منفرد ومتحرك اولسه
کنی بر مقدار وجهی اوزره منطبق ایدر واکر خنصرك بیان اولنه‌جق عضله‌سی بوکا معین اولورسه کنی تمامیله
منطبق اولور (نوع خامس) عضلات اصابعی وحرکاتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح
دیمشلردر که اصابع یدی تحریك ایدن عضلاتك بعضیسی عظام کفده حاصلدر وبعضیسی عظام ساعده متصلدر
اکر بالجمله کفده اولسه‌لردی کثرت لحم ایله کف کبیر اولوب خفیف اولمزدی وانده بو لطافت قالمزدی چونکه
عضلات رسغ اصابعدن بعید اولمشدر پس انکچون اوتاری مدور ومتین وطویل اولوب هر طرفدن کلان
اغشیه ایله استحکام بولمشدر واعضای متحرکه‌یه اتصاللری ایچون لیفلری عریض ومحیط قیلنمشدر واصابعی فتح
ایدوب اسفله تحریك ایدن عضلاتك جمله‌سی عظم ساعد اوزره وضع اولنمشدر پس اصابعی اسفله تحریك ایله فتح
ایدن عضلاتك بری ظاهر ساعدك وسطنده وضع اولنمشدر که عضدك رأس اسفلنك جزء ظاهرندن نشئت
ایلیوب واوتاردن اصابع اربعه‌یه کوندروب انلری اسفله تحریك ایله فتح وبسط ایتمشدر وبو عضلات فاتحه‌نك
اوچی دخی بر جانبده بری برینه متصل اولوب بری عضدك رأس وحشیسنك ایکی زائده‌سی مابیننده جزء
متوسطندن نشئت ایدوب خنصر ایله بنصره ایکی وتر کوندرمشدر وبو مضاعف اولان عضله‌لرك ایکنجیسی عظم
عضدك ایکی زائده‌سی اسفلندن وزند اسفلك طرفندن نشئت ایدوب وسطی ایله سبابه‌یه ایکی وتر کوندرمشدر
واوچنجیسی زند اعلانك اعلاسندن نشئت ایدوب ابهامه بر وتر کوندرمشدر وبو عضله عندنده بر عضله دخی
واردر که عضلات رسغده بیان اولنمشدر وانك منشأی وسط زند اسفلدر که انك وتری سبابه‌دن ابهامی بعید
ایتمشدر واما اصابعی ضم وقبض ایدن عضلاتك بعضیسی عظم ساعد اوزرنده وبعضیسی کف ایچنده
وضع اولنمشدر اما ساعد اوزرنده اولنلر اوچ عضله‌درکه ساعدك وسطنده بری برینك فوقنده ترتیب اوزره
وضع اولنمشدر واشرفلری اسفلده مدفون اولوب زند اسفلك عظمنه متصل اولان عضله بولنمشدر وبونك

فعلی اشرف اولدیغندن موضعی دخی محفوظ اولنمشدر وبو عضله‌ء تحتانیه عضدك رأس وحشیسی وسطندن
نشئت ایدوب اندن وتری عریض اولوب اوتار خمسه‌یه منقسم اولدقده هر بری بر اصبعه داخل اولوب اصابع
اربعه‌نك اولکی وایکنجی واوچنجی مفاصلن قبض ایتمشدر وابهامك وتری ایکنجی واوچنجی مفصلن قبض ایتمشدر
وعضله‌ء ثانیه بونك فوقنده بوندن اصغر اولوب عظم عضدك رأسی داخلندن نشئت ایدوب زند اسفله اتصال
قلیل بولمشدر وزند اعلانك فوقانی سطحی که جانب وحشیله جانب انسینك حد مشترکیدر انك اوزرندن چکوب
ابهام سمتنه وصول بولدقده داخله میل ایدوب اوتارنی اصابع اربعه‌نك مفاصلنه کوندرمشدر تا کیم
انلری قبض ایتسونلر واما اوچنجی عضله قبض ایچون دکلدرلیکن وتریله درون کفه دخول ایدوب راحته‌ده
عریض ومنبسط اولمشدر تا کیم راحت کفه حس لمس بخش ایدوب نبت شعردن مانع اولوب اخذ وبطشده
قوت ومتانت ویره لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم (نوع سادس) عضلات کفی وفوائدنی بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردر که عضلات ساعددن ابهام قبضنده بر عضله‌یه اقتصار ایدوب اصابع
اربعه ایکیشر عضله ایله منقبض اولملرنده حکمت بودر که دوردینك اشرف افعالی قبضدر وابهامك ایسه
الزوم اعمالی انفتاح وسبابه‌دن تباعددر واما کفك کندنده اولان عضلات اون سکز بولنمشدر که بری برینك
اوزرنده ایکی صف قلنوب ترتیب ایله نظم اولنمشدر واول صف اسفل داخل کفده وبو صف اعلی ظاهر کفده
قیلنمشدر اما صف اسفلده منتظم اولان یدی عضله‌درکه بشی اصابعی فوق سمتنه جذب ایله مائل ایدرلردر
وابهامك عضله‌سی اعظام رسغ اولندن ناشیدر والتنجی عضله‌سی قصیر وعریض بولنوب اینی مؤرب قیلمشدرکه
رأسی وسطی حذاسنده مشط کفه وصل اولنمشدر ووتری ابهامه متصل اولوب انی اسفله کوندرمشدرویدنجی
عضله‌سی خنصر عندنده اولان مشطك عظمندن نشئت ایدوب خنصری اسفله ایندرمشدر وبو عضلات
سبعه‌ء مذکوره‌دن هیچ بری قبض اصابع ایچون دکلدر بلکه بشی رفع وایکیسی خفض ایچوندر واما صف
اعلاده منتظم اولان اون بر عضله‌درکه سکزندن هر ایکیسی اصابع اربعه مفاصلندن اولکی مفصللرینه
بری برینك فوقنده متصلدر تا کیم اولکی مفاصلی محکم قبض ایده‌لر واما اوچی ابهامه مخصوصدر که بری
اولکی مفصلنی وایکیسی بیله ایکنجی مفصلنی قبض ایده‌لر پس ابهام ایله خنصره اوچ عضله خافض تعیین
اولنوب ثلاثه‌ء باقیه‌نك هر برینه ایکیشر عضله خافض ویرلمشدر وهر اصبعك قابضی درت ورافعی بر عضله
خلق اولنمشدر (سبحان من هو الخالق) (فصل ثالث) کیفیت عضلات صلب وبطنی وعضلات انثیین ورجلین
واصابعی وحرکات ومنافعنی یدی نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) عضلات صلبی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه اهل تشریح دیمشلردر که صلبی تحریك ایدن عضلاتك بعضیسی انی قدام سمتنه وبعضیسی خلف سمتنه
منحنی ومنعطف ایدر وصلبك غیر حرکاتی دخی بو ایکی حرکاتدن حاصل اولور اما صلبی قدام سمتنه منحنی ایدن
عضلات ایکی زوجدر بر زوجی سمت فوقده وضع اولنمشدر واول رأس رقبه‌یی تحریك ایدن عضله‌لردن بیلنمشدر
وبو زوج مریئنك ایکی جانبندن مرور ایدوب طرف اسفلی صدرك فوقانی فقره‌لرندن بش فقره‌یه متصل اولوب
طرف اعلاسی رقبه ورأسه کلمشدر وبو تحتنده بر زوج عضله وضع اولنمشدر که انلره متنین دینلمشدر وبونك
ایکیسی دخی صدرك اونجی واون برنجی فقره‌لرندن نشئت ایدوب اسفله نازل اولوب صلبی قدام سمتنه زیاده منحنی
ایدر واما صلبی خلف سمتنه مائل ومنعطف ایدن ایکی عضله‌درکه انلره عضلتین صلب اطلاق ایدرلر وهر بری
یکرمی اوچ عضله‌دن مؤلفدر زیرا که بو ایکی عضله‌نك هر برینه فقره‌ء اولیدن غیری هر بر فقره‌دن بر عضله
کلمشدرکه لیف مؤربدر پس بو عضله‌لر بالجمله اعتدال اوزره ممتد اولسه‌لر صلبی استقامت اوزره نصب ایدرلر
واکر افراط ایله ممتد اولسه‌لر صلبی خلف سمتنه مائل ومنعطف ایدرلر واکر فقط بر جانبده اولان عضله‌لر حرکت
ایدوب ممتد اولسه‌لر صلب اول زمانده جانب آخره میل وانحنا ایدر وبو عضلات مذکوره صلبك حرکات متوسطه‌ء
سائره‌سنه کفایت ایتمشلردر زیرا که صلبك هر سمتنه میل وانحناسنده قدام وخلف حرکتلرینه تبعیتی
بولنمشدر سبحان الصانع الحکیم * نوع ثانی * عضلات بطنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح
دیمشلردر که عضلات بطن سکز عضله‌درکه نیجه منافعده مشترکدر بر منفعتی احشاده بولنان فضله‌ء بولی
ورحمده اولان جنینی عصر وحفظه اعانتدر وبر منفعتی دخی حجابه عماد اولوب وقوت ویروب ریح وقبض ایله ممتلی

اولدقدمعين اولمقدر وبر منفعتى دخى معده يى والمعايى حرارتلريله تسخين ايتمكدر پس اول عضلات ثمانيه دن
برزوج عضلهٔ مستقيمه غضروف حنجرى عندندن استقامتله نزول ايدوب ليفى عانه يه وارنجيه دك طولا ممتد
اولوب اطرافى عانه اوزرينه بسط ايتمشدر وزوج مرقوملك جوهرى ابتداسندن انتهاسنه دك لحميدر وايكى
عضله دخى بطن اوزرنده ممدود اولان غشانك فوقندن نشئت ايدوب اول عضلتين ممدودتين ايله عرضا زواياى
قائمه اوزره تقاطع ايدوب اسفله كتمشدر وايكى زوج عضله سى دخى بوعضلات مذكوره نك وربى اوزره قائم
اولوب هر برى برطرفده يمين ويسارده بولنمشدر وهر زوجى ايكى عضله دركه شرسوفدن عانه يه دك وخاصره دن
غضروف حنجرى يه دك صليب آسا تقاطع ايدوب ايكى فردك ايكى طرفى يمين وشمالدن عانه عندنده ملاقى اولوب
ايكى فرد آخرك ايكى طرفى دخى حنجره عندنده ملاقى اولمشلردر وبوايكيسى هرجانبدن ايكى عضلهٔ عريضه نك
اجزاء لحميه لرى اوزرينه وضع اولنمشدر وبوايكى زوج عضله نك دخى جوهرلرى تا عضلهٔ مستقيمه يه اغشيه كبى
اوتار عريضه ايله تماس ايدنجيه دك لحميدر وبوايكى زوج عضله ايكى عضلهٔ عريضه اوزرينه وضع اولنان ايكى
عضلهٔ طوليه اوزرينه وضع اولنمشدر بودخى صنع بارى بيلنمشدر سبحان الصانع الحكيم (نوع ثالث) عضلات
انثيينى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه رجال ايچون عضلات خصيتين اربعه
بولنمشدر وانلرى حفظ ورفع ايتمك ايچون خلق اولنمشدر تا كيم مستطيل متدلى اولميوب ارتخا ايله اسفله
نزول قيلميوب مصادمه دن بيضه لرى محفوظ اولسون پس انك هر برفردى ايچون برزوج عضله تعيين اولنمشدر
واول بيضه لر صلب اولوب طبيعتلرى حار بولنديغيچون دخانندن وجه رجالده لحيه بيتمشدر زيراكه
بيضه سى اولمينك وياحار اولمينك لحيه سى اولمز وبيضه لر قطع اولنسه لحيه سى وارايسه دوكيلور قالمز اما
نسوان ايچون انلره برزوج عضله كفايت ايدر زيراكه انلرك خصيتينى رجال كبى خارجده معلق دكل داخلده
ملتصقدر پس هر برخصيه ايچون برفرد عضله تعيين اولنمشدر واما فم رحم اوزرنده برعضله واردركه انك
ليفى بغايت عريض اولوب رحمى وفمى جمله احاطه ايتمشدر وبوعضله نك برمنفعتى وقت حيضه دك فم رحمى
محكم قبض ايدوب دم رحمى انده حبس ايتمكدر وزمان حيض اولدقده رخاوت بولمقدر تا كيم دم مجتمعدن
رحم خالى وطاهر اولسون وبرمنفعتى دخى حين جماعده مرتخى اولمقدر تا كيم فم رحم اچلوب نطفه يى جذب
ايدوب درونته السون بعده فم رحمى ينه محكم باغليوب جنينى حفظ ايتمكدر تا كيم ولادت زمانى كلسون
بعده بغايت مرتخى ومنتشر اولمقدر تا كيم ولادت ممكن اولسون واما مثانه نك اوزرنده برعضله واردركه
انك دخى ليفى عريض اولوب مثانه يى وفمى احاطه قيلمشدر وبوعضله نك منفعتى تبول وقتنه دك بولى حبس
ايتمكدر تجن بولى دوكمك مراد اولنسه بوعضله قبضدن رخاوته كيدوب عضلات بطن دخى مثانه يى عصر
ايدوب قوت دافعه نك اعانه سيله بول اندن چيقار اقار واما ذكرى تحريك ايدن عضلات ايكى زوجدركه برزوجى
عظم عانه دن بتوب ذكرك ايكى يانندن مرور ايتمشدر وقتا كه بونلر مرتخى اولورلر مجراى بول اچلوب وسعت بولور
پس اندن بول ومنى سهولتله جارى اولور وبرزوجى ينه عظم عانه دن نشئت ايدوب اصل ذكرده وربى ايله متصل
اولمشدر پس بونك ايكى فردى برابر ممتد اولديسه آلت استقامتله منتشر اولور واكر يوركدن ريح شهوت كلوب
ذكرده اولان عروقه طولديسه آلت قوامه كلور واكرشدتله ممتلى اولديسه آلت كبير وصلب اولوب عانه طرفنه
مائل اولور واكرامتداد مذكور زوج مزبورك برفردينه عارض اولديسه آلت جهت اخره ميليله انتشار بولور
واما عضلات مقعد درتدركه برى انك منفذى اطرافنى ملازمدر ولحمنه بغايت اختلاطى لازمدر وبوعضله
عروقهٔ كيسه مثالى اطراف مقعدى جمع وضم ايله سدوشد ايتمشدر ومنفذنده قالان بقيه فضله يى عصر
ونقص ايله كنس وطرد ايتمشدر واندن برعضله دخى وضع اولنمشدركه عضلهٔ مذكوره نك فوقنده يعنى درون
مقعدده اولوب طرف رجالده اصل ذكره اتصال قيلوب نساده اطراف بضعى محيط اولمشدر وبوايكى عضله نك
فوقنده برزوج عضله مؤرب واردركه لحم مقعدى رفع ايدوب داخله جذب ايچون قيلنمشدر وبونك ارتخا سيله
مقعد خارجه چيقار بولنمشدر وبومذكوراتك جمله سى اول مصور حكيمك ايجادى بلنمشدر سبحان الصانع
الحكيم (نوع رابع) عضلات فخذينى وحركاتنى بيلدرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه
فخذى تحريك ايدن عضلاتك اعظمى انك مفصلنى بسط وفتح ايدن عضله لردر بعده انى ضم وقبض ايدن

عضله لردر زيراكه اشرف افعال فخذ انبساط وانقباضدر وبسط ايله قيام حاصل اولديغندن بسط قبضدن
افضلدر بعده عضلات قعود عظيمدر بعده فخذينى برى برينه مقارن ايدن عضله لر عظيمدر بعده فخذ خلف سمتنه
مائل ايدن عضله لر عظيمدر اما مفصل فخذى بسط ايدن عضلاتك اعظمى بدنده اولان عضلاتك جمله سندن
اعظمدر وبو برعضله دركه عظم وركك وعانه يى احاطه ايدوب فخذك خلف وداخل سمتلرينه ملتفت اولوب
ركبه يه دك وصول بولمشدر وبونك ليفلرينك مبدألرى مختلف اولديغندن انواع افعالى دخى مختلف اولمشدر
زيراكه بعض ليفنك مبدأى اسفل عظم عانه دن اولوب فخذ جانب انسى يه مائل ايدرك بسط ايتمشدر وبعض
ليفنك منشأى بونك برمقدار فوقندن اولوب فخذى انجق فوق سمتنه رفع ايتمشدر وبعض ليفنك منشأى بونك
جوف فوقندن اولوب فخذى جانب انسى يه اماله ايله رفع ايتمشدر وبعض ليفنك منشأى عظم وركدن اولوب
فخذى استقامتله بسط ايتمشدر وبرعضله سى مفصل وركى قدامدن بكا مشتمل اولوب فخذى ينه استقامت
اوزره بسط ايتمشدر وبرعضله سى مفصل وركى خلفدن بكا مشتمل اولمشدركه اوچ عريض وترى وايكى طرف
واردر اما بواوتار ثلثه نك منشألرى خاصره دن ووركدن وعصعصدندركه اول مقعد عندنده اولان عظمدر
وبواوتار ثلثه دن ايكيسى لحميدر وبريسى غشائيدر واما ايكى طرفى رأس فخذدن جزؤ مؤخرينه متصلدر پس
بوعضله اكر برطرفيله جذب ايدرسه فخذى كندى يه ميل ايله بسط ايدر واكر ايكى طرفيله جذب ايدرسه
فخذى استقامت اوزره بسط ايدر وبوعضله سنك منشأى عظم خاصره نك جميع ظاهرندن اولوب زائدهٔ
كبرانك سمت اعلاسنه متصل اولوب برمقدار سمت قدامه ممتد اولدقده فخذى جانب انسى يه اماله ايله بسط ايدر
وبونك امثالى عضلات ابتدا زائدهٔ صغرانك اسفلنه متصل اولوب اندن نزول ايدوب اوايكى عضله نك فعلنى
ايدرلر وبوعضله نك فرقى بودركه بونك بسطى قليل واماله سى كثير ومنشأى عظم خاصره نك اسفلى ظاهرندندر
وبرعضله سى دخى اسفل عظم وركدن سمت خلفه مائل نشئت ايدوب فخذى اول سمته ميل قليل ايله وجانب
انسى يه ميل كثير ايله بسط ايدر واما مفصل فخذى قبض ايدن عضلاتك برى فخذى انسى جانبنه ميل قليل
ايله قبض ايدر وبو برعضلهٔ مستقيمه دركه عظم خاصره دن نشئت ايدوب اندن اينوب ايكى وترينك برى
عظم متنك اخرينه وبرى زائدهٔ صغرايه متصل اولمشدر وبرعضله سى عظم عانه دن نشئت ايدوب زائدهٔ
صغرانك اسفلنه اتصال قيلمشدر وبرعضله دخى بوعضلهٔ ثانيه نك جانبنه وربى اوزره ممتد اولوب زائدهٔ
كبرادن برجزو كبى اولمشدر وعضلهٔ رابعه سى عظم خاصره دن منتصب اولان قائم نسنه دن نشئت ايدوب
فخذى قبض ايله ساقى دخى جذب ايتمشدر واما فخذى داخل سمتنه مائل ايدن عضلاتك بعضيسى بسط
وقبض بخشنده بيان اولنمشدر وبونوع تحريكك برمخصوص عضله سى واردركه عظم عانه دن نشئت ايدوب
غايتله مستطيل اولوب تاركبه يه بالغ اولمشدر واما فخذى خارج سمتنه اماله ايدن ايكى عضلهٔ مخصوصه دركه
منشألرى عظم عريضدندر واما فخذى خلف سمتنه اماله ايدن ينه ايكى عضله دركه برى عظم عانه نك جانب
وحشى سندن وبرى جانب انسى سندن نشئت ايدوب برى برينه التقا ايله مؤرب اولوب زائدهٔ كبرانك مؤخرى
قربنده اولان موضع مقعرده ملتحم اولمشلردر قنقيسى منفرد جذب ايدرسه فخذ بسط قليل ايله انك جانبنه
ملتوى اولوب ميل ايدر واكر ايكيسى معا جذب ايدرلرسه فخذ استقامتله خلف سمتنه مائل اولور
وبومذكوراتى عبرتله تفكر ايدن بارى تعالينك عجايب صنعنى بولور سبحان الدائم الباقى (نوع خامس) عضلات
مفصل ركبه يى وحركاتنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه مفصل ركبه يى تحريك
ايدن عضلاتك اوچى قدام فخذده وضع اولنمشدر وبونلر فخذده بولنان عضلاتك اكبرى واقصى بولنمشدر ورافعه الى
بسط ايتمك بيلنمشدر وبوعضلات ثلثه نك برى ايكى قات كبى كورنمشدر وبونك ايكى طرفى واردركه برى زائدهٔ
كبرادن وبرى مقدم فخذدن نشئت قيلمشدر وبوايكى طرفك برى لحمى اولوب وتر اولمدن مقدم عظم عين ركبه يه
متصل اولمشدر وطرف اخرى غشائى اولوب فخذك انسى طرفنده نهايت بولمشدر واما ايكى عضلهٔ باقيه نك
بريسى فخذى قبض ايدن عضلات ايله بيان اولنمشدركه عظم خاصره دن اولان حاجزدن نشئت ايلديكى بلنمشدر
وايكنجيسى زائدهٔ وحشيدن نشئت ايدوب عظم عين ركبه يى احاطه ايله تحتنده اولان اجزايه متانت ويرمك
ايچون كتمشدر واندن عظم ساقه يتوب ركبه يى بسط ايله ساقى ممتد ايتمشدر وبرعضلهٔ باسطه سى ملتقاى عظم

عانه دن نشئت ایدوب نخذلك انسی جانبندن ورب اوزره نزول ایدوب كتمشدر وعظم ساقك اعلاسندن اولان
جزء مغرقه بتمشدر وساقی انسی جانبنه اماله ایله بسط وبرعضله اخری عظم وركدن بتمشدر وجانب وحشیدن
ورب اوزره نزول ایدوب عضله مذكوره نك مقابلنه بتمشدر واندن عبور ایدوب موضع مغرقه كتمشدر وساقی
وحشی جانبنه اماله ایله بسط ایتمشدر واكر بو ایكیسی بیله برابر بسط ایتسلر انبساط ساق استقامت اوزره اولور
واما ساقی منقبض ایدن عضلاتك بری بر دقیق وطویل عضله در كه عظم خاصره دن وعظم عانه دن بتمشدر
وعضله باسطه داخله نك منشأنه وخاصره وسطنده بولنان حاجزه یقین كتمشدر واندن ركبه نك ایكی طرفنه
ورب اوزره دخول ایدوب اندن بنه ظهوره كلمشدر وموضع مغرق ركبه ده نهایت بولوب اكا ملتصق اولمشدر
وبونكله ساق فوق سمتنه منجذب اولوب قدمی ارنبه سمتنه اماله قیلمشدر واوج عضله سی دخی واردر كه بری
انسی وبری وحشی وبری وسطی بولنمشدر ووحشی ایله وسط ساقی وحشی سمتنه اماله ایله قابض قیلنمشدر
واما انسی ساقی انسی جانبنه اماله ایله قبض ایدر بیلنمشدر اما انسینك منشأی قاعده عظم وركدن اولوب
نوربب ایله وراء فخذه مرور ایدوب تا جانب انسی ده ساقده اولان موضع مغرقه واروب اكا متصل اولمشدر
وآنك لونی اخضره مائل كلمشدر واما وحشی ایله وسطینك منشألری بنه قاعده عظم وركدن اولوب
اندن بتمشدر لكن بونك ایكیسی جزؤ مغرقه انصالده جانب وحشیدن بكامیل ایتمشدر ومفصل ركبه ده
برعضله مدفونه واردر كه وسطینك اعانه سنه بتمشدر پس بو صنایعی سیر ایدن حیرته كتمشدر وكندویه كاوب
عجایب حكمت سیر ایتمشدر ومعرفت بدنله معرفت نفسه بتمشدر (نوع سادس) مفصل قدمی تحریك ایدن
عضلاتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل تشریح دیمشلردر كه مفصل قدمی تحریك ایدن عضلاتك
بعضسی قدمی فوق سمتنه رفع ایدر وبعضسی اسفله رفع ایدر اما قدمی رفع ایدنلرده برعضله عظیمه واردر كه
قصبه انسیه قدامنده وضع اولنوب رأس قصبه نك جزؤ وحشی سندن نشئت ایدوب جهت ابهامه
مرور ایله ساق اوزره مائل كتمشدر وابهامك اصلنه قریب موضعه متصل اولوب قدمی رفع ایتمشدر وبرعضله
بنه رأس وحشیدن نشئت ایدوب اندن بروتر بتمشدر كه اصل خنصره قریب موضعه متصل اولوب قدمی
رفع ایتمشدر خصوصا عضله اولی بوكا مطابق اولدقده ایكیسی معا قدمی استقامتله رفع ایتمشدر
واما قدمی اسفله خافض اولان عضلاتك برزوجی رأس نخذدن نشئت ایدوب بعده متحد اولوب باطن مؤخر
ساقه میل قیلوب لحمی اولمشدر واندن بروتر عظیم نشئت ایدوب عظم عقبه اتصال قیلمشدر كه وتر العقب
نامیله شهرت بولمشدر پس وترمز بور عقب مذكوری وحشی جانبنه مؤرب جاذب اولمشدر تا كیم قدم ارض
اوزرنده ثابت اولسون وبوكا برعضله اعانت قیلمشدر كه لونی بادنجانی اولمشدر ورأس وحشیدن نشأت
ایلیوب بی ارسال وتر لحمی اولدیغی حالده كندی نزول ایدوب خلف عقبه عضله اولینك التصاقی فوقنده
ملتصق اولمشدر اكر بو ایكی عضله یه وباوترلرینه برآفت عارض اولسه قدم كوتروم اولور وبرعضله دخی
رأس قصبه انسیه دن نشأت ایدوب اسفله كیدوب ایكی وتره منشعب اولمشدر كه بری قدام ابهامدن اسفل
رسغه اتصال قیلمشدر پس بو وترله قدم منخفض ومنقبض اولمشدر ووتر ثانی وتر اولی تجاوز ایدوب ابهامك
اولكی مفصلنه كیدوب انی جانب انسی یه مؤرب بسط ایتمشدر ونخذلك وحشی رأسندن برعضله نشئت
ایدوب بو ایكی عضله نك برینه بتمشدر بعده باطن ساقی تجاوز ایتدكده بنه آندن جدا كتمشدر ووتری اسفل
قدمه عبور ایدوب قدمك راحتی باطننه منبسط اولان عضله مثالی بودخی قدمك تحتنه تمامیله منبسط
اولوب احاطه ایتمشدر تا كیم راحت كفده بولنان منافع راحت قدمده هم بولنسون وبو صنعتلرده نیجه حكمتلر
بیلنسون وقدرت باریدن نیجه عبرتلر آلنسون (سبحان الصانع الحكیم دینلسون وهر عیب ونقصاندن
تنزیه وتقدیس اولنسون وعظمت شانته خضوع ایله خشوع قیلنسون (نوع سابع * عضلات اصابع قدمی
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل تشریح دیمشلردر كه اصابع قدمی تحریك ایدن عضلاتدن اكثری
عضلات قابضه در وانلرك بری قصب وحشی رأسندن نشئت ایدوب انك اوزرنده امتداد نزول ایله كتمشدر
وبروتر ارسال ایتمشدر كه ایكی وتره منقسم اولوب وسطی ایله بنصری قبض ایتمشدر وبرعضله دخی بوندن
اصغر اولوب خلف ساقدن كلوب ظهری قدمه بروتر ارسال ایتمشدر كه بنه ایكی وتره منقسم اولوب سبابه ایله

خنصری قبضه كتمشدر بعده بو ایكی قسمك هر برندن بر وتره منشعب اولوب او برندن منشعب اولان وتره
انصال قیلوب ایكسی بروتر اولدقده ابهامه كلوب انی قبض ایتمشدر واوچنجی عضله كه ذكری سبقت ایتمشدر
اول قبضه انسیه نك طرف وحشی سندن بتمشدر وایكی قصبه نك اره سندن اسفله نزول ایتمشدر وبرجزؤنی
قدمی قبض ایچون كوندرمشدر واو برجزؤنی ابهامی قبض ایچون وتحریك ایچون انك اولكی كعبنه ایندرمشدر
وبونلر عظم ساق اوزرینه وضع اولنوب اصابعی قبض وتحریك ایچون قیلنمشدر اما كف قدمده وضع اولنان
عضله لردن اون عضله اصابع خمسه یه كلوب هر برینه یمین ویساردن متصل بولنمشدر پس اكر ایكیسی بیله برابر
حركت ایدرلرسه اصبعی استقامتله قبض ایدرلر واكر بری منفرد حركت ایدرسه كندی جانبنه اماله ایله قبض
ایدر ودرت عضله رسغ اوزرنده وضع اولنوب هر بری بر اصبعه متصل اولوب انی قبض ایتمشدر وایكی عضله دخی
ابهام ایله خنصره مخصوص اولوب انلری قبض ایتمكه بتمشدر وقدمی قبض ایدن عضلاتك كثرتنده حكمت
بودر كه اصابعه باجمله استحكام وقوت ویرمشدر تا كیم حالت نهوض وقیامده ثقل بدنه متانتلریله مقاومت
ایده لر وحالت مشیده خوش رفتار ایله نظام اوزره كیده لر واصابع قدمك عضلاتندن بش عضله قدمك فوقنده
وضع اولنمشدر تا كیم اصابعی جانب وحشی یه اماله ایده لر وبش عضله دخی تحت قدمده وضع اولنوب هر بری
شق انسیدن كندویه قریب اولان اصبعه كیدوب انی جانب انسی یه اماله ایتمشدر پس بدن انسانده بولنان
درت یوز یكرمی عدد حركات ارادیه واختیاریه نك تمام وكمالنه واسطه اولان عضلاتك جمله سی بیان اولندیغی
اوزره تمام بش یوز اوتوز عدد عضله یه بالغ اولمشدر (سبحان الخالق البارئ المصور) بونه صنعتدر كه
بو ترتیب عجیب اوزره بویله نظام بولمشدر حقا كه بونی تفكر ایدن عاقل قتی چوق عبرت المشدر وبو صنعتدن
صانعنی بیلمشدر اللهم اجعلنا ممن یتفكر فی افعالك ویری اجزاء وجوده من آلائك فیشكرك علی نعمائك
ویذكرك باسمائك ویعرفك بصفاتك ویرضی بقضائك ویطلب رضائك فی جمیع احواله سبحان الله وبحمده
سبحان الله العظیم

باب رابع

كیفیت اعصاب وشرائن جانی وعروق وقوای ابدانی وقیافتله معرفت اخلاق واطوار جنانی واختلاف
اشكال اعضا حسبیله اولان اوصاف انسانی واختلاج اعضایه متعلق اولنی فصول خمسه ایله حكیمانه
تفصیل ایدر (فصل اول) منابت ومنافع اعصابی بش نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) حكمت اوضاع
واشكال اعصابی بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونكه اهل تشریح دیمشلردر كه بدنده اولان عصبلرك
بعضسنك منفعتی بالذات وبعضسنك بالعرضدر اما منفعت ذاتیسی بودر كه واسطه اعصاب ایله دماغ
اعضای سائره یه حس وحركت بخش ایتمشدر واما منفعت عرضیسی بودر كه لحمی شدید وبدنی قوی ایتمشدر
واعصابك مبدأ اصولی دماغ ومنتهای فروعی جلد بشره در ودماغ ایكی جهتله مبدأ اعصاب اولمشدر زیرا كه
دماغ اعصابك بعضسنه بالذات مبدأ بولنمشدر وبعضسنه كندو سندن فقار صلبه جریان ایدن نخاع
مذكورك واسطه سیله مبدأ بیلنمشدر اما نفس دماغدن نشئت ایدن عصبلردن انجق اعضاء رأس
ووجه واحشاء باطن حس وحركت بولمشلردر واما اعضاء سائره اعصاب نخاعدن حس وحركت
المشلردر حقا كه اول جلیل الشان وعمیم الاحسان اولان حنان ومنان حضرتلری لطف وعنایت ایدوب
دماغدن احشایه نزول ایدن اعصاب حركاتی حفظ وحمایتده احتیاط بالغ ایتمشدر زیرا كه مبدألرندن بعید
اولدقلریچون زیاده متانت اقتضا ایتمكله اوچ موضعده غضروف ایله عصب میاننده متوسط قوامی اولان
ابرام ایله تغشیه ایتمشدر كه موضع اول حنجره وموضع ثانی اصول اضلاع وموضع ثالث اسفل صدردر
اما دماغك اعصاب سائره سندن اول عصب كه انك منفعتی اعضایه حس ویرمكدر اما مبدأدن بولنان
تأثیر قابض قوتلی اولمق ایچون اول عصب عضو مقصوده اقرب طرفدن نافذ ومتصل قیلنمشدر وبو اعصاب
حسیه زیاده ملایم اولدقجه قوت حسی زیاده ادا ایدر اولوب محتاج متانت اولمدقلریچون بونلر اعصاب
حركتكبی صلب ومتین اولمیوب لطیف ولین بولنمشدر ومقدم دماغ مؤخرندن الین وزیاده حساس
اولدیغندن اعصاب حسیه مقدمندن واعصاب حركت مؤخرندن خلق اولنمشدر وخالق باری مصوره

حضرتلرینك بو افعالندن چوق عبرت آلمشدر (نوع ثانی) دماغدن نشئت ایدن اعصاب مقلتینی بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونكه اهل تشریح دیمشلردركه نفس دماغدن نشئت ایدن اعصابك جمله‌سی یدی زوج عصب بیلنمشدر اما اولكی زوج مبدأی الثشم اولان حلمتدیه مشابه ایكی زائده قربنده دماغك بطن مقدمی غورندندركه اول بر كوچك مجوفدر وبوزوجك یساردن نشئت ایدن فردی یمیننه ویمیندن نشئت ایدن فردی یسارنه كاوب بری برینه ملاقی اولوب صلیب آسا تقاطع ایتمشدر بعده منعطف اولوب یمیندن نشئت ایدن عین یمنایه وشمالدن كلان عین یساره كتمشدر وزجاجیه تسمیه اولنان رطوبتی احاطه ایتمك ایچون غلری وسعتلی ایتمشدر وبو تقاطعك منافعی اوچدر بری بودركه ایكی عینك برینه جاری اولان روح اوبرنه دخی جریان ایتسون وبرینه آفت ایردكده اوبری آنك برینی طوتسون انكچون عین واحد منغمض اولدقده عین مفتوحك رؤیتی قوت بولور زیراكه عین منغمضك نوری اكا جاری اولور وایكنجی منفعتی بودركه ایكی عینك مؤدیسی برابر اولوب ایكیسنك رؤیتی درون تقاطعده رؤیت واحده اولسون تاكیم كورینن برنسنه حد مشتركده برتمثل قیلسون انكچون احول كمسنه برنسنه‌یی ایكی كورر زیراكه آنك بركوزی فوق سمتنه وبركوزی اسفل سمتنه زائل اولوب عین ایله مجرانك تقاطعه طوغری نفوذی باطل اولمشدر وقدام حد مشتركده انكسار عصبدن برحد آخر وجود بولمشدر واوچنجی منفعتی بودركه ایكی عصب مرقوم بری برینه عماد اولوب بری برینه استناد ایله قوت بولسون وبو تقریب ایله منشألری عینه قریب اولسون واما اعصاب دماغك زوج ثانیسی بیان اولنان زوج اولك منشأی خلفندن جانب وحشیدن نشئت ایدوب عینی محیط اولان نقره‌نك ثقبه‌سندن چیقوب عضلات مقله‌یه منقسم اولمشدر وبو زوج عصب غایتله غلظت بولمشدر تاكیم آنك غلظتی مبدأنه قربتندن لازم كان لینتنه مقاومت قیلسون وانكله قوت بولوب تحریكه قادر اولسون واما مقله‌نك طبقات عشره‌سی تفصیلی طویل اولوب بو اجمال مذكوردخی كمال قدرت مولایه دلیل اولمغله بیان اعضاده تطویل حاجت قالمشدر (سبحان من هو الخالق البارئ المصور القدیر لیس كمثله شئ وهو السمیع البصیر نعم المولى ونعم النصیر غفرانك ربنا والیك المصیر ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم) (نوع ثالث) دماغدن نشئت ایدن اعصابك ازواج خمسهٔ باقیه‌سن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل تشریح دیمشلردركه اعصاب دماغدن زوج ثالث حد مشتركه دماغك مقدمی ومؤخری وقاعده‌سی ماینندن نشئت ایدوب ابتدا زوج رابعه برمقدار اختلاط ایدوب اندن ایریلوب درت شعبه‌یه منقسم قیلنمشدر اولكی شعبه‌سی بیان اولنه‌جق عرق سباتی مدخلندن چیقوب رقبه‌دن نزول ایدوب حجاب معده‌یی كچوب آنك تحتنده بولنان احشاده توزیع اولنمشدر وشعبهٔ ثانیه‌سی ثقبهٔ عظم وجنه‌دن چیقوب جدا اولدقده بیان اولنه‌جق زوج خامسدن منفصل اولان عصبه اتصال بولمشدر وشعبهٔ ثالثه‌نك مقصدی قدام وجهده وضع اولنان اعصاب اولوب زوج ثانی چقدیغی ثقبه‌دن اشرف اعصاب اولان زوج اولك منفذ مجوفندن كچمیوب ازدحام ایله آنك تجویفی منطبق ایتمشدر پس بو شعبه اول ثقبه‌دن منفصل اولدقده اوچ قسمه منقسم اولمشدر اولكی قسمی ماق عینه میل ایدوب وجنتین وماقین وجفنین وحاجبین وجبهه عضله‌لرینه اتصال بولمشدر وایكنجی قسمی ذنب عین عندنده اولان ثقبه‌لردن درون انفه كچوب انفك طبقهٔ باطنه‌سنده مستغرق اولمشدر واوچنجی قسمی كبیر اولوب عظم وجنه‌ده مهیا اولان تجویفه نزول ایدوب ایكی فرع اولمشدر برفرعی تجویف باطن فمه دخول ایدوب اسنان فوقانیه‌یه وانلرك اصولنده اولان لثه‌یه انقسام ایله وصول بولمشدر وفرع آخری آنده اولان وجنه‌نك وارنبه‌نك وشفه‌نك جلدی كبی ظاهر اعضایه متفرق اولمشدر وبونلر زوج ثالثك اوچنجی شعبه‌سنك اوچ قسمیدر اما آنك دردنجی شعبه‌سی فك اعلی ثقبه‌سندن لسانه كچوب طبقهٔ ظاهره‌سنده متفرق اولوب لساندن اندن حاسهٔ ذوقی بولمشدر وآنك زیاده‌سی اسنان تحتانیه میاننده واصولنده بولنان لحومنه وشفهٔ تحتانیه‌نك درونته متفرق اولمشدر ولسانه كلان شعبه عصب مقله‌دن دقیق اولدیغندن بوآندن اصلب اولمشدر وبونك صلابتی آنك غلظتنه برابر اولوب معادل كلمشدر واما زوج رابعه‌نك منشأی زوج ثالثك خلفندن قاعدهٔ دماغه مائل اولمشدر وزوج ثالثله برمقدار اختلاط ایدوب بعده اندن مفارقتله حنكه عبور ایتدكده بوندن حنك حس

بولمشدر وبو زوج رابع اول زوج ثالثدن اصغر واصلب اولمشدر واما زوج خامسك هر برفردی برزوج اولوب دماغك ایكی جانبندن نشئتله وجود بولمشدر وبونك هر برزوجنك قسم اولی غشاء مستبطن صماخه اعتماد ایدوب آنك درونده جمله‌سی متفرق اولمشدر وصماخه حس سمع اندن كلمشدر واما قسم ثانی اولكیدن اصغر اولوب عظم حجریده اعمی تسمیه اولنان ثقبه‌دن نفوذ قیلمشدر وظاهر اولدقده عصب زوج ثالثه مختلط اولمشدر وایكیسنك اكثری عضلهٔ وجنه سمتنه كلمشدر وباقیلری عضلات صدغه واروب متفرق اولمشدر واما زوج سادس مؤخر دماغدن زوج خامسه متصل نشئت ایدوب منتهای درز لامیده اولان ثقبه‌دن چیقوب اوچ قسمه منقسم اولمشدر برقسمی زوج سابعك تحریكنه اعانت ایچون عضلات حلقه واصل لسانه كلمشدر وقسم ثانی عضلات كتفه متفرق اولمشدر وقسم ثالث ایكیسندن اعظم بولنوب عرق سباتی صعود ایده‌جك موضعده اكا ارتباط قیلنمشدر واندن احشایه نزول ایدركن حنجره برابرینه كلدكده اندن شعبه‌لر متفرق اولمشدر وحنجره‌یی غضاریفیله رفع ایدن اطرافی فوقنده اولان عضلاته اتصال قیلمشدر وحنجره‌دن عبور ایلدكده اندن ینه شعبه‌لر چقوب حنجره‌نك غضروف ثالثنی اطباق وفتح ایدن اطراف اسفله منكوس اولان عضلاته كلمشدر انكچون اهل طلب عندنده بونك اسمی عصب راجع اولمشدر وبو عصب نخاعدن چقمیوب دماغدن اینوب كلمشدر تاكیم مستقیم اولوب جذبنده استحكام بولسون وبو عصب زوج خامسدن وزوج سابعدن اولمیوب زوج سادسدن اولمشدر زیراكه بونك ماقبلی لین ومابعدی معوج اولمغله بونك كبی صلابت واستقامتله نزول ایتمزلركه متانت بولوب صعود ورجوعه قابل اوله‌لر وبو شعب راجعه‌یی مبدألرندن تبعیدك حكمتی كسب صلابت وقوتدر واعصاب راجعه‌نك اقواسی حنجره‌یی اطباق عضلاته متفرق اولان عصبدر بعده بو عصبك زیاده‌سی اندن نزول ایدوب شعبه‌لری حجاب وصدرك اغشیه‌یه وعضلاته كیدوب اندن یورك وریه واورده وشراینه متفرق اولمشدر وباقیسی حجابه كچوب بیان اولنان زوج ثالثدن نزول ایدن شعبه‌یه مشاركتله احشا غشالرینه متفرق اولوب عظم عریضده نهایت بولمشدر واما زوج سابعك منشأی دماغ ایله نخاعك مشتركاتندن اولوب اكثری اسانی تحریك ایدن عضلاته كلمشدر واندن متشعب اولوب عظم درقیله عظم لامینك مشترك اولان عضلاته واروب متفرق اولمشدر واقلی بونلره مجاور اولان اعصابه متفرق اولمشدر وبو ترتیب غریب وتركیب عجیب اول خالق بارینك قدرت وحكمتیله نظام بولمشدر (نوع رابع) فقرات رقبهٔ نخاعدن نشئت ایدن اعصابی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل تشریح دیمشلردركه نخاع رقبه‌دن نشئت ایدوب فقره‌لردن سلوك ایدن اعصابك جمله‌سی سكز زوج عصب بیلنمشدر اما اولكی زوج فقرهٔ اولینك ایكی ثقبه‌سندن چیقوب مجرد عضلات رأس ایله متفرق اولمشدر وبو زوج دقیق وصغیر قیلنمشدر تاكیم مخرجی ضیق اولسون وعظم فقره متانتی اوزره قالسون واما زوج ثانینك مخرجی فقرهٔ اولی ایله ثانیه‌نك میاننده بیان اولنان مشترك بولنان ثقبه‌لردن بولنمشدر وبو زوجك اكثرندن اعضاء رأس حس لمسی بولمشدركه قفانك فوقنه مؤرب صعود ایدوب قدام رأسه منعطف اولمشدر واذنینك طشره طبقه‌لرنده تمكن ایدوب بیان اولنان زوج صغیرك تقصیرینی تدارك قیلمشدر وبونك باقیسی خلف عنقده اولان عضله‌لره وعضلهٔ عریضه‌یه كلمشدر وانلر انكله حركت بولمشدر واما زوج ثالثك مخرجی فقرهٔ ثانیه ایله ثالثه بیننده مشترك اولان ثقبه‌لردركه هر برفردی ایكی فرعه منقسم اولوب برفرعی انده بولنان عضلاته متفرق اولمشدر خصوصا راسی رقبه ایله تقلیب ایدن عضله‌لره بوفردك شعبه‌لری كلمشدر واندن اولان فقره‌لرك شوكه‌لرینه صعود ایدوب انلرك اصولنه ملتصق اولمشدر واندن انلرك رؤسنه چقوب اول سنسنه‌لردن نشئت ایدن رباطات غشائیله مختلط اولمشدر واندن كچوب اذنین اطرافنه منعطف اولمشدر وابدان بهایمده تحریك اذنین ایچون ایكی قولغه منتهی اولمشدر وایكنجی فرعی قدام سمتنه منعطف اولوب عضلهٔ عریضه كلمشدر وصعودده باشلدقده اكا عروق وعضله‌لر ملتفت اولمشدر وانلرله متانت واستحكام بولمشدر وبو فرع ثانی بهایمده عضلات صدغین واذنینه اختلاط قیلمشدر واما زوج رابعك مخرجی فقرهٔ ثالثه ایله رابعه میاننده مشترك اولان ثقبه‌لردن اولمشدر وذكر اولنان فوقنده بولنان زوج ثالث كبی برجزئی مقدمه وبرجزئی مؤخره منقسم اولوب جزء مقدمی اصغر اولمغله زوج خامسه مختلط اولمشدر وجزء مؤخری

سمت خلفه رجوع ایدوب اول عضلاته کیدوب سفسنه‌لره وصول بولمشدر ورأس ایله رقبه میاننده مشترك
اولان عضلاته شعبه‌لر کوندروب اندن صلبه اینوب نهایت بولمشدر واما زوج خامسك مخرجی فقرهٔ رابعه ایله
خامسه بیننده مشترك اولان ثقبه‌لردن اولمشدر بنه ما فوقی کبی ایکی فرع اولوب فرع مقدمی اصغر اولمغله
عضلات خدینه کلمشدر وورامی قدام سمتنه منحنی ایدن عضلاته وراس رقبه ایله مشترك اولان عضلاته
متفرق اولمشدر وفرع موخری ایکی شعبه اولوب برشعبه‌سی فرع مقدم ایله شعبهٔ ثانیه میاننده توسط
قیلمشدر وکتفك مواضع فوقانیه‌سنه کاوب التنجی ویدنجی زوجك برمقدارینه مختلط اولمشدر وایکنجی
شعبه دخی التنجی ویدنجی زوجك شعبه‌لرینه مختلط اولوب وسط حجابه عبور قیلمشدر واما زوج سادس وسابعك
مخرجلری بیان اولنان ثقبه‌لرك ترتیبی اوزره تحتنده بولنان ثقبه‌لردن اولمشدر واما زوج ثامنك مخرجی فقرات
رقبه‌نك اجزاسیله فقرات صلبك اولیسی بیننده مشترك اولان ثقبه‌لردن اولمشدر وبو اوچ زوجك شعبه‌لری
بری برینه مختلط اولمشدر والتنجی زوجك اکثری مسطح کتفه کلمشدر واقلی دردنجی وبشنجی زوجك قلیللریله
حجابه نزول قیلمشدر ویدنجی زوجك اکثری کاوب اقلی بشنجی زوجك قلیلیله رأس وعنق وصلبك عضله‌لرینه
واندن حجابه وصول بولمشدر وسکزنجی زوجك اقلی کتفه کاوب اکثری عضله وساعده متفرق اولمشدر واما
حجاب اعصاب مذکوره‌دن بهره‌مند اولدیغندن حکمت بودر که حجابه وارد اولان فوقندن نزول ایتمکله
انتسابی آسان اولمشدر وحجابك فعلی کریم اولمغله اعصابی متعدد مبادیدن کلمشدر تا کیم بو مبدأینه اصابت
ایدن آفتله فعلی باطل اولسون سبحان من هو الخالق الباریء المصور جل شانه (نوع خامس) صدر وصلبك
فقراتی نخاعندن نشئت ایدن اعصابی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه
فقار صدرك نخاعندن نشئت ایدن اعصابك جمله‌سی اون ایکی زوج عصب خلق اولنمشدر اما زوج اولك
مخرجی فقار صدردن فقرهٔ اولی ایله ثانیه میاننده مشترك اولان ثقبه‌لردن بولنمشدر وایکی جزؤه قسمت قیلنمشدر
وجزؤ اعظمی عضلات صلب واضلاعه تفریق اولنمشدر وجزؤ اصغری ایکی اولکی ضلعه ممتد اولوب
اعصاب عنقك زوج ثامنی رفاقتیله معابدین سمتلرینه کاوب ساعدین وکفینه وصول بولمشدر واما زوج
ثانینك مخرجی بیان اولنان مشترك ثقبه‌لر اولوب ایکی جزؤه منقسم اولمشدر برجزؤی ظاهر عضده توجه
ایدوب اکا حس لمسی بخش ایتمشدر وبرجزؤی دخی ازواج باقیه ایله جمع اولوب مفصل کتفی وصلبی تحریك
ایدن عضله‌لره کتمشدر اما فقار صلبدن نشئت ایدن اعصابك کتفه کلیان شعبه‌لری عضلات صلبه وعضلات
اضلاعه کلمشدر واما فقار اضلاعدن نشئت ایدن اعصاب انجق اضلاع اره‌سنده بولنان عضلاته وعضلات
بطنه وصول بولمشدر وبو عصبلرك شعبه‌لریله معا عروق ضاربه وساکنه جاری اولوب بیان اولنان مخارج
اعصابدن بالجمله داخل اولمشدر واما اعصاب قطن اعصاب بطن وصلب ایله مشترك بولنمشدر زیرا که
اعصاب قطن ایکی جزؤه تقسیم اولنمشدر روانك برجزوی اوچ زوج قیلنمشدر که عضلات انلر بیلنمشدر وجزو
آخری ایکی زوج بولنمشدر که عضلات بطن انلر قیلنمشدر اما اولکی جزو بنه دماغدن نزول ایدوب عصب مختلط
اولمشدر وایکنجی جزوی که بطندن کان ایکی زوج عضله اولمشدر انلر ساقین سمتنه عظیم شعبه‌لر کوندروب
اولکی جزونك ایکنجی زوجندن انلره شعبه‌لر کلمشدر وبرشعبه دخی اعصاب عجزك اولکیسندن کاوب جمله‌سی
بری برینه مختلط اولمشدر وبعضیلری ورکده قالوب بعضیلری ساقین اسافلنه تنزل قیلمشدر اما خلف بدنده
وفخذین ایچنده عروق وعضلات کثیره اولمغله طرف عظم عانه‌دن نشئت ایدن عضلاتك خلف بدندن ودرون
فخذیندن رجلین سمتنه طریقی اولمدیغندن عضلات رجلین ایچون مخصوص عصبدن برجزء درون خصیتینه
نزول ایدن مجرایه واروب ادخال اولنمشدر تا کیم عضلات عانه‌یه توجه ایدوب اندن عضلات رکبتینه اینوب
کتسون واما عجز که دیدرانك عضلاتی التی زوج اولدیغی عجیبدر وانك برزوجی قطنینه عضله‌سنه مختلط
اولمشدر وباقیسی بش زوج عصب وعجز عندنده نشئت ایدن برفرد عصب بونلرن جمله‌سی مقعد وذکر ومثانه
ورحم عضلاتنه وغشاء بطنه وعظم عانه‌نك اجزاء انسیهٔ داخله‌سنه وعظم عجزدن کلان عضلاته بوجمله‌یه
متفرق اولمشدر وبو فصلده بیان اولنان اعصابك عددی مقدم تفصیل اولنان عضلاتك عددی مقداری تماما
بشیوز اوتوز عصبده نهایت بولمشدر چون بیان اولنان دقایق صنعت ابدان اول صانع حکیمك کمال قدرتنه

دلالت ایدوب نوع انسانه اولان نوال ونعمتنه اجزای اعضای بدن دمبدم شهادت قیلمشدر پس بو صورتده
جمع اولان صنعتلری سیر ایدن آکاه صانعن بیلمشدر وکندوبی غریق بحر عنایت بولمشدر ومولاسنه
جان ودلدن محبت قیلمشدر وهر حالده اکا متوجه اولمشدر (فصل ثانی) منابت عروق ضاربه‌یی وفوائدنی
تفصیلا بش نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) یورکدن نشئت ایدن شریان وریدی‌یی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه بدنده اولان عروق ضوارب که انلره شرائین دیرلر حرکت ایدن جان
طمرلریدر وبونلرك برندن ماعدا جمله‌سی متحرك بولنمشدر ومستبطن اولنلری صیانت ایچون جمله‌دن اصلب
خلق اولنمشدر زیرا که بونلر جوهر روحك حرکت مقصودهٔ قویه‌سی ضربنه ملاقی بولنمشدر اما منبت شرائین
یورکك ایکی تجویفندن تجویف یساری قیلنمشدر زیرا که تجویف یمینی کبده قریب اولدیغندن غدایی
جذب وهضم ایله مشتغل بیلنمشدر واما شریان وریدیکه شرائینك جمله‌سندن اقدم واصغر اولمشدر ویورکك
تجویف یسارندن نشئت ایدوب آق جکرده محل ومقسم تنفس اولان ریه درونه کلمشدر وبو شریان غدای
ریه اولان دمی یورکدن اکا ایصال قیلمشدر زیرا ریه غداسن یورکدن المشدر وبو شریانك منبتی یورکك اجزاء
رقیقه‌سندن وعروق وریدی‌یه نفوذ ایده‌جك موضعدن اولمشدر وبو شریان شرائین سائره‌نك خلافنجه
بر طبقه‌دن وجوده کلمشدر تا کیم انبساط وانقباض ایچون الین واسلس اولسون وریه جوهرینه ملایم بخاره
منسوب اولان دم لطیف یورکدن درون ریه‌یه ترشح ایلدکده اندن اول ترشح سهولت بولسون وبیان اولنه‌جق
ورید اجوفك درونده دم جارینك زیاده طبخنه محتاج اولدیغی کبی بونده احتیاج اولمیه خصوصا بونك مکانی
یورکه قریب اولمشدر وبوکا محراطنج ایدن قوت حاره سهولتله وصول بولمشدر وبو شریان وریدینك ایکی غشاسی
واردرکه خارج مدخلندن داخلنه تعوذ قیلمشدر وبونك متانته احتیاجی اولمدیغندن ایکی غشا ایله اکتفا
قیلمشدر تا کیم بخار دخانینك ومحراطبخ اولنمش قانك ریه سمتنه اندفاعی آسان اولسون واما بیان اوله‌جق
ورید اجوف کرچه ریه‌نك مجاوریدر لکن صلب قرننده ریه موخری سمتندن کلمشدر ومقدمندن متشعب
اولدقده اجزا وشعبه‌لری درون ریه‌یه نفوذ بولمشدر وبونلر دخی باری تعالی حضرتلرینك قدرتنه دلالت ایدوب
کمال عنایتنه شهادت قیلمشدر سبحان الله (نوع ثانی) یورکدن نشئت ایدن شریان کبیرك وجودنی
وشعبه‌لریله کتف ویدینه صعودنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه شریان کبیر
یورکك تجویف یسارندن نشئت ایدوب ایکی شعبه اولمشدر اما شعبهٔ کبیره‌سی یورکك اطرافنی طواف ودور
ایدوب اقلی یورکك اجزاسیله اختلاط قیلمشدر واما شعبهٔ صغیره‌سی دخی یورکك خلفندن عبور ایدوب اقلی
تجویف ایمنه متفرق اولمشدر وبو ایکی شعبه‌نك اکثرلری بنه ایکی قسم اولمشدرکه قسم اصغری اعلایه صعود
وقسم اعظمی اسفله نزول قیلمشدر ونزول ایدن قسمك مقداری صعود ایدن قسمدن اعظم اولدیغنده حکمت
بو اولمشدرکه نزول ایدن قسم یورکدن اسفلده وضع اولنان اعضاء کبیره وکثیره‌یی حرارتیله تربیه ایدوب نشو ونما
ویرر اولمشدر ویورکك فوقنده بولنان اعضای شریفه صغیرة المقدار وقلیلة العدد اولدیغندن انلری تربیه
ایدن قسم ساعد اصغر قیلنمشدر وبو شریان کبیرك مخرجی اوزرنده اغشیهٔ ثلثهٔ صلبه واردرکه یورکك داخلندن
انکله برابر خارجه چیقوب اکا استحکام ویره کلمشدر وبو ایکی قسم مزبورك قسم صاعدی یورکك فوقنده بنه
ایکی قسم اولمشدر وبونك قسم اکبری موضع قلاده‌یه چیقوب اندن جانب یمینه موارب دونوب انده اولان لحم
رخوه‌یه ایرشدکده بو دخی اوچ قسم اولمشدر وبونك ایکی قسمی سباتین اولوب بیان اولنه‌جق شاه طمرلرله
معا رقبه‌نك یمین ویسارندن رأسه چیقوب انقسامده انلره مرافقت قیلمشدر واوچنجی قسمی قسی‌یه وایکی
اولکی ضلعلره وفقرات رقبه‌نك ستهٔ فوقانیه‌سنه وترقوه‌یه متفرقه اولوب فوق کتفه بالغ اولمشدر واندن
اعضاء یدینه نزول ایدوب انلرده متفرق اولوب نهایت بولمشدر وقسم صاعدك قسم اصغری ابط یسارك سمتنه
چقوب همان قسم اکبرك قسم ثالثی کبی متفرق اولمشدر پس واسطهٔ شرائین ایله اعضای بدن حیات جان
بولمشدر زهی خالق باری که ترکیب ابدانك ترتیب ونظامن انواع اعضا ایله قیلمشدر وهر عضوه جان طمرلرندن
حیات وقان طمرلرندن غدا بخش ایتمشدر (نوع ثالث) اعضاء رأسه صعود ایدن شرائینی بیلدیرر * ای عزیز
معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه شریان کبیرك قسم صاعدنك سباتین تسمیه اولنان ایکی شریانی

رقبه‌یه منتهی اولدقده هر بری ایکی قسم اولمشدر که بری مقدم وبری مؤخر نامن المشدر اما قسم مقدم دخی ایکی
قسم اولمشدر که بری مستبطن اولوب اسانه کلمشدر وباقیسی فك اسفلك عضلات باطنه‌سنه متفرق اولمشدر
وبر قسمی مستظهر اولوب عضلات اذنین وعذارینه کلمشدر وشعب کثیره سیله قله‌ء رأسه چقوب یمیندن کلان
شعبه‌لرك اطرافی یساردن کلان شعبه‌لرك اطرافیله فرق راس اوسطنده بالجمله متلاقی اولمشدر واما قسم
مؤخری دخی ایکی قسم اولمشدر که بری اصغر وبری اکبر اسمنی بولمشدر اما قسم اصغرلك اکثری سمت خلفه
ارتقا ایدوب مفصل رأسی احاطه ایدن عضلاته متفرق اولمشدر وباقیسی قاعده‌ء مؤخر دماغه متوجه اولوب
درز لامی عندنده اولان ثقبه‌ء کثیره‌دن دخول قیلمشدر واما قسم اکبر استقامت اوزره چیقوب قدام ثقبه‌ء
کبیره‌ده اولان ثقبه‌ء حجریدن شبکه‌یه داخل اولمشدر وانده طبقات اوزره طبقات اولان عروق ملتصقه‌یه
شبکه مثالی منتسج اولدقده قدام وخلف ویمین ویساره متفرق اولوب شبکه‌دن منتشر اولمشدر وشبکه‌ء
مذکوره‌دن برزوج شریان اولکی مثالی مجتمع اولوب غشائیه‌دن دماغه نفوذ ایدوب اول غشاء رقیق ایچنده
اجزاء دماغه متفرق اولمشدر بعده بطون جرم دماغه وارنجیه‌دك بونك صعود ایدن شعبه‌لرینك ضیق
ومجتمع اولان خللری فرق رأسدن نزول ایدن عروق وریدیه شعبه‌لرینك واسع ومنعطف اولان خللرینه
داخل ومنطبق اولمشدر زیرا که عروق وریدیه عروق ضاربه‌یه ساقی کلمشدر ومنصب اولان دمك
ظروفنك احسن اوضاعی مکبوب الاطراف اولمشدر واما عروق روح انجق روحی افاده قیلمشدر رحال بوکیم
روح لطیف ومتحرك وصاعد اولدیغندن ظرفی مکبوب الطرف اولمغه محتاج دکلدر بلکه روحك ظرفی
مکبوب الطرف اولسه انك مقارن اولدیغی دمك افراط استفراغنه واندن روحك عسر حرکتنه مؤدی
اولوردی زیرا که حرکت روح سمت فوقه اسهل کلمشدر ودماغه لازم اولان تسخین کبی فوائدن روحدن دماغه
صعود ایدوب انده متفرق اولمریچون روحده بولنان حرکت ولطافت کفایت قیلمشدر انکیچون شبکه‌ء
مرقومه دماغ آلتنده بسط اولنوب ابتدادم شریانی انده تردد ایدوب روح ایله مجرا منطبخ اولوب مزاج
دماغی‌یه تشبه قیلمشدر بعده عظم ایله غشاء صلب اره‌سنده تدریج ایله کلمشدر ودماغه دخول ایدوب انده
بولنان اعضاو حواسه متفرق اولمشدر وبو ترتیبی وترکیبی تفکر وتذکر ایدن اهل خبرت بونلردن نیجه عبرت
آلمشدر وبو صنعك صانعی هر نسنه‌یه قادر بولمشدر وبو صورتدن مصورك کندویه اولان عنایت وصیانتنی
بیلمشدر ومولاسنه کمال محبتله توجه قیلوب انسی حضورنده انکله قالمشدر (نوع رابع) یورکدن اسفله نزول
ایدن قسم اعظم شریانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردر که یورکدن اعضاء بدنه
توزیع اولنان شریانك بیان اولنان قسم اعظمی ابتدا یورکدن استقامت اوزره نازل اولوب فقره‌ء خامسه‌یه اتکا
قیلمشدر زیرا که انك موضعی یورکك باشی مقابلنده اولمشدر وفقره‌ء مذکوره‌دن اسفله منحرف اولوب فقار صلب
اوزرنده نزول ایدوب عظم عجزه وصول بولمشدر وبو قسم اعظم نزول ایدرکن یورکن تجویف ایمننده
متفرق اولان شریان صدرك برابرنه کلدکده برکوچك شعبه کوندرمشدر که ریه‌نك صدردن اولان
طرفنه متفرق اولوب قصبه‌ء ریه‌نك اطرافنه دخی وصول بولمشدر بعده بو قسم نازل صدرك برابرنده اولان
فقره‌لره کلدکجه هر برینه بر شعبه ارسال قیلمشدر که نخاع واضلاع ارالرینه متفرق بولمشدر بعده صدری
تجاوز ایلدکده اندن ایکی شریان تفرع ایدوب یمین ویساردن حجابه کیدوب انك اجزاسنه منقسم اولمشدر بعده
بو قسم نازلدن برشریان ممتد اولمشدر که اندن اوچ شعبه تفرع قیلمشدر که برشعبه کبده وبری طحاله وبری
دخی معده‌یه وصول بولمشدر وشعبه‌ء کبداندن بجوب مثانه‌یه دخی کلمشدر بعده بو قسم نازلدن برشریان
ممتد اولمشدر که حول امعاده اولان جداول دقیقه‌یی بولمشدر بعده بو قسم نازلدن اوچ شریان منفصل
اولمشدر که اصغری مخصوص کلیه‌ء یسرایه کلمشدر واول بوندن حیات بولمشدر واول کلیه‌نك لیفلرینه وانی محیط
اولنلره متفرق اولمشدر واول ایکی اکبری کلیتین درونه دخول قیلمشدر انلردن کلیتین ماءدم کبی کبدی
وجه مشروح اوزره جاذب اولمشدر زیرا که درون کبدده هضم ثانیدن قوامه کلمین دمك ماء لطیفی کلیتینه
طولوب اندن غدارلدن الدقده انلرده قالان ماء کثیف مثانه‌یه کلمشدر وکلیتیندن دخی ایکی شریان منفصل
اولوب رجال ونساده درون انثیینه ایتمشدر وکلیه‌ء یمنادن منفصل اولان بیضه‌ء یمنایی بولمشدر وکلیه‌ء یسرادن

نزول ایدن بیضه‌ء یسرایه کلمشدر بعده بو قسم نازلدن شرائین متعدده متفرع اولوب معاء مستقیمك حولنده
بولنان جداول عروقه منقسم اولمشدر وشعبه‌لری فقره‌لر ثقبه‌لرندن نخاعه دخول ایدوب انده جمله‌سی
متفرق اولمشدر بعده بو قسم نازلدن اوچ شریان ممتد اولوب ایکیسی خاصره‌یه وبریسی انثیین جلدینه واروب
انده متفرق اولمشدر بعده اصل نازلدن برکوچك زوج شریان تفرع قیلوب رجال ونساده قبله کلمشدر وانده
اولان عروقه مختلط اولمشدر بعده اصل نازله که قسم اعظمدر اول فقرات صلبك اخرینه منتهی اولدقده بیان
اولنه جق عروق ایله بیله ایکی قسم اولمشدر برقسمی یمینه وبرقسمی یساره کیدوب هر بری برعظم عجزی
احاطه ایدوب اندن ایکی فخذه تنزل قیلمشدر وهر برندن عجز تحتنده برشعبه منفصل اولوب بری مثانه‌یه وبری
سره‌یه وصول بولمشدر وسره عندنده بری برینه ملاقی اولوب ایکیسندن فروع کثیره تشعب قیلمشدر
بعضیسی عظم عانه اوزرنده وضع اولنان عضلاته متفرق اولمشدر وبعضیسنك اطرافی طریق مثانه‌دن رجالده
استقامت اوزره آلته کلمشدر ونساده اطراف قبله کاوب داخلنه منعطف اولوب انده ملتصق اولمشدر
واندن برکوچك زوج قالمشدر که رحمه کاوب داخل اولمشدر سبحان من تحیر فی بدایع صنایعه
عقول الفحول سبحان من صور الانسان فی احسن صورة بلا قصور فمنهم اناث ومنهم ذکور وسبحان
من هو المنزه عن العجز والنسیان والفتور (نوع خامس) فخذین وساقین وقدمین سمتلرینه نزول ایدن شرائینی
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردر که رجلین سمتنه تنزل ایدن قسمین ومن قومین دن
هر بری ایکیشر شعبه‌ء عظیمه اولمشدر برشعبه‌سی وحشیه وبرشعبه‌سی انسیه نامیله شهرت بولمشدر وفخذده
وضع اولنان عضلاته شعبه‌لر کوندرمشدر بعده ساقینه نزول ایدرکن انده اولان عضلاته دخی شعبه‌لر
ایندرمشدر بعده قدمه نزول ایدوب قدام سمتنده ابهام ایله سبابه ما بیننه شعبه‌ء عظیمه سیله میل قیلمشدر
وقلان شعبه‌لری اجزاء قدمك اکثرنده مستبطن اولمشدر وبیان اولنه جق شعب وریدیه‌نك تحتنده مرور
ایدوب سائر اصابعه کلمشدر اما بیان اولنان شرائین که جان طمرلریدر بونلرك بعضیسی ضارب وریدینك
شعبه‌لری کبی وفقره‌ء خامسه‌یه نفوذ ایدن ضاربك شعبه‌لری کبی وقلاده موضعنه صعود ایدن شریانك
شعبه‌لری کبی وابطه میل ایدن شریانك شعبه‌لری کبی وشبکه‌ده متفرق اولان سباتین ومشیمه کبی وحجابه
کلان شریانك شعبه‌لری کبی وبرشعبه ایله کتفه نفوذ ایدن شریان کبی ومعده‌یه وکبده وطحاله وامعایه نزول
ایدن شرائین کبی وبطن طرفندن عظم عجزه منفرد نزول ایدن شریان کبی اعضاء باطنه‌ده اولان شرائین عروقه
مرافقت ایتمیوب منفرد قالمشدر واما قلان اعضاء ظاهره‌ده اولان شرائین بالجمله مصادمه‌دن محفوظ اولمق
ایچون عروق آلتنده مستور قالوب عروق وریدیه اول شرائینه جنه کبی حافظ اولمشدر واما اورده تسمیه اولنان
عروق که قان طمرلریدر وبو شرائین اولان جان طمرلری بونلر بری برلرینه ایکی منفعت ایچون مقارن اولمشدر
بریسی بودر که اورده اغشیه‌ء مجلله ایله مربوط اولوب انلره مماس اولان اعضا ایکیسندن قان وجان
استفاده ایدرلر وایکنجی منفعتی بودر که شرائین ایله اورده بری برلرندن جان وقان کسب ایدرلر پس بدن انسانده
وضع وترتیب اولنان جان طمرلری بونلردر که بیانی قلمه کلمشدر وجمله‌سی تمام ایکیوز عدد شریانه بالغ
اولمشدر سبحان من خلق الانسان فی احسن تقویم لا حول ولا قوة ولا قدرة لنا الا بالله العلی العظیم یارب
العالمین اجعلنا من العالمین والعاملین (فصل ثالث) منابت عروق ساکنه‌یی ومنافعنی التی نوع ایله تفصیلا
بیان ایدر (نوع اول) کبددن نشئت ایدن عرق بابك فروع ومنافعن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه
اهل تشریح دیمشلردر که عروق ساکنه بالجمله کبددن نشئت قیلمشدر وکبددن ابتدا ایکی عرق وجوده
کلمشدر که بری کبدك جانب مقعرندن وجود بولمشدر وانك اکثر منافعی غذائی معده‌دن کبده جذب ایتمك
اولمشدر وبو عرق اطبا بیننده باب اسمیله شهرت بولمشدر وعرق ثانی کبدك جانب محدبندن ظهوره کلمشدر
وانك اکثر منافعی بودر که غذائی کبددن اعضایه ایصال وقسمت قیلمشدر وبو عرق اجوف نامنی المشدر
اما باب اولان عرقك تجویف کبده مفرق اولان طرف ابتدا بش قسمه ایتمشدر واطرافی محدب کبده یتدکده
تشعب ایتمشدر وبر شعبه‌سی مراره‌یه کتمشدر وبونك شعبه‌لری شجرك تحت الارض اولان اصولی امثالی
درون کبده متفرق ایتمشدر واما بابك تقعیر کبده متصل اولان طرفی اندن منفصل اولدقده سکز قسم

اولمشدر که ایکی قسمی کوچك والتی قسمی بیوك صورت بولمشدر اما ایکی کوچك قسمك بری اثنی عشر تسمیه
اولنان معانك کندوسنه اتصال قیلمشدر واندن غدایی جذب ایده کلمشدر وبوندن دخی شعبه‌لر منقسم اولوب
قره‌اس تسمیه اولنان جرمه متفرق اولمشدر وقسم ثانی اسافل معده‌یه نزول ایدوب معده‌نك فم تحتانیسی
اولان بواب عندنده متفرق اولمشدر که اندن جذب غدا قیلمشدر واما اقسام ستهٔ باقیه‌نك بری جانب مسطح
معده‌یه کلمشدر که ظاهر معده غداسن اندن المشدر زیرا که باطن معده ملاقات غدا ایله متغذی اولمشدر
واما اقسام سته‌نك ایکنجیسی طحاله وصول بولمشدر که طحال اندن تغذی قیلمشدر وطحاله وصولندن
مقدم اندن شعبه‌لر منفصل اولوب قره‌اس جرمنه کلمشدر که اکا غدا ویرمشدر وطحاله اتصالیله بیله اندن
برشعبه رجوع ایدوب معده‌نك جانب شمالنده منقسم اولمشدر که اول جانب اندن غداسن بولمشدر وطحاله
نفوذ ایدن شعبه طحالی توسط ایلدکده ایکی جزؤه منقسم اولمشدر که برجزؤی صعود وبری نزول قیلمشدر
وصعود ایدن جزؤ ایکی جزوه منقسم اولوب برجزؤندن طحالك جزؤ فوقانیسنده یعنی نصفنده شعبه‌لر متفرق
اولمشدر که اول نصفه انلردن غدا کلمشدر وجزؤ ثانیسی ظاهره کاوب معده‌نك محدبی نهایتنه ایروب انده ایکی
جزو اولوب بری معده‌نك جانب یساری ظاهرینه متفرق اولمشدر که اول جانب غداسن اندن المشدر وبرجزوی
فم معده‌یه مفرق اولمشدر که فضل حامض سودایی اکا دفع قیلمشدر وفضولدن چقوب فم معده‌یی تردید
وتحریکه ایتمشدر وشهوت واشتهایی ایقاظ وتهییج ایتمشدر واما طحالی متوسط اولان شعبه‌دن نزول ایدن
جزؤ دخی ایکی جزء اولمشدر برینك شعبه‌لری طحالك نصف اسفلنه متفرق اولمشدر که اول نصف اندن تغذی
قیلمشدر وجزو ثانیسی شحمدن ظهور ایدوب انده متفرق اولمشدر که اندن شحمه غدا کلمشدر واما اقسام سته‌نك
اوچنجیسی جانب شماله واروب معاء مستقیمك حوالنده اولان عروقك جداول دقیقه‌سنه متفرق اولمشدر که
غدانك استفاده بولنان حاصلندن غداسن المشدر واما اقسام سته‌نك دوردنجیسی شعر امثالی اینجه شعبه‌لره
منقسم اولوب بعضیسی محدب معده‌نك جانب یمینی ظاهرنده طحال جهتندن شمال معده‌یه کلان جزؤه
مقابل اولدیغی حالده متفرق اولمشدر وبعضیسی یمین شحمه توجه ایدوب عرق طحالك شعبه‌لرندن ویسار
معده‌دن یمینه کلان جزؤه مقابل اولدیغی حالده متفرق اولمشدر واما اقسام سته‌نك بشنجیسی امعاء قولون
حوالنده اولان جداول دقیقه‌یه متفرق اولمشدر که غدایی اندن اخذ ایده کلمشدر واما التنجی قسمك اکثری صائم
حوالنده وبعضیسی اعوره متصل اولان اینجه لفلر حوالنده متفرق اولمشدر که غدایی انلردن المشدر سبحان
الله وسبحان من هو الخلاق الرزاق جلت عظمته وکملت قدرته (نوع ثانی) کبددن نشئت ایدن عرق اجوفك
بعض فروع ومنافعنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردر که عرق اجوفك اصلی ابتدا
کبد ایچنده شعر امثالی متفرق اولمشدر که بنه شعر امثالی متشعب اولان عرق بابك شعبه‌لرندن غدایی
جذب ایده کلمشدر اما عرق اجوفك شعبه‌لری کبدك ظهری محدبندن جوفنده وارد اولمشدر واما عرق بابك
شعبه‌لری تقعیر کبددن جوفنه ورود قیلمشدر پس بو اجوفك ساقی ظهر محدب کبد عندنده طلوع ایدوب
ایکی قسم اولمشدر که بری اعظم وبری اصغر وجود بولمشدر وقسم اصغری صعود وقسم اعظمی هبوط
قیلمشدر اما قسم اصغری صاعد درون حجابه کچوب اکا ایکی عرق اعطا ایدوب انده متفرق اولمشدر که اکا
غدایی کرم قیلمشدر بعده قسم صاعد یورکك غلافنه برابر کاوب اکا شعب کثیره ارسال قیلمشدر وانده شعر
امثالی متفرق اولمشدر وغلافه غدا ایدن کلمشدر بعده قسم صاعد ایکی قسم اولمشدر که بری اعظم وبری
اصغر صورت بولمشدر اما قسم اعظم یورکه کاوب انك اذن یمناسی عندنده داخلنه دخول قیلمشدر وبو عرق
یورکك عروقنك اعظمی اولدیغنده حکمت بو اولمشدر که سائر عروق استنشاق نسیمی تتمیم ایدوب بو عرق
اعظم غدا ایچون قالمشدر وغدا ایسه نسیمدن اغلظ اولدیغندن منفذی اوسع وظرفی اکبر اولمغه محتاج
اولمشدر وبو عرق اعظم یورکه داخل اولدقده اکا غشیهٔ ثلاثه اعطا قیلمشدر که منفعتلری خارجدن درونه
کلمشدر وبو اغشیهٔ ثلاثه اغشیهٔ سائره‌دن اصلب اولمشدر تا کیم یورکك تمددی عندنده انلردن غدایی جذب
ایدوب منبسط اولدقده عودت ایلمسون واما قسم اصغر بودرکه برابر چیقدقده اکا اوج قسم عرق ارسال
ایتمشدر که بری یورکدن ریه جهتنه کتمشدر ومنبت شرائین عندنده یورکك یسارینه قریب موضعده ایتمشدر

وتجویف ایچنده ریه جهتنه منعطف اولوب اکا ایتمشدر وبو عرق مرقوم شرائین امثالی ایکی غشالی ایتمشدر
انکیچون اطبا بوکا ورید شریانی تسمیه ایتمشدر وبونك منفعتی بو اولمشدر که بوندن ترشح ایدن دم بغایت رقت
بولمشدر وریه جوهرینه مشاکل کلمشدر زیرا که بو دم رقیقی یورکدن قریب العهد اولدیغندن بونده طبخ
اولمیوب شریان وریدی یه منصب اولدقده انده محرا طبخ اولنمشدر اما اقسام ثالثه‌نك ایکنجیسی یورکك حوالنده
ملتف اولوب دروننده متفرق اولمشدر که یورکه غدا اندن کلمشدر واما اوچنجی قسمی مخصوص انساندن جانب
یساره میل ایدوب فقرات صدردن فقرهٔ خامسه‌یه کیدوب اکا اتکا ایدوب اضلاع ثمانیهٔ تحتانیه‌یه وانلره
قریب اولان اضلاعه منقسم اولمشدر واما قسم صاعد یورکك ناحیه‌سنی بجدکده اندن صدری تنصیف ایدن
اغشیه‌نك وغلافك اعالیلرینه وتوته تسمیه اولنان لحم رخوه شعر امثالی شعبه‌لرله متفرق اولمشدر بعده
قسم صاعد ترقوت برابرینه کلدکده اندن ایکی شعبه منقسم اولمشدر وبری برندن تباعد ایدرك ناحیهٔ ترقوته
کلمشدر وهر برشعبه ایکی شعبه اولمشدر وهر جانبدن بری طرف قسی اوزرنده یمین ویساردن نزول قیلمشدر
تاکیم حنجری یه منتهی اولمشدر بعده قسم صاعد اوچ شعبه‌یه منقسم اولمشدر وایکی شعبه‌سی اضلاع
اراسنده بولنان عضلاته متفرق اولوب فلری انده متفرق اولان شرائینك فلرینه ملاقات ایله مطابق کلمشدر
وبو ایکی شعبه‌دن عروق کثیره صدردن خارج اولان عضلاته بروز قیلمشدر وحنجری یی تکمیل ایلدکده بربلوك
عروق دخی کتفی تعمیر ایدوب انده متراکم اولان عضلاته متفرق اولمشدر وبو ایکی شعبه‌دن بربلوك عروق دخی
عضلات مستقیمه‌نك تحتنه نزول قیلمشدر وشعبه‌لری انلره متفرق اولمشدر ونهایتلری بیان اولنه‌جق ورید
عجزیدن صعود ایدن عضلات وشرائینه اتصال بولمشدر وقسم صاعدك اوچنجی شعبه‌سی موضع کتفینه
غدا ویره کلمشدر سبحان الخالق الباری المصور بونه خلقتدر ونه صنعتدر ونه صورتدر ونه حکمتدرکه
دقایق حقایقنده عقول فحول متحیر قالمشدر سبحانه وتعالی (نوع ثالث) کبددن نشئت ایدن عرق اجوفك
صدر وکتفین وفکینه وعنق ورأس وصدغینه صعود ایدن فروعنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه
اهل تشریح دیمشلردر که صدر وکتفین عضلاتنه متفرق اولان ایکی شعبه‌نك باقیسی برزوج شعبه‌در که
هر برفردی بشر شعبه اولمشدر اما هر فردك برشعبه‌سی صدرده متفرق اولمشدر که اضلاع اربعهٔ فوقانیه‌سنه
انلردن غدا کلمشدر وایکنجی شعبه‌لری موضع کتفینه متفرق اولمشدر که اول ایکی موضعده اولان عضلات
انلردن غدالك المشدر واوچنجی شعبه‌لری ایکی طرفدن عنقده مفرق اولان عضلاته متفرق اولمشدر که اول
عضلات انلردن غدا بولمشدر ودردنجی شعبه‌لری عنقك فقرات ستهٔ فوقانیه‌سی ثقبه‌لرینه منقسم اولمشدر
وایکی طرفدن انلره دخول ایدوب رأسه عبور قیلمشدر وانده اولان عضلاته بونلردن غدا کلمشدر وبشنجی
شعبه‌لری جمله‌دن اعظم اولوب ایکی جانبدن ابطینه کاوب هر بری دورت فرع اولمشدر واما هر شعبه‌نك برفرعی
قس اوزرنده مفصل کتفی تحریك ایدن عضلاته متفرق اولمشدر وایکنجی فرعلری لحم رخوه وعروق ضوارب
ابطینه متفرق اولمشدر واوچنجی فرعلری صدر اوزرنده مرور ایدوب طرف مراقه هبوط قیلمشدر ودردنجی
فرعلری عظیمدرکه هر بری اوچ جزؤه منقسم اولوب ایکیشر جزؤلری تقعیر کتفینه کلمشدر وانده اولان
عضلات کبیره وصغیره‌یه وابطینده اولان عضلات کبیره‌یه متفرق اولمشدر وجزؤ ثالثلری عظیم اولوب
هر بری ایکیشر شعبه اولمشدر وصدر اوزرنده مرور ایدوب ناحیهٔ یدینه کیدوب انلرده اولان عضلاته متفرق
اولمشدر واهل طب انلره ابطی تسمیه قیلمشدر واما قسم صاعدك اوچنجی شعبه‌سی عنقه صعود ایدرکن
ایکی قسم اولمشدر که بری وداج ظاهر وبری وداج باطن صورتن بولمشدر اما وداج ظاهر ترقوته صعود
ایلدکده ایکی قسم اولمشدر بری اندن منفصل اولدقده قدام جهتنه صعود ایله کلمشدر وایکنجی قسمی ابتدا قدام
جهتنه نزول ایله کاوب اندن صعود ایدوب ظاهر ترقوته وصول بولمشدر اندن صعود ایدوب ظاهر عنقه کیدوب
اول ایکی قسمه واصل ومختلط اولمشدر پس ایکی قسمدن وداج معروف حصوله کلمشدر که شاه طمر نامن المشدر
وبو قسم ثانی قسم اوله مختلط اولمه‌دن مقدم بوندن ایکی جزء منفصل اولمشدر که برجزوی عرضا کیدوب
موضع غائره‌ده ایکی ترقوتك ملتقاسی عندنده ایکیسی بنه متحد اولمشدر وجزء ثانی ظاهر عنقده مؤرب
اولوب بعده ایکی فردندن منفرد قالمشدر وبو ایکی زوج عروقدن شعب عنکبوتی متفرع اولوب کتف اوزرنده

ممتد اولدقلرندن هر بری عرق کتفی نامیله شهرت بولمشدرکه قیفال دخی بوندن اولمشدر وبو عرق کتفینک ایکی جانبندن ایکی عرق فوق کتفه دلک بوکا ملازمت قیلمشدر لکن بری انده حبس اولوب متفرق اولمشدر وبری فوق کتفی تجاوز ایدوب رأس عضده کیدوب انده متفرق اولمشدر واما عرق کتفی ایکیسنی دخی تجاوز ایدوب نهایت یدینه کتمشدر واما وداج ظاهرلک ایکی فردی اختلاطندنصکره ایکی قسم اولمشدر بری مستبطن اولوب شعب صغیره یی تفریع قیلمشدر وفک اعلاده متفرق اولمشدر وانلردن شعب کبیره متفرع اولمشدر وفک اسفلده متفرق اولمشدر وبو ایکی صنف شعبه لردن نیجه اجزاء عروق اطراف اسنانه کلمشدر وقسم ثانی ظاهر اولوب اذنین ورأسه قریب اولان مواضعه متفرق اولمشدر واما وداج باطن مری یه ملازمت ایدوب انکله طوغری فوق سمتنه کیدوب شعبه لر کوندرمشدرکه وداج ظاهردن کلان شعبه لرله مختلط اولمشدر وجمله سی مری یه وحنجری یه وعضلات مغرقه یه منقسم اولوب اخری نهایت درزلامی یه کلمشدر بعده اندن نیجه شعبه لر تفرع قیلمشدرکه فقرهٔ اولی وثانیه دن خروج ایدن اعصابه متفرق اولمشدر واندن برشعر کبی عرق رأس ورقبه مفصلنه کلمشدر واندن فروع حاصل اولوب قحفک غشاء مجللنه واصل اولمشدر وقحفک ایکی جمجمنک ملتقاسنه چقوب انده قحفک درونته مغرق اولمشدر وفروع مذکوره یی ارسالدنصکره قالان عروق منتهایی درزلامیده جوف قحفه دخول قیلمشدر واندن غشائین دماغه شعبه لر متفرق اولمشدر واول غشالر غداسن بوشعبه لردن المشدر وغشیهٔ صلبه یی حولنده بولنان اجزا ایله بوشعبه لر ربط ایدوب اندن بروز قیلمشدر وبونلردن قحفک حجاب مجللنه غدا کلمشدر بعده غشاء رقیقدن دماغه نزول ایدوب عروق ضواربک تفرقی کبی انده متفرق اولمشدر وجمله ضواربی محکم ربط ایدوب واسع موضعده استقبال قیلمشدرکه قلرینه دم منصب اولوب انلرده مجتمع ومنطبخ اولسون بعده ایکی طاق ارهسنه متفرق اولمشدرکه اول معصره نامنی المشدر وانده متشعب اولان مجرالردن دمی جذب ایدوب اندن بطن اوسطدن ایکی مقدمکی بطنه ممتد اولوب اول موضعه صعود ایدن عروق ضواربه ملاقی اولمشدر وغشاء معروف شبکهٔ مشیمیه ایله تنسج بولمشدر وبونلرک جمله سی باری تعالینک کمال قدرتنه دلالت قیلمشدر سبحان من هو الخالق الباری المصور جل شانه وعم نواله (نوع رابع) کبددن نشئت ایدن عرق اجوفک ساعد ویدینه کلان فروعنی ومنافعنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه قیفالک اصلی عرق کتفدر واندن متفرع اولان شعبه لرک ابتداسی قیفالدرکه اول عضده محاذی اولدقده اندن عضدک اجزاء ظاهره سنه وجلدینه متفرق اولان شعبه لردر بعده مرفقک مفصلنه قریب اولمسیله اوچ قسم اولمشدرکه بری حبل الزراعدر وبو قسم زند اعلانک ظاهری اوزرنده ممتد اولمشدر واندن جانب وحشی یه وزند اسفلک ظهری محدبنه میل ایدوب جانب وحشئ رسغک اسفل اجزاسنه متفرق اولمشدر وایکنجی قسمی ساعدک ظاهرنده معطف مرفقه توجه ایدوب ابطیدن برشعبه یه اتصاله کیدوب ایکیسندن عرق اکحل وجود بولمشدر واوچنجی قسمی تعمق ایدوب ینه ابطیدن برشعبه یه اتصال قیلمشدر واما ابطینک اولکی شعبه لری درون عضده تعمق ایدوب انده اولان عضلاته متفرق اولوب فنا بولمشدر الا که برشعبه سی عظم ساعده بالغ اولمشدر وبو ابطی مفصل مرفقه یقین کلدکده ایکی قسم اولمشدر برقسمی تعمق ایدوب قیفالدن تعمق ایدن شعبه یه برمقدار اتصال قیلوب بعده منفصل اولمشدر پس بومنفصلک بری جانب انسی یه نزول ایدوب خنصر وبنصرک کلیسنه ونصف وسطی یه بالغ اولمشدر ومفصل ثانی صعود ایدوب یدک عظامه تماس ایدن اجزاء خارجه سنه منقسم اولمشدر وابطینک ایکنجی قسمی ساعد ایچنده درت فرع اولمشدرکه برفرعی ساعدک اسافلنده رسغه وارنجیه دک متفرق اولمشدر وفرع ثانیسی فرع اولک فوقنده انک کبی متفرق اولمشدر وفرع ثالثی ساعدک وسطنده کذلک رسغه دک تشعب قیلمشدر وفرع رابعی جمله سندن اعظم کاوب اعلی واظهر اولوب انک برفرعی قیفالک برشعبه سنه اتصال قیلوب ایکیسندن اکحل حاصل اولمشدر وباقیسی عرق باسلیقدرکه بردخی مغرق ومتعمق اولمشدر واکحل جانب انسیدن نشئت ایدوب زند اعلایه چقوب اندن جانب وحشی یه کیدوب لام یونانی شکلنده ایکی فرع اولمشدر فرع اعلاسی زند اعلانک طرفنه اینوب رسغه توجه قیلمشدر وابهامک خلفنده وانکله سبابه میاننده وسبابه نک کنده متفرق اولمشدر وفرع اسفلی زند اسفلک طرفنه اینوب اوچ فرع

اولمشدرکه برفرعی سبابه ایله وسطانک میاننه کاوب فرع اعلادن سبابه یه کلان عرقک برشعبه سنه اتصال قیلوب انکله عرق واحد اولمشدر وایکنجی فرعی که اسلمدر اول وسط ایله بنصر میاننده متفرق اولمشدر واوچنجی فرعی بنصر ایله خنصره توجه قیلمشدر وبونلرک جمله سی مفاصل اصابعه منقسم اولمشدر وبونلردن اصابع یدین انافانا قدرت باریله نشو ونما بولمشدر سبحان الصانع الحکیم الذی خلق الانسان فی احسن تقویم (نوع خامس) عرق اجوفک کبددن اسفل بدنه هابط اولان قسم اعظمنک فروعنی ومنافعنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه اجوفک نزول ایدن جزئی که قسم اعظمیدر اول کبددن طلوع ایلدکده صلبه اتکا ایتمزدن مقدم اندن برعرق عظیم منفصل اولوب شعب شعریه یه تفرع قیلمشدر وکلیهٔ یمنانک ایقلرینه وصول بولوب انده واکا قریب اولان اجزاده متفرق اولمشدر وجمله یه غدایی کرم قیلمشدر بعده بوقسم نازلدن برعرق عظیم انفصال قیلوب ینه شعرا مثالی عروقه متفرع اولمشدر وکلیهٔ یسرایه کاوب انک ایقلرن بولوب انلرده وجوارنده اولان اجسامده متفرق اولمشدر وجمله سنه بوفروع ایله غدا کلمشدر بعده بوقسم نازلدن ایکی عرق عظیم متفرق اولمشدرکه انلره طالعین اسمی مناسب کلمشدر وبونلر تغدیه ایچون درون کلیتینه دخول قیلمشدر زیرا که بیان اولنان شریانلر مثالی بو طالعین دخی کلیتین غدالرینی جاذب اولمشدرکه مائیهٔ دم کبد انلره غدا کلمشدر وبو طالعینک یسارندن برعرق انفصال بولوب رجال ونساده بیضهٔ یسرایه تنزل قیلمشدر وبرعرق دخی یمیننده تشعب قیلوب بیضهٔ یمنایه بالغ اولمشدر وکلیتیندن درون انثیینه یمنادن یمنایه ویسرادن یسرایه کلان عرقین صلب جهتنه منعطف وشکللری مستدیر اولدیغندن کلیتیندن انلرده بیضه لره جریان ایدن دم خالص مجرا منطبخ اولوب دم احمر ایکن منی ابیض اولمشدر وایکی عرق دخی صلبدن ایکی بیضه یه وصول بولمشدر وبو عروق مذکوره بالجمله ذکرده وقبلده وعنق رحمده غائب اولمشدر بعده بوقسم نازل صلبه اعتماد ایدوب نزول ایدرکن هر برفقره عندنده اندن ینه شعبه لر منفصل اولمشدرکه بعضلر اول فقره لره دخول ایدوب نخاعه منتهی اولمشدر وبعضلری عندنده وضع اولان عضلاته متفرق اولمشدر وبعضلری ایکی خاصره یه کاوب عضلات بطنده نهایت بولمشدر پس بوقسم نازل احوال مذکوره سیله اخر فقرات صلبه واصل اولدقده انده ایکی قسمه منقسم اولمشدرکه برقسمی فخذ یمینه وبری فخذ یساره یول بولمشدر وبوقسمین فخذینه نزول ایتمزدن مقدم هر برندن اون طبقه عروق انفصال قیلمشدر اولکی طبقه لری ایکی متنی یه کلمشدر وایکنجی طبقه لری شعر امثالی تشعب ایدوب صفاقک اجزای اسافلنه متفرق اولمشدر واوچنجی طبقه لری عظام عجز اوزرنده اولان عضلاته متفرق اولمشدر ودردنجی طبقه لری عضلات مقعده وظاهر عجزه منقسم اولمشدر وبشنجی طبقه لری نساده عنق رحمه توجه ایدوب بعضیسی انده واکا متصل اولان اجزاده متفرق اولمشدر وباقیسی مثانه سمتنه کاوب ایکی قسم اولمشدر بری مثانه ده متفرق اولوب بری عنق مثانه یه کلمشدر وبو طبقهٔ خامسه رجالده کثرت بولمشدرکه هم مثانه یی احاطه قیلوب هم ذکر اولمشدر والتنجی طبقه لری عظم عانه اوزرنده وضع اولنان عضله لره توجه قیلوب انده متفرق اولمشدر ویدنجی طبقه لری بطن اوزرنده استقامت بدنه ذاهب اولان عضلاته صعود قیلمشدر وبو عروق اول عروقک اطرافنه اتصال بولمشدر وصدردن انلر مراق بطنه نازل اولمشدر وبو عروقک اصلندن نساده درت عرق نشئت قیلوب جوانب اربعه دن رحمه کلمشدر وانلردن سکز عرق ثدیین سمتنه صعود قیلمشدرکه بو عروق ایله رحم ثدیه شریک اولمشدر وسکزنجی طبقه لری رجالده ذکره ونساده بضعه یه کاوب انلرده متفرق اولمشدر وطقوزنجی طبقه لری باطن فخذک عضلاتنه اینوب انلرده متفرق اولمشدر واونجی طبقه لری سمت جالیدن ایکی خاصره یه چقوب بدین طرفندن نزول ایدن عروقک اطرافنه وصول بولمشدر وجمله سندن برجزء عظیم حاصل اولوب عضلات الیتینه نزول ایدوب انده منقسم اولمشدرکه یکرمی طبقه یه نهایت بولمشدر وبو عروقک بو توزیع وتفریقاتدن اهل خبرت نیجه عبرت المشدر (سبحان الله الواحد القهار الذی اجری الدم فی العروق کالانهار (نوع سادس) عرق اجوفک قسم نازلندن فخذین اسافلنه کیدن فروعنی ومنافعنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه قسمین مرقومینک طبقات مذکوره سندن باقیسی درون فخذینه نزول ایدوب هر برقسم برفخذ ایچنده اون بش شعبه اولمشدرکه

بری مقدم فخذ اوزرنده وضع اولنان عضلاته انقسامه کلمشدر وبری مؤخر فخذده اولان عضلاته متفرق
اولمشدر وبری جانب انسی عضلاتنه تشعب قیلمشدر وبری جانب وحشی عضلاتنی بولمشدر ودردی عمق
فخذده مغرق اولمشدر وایکیسی عضلات اسافل فخذده نزول قیلمشدر وایکیسی عضلات مفصل رکبه یه بالغ
اولمشدر وشعب ثلاثهٔ باقیه نك وحشیه سی قصبهٔ صغرانك اوزرنده مفصل کعبه دك ممتد اولمشدر وشعبهٔ
وسطاسی منتهای رکبه دن باطن ساقك عضلاتنده شعبه لر ترك ایدرك نزول قیلمشدر اندن ایکی شعبه
قالدقده بری اجزاء ساقك داخلنده غائب اولمشدر وبری ایکی قصبه میاننده ممتد اولوب مقدم قدمه نزولنده
وحشیهٔ مرقومه نك برشعبه سنه مختلط اولمشدر وشعبهٔ ثالثهٔ انسیه سی مغرق ساقه میل ایدوب قصبهٔ
کبرانك محدبی طرفندن کعبك صوڭنه کیدوب قدمك انسی جانبنه کلمشدر ویان اولنان شعب ثلاثه اندن
درت شعبه یه منقسم اولمشدر ایکیسی وحشیدرکه قصبهٔ صغرانك ممتندن قدمه دخول قیلمشدر وایکیسی
انسیدرکه ایکی وحشینك برینه انسینك انسیسی وصلت بولمشدر وقدمك فوقنه چیقوب اعالیسنده متفرق
اولمشدر وثانیسنه قسم انسینك شعبهٔ وحشیه سی اتصال قیلوب اجزاء سفلیهٔ قدمده متفرق اولوب نهایت
بولمشدر پس جمیع بدن انسانده بولنان عروق دم بونلردرکه بیانه کلمشدر وجمله سی تمام اوچیوز التمش عروق
وریده بالغ اولمشدر وحضرت مصور حکیمك احسن تقویم اوزره خلق ایلدیکی بدن انسانده اولان بدایع
صنایعن تفکر وتذکره هادی وبادی اولمق ایچون انده بولنان اعضاء متشابهة الاجزایی بومقدارجه
تشریح وتسریح ایله اکتفا اولنمشدر وبوندنصکره بعض امور حواس وقوایی وحکمت اختلاف اشکال
اعضایی دخی ایکی فصل ایله تصریح وتوضیح ایتمکه مباشرت قیلنمشدر وبدنده اولان دقایق صنایع بلانهایه دن
بیان اعضاء متشابهة الاجزایه اقتصار اولنمشدر زیرا که بدنده خلق اولنان جمیع اعضاء مختلفة الاجزانك تفصیل
احوالنی اهل حکمت علم ابدانه نیچه یوز کتب مدونه ایله انجق بیان وعیان ایتمشلردر (فتبارك الله احسن
الخالقین (فصل رابع) بدن انسانده بولنان اجناس وانواع قوایی ومبدأ افعال اعضایی ونفوس اربعهٔ
احیایی وحواس وقوا کبی خادملری اولان اشیایی التی نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) بدن انسانده اولان
اجناس وانواع قوایی ومبادیء افعال اعضایی اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح
دیمشلردرکه قوی ایله افعال بری برندن مفهوم اولمشدر زیرا که هر برقوتك مبدأی برفعل اولوب هر برفعل
انجق برقوتدن صادر اولمشدر پس افعال امثالی قوا دخی ایکی جنس اولمشدرکه بری قوای طبیعیه وبری
قوای نفسانیه بولنمشدر وبوقوادن هر بریسیچون برعضو رئیسی واردرکه اول عضو اول قوتك معدنی اولوب
افعالی اول عضودن وجوده کلمشدر اما جنس طبیعی که نفس نباتی اولمشدر اول ایکی نوعه شمول قیلمشدر
برنوعنك غایتی اول بدنی تدبیر ایله حفظ ایتمکدر وبونوع امر غداده منحصردرکه بدنك بقاسی نهایتنه دك اکا
غدا ویرمشدر ونشوی نهایتنه دك اکا نما ویرمشدر وبونوعك مسکنی وفعلنك مصدری کبد بولنمشدر وایکنجی
نوعنك غایتی بدنك اول نوعنی حفظ ایتمك بیلنمشدر وبونوع امر تناسلده منحصردرکه امشاج بدندن منی
جوهرنی فصل ایدوب اندن امر حق ایله انك مثلی تصویر اولنمشدر وبونوعك مسکنی وفعلنك مصدری
انثیین بولنمشدر واما جنس نفسانی کذلك نفس حیوانیه دینلمشدر اول ایکی نوعه مشتمل بیلنمشدر وانك برنوعی
قوت مدرکه وبرنوعی قوت محرکه بولنمشدر اما قوت مدرکه ایکی قسمدرکه برینه ظاهر وبرینه باطن دنلمشدر
اما ظاهر بدنده مدرك اولان بش قوتدرکه قوت سمع وقوت بصر وقوت شم وقوت ذوق وقوت لمسدر واما باطن
بدنده ادراك ایدن دخی بش قوتدرکه قوت حس مشترك وقوت خیال وقوت فکر وقوت وهم وقوت
حفظدر وبونوع مدرکه نك مسکنی وفعلنك مصدری دماغ بولنمشدر واما قوت محرکه برنوعدرکه مبادیء
حرکاتی حسبنجه اقسامه تقسیم اولنمشدر زیرا که هر برعضله برشقه طبیعتده خلق اولنمشدر وبرنوعی محرکه
عروق واوتاری تشنیج ایله قبض وارخا ایله بسط ایدن قوادرکه بونلرله مفاصل منبسط اولوب اعضا حرکت
قیلمشدر وبوقوانك مواضع ومنافذی عضلاته متصل اولان اعصاب اولمشدر وبوقوت محرکه نك برقسمی
قوت غضب وبرقسمی قوت شهوت قیلنمشدر اما غضب نفس حیوانیه یه عارض اولان انقباض بیلنمشدر
واما شهوت اکا عارض اولان انبساط بولنمشدر وغضبله شهوتك مسکنلری ومصدر حرکتلری یورك قیلنمشدر

وحقیقتده جمیع قوانك مبادیسنك مبدأی یورك بولنمشدر لکن مبادیٔ مذکوره قوای موصوفه نك مظاهر
افعالی بولندیغندن هر بری مبدأ تسمیه اولنمشدر نته کیم مبدأ حواس دماغ ایکن ینه هر برحاسه ایچون
برعضو مفرد تعیین اولنمشدر زیرا که اول حاسه نك فعلی مخصوص اول عضودن ظهوره کلمشدر اما بعض
افاعیل مفرده هضم غدا کبی قوت واحده ایله تمام اولمشدر وبعضیسی اشتهاء طعام کبی ایکی قوتله کمال
بولمشدر زیرا که بو اشتها برقوت جاذبه ایله برده فم معده ده وضع اولنان قوت حساسه ایله تمام اولمشدر اما قوت
جاذبه لیفی متطاول رطوبتیله تحریك ایدر واما قوت حساسه بوانفعالله اشتهایی منبه اولان سودایی لدغ
ایدر زیرا که حساسه یه برآفت عارض اولسه جوع واشتها باطل اولوب کیدر سبحان مسبب الاسباب وسبحان
رب الارباب (نوع ثانی) بدن انسانده اولان نفس طبیعیه ونفس نباتیه یی وانلرك خادملری بولنان قوایی
تفصیلا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه بطن مادردن عالم شهادته کلن طفل درت
جان ایله زنده اولدیغی حالده متولد اولمشدر واول ارواح اربعه نك بریسی نفس طبیعیه وبری نفس نباتیه وبری
نفس حیوانیه وبری نفس انسانیه بیلنمشدر اما نفس طبیعیه برقوتدن عبارتدرکه اجزاء جسمی حفظ ایدوب
بری برندن متفرق ومتلاشی اولمقدن مانع بولنمشدر وجمیع بدن بونفسك موضعی قیلنمشدر وبونك ایکی خادمی
واردرکه برینه خفت وبرینه ثقل اطلاق اولنمشدر اما خفت اول قوتدرکه سمت محیطه مائل بولنمشدر واما
ثقل انك عکسیدرکه سمت مرکزه مائل بیلنمشدر واما نفس نباتیه برقوتدن عبارتدرکه جسمی طول وعرض
وعمقده ممتد ایدوب مقدارینی کبیر قیلمشدر وبونفسك موضعی کبد اولمشدر ونفس طبیعیهٔ مرقومه ایکی
خادمیله بونفس نباتیه نك خذمتن قیلمشدر ونفس نباتیه بونلردن غیر مخصوص کندی ایچون طقوز
خادم دخی بولمشدرکه بری قوت جاذبه وبری قوت ماسکه وبری قوت هاضمه وبری قوت ممیزه وبری قوت
دافعه وبری قوت مولده وبری قوت مصوره وبری قوت غاذیه وبری قوت نامیه اولمشدر اما جاذبه برقوتدرکه
غدای نافعی طرف ظاهردن باطن جسمه جذب ایدر دیمشلر وبوقوت بوفعلی کندی موضعی اولان فم فوقانیٔ
معده نك لیف مستطیلی ایله ایشلر واما ماسکه برقوتدرکه غدایی باطنده حفظ ایدر وبوقوت بوفعلی کندی
موضعی بولنان فم تحتانیٔ معده نك لیف مستعرض مؤربیله ایدر واما هاضمه برقوتدرکه جاذبه نك جذب
وماسکه نك حفظ ایلدیکی غدای نافعی احاله ایدر وبرقوامه کتوررکه مولده نك بیان اولنه جق فعلیچون
مهیا ایدر وباقیسی اخلاط اولوب غدای اعضا اولور کیدر وبوهیئته هضم اطلاق ایتمشلر وبوقوت بوطبخ
ومزجی کندی مواضعی اولان معده وکبد وعروق ایچنده انلرك حرارتیله ایشلر واما ممیزه برقوتدرکه غدا
طبخ اولدقده کثیفنی لطیفندن جدا ایدر وبوقوت بوفعلی کندی موضعی اولان سطح باطن معده ایله ایدر
واما دافعه برقوتدرکه غدادن اغتذایه لایق اولمیان فضله یی ویا مقدار کفایه دن زیاده قالان فضله یی سبیلیندن
یا کامعتاد اولان منافذدن اخراج ایدر نته کیم شجردن صمغی اخراج ایدر ویا اول زیاده اولان فضله یی اعضای
شریفه دن اعضای خسیسه یه وصلبه دن رخوه یه دفع ایدر وبوقوت بوافعالی معده التنده موضعی اولان
لیف عریض عاصرك برودتدن اجتماعیله ایدر واما مولده برقوتدرکه الطف غدایی جمع ایدر تا کیم اندن اول
جسمك مثلی حاصل اوله نته کیم اول مجموعه نباتلرده تخم وحیوانلرده نطفه دینلمشدر وبوقوت ایکی نوعدرکه
برنوعی ذکور واناثده منی یی تولید ایدر وبرنوعی درون رحمه کلن نطفه ده اولان قوایی بری برندن فصل ایدوب
هر عضوه مخصوص برمزاج حاصل اولنجیه دك مزج ایدر وبوقوت بوافعالی کندی مواضعی اولان عرق
بدنده ایشلر واما مصوره برقوتدرکه قدرت حق ایله جمیع اعضانك تشکلات واختلاط ومقادیر واوضاع
وتجاویف وثقبه لری نهایاتنه متعلق اولان جمیع اموری کوروب حفظ نوع ایچون غداده متصرف اولوب
انی جسمه همرنك ایدر وبوقوت بوافعالی کندی مواضعی اولان شرائین ایچنده ایدر واما غادیه برقوتدرکه
غدای مغتدینك مشابهتنه احاله ایدوب بدننك بدل ما یتحللی اعطا ایدر وبوقوت بوافعالی کندی مواضعی
اولان جمیع اعضاده ایدر واما نامیه برقوتدرکه اقطار جسمی تناسب طبیعیسی اوزره زیاده ایدروکبیر اولمسنده
امداد ایدرکه جسمه دخول ایدن غدا ایله نشو ونما بولور وبوقوت بوافعالی کندی مواضعی اولان جمیع بدنده
ایشلر پس بو ایکی نفس مذکوره خدام مزبوره سیله بیان اولنه جق نفس حیوانیه نك خدامی اولمشدر وتسخیر

حکیم قدیر ایله جمله سی اول نفسه انقیاد ایله اطاعت قیلمشدر و نفس حیوانیه دخی نفس ناطقه نک مرکوب
و مطیه سی اولمشدر سبحان من سخر لنا هذا وما کنا له مقرنین وانا الی ربنا لمنقلبون (نوع ثالث) بدن انسانده
اولان نفس حیوانیه یی وانک بدنده اولان خدامندن حواس خمسهٔ ظاهره دی تفصیلا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه نفس حیوانیه بر قوتدن عبارتدرکه اول جمیع بدنه سرایت قیلمشدر و بدن
انک اختیاریله متحرک اولوب حسیله اشیایی بیلمشدر و بو نفس حیوانیه نک بالاده بیان اولنان خداملندن
ماعدا اون ایکی خادمی دخی واردرکه اونی حواس عشره دروبری غضب وبری شهوتدر و حواس عشره دن
بشی ظاهر بدنده درکه مواضعی اذن و عین و انف و فم و جمیع بشره در و بشی باطنده درکه انلرک مواضعی تجاویف
دماغدر و انلر حس مشترک و خیال و وهم و فکر و حفظدر بو جمله حواس عشره دن هر برینک بر مخصوص شغلی
واردرکه انک کاری اول خدمتدر اما حواس خمسهٔ ظاهره نک بری قوت سامعه و بری قوت باصره و بری قوت
شامه و بری قوت ذائقه و بری قوت لامسه در اما قوت سامعه نک شغلی بودرکه اصوات و حروفی استماع ایدوب
بری برندن فرق و تمیز ایدر و انجق بونک واسطه سیله کلام ایشدیلوب فهم و انتقال اولنور و بو ادراک ایسه بو قوته
مخصوصدرکه قوای سائره بو کاردن عاجز قالمشدر و بو سامعه نک موضعی اذن ایچنده صماخ اولمشدرکه اول
بر مجوف قابی قدر ظرف ایچنده بخار لطیف طولمشدر و اما قوت باصره نک شغلی بودرکه اشکال و الوانی کوروب
ادراک ایدرکه ابیض و اسودی و طویل و قصیری و کبیر و صغیری و قریب و بعیدی و ملیح و قبیحی و نور و ظلمتی
بری برندن فرق و تمیز قیلمشدر و بو ادراک ایسه بو قوتک مخصوص شانیه کلمشدرکه قوای سائره بو کاردن
عاجز قالمشدر و بو قوتک موضعی قرة العین اولمشدر و اما قوهٔ شامه نک شغلی بو اولمشدرکه روایح طیبه یی و قبیحه یی
ادراک ایدوب بری برندن فرق و تمیز قیلمشدر و بو ادراکی مخصوص بو قوت المشدرکه قوای سائره بو کاردن عاجز
قالمشدر و بو قوتک موضعی دماغک مقدمنده حلمهٔ ثدی مثلی ایکی پاره لحم کلمشدر و اما قوت ذائقه نک شغلی طعم
اشیایی ذوق ایتمک اولمشدر پس مری حلودن و حامضی مالحدن فرق و تمیز ایتمک و انواع اطعمه و فواکهک طعم
و لذتلری ادراکنه یتمک بو قوته مخصوص اولمشدر و بو ادراک انجق بو قوتک شانیه کلمشدرکه قوای سائره بو ذوق
و لذتدن عاجز و قاصر قالمشدر و بو قوتک موضعی درون حلق ایله فوق اللسان مبسوط اولان عضله اولمشدر
و اما قوت لامسه نک شغلی بودرکه لینی خشندن و حاری بارددن و رطبی یابسدن و خفیفی ثقیلدن تشخیص
و تمیز قیلمشدر و بو ادراک ایسه انجق بو قوتله وجوده کلمشدرکه قوای سائره بو کارده بی بهره قالمشدر و بو قوتک
موضعی جمیع ظاهر بدن اولمشدر لکن راحت کف و اصابعده زیاده ظهور ایدوب رأس وسطاده کمال بولمشدر
و بو وضع و ترتیب اول خالق و باریک کمال قدرتنی و نوال نعمتنی بیان و عیان قیلمشدر و اهل خبرت بو صنعتدن
نیجه عبرت المشدر (سبحان الصانع الحکیم الذی خلق الانسان فی احسن تقویم وجعل لنا السمع والابصار
والافئدة للتکریم ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم) (نوع رابع) نفس حیوانیه نک بدن انسانده اولان خدام
مرقومه سندن حواس خمسهٔ باطنه یی تفصیلا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه
تجاویف ثلثهٔ دماغده اولان حواس خمسهٔ باطنه نک بری قوت حس مشترک و بری قوت خیال و بری قوت
متفکره و بری قوت واهمه و بری قوت حافظه در اما قوت حس مشترک اولکی خادمدر و بو کا ایکی معنی
جهتندن حس مشترک دینلمشدر اما اولکی معنی بودرکه ایکی دیده نک ادراک ایلدیکی بر نسنه نک صورتنی
حس مشترکده بر نسنه مشاهده قیلمشدر زیراکه بر کمسه نک دیده سیله حس مشترکی میاننده بر خلل واقع
اولسه اول کمسه احول اولوب بر نسنه یی ایکی کورمشدر و اما ایکنجی معناسی بودرکه حس مشترک حواس
ظاهره نک آخرنده و حواس باطنه نک اولنده متوسط اولدیغندن حواس ظاهره ایله ادراک اولنان اشیا مقدم
بو حس مشترکه کلوب اول انهار بو دریاده مجتمع اولدقده اندن حواس باطنه یه وصول بولمشدر و قلبه خطور
ایدن افکار ابتداء دماغه چیقوب انده اولان حواسی کچوب بو حس مشترکه کلوب اول عیون و ینابیع اکا
طولدقده اندن حواس ظاهره یه واصل اولمشدر پس انکیچون بو قوته حس مشترک دینلمشدر و بونک شغلی تحریر
اولنان ترجمانلق بولنمشدر و بو قوتک شانی بر ترجمانلق بیلنمشدرکه قوای سائره بو کاردن عاجز قالمشدر و بو قوتک
موضعی و مبدأ فعلی بیان اولندیغی اوزره تجاویف ثلثه دن تجویف اولک جزء مقدمی اولمشدر و اما ایکنجیسی

قوت

قوت خیالدر و بونک کاری و صنعتی بودرکه حواس ظاهره دن بر نسنه ادراک اولنسه مثلا بر کمسه یی کورمش
بولنسه اول کمسه حاضر بولنمسه بو قوت خیال انی غائب ایکن مشاهده ایده بلور یاخود بر کمسه بر شهری سیر
ایدوب اندن بر غیری یره کتمش اولسه اول شهری مراد ایلدکجه غائب ایکن مشاهده ایده بلور چونکه کار خیال
تخییل بر له ادراک معانیدر پس حقیقتده خیالی کاتب مثالیدرکه معانی یی صورتدن بعید ایتمک انک حالیدر یعنی
مادامکه بر کلام تلفظله صورت بولمدقجه معناسی حاصل اولمز و بر کمسه یه وصول بولمز لکن کاتب بی صورت
صوت و لفظ اولان معنایی غیری یه ایصال ایده بلور کذلک خیال صورتی حاضر اولمیان اشیایی غیری حواسه
کوستره بلور و بو ادراک معانی بو قوته مخصوص اولمشدرکه قوای سائره بو کاردن عاجز قالمشدر و بو قوت
خیالک موضعی و مبدأ فعلی حس مشترکک خلفنده اکا متصل اولان تجویف اولک جزء مؤخری اولمشدر
و اما اوچنجیسی قوت متفکره در اگر بو کا قوت ناطقهٔ انسانیه اقبال ایدوب کندی منفعتنده استعمال ایدرسه
اول حینده بو قوته متفکره و مفکره و متصرفه و ذاکره دیرلر و اگر قوت واهمهٔ حیوانیه بونی استعمال
ایدوب انک فعلی ایچون بونه وضع ایدرسه اول حالده بو قوته متخیله دیرلر و بو قوت متفکره نک کاری بودرکه
حواس ظاهره و باطنه دن قوت حافظه ده هر نه تحریر اولنمش ایسه بو اول اشکالی کوروب قراءت ایدر
و بو قوتله اولکی و ایکنجی قوتلرک فرقی بودرکه صور محسوسه دن انلره کلنلری انجق بری قبول و جمع ایدوب
بری اول مجموعی حفظ ایدر لکن بو قوت ثالثه اول قوت ثانیه ده اولان صورتلره متصرف اولدقدن
ماعدا اول صورتلره موافق و مخالف اولان محالاتی دخی حاضر ایده بلور انکیچون بو قوت متفکره قوت
واهمه یه آلت کبی کلمشدر و بو ادراک انجق بو کا مخصوص اولمشدرکه قوای سائره بو صنعتدن عاجز قالمشدر
و بو متفکره نک موضعی و مبدأ فعلی دماغک تجویف اوسطنک جزئی و مقدمی اولمشدر و اما دردنجیسی قوت
واهمه در و بونک شغلی و صنعتی اودرکه کوردکی و کورمدیکی نسنه لری و صدقی و کذبی نفسه کوسترر
و عالم شهادتده صورتی اولان و اولمیان معنالری ادراک ایدر بولنمشدر و بو قوت واهمه مثلا عالمده یوز بیک
کنش توهم ایده بلور حال بوکیم عالمده نوعی فرد ینه منحصر اولان شمس بردن زیاده دکلدر و یاخود زیبقدن
بیک دریا توهم ایدر حال بوکیم بری دخی بولنمز و یاخود ذهب و فضه دن و انواع جواهردن هزاران تلال
و جبال توهم ایده بلور حال بوکیم عالمده بری دخی اولمز و حیوان غیر ناطقک عقلی انجق بو قوت واهمه درکه
بونکله ولد غنم بر سوری بیک مادری امثالی غنم ایچنده کندی مادرینی بلور و بولور و صداقت راعیله
عداوت ذئبی بو قوتله حس ایدوب بلور پس بو قوت واهمه حیوانات سائره دن انسانه مخصوص اولان قوت
عقل مقامنده اولور زیراکه حمل محسوس اولیوب معقول اولان صداقت و عداوت واهمه نک حکمیله بلور
و انسان دخی بو قوتک بعض احکامنه تابع اولوب حیوانلق ایدر زیراکه قوت واهمه قوت متخیله یی استعمال
ایدوب واقع حاله مغایر و حقیقت امره مخالف نیجه مذاهبه کیدر و نیجه اکا کاذب خیال ایجاد ایدرکه حکم
عاقلده محال و عاطلدر و حکم نقلده ضلال و باطلدر انکیچون قوت واهمه یه شیطان بدن تسمیه ایتمشلردر
زیراکه جمیع قوای بدن عقل انسانک تحت حکمنده امر یله کتمشلردر الا که واهمه انسانه مطیع و مسخر
دکلدر نیجه کیم جمیع ملائکهٔ رحمان حضرت آدمه سجود ایتمشلردر الا که ابلیس اکا سجود ایدرد کلدر و حبیب
اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حدیث شریفنده هر مولود که رحم مادردن دنیایه کاور انکله
شیطانی برابر متولد اولور بیوردیغی قوت واهمه دن کنایه در دیمشلر زیراکه قوت واهمه یلان سویلکدن
و اشیایی مخالف کوستروب مکر ایلمکدن هرکز خالی اولمز و انک تسلطی اولدقده عقلک حکمی قالمز
ونعوذ بالله من غلبة الوهم علی الفهم و بو قوتک موضعی جمیع دماغدر لکن مبدأ فعلی تجویف اوسطک
آخری اولمشدر و اما بشنجیسی قوت حافظه در و بو قوت لوحه مشابه بولنمشدر و لوح محفوظ عالم انسان بلنمشدر
زیراکه حواس ظاهره و باطنه دن بو کا هر نه شکل صورت کاورسه انک نقشی بعینه اولدیغی کبی بو لوح اوزرنده
ثابت اولوب کورنمشدر مثلا ایکی کمسه بری برینی برکره کورمش اولسه بعده بر دخی کورشسه لر البته
بری برین طانیوب بیلورلر زیراکه مقدم کورشدکده ایکیسنک ده صورتی قوت حافظه لرنده رسم و نقش اولمشدی
پس اول اولکی نقش که حافظه لرده یازلمشدی بو ایکنجی کره ده یازیلان نقشه تطبیق اولندقده ایکی نقش

مطابق كاوب برابر اولورلر اندن بيلورلركه بوندن مقدم بردخى كورمشلردر وبو قوت حافظه صور محسوسه دن وغير محسوسه دن قوت واهمه يه كان معنالرك خزانه سى بولنمشدر نتكيم صور محسوسه حس مشتركه كان معنالرك خزانه سى خيال بلنمشدر وبو حفظ انجق بو قوته مخصوصدر كه قواى سائره بو كاردن مأيوسدر بو حافظه نك موضعى ومبدأ فعلى بطون ثلثۀ دماغدن بطن مؤخرك جزؤ مقدميدر پس حقيقتده بو قوت حافظه برلوح مكتوب مثاليدر وقوت متفكره انى قراءت ايدن عالم كبيدر وقوت خيال كاتب مثاليدر وقوت واهمه شيطان كبيدر وحس مشترك بردريا مثاليدر كه انهار ظاهره وينابيع باطنه نك هم مجمعى وهم مقسمى بولنمشدر نته كيم آنفا بيان اولنمشدر وشهر بدنك سلطانى روح انسانى ونفوس وقوالرى انك اعوانى بيلنمشدر (بيت) تنك شهر اولدى جانك پادشاهى * كوكل عرش ودماغك تختگاهى * خيالك كاتب وحفظك چو دفتر * علوم فكر اودفترده مصوّر * عسس عقل وبكچى نفس بيداد * چو شيطان واهمه عشق اولدى جلاد

(نوع خامس) نفس حيوانيه نك بدن انسانده بولنان خدام مزبوره سنده منشأ اخلاق اولان قوت غضبيه بى وقوت شهوتيه بى تفصيلا بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه هر بر حركت كه اول دفع مضرت ايچون وياغيره غلبه ايچون نفس حيوانيه دن يوركده حصول بولمشدر اول حركتك اسمى قوت غضبيه اولمشدر وبو غضب اول دفع وغلبه يى كندويه شغل وپيشه قيلمشدر وبونك موضعى ومبدأ فعلى يورك اولمشدر وغضبك اعتدالى شجاعتدر كه انكله اقدام اولنه جق اموره اقدام اولنمشدر واو خلق ممدوح اولوب شرع ومروّتده مقبول بولنمشدر وغضبك افراطى تهوردر كه انكله اقدام اولنميه جق اموره اقدام اولنمشدر واو خلق مذموم بيلنمشدر وغضبك تفريطى جبندر كه انكله مباشرت اولنه جق اموردن امتناع اولنمشدر وبو بد خلق انك كبى مذموم بولنمشدر وهر بر حركت كه اول جذب منفعت ايچون ويا طلب لذت ايچون نفس حيوانيه دن يوركده بولنمشدر اول حركته قوت شهوانيه تسميه قيلنمشدر وبو شهوتك شغلى وصنعتى اول جذب وطلب بيلنمشدر وبونك دخى موضعى ومصدر فعلى يورك بولنمشدر وبو شهوتك اعتدالى عفتدر كه انكله شرع ومروّته موافق اولان مشتهياته مباشرت اولنمشدر وبو خوش خلق حسن بيلنمشدر وشهوتك افراطى شرهدر كه انكله شرع ومروّته مطابق كلمين مشتهياته مباشرت اولنمشدر واو خلق مذموم بولنمشدر وشهوتك تفريطى خموددر كه انكله استيفاسى لازم اولان مشتهياتى ادادن تقصير اولنمشدر وبو بد خلق انك كبى مذموم بيلنمشدر پس اكر قوت غضبيه وقوت شهوانيه بيان اولنه جق نفس انسانيه نك تحت حكمنه كاوب عبد مملوك آسا هر حالده هر امرينه مطيع ومنقاد اولديلرسه ايكيسى دخى اعتدال بولوب ايكى خلق حسن حاصل اولور كه برى شجاعت وبرى عفتدر وغضب وشهوته غالب ومالك اولان نفس انسانيه حر وكاملدر واكر امر برعكس اولوب غضب وشهوت نفس انسانيه نك اوزرينه غالب كاوب آنى حكملرى تحتنه آلوب عبد مملوك كبى استخدام قيلديلرسه اول زمان غضب وشهوت اعتدالدن قالوب ايكيسندن اخلاق اربعۀ مذمومه وجوده كاور كه انلر تهور وجبن وشره وخمود اولور ونيجه بو اخلاق ذميمه بو اخلاق اربعه دن متولد اولوب كثرت بولور وغضب وشهوته مغلوب اولان نفس انسانيه اسير وناقصدر كه كندوبى بيلمز جاهلدر ومولاسندن دخى غافلدر * اللهم لا تكلنا الى انفسنا طرفة عين ولا اقل من ذلك وكن لنا ولا تكن علينا وارزقنا حضورك فبارك * چون نفس بكچى قولى برقيل بزى آزاد * قول ايله سكا قيل غضب وشهوته مالك * نوع سادس * بدن انسانده متصرف بولنان نفوس اربعه نك خاتمه سى اولان نفس انسانيه يى خداميله حكيمانه بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردر كه نفس انسانيۀ ناطقه كه روح انسانى وامر ربانيدر اول بر جوهردر كه كندى ذاتنده هر ماده دن مجرد ايكن تعشق ايله تعلق ايلديكى بدنك اموريني تدبير ايچون نفس حيوانيه نك موضعى اولان يوركك وسطنده بولنان نقطۀ سوداء سويداده نفس حيوانيه ايله مقارن ومعانق اولمشدر وانك واسطه سيله جميع اجزاء بدنده متصرف اولمغه تمكن بولمشدر زيرا كه جسم خاك غايت كثيف وروح بالغايت لطيف ونفس حيوانيه بين الخسيس والشريف اولديغندن ايكيسنك اراسنده متوسط اولمشدر وبونكله بدن كثيفه مائل اولان روح لطيف كسب مناسبت قيلمشدر ونفس حيوانيه ايله تعانقندن بو روح علوينك اسمى كوكل اولمشدر وبو روح شريفك بر معنى كثافت نفس حيوانيه مظلم قيلمشدر انكيچون

مرآت جمال ونظرگاه ذو الجلال اولمشدر وبو مرتبه اعتبار وعز وشرف بولمشدر لكن بو مرآت اوصاف بهيميه ايله معتبر اولمشدر وغلاف انانيتده محجوب قالمشدر انكيچون بو روح كندوبى بيلمز ومولايى بولمز اولمشدر وكندى عالمندن اعراض قيلمشدر ونفس حيوانيه نك تحت حكمنه كلمشدر واندن فرق اولمز اولمشدر كه كندى خادمنك خدمتنده اسير اولوب قالمشدر حال بوكيم نفوس ثلثۀ مذكوره جميع خادملريله بو نفس انسانيه سلطانى ايچون بدن مملكتنه خدام ورعايا كلمشدر وبو سلطانك بونجه خدامندن ماعدا اوچ مخصوص خدامى دخى واردر كه برى نطق وبرى عقل نظرى وبرى عقل عمليدر اما نطق بر قوت ادراكدر كه انكله دقايق معانى برى بريندن فرق وتمييز قيلنمشدر وبو نطقك اعتدالى حكمتدر كه انكله صواب وخطادن فرق ودرك اولنمشدر ونطقك افراطى جربزه در كه انكله اطلاعى ممكن اولميان معانينك ادراكى آرزو قيلنمشدر ونطقك تفريطى بلادتدر كه انكله خير شردن فرق اولنمز ايكيسى مساوى بيلنمشدر پس نطقك حال وشانى ادراك معانيدر واما عقل نظرينك كار وصنعتى نظام واموري تصور ايتمكدر مثلا بنا اولنه جق عمارتى ابتدا بو عقل نظرى تصور ايدر كه قاچ بيت وقاچ روزنه سى اولمق لازمدر جمله يى مناسبتيله تصور ايدر كه بونك كارى بودر واما عقل عملينك شغل وپيشه سى بودر كه نطقك ادراكنى وعقل نظرينك تصورنى قوّتدن فعله كتوروب عمل ايتمشدر پس بو يريوزنده اولان جميع بلاد وقراده بولنان بنالر وغنالر وصنعتلر وزينتلر ولسانلر ولغتلر ومأكولات وملبوسات وكتب وعلوم ونقوش ورسوم وبساتين وكروم وعادات خصوص وعموم كه عالمده واردر جمله سى قوت نطقدن وعقل نظريدن بالقوه وجود بولمشدر وعقل عملينك انلره اطاعتندن بالفعل وجوده كلمشدر نته كيم بو عالم خلق او عالم امردن ظهور بولمشدر كذلك اشياء مرقومه عقل نظريدن وقوت نطقدن عقل عملى واسطه سيله وجوده كاوب بو نظامى بولمشدر زيرا كه عقل عملى ايسه عقل نظر بله نطقك خادمى اولمشدر وبو اوچى دخى نفس انسانيه نك خدامى بيلنمشدر وجمله سى اكا منقاد ومطيع بولنمشدر پس بو مخدوم مكرم اولان نفس انسانيه نك بدنده بولنان خدامى تماما يكرمى سكز قوتدر كه بيان اولنمشدر وبو نفس انسانيه ظل عقل اولدر كه اول عقل حضرت واجب الوجودك نورندن وجود بولمشدر ودخى بو عقل كل روح اضافى وعشق الهى نامن المشدر پس موت ارادیله بو نفسندن فنا بولان اول روح ايله زنده اولمشدر وهر نه كيم عالمده واردر كندى وجودنده بولمشدر وكوكل نورندن حجاب انانيت قالقوب نفسنى وربسنى بيلمشدر وروح بدر كامل كبى شمس بى زواله مقابل كلمشدر وكوكلى نور وحضور وسرور ايله طولمشدر بو رسوم جهاندن وبو جسم وجاندن كچوب عالم قلبه كوچوب وطن اصليسنه رجوع قيلمشدر وقاندن كاوب كتديكن بيلوب مرادنى الوب اولمزدن اول اولوب حيات ابدى بولوب دشمندن خلاص اولوب دوستيله قالمشدر مثلا بدن انسان بر جداره مثاليدر كه انك بر سمتى عالم غيب مجردات وسمت آخرى عالم شهادتدر واول جدارك تجديد وعمارتى اكل وشرب ونوم ايله بوما فيو ماعادتدر وانك تحتى درونده بيك قدر شقوق خاليه وزواياى فارغه سى واردر كه تجاويف عظام وعروقه اشارتدر واول ديوارك غيب سمتنده بر آينه وضع اولنمشدر كه اول كوكلدن عبارتدر وانك بللور وجهى غيبه متوجهدر كه اول حال روح انسانيدر وبللورك ظهرى ديوار ايچنده ظلمانيدر كه اكا غضب وشهوت مثال سلمانيدر وظهر مرآت اول سراج وهاجك مكانيدر كه مثال روح حيوانيدر وانك بقاسى فتيله ودهنى التقاسى زمانيدر كه انلر حرارت ورطوبت غريزيۀ جانيدر واول سراجك نورى حواس وقوادر كه شقوق وزواياى ديوار انكله پر ضيادر واول حيات جميع اعضادر واول جدارك شهادت سمتنده بش روزنه سى مفتوحدر كه انلر حواس خمسۀ ظاهره روحدر واول مرآتك وجهنه غبار طولمشدر كه اخلاق ذميمه دن اكا كدورت كلمشدر وكندى غلافنده مستور اولمشدر كه انانيتده محجوب ومتحير قالمشدر پس انكيچون غضب وشهوته مغلوب وانانيتنده محجوب اولان كوكل كندى نفسنى جاهلدر ومولاسندن غافلدر وكندوبى جدار وسراج اكلديغى خيال باطلدر واول انجق بش روزنه دن ظاهر ديواره مائلدر واحوال ظاهره ايسه نوم نائم وظل زائلدر چونكه اول مرآتك غلافى كندوسيله عالم غيب اراسنده حائلدر پس اول عالمدن بالكليه اعراض ايله ذاهلدر وخلق سمتنه منقلب وحواس خمسه روزنه لرندن عالم شهادته كمال التفات ايله متوجه ومائلدر زيرا كه اول كوكل بو فرعى اصل وبو فرقتى وصل وبو مكدرى صافى وبو غدارى وافى وبو غربتى وطن وبو مزبله يى مسكن وبو ادبارى اقبال وبو نقصانى

كمال وبونقدمی نعمت وبو سجنی جنت ظن ایدوب بودار غروراله مغرور اولمشدرونفس حیوانیه نك اسیری
اولوب اخلاق ذمیمه سیله طولمشدروانسان صورتنده حیوان اولوب ایکی عالمده اعمی قالمشدروحجاب انانیتله
ظلمت جهالتده سرکردان اولمشدروذکر حقدن اعراض ایدوب وساوس نفسانیه ایله بلاسن بولمشدرونعمت
جمعیتدن محروم اولوب عذاب تفرقه یه دوشوب قالمشدر پس حضورحقدن دور اولوب افکار ماسوایه
طالمشدر وتضییع اوقات عمرایدوب کندویی اعلادن ادنایه صالمشدر زیرا که حضور مولادن میان اعدایه
کلمشدروالداشیایی ویروب نعمت دنیایی المشدروهمان ایشمز هدایت حقه قالمشدر (نظم) آخردرهمکه همدر
آخر دینارنار * آخر دولت که لتدراخرتیمارمار * ذوق روحانیدن اولکیم میل ذوق جسم ایدر * سلطنةدن ایلمشدر
ارتکاب ذل دار * عزوجاه فانی یی بیل ذل عقل وچاه جان * ای عزیزم چاه ذلتدن حذرقیل زینهار * اما غضب
وشهوت نفسه غالب ونعیم جهاندن کندی عالمنه هارب ومعرفت ومحبت مولایی طالب اولان کوکل انانیت
حجابن خارق وکاشف ونفسنی وربسنی مشاهد وعارف وجمیع احواله مطلع وواقف اولمشدرکه نوربدر سماء
غیب اول مرآته واصلدروکندوسنی عین قربیلمشدرکه شمس واجب الوجوده مقابلدروضیاء عقل کلی کندنده
بولمشدرکه عالمه شاملدروعقل کل ایسه وطن ارواح واصل اشباحدرکه انی بولان عارف واصلدر وهرمرادی
انکله حاصلدر پس اول کوکل که کندی عالمنده بودولته نائلدر اول جدار وسراج وآینه دن یکمش بدر کاملدر

کوکل خلاصهٔ عالمسن افسر افلاك	ولی نه فائده کیم کندلك ایتمدك ادراك
چو آفتاب عیاننسن زمین ته ده نهان	مثال کوهر کانسن مقارن کل وخاك
جمال عشق الهی ایچون بر آینه سن	ولی نه حاصل اول اینه دنکه اولمیه پاك
وجود جمله جهاندن غرض وجودکدر	فانکون فی الکون کائن لولاك
جهان سنکله اولور شاد وخرم وخندان	نیچون یاتوب اوتوررسن همیشه سن غمناك
اوروحی نور بسیط اکاه موج بحر محیط	بوجسمی قرکه بودر ظلمات وخس وخاشاك
حیات بولدی اوکیم بیلدی نفسن ای حق	کیم اولدیغن بیلان اصلانه غم کورر نه هلاك

فصل خامس * حکمت اشکال اعضای ابدانی واختلاف قیافت اعضا حسبیله مختلف اولان اوصاف
جانی واحکام اختلاج اعضای انسانی سکزنوع ایله حکیمانه بیان وعیان ایدر * نوع اول حکمت اشکال
اعضای رأسی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه خلاق جهان بدن انسانی کمال
جمال اوزره الطف اجسام واحسن اشکل قیلمشدروانك تناسب اعضاسی برمرتبه لطافت ونزاکت وملاحت
اولمشدرکه انك اوصافنده نطق وبیان عاجز قالمشدر وانك روح پاکی فهم وفراستله وعلم حکمتله اویله
طولمشدرکه بحر بی پایان اولمشدر وجمال صورت وکمال سیرتله وبهجهٔ ملیحه ولهجهٔ فصیحه ایله جهانه بیغل
کلمشدروخوش رفتار وشیرین کفتار وحسن ادا ولطف صدا ایله عالمك عقلن المشدر وجاذبهٔ آن وطاتلی جان ایله
محبوب جهان ومرغوب اهل عرفان اولمشدروانلدن عشاقه نیجه حالت کلمشدر * بیت * سروقدلرده اولان
شیوهٔ رفتارندر * غنچه فلرده اولان لذت کفتارندر * پس امدی مصور منان بدن انسانده اولان اخلاط اربعه
دخانندن رأس شریفنه شعرلطیف احسان ایدوب بعضین دخاننددن سینه وروی مردانده موی اظهار
ایلمشدر تاکیم شعر ایله نسوان مزین ولحیه ایله رجال معین وحاجبین ایله جمله سی معنون اولسون وشعرك سیاه
اولمسی غلبهٔ دخانندندر وصاری اولمسی غلبهٔ بلغمدندر وبیاض اولمسی حرارت غریزیه نك ضعفندندر
وضعف حرارت غلبهٔ نازله دندروکثرت جماع وشدت غمدندر واما جبهه نك نوری کوکلك سروریدر واما حاجبین
سایبان عینین ویربدر اوزرنده هلالین اولمشدر ومکان عینین میان انف وحاجبین اولدیغی مصادمه دن محفوظ
اولمغه زین اولمشدر واما عینان قدام سمتنده خلق اولندیغی جمعك اقدام ایده جك امورنده اکا دیده بان
اولمق ایچوندر واما جفنان مکارهه نظردن مانع اولوب نوم حالنده غطای مقلتان اولمشدر واما مژکان ابروکبی
چشمی تزیین ایدوب جمع اولدقده مقلتینی غبار ودخاندن تحصین ایتمشدر وارالرندن نظر ایدن یولنه طوغری
کتمشدر واما قرهٔ عین اسود ومقلتین ابیض اولدیغی زین اولمق ایچوندر واما نور باصره نقطهٔ سودادن بولندیغی

الطف اعضا اولدیغندندر واما وسط مقله ده اولدیغی طبقات مذکوره سی اقتضا سندندر واما مقله نك سطحی
محدب اولدیغی نور بصرك اطرافه نظری آسان اولمق ایچوندر واما رأس انسان مدور اولدیغی مصادمه دن امین
وامان بولمق ایچوندرودماغ اعضاسنه واسع مکان اولمق ایچوندروجرمی بومقدار اولدیغی مطبوع ومناسب
اولمق ایچوندر واما وجه انسان مدور اولدیغی حسن ایله شمس وقمره مشابهت ایچوندر واما شفتین احمر واسنان
لؤلؤ تر اولدیغی زینت ولطافت ایچوندر واما انف ایکی منخر اولدیغی بری تنفس وبری مخاط ایچوندر واما
غضروف اولدیغی خفت ومصادمه دن احتیاط ایچوندرواطراف ارنبتین اوسع اولدیغی کثرت استشمام ایچوندر
واما بوهیئتده بولندیغی نزول فضلات وزکام ایچوندر واما اسنانك حاد اولنلری کسر وقطع ایچوندر وعریضلری
طحن ومضغ ایچوندر ومنظوم اولدقلری حین تکلمده اجزاء صدا ایچوندر واما لسان بی عظم اولدیغی لقمه یی
تحریك وحروفی ادا ایچوندر واما صوت کلامی اعلام ایچوندر واما لسان شفه واسنان ایله حبس اولدیغی قلت کلام
ایچوندر واما لسان بر وعینان واذنان ایکی اولدیغی کثرت نظر وسماع ایچوندر واما اذنان ایکی جانبده اولدقلری
هر طرفدن کلان اصواتی استماع ایچوندر واما اطراف ثقبه سی بوهیئتده اولدیغی جلب اصوات ایله تیقظ ایچوندر
واما غضروف اولدیغی خفت ولطافت ومصادمه دن تحفظ ایچوندر واما عنقك طول وعرضی بومقدار اولدیغی
رأس ایله مناسبت وانی تحمله متانت ایچوندر واما عظم واحد اولمیوب فقرات سبعه اولدیغی هر سمته التفات ایله
نزاکت ایچوندر واما رأس انسان جمیع اعضاسندن اعلی اولدیغی علوشان ایله مهابت ایچوندروجوهر عقلی
باشنده اولدیغی اکا تعظیم ایچوندر وجملهٔ حواس عشره سی رأس شریفنده اولدیغی انی تشریف وتکریم
ایچوندروبونجه اعضا وقوانك بریره جمع اولدیغی اظهار قدرت کریم وابراز صنعت حکیم ایچوندر * نوع ثانی
حکمت اشکال اعضاء سائرهٔ جسم انسانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه
بونوع انسانك اعتدال اوزره قائم قیلندیغی ورجلین ایله خرامان بولندیغی انی تعدیل وتفضیل ایچوندر
واما کتفین وساعدین بوشکل وهیئتده قیلندیغی احبابی سینه یه دراغوش ایدوب تقبیل ایچوندر واما یدین
واصابع واظفار بویله مصنع اولدقلری صد هزار منفعت وصنعت ایچوندر وابهامك غلیظ وقصیر اولدیغی اصابع
اربعه یه مقابل کلدکده مقاومت ایچوندر واظفار عظم لین اولدقلری حك جلد اعضاءك وحل اشیا ایچوندر
ومصادمه دن انعطاف ایله مدار ایچوندر واما لوح سینهٔ سمین اوزرنده ورد ورمان امثالی دو پستان مردانده
حسن وجمال وزنانده زینت ولبن اطفال ایچوندر واما ثدی لبن سینه ده بولندیغی قعود حالنده ارضاع طفل
آسان اولمق ایچوندر واما جلد بشره لطیف ودقیق اولدیغی اندن وسخ وعرق سهولتله ترشح ایدوب جسم وجان
راحت بولمق ایچوندروجلدك وجودی اعضاء باطنه یی ستر واعضاء ظاهره یی تزیین ایچوندر واما لحم سمین باطن
بدنی تحصین وظاهرنی تحسین ایچوندر واما ثدی وسره منافذندن هوای محیطك درونی بدنه وصولی روحه فرح
ایرمك ایچوندر واما ابطین وعانه کبی جابجا شعر اولدیغی منافذندن عفونت اختلاطی طشره یه ویرمك ایچوندر
واما عطاس عفونات صاعده یی دماغه نفوذدن منع ایچوندر واما سعال برودت بلغمی یورکدن دفع ایچوندر
واما ضحك درون دلده اولان فرح وبهجتی اظهار ایچوندر واما بکا کوکلده بولنان دردوالمی اشعار ایچوندر
واما ارتعاد اعصاب استرخاسندندرکه طلب انتظام واستحکام ایچوندر واما تثاوب جلب طعام ومنام ایچوندر
واما منام استرخاء عروق دماغدندرکه صعود بخار طعام ایچوندرونوم ایسه راحت قوای هضم وغدا وتکمیل
اعضا ایچوندر واما صلب عظم واحد اولمیوب فقرات مذکوره ایله نظام بولدیغی هر سمته انعطاف وانحنا
ایچوندر واما رجالده آلت عمود مستدیر شکلنده بولندیغی مشی وقعود حالنده بین الفخذین بولندقده تحول
وانقلابی اسهل اولمق ایچوندروجوهری عظم اولمیوب اعصاب وعروق اولدیغی یورکدن شرائین ایله کلان ریح
شهوتله جرمی کبیر اولوب طولمق ایچوندر تاکیم فم رحمه وصول بولوب نطفه یی اکا ویروب فارغ اولدقده ینه اولکی
هیئتنه کلوب غلافنه چکلوب بی غلبه راحت بولمق ایچوندروراس پرغوغاسی لحم طری بولندیغی لحم بضع
داخله مناسب کلوب دخول وتماسنی تماما حس ایدوب کمال وصلت حاصل اولمق ایچوندروبلالی باشی کرتك
اولدیغی کندوسنده وبضع ایچنده بولنان جان طمرلرك حکاکی تسکینله انزال منی لذیذ اولمق ایچوندر واما شهوت
اکل شهوت انزال ایچوندروشهوت انزال حصول اطفال ایچوندر تاکه خلاق ذوالجلال حصول اطفالی بولذات

ایله مقید ومربوط قیلمسه ایدی وبولذاتک نتیجه لری اولاد اولمسه ایدی برکسه اختیار وارادتیله بوفتنه وبلالره قائل ومائل اولمزدی پس نسل آدم منقطع اولوب بریوزنده کمسه قالمزدی واما انسانده بضع ایکی نخذاره سنده بولندیغی جماع جبریدن امنیت کاوب نسبت ثابت اولمق ایچوندر واما رطوبت بضع انده جولان الت آسان اولمق ایچوندر واما حرارت بضع انده جان جانه قاتلمق ایچوندر واما تعاقب اخراج وایلاج کرات ومرات ایله وصلت واتحاد بولمق ایچوندر واما بضعک طولانی اولدیغی تدفق منی رجل سهولتله اولمق ایچوندر واما بضعک اعصاب وعروقی مقعد برابرینه کاوب اندن رجوع قیلوب هر بری کندویه التصاق ایله ینه داخل بضعه منعطف اولوب محل انعطاف خرما شکلنده قالوب ذکر مقلوب اولدیغی الت رجل کبی فم رحمه یقین کاوب طبیعت نطفهٔ زن بردایله فاسد اولمزدن نطفهٔ رجل کبی سلامتله رحمه دخول قیلمق ایچوندر واما فم رحم بین الشفراین بولندیغی اندن تولد ایدن متواضع اولمق ایچوندر واما رجالده بیضتین خارجده بولندیغی کبیر وصلب اولمق ایچوندر واما کبیر اولدقلری صاحبی جری اولوب جسارت بولمق ایچوندر واما صلب اولدقلری جوهر نطفه یه صلابت ویروب احمر ایکن ابیض قیلمق ایچوندر نته کیم لحم ثدی اکا کلان دم احمری لبن ابیض اتمک ایچوندر وبیضتین زنان اصغر والین اولدیغندن کندیلری جبان اولوب نطفه لری اصغر ومایع بولنمشدر واما ایکی بولندقلری مهم اولان تناسل امرنده اهتمام اولنمق ایچوندر اکر برینه آفت اصابت ایدرسه بری سلامت قالوب نسلی باقی بولنمق ایچوندر واما ظرف بیضتین واسع بولندیغی نخذین ارهسنده منعصر اولندقده ظرفی درونده وسعته ایروب سلامت بولمق ایچوندر واما انساده انثیین داخل بضعده بولندیغی بی غلبه وصلت تامه تمکن بولمق ایچوندر واما بیضتین انلرده اصغر والین اولدیغی روی وسینه لری بی موی وبارق وتازه وطری وفایق وبوس وکناره لایق اولمق ایچوندر وبشره لری نرم ونازک اولدیغی رجال انلره میل ومحبت قیلمق ایچوندر واما اویلقلری ملحم اولدیغی قعود حالنده فراش لین اولوب حلقهٔ مقعدی حفظ اتمک ایچوندر واما ضراط یعنی قواره کادیکی معده ده غدادن حاصل اولوب قلبه وبطنه ثقلت ویرن ریح خبیث چقوب کتمک ایچوندر واما غلظت نخذین عضلات رجاینه متانت ویروب تدریج ایله رقت بولوب اعضاء فوقانیه وتحتانیه یی مناسب قیلمق ایچوندر واما رکبتین وکعبین بوشکل اوزره بولندقلری انواع مشی وقعود ممکن اولمق ایچوندر واما قدمین قدام سمتنه طویل اولوب اصابع قدم بوهیئتلرنده خلق اولندیغی چارپا کبی قیامده طورمق ممکن اولوب مشی ورفتار برقرار اوزره اعتدال بولمق ایچوندر واما بیان اولنان حکمت اعضا وجود انسانده موجود اولان فوائد ومنافعک اقل قلیلیدر وجمیع اجسامک اقوم واتم واهم واسلی واحسن واحصن واکمل واجلی انسانک بدن مصنع مدلل مشکل اولدیغنک الانسان بنیان الرب ملعون من هدمه * حدیث شریفی برهان ودلیلدر نته کیم حق تعالی کلام قدیمنده * ولقد کرمنا بنی آدم وحملناهم فی البر والبحر ورزقناهم من الطیبات وفضلناهم علی کثیر ممن خلقنا تفضیلا بیورمشدر پس بونوع بنی آدم جمله عالمک مخدوم مکرمی واکثر مخلوقاتک افضل ومحترمی اولدیغنک جمله یه طیورمشدر * سبحان من خلق الانسان فی احسن تقویم فتبارک الله احسن الخالقین * نظم) معین ایتدی بومعنایی حجت وبرهان * که زبدهٔ دوجهاندر بوحضرت انسان * هزار کره سکا بوسوزی دیدم تحقیق * که کندی قدرینی بیل ای خلاصهٔ دوران * بانسه مشرب عرفان حیات جان بولنور * که عین آب حیات اولدی مشرب عرفان

نوع ثالث * قیافت اشکال اعضای انسانه فهم وفراستله نظرک دل وجانه اولان امن وسلامتی ولطف وکرامتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اوله که اهل حکمت دیمشلردرکه عالمی بوهیئتده خلق وتقدیر ایدن حکیم قدیرانک نظیری اولان عالم انسانی احسن تقویم اوزره اولدیغی صورتده تصویر ایدوب نفخ روح ایله تزیین وتنویر ایتمشدر وجنس حیوانده بونوع انسانی حسن وآن ایله اجمل واعدل قیلوب نطق وبیان ایله افضل واکمل قیلمشدر کرچه بنی آدمک جمله سنی طینت وخلقتده مطرد ومتحد یارتمشدر لکن افراد آدمی صورت وسیرتده بری برینه مخالف ومغایر یاتمشدر بعده لطف وعنایتیله حقایق حکمتن ودقایق صنعتن بوعالم انسانده بیان وعیان ایدوب صورتی سیرته واعضایی اخلاقه علامات ونشان ایتمشدر تاکیم ابتدا انسان کندی قیافتندن کندی اوصافن تماميله بیلوب اهتمامیله تهذیب اخلاق ایلسون بعده اقرانی ویارانی قیافتلرینه فهم وفراستله نظر ایدوب هر برینک ذاتنده مضمر اولان احوال واخلاقنه واقف ومطلع اولدقده انلره یا خلقنه

رغبت ومحبتله معامله ایتسون ویا عقلنجه حسن مدارات ایله یکینوب کتسون ویا جمله سندن عزلت ایدوب امن وسلامته وعزوراحته یتسون ونه کمسه دن انجنوب نه کمسه یی انجتسون کوکل خوشلغیله تنها اوتوروب یاتسون (نظم) جهان باغنده ای عاقل بودر مقبول انس وجن * نه کمسه سندن انجنسون نه سن برکمسه دن انجن (وحدیث شریفده) اطلبوا الخیر عند حسان الوجوه بیورمشدر) یعنی کوکچک آدمدن کوچک یوز وشیرین سوز کورلوب ایشدلدیکن وکوزل خویلر ویخشی ایشلر وجوده کادیکن جمله یه طیورمشدر بیت کیمکه حکمتله ناسه قیلدی نظر * هر ایشی مقتضای ذات سزر * وحق تعالی کمال کرمیله * قل کل یعمل علی شاکلته وعد وبشارتن اشارت بیورمشدر پس جمله یه غفور وحلیم وجواد وکریم ورؤف ورحیم اولدیغی لطفیله طیورمشدر زیرا که هرکس کندی لایقن ایشلدیکن هرکس کورمشدر * اللهم افعل بنا فی الدین والدنیا ما انت له اهل ولا تفعل بنا یا مولانا ما نحن له اهل انک غفور حلیم جواد کریم رؤف رحیم حمید مجید * نوع رابع

قیافت اعضاء رأس وعنقی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اوله ونکه اهل حکمت دیمشلردرکه

کیمکه بویی درطویل   ساده دل اولور جمیل
کیمکه وسط بویلیدر   عاقل خوش خویلیدر
کیمکه صاچی نرم اولور   ابله وبی شرم اولور
کیمکه صاچیدر قره   صبروار آنی اره
صاچی آز اولان لطیف   اولدی عریف وظریف
باشی کوچک عقلی آز   اولسه اکا دیمه راز
یمی ایسه فرق سر   صاحبی چکمز کدر
اقرعسه اولمه یقین   بدخوی اولوربک صقین
یومری اولورسه جبین   صاحبی زشت وغبین
معتدل اولسه جبین   صاحبنی بیل امین
جبینی اوزوندر فهیم   از ایسه اولمش کریم
اذنی کبیر اولسه بول   جاهل وکاهلدر اول
اینجه اولان قاش اوجی   فتنه در ایشی کوجی
قاشی اجق طوغریدر   چاتمه ایسه اوغریدر
قاشی مقوس اولان   دلبر اولور هر زمان
چشمی سیهدر مطیع   چشمی قزلدر شجیع
چشمی کوچکدر خفیف   چشمی بیوکدر ظریف
چشمی قیپق اولدی شین   باقیشی سست اولدی زین
اعوره اولمه یقین   صیق باقان اولمازامین
چشمی کوبجدر کوزل   کربکی صیق بی بدل
یومری اولندر بخیل   یمی اولندر جمیل
وجهی پک اوزن اولان   لاف ایله سویلر یلان
وجه مدور کرک   بدردن انور کرک
بکزی قزلدر ادیب   اسمر اولندر لبیب
کوزلری کوک اشقراق   اولسه اول اندن ایراق
انف اکر اولسه دراز   صاحبیدر فهمی آز
انف اوجی کر اولسه طوب   صاحبی اولور طروب
ثقبهٔ انف اولسه بول   کبروحسد طولمش اول

کیمکه بوییدر قصیر   حیله سی واردر کثیر
کیمکه صاچی سرد اولور   عقلله جرأت بولور
کیمکه صاچی صاریدر   کبر وغضب کاریدر
قومرل ایسه صاچ کوزل   صاحبیدر بی بدل
صاچی چوق اولسه زنک   فهمی آز اولور انک
باشی بیوک اوله تک   عقلی چوق اولور انک
جلد سری پرک اولان   خیر ایدر ایتمز زیان
جبهه سی ضیق اوله نک   ضیق اوله خلقی انک
جبهه سی اولان عریض   بدخوی اولور چون مریض
جبهه سی بی چین اولان   کاهل اولور بیکمان
قاش اره سی چین اولان   غم یوکیدر اول همان
اذنی کوچک اوغریدر   اوسط اولان طوغریدر
قاشده چوق اولان قیلی   مکثر اولور غصه لی
اینجه قاش اولور جمیل   کبره طوبلی دلیل
کوز چقور اولسه قلیل   اولمش اوکبره دلیل
کوزلری کوکدر لبیب   ایلک الا کوزلی ادیب
دیده سی یومری حسود   اوسط اولندر ودود
نقطه لی کوز اوق اولور   دکه سی یک چوق اولور
شاشی یه اینمه نظر   کیم سکا اکری بقار
وجهی بیوکدر علیل   کبره کوچکدر دلیل
وجهی ار یقدر محیل   انلی اولندر ثقیل
کیمکه ترشدر یوزی   تلخ اولور اکثر سوزی
چون متبسم اولور   انی کورن کام آلور
بکزی صاریدر علیل   اسود ومائل محیل
لونی اولان معتدل   هم اغ اولور هم قزل
انف اکر اولسه قصیر   خوف اولور انده کثیر
انف اوجی اغزه یقین   اولان آدمدن صقین
اولسه قلقلی قناد   جمع اوله قهر وعناد

انی کیم اولسه عریض
اغزی کوچکدر کوزل
اغزی کیبدر زنك
صوت دقیق ارکشی
سوزده کیم اولسه سریع
سس چتال اولسه اوجان
بوز کوچ وسوز لذیذ
شفه غلیظ اولسه بیل
معتدل اولان دیشی
اینجه ذقنلی حریف
معتدل اولسه ذقن
لحیه سی صیقدر ثقیل
کوسه که هیچ دیشی یوق
اولسه قفاسی عریض
اینجه که کردان اولور
بویی اولورسه قصیر

شهوت ایله در مریض
لیکن اولور پر وجل
هیئت بضعی انك
شهوت زندر ایشی
فهمیدر انك رفیع
خلقه ایدر بدکمان
اولسه او جاندر عزیز
صاحبی مغضب ثقیل
صدق وصفادر ایشی
عقلیده انك خفیف
عاقل اولور هم حسن
صحبتی ایلر طویل
انك اولور مکری چوق
حمق ایله در اول مریض
صاحبی نادان اولور
حیله سی اولور کثیر
هر بری اوسط اولان

انی او کیم اکریدر
اغزی بیوکدر شنیع
غنه لی سوز اولسه کر
ارکشی سسلی زنان
کیمکه سپید رقبا
خنده سی چوق اولسه ها
بوفقه واجرد وداق
دیشلری ایری اولان
نکهتی خوش اوله نك
کرذقن اینلی اولور
لحیه طویل اولسه کر
ریش سیاه وقلیل
اولسه دکرمی صقال
بویی اولان چوق دراز
بویی غلیظ اولسه اول
بویی اولان معتدل
دلبر اولور بیکمان

همت انك فکر بدر
اکری اولندر شنیع
کیردن اولدر خبر
اکثری سوبلرپلان
همتی وارمی حیا
اوتمه سن اندن حیا
صاحبی اکار سبق
ایشلر اول اکثر عیان
خلقیده خوشدر انك
صاحبی غلظت بولور
صاحبیدر بی هنر
اولدی ذکابه دلیل
صاحبیدر پرکمال
رشدی انك اولور از
روزوشب اولور اکول
خیر ایله در مشتغل

رباعی

جهد ایله برعارف دانایی بول   یابرصنم لطیف ورعنایی بول
جوابکیسنك بری نصیب اولمزسه   اوقاتکی ضایع ایتمه تنهایی بول

نوع خامس) قیافت اعضای باقیه بدنی بیلدبرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه

اوموزی سیوری اولان
قصه اوموزا بلهك
ساعدی اکری قصیر
کر کوچك اولدیسه ال
اصبعی یومشق اولان
طرنغی یومری چزیق
صدری چیقق اوله نك
سینه عریض اولسه اول
ثدی زن اولسه کبیر
ثدی زن اولسه صغیر
معتدل اولسه ممه
لحمی اولان خوش لطیف
ارقه سی یصی کشی
ظهری عریض اوله نك
ارقه ده بتدیسه قیل
بطنی بیولك هم قصیر
اوبلوغی اینلی اولان

دزد اولور ایشلر یمان
دوشکون اوموزا سفهك
اولسه اولور اول شریر
بی بدل اولدر کوزل
زیرك اولور بیکمان
اولسه او بیلمز بازیق
خلقیده بددر انك
کوکلی هیچ اولمز ملول
شهوتی اولور کثیر
شیر اولور انده کثیر
زوجی هم انی امه
اولدی عریف وظریف
اولدی سفاهت ایشی
قوتی چوقدر انك
شهوته اولمش دلیل
بدخوی اولور بك عسیر
تنبل اولور بیکمان

اکری اوموزلی کشی
معتدل اولان اوموز
رسغی اولورسه دراز
اصبعی اولان اوزون
ظفری عریض اولمسا
طرنغی یصی ودوز
صدری اکر اولسه دار
صدرواوموزده که قیل
ثدی کر اولسه طویل
سودلی ممه لی ولود
لحمی ملایم اولان
لحمی اولان بك قتی
ارقه سی کوزلك ادم
کربلی اینجه اولور
بطنی بیوکدر غبی
عانه ده بتمزسه قیل
الیتی اولان صغیر

اکربلك اولور ایشی
صاحبی اکلار رموز
بخشش ایدر بی نیاز
اهل هنر ذوفنون
سوانی صبح ومسا
اولسه اولور دستی اوز
غم براولیل ونهار
جرأته اولمش دلیل
انده لبند رقلیل
زوجنه در اول ودود
تنده اولور لطف جان
اولدی قوی غلظتی
زشت اولور اخلاقی هم
شکلی برنجه اولور
بطنی کوچك چلبی
وحشی اولور طبعی بیل
اولدی رشید وخبیر

الیتی اولان طویل
اولسه کوچك انثیان
بضع اکر اولسه صغیر
فخذی اولان بك طویل
رکبه سی اولان بیوك
کعبی ملحم زنی
اوکچه سی قالین اومرد
کراوزون اولورسه پا
خطوه سی طار اوله نك

حقنه اولمش دلیل
صاحبی اولمش جبان
صاحبه سیدر خطیر
شهوتی اولور قلیل
یوکنوراوخیلی یوك
شیولی عدایت انی
اولدی شجاعتده فرد
صاحبیدر پرحیا
جنبشی خوشدر انك
ادمی اولدر راورفتاری

کرذکر اولسه عظیم
اولسه بیوك خصیتان
اولسه ملحم کبیر
اعرج اولان برقیجی
ساقی غلیظ اوله نك
اوکچه سی یوفقه اولان
اباغی اینلی کشی
اصبعی اولان اوزون
چونکه خرامان اولور
مرده احیا ایدر او کفتاری

مالکیدر بك لئیم
حاملیدر پهلوان
شهوت زندر کثیر
کبر وحسد دراییجی
اولمیه لطفی انك
دلبر اولور بیکمان
جور وجفا درایشی
فهم ایله در پرفنون
عقل اکا حیران اولور

بیت

نوع سادس * علامات جمال نسوانی ودلائل رسوم حسن وانی بیلدبرر ای عزیز معلوم اولسونکه اهل حکمت قیافت اعضاء نساده دیمشلردرکه

حسن زنانه دلیل
درت بری اق اوله زین
درت بری واسع کرك
دردی کبیر اوله نیز
صوت بلی اینجه هم
بویله قیافتلی تن

اوتوزایکی رسم بیل
لون ودیش وظفر وعین
قاش کوز وسینه کوبك
ثدی وسرین بضع ودیز
شکلیده برنجه هم
اولسه کوزلدر اوزن

درت بری لازم سیاه
درت بری لازم قزیل
درت بری ضیق اوله درج
دردی کوچك اولملی
لحمی سمین وطری
بویله که زن خوب اولور

صاج قاش وکربك کوزآه
خدواب ولثه دیل
انف وصماخ ابط وفرج
انف اغزایاغ الی
اولملی قیلدن بری
خلقیده محبوب اولور

نته کیم حمدی شیرین بیان رسوم جمال زنانی حضرت زلیخانك شاننده عیان ایتمشدر

نظم

کرچه حسنی بیانه صغمز ایدی
دیه بن ذره آفتابندن
آب لطفیله چونکه بولدی نما
فرق اولنمزدی مشکدن بویی
ایکی دیجور تار زلفینی
سبق حسن الوردی اندن ماه
نونی التنده عین صاد مثال
ای یوزینك کونش زوالیدر
الف انف وصفر نقطهٔ خال
کللری انده کونه کونه ایدی
نه دینلسون لبی زلالندن
ابلری قوت جان تبسمده
کاسه لطفیله لعل خندانی
کوردی نور نورحق کبی چاندن
شکر سیب ایکن زنخدانی
دوشر ایدی اوچاه آسیبه
غبغبی کیم معلق آب ایدی
برسی کافرو بری کافور

نته کیم عشقی جانه صغمز ایدی
قامتی سرو باغ رحمت ایدی
خلعت اولمش ایدی لطافت اکا
اینجه قیل یاردی شانه سعی ایله جست
لیل ایچنده نهار ما یدی
قاشی اول صفحهٔ سرورا وزره
ایکیسندن کوروندی نص جمال
لاله خندنده خال عنبروش
جمع اولوب برایکن اون اولدی جمال
دهنی صغمدی انك سخنه
صولانرکن دهن خیالندن
کاسه نوراقیدر ثریادن
عقدهٔ دل اچاردی دندانی
زنخن قیلدی حق شکردن سیب
چاه آسیب اولوردی زندانی
زنخ سیبنك حلاوتی جان
صانکه ترشیشه ده کلاب ایدی
کون کبی طوغدی جون اوسیمین بر

لیك بر حرف ایشت کتابندن
برك وباری صفا ولذت ایدی
دام عقل ایدی فرقنك موبی
فرق نازك قودی میانه درست
النی لوح نور ایدوب الله
نون درصان یازلدی نورا وزره
کوزلری اهل مکرلك الیسیدر
کویا کلستانده طفل حبش
عارضی جنته نمونه ایدی
بر سخن صغمز ایکن اول دهنه
دهن درفشان تکلمده
سوزی لذتلی قندوحلوادن
دردندانی لعل خنداندن
حسنی عید ینه وبردی زینت وزیب
نیجه دل جان ویردی اول سیبه
غبغبی سیمنك زکاتی جهان
بویی اولمشدی زلف ایله مستور
بیلدی نقصانی قول اولدی قمر

برکومش لوح ایدی اوسینه همان
برکل اوستنده ایکی غنچه کبی
حسنی اعجاز نه انك برهان
پرمغی دل کلید نه مفتاح
لیکن اندن یازلسه بر پرمق
اولدی دیوانه رفع اولندی قلم
اوله خوب ایدی بیلی کیم آنی
برکبوتر صانوردی ساقندن
بوغیکن زیب وزیوره حاجت

اول کومش لوحه نقشبند جهان
ایکی ساعد ایکی سبیکهٔ سیم
ید بیضاسی کافی ایدی همان
حسنی اول دلبرك کیم ایده عیان
قلمه شوقدر کاور انجق
قوللرینی کهر قوبردی همان
قیلجه قالوردی کورەنك جانی
عالم حسن اکا مسخر ایدی
ایلدی میل زیور وزینت

ایکی نقش ایلمش ترنجه کبی
اوماراندن زکاتی در یتیم
کفی عشاقه راحة الارواح
که بنانده عاجز ایدی بیان
کیم انك پرمغن کورن آدم
اینجه بیلن کرقوبردی همان
سیرایدن اول همایی طاقندن
مهرایله ماه کنیز وچاکر ایدی

اما زمانه زنانی حنانه اولمیوب منانه اولدقلریچون کمال وجماله مالك اوله نك ایله زلال وصالندن ایسه خیال جمالی بیك قات الذ واولادر

بیت تخیل ایلسم انی کوکل حضوری بولور تذکرنده وصالی قدرتلذذ اولور
بیت بکا بیکانه دردلبر خیالی جانه محرمدر انیسم مونسم یارم اودر کیم دلده همدمدر

نظم
کرچه دلبردر خوش آیین درزنان
زینهار ای مرد عاقل زینهار
هیچ اولورمی لایق اهل کمال
نفس الینه ویرمه بوجان یاقه سن
نطفه تنده مایهٔ جانبخشدر
ایتمه انی راه حقده لنك ولوك
چون خیال دلبره جان میل ایدر
پروبال جان اولور حب خیال
پرو بال روحی کسرایلر جماع
آرزوی مرد زندر اتحاد
قبلهٔ صورت پرست اولدیسه زن
نقش صورتدن یویوب آیینه کی
تادر ونك نور حقدن اوله پر

ناقصات العقل والدین در اینان
کامل ایسه ك ناقص ایله اولمه یار
مسخرهٔ هر ناقص اولمق ماه وسال
شهوت اودیله نیچون جان یاقه سن
شهسوار روحه چابك رخشدر
ایده مزسن چونکه بی مرکب سلوك
اول پرایله سمت اعلایه کیدر
نطفه دن پید اولور اول پروبال
خلق ایسه ظن ایلر انی انتفاع
عاشقه زندن تخیادر مراد
قبلهٔ اصحاب دلدر ذوالمنن
ایله مرأت معانی سینه کی
درج روحك معرفتدن طوله در

نوع سابع * قیافات اعضانك تعدیل دلائل اضدادینی واختلاف نفوس ایله مختلف اولان احکامنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه قیافت اعضاده ذکر اولنان دلائل اضداد شخص واحدده جمع اولسه لر جملهسنی اعتدال معمور وآباد ایلر مثلا کوسهنك بویی طویل اولسه اول کوسهدر دیوا کا طعن اولنمز زیرا که اعتدال بولنمشدر انی کیم طا کار واکر بوزیده نورانی اولدیسه انی اهل دیده نورا کار پس برکسهده قنقی جانبك دلائلی اکثر بولندیسه اول کسه اول جانبده بیلنمشدر واکر برکسه یه نور حق بصر اولسه انك فراستی دلائل مذکوره دن مستغنی بولنمشدر زیرا که خبرده حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن * اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله نقل اولنمشدر چونکه علامات مذکوره نك جملهسی نفس حیوانیه نك اخلاق واوصافی دلائلیدر پس اکر نفس انسانیه اماره ایسه اول نفس حیوانیه اسیری اولدیغندن انك حکمنك داخلیدرکه ظلم وظلمتدن وجهل وکدورتدن اوصافی صافی دکلدر کاهی شیطان صفتلی وکاه سباع صفتلی وکاه بهایم صفتلی بولنمشدر حال بوکیم صورتا انسان کورنمشدر واکر نفس انسانیه لوامه ایسه کاهی مغلوب نفس حیوانیه اولوب کاه اکا غالب اولدیغندن بونفس کاهی حیوان صفتلی وکاه انسان

صفتلی بیلنمشدر واکر نفس انسانیه ملهمه ایسه دائما نفس حیوانیه نك اوزرینه غالب اولوب مطمئنه اولدیسه جنکی صلحه ونزاعی رضایه منقلب اولوب شرلرا کا خیر محض اولور وبو خیروشر انك قیدی اولمیوب نفسی روح مطلق اولور وجمله واریتی ترك ایلدیکندن اغیاری اکا یار اولور وکندنده نشان وعلامت قالمزوانك وصفی بیانه کلمز کل ای حق اونوت خلق بونلکدن بجوب کندیکی خالق ایله ونظرکاه خدا اولان قلبکی ماسوادن پاك ایله اندن انك انیس القلوب اولدیغن ادراك ایله ومحبتیله عاداتی خرق ایدوب چاك ایله (بیت) کیمکه استرسه انس دلدارن ویرمسون ماسوایه دلدارن * قطعه *

زمانه خلقنی فهم ایله اولمهسن مغرور کوکلده دوستی بولوب هرنظردن اول مستور
نه لطفی واربرالای قلبی خسته بسته لرك قوی اهل غفلت وجهلیسن ایله دلده حضور
چونا سه ناسدر آفت بوناسی اول ناسی که رب ناس ایله بولسون دل انس اولوب مسرور

نوع ثامن بدن انسانده عروق ایچنده جریان ایدن دمك جریانی حبسندن ظاهر بشره ده کورینن اختلاج اعضانی احکامیله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه بیت

اختلاج فرق سر	جاهدن ویرر خبر	اختلاج پیش سر	اولدی دولته اثر
اختلاج جنب سر	صاغ وصولی خیرایدر	اختلاج جبهه تر	صاغ عیش وصول خبر
اختلاج حاجب اول	دوستلق اولدی صاغ وصول	اوسطی اید رسه کر	صاغی ذوق وصول کدر
اختلاج ایسه ذنب	صاغی حزن وصول طرب	اختلاج ظهر عین	صاغده لوم وصولده زین
اختلاج بیت نور	صاغی رنج وصول سرور	اختلاج دنبال	صاغده مهر وصولده مال
اختلاج زیر چشم	صاغده مهر وصولده خشم	اختلاج رخده دال	صاغده خیر وصولده مال
اختلاج انفه راه	صاغده قهر وصولده جاه	اختلاج فوق لب	صاغده رزق وصول طرب
اختلاج کنج لب	صاغده ضر وصول طرب	اختلاج زیر لب	صاغ وصولده بخشی هب
اختلاج ابدن ذقن	صاغده عیش وصول حسن	اختلاج کوش ایدر	صاغده صولده خوش خبر
اختلاج حلق هم	صاغده مال وصولده غم	اختلاج دوش ایدر	صاغده حزن صول کدر
اختلاج بازوال	صاغده رزق وصولده مال	اختلاج زند ایدر	صاغده صولده خوش خبر
اختلاج ساعدین	صاغده لغو وصولده شیز	اختلاج رسغ ید	صاغده مال وصولده کد
اختلاج ظهر کف	صاغده حزن وصول شرف	اختلاج کفدن ال	صاغ وصولده رزق ومال
اختلاج ابهام	صاغده جل وصولده کام	دتررایسه سبابه	صاغده صولده اسبابه
اختلاج وسطی هب	صاغده حزن وصول طرب	اختلاج بنصر هم	صاغده جاه وصولده غم
اختلاج خنصر ال	صولده خیر وصاغده مال	اختلاج صدر اولور	صاغی حزن وصول سرور
اختلاج ثدی هب	صاغده جاه وصول طرب	اختلاج بطنه تام	صاغده وصل وصولده کام
اختلاج ناف اولور	صاغده حزن وصول سرور	اختلاج پهلوال	صاغی رنج وصولی مال
اختلاج تهیگاه	صولی رزق وصاغی جاه	اختلاج اویلغ اول	صاغی مهر وصول اوغل
اختلاج عانه بر	صاغ جماع وصول سفر	اختلاج خصیه هم	صاغده طفل وصولده غم
اختلاج مقعد ال	صولده راه وصاغده مال	اختلاج فخذ ایدر	صاغی عیش وصول سفر
اختلاج رکبه اولور	صاغده حزن وصول سرور	تحت رکبه قیلسه کر	صاغده راه وصول کدر
اختلاج ساقه راه	صاغده مال وصولده جا	اختلاج وجه ساق	صاغده راه وصول ارزاق
اختلاج بطن ساق	صاغده مال وصول فراق	اختلاج کعب ایدر	صاغده وصل وصول سفر
اختلاج پشت پا	صاغده حزن وصول صفا	اختلاج کعب ال	صاغده مشی وصولده مال
اختلاج اید رسه کف	صاغده مشی وصول شرف	اختلاج ابهام	صاغده مال وصولده کام

اصبع ثانی ایدر	صاغده صولده خوش خبر	اصبع وسطادن ال	صاغده وصولده جدال
اصبع بنصر بولور	صاغده جدل صول سرور	اصبع خنصرده فال	صاغ وصولی رزق ومال
مختلج اولسه اگر	بر برلك ایله نظر	بونده قیل احکامی یاد	شبهه سزایت اعتماد
کیم طمراو بشارتدن	حقده رائی دیره دن	اکله اشاراتنی	بکله بشاراتنی

بیت) هرنه جانکیم طویارا شارتدن) خرم اولسون دلی بشارتدن) اما تشریح وتسریح بدن وجانك وفوائد ومنافع وقوا واعضانك تفصیل وتذییلی کثیر وطویل اولوب مطلوب جز بلمزا اولان معرفت خدای جلیله بونجه تمثیل وتسهیله بو اجمال جیل دخی معین ودلیل اولمغله بیان احوال بدن عالم انسانده بی طویل تقلیل کلام ایله تحصیل مرام وتعدیل نظام وتکمیل مقام اولنمشدر زیراکه احسن تقویم اوزره خلق اولنان وایکی جهانی جامع بولنان حضرت انسانك بدن شریفنك هر برعضو لطیفنده اولان دقایق صنایع خلاق باری تعالی حضرتلرینه نظر خبرت وعبرتله سیر وتماشا قیلنوب تفکر وتذکرله تأمل وتخیل اولندقده فهم وادراکنده عقول وفحول عاجز وقاصر اولوب وصف وبیانده مبهوت ومتحیر بولنمشدر سبحان من هو الخالق البارئ المصور البدیع الحکیم الذی خلق الانسان فی احسن تقویم نعم المولی ونعم المعین فتبارك الله احسن الخالقین

باب خامس

ادمی عالمه تطبیق وانفسی افاقه توفیق ایدوب امثال اجزاء ومعانیء دوجهانی بو وجود انسانده بولوب بدننده اولان اعضا وقوانك جمیع اشیایه انفرادا اوزره وجوه ایله مشابهتنی وصحت بدنك حفظ وحراستی مواظبتنی وموت طبیعیله روحك بدندن مفارقتنی فصول اربعه ایله تفصیل ایدر (فصل اول) بدن انسانك ازمنه وامکنه یه مشابهت ومماثلتنی سکز نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) عالم آدم ایچون خلق اولندیغنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل عرفان دیمشلردرکه حق تعالی ایکی جهانی وانلرده اولنی بالجمله انسان ایچون ایجاد وموجود ایلمشدر تاکیم عالمده اولان صنعتلره نظر قیلوب اشیاده بولنان حکمتلری بیلسون وجمله نك امثالنی کندی وجودنده بولدقده معرفت نفسه ایروب اندن معرفة الله میسر اولسون زیراکه حق تعالی نظم کریمنده وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون * بیورمشدر وحدیث قدسیده * اعرف نفسك یا انسان لتعرفنی امر شریفیله معرفت نفس وسیلهء معرفت رب اولدیغن طیبورمشدر چونکه حق تعالی انسانی کندی معرفتیچون خلق ایدوب کندی معرفتنی موقوف معرفت نفس انسان ایتمشدر پس البته انسانه کندی نفسن بیلمك استعدادینی ویرمشدر تاکیم نفسی معرفتندن خالقی معرفتنه وصول بولسون نته کیم خبرده من عرف نفسه فقد عرف ربه وارد اولمشدر اگرچه مفتاح معرفت الله معرفت نفس بیلنمشدر ومفتاح معرفت نفس معرفت عالم قیلنمشدر لکن حق تعالینك افاق عالمده اولان بدایع صنعتی آثارنی بالجمله گوروب اسرارینه ایرمك وانفس ادمده بولنان کمال قدرتی اطوارنی بالکلیه بیلوب انوارنی گورمك واندن مطلب اعلا اولان معرفت حضرت مولایه ایرمك شغل کثیر وامر عسیر وسر مغلق بولنمشدر زیراکه انسانه ممکن ومیسر دکلدرکه رؤس جباله صعود وقعر بحاره نزول ودرون ارضه دخول ایدوب عالم سفلینك هر برینی گوره بیله وجمیع احوال واسرارینه مطلع اوله وفوق سمایه عروج ایدهمزکه افلاك ونجومك حقایق ودقایقنه تماميله ایروب عالم علوینك احوال واسرارینه گرکی کبی واقف اوله وعالم ملکوت سمواته دخول ایدهمزکه عالم ارواحك احوال واسرارینی کماهی عارف اولوب عقول ونفوس افلاکی مشاهده قیله واندن خلاق عالمك بونجه کائناتی ابتداع واختراعندن واجزاء عالمی ذره بذره آنا فآنا تقلیب وتربیه سندن افعالنی سیر وتماشا ایله اسماء وصفاتنه مطلع اولوب اندن معرفت ذاتنه یول بوله پس رؤف رحیم اولان رب العالمین حضرتلری کمال رأفتندن وغایت عنایتندن باطن وظاهر عالمده علویات وسفلیات اشیادن هرنه کیم خلق ایتمشدر بو وجود انسانك دخی ظاهر وباطنن همان اول طور وطرز ایله احسن تقویم اوزره نمونهء عالم خلق وتصویر ایلمشدر وهرنه اوصاف ایله کیم ذات پاکی متصف اولمشدر بو روح انسانی دخی اول اوصاف ایله موصوف قیلمشدر ونته کیم عالمی جمیع اجزاسیله کندویه مطیع ومسخر ایلمشدر کذلك جسم انسانی جمیع اعضاسیله روح پاکنه مطیع ومنقاد ایلمشدر

تاکیم

تاکیم بو انسان کندی وجودینه نظر قیلوب ترکیب اعضاسندن وترتیب قواسندن عالم سفلیده وعالم علویده سهولات اوزره امثال وعلاماتن بولوب کندوینی نمونهء عالم بیلسون وکندی روحنك جسمنده اولان انواع تصرف وتدبیراتندن حق تعالینك عالمده اولان انواع تصرف وتأثیراتن بولسون واندن افعال وصفاتنه واقف اولوب ذات پاکنه محبت وعبادت قیلسون ومعرفتی سعادتنه ایروب اهل عرفان اولسون نظم

اعلم ایها الانسان	انك مجموع الاکوان	انت الحاوی للوجود	ماتری عندك موجود
والغائب عنك مشهود	بالبصیرة والعرفان	تعرفه حاضر فی الآن	جسمك ظلمانی سفلی
روحك نورانی علوی	سرك ربانی مقوی	خازن حائز للافنان	مقفی مطرد للحرمان
افرح وآنس بذاتك	وافرأ وافهم صفاتك	ثم أنجمع اشتاتك	قلبك بیت للرحمان
عال واسع بالتبیان	اعرف قدرك یا عارف	تجنی تذق لطائف	تنبع منك المعارف
تلبس تاجا فی الاکوان	تذکر حیا فی الازمان	اثبت واسکن یا حائر	انت قطب الدوائر
منك تشرق بصائر	منها تعلم یا انسان	انك حضرة الاحسان	

نوع ثانی عالم انسانی عالم کبیره تطبیق وبعض اعضاسن ارضه توفیق ایتمك طریقن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل عرفان دیمشلردرکه بدن انسان عالم اصغر وروحی عالم اکبردر زیراکه هرنه کیم عالمده خلق اولنمشدر جمله نك مثالی وجود انسانده بولنمشدر پس جسم وجان آدم نسخهء جمله عالمدرکه ایکی عالم تماميله برآدمده موجود ومعین بیلنمشدر مثلا جمیع جمادات محسوسه یه مثال اعضای انساندر وجمله حیواناته مثال اخلاق انساندر وفصول اربعه یه مثال اسنان انساندر وعادات وصنایعه مثال حواس وقوای انساندر وعالم برزخه مثال افکار وخواطر انساندر وعالم ملکوته مثال دل وجان انساندر وبو تمثیلات وتشبیهاتك تفصیلی بی پایاندر بوکتابه دکل که یوز بویله کتابه صغمز انجق عارفلك قلبنه صغار بز بو مقامده همان گوشندن ذره ودریادن قطره بیان ایدهرز تاکیم بو انسان عالم اکبر اولدیغی عیان اولوب معرفت نفسه برهان اوله وانکله معرفت یزدان اهلنه آسان اوله اما نسخهء عالم اولان انسانك بدن شریفی زمین وآسمان مشابه سنده درکه بو جهاندر وماه وسال مشابه سنده درکه زماندر وبلد مشابه سنده درکه مکاندر اما بدن انسانك ارضه بر مشابهتی بودرکه ارضده جبال اولدیغی کبی بدنده هم عظام اولور وارضده اشجار ونبات اولدیغی کبی بدنده هم شعر رأس واعضا اولور وبر مشابهتی بودرکه ارضده اقالیم وارایسه بدنده اعضا واردر وارضده زلزله وارایسه بدنده ارتعاد وعطسه واردر وارضك اودیه سنده انهار جاریه وارایسه عروق بدنده دماء جاریه واردر وارضده ینابیع میاه مختلفة الطعم ومیاه عذب وارایسه بدنده هم ینبوع اذن مر وینبوع دیده شور وینبوع انف ناخوش وینبوع فم حلودرکه بویله ینابیع واردر اما وسخ اذن مر اولدیغنده حکمت بودرکه انسان اویقوده ایکن اذننه حشرات ارض دخول مراد ایلدکده مرارت اذن انك حسنه واصل اولوب رجوع ایلسون اول ناعمك اذننه دخولله آنی هلاك ایتمسون واما آب دیده اول جهتدن شوردرکه مقله سی شحمیدر وشحم ایسه بی نمك فساده کیدندر پس اب چشمهء دیده شور اولمشدر تاکیم مقله سی تازه قالوب همیشه چشمك روشن اولسون واما مخاط انف انکیچون ناخوشدرکه انده اولان مشام روایح طیبه دن معطر اولوب لذت السون زیراکه اشیا اضدادیله بیلنور بولنمشدر واما ریق فم انکیچون خوشدرکه لسانده اولان قوت ذائقه دائما لذتده بولنسون وبدن انسانده بولنان حکمت الهیه بلا نهایه بیلنمشدر وبو مقامده انجق ایکی عالم بری برینه تطبیق وتوفیقه اهتمام اولنمشدر نته کیم عالم خارجده بولنان اشیا عالم انسانده بولنان اشیایه نمونه بولنمشدر (رباعی) ای نسخهء نامهء الهی که توئی * وی آینهء جمال شاهی که توئی * بیرون زتو نیست هرچه در عالم هست * از خود بطلب هرانچه خواهی که توئی * نوع ثالث * عالم انسانك عالم افلاکه مشابهتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل عرفان دیمشلردرکه بدن انسانك سمواته بر مشابهتی بودرکه سماء ذات البروجك اون ایکی برجی اولدیغی کبی بدنك هم ظاهردن باطنه اون ایکی طریقی واردرکه اذنین وعینین ومنخرین وفم وثدیین وسره وسبیلین وبر مشابهتی دخی بودرکه افلاکده سبعهء سیاره اولدیغی کبی درون بدنده هم یدی اعضاء نفس واردرکه ریه وقره ومعده عطارده

وبو كرك زهره يه وبورك شمسه ومرارهمي مريخه وكبدي مشترى يه وطحال زحله مشابه بولنمشدر وسماده ثوابت كثيره اولديغى كبى بدنده هم اعصاب كثيره واردر وفلكده يكرمى سكز منازل مشهوره اولديغى كبى بدنده هم يكرمى سكز حواس وقواى مذكوره واردر وفلكده اوچيوز التمش درجات اولديغى كبى بدنده هم بيان اولنان اوچيوز التمش قان طمرلرى واردر وافلاك كليه وجزؤيه نك وكواكب ثوابت وسياره نك منوال مذكور اوزره انواع حركات طبيعيه وقسريه لرى اولديغى كبى بدنك هم طورمز بوراوزره اصناف حركات اختياريه واضطراريه سى واردر وفلك عناصر اربعه يى محيط اولديغى كبى بدن دخى اخلاط اربعه يى محيط اولمشدركه صفرا نار كبى يابس وحاردر ودم هوا كبى حار ورطبدر وبلغم آب كبى رطب وباردر وسودا تراب كبى بارد ويابسدر وبو عناصردن مواليد ثلثه متولد اولديغى كبى بدنده هم اخلاط اربعه دن اعضا تولد ايتمشدر امانهاره مثال انسانك سروريدر وليله مثال انك حزنيدر وصحوه مثال انبساطيدر وغيمه مثال انقباضيدر ورعده مثال انك صوتيدر وبرقه مثال انك ضحكيدر ومطره مثال انك بكاسيدر ورياحه مثال انك انفاسيدر وكون وفساده مثال الفاظ كلاميدر وقوس قزحه مثال ابروى كمانيدر وهلاله مثال قولغيدر وبدره مثال وجه مدوريدر وظلمة ليله مثال انك شعر راسيدر ونور صبح صادقه مثال انك جبهه سيدر وعالم ظاهره بو عالم انسانك بو بيان اولنان مشابهتلرندن غيرى مشابهتى چوقدر لكن عارفه اشارت كفايت ايتمكله تطويله حاجت يوقدر (نظم)

آسمانهاست در ولايت جان * كارفرماى آسمان جهان * در ره روح پست وبالاهاست * كوههاى بلند ودرياهاست *

نوع رابع * بدن انسانك زمان ومكانه اعنى ماه وسال وشهرستانه وانده روحك سلطانه تشبيه وتمثيلاتن بيلدبرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل عرفان ديمشلردركه بدن انسانك ماه وساله برمشابهتى بودركه برسنه ده فصول اربعه اولديغى كبى بدنده هم اخلاط اربعه واردركه بلغم فصل ربيع كبى رطب وباردر وصفرا فصل صيف كبى حار ويابسدر ودم فصل خريف كبى حار ورطبدر وسودا فصل شتا كبى يابس وباردر وبر مشابهتى دخى بودركه فصل ربيعه موافق سن صباوتدر وفصل صيفه مماثل سن شبابدر وفصل خريفه مطابق سن كهولتدر وفصل شتايه مشابه سن شيخوختدر وبر مشابهتى دخى بودركه برسنه ده اون ايكى شهر اولديغى كبى بدنده هم اون ايكى منافذ مرقومه واردر وبرهفته ده يدى كون اولديغى كبى بدنده هم يدى عضو مزبور واردر وبرسنه ده اوچيوز التمش التى كون اولديغى كبى بدنده هم اول عدده عروق دم واردر وامابدنك شهرستانه مشابهتى بودركه برشهره برپادشاه اولور بعده وزيرى بعده شحنه سى وبعده جزينه دارى اولور وپادشاهك بارگاهى ومملكتى واسى ورعاياسى وخزينه دارى وپاسبانلرى والچيلرى وشاطرلرى وجاسوس وحكيمى اولور وشهر ايچنده اهل صنايع اولور مثلا معمار وبنا ونجار وطحان وخباز وطبيب وقصاب وزرگر وكناس اولديغى كبى بدن انسانده هم بوجمله نك امثالى واردركه روح انسانى پادشاه عالمدر وعقل نظرى وزير اعظمدر وقوت غضبيه شحنه شهريار در وقوت شهوانيه اكا جزينه داردر وبو پادشاهك تختگاهى يوركده سويدادر ومملكتى بوجسم هويدادر رواسى نفس حيوانيه در ورعاياسى اعضاء بدنيه در وخزينه دارى قوت ماسكه در وپاسبانلرى دوديده در والچيلرى اذنين در وشاطرلرى يدين در وجاسوسى قوت شامه در وحكيمى قوت ذائقه در وبدنده هم اهل صنايع واردركه معمار عقل عمليدر وبنا طبيعتدر ونجار قوت جاذبه در وطحان اسناندر وخباز قوت هاضمه در وطبيب قوت مميزه در وقصاب قوت مصوره در وزرگر قوت منميه دركه بدن شهرينه نشو ونما ويروب غنى ايدر وكناس قوت دافعه دركه بدن شهرندن قاذورات وفضلاتى دفع واخراج ايدر وشهرستانك سائر اهل صنايعى امثالى بدنك قواى سائره سيدركه پس بو بياندن عيان اولان بودركه روح انسان سلطان شهرستان وجود وارض بدنده خليفة حى ودود حضرتلرى اولمشدر (نظم) سيد عالمدر آدم

غيربدن سودايى كس * زاهدك وهمى ايراقدن گرچه سوق ايلر فرس * دلده دلدارك مثالى محمل ايچره ياردر * بو معيتدن خبير اولمز فغان ايلر جرس *

نوع خامس * انسانك قلبنده بولنان اخلاق ذميمه نك صور حيواناته مشابهتى وواقعات ورؤيالرك تعبيراتن حروف هجا ايله بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل عرفان ديمشلردركه عالمده خلق اولنان انواع حيواناتن اشكال وصورتلرينك اشباه وامثالى نفس انسانده هم واردركه اخلاق ذميمه جهه سيدر مثلا صورت كبر قبلانه مشابهدر وصورت تسلط اسده مماثلدر وصورت

حسد ذئبه مشابه كادرنته كيم حضرت يعقوب عليه السلام كندى اولادينك حضرت يوسف عليه السلامه اولان حسدلردن افتراق وقعه سندن مقدمجه واقعه سنده يدى ذئب صورتنده يوسف عليه السلامك اوزرينه حمله ايله هجوم ايدر كورمشدى انكيچون اولادى اكا (ارسله معنا) ديدكده انلره (اخاف ان يأكله الذئب) ديمسيله تعلل بيورمشدى پس كوكلده صورت غضب كلبدر وصورت حيله ثعلبدر وصورت غفلت ارنبدر وصورت شهوت فرجيه خردرود بربه خوكدر وصورت شهوت بطنيه غنمدر وصورت شهوت كثرت اكل بقردر وصورت طمع نمله در وصورت بخل فاره در وصورت كين جمل ابيضدر وصورت وجد جمل احمردر وصورت عداوت حيه در وصورت ايذا عقربدر وصورت وسوسه زنبور اصفردر وصور اخلاق سائره اشكال حيوانات سائره يه مشابهدر حتى اخلاق ذميمه دن برينه غالب اولان كوكل واقعه ده كنديني اول صورتده اولان حيوانه دخى غالب كورر مثلا غالب شهوت فرجيه اولان كمسه واقعه سنده بيله راكب حمار اولور واكر مغلوب ايسه كنديني زير خرده بولور واخلاق سائره دخى بوكا قياس ايله معلوم اولور چونكه انسان برزخ جامع ومظهر كادر پس جميع صور حيوانات واشكال كائنات انك ظاهر وباطننده صورت بولوب تشكل قيلمشدر واقتضا سنجه ظهوره كلمشدر وتهذيب اخلاق ايدن كوكل آيينه مثال صافى اولوب جمله يى كندنده بولمشدر صافى اولمين كوكل حالت نومده رؤيا ايله امور ماضيه وآتيه دن خبر المشدر يا مثال ايله ويا تعبير ايله بيلمشدر وغامض اولان رؤيا بو منظومه ايله واضح اولمشدر (نظم)

چون بخار غدا دماغه كلور
ظاهر جسمى قوردرونه كيدر
چون دماغك حواسى قلبه اينر
اصلدن قلب الور بشارتلر
قلب اكر واسطه يله اولسه خبير
يا اشارت ويا بشارت اكا
الف اولو لغه اشارت اولور
تا ايسه اول حصول حاجتدر
حا ايسه عزت وسعادتدر
ذال ايسه مال وملك دولتدر
سين امين اولمغه علامتدر
ضاد مال بولمغه اشارتدر
عين ايسه دلده بوله تشويشى
قاف ايسه بوله دولت ومالى
ميم اولورسه مرادنى اله جق
ها ايسه حزن ايله اولور كريان

اول حواس برونه حائل اولور
پس حواس برون معطل اولور
قلب اودم اندرون روحه دونر
بى وسائط بولورسه نافعه در
كورديكى دوشدر اولنور تعبير
عربى اسمى اولى النور
رفعت قدرينه بشارت اولور
ثا ايسه دشمن اوزره نصرتدر
خا ايسه هر مراده وصلتدر
رادخى دولته دلالت ايدر
شين ايسه فعلنه ندامتدر
طا ايسه دشمنى هلاك اوله جق
غين ايسه ظلم نفس اولور ايشى
كاف ايسه غائبى كلور خرم
نون ايسه خاطرى ملول اوله جق
يا ايسه طاعته موفق اولور

روح حيوانى اول زمان نه ايدر
حالت نومى جسم انكله بولور
قلبه الهام اولور اشارتلر
عينى واقع اولوركه واقعه در
پس كلور قلبه كورديكى رؤيا
نه ايسه اول حروف ايله بيلنور
با ايسه جسم وجانه راحتدر
جيم ايسه فرصت غنيمتدر
دال ايسه زحمت ومشقتدر
زا متين اعتقاده قلبى يدر
صاد كام آلمغه بشارتدر
ظا ايسه قلبى حزن ايله طوله جق
فا ايسه رتبه سى اولور عالى
لام ايسه اول امين اولور خوش دم
واو ايسه ايشلرى اولور آسان
هب بو تعبيرلر محقق اولور

* نوع سادس * آفاق وانفس برى برينه تطبيق اولنديغن وشكل عالم انسان هيئت عالم كبيرك عكسى قيلنديغن ودو عالم دل عالمده تماما بولنديغن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل عرفان ديمشلردركه هر جهتدن آفاقه هر وجهله انفس موافق ومطابق بولنمشدر زيراكه جمله عالمك بعض اجزاسى ظاهر وبعضى باطن قيلنمشدر اما ظاهرى افلاك تسعه وعناصر اربعه ومواليد ثلثه در واما باطنى عقول عشره ونفوس تسعه مرقومه در وانسانك دخى ظاهرى وباطنى واردركه ظاهرى جميع اعضاى بدندر وباطنى حواس عشره مزبوره دركه جميع اشيايى ادراك ايدندر پس وجود انسان كتاب جهاندن برمجموعه قيلنمشدركه جمله عالمده هرنه بولنمش سه برآدمده هم بولنمشدر وبو صورت انسان بركوچك عالمدركه بيوك عالمده بولنان افلاك وعناصرك امثالى انده هم بولنمشدر نته كيم مرآت ايله بيان اولنمشدر لكن بو كوچك عالم بيوك عالمك هيئتى

عكسنجه بيلنمشدر زيرا كه عالم كبيرك قشر ظاهرى محيط محددى بوانان فلك اطلسدركه لسان اهل شرع ايله عرش اعظمدر وآنك باطننده فلك بروجدركه اول كرسيدن عبارتدر وآنك درونده فلك زحلدر وآنك داخلنده فلك مشتريدر وآنك ايچنده فلك مريخدر وآنك تحتنده فلك شمسدر وآنك زيرنده فلك زهره در وآنك آلتنده فلك عطارددر وآندن ايچرى فلك قمردر وآنك باطننده كرهٔ ناردر وآنك داخلنده كرهٔ هوادر وآنك درونده كرهٔ مادر وآنك ايچنده عالمك لب باطنى اولان كرهٔ خاكدركه عالم كبيرك هيئت وشكلى بويله در اما عالم انسانك هيئت وشكلى انك عكسيدر زيرا كه بونك قشر محيطى خاكدركه بوجلد بدندر وآنك باطننده آبدركه دمدر وآنك داخلنده هوادركه بخار جانيدر وآنك درونده ناردركه بوركده روح حيوانيدر وآنك ايچنده سموات سبعه دركه قلبك اطوار سبعه سيدر ودرون دلده روح انسانيدركه آنك ظاهرى كرسى وباطنى عرش رحماندر زيرا كه قلب اهل عرفان بيت حضرت رحماندر نته كيم حق تعالى (ماوسعنى ارضى ولاسمائى ووسعنى قلب عبدى المؤمن الهين اللين الورع بيورمشدر وبوروح انسان عالم اكبر اولديغن طيور مشدر پس بو حضرت انسان معناده عالم اكبردر كرچه صورتده عالم اصغردر وروح ايله باباى عالمدر كرچه بدن ايله مولود آدمدر وحضور ايله جمله دن مقدمدر كرچه ظهور ايله جمله دن مؤخردر مثلا عالم كبير اجزاسيله بر شجردر كه عالم انسان اندن وجوده كلمش ثمردر پس عالمك علت غائيه سى بو نوع بشردر نته كيم اصل شجره نوات ثمره در كذلك اصل جهان بو روح انساندر ونته كيم نتيجهٔ شجره ظاهر ثمره در كذلك نتيجهٔ عالم بدن آدمدر ونته كيم هر ثمره نك نواتنده كندى شجره سى اجمالا موجوددر كذلك بو روح انسانده جميع كائنات اجمال اوزره موجود ومشهوددر نته كيم وجود ثمره نهايت كمال اغصاندر كذلك وجود انسان نهايت امتزاج اركاندر ونته كيم اجزاء ثمره جميع اجزاء شجره دن عبور ايدوب رأسنده ظهور ايتمشدر كذلك اجزاء الهى وجود انسان جميع اجزاء جهانك اعاليسندن ورا سافلندن عبور ايدوب هر جزئندن بر منفعت وبر مضرت وبر خاصيت آلوب جمله يى جامع ظهور ايتمشدر وفيض قبولنه مستعد اولوب بو مرتبه ايله مخلوقات سائره بيننده تفرد قيلوب بو نجه تكريم وتفضيل واحسن تقويم ايله بورفعته ايتمشدر (بيت) چار عنصردن مركب نفس واحدر جهان * سن كرك آدم خيال ايله كرك عالم خيال (بيت) ايكى كورمك شاشيلقدر غيرى بيلمك عين جهل) عالمى هم آدمى بر كندى نفسن بولدى اهل) چونكه اصل ومبدأ جهان بو روح انسان بولنمشدر پس معاد ومرجع جهان نه بو روح روان قيلنمشدر زيرا كه بو روح انسانى فيض عشق الهى بيلنمشدر حال بوكيم عشق الهى عقل كل وروح اضافيدر وعقل كل ايسه جمله اجزاء جهانى محيط ووافيدر وهر آنده جميع امورى مدبر وكافيدر امدى نفسى بويله مشاهده ايدن عارف مولاسنى بيلمشدر وجهانه جان اولوب حيات ابديه بولمشدر وعالم كبيرى كوكلنده كوروب عالم اكبر اولمشدر نته كيم بر عارف بالله بو معنايى ادا قيلمشدر * نظم * دواؤك فيك وما تشعر * وداؤك منك وما تبصر * وتزعم انك جرم صغير * وفيك انطوى العالم الاكبر * نوع سابع * انسانك باطن وظاهرى جهانك باطن وظاهرينه مطابق اولديغن حكيمانه بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه انسانه ابتدا كندى نفسنى بيلمك لازمدركه باطن وظاهرى نه حقيقت وخلقتده نه خاصيته ملازمدر تا كيم بو صنعتدن صانعن بيلوب انك اسما وافعالى تجلى وتسليلرين باطن وظاهر عالمده بوله ونفسندن ربسنه كوكل بولندن رجوع ايله روان اوله وا كا حقايق اشيا ودقايق معنا عيان اوله وحضور انس ايله ابد آباد اله زيرا كه انسان صورتده بر كوچك عالمدركه اندن خارج بولنان بيوك عالمدر چونكه بيوك عالمده هرنه وار ايسه انك مثالى بو كوچك عالمده هم بولنمشدر پس نته كيم عالم كبيرك بحار اربعه سى بيلنمشدر كذلك عالم انسانك دخى بحار اربعه سى بولنوب اكا تطبيق اولنمشدر اما عالم كبيرك بحار اربعه سى حب كنج پنهان وجوهر اول وعالم ملكوت وعالم ملكدر واما عالم انسانك بحار اربعه سى صلب پدرده منى ورحم مادرده نطفه وروح باطن وبدن ظاهردر چونكه حق تعالى محبت ازليه سيله * كنت كنزا مخفيا فاحببت ان اعرف بيورمشدر * اعنى محبت مايهٔ خلقت عالم اولديغن طيور مشدر واول محبت الهيه عالم كبيرك اولكى بحرى اولمشدر واول دريا حركت قيلمشدر انك فيضندن جوهر اول وجوده كلمشدر واول عالم كبيرك ايكنجى بحرى اولمشدر واول جوهرك باطنى وظاهرى واردركه باطنندن افلاك وعناصرك حياتى حاصل اولمشدر واول عالم ملكوتدركه عالم كبيرك اوچنجى بحرى اولمشدر واول جوهرك ظاهرندن افلاك

وعناصر اولان اجسام بسيطه وجوده كلمشدر واول عالم ملكدركه عالم كبيرك دردنجى بحرى اولمشدر وانك بحار اربعه سى بونلكه نهايت بولمشدر اما افلاك سبعهٔ سياره يه اباء علويه وعناصر وطبايع اربعه يه امهات سفليه دينلمشدر وبو اباء وامهات ابدا حركت قيلمقده در وبونلردن مواليد ثلثه وجوده كلمكده در نته كيم حق تعالى * ن والقلم وما يسطرون * بيورمشدر راء نى نون محبت كنز مخفى وقلم جوهر اول * وما يسطرون * مفردات عالم ملك ومجردات عالم ملكوت اولديغن طيور مشدر ومفردات ايله مجردات انا فانا كتابنده در واول كتابتدن بو اجسام مركبه وجوده كلمكده دركه بونلر كلمات كتاب امثالى حكمتله نظام بولمشدر وبو كلمات الهيه بى نهايه اولديغن حق تعالى بزه لطفيله طيور مشدر نته كيم قرآنده * ما نفدت كلمات ربى * بيورمشدر * نظم *

ابا نيجه بر دورايده بو چار عناصر ... كيم اكانه اول اوله معلوم ونه اخر
كاه ايليه لر عالم تفريده ده سيران ... كاهى اوله لر عالم تركيبده سائر
تفريده ده چار اوله وناچار اوله دورى ... تركيبه كلنجه سه مواليد اوله ظاهر
بو جمله مظاهرده اوله معتبر انسان ... انسانك اوله جمله طفيليسى مظاهر

اما عالم انسانك مايهٔ خلقتى صلب پدرده اولان منيدركه اول انك اولكى بحرى بولنمشدر وانك جوهر اولى رحم مادرده بولنان نطفه دركه اول انك ايكنجى بحرى بلنمشدر ونطفه نك باطن وظاهرى واردركه عالم ملكوت وملكه تطبيق اولنمشدر اما باطن نطفه دن جنينك حواس وقواسى حاصل اولمشدركه انك اوچنجى بحرى قيلنمشدر واما ظاهرندن مولودك اجزا واعضاسى وجوده كلمشدركه انك دردنجى بحرى اعتبار اولنمشدر وعالم انسانك دخى بحار اربعه سى بونلكه نهايت بولمشدر زيرا كه منى صلب پدرده پنهان ايكن محض محبت ايدى اندن بر حركتله ظهوره كلوب رحم مادرده جوهر اول اولمشدركه ظاهر وباطنى جسم وجان مولود اولوب عالم انسان وجوده كلمشدر وعالم كبير بو عالم انسانه خادم وطفيل اولمشدر نظم

ندر حكايت ليلى كه طولدى عرصهٔ خاك ... نه ايدى حالت مجنون مست دامن چاك
شراب عشق ايدى نوش ايتدى حسن ليلى دن ... زهى شراب مصفى زهى پياله پاك
جمال وعشق خدادن بولوربو موجودات ... الهى انت الهى ولا اله سواك
جهان مظاهر صنع صفات مولادر ... بو سير ذوقن ايدر جان عارف چالاك
وليك مظهر انسانكه خاص مظهر اودر ... قياس ازلنمزا كا غير مظهر ايت حاشاك
فلك ملكده بو نوع انسان مثالى بر جوهر ... هزار بار ارادم انى بولمشم دراك
كمال علت غائيه نوع انساندر ... دليل حق ايدرسن طلب اوقى لولاك

نوع ثامن عالم انسانك عالم اخرته وجوه ايله مشابهت ومشاكلتن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل عرفان ديمشلردركه رموز انبياء عليهم السلام برمناسبتى يعنى عالم انسانك عالم بقايه بر مشابهتى بودركه مبدأ دخول عالم بقا اولان موته مثال عالم انسانده هضم اولدر غداد روفناى بدنه مثال هضم ثانيدر وايكنجى نشوه يه مثال هضم ثالثدركه دم خالص وجود بولور وحشر اجساده مثال هضم رابعدركه منى حاصل اولور ومحشره مثال صلب پدردركه منى انده جمع اولور وحساب وكتاب وميزانه مثال جوهر نطفه ده حاصل اولان تأثيرات اوضاع فلكدر وصراطه مثال طريق مثانهٔ پدردر وجحيمه مثال درون بضعدر وكوثره مثال نطفهٔ مادردر وجنته مثال رحمدركه انده انواع نعمت اولان حواس قوا ايله حيات جان بولور ولقاى مولايه مثال اندن متولد اولمقدركه حسن وجمال انسانى كوروب ديداريله حيران اولور وبر مشابهتى هم بودركه موته مثال نومدر وشيطانه مثال واهمه در وبرزخه مثال رؤيادر وملكونه مثال واقعه در ولحده مثال درون سينه در ومنكر ونكيره مثال تدبير واختياردر وظلمات قبره مثال حقدن غفلتدر وعذاب قبره مثال نفسى جهالتدر ونور قبره مثال حضوردلدر ونعمت قبره مثال معرفت نفسدر واسرافيله مثال عشق الهيدر وصوره مثال حلق انساندر ومحشره مثال حس مشتركدر ودفتر اعماله مثال قوت حافظه در وميزانه مثال عقل

نظر ایدر و صراطه مثال قوت متفکره در وجهنمه مثال صحین طبیعتدر و زبانیلره مثال اخلاق ذمیمه در و عذاب الیمه مثال شرك و هوادر و شغل ماسوادر و اعتراض و شکوادر زیرا که هب ایدوب ایلین بر مولادر و حوض کوثره مثال شراب محبتدر و جنت اعلایه مثال قلب عارفدر و حور و غلمانه مثال اخلاق حمیده در و انهار اربعه یه مثال آب علم و شیر حلم و عسل رضا و خمر عشقدر و نعیم خلده مثال کثرتده وحدت بولمقدر که خلوت در انجمن در (بیت) نعیم خلد حلالست بر کسی صائب * که دست و اب به نعیم جهان نیالاید * ولقای مولایه مثال فقر حقیقی یی بولوب فانی اولمقدر و سدره یه مثال رأس و وجه انساندر و شجرهٔ طوبایه مثال شعر رأس نسواندر و طوبای زبانه مثال دخی اعضاء بدن موزوندر زیرا که یدین و رجلین و اصابعی اغصان طوبی کبی سر نکوندر و لوح محفوظه مثال قوت حافظه در و قلم اعلایه مثال قوت خیالدر و کرسیء وسیعه مثال جمیع دماغدر و انده اولان ویرده و کوکده بولنان ملائکه یه مثال حواس و قوای بدندر و عرش عظیمه مثال سر انسان کاملدر و اول حقه و اصلدر (بیت) تخت دل معمور شد بالا زهوا * بروی الرحمن علی العرش استوی و حق تعالینك مثالی اولمزکه روح انسانی مثالی اوله نته کیم قرآنده (لیس کمثله شیء) بیورمشدر ولله المثل الاعلی بی طیورمشدر نظم

ای کوکل سنده در اول قاف قناعت سنده — سنده در عقل و ادب نطق بلاغت سنده
سنده در عشق ایله جان حسن ملاحت سنده — سنده در بخت علا نجم سعادت سنده
سنده در علم لدن رمز بشارت سنده — سنده در سر خدا بار امانت سنده
سنده در کنج نهان عین کرامت سنده — سنده در کان کرم ذات هدایت سنده
سنده در خمر ازل سکر و فراغت سنده — وار ایکن طانی اوزون بو نجه فراست سنده
سنده در نور خدا لطف و عنایت سنده — حاصلی سنده در اول غایت غایت سنده
سنده در دورلی هنر دورلی مهارت سنده — سنده در ضبط ایله ربط امر و اطاعت سنده
سنده در خلق جهان جمله عمارت سنده — سنده در بحر ایله بر جمله ولایت سنده
بو جهان وارلغی خوش بولدی نهایت سنده — وارلغك عشقه دکش ایله فراغت سنده
سنده در دوزخ سوزان دخی جنت سنده — سنده در ایکی جهان ملکی تمامت سنده
غافل اولمه کوزلك اچ عالم کبری سنسن — سدره و لوح و قلم عرش معلی سنسن

فصل ثانی انسان کندی وجودندن خالقنك وجودنی و کندی صفاتندن صانعنك صفاتنی و کندی بدنی عالمده بولنان تصرفلرندن رب العالمین حضرتلرینك بیوك عالمده اولان تصرفاتنی و کندی نفسی تنزیهندن حق تعالینك تنزیه ذاتنی فهم و ادراك تمثیل و تشبیهاتنی و انسان کاملك علاماتنی التی نوع ایله بیان و عیان ایدر * نوع اول * انسان کندی وجودندن خالقنك وجودنی ادراك طریقنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسون که اهل عرفان دیمشلردر که انسان کندی وجودنه دقت نظر ایله خالقنك وجودنی بیلوب عارف بالله اولور زیرا که برکسه تفکر قیلسه که بو وجودندن خبر واریوغ ایکن حالا کندی وجودینی کوروب بیلسه و کندی خلقتنه دقت ایله ناظر اولسه اول تیقن ایدر که بوندن مقدم ایکی قطره ما مهنی ایدی نه لحمی وار ایدی ونه شحمی نه عظمی وار ایدی ونه عرقی نه قانی وار ایدی ونه جانی نه عقلی وار ایدی ونه ادعانی انجق صنع الهی بر له صکره دن عجایب ظاهره و غرایب باطنه وجوده کلوب نیجه اعضاء هنرمند و اخلاق دلپسند ایله مزین و بهره مند اولمشدر چونکه انسان بو مذکوراتی ادراك ایدر محقق بیلور که بر خالقی واردر که جمیع ذرات جهانه متصرف و جمله دن مؤثر و فاعلدر و جمیع اشیانك ظاهر و باطنن بیلمکده محیط و شاملدر و هر جسمك هر عضونده و هر جزئنده و هر دمده قدرتی و حکمتی و رحمتی ساری و جاری و کاملدر و انسان هر نه قدر کندی بدنی خلقتنك نکته لرینه و اعضاسی منافعنك تفصیلنه دقت ایله نظر ایدرسه خالقنك معرفتی و صانعنه محبتی اول قدر ازدیاد بولور و بیلور که وجود انسانده موجود و معهود و معدود اولان اعضا و حواس و قوتلر و علوم و فنون و صنعتلر بالجمله حضرت صانع حکیمك و رؤف رحیمك بو نوع انسانه محض لطفندن و عین عنایتندندر و عموم رأفتندن

وکمال رحمتندندر نته کیم کلام قدیمنده * ان الله بالناس لرؤف رحیم * بیورمشدر * وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم ان الله ارأف بعبده واشفق علیه من الوالدة البرة بولدها الرضیع بیوروب حق تعالینك رب العالمین وارحم الراحمین اولدیغن طیورمشدر پس وجه معهود اوزره معرفت وجود معرفت حی ودود حضرتلرینه مفتاح و مرآت اولمغه قابلدر * اللهم ارزقنا معرفة وجودنا من عین جودك بشهود قربك یا ودود

وجود جود الهی حیاتبخش کریم — نفس عطیهٔ رحمت کلام فضل قدیم
بدن بنای خدا روح نفخهٔ تکریم — قوی ودیعهٔ قدرت حواس صنع حکیم
بو کارخانه ده بیلمسم نیم بنم نم وار
بو کارخانه ده بر بشقه کار و بارم یوق — نه وارسه جمله آنکدر براوزکه وارم یوق
جهانه کلمه ده کتمکده اختیارم یوق — بنم نیم دیه جك الده بر مدارم یوق
بو کارخانه ده بیلمسم نیم بنم نم وار
عدمدن ایتدی بنی قدرتی بر آورده — غدامی ایلدی آماده رحم مادرده
نوال ظاهر و باطنله ایتدی پرورده — بنمله چکدی ظهور جمالنه پرده
بو کارخانه ده بیلمسم نیم بنم نم وار

نوع ثانی) صفات روح انسانك صفات حضرت رحمانه من وجه مشابهتندن وحدت ذات پاکنی ادراك طریقنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسون که اهل عرفان دیمشلردر که اعضاء بدن انسان اجزای عالم اجسامه من وجه مشابه اولدیغی کبی صفات روح انسان دخی صفات ثبوتیهٔ رحمانه و اسماء حسناسنه جزؤ مشابه بولنمشدر نته کیم حضرت رب العالمین حی و علیم و سمیع و بصیر و متکلم و قادر و مرید و متصرفدر کذلك روح انسان حیات و علم و سمع و بصر و کلام و قدرت و ارادت و تصرف صفاتیله متصفدر لکن روح انسان صفاتنده محتاج الات اعضادر وصفات مولا ایسه الات اشیایه محتاج اولمقدن مبرادر نته کیم حق تعالی رحمن و رحیمدر که اسماء حسناسیله متصف رشید و صبوردر کذلك روح انسان اسماء حسنا ایله متصف اوله بیلور لکن الات اعضایه محتاج اولور نته کیم مراد الله اولمدقجه فلکلر حرکت قیلمز و کواکب تأثیر ایدوب عناصر ممتزج اولمز و موالید مرکبه وجود بولمز و بو نجه حکمتلر ظهوره کلمز کذلك روح انسانك مرادی اولمدقجه لسان سویلمز و قولاق دکلمز و کوز نظر ایتمز و ال طوتمز و ایاق کتمز و اعضا کالنه یتمز پس روح انسانك بدنده متصرف اولمسی حق تعالینك عالمده متصرف اولمسی مثالیدر نته کیم بقای عالم حق تعالی ایله قائمدر کذلك بدن انسان روح ایله قائمدر نته کیم اجزاء عالمه نظر ایله افلاك و عناصر و موالیدك اشکال و احوال و الوانندن کثرت بی نهایه کورینور حال بو که وحدانیت ذات پاکه اعتبار ایله جمله سی بر حکیمك تحت قدرت و حکم تصرفنده مظاهر افعال و صفات اسمادر کذلك اجزای جسمه نظر اولنسه عظام و اعصاب و عروق و انلرك اشکال و احوال و افعالندن وافر کثرت کورینور حال بو که جمله سی بر روح پاکك تحت حکمنده اعضا و حواس و قوادر پس بو صورتده معنی هویدا در اکر هدایت حق ایریشوب بو معنایه واقف اولورسن کثرت صفات ایچنده وحدت ذاتی بولورسن و حضرت ابراهیم علیه السلام کبی ملکوت سموات و ارضی دل دیده بصیرتله کورورسن زیرا که معرفت نفس و معرفت رب انجق عالم دلده حاصلدر و معرفت نفسه ایرن معرفت حقه واصلدر نته کیم من عرف نفسه فقد عرف ربه رمزی بو معنایه شاملدر زیرا که روح انسان بر مرآت مجلادر که انکله کوکل محل تجلادر اکر سن کدورت بدندن یکوب صفای قلبی بولورسن نور عشق ایله طولوب عالم وحدته کلورسن و آشنای حق اولوب انکله قالورسن (نظم)

وحدت عشق طلب قیل ماومندن ایت فرار — بر عدد در که مراتبدن اولورده صد هزار
بحر عشق ایچره قرار واحد ریك رنك لیك — بولدی بوتلر ظروفندن بو کثرت اعتبار
ظرف ناخوشدن اولور تلخ آب شیرین روان — کرخوش اولمقدر مراد اول آشنای جویبار
قشردندر دانهٔ انکور و نارك کثرتی — عصر اولنسه جمله بر در شیرهٔ انکور و نار

اولمق استرسن کوکلده سرور وکوزده نور　　جسم خاکی قوی همان قیل عشق پاکی اختیار
آشنای عشق اولورسن دولت سرمد سنك　　نقد اولورسن هر مرادك سنده قالمز انتظار
عشقله فانی اولورسن عارف آکاه سن　　فارغ وآزاد اولورسن قالمز اصلا اعتذار
یارغارلغنده در هر نه دیلرسن سنسن اول　　اج للك طوت دامنك قیل کندیکی بوس وکنار
سن سکا کلسن سنی بیل کیمسك ای حق نه سن　　صایه جسمك کیم کو کلدر　غار یار ویار غار

(نوع ثالث) انسان کندی بدنی مملکتنده بولنان تصرفاتندن حق تعالینك ملك عالمده اولان تصرفاتنی ادراك ایتمك طریقنی بیلدیریر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل عرفان دیمشلردرکه حق تعالینك ملك عالمده اولان سلطنت وحکومتنی وجمیع اشیایه بولنان تأثیراتنی وذرات عالمی تربیه ایله تصرفاتنی انسان کندی بدننده اولان سلطنت وحکم وتصرف وحرکات وافعالی قیاسیله بیلمك ممکندرکه حق تعالینك امرینه ذرات جهان نه جهتدن امتثال ایدرلر زیراکه روحك بدننده نه کیفیتله متصرف اولدیغنی بلمیجه که کندکده در خدای عالمك جمیع جهانده نه کیفیتله متصرف اولدیغنی ادراك ایتمك نیجه ممکن اولور (اعرف نفسك بالانسان لتعرفنی) بیوردیغی بو مضمون ایچوندر مثلا سن بر کاغد اوزرینه (بسم الله) یازمق مراد ایلدکده ابتدا روحك قلبکده انی یازمغه میل وارادتی حاصل اولور بعده روح حیوانی واسطه سیله اول میل وارادت دماغه واصل اولوب انده بولنان قوت حافظه ده صورت بسم الله ظاهر اولور بعده برعصب ابیض ایله اول صورت حافظه دن رؤس اصابعه نازل اولور بعده اصابع ارادت قلب ایله واعانت حواس ایله وواسطهٔ قلم وحبر ایله کاغد اوزرنده بسم الله یازر کذلك حق تعالینك ارادهٔ علیه سی برنسنه ظهورینه تعلق ایلسه ابتدا اول ارادتك اثری عرشده حاصل اولور بعده عقل اول واسطه سیله اول ارادت کرسی یه واصل اولوب انده اولان لوح محفوظده ظاهر اولور بعده عقل عاشر اولان روح القدس انی افلاکدن عناصره انزال ایدر بعده حرکت افلاك وشعاع کواکب واسطه سیله امهات طبایع اولان حرارت ورطوبت وبرودت ویبوستدن اول مراد اولنان نسنه وجوده کلورکه موالید ثلاثه دندر کائنات جو سمادندر ویاانلره طاری اولان اشکال واحوال وافعال متوالیه دندر ونته کیم کاغد محل کتابت اولوب اشکال حروفی حفظ ایتمشدر کذلك امهات طبایع قابل اشکال غیبیه اولوب ظهور ایدن اشکالی حفظ ایدر اولمشدر وحق تعالی ابدا عرشه منسوب اولان معانی یی طریق مذکور ایله عالم اسفله انزال ایدوب انواع ترکیب ایله اجسام ایلدیکندن کائنات جو ایله موالید ثلاثه بونجه اشکالله صورتپذیر اولمشدر پس مثالمزده روح انسانك مرادی داعیه سنك کوکلده حصولی حق تعالینك ارادهٔ علیه سی اثرینك عرشده ظهوری مقامنده در وبدن انسانده روح حیوانی جهانده عقل اول مثابه سنده در وقوت حافظه لوح محفوظك برنده در وعصب ابیض عقل عاشر حکمنده در واصابع بدعناصر سفلیه شکلنده در وحواس وقوی افلاك ونجوم امثالیدر والات کتابت امهات طبایع اشباهیدر وخطوط مکتوبه کائنات جو وموالید ثلاثه نظائریدرکه بومثالده بسم الله در چونکه انسانك قلبی جمیع بدننده متصرف اولوب اعضاسی بالجمله قلبنه مغلوب ومطیع اولمشدر انکیچون عوام انسانی کندی قلبنده ساکن بیلمشدر کذلك عرش عظیم ارادت ملك قدیم ایله جمله عالمده متصرف اولوب جمیع اجزای عالم عرش اعظمه مغلوب ومطیع اولدیغندن نیجه لر مالك الملکی حاشا عرشده ساکن اولمش زعمنه ذاهب اولمشدر پس (ان الله خلق آدم علی صورته لیعرفه) رمزی بوندن مفهوم اولور زیراکه سلطانی ینه سلطان بیلور وقدر سلطانی غیر سلطان نه بیلور اکر حق تعالی سنی بو بدن مملکتنده پادشاه ایتمسه ایدی وامور سلطنتی سکا تفویض ایتمسه ایدی وسکا نمونهٔ عالم اولمق ایچون بو نسخه یی بخش ایتمسه ایدی سن اول سلطان جهانی نیجه عارف اوله بیلوردك پس اول قدیم لایزاله یوز بیك حمد وثنا اولسون واول کریم بی زواله یوز بیك شکر وسپاس اولسونکه بو بدن مملکتنی سکا مسخر ایدوب سنی کندی عالمکده سلطان ایتمشدر وقلبکی عرش ودماغکی کرسی وخزانهٔ حافظه کی لوح محفوظ ایلمشدر ومجمع اعصاب وعروق ومعدن حواس وقوی بولنان دماغکی افلاك ونجوم ایلمشدر واعضا وجوارحکی عناصر وکیفیات ایدوب جمله یی سکا مطیع

ومنقاد ایلمشدر وجمیع مخلوقاتندن سنی احسن واکمل واکرم وافضل ایدوب جمله کائنات اوزرینه غالب وعالی ایلمشدر ومسجود ملك ومخدوم فلك ایدوب انجق کندویه ساجد وعابد ایلمشدر وسکا بو تقریب ایله کندی معرفتنی آسان ایدوب انس محبتنی انعام واحسان ایلمشدر پس همان سن کندی قلبکدن ومملکتکدن وسلطنتکدن غفلت ایتمیه سن تاکیم کندی خالقکدن وصانعکدن وربکدن غافل اولوب ایراغه کتمیه سن اکر بو شهوده واصل اولورسن جمیع اشیایی کوکلك وفائق کوروب جمله اموری بری برینه مناسب وموافق ولایق بولورسن ونار معارضه دن بعید اولوب نعیم تسلیم ورضاده مقیم وسعید اولورسن زیراکه جمیع موجودات اول صانع حکیمك ایجاد وصنعتیدر ونقش ید قدرتیدر پس بونقوش جهانه بد سویلنوب تعییب ایدن کمسه نقاشی بکنمیوب غیبتنی ایتمش اولور وانك عقل قاصری هرنسنه ده برنفع ظاهری وهرشرده برخیر حاضری وهرایشده نیجه حکمت قادری ادراك ایتدیکندن چون وچرا زهرن نیجه ایچوب کندوبی اعتراض اتشنه اتمش اولور یوخسه هر نسنه یرنده مناسب وضع اولنوب وهر ایش موافق وصاحبینه لایق بولنمشدر زیراکه هر ظلمده برعدل وهرشرده برخیر بیلنمشدر نتکیم (الخیر فیما وقع ولیس فی الامکان ابدع مما کان) دینلمشدر وخبرده (ما من شر جزئی الا ویتضمن خیرا کلیا) کلمشدر وقرانده (ان الله بالناس لرؤف رحیم) بیورلمشدر (بیت) هرچیز که هست آنچنان می باید * ان چیز که ان چنان نمی باید نیست * بیت هر اشی حقدن بیلور خلقی اونوتمش حقشناس) اول کورر کیم خیره شر وعدله ظلم اولمش لباس (نظم) حق حقدن غافل اولمه حاضر اول * هر ایشنده حکمتنه ناظر اول * جزؤ شر ضمننده خیر کلی بول * پس قضاسنه رضاده ماهر اول (نوع رابع) انسان کندی نفسنی تنزیهندن حق تعالی یی تنزیهنك ادراکی طریقنی بیلدیریر (ای عزیز معلوم اولسونکه اهل عرفان دیمشلردرکه انسان کندی نفسنك تنزیهی مثالندن حق تعالینك تنزیهن ادراك ایتمك ممکندر نتکیم روح انسانی کوکلدن یورکه ویورکدن جمیع اعضایه متصرفدر حال بوکیم اوبر امر ربانیدرکه انك حقیقتی خیال ووهمه کلمکدن منزهدر ومقدار کمیتدن مقدسدر وقبول قسمتدن مبرادر واشکال والواندن معرادر حق تعالی هم خاطره کلان اوهامدن منزهدر وخیالده اولان اشکالدن مقدسدر وزمان ومکاندن مبرادر لکن تصرفاتی زماندن عاری وتجلیاتی مکاندن خالی دکلدر ونته کیم وجود انسانده بولنان وداد ومحبت وراحت ومحنت وطعم ولذت وغم وسرور وذوق وحضور وصفا وکدر وسمع وبصر وشم وصدا وسائر حواس وقوی کبی صفات روحك وجودی مقرردر لکن حقیقت وکیفیتلری متصور دکلدر حق تعالینك دخی جمیع صفات واسماء وافعالی عالمده ظهور ایدوب جمیع اشیا مظاهر افعال وصفات واسما اولمشدر لکن کیفیت افعال وماهیت صفات وحقیقت اسمای خدا متصور ومفهوم بشر دکلدر ونته کیم ادراك بصر سماع صدادن حظ بولمز وادراك شم ذوق اطعمه دن لذت آلمز کذلك حواس ظاهره نك مدرکات عقلیه ده نصیبلری اولمز وعقل دخی کوکل احوالنی بیلمز زیراکه امر الهی اولان روح انسانك تنزلی کوکلدرکه انك حقیقی بیلمکدن بریدر وصفه کلمز پس نته کیم روح انسان جمله بدننده متصرفدر وکیفیتی مفهوم بشر دکلدر حضرت رب العالمین دخی جمله عالمده جمیع اشیایه متصرفدر وهیئت وماهیتی متصور دکلدر ونته کیم روحك توجه وتعلقی جمیع اعضایه ساری وحکمی جمله بدننده جاری وبدن کافه سیله انك خدمتکاریدر لکن بدن قابل قسمتدر وروح ایسه قسمتدن بری وعاریدر وحق تعالینك نوری دخی جمیع اشیایه ملازمدر وجمله ذرات جهان انك قدرتیله قائمدر وهرنسنه انك ذکر وتسبیحیله هائمدر وهپ مخلوقاتی اکا عابد وخادمدر وبالجمله هر انده اندن یکا مائل وعازمدر وانك لطف وکرمی جمله یه دائمدر لکن ینه برمکانه مضاف وبرنسنه یه قیاس وبرجهته نسبت اولنمز تنزیهی لازمدر وباب تنزیه مولا فتح اولمز تاسر نفس انسانیه کشف اولمدقجه حال بوکیم اول سرك کشفنه اذن شرعی یوقدر انکیچون روح انسانی بدندن تجرید وتنزیه ایدندن درون بدنده بدندن عدا ایدن چوقدر لکن حکمای موحدین ادلهٔ عقلیه ایله روح انسانی غیر بدن بولنوب تنزیهنه ذاهب اولمشلردر یا من نصب رایات آیات قدرته * علی کواهل هیاکل الممکنات * واودع اسرار آثار حکمته * فی قوابل شواکل الکائنات * یانور النور ویاخفیا من فرط الظهور (انت نور کل شیء) وبك ظهور کل شیء) افض علینا انوار معرفتك وخلصنا عن ظلمات الهوی بشروق سناء محبتك ونجنا عن الانهماك فی مهاوی عالم الزور وارفعنا بحبل

شعاع القدس الى معارج النور (نظم)

حق دیدی نور سموات وزمین … ذاتی وصف ایتدی رب العالمین
اهل حق جانده بولمشدر عیان … نور حق عالمه بیچون قرین
حق فی یسمع وبی یبصر دیدی … بولدیغیچون نورینی بو ماه وطین
اهل حال ایتمزدی وجدندن سماع … اولمسه راز معیت مستبین
نور پاکی بولمیدی اب وخاك … اولمز ایدی صورت معنی مبین
نور لا شرقی ولا غربی بولان … اهل دل مشکات نور اولمش یقین
وارلغك محو ایلیوب بولسك فنا … ظاهر اولور سر خیر الوارثین
وحدتی کثرتده بولمش اهل حق … آمنین وسالمین وغانمین
حقه تفویض ایله حقی سن سن فی … فاعل مختاری بول نعم المعین

نوع خامس) تنزیه روح انسانی وفنای جسم وبقای جانی واکا متعلق اولنی حکیمانه بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه نفس انسانیه بدندن مجرددر زیرا که سن کندی ذاتکدن ابدا غافل اولمزسن نوم واغما حالاتنده یله ذهول ایتمزسن واجزاء بدنکدن برجزؤ یوقدر الاکه انی سن بعض وقتده اونودرسن حال بوکیم کل ادراك اولنمز الا که جمیع اجزاسیله ادراك اولنور پس اکر سن بو بدن ویا اجزاسندن برجزؤ اولسه ایدك کندی ذاتکی نسیان ایله انی شعورك مستمر اولمزدی پس امدی سن بو بدندن واجزاسندن مجردسن حال بوکیم حرارت غریزیه نك رطوبت بدنیه ده تصرفی سببیله بدنك ابدا تحلل وسیلان ایتمکده در وقتا که قوت غاذیه غدای مستحیلی اعضایه کتوررا کر غدادن حاصل اولان اجزاء جدیده وارد اولدقده بدنکدن اجزاء عتیقه تحلل ایتمش اولسه ایدی بدنك بوندن چوق عظیم اولوردی چونکه اجزاء غدا بدل ما یتحلل اولمشدر انکیچون بدنك حدندن زیاده عظیم اولمیوب بوشکل اوزره قالمشدر واکر سن بو بدن ویا اجزاسندن برجزء اولسه ایدك هر حینده انا نیتك متبدل اولوب سندن مدرك اولان جوهر بویله دائم قالمزدی پس سن بدنسز واجزاسز نفسن وسن نیجه عین بدن عد اولنورسنکه انك تحللندن خبرك اولمز حال بوکیم سن کندی ذاتکدن هرکز غافل دکلسن پس سن بو اشیانك ماوراسیسن نته کیم حضرت واجب الوجود ابدا ممکناتك جمله سندن مجرد ومنزهدر کذلك عقول عشره ونفوس تسعهٔ فلکیه نه جسمدر ونه جسمانیه در وانلر بو عالمه نه داخلدر ونه خارجدر ونه متصلدر ونه منفصلدر زیرا که دخول وخروج واتصال وانفصال عوارض اجسامدندرکه جسم اولمیان انلردن مجرددر پس نفس ناطقه برجوهردرکه اکا اشارت حسیه واقع اولمق متصور دکلدر زیرا که بو نفس ناطقه اول نفس کلدرکه عقل کلك ظاهرندن حاصلدر وانك تکثری نوریدرکه نفس اکا مثال فرع وظلدر وفیض واجب الوجود اندن بوکا واصلدر وبونك شاننده درکه کندی ذاتنی ادراك واشیانی کیل وتقدیر ایدر وجسمی حفظ ایچون امورینی تدبیر ایدر پس بو ماهیهٔ قدسیه نك جسم اولمسی نیجه توهم اولنورکه واردانی اثناسنده طربندن قریب اولورکه جسمی ترك ایدوب کندی عالمنه توجه ایده حتی دینلمشدرکه (النفس الناطقة قائمة لا فی اين هی نور من انوار الله من الله مشرقها والى الله مغربها) ومع هذا مادامکه نفس انسان بو جسدله مستور ومؤتلفدر اول بو شرع شریف ایله مأمور ومکلفدر واحکام اجسام ایله مجبور وملحقدر پس الواث بدنیه دن ظاهر وانانیت دنیه دن طاهر اولان نفوس زکیه اسرار الهیه اولدیغندن آگاه اولوب عارف بالله اولور ومقعد صدقی بولوب واصل درکاه اولور اما بو صورت نوعیه مزی تربیه ایدوب انوار حسن وان ایله تجمیل ایدن ونفوسمزی ابداعمزه افاضه ایدوب کمالات علمیه وعملیه ایله تکمیل ایدن عقل کلدرکه مبدأ ومعادمز وواجب الوجوده واسطه مز اودر ولسان شرع ایله انك اسمی روح محمدیدر واول بابای عالمك بزی تربیه وتکمیلی واسطهٔ عقل فعالله درکه اول عقل عاشردر واهل شرع ارهسنده روح القدس ایله نام ونشانی ظاهردر وبدنك بطلانیله نفس انسان باطل اولمز زیرا که اول ذات محل دکلدرکه انك ضدی یامزاحمی اوله ومبدأ اولی عقل کل اولدیغندن اول دخی حی دائمدرکه هرکز فنا بولمز حق وجدانی صحیح اولان کسه بونی کندنده ادراك ایدرکه اعضای بدنی

بربر منعدم اولەرق جمیع اجزاسی منعدم اولسه کندی نفسی قطعا منعدم اولمز وقوای بدنیه سی منحط ومنتفی اولدیغندن نفس ناطقه نك قوت نظریه سی اشراقی کمالە ایروب زوال بولمز زیرا که نور مجردك حقیقتنه عدم کلمز پس نفس انسان اصلا عدمی قبول قیلمز انجق نقصان اوزره بولنان مراتب مختلفه سی ابدانه عدم کلوب برحالده قالمز وقتا که بربدن خاص حادث اولوب مزاج خاصیله نفس کلك مراتب تنزلاتندن برمرتبه سیله منور اولمغه مستعد ولایق اولور اول دمده نفس کلك اول مراتبندن برمرتبه سی طریق استقلاله اول بدنه تعلق ایدر وبو نفس کل اولان نورك بو مراتب تنزلاتی بولنان خصوصیاتی کندویه نسبتله جسم بسیطه عارض اولان اشکال مختلفه نك واسطه سیله اول جسم بسیط ایچون فرض اولنان حصه لر منزله سنده در پس اول بدن مخصوص فاسد اولدقده نفس کلك اول خصوصیهٔ نقصانیه سی منعدم اولمز واکر اول هیئتلر باقی اولمسه ایدی نفس کلك بو انانیتلری قالمزدی وضیاء شمس مثالی صرافت اصلیه سنه عودت ایدوب انفس اولمزدی چونکه نفس ایله بدن بیننده بولنان علاقه انجق علاقهٔ عرضیهٔ شوقیه در پس اول علاقه نك بطلانیله بو جوهر مجردك بطلانی لازم کلمز واما حواس وقوانك هر برینك لذتی انجق کندی کمالی حسیله واول کمالی ادراکی قدر اولور وهر بری المی دخی اول کمالك انتفاسی حسیله واول انتفایی ادراکی قدر بولوب متألم اولور چونکه هر قوتك کمالی کندی لایقی بولمقدر ونقصانی لایقندن محروم اولمقدر پس نفس ناطقه نك کمالی قوای بدنیه دن تبری قیلمقدر ومبدأ ومعادی معرفتیله منتقش اولمقدر وکندی حقیقتنی بیلوب حق تعالی یی بولمقدر ونقصانی بو معارفدن خالی قالمقدر وذوق ولذتی نور معرفتله طولمقدر وحزن والمی ظلمت وجهل وغفلته طالمقدر لکن مادامکه نفس انسانیه بو امور جسمانیه ایله مشتغلدر اول بو رذائل نفسانیه ایله متألم اولمیوب فضائل روحانیه ایله متلذذ دکلدر زیرا که اول طبیعت بدنله سکران وکندی کندندن ذاهلدر پس وقتا که نفس ناطقه بدندن مفارقتیله سکرندن افاقت بولور اکر نفوس زکیه دن ایسه کمال علمیه سی وجمال خلقیه سی حسبنجه انوار واجب الوجودی مشاهده ایدوب کوزلر کورمدیکی وقولقلر ایشتمدیکی وقلبه خطور ایتمدیکی نعمتلری ولذتلری بولور وانوار مجرده ایله الفت قیلوب مبدأ ینه واصل اولوب هر مرادی حاصل اولور واول دولت ابدیه ایله بعث وحشر اولوب واول سعادت سرمدیه ده قالور ومبدأ ایله قالمیوب اخیار ناسه نوعا تعلق ایدوب انلره خیر وسداد اوزرینه معاونت ایدرسه بزدن یك اولان جن زمره سندن اولور واکر نفوس خبیثه دن ایسه بدندن حین مفارقتده ظلمات جهلیه سی وخلق بهیمیه سی حسبنجه هیئت ردیه ایله عذاب الیمی بولور وبو عالم حسدن منقطع اولدقده عالم قدسه واصل اولمیوب ظلمات برزخده قالوب وانده خوف وندامتله ویأس وغمله الی یوم القیمه متألم اولور واشرار ناسه نوعا تعلق ایدوب انلره شر وفساد اوزرینه معاونت ایدرسه جمله دن شرلی اولان شیاطین زمره سندن اولور وجمله نفوس ناطقه جواهر ملکوتیه ایکن بو قوای بدنیه ومشاغل دنیه انلری کندی عالمندن المشدر وبو عالم سفلی یه جذب ایدوب بو ظلمتلره صالمشدر اکر نفس ناطقه اخلاق فاضلهٔ رحمانیه ایله متصف اولوب معارف مختصهٔ حقانیه ایله قوت بولورسه وتدریج ایله تقلیل طعام وتقلیل منام ایدوب تسلط قوای بدنیه دن خلاص بولوب غضب وشهوته غالب اولورسه اول زمان کندی عالمنی آرزو قیلوب مبدأ ومعادینه مقابل کلور ونوم ویقظه حالنده اکا متوجه اولوب اندن معارف خفیه الوب امور ماضیه وآتیه اولان مغیبات کونیه یی بیلور زیرا که بو نفس اول عقلك آیینه سی اولوب نقوش معارفی آکوب اهل کشف اولور واویله اولورکه نفس ناطقه مبدأندن برامری آلوب قوت متخیله آنی کندی یه مناسب صورتنه مشابه قیلوب اول صورت بعینه آندن حس مشترکه کلوب آندن معدن تخیله صور مختلفه منعکس اولور پس نفس ناطقه آنده حسن ولطف وعظمتده صور عجیبه واشکال غریبه مشاهده ایدوب انلرله تکلم ایدر یاخود کمسه یی کورمیوب انجق کلمات منظومه واصوات حسنه ایله نغمات موزونه استماع ایدر اکر امور مذکوره نوم اثناسنده ظهور ایدرسه رؤیای صادقه در واکر بین النوم والیقظه واقع اولورسه واقعه در واکر نفس اثنای نومده مبدأینه مقابل اولمیوب بو حالاتی وسایطله کورورسه اضغاث واحلامدرکه تخیلات اوهامدر وبی اشتباه انوار ملکوت اعانهٔ ملهوفین ایچون مانعسز نازلدر وشعاع قدس انفس مستعده ومتجرده اوزرینه منبسط وواصلدر وفتح باب الله اسمیله

قرع باب ايدنلره حاصلدر پس بولذات جهان روحانيه يى انكار ايدوب خيالات فاسده ظن ايدن بى بصيرت لذت جماعى انكار ايدن عنينه مشابه اولمش اولور وبهايمى ملائكه اوزرينه ترجيح ايدوب ايلرى بولمش اولور ربنا آمنا بك وبصفات كمالك على ما يليق بعظمة ذاتك واقررنا برسالاتك وعلمنا ان ملكوتك مراتب متفاوتة فى شهود انوارك لمعاد النفوس بعد تجردها عن الابدان وان لك عبادا منا أهين يتوسلون بالكمالات العلمية والخلقية الى مشاهدات الانوار مع انهم قد يعبرون النور للظلمات البدنية واللذات الطبيعية المعتدلة الشرعية ليتوسلوا بتلك الظلمات الى النور فيصلون بحركات الجسمانين قرة اعين العقلاء الكاملين يا قيوم ايدنا بالنور وثبتنا على النور واحشرنا الى النور (رباعى)

انها كه براسمان صحبت ماهند — برتختهٔ شطرنج ملامت شاهند
وانانكه زسر اين سخن آگاهند — كمراه خلايقند ووجود برراهند

(نظم)
قلبكده نفس ناطقه يى بيل لب لباب — ويرانه ايچره كنج مثال ايتمش احتجاب
سرچشمهٔ وجودك اودر كندكنى بيل — زيرا بونك لك اندن اولور لمعهٔ سراب
بحر حيات جمله در اول نفس ناطقه — انسان حقيقى اكا ايلر خوش انتساب
فعلى كمال حكمت وقولى صواب صرف — حبى وفاى دائم وحسنى حيات ناب
بو جسم وجان وعقل ودل وحس قشوريدر — سن لبه وار ميانده قشور اولمسون حجاب
معراج وصل ناطقه يى دلده قيل طلب — بو قسمه مثال ديو بقار جسمى هر شهاب
اى حق حقى بيلدى اوكيم بيلدى نفسنى — قالمز اوجانده زحمت تقليد شيخ وشاب

(نوع سادس) عالم لب لبابى انسان كامل اولديغن وكمال عبوديتله متصف اولوب مقام رضايى بولديغن وبى مراد اولمغله هر مرادن الديغن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل عرفان ديمشلردركه كرات افلاك تسعه وعناصر ثلثه طبقات قشور وظروف امثالى بو نقطهٔ خاكى نوات ثمركبى هر جهتدن محيط ومشتملدر وبو اون ايكى رداب عالم اولان ترابك اون ايكى قات لباسيدر وتراب ايسه قدر وقيمتله انلرك اعلاسى واولاسيدر وتراب معدن ونباتك لباسيدر ونبات حيوانك لباسيدر وحيوان بدن انسانك لباسيدر وبدن انسان قلبك لباسيدر وقلب انسان معرفت مولانك محلى ومحبتنك اساسيدر پس لب لباب جهان عارف بالله اولان انسان كاملدر وبو كاملك عظمت شانى بركره تفكر ايله كه اون بش قات خلعت كيوب تخت معرفت ولواء شريعت وتاج محبتله سلطان اعظم اولمشدر زيرا كه جميع كائناتى كنديه خدم وحشم بولمشدر وكندوسنده شريعت وطريقت وحقيقت كمال بولمشدر يعنى انك اقوالى كوزل وافعالى كوزل واخلاقى كوزل اولمشدر زيرا كه اول كامل الشريعة اقوالى والطريقة افعالى والحقيقة احوالى حديث شريفنه تبعيت قيلمشدر پس هر كيمده كه بو اوچ علامت حاصلدر اول مؤمن وعارف وكاملدر واكر ايكيسى بولنورسه مؤمن وعارفدر واكر برى بولنورسه مؤمن وغافلدر واكر هيچ برى بولنمزسه جاهل وكاهلدر وجمله عالم شخص واحد فرض اولنمشدر وبو انسان كامل انك قلب منورى بولنمشدر (بيت) نه فلك راست ميسر نه ملك را حاصل انچه در سر سويداى بنى آدم هست* وبو انسان كامل بو علو قدر وعظمت شان ايله وبونجه حسن اخلاق وعلم وعرفان ايله تحصيل مرام ايتمكه قادر اولمز وكندى مرادى اوزره بر كار ايشلمك اندن كلمز انكيچون كندى مراداتن بالجمله ترك ايتمشدر وعالمده نامراد اولوب مراد حق ايله كتمشدر اكرچه بو كامل خلق وعرفان جهتندن كامل وماهردر لكن تحصيل مرامنده عاجز وقاصر درنته كيم انبيا عليهم السلام واولياى كرام وملوك واغنيا نيجه بيك اشيا مراد ايتمشلردر وجوده كلمشدر ونيجه بيك امورى مراد ايتمش ايكن وجود بولوب امورلرى حاصل اولمشدر پس بو بياندن عيان اولان بودركه جميع انسان اكر دانا واكر نادان واكر رعيت واكر سلطاندر جملهسى تحصيل مرادنده عاجز وتدبير امورنده حيراندر وبى مراد اولان راحت وشادان ومراد ايدن سركرداندر چونكه بو كامل بو سره واقف وبو حقيقتى عارفدركه هيچ بركمسه كندى مرادنى تحصيله قادر اولمز وسعى ومشقتله اول قدرله كيرمز پس ترك مراد وتدبير ايدوب راه توكل وتفويضه كتمشدر

وتسليم ورضا ايله معتاد اولوب هر خوف وحزندن فارغ وآزاد اولوب سعادت دارينه يتمشدر زيرا كه حق تعالى (وعسى ان تكرهوا شيئا وهو خير لكم وعسى ان تحبوا شيئا وهو شر لكم والله يعلم وانتم لا تعلمون بيورمشدر بو عواقب امور خير يا شر اولديغى معلوم بشر اولمديغن طيورمشدر چونكه بو كامل بو سرى دخى بيلمشدر وجميع امور جهانى مرادمولايه موافق وحكم وحكمتنه مطابق بولمشدر پس تقدير عزيز حكيم ايله دلشاد اولوب احكامنه تسليم وراضى وافعالنه مطيع ومنقاد اولمشدر وجمعيت خاطر بولوب حاضر حق اولوب حضوره كلمشدر واصلا بر تدبير وترجيح وعزم واختيارى قالميوب بالجمله كتمشدر وجميع طلب ورجا ودعا وانتظارى ميانه دن رفع ايتمشدر وترك مرادات ايله هر مراده يتمشدر ونفسندن ميت اولوب حيات عشق بولوب قالبندن ايچرى كتمشدر زيرا كه موتوا قبل ان تموتوا امرنى جان ايله طوتمشدر

(بيت) كاملى زنده صانمه اولمشدر — روحنه جسمى مرده اولمشدر

(نظم)
حقيقت سرنى پير مغاندر كاشف ودانا — له فضل على اهل النهى علما وعرفانا
سوزى رمز واشارتدر صانورسن استشارتدر — كراكارسن بشارتدر دكل تدريس مولانا
حديثى محض حكمتدر خوبى ايثار وشفقتدر — ايشى چون خلقه خدمتدر فصار الكل اخوانا
اوكيم عشق اهلى اولمشدر كوكاده دوستى بولمشدر — دم عشق ايله طولمشدر متى زرناه احيانا
چو بولمش وجد وخوش حالى اونوتمش قيل وبوش قالى — مقدم بخت اودر تالى لقد كان الذى كانا
ايرشمش جذب ربانى قيلوب معراج روحانى — سن اكله عين عشق انى يراه الناس انسانا
طرق سد اولمش اى حقى همان كندكده بول عشقى — فكنا منه اعيانا وفينا صار اكوانا

(فصل ثالث) لازم المحافظه بولنان اعضاء مركبهٔ جانك ماهيات ومواضع ومنافعن وصحت بدن انسانك حفظ وحراستى اركانن وبعض ادويه واغذيهٔ مفردهنك طبايع واحكامن وبعض اطعمه وفواكهن فوائد وفضائلن ووجود انسانى تحصين وتحسين ايدن بعض البسهنك اشكال والوانن اون بر نوع ايله بيان ايدر (نوع اول) محافظهسى لازم اولان اعضاء مركبهٔ روحك ماهيات ومواضع ومنافعن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل طب ديمشلردركه بدن انسانده بولنان اعضاء مركبهٔ جان بوذكر اولنانلردركه دماغ وعينان واذنان ولسان وريه وقلب وحجاب وصدر ومعده وامعاى ثماندر وكبد ومراره وطحال وكليتاندر ومثانه وانثيان وقضيب ونساده رحم وثديانددر وبونلرك جملهسى واجب المحافظه اولنلردر اما دماغ برجوهر رخو متخلخلدركه لونى ابيض بولنمشدر واول مخ شريانات واوردهدن وام الدماغ اولان غشادن ودرون قحفه ملاقى بولنان غشادن تركيب اولنمشدر ودماغك هيئتى بر مثلثه مشابهدركه انك قاعدهسى مقدم رأس جانبنده وساقين ايله محاط اولان زاويهسى مؤخر رأس ناحيهسنده قيلنمشدر وحس وحركت بدن دماغ ايله تكميل اولنمشدركه حواس بدن اعصاب اينه وحركات اعضاء اعصاب صلبه واسطهسيله بولنمشدر وحكمتلرى بالاده بيلنمشدر واما عينان ايكيسندن هر برىسى يديشر طبقهدن واوچ رطوبتدن تركيب اولنمشدر ومجموعى طبقات عشره ديمكله بيلنمشدر اما طبقهٔ اولى ملتحمهدركه هوايه ملاقى اولان طبقهدر وطبقهٔ ثانيه قرنيهدركه ملتحمهدنصكرهدر واول بى لون خلق اولنمشدركه تحتندهاولان طبقهنك لونيله متلون بولنمشدر وطبقهٔ ثالثه عنبيهدركه ياسودا ويا اشهلا درويا صفراويا زرقادر وملتحمهنك تحتنده لونيله شبيه زهرادر وطبقهٔ عنبيهدنصكره رطوبت بيضيهدركه بياض بيضهكبى صافيهدر وطبقهٔ رابعهسى عنكبوتيهدركه بيت عنكبوته مشابهدر وطبقهٔ عنكبوتيهدنصكره رطوبت جلديهدركه جمد كبى شفافه وصافيهدر وبوندنصكره رطوبت زجاجيهدركه زجاج ذائبه مشابهدر وطبقهٔ خامسه شبكيهدركه رطوبت زجاجيهدنصكرهدر وطبقهٔ سادسه مشيميهدركه اكا مشابهدر وطبقهٔ سابعه صلبيهدركه جملهسندن اصلب وعظم عينه ملاقى بولنمشدر وبو طبقاتك منافعى طويل الذيل اولديغندن طى اولنمشدر واما اذنان ايكيسندن هر برىسى لحم محض وغضروفدن وعصب حساسدن تركيب اولنمشدر ومنفعتلرى صوتى قبول ايتمك بيلنمشدر واما لسان لحم وعروق وشريانات ايله عصب حساسدن وغشاء مرىيه متصل اولان غشادن تركيب اولنمشدر ومنفعتى ذوق طعم طعام وتقليب

اقمه واداء کلام وابتلاعی اتمام بولنمشدر واماریه ورد احمر لوننده اولان لحمدن وکندی قصبه سنك
غضار یفندن ویورکدن نشئت ایدن شرائیندن ترکیب اولنمشدر وریه که آق جکردر کندی ذاتنده حسی
یوقدر لکن غشاسنك حس قلیلی واردر وبونك منفعتی یورکده نشئت ایدن حرارت غریزیه دن ترویح بدن
بیلنمشدر واما یورك صنوبر شکلنده برجسم مخروطدرکه قاعده سی وسط صدرده ورأسی جانب یسارده وضع
اولنمشدر ولونی احمر رمانی بولنمشدر واول لحم لیف ایله غشاء صلبدن ترکیب اولنمشدر واول منبع حرارت
غریزیه بیلنمشدر وانك ایکی بطنی واردرکه بطن ایمنی روح قلیل ودم کثیر ایله مملو اولمشدر وانك مجرالری واردرکه
انلرله یورکدن ریه سمتنه دم غدا کیدوب ریه دن یورکه هوایی فرح کلمشدر وانك بطن ایسری دم قلیل وروح
کثیر ایله طولمشدر واول منبت شرائین اولمشدر واما حجاب صدر لحم متسمکدن وعصب حساس ومتحرکدن
ترکیب اولنمشدر وبونك منفعتی صدرك انبساط وانقباضی بولنمشدر واما معده برجسم مستدیر الهیئتدرکه
لحم وعصب وعروق وشریاناتدن ترکیب اولنمشدر واول اجزاء ثلثه یه قسمت قیلنمشدر برجزئنه مری وبرینه
فم معده وبرینه قعر معده دینلمشدر واما مری غایت قدن کاوب عظام قس مقطعنده نهایت بولمشدر واما
فم معده مقطع مرقومك عندنده درکه لحمدن معرا قیلنمشدر واما قعر معده ملحم خلق اولنمشدر وموضعی
فوق السره بولنمشدر ومعده نك منفعتی هضم غدا بیلنمشدر واما امعاء اجسام عصبانیهٔ مضاعفهٔ حساسه
بولنمشدرکه عصب وشحم وعروق وشریاناتدن ترکیب اولنمشدر وبونلر عددله یدیدرکه برینه بواب وبرینه
اثنی عشری وبرینه صائم وبرینه دقاق وبرینه اعور وبرینه قولون وبرینه مستقیم دینلمشدر وبو مستقیم
حلقهٔ مقعده متصل بولنمشدر وبونلرك منفعتلری دفع ثقل غدا بیلنمشدر واما کبد لحم وعروق وشرائین ایله
کندوبی ستر ایدن غشادن ترکیب اولنمشدر وبونك کندی ذاتنده حسی اولمیوب غشاسنك حسی کثیر
اولنمشدر وبونك لونی دم جامده تشبیه اولنمشدر وکبدکه قره جکردر اول منبت عروق دم بولنمشدر وبونك موضعی
جانب ایمن ده موافق وظهری اضلاع خلفه ملاصق وبطنی معده یه مطابق واعلاسی حجاب صدره لاحق واسفلی
خاصره یه منتهی بولنمشدر وبونك منفعتی اعضایه تغدیه ایجون تولید دم بیلنمشدر واما مراره کبده ملاصق
خلق اولنمشدرکه اول ظرف مرهٔ صفرا قیلنمشدر وبونك منفعتی مرهٔ مذکوره یی کبددن جذب ایتمك بیلنمشدر
واما طحال برجسم متخلخلدرکه لحم وشریاناتدن ترکیب اولنمشدر ولونی کبده مشابه بولنمشدر وکندی ذاتنده
حسی اولمیوب غشاسی حساس قیلنمشدر وبونك موضعی جانب ایسرده اضلاع خلف ایله معده نك میاننده
تعیین اولنمشدر ومرهٔ سودایه وعا بولنمشدر وبونك منفعتی اول مره یی کبددن کندویه چکمك بیلنمشدر واما
کلیتان ایکیسندن هر بریسی قلیل الحمره اولان لحم شدید ایله شحم کثیردن وشریاناتدن ترکیب اولنمشدر
وکلیه که بوکرکدر انك کندی نفسنده حسی اولمیوب غشاسنك حسی چوق بولنمشدر وبونك موضعی اسفل
ظهرده قیلنمشدر ومنفعتی حدبهٔ کبددن بولی جذب ایدوب مثانه یه اجرا ایتمك بیلنمشدر واما مثانه عروق ایله
مضعف برجسم عصبانیدن وشریاناتدن ترکیب اولنمشدر وبونك موضعی مقعد ایله عانه میانی بولنمشدر
ومنفعتی جمع واخراج بول بیلنمشدر واما انثیان ایکیسندن هر بریسی لحم ابیض دسمدن وعروق وشریانات
کثیره دن ترکیب اولنمشدر ومنفعتلری طبخ وانضاج منی بولنمشدر واما قضیب لحم قلیلدن وعصب وعروق
وشرائن کثیره دن ترکیب اولنمشدر ومنفعتی بالاده حکمت اعضاده بیلنمشدر واما رحم برجسم عصبانیدرکه
اناثده خلق اولنمشدر وموضعی معاء مستقیم وسره ومثانه میاننده قیلنمشدر وانك عنقی طویل اولوب فرجه
وصول بولوب اصلنده انثیان وضع اولنمشدر ومنفعتی جذب نطفه وحفظ جنین بولنمشدر واما ثدیان زنان
ایکیسندن هر بریسی لحم رخو ابیض دسمدن وعروق شریانات کثیره دن ترکیب اولنمشدر وموضعی ظاهر
سینه ده مشاهده قیلنمشدر ومنفعتی طبخ دم وانضاج لبن بیلنمشدر پس بویله مصنع بنایی اصناف عمارات ایله
تعمیر وتحصین ودرون وبرونی انواع کمالات ایله تزیین وتحسین ایتمك جمله دن اهم والزم بولنمشدر وبو صنعتلری
خبر تدن نیجه یوز عبرت المشدر (سبحان من هو الخالق الباری المصور الحکیم الذی خلق الانسان فی احسن
تقویم فتبارك الله احسن الخالقین) (نوع ثانی) صحت بدن انسانك حفظ وحراستی ارکاننده اولان امزجه یی
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اوله سونکه اهل طب دیمشلردرکه علم طب علم بدندرکه انك نظریسی وعملیسی

حد ذاتنده ایکی فندر فن اولی حفظ صحتدر وفن ثانیسی تدبیر علتدر حال بوکیم صحت بدن بر یولك نعمتدر
واهل دین ودنیایه سرمایهٔ دولتدر وصحت وجودی حفظ وحراست قیلمق سعادتدر وقدر وقیمتی بیلوب قواعد
وارکانیله عامل اولمق خوش غنیمتدر چونکه صحت وجودنی حفظ ایدن عاقل عافیت بولور وجسمنه علت
عارض اولمیوب سلامت قالور وتدبیر وعلاجه احتیاجی قالمیوب راحت بولور وفراغ بالله معرفت مولایه نائل
اولور پس بو معرفتنامه ده انجق حفظ صحتك قواعد وارکانی تحریر وبیان ایتمك لازم کلور تاکیم اول دولت
وسعادتك قدر وقیمتی بیلوب فرصت الده ایکن انی حفظ وحراست قیله سن وعمرك اولدقجه صحت وعافیتده
قاله سن وخلو بالله معرفت مولایه مشغول اوله سن اکرچه قواعد حفظ صحتی عارف اولوب عمل ایدن کمسه عون
حق ایله صحت وجوده مالك اوله بیلور لکن طبیب حاذق اولسه بیله شباب وقوتی ابقا ایده مز وهر شخص اجل
اطول اولان یوز یکرمی سنه یاشنه کیده مز خصوصا امر ضروری بولنان موت طبیعینك وقتی کلدکده انی بر
کمسه تأخیر ایده مز زیراکه تکون وبقای بدن اول رطوبتله ممکندرکه انی غدا ایدوب فضلاتنی دفع ایدن حرارته
مقارندر پس بو حرارت غریزیه اول ماده سی اولان رطوبت غریزیه یی تحلیل ایده رك اول رطوبت ازالدقده
بو حرارت دخی قلت بولوب هضم غدا هم ضعیف اولور وبدنك اول ایرادی نقصان بولورکه اکر اول ایراد اولمسیدی
بو بدن مدت تکوننده بقا بولمزدی پس بدنه دخی بومافیه ضعف ونقصان کلور تا رطوبت غریزیه فنا بولدقده
حرارت غریزیه دخی منطفی اولور وهر شخصك کندی یه مخصوص اولان مزاج وقوتی حسبیله مدت عمری
واجل مقدری بولنان موت طبیعیسی انجق بودر پس مقدور بشر اولان حفظ صحتك غایتی بودرکه ابتدا
امزجه یی بیلوب اندن اسباب ضروریه یی تعدیل ایله بدنده بولنان رطوبت غریزیه یی عفونتدن حمایت وزیاده
تحللدن صیانت ایدوب اجل منتهاسنه بالغ اولنجیه دك خارجدن برضرر اصابت ایتمزسه اسنان اربعه دن
هر سنی کندی مقتضاسنجه حفظ وحراست ایده رك صحت وعافیتده صفای خاطرله عمرنی تمام ایدر وامزجهٔ بدن
علامت عشره ایله بیلنمشدر واسباب ضروریه سی التی عدد بولنمشدر اما امزجهٔ بدنك علامات عشره سندن
اولکیسی لمسدرکه مزاجی معتدل اولان بدنك لمسی حرارت وبرودتده معتدل بولنمشدر ومزاجی منحرف
اولانك لمسی دخی مزاجنك انحرافی جهتنده حس اولنمشدر واما ایکنجیسی لحم وسمین وشحمدرکه بونلرك کثرتی
بدنك رطوبتنه وقلتی یبوستنه علامتدر وفقط لحمك کثرتی بدنك رطوبت وحرارتنه وانجق سمین وشحمك
کثرتی بدنك رطوبت وبرودتنه علامتدر واما اوچنجیسی شعردرکه انك کثرت وجعودت وغلظت وسوادی
بدنك حرارت ویبسی علامتیدر وقلت واسترسالی ودقت وبیاضی بدنك برودت ورطوبتی علامتیدر
واما دردنجیسی لون بدندرکه انك بیاضی برودتنه وغلبهٔ بلغمه علامتدر وحمرتی حرارتنه وغلبهٔ دمه علامتدر
وایکیسنك ترکیبی اعتداله علامتدر وسمرت بدن حرارتنه علامتدر وصفرتی حرارتنه وغلبهٔ صفرایه علامتدر
وسوادی افراط برودتنه وغلبهٔ سودایه علامتدر واما بشنجیسی هیئت اعضادرکه صدرك وسعتی ونبضك
عظمت حرکتی وعروقك ظهور وغلظتی وید ورجلك وعظاملك عظمتی بدنك حرارتنه علامتدر واعضای
مذکوره نك اضدادی بدنك برودتنه علامتدر واما التنجیسی کیفیت انفعالدرکه سرعت انفعال قنقی
کیفیتدن اولورسه بدن دخی اول کیفیتده اولدیغنه دلالت ایدر مثلا کیفیت برودتدن سرعتله متأثر اولمق
اول بدنك برودتنه دلالت ایدر واما یدنجیسی افعال طبیعیه درکه افعالنده کامل اولان طبیعت کندی اعتدالنه
وناقص ویا باطل اولان برودتنه ومشوش بولنان حرارتنه علامتدر وسرعت طبیعت حرارتنه وبطوئی
برودتنه علامتدر واما سکزنجیسی نوم ویقظه درکه نومك کثرتی بدنك برودتنه ورطوبتنه ویقظه نك کثرتی
انك حرارت ویبوستنه علامتدر وایکیسنك اعتدالی بدنك اعتدالنه علامتدر واما طقوزنجیسی فضلهٔ
مندفعه درکه انك کسکین رایحه لیسی ومحکم صبغلیسی بدنك حرارتنه وانك ضدی بدنك برودتنه علامتدر
واما اوننجیسی انفعالات نفسانیه درکه انلرك قوت وسرعت وکثرتی بدنك حرارتنه وتبلدی اعنی بطوء حسی
بدنك برودتنه علامتدر ودوام وثباتی بدنك یبوستنه وسرعت زوالی انك رطوبتنه علامتدر وغضب وشدت
وجرأت وحدت وتکلمده سرعت وکثرت بدنك حرارتنه وکثرت وقار وحیا انك برودتنه وضعف قلب انك
رطوبتنه وجبن وخوف انك یبوستنه علامتدر وبو علامات عشرهٔ مذکوره دن ماعدا بدن انسانده اولان

اخلاط اربعه‌دن هر برینك ازدیاد وغلبه‌سنك نیجه علاماتی واردركه بونلر اولنه‌جقلردر اما علامات غلبۀ دم
ثقل رأس وتمطی وتثاوب ونعاس وكدورت حواس وبلادت وحمرت لون ولسان وظهور دمامل وبثور
وانصداع ورعاف دمدر وروٴیاده قزل اشیا كورمك وحین استیقاظده حلاوت فمدر واما علامات غلبۀ بلغم
بیاض لون وترهل بدن ولین ملمس وبرودت مس وكثرت ریق وقلت عطش وضعف هضم وجشاء حامض
وبلادت طبع وكثرت نوم ودوشده روٴیت میاه وثلج وحین انتباهده ملوحت فمدر واما علامات غلبۀ صفرا
صفرت لون وعین ویبس فم ومنخرین وشدت عطش مدام وضعف شهوت طعام وكثرت غثیان وخشونت لسان
ودوشده روٴیت نیران ومستیقظ اولدقده مرارت فمدر واما علامات غلبه سودا یبوست بدن وكمودت بشره وسواد
لون دم وازدیاد افكار ولدغ معده وشهوت كاذبه وحمرت بول وغلظت بول ودم ومنامده روٴیت ادخنه ومخاوف
وحین استیقاظده حموضت فمدر واهل طبك تجربه ایله بیلدكاری بودر والله اعلمدر (نوع ثالث) صحت بدن
انسانك حفظ وحراستی قواعدوار كانندن اولان اسباب ستۀ ضروریه‌یی بیلمكدر (ای عزیز) معلوم اولسونكه
اهل طب دیمشلردركه بقای تكون بدنك اسباب ضروریه‌سی التیدر اما اولكی سبب بزی محیط اولان هوادركه
انی استنشاق ایدوب درون ریه‌ده روحك بخاردخانه‌سی اولان فضلاتنی ردنفسله اخراج ایدوب روحه تعدیل
ویرمك ایچون مضطر الیه اولمشدر وبو هوا مادامكه حالی اوزره صافی ومعتدل قالوب روایح خبیثه وادخنۀ
ردیه ایله مختلط اولمشدر بقای تكون بدنی موجد وحافظ وصحت وجودی مورث وحارث بولنمشدر اكر هوا
روایح وادخنۀ ردیه ایله متغیر اولدیسه حكمی دخی متبدل بیلنمشدر پس فصول اربعه‌نك هر بری كندیه
مناسب اولان امراضی ایراث ایدوب اضدادینی ازاله ایدر تحقیقا فصل صیف تكثیر صفرا ایله امراضی ایراث
ایدوب تحلیل رطوبات وتسخین قلب ایله عطش وكربی احداث ایدر وفصل خریف لیل ونهاری تغییر برد
وحر ایله تكثیر امراض ایدوب توفیر فواكه ایله تقلیل دم وتكثیر سودا ایدر وفصل شتا تكثیر بلغم ایله امراضی ایراث
ایدوب عصر مواد رأس ایله زكام ونزله وسعالی احداث ایدر وفصل ربیع تحریك اخلاط ایله اورام حلقی ایراث
ایدوب تكثیر دم ایله ماده‌لی امراضی احداث ایدر وبو فصل اصح فصولدر وحیات وصحت ایچون انسب والطف
اصولدر واما سبب ثانی حركت وسكون جسمانیدر وبو حركت بدنك ضعف وقوتده وقلت وكثرتده وبطؤ وسرعتده
مختلف اولدیغندن حركت قویۀ سریعۀ قلیله‌نك بدنی تحلیلندن تسخینی اكثر بولنمشدر وحركت ضعیفۀ
بطیئۀ كثیره‌نك تأثیری انك عكسی بیلنمشدر وافراط حركت وسكون مبرد بدنلردر واعتدال حركت انحدار
طعامه واعتدال سكون هضمه اعانت ایدنلردر واما سبب ثالث حركت وسكون نفسانیدر وبو حركت نفسه حركت
روح ایله حركت دم لازم كلور پس روح یا خارج بدنه دفعةً حركت ایدر شدت غضب حالنده اولدیغی كبی ویا تدریج
ایله حركت ایدر فرح ولذت عندنده بولندیغی كبی ویا روح داخل بدنه دفعةً حركت ایدر خوف وحذر حالنده
اولدیغی كبی ویا تدریج ایله حركت ایدر حزن وكدر وقتنده بولندیغی كبی ویا خود خارج وداخله تعاقبله حركت
ایدر خجالت زماننده بولندیغی كبی وروحك بو حركات مذكوره‌سندن بدنك متحرك الیه اولان طرفنك سخونتی
ومتحرك عنه بولنان جهتنك برودتی لازم كلور زیراكه سخونت بدن حرارت دمدندر وبرودتی قلتندندر
بو حركت مذكوره‌نك افراطی مهلكدر وبو سكونك افراطی مبرد ومبلددر واما سبب رابع نوم ویقظه‌دركه
نوم سكونه مشابه ویقظه حركته اشبهدر زیراكه نوم حالنده روح كندی حرارتیله هضم طعام ایچون داخل
بدنه متوجه اولوب ظاهر بدن برودتی اوزره قالور انكیچون بدن نائم ایكن یقظه حالندن زیاده غطا ودثاره
محتاج اولور ونومك افراطی بدنی زیاده‌سیله ترطیب وتبرید ایدر واكر نوم ادخال روح ایله داخل بدنده
هضمی قابل اولان غذا بولدیسه انی هضم ایدوب بدنی تسخین ایدر واكر هضمی قابل اولمیان غذایی ویا خلطی
بولدیسه تحریك حرارتله انی نشر ایدوب بدنی تبرید ایدر وسهر مفرط دماغی ضعیف وهضمی فاسد ومادهٔنی
تحلیل ایدوب رطوبت غریزیه ایله جوعی ایراث ایدر ونوم نهار دخی ردی ومتهمدر زیراكه اول مفسد لون
ومضر طحال ومورث غمدر ومرخی جمیع قوای نفسانیه ومنتج همدر اكر نوم نهار اعتیاد اولنوب طبیعت
ثانیه بولندیسه تركی جائز اولمز الاكه تدریج ایله تركی الزمدر ونوم ایله سهر بیننده تردد وتململ دخی ردی
وموجب حیرت والمدر واما سبب خامس مأكولات ومشروباتدر واول بدنه یا فقط كیفیتله تأثیر ایدركه اول

محض

محض دوادر ویا فقط ماده‌سیله تأثیر ایدركه اول خالص غذادر ویا فقط صورتیله تأثیر ایدركه اكر انك خاصیتی بدنك
مزاج وحیاتنه موافق ایسه تریاقه شاملدر واكر مخالف ایسه مثال سم قاتلدر ویا هم ماده‌سیله وهم كیفیتیله
تأثیر ایدركه اول غذای دوائیدر ویا هم كیفیتیله وهم صورتیله تأثیر ایدركه اول خاصیتلی دوادر سقمونیا كبی
ویا هم ماده‌سیله وهم صورتیله تأثیر ایدركه اول خاصیتلی غذادر تفاح كبی وغذا ایسه كاه لطیف وكاه غلیظ
وكاه متوسط اولور وبونلرك هر برینك بدنه غذاسی یا كثیر اولور ویا قلیل اولور وماء مطلق بسیط اولدیغندن بدنه
غذا اولمز انجق اول غذایی ترقیق وطبخ ایچون وانی مجاری ضیقه‌یه تنفیذ ایچون استعمال اولنور واما سبب
سادس استفراغ واحتباسدر وبونلرك معتدلی جسمه نافع وصحتی حافظدر وافراط استفراغ بدنی مبرد ومجففدر
مكركه اول مستفرغ دم وصفرایه غالب اولان بلغم وسودا كبی بارد ویابس اوله پس اول صورتده افراط
استفراغ بدنی مرطب اولور وافراط احتباسه امتلاء مجاری دم وعفونت ورطوبت وسقوط اشتها وثقل
بدن لازم كلور وماء بارد ایله ماء ورد وجهه رش اولنسه هر حرارتی دفع ایدوب حرارت غریزیه‌یه تقویت ویروب
اغمایه نافع اولور انجق عارف واكاه اولان جاهلی اللهدن بیلور (جل شانه وعم نواله ولا اله غیره) (نوع رابع) اسباب
ستۀ ضروریۀ مذكوره‌دن اوچ سببك تعدیلاتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل طب دیمشلردركه
حفظ صحت وجودی تعهد والتزام ایدنه امر لازمدركه اسباب ستۀ ضروریۀ معهوده‌یی تدبیر ایله تعدیل
ایده اما تعدیل هوایی محیط ابتدا اكركه فصل ربیعی فصد ایله استقبال ایدوب قیء ایله استفراغ ایده وحصرم
كبی مطفیاتی استعمال ایدوب حب رمان كبی مسكنات موادی تناول ایده وحركات قویه وحلاوت وقلیه
وحمامات محمیه كبی مسخناتدن اجتناب ایدوب تقلیل غذا وتخفیف ثیاب ایده وفصل صیفده سكونه
مداومت وظله ملازمت وصفرایی محو ایدن اغذیۀ باردۀ لطیفه‌یه مواظبت ایدوب هر تسخین وتجفیف ایدن
غذادن احتراز ایده وخیار وبطیخ امثالی فواكه رطبه‌یی اختیار ایدوب ابیض لباس ابیضی وكتان بردی اكثار
ایده وفصل خریفده كثرت جماعدن وماء بارد ایله اغتسالدن وجمیع مجففاتدن اجتناب ایدوب اشربۀ بارده‌دن
واكثار فواكه رطبه‌دن وقی ایتمكدن وباش اچقدن وبرد سحر وحر ظهردن احتراز ایده وفصل شتایی كورك
ولحاف ایله استقبال ایدوب لحوم وهریسه كبی اغذیۀ قویۀ حاره‌یی اختیار ایده وبو فصلده حركات قویۀ
عنیفه نافع بدنلردر وبونده قیء ایتمك قوایی ضعیف ایدنلردر واما تعدیل حركت وسكون جسمانی چونكه بدنك
داخل وخارجنده بولنان اسباب ایله دائما اندن تحلل ایدن اجزایه بدل غذایه محتاج اولمغله بدن غذاسز بقا بولمز
وهیچ بر غذا كاینله بر عضوه جزء اولمز بلكه هضوم اربعه‌دن هر برسی عندنده غذادن بر فضله وبر لطخه قالوركه
انده بر فائده قالمز واول فضله‌نك دفعنه طبیعت فرصت بولمدیغندن اكا التفات قیلمز پس اكر اول فضله‌لر ترك
اولنوب مدت مدیده ایله كثرت بولورسه اول قدر ماده جمع اولوركه بدنه كیفیتله ضرر ویرر یعنی بدنی تسخین
یا تعفین ویا تبرید ایدوب یا خود حرارتنی اطفا ایدر ویا كمیتیله ضرر ویرر یعنی مجاری دمی سد ایدوب بدنه
ثقلت ویروب امراض احتباسی ایراث ایدر واكر اول مادۀ مجتمعه استفراغ اولنسه البته بدن اول ادویه‌دن
متأذی اولور زیراكه ادویۀ مستفرغه‌نك اكثری سمیه‌دركه بدنه صالح ونافع اولان خلطی اخراجدن خالی
دكلدر پس فضلات مجتمعه ترك اولنسه ده استفراغ اولنسه ده مضر بدنلردر حال بو كیم ریاضت اصطلاح اولنان
حركت بدن اول فضلاتك تولدنی بیله منع ایدنلردر زیراكه حركت بدن جمیع اعضایی تسخین ایدوب فضلاتنی
اویله بر مرتبه اساله وازاله ایدركه هیچ بر هضم عندنده بر فضله قالمز واكر حركت معتدله بیان اولنه‌جق اوقاتنده
استعمال اولنورسه اول بر ریاضتدركه جسمه نشاط وخفت ویروب انی قابل غذا ایدر ومفاصله صلابت
ویروب تحلیل رطوبات ایله اعصاب واوتاره متانت اعطا ایدر وجمیع امراض مادیه‌دن امین ایدوب اكثر
امراض مزاجیه‌دن جدا ایدر وبو ریاضتك وقتی غذانك انحداری وهضمی كمالندن صكره‌در یعنی طعام
اسی معده وكبد وعروق ایچنده هضم اولنوب طعام اخرك وقتی كلدیكی زماندر اما ریاضت معتدله اودركه
انكله لون وجه احمر اولوب بشره‌ده عرق ظهور ایدر واما اول ریاضتكه انده سیلان عرق كثرت بولور اول
مفرطه‌دركه انكله بدنه حرارت كلوب جفاف بولوب رطوبتی كیدر وقتی عضولك ریاضت معتدله‌سی اكثر
اولورسه اول عضو اقوی اولور خصوصا اول ریاضتك نوعنده زیاده قوت بولور مثلا ایدك ریاضتی حمل اشیاده

كثير اولسه انك قوتی دفع اشياده خام اللردن زياده اولور بلكه هر قوتك شانی حركت اعضا كبيدر تسكين حفظه
مداومت ايدنك قوت حافظه سی قوت بولور چونكه هر عضوك بر مخصوص رياضتی اولور پس دماغك رياضتی
عطاس اولوركه اول حركتله طبيعت انده بولنان اذايی واكا طريق خيشومدن متصل اولان روايح خبيثه يی دفع
ايدر وريه نك رياضتی سعالدركه اول حركتله طبيعت انده اولان بلغم غليظی يا صدره اصابت ايدن برد شديدی
اندن دفع ايدر واما علت اختلاج اعضا بر ريح غليظدر كه انكله عضلات وانلره ملتصق اولان جلد بشره
متحرك اولور تا كيم اول ريح انلردن تحلل وحلول ايده واما رعشه قوت متحركه نك تحرك عضلدن عجزی عندنده
حاصل اولور تسكين اول خوف وغضب وتشويش وغم وغيرتدن حادث اولور ورياضت صدر قرائتدر وانده اخفا
ايله بدأ ايدوب تدريج ايله جهرا ايتمك راحتدر ورياضت سمع اصوات حسنه ايله نغمات لذيذه يی استماع ايتمكدر
ورياضت بصر اشياء جميله يه نظر ايتمكدر ورياضت يد بطش ايتمك ورياضت قدم كتمكدر واما معتدل اولان
ركوب خيل رياضت جميع بدندر وبدنی تسخينندن زياده تحليل ايدندر وحبل منصوب ايله تمرج ايتمك ركوب
خيل ايله معتدل كتمك كبيدر ولعب طوب وچوكان رياضت نفوس وابداندر زيرا كه غالب اولان خرم وشاداندر
ومغلوب اولان مغموم وغضباندر ومسابقه دخی رياضت نفوس وابداندر وركوب سفينه اخلاطی محرك
ومعده يه نافعدر واستسقا وجذام امثالی امراض مزمنه يی دافعدر زيرا كه نفس انده فرح وفزعی تعاقبله
جامعدر واكر انده قیء اقتضا ايدرسه دفع ايتمسونكه بدنه غايت نافعدر ودلك اعضا دخی بو رياضتدن عد اولنور
واكر دلك ايتمك خرقهٔ خشنه ايله اولورسه دمی ظاهر بشره يه جذب ايدوب لونی احمر كوربنور واعتدال دلك
اعضايه قوت ويروب افراطی زحمت ويرر واما تعديل حركت وسكون نفسانی تحقيقا منشأ حركات روح انك
كنديسنده اولان غضب وشهوتدر اما غضبك افراطی تهور وتفريطی جبن واعتدالی شجاعتدر وبو حركت
معتدله بدنه صحت ونفسه عزت ودنيا ودينی صيانتدر واما شهوتك افراطی شره وتفريطی خمود واعتدالی
عفتدر وبو حركت معتدله بدنه صحت ونفسه لذت وايكی جهانده راحت وسلامتدر واما شره مذكور استيلای
نفس ايله عقله غالب اولديسه اكا عشق مجازی ديرلركه ماليخوليانك بر نوعيدر واول بر مرضدر كه غالبا شبان
وعزابه عارض اولوب هوای معشوقك ماعداسندن انلری اعراض ايتدرر وبو عشقك سروسهی شكل وشمائل
محبوبی افراط استحسان ايله تفكر وتذكره ملازمت ومداومتدر واكثر اول فكر ايله شهوت جماع دخی
بولنور وبونك علامتی صفرت لون وضعف بدن وسمن جفن وغور عين بيلنور وبو عاشقك حركت عينی ضاحك
وشاطردركانه بر لذيذ نسنه يه ناظردر ودرونی آه ايله صوتی حزين كاور وانك اطوار واحوالی نظامسز اولور وقلت
نومندن سهرلرده سهرله قالور اكر بر طبيب انك نبضنه ال باصوب نيچه اقران ويارانی اسما واوصافن ذكر ايلسه
قنقی اسم ايله نبضی مختلف اولوب لون وجهی متغير اولورسه اول مسمی انك معشوقی اولديغن بيلور واكا
وصلت كبی علاج اولمز واكر اكا وصلت معشوق وجه مشروع اوزره ممكن دكل ايسه اكا معشوق ذم وتبغيض
ايله معالجه اولور اكر اول عقلادن ايسه نصيحت قبول ايدوب اول سوداندن واز كلور والا انی استهانه واستهزا
ايدوب عشقه جنون وسودا ديمكله فارغ اولوب صحت بولور واكر ترك سماع وكثرت جماع ايله عاجلا علاج اولنمسه
عشق انك طبيعتنه دخی استيلا ايدوب هلاك اولور (بيت) فداء العشق ليس له دواء* ولو كان المسيح له
طبيبا (نوع خامس) اسباب ستهٔ ضروريهٔ مذكوره دن ثلاثهٔ باقيه نك تعديلاتن بيلديرر (ای عزيز)
معلوم اولسونكه اهل طب ديمشلردركه حفظ صحت بدنن تعهد والتزام ايدن كمسه يه امر لازمدركه اسباب ستهٔ
مشهوره نك ثلاثهٔ باقيه سن دخی تدبير ايله تعديل ايدوب اخر عمرينه دك صحت وعافيتله كيده اما تعديل
نوم ويقظه نومك افضلی اودركه مقدار زمانی معتدل اوله يعنی درت ساعت مروری قدر غرق متصل اوله وهضم
اولدقدنصكره شروع اولنه يعنی بعد الاكل والشرب ايكی اوچ ساعت مرورنده نوم طاری اولوب هضم ثانيده
بولنه واكر ضعيف المعده بولنان كمسه هضم طعامه نوم ايله استعانه ايدرسه ابتدا انده نصف ساعتی قدر يمينی
اوزرينه ياتمق لازمدر تا كيم غدا جانب يمينه مائل اولان قعر معده يه جذب كبد ايله آسان منحدر اولوب حرارت
كبدانی تسخين ايده بعده ايكی ساعت قدر يساری اوزرينه ياتوب اويومق لازمدر تا كيم كبد معده اوزرينه
لحاف كبی شامل اولوب انی تسخين ايدوب هضم اولدقده معده يه معين اوله بعده ينه ايكی ساعت قدر جانب

يمينی اوزرينه ياتوب اويومق كركدر تا كيم هضم ثانی ايچون جهت كبده غدانك انحدارينه اعانت ايده ونومك
تعريقی يقظه دن اكثردر طبيعت ماده يه استيلا جهتندندر زيرا كه نوم حالنده حرارت باطنده زياده اولديغندن
ماده يه زياده غالب اولور ويقظه نك تعريقی نومدن اكثردر طبيعت ماده يی اساله جهتندندر زيرا كه يقظه ده
حرارت ظاهره توجه ايدوب ماده يی تحليل واساله ايدر وكيمك كه نومنده عرقی بی سبب كثرت بولور اول غدا ايله
يا خلط ايله ممتلی اولور وكيمك كه نومی ثقيل وطويل اولور يعنی سكز ساعتدن زياده اويور قالور انك دماغنده
رطوبت غالب اولور اول اغذيهٔ مجففات ايله خفيف النوم اولوب اعتدال بولور وكيمكه طول سهرله مبتلا اولور
يعنی يكرمی درت ساعتدن زياده اويقوسز قالور اول حمام ايله راحت بولور ولبن وماء شعير امثالی رطوبات ايله
نومی كلور اما كابوس خانق كه نائم اثناء نومنده تخيل ايدركه اوزرينه بر ثقيل نسنه دوشوب انی صقوب حركتدن
منع ايدوب نفسنی تضييق ايدر وبو كابوس خانق بخاری تحليل ايدن يقظه وحركتنك عدمی عندنده دمك
يا بلغمك ويا سوداانك بخاری دماغه صعودندن ظهور ايدر پس بونك علاجی استفراغ ايله تنقيهٔ دماغدر
واما تعديل مأكولات هر صحت كه انك حالی اوزره قالمسی مراد اولنور اول بدنك كيفيتنده شبيهی اكا ايراد
اولنمق كركدر واكر بر صحت منحرفه يی كنديسندن افضل اولان صحته نقل ايتمك مراد اولنمسه اكا ضدی ايراد
اولنمق لازمدر پس صحت وجودنی حالی اوزره حفظه ملازم اولان كمسه يه لازمدر كه اغذيه دن حيات سودا
مثالی شوائب رديه دن تنقيه اولنمش بغدای اتمكيله ملايم حلوالر ولحوم غنم وعجول واجديه ودجاج طيور
اوزرينه اقتصار ايده ولقمه يی كوچك الوب مضغنی اكثار ايده وفواكهدن انجق تين وعنب وزبيب ورطب
اختيار ايليه واما اغذيه وفواكهٔ دوائيه يه التفات ايتميه مكركه تعديل مزاج ايچون تناول اولنه ياخود
مأكول حاضر انلر بولنه زنهار اشتهاسز طعام اكل ايتميه واشتهای هايجنی دفع وتاخير ايتميه وصيف
ايامنده اغذيهٔ بارده وشتاده اغذيهٔ حاره تناول ايده وهضم اولنمش طعام اوزرينه طعام اخر ادخال ايتميه
وزمان اكله يی اوزاتميه تا كيم غدانك اوايله اخری هضمده مختلف اولميه واكثار انواع اطعمه قيلميه تا كيم
هضمده طبيعته حيرت كلميه وغدای لذيذ انفعدر اكثار اولنمسه وشهوت طعام اسرعدر بخارينه ملازمت
بولنمسه وغدای حاره مضر بدن ومسرع هرم ومجفف اعضادر وملازمت غدای حلو مرخی معده ومحمی بدن
ومحرك صفرادر وغدای مالح مجفف بدن ومولد صفرا ومهزل اعضادر وفوادروه مضرت حلوی حامض دفع ايدر
ومضرت حامض حلو ايله كيدر وتفهه يی تمك مالحی ومالح تفهی معتدل ايدر وتفسندن اشتهای غدا قالمش
ايكن اندن كف يد لازمدر ومراعات عادات اوقات اغذيه ووجبات البته واجبدر لكن اغذيهٔ رديه ايله معتاد
اولان مداومت ايتميوب تدريجيله ترك ايتسون ووجبات متعدده سنی تنزيل ايده رك اكلهٔ واحده ايله
اكتفا ايتسون زيرا كه بياض نهارده بركره تغدی وبر دخی ليلده تعشی وجوده صحت وروحه خفتدر چونكه
اغلب امراض مختلفه كثرت غدادن حاصل اولور پس شبعدن تحفظ ايدن كمسه عمری اولدقجه عافيت بولور
اما دموی المزاج اولان كمسه نك غداسی سماقيه كبی مبرد وقامعدر وبلغمی المزاج اولنك غداسی مسخن
وملطفدر وصفراوی المزاجك غداسی رمانيه كبی مبرد ومرطبدر وسوداوی المزاج اولنك غداسی مرطب
كركدر واكل سمكله لبنی جمع ايتمك مضرتدندر وجذام فالج كبی امراض مزمنه يی توليد ايدندر ولبن ايله
حامضی جمع ايتمك دخی يماندر وسوتلی اوزرينه صويق وپاچه اوزرينه عنب وهريسه اوزرينه رمان اكل
ايتمك وارز ايله خلی جمع ايتمك بدنه ضرر ومعده يه زياندر من اقتصر علی اكل الخبز والزبيب لم يحتج فی عمره
الی الطبيب اهل طب اراسنده ورد اساندر واما ضعيف الجسم اولان كمسه تسمين بدن ايچون غدالی معده
وامعاده حبس ايدوب عروقه تنفيذ ايدن اجزالی تناول قيلسون مثلا لوز وفستق وبندق وحمص وحنطه
وارز مطبوخ وبزر بطيخ وبزر خشخاش امثالی اجزالی لبن بقر ايله محرا طبخ ايدوب قرق صباح علی الريق
ايكيشر مبلغ تناول ايدوب ملحم اولسون واكر فصل ربيعده لبن بقری پشروب ملح ايله چوروب
انك مائيه سندن قرق الی صباح قبل الغدا علی الريق ايكی اوچ فنجان قدر ايچوب برساعت مقداری ارقه
اوزرينه ياتورسه اعتدال اوزره سمين اولور واما افراط ايله سمين الجسم اولان كمسه تضعيف بدن ايچون
تقليل طعام وتكثير حمام وجوع اوزرينه حركت ايدوب ارض صلب اوزرنده ياتسون واغذيه دن عدس وشعير

وجبن عتیق اوزرینه اقتصار ایتسون تا کیم لحم وشحمی اریوب کتسون وبدنی معتدل اولوب روحی راحته یتسون واما تعدیل مشروبات ماء نهر ایله ماء بئری قبل الهضم جمع ایتمك طبیعته مشکلدر زیرا که بو ایکی صویری برینه لطافت وغلظتده موافق دکلدر ومیاهك افضلی ماء نهردر خصوصا پاك یردن جریان ایدوب جمیع شوائبدن صافی کله ویا حجاره اوزرنده جریان ایدوب قبول عفونتدن ابعد اوله وخصوصا شماله یا شرقه جریان ایده وخصوصا بر عالی موضعدن اسفله منحدر اولوب کیده وخصوصا منبعی بعید اولوب کثرت جریان ایله تلطف قیله وخصوصا لطافتدن خفیف الوزن اوله وخصوصا کثیر اولوب شدتلی اقه کله وبو اوصاف ایله متصف اولان بر صودر که فضیلتده نهایت بولمشدر وماء نیل مبارك بو محامدك اکثرینی جامع اولمشدر وماء عین قلت حرکتندن غلیظ قالمشدر وتحت الارض اولان کاریزلر ایچنده جریان ایدن صولر غلظت بولمشدر ومیاه مغارات وآبار انلردن اغلظ اولمشدر واما شرب ماء غدانك هضم ثانیه شروعندن صکره اعنی زمان تغذیدن ایکی اوچ ساعت مرورندن صکره اولی واهنا بیلنمشدر واما خلال تناولده شرب ماء منفخ ومادر وعقیبنده مفسد وارداد رلکن معده سی حار اولان کسه تغذینك خلالنده وعقیبنده شرب ماء ایله مستفید اولور واشتهاسی ضعیف اولان قوت بولور زیرا که اول ضعف غلبهٔ حرارتدن کلور پس شرب ماء ایله حرارت معتدل اولور واما علی الریق اعنی خلو معده حالنده وحرکت معرقه عقیبنده خصوصا جماع وحمام وشرب مسهل عقیبلرنده وفاکهه اوزرینه خصوصا بطیخ اوزرینه شرب ماء واشربهٔ بارده بغایت ردیدر لکن اکر اوقات مذکورده عطشه تحمل اولنمزسه ولا حلمهٔ ثدیی مص ایدر کبی شفه ایله کنار کاسه ارهسندن امتصاص ایله ایچوب اوچ نفسدن کچسون وهر نفسده اوچ یودمدن زیاده ایچمسون زیرا که چوق اولور که عطش بلغم لزجدن یا بلغم مالحدن حادث اولور حال بو که شرب ماء یه التفات اولندقچه عطش ازدیاد بولور اکر اول عطشده صبر اولنسه طبیعت او مادهٔ معطشه یی نضج واذابت ایدوب عطش دخی کندی ذاتندن کیدر وچوق اولور که بونك کبی عطش مادی یی عسل کبی اشیاء حاره تسکین ایدر وهر زمان قیام حالنده شرب ماء خطر وخطادر الا که ماء زمزم عین شفادر (نظم) توق شرب الماء فی خمسة * مواضع فانها جالبة للسقام * عقیب حمامك والباءة * والنوم والاعیاء واکل الطعام * واما تعدیل استفراغ واحتباس صحت وجودنی محافظه ایدنه واجبدر که دائما کندی طبیعتنه مقید ومراقب اوله اکر طبیعتی قبض اولورسه انجیر وسنامکی امثالی اشربه ایله تلیین ایتسون خصوصا طبیعت مشایخه لینت راحت وسلامتدر واکر طبیعتنده افراط لینت بولورسه انار سماقیه وحصرمیه کبی اشیا ایله قبض ایتسون واکر امتلا اولورسه کثرت غدادن معده ده حاصل اولوب ککرمکله چقان دخان ایله یا حموضت حلوا ایله ویا مجرد ثقل ایله غدایی فاسد بولورسه همان اول ساعت مبادرتله قیء ایتمکه جان اتسون واکر قیء اکا متعسر ایسه ویا وقتی دکل ایسه مصطکی برله قاینامش ماء حار ایچوب صاغ یانی اوزرینه یاتسون ویا خود بر پارمق بال ایله ایچه طوز قاتسون وپنبه ایله مقعدنده نصف ساعت قدر حمله تحمل ایتسون تا کیم لینت بولوب راحت اوله اول غدای فاسد کتسون بعده تفاح مثالی معده یه قوت ویرن اشیایی تناول ایدوب حمامده یاتسون واکر اسهال اولورسه ورق ورد وعفص مسحوق وصمغ محمص وطین ارمنی وتخم ریحان وطباشیر وکمون امثالی اجزا حابسه دن اکل ایتسون ویا تفاح وسفرجل ورمان حامض کبی فواکهدن تناول ایتسون تا کیم طبیعتی ینه اعتداله یتسون واما حبس بول وغائط بغایت مضرتدر ورعشه یی ایراث وهرمی تعجیل ایدندر ومعتاد اولنان مستفرغاتك اسهلی جماع وحمامدر (نظم)

مایهٔ عیش آدمی شکمست
تا بتدریج میرود چه غمست
کر ببندد چنانکه نکشاید
کردل از عمر برکند شاید
ورکشاید چنانکه نتوان بست
کو بشو واز حیات دنیا دست
چار طبع مخالف وسرکش
چند روزی شدند باهم خوش
کر یکی زین چهار شد غالب
جان شیرین بر آید از قالب
لاجرم مرد عارف وکامل
ننهد بر حیات دنیا دل

نوع سادس) حالت صحتده معتاد اولنان مستفرغاتك اسهل انواعی بولنان جماع وحمامك تعدیلاتی بیلدیرر ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل طب دیمشلردر که صحت حالنده عادت اولنان استفراغاتك اسهل وانفعی جماع

وحمامدر اما جماعك انفعی بعد الهضم الاول واقع اولاندر وبدنك حرارت وبرودت ورطوبت ویبوستنده وخلا وامتلاسنده اعتدالی عندنده بولناندر پس اکر اول خطا ایله بو اعتدالاتك خارجنده بولندیسه بدنك حرارت ورطوبت وامتلاسنده بولنان جماعك ضرری انك برودت ویبوست وخلاسنده بولناندن اقل وآساندر وشهوت جماع قوت بولمدقچه والت فکر ونظرسز منتشر اولمدقچه اکا اقدام ایله مباشرت صحت وجوده منافی براعب پرزیاندر واما علامات جماع نافع اودر که انك عقیبنده وجوده خفت ونشاط تام واشتهای طعام ومنام کله تا کیم استفراغ مادهٔ فضلیه حاصل اولمش اوله زیرا که جماع معتدل حرارت غریزیه یی دفع ایله مفرح بدندر واعتدا وغمو ایچون بدنی مهیا ایدندر وغضبی ضعیف ایدوب وساوس ردیه یی وافکار سوداویه یی ازاله ایدر وامراض بلغمیه نك اکثری انکله کیدر وچوق اولور که جماعی تارکك منیسندن ابخرهٔ ردیه دماغنه صعود ایدوب دوار سر وظلمت بصر کبی بلالر باشنه کلور وبخار منی درون بدنده محتبس اولوب اوعیه سنه طولدیغندن ورم خصیه والم عانه وثقل بدن حاصل اولور وینه عودت اولندقده سرعتله خفت وشفا بولور وکثرت جماع اندامی ارخا وقوتی اسقاط وبصری ضعیف ایدر ومبتلاسنی رعشه وفالجه ایقاع ایدوب اعصابی تخفیف ایدر وعجوزه وقبیحه ومریضه ویا کرهٔ صغیره نك ومدت سنین ایله مجامعه اولنمین ثیبه نك جماعندن اجتناب الزمدر زیرا که بو مذکورات البته جاذب قوت ومرخی الت ومجفف رطوبت ومورث غمدر وموجب ندم ووجد هرمدر ولواطه منفر طبع ومضر بدندر زیرا که اهانت واذیتی جمع ودفق انزالی منع ایدر واما جماع شابهٔ جمیله وجوده صحت وحواسه قوت ویروب طبعی مسرور وقلبی پرحضور ایدر زیرا که طبیعت اکا مائل اولدیغندن استفراغ منی کثرت بولوب اول مادهٔ فضلیه بدندن کیدر واما افضل اشکال جماع اودر که زنی ظهری اوزرینه القا ایدوب فخذین مکشوفینی ما بیننده دیزه که ابتدا ملاعبه ومکالمه وملاطفه ایله سینه واب ورخسارن بوس وکنار ایدوب بلکه ثدی وعانه سن دلك ودغدغه قیله بعده الت ایله بضعی مس وحك ایدوب انك چشمنه ناظر اوله تا کیم ایکیسی بیله شدت شهوتدن توقان بوله وقتا که هیئت عین زن متغیر اولوب صدرندن منیسی انفصال بولمغله استرکه رجلی صدرینه آله پس اول حالده اوزرینه دوشوب ایلاج واخراج ایله انزالی وقتنه حاضر اوله وبعد الانزال انك بطنی اوزرنده بر لحظه قاله تا کیم ایکی منی ممتزج اولوب رحمه دخوله یول بوله واولاد آرزو ایدن بو آدابه اوزره حرکت قیله تا کیم انزالی آسان اولوب زن دخی اندن لذت اله ووجود ولد کامل اولوب جمله سی عافیت بولوب استفراغ تمام اوله زینهار کندی یاتوب زنی اوزرینه المسون تا کیم بقیهٔ منی طریق مثانه ده قالمسون واندن تعفن ایدوب مرض اولمسون ورطوبت بضع اکا تقطر ایدوب اندن قروح مثانه تولد قیلمسون وجماعی تحریك ایدن اشیانك بری مجامعهٔ ناسه اطلاعدر وبری نغمات اصوات نسوانی استماعدر وبری دخی رؤیت مجامعهٔ حیواناتدر وبری هم جماعه متعلق اولان حکایاتدر وحلق عانه مهیج شهوت ومعظم ذکردر واطالهٔ عهد جماع ایله نفس انی اونوتمق امر مقرردر زیرا که نفس اول فضله یی دفعدن اعراض ایدر پس قوت مولده اول کسبه ده منی تولدنی ارتودر کیدر نته کیم مولده دن فاطمه ده لبن تولیدنی فراموش ایدر کذلك انده منی تولیدنی ترك ایدر (بیت) نظر شهوت ایچون روی زنان آغ اولسون * زنی اولمزسه کیشینك صول الی صاغ اولسون * دیوب ید ایله استمنا ایتمك مورث غم وموجب فترتدر واستفراغ جماعی ترك ایدنك درون جلدنده اولان حرارتله رطوبتدن قمل تکون ایدوب حرکتیله تولد ایدر کاور زیرا که واهب حیات اول حیات قلبیه ایچون صالح اولان ماده یی اندن محروم ایتمیوب اکا هم حیات ویرور کاه اولور که قمل بدنده دفعة حادث اولور وبرمرتبه کثرت بولور که لونی اصفر ایدوب مانع نوم وقاطع شهوت اولور انکچون ارکنلر زیاده بتلی اولور وانك علاجی بدن وثیابی تنقیه ده اهتمامدر واندن آب شور ایله استحمامدر بعده ماء عذب ایله اغتسال وقمیص حریر ایله تمامدر (واما حمامك افضلی بناسی قدیم وفضاسی عظیم ومائی عذب وحرارتی معتدل اولاندر وانك بیت اولی مبرد ومرطب وثانیسی مسخن ومرطب وثالثی مسخن ومجفف بولناندر پس وجود صحتنی محافظه ایدوب استفراغ عرق ایچون حمامه کیدن انك حار اولان بیت ثالثنه تدریج ایله داخل اولسون واندن خروج ایلدکده ینه تدریج ایله خارجه کلسون وحمامك داخلنده طول مکث موجب غشی وکرب واضطراب وجفاف وخفقاندر ومزاجی یابس اولان مائی هوادن اکثر استعمال ایتملیدر پس ترطیبه شدت احتیاجندن ارض بیتنه یلرش ما ایدوب یاتملیدر وبخار مرطبی اکثار ایچون

ارض حمامه صویی صب وحبس ایتملیدر ومزاجی رطب اولان هوایی مادن اکثر استعمال ایتملیدر پس
تجفیف وتحلیله شدت احتیاجندن استعمال مادن مقدم افراط عرق دوکلیدر وصحتی محافظت حمامده
مادامکه جلدی رطب واحمردر اول تحلیل عرقده افراط ایتدیکی مقرردر وفتا که بدن ضموره وکرب تذایده
باشلر اول وقت سرعتله طشره یه کلملیدر وبعد الحمام لحاف ودثاری هر فصلده زیاده قیلملیدر زیرا که بدن
حاملک هواسندن ابرد اولان هوایه منتقل اولور کیدر وبدن حاملک صوبندن تشرب وجذب ایلدیکندن
انک حرارت عرضیه سی اندن سرعتله زائل اولوب بالطبع بارد اولان صو برودتی بولدقده بدنی دخی تزید ایدر
واکر استحمام عقیب غداده واقع اولورسه تسمین بدنه معین اولور لکن سکنجبین ایچسه سده مرضدن امین اولور
واکر حاملک عقیبنده تغدی ایدرسه سده دن امین اولوب اعتدال اوزره سمین اولور واکر هضم اولدقدنصکره
حمامه کیدرسه کذلک سمین وامین اولور وخلو معده حالنده استحمام تجفیف بدن ایدر زیرا که حرارت اصلیه ایله
حرارت عرضیه یی جمع ایدر وریاضتی قلیل اولان کسه حمام معرقی کثیر استعمال ایتسون تا کیم حرکات
ریاضتله تحلیل اولنه جق فضلات مجتمعه حرارت حمام ایله عرق ووسخ اولوب کتسون وبو استفراغ ایله وجودی
اعتدال مزاجنه یتسون واما ماء بارد ایله اغتسال ابدان شبانه تقویت ویرندر وصیف ایامنده نصف نهار
اوانده حار المزاج ومعتدل اللحم اولان کسه لره صحت بدندر واما شیوخ وصبیانک واسهال ونزله سی اولانک
وهضمی نقصان اولانک ابدانته ضرر وزیان ایدندر واما حمامات کبریتیه یی استعمال یعنی معادن کبریتیه دن
نبع وغلیان ایدن میاه حاره ایله اغتسال محلل فضول خارج وعلاج رعشه وفالجدر ومزیل حکه وجربدر
واوجاع ورکلک ایچون نفعی مجربدر ومیاه معدنیاتک جمله سی بدنده اولان ریاحه دوا وقروح وجروحه مرهمدر
وبو ایلیجه لرک وجودده اولان منافعنی الله تعالی اعلمدر (نوع سابع) کثیر الاستعمال اولان ادویه واغذیۀ
مفرده نک طبایع ومنافعن وخواص واحکامن ابجد هوز حطی حروفنک ترتیبنجه بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه اهل طب دیمشلردرکه هرکس کندی وجودنک حکیمی اولملیدر واستعمال ایلدیکی ادویه واغذیۀ
مفرده نک طبایع ومنافعن بیلملیدر وهر برینی حکمیله استعمال قیلملیدر تا کیم وجودی صحت اوزره
قالملیدر اما ادویۀ مفرده دن هر بر دوا که بدن انسانیده کیفیتیله تاثیر ایدر تحقیق اول دوا بدن انسانه وارد
اولوب انکله بدن کندی حرارت غریزیه سندن منفعل اولورسه اکر بدنه کیفیت انسانیه دن زیاده تأثیر
ایتمزسه اول دوا معتدلدر واکر بدنه کیفیتندن زیاده تاثیر ایدرسه اول دوا اعتدالدن اول کیفیتدن یکا
خارجدر پس اکر اول تاثیر قلیل اولوب محسوس اولمزسه اول دوا درجۀ اولیده در واکر تاثیری حس اولنورسه
لکن بدنه ضرر ویرمزسه اول دوا درجۀ ثانیه ده در واکر بدنه ضرر ویررسه لکن ضرری مهلک
دکلسه اول دوا درجۀ ثالثه ده در واکر ضرری قتله بالغ اولورسه اول دوا درجۀ رابعه ده در وا کا دواء سمی
تسمیه قیلنمشدر واغذیۀ مفرده نک احکامی بو ادویۀ مفرده نک احکامی درجاتنده بولنمشدر وجمله سنک اسما
واحکامی ترتیب حروف ابجد ایله بیان اولنمشدر (الف) ابریشم حار ومفرحدر خصوصا خامی نافعدر ولبسی
تولد قملی مانعدر اجاص درجۀ ثانیه ده بارد ورطبدر وانک حلوی معده یی مرخی ومسهلدر ومری التهاب
قلبی تسکین ایدوب صفرایی قلع ایدر وحلوندن بومرک اسهالی اقلدر اسفاناخ درجۀ اولیده بارد ورطبدر
وغداسی جیددر وحار ویابس اولان ریه وصدره نافعدر وبطنی ملین واوجاع دمویۀ ظهری دافعدر افتیمون
برحشیشه درکه درجۀ اولیده یابس ودرجۀ ثالثه ده حاردر ونفخی مسکن وکهول ومشایخه موافق
ونافعدر وامراض سودا وبلغمی مزیل ومسهل وصرع ومالخولیایی دافعدر وشبان ومحرورلری معطشدر
انیسون بر معروف تخمدرکه درجۀ ثالثه ده یابس وحاردر کلیه ومثانه ورحم وکبد وطحال سده لرن فتح
وریاحی تحلیل ایتمده تاثیر تامی واردر وصداع دموی وصفراوی ودواری یی تسکین ایچون بخور ورواستعاطی
نافعدر ومسحوقی دهن ورد ایله اذنه تقطیر اولنسه باطن اذنده ضربه وصدمه وسقطه دن عارض اولان اوجاعی
دافعدر وبول وطمث ورطوباتی مدرر وعطش بلغمی یه نافعدر واین ومنی یی مکثر وضرر سمومی دافعدر اثمد کحل
اصفهانیدرکه اسرب مینک جوهریدر واول درجۀ اولیده بارد وثانیه ده یابسدر ولدغسز مجفف وقابضدر
وبصری مقوی ورعاف انف ونزفی قاطعدر ارزغدای معروفدرکه درجۀ اولیده حار وثانیه ده یابسدر وصو ایله

اغتسالی اعصابی وسخندن پاک ایدر واکلی معده یی دباغت ایدر لبن ایله مطبوخی بطی عقل ایتمیوب منی یی
زیاده ایدر (ب) بصل درجۀ ثانیه ده یابس وثالثه ده حاردر اول محلل ومقطع وملطف وجالیدر وافواه عروقی فتح
ایتمک جالیدر واحد واشدی وجهی احمر ایدر وبزری بهقه طلا اولنسه کیدر وملح ایله ثأليلی قلع ایدر واعتدال
اوزره اکلی معده واشتهایه قوتدر واکثاری رأسه صداع وعقله خفتدر وبصل مطبوخ کثیر الغدادر لکن
معطشدر ویرقانه نافع وافواه بواسیری فاتحدر وباه یی مقوی وبولی مدرر وطبیعتی ملین وریح سمومه نافعدر
وطلای بصل مشوی منضج قروح واوجاعنی دافعدر بطیخ اصفر درجۀ اولیده حاردر وسرعتله صفرایه استحاله
ایدر وانی سکنجبین اصلاح ایدر بطیخ اخضر که قاربوزدر درجۀ ثانیه ده رطب وبارددر وبدنی وسخدن جالیدر
وبولی مدرر وکلیه ومثانه ده تکون ایدن حصاتی دافعدر وطعام ایله اکلی نافعدر بیض افضلی نیمرشت دریعنی
سمن ایچنده نیم پخت اولان بیض دجاجه نک محیدر وانفعی تازه وطری اولان بیض فرخیدر وبیضک مشوی
صلبی دخانیه یه مستحیل اولوب اعتداله یقین کلمشدر لکن محی حرارته وبیاضی برودته زیاده مایل اولمشدر
وایکیسی دخی رطب ونافعدر وبیاضی وجه اوزرنده اولنسه تأثیر شمس وحرارت ناری مانعدر ومحی عسل ایله
مشوی اولوب کاف ایچون وجهه طلا قیلنسه انی دافعدر وبیاضی اوجاع عینه وخشونت حلقه وانقطاع صوته
وسعاله وضیق نفسه ونفث دمه نافعدر وبیض دجاجه سریع النفوذ وجید الکیموس وکثیر الغدا ومولد منیدر
وبیض مشوینک محی قابضدر وعفص مسحوق ایله اسهالی دافعدر وقیر ایله مخلوطی قروحی مفتح ومادہ سن
جاذبدر وبیض لحم قوتنده در زیرا که اول حیوانک جزئیدر بلکه بالقوه حیواندر وبیضک افضلی محیدر
بادنجان درجۀ ثانیه ده حار ویابسدر سودا ودوار وسداد وجرب وبواسیر وجذامی تولید ایدر ولونی فاسد
وتصغیر وتسوید ایدر بندق حرارت ویبوسته مائلدر بطی الهضمدر وباه یی زیاده ایدر وصداع وقیئی تهییج
ورياح ونفخی تولید ایدر ودماغه نفع ایدوب سعالی دفع ایدر (ج) جوز درجۀ اولیده یابس وثانیه ده حاردر
انک تصدیعی واردر هضمی عسیر وحرارتی کثیردر وخاصه سی فمی تبثیردر وعسل ایله معدۀ بارده یه نفعی
جدیردر جوزبوا درجۀ ثانیه ده حار ویابسدر بصری مقوی وسبله نافعدر ونکهتی مطیب وطعامی هاضمدر
وکبد وطحال ومعده یی مقوی وبولی مدرر وطبیعتی قابضدر جبن انک رطبی بارد ورطبدر وعتیقی حار
ویابسدر ومتوسطی غادی ومسمندر وملحی عتیق اولورسه مهزلدر وحصات مثانه یی مولددر جزر اصلی
درجۀ ثانیه ده حار واولیده رطبدر معده یی نفخ وباه یی تهییج ایدر وانک تخمی بول وطمثی ادرار ایدر (د)
دارچینی درجۀ ثالثه ده حار ویابسدر بغایت لطیف وجاذبدر وسددی مفتحدر وهر عفونتی مصلحدر وانک
دهنی جالی ومحلل ومذیبدر ونفعی کاف ورعشه یه مجربدر ورأس وصدر اوجاعنه نافعدر ونزلات بارده یی
وسعال رطبی دافعدر ومعده یی مقوی وقلبی مفرحدر وسدد کبدی مفتحدر واوجاع کلیه ورحمه نافعدر
وظلمات وغشاوت بصری اکلا واکتحالا دافعدر دیک ودجاج دیکک افضلی صیاحه بالغ اولمیاندر ودجاجک
انفعی بیضه وقتی کلمیندر ومرقۀ دیک وجع مفاصله ورعشه یه ومعده یه ورایحه وقولنجه موافق کلندر
ولحم دجاج عقلی قوی وطبعی کشاده ومنی یی زیاده وصوتی صافی ایدندر وانک دماغیله نزف رعاف انف کیدندر
(ه) هریسه بر معروف غدادرکه ماء لحم ایله طبخ ونضج اولمش حنطه دن حاصلدر واول رطوبت ویبوستده
حار ومعتدلدر (و) ورد احمر درجۀ اولیده بارد وثانیه ده یابسدر وبزری ورقندن زیاده قابضدر وانک
یابسی دخی زیاده قابضدر واول سددی مفتح وسودایی مسکن واعضای باطنه یی مقویدر وماء وردغشیه
نافع وصداع حاری دافعدر ومطیب رایحۀ بدندر ومرباسی حاردرکه معده وکبده قوت ویروب هضمه
اعانت ایدندر ورطل یسندن اون درهم استعمال ایدن اسهال اولوب اون مجلس مستراحه کیدندر (ز) زعفران
درجۀ اولیده یابس وثانیه ده حاردر محسن لون ومدرر بول ومسقط شهوت ومحلل سدد ومفتح عروقدر
لکن قبضی واردر زنجبیل درجۀ ثانیه ده یابس وثالثه ده حار وانده بر رطوبت فضلیه واردرکه باه یی تهییج
ایدوب خاصه سیله کبد ومعده نک بردینه موافق کلور وانکله رطوبت معده زائل اولور وطبیعت دخی لینت
بولور وانک استعمالی نصف درهمدن ایکی درهمه دک مفید اولور زیت خام زیتونک زیتی درجۀ اولیده بارد
ویابسدر ومدرکندن اتخاذ اولنان زیت اعتدال اوزره حاردر ورطوبته مائلدر وعتیقنده حرارت زیاده

حاصلدر وزیت ایله هر کون ادهان شعری مقوی وشیبی مبطیدر (ح) حنا درجهٔ ثانیه‌ده بارد ویابسدر
ومحلل ومفتح ومجفف وقابضدر واورام حاره وبلغمیه ایچون طبیخی نافعدر ودهنی عصبی ملین وتعبی محلل
ودافعدر رحص درجهٔ اولیده حار ویابسدر واسودی احروایدر واجودی اکبریدرکه وجع ظهره نافعدر ولثه
وعذار اورامنی دافعدر وصوتی صافی ایدوب حبوب سائره‌دن زیاده غدالی‌ربه اولدیغی مجرب وشائعدر
وطبیخی استسقایه نافعدر وحصاتی کلیه ومثانه‌دن مفتت ودافعدر وحمصك تأثیری منی‌یی تکثیر وباه‌یی
زیاده‌تدر وادرار بول وتسهیل ولادتدر حنطه حرارت ورطوبتده معتدلدر وانسانك حرارت ورطوبتنه
معادلدر وانك مقلیسنك هضمی بطؤ ایله قابلدر واول مولد دود ونفخه شاملدر وحنطهٔ کبیرهٔ حمرا افضل
واقوی والذ واغدادر حمام (انك نواهضی فراخندن اخف واغدادر وفراخی احرو ارطب واشهادر (ط) طین
ارمنی درجهٔ ثانیه‌ده بارد ویابسدر طبیعتی ودمی بغایت حابسدر وبثور وطواعینه شربا وطلاء نافعدر
وعفونت اعضایی ونزلهٔ حاره‌یی مانعدر طباشیر درجهٔ ثانیه‌ده بارد وثالثه‌ده حار ویابسدر قلبی مقوی وخفقان
حاری دافعدر واصباب صفرادن اولان غم وغشیه نافعدر وعطش والتهاب معده‌یی وحرارت کبدی مسکن
وحمات حاره‌یی مانعدر (ی) یقطین که قرعدر درجهٔ ثانیه‌ده بارد ورطبدر وانحداری سریع وخلطی صالح
وغدامی لطیفدر وحصرم ویاسماق ویاسفرجل ویاخود رمان حامض ایله قرعك مطبوخی صفرایه نافعدر
لکن قولنجه ضرری متضاعفدر وعسل ایله مطبوخی انی دافعدر (نوع ثامن) کثیر الاستعمال اولان ادویه
واغدیهٔ مفرده‌نك اسما واحکامی کلمن سعفص حروفنك ترتیبنجه بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل
طب دیمشلردرکه (ك) کافور درجهٔ ثالثه‌ده بارد ویابسدر رعافی واورام حاره‌یی وصداع حاری مانعدر ومحرورك
حواسنی مقوی ونوامی سهر واستشمامی ییله مؤثر وباه‌یی قاطعدر کهربا درجهٔ اولیده حار وثانیه‌ده یابسدر
نفث دمی ونزفی حابسدر وخفقان وزخیره نافع واسهالی قاطعدر کمون درجهٔ ثانیه‌ده حار وثالثه‌ده یابسدر
ریاحی محلل وطارحدر ومجفف وقابض وقاطعدر وعسر بوله دخی نافعدر وجراحاتی لاصق وحصاتی مفتت
دافعدر کمأت حکمی غلیظ وغداسی شیندر انجق انك صوبی زیندرکه مجلی عیندر کرفس که مغدنوس
انواعندن در درجهٔ اولی‌ده حار وثانیه‌ده یابسدر نفخی محلل وبدنی معرق وافواه عروقی فاتحدر ووجعی مسکن
ونکهتی مطیب وباه‌یی مهیج وصرعی مولد وحبلایه مضردر وکبده وسعاله وکلیه وطحاله واستسقایه
ومثانه‌یه نافعدر کلیه حرارت وبرودتده معتدلدر وبرمقدار یابسدر وهضمی عسیر وخلطی یسیر ومهملدر
والذی کلیهٔ جدی وحملدر کبد حاردر کلیه‌دن احسندر وانك اجودی کبد بط ودجاج سمیندر وکباب
کلبك کبدی معضوضنه صحت بدندرکزبره که کشنشدر درجهٔ اولی‌ده یابس وثانیه‌ده قابضدر وجعی مسکن
واورام حاره‌یی دافعدر ومعدهٔ حاره‌یی مقوی وخفقان حاری وحموضت طعامی دافعدر وصرع ودوار
وسدادیابسه‌یی مانعدر لکن منی‌یی مجفف وشهوت باه‌یی قاطعدر وکثرت اکلی ظلمات بصره باعثدر کراع که
پاچه‌در اول طبیعتی ملیندر وخلطه لزج نافعی مولددر وهضمی آسان وفضولی قلیل ایدوب سعاله
نافعدر (ل) لوبیا یابسدر لکن انده بر رطوبت فضلیه واردرکه خلطی رطب بلغمیدر وکندی نفاخدرکه احلام
ردیه‌نك کائندر وصدری تلیین وطمثی ادرار آنك شانیدر وریه ایچون دخی کوزلدر وانك اصلاحی فلفل وملح
وخلدر لوزکه بادامدر حلوی رطوبتدن یکا معتدل ومری درجهٔ ثانیه‌ده حاردر وشرب واحتمالنده طمثی
ادرار واردر ولوزمر لغدامی قلیل وتفتیح وجلا وتنقیه‌سی کثیردر ولوز حلوك تأثیرات مذکوره‌سی
ضعیف ویسیردر لکن بدنی مسمن وسعالی دافعدر وسدد کبد وطحالی فاتحدر لبن نسوانك لبنی حیوانات
البانندن انفعدر بردکادر زیرا که مزاج انسان جمله‌دن معتدلدر ولبن نسوانك افضلی ثدیندن شرب اولنان
بیلنمشدر وهر لبن که چوقدن حلب اولنمشدر انك انفصالی بعید العهد اولدیغندن ردی بولنمشدر وهر حیوانك
که مدت حملی انسانك مدت حملندن اطولدر انك لبنی اردأ واغلظدر ومدت حمل انسانه مناسب اولانك لبنی
لبن بقر کبی افضلدر ولبنك مائیه‌سی حار وملطف وغسالدر وانده هیچ لدغ اولمز سفوف مثالدر وانك خاصه‌سی
صفرای محرقه‌یی اسهالدر وافتیمون ایله سودای محرقه‌یی دخی مسهلدر ولبن حامض بارد ویابسدر وقریب
العهد اولان لبن رطب وحاردر وجمیع انواع لبن مقوی بدندر زیرا که جمله‌سی بالقوه دمدر وعسل ایله قروح

باطنه

باطنه‌یی تنقیه ایدندر ودماغه قوت ومنی‌یه کثرت ویرندر ولبنك جمله‌سی باه‌یی تهییج ایدندر وامزجهٔ حارهٔ یابسهٔ
قلیل الصفرایه نافعدر وسعالی دافعدر لیکن بلغمیلره مضر ومنافیدر زیرا که انلرك حرارتی انی هضم ایده‌مز
ودموینه احاله ایده‌مز ومشایخه رطوبت ویردیکیچون نافع ومناسبدر پس انلره هضمنه عسل ایله استعانه
واجبدر وچوق اولورکه لبن ابتدا بطنی اطلاق ایدوب امعاده اولان فضلاتی اخراج ایدر بعده بدنده متفرق
اولوب طبعی قبض ایدوب اعتدال اوزره کیدر وجنس لبن نفاخ ومولد دیداندر مکر که مطبوخ اوله و هضمی
آساندر واما البا که اغوزدر انك هضمی بطی وخلطی ردی وعسل مصلحیدر وهر لبن احشاء کبدی سد ایدر الا که
لبن ناقه سدا یمزوا کثار لبن علاج وسواس ونسیاندر لکن مضراتنه واسناندر وصداع ودوار اصحابنه زیاندر
ومولد قل ومورث ظلمات بصردر وانك اصلاحی شکردر ولبن شکرله محسن لون ومسمن بدندر وترکیب جنس لبن
مائیه وجبنیه وسمنیه دندر اما لبن بقرلك اکثری سمنیه‌در ولبن ناقه ومعز رقیق اولمغله اکثری مائیه‌در لحم انفعی
لحم ضأن فتیدر ولحم عجل وجدیك فضولی اقلدر وهر حیوانك مذکر وسمین واسودی الذ واخف واجوددر ولحم
بقر لحم معزدن زیاده یابسدر ولحم معز لحم ضأندن یابس وهضمی عسیر وحابسدر ولحم جزورك غداسی غلیظ
وهضمی عسیردر ولحم ارنب حار ویابس اولدیغندن سوداسی کثیردر والیه حار ورطب ویسیردر وجنس
لحم غدایی مقوی بدندر وسرعتله دمه استحاله ایدندر ولحم مشوینك غداسی یبوستنه ومسلوقك رطوبتنه
کیدندر وشحمك اغتداسی ردی وسمینك اردادر زیرا که بونلر ماین بطن وقابل الغدادر وفصل ربیع
وصیف اوائلنده محرور ایچون اکل لحم بقر خطا وخطردر زیرا که اول مولد جرب وجذام وطحال اولدیغی
مقرردر کذلك ربیعك جمیعنده وصیفك نصفنده جمیع لحوم غلیظه‌نك وجودده ضرری واردر لکن لحم ابل
غلاظتیله بیله سریع الانحداردر ولحم بط غلیظ وکثیر الغدادر ولحم دجاج اندن اخف والطف واشهادر لادن
درجهٔ اولی‌ده یابس وثانیه‌ده حاردر لطیفدرکه تحلیل ونضجی واردر وعلل رحمه نافعدر وتساقط شعری
مانعدر وعسر الاندمال اولان قروحی مدملدر (م) مصطکی درجهٔ ثانیه‌ده حار ویابسدر وغایتده لطیف ومحلل
وقابضدر وبلغم رقیقی مذیب ودافعدر ومضغی منقیٔ رأس وبلغمی جاذبدر وسعاله نافع ونفث دمی قاطعدر
ومعده‌یی مطیب ومقوی ونافعدر ملح درجهٔ اولی‌ده یابس وثالثه‌ده حاردر وزیاده تحلیل وتجفیف
وجلاسی واردر ورباح مختلفه‌یی کسر وازاله ایدوب اخلاط جامده‌یی تسخین واذابت ایدر ونصف درهم
قدر شربی کفایت ایدر وملح محروق ایله وسخ اسنان کیدروملحی اعتدال اوزره استعمال محسن لون
ومسهل انحدار غدا واخراج فضول ومعین ادویهٔ اسهالدر وملح ابیض شفاف بلوری بلغم خامی وملح اسود
بلغمله سودایی قوتله قالع ومسهلدر ملوحیا درجهٔ اولی‌ده بارد وثانیه‌ده رطبدر وسدد کبدی مفتحدر
مشمش درجهٔ ثانیه‌ده رطب وبارددر ودهن نواتی درجهٔ ثانیه‌ده حار ویابسدر وبواسیره نافعدر ومشمشك
خلطی سریع العفونتدر ویابسنك نقیعی مسکن عطشدر واول معده‌یه خوخدن یعنی شفتالودن خوشدر
وحمیاتی سرعتله مولد اولمشدر (ن) نیل درجهٔ اولی‌ده حار وثانیه‌ده یابسدر وثالثه‌ده قابضدر نزفی قاطع وکافی
دافع وتازه جراحاته نافعدر وورقی خضابه صالحدر نعنا یابس وحاردر وانده رطوبت فضلیه واردر وانك جوهری
الطف بقولدر ومعده‌یی سرعتله مسخن ومقوی اولدر وفواقی دافع وهضمه نافعدر وبلغمی ودموی اولان
قیئی دافعدر وباه‌یی مهیج ومنی‌یی مولد وجامعدر وبش اون ورقی لبنه وضع اولنسه انی تجبندن مانعدر نخاله
دقیق درجهٔ اولی‌ده حار ویابسدر وجلا وتلیین وتنقیه‌یی جامعدر ولوز وشکرله شربی حاقی وسعاله نافعدر
وشراب ایله عجن وضمادی اورام ثدیی دافعدر نشادر درجهٔ اولی‌ده بارد ویابسدر وماین ومقوی خالصدر
وزعفران ایله عجن وطلاسی مذهب کلفدر وحشوی مانع نوازل وماین صدر وعسل ایله اشرفدر * س * سماق
درجهٔ ثانیه‌ده بارد وثالثه‌ده یابسدر وقابض ومقوی ومسدد وحابسدر وبطنی معقل ونزفی مانعدر وصفرایی
احشایه جالبدر وترایداورامی دافعدر ووجع اسنانی شافی وعطشی مسکن ومعده‌یی دابغدر واشتهایی مهیج
وطمثی قابضدر وشعری مسود وغثیانی مسکن ومانعدر سکر درجهٔ اولی‌ده رطب وحاردر وعتیقنده
یبوست واردر وقصبنك عتیقی کندی طبعنده ساکن ولینی زیاده حاصلدر وصدر وحلقی ماین وخشونتی
مزیل وسددی فاتحدر وصفراوی اولمیان معده‌یه انك تعطیشی موافقدر وبطنی ملین وبلغمی دافعدر وانك

احری اینده زیاده نافعدر سمن درجهٔ اولی ده رطب وحاردر وسموم مشروبه یه تریاقجه نفعی واردر وحلق وصدری
تلیین وتحلیل ایدر وفضلاتی دخی نضج وتقلیل ایدر خصوصا لوز عسل ایله زیاده تأثیر ایدر سفرجل درجهٔ
ثانیه ده بارد ویابسدر وکندوسی وزهره سی قابضدر وحامضی حلوندن زیاده قابضدر وهر نوعی مسکن عطش
ومدرر بول ومقوی شهوتدر خصوصا عسل ایله دخی معده یه قوتدر وانک لعابی یعنی نواتنک لبی طبیعتی
ملیندر که عقیبنجه قبضی مانعدر وقصبهٔ ریه یی ملین وسعاله نافعدر واکثار سفرجل قولنجی مورث وجالبدر
سمک رطب وبارددر اجودی صغاریدر که دمی قلیل وطعمی لذیذ اولوب سرعتله فاسد اولمیه وشدید الجریان
اولان ماء عذب ایچنده تولد ایدوب قیلجغی کثرت بولمیه یاخود بحار مالحه دن انهار حلوه نک جریانته مقابل
حرکت ایدوب انده قالمیه وعملحنک افضلی اودرکه چوق عتیق اولمیه واکاملحنک قوتی غالب اولوب حار ویابس
اولمیه وسمک طری مولد بلغم مائیدر وسریع الفساد اولدیغندن حار اولان معده دن غیری یه منافیدر ولحم سمکی
فساده ویرن مرطبات والبندر وانی حلویات اصلاح ایدر (ع) عنبر درجهٔ ثانیه ده حار واولی ده یابسدر مقوی
معده وکبد وقلب وحواس وقوادر وعنبر مسکدن زیاده معتدل وعلل دماغه دوادر عود درجهٔ ثانیه ده یابس
وحاردر وقوت معده وکبد وقلب وحواس ایچون نفعی واردر وسددی فاتحدر ودماغه بغایت نافعدر ومصفی
نکهتی مطیب ورياحی دافعدر عسل درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر وجلا ومفتح وجاذبدر وعفونت وقملی مانعدر
وتلطخیله دخی قملی قاتلدر وقروح وسخیه یی منقی وظلمات بصری مجلی ومعده یی مقوی وغدایی مشهی وبطنی
مسهلدر وشمعی دخی حاردر ضمادیله جروح وقروحی ناضج ومواددی جاذبدر خصوصا قیر ایله زیاده مؤثر
وجالبدر عنب قشری بارد ویابسدر وحشوی رطب وحاردر ونواتنده هم برودت ویبوست واردر جیدی
الغذادر که معده وباهی مقویدر ونضیجی اجود ومعلقی احمد وزبیب اسودی افضلدر وعنب نفاخ معده
ومضر مثانه در وانک مصلحی رمان حلودر (ف) فضه بارد ویابسدر خفقانی مانعدر ومانی معده وقلبه
نافعدر وجرب وحکه یی دافعدر فستق درجهٔ ثانیه ده یابس وحاردر وانده بر رطوبت فضلیه واردر ومقوی
قلب ومفتح سدد کبد ونافع دوادر فجل غداسی قلیل وبلغمی کثیر ومفتح سدد کبد ومولد قملدر ومحلل ریح
بدندر ودیدانی قتل ایدر وهضمی طعامه اعانتی کثیردر لکن کندی هضم اولنمسی عسیردر فلفل درجهٔ
رابعه ده یابس وحاردر واسودندن زیاده ابیضنده حرارت واردر ودار فلفلک یبوستی ایکیسندن ازدر واوچی
دخی معده وامعاده اولان ریاح غلیظه یی تحلیل ایدر واخلاط لزجه یی تقطیع ایدوب عصب وعضلی
تسخین ایدر (ص) صندل درجهٔ ثانیه ده بارد ویابسدر وطلا وشربی اورام حاره یه وصداع حاره وخفقان حاره
نافعدر وحرارت ومیه دن حاصل اولان ضعف معده یه موافقدر صعتر درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر
وملطف ومحلل ونافعدر وشرب ضمادی نفخ ورياحی دافعدر ومعده یی مجفف وبول وطمثی مدرر وحدت
بصری مکثر واوجاع ورکی قاطعدر صمغ تعزیه وتخفیفی قویدر والطف صمغ عربیدر زیرا که اول خشونت صدری
تلیین وبطنی تعقیل ایدوب امعایه قوت ویرر والوان حبر ایله خطوط کتبه زینت ویرر * نوع تاسع * کثیر
الاستعمال اولان ادویه واغذیهٔ مفرده نک اسما واحکامنی قرشت تخذ ضظغ حروفنک ترتیبنجه بیلدیرر
(ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل طب دیمشلردر که (ق) قثا که بطیخک بر نوعیدر خیار کبی طویل اولور
اول درجهٔ ثانیه ده رطب وبارددر وانک نضیجی احسندر وحرارت وصفرایی تسکین ایدندر لکن خلطی
مستعد عفونت ومولد حمادر ونضیجنک فسادی اسرع واردادر واستشمامی غشیه نافعدر وعطشی قاطعدر
ومثانه یه موافقدر وقثاده ادرار بول وتلیین طبیعت واردر قند که خیاردر انک قثادن زیاده برودت ولطفی
واردر وحمیات محرقه لی دافعدر وادرار بول ایچون بغایت نافعدر واز که وجع معده وخاصره یی محدثدر
وانی ملح ویا زیت ویا عسل مصلحدر قرنفل درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر وکبد ومعده ودماغه نافعدر (ر) ریحان
درجهٔ اولی ده حار ویابسدر وقلبی مقوی وباسوری دافعدر واستشمامی نومی جاذبدر راوندریق اوزرینه ایکی
درهم قدر اون صباح شربی قروح وفسوخ وسقطه وضربه وکبد ومعده وفتق وعانه وکلیه ومثانه ایچون بغایت
نافعدر رازیانه انک بریسنک حرارت ویبسی درجهٔ ثالثه ده وبستانیسنک درجهٔ ثانیه ده اول بصری محددی
وسدد کبدی مفتح وبول وطمثی مدرر ونافعدر وماء بارد ایله غثیان والتهاب معده یی دافعدر ریباس درجهٔ

ثانیه ده بارد ویابسدر ودمی مطفی وصفرایی قامعدر وحرارتی مسکن وقاطعدر وعصاره سیله اکتحال حدت
بصره نافعدر وطواعین واسهال صفراوی یی دافعدر رمان انک حلوی درجهٔ اولی ده بارد ورطبدر وحامضی
ثانیه ده بارد ویابسدر وایکیسی صفرایی قامع واحشایه سیلان فضولی مانعدر وحامضنک حباتنک عسل ایله
ضمادی وجع اذنه نافعدر وادرار حامض اکثردر ورمانک مری التهاب معده یه نافعدر وحامضی حلق وصدری
مخشندر وحلوی انلری مقوی وملیندر وسعال حاری مانعدر وهر نوعی خفقانی دافعدر وافضلی حباتی مائی
اولانیدر (ش) شعیر درجهٔ اولی ده بارد ویابسدر وغداسی حنطه دن ازدر وماء شعیر سویقندن اغدادر وسویقی
نفخی صویندن اکثر ومعده یه ارداددر وماء شعیرک رقیقیله ضمادی صدر وسعال وجرب وکلفه موافق دوادر
شونیز که حبة السودادر اخر درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر واول حار وجلادر ورياحی محلل وثألیل وبهق وبرصی
قاطعدر ودیدان بطنی قاتلدر وکیسهٔ کتان زرقا ایچنده ایکی درهم محمص ومضروری وناصیه اوزرنده موضوعی
زکام ونازله یی دافعدر شلجم رطب وحار وملیندر وخلطی غلیظ ومداومت اکلی محلالدر وبزری جلا وطبیخی
مقویدر (ت) تمر هندی درجهٔ ثانیه ده بارد ویابسدر معده یی مقوی وصفرایی مسهل وقیئی مسکن وعطشی
دافعدر تفاح انک حلوی اعتداله قریب حرارته مائلدر وانده بر رطوبت فضلیهٔ بارده واردر که انکله نافخدر وانک
حامضی ابرد ورطوبتی اقلدر وخلطی مستعد عفونتدر وحمادرتین انک رطبی آز رطب وحاردر وچوق ماء وغداسی
واردر ومعده دن سریع الانحداردر ویابسی لطیف وحاردر وجمیع فواکهدن اغدادر وانضجی اعتداله قریبدر
ولحمی جروح وقروحی انضجدر وتلیین وتعریقی ابلغدر وحرارتی مسکن ومقملدر وانک لبنی البان ودماء ذائبه یی
مجمد وجامده یی مذیبدر وامراض ایله فاسد اولان الوانی مصلحدر وضمادی دمامیلی منضجدر ومحروری معطشدر
وطوزلی بلغمدن اولان عطشی مسکندر وسعال مزمنی دافع وریه وصدره نافعدر وسدد کبد وطحال وکلیه
ومثانه یی فاتحدر وریق اوزرینه تینک فتح مجاری غداده تأثیرات عجیبه سی مقرردر خصوصا لوز ایله یاجوز ایله
تغدیه سی اکثردر لیکن اغذیهٔ غلیظه ایله اکل تین خطردر وتینک خل ایچنده منقوعندن اوچ صباح علی الریق
اوچر تینی اکل ایدن مجموم حمادن خلاص بولور وصفرادن آزاد اولور توت اما ابیضی تینه یقیندر لکن اندن اقل
غدادر ومعده یه اردادر واما احمری رطب وبارددر وانده بر قبض واردر که اعضایه سیلان موادی مانعدر واورام
حلقی دافعدر وبونک اکل وشربنده قوت اشتها وغدا واردر وبو توت معده دن انحدار غدایی مسرع وامعاده مبطی
وبولی مدرردر (ث) ثوم اصلی درجهٔ ثالثه ده حار ویابسدر تغییر میاه ایچون ووجع اسنان وسعال مزمن واوجاع
صدر ایچون بغایت نافعدر وعلق ودودی مخرج وبولی وطمثی مدرردر وقملی وبیضنی قاتل ومکسردر لیکن کثرت
بخارندن رأسی مصدع وبصره مضردر ثلج اندن محتبس اولان حرارت داخلیه سندن عطشی مورث ومعده
وعصبه مضردر واسنانک وجع حارنی مسکندر (خ) خشخاش درجهٔ ثانیه ده بارد ویابسدر واسودی شربا
وضمادا درجهٔ ثالثه ده مبرد ومخدر ومنومدر وانی نزله یی مانعدر خطمی که خیره چچکیدر اعتدال اوزره حاردر
انده انضاج وتلیین وتحلیل وارخا واردر ووجع مفاصلی دافع وارتعاشی مانعدر وانک بزری سعال حاری قاطع
وورقی اورام ثدیه نافعدر وطبیخ اصلی حرقت امعایی وحرقت بولی واورام مقعدی واسهال ردیی دافعدر خوخ
درجهٔ اولی ده رطب واخر ثانیه ده بارددر وسریع العفونه وملین طبیعتدر وماء قضبان واوراقی تقطیر ایله دیدان
اذنی وسره یه ضمادی وشربی دیدان بطنی قاتلدر وکثیر الغدادر لیکن غداسی جید دکل اردادر وانی طعام اوزرینه
تقدیم اولادر خل حرارت وبرودتدن مرکبدر وبرودتی اغلبدر وطبخ ایله برودتی نقصان بولدیغی مجربدر وبو خل
دمی ملطف وصفرایی قامعدر وحادث اوله جق اورامی مانعدر وسوداویلره مضر وبلغمه مضاد وهضمه معین
وجربی قالعدر وقرص نمله وحرق جمره یی دافعدر ودهن ورد ایله صداعه نافعدر ومضمضی وجع اسنانی
ودموی میتی قاطعدر خبز افضلی خبز حنطهٔ نقیه درکه دقیقی دقیق ومنخول اولوب عجینی ملح وخمیرنده اعتدال
بولوب قرص رقیق نضج تنوری اولوروا کا قریب اول صومونلردرکه فرونی اولوب وبونلرک ماعداسی فضیلتدن
برونی اولور خبزک حاری ضار وباردی نافعدر وسمید که فطیردرکه غداسی کثیردر لکن خشونتندن بطی النفوذدر
وانحداری عسیردر وخبز دقیق غیر منخول طبیعتی ملیندر وانحداری ونفوذی سریع وهیندر لکن قلیل
التغدیه در وخبز قطایف لذیذدر لکن مولد خلط غلیظدر وابن ایله تخمیر اولنان خبز کثیر الغدا وبطیء الانحداردر

وسد مجاريده دخلي واردر خبز حنطـهٔ مقلي مايله اكلى بر علته مسمن بدندر وصحت وجودى حفظ ايدندر خردل كه اوزرلك دردرجهٔ ثالثه ده حار ويابسدر وبلغمى قاطعـدر ودهنى دهن بجلادن اسخندر وهوام انك دخانندن فرار ايدندر ودافع اوجاع مفاصـل بدندر وجربى ازاله واورامى تحليل ورطوبات رأسى تنقيه ايدندر وتقطير ماء ودهن وجع اذنى دافعدر وعسـل ايله ريق اوزرينه اكلى قصبهٔ ريه ده اولان خشونتى دافعدر خيار شنبه حرارت وبرودتده معتدلدر ورطبدر كه احشاده اولان اورام حاره يى مانعـدر وطبعى ملين ومحترق اولان صفرا وبلغمى سهولتله مسهل ودافعدر انكچون حامله انكله اسهال اولنور كه اول حالنه ضاردر كل نافعدر (ذ) ذهب لطيف ومعتدلدر وسحالهسى ادويهٔ سودايه داخلدر وقلبى مقوى وخفقانه نافعدر وفىده امساكى بخرفى مزيل ودافعدر والتون ميل ايله اكتحال عينى مجلى وبصرى مقوى وغبارنى دافعـدر (ض) ضيمران رياحين انواعندن بر نوعدر كه فسلكن ديرلر اول درجهٔ اولى ده رطب وحاردر واستشمامنك دماغه نفعى واردر (ظ) ظرور درجهٔ ثانيه ده حار ويابسدر ومواد فروجى جاذبدر وانك اجودى احمر نارنجيدر (غ) غاليه بر عطر كرانبهادر اورام صلبه يى ملين وچوق دردهدوادر واستشمامى صرعه يى دافعدر وصداع باردى رافعدر وقبلده تحملى اوجاع رحمى مانعدر وجميع ادويه واغذيه تأثير حق ايله مؤثر اولديغى تحقيق وواقعدر وبو مذكورات اسباب مظنونه دن اولديغنه عات طبيب دليل قاطعدر پس جميع اسباب واشيادن مؤثر اولان انجق مسبب الاسبابدر كه جمله يه اول ضار ونافعدر وبو مقامده العلم علمان علم الطب للابدان وعلم الفقه للاديان كلامندن بو مقدار تحرير وبيان خلاصهٔ علم طبى جامعدر وماء داسى اطبا بيننده شايعدر (نوع عاشر) صحت وجوده عوايد اولان اكل وشربك اداب وقواعدنى وبعض اطعمه وفواكهك فضائل وفوائدنى بيان ايدرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حديث ديمشلردركه انبيا عليهم السلامك عادتلرى مدام اكل خبز شعيره ادمان ايدى وحبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك اكثرى تناولى اول نان ايدى ويادقيق حنطه ايله مختلط اولان ايدى وخبز شعير ايله اوچ كيجه على التوالى شبعان اولميوب اكثرا اوقاتى جائع وظمأن ايدى پس تنبيه وبيان بيورمشدركه بياض نهار وظلمت ليل ايچنده ايكشر كره اكل وشرب اسراف وعلتدر واكل لحم وشرب مرقه يه مواظبت موجب قسوتدر وقرق كون قدر لحم ودسم تركنه مداومت سيئ خلق ومغير طبيعتدر وبى جوع اكل ادام وبى ظمأن شرب ما صحت وجوده خللدر نته كيم بى تعجب ضحك انسانه خجلدر وبى سهر ليـل نوم نهارا كاعار وكسلدر ومحافظ صحت اولان مداوم شبع اولميوب جوعى قدر لذت اكلى بولسون ووليمهٔ فردوس ايچون قدرينى قدر تجوع قيلسون تاكيم عقلى صافى وصدرى منشرح وقلبى مستنير اولسون وممكن اولدقچه غدالى تبادر قيلسون تاكيم بدنى صحت وطبعى قوت بولسون وعشايى ترك ايتمسونكه اعضاسى هرمدن امين اولسون وانواع نعمتلرله الوان شربتلرى جمع ايتميوب بر طعام اوزرينه اقتصار ايتسون تاكيم جسمى صحت وسروره وقلبى حيات وحضوره يتسون زيراكه هر مرضك اصلى شبع وهر دوانك اصـلى جوع اولديغى تجربه قيلنمشدر واديله فقط خبز اكل ايدنك بدنى عمرى اولدقچه صحت وعافيتده بولنمشدر وادب ايسه بعد الجوع اكل وقبـل الشبع تركك اعتبار اولنمشدر پس قلت اكل وشربك درجهٔ دنياسى ثلث بطنى طعام وثلثى شراب وثلثى تنفس ايچون اولمقدر ودرجـهٔ وسطاسى اكل وشرب ايله انجق نصف بطنى طولمقدر ودرجهٔ علياسى اكلى اكل مريض ونومى نوم غريق اولوب لذت حضورى بولمقدر وشبع اوزرينه اكلدن اجتناب اهم والزمدر زيراكه اول اسراف وحرام اولديغندن ماعدا مورث برص وموجد مرض وموجب هرمدر وحضوره كلن طعام وشرابى تعييب ايلمسون اكر اشتهاسى وار ايسه تناول بيورسون والا ترك ايدوب سويلمسون وطعام واحد اثنينه كافيدر نته كيم طعام اثنين اربعه يه وطعام اربعه سكز ادمه وافيدر امابعض اطعمه وفواكهك فضائل وفوائدنده نيجه حديث شريف وارد اولمشدر نته كيم جبريل امين عليه السلام حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه هريسه اكلنى اشارت قيلمشدر پس انى اول تناول بيوروب بطش وجماع وقيام ليل ايچون اوتوز قرق ادم قدر قوت بولمشدر وانك عندنده جميع اطعمه دن خبز شعير ومرقهٔ عدس وصو قباغى احب واطيب اولمشدر زيراكه ذكر الله ايلدكده اندن قلبى رقت بولمشدر ولحمدن دماغ وسمع وبصر واعضا واجزاى ديكر قوت المشدر ولحمك اطيبى لحم كتف وظهردر كه فؤاد مريضى اصلاح وقلب حزينى راحت قيلمشدر وانفع ادام خل خمر

اولمشدر

اولمشـدر وتمر وعنب فواكهدن اولوب ادام رتبه سن دخى بولمشـدر وعنبى بتك خبز ايله وحلوو طيبى ويرندن ردا ايتميوب ذوق وشم ايتمك خبرده كلمشدر ومبارك عسلى صباح ايله ريق اوزرينه اكل وشرب ايدن هر مرضدن شفا بولمشدر واول حضرت جمله فواكهدن بطيخ ورطب اطيب اولوب جميع اشربه دن حلو بارد لذتلى كلمشدر واكل ارز عندنده اول حضرته صلوة وسلام ايتمك لازم اولمشدر زيراكه ارزانك نورى جوهرندن وجود بولمشدر وحديث شريف وارد اولمشدر كه هر كيمكه بقله يى قشرايله اكل ايدر اندن اول قدر مرض چيقار كيدروشونيزكه حبهٔ سودادر اول موتدن غيرى هر مرضـدن شفادر وجبن وجوزى فرادا اكل ايتمك دادر لكن ايكيسنى جمع ايدنه دوادر واكل زبيب نكهتى تطييب ولونى صافى وبلغمى قطع ايدوب عصبه قوت ويرندر انى اكل ايدن نواتنى طرح ايتسونكه اول مضر بدندر وعنبى دانه دانه اكل اهنى واحسـندر وسفرجل فؤاده جلا وقلبه ذكا وجبانه شجاعت بخش ايتمده بيبدلدر وانى ارز ايله اكل ايدن حامله نك ولدى اغلب وكوزلدر ورمانى شحميله تناول معده يى دباغتدر واكل تين قولنجدن امان وقلبه رقتدر ومبارك بطيخ ماء جنتى وهر طعامده اولان لذتى جامعدر وآنك لحم وشحم وبزر وقشرى جميع اعضايه وقوايه نافعدر واول طعام وشراب وريحاندر وبطن ومثانه يى غسل ايدر اشناندر وماء ظهره بركت وشهوته حركت ويرندر ونكهتى تطييب وصداعى تسكين وبشره يى تنقيه وتزيين ايدندر وبصره حدت وطعامه اشتها ولذت ويروب عطشى دفع وديدان بطنى قتـل ايدوب بتمش علت اخراج ايله نافع بدندر اما خيارى ملح ايله وجوزى حلوا ايله يمك سنتدر وفواكهى اقبالنده تكثير وادبارنده تقليل ايدانه صحتدر وبادنجانى تليين وتزيين ايدوب دوا نيتيله يمك مزيل علت ومورث حكمتدر ومرطب دماغ ومقوى جماع ومحرك شهوتدر والطف بقول پاربوزوكره وزوريباسدر وبونلر طعام خضر والياسدر ومورث حفظ ودافع جنون وجذامدر ونافع دماغ وفاتح مشامدر واما كمأت كه اق منتردر اول بر نوع من منزلدر وماى شفاى عين واسودى افضلدر وبرارضه داخل اولان انك بصـلندن تناول قيلمسون تاكيم اول ارضك وبامندن امين اولسون ومطبوخ اولان بصل وثومى اكل ايدن لذت وقوت بولور ومطبوخ اولمينى اكل ايتمسونكه رايحه سندن ملائكه متأذى اولور واما طين اكل ايدن كندى نفسنى قتل ايدندر زيراكه اول منفخ بطن ومصفر لون ومهلك بدندر وحديث شريف وارد اولمشدر كه اوچ نسنه موجب سرور سينه وموجد صحت بدندر برى استشمام طيب وبرى شرب عسل وبرى لبس ثوب حسندر واول حضرت صادقدر كه حق سويلمشدر زيراكه والناس باللباس كلامى بو معنايى تصديق ايلمشدر پس ناس لباس ايله متميزدر ولباس تقوى ايسه جمله دن احسندر وجسم جانى احصندر (نوع حادى عشر) اداب دين مبين وسنت رسول امين اوزره ثيابى تحسين ولبسنى تعيين وبدنى تحصين وتزيين ايتمك رسم وآيينى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حديث اتفاق ايله ديمشلردركه حبيب اكرم صلى الله عليـه وسلم حضرتلرينه ثيابك احبى قميص اولمشدر وكم قميصى اطراف اصابعنه وصول بولمشدر وذيلى طولى فوق الكعبين انجق كلمشدر وتقصير ثياب ايله امتنه وصيت قيلمشدر فعلى هذا تقصير ثياب سنت وطويلى بدعت وكبره علامت اولمشدر وخليل الله عليه السلام رجال ونسوان ايچون سراويلى استر لباس بولمشدر زيراكه سراويل عورت بر ايله ارض آره سنده بيله حائل اولمشدر اما لبس عمامه حلم ووقار وجاهدر وتاج عربدر كه اول حضرتك مبارك عمامه سى ثوب سياهدر ورأس عمامه يى بين الكتفين مقدار شبرين اصيق سنتدر وتحت الذقن اداره سى بدعتدر وسنن اسلامك برسى لبس لباس خشن ومرقعـدر وثياب خشن عرقى انشف وقلبى اخشعدر ولبس شعر وصوف سنت انبياء عظامدر وموجد عبا حضرت سليمان عليـه السلامدر وتواضعله مساكينه تشبه ايچون لبس عبا عادت اولياء كرامدر واما حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك قميص وازار وسراويلى قطنـدن ثوب ابيض وقبا وعبا ومنطقه سى صوفدن شال اخضردر واخضره نظر سرور قلب وقوت بصردر پس لبس اخضرانك امتنه سنتدر ورجالنه صرف اصفر واحمر مكروه وبدعتـدر وحرير خالص انلره حرام وحلاليه مختلطـه مباح وزينتدر وتطهير ثياب تحديث نعمتدر وزينت ولطافت ونظافتدر ودفع ثقلت ودفع غم وقساوتدر وغناى طبع ايله لبس ثوب عتيق آدمك تواضعنه علامتدر وجمله دن مقدم قميصى كيوب بعده قعودى حالنده سراويلى كيمك سنتدر ومبغوض ناس اولمقدن وقلبه غم كلمكدن امينتدر وبر ثوبى ترقيع ايتمدكجه نزع ايتمك قلبه راحتدر وثوب منزوعى بر فقيره ويرمك افتلردن

سلامتدر واوچ قات لباسی جمع اولدقده برقاتنی فقرایه بخش ایتمك سخاوتدر وثیابنی هرنزع ایلدکجه طی ایتمك
انی شیطان ابسندن حفظ وحراستدر وثوبك اسان حالله بنی کیجه تزیین ایدنی کوندز تزیین ایدرم دیمسی
اول حضرتدن روایتدر وبساط مولی اولان ارض اوزرنده احیانا حافی یورومك کسر نفسه دلالتدر ومسك
وعنبر وعود وکافور امثالی طیب وعطور وبخور ایله تطیب وتعطر وتبخر سنتدر ولذتدر واثمد ایله هرکوزینه اوچ
کره اکتحال سنتدر وزینتدر واهدابی منبت وبصره قوتدر ویوم عاشوراده اکتحال عینی رمددن صیانتدر واما
تطهر وتزین وادهان وتسریح شعر ولحیه دخی سنتدر ورغبتدر وادهان حاجبدن بدأ ایتمك صداعی دافع
بیلنمشدر وقص شارب ونتف ابط وحلق عانه سنن راتبه دن بولنمشدر وشعر عانه یی شعیره دن زیاده ترك ایتمك نهی
اولنمشدر وهریوم خمیس یاخود یوم جمعه بعد العصر شعری اولمیان کمسه راسنی حلق ایتمك ولحیه سنك طول
وعرضندن برقبضه زیاده یی قص ایتمك واظفارنی مقراض ایله قلم ایدوب شعر ایله دفن ایتمك صحت جسم
وراحت جان ایچون سنت وعادت قیلنمشدر نته کیم قلموا اظفارکم بالسنة والادب یمینها خوابس ویسارها
اوخسب دینلمشدر ونظام هیئت ایچون آیینه یه ویا صافی صویه باقوب * اللهم کما حسنت خلقی فحسن خلقی
دیمك حدیث شریفدن الینمشدر وبومقامده صحت وجودك حفظ وحراستنی بومقدار بیان ایله اکتفا قیلنوب
موتی بیانه شروع اولنمشدر زیراکه (لدوا للموت) خواسنجه هرطوغان اولمکله هرکمالك برزوالی اولوب دنیایه
کلان کیدر بولنمشدر وبوعالم کون وفسادا اولان عالم صورت بزم ایچون کاروانسرا قیلنمشدر نته کیم (کل نفس
ذائقة الموت ثم الینا ترجعون) آیت کریمه سیله بومعنا تایید اولنمشدر پس بودار فنادن اول دار بقایه اولمزدن
مقدم متوجه اولمق وبوغربتده اول وطن ایچون کسب کمالله تدارك قیلمق اعنی نظرگاه خدا اولان قلبنی
ماسوادن پاك ایدوب امراض اختلاف بهیمه دن صحت بولمق وانوار اخلاق ربانیه ایله طولمق وایکی عالمده
برمولا ایله اولوب قالمق جمله دن اهم والزم بیلنمشدر

جهانده وارلغی قوی نه مسافر اول نه مقیم — که خانه پرکدر اولمش طرف دخی پربیم
چونعمتی نقم وعز ونازی ذل اولیجق — سکانه فائده جسم اولسه غرق ناز ونعیم
مزار ایچنده اولور عاقبت سرك پامال — نه فرق اولورسه کلاهك نمد یاخود دیبیم
طریق حقه کیدرسن تنك ضعیف اولسون — که قطع بادیه مشکلدر اولسه مرد جسیم
خویله خسته بنی ظن ایلر اول طبیب صحیح — مرضشناس دکلدر ندندر ادی حکیم
حیات جسم کوکل خوشلغیله نعمت اولور — نه ذوق اولورکه اوله تن صحیح وروح سقیم
نه غم که فقر ومرض موت ایرشه حقی — اولورسه جان وکوکل خوش خویله صاغ وسلیم

فصل رابع) موتك فضیلتی وحقیقتی وکنه وماهیتی ومدح وکیفیتی وروحك بدندن مفارقتنی ونزعی حالتنی
ونشئت ثانیه ده صورتنی وخلق حسبنجه سعیر ونعیمه رحلتنی یدی نوع ایله حکیمانه بیان وعیان ایدر نوع اول
موتك فضائل وفوائدنی ایات واحادیث ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی کلام قدیمنده
بیورمشدرکه) ولئن متم اوقتلتم لالی الله تحشرون) فتمنوا الموت ان کنتم صادقین) انا لله وانا الیه راجعون) الله
یتوفی الانفس حین موتها والتی لم تمت فی منامها فیمسك التی قضی علیها الموت ویرسل الاخری الی اجل مسمی
ان فی ذلك لایات لقوم یتفکرون) هو یحیی ویمیت والیه ترجعون * قل ان الموت الذی تفرون منه فانه ملاقیکم
ثم تردون الی عالم الغیب والشهادة فینبئکم بما کنتم تعملون * انا نحن نحیی ونمیت والینا المصیر * ان المتقین
فی جنات ونهر فی مقعد صدق عند ملیك مقتدر) یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی الی ربك راضیة مرضیة فادخلی
فی عبادی وادخلی جنتی * وحق تعالی حدیث قدسیسنده بیورمشدرکه * لو علم المؤمن ما کان له بعد الموت
لما تمنی الحیاة فی الدنیا بل قال کل لحظة ربی امتنی امتنی * وحبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
بیورمشدرکه مؤمنك قلبنه نور ایمان نازل اولدقده قلبی واسع ومنشرح اولور سؤال اولنمشدرکه انك برعلامتی
وارمیدر جواب ایتمشدرکه بلی دار غروردن اجتناب ودار خلوده رجوع ایتمکدر وموت اکا کلمزدن مقدم انك
تدارکی طریقنه کتمکدر وبیورمشدرکه موتی عبرتله درك ایدن دنیایی خبرله ترك ایدر وبیورمشدرکه موتی فکر

ایدنك نفسی پاك وقلبی آکاه اولور ودنیادن اکراه ایله ولی الله اولور وبیورمشدرکه حق تعالی کیمه کیم هدایت ایتمشدر
اکا واعظ اولمغه موت کفایت ایتمشدر وبیورمشدرکه خلقك زیاده عاقلی موتی زیاده فکر ایدندر وتدارکیله
شرف داری الوب کیدندر وبیورمشدرکه ای امتم الکزی تصبر وفکر موتی کثیر ایدیکز وبیورمشدرکه عند
الموت انسانك عینی سمت رأسنه راجع اولور زیراکه انك بصری جاننه راجع اولور وبیورمشدرکه صانمالك که
مؤمن موت ایله منفعل اولور لکن برخانه دن برخانه یه منتقل اولور وبیورمشدرکه مؤمن که جسر موتی عبور
ایدر اول کندی حبیبیله حضور ایدر وبیورمشدرکه جمیع ناس نوم غفلتده کراهدر وجمله سی موت ایله آکاه اولور
وبیورمشدرکه امواتکزی خیر ایله ذکر ایدیکز وعیب ایتمیوب رحمتله اکوکز وبیورمشدرکه آدم اوغلی موتدن
فرار وفریاد ایدر حال بوکیم موت انی فتنه لردن آزاد ایدر وبیورمشدرکه موت مؤمنك تحفه سیدر وانك نعیم وروح
وریحانیدر وبیورمشدرکه موت مؤمنك راحتیدر وانك سرور وغنیمتیدر وبیورمشدرکه موت مؤمنك عیدی
ومسعود یدر ولقاء موعودیدر وبیورمشدرکه دنیا مؤمنك زندانیدر وموت انك اطلاق وسیرانیدر وبیورمشدرکه
هرنه کیم مؤمنك بکنلجك مطلوبیدر انك موتی جمله دن خیرلی محبوبیدر وبیورمشدرکه بر مؤمن بو قدر الا که
موت اکا خیرلی اولدیغی محققدر زیراکه وما عند الله خیر للابرار کلام حقدر وبیورمشدرکه مؤمن قسمی اکر
بر وفاجر در موت اکا خیرلی اولدیغی ظاهردر وبیورمشدرکه خلقك عندنده غنا وصحت وحیات احب اشیادر
بنم عندمده فقر ومرض وموت اعز والذ واعلادر وبیورمشدرکه کندی موتم ایچون ایوه رم ودوستمك موتنی
هم سورم وبیورمشدرکه غائب اولان صدیقمدن هرخبرکه کلوب بکا ایتمشدر رحلتندن بکا خوش کلن انك
موتی خبریدرکه دنیادن کتمشدر کندی جانم ایچون ارزو ایلدیکم تحفه موتی هردوستمه هم صانمشم زیراکه
وطنم دار سرور ایکن بودار غروره اقامتندن اوصانمشم وبیورمشدرکه موتی کندی نفسمه وصدیقمه ارزو
قیلمشم زیراکه لقاء الله موت ایله حاصل اولدیغنی بیلمشم وبیورمشدرکه لقاء الله ارزوسی اولان مؤمن موته
محبت ایدر زیراکه اول طریق موت ایله عالم لقایه کیدر وبیورمشدرکه واسطه موت ایله حبیب حبیبی بولور
وموت ایله هموم دنیادن آزاد اولور وبیورمشدرکه مؤمنك موتی خلقدن عزلتدر وابدا حق ایله خلوتدر
وبیورمشدرکه صانمالك که موت عدم وفنادر لکن بدندن تجرد وبقادر وبیورمشدرکه موت مفارقت بدن وتبدل
حالدر وبر داردن بر داره انتقالدر وبیورمشدرکه انفس ابدان ایچون مخلوقدر ونفس مؤمن عند الله عزیزدر
وبیورمشدرکه سزلر فساد وفنا ایچون دکلسز انجق خلود وبقا ایچون براودن براوه منتقلسز وبیورمشدرکه
نفس ایچون درت دار واردر اولکی دار جمله دن طاردرکه رحم مادردر وایکنجی دار عالم شهادتدر واوچنجی دار عالم
برزخدر ودردنجی دار عالم ارواحدر وهر بردارك بشقه برحکمی وبرشانی واردر وبیورمشدرکه دنیاده موتی
مثالی رحمده جنین احوالیدر نته کیم جنین وقت ولادتده رحمدن دنیایه کلمك استمز کذلك مؤمن موتدن جزع
وفزع ایدوب اولمك استمز ونته کیم مولوده رضاع مادردن لذت وانسیت بولدقده بردخی مکاننه کتمك استمز کذلك
مؤمن مولاسنه ملاقی اولدقده بردخی دنیایه رجوع ایتمك استمز ونته کیم ولادتله مولود اول ضیق ومظلم مکاندن
بوواسع وروشن جهانه خروجندنصکره اول مکان متعفنی فراموش ایدر کذلك مؤمن موت ایله بو دار دنیادن
اول دار علیایه عروجندنصکره بودار عنایی اونودر کیدر وبیورمشدرکه مؤمنك روحی جسمندن راحت عروج
ایدرکانه برقیل خمیر ایچندن خروج ایدر وبیورمشدرکه هرمؤمنك روحنی رفق ولطف ایله قبض ایدن عزرائیلدر
واول ملك الموت امین وشفیق وجمیلدر اکر مؤمن ایچون عند الموت انواع کرامانك بریسی مهیا اولمسه رؤیت
جمال عزرائیل اکا لطف جزیلدر وبیورمشدرکه عند الموت نفس مؤمن حسن ملك الموت ایله مشغولدر
وحالت نزع المندن ذهول ایله معزولدر نته کیم زنان مصر اول جمال یوسف ایله مشغول اولوب قطع ید المندن ذهول
ایتدکاری نص ایله منقولدر وبیورمشدرکه عند الموت مؤمنه ربیسی معین اولور وحزن دنیادن وخوف اخرتدن
امین اولور وبیورمشدرکه حق تعالی نفس مؤمنی قبض ایلدکده روحی انکله مطمئن اولور وثقلت بدندن راحت
وسلامت بولور وبیورمشدرکه بدنکه قفس مرغ روحدر پس بدنده جان محبوس ومجروحدر وموت اکا فتح
وفتوحدر وبیورمشدرکه ارواح اموات اشجار برزخده امثال طیوردر وبری برینه متعارف ومسروردر
وبیورمشدرکه قلبی مظلم اولان مشرکك موتدن خوفی حالی مظلمده بولنان طیرلك کسر قفسی مثالیدر وقلبی

منور اولان مؤمنك آرزوی موت ایله انتقال ایتمسی اشجار عالیه تحتنده قفسده قالان طیرك آندن اوچوب اشجار اوزرنده ترنم ایدن هجتنسی زمره سنه کتمسیدر و بیورمشدر که عند الموت عرق جبین یاتدمع عین ویا توسع منخرین علامات سعادتدر اما تنفس اختناق یا سواد شفه ویا ازمد لون علامات شقاوتدر و بیورمشدر که میت بیلور که بدنن کیملر غسل و تکفین ایدر و نمازنی کیملر قیلوب جنازه سیله کیدر و لحد ینه کیملر ایندیروب اکا تلقین ایدر و بیورمشدر که اموات خیر ایله یا شر ایله کورمك احوال ارواحه کشف ایله ایرمکدر و بو کشف انجق تبشیر و یا تنبیه ایچون اولور و بو کشف مؤمنلر زیاده و مقربین یقظه حالنده بولور و بیورمشدر که مؤمنك جسمنه قبری منضم اولور کانه والدهٔ مشفقه ولد غائبنی بولور و قبرینه جنتدن بر روزنه آچیلور و روحنه باران رحمت صاچیلور و بیورمشدر که ارواح مؤمنین امثالی طیور خضر اولوب عالم برزخده بلوك بلوك طیران ایدرلر و هفتهده بر کره عالم شهادته کاوب کیدرلر و بیورمشدر که نشئت اخراده ارواح اغلب اخلاقی صورتنده حشر اولنور یعنی قنقی حیوانك خلقی روحه غالب ایسه روح اول صورتده بولنور صدق رسول الله

جان تنکنای تنده ایدی حبس چون هما	کسر ایتدی لطف ایله قفسن پنجهٔ قضا
صدق صفا جناحن اچوب اوجدی شوقله	دل عالمنده بولدی کوزل عشقدن نوا
غافل قفسدن اوز که مکان بیلمز ایدی کیم	تندن فراقه ماتم ایدوب دیردی حسرتا
عارف که بیلدی کلشن جان وسعتن روان	تندن خلاصه شکر ایدر اول موته مرحبا
قوشدر او جان بلك و قفسدر بو جسم خاك	سفلی قفسده قالمز اوس غ بلند جا
قوش بسته پرد کاسه نیچون اچماز اول جناح	صد پاره ایله مز قفسن طوتمز اول هوا
سیر ایلسك کوکده همان جلوه کاهنی	حق شکستن قفس آسان اولور سکا

نوع ثانی) موتك حقیقتنی بیلدیرر (ای عزیز معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردر که انسانك موتدن مقدم اولان احوالی دنیادر که سریع الفنادر و بعد الموت اولان احوالی اخرتدر که قدیم البقادر و دنیایه کلمکدن مقصود انسانك دولت ابدیه و سعادت سرمدیه سیدر و بو دولت و سعادتکه تحصیل کمال و شهود جمالدر انسانه میسر اولمز الا که عین بصیرتی کشاده اولمغله اولور و چشم بصیرتی فتح اولمز الا که عالمه عبرتله باقوب صنعت و حکمت خالقی هر نسنه ده تفکر و تذکر ایدوب بولمغله اولور و نظر عبرت و سیر صنعت و فهم حکمت اولمز الا که حواس ظاهره و باطنه ایله اولور پس حواس عشره ابواب معرفت خلاق عالمدر و مکان حواس عشره بدن ادمدر و حق تعالی بدن ادمی انکیچون درت طبع مخالفدن خلق ایتمشدر تا کیم اهل ادراك اولان بدنی فناسن بیلدکده بو دار فنادن فرار ایدوب دار قرارده قرار ایتمك تدارکنده اوله و لوث بدندن پاك اولوب حضورانسی بوله زیرا که بدن انسانك هر حال و شانی و حواس و قوابی روح حیوانی بالجمله زائل و فانیدر اما انسانك حقیقی اولان روح انسانیکه اکا کوکل دیرلر اول امر ربانی محل عرفان یزدانیدر و اول روح باقیدر که اکا هرکز فنا کلمز ایدی بیلنمشدر و اول روح باقی بو جسم فانیدن مفارقت ایدر که اول مفارقت حالنه موت اطلاق اولنمشدر پس مادامکه انسانك روح حیوانیسی قلبنه حاکم و غالبدر اول کمسه نفسانیدر که موتدن خائف و هاربدر زیرا که روح حیوانی عالم ملکدندر که اول بو اصلنی محب و طالبدر پس نفسانی اولان کمسه حیات دنیایه مائل و راغبدر و مال و منالنی جامع و جالبدر چونکه عون ربانی برله روح انسانی قوت بولوب روح حیوانی اوزرینه حاکم و غالب اولور اول کامل روحانیدر که موتی آرزوی جان ایله محب و طالب اولور زیرا که روح انسانی عالم ملکوتدندر که اول وطن اصلیسنه مائل و راغب اولور پس روحانی اولان کامل حیات ابدیه یی محب و طالب اولور و جهانك دولت ابدیه و سعادت سرمدیه سنه سالك و مالك اولور و بو جهان بعد و فرقتدن معرض و هارب اولور و طریق موت ایله اول جهان قرب و وصلته متقارب اولور و وسیلهٔ قرب اولان موته محبتله اقرب اقارب اولور نته کیم بر کامل دیمشدر * بیت * تحصیل کمال نفس شد پیشهٔ من جز بادهٔ عشق نیست در شیشهٔ من * بر من چو بقای نفس روشن شده است * هرکز نبود ز مرك اندیشهٔ من حضرت علی رضی الله تعالی عنه بیورمشدر که طول حیات عذاب ارواحدر و موت ایسه راحت و انشراحدر

ویر کمسه بر عارف کامله دیمشدر که بن رؤیاده کوردمکه سنك عمرندن انجق بر سنه قالمشدر و اول کامل بو سوزدن اغلمش منفعل اولمشدر پس اول کمسه سؤال ایتمشدر که ای شیخ البته سنك حیات دنیایه چندان اعتبارك یوغ ایکن بو اغلمق ندندر اول کامل جواب ایتمشدر که ای اوغل بن هر کیجه آرزوی موت ایله و اول نیت ایله اویوردم امدی خوفم بودر که بو رؤیا صادق اولوب بن بو کلخنی بر سنه دخی بکله یم انی اغلرم زیرا که جهان جان کلشنی وار ایکن جهان بدن کلخنی چکلمز دیمشدر

ای بلبل جان قالمه	حبس قفس تنده	فانی اولنی المه	باقی ارمسن سنده
ای بلبل الحانی	قویدك او کلستانی	قالدك اونودوب انی	آواره بو کلخنده
اول کلشنی اونوتدك	کلخنده مکان طوتدك	چوق توزو توتون یوتدك	چیق ذوق ایت او کلشنده
بوتن قفسك کسر ایت	بو مزبله دن اوچ کیت	اول کلشن عشقه یت	مست اول تنه تن تنده
مرغان هم آوازك	چون اکادیلر ازلك	چقمشلر اونورمشلر	کلشنده نشیمنده
ای طائر افلاکی	ترك ایله تن خاکی	بو دانهٔ تن تا کی	ذوق ایله اوخر منده
بو جنك جهانیدر	هر خوف مکانیدر	وار اول وطن صلحه	راحت بول اومأمنده
چون جسمدن ای مطلق	حکمکده دکل چیقمق	دل پنجره سن اچ باق	سیر ایله او روزنده
حق قو بو اشباحی	بول عالم ارواحی	نوش ایله سن اول راحی	باقی اول او مسکنده

نوع ثالث * موت انسانك کنه ماهیتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردر که موتدن اول کمسه خوف و حذر ایدر که ماهیت موتی بیلمز و یا مبدأ و معاد نفس ناطقه دن خبری اولمز و یا ظن ایدر که اجزاء بدنك انحلالندن کندی ذاتنه عدم طاری اولور و یا کمان ایدر که موتدنصکره بو جهاندن بی خبر قالور و یا قیاس ایدر که موت امراض الملرندن بر عظیم المدر و یا بعد الموت احوالی نیه منجر اوله جغنی بیلمیوب متحیر قلاندر و یا متروکاتی بولنان اموال و اولادینه متأسف اولاندر پس بو علل سبعه ایچون موتدن خوف و حذر ایله اجتناب و فرار انجق کال و ملالتدر زیرا که علل سبعهٔ مذکوره فقط ظنون فاسده در که منشألری خیال و جهالتدر و بو خوف و حذر براجی مرضدر که انك علاجی علل فاسدهٔ مذکوره سنی ازاله ایتمکدر و علتك ازالهسی حقیقت موتی بیلوب کنه و ماهیتنه یتمکدر اما علل سبعه دن علت اولینك ازالهسی علاجی اویله بیلمکدر که موتك حقیقی نفس ناطقه الات بدنیه سنی استعمال ایتمکدر نته کیم بر صنعت صاحبی کندی الاتدن برینی استعمال ایتمیوب ترك ایدر کذلك نفس ناطقه کندی جسمنی استعمال ایتمیوب فراغت ایدر پس نفس ناطقه اولان حقیقت انسانیه نك ایکی حالی واردرکه بر حالنده بدنه متصرف اولور و بر حالنده متصرف اولمز و بو نفسك بدنده تصرفی کاتبك قلمده تصرفی کبیدر اکر کاتب مراد ایدرسه قلمی تحریك ایله کتابت ایدر و اکر مراد ایدرسه قلمی ساکن ایدوب قلمدانه وضع ایله فراغت ایدر کذلك اکر نفس ناطقه مراد ایدرسه بدنن تحریك ایله چست و چالاك ایدر و اکر مراد ایدرسه بدنن ساکن ایدوب مزارستانه وضع ایله خالك ایدر پس بو حالده نفسك بدننه متصرف اولمسنه حیات اطلاق ایدرلر و بو تصرفك بدندن انقطاعنه موت تسمیه ایدرلر (مء) روح زیبا چونکه وارست از جسد) از قضا بی شك چنین جسمش رسد * آن تویی که بی بدن داری بدن پس چه ترسی ز جان بیرون شدن) و اما علت ثانیه نك ازالهسی علاجی بو یله بیلمکدر که نفس ناطقه اولان روح انسانی عقل کلدن صدور ایدوب ملکوت سموات اولان عالم ارواحه تنزل قیلوب اندن ملکوت ارض اولان عالم برزخه داخل اولوب اندن جهان کون و فساد اولان عالم طبیعته کلوب بدن انسانه تعلقله بونده متصرف اولمشدر تا کیم بو عالمده تحصیل کمال ایدوب دولت معرفت مولایه نائل اولوب اولکی مقامندن اعلایه واصل اوله و حضور انس ایله هر مرادی حاصل اوله پس اکر روحك بدنده متصرف اولدیغی حالده اقوالی بد و افعالی بد و اخلاقی بد اولوب تحصیل کمال ایده مزسه بدندن قطع تعلق ایلدکده عالم برزخده کندی اعمال و اخلاقیله الی یوم النشور محبوس و مقید قالور کانه موحوش رؤیالرله معذب اولور و اکر روح انسانی بدنده متصرف ایکن اقوالی کوزل و افعالی کوزل و اخلاقی کوزل اولوب تحصیل کمال ایده بیلورسه بدندن مفارقتی عندنده اول عالم

برزخده محبوس اولمیوب هیچ برنسنه ایله مقید قالمیوب کاهی عالم ملکوته ایچری دخول ایدوب کاهی عالم
شهادتده پرواز ایدروسرور وحضور ایله کلوب کیدر کانه مفرح واقعه لر له ذوق وصفالر ایدر عاقبت مقعد صدقه
کیدر وانده بنه عقل کل اولان عشقه عودت ایدر پس روح انسانینک مبدأ اولی بحر عشق ربانی اولدیغی کبی
معاد ومرجعی دخی اول دریادر (قطعه) بحر نفس که عشقدن اولمش بوزی جهان) امواجیدر حوادث عالم
علی الدوام) چون مبدأ ومعادیز اول عشق ایمش همان) برآره برده کثرت موهوم ز السلام) واما علت
ثالثه نک ازاله سی علاجی شویله بیلمکدرکه بوروح انسانی برجوهر باقیدرکه انحلال اجزاء بدن ایله فانی ومنعدم
اولمز نته کیم ناروالماصیقلسه شیره سی باقیدر وثلج وبرداریوب منحل اولسه صویی باقیدر وبوزیلک خانه یقلسه
وشمعه لری منطفی اولسه نور قمر باقیدر کذلک اجزاء بدن متفرق اولسه وروح حیوانی فنا بولسه بوروح انسانی
بنه حالی اوزره باقیدر امانفسنی عارف اولمیان کمسه کندوبی صورت بدن ظن ایدوب معنئ جان اولدیغن بیلمز
ونار والما کمان ایدوب شیره شیرین اولدیغن فهم قیلمز وثلج وبرد صانوب آب حیات اولدیغن اکلمز وبیت وشمعه
قیاس ایدوب ماهتاب اولدیغن ادراک ایلمز پس بونک خوف وحذری کندی جهلندندر والا موتدن دکلدر
نته کیم برعارف دیمشدر (م ی) مردن وکشتن که برنقش تنست * چون انار وسیب رابشکستن تنست * آب جانرا
وبرزد اندر بحرجان) تاشوی دریای بی حد وکران) واما علت رابعه نک ازاله سی علاجی اویله بیلمکدرکه بوروح
انسانی بدندن قطع تعلق ایلدکده ایکی عالمک احوالنه دخی زیاده مطلع اولور نته کیم شمشیر نیامندن عریان
اولدقده زیاده بران اولور وآیینه غلافندن طشره کلدکده روی زیباانده نمایان اولور وطیر همافقسدن خلاص
بولدقده پروبال اچوب بالاده پران اولور کذلک روح پاک جسم خاکدن مجرد وعریان اولدقده سیری سریع
وآسمان واوج اعلایه پران اولوب اسرار نهان هردوجهان اکاهرآن ظاهر وعیان اولور (قطعه) دلا ترک ایت
بوزندانی بومحنتخانه درفانی) بول اول کلزار وایوانی که فرش آسمان اولمش) معاذالله که انسانک تنی زندانیدر انک
تعالی الله که عنقانک بری تنک آشیان اولمش) واما علت خامسه نک ازاله سی علاجی بویله بیلمکدرکه مرکب روح
انسانی بولنان روح حیوانی بدنک ظاهر وباطننه تمامیله توجه واشراق ایلدکده حیات بدن کمال حسن
وحرکتیله حاصل اولور اکر ظاهر بدندن توجه واشراقنی جزؤی قطع ایلدیسه بدنه اول حالده نوم حاصل اولور واکر
جمیع بدندن توجه واشراقنی کلی قطع ایلدیسه بدنه اول حالده موت حاصل اولور ونصرف روح انسانی دخی
اول بدندن زائل اولور وتعلقی دخی منقطع اولوب راحت بولور چونکه روح حیوانی بدندن توجهنی جزؤی قطع
ایلدکده بدن نائم اولور وتوجهنی کلی قطع ایلدکده بدن میت اولور پس نوم ایله موت اول روحک قطع توجهنده
مشترک اولمغله موت آلام امراض انواعندن اولمیوب نوم ایله همجنس اولمشدر نته کیم خبرده النوم اخو الموت
اشارتیله بشارت کلمشدر ومؤمن راحت وسلامت اولان نومی نعمت وکرامت اولان موته مشاکل ومماثل
ومعادل بیلمشدر واهل بصیرت اولان نوم ایله موتی بری بریله برابر مثال دوبرادر بولمشدر نته کیم نوم حالنده روح
اول عالم برزخه رؤیا ایله مطلع اولمشدر کذلک موت حالنده روح اول عالمه واروب سیر وتماشا قیلمشدر زیرا که نائمک
حالی اول فرس مثالیدرکه بارکراندن ومسرج وپالاندن عریان اولوب اول مسرج وپالانه مشدود اولان اوزون
پایبند ایله باغ وبستان امثالی مرعالرده برزمان باامن وامان سنبل وریحان اشباهی سبزه ولاله زار ایچنده وهر
طرفدن اب روان کنارنده چرنده وشادان ایکن اول مسرج وپالانک بیله بنه بارکران التنه کیروب نیجه بلا ایله
افتان وخیزان روان ودوان اولور واما میتک حالی اول فرس مثالیدرکه پالان بدندن عریان اولدقده پایبند تعلق
منقطع اولوب نیجه بارکران جسمانی ونقصانیدن آزاد اولور وریاض جهان جانده هر زمان امن وامان ایله دلشاد
اولور زیرا که اول کمسه که عبد غضب وشهوتدر واسیر نفس وطبیعتدر انک موتی کندویه عتق وراحتدر پس
موت انسانه کمال عزت وتمام لذت ایکن فی مرض شدید والم عظیم ظن ایتمک غایت غفلت ونهایت جهالتدر
واما سکرات موت اجسام اعتباریله روایت اولنمشدر نته کیم (ولا تلقوا بایدیکم الی التهلکة) نهی شریفی حلاوت موته
دلالتدر زیرا که موت مؤمن دنیا ومافیهادن الذ واحلا ایکن جسمنه هلاک وفنا اولدیغندن اول نهی انک برزمان
بدنده مکثنه اشارتدر ونهی ایسه شیرین نسنه دن عادتدر وآجی نسنه دن خلاف حکمتدر (قطعه) چونکه
زندانمز بو جسم اولمش) موتمز در نجاتمز حقا) دوبرادر بیلندی نوم ایله موت) پس اولمدن صقنمه سن اصلا)

حق سن موتی بیل حضور وسرور) ایتمه ماتم بوباله دیمه بلا) واما علت سادسه نک ازاله سی علاجی اویله بیلمکدرکه
موت ابدان حیات جاندر وصورتده بو ممات حقیقتده عین حیاتدر زیرا که محب محبوبنی موت ایله بولور وهر
مرادی موت ایله حاصل اولور ووطن اصلیسنه موت ایله واصل اولور (بیت) کهنه جانی قیل نثار وتازه جان بول
درکنار) ان فی موتی حیاتی ان فی عیشی ممات (قطعه) مردن تن زنده کیء جان بود) رفتن جان جانب جانان بود) مرک
بود رفتن جان سوی جان) بلکه بتحقیق حیات ان بود) واما علت سابعه نک ازاله سی علاجی بویله بیلمکدرکه
بو جهان برشجردرکه انسان انک ثمره سیدر نته کیم ثمره خام وبی طعم ایکن شجره یه محکم تشبث ایدر بعده یتشوب
کمال بولوب لذیذ اولدقده شجره دن مستغنی اولور کیدر کذلک انسان مادامکه ناقص وخامدر انک بوجهانه تعلقی
تامدر واهتمامی حیات مستعار ایله بدنده آرامدر وجمیع حطام ایله نظام وانتظامدر وقتاکه تحصیل کمال ایدر
وتلمیذدن ایچری کیدر پس لذت موتی الوب بوحیات مستعاری بیدر زیرا که انسان کامل بوعالم کون وفسادی
برحبه یه المز واموال واولادده هم میل ومحبت قیلمز وعزت ولذتلرله مغرور اولمز ونعمت موتی آرزو ایله قراری قالمز

نظم) بو مرغ جان نیجه اوچمز چون اول جناب جمال — خطاب لطف و وداد ایلیوب دیه که تعال
نیجون صویه قوریدن کندن آتمز اول ماهی — که کادی کوشنه خوش بانک موج بحر زلال
نیجون شکاردن اوچمز شهینه اول شاهین — که ارجعی خبرین ویردیلر طبول ودوال
عجب حلاوتی وار در بو عشق جانبخشک — اوکیم قرار ایدر آنسز کورر شقا وضلال
تیز اوج ایرش همان ای مرغ جان اوصاحبکه — خلاص بول بو قفسدن اچلسون اول پروبال
بوخاک شوره دن ایله سفر ایچ آب حیات — کوکلده صدر صفا بول یتر بو صف نعال
جهانی اهلنه ویرحق عالم دله کل — که اول جهان فراق اولدی بوجهان وصال

نوع رابع * بیرلک رذالتنی وموتک کرامتنی وروحک سلامتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت
دیمشلردرکه موت ایکی نوعدر بری موت ارادی وبری موت طبیعیدر اما موت ارادی اماتة غضب وشهوتدر
واما موت طبیعی روح حیوانینک بدندن مفارقتیدر پس حیات دخی ایکی نوعدرکه بری حیات ارادیه وبری
حیات طبیعیه در اما حیات ارادیه که حیات فانیه در اول اکل وشربه موقوفدر واما حیات طبیعیه که حیات
ابدیه در اول انواع لذات ایله موصوفدر نته کیم افلاطون حکیم دیمشدرکه مت بالارادة تحی بالطبیعة وحضرت
حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم (موتوا قبل ان تموتوا) بیورمشدر وموت ارادی حیات طبیعیه باقیه اولدیغن
طبیورمشدر پس عاقل اولان نقصاندن متوحش اولوب کمالله مستأنس اولور واویله برنسنه یی طلب ایدرکه
اول کندوبی نفسانیت قیدندن آزاد ایدروا کا بقا ویروب ابد الابادانی عزیز ودلشاد ایدر زیرا که عاقل بیلمشدرکه
اموال واولاد اکا فتنه وغمدر وتجربه قیلمشدرکه جمله سی اسباب مشقت والمدر پس اول لذات نفسانیه دن اعراض
ایدوب آلات جسمانیه دن مستغنی اولمشدر وعزیز کوکلنی بویله دنی فکرلردن فارغ وآزاد ایدوب جمله دن راحت
وسلامت بولمشدر وعالم کون وفساد ایچنده هیچ برکسه ایچون بقا ممکن اولمدیغن بیلمشدر زیرا که اکر دنیاده
بقا ممکن اولسه ایدی دنیایه مقدم کلنلره ممکن اولوردی واکر بودار فنایه هر کلن ادم بونده قالسه ایدی وجه ارضه
صغمیوب ناس بری برینک باشی اوزرنده طورمق لازم کلوردی خصوصا موتک قدر وقیمتنک بیلمیوب عمر
طویل ارزوایدن کمسه بیرلکه رغبت ایتمش اولور حال بوکیم بیرلک برمرض شدید وحبس مدیددر وعذاب الیم
وبلای عظیم واسفل سافلین وارذل آفاتندر زیرا که بیرلکده نقصان حرارت وبطلان رطوبت عارض اولوب
لقوه وطاضراس وضعف حواس طاری اولور وهجوم امراض وفوات اغراض رسوخ بولوب اعضا حرکتدن وقوی
عملدن عاجز قالمق لازم کلور وموتک اول خاصیتی واردرکه روحی زحمت مکاندن وجور زماندن خلاص ایدوب
دار قرارده منزل ابراره واصل ایدروا کا کمالی قدر لذت ویروب حضوری قدر مرتبه یه نائل ایدر نته کیم حضرت
علی کرم الله وجهه بیورمشدر (بیت) جزی الله عنا الموت خیرا فانه) ابر بنا من والدینا وارأف) یعجل تخلیص
النفوس من الاذی * ویدنی من الدار الذی هو اشرف * پس بو بیاندن عیان اولان بودرکه موتک معناسی عدم
وفنا دکلدر بلکه جوهر لطیف جوهر کثیفدن جدا اولمقدن عبارتدر وبو جوهر لطیفدن مراد روح حیوانیدرکه

بالاده بیان اولندیغی اوزره انك منبعی نقطهٔ سوداء سویدادر وبو روح بر بخار لطیفدرکه هوا کبی جسم صافیدر وباطن حیوانك اخلاط اربعه سی امتزاجندن ناشیدر وبوکا بو مزاج معتدل حاصلدرکه انك اثری یورکدن واسطهٔ عروق ایله دماغه وجمیع اعضایه واصلدر وحواس وقوی بو روحك اثرندن اعضای بدنده جاری وهر جزئنه ساریدر وبو روحك استعدادی روح انسانینك اثارینی قبول ایله موصوفدر وروح حیوانینك بو قبول آثاری کندی مزاجی اعتدالنه موقوفدر زیرا که اگر بو روحك اعتدال مزاجی باطل اولوب حواس وقوی حس وحرکتدن عاطل اولسه آثار روح انسانی دخی اعضادن زائل اولوب اول بدنه موت طبیعی حاصل اولور واما روح انسانی اول بر جوهر مجرددرکه جسم کبی قابل قسمت دکلدر زیرا که محل معرفة الله بو روحدرکه بو نوع عقل کلدر وجمیع انبیا واولیا وعلما واکثر حکما اتفاق ایتمشلردرکه روح انسانی فنا ابدندن صکره باقیدرکه اول موت طبیعی ایله منعدم اولمز وابدا فنا بولمز (نظم)

بیلدکسه کندلك ای جان چون شکر اولدی اولمك
اولمك کبی بویاندن طوغمق کبی اویاندن
کچ بو جهاندن ای جان وار اول جهانه رقصان
شاندرکه حسن وآندر جاندرکه طاتلی جاندر
حق دعوت ایتسه جانی قبض ایلر اولدم انی
خوش خوبلی اولسه بردل هم موتی خوش اولور ییل
آیینه‌در مماتك بول انده هم صفاتك

جان عشقه اولسه حیران چون کوهر اولدی اولمك
اب حیات ایچ اندن کیم کوثر اولدی اولمك
خوف ایتمه گرچه بر آن شور وشر اولدی اولمك
کاندرکه کیزلی کاندر کان زر اولدی اولمك
جان ذوق ایدر نهانی چون دلبر اولدی اولمك
بدخوبلی اولسه مشکل هم آزر اولدی اولمك
حق بیل انی ذاتك خوش منظر اولدی اولمك

* نوع خامس * موتك کیفیتنی وروحك بدندن مفارقتنی ونزع حالتنی وعالم برزخده غرامت وکرامتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه بر شخصك قیامه قوتی قالمسه اول کمسه یه ضعیف دیرلر واگر جلوسه طاقتی قالمسه اکا مریض دیرلر واگر نطقه مجالی قالمدیسه اکا محتضر وعلتنه مرض موت دیرلر واگر نفس المغه قدرتی قالمدیسه اکا میت دیرلر پس اول شخص بو عالمدن میت اولوب عالم برزخده متولد اولمشدر نته کیم عالم برزخدن میت اولدقده بو عالمده تولد قیلمشدر اما حقیقت موت انسان انك بدننه تعلق ایدن خیال مجردك قطع تعلقندن عبارتدر وخیال مجرد ایسه روح انسانیدن کنایتدر اما اول خیال زیبای دلاراکه روح مؤمندر موت ایله مؤمن اول خیال اولوب اندن ایچری کیدر واما اول خیال موحوش مستکره که روح غیر مؤمندر موت ایله غیر مؤمن اول خیال اولوب انك درونه کیدر پس اول جوهر مجرد بو جسم مرکبدن مطلق وکندی لشکرینه ملحق اولدیغنه موت انسانی اطلاق اولنمشدر وبو روحك بو قطع تعلقی روح حیوانك بدن انسانیدن مفارقتی عندنده بولنمشدر (بیت) ای برادر تو همان اندیشهٔ ما بقی تو استخوان وریشهٔ واما کیفیت موت انسانی بویله درکه شخص مریضك وجودنده بر سبب ایله بر علت عارض اولوب انك نفس طبیعیه سنی بدنندن تدریج ایله تحلیل واخراج ایدوب نفس حیوانیه سنی ضعیف وذلیل ایلدکده اول علت انکله قرار ایدر پس اول شخص مریض اول حالنده صحت بولور کبی حرکته کلوب دیده سن اچوب دنیایه بر خوش نظر ایدر تا بر مرتبه که کندوسی واکثر عامه انی صحت بولمش ظن ایدر حال بو کیم اول علت انك طبیعی مکاننده تمکن ایدوب روح حیوانیسنه غالب اولوب ایشنی تمام ایتمشدر وبو حالت رمق اخر صایلورکه روحی منطفی اولمق ایچون شعله اورمش اولور ومن بعد اول مریض بو صحت رمقانیه‌ده اولدقجه کندوسندن بر خیال پیدا ایدوب بو جکدیکی بحرانات وشدایدی خاطرینه کتورر وبو تخیل حالنده هر نه قدرکه کندوینی میزان قوتنه چکر اول قوتی بوله مزکه طبیعتی اقبالنه ومزاجی اعتدالنه واصل اوله چونکه بو خیالنده کندوینی قوتدن بعید اولمش بولور پس غیرت ایدوب بر دخی حرکته کلور وبو حرکتنده ممکندرکه طعام ارزوسنده اولور وبر دخی بر غیری خیاله توغل ایدوب وهر نوبت زیاده خیالاته کیدر وبو خیالاتك جمله سی انجق کندی جسمنده قوت اصلیه سنی بولمق ایچوندر حال بو کیم انی بولمق اکا محالدر زیرا که اول حالده کندیسی بدندن بشقه بر مجموعهٔ خیالدر پس بنه اول محتضر بو کثرت خیالات ایچنده بر حرکت دخی ایدر وا ویله اولورکه بو حرکتله قالقوب کیدر واگر قیامه قادر

اولمدیسه الینی باشنه قویوب یوزینه سوروب صدرینه کتورر وبو ایشلری بغایت غیرت وحسرتدن ایدر لکن فائده ویرمز کیدر وبر دخی بر غیری خیاله ایچری کیدوب کندوینی تکرار میزان قوته سنجیده ایدر لکن کندوینی بر خیال مجموعه سی بولور تکرارینه بر حرکته کاور اگر قادر اولمدیسه اول حالده ساقی ساقنه ملتف وبدنی حیاتدن ناامید اولور پس بو خیالات متوجهٔ متضادهٔ متزایده‌یه سکرات موت اطلاق اولنور چونکه خیال کثرت بولوب قوتدن تجاوز ایدر پس اول محتضر جامه ولحافندن نسنه التقاطنه باشلر ویاشفه سن کبرویه اچوب دیشلرین اظهار ایدر ویا صیحه ایله اغلر ویا کوزلرك تغمیض ایله باغلر ویا وجهنی دیوار سمتنه دوندروب بویله ایشلری ایشلر ویاخود کوزلرن مبالغه ایله اچوب هر طرفه دوندروب حضورنده بولنان احباب واولاد وعیالنه صیق صیق باقمغه باشلر لکن بو احوالنده لشکر خیال مجرد اولمشدرکه خیمه سن صحراده منتصب بولمشدر وبدننده بقیهٔ روح حیوانیدن انجق بر رمق سرد قالمشدر چونکه روح حیوانی خیال مجرد ایله بدندن طشره‌یه کلمشدر رمق سردنی دخی کندی‌یه جذب ایتمك قیدنده اولمشدر پس بو حالتده بدن مرکب بخار مجرد آره سنده بر نزاع حاصل اولورکه اکا حالت نزع دینلمشدر ولسان اهل شرع ایله بو خیالات کثیره‌یه ملائکهٔ رحمت وملائکهٔ عذاب وارواح مجرده تسمیه اولنمشدر ونزاع مرقوم اولزمان بولنورکه هر اوله جق اولمش اوله وجمیع حواس وقوی نظامندن قالمش اوله وبدنك حیات وماهیاتی بالجمله خیالات مجرده اولوب خارجه کلمش اوله وبدنده انجق بر رمق سرد قرار قیلمش اوله کانه بدن مرکب دیرکه بو رمق برودتده بکا مشابهدر وبخار مجرده دیرکه اصل رمق بدندن خارجدر اول دخی اصلنه کلمك مناسبدر پس بو ایکی شخص مرکب ومجرد بو نزاع ایله اواقدر زحمت چکرلرکه عاقبت بدنده قالان نفس سرد اصلنه متصل اولوب بدن مرکب ابدان منفوخ کبی یرنده قالور واول اشکر خیال غبارات ترابیه وبخارات مائیه واجزاء هوائیه وشرارات ناریه کبی یاعیش (ماتشتهیه الانفس وتلذ الاعین) ایله بی قید وبند وکدورت طیران وجولان وعشرت ایدوب اول بدن مرکبدن چقدقلری حال اوزره انك اطرافنده جولان ایدرلر وبدن دخی کندی تجردی کارنده کایتیله یا اول تدارکده اولورکه خاك تیرهٔ لحد ایچره مقید قالمیوب نشأت ثانیه ایچون نبات شکلنده نشو ونما بولوب هر دم اول مفرح الاشکال اولان لشکر خیاله وصالی میسر اولوب انلر کبی مجرد اوله ویاخود بدن اول توقعده اولورکه اول خیالات موحوش الاعضا ومستکره اللقاهر کزا کاتردد ایتمیه‌لر تاکیم اجزاء بدن انلرك عقوباتندن آزاد اوله حال بو کیم اول خیالات اول قباحات ایله فظ وغلیظ اشکال وصورتلرده اکا تردد ایدوب اندن بران منفك اولمزلر اول بدن غیر مؤمندرکه الی یوم القیامة عذاب قبر ایله متألمدر واما نشأت ثانیه تدارکنده اولان بدن مزبور اول بدن مؤمندرکه الی یوم النشور انواع لذات ایله متنعمدر وذرات خاك ایله مستأنسدر (قطعه) بو عالم کیم کوکل قیدن چکرسن محنت وغمدر * فنا سز عالمی سیر ایله کیم بر خوشجه عالمدر * کوروب تنها الغی قبر ایچره نفرت قیلمه اولمکدن * طریق انسی طوت کیم هر اوج طبراق بر آدمدر * وترکیب جسمدن مفرد اولان روحك احوالی بعینه نائم اولان کبیدر نته کیم نائم اولان کمسه یقظه حالنده بلاد وصحرالردن وجبال ودریالردن عیش وعشرتله وسرور وصحتله تفرج ونظر قیلدیغی یرلری وایلدیکی صفالری رؤیاسنده ذوق ایله سیر ایدر یاخود خوف وعسرتله وکدر ومحنتله سیر وسفر ایلدیکی یرلری وجفالری که چکمشدر دوشنده زحمتله کورر کذلك شخص مفردك عالم برزخده اولان مکانی کندینك ترکیبی حالنده بولنان اقوال واعمال واخلاقیدر زیرا که انسان کندی سعیله مالك اولدیغی کمالی بولور پس اگر ترکیبی حالنده اولان احوالی جمله خیر واحسان اولمش ایسه انك تفریدی مکانی دخی اول کوزل اقوالی وکوزل اعمالی وکوزل اخلاقیدرکه اول دائم وباقی ماتشتهیه الانفس وتلذ الاعین ایله مجازات وملتذ اولوب بی خوف وجحیم مقام نعیمده مقیم اولور واگر ترکیبی حالنده اولان احوالی خیر وشردن مؤلف اولمش ایسه انك تفریدی مکانی دخی مختلط اولورکه نه حضور ایله قناعتی اولور ونه فراق ایله قرار بولور همیشه عذاب الیم ایچنده متردد قالور واگر ترکیبی حالنده جمله احوالی شر وعصیان اولمش ایسه انك تفریدی مکانی دخی اول قولی وفعلی وخلقیدرکه عذاب عظیم ایچنده مقیم اولور چونکه میتك برزخده اولان لذتلری وزحمتلری زنده‌نك رؤیاده اولان لذتلری وزحمتلری کبیدر پس احوال میت الی یوم البعث واحوال حی الی وقت الاستیقاظ ایکیسی بردرکه بردر

زیرا که احوال میت واحوال نائم عالم برزخده حاصلدر که بربردر (پس تموتون کما تعیشون وتحشرون کما تموتون) مضمونی بو معنایی مشعردر والحمد لله الذی احیانا بعد ما اماتنا ورد الینا ارواحنا والیه البعث والنشور حدیث شریفی مفهومنجه نوم ایله موت بردر پس کندینی نه روح اولدیغن بیلن موتی نعمت بولوب خوفی قالمز

(مثنوی) سوی مرکست خلق را آهنك	دم زدن کام وسال ومه فرسنك
جز دورنکی نشد زمرك هلاك	مرد یکرنك را زمرك چه باك
(رباعی) ان مردنیم کز عدم بیم اید	آن نیم مرا خوشتر ازین نیم اید
جانیست بعاریت بمن داد خدا	تسلیم کنم چو وقت تسلیم اید
(بیت) این جان عاریت که بحافظ سپرد دوست	روزی رخش ببینم وتسلیم وی کنم

نوع سادس) مبدأ ومعاد روح انسانیی حکیمانه بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردر که روح انسانی بدندن قطع تعلق ایلدکده انك مرجع ومعادی اول مقامدر که اندن نزول ایدوب جسمنه تعلق ایتمشدی وهر روحك برمقام معلومی واردر که انك هم مبدأ وهم معادی اول مقامدر وارواحك هیچ بری کندی مقامنی تجاوز ایدهمز وکسب کمال ایتمدکجه کندی مقامندن اعلایه کیدهمز پس ارواحك برطائفه سنك مقام معلومی عقول عشره دن عقل ثانیدر که عقل فلك اعظمدر وبرزمره نك مقامی عقل فلك بروجدر وبرجماعتك مقامی عقل فلك زحلدر وطقوزنجی فرقه نك مقامی عقل فلك قمردر ومقامات ارواح بو مراتب تسعه در که تحصیل کمال ایتمین روح اول عقل فلك اعظمدن کچوب کیدهمز وعقل اوله رجوع ایدهمز پس معاد ارواح انسانیه افلاك تسعه نك عقولیدر که عالم جسمانیده علم وطهارتی اوزره قالان روح پاکینه کندی اصلنه عروج ورجوع ایدر یعنی عقول تسعه دن هر عقل کندی یه مناسبی اولان روحی کندی یه جذب ایدر چونکه عقول عالم علوی بالجمله علم وطهارتله موصوفدر وقنقی عقل که اعلا وعقل کله اقرب بولنمشدر اول عقل مادوننده ن اعلم واطهر دیلنمشدر پس هر روحکه کندی مقامندن تنزل ایدوب جسمنه تعلق ایلمشدر اکر اول روح بو تعلق وتصرف حالنده زیاده علم وطهارت کسب ایلدیسه انك مرتبهٔ معادی مقام معلومندن اعلایه ایتمشدر واکر بو تعلق حالنده کسب کمال ایده میوب کندی علم وطهارتی اوزره قالدیسه انك معادی ینه کندی مقام معلومیدر که مبدأ ینه کتمشدر وبو ایکی زمره علم وطهارتلری مناسبتیله مرکبات سفلیهٔ فانیه دن خلاص بولوب کیدرلر ومجردات علویهٔ باقیه ایله نشئت اخرایه دلك ذوق وحضور ایدرلر (بیت) حجاب چهرهٔ جان میشود غبار تنم * خوشا دمی که ازین چهره پرده برفکنم * واکر روح انسانی بو عالم جسمانیده کندی بدننه تعلق وتصرف حالنده روح حیوانی یه مغلوب وکندی علم وطهارتندن مسلوب اولدیسه روح حیوانی اکا حائل ومناسب عقول علویه آندن زائل اولوروب دونی فلك قمر اولان عالم سفلیده قالور ونشئت ثانیه زماننه دك عذاب الیم ایچنده روح حیوانی ایله محبوس اولور وجمیع ارواح علویه وسفلیه قیامت کبراده نفخهٔ ثالثه ایله هر روح کندی جسدن بولور انکله حشر اولوب هرکس ایشلدیکن بولور وبو حقیقت حالی حکمای محققین تحقیق اوزره بیلورا کرچه مذهب تناسخه ذاهب اولان حکما کندی عقللرنجه دیمشلردر که تحصیل کمال اولمزالا که تهذیب اخلاق ایله اولور وتهذیب اخلاق اولمزالا که تبدیل ابدان ایله اولور وتبدیل ابدان اولمزالا که تناسخله اولور تاکیم کمال علم وطهارت بولور وکمال علم وطهارت بولان انی بیلور که بو اندیغی بدندن مقدم نشئت مختلفه ده نه شکل مظاهرده ظهور ایتمشدر وهر برنده نه قدر زمان مکث ایدوب اندن قنده کتمشدر جملهسی تذکر له فکرینه کلور وتفصیل اوزره ادراك ایده بیلوردیو کتب حکمتده یازمشلردر لکن اهل تناسخ اصول دین مبینه مخالف کیدوب ازمشلردر اما بعض فروعه مخالف نیجه حقایق اشیا سزمشلردر اول حکمتلری متکلمین انواع تأویلات ایله بالاده بیان اولندیغی کبی شرع شریفه توفیق وتطبیق ایدوب نظامیله دوزمشلردر ودنیا ایله اخرت آره سنده اولان طریقك مسافه سی موت انسانی بولنمشدر نته کیم (من مات فقد قامت قیامته) دینلمشدر انکیچون موته قیامت صغری اطلاق اولنمشدر (نظم) راه مینا زین جهان تا ان جهان * بیش یکدم نیست جانا در میان * زین جهان تا ان جهان بسیار نیست *

جزدمی اندرمیان دیوار نیست * چون برابدان دمت ازجان پاك * جسم خاکی را شود جا زیر خاك * موترا برخلق عزم جازمست * جمله را در خاك خفتن لازمست * پس امدی عارف نفس اولوب کندیکی بیل وتحقیق وبقین قیل که سن جسم خاك دکلسن روح پاکسن ونتیجهٔ دور افلاکسن وخلاصهٔ کیفیات وارکانسن وزبدهٔ کائنات جهانسن زیرا که سن برثمره سن که اجزاء شجرهٔ جهان اطوار عبور وظهور کدروب ارباب عالمسن که افلاك وعناصر وبدن بالجمله ظروف وقشور کدروب نوات زیباسن که اغصان کائنات فروعکدر وبرنقطهٔ کبراسن که اعیان موجودات حروفکدر اکرسن کندیکی بویله بیلورسك ربکی بیلوب انکله مطمئن اولورسن وموتدن اصلا خوف وحذرك قالمیوب موتی نعمت عظمی بیلورسن زیرا که جسم خاکی جبل قاف وروح پاکی مثال عنقا کورورسن

ای طبل رحیلی ایشیدن عالم جاندن	وی رحلت ایدن خوش وطننه بو جهاندن
سن قنده سن ای کوزلری نرکس یوزی لاله	قبرکده بتر نرکس ولاله عوض اندن
بو جمله در آسان اکر اول مرغ ضمیرك	دامی قوبوب اوچدیسه کوکه راه نهاندن
جان بوله سلامت بولنور صورت دیکر	پای اولسه روان موزه بولور غیری مکاندن
بیك شکر ایدر اول جان که بدندن اولور آزاد	ای بیخبر اول لذت تجرید وروان اندن
قو لذت آب وکلی ایچ آب حیاتی	کچ نه فلکی اصلکه کل دور زماندن
ای حق نه مهر ایتدی بزه دوزخ اشباح	کیم ناره یانوب کچمشز انوار جناندن

(نوع سابع) بعد الموت ارواحك اخلاقی اقتضاسنجه اولان حشر وجحیم ونعیمی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت وعرفان دیمشلردر که رب العالمین حضرتلرینك اسماء حسناسندن براسمی جلیل وبراسمی جمیلدر ومظهر جلالی جهنم ومظهر جمالی جنتدر چونکه حق تعالی (وعلم آدم الاسماء کلها) بیورمشدر بو انسان مظهر جمیع اسما اولدیغن ظهور مشدر پس جلال وجمال دخی انسانده در هر کیمده قنقیسی غالب ایسه عاقبت انك سرانجامی انده در اکر انسانده صفت جلال غالب اولوب آندن نشأت ایدن اوصاف ذمیمهٔ حیوانات ایله متصف اولورسه قنقی صفت حکمنده ایکن موت ایله بدندن خلاص بولورسه نشأت ثانیه ده اول صفت صورتنده حشر اولوب مکانی جهنم اولور مثلا حسد حکمنده اولان ذئب وغضب حکمنده اولان کلب صورتنی بولور (اولئك کالانعام بل هم اضل) زمره سندن اولوب عذاب الیم ایچنده قالور واکر انسانده صفت جمال غالب اولوب اندن نشأت ایدن اوصاف حمیدهٔ ملائکه ایله متصف اولورسه اول نشأت ثانیه ده صورت انسانیه ده حشر اولوب مکانی جنت اولور ولقاء الله دولتنی بولور پس روح انسان صفت جلال ایله متصف اولدیغی حالده انك ادی نفس حیواندر وکندی اثیم وشقی ونادانندر وبو روح اول صفت جمال ایله متصف اولدیغی حالده انك اسمی عقل وجاندر وکندی سعید وکریم انساندر چونکه انسان مظهر کلدر پس قلبی انواع خواطردن برلحظه خالی دکلدر وخواطر ایسه یا خیر محض ویا شر مضلدر اما خواطر شر صفت جلالدن کلورکه اول شیطانیدر واکا تابع اولان نفسانیدر واما خواطر خیر صفت جمالدن کلورکه اول رحمانیدر واکا تابع اولان روحانیدر پس عالم انسانده جهنم نفس حیوانیدر وجنت انك دل وجانیدر که مقام نفسده قلان عذاب الیمده در ومقام قلبه صعود ایدن نعیمده مقیمدر نته کیم دینلمشدر (بیت) بهشت ودوزخت همراه باتست * فراز عرش وشیب چاه باتست * اکر انسان اوصاف نفس حیوانیه سیله توقف ایدرسه اصناف عذاب الیم ایله متألم اولور که انك کندی خویدر جهنم واکر انسان قلبنی اوصاف بهیمیه دن تخلیه ایدوب اخلاق الهیه ایله تحلیه ایدرسه انواع لذات نعیم ایله متنعم اولور نظم

سیرتی کان بر وجودت غالبست	هم بر آن تصویر حشرت واجبست	جملهٔ اوصاف واخلاق ای پسر
هر زمان کردد ممثل در صور	کاه نارت می نماید کاه نور	کاه دوزخ کاه جنانست وحور
مالك دوزخ قوای نفسی است	مانع لذات روح قدسی است	هفت دوزخ هست اخلاق بدت

هشت جنت حسن اخلاق خودت
خلق نیکو شد بهشت وحور عین
خلق نیکت را جزا دیدار اوست
نیست انسان هرکه را خلق بدست
خلق بد آمد براه دوست سد
مهر و رقت وصف انسانی بود
آدمی با خلق بد حیوان شود
خلق نیکو شد بمعنی راه راست
هشت جنت خود توئی ای نیك خو
هرکه دارد درجهان خلق نکو

حور وغلمان جملگی اوصاف تست
خلق بدرا دوزخ سوزان ببین
هرکه دارد درجهان خلق نکو
درحقیقت چون سباعست ودد است
چون شوی پاك ازهمه اخلاق بد
خشم وشهوت وصف حیوانی بود
خلق نیك آمد صراط مستقیم
نکه دارد خلق بد دور از خداست
کر بخلق بد کرفتار آمدی
مخزن اسرار حق شد جان او
نی زاستدلال وتقلیدست این

مهر ومه روحست وقلب صاف تست
خلقهای حق همه خلق نکوست
مخزن اسرار حق شد جان او
مایهٔ دوزخ چه باشد خلق بد
اسلم الشیطان ترا باشد سند
خلق نیکو خاصهٔ انسان بود
شد مثال خلق بد نار جحیم
چون شود اخلاق واوصافت نکو
هم تو دوزخ هم عذاب سرمدی
انچه کفتم هست از عین الیقین

چونکه بو معرفتنامه‌نك فنون ثلثه سندن فن اولنده امور اجسام واشباح اولان بعض احوال عالم وفن ثانیسنده امور ابدان وارواح اولان بعض احوال آدم بورایه کلنجیه دك اصول دین مبینه مطابق اولان انواع حکمت حکمای اسلام ایله بومقدارجه تحریر وبیان اولنوب خذ ما صفا ودع ما کدر دینلمشدر زیرا که فروع شریعت غرایه جزوی مخالف بولنان بعض حکمت حکما وجزئیات امثالی اولان حقایق اشیا مقبول علما اولدیغی بالاده بیلنمشدر پس امدی بومقامده تیمن وتبرك ایچون حکیم سنائی رحمة الله علیه حضرتلرینك حدیقهٔ شریفه سنده مدح وترغیب موتی متضمن اوتوز بش بیت ایله بو فن ثانی ختم اولنمشدر وفن ثالثده امور دین مبین اولان بعض احوال قلب انسانی وجمیع شروط وارکان راه عرفانی ظاهر شرع شریفه مطابق اولان حکمت اولیای کرام ایله برمقدار تحریر وبیان ایتمك عزیمت قیلنمشدر (نظم)

دل ازین عمر مختصر برکیر
مردرا عشق عمر پیر کند
مرد عاقل زلهو پرهیزد
باچنین عمر پیر نتوان شد
این جهان از امارست کردم
زندکانی مراوبال آمد
تن فدا کن که درجهان سخن
قبلهٔ حق دلست پاکش دار
مرك هدیه است نزد دانند
پیش هدیهٔ خدای کش دل وجان
جامه‌ای که بخت از خردست
رقص کن برنهاد چارهٔ خویش
چند باشد به بند نان بانو
آلت چار میخ عزرا نبل
چار مرغند چار طبع بدن
زنده کن هرچهار راچو خلیل
تانیابد زجان برون حیوان
روح قدسی بجای او بنشست
پسر خواجهٔ همه حیوان

کز چنین عمر کس نکرد دبیر
عمرها جمله مستعار بود
زین چنین عمر عقل بکریزد
هرکه اورنك وبو پراست اسیر
کرد از امید خود برآوردم
درجهانی که عقل وایمانست
جان شود زنده چون بمیرد تن
ره برین راه راچو مرکت نیست
هدیه‌دان میهمان ناخوانده
مرك چون رخ نمود هیچ منال
زآتش وآب وخاك وباد بدست
همچو ایمان ورای هوش وسروش
دوجوانمرد عقل وجان بانو
مرد کش زندکی زارکانست
بهر حق جمله را بزن کردن
جان نبردی بسوی معدن خویش
ره نیابد برتبهٔ انسان
ای شده شاه برهمه حیوان
زشت باشد غلام جامه ونان

غم تن مردرا اسیر کند
عقل رازین حیات عار بود
مرد پیر از بقای جانان شد
زن وکودك بوده مرد نه پیر
زین حیاتم زخود ملال آمد
مردن جسم زادن جانست
دشمن حق تنست خاکش دار
بی‌نوائی بکن چو برکت نیست
مرك کاید برت سبك مهمان
بدل وجان همی کن استقبال
خرق کن دلق چار پارهٔ خویش
جامهای برهنکی درپوش
چار طبعست درسرای رحیل
نه بصحرای عالم جانست
بس با ایمان وعشق عقل جمیل
تانکردی پیاده ازتن خویش
پس چو انسان زنفس ناطقه رست
تاکی اندوه جامه وغم نان
ای زشهوت بعار آلوده

زیردست عیال وزن بوده) کر ترا برك راه مرك بود
حالت اینجاست همچو چشم ای دوست) زان اجل دشمنی ودنیا دوست

مرك حقست وزندکی باطل
پنج حس پنج روزه دام تواند

باطلی را رها کن ای بی حق
عقل وجان تا ابد غلام تواند
جان ببرید خاك بر سر تن

بر دات قلب مرك برك بود
مرك را جوی کاندرین منزل
تا بدانی وبینی آن مطلق
چون ازین دامکاه اهرمن

امدی زیارت مزارستان ومرثیهٔ کذشتکان تتمهٔ موت انسان عد اولندیغندن بویدی بیت دخی بونده یازلمق مناسب کورلمشدر

امر علی بالابیات الخیام
یکن سلك جمعیت ایچره نظام
ستون خیم جمله تحت التراب
فنی حور ومقصور صاحب خیام
ایدر حق جاندن اوکچمشلره

وابکی علیها بکاء الغمام
نه ظاهر در اول خیمه‌لردن نشان
دوکلمش هم اولمش رمیم عظام
عجب قنده وارمش اوشیرین روان
هزاران تحیت هزاران سلام

حیف قالمش دور کردون ایله
نه باقیدر اصحابنك غیر نام
فنی روح محبوب عین کمال
اوجان جهان قنده طوتمش مقام

فن ثالث

مرآت القلوب اولوب تصحیح اعتقاد وایمان وصلوة ایچون وضع اولنان آداب وارکان وترك حب لذات جهان وتوجه بدرون جنان ومعرفت حقیقت دل وجان شروط راه یزدان اولدیغن وتقلیل طعام وتقلیل منام وتقلیل کلام وعزلت انام وذکر مدام وفکر تمام ارکان طریق عرفان اولدیغن (وتوکل علی الله وتفویض الی الله وصبر فی البلاء ورضاء بالقضاء اصول مقامات روح انسان اولدیغن ومعرفة الله مطلب اعلی ومحبة الله مقصد اقصی وحکمت اولیالب معنی واولیای کرام عوام ناسدن اولی اولدیغن وطالب انس وحضور مقامات سبعهٔ نفسی نیجه عبور ایدوب قرب حضرت قدسه نه تقریب ایله وصول بولدیغن واندن قابل عرفان اولان احباسنی نه طریق ایله تربیه قیلدیغن ابواب خمسه ایله کتاب وسنته مطابق واجماع امته موافق بیان وعیان ایدر (باب اول) کتاب وسنته اقتدا واذعانی وشروط ارکان صلوة رحمانی وترك حب لذات جهانی وتوجه بدرون جنانی وحقیقت دل وجانی فصول اربعه ایله تفصیل ایدر (فصل اول) کتاب وسنته اقتدایی وتصحیح اعتقاد خدایی وصلوة خمسه‌یی ادایی بش نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) انسان جهل وغفلتله حیوانه شامل وعلم ومعرفتله انسان کامل اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اوله‌سونکه اهل الله دیمشلردرکه اولدمکه دبیر حکمت کلك بدایع نکار مشیتله ارقام خطوط موجوداتی صحیفهٔ ابداعه کتب وتحریر ایدوب نقاش قدرت خامهٔ جواهرنثار وارادتله رسوم صور مصنوعاتی لوحهٔ جریدهٔ اختراعه رسم وتصویر ایتمشدر اولدم برموجب مضمون عبرتمون (ن والقلم ومایسطرون) عقل اول وقلم اعلی علت غائیه ابداع مبدعات وسبب وواسطهٔ ظهور سطور عالیات وسافلات اولوب قاعدقوافل اعیان وذوات وسائق رواحل حقایق ممکنات اولمشدر چونکه بودرهٔ بیضا برمقتضای فحوای (وعلم آدم الاسماء کلها) افق حقیقت ادمیدن طالع وهویدا اولوب بوجوهر فرد ویکتا برمستدعای (واشرقت الارض بنور ربها) ماهیت انسانیدن لامع وپیدا اولمشدر لاجرم بونسخهٔ کبری مجموعهٔ لطایف صنایع الهی وبوجریدهٔ عظمی فهرست بدایع حکم نامتناهی اولمغله حامل بارامانت وکافل مهمات خلافت قیلنمشدر (بیت) برسماوات وارض ومافی البین * وعرضنا الامانة فابین * لیس فی الکون کائنا من کان * کافلا حملها سوی الانسان * اکرچه بوفرقهٔ علیه‌نك منشور آمال خجسته مآللری (انی جاعل فی الارض خلیفة) عنوانیله معنون وبوزمرهٔ سنیه‌نك مدعای احوال بدایع مثاللری (وسخر لکم مافی السموات ومافی الارض * برهانیله مبرهن اولدیغندن قدبلند قدر کزینلری سموات سبعه‌دن بالا وبرتو وزیر نکین سعادترهینلرنده کافهٔ عوالم جسمانی وروحانی مطیع وفرمانبر اولوب مسجود عامهٔ ملائك ومسندنشین سبع ارائك اولمشلردر لکن مظاهر اسماء متقابله

ومجالیء صفات متخالفه بولندقلرندن کا ٭ وفضلناهم علی کثیر ممن خلقنا) خطابیله مشرف وممنون وکاه
(من یفسد فیها ویسفك الدماء) جوابیله معاتب ومطعون اولوب برنوعی (خلقت الخلق لاجلك مستدعاسنجه
محبوب درکاه احدیت اولدیغی اجلدن اجنحهٔ جذبات الهیه ایله اوج درجات اعلاء علیین جمع الجمعه صاعد
وواصل اولوب برفوجی (اولئك کالانعام بل هم اضل) مقتضاسنجه مغضوب درکاه صمدیت اولدیغی
جهتدن اهویهٔ شهوات ردیه ایله حضیض درکات اسفل السافلین تفرقه یه واردونازل اولور وفرقهٔ اولی
(ان الابرار لفی نعیم) ایله موعود ومبشر وزمرهٔ اخری (وان الفجار لفی جحیم) ایله مقهور ومدمر قیلنمشدر
(قطعه) آدمی زاده طرفه معجونست ٭ کان فرشته سرشته ازحیوان ٭ کربدین میل میکندکم زین ٭
وربدان میل میکندبه ازان ٭ پس هرعاقله امراهم وحکم الزمدرکه برموجب (وماخلقت الجن
والانس الالیعبدون) عبادت حضرت خالق العباد ومعرفت اسرارمبدأ ومعاد ایله امین حمل امانت وحقیق
مسند خلافت اولمغه بذل همت وصرف طاقت قیلوب حصول حیات ابدیه ایله سعادته واصل اوله وسعادت
سرمدیه ایله دولت ابدیه حاصل قیله وارباب فطنت وذکایه بودخی ظاهر وهویدادرکه شرفات بلندایوان غرفهٔ
عرفانه صعود ووصول ودرجات رفیع البنیان قصر ذوق ووجدانه ولوج ودخول (من تمسك بالکتاب
والسنة فقد استمسك بالعروة الوثقی لاانفصام لها) مفهومنجه حبل المتین شریعت شریفهٔ غرایه تمسکده
بذل مقدور وسررشتهٔ ارادت ومحبت اولیایه تشبثده سعی مشکور ایتمکه موقوفدر (مثنوی) بندهٔ یك
مردروشن دل شوی ٭ به که برفرق سرجاهل شوی ٭ کر توسنك وصخره ومرمرشوی ٭ کربصاحب
دل رسی کوهرشوی ٭ اکرچه (الیوم اکملت لکم دینکم واتممت علیکم نعمتی) فحواسنجه مجرد کتاب وسنت ایله
عمل موجب فوز وفلاح وباعث نجات ونجاح اولمقده وسیلهٔ کافیه وواسطهٔ وافیه درو عازم شارع
شریعت عاقبت سرمنزل جنانه واصل وملازم شاهراه کتاب وسنت بالاخره دار الامان روضهٔ رضوانه
داخل اولور ومع هذا علم وراثت که کنجور کنجینهٔ نبوت وتحفهٔ دفینهٔ خاتمیتدر (بیت) بین المحبین سر لیس
یفشیه ٭ قول ولا قلم للخلق یحکیه ٭ وبومقصودك میدان ظهورده جلوه کر اولمسی ارباب قلوبك ارادت
صادقه ومحبت لایقه لریله نظر کیمیا اثرلرینه مظاهر اولمغه منوط ومربوط اولدیغی کالشمس فی وسط النهار
روشن وآشکاردر (اولئك الذین هدی الله فبهداهم اقتده) مضمونجه خرمن هدایتلرندن بهره منداولوب المرأ
مع من احب مستدعاسنجه عداد احبادن عداولنمق ایچون دائما مهر ومحبتلرینی حرزجان واخلاص
ووداد لرینی مثال کنج سلطان درون دل وجانده نهان ایتمك کرکدر (قطعه) الفت بینی وبین الحب
معرفة) لاتنقضی ابدا وتنقضی الابد ٭ لاخرجن من الدنیا وحبکم ٭ بین الجوارح لم یشعربه احد (بیت) درکام
دلم چاشنیء شهد ومحبت ٭ باشیرفرورفته وباجان بدراید ٭ وبودخی محققدرکه اصحاب وجد وحالك دررحالات
کرانبهالری وغرر کمالات بی مثل وهمتالری قعر بحر ذوق ووجدانده مربی ومهیا وکان وجود وشهود
وابقاندن ظاهر وپیدا اولمغله غواص عقل وحواس اکا دسترسه قادر اولمق امر نادر وجوهر خردخرده
شناس انی قیمتله غلکدن عاجز وقاصردر پس بو درشاهوار صدف سینهٔ احرارده دل کبی حرزجان وبوکوهر
عالیمقدار صندوقهٔ صدرکارده جان کبی مخفی ونهان اولدیغی کون کبی پیدا وعیاندروهربی سرمایهٔ معرفت
بودریکتایه خریدار وهربی بضاعهٔ محبت بویاقوت بی بهایه سزاوار اولمدیغی مستغنی عن البیاندر (شعر) علم
التصوف علم لیس یعرفه) الااخو فطنة بالحق موصوف) وحالات وکمالات اولیای کرامه وصولك حصولی تصحیح
اعتقادات واداء صلوات ونسیان شهوات ومعرفت صفات ومحبت ذات مولا ایله بولنمغله بوفنده کتاب وسنته اقتدا
وادعان ورسم وراه اهل محبت وعرفان نیجه ابواب وفصولله تفصیل وبیان اولنمق مناسب کورلمشدر
تاکیم نفحات نسیم مطالعه سندن غنچهٔ کلستان کبی دل طالب عرفان شکفته وخندان اوله ورشحات
زلال ملاحظه سندن مثال ازهار بهارستان روح روان انسان سرمست وریان اوله ووجد وحالات ایله درجات
کمالاته نائل ومقامات محبته واصل ومحفل انس وحضوره داخل اولوب دوات ابدیه ایله سعادت سرمدیه
بوله وقلبی ماسوادن پاك وخالی قالوب مهبط الهامات عرفان اوله (اللهم یارافع الاستار ارفع بلطفك عن
بصائرنا حجب الاغیار الهی خلصنا عن الاشتغال بالملاهی وارنا حقایق الاشیاء کما هی (قطعه) یارب بوکوکل

کوزینی

کوزینی بینا ایله ٭ مرآت دلی پاك ومجلا ایله) ذکرکاه سنك شکرك اوله وردلسان) جان بلبلنی حدیقه کویا ایله
نوع ثانی) کتاب کریم ایله اهتدا ابی وقرآن عظیمه اقتدا ابی آیات بینات واحادیث شریفه ایله بیلدیرر (ای عزیز
معلوم اولسونکه حق تعالی کندی کتاب مبیننه تشبث وحبل متیننه تمسك ایتمکی ترغیب ومخالف کتمکدن
ترهیب ایدوب کلام قدیمنده بیورمشدر (الم ذلك الکتاب لاریب فیه هدی للمتقین) (واعتصموا بحبل الله جمیعا
ولاتفرقوا) (قدجاءکم من الله نور وکتاب مبین) یهدی به الله من اتبع رضوانه سبل السلام ویخرجهم من الظلمات
الی النور باذنه ویهدیهم الی صراط مستقیم) (وهذا کتاب انزلناه مبارك فاتبعوه واتقوا لعلکم ترحمون) (یاایها
الناس قدجاءتکم موعظة من ربکم وشفاء لما فی الصدور وهدی ورحمة للمؤمنین) (ونزلنا علیك الکتاب
تبیانا لکل شیء وهدی ورحمة وبشری للمسلمین) (ان هذا القرآن یهدی للتی هی اقوم) (وننزل من القرآن ما هو
شفاء ورحمة للمؤمنین ولا یزید الظالمین الا خسارا) (اولم یکفهم انا انزلنا علیك الکتاب یتلی علیهم ان فی ذلك
لرحمة وذکری لقوم یؤمنون) (کتاب انزلناه الیك مبارك لیدبروا آیاته ولیتذکر اولوا الالباب) (الله نزل احسن
الحدیث کتابا متشابها مثانی تقشعر منه جلود الذین یخشون ربهم ثم تلین جلودهم وقلوبهم الی ذکر الله ذلك
هدی الله یهدی به من یشاء ومن یضلل الله فما له من هاد) (وانه لکتاب عزیز لایأتیه الباطل من بین یدیه ولا من
خلفه تنزیل من حکیم حمید) (صدق الله العظیم وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه
ای امت واصحابم سز شهادت ایتمز میسز که عبادته لایق کمسه یوقدر الا که الله تعالی واردر وبن آنك سزه
حق رسولیم دیمشلردرکه بلی یارسول الله شهادت ایدرز پس خطاب ایتمشدرکه تحقیقا بوقرآنك براوجی الله
تعالینك یدنده دروبرطرفی سزلك الکزده درا کا محکم تشبث ایلیکز که تحقیقا سز قرآن ایله عامل اولدقدنصکره
هرکز آزوب ضلالته دوشمز سز والبته هلاك اولمز سز وبیورمشدرکه بوقرآن یوم القیامة برشفیعدرکه
شفاعتی مقبولدر وبرمشتکیدرکه شکوامی نافذ ومرغوبدرکیمکه اکا تشبث ایله اقتدا ایدر اول کمسه یی
جنتدن یکالوب کیدروکیمکه انکله عملدن اعراض ایدر اول کمسه یی نار جحیمه سوق ایدر وبیورمشدرکه
کیمکه قرآنی اوقیوب مقتضاسنجه عامل بولنور انك والدینه یوم قیامتده برتاج الباس اولنورکه ضیالری
دنیا بیوتنده بولنان ضوء شمسدن احسن کورینور پس بوقرآن ایله عمل ایدن کمسه نك کندی حقنده کمانکز
نیجه دروبیورمشدرکه تحقیقا بوقرآن ضیافة اللهدر پس طاقتکز قدر ضیافة اللهی قبول ایدیکز وتحقیقا
بوقرآن حق تعالینك حبل متینی ونور مبینیدر وشفاء نافعدرکه اکا تشبث ایدنی حافظدر واکا تابع اولان
کمسه یی منجیدر وقرآن طریق مستقیمدن مائل اولمز که تقویم اولنه وقرآنك عجایبی دوکنمز وکثرت تکرار ایله
اسکیمز قرآنی اوقوکز که الله تعالی انك هر برحرفیچون سزه اون ثواب احسان ایدر اکاه اولیکز که بن دیمم که
الم حرف واحددر لکن الف برحرف ولام برحرف ومیم برحرفدر وبیورمشدرکه تحقیقا یقینده برفتنه ظهوره
کلور واول فتنه دن مخرج کتاب الله اولورکه انکله عمل ایدن خلاص بولور زیرا که سزدن مقدم اولان اثار
وسزدن موخر اوله جق اخبار وما بینکزده بولنان احکام انده واردر وقرآن حق ایله باطلی فارق وفاصلدر
اول هزل دکلدر انی ترك ایدن جباری الله تعالی هلاك ایدر وانك غیریسنده هدایت طلب ایدن ضلالته
کتمشدر زیرا که الله تعالی قرآنی حبل متین وذکر حکیم وطریق مستقیم ایتمشدروقرآندرکه هوا
وهوسلرله حقدن باطله میل قیلمز والسنه ایله ملتبس اولمزواندن علما طویمزوچوق تکرار ایله اسکیمز
وعجایبی دوکنمزوقرآندرکه انی جن ایشتدکده حکمندن اعراض ایتمزلرحتی دیمشلردرکه (انا سمعنا قرآنا عجبا
یهدی الی الرشد فآمنا به) پس هرکیمکه قرآن ایله سویلرسه اول تصدیق اولنوروکیمکه انکله عمل ایدرسه اول اجر
جزیل ایله مأجور بولنوروکیمکه انکله حکم ایدرسه اول عادل بولنوروکیمکه اندن یکا دعوت ایدرسه طریق
مستقیمی کوسترمش اولور وبیورمشدرکه تحقیقا شیطان سزلك بودیارکزده کندویه عبادت ایدلمکدن مأیوس
اولمشدرلکن اکا قوللقدن ماعدا حقیر عد اولنان اعمالکز ایله راضی اولمشدر پس انك راضی اولدیغی ایشلردن
حذر اوزره اولیکز زیرا که تحقیقا بن سزلك عندیکزده اویله نسنه ترك ایتمشمدرکه اکر سز انکله اعتصام ایدرسز
البته ابدا ضلالته دوشمیوب صراط مستقیمه کیدرسز واول نسنه کتاب اللهدر ورسولی سنتیدر
وبیورمشدرکه کیمکه قرآن عظیمی اوقیوب ازبر ایدرسه وحلالنی حلال وحرامنی حرام بلوب مقتضاسنجه

كيدرسه حق تعالى انى قرآن ايله جنته ادخال وكندى اهل بيتندن ناره مستحق اولان اون كسه يه شفيع ارسال
ايدر صدق رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم والان بو اثناده دعاى ختم قرآن يازلمق مناسب كوريلوب
اجماليله تحرير اولنمشدر (بسم الله الرحمن الرحيم صدق الله العظيم وبلغ رسوله النبى الكريم ونحن على ما قال
ربنا وخالقنا ورازقنا ومولانا من الشاهدين بالتصديق والاقرار واليقين اللهم ربنا تقبل منا ختم القرأن
وتجاوز عن ما كان منا فى تلاوته من خطأ او نسيان او تحريف كلمة عن موضعها او تغيير حرف او تقديم او تاخير
او زيادة او نقصان او تاويل على غير ما انزلته او ريب او شك او تعجيل عند تلاوته او كسل او سرعة او زيغ اللسان
او وقوف بغير وقف او ادغام بغير مدغم او اظهار بغير بيان او مد او تشديد او همز او جزم او اعراب بغير مكان فاكتبه
منا على التمام والكمال والمهذب من كل الحان فاغفر لنا يا ربنا ويا سيداه ولا تؤاخذنا يا مولانا وارزقنا افضل من
قرأه مؤديا حقه من الاعضاء والقلب واللسان وهب لنا به الخير والسعادة والبشارة والامان ولا تختم
لنا بالشر والشقاوة والضلالة والطغيان ونبهنا قبل المنايا من نومة الغفلة والكسلان وامنا من عذاب القبر
ومن سؤال منكر ونكير ومن اكل الديدان وبيض وجوهنا يوم البعث واعتق رقابنا من النيران ويمن كتابنا
ويسر حسابنا وثقل ميزاننا بالحسنات وثبت اقدامنا على الصراط واسكنا فى وسط الجنان وارزقنا جوار محمد
عليه الصلوة والسلام واكرمنا بلقائك يا ديان استجب دعاءنا بحق التورية والانجيل والزبور والفرقان
واعطنا جميع ما سئلناك به فى السر والاعلان وزدنا من فضلك الواسع بجودك وكرمك يا رحيم يا رحمن اللهم
صل على محمد صاحب الشريعة والبرهان برحمتك يا ارحم الراحمين اللهم زينا بزينة القران والبسنا خلعة القرأن
واهدنا بهداية القرأن واختم لنا بتلاوة القرأن ونور قبورنا بنور القرأن واحشرنا مع اهل القرأن ونجنا من
النيران بشفاعة القرأن وادخلنا الجنة بكرامة القرأن وارفع درجاتنا بفضيلة القرأن وعافنا من كل بلاء الدنيا
وعذاب الاخرة بحرمة القرأن يا ذا الفضل والاحسان اللهم اجعل القرأن لنا فى الدنيا قرينا وفى القبر مونسا
وفى القيامة شفيعا وعلى الصراط نورا والى الجنة رفيقا و بيننا وبين النار سترا وحجابا والى الخيرات كلها
دليلا واماما بفضلك وجودك وكرمك يا اكرم الاكرمين اللهم ارزقنا بكل حرف من القرأن حلاوة
وبكل كلمة كرامة وبكل اية انابة وبكل سورة سعادة وبكل جزء جزاء اللهم ارزقنا بالالف الفة وبالباء بركة وبالتاء
توبة وبالثاء ثوابا وبالجيم جمالا وبالحاء حكمة وبالخاء خلة وبالدال دنوا وبالذال ذكاء وبالراء رحمة وبالزاء
زيادة وبالسين سلامة وبالشين شفاء وبالصاد صدقا وبالضاد ضياء وبالطاء طراوة وبالظاء ظفرا وبالعين
علما وبالغين غنى وبالفاء فلاحا وبالقاف قربة وبالكاف كفاية وباللام لطفا وبالميم موعظة وبالنون
نورا وبالواو ولاية وبالهاء هداية وباللام والالف لقاء وبالياء يسرا وصلى الله على النبى محمد واله وصحبه اجمعين
اللهم بلغ واوصل ثواب ما قرأناه ونور ما تلوناه من القرأن المبين الى روح وضريح حضرت سيد المرسلين
والى ارواح آله واولاده واصحابه والتابعين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين والى ارواح ابائنا وامهاتنا
واخواننا واخواتنا واعمامنا وعماتنا واخوالنا وخالاتنا والى ارواح من علمنا واحسن الينا خاصة والى ارواح
جميع المؤمنين والمؤمنات عامة اجمعين بحرمة الفاتحة (نوع ثالث) حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرينه اقتدا ايلوب سنت سنيه سيله اهتدا ايلوب صدر اولدقدنصكره دين مبين امورنده حادث اولان بدعتلردن
اجتناب وابابى ايات كريمه واحاديث شريفه ايله بيلدبرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه حق تعالى كندى
رسولنه اقتدا يتمزى وانك شريعتى جاده سيله اثرينه كتمه مزى ترغيب وسنت حبيبنه مخالف بدعتلردن
جمله نى ترهيب ايدوب كلام قديمنده بيورمشدركه (قل ان كنتم تحبون الله فاتبعونى يحببكم الله ويغفر لكم
ذنوبكم والله غفور رحيم قل اطيعوا الله والرسول فان تولوا فان الله لا يحب الكافرين واطيعوا الله والرسول
لعلكم ترحمون (لقد من الله على المؤمنين اذ بعث فيهم رسولا من انفسهم يتلوا عليهم آياته ويزكيهم ويعلمهم
الكتاب والحكمة وان كانوا من قبل لفى ضلال مبين (يا ايها الذين امنوا اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولى الامر
منكم فان تنازعتم فى شئ فردوه الى الله والرسول ان كنتم تؤمنون بالله واليوم الاخر ذلك خير واحسن
تاويلا فلا وربك لا يؤمنون حتى يحكموك فيما شجر بينهم ثم لا يجدوا فى انفسهم حرجا مما قضيت ويسلموا تسليما
ومن يطع الله والرسول فاولئك مع الذين انعم الله عليهم من النبيين والصديقين والشهداء والصالحين وحسن

اولئك رفيقا (من يطع الرسول فقد اطاع الله (ورحمتى وسعت كل شئ فسأكتبها للذين يتقون ويؤتون
الزكوة والذين هم بآياتنا يؤمنون الذين يتبعون الرسول النبى الامى الذى يجدونه مكتوبا عندهم فى التورية
والانجيل يأمرهم بالمعروف وينهاهم عن المنكر ويحل لهم الطيبات ويحرم عليهم الخبائث ويضع عنهم اصرهم
والاغلال التى كانت عليهم فالذين آمنوا به وعزروه ونصروه واتبعوا النور الذى انزل معه اولئك هم المفلحون
(قل يا ايها الناس انى رسول الله اليكم جميعا الذى له ملك السموات والارض لا اله الا هو يحيى ويميت فامنوا بالله
ورسوله النبى الامى الذى يؤمن بالله وكلماته واتبعوه لعلكم تهتدون (وما ارسلناك الا رحمة للعالمين) فليحذر الذين
يخالفون عن امره ان تصيبهم فتنة او يصيبهم عذاب اليم (لقد كان لكم فى رسول الله اسوة حسنة لمن كان
يرجوا الله واليوم الاخر (وذكر الله كثيرا (يا ايها النبى انا ارسلناك شاهدا ومبشرا ونذيرا وداعيا الى الله باذنه
وسراجا منيرا (ومن يطع الله ورسوله فقد فاز فوزا عظيما (وما اتيكم الرسول فخذوه وما نهيكم عنه فانتهوا
واتقوا الله ان الله شديد العقاب) صدق الله العظيم وحضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم
بيورمشدركه اى امتم واصحابم سزه وصيتم بودركه حق تعاليدن خوف ايده سز واولوا الامر يكزه بر عبد حبشى
اولورسه ده اكا اطاعتله كيده سز زيرا كه سزدن كيمكه چوق معمر اولور تحقيق اول كمسه كلجكده اختلافات
كثيره كورر پس اول وقتده سزه لازم اولان بنم سنتمله عمل ايتمكدر واصحابم اولان خلفاء راشدين ومهديين ايزيله
كتمكدر وسنتمه تشبثده برنسنه يى ازى ديشلرله عض ايتمك مرتبه سنه يتمكدر وبندنصكره حادث اولان امور
دينيه دن بغايت احترازا يتمك كركدر زيرا كه هر حادث اولان بدعتدر وهر بدعت ضلالتدر يعنى ضلالت
اولان بدعت اصحاب كرامدنصكره انلردن اذنسز دين امورنده ايجاد واحداث اولنان زياده ونقصان ايشلره
اشارتدر زيرا كه اذن شارعله دين امورنده احداث اولنان بناء مناره ومدارس وتصنيف كتب كبى اشيا بدعت
حسنه اولديغى بشارتدر و بيورمشدركه اى امتم اكاه اولكزكه بكا بو كتاب ويريلوب بونكله برمثلى دخى
ويرلمشدر پس اكاه اولكزكه قريب اولوركه برمالى چوق كمسه كندى تختى اوزرنده اوتوروب خلقه ديركه همان
قرآن ايله عمل قيلكز انده نه يى حلال بولورسز انى حلال بيلكز ونه يى حرام بولورسز انى حرام بيلكز حال بوكيم
تحقيقا الله تعالينك رسولى حرام ايلديكى اشيادخى انك كندى حرام ايلديكى اشيا كبيدر آكاه اولكزكه
سزلر ايچون حمار اهلى حلال اولمز وبر تيجيلرك هر آزى ديشليسى دخى حلال اولمز وذميلرك ايتمش مالنى
المق حلال دكل وبالدر مكركه صاحبى اندن مستغنى اولورسه حلالدر وبركمسه بر قومه مسافر اولسه انلرك
اوزرينه واجب اولان اكا اطعامدر واول مسافره لايق اولان انلرك اطعامى قدر انلره اكرامدر و بيورمشدركه
زنهار بن سزك بريكزى اويله بولميكه تختنده اتكا ايدوبده امر ايلديكم يانهى ايلديكم امورك برى اكا كلدكده
اول ديه كه بن بونى بلم انجق هرنه كيم كتاب اللهده بولور زانكا تابع اولورز و بيورمشدركه سزك بريكز تختنده
اتكا ايدوبده اويله مى ظن ايدركه الله تعالى بو قرآنده تحريم ايلديكى اشيادن غيرى برنسنه حرام ايلمشدر اكاه
اولكزكه بن دخى نيجه اشيا ايله وعظ وامر ايلمشمدر ونيجه اشيادن نهى ايله سويلمشمدركه انلر قرآن قدر دريا دخى
اكثردر وتحقيق الله تعالى سزلر ايچون حلال ايتمشدركه اهل كتاب اولان اهل ذمتدن اذنسز اولرينه كيده سز
ونه ده نسالرينى ضرب ونه ده ميوه لرينى اكل ايده سز مادامكه جزيه لرينى سزلره ادا ايدرلر انلر سزدن امين اولوب
كيدرلر و بيورمشدر هر حديثك خيرليسى بو كتاب اللهدر وهر هدايتك خيرليسى هدايت محمددر وامورك
شرليسى صكره دن حادثه اولانلردركه بدذر وهر حادث اولان بدعتدر وهر بدعت ضلالتدر و بيورمشدركه
جميع امتم جنته داخل اولور الا كه ابا ايدن داخل اولمز پس ابا ايدن كيمدر ديدكده جواب ايتمشدركه كيمكه بكا
مطيع اولور اول دخول جنتى بولور و كيمكه بكا عاصى اولور تحقيق اول كمسه ابا ايتمش اولور و بيورمشدركه كيمكه
حلال اكل ايدوب سنتمله عمل قيلور وانك شرندن ناس امين اولور اول كمسه دخول جنتى بولور ديلمشدركه سنك
امتكده بويله كمسه تحقيقا بو زمانه ده چوق مشاهده اولنور جواب ايتمشدركه بندنصكره بر قوم ايچنده انجق
بولنور و بيورمشدركه كيمكه امتمك فسادى وقتنده بنم سنتمله متمسك وعامل در اول كمسه يوز شهيد اجرينه
نائلدر و بيورمشدركه تحقيق اسلام دينى دنيايه غريب كلمش غريب كيديجيدر طوبى اول غربايه كيم
بندنصكره خلقك فساد ايلديكى سنتمى اصلاح ايديجيدر و بيورمشدركه سز كندى دنيا كزك امورنى اعلمسز

بندن سؤال ایتمکز وقتا که بن سزه دینکز امورندن برنسنه یی امر ایدرم انی اخذ وقبول ایدیکز
ویورمشدرکه سزك بریکزك هواسی بنم کتوردیکم احکام شریعته تابع اولمدقچه اول کمسه مؤمن عد اولنمز
ویورمشدرکه بنی اسرائله کلن فتنه لر البته بنم امتمه دخی کلسه کرکدر حتی انلردن اناسیله اشکاره زنا ایدن
اولمش ایسه ده بنم امتمده هم انی ایشلین اولسه کرکدر وبنی اسرائل تحقیقا یتمش ایکی ملته متفرق اولمشدر
وتحقیقا بنم امتم یتمش اوچ ملت اوزره تشعب قیلسه کرکدر وجمله سی نار جحیمی بولسه کرکدر الا که ملت واحده
سلامت قالسه کرکدر اول ملت واحده کیمدر دیو سؤال اولنمشدر جواب ایتمشدرکه اومللتدرکه بن واصحابم
کندیکمز یولده بولنمشدر وانس رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه اول حضرت بیورمشدرکه ای بنم
اوغلنجغم اکر قادر اولورسنکه قلبکده هیچ برکسه یه غل وغش اولمدیغی حالده صباحلیه سن واخشاملیه سن
اویله ایشله کیم اول بنم سنتمدندر حال بوکیم بنم سنتمه محبت ایدن تحقیقا بکا محبت ایتمش اولور وبکا محبت ایدر
ایسه بنمله جنتده قالور وحبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه عمر ابن الخطاب رضی الله تعالی
عنه حضرتلری کلوب تحقیقا بزلر طائفهٔ یهودك بعض سوزلرن ایشیدوب بکنمشزدر انلرك بعضیلرن
یازمغه دستور وارمیدر دیدکده اکا بیورمشدرکه یهود ونصاری متحیر ومتهور اولدقلری کبی سزدمی
متحیر اوله جقسکز تحقیقا بن سزه برشریعت مطهره یی بویله کمال اوزره کتورمشمدرکه اکر موسی علیه السلام
حیاتده اولسه ایدی بکا اتباعندن غیری وسع وطاقتی قالمزدی وابن عمر رضی الله تعالی عنهما مکه ایله
مدینه اراسنده برشجره یه کلدکده انك تحتنده برمقدار جه قیلوله یه کیدردی ودیرایدی کیم اول حضرت بویله
ایدردی ویورمشدرکه کیمکه بنم سنتمدن اعراض ایدرسه اول کمسه بندن دکلدر ویورمشدرکه هر عملك
برحرص وارزوسی واردر وهر حرصك برفترتله اوصانمسی واردر پس اول کمسه نك که اوصانمسی بنم سنتمدن بکا
کلمشدر تحقیق اول کمسه هدایت بولمشدر وکیمك که اوصانمسی غیری نسنه دن قالمشدر تحقیق اول کمسه هلاك
اولمشدر ویورمشدرکه سزك بریکزك قتنده والدین وولدندن وناسك جمله سندن بن زیاده مرغوب ومحبوب
اولمدقچه اول مؤمن عد اولنمز ویورمشدرکه کیمکه بزم شریعتمزده بندن اولمین فعلی احداث ایدرسه اول فعل
مردوددر صدق رسول الله علیه الصلوة والسلام

(نظم)

هر ایشده ذکر ایدردی اسم رحمان اول کرم کانی	ثنا وحمده پیغمبر ایدی کان اول کرم کانی
اول ایدی مظهر الطاف وعلم وحلمه هم منبع	که حسن خلق ایله طولمشدی اول جان اول کرم کانی
حقك مخلوقنه رفق وتواضع ایلیوب لله	ایدردی جمله خلقه لطف واحسان اول کرم کانی
همان الله ایچون خلقی سوردی بغض ایدردی هم	نه دوست اولمشدی نفسیچون نه دشمان اول کرم کانی
نه کولدی قهقه ایله نه سوکدی نسنه یه هرکز	کوزل سوزلی کولر یوزلی دیران اول کرم کانی
حیا وحلم ایله موصوف ایدی هم لطف وحرمتله	کاوب بلوارانی قوییزدی کریان اول کرم کانی
قبول ایلردی عذری صوچلیلردن عفو ولطفیله	عظیم الخلق ایدی شفقتلی حنان اول کرم کانی
غنایی سومیوب فقری سوردی فخر ایدردی هم	قیلوب مسکینلری کندی یه اخوان اول کرم کانی
یاماقلردیکوب اثوابنه نعلین کییوب داخی	واروب هر خسته یه ایلردی درمان اول کرم کانی
هم اهل بیتنك خدمتلرن کندی کورردی خوش	قومشکللرن ایلردی آسان اول کرم کانی
اکر خبز شعیر ومرجمك چورباسی اکاچون	ارانسه دعوت اولوردی اومهمان اول کرم کانی
بنردی که دوه گاه آت وکه قاطر کهی مرکب	یالین ایاق یورردی گاه او سلطان اول کرم کانی
مربع اوتورردی یادیزاو وزره یادیکردی دیز	طولوادا ب ایدی پیدا وپنهان اول کرم کانی
ییوب اوچ پرمغیله هم یالاردی انی لذتله	ایچردی اوچ نفسده آب ریان اول کرم کانی
سوردی بال وحلوا هم قبق مرکه ثرید اما	طویجه ییمشدی اربه دن نان اول کرم کانی
مبارك بطننه طاش باغلرایدی کاهی اجلقدن	فؤادم اولمسون دیرایدی لرزان اول کرم کانی
سعادتخانه سنده نیچه آیلر یانمزایدی اود	قناعتله یرایدی تمر ورمان اول کرم کانی

کوزل

کوزل ایشلرده صاغ یانن سوردی ایلیوب تقدیم	وضویه اولسه یالیسه شتابان اول کرم کانی
یاتوردی صاغ یانی اوزره یوزی مستقبل القبله	ایدردی هر نفسده غیبی سیران اول کرم کانی
فراشی سختیان ایدی ایچی لیف بصدیغی داخی	کیجه یاتسه ازاوبوردی اویقظان اول کرم کانی
اویوردی کوزلری هیچ اویومزدی کوکلی دوستیله	ازلدن حسننه اولمشدی حیران اول کرم کانی
هوادن سویلمزدی نطق پاکی جمله وحی ایدی	درحکمتله ایدی بحر عمان اول کرم کانی
تنی خلق ایچره ایدی کوکلی دوستیله تك وتنها	بولوردی وحدتی کثرتده هر آن اول کرم کانی
صلوة وچوق سلام اولسون اکا هم آل وصحبینه	که قیلمش انلری کندویه یاران اول کرم کانی
کل ای حقی اونوت خلقی حبیب حقدن آل خلقی	که حقدن حسن خلق المشدی مجان اول کرم کانی

نوع رابع) اعتقادقلبی تصحیح واهل سنت وجماعت مذهبنه تطبیق بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه صحابهٔ کزین وانلره تابعین وائمهٔ دین مبین وسلف صالحین رضی الله عنهم اجمعین جملهسنك اعتقادی بومنظومه نك مضامیننده نظام بولمشدر

خدادر نبم حقا محمددر رسول الله	هم اسلام دینیدر دینم کتابمدر کلام الله
عقاید ایچره اهل سنت اولدی مذهبم جمعا	عملده بوحنیفه مذهبیدر مذهبم والله
دخی ذریتی یم حضرت آدم نبینك هم	خلیلك ملتی یم داخی قبلهم کعبه بیت الله
بولنمز ربمك ضدی وندی مثلی عالمده	وصورتدن منزهدر مقدسدر تعالی الله
شریکی یوق بریدر طوغمدن طوغرمدن انجق	احددر کفوی یوق اخلاص ایچنده ذکر ایدر الله
نه جسم ونه عرضدر نه متحیز نه جوهردر	یمز ایچمز زمان کچمز بریدر جملهدن الله
تبدلدن تغیردن دخی الوان واشکالدن	محقق اول مبرادر بودر سلب صفات الله
نه کوکارده نه یرلرده نه صاغ وصول واول آرتده	جهتلردن منزهدرکه هیچ اولماز مکان الله
خدا واردر ولی وارلیغنه یوق اول وآخر	ینه اول وارلغی در کندیدن غیری دکل والله
بوعالم یوغیکن اول وارایدی فرد وتك وتنها	دکلدر کمسهیه محتاج وهب محتاج غیر الله
اکا حادث حلول ایتمز وبرشیء واجب اولمز کیم	هر ایشده حکمتی واردر عبث فعل ایشلمز الله
حلول ایتمز اوذات عبده هیچ برفرده ظلم ایتمز	عبادك اصلحی لازم دکل کیم خلق ایده الله
اکا برکسه جبریله برایش ایشلده مز اصلا	نه کیم کندی مراد ایلر وجوده اول کتورر الله
انك هر برکمالی بی تغیر حاصل اولمشدر	که بوقدر منتظر اوانه چوق هیچ برکمال الله
صفات باکمالیله اودائم متصفدر کیم	نه نقصان صفتلردن بریدر ذوالجلال الله
سکزدر چون صفات ذاتی علم ایله ارادتدر	حیات وقدرت وخلق وبصر سمع وکلام الله
علیم اولدر که علمنه ایرشمز کسه نك عقلی	احاطه ایلمشدر جمله بو اشیایی علم الله
مرید اولدر دیلیجیدر وهرشیء اوزره قادردر	نه کیم دیلر اولور پیدا علی وفق مراد الله
جمیع خیر وشری اول دیلر تقدیر وخلق ایلر	ولی خیری سورانجق که سومز شرلری الله
بصیر اولدر حقیقتده که هب اشیایه ناظردر	ولی کوزدن منزهدر بصیردرمن صفات الله
سمیع اولدر ایشیدر هر آوازی سر ایله جهری	منزهدر قولقدن اول صفتدر انده سمع الله
متکلمدر اما اول بریدر دلدن اغزدن	حروف ولفظ وصوتیله دکل وصف کلام الله
ثبوتیه صفاتی کیم نه عینیدر نه غیریدر	قدیم ودائم وذاتیله قائمدر صفات الله
حقك مکرم عبادیدر ملکلر یرده کوکلرده	عوامندن عوام ناسی افضل ایلمش الله
عمل ایچمك هم ارککلك دیشیلك یوقدر آنلرده	حقه هیچ عاصی اولمزلر مطیعدرلر لامر الله
وجبرائیل ومیکائیل واسرافیل وعزرائیل	مقربدر پیمبردر بودردی هب امین الله

حقك يوزدرت كتابي كيم نبيلر اوزره اينمشدر   كتبدر آنلرك دردي صحف يوزي كلام الله
زبوري ويردي داوده دخي توراتي موسايه   وهم انجيلي عيسايه كتورمش جبرئيل والله
حبيب اللهه قرآني كتوردي حاجت اولدقجه   يكرمي اوچ ييل اتمام ايليوب قطع اولدي وحي الله
دخي بن انبيا حقنده بيلدم عصمت وفطنت   نظافت هم امانت صدق ايله تبليغ حكم الله
غدرله ذنب و حمق وكذب و كتمان وخيانتدن   منزهدر مبرادر جميع انبياء الله
نبيلر اسمني بيلمك ديديلر بعضلر واجب   يكرمي سكزين بيلدردي قرآنده بزه الله
بري آدم بري ادريس ونوح وهود ايله صالح   هم ابراهيم واسحاق ايله اسمعيل ذبيح الله
دخي يعقوب ايله يوسف شعيب ولوط ايله يحيي   زكريا ايله هارون اخ موسى كليم الله
وداود وسليمان ودخي الياس وايوبدر   بريسي اليسع درداخي عيسادر او روح الله
برينك اسمي ذوالكفل وبري يونس نبيدرهم   ختامي اول حبيب حق محمددر رسول الله
عزير لقمان وذوالقرنين اوچنده اختلاف اولمش   كه بعضي انبيادر دير وبعضي دير ولي الله
جميع انبيانك اوليدر حضرت آدم   قودن افضل واخر محمددر حبيب الله
ايكيسنك ارامنده قتي چوق انبيا كلمش   حسابن كمسه لر بيلمز بيلور اني همان الله
رسالات رسل موتيله باطل اولمز اول قطعا   وافضلدر ملكلر جمله سندن انبياء الله
بزم پيغمبرك احكام شرعي اوله باقيدر   كه اهل محشري بو شرع ايله فصل ايده جل الله
ومعراج نبي حقدر اكا تخصيله مختصدر   چيقوب فوق العلايه حقي كورمشدر حبيب الله
جهان جمله جهاتيله واجزاء وصفاتيله   هم افعال عبادك خير وشري جمله خلق الله
آنك علم ومراد وخلق وتقدير يله حادثدر   كه بوقدر خالق وباري ايكي عالمده غير الله
عبادك اختياري واردر افعالنده جزئيجه   او افعال اوزره بولمشلر ثوابي هم عقاب الله
اول افعالك جميليدر حقك حب ورضاسيله   قبيحنده بولنمز نه محبت نه رضاء الله
ثواب افضاليدر حقك وعدليدر عقاب آنك   وجوب ايجابسز حقه بي استحقاق عبد الله
مقارندر بو فعله استطاعت كيم او قدرتدر   بولنسه استطاعت اولنور تكليف شرع الله
كه عبدك كندي وسعنده نه كيم اولمزاني اصلا   اكا دين ايچره تكليف ايتمشدر اول رحيم الله
حرام ارزاقدر هركس يير ايچر كندي رزقن هب   وكمسه كمسه نك رزقن آلوب اكل ايده من والله
اجل وقتنده ميتدر او مقتول واجل بردر   وحال يأسده ايماني دكل مقبول عند الله
هيولي بوقدر اذهان ايچره بر جزء اولديغي حقدر   كه اول وصف تجزيدن مبرادر دير اهل الله
قبرده ميته منكر نكيردرت شيء سؤال ايلر   كه ربك كيم نبيك كيمدر نه دردينك وقبله نك كاه
جوابن ويرهمن جانيله جسمي ذوق ايدر انده   شاشوب كفار وعاصيلر چكر انده عذاب الله
بودنيايه كلن كيدركه قالمز جانلي هيچ كمسه   دخي يوم قيامتده ايدر اموات بعث الله
ويررلر دفتر اعمالني هر آدمك انده   كيمينك صاغ الينه كيمنه صولدن معاذ الله
كتابيله حسابي وار خدانك روز محشرده   صورورلر هر كسك افعال واقوالن بامر الله
كبائرله صغائر اهلنه اول كون شفاعتلر   ايدرلر انبيا واهل علم واولياء الله
عملر وزن اولندقده صراطي كچمه من حقدر   وكوثرله سكز جنت ويرر مؤمنلره الله
كيرجك جنته مؤمنلر آنده چوق بولوب نعمت   كوررلر شبهه سز آنده نه لكسز جمال الله
وجنتله جهنم شمدي وار اهليله باقيدر   جهنم يديدر اهلن يقار دائم اونار الله
قضا ايله كلور هر خير وشر تكري جنابندن   بولور خير اهلي دائم اولور شر اهلنه همراه
وپيغمبرنه كيم اشراط ساعتدن خبر ويرمش   اينانديم جمله سن اظهار ايدر وقتنده هم الله
چيقار بردابه سي دجال ويأجوج ايله مأجوجي   طوغار كون مغربندن چون اينر كوكدن او روح الله
كبيره مؤمني ايماندن اخراج ايلمز داخي   نه كفره داخل ونه طاعتن خبط ايده عند الله

او عصيان ايلمز اني مخلد هم جهنمده   مكر كيم اعتقاد ايلر حلال اني معاذ الله
خدا عفو ايلمز شركي والاندن ادناني   ديلديكي قولندن هر كناهي عفو ايدر الله
كبائردن نچان جائز عقاب اولمق صغائرله   وبي توبه كيدن جائز كبائردن كيچه الله
قبول ايلر دعايي حق تعالى كندي فضليله   وحاجات عبادي هم قضا ايلر رؤف الله
دخي اسلام ايله ايمان ايكيسي شيء واحددر   جناب حقدن اول هر نه كتوردي يسه رسول الله
قوسن ديل ايله اقرار وتصديق ايلدم بالقلب   بر بنه بوقدر انكارم ايناندم شبهه سز والله
چودين اعمالي ايماندن محقق بشقه خارجدر   پس ايمان ازدياد ونقص اولمز حفظ ايده الله
ديم كيم انشاء الله مؤمنم بل مؤمنم حقا   بو معنا ايله ايمان كسبي ومخلوقدر الله
واما تكرينك كندي قولنه معرفت كنجن   هدايت قيلديغي معنا ايله وهبيدر اول بالله
وايمان مقلدهم صحيح اولمشدر اما كيم   اول استدلال عقلي ترك ايله آثم اولور بالله
كرامات ولي حقدر نبيسي معجزاتيدر   كه ار مدت ايچره چوق مسافه اولياء الله
بولورلر وقت حاجتده طعام وهم لباس انلر   بهائم هم جماد انلرله سويلرلر باذن الله
كهي صو اوزرنده مشي ايدرلر وجد وحالتله   هواده كاه اوچارلر خرق ايدر عاداتني الله
ايرشمز بر ولي هيچ بر نبينك رتبه سنه هم   اكا ايرمز كه اندن ساقط اوله امر نهي الله
وافضل اوليا صديق اكبر بعده فاروق   وذي النورين دنصكره عليدر اول ولي الله
بو دردي هم خلافتده بو ترتيب اوزره قائمدر   بو چار ياردنصكره هم افضل اولياء الله
فلان اصحابدر كيم جمله سنك ذكري خير اولسون   جميع ال واصحاب كرامي سومشم في الله
عشره مبشره وفاطمه حسن حسين   بو امتدن بولاره جنت ايله نشهد بالله
وغيري كمسه به عينيله جنتلك دينمز كيم   او غيبه حكم اولور غيبي نه بيلسون كمسه غير الله
واصحاب كرامك جمله سندنصكره امتدن   جميع تابعين اولمشدر افضل اولياء الله
امام المسلمين سلطان مسلمان حر مكلف هم   قريشي طاهر اولملي ايدوب تنفيذ حكم الله
ولي هاشملي معصوم افضل اولمق شرط دكلدر كيم   او فسق وجور ايچون هيچ منعزل اولمز شرع الله
وبر وفاجره اويوب نمازم قيلرم بيله   هم آنلرك جنازه سي نمازن قيلرم الله
وخف اوزره حضرده هم سفرده مسح جائزدر   ومسكر اولميان تمر وعنب صويي مباح الله
تصدقله دعا مزدن بولور امواتمز نعمت   وفضل امكنه واشخاص وازمان حقدر اي والله
بيلمزمشركين اطفالي جنتده مي نارده مي   وكفاره كراما كاتبين ويرمش كريم الله
نه كيم معدومدر اول شيء مرئي عد اولنمز هم   مكون كائناته بكزه مز شيدر تعالى الله
اصابت عين جائزدر وسحر انسانه واقعدر   بشر عقلندن افضلدر علوم انبياء الله
دليله مجتهد اول باقوب ايلر اصابت حق   وصكره حكمه باقدقده خطاسن عفو ايدر الله
كه حق بردر معيندر وقرآن وحديث انجق   نه مقدار اولسه ممكن ظاهرينه حمل اولور هر كاه
بو ظاهردن اول اهل باطنك دعواسي معنايه   عدول وهم نصوصي رد واستحقاق شرع الله
هم استحلال ذنب ورحمت حقدن يأس همده   عذابندن امين اولمق بو جمله كفردر بالله
ولفظ كفر طوعيله وكاهن سوزلرن تصديق   كفردر ليكن انكاري يكيدن توبه در لله
خدا اوتوز ايكي فرضي عبادينه بيورمشدر   قوسن فرض بيلدم بوينه الدم بطوع الله
شروطي بشدر اسلامك كه توحيد وصلوة وصوم   زكوة وحج غنيلر حقنه فرض ايلمش الله
نمازك شرطي خارجده اولنلر التي فرض اولمش   واركاني ايچنده اولديلر هم التي فرض الله
طشنده كه طهارت ستر وعورت وقتي بيلمكدر   وابدست المق ونيت هم استقبال بيت الله
نماز ايچنده تكبير وقياميله قرائتدر   ركوع وقعده اخري ايكي شر سجده در الله
وضونك فرضي يوز يومق يدين مرفقيله هم   باشه مسح ايليوب اياقلري غسل ايت ديدي الله

وغسلك فرضى اوجدركيم مضمضه درهم استنشاق
تيمم ايلمك واجبدر ابدست ايله غسل ايچون
انك ركنى ايكى اورمق شروطى بش برى نيت
وصومك فرضى اوچ نيت‌له اكل ونيكى ترك ايتمك
دخى حجك فروضى اوچ برى احرامه كيرمكدر
حرامى اعتقاد ايتمك حرام اندن صقنمقدر
هب اصحاب كزين وتابعين ومجتهدينك
قوينك اعتقادن بويوزاون نيت ايجره بيل حقى
اكربندن كفر عمدا وخطاء صادر اولديسه
دخى شرعه مخالفسه اكر افعال واقوالم
نه كيم قيلمش حبيب الله بزه تبليغ واحكامى
ديلم اقرارنى قلبمله تصديق ايلدم جاندن

اوچنجى جمله اعضاسن يومقدر توبة لله
صو بولنمزسه ياقدرت بوغيسه دير بو شرع الله
صعيد وطاهر ومسح وبرى عجز عباد الله
فجر طوغدقده كون باتنجه امسالك اولدى امر الله
برى وقفه جبل اوزره زيارت اولدى بيت الله
حلالى هم حلال ايتمك بودر جمله فروض الله
نه كيم وار اهل سنت والجماعه جمله اهل الله
بودر حق مذهب الحق بونده ثابت ايلسون الله
بن اوكفرك جميعندن برى اولدم لوجه الله
بن انلردن رجوع ايتدم وتبت قربة لله
قبول ايتدم انى آمنت بالله وحكم الله
سنك حفظكده ايمانم امانت اولسون اى الله

نوع خامس) آداب فرائض طهارانى وكيفيت اداء صلوتى وصلوة ايچنده اولان شروط واركان وواجباتى وسنن
ومكروهات ومفسداتى سراج الامة وتاج الائمة سرمذهبمز نعمان بن ثابت الكوفى امامز امام اعظم ابو حنيفه
رحمة الله تعالى عليه حضرتلرينك اجتهاد ومذهبى اوزره اجمالا بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اعاظم علماء
مجتهدين واشرف فقهاء حنفيين اتفاق اوزره ديمشلردركه اياق يولنده اوتوردقدنصكره مقعدنى طاش ايله
وياكسك ايله سلمك سنتدر وسلمديكى طاشنك اولمق مستحبدر وصو ايله يومق وبر خرقه ايله تجفيف ايتمك وطوتنه
صوسمك والنى برحايطه دلك ايتمك جمله سى ادبدر واكر اطراف مقعده نجاست چوق دكمش ايسه طاش ايله سلمك
تمز صو ايله دخى يومق لازمدر وصاغ ال ايله سلمك يايومق مكروهدر وصو ايله كركدر وعظم وروث ايله وماكولات
انسان وحيوان ايله سلمك مكروهدر وقبله يه قارشو اوتورمق وياآردن ويرمك وياكونشه ويا ايه قارشو اوتورمق
مكروهدر واما آبدستك فرضلرى دردتدركه بركره يوزن يومقدر وبركره ايكى قولن مرفقلريله يومقدر وبركره
باشنك ربعنه مسح ايتمكدر وبركره اياقلرن طوپقلريله يومقدر واما آبدستك سنن وادابى يكرميدركه اولا وضويه
كنديسى مباشرت ايدوب غيره ايتدرمكدر وابدست اولنده اوچ كره اللرن بلكلريله يومقدر واول حالده بسم الله
العظيم والحمد لله على دين الاسلام ديمكدر ومسواك استعمال ايتمكدر واغزينه اوچ كره صو ويرمكدر وبرونه اوچ
كره صو ويرمكدر وبونلرى صاغ ال ايله ايتمكدر وابدستى آلوركن برمرتفع يرده قبله يه قارشو اوتورمقدر وارهسن
كسميوب غسل ومسحى برى برينه اولاشدرمقدر وديناكلامك سويليوب هرعضوك غسلى عندنده دعاسن
اخفا ايله اوقومقدر وابدستى نظم كريمك ترتيبنجه المقدر واصابع ولحيه سن خلال ايتمكدر وهر يونان يرينى دلك
ايله اوچر كره يومقدر وباشنه قبليو مسح ايتمكدر وقولغنه باشندن ارتان صو ايله مسح ايتمكدر وبوينه ايكى
جانبدن اوچر پارمق ظهرليه مسح ايتمكدر وابدستى نيت‌له باشلمقدر وبومغه صاغندن باشلمقدر ومسحه اللندن
باشلمقدر واللرن واياقلرن يومغه پرمقلرندن باشلمقدر واما ابدستك مكروهلرى دردتدركه صاغ ال ايله سومكر مكدر
واوچدن زياده يومقدر وكونشده ايصنمش صو ايله ابدست المقدر وصويى يوزينه پرلك اورمقدر واما ابدستى بوزنلر
طقوزدركه ايكى يولدن چقان نجاست وبلدر وبدندن غسلده يومسى لازم اولان يره قان وايرلك وصارى
صو چقوب اقمقدر واغز طولوسى قوصمقدر اكربلغم دكل ايسه وياتوب ياطيانوب اويومقدر اكر طياق الفسه
دوشجكاين اولورسه ودلو اولمقدر واغمقدر وسرخوش اولمقدر ونماز ايچنده صوت ايله كولمكدر وعريان حالنده
اهليله قوچشمقدر واما غسلك فرضلرى اوچدركه بركره اغزينه صو ويرمكدر وبركره بورننه صو ويرمكدر وبركره
جمله بدنن يومقدر واما غسلك سنتلرى آلتيدركه ابتدا بدننده نجاست وارايسه انى يومقدر وغسله نيت ايتمكدر
وغسل اولنده ابدست المقدر ومضمضه واستنشاقده مبالغه ايتمكدر وبدننى اوچ كره يومقدر وصويى ابتدا
صاغ اوموزينه وصكره صولنه وصكره باشنه وسائر اعضاسنه دوكمكدر واما غسلك موجبلرى آلتيدركه شهوتله

منى چقمقدر واوياتوق ايكن اولسون اويور كن اولسون وذكرك سنت اولديغى يرى فرج عورته دخول ايتمكدر
انزال اولمزسه ده ايكيسنه دخى غسل لازم اولور واويقودن قالدقده دوشكنده ياطونده منى يامذى بولمقدر
وذكرى اوجنده صو بولمقدر اكر ياتديغى وقتده ذكرى حركت اوزره دكلسه وعورت حيضندن پاك اولمقدر
ونفاسدن كسلمكدر واما نمازك خارجنده اولان فرضلرى كه انلره شروط صلوة ديرلر آلتيدركه نماز قيلركن عورت
يرينى ستر ايتمكدر اركشينك عورت يرى نافه سى آلتندن ركبه سى تحتنه وارنجيه دكدر وجاريه نك دخى عورت
يرى بويله در انك ازديادى ظهرى وبطنى دخى عورتدر وحره نك هر يرى عورتدر الاكه يوزى والى ايه سى واياقلرى
دكلدر وصاچى دخى عورتدركه اورتمك كركدر حتى قريبقده اولورسه وتنها يرده وقرانلقده قيلرسه ده ونيت
ايتمكدركه نمازه شروع اولنجه فرض ايسه نيت ايتدم شووقتك فرضنه ديمكدر وسنت ايسه شووقتك سنتنه
ديسون ونافله ده نيت ايتدم نمازه ديمك يتر واما مه اقتدا ايدرسه بوندن غيرى اويدم شو امامه لفظنى زياده ايدر
ونيت ايسه قلب ايله قصدا ايتمكدرلسان ايله ديمك لازم دكلدر ديرسه دخى مانع دكلدرونيت‌له افتتاح تكبيرينك
آره سى كسميه وقبله يه يونلمكدر ونمازك وقتنى بيلوب وقتنده قيلمقدر وبدننك ولباسنك واياقلرى طورديغى واللرى
والنى دكديكى مكانى نجاستدن پاك ايتمكدر وابدست المقدر اكر صو بولنمزسه ويا خسته اولوب ابدسته قادر اولمسه
وياصويى دكرمكدن ازديادمرض خوفى اولسه اول زمان ابدسته بدل تيمم ايلسون يعنى دفع حدث نيت‌له پاك
وقورى طپراغه وياغبارلى پاك اشيايه ايكى الى ايه سن ايكى دفعه ضرب ايدوب بريله يوزينى وبريله قوللرينى
ديرسكلريله مسح واستيعاب ايلسون واما نمازك داخلنده اولان فرائض كه انلره اركان صلوة ديرلر انلر دخى آلتيدر
كه نمازك اولنده الله اكبر ديمكدر وقادر ايسه اياق اوزره طورمقدر وايكى ركعتده بر رايت قران اوقمقدر وهر
ركعتده بر ركوع ايتمكدر وهر ركعتده ايكيشر سجود ايتمكدر ونمازك آخرنده تحيات اوقويه جق قدر اوتورمقدر
واما نمازك واجبلرى اون بردركه ايكى ركعتده فاتحه اوقومقدر وبر سوره وياا اوچ آيت ويابراوزون ايت فاتحه يه
ضم ايتمكدر وقرائت ايچون ايكى اولكى ركعتلرى تعيين ايتمكدر وايكى سجده يه برى برينك عقبنجه كتمكدر
وتعديل اركان تعيين ايتمكدر يعنى ركوعده وسجودده وركوعدن قالقوب طوغرلدقده واواكى سجده دن قالقوب
اوتوردقده بر كره سبحان الله ديه جك قدر اكلنمكدر ودرت يااوچ ركعت اولان نمازلرده ايكى ركعتن قيلدقدنصكره
بر تحيات اوقويا جق مقدارى اوتورمقدر ونماز ايچنده وآخرنده اوتوردقده تحيات اوقومقدر ونمازك آخرنده
بر كره سلام ويرمكدر وبيرام تكبيرلريدر وظهر وعصرك فرضلرنده قرانى اخفا ايله اوقمقدر ومغرب وعشا وصباح
وجمعه فرائضنده امام اولورسه قرانى جهر ايله اوقومقدر ومنفرد قيلرسه جهر واخفا ايتمكده مخيردر وكيجه قيلنان
نوافلك جمله سنده مخيردر واما نمازك سنتلرى يكرميدركه افتتاح تكبيرنده اللرن قالدرمقدر اركشى قولاغى
يومشغنه دك وعورت چكنه دك قالدرر وسبحانك اوقومقدر واعوذ اوقومقدر وبسمله اوقومقدر وبو اوچنى
هر نمازده اخفا ايله اوقومقدر وبسمله يى هر فاتحه اولنده اوقيوب سوره اولنده اوقوميه وسبحانك ايله اعوذيى
انجق اولكى ركعتده افتتاح تكبيرينك اردنجه اوقويه وقيامده صاغ الين صول الى اوزرينه منفرج الاصابع
وضع ايدوب اركشى ايسه سره سى تحتنه قومقدر وعورت ايسه صدرينه قومقدر وفاتحه يى اوقودقدنصكره
يا امامندن استماع ايلدكدنصكره اخفا ايله آمين ديمكدر وركوعه ايندكده وسجده يه ايندكده وسجده دن قالدقده
الله اكبر ديمكدر وركوعده اوچ كره سبحان ربى العظيم ديمكدر وركوعده اللرن ديزلرن اوزرينه قويوب پرمقلرن
اچوب باشن وارقه سن مساوى ايلمكدر وركوعدن باشن قالدردقده سمع الله لمن حمده ديمكدر امام ايسه
ربنا لك الحمد ديمكدر امامه اويديسه وايكيسن جمع ايتمكدر منفرد قيلديسه وسجده ده اوچ كره سبحان
ربى الاعلى ديمكدر وسجده ده اللرن وبورنن ايكيسن بيله يره دكدرمكدر وسجده ده ايكى الى پرمقلرن برى برينه
دكدرمكدر وبطنن فخذندن چكوب قوللرن يردن قالدرمقدر اركشى ايسه واكر عورت ايسه بطنن فخذينه
ياپشدروب قوللرن يره دكرمكدر وتحيات اوقوركن اللرن فخذى اوزرينه پرمقلرى كندى حالنه قومقدر
وتحيات اوقومغه اوتوردقده صول اياغى اوزرينه اوتوروب صاغ اياغنى ديكمكدر اركشى ايسه واكر عورت ايسه
ايكى اياغن صاغ جانبندن چقاروب صول اوبلغى اوزرينه اوتورمقدر ونمازك آخرنده تحياتدنصكره صلوات
دعاسن اوقومقدر وابتدا صاغنه صكره صولنه سلام ويرمكدر واما نمازك مكروهلرى اتمشدركه نماز ايچنده

بو بیتی اکوب بقمقدر وشیاندن بایدتندن برنسنه ایله اویناماقدر وسجده یرندن ضرورتسز طاش کیدرمکدر
وپرمغین چتلتمقدر واللرین بوکرنه قومقدر وعذرسز بغداش قورمقدر وبرکره یا ایکی کره بر برن قاشیمقدر وخانه
قوللغنده کیوب انکلها کابره وارمدیغی ثیاب ایله قیلمقدر وآدم یوزینه قارشو قیلمقدر وآتشه قارشو قیلمقدر
امام مسجده وقندیله قارشو قیلمق مکروه دکلدر واوکنده ویا اوستنده ویا الباسنده حیوان صورتی اولمقدر وکرنشمکدر
واسنمکدر ووقفسانی اکنته آلوب قوللرین قولتغندن چقارمقدر وایکی اوکچه‌سی اوزرینه اوتورمقدر وکوزلرن
یومقدر وتذلل ایچون اولمزسه باشی اچق قیلمقدر وسجده‌ده وقعده‌لرده الی وایاغی پرمقلرن قبله‌دن اکمکدر
وصفده آچق یر وار ایکن صف آردنده یالکز طوروب امامه اویمقدر ویرده‌سز قبره قارشو نماز قیلمقدر ونجاسته
قارشی قیلمقدر وبرعورتله برابر طوروب بشقه بشقه نماز قیلمقدر وایق یولی تقاضاسی وار ایکن قیلمقدر وسجده‌دن
قالقدقده دیزلرن اللرندن اول قالدرمقدر وسجده‌ده بر ایاغن قالدرمقدر واقورمکدر وامامدن اول رکوعه
ایتمکدر ورکوعدن باشن امامدن اول رفع ایتمکدر واندن اول سجده‌یه کتمکدر واندن اول سجده‌دن باش
قالدرمقدر وسجده‌یه ایندرکن عذرسز اللرن یره دیزندن اول قومقدر ودیواره عذرسز طیانوب قالقمقدر ونماز
ایچنده النندن طپراق سلمکدر وایکنجی رکعتده برسوره اتلامقدر وایکنجی رکعتده اولکی رکعتده اوقودیغندن
اوسی یاتندن اوقومقدر وبر رکعتده برسوره‌یی تکرار اوقومقدر فرضده وایکنجی رکعتده اوقودیغی اولکنده
اوقودیغندن اوچ آیت زیاده اولمقدر وامام آردنده قرآن اوقومقدر ودلبندی باشنه عذرسز سجده ایتمکدر
وقیامده ایکن عذرسز عصایه ویا دیواره طیانمقدر ورکوعه ایندکده ویا قالقدقده اللرن یوقاری قالدرمقدر
وچکنی وقوللری اچق ایکن قیلمقدر وعذرسز واوکندن آدم کچمك احتمالی اولان یرده سترهسز قیلمقدر وآیتلری
وتسبیحلری پرمغیله صایمقدر وامام محرابده یالکز طورمقدر اما آیقلری مسجدده وسجده‌سی محرابده اولسه
مکروه دکلدر وامام عذرسز محرابك غیریسنده قیلمقدر وامام یالکز الچقده طوروب جمله جماعت یوکسکده اولمقدر
وامام یوکسکده اولوب جمله جماعت الچقده قالمقدر اما بعضسی امام ایله بولنسه مکروه اولمز وبسمله‌یی وآمینی جهر
ایله دیمکدر وقرآنی رکوعه ایترکن تمام ایتمکدر وانتقالاتده مشروعه اولان اذکاری انتقالی تمام اولدقدنصکره
دیمکدر ورکوعك وسجودك تسبیحلرینی باشن قالدردقدنصکره دیمکدر وعذرسز ایکی الن یره قویوب درت اللی
اولوب قیام ایتمکدر وقیامده ایکی ایاغن برسیومدن زیاده بری برندن ایراق بصمقدر وقیامده بر ایاغی اوزرینه
عذرسز طورمقدر ومیلیله اتکا ایتمکدر ورکوعده ایکی ایاغن بری برندن ایرمقدر ونمازده اول سجده یرندن
ایراغه باقمقدر وقیامده کاه صاغنه وکاه صولنه اکلمکدر وبرنسنه‌یی قوقلمقدر واما نمازك مفسدلری یکرمی
اوچدرکه قیلرکن سوز سویلمکدر وکندی ایشیده جك قدر کولمکدر واکر غیری ایشیده جك اینکولرسه آبدستی
بیله بوزیلور وآه ایتمکدر وصوت ایله اغلمقدر اکر مصیبتدن ویا اغریدن ایسه اما جنت یا جهنم اکمقدن ایسه
ضرر ویرمز وبوغازین آیتلق ضرورتسز وسافز چینمکدر وباشن یاصقالن طرامقدر واوچ کره قیلنی قوپارمقدر
وکهله قبر مقدر واوچ کره بر برن قاشیمقدر هر برنده الن قالدرمغله بر رکعتده وایکی ایاغیله طوارد یمکدر وایکی صف
اره‌سی قدر یورمکدر وسجده‌ده ایکی ایاغن قالدرمقدر وامامه اویدقده برعورتله برابر طورمقدر ویا آردنده
طورمقدر اکر امام عورتلره امامتی نیت ایلمش ایسه والا اول عورتك نمازی جائز اولماز ویوزن وکوکسن
عذرسز قبله‌دن دوندرمکدر وامامنك غیریسی حصر اولسه اکا فتح ایتمکدر ومصحفدن اوقومقدر ویعك دیمکدر
وصوابجمکدر ومعنی بوزیلجقلین قرآنی یا کلش اوقومقدر وسلام المقدر وقصد ایله سلام ویرمکدر اما آخر تحیاته
صانوب سهو ایله سلام ویرسه نمازی فاسد اولمز انجق سجدهٔ سهو لازم اولور واما طهارت وصلاتك ادعیهٔ
مأثوره‌سی بونلردرکه ابتدا خلایه دخولندن مقدم اللهم انی اعوذ بك من الرجس والنجس ومن الشیطان الرجیم
دیمکدر وعند الخروج * الحمد لله الذی اذهب عنی ما یؤذینی وابقی علی ما ینفعنی * دیمکدر وآبدست الورکن
ابتدا تسمیه عقبنجه * الحمد لله الذی جعل الماء طهورا * دیمکدر وعند المضمضة * اللهم اعنی علی ذکرك
وشکرك وتلاوة کتابك * دیمکدر واستنشاق عندنده * اللهم ارحنی من رائحة الجنة وارزقنی من نعیمها
ولا ترحنی برائحة النار دیمکدر وغسل وجه عندنده * اللهم بیض وجهی بنورك یوم تبیض وجوه اولیائك
ولا تسود وجهی بذنوبی یوم تسود وجوه اعدائك * دیمکدر وغسل ید یمنی عندنده * اللهم اعطنی کتابی بیمینی

وحاسبنی

وحاسبنی حسابا یسیرا دیمکدر وغسل ید یسری عندنده * اللهم لا تعطنی کتابی بشمالی ولا من وراء ظهری دیمکدر ومسح رأس عندنده * اللهم غشنی برحمتك وانزل علی من برکاتك * دیمکدر ومسح اذنین عندنده * اللهم اجعلنی من الذین یستمعون القول فیتبعون احسنه * دیمکدر ومسح رقبه عندنده * اللهم اعتق رقبتی من النار ومن السلاسل والاغلال * دیمکدر وغسل رجل یمنی عندنده * اللهم ثبت قدمی علی الصراط یوم تزل فیه الاقدام * دیمکدر وغسل رجل یسری عندنده * اللهم اجعل لی سعیا مشکورا وذنبا مغفورا وعملا مقبولا وتجارة لن تبور * دیمکدر وفضل وضوئی شرب عقیبنده * اللهم اشفنی بشفائك وداونی بدوائك واعصمنی من الوهل والامراض والاوجاع * دیمکدر وتمام وضوء عندنده * اللهم اجعلنی من التوابین واجعلنی من المتطهرین واجعلنی من عبادك الصالحین واجعلنی من الذین لا خوف علیهم ولا هم یحزنون * دیوب انا انزلناه سوره‌سن اوقومقدر ونماز قیلرکن ابتدا افتتاح تکبیری عقبنده * سبحانك اللهم وبحمدك وتبارك اسمك وتعالی جدك ولا اله غیرك * اوقومقدر وفرضك اوچ یا دورت رکعتلی اولاننده قعدهٔ اولاسنده * التحیات لله والصلوات والطیبات السلام علیك ایها النبی ورحمة الله وبرکاته السلام علینا وعلی عباد الله الصالحین اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله * اوقومقدر ونوافلك قعدهٔ اولی سنده واخیره سنده وهر فرضك قعدهٔ اخیره سنده اللهم صل علی محمد وعلی ال محمد کما صلیت علی ابراهیم وعلی ال ابراهیم انك حمید مجید اللهم بارك علی محمد وعلی آل محمد کما بارکت علی ابراهیم وعلی آل ابراهیم انك حمید مجید * اوقومقدر وصلوة وترك اوچنجی رکعتنده قبل الرکوع اوقنسان قنوت دعالری بونلردر * اللهم انا نستعینك ونستغفرك ونستهدیك ونؤمن بك ونتوب الیك ونتوکل علیك ونثنی علیك الخیر کله نشکرك ولا نکفرك ونخلع ونترك من یفجرك اللهم ایاك نعبد ولك نصلی ونسجد والیك نسعی ونحفد نرجو رحمتك ونخشی عذابك ان عذابك بالکفار ملحق اللهم اهدنی فیمن هدیت وعافنی فیمن عافیت وتولنی فیمن تولیت وبارك لی فیما اعطیت وقنی شر ما قضیت فانك تقضی ولا یقضی علیك انك لا یذل من والیت ولا یعز من عادیت تبارکت ربنا وتعالیت وصل اللهم علی النبی محمد واله وصحبه وسلم) وهر صلوة آخرنده صاغنه وصولنه باشن دوندریکی حالده السلام علیکم ورحمة الله دیوب عقبنجه اوقوسنکه اللهم انت السلام ومنك السلام تبارکت یا ذا الجلال والاکرام والحمد لله رب العالمین

(فصل ثانی * کنه وماهیت دنیایی واندن اعراض وابایی ودنیادن مذموم اولان اشیایی واندن مطلوب اولان معنایی سکز نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) دنیانك فانی ومرغوب اداتی ومکدر وظلمانی وغدار وشیطانی وملعبهٔ حیوانیه وخیالات انیه اولدیغن ایات قرآنیه واحادیث قدسیه ایله بلدیرر * ای عزیز) معلوم اوله‌ونکه حق تعالی عبادینه عنایتیله کندی جنابه قربینه دعوتله هدایت ایدوب لذات حیات دنیانه متاع اولدیغن طیورمشدر نتکیم کلام قدیمنده بیورمشدرکه * زین للناس حب الشهوات من النساء والبنین والقناطیر المقنطرة من الذهب والفضة والخیل المسومة والانعام والحرث ذلك متاع الحیوة الدنیا والله عنده حسن المأب * یبشرهم ربهم برحمة منه ورضوان وجنات لهم فیها نعیم مقیم * خالدین فیها ابدا ان الله عنده اجر عظیم * وما الحیوة الدنیا الا متاع الغرور لا یغرنك تقلب الذین کفروا فی البلاد) وما عند الله خیر للابرار وما الحیوة الدنیا الا لعب ولهو وللدار الاخرة خیر للذین یتقون افلا تعقلون واعلموا انما اموالکم واولادکم فتنة وان الله عنده اجر عظیم * قل ان کان آباؤکم وابناؤکم واخوانکم وازواجکم وعشیرتکم واموال اقترفتموها وتجارة تخشون کسادها ومساکن ترضونها احب الیکم من الله ورسوله وجهاد فی سبیله فتربصوا حتی یأتی الله بامره والله لا یهدی القوم الفاسقین) ارضیتم بالحیوة الدنیا من الاخرة فما متاع الحیوة الدنیا فی الاخرة الا قلیل) قل بفضل الله وبرحمته فبذلك فلیفرحوا هو خیر مما یجمعون وفرحوا بالحیوة الدنیا وما الحیوة الدنیا فی الاخرة الا متاع) ما عندکم ینفد وما عند الله باق) المال والبنون زینة الحیوة الدنیا والباقیات الصالحات خیر عند ربك ثوابا وخیر املا) وتوبوا الی الله جمیعا ایه المؤمنون لعلکم تفلحون وما اوتیتم من شیء فمتاع الحیوة الدنیا وزینتها وما عند الله خیر وابقی افلا تعقلون فلا تغرنکم الحیوة الدنیا ولا یغرنکم بالله الغرور) یعلمون ظاهرا من الحیوة الدنیا وهم عن الاخرة هم غافلون وانیبوا الی ربکم واسلموا له) وهو الذی یقبل التوبة عن عباده ویعفوا عن السیئات ویعلم ما تفعلون) اعلموا انما الحیوة الدنیا لعب ولهو وزینة وتفاخر بینکم وتکاثر فی الاموال والاولاد کمثل غیث اعجب الکفار نباته ثم یهیج فتریه مصفرا ثم یکون حطاما وفی الاخرة عذاب

شديد) قل ما عند الله خير من اللهو ومن التجارة والله خير الرازقين) يا ايها الذين امنوا توبوا الى الله توبة نصوحا كلا
بل تحبون العاجلة وتذرون الاخرة وجوه يومئذ ناضرة الى ربها ناظرة) فاما من طغى وآثر الحيوة الدنيا فان الجحيم
هى المأوى واما من خاف مقام ربه ونهى النفس عن الهوى فان الجنة هى المأوى) بل تؤثرون الحيوة الدنيا والاخرة
خير وابقى) وللاخرة خير لك من الاولى ولسوف يعطيك ربك فترضى) الهيكم التكاثر حتى زرتم المقابر كلا سوف
تعلمون ثم كلا سوف تعلمون * وحق تعالى احاديث قدسيه سنده بيورمشدركه * يا ابن ادم افنيت عمرك فى طلب
الدنيا فتى تطلب الجنة من اصبح حزينا على الدنيا فكانما اصبح ساخطا على يا ابن ادم عجبت لمن ايقن بزوال الدنيا
كيف يطمئن بها وعجبت لمن ايقن بالاخرة وبقائها ونعيمها كيف يصبر عنها يا ابن ادم عبدتم الدنيا ونسيتم لقائى
انما مثلكم كالقبور المجصصة ظاهرها مليح وباطنها قبيح يا ابن ادم انما الدنيا دار من لا دار له ومال من لا مال له ولها
يجمع من لا عقل له وبها يفرح من لا يقين له وعليها يحرص من لا توكل له وفى شهواتها يرغب من لا معرفة له فمن
اخذ نعمة زائلة وحياتا منقطعة وشهوة فانية فقد ظلم نفسه ونسى ربه وغرته الحيوة الدنيا يا ابن ادم لا تميتوا
قلوبكم بحب الدنيا فان زوالها قريب فكل شئ هالك الا وجهى لو رغبتم فى كما ترغبون فى الدنيا لاسعدتكم
فى الدارين يا ابن ادم ان اردت حبى اخرج حب الدنيا من قلبك فانى لم اجمع حبى وحب الدنيا فى قلب واحد ابدا
لان الضدين لا يجتمعان كما لا يجتمع الماء والنار فى اناء واحد ابدا يا ابن ادم كيف تطمع فى حبى مع حب الدنيا
فاطلب حبى ورضائى فى ترك الدنيا وتفرغ لعبادتى املاء قلبك غنى وبدنك رزقا وجسمك راحة يا ابن آدم من
عرف الدنيا فرفضها خلص ومن عرف الآخرة وسعى لها وصل يا ابن آدم كيف رغبتم فى الدنيا وهى فانية ونعيمها
زائل وحياتها منقطعة فان عندى للمطيعين الجنان ابوابها ثمانية فمن طلب رضائى ودار كرامتى فليترك الدنيا
ليقنع بالقليل يا ابن آدم تفرغ من الدنيا املاء قلبك محبتى يا ابن آدم الحلال يأتيك قطرة قطرة والحرام يأتيك
كالسيل فان تركت السيل واستقبلت القطرة صفى وقتك وقلبك معى يا ابن آدم لا تحزن على ما فاتك من الدنيا
ولا تفرح بما اوتيت منها فانها اليوم لك وغدا لغيرك فدع الدنيا واطلب الاخرة فانى اعددت لعبادى الصالحين
ما لا عين رأت ولا اذن سمعت ولا خطر على قلب بشر (نظم

يا راقد الليل مسرورا باوله
كر الجديدين اقبالا وادبارا
تفرد من الدنيا فانك انما
الفقر شفاء وسوى الفقر مرض
(نظم) انما الدنيا كظل زائل
فاذا ما ذهب النوم بطل
اذا لم يكن لى فى الحيوة عذوبة
ان السلامة فيها ترك ما فيها
يت ومن ترك الدنيا واصبح زاهدا
وامن بل سرور وفى حضور
فان المال يغنى عن قريب
عبدنا نحن خلاق البرايا
وان ركبوا خيولا سابقات
تزانا فى المساجد والزوايا

ان الحوادث قد يطرقن اسحارا
(نظم) تجرد من الدنيا فانك انما
ستخرج من الدنيا وانت مفرد
العالم كله خداع وغرور
اوكضيف بات ليلا فارتحل
نظم) الا انما الدنيا شراب مكدر
فان رحيق الموت احلى واعذب
لا دار للمرء بعد الموت يسكنها
فاللاذى يوما اليه سبيل
(نظم رضينا قسمة الجبار فينا
وعلم الله يبقى لا يزال
اذا افتخروا بديباج وقز
مشينا فى الخلا يوما حفايا
رضينا القوت من خبز الشعير

افى القرون التى كانت منعمة
خرجت الى الدنيا وانت مجرد
نظم الفقر جوهر وسوى الفقر عرض
والفقر من العالم سر وغرض
او كحلم قد راه نائم
وكل حريص فى هواها معذب
نظم النفس تبكى على الدنيا وقد علمت
الا التى كان قبل الموت بانيها
يت لاهل الزهد فى الدارين عز
لنا علم وللاعداء مال
نظم) ملوك الارض اصحاب الرعايا
فخرنا بالمرقع والعبايا
وان نزلوا قصورا عاليات
اذا اكلوا الحلاوة والقلايا

(نظم) هى الدنيا اقل من القليل * وعاشقها اذل من الذليل
تصم بسحرها قوما وتعمى * فهم متحيرون بلا دليل

نوع ثانى) دنيا دار بلا وجفا وساحر وغدار وبيوفا ومبغوض ومنفور عرفا وشرفا واخرت عالم ذوق وصفا اولديغن

حضرت

احاديث حضرت محمد المصطفى عليه الصلوة والسلام الاوفى ايله بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه حضرت
حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم امتنه رأفتيله شفقت ايدوب آخرتك برقرار ودنيانك محيل وغدار
اولديغن بيورمشدر نته كيم احاديث شريفه سنده تنبيه بيورمشدركه اى بنم امتم واصحابم عيش طيبه اول
كمسه يتشدركه دنيا انى ترك ايتمزدن مقدم اول دنيايى ترك ايتمشدر وبيورمشدركه دنياده اويله اوله سنكه كنديكى
برغريب يا برمسافر ايله سن وقبور اهلندن عد ايده سن تا كيم تداركنى كيده سن وبيورمشدركه دنيانك
حب وطلبى هر كناه وخطانك سر وسببيدر وبيورمشدركه بر مؤمنه دنيادن برزياده نسنه اصابت قيلمز
الا كه انك درجاتى عند الله نقصان بولور اويله قالمز وبيورمشدركه كيمك كه قصد وارزوسى آخرت اولوب
طريقنه كيدر حق تعالى انك غناسنى قلبندن قيلوب امورنى جمع وتسهيله معينى اولوب دنيايى اكا خدمتكار
ايدر وكيمك كه قصد وآرزوسى دنيا اولوب انكله قالور حق تعالى آنك فقرنى كوزى اوكنده حاضر ايدوب
امورنى متفرق ومتشتت قيلوب اول متحير قالور ودنيادن اكا كلمز الا كه مقدر اولان كلور وبيورمشدركه
هركون برمنادى اوج كره ندا ايدركه دنيايى اهليچون ترك ايديكز وسز اخرت يولنه كيديكز وبيورمشدركه
كيمكه دنيادن كفايه دن زياده اخذ ايلر اول كمسه كندى هلاكنى اخذ ايلر حال بوكيم بيلمز كه نيلر وبيورمشدركه
دنيايى ترك ايتمك قلب وجسده راحته يتكدر وبيورمشدركه ازهد ناس اودركه زينت دنيايى ترك ايدوب عالم
بقايى درك ايده ويارنكى كونى عمرندن عد ايتميوب كندوبى موتادن صايوب تداركه كيده وبيورمشدركه دنيا
مؤمنك زندانيدر وكافرك جنت وسيرانيدر وبيورمشدركه دنيا برساعتدر انى طاعتله كچورمك كركدر
وبيورمشدركه دنيا مؤمن ايچون صافى اولمز وانده راحت بولمز نيجه صافى اولسونكه انك زندانيدر وبلاى جانيدر
وبيورمشدركه اعجب عجايبدركه دار خلود وحضورى تصديق ايدن مؤمن بو دار فنا وغروره نيجه ميل
ورغبت ايدر وبيورمشدركه تحقيقا دنيا برلذتلى سبزه وريحاندر حق تعالى انى سزه ويرديكى سزى تجربه
وامتحاندر زيرا كه بنى اسرائيله دنيا بسط اولندقده انلر البسهٔ فاخره يه مائل واطعمهٔ نفيسه يه طالب اولوب اشربهٔ
لذيذه يه راغب اولمشلردر وانواع فتنه وفساده ساعى وذاهب اولمشلردر وبيورمشدركه مؤمن كندى نفسندن
نفسيچون ودنياسندن اخرتيچون وشبابندن هرميچون وحياتندن موتيچون تزود ايله تدارك ايلسون
زيرا كه دنيا سزلر ايچون خلق اولنمشدر وسز اخرت ايچون خلق اولنمشسز وبعد الموت بردار يوقدر الا كه
يا جنت ويا ناردر روا ابو بكر الصديق رضى الله تعالى عنه حضرتلرى برشربت عسل استيوب شربى عندنده
بكاء شديد ايلمشدر بعد السكوت اكا ديمشلردركه نيچون اغلدك جواب ايتمشدركه بركون اول حبيب اكرم
صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى كوردمكه كندى اوزرندن برنسنه يى دفع ايدردى وانكله بيله
بركسه يى كوره مدم وقت اخرده ديدمكه يا رسول الله سن كندندن دفع ايلديكن نه ايدى كيم بن كسه يى كوره مدم
جواب ايلديكيم اول بو دنيا ايدى كيم تمثل ايدوب بكا كلدكده انى دفع ايدوب ديدمكه بندن بعيد اول پس اول
رجوع ايدوب بكا ديديكه سن بندن خلاص بولدك لكن سندن صكره هيچ كمسه بندن خلاص بوله جق امدى
بن انكچون اغلرم ديمشدر وحضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم بعض اصحابيله براولمش اوغلاق
لاشه سى يانندن كچركن اصحابنه ديمشلردركه قنقيكز بو اوغلاغى بر درهمه الورسز ديمشلردركه مجانا دخى المايز
پس اول حضرت ديمشدركه والله بو دنيا سزلك عندكزده بو جيفه دن ارذل واحقردر وبيورمشدركه عبد
دينار وعبد درهم وعبد خميصه تعس اولسون يعنى عمل آخرتى قويوب جمع ماله مشغول وملابس حسنه ايله
ملتذ ومكبول اولان غافل هلاك اولسون ديو دعا ايتمشدر وبيورمشدركه نار جحيم شهوات ايله محفوف
وجنت نعيم مكاره ايله مستوردر يعنى شهوات دنيايه تابع اولان ناره واقع اولور حال بوكيم نارى كوره من
مشتهاسى كوررو مكارهدن اولان زحمتلره تحمل ايدن كمسه جنته داخل اولور حال بوكيم جنته نظر ايتمز
انجق زحمتلرى كوررو بيورمشدركه والله بن سزلك ايچون فقردن خوف ايتم لكن خوفم بودركه دنيا سزدن
مقدم كانلره بسط اولنديغى كبى سزه دخى بسط اولنوب انلرى هلاك ايلديكى كبى سزى دخى هلاك ايدر
يعنى غفلتله دنيايه رغبت ايدرسز وانك جمع وحطامنده شغلكز تمام اولوب حق تعالى يه توجه وطاعتكز
نقصان بولور ودنيالق سببيله مابينكزده عداوت حاصل اولور ودعاسنده بيورمشدركه (اللهم اجعل رزق

ال محمد قوتا كفافا ويورمشدركه اول مؤمن فلاح بولمشدركه رزق كفاف ايله قناعت قيلمشدر ويورمشدركه ادم اوغلى مالم مالم دير اول مغرور اعتباردر انك مالندن يوب كيوب افنا ايلديكندن غيرى يا تصدق ايدوب ابقا ايلديكندن غيرى نسى واردر ويورمشدركه غنى اول دكلدركه متاع دنياسى چوغ اولور بلكه غنى اودركه عطاء حق ايله قناعت ايده بيلور ويورمشدركه مزارع وبساتين اتخاذ ايتمكزكه دنياده رغبت ايدرسز ويورمشدركه برسورى قيون ايچنه دوشن ايكى اج قوردلك اول قيونه اولان زيانندن كشينك دينينه مال وشرف حرصنك زيانى زياده چوقدر اما شرفدن مراد شرف جاه وعزت ومناصب ورياستدر ويورمشدركه دنيايى ترك ايله كه حق تعالى سكا محبت ايليسون وخلقك يدنده اولان مالندن قطع طمع ايله كه خلق سكا محبت ايليسون ويورمشدركه ربم بكا عرض ايلمشدركه بطحاء مكه يى التون ايله طولدوره وبن ديمشمدركه لا يا ربى استمم كه دنياده تمتع قيله يم بلكه بركون جائع وبركون شبعان اوله يم تا كيم جائع اولدقده تضرعله سنى ذكر وفكر ايده يم وشبعان اولدقده سرور ايله سكا حمد وشكر ايده يم ويورمشدركه حق تعالى دنيايى اوچ جزء ايدوب برجزؤنى مؤمنه وبرجزؤنى منافقه وبرجزؤنى كافره ويرمشدر پس مؤمن دنياسندن تزود ايدوب طريق اخرته كيدر ومنافق تزين وكافر تمتع ايدوب كيدر ويورمشدركه بو دنيا محمد والنه لايق دكلدر ويورمشدركه ناس بالجمله خواب غفلتده اويورلر وقتا كه ميت اولورلر اول وقت اويانورلر وحضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم بركون برحصير اوزرنده ياتوب اندن قالدقده انك جسد شريفنده اثر حصير آشكاره اولديغندن اصحاب كرام اندن استيذان ايتمشلردركه سنكچون برفراش مهيا ايده لم اول حضرت بيورمشدركه بنم بو دنيا ايله ايشم ندربن بو دنيا ايله دكلم الا كه برراكب مثاليم كه طريقى اوزرنده برشجره تحتنده مستظل اولوب برمقدار مكث ايدر بعده اول شجره يى ترك ايدوب طريقنه كيدر ويورمشدركه بو دنيا بركوپريدركه همان بوندن عبور ايده سز بونى عمارت ايتميوب كچوب يولكزه كيده سز ويورمشدركه دنياده مكثكز قدر تدارك ايده سز واخرتده اقامتكز قدر انكا سعى ايده سز يعنى انك عمارتى طريقنه كيده سز وحضرت عيسى عليه السلامه حواريون ديمشلردركه ياروح الله بزه بريركوستر سنكچون برعمارت بنا ايده لم اول حالده بردريا كنارنده ايمش انلره جواب ايتمشكه من ذا الذى يبنى على موج البحر دارا وبلكم الدنيا لا تتخذوها قرارا اى حواريون دنيايى رب اتخاذ ايتمكزكه اول سزى عبد اتخاذ ايتمسون (نظم)

سرجمله خطاها حب دنياست
چو دل بستن نميشايد بدو هيچ
كسى كو دوستدار جاودانيست
عمارت هم نكرد وهم نفرمود
نمى شايد عمارت كرد برآب
مكن زنهار دنيارا عمارت
بكلى دل برازدنيا برادر
نصيبى نيست برفرزند ادم
براه اخرت دنيا بود پل
حقيقت آن كاست ومحض عقباست

ندارد دوست اوراهركه داناست
سراسراين جهان دردست واندوه
سزاوار عذاب اين جهان نيست
سراسراين جهان برروى آبست
وكركردى شود البته غرقاب
نشان ابلهى اينست حاصل
چو اخر ميشود ويران وابتر
مكن زنهار ميل ازدل بدنيا
بكويم اين سخن ازجزؤ وازكل
كمال دانش اينست اى برادر

نه شايد دوستى را اين عدو هيچ
كه هردردى بود مقدار صدكوه
محمد كه نكين انبيا بود
اكربرروى آبست اين حبابست
اكر تومردى وصاحب بصارت
بود با اين دنى بسيار مائل
ازين دنيا بغير از محنت وغم
كذشتن زود بهتر ازقدم جا
مجاز آن جزؤى است وعين دنياست
ازين پل تيز وتند وزود بكذر

(نوع ثالث) دنيانك كيفيتن وكنه وماهيتن ومحنت ومشقتن واكامل ايدنك شقاوتن وانى ترك ايدنك سعادتن بيلدير (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه احوال دنيا مثال منامات وظلالدر ودنيادار فنا وعنا وزوالدر ودنيادار محنت ومشقت ووبالدر ودنيادار كلال وملال وانتقالدر دنيا مطلقه اكياسدر ومغر ومضر عوام ناسدر ترك دنيا دولت وسعادت عظمادر ورغبت دنيا موجب مقت خدادر دنيا جبر ايتديكنى كسر ايدر ومحبت ايلديكنه قهر ايدر دنيا ظل غمامدر وحلم منام واضغاث واحلامدر وبو واقعه يى واقع ظن ايدن عوام ناس نيامدر دنيا ظل زائل ونوم نائمدر وانكا مائل اولان غافل البته نادمدر دنيا منتقلدر كه انى برحال اوزره

بولمزسن واول سنكله قالسه ده سن انكله قالمزسن دنيا مؤمنك زندانيدر وموت امن وامانيدر وجنت انك مكانيدر كيمكه دنيايى ترك ايدر انك عيوبنى درك ايدر دنيادن جسدك چيقمزدن مقدم قلبكدن دنيايى چقارمق الزمدر عند الله قدر دنيا نيدر واكا محبت هربلانك معدنيدر لذات دنيايى ترك ايدن نعيم خلدى بولور وايكى عالمده عزيز ومحترم اولور دنيا برمنقش حيه دركه مسى لين وسمى قاتلدر پس غافل اولان زينتنه مائلدر واندن اعراض ايدن عاقلدر دنيا خرابدر وشرابى سرابدر ونعمتى نقمتدر وصفاسى كدورتدر دنيا فناى ابدان وتجديد آمال ايدر كندى محبندن اعراض ايدر وتاركنه اقبال ايدر دنيا برطبق بالدر ميانته ميل ايدن مكس مثالدر دنيا مثال شبكه طيوردر اكا مائل اولان عاقل دكل توردر دنيا برحلواى مسمومدر حلاوتيله مغرورك حالى معلومدر دنيانه صاحبنه وافيدر ونه شاربنه صافيدر دنيانك نعمتلرى منتقلدر واحوالى متبدلدر اكر اول سندن اعراض ايتمزدن مقدم سن اندن اعراض ايدرسن موت ايرشدكده سلامت چيقار كيدرسن دنيايه واهلنه اعتبار واعتماد اولنمز زيرا كه دنياده واهلنده وفا وصفا بولنمز طالب لقا دار شقادن نجزور اغب بقا عالم فنادن نجر فانى اولنى ويركه باقى قلانى الهسن حب دنيا رأس فتن واصل محندر وترك دنيا سر نجاح وسبب فلاحدر فانى يى ترك باقى يى درك ايتمك قدر واردر صحت دنيا سقمدر ولذتلرى المدر (قطعه) چيست سرانكه در جام هركو بانهاد * بردل غمكين او بكشايد از شادى درى * آن بود سرش كه از اسباب دنى نيست هيچ * غير طاس وفوطة آن هم ازان ديكرى * عجبدر كه نفسنى اوكيم عارف اولور بو دار فنا ايله نيجه انسيت ايده بيلور دنيانك غايتى فنادر ودينك غايتى رضادر رغبت اشقيا دنيايه در ورغبت سعدا عقبايه در دنيانك جميع احوالى زوالدر وملكى سلب وانتقالدر دنيانك كثرتى قلتدر وعزتى ذلتدر جاهل كه دنيايى قبول واختيار ايتمشدر عاقل انى قبول ايتمكدن عار ايتمشدر (بيت) اكر جهانى كوكلدن جدا ايدرسك سن * حضور ذوقله ذكر خدا ايدرسن سن) دنيا امرنده جاهل ودين امرنده عاقل اول بدنكله دنياده اول وقلبكله اخرتى بول يقينى صحيح اولان باقى يى قويوب فانى يى المز وباقى يى بولان فانى ايله قالمز (قطعه) كيم بن وغم عالم ندر جهان قندن * چو يعده يم غم باران وناودان قندن * ديار يارمه وارم نيچون بومنزلدن * مناسبت نه وطن قنده خاكدان قندن * شهوتلرى ترك ايدن پاك اولور وافتلردن سلامت بولور دنيا ايله مصارعه ايدنى اول آلور واندن اعراض ايدنه اول كاور دنيايى اكلايان تزهد ايدر دناسى فهم ايدن تفرد ايدر قبلهٔ حاجات حضرت حقدر خلقدن استين حرمانه مستحقدر دنيايى ترك ايدنه محنتلرى آسان كاور ودنيادن اعراض ايدن انس وحضورى بولور دنيايه رغبت ايدن راحت بولمز وانى ترك ايدندن اول فوت اولمز موتى چوق ذكر ايدن دنيايه الدانمز وكفاف ايله راضى اولوب نار حرص ايله يانمز وزينت دنيايه رغبتى قالمز دنيايى ترك ايدن نفسنى آزاد ايدر وربيسى رضاسيله كيدر كيمكه الله ايچون برنسنه يى ترك ايدر حق تعالى اكا اندن خيرلى عوض احسان ايدر دنيايى فهم ايدن مصيبتدن ملول اولمز وراحت وسلامت استين دنيا ايله قالمز ومشغول اولمز (بيت) چيست دنيا خاكدانى كهنهٔ ويرانهٔ * غصه زارى محنت آبادى ملامتخانهٔ) كيمكه نفسندن خبير اولور دنيا انك عندنده حقير اولور كيمكه همتى دنيادن منصرف اولور اول نفسنى بيلوب ربيسنى بولور مولاسنه خدمت ايدنه دنيا خدمت ايدر ودنيايه خدمت ايدنى اول استخدام ايدر وكيمكه دنيادن برلذت الور اول اكا البته برغصه اولور هرنه ولادت ايدرسز تراب ايچوندر وهرنه عمارت ايدرسز خراب ايچوندر (بيت) بو دنيا بركهن كروانسرادر) كه بونده نيجه مهمان قوندى كوچدى دنياسنك ظلكدر زينهار اى پارقوارسن بخار طوررسن طورر بخارسن قوار دنيادن كفاف ايله قناعت دوكمز دفينه در وطوفان جهانده مثال سفينه در (بيت) اى قناعت تو انكرم كردان * كه وراى تو هيچ نعمت نيست * بو دنيا رغبت واعتبار ايدن ايچون دار محنتدر ولذتلرن ترك ايدن ايچون دار نعمتدر وعبادت ايدن ايچون دار غنيمتدر وعبرتله نظر ايدن ايچون دار حكمتدر ومعناسنى فهم ايدن ايچون دار سلامتدر ورحم مادره نسبتله مثال جنتدر وعالم بقايه نسبتله چاه ظلمتدر زيرا كه دنيا محل ضيق وحرج ومشقتدر وعالم بقا محل وسعت وسرور وسعادتدر ومجلس انس وحضور حضرتدر نظم

كرچنين راكس بكفتى دررحم) هست بيرون عالمى بس منتظم) پك زمين خرم وباعرض وطول

اندراو صد نعمت وچندین اکول	کوهها وبحرها ودشتها	بوستانها باغها وکشتها
آسمانی بس بلند وپرضیا	آفتاب وماه وانجم باسها	ازجنوب وازشمال وازدبور
باغها دارد عروسیها وسور	در صفت ناید عجایبهای آن	تودرین ظلمت چه‌ئی در امتحان
خون خوری در چارمیخ تنکنا	درمیان حبس وانجاس وعنا	اوبحکم حال خودمنکر بدی
زین رسالت معرض وکافر شدی	همچنان کین خلق عام اندر جهان	زآن جهان ابدال میکویندشان
کین جهان چاهیست بس تاریک وتنگ)	هست بیرون عالمی بی بوی ورنگ	هیچ درکوش کسی زیشان نرفت
کین طمع آمد حجاب ژرف وزفت	همچنان که آن جنین راطمع خون	شد حجاب زین جهان درجای دون
برتوهم طمع خوشئ این جهان	شد حجاب ان خوشئ جاودان	ازطمع بیزارشوچون راستان
تانهی با اندرون استان	چشم جانت روشن وحق بین شود	بی ظلام شرك نوردین شود

نوع رابع) دنیانك حد وحقیقتنی واوچ قسمه قسمتنی وتعیین قسم اخرتی وانكله قناعتك كیفیتنی وقانعنك راحت وسلامتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه هرنسنه كیم انسان ایچون قبل الموتدر خیراولسون شراولسون دنیانك جمله سندن عبارتدر پس انكچون حضرت حبیب اكرم صلی الله تعالی علیه وسلم دنیایی ذم ایلدكده اندن خیراولان اشیایی استثنا ایدوب بیورمشدركه دنیا ومافیها ملعوندر الا كه ذكرالله وتلاوت قرأن ورضاء الله ایچون بولنان اقوال واعمال واحوال واعیان جهان ملعون دكلدر حال بوكیم بو استثنا اولنان اشیانك جمله سی ینه دنیادندركه بوعالمده بولنمشدر واشیای مذكوره یی دنیای ملعونه دن اخراج ایتمشدر زیراكه عبدایله بعدالموت اشیای مزبوره مقارن وباقیدر وبیورمشدركه سزلك دنیا كزدن بكا محببتلی اولان اشیا اوچ نسنه دركه بری نسادر وبری خوش قوقلی نسنه لردر وكوزمك نوری نمازایچنده در وغمازی دنیادن ولذاتدن عد ایدوب اكا ثنا قیلمشدر زیراكه انك قرائت وحركاتی حواس ومشاهدهٔ ظاهره یه داخل اولمشدر پس بوبیاندن عیان اولان بودركه هرلذتكه بعدالموت انك ثمره سی حاصلدر اولذت ملعون اولان دنیادن دكلدر كرچه اولذت بوعالمده بولنمشدر بنه اول محض اخرت عد اولنمشدر زیراكه دنیا اخرت ایچون مزرعه قیلنمشدر اخرت ایچون اولان اشیا اخرتدن بیلنمشدر ودنیادن بوقسم اولدركه ممدوح ومقبول اولوب عین آخرت عد اولنمشدر اما اول اشیا كیم لذات عاجله سی چوقدر لكن بعد الموت انلرك قطعا برثمره سی یوقدر معاصی ومنكرات امثالی وحاجتدن زیاده اولان مباحات اشباه اشیادر وبوقسم ثانیدركه ملعون ومذموم اولان محض دنیادر وبوقسم ثالث قالمشدركه اول ایكی قسمك بیننده متوسط اولمشدر وبوقسم باقی مأكل ومشرب وملبس ومنكحدن ومكسب ومسكن ومزرع ومیجندن مقدار حاجت اولان حظ عاجلدركه اعمال اخرته معین وشاملدر وبوقسم اولكی قسمه واصل وآخرت حكمنه داخلدر زیراكه اخرت اعمالی بووسیله لرله حاصلدر پس بركسه اطعمه دن هرنه یی حلال حاضر بولسه انك برنوعندن نصف بطنیله اكل وشربه اقتصار قیلسه وملابسدن هرنه یی حلال حاضر بولسه دفع حروبرد ایده جك قدر ثیاب وسطله اكتفا قیلسه ومناكحدن كلیشی كوزل همان برعاقله عورت آلسه وآنكله قناعت ایدوب قالسه ومساكندن عرض ومالنی صیانت مقداری برالجق منزلده ساكن اولسه ومكاسبدن تعیش مقداری حیله سز صنعت باانصاف ایله تجارت قیلسه ومزارعدن كفایت مقداری زراعتله قناعت قیلسه ومباحثدن مالایعنی سوزلری ترك ایدوب خیرایله ناطق اولسه وعلوم نافعه دن كندی علم حالنی بیلسه تحقیقا اول كسه لذات دنیایی ورضای مولایی بولورهم حظ دنیایه وهم حظ آخرته نائل اولمش اولور نتكیم حضرت حبیب اكرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدركه انصاف بطون ایله اكل وشرب ایدیكز كه اول نبوتدن برجزودر چونكه بونی بویله بیلدك پس تیقن قیلدككه تحقیقا مذموم اولان دنیا اول اشیادركه سنی آخرت اعمالندن معزول ایدوب حضور حقدن مشغول ایدر اماهر اول نسنه كه حق تعالی یه توجه وطاعتده سكا معیندر اول عین آخرت اولدیغی اهلی عندنده تحقیق ویقیندر كرچه صورتا بوعالمده بولندیغیچون دنیادن عد اولنمشدر لكن حقیقتده دین امورندن بولنمشدر نتكیم بركامل دیمشدركه كل ماالهاك عن مولاك فهو دنیاك (مثنوی

چیست دنیا ازخدا غافل شدن * نی قماش ونقره وفرزند وزن * كوزهٔ سربسته اندرآب زفت * ازدل پرباد فوق آب رفت * باد درویشی چودرباطن بود * برسرآب جهان ساكن بود * وحق تعالی عبادینه هدایتیله حقیقت دنیابش نسنه اولدیغن طیوررمشدرنته كیم كلام شریفنده (اعلموا انما الحیوة الدنیا لعب ولهو وزینة وتفاخر بینكم وتكاثر فی الاموال والاولاد) بیورمشدر وحق تعالی ینه جمله یه عنایتیله بوخبائث خمسه نك منبعی یدی نسنه اولدیغن طیورمشدرنته كیم قرأن مبیننده (زین للناس حب الشهوات من النساء والبنین والقناطیر المقنطرة من الذهب والفضة والخیل المسومة والانعام والحرث ذلك متاع الحیوة الدنیا) بیورمشدركه پس بواشیاء سبعهٔ مذكوره دركه جمیع خبائث وقبایح انجق بونلرله حاصل اولور حال بوكیم بواشیاء مذكوره كندی ذاتنده امور مذمومه دكلدر بلكه محللرینه صرف اولندقده جمله سی معین اخرتدر نته كیم حضرت حبیب اكرم صلی الله تعالی علیه وسلم مالی مدح ایدوب بیورمشدركه غبطه اولنمز الا كه ایكی رجله اولنور بری اول كمسه دركه حق تعالی اكا مال اعطا ایتمشدر واول دخی اول مالدن لیل ونهار انفاق ایدر وبری اول كمسه دركه حق تعالی اكا قرأنی ویرمشدر واول لیل ونهار انكله عمل ایدر وبیورمشدركه نه كوزلدركه صالح كمسه نك حلال مالی اوله پس بوحدیث شریف دخی دلالت ایدركه مال كندی ذاتنده نه خیردر ونه شردر بلكه خیروشر انجق نفس رجلدندركه اكرانی خیره صرف ایدرسه خیراولور واكرشره صرف ایدرسه شراولور پس بالاده تحریراولنان ایات واحادیث ایله مذموم اولان اول ملعون دنیادركه اعتبار خدادن جدادر زیراكه (لعب ولهو وزینة وتفاخر بینكم وتكاثر) قلبی حضور حقدن مهجور ایدن اشیادر انكچون حضرت حبیب اكرم صلی الله تعالی علیه وسلم لاتتخذوا الضیعة فترغبوا فی الدنیا بیورمسیله بساتین ومزارع اتخاذندن نهی ایتمشدر زیراكه جمیع ناس عبادت ایچون خلق اولنمشدر حال بوكیم سرعبادت ماسوادن فارغ اولان قلب سلیم ایله جلال وجمال معبودی ذكروفكرایتمك بیلنمشدر وضیعه صاحبی ایسه كیجه وكوندز ساعت بساعت باغبانلرك وبوستانجیلرك وارغادلرك ومرابه لرك وخدمتكارلرك واعوان بهره مندمكارلرك مكروخصومتلریله وانلرك كندویه اولان خیانتلریله ومالنی سرقتلریله وبونك كبی انواع افكار وهموم ایله مشحون واصناف كدورات وغموم ایله محزون بولنمشدر وسائراموال واصنافندن هرنسنه كیم قلبی توجه وعبادتدن مشغول وحضورعزتدن معزول ایدراول نسنه صنعت یاتجارت اولسون ضیعه حكمنده دروانك ذكراولنمسی اغلب اولدیغندندر زیراكه هرمدار معاشه ضیعه دینلمشدر وحضرت حبیب اكرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدركه اغبط اولیابم عندمده اول مؤمندركه اول خفیف الحاذ اوله وصلوة وصیامدن حظ وافر بوله وسر وعلانیتنده ربیسنه كوكچك عبادت قیله وناس ایچنده مشار بالبنان اولمیوب غامض اوله ورزقی كفاف اولوب انكله صابر اوله وبوبله دیوب بعده انك حسن حالندن وقلت مبالاتندن وكثرت طربندن وعدم خوف وحزنندن تعجب ایلدیكندن مبارك ابهامنی وسطاسنه ضرب ایله سلمندروب دیمشدركه هر آرزوسی مهیا وهر صفاسی مهنادر نظم

بووجودك ملكی الدن چقمدن	دورایام اول حصاری یقمدن
صورت ومعنی ایكیسی یارایكن	ایكی عالمده الكده وارایكن
حب دنیا بی ضمیركدن كیدر	تااله سن عالم جاندن خبر
نوروظلمتدن بوغورمشلرسنی	جانكی نوراكاله ظلمت بوتنی
تن مرادی اكل وشرب وملك ومال	جان تمناسی جمال ذوالجلال
لاجرم ادنی یری ادنی سور	یعنی تن دنیا وجان مولا سور
عاریت كوملكدراون كوكلك تنك	بسله جانی عاریت نكدرسنك
عالمك سن جانی هم سلطانی سن	حیفدركیم اوله سن مغلوب تن
مجمع البحرین سن سن آچ كوزك	جام جمسن هیچه صایمه كندوزك

(نوع خامس) مذموم اولان دنیا غدار وساحر اولدیغن ومكر وحیله سیله ناسی آلدمقده ماهر اولدیغن واهل

سعادت کفافه قناعتله انك مكرندن امين اولوب راحت وسلامت بولديغن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه
اهل الله ديمشلردركه دنيا بر ساحره دركه كندوسن دائما سنكله ساكن اولور كوسترر سن اويله ظن ايدرسنكه اول
سنكله ابدا اقرار اوزره در حال بوكيم تعاقب ليل ونهار ايله اول سندن فرار اوزره در لكن ساعت بساعت تدريج
ايله مرورندن عبورى ظهورا يتمزسن انى صانورسنكه اول سنكله ساكندر كتمز پس عمر دنيا امثال ظل جدار
ساكن وپايدار كورينور حال بوكيم مدام حركت اوزره در يورر وعمر ايسه ماء جارى كبى مقيم ظن اولنور
لكن بصيرتله باقيلسه دمبدم اقوب كيدر بولنور پس دنياده نيجه اقامت قيلنور (قطعه) اى دل ترا كه كفت
بدنى قرار كير * وين جان نازنين خود اندر حصار كير * جاى مقام نيست جهان دل بدو مده * خودرا
مسافرى كن واين رهكذار كير * بو دنيا بر غداره دركه سكا صدا فتلر عرض ايدوب محبتلر كوسترر تاكيم سنى
كندى يه مائل وعاشق ايدر چونكه سن اكا ميل ومحبت ايدرسن پس اول دمده اول غدار سندن اعراض
ايدوب قتلكه قصد ايدر همان دنيا اول عجوزه مثاليدركه جلوه اظهار ايدوب خلقى حسننه حيران ومحبتله
سرككردان وكندى خانه سنده مهمان ايلدكده مهمانته امان وزمان ويرميوب قصد جان ايدر (بيت)
اذا امتحن الدنيا لبيب تكشفت * له عن عدو فى ثياب صديق * بو دنيا بر مكاره دركه كندى ظاهرن حطاميله
تزيين ايدوب آفات ومحنتلردن ستر وتحصين ايدر تاكيم اهل جهل انك ظاهريله مغرور ومفتون اوله لر
وحقيقتنه ايردكده ندامتله مغبون ومحزون اوله لر اول عجوزه كبى كيم كمخاود يبا كيوب زر وزيوره غرق اولور
ونقاب لطيف ايله يوزنى ستر ايدوب تا كتله صالنور تاكيم انك لباس وشكلنه ايراقدن باقنلر مائل اوله لر
پس اگر بر طالب اكا غفلتله راغب اولورسه واكا مفارقت قصدين قيلورسه لباسندن عريان ايلدكده عيوبى
ظهوره كلور واول طالب ابدا اندامنده قالور (شعر) يا خاطب الدنيا الى نفسها) تنح عن خطبتها تسلم) ان التى
تخطب غدارة) قريبة العرس من المأتم) نته كيم منبع فيض لايزالى امام محمد غزالى عليه رحمة المتعالى ديمشدركه
نفسنى ويرسنى اونودوب اطعمهٔ نفيسه يه والبسهٔ لطيفه يه ميل ايدوب انلركبى لذات دنيا ايله مغرور اولان عبدك
مثالى اول حاجينك مثاليدركه طريق كعبه نك بعض منازلنده اكلنوب كاهى ناقه سنه علف ويروب كاهى
نيجه خدمتلرله انى تنظيف ايدوب الوان زين و پالان ايله تزيين ايدروكاهى انواع حشيش ايله تربيه ايدوب صوين
تبريد وياتسخين ايدرتاكيم قافلهٔ حجاج انى انده قويوب كيدر حال بوكيم اول حاجى كعبه دن ومرور قافله دن
غافلدر واول باديه ده تك وتنها قالديغندن وناقه سيله صيد سباع اولديغندن ذاهلدر كذلك سالك طريق
اخرت اگر تطيب مأكل ومشربيله مكبوب اولوب تزيين ملبس ومسكنيله مشغول اولورسه ونه ايچون خلق
اولنديغن اونودوب عبادت ومعرفتدن معزول اولورسه اول كعبهٔ حضوردن دور وبودار وحشتده مهجور
اولوب طبيعت ظلمتنده مغرور ونفس وشيطان النده مغلوب ومقهور اولور قالور (مثنوى) در زمين مردمان
خانه مكن * كار خود كن كار بيكانه مكن * كيست بيكانه تن خاكى تو) كز براى اوست غمناكى تو) تا تو تن را چرب
وشيرين ميدهى * جوهر خود را نه بينى فربهى * تحقيقا عاقل وآكاه اول كسه دركه كندى نفسى امورنده
ودنياسى خصوصنده اصلا برغم چكمز واملن قصير ايدوب صباحه صاحب چقمز وعبادته قوت بوله جق
وراه عرفانه سالك اوله جق مقداردن زياده معيشت فكرين ايتمز پس بو مضمونك مفهومى بودركه سعيد اودركه
نه ايچون خلق اولنديغن بيلوب اكا مستعد ومهيا اولوب انك ماسواسندن اعراض واباء ايدر و دنيا امورينه
ضرورتى وقتنده انجق حاجتى قدر كيدر وشقى اودركه شهوت وغفلت اكا غالب اولوب نفس و دنيا امورينه
طالب وراغب اولور پس اكل وشرب ايله تلذذ وتنعم ايچون ولبس ولبس ايله تعزز وتعظم ايچون عبادتى قويوب
تجارته كيدر وسعى واهتمام ايله كار وكسب ايدر لا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم * اللهم نجنى واخوانى
مما يقطعنا من جنابك واجعلنا هادين مهديين غير ضالين ولا مضلين وصل اللهم على النبى محمد واله وصحبه
اجمعين (نظم)

اى كوكل غفلتدن اكاه اول حذر قيل زينهار ‖ مكر ايدر بيدار خصم اولمش سكا بو روزكار
قسمت ميراث خوردر ملك ومالك صانديغك ‖ حب وملك وجمع ومالى قوى هيچ ايتمه اعتبار

كيمكه وارلقدن فقط بو عالمى بيلمش همان ‖ عشق بحرندن اكا انجق كورنمش بركنار
طمطراق نه فلك شهر عظيم عشق ايله ‖ خيمهٔ صحرادر اول بو پاى تخت شهريار
نه فلك جوفنده بو قدر چار عنصر حرمتى ‖ چار عنصر ايچره بو نماكات نه لطف وقدرى وار
بويله ادنى خاكدن دستكده موجود اولنه ‖ نافذ اولمز حكمك اول تبديل اولوربى اختيار
كه زبون آسمانسن تاكه طالع شمس اوله ‖ كه رهين غيم اولورسن تاكيم اولسون قطره بار
بو جهان دار البلادر اول جهان دار السرور ‖ بو جهان بئس القرين واول جهان نعم القرار
زحمت دنيا قدردر نعمت عقبى سكا ‖ غربتك جورى قدر لذت ويرر دار وديار

* نوع سادس * حب دنيا مانع حضور مولى اولديغن واندن انواع زهد ايله كوكل خلاص بولديغن بيلديرر
اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه محبت دنيا عبدى مولاسندن قطع ايدوب عبادت
وحضورندن عوق ومنع ايدر پس دنيايى كوكلدن دفع وميانه دن رفع ايتمك انجق تجرد وزهد ايتمكله اولور
وبو تجرد وزهد انكچون سكا لازمدركه دنيايه ميل ومحبتك سنى مشغول ايدر اما ظاهريكى طلب وسعى ايله
مكبول واما باطنيكى ارادت وآرزو ايله مشغول ايدر حال بوكيم ايكيسى دخى حضور وعبادتدن قاطع ومانعدر
زيرا كه نفس وقلب ايكيسى بردر وبر نسنه ايله مشغول اولدقده ضدندن معزول اولور حال بوكيم دنيا ايله اخرتك
مثالى ايكى ضره مثاليدركه بريسنى ارضا ايدن اوبرينى اغضاب ايدر تحقيقا دنيا ايله اخرت مغرب ايله مشرق
كبيدركه برينه ميل ايلدكك قدر اوبرندن اعراض ايدرسن اما ظاهرده طلب وسعى ايله اولان شغل دنياواقعدر
زيرا كه حضرت ابى الدرداء رضى الله تعالى عنه ديمشدركه عبادتله تجارتك بيننى جمع ايچون معالجه قيلدم
جمع اولمديلر پس تجارتدن اعراض ايدوب عبادته اقبال ايتدم وحضرت عمر رضى الله تعالى عنه بيورمشدركه
اگر عبادتله تجارت بنم غيرم ايچون جمع اولمق ممكن اولسه ايدى بنم ايچون مجتمع اولوردى زيرا كه حق تعالى بكا
هم لين وهم قوت ويرمشدر واما كوكلده ارادت وآرزو ايله اولان شغل دنيا محققدر زيرا كه (حضرت حبيب اكرم
صلى الله تعالى عليه وسلم) بيورمشدركه دنياسنه محبت ايدن آخرتنه ضرر ايدر وآخرتنه محبت ايدن دنياسنه
ضرر ايدر پس باقى اولنى فانى اوزرينه ترجيح ايديكز (قطعه) كسى چون بقائى نهد دل زجان * چو او را زوالى
رسد غم بود * چو من دل بباقى نهادم تمام * ازان خاطرم خوب وخرم بود * پس امدى محقق بيلدلكه ظاهرك
طلب دنيا ايله وباطنك ارادتيله مشغول ايكن سنكچون نه عبادت ميسر اولور ونه حضور واگر دنيايى ترك
ايدوب ظاهر وباطنكله اندن فارغ اولدكسه سنكچون هم عبادت ميسر در وهم حضور اما زهدك حد وحقيقتى
دنيادن اعراضدركه انك ضدى رغبتيدر وزهد ايكيدركه برى عبدك مقدورى وبرى غير مقدوريدر اما زهد
مقدور واوج نسنه دربرى ترك طلب مفقود دنيادر وبرى تفريق متاع مجموع دنيادر وبرى ترك ارادت واختيار
دنيادر واما زهد غير مقدور زاهدك قلبنده برودت دنيادر وزهده مقدور ايسه مقدمات زهد غير مقدوردر
زيرا كه عبد اول زهد مقدور ايله عامل اولوب بدنده بو اغنيان دنيانك طلب ايتمسه ويدنده اولان دنيانك تفريق
ايلسه وآفات دنيايى بيلوب انى قلبيله مراد واختيار ايتمسه بو اشيا انك قلبنده لله ايچون برودت دنيايى حاصل
ايدوب اول زهد غير مقدوره مالك اولور كه زهد حقيقى بو معنادر واصعب امور ثلثهٔ مزبوره قلب ايله اولان نفرت
وبرودت دنيادر واندن اعراض واكراه وابادر زيرا كه نيجه زاهد واردركه ظاهر يله دنيادن زاهد وبارد وهاربدر
وباطنيله اكا محبت ومريد وراغبدر پس اول زاهد مشقت شديده ايچنده نفسيله محاربدر اما اول نسنه كه
برودت دنيايه باعثدر ذكر آفات مهلكات دنيادركه عيوبندن باحثدر نته كيم بر عارف ديمشدركه دنيايى انكچون
ترك ايلدمكه عناسى چوق وغناسى قليل وفناسى سريع وشركاسى خسيسدر وبر كامل بونى ايشدوب ديمشدركه
بو كلامدن رايحهٔ رغبت فايحه در زيرا كه بر كمسه نك فراقندن شكوا ايدن وصالنى طالبدر وبر نسنه يى مكاره
شركاسيچون ترك ايدن منفرد بولسه اكا مائل وراغبدر بلكه قول شامل بو كلامدركه دنيا عدوى مولا ايكن قلبك
انك محبتنه ملازمدر محب ايسه حبيبنك عدوسنه عداوت ايتمك لازمدر (نظم) ترك اين شرب اربكوبى يكدو روز
دركنى اندر شراب خاد پوز * يك دو روزى چه كه دنيا اعتيست * هركه تركش كرد اند ر راحتيست) بركان

بكذارا این مردارا * خردبشکن شیشهٔ پندارا * وبر کامل دیمشدرکه دنیا اصلانده بر جیفهٔ خبیثهٔ قبیحه مثالدرکورمزمیسنکه انری قذر وفساد واضمحلالدر لکن ظاهر جیفهٔ دنیا انواع طیب وزیورله وسیم وزر وجوهرله مزین اولدیغندن ظاهر یله غافللر مغرور وکامللر اندن زهد ایله دور اولمشدر حال بوکیم دنیانك حرامندن زهد ایتمك فرض عیندر وحلالندن زهد ایتمك نفل وزیندر زیرا که دنیانك حرامی نار وحلالی میته مثالدر انجق ضرورت عندنده حاجت مقداری تناولی حلالدر مثلا برکمسه شروطیله بر حلوا طبخ ایلسه بعده انك ایچنه برمقدار سم قاتل طرح ایلسه وانك بو طرحنی بر رجل کورسه واخر رجل کورمسه بعده اول کمسه اول شکرلی حلوایی بر منقش طبق ایله اول ایکی رجلك اوکنه قویسه انده اول سمی کورن رجل اول حلوادن زاهد اولور وانی اکل ایتمك خاطرینه کلمز بلکه اول حلوایی آتش منزله سنده بولور پس انك ظاهر وزینتنه نظرله مغرور اولمز زیرا که انك آفتنی بیلور واما اول حلواده اول سمی کورمین رجل انك منقش ظرفیله ولذت وحلاوتیله مغرور اولوب حرصیله مسرور اولور وزاهد اولان رفیقنه دخل وتعجب ایدرك او حلوادن اخذ وتناول ایدر وهلاك اولور کیدر پس بو حلوا اهل آخرتله اهل دنیانك حرام دنیا ایله اولان احوالنه مثالدر واما حلال دنیا اکرچه سم قاتلدن بعید اولمشدر لکن اول بر حلوادرکه براق ومخاط امثالی اکراه اولنه جق نسنه لرله طولمشدر وظاهری طیب وحلاوتله زینت بولمشدر پس اول رجل که آنده اول قاذوراتی مشاهد اولور اول اندن اکراه ایدوب زاهد اولور واول حلوادن تناول ایده مزمکر که شدت حاجت عندنده غایت مضطر قالور اول زمان بالضرور اندن حاجت مقداری الور واول رجل که اول حلواده اولان مکارهدن غافلدر آنك ظاهریله مغرور واکا مائلدر واندن زاهد اولان رجله تعرض وتعجب ایدوب اول حلوایی حرص ایله آکلدر وبو مثال اهل بصیرت واهل غفلتك حلال دنیا ایله اولان احوالنه شاملدر وبو ایکی رجل طبع وخلقتده برابر ایکن انکچون احوالی مختلفدر که بری علم وبصیرتله منکشفدر وبریسی جهل وعمی ایله متصفدر پس اکر اول راغب اول زاهدك بیلدیکنی بیلسه اول دخی انك کبی زاهد اولوردی واکر اول زاهد اول راغب کبی جاهل اولسه اول دخی انك کبی راغب اولوردی پس بوندن ظاهر اولان بودر که فرق وتمییز انجق بصائرله در طبایعله دکلدر وبو بر اصل مفید کلام سدیددر (نظم)

* بوزلك طوت بو دیرنك آیینه سندن سیرقیل انی
* چوسنسن احسن تقویم وحرفك ابجد آدم
* کوکادن اسمه جانی حسن تندن کچ که هیچدر بو
* اکر جنت دیلرسن نفسدن کچ کوکا که کل کیم
نیچون عارف کوکادن طشره چقسون سیره کیم دائم
* اومعنی کاشنندن کیم دونوب بر صورته باقسه
* جهاندر منزله سیم وزر دیدرسنك استنجا
* طمع چون آتش کلخن دیلرزبل زر وسیمی
* بوکلخندن یکن اهل قناعت واردی حمامه
* رجال فقرك ادباریدر اهل دولت اقبالی
مسبب اشناسندن سبب فوت اولسه غم چکمز
نیچه دوستی بولور اول خود پرست نفس پرور کیم
حظوظ نفسی ترك ایت ویر حقه وقلك حق پرست اول کیم
* محبت اهلنه بی دوست کلشن کلخن اولمشدر
* شیوع کل سر جاوز الاثنین ظاهردر
* پشیمان اولمش راز درونن کیم ایدن هرکز

که بو صورتکه سن طوتدك نه معنادر انك شانی *
سنکله اولدی مستخرج حساب چرخ دورانی *
کر اولسه شمس جان تابان اولور آفاق مستانی *
جهنم نفسدر بدخو یلریدر نار سوزانی *
اچلمش غنچهٔ دلدن انك یوزیدر کلستانی *
اولور آب روان زنجیر وصحن وباغ زندانی *
اکا دست طمع اورمز او کیم پاك اولدی دامانی *
انی جمع ایلین اهل طمع خور اولدی کلخنانی *
تجرد ایلیوب عزتله پاك اولدی تن وجانی *
حقیقت فقردر دولتله اقبال اولمه نادانی *
که دریادن بتن ریحان نه بیلسون قحط بارانی *
بوکون فرزند وزن استر یارین هم حور وولدانی *
دو عالمدر حرام اول جانه کیم اولمش او حقانی *
بولان انی ایکی عالمده اولمش مست وحیرانی *
ایکی ایدن نهان طوت الامان سر دل وجانی *
ولی افشای رازك چوغ اولور حق پشیمانی *

* نوع سابع * دنیا اهل دنیا ونفس وهوا مؤمنه اعدا ومانع طاعت وحضور خدا اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که عبد مؤمنی عبادت وحضور مولادن منع ورادن موانعدن حذر ایدوب

در

دور اولمق اهم اموردر حال بوکیم طاعت وحضور حقدن منقطع اولنلر یا دنیا ایله ویا خلق ایله ویا نفس ایله فتور بولدقلری مجرب ومشهوردر اما دنیا سکا لازمدر که اندن زهد ایدوب حذر اوزره اوله سن زیرا که امر اوچدن خالی دکلدر یا سن بصیرت وفطنت اهلندنسن پس بو سکا کفایت ایدر که تحقیقا دنیا سنك صدیق وحبیبك اولان ربكك عدوی مبغوضیدر وسنك قدر وقیمتك اولان عقلك خلاف ونقیضیدر یا خود سن عبادته همت اهلندنسن پس بو سکا کفایت ایدرکه تحقیقا دنیانك شوم اولدیغندندر که انی تفکر وارادتسی خضوع وعبادتدن منع ایلر وار قیاس ایله که وجود نفس دنیانیچه نیچه منع وقطع ایله سکا نیلر ویا سن جهل وغفلت اهلندنسن نه بصیرتك وار که حق ایله اوله سن ونه همتك وار که اکا عبادت قیله سن تاکیم حضور وانسی بوله سن پس سکا کفایت ایدرکه تحقیقا دنیا باقی قالمز یا سن اندن مفارقت ایدرسن ویا اول سندن مفارقت ایدر اکرسن انکله قالسن اول سنکله قالمز ودنیا بویله ایکن انی طلب ایتمکده وعمر عزیزی انکله تلف ایتمکده نه فائده واردر قطعه ذر الدنیا تساق الیك سوقا * الیس مصیر ذلك الی الزوال * وما دنیاك الا مثل ظل * اظلك ثم آذن بارتحال * واما خلق سکا لازمدر که انلردن عزلت ایدهسن زیرا که اکرسن خلق ایله اختلاط ایدوب عادات وهوالرنده انلره موافقت ایدرسن قلبك حالنی افساد واخرتك امورنی برباد ایدرلر واکر انلره مخالفت ایلرسن وهوالرنی ترك ایدوب حقی سویلرسن جفالریله متأذی اولورسن وامور دنیا کی مکدر بولورسن بعده شرلرندن امین اولمیوب عداوتلری فکرنده قالورسن واکرسنی مدح وتعظیم ایتسلرسنکچون عجب وفتنه دن خوف اولنور واکرسنی ذم وتحقیر ایتسلرسنده اول دمده یا حزن ویا غضب بولنور پس مدح وذم آفات مهلکه دندر که حذر قیلنور بعده قبره واردیغندن اوچکون صکره خلق ایله اولان احوالکی برکره فکر ایله که سندن نه مرتبه اعراض ایدرلر وسنی نیجه نسیا منسیا ترك ایدوب کیدرلر وسنی برخیر ایله یاد وروحکی شاد وخرم قیلمزلر کویا که برکون سنی کورممشلر کبی بیلمزلر پس انده سنکله برکمسه قالمز انجق حق تعالی قالور که * وهو معکم اینما کنتم * بیورمشدر هیچ ایرلمز چونکه خلق ایله حالك بودر پس غبن فاحش دکلیدر که بویله قلیل البقا وعدیم الوفا اولان خلق ایله تضییع اوقات عمر ایدرسن واول مولایه توجه وعبادت ایلمزسن که عاقبت اکا رجوع ایدوب کیدرسن زیرا که اول بر صانعدر که جمله یی معطی ومانعدر وجمله یی اندن یکارا جعدر (قطعه) درین نشیمن حرمان مکن بکس پیوند که هرکسی که نهی دل براشنائی او * اکر مخالف طبعی تو باشد اوضاعش * عذاب روح بود صحبت ریائیء او وکر موافق طبع تو باشد اخلاقش * مذاق مرك دهد شربت جدائیء او) واما نفسدن اعراض ایدوب حذر اوزره اولمق ایچون سکا بو کفایت ایدرکه انك دنائت همتنی ورذالت حالتنی وردائت ارادتنی وسوء نیتنی مشاهده ایدرسنکه شهوت حالنده مجنون هائمدر وغضب حالنده سباع بهائمدر ومصیبت حالنده طفل بی عوندر ونعمت حالنده مثل فرعوندر واکر جایع قالسه جزع ایلر واکر شبعان اولسه اغوسویلر والحاصل اکر عقلله ناظر اولورسن یقین اوزره بیلورسن که دنیا براچق نسنه درکه انك اهلی انی آرزو حتله جمع وخستله حفظ ایدرکن ینه حسرتله قویوب کیدرلر چون تحقیق ایدرسنکه دنیانك هرکز نفعلسی یوقدر وانك نفعندن شغل قلب وزحمت بدن کبی ضرری چوقدر پس فضول دنیادن زاهد اولورسن واندن انجق عبادته قوت بوله جق مقداری الورسن وکدورات ایله مختلط اولان نعمتلر وزینتلرندن اعراض وابا ایدرسن واکا میل ورغبتدن فارغ اولوب قلب سلیم ایله حضور حقه کیدرسن وچون بیلورسنکه تحقیقا خلقك اصلا وفاسی یوقدر ومؤنتلری سکا معونتلرندن چوقدر پس انلردن عزلت ایدوب خیرلریله انتفاع وشرلرندن اجتناب ایلرسن وناس ایله معاملهنار ایدوب توجه وطاعتله حضور حقی بولورسنکه خلق دخی بیلرسن همیشه انك عبادتیله متنعم وکلامیله مستأنس ودرکاهنه ملازم اولورسن پس (من کان لله کان الله له) فحواسنجه اول دخی سنك معینك اولدیغن بیلورسن وخلقدن ابراغ اولدیغن قدر حقه یقین اولورسن وسعادت دارین ایله قرة عینی بولورسن وچون بیلورسنکه تحقیقا نفس اماره بر مکارهٔ بر شردر واول عقل که عاصی واهل اخرته عدوی اکبردر پس تقلیل طعام وتقلیل منام وتقلیل کلام وعزلت انام ایله انی مطیع ورام ایدرسن وانك عداوت وشرندن خلاص بولوب کمال عبودیتله متصف اولوب حضور مولایه کیدرسن نته کیم * ابو طالب مکی رحمه الله تعالی دیمشدر که ابدال اولنلر ابدال اولندیلر الا که جوع وسهر وصمت وعزلت ایله اولدیلر وبر کامل دیمشدر که سرمایهٔ سعادتمز جوعدر که جوعدر یعنی بزم

ایچون حاصل اولان توکل وراحت وتفویض وفراغت وصبر وسلامت ورضا وحلاوت وذوق ومعرفت وشوق ومحبت وعلم وحکمت وحلم وولایت وحضور وقربت وانس وکرامت ووجد وحالت وجذب وعنایت وکمال وسعادت والهام وهدایت ودوات ووصلت جمله‌سی جوع ایله بولنور وبو مجملات ان شاء الله تعالی فصول آتیه‌ده تفصیل اولنور وبوابیات ایله بنه احوال دنیا بیلنور (نظم)

کون وفساد عالمك شاینده در فنا * بوشش جهتده غیره تعلق ندر عنا
بیچاره در اودل که ایدر چرخه اتـکا * سرکشته در اوکیم اوله بالینی آسیا
بوقدر وفا بوناسده هیچ ایتمه اعتماد * جان ویکوکادن ایله همان حقه اتـکا
الدانمه بو رسوم وبو عاداته زن کبی * کرمرد عشق ایسك یتر آزاده‌لك سکا
قلبك مقید ایلمه صید مکسله کیم * عنقا هم اشیانه دراعلا شکارا کا
فرخنده مرغدر دل وعرفان غداسیدر * جهل استخوانی ویرمه که اکل ایتز اول هما
نورخدا اولور چوغدا روحه دمبدم * بونان وآبی بوکمه اولمز اکا غدا
دل ویرمه بو حیاته صقین قیلمه اعتبار * کیم سنده عاریتدر آنی هم الور خدا
ویرحقه بو امانتی سن زنده اول ابد * آب بقا ایله طولیدر کاسهٔ فنا
موت ارادیدر چوسکا آب زندکی * مت قبل ان تموت بیورمش اورهنما
مت بالاراده قوی امل وآرزولری * کیم تحیی بالطبیعه فلاطون ایدرادا
دل کامی اوزره موت اولور آسان مثال نوم * تاریخ مولد کدر اومعناده مرحبا
کربولباس عاریه‌دن عاری اولسه جان * خلقی مِنا سبحبه بولور حلهٔ وقبا
باندکسه بوجحیم طبیعتده مژده کیم * قلبك بهشت نقدك اولوب جان بولورنوا
بردرایکی جهان وبرآیینه در همان * ظهری بوعالم اولدی یوزی عالم القا
بوسمتی فرقت اولمش اوسمتی جهان وصل * بوسمتی ظلمت اولمش اووجهی قوضیا
بویوزده محنت والم اول یوزده ذوق جان * بویوزقو کدورت واول یوزقو صفا
اینه جی مکدر ایدر بریوزك انك * کیم اول کدر در آینه به مایهٔ جلا
داربنی حق برآنده نیچون ویرمزادمه * کروهم اولنسه بخل اکا اول فکردر خطا
لیل ونهار جمع اولامز برزمانده کیم * جمع ظلام ونور دکل ممکن وروا
حق جهان فانیه دل ویرمه فانی اول * تاعالم بقاده بوله جان ودل بقا

نوع ثامن) دنیادن واهلندن اعراض وابا ایتمه‌یی ونفسنی قویوب کوکادن ایچری مولایه رجوع ایدوب کتمه‌یی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه کیمکه دنیادن زهد واعراض ایدوب مولاسنه توجه ورغبت ایدر حق تعالی اکا عنایت ایدوب معرفت ومحبتی اعطا واحسان ایدر وحضوروانسیله انی خرم وشاد ایدر واندن راضی اولوب مکانن روضهٔ رضوان ایدر وکیمکه مولاسنی اونودوب ذکروفکردن اعراض ایدوب دنیایه واهل دنیایه تماما میل ومحبت ایدر ونفسنه تابع اولوب هواسنجه کیدر حق تعالی اندن اعراض ایدوب عنایتنی سلب ایدر ونفسنه اصمرلیوب اکا قهر وغضب ایدر ودنیاده نصیبن انجق لقب ایدر وعقباده انی جهنم نارینه حطب ایدر نته کیم تواریخ قصص اسیرایله حکایت اولنمشدرکه حضرت موسی علیه السلامك زماننده بلده من ارضروم رفعت لزومك جانب جنوبنده بیولك ایرلی شفوه نامیله مشهور عالم اولان جبل اعظمك ذروهٔ اعلاسنده انزوا قیلان اکابر اولیادن اولان بلعم بن باعورا اسمیله شهرت بولان مقامات اولیادن اویله برمرتبه‌یه نائل اولمشدرکیم نظر ایلدکده رؤیت عرشه قوت بولمشدی واثنا زلسی انجق بواولمشدرکه دنیایه واهل دنیایه میل ایدوب حضرت موسی علیه السلامه عصیان ایله مخالف کتمشدر پس حق تعالی اکا قهر ایدوب معرفتنی اندن سلب ایتمشدر وحضورندن طرد ایدوب مثال کلب ایتمشدر نته کیم حق تعالی فرقان مبیننده اکا فمثله کمثل الکلب دیوب ابدالاباد انی بحر ضلالتده اویله دوشرمشدرکه ابتدای امرنده مجلس وعظنده اون ایکی بیك دوات

وقلم

وقلم ایله متعلملر انك الهامات ربانیه‌سیله علوم لدنیه‌سندن استماع ایلدکارین یازارلرایکن اخرامرنده غرق بحر هلاك اولوب عالمك صانعی بوقدر دیو کتب تصنیف ایدنلرك ابتداسی اولمشدر نعوذ بالله من غضب الله پس ابعدی بودنیانك نه مرتبه خبیث وشوم اولدیغن وارقیاس ایله که اکا میل ورغبت ایدن علما وصلحایی نه بلالره دوشورر وتنبه اول که امر خطیر وعمل پربا وتقصیر درونافذایسه خبیر وبصیردر وانجق ربکه عبادت قیل که اول سکا هادی ونصیردر ودنیایی واهلنی ترك ایله که افاتی کثیردر واکر خلق احوالکه واقف اولسه‌لر که سن انلر ایچون عاملسن ورضالرینه مایلسن وخالقکدن غافلسن تحقیقا انلر سکا بغض وعداوت وطعن واهانت ایدرلر انلردن نه نائلسن پس اویله برکریم الله ایچون خلوص ایله عامل ورضاسنه مائل اول که عملك مقبول وسعیك مشکور اوله وسندن راضی اولوب سکا محبت قیله وسنی جمله‌دن مستغنی ایدوب سکا عون وعنایتیله کفایت ایده وسنی هر حالده حفظیله صیانت ایده اکر ارادت وسعیکی رب العباد ایچون مجردا تمیوب عملکده رضای عبادی مراد ایدرسن اول مقلب القلوب قلوبی سندن اعراض وعبادن نفرت ایتدرر پس بووجهله سکا سخط الله وسخط ناس حاصل اولوب وقلبك حرمان وخسران ایله قالور کل بووفاسزناسی اونودوب اول ربکه عبادت قیل که سنی بوغ ایکن وارا تمشدر بعده حسن تربیه‌لریله جمله‌دن ترجیح واختیار اتمشدر بعده حسابسز نعم ظاهره سیله والطاف باطنه سیله سنی برخوردار ایتمشدر زیرا که دنیایی وخلقی ترك ایدوب هوایی نفسندن کچن قلبندن مولاسنه کتمشدر واخلاص ایله مراقبه ایدن نسیان حظوظ ایله حضور حقه یتمشدر وماسواقیدندن ازاد اولوب هر ایشی انکله یتمشدر (ع) الله بسدر باقی هوسدر

(نظم) لکل شیء اذا فارقته عوض * ولیس لله ان فارقته من عوض نظم

سکا ای دل فلکلر کرچه ظاهر سایبان اولمش * ولی سن سنده سیرایتکم مقامك عرش جان اولمش
اوقاف قربی قویدك بوقفسده حبس اولوب قالدك * روامیدرکه عنقانك یری بوخاکدان اولمش
پرآچ شوقیله پروازایله جان افلاکی اوجنده * چوعنقاسن سنکچون اوج افلاك اشیان اولمش
نهادکده ایکی قوت وادراکی وتحریکی * بری اعضاده قدرتدر بری علم جنان اولمش
جناح آچ بوایکی قوتله پروازایله سن سنده * قدیمی اشیانك سیرایدرسن خوش جهان اولمش
قفسده کرچه خسته بسته پردر مرغ جان اندن * خلاص اولدقده سیرایتکم همای پرفشان اولمش
نه قاصر عقلدر اولکم صانور عالم بودر انجق * فلکلر بوفلکلر درجهان یابومکان اولمش
اووادیلرده کیم عشق اهلی راه عشقه کتمشدر * اوبولده بوفلکلر چون غبار کاربان اولمش
جهان عشقه داخل اولسك اندن بوایکی عالم * کوربنور صانکه برصحراده برسنك نشان اولمش
خطوط شش جهت اندن کوربنور نقطهٔ موهوم * کرات نه فلك مرکز کبی اندر میان اولمش
اوعالمده بولسنك وخاکی لعل وزر بولورسن هم * اوعالمده قوخاری کوررسن کلستان اولمش
نه‌وادیده خرامان اولسك اندن شادوخرمسن * نه‌برده قالسك اندن دل کوررسن کامران اولمش
بوغ انده دردوغم خوف وخطرموت ومرض اصلا * دمادم هر دل وجان اول جهانده شادمان اولمش
کهی قدوسیان ایلرسکا کوکانجه عزتلر * بولورسن که سکا روحانیانی میهمان اولمش
ایدرسن میزبانلق عشرت ارواح عشاقه * هم ارواح مجرد روحکه خوش میزبان اولمش
بودنیاده بومهمان اوخشه مقلر فکره کلدکچه * خیالتلر چکرسن کیم قصورك چوق عیان اولمش
اومهمانخانهٔ خاص الهیدن شرف بولسك * کوررسن غیرتك انی قودن پاسبان اولمش
سنی سن آنده بولمزسن اولورسن عشق ایله محرم * اوکیم فانیدر اول دوستیله باقی جاودان اولمش
کوکادن اول جهانه یول دکل دوروودراز اما * انی اول بولدیکیم عالمده هر سودی زیان اولمش
ایکی عالم یولی برخطوه‌در عشق اهلنه انجق * وجودندن کچن اول عالمه برآن روان اولمش
برایاق جسمه باص اول برقدمده جان ظهورایلر * انکه دلده ساکن اول که جسم اهلی روان اولمش
کراولسه عشق روحانی ندرلذات جسمانی * که عاشق وجد وحال استرتنی بارکران اولمش

عجب دولتدر اول کیم راحتی بی رنج وزحتدر
وجود استخوان انجق بوغ ومغز ایچوندر اول
اول ابله کیم عبادتدن مرادی حور وغلماندر
اکرچه بستهٔ کون ومکاندر بو تن خاکی
همای جانکه پرواز هوای لازمان استر
طلسم صورتك کسری دکل ممکن بو قوتله
صدای طبل فتح قلعهٔ دل عشق نامیدر
جلای زنك دلدر هر کدورتدن صفا کسب ایت
زرناقص عیاری بونده زرکر کداز ایلر
اکر بوغ اولسه وارلق غل وغشی نقد قلبکدن
جیفه رشهر بدندن شهریار شهوت وخشمی
پس اندن نخوت وکبری کوکل ملکندن اخراج ایت
تواضع ایله مخلوق خدایی سندن اعلا بیل
نماز اولمش انکیچون مؤمنك معراجی هر ساعت
نماز وروضهٔ عارف که حفظ حقدر اول صائمه
رضای حق ایچوندر دائما افعال واقوالی
کتاب وسنتی حفظ ایت عمل تخمن زراعت قیل
چو بولدك نور قرآنی نه حاجت علم یونانی
اولوم عشق ایله بکدر زنده اولمقدن بو عقل ایله
اکر عرفان وبرهانك دیلرسن فرقك اندن بیل
کوزك بند ایله تا هر قیل دیبندن بر کوز اچلسون
بهشتك وار ایکن دوزخده سن کریان وبیازسن
بهشت عدن ایکن دل قیلدك انی دوزخ سوزان
تعلق کسکه تو خواهشدن ازاد اول جهندن
کوزم تا کی بو خارستان صورتدن کل استرسن
امید ذوقله تلخ ایتمه کامك قوی بو لذاتی
بکن وحشت جهاتندن بولور جمعیت خاطر
بو خودبینلك جهانك قوی کوکلدن بیخود اول ذوق ایت
سنی الداتمسون الوان صورت قلبکه باق کیم
قو صورت زینتك قلبك کوزل خویلرله تزیین ایت
کوزل صورتلر اشکالنه کیم سن بویله حیرانسن
نه حسن ولطفی واربو آب وکل جسمك بو عالمده
جهان عشقه کل دل دیده سیله انی سیر ایتکم
او حسن معنویدن پرتو المشدر بو صورتلر
قو خوف وکدورت شرك وغفلتدن ایدر نشئت
بصیرت دیده سن اچ عالمك معناسنی سیر ایت
هب اشیا پرتوی انوار حسن لایزالیدر
صفای کوهر ولعل وکل وملرنکنی سیر ایت
رخ نفس نباتی سیر ایت ازهار فواکهدن

عجب نعمتدر اول کیم ذوقی بی کام ودهان اولمش
قتی بی مغزدر کیم ارزوسی استخوان اولمش
او نور شمعدن محجوب ومست فرقدان اولمش
ولیکن روح پاك اصلن دیلر کیم لامکان اولمش
ولی توسون جناحی بستهٔ دام زمان اولمش
انی فتح ایلر اول کیم عشقی بولمش قهرمان اولمش
اودر سلطان هر لشکر که چون شیرژیان اولمش
که خاکسترله هر آیینه صافی بی طومان اولمش
سزای سکهٔ سلطان اولان زر امتحان اولمش
کورورسن سکهٔ عرفان ایله روحك روان اولمش
که سلطان جهان انلرله عبد ناتوان اولمش
که مسجود ملك چشمکده نخوتدن عیان اولمش
که ذل وافتقار اوج علایه نردبان اولمش
که رأسی ارضه وضع ایتمك عروج آسمان اولمش
صلاتی حرز جان اولمش صیامی حفظنان اولمش
عباد اللهه اکرامی تو بی امتنان اولمش
که محصول جهان جانه مزرع بو جهان اولمش
که اول عشق عیان ایتمش بو اشیایی بیان اولمش
که عشقك شانی عرفاندر بو عقل اندن زمان اولمش
که عارف دوستنی بولمش او عاقل نامه خوان اولمش
لسانك بغله باق کیم هر سرمو برلسان اولمش
که قعر خانهٔ جسمکده مدفون زرکان اولمش
مراد وآرزولردن ایشی آه وفغان اولمش
کوزك یوم کندیکه باق کیم جنانك چون جنان اولمش
کوکلدر کلشن معنی که اول پرکارخان اولمش
کوکل بزمنده ذوق ایتکم صفاسی رایکان اولمش
کورور کیم عشق وجان هم بر برینه مهربان اولمش
که بیخودلق صفاسی آرزوی انس وجان اولمش
بو ظلمات زنکی جان آیینه سنده مستهان اولمش
که صورت زینتی معناده مار جانستان اولمش
عجب بیلرسن اول دم کیم کورورسن جان عیان اولمش
که شوقندن بو نفسك هر نفس آتش فشان اولمش
جمال عشقدن جان وکوکل پرحسن وآن اولمش
او پرتو زینتیدر آب روی ونام وشان اولمش
او یان بول وحدتی کثرتده خوش امن وامان اولمش
که اول وصفی که هر خارك دلنده داستان اولمش
اکر خار وکل اولمشدر اکر زشت وخسان اولمش
که آب دست استاد طبیعت خوش روان اولمش
جمال نفس حیوانیله هر حیوان جهان اولمش

جمال نفس نطق جلوه سن سیر ایله انساندن
تماشای جمال نفس کلی قیل فلکلردن
جمال عقل کلی کندی جانکدن تماشا قیل
جمال لایزالی جان کوزیله دلده سیر ایله
چون ابراهیم سن دوش نار عشقه نور محض اول کیم
طوغارسن مادر ایامدن وحدت ظهور ایلر
بو الفاظ اتش معنی دخانیدر درونمده
فهیم زنده دلدر باعث انشاده اشعارم
فقیرالله که اسمعیل تلوی غوث علویدر

که ناز وشیوه وغنج ودلال هر جوان اولمش
که تدویر ایله افلاکی او نور اختران اولمش
که اول تشویر وشوق ووجد وحال عاشقان اولمش
که عقل کل ایله حیران او نور مستعان اولمش
کورورسن هر سرمویك چو شاخ ارغوان اولمش
ازلدر هم ابد برنی دو طفل توامان اولمش
که پیر عشقدن کلك بیانی نکته دان اولمش
سوزم یوق مرده دل ابا هله نطق اندن نهان اولمش
او روح پاکه ابراهیم حقی ترجمان اولمش

فصل ثالث * محل فیوض عرفان درون دل وجان انسان اولدیغن وماسوایی اونودوب حظوظ نفسی قویان حضور وانسی قلبنده بولدیغی وقلب انسانك تعریف وماهیتن واحوال وخاصیتن وعقلك حد وحقیقتن وقلبه نسبتن یدی نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) موضع فیوض عرفان درون قلب انسان اولدیغن ایات بینات قرآنیه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حق تعالی کندی مرحمتیله عبادینی کندیلردن ایراغه آتمشدر وکمال رأفتیله دولت ومعرفت ومحبتنی وسعادت حضور وقربتنی انلردن دریغ ایتمشدر انکیچون محل عرفانی درون دل وجان انسان قیلدیغن وکندی ذات پاکیله قلوبه قریب ورقیب اولدیغن وارواح انی هدایتیله نته اکسز بولدیغن جمله یه بشارتیله بیورمشدر نته کیم کتاب کریمنده الطاف وعنایتیله بیورمشدر * واذ قال ربك للملائکه انی جاعل فی الارض خلیفة) هو الذی جعلکم خلائف فی الارض واذا سألك عبادی عنی فانی قریب اجیب دعوة الداع اذا دعان فلیستجیبوا لی ولیؤمنوا بی لعلهم یرشدون واعلموا ان الله یحول بین المرء وقلبه وانه الیه تحشرون انه علیم بذات الصدور ان ربی قریب مجیب (واذ قال ربك للملائکة انی خالق بشرا من صلصال من حمأ مسنون فاذا سویته ونفخت فیه من روحی فقعوا له ساجدین ولقد کرمنا بنی آدم وحملناهم فی البر والبحر ورزقناهم من الطیبات وفضلناهم علی کثیر ممن خلقنا تفضیلا ویسئلونك عن الروح قل الروح من امر ربی وما اوتیتم من العلم الا قلیلا) والله خلقکم من تراب ثم من نطفة ثم جعلکم ازواجا وما تحمل من انثی ولا تضع الا بعلمه والله اخرجکم من بطون امهاتکم لا تعلمون شیئا وجعل لکم السمع والابصار والافئدة لعلکم تشکرون) الم تروا ان الله سخر لکم ما فی السموات وما فی الارض واسبغ علیکم نعمه ظاهرة وباطنة فانهم عدو لی الا رب العالمین الذی خلقنی فهو یهدین والذی هو یطعمنی ویسقین واذا مرضت فهو یشفین والذی یمیتنی ثم یحیین الذی احسن کل شیء خلقه وبدأ خلق الانسان من طین ثم جعل نسله من سلالة من ماء مهین ثم سویه ونفخ فیه من روحه وجعل لکم السمع والابصار والافئدة قلیلا ما تشکرون والله خلقکم وما تعملون) وما رمیت اذ رمیت ولکن الله رمی ولقد خلقنا الانسان ونعلم ما توسوس به نفسه ونحن اقرب الیه من حبل الورید افرأیتم ما تمنون ءانتم تخلقونه ام نحن الخالقون ما کذب الفؤاد ما رأی وهو معکم اینما کنتم والله بما تعملون بصیر قل هو الذی انشأکم وجعل لکم السمع والابصار والافئدة قلیلا ما تشکرون (بیت) استه سنده اردوستکی سن هان * ماسوایی قوی الی بول تنها * استه سنده انی که اول معنی * ایلمش جمله عالمی رعنا * استه سنده انی که ربکدر * هم اودر نوریله ارض وسما * استه سنده انی که چرخ فلك * اندن اولمش بو رقص ایله شیدا * استه سنده انی که جمله نبات * اندن المش هزار نشو ونما * استه سنده انی که جسمه ویرر * روح وادراك وحس اولور دانا * استه حقی انی که باقیدر * هالك وفانیدر قو اشیا * نوع ثانی * محل عرفان قلب انسان اولدیغن وقلبندن ایچری توجه ایدن حضور وانسی بولدیغن احادیث قدسیه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حق تعالی عبادینه عنایت ازلیه سیله احادیث قدسیه سنده بیورمشدرکه لا یسعنی ارضی ولا سمائی ویسعنی قلب عبدی المؤمن الهین اللین الورع یا ابن آدم سافر فی نفسك تجدنی فی اول قدم یا ابن آدم من حرم من سفر الباطن ابتلی بسفر الظاهر

ولا يزداد منى الا بعدا يا ابن ادم ان فى جسدك مضغة وفى المضغة قلبا وفى القلب روحا وفى الروح سرا وفى السر نورا
وفى النور انا يا ابن آدم انا مكون الاكوان وليس لى مكان سوى سر الانسان يا ابن ادم من اعرض عن الدنيا فقد
اقبل على الاخرة ومن اعرض عن الاخرة فقد اقبل على ومن اقبل على فقد دخل من الجسم الى الروح ومن الروح
الى السر فوصل الى يا ابن ادم من اراد ان يدخل حضور حضرتى فلا يلتفت بالملك والملكوت والجبروت
فمن رضى بواحد منها فهو من المطرودين عن حضور حضرتى لان المعراج هو العروج عما سوائى والانس
بلقائى فان لى عبادا لم اخلقهم للجنة ولا للنار ولا للثواب ولا للعقاب بل خلقتهم لمحبتى وهم اهل البقاء المحترقون
بنور اللقاء عبدى انا الملك فانت لمن وانا معك فانت مع من عبدى ان اتيتنى بنفسك فلك رضائى وان اتيتنى
بقلبك فلك جمالى ولقائى يا داود انا بدك اللازم فالزم بدك اللازم يا ابن آدم انا لا انظر الى صوركم ومحاسنكم بل
انظر الى قلوبكم ونياتكم لولا حب الدنيا يحوم على قلب ابن ادم لنظر الى ملكوت السماء ولولا الاسباب
تحجب قلب ابن ادم لوجدنى قريبا منه ابدا يا ابن آدم من تقرب منى شبرا تقربت منه ذراعا ومن تقرب منى ذراعا
تقربت منه باعا ومن اتانى يمشى اتيته هرولة لا يزال عبدى يتقرب الى بالنوافل حتى احبه ومن احببته كنت
سمعه الذى يسمع به وبصره الذى يبصر به ولسانه الذى ينطق به ويده التى يبطش بها ورجله التى يمشى بها فبى
يسمع وبى يبصر وبى ينطق وبى يبطش وبى يمشى ولئن سألنى لاعطينه ما تقرب الى عبدى بمثل اداء ما افترضت
عليه يا ابن ادم انا اتقرب اليك بستر عيوبك وانت تهرب منى بالغفلة عنى يا ابن ادم لو ان اخوانك وجدوا رايحة
ذنوبك لما جالسوك وانا الستار الحليم يا ابن ادم اذا اصبحت اصبحت بين نعمتين عظيمتين لا تدرى ايهما
اعظم عندك اذنوبك المستورة عن الناس ام الثناء الحسن عليك منهم ولو علموا ما اعلم منك لما كلمك احد من
خلقى وانا الغفور الرحيم يا ابن آدم ما تكلمت كلمة ولا نظرت نظرة ولا سمعت صوتا ولا شممت رايحة ولا بطشت
شيئا ولا مشيت خطوة ولا تفكرت خطرة ولا تألمت بحزن ولا تلذذت بسرور الا وانا معك وحاضر عندك
ومطلع عليك وناظر الى قلبك وقريب منك ورقيب على كل ذرة من ظاهرك وباطنك ومحيط بك وحفيظ عليك
ومتصرف فى جميع امورك فاشكر لى واعبدنى وهلم الى وتوكل على وفوض الى وارض عنى ارض عنك واحبك
واكفيك فتجدنى معك اينما كنت ان كنت لى كنت لك بقدر ما تكون لى اكون لك

انا المطلوب فاطلبنى تجدنى
كثير الخلق فاطلبنى تجدنى
انا المعبود لا تعبد سوائى
انا الديان فاطلبنى تجدنى
انا ملك الملوك وكل ملك
وبعد البعد فاطلبنى تجدنى
انا للعبد ارحم من اخيه
قريبا منك فاطلبنى تجدنى
تجدنى راحما برا رؤفا
كثير البر فاطلبنى تجدنى
تجدنى واسعا بالخلق عبدى
اقل لبيك فاطلبنى تجدنى
اذا عبدى عصانى لم يجدنى
انا التواب فاطلبنى تجدنى
اتعرف غافرا للذنب غيرى
من النيران فاطلبنى تجدنى
اتعرف من يقل للشئ غيرى

وان تطلب سوائى لم تجدنى
انا الرب الذى يخشى عذابى
انا الجبار فاطلبنى تجدنى
انا الملك المهين جل قدرى
لى الميراث فاطلبنى تجدنى
انا الوهاب يا عبدى سريعا
ومن ابويه فاطلبنى تجدنى
تجدنى فى سجودك حين تدعو
بكل الخلق فاطلبنى تجدنى
تجدنى مستغاثا بى مغيثا
انا الخلاق فاطلبنى تجدنى
اذا المضطر قال الا ترانى
سريع الاخذ فاطلبنى تجدنى
اتعرف ساترا للعيب غيرى
انا الغفار فاطلبنى تجدنى
اتعرف منقذا غيرى سريعا
بكن فيكون فاطلبنى تجدنى

انا المقصود لا تقصد سوائى
جميع الخلق فاطلبنى تجدنى
انا الله الذى لا شئ مثلى
عظيم الملك فاطلبنى تجدنى
انا قبل الدهور وقبل قبل
وفى العهد فاطلبنى تجدنى
تجدنى فى سواد الليل عبدى
وحين تقوم فاطلبنى تجدنى
تجدنى واحدا صمدا عظيما
انا القهار فاطلبنى تجدنى
اذا اللهفان نادانى كظيما
نظرت اليه فاطلبنى تجدنى
وان هو تاب لى تبت عليه
انا الستار فاطلبنى تجدنى
اتعرف من يغيث الخلق غيرى
من الهلكات فاطلبنى تجدنى
اتعرف من له اسم كاسمى

انا الرحمن فاطلبنى تجدنى
اتذكر ليلة ناديت سرا
من النيران فاطلبنى تجدنى
وارحم من عبادى من عصانى
لى الاكرام فاطلبنى تجدنى
لى الدنيا وما فيها جميعا
فليس يكون فاطلبنى تجدنى
هلم الى لا تقصد سوائى
غداة الحشر فاطلبنى تجدنى
انا الفرد الذى فوق عرشى

اهل فى الخلق من يعطى جزيلا
الم اسمعك فاطلبنى تجدنى
ولم يحللك بالفردوس غيرى
بجهل منه فاطلبنى تجدنى
لى الآلاء والنعماء عبدى
لى الملكوت فاطلبنى تجدنى
تعززنى فلم ترقط مثلى
انا المنان فاطلبنى تجدنى
واكرم من اريد بلا حساب
بغير الكيف فاطلبنى تجدنى

سوائى ليس فاطلبنى تجدنى
فلا يجيبك يا عبدى سوائى
انا الرزاق فاطلبنى تجدنى
واكرم من يتوب الى خوفا
لى الخيرات فاطلبنى تجدنى
ومن مثلى واين يكون مثلى
واست تراه فاطلبنى تجدنى
ساغفر للعباد ولا ابالى
انا الوهاب فاطلبنى تجدنى

نوع ثالث ٭ محل معرفت يزدان درون دل انسان اولديغن احاديث شريفه ايله بيلديرر (اى عزيز) معلوم
اولسونكه حضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم امته شفقت ومرحمتيله حق تعالينك عبادى
قلوبنه قريب ورقيب اولديغن بشارتله طيورمشدرنته كيم احاديث شريفه سيله اشارت بيورمشدركه ربمى
نور مطلق بولمشم وتحقيقا بن انى مشاهده قيلمشم وبيورمشدركه كوزلرم نائم اولور وقلبم هيچ اويوماز رب الانام
ايله حضور دائم بولورو بيورمشدركه حق تعالى ايله بنم اويله بر وقتم اولوركه انده نه بر ملك مقربه اعتبار ايده بيلورم
ونه ده برنبى مرسله التفات ايده بيلورم انجق انكله مشغول اولورم وبيورمشدركه ربمك عندنده بيتوتت ايلرم يعنى
كيجه انك حضورنده انكله انسيت ايلرم وكندوسى بكا يدروب ايچوررو بيورمشدركه كيمكه بنى كورمشدر
تحقيقا اول كمسنه حقى كورمشدرو كيمكه بنكله مصافحه ايتمشدر تحقيقا اول كمسنه حق ايله مصافحه ايتمشدر
وبويد الله دركه انلرك الارى فوقنده درو بيورمشدركه حق لسان عمر ايله نطق ايدر وبيورمشدركه قلب مؤمن
بيت الله درو بيورمشدر قلب مؤمن عرش الله در وبيورمشدركه مؤمنك قلبى ارض وسمادن اوسعدر
وبيورمشدركه مؤمن مرآت مؤمن مهيمندرو بيورمشدركه تحقيق الله تعالى مؤمن قولى قلبنده وعظ
ونصيحت ايلرو بيورمشدركه تحقيق الله تعالى مؤمنلر قلوبنه خيرى الهام ايدر وبيورمشدركه اى بنم امتم
سزدن بريكز بوقدر الا كه ربيسى انكله ترجمانسز تكلم ايدر نته كيم حق تعالى) فالهمها فجورها وتقويها كلاميله
بو تكلمدن خبر ويرمشدرو بيورمشدركه بر امرى ايشلمك مراد ايلدكده قلبكدن استفتاح قيل اكر قلبك
سكا فتوى ويرديسه يعنى اول امره خواهش واقبالى اولديسه اول امرى ايشله زيرا كه خبر وارد رقلب انكله
مطمئن اولور وشر اودركه قلب انكله متردد قالوراكرچه سكا ناس انكله فتوى ويررلرسه ده انى ايشلمه
وبيورمشدركه حق تعالى هر امرده رفق وملايمتى سورو حزين ورحيم اولان قلبه محبتيله نظر ايدرو بيورمشدركه
قلوب عباد ارض اوزرنده حق تعالى ايچون اوانيدر وانك عندنده انلرك احبى ارق واشفق اولانيدر
وبيورمشدركه تحقيق الله تعالى سزك صورتكزه ومحاسنكزه نظر ايتمز ليكن قلوبكزه ونيتلريكزه نظر ايدر
وبيورمشدركه والدۀ مشفقه ولدى تربيه سنده هر نيجه ايسه تحقيقا رب العالمين عبادينه اندن ارحمدر
وبيورمشدركه برمؤمن بوقدر كه انك قلبنده كنز غيب اولميه حق تعالى بر عبدينه خير مراد ايلدكده انكچون
قلبندن بر قابو اچوب عجايب آلاء وغرايب كبرياسنى اكا كوستررو بيورمشدركه برمؤمن بوقدر الا كه انك
درت كوزى واردر ايكى كوزى باشنده دركه انلر ايله امور ظاهره يى كوررو ايكى كوزى قلبنده دركه انلر ايله امور
غيبيه يى مشاهده ايدر پس حق تعالى بر عبدينه خير مراد ايلسه انك قلبنده اولان بصيرت كوزينى فتح ايدر
وبيورمشدركه قلوب عباد اصابع رحماندن ايكى اصبع بينندهدركه انلرى هر نيجه مراد ايدرسه اويلجه دونديرر
وبيورمشدركه تحقيقا بنى آدمك قلوبنك جمله سى اصابع رحماندن ايكى اصبع ارا سنده قلب واحد كبيدركه هرنه
سمته مراد ايدرسه تقليب ايدرو بيورمشدركه قلب سليم انى تقليب ايدنى كورردو دعا ايتمشدركه اللهم يا مقلب
القلوب ثبت قلوبنا على دينك وطاعتك برحمتك يا ارحم الراحمين (نظم)

چو قلبه نازل اولور پرتو جمال حبیب | کورینه جان کوزینه بدربا کمال حبیب
نه التفاتی قالور کائنات لذتنه | انک که جانده اولور لذت وصال حبیب
نه اعتبار ایدر اشکال چون خیاله اوکیم | همیشه دلده بولور ذوق وجد وحال حبیب
نه اقتضا ایدر آب حیات اوعاشقه کیم | مدام قلبنه طولمش می زلال حبیب
بودام ودانه یه میل ایتمدی اوبلبل جان | که اولدی دلده کرفتار زلف وخال حبیب
ایکی جهانی کتورمز خیالنه اصلا | اودل که انده اولور دمبدم خیال حبیب
ایکی جهانده بولنمز حبیبه مثل وبدل | اکرچه هردوجهانده بزه ظلال حبیب
زوال صورتی بیلمز اومست روحانی | که اولدی جانی محبتله پرنوال حبیب
طلوع ایدنجه کوکل مشرقندن ای حقی | نجومی محو ایدر اول شمس بیزوال حبیب

نوع رابع * محل معرفة الله اولان قلب انسانک کنه وماهیتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه چونکه قلوب عباد نظرکاه مولادر پس قلبی ماسوادن پاک ایتمک هر طاعتدن اولادر قلبندن استغنا ایدن ندامتدن جدادر وفتوی واقبالنه مخالف کیدنک ایشی خطادر قلب انسان باب رحماندرکه قول مولاسی حضورنده طورجق مکاندر کوکل امیر بدندر واسیر ذوالمنندر کوکل لوح قدرتدر ونقوش عقل ومعرفتدر کوکل صورتده نقطهٔ سویدادر ومعناده منبع روح ونظرکاه خدادر کوکل برلطیفهٔ ربانیهدر ومعدنی بو نقطهٔ جسمانیهدر کوکل ظاهر عقل معادیدر وروح انسانی انک برآیدر کوکل برشیء عجیبدر وادراکنده بو عقل غریبدر قلب اصلاح اولسه جسد اصلاح اولور زیرا که امیرک اصلاحیله رعیت فلاح بولور کوکل اصل خلقتدر وانک شانی محبتدر چونکه معاملهٔ قلبه منتقل اولور پس اعضا وجوارح راحت بولور صائمه که تفوق ابدال اقوال واعماله دربلکه تفوقلری قلوب واحواله دردر بر کامل دیمشدرکه ایکی سنه قلبمک حفظنده اولدم بعده محفوظ اولوب راحت بولدم قلب معدن ایماندر وفؤاد منبع توحید وعرفاندر قلب مقام حضوردر وفؤاد مدینهٔ نوردر (قطعه) مهرک فروغی سینهده کالنور فی البصر * عشقک هوامی روحده کالروح فی الجسد) اولمش نفور نور حضورندن اهل جهل) حقا که شمسدن قاچر اول صاحب رمد) بدن بردریدرکه محتاج دباغتدر ونفس بردابهدرکه محتاج ریاضتدر وکوکل برجامعدرکه محتاج مرامتدر کوکل سرمایهٔ قبولدر لکن ظنون ایله مشغولدر کیمکه خطرات قلبنده مراقب قیومدر اول حرکات جوارحنده معصومدر وقلوب اهل وحدت اوعیهٔ معرفت ومحبتدر رؤیت ابصارکدر ومشاهده قلوبک ومکاشفهٔ اسرارکدر (بیت) خواب غفلت باغلمش خلقک بصیرت چشمنی) یوخسه اول خورشید دائم دلده طوغمش بی سحاب) کوکل حاضر حضور اولسه حواس معمور ومسرور اولور قطع مفاوز دنیا ارکوب ایله در وقطع مفاوز معنی قلوب ایله در قلب سلیمک قبلهسی خدادر وعادتی قضایه رضادر قلوب اوچدرکه بری قلب منتظر عطادر وبری قلب منتظر رضادر وبری قلب منتظر لقادر کلستان دلده کل وریحان عرفانی استشمام ایدوب کاسات وحدتی نوش ونغمات عشقی کوش ایتمک جمیع اشیادن الذ واشهادر (بیت) نظرکاه خدادر دل * انی سن بیلمکندن میل چون اولدی صافی قلبک بیل) کر لا مستانه للک ایتمک) دل اولسه عشق ایله روشن * اولور معشوقه خوش مسکن جمالیله اولور کلشن * بیلور پیمانه للک ایتمک * خائبدر اوکوکل که دنیا ایله در وذائبدر اوکوکل که عقبا ایله در وطیبدر اوکوکل که مولا ایله در قلب غافل دنیایه متعلقدر وقلب زاهد عقبایه متعلقدر وقلب عارف مولایه متعلقدر کوکل بررفیق شفیق خطیردرکه خوف وخطرا مر عسیردر زیرا که اثر قلیل انک قتنده کثیردر قلبک حق ایله اولسون وقالبک خلق ایله قالسون کیملکه قلبنه حق استیلا ایدر جمیع خلق انک نظرندن دوشر کیدر حیات قلب انسان صفات حضرت رحماندر مثلا رحمت وعدل واحساندر عجایب قلب ادراک حواسدن مبرادر ونغمات روح افزاسی حیات اشیادر وترنمات خوش نواسی صدای ملاهیدن احلا واعلادر ونغور محبتی هرنعمتدن الذ واهنادر ولذات جمعیتی هرذوق وصفادن اعز واولیدر زیرا که اول مجمع هرمعنی وجامع اسما ونظرکاه مولادر (نظم)

کوکل بونغمهٔ پستکاهدر بلند وجود | بانفخ صوراونی سن یا قیامت موعود
ایشتمشم که نیجه خلقک الدی جانلرینی | او ذوق لذت آواز نغمهٔ داود
سنک دمک اثری عکس ایدر انک نفسی | انکله میت اولور حی دمکه هرموجود
ایرر جهانه دمادم دمکه بوی حیات | بوده له عطر جهانسن عبیرسن یاعود
دکل نوالک ای دل بوحلق وبوتندن | نوالکاهد ونرمه سر وماه چرخ کبود
ترنمکله انکچون جهان اولور پرذوق | که نفخ ایدر نفخاتک خدای حی ودود
نظم) جهانی طوتدی چو انفاس طیبک ای دل | بو بحر ذوقه طالوب حقی اولدی خوش نابود

(نوع خامس) مکان عرفان اولان قلب انسانک احوال وخاصیتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه کوکل برقبه مثالیدر اکا کلوب کیدن خواطر واحوالدر کوکل مثال هدف منصوبدر هرجهتدن اکا کلن سهام ایله مثقوبدر کوکل برمرآت منصوبه یه مشابهدر واشکال وصور اکا مواجهدر کوکل برلجهٔ طیبهٔ طاهره در ومجمع انهار حواس باطنه وظاهره در کوکل ینبوع هرحکمتدر واستاد هرصنعتدر وانتباه قلب اصل انتباهدر وانتباه عین آنسز نباهدر کوکل بدن کبی ملول اولوب یوریلور انجق ظرایف حکمتله نشاط وقوت بولوب اچیلور قلبک نشاط وملالی اولور وادباری واقبالی اولور پس نشاط واقبالیله مباشرت امور خوشدر وملال وادبار ایله بولنسان ایشلر منفعت ولذتدن بوشدر ضمائر قلوب اسرار غیوب اطلاعنه قریبدر صیام بطن شراب وطعامدندر وصیام لسان لازمسز کلامدندر وصیام قلب افکار واوهامدندر وصوم قلب ایسه عادات کرامدندر اول کوکل که ماسوادن خالیدر ذوق حضور مولانک حالیدر فقدان بصر فقدان بصیرتدن اسهلدر زیرا که بصر رؤیت فرعیه وبصیرت شهود اصله محلدر اوکوکل که حقی بولور خلقک جملهسندن اول مستغنی اولور نته کیم جسمک حواس ظاهرهسی واردرکه انلرله عالم شهادتی ادراک ایدر کذلک قلبک دخی حواس باطنهسی واردرکه انلر ایله عالم غیبی ادراک ایدر زیرا که قلبک کوزی واردرکه انکله امور غیبیهیی مشاهده ایدر وسمعی واردرکه انکله کلمات اهل غیبی استماع ایدر وقوت شامهسی واردرکه انکله روایح غیبیهیی استشمام ایدر وقوت ذائقهسی واردرکه انکله حلاوت ایمانی وطعم عرفانی ولذت ومحبت حنانی ذوق ایدر نته کیم حس لمس بدن جمیع اعضاسندهدر کذلک جوهر عقل مرتبهٔ قلبک لمسی مثابهسندهدر قلب انک واسطهسیله معقولاتک جملهسندن مستفید اولور وبو حواس باطنهٔ قلبیهنک عالم ارواحه فتح اولمسی حواس ظاهرهٔ بدنیهنک عالم اجسامدن سد اولمسنه موقوفدر وقتا که حواس ظاهرهٔ بدنیه نوم ایله یا عزلتله کندی مدرکاتندن مسدود اولوب معطل قالور اول حالده حواس باطنهٔ قلبیهنک یوللری اچیلور پس بو تقدیرجه تبدیل معنوی حصوله کلوب اول کسهنک قلبندن ینابیع حکمت لسانی اوزره جاری اولور اکرچه کوکل سرچشمهٔ عالم ملکوت اولمشدر لکن طریق ینبوعنک دروننده مسدود اولدیغندن انهار حواس ظاهره انواع کدورات وافره ایله طشردن کلوب اکا طولمشدر وانده مجتمع ومتعفن اولوب قالمشدر پس اکر خلوتله طرق انهار ظاهره سد قیلنوب انی خواطرله دلدن اول دماء مجتمع اخراج اولنسه من اخلص لله اربعین صباحا تفجرت ینابیع الحکمة من قلبه علی لسانه فحواسنجه طریق ینبوع اندن اچیلوب بحر احدیتدن قلبه ینابیع حکمت طولوب اول کوکل منبع انوار ومخزن اسرار اولوب واول کوکل صاحبی انسان حالله بو بیتی اوقور (بیت) انکه اندر جهان نمی کنجد * دردل تنک من وطن دارد * چونکه کوکل بیت خدادر کوکلنه کلمین جدادن جدادر (بیت) برو در خود بین دیدار دلدار) که جانت جار حق دلدار دلدار) چونکه کوکل درکاه مولادر اکا توجه لازم واولادر (نظم) سرای لی مع اللهی کوکلدر * تجلیخانه واللهی کوکلدر * نه ایترسن یوری واراندن استه * خدانک اولی درکاهی کوکلدر (بیت) کعبهٔ مردان نه از آب وکلست) طالب دل شو که بیت الله دلست (بیت) ای کوکل هرنه دیلرسن سندن اول * سن بکا کل سنده استه سنده بول (بیت) هرچه بخواهی روخواه درتو * هرنه دیلرسن وار ایسته سنده (بیت) خضر رش آب حیاتی ظلمات تنده ار * وارسنی وار ایلین مولا بی سن سنده ارا) قلب غافل سجن مظلمدن اوحش واضیقدر وقلب عارف عرش وکرسیدن اوسع اولدیغی

محققدر زیرا که عرش وکرسی ومافیهما عالم جسمانیدر وقلب سلیم ایسه روح انسانیدرکه اول امر ربانیدر پس
دل وجان محل عرفان وعرش رحماندر وقلب ماسوادن پاك ایدن عارف وكامل انساندر وسلطان جهاندر و

(نظم) جنت اعلادن اعلادر خم ایوان دل — انده اطفیله تجلی ایلر اول سلطان دل
کندی نورندن منور در بهشت آباد جان — حسن وجهندن مزیندر نگارستان دل
چونکه دل تختنده سلطان حقیقت حکم ایدر — جمله جانلر حب وطاعتله طوتر فرمان دل
جسمدر بر پردهٔ پرنقش جان درکاهنه — جان ندر بر پرده داردرکه جانان دل
اولی بیل اخری بیل ظاهری بیل باطنی — اندن اکا رسن ندن یا بیلدی چارارکان دل
دلده عشق ایلرجو هردم بشقه رنکیله ظهور — لاجرم هردمده بشقه رنك اولور الوان دل
جمله عالمدر محیط دلده برموج روان — موجدن کیچ اول غریق بحر بیپایان دل
چون بساط دلده بسط اولمش سماط عشق حق — اهل دل عالمده اولمش دمبدم مهمان دل
وارایکن عالمده حقی بویله برعالی مقام — قبلهٔ جان اولمیدر حسن وهم احسان دل

(نوع سادس) جوهر قلب انسان اولان عقل معادلك حد وحقیقتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حضرت
حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه حق تعالی عبادنی تزیین ایلدیکی زینتلرك احسنی عقلدر
وداود علیه السلام بیورمشدرکه عقل اودرکه انسانه هرنسنه‌یی نسیان ایتدیروب معرفت حقه نائل ایدر
وهوا اودرکه انسانه کندی نفسنی اونتدیروب فانیلره مائل ایدر واهل الله دیمشلردرکه حد عقل فانیدن انفصالدر
وباقی‌یه اتصالدر حد عقل قضایه رضادر ومعرفت نفس ایله معرفت خدادر عقل زنده‌در ونفس شینده‌در عقل
شفادر وهوا شقادر عقل برصدیق صادقدر وهرشیدن عبرت الور فایده‌در عقلك نشانی تسلیم واطاعتدر عاقل
اولان اهل معادتدر کیمك که عقلی کامل اولور انك کلامی نقصان بولور عاقل اودرکه جاهلك مرغوبنه تنزل ایتمز
وشریعته مخالف وعادته مغایر کتمز حق تعالی برعبدنه محبت ایلسه اکا قلب سلیم وخلق کریم وعقل قویم
احسان ایدر عقلك غایتی جهلنی اعترافدر عاقلك لسانی قلبنه مضافدر نتیجه ذایلی عقلی جلیل ایدر ونتیجه
قبیحی خلقی جمیل ایدر عقلك نصفی تغافلدر ونصفی تحملدر تجاهل کبی عقل اولمز وتغافل کبی حلم اولمز بی ادبك
عقلی یوقدر وبی خردك دینی یوقدر عقل قابل خطاب یزداندر وسرمایهٔ دولت دوجهاندر عقل برنورفطریدرکه
اقتباس انوار حکمتله ضیاسی مزید اولور عقل اودرکه نفسی شهوتلردن قطع وقلبی شبهه‌لی نسنه‌لردن نزع
وروحی خلقه نظردن منع ایدوب جمله‌یی حضور دائره‌ده جمع ایدر عقل اودرکه عواقب اموری سکاارائت ودفتر
کائناتی قرائت ایدر عقل برنور کاملدرکه قلبك کابسنه شاملدر وادراك محسوسات ومعقولات انکله حاصلدر
عقل روح انسانیدر وراکب روح حیوانیدرو روح حیوانی که نفس شهوانیه‌در اول راکب ابدان انسانیه‌در
عقول وقلوب ملکوتیه وسماویه‌در ونفوس وابدان ملکیه وارضیه‌در پس انلر نورانیه وعلویه‌در وبونلر ظلمانیه
وسفلیه‌در عقل اطراف اکوانی جولانیله دائردر لکن حضورمکونده عاجز ومتحیردر عقل عبد حضرت
خلاقدر وسید حسن اخلاقدر عقلك نام وشانی بغایت چوقدر واکی نامی بودرکه دنیا ایله برشغلی یوقدر
عقلك ظاهری صمت لساندر وباطنی کتمان رازنهاندر عقل اودرکه اشیانی حق ایله بولور وهرشیده حقه راجع
اولور عقل برآلتدرکه معرفت عبودیت ایچون دلده حاصلدر صانمه کیم معرفت ربوبیت ایچون قلبه واصلدر
عقل بروزیر ناصحدر وهوا بروکیل فاضحدر عقل بورکده برنور وبصارتدر واکا مخالفت خسارت وحقارتدر
کیمکه صحبته مائلدر وصدق ایله قائلدر وحق ایله عاملدر وخیری خلقه واصلدر اول کمسه عاقلدرکه عاقلدر عاقل
اودرکه حقی ماسوادن ترجیح واختیار وهوای نفسی قویوب حضوراننه کیدر عاقل صدیق خدادر صدیقدن
مخالفت جدادر علامت عقل حسن اخلاقدر وتوحید حضرت خلاقدر عقل اب البابدر ومحبوب
رب الاربابدر عقل معادلك نشانی ودادور شادر ولطف ودادوسداددر هرنه کیم موجود عالم نیك وبدر باجمله
خوشه چین خرمن خرددر چونکه عقل بارکاه ازلدن کلمشدر امور علم وعمل آنکله نظام بولمشدر کچمش وکلجك
اموروا حوالی عقلدر کوسترن آینه مثالی حق بوانده دلیل عقل بسدر هرمکانده خلیل عقل بسدر مشرق

شمس عقل نورازلدر ومغربی هم حق عزوجلدر وعقل برقدرتلی پادشاهدر زیرا که عالمده ظل اللهدر عقل
چون سایهٔ نور خدادر سایه صاحبندن قنده جدادر انجق اول صاحبنه تابعدر اختیار جزئیسی نه مانعدر
عقل باطن روح انسانیدر واول برجوهر لطیف ربانیدر عقل کوکده برنور بارقدر وانده حق ایله باطلی فارقدر
عقل حس وقیاسدن اعلادر زیرا که او سر مکتوم مولادر عقل وزیر یزداندر ومدبر امورد وجهاندر عاقلك
برغمی اولمز زیرا که قضاده برقصور بولمز عقل نهاد عالمده رحمت حقدر عقل درون آدمده حجت حقدر عقلدر عالم
اولان جمله اسمایی عقلدر عارف اولان برمسمایی عقلدر کتخدای شهربدن عقلدر خیروشری فرق ایدن عقل
سلطان وغیریلر حشمدر زیرا که عقل جمله‌دن اعلمدر عقل حیات قلب انساندر غیب یابنده ترجماندر نفس
ناطقه ایله بو عقل شریف بدروماد رجهان لطیفدر کیمکه بو ایکی جفت شریفدن تنك وطاق اولور اول بو ایکی
اصلنه عاصی وعاق اولورکه کیم آفتاب آبی خاکدن بالایه جاذبدر کذلك عقل انسانی انانیتدن مولایه جاذبدر
هوا کفر وعقل دیندر هوا اعمی وعقل عاقبت بیندر وعقلك یدواسانی کوتهدر مراد وآرزو سرمایهٔ ابلهدر
طبایع اربعه مریدو عقل پیردر وحواس عشره سپاه وعقل امیردر بونلردن اکا مخالفت ایدن خور وحقیردر
وقتاکه بدن خواب ایله راحت ایدر عقل بیدار اولزمان کندی عالمنده سیاحت ایدر عقل بردیدهٔ دوربیندر روانك
نوری اصول دیندر کیمکه غضب وشهوتله مغلوب ومقهوردر انك عقلی مثال چشم بینوردر عقل عزیز
دوجهاندر واول اهل برواحساندرکیمکه وجهی جمیل وعقلی قلیلدر انك حقی سؤ خلقنه دلیلدر اول کوزل که
بی عقل وآییندر انك روی کدوی رنکیندر عقلسز کوزلك کوکلی برکینه‌در واول کانه سیردن لوزینه‌در عقل
اویله صورتلره باقمز عقل کندی صاحبنی اتشلره یاقمز پس عقله بوصورت قالبدن سرای قلبه دخول ایدن
جهان فانیدن کچوب جهان جانی بولورو کوکده عقل سیران ایدوب حسننه حیران اولورو دولت معرفته ایروب
بادهٔ محبت کوروب مست مدام اولورو حضور باریده مراد اولور (نظم

عقل کیم کاری خلقه حیله سیدر
دعه عقل استراق ایلیدر
جمله بوفطنت وذکا وحیل
اسدالله اولدی جمله‌یه میر
عقل اشعار دینده عار ایلر
عقل برکسه‌یه ستم قیلمز
عقل دین ومعاده میل ایلر

صانمه عقل اول کوکل عقیله سیدر
ذهن قلاب وکاهن وساحر
هب عطای عطارد اولدی زحل
عقل هیچ مال وجاهه میل ایتمز
کذب وصنعتدن اول فرار ایلر
خلق بددن چو عقل عاریدر
بوامور معاشی اول نیلر
حق عرفانده هم مدققدر

عقل کیم پرنفاق وتلبیسدر
رأی دزدومشعبد وشاعر
عقل دین اختیار ایدندر بیر
عیب وعارلك طریقنه کتمز
کمسه‌یی عقل مدح وذم قیلمز
فعل بددن پس انك نه کاریدر
عقل برخواجهٔ محققدر

(نوع سابع) منشأ عقل انسان ومبدأ روح روان اولان عقل کلك عظمت شانن وانا فانا جمله‌یه اولان لطف واحسانك
وحق تعالینك اکا اولان محبت واکرامك وانك اجزای عالمه اولان فیوضات مدامن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه حق تعالی جمله عالمدن مقدم ابتدا
عقلی خلق ایلدکده اکا جلوس ایله امر ایتمشدر عقل همانده جالس اولمشدر بعده اکا قیام ایله فرمان ایتمشدر
عقل فی الحال قیام ایتمشدر بعده اکا اقبال ایله اشارت ایتمشدر عقل اودمده اقبال ایتمشدر بعده اکا ادبار ایله
تکلیف ایتمشدر عقل اول آنده ادبار ایتمشدر بعده اکا تکلم ایله اشارت ایتمشدر عقل اول ساعتده تکلم ایتمشدر
بعده اکا استماع ایله امر ایتمشدر عقل اطاعتله استماع ایتمشدر بعده اکا نظر ایله فرمان ایتمشدر عقل اکا نظر
ایتمشدر بعده اکا ادراك ایله اشارت ایتمشدر عقل اول دمده سرعتله جمله‌یی ادراك ایتمشدر بعده اکا انصراف
ایله امر ایتمشدر عقل اول ساعتده منصرف اولمشدر بعده حق تعالی عقله خطاب ایتمشدرکه عزوجلال
وعظمتم وکبریا وسلطنتم ومخلوقاتمه اولان قدرتم حقیچون بکا سندن مکرم ومحبوب ومحترم برکسه‌یه خلق
ایتمشم وهرکز خلق ایتمم انجق سنکله معروف اولورم وسنکله معبود اولورم وسنکله عبادمی تزیین ایدر
وسنکله انلره تحسین ایدرم وسنکله دوستلریمی احیا ایدرم وسنکله منع واعطا ایدرم وسنکله محبت وعنایت

ایدرم وسنکله تربیت وهدایت ایدرم وسنکله خطاب وعتاب ایدرم وسنکیچون عالمی خلق ایدرم بیورمشدر پس بو عقل کل جمله دن اقدم وافضلدر وحق تعالی قتنده احب واقربدر ومسند جمیع جهاندر ومبدأ روح انساندر وحیات قلب اهل عرفاندر وانکله انسان قابل معرفت یزداندر وانکیچون کائنات جهان خادم انساندر ونوع انسان انکله مشرف اولان اهل عرفانك طفیلی اولدیغی بو معنایه برهاندر نته کیم خطاب لولاك لولاك لما خلقت الافلاك اوروح پاکه تعظیم شاندر زیرا که بو عقل کل که روح اضافیدر ونور محمدی وعشق الهیدر اکر اول بی خدمت افلاك ونجوم وعناصر وطبایع ونبات وحیوان باطن انسانده ظاهر وعیان وقلبنده عارف ومعروف جهان اولمسی ممکن وآسان اولسه ایدی بو افلاك وعناصر وکائناتك بریسی وجوده کلمزدی پس علت غائیهٔ دوجهان ونتیجهٔ زمین وآسمان وخلاصهٔ دور زمان ومجموعهٔ جمیع اکوان بو حضرت انساندر که روح اضافیله قلبی زنده اولدقده ولی رحماندر وجان جهاندر زیرا که بو روح اضافی بر جوهر اعظمدر که محیط اجزای عالمدر وبونك انوار باطنه سی حیات عقول ونفوس اهل جهاندر واطوار ظاهره سی نظام اجسام اعیاندر وبو عقل کلدر که مدبر امور انفس وآفاق ومقسم جمیع امطار وارزاق با تقدیر حکیم خلاق انجق بودر وجمیع اجزای عالم اکر فلك اکر ملك بو روح اعظمك آلات واعضاسی امثالی خدامیدر حال بو کیم قلبی صافی اولان انسانك باطننده بو روح اضافی ظاهر اولوب انی جام محبتله مست هائم وحی دائم وطیب وطاهر ایدر چونکه بو عقل اقدم اولان روح اعظمدن اجزای عالمك وبنی آدمك هر بری کندی استعدادی قدر بهره مند اولمشدر پس روح حیوانی سندن میت اولان انسان بو روح ربانیله حی وباقی اولمق استعدادن بولمشدروانکله ابدا قالمشدر وجمیع اشیانك کماهی کوروب حقیقت احوالها ایروب مبدأ ومعادن بیلمشدر ودائرهٔ وجودی تکمیل ایدوب انسان کامل اولمشدر زیرا که روح انسان ابتدا بو روحدن تنزل ایدوب مراتب وجوده کلمشدر که افلاك وعناصردن نزول وموالید ثلثه دن عروج ایله صورت انسانه کلوب ینه بو روحی کندی قلبنده بولوب تکرار اکا واصل اولمشدر نته کیم حق تعالی کلام قدیمنده (مثل نوره) بیوروب روح اضافیدن کنایه قیلمشدر واهل تفسیرك تعبیراتیله انسانك وجودنده اولان روح طبیعی مشکاته وروح نباتی فتیله یه وروح حیوانی روغنه وروح انسانی زجاجه یه وروح اضافی مصباحه مثال اولمشدر پس تعدیل طعام وتقلیل منام وتطییب کلام وذکر مدام ایله مکان فانوسی خالی ومرتفع ودهن وفتیله سی قرار ومعتدل وشیشهٔ قندیلی صافی ومنصقل بولنسان کوکلده اول مصباح ملکوتی ملتهب ومشتعل اولوب نوریله کوکل طولوب کندویی بیلوب مولاسنی بولمشدر وبو روح اعظم بر روح انوردر که برحال اوزره دائمدر وجمیع اشیا انکله قائمدر اکر جهانه هزاران هزار انسان کلوب جمله سی عارف وکامل اولوب روح اضافیله زنده اولمق استعدادینی بولسه بو روح اعظم انلرك جمله سنه حیات جان احسان ایدر واکر هزاران هزار انسان کامل جهاندن کتسه بو روح اضافی کندی حالی اوزره باقیدر که اکا ذره قدر ازدیاد ونقصان کلمز مثلا بو زیبك خانه بنا ایدوب کونشدن بکا هر بریندن بر روزنه اچسه لر ضیاء شمس او خانه لرك پنجره لری مقدارنجه جمله سنی روشن ایدر وشمس اول خانه لردن ذره جه ازدیاد بولمز واکر بو زیبك خانه ویران اولسه انلردن شمسه ذره قدر نقصان کلمز کذلك شمس باطن که دمبدم فیاض هر دوجهاندر ومظهر نور جمال حضرت یزداندر انك نور وضیاسی همیشه تاباندر که بی زوال وبی نقصاندر وبو شمس انورك ضیاسی مظاهری افلاك ونجوم وطبایع وارکاندر که نتیجه لری موالید واحوال جهاندر وبو روح ایله زنده اولان انسان کامل (المؤمنون لا یموتون) زمره سنه داخلدر زیرا که حیات ابدیه سعادتنه نائلدر واهل بقا مرتبه سنه واصلدر (بیت) حق اهل بقایی یاد ایله * خاطرك یادی ایله شاد ایله * پس جمله عقول ونفوس وطبایع جهان وآباء وامهات وموالید واعیان وجمیع صور ومعانی وبیان وهر کثیف پیدا ولطیف پنهان بلکه جمیع اسما واجناس وانواع واشخاص والوان واشکال واقوال وافعال واحوال دل وجان واطوار وانوار واسرار دوجهان وازل وابد وازمان واکوان هب روح اضافیله بولنمشدر وانکیچون خلق اولنمشدر وهر کمال ومعرفت وجمال ومحبت اندن استفاضه قیلنمشدر زیرا که اول عباد ایچون وسیلهٔ مولا وتربیه وتکمیل ایچون خلیفهٔ خدا بولنمشدر

(نظم)

ای عشق پاك جمله یه سن اولدك ابتدا   عالم سنکله بولدی وجود ای یم خدا

حب ازلسن اولدی سنکیچون فلك ملك   سرابدسن اولدی سکا کل شیء فدا
سندن کلور جهانه فیوضات حق مدام   انجق سکا عقول ونفوس ایلر اقتدا
سن عقل کل واصل جهان ایکن ای پدر   کیدك لباس شاهی دخی کسوت کدا
جان جهانسن آن ایله سن جمله دن عیان   اذ قد بدا جمالك فی کل ما بدا
سنسن جهانده جلوه ایدن جمله ذره دن   سندن کلور قلوبه ندا کوشه هم صدا
صلحکله نور عالم وجنککله نارسن   لطفك بهشت وقهرك ایدر دوزخی ادا
ذوقکله طولسه جان وکوکل آب ونانی قور   خمر کدر اهل ذوقه نهان دمبدم غدا
حق ره خدایه هدی عشق پاکدر   کل عشقه والسلام علی تابع الهدی

(فصل رابع) معرفت حقیقت دل وجان شرط راه یزدان اولدیغی وقلب انسان نه مرتبه فضل وکمال بولدیغی وقلب اطوار سبعه یه منقسم اولدیغی وکوکل عارف اولدقده تصرفله همت وقدرت بولدیغی وکامل اولدقده مرادوهمتدن خالی وتصرفات وقدرتدن عاری قالدیغی وتسلیم ورضا ایله طلوب جمله دن فارغ اولدیغی وکوکل الهام ونوم وموت ایله کندی عالمندن علم الوب بهره مند اولدیغی وکوکل کندی عالمن نسیان وتذکر قیلدیغی وکوکل کندی عالمنه ریاضتله روان اولدیغی وکوکل معرفت ومحبت مولا ایله عزت ولذت بولدیغی وکوکل کندی عالمنه توجهی جمله دن اهم والزم اولدیغی وروح انسان نیجه منازلدن سیروسفر قیلدیغی وروح انسان بو جهانده نیجه نقصان وکمال بولدیغی ونه شکل مراتبه تنزل وترقی قیلدیغی اون درت نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) قلب انسانك هرانده برشان ایله انواع انقلاباتی مقلب القلوبك تصرفاتیله اولدیغی آیات کریمه واحادیث شریفه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اوله ونکه حق تعالی اطفیله عباد ینه کوکللری احوالن طیورمشدر نته کیم هدایتیله کلام قدیمنده بیورمشدر (ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب) (وما جعله الله الا بشری لکم ولتطمئن به قلوبکم) (ولیبتلی الله ما فی صدورکم ولیمحص ما فی قلوبکم والله علیم بذات الصدور) ونقلب افئدتهم وابصارهم (فمن یرد الله ان یهدیه یشرح صدره للاسلام ومن یرد ان یضله یجعل صدره ضیقا حرجا) ویشف صدور قوم مؤمنین ویذهب غیظ قلوبهم (ولیربط علی قلوبکم) ولیس علیکم جناح فیما اخطأتم به ولکن ما تعمدت قلوبکم (ثم قست قلوبکم من بعد ذلك فهی کالحجارة او اشد قسوة) (قل ارأیتم ان اخذ الله سمعکم وابصارکم وختم علی قلوبکم من اله غیر الله یأتیکم به) (ولکن قست قلوبهم) وارتابت قلوبهم فهم فی ریبهم یترددون (وقالوا قلوبنا غلف) ختم الله علی قلوبهم وعلی سمعهم (فی قلوبهم مرض فزادهم الله مرضا) وجعلنا قلوبهم قاسیة) ونطبع علی قلوبهم فهم لا یسمعون وطبع علی قلوبهم فهم لا یفقهون (وجعلنا علی قلوبهم اکنة ان یفقهوه) واما الذین فی قلوبهم مرض فزادتهم رجسا الی رجسهم (اولئك الذین لم یرد الله ان یطهر قلوبهم لهم فی الدنیا خزی ولهم فی الآخرة عذاب عظیم ثم انصرفوا صرف الله قلوبهم بانهم قوم لا یفقهون (اولئك الذین طبع الله علی قلوبهم وسمعهم وابصارهم واولئك هم الغافلون (افلم یسیروا فی الارض فتکون لهم قلوب یعقلون بها او آذان یسمعون بها فانها لا تعمی الابصار ولکن تعمی القلوب التی فی الصدور (افی قلوبهم مرض ام ارتابوا) اولیس الله باعلم بما فی صدور العالمین (کذلك یطبع الله علی کل قلب متکبر جبار) فاتیهم الله من حیث لم یحتسبوا وقذف فی قلوبهم الرعب (فلما زاغوا ازاغ الله قلوبهم کلا بل ران علی قلوبهم ما کانوا یکسبون افلا یتدبرون القرآن ام علی قلوب اقفالها کلا انهم عن ربهم یومئذ لمحجوبون (الذین امنوا وتطمئن قلوبهم بذکر الله الا بذکر الله تطمئن القلوب) وربطنا علی قلوبهم اذ قاموا فقالوا ربنا رب السموات والارض (قال رب اشرح لی صدری ویسر لی امری) وبشر المخبتین الذین اذا ذکر الله وجلت قلوبهم (ثم تلین جلودهم وقلوبهم الی ذکر الله (اولئك الذین هدیهم الله واولئك هم اولوا الالباب ان فی ذلك لذکری لاولی الالباب (هو الذی انزل السکینة فی قلوب المؤمنین لیزدادوا ایمانا مع ایمانهم (لقد رضی الله عن المؤمنین اذ یبایعونك تحت الشجرة فعلم ما فی قلوبهم فانزل السکینة علیهم واثابهم فتحا قریبا (والف بین قلوبهم) الم یأن للذین امنوا ان تخشع قلوبهم لذکر الله وما نزل من الحق (ان فی ذلك لذکری لمن کان له قلب او القی

السمیع وهو شهید) وجعلنا فی قلوب الذین اتبعوه رأفة ورحمة) اولئك كتب فی قلوبهم الایمان وایدهم بروح منه ومن یؤمن بالله یهد قلبه) ونفس وما سویها فالهمها فجورها وتقویها قد افلح من زکیها وقد خاب من دسیها الم نشرح لك صدرك) وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه تحقیقا بدن انسانده بر پاره لحم واردرکه چون اول اصلاح اولسه جمیع بدن اصلاح اولور وچون اول فاسد اولسه جمیع بدن فاسد اولور واگاه اولك که اول قلب انساندر پس قلبك اصلاحی جمله دن اهم والزمدر زیرا کوکل بر نافذ الحکم سلطاندرکه جمیع اعضای بدن انك خدام ورعایاسیدر وقلبك اصلاحی اودرکه انی اوصاف ذمیمه دن تخلیه واوصاف حمیده ایله تحلیه ایده سن یعنی اول حضرتك اقوال وافعال واخلاقنه تبعیتله ایزنجه کیده سن زیرا که اول حضرت مکارم اخلاقی تکمیل ایچون بعث اولنمشم بیورمشدر وانسان اخلاق حمیده سیله ایکی جهان سعادتنه نائل اولدیغن طیورمشدر (نظم)

کوکل دیرایدی نیچون بیقرار ومضطربم … نه بوزدن اسیم اولور قلب ونیچه منقلبم
چکن عنانمی هر سمته دمبدم کیمدر … کیمك یدنده یم ایا که بویله منجذبم
کهی مثال جبالم کهی چو دریایم … کهی چو جنت وگاهی چو نار ملتهبم
کهی چو خانهٔ اصنام وکه چو بیت حرام … کهی تمام اولورم رند وگاهی محتسبم
چون ایردی حقه بو هر نه صفتله بولسه انی … سجود ایدوب اکا طوعیله دیرکه مقتربم
ضیای مهرك اکا انتسابی هر نیجه در … کوکل دیر انجلاین بنده حقه منتسبم
او مهره سایه وهمسایه دوشدم ای حق … بو کیم انی کورمم وارلغمله محتجبم

(نوع ثانی) قلب انسانك حقیقت معناسن وسر استواسن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اوله ونکه اهل الله دیمشلردرکه طالب عرفان ایچون حقیقت قلب انسانی وتعلق روح روانی کیفیتیله بیلمك کرکدر اما قلبك مقامی ومرکزی بو یورکدر بالاده بیان اولندیغی اوزره یورکك وسطنده بر نقطهٔ سودا واردرکه اول محل سویدادر وبو نقطهٔ سودا مطلع شمس باطندرکه او روح جهاندر وعرش عالم انساندرکه اسمی جناندر ومرآت نقطهٔ کبرادرکه مبدأ روح انساندر وبو نقطهٔ سودایه تعلق ایدن جان نفس ناطقه درکه اقلیم بدنده سلطاندر وخلیفهٔ عقل کادرکه اول نقطهٔ کبرای نهاندر وبو نقطهٔ سودانك عظمت شانی صورت ظاهره سنده دکلدر انجق سر استواسنده حاصلدر وبو سره اول کمسه ایرمشدرکه بشریتدن چیقوب ملائکه مقامنه وارمشدر وکوزلو کورمدیکن کورمشدر ومجلس حضورو انسی بولمشدر زیرا که نقطهٔ سودانك سر استواسی بر فرد ومجرد نقطه درکه اجسام واشکال والواندن ساده در وبو نقطهٔ مجرده اول عقل اول وروح اکمل اولان نقطهٔ کبرانك مقابلنده مرآت کامل ومظهر تامدر وعقل معاد اول نقطهٔ کبرانك اثاریدرکه بعض قلوبه کلمشدر نته کیم حدیث شریفده (العقل نور فی القلب) وارد اولمشدر یعنی ضیاء شمس باطن مؤمنلرك قلوبنه طولمشدر نته کیم نقطهٔ کبرای جهان علی الدوام هر آن حروف مرکبات وموالید اظهارندن خالی قالمز کذلك نقطهٔ حقیقت انسانیه متصل لیل ونهار اظهار حروف خواطردن بر لحظه منقطع اولمز زیرا که روح حیوانی خوابه وارد قده وحواس بدن معطل قالدقده رؤیا کورن او نقطه درکه نوم بیلمز ومعطل قالمز وکوندز افکار یله افعال ایجادندن فارغ اولمز پس حقیقت انسانیه اول سر سویدادرکه همیشه موجد اندیشه ورؤیادر واولب لباب حواس وقوادر وبو حروف اصوات ایله ظهور ایدن کلمات اول نقطه نك حروفی اولان خواطرك قشور وظروفیدر واول نقطه مغز نغز معنادر وبو سویدایه تعلق ایدن بر نقطهٔ فرد اصفادرکه اول آیینهٔ قرص شمس معنادر وانك ضیاء معنویسی عقل معاد اولمشدرکه یورکدن دماغه انعکاسیله پرتو صالمشدر نته کیم خورشید جهان فلکده ایکن انك شعاعی ارضه کلوب اندن هوایه منعکس اولوب جهانی روشن قیلوب اشیایه حیات وقوت ویرمشدر کذلك شمس باطن سماء عمادن حقیقت انسانیه ده تابان ایکن انك ضیاسی نقطهٔ سویدایه طولوب اندن دماغه منعکس اولوب حواس وقوای بدن انسانی منور قیلوب اعضایه حیات وقوت ویرمشدر وهر بری کندی کارینه مشغول اولوب لسان سویلیوب قولاق دکلیوب کوز کورمشدر وجمله یه اول نور معنوینك اشراق

وتأثیری ایرمشدرکه بدنك هر موضعنده بر بشقه ادراك ایله وبشقه فعلله وبشقه اسم ایله کندی مصلحتن کورمشدر (بیت) کل کوکل شمسن کورزت بو کوکده کی مهتابی قوی ٭ در دریای قدمسن بو چکن سیلابی قوی والحاصل محل سویدا یورکده بر نقطهٔ سودادرکه اول حامل حقیقت جامعهٔ انسانیه در کانه بو نقطه بر کلمه درکه معناسی نقطهٔ حقیقت جامعه در وحقیقت جامعه ایسه بر مجملدرکه تفصیلی جمیع کائنات علویه وسفلیه در نته کیم هر میوه نك نواتنده کندی شجره سی علی وجه الاجمال موجود اولمشدرکذلك بو حقیقت جامعه ده جمیع کائنات اجمال اوزره وجود بولمشدر چونکه نسخهٔ نامهٔ الهی کوکلدر وحامل اسرار نامتناهی کوکلدر پس هر کیمکه کندی کوکلنه دخول قیلمشدر اول اب وکل زحمتندن قورتلمشدر وجان ودل صحبتن بولمشدر وجانب حقه تعبسز منجذب اولمشدر ومحفل انس وحضوره کلمش وهر مراد ومقصودنی المشدر وسعادت سرمدیه بولمشدر بو مقامده قلبه نقطه وخواطرینه حروف اطلاق اولندیغی بو کوردیکن حروف ونقطه کبی دکلدر زیرا که بو صورتدر واول معنادر وبونك شانی فنادر وانك شانی بقادر وبو قابل قسمت وتجزیه در واول تجزیدن بریدر (نظم)

دلدر بولان انوار جلالی وجمالی … حقدن دله هر انده نظر درمتوالی
دلدر چو نظرگاه رفیع شه حاضر … ناظردر او سلطان وبودر منظر عالی
اول دلده بولنمز رخ دلدار دن اوزکه … کیم نقش جهاندن اولور اول اینه خالی
دل عالمك شمسی دکل شرقی وغربی … بوقدر او جهان ایچره بو ایام ولیالی
دل ملکنی فتح ایلیه مز عقل موسوس … اول ملکه بو عشق اولدی همان حاکم ووالی
عالم که خط یار ایله در نسخهٔ حکمت … بو نسخه یی دل صاحبیدر قاری وتالی
ای حق جهان خلقی نه بیلسون دل وجانی … کیم عالم دلدر بو جهاندن متعالی

(نوع ثالث) قلب انسانك عظمت ووسعتن ومقلبنه قریبتی نسبتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اوله ونکه اهل الله دیمشلردرکه یورکده اولان نقطهٔ سودانك سر استواسی حقیقت انسانیه درکه انك روح روانیسیدر نته کیم حق تعالی کلام قدیمنده کندی حبیبنه (قل الروح من امر ربی) بیورمشدر بو روح انسانی بر امر ربانی اولدیغن طیورمشدر وامر ایسه بر حی مدرکدرکه غیره حیات وادراك اعطا ایدیجی بولنمشدر وبو امرك مقام ومرکزی اول نقطهٔ سویدادرکه ایکی یوزلی بر آیینه کبی مدور ومجلادر اعنی عالم غیبه وعالم شهادته متوجه خلق اولنمشدر پس اکر بو آیینه مصیقل اولسه انده انوار غیب ظاهر اولور واسرار معانی انده صورت بولور اکرچه هر بر انسانك درونده بو آیینه متصوردر لکن جهل وغفلت زنکیله وغضب وشهوت جنکیله وحب دنیا زنکیله اول اینه مکدردر وانك صیقل وجلاسی وصفا وانجلاسی علم حقیقتله واتباع شریعتله ونظر عبرتله وحلم وعفتله وزهد وطاعتله وذکر وفکرتله اولدیغی امر مقرردر پس بو مدور اینه درکه مرآت وجود وقابل فیض معبود ومرکز امر معهوددر وصاحب امر ایسه امر ایله بیله درکه بو معیت امره محض عنایتدر وما تشاؤن الا ان یشاء الله کلام شریفی بو عنایتدن کنایتدر وهو معکم اینما کنتم هدایتی بو معیتدن عبارتدر وبو معیتك کیفیتی بر سر مکتومدرکه اول انجق اهل الله قتنده معلومدر واهل الله اول کاملدرکه نفسی تواضعله خاك وقلبی ماسوادن پاك بیت الله اولوب (ونحن اقرب الیه من حبل الورید) اشارتی قربیتدن اگاه اولمشدر لا یسعنی ارضی ولا سمائی ووسعنی قلب عبدی حکمنجه کوکلی اول مرتبه وسعت بولمشدرکه عالم کبیرانك درونده بر خانه ده بر دانهٔ خشخاش اولدیغی کبی اولمشدر نته کیم حدیث شریفده قلب المؤمن اوسع من الارض والسماء والعرش والکرسی کلمشدر وحضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم قلب المؤمن بیت الله بیورمشدر وکوکل بیت خدا اولدیغن امته طیورمشدر چونکه قلب عبد مؤمن بیت حضرت مولا اولمشدر پس اول خانه ده کیم غیر اولمیوب صاحبخانه تنها قالمشدر شبهه یوقدرکه انده قائل وسامع وناظر وحاضر انجق صاحب البیت اولمشدر زیرا که (اذا احببت عبدی کنت له سمعا وبصرا) اولسا انا ویدا اومؤیدا روایتی بو معنایه اشارتدر ٭ ودخی من کان لله کان الله له ٭ ارانتی بو دولتله سعادتی بشارتدر واول کوکل کندی صاحبنك قهر ولطف اصبعینی

بیننده اولدیغن کوروب مرادی ارزه دوندردیکی سربینه ایروب هر آنده برشان ایله انی عارف اولمشدر* الرحمن
علی العرش استوی* استیلاسندن اوصاف بشریتی محو اولوب اوصاف ملائکه ایله طولمشدر وبو حضور ایله
حیات ابدیه بولمشدر (بیت) تخت دل معمور شد پاك از هوا* بروی الرحمن علی العرش استوی* (نظم)

دلده دردلدار دائم صانمه بردم دور اولور	کرچه دل غفلتله اندن دمبدم مهجور اولور
خواب غفلتدن اویانسه دل بولور دلداریی	جان اولور حاضر حضور ایلر کوکل مسرور اولور
جنت ارباب دل جانان جمالن سیر ایدر	حور و غلمان اولمز اول جنتده نورنور اولور
استه سك دیداردلداری نظر قیل کوکلکه	حضرت موسی کبی جان عاشق ودل طور اولور
سن کتاب الهسن ای جان سنده درجمله علوم	هرنه وار ایکی جهانده سنده هم مسطور اولور
ناصر ومنصور ایدی دیردی انا الحق المبین	سو بلین ناصردر اندن ترجمان منصور اولور
عارف اولدرکیم کورر نفسن بیلور حقی همان	اولکه نفسن بیلمدی بونده هم انده کور اولور

(نوع رابع) قلب انسانك فضل وكمالن وشرف حالن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه هرفیض که عالم لاهوتدنکه وجود اقدسدر تنزل ایدر عالم جبروته که وجود مقدسدر واندن دخی تنزل ایدر عالم ملکوته که عالم ارواحدر واندن هم تنزل ایدر عالم ناسوته که عالم اجسامدر وبوکا عالم ملك وعالم ظاهر وعالم شهادت وعالم دنیا وعالم کون وفساد وعالم صورت هم دیرلر وبوندن دخی تنزل ایدر عالم باطن انسانه که استعداد اصلیدر* السعید سعید فی بطن امه* بومعنای مجملك تفصیلیدر وبوطریق مرقوم راه نزولدرکه ربدن مربوبه کلمه جك بولدر پس فیض رب العالمین قنقی یولدن هرنه وصف ایله تنزل ایدوب مربوبه کلدیسه ینه اول یولدن اول حال اوزره سوی رب العالمین رجوع ایدوب جذبهٔ عنایت حق ایله مقامنه عروج ایدرکه* الطرق الی الله بعدد انفاس الخلائق* بودرچونکه قلب انسان سودای ماسوادن طاهر اولوراننده عجائب ملکوت ظاهر اولورکه وصفندن عقل بشر عاجز وقاصر اولورا کرچه قلبك محلی بولحم صنو بریدرلکن کندی محل ومکاندن وعیوب ونقصاندن بریدرا کرچه قلبك لباسی ناسوتیدرلکن کندیسی لاهوتیدرچونکه قلبك حیاتی روح اضافیدرپس بوجواب شافی معرفت قلب ایچون کافیدرنتکیم حق تعالی حدیث قدسی سنده قلب انسانك فضیلت وشانن عبادینه طیوروب بیورمشدرکه* لی خزانة اعظم من العرش واوسع من الکرسی وازین من الملکوت واطیب من الجنة ارضها الایمان وسماؤها المعرفة وشمسها الشوق وقمرها المحبة ونجومها الخواطر وسحابها العقل ومطرها المرحمة وانهارها الخدمة واشجارها الطاعة واثمارها الاخلاق الحسنة وقصورها الهمة ولها اربعة ارکان التوکل والتفویض والصبر والرضاء ولها اربعة ابواب العلم والحلم والذکر والانس ألا وهی القلب من عبد عارف کامل) پس اعظم اکوان قلب اهل عرفاندرکه فیاض فیض یزداندروبرزخ جامع هردوجهاندروکلستان عالم جاندرومرآت جمال جناندر وخزانهٔ علم وعرفاندرودریای لطف واحساندرورویت حضرت رحماندرامدی فضل وکمال قلب انسانی بیلوب عارف نفس اولوب معرفة الله استعدادن بولمق ایچون بومقدار ایله اکتفا قیلنمشدر زیراکه بحر محیط جهان برداغه صغمدیغی عیاندروا حوال قلب انسانی تحریر وتقریر ایله بیان اولنمدیغی نمایاندر وقتا که مداومت ذکر الله ایله کوکل مرآتی مصیقل وصافی اولور اول شمس باطنك عکسی کندنده بولور پس اول آیینه کندوسنده بروارلق کوروب انکله تفاخرا تمکله نیجه عارفه تقاضا ایتمشدر وانسان کامل انك عکسی اولدیغن بیلوب اصلنه یتمشدرلکن اختیار ایله اظهاری ممنوع اولدیغندن اوسر پنهان ومکتوم قالمشدر انی بیلن دیمزودیین بیلمز محروم اولمشدرپس امدی سن اشنای رموز اهل عرفان اولوب فهم ایلدك که طی مکان وسیر آسمان ومعراج روحانی وجذب رحمانی وحشر ارواح واتصال اشباح وقلب انسان وجان وجانان وفقر وفنا واقا وبقا نه ایمش ایکی جهان دل وجان انساندن برنشان ایمش (نظم)

عالم دلده حقك جنت وباغی واردر	جان عشاقك اوکلشنده طوراغی واردر
اهل دل دلده بولور اول کل وکلزاری مدام	مست اولور خوش قوقیدن اولکه دماغی واردر
وارایکن دلده بودولت فلکه یوق منت	عارفك طشره ده یوق میلی فراغی واردر

قلب اباغیله برآن ایچره جهانی دورایت	بشقه سیاحدر اول بشقه ایاغی واردر
عشق وجان حجلهٔ قلب ایچره چوداماد وعروس	بواسه لر وصلت اودم قنده طوراغی واردر
خانهٔ دل چو اولور خلوت اودم وصلتدر	بویله جانك که غم عشقله داغی واردر
طشره دن خوف ورجا ایله حقی زیرا	شاه عشقك حرم دلده اوتاغی واردر

(نوع خامس) قلب انسانك اطوار سبعه سی احوالن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه قلب انسان ونفس ناطقه وروح انسانی وحقیقت انسانیه ولطیفهٔ ربانیه باکه عقل معاد جمله سی برجاندرکه روح رواندر وبو اسماء ایله مسمی اولان قلب انسان اول عقل کل اولان روح اضافی برله اول زمان حیات جاودانی بولورکه حیوان وملك مرتبه لرن قطع ایدوب انسان کامل مرتبه سنه واصل اولوردکیم حضرت عیسی علیه السلام بیورمشدرکه برکسه ایکی کره طوغمدقجه ملکوت سمواته وزمرهٔ ملائکه یه داخل اولمزپس بر ولادت بودرکه رحم مادردن جهانه کلوب اول ضیق وظلمتدن خلاص بولوب قانلی صولردن پاك اولوب عالم صورتده برشخص معین وحواس وقوی ایله مزین ومبین اولمشسن وایکنجی ولادت اودرکه صفات ذمیمهٔ حیوانیه دن وکدورات مظلمهٔ نفسانیه دن چقوب نظافت بولوب ملك خصلت اوله سن تاکیم کوکل عالمنه کلوب زمرهٔ ملائکه دن اولوب مجلس انسه یول بوله سن واول عالم معناده اهل دل اولوب اطوارقلبی کوره سن واطوار سبعهٔ دلده کلیم الله کبی مناجات ایره سن وقلبك هرطورنده بربشقه طوره کیره سن اما اولکی طورنده که قلبدر عاقل اولوب حقی باطلدن فرق وتمییز قیلوب مؤمن اوله سن واما ایکنجی طورنده که صدرالقلبدر متفکر اولوب انشراح صدر بوله سن واما اوچنجی طورنده که حبة القلبدر غم ونشاطی اونودوب واردات غیبیه ایله طائر اولوب اول هوا ایله متزل اله سن واما دردنجی طورنده که مهجة القلبدر الهام جمالی رحمانی والهام جلالی نفسانی بولوب فراستله فرقنی بیله سن واما بشنجی طورنده که شغفدرسنی جذبهٔ حقانیه الوب حب دنیادن بالکلیه کیجوب وازکه سن واما التنجی طورنده که فؤاددر واردات رحمانیه حاصل اولوب الهامات نفسانیه دن خلاص بولوب مظهر جمال اوله سن واما یدنجی طورنده که سویدادر تحصیل صدق ایدوب صدیق اوله سن وقلبکی مرآت جمال ونظرکاه ذوالجلال بوله سن ونور وحضور وسرور ایله طوله سن وزمان ومکاندن خروج ایده سن ومقامك اولان سمای عمایه عروج ایده سن* ومالیك مقتدر* عندنده انبیا ایله مقعد صدقه کیده سن وابدالاباد انده حضور وذوق ایده سن

کوکل تیز ایله وداع جهان کون وفساد	سمای روحه سفرقیل سفر مبارك باد
سفر مبارك اولور عشق ایدرسه استقبال	اوشیوه لرله ملاحتله قیلسه حسن رشاد
رشاد اودرکه اولور مرتفع موانع وصل	وصال اودرکه اولور متحد مرید ومراد
بوباقی عشق طلب قیل جهان فانیده	بوآرزو ایله ویرجانی دی هرچه باداباد
عنان نفس نفیسی هوسلره ویرمه	محبت ایلیه تاکیم سکاهب اهل وداد
اکرحقایق اشیایی کاشف اولدکسه	قودلك زمین حقیقتده چوق متین بنیاد
عیان کتاب خدادر درونك ای حقی	زهی صحایف تابان زهی بیاض وسواد

نوع سادس قلب انسان نائل عرفان اولدقده تصرفات ایله همت وقدرت بولدیغن وکامل اولدقده مراد وهمتدن فارغ اولوب تصرفات وقدرتدن خالی قالدیغن وتسلیم ورضا ایله طولوب جمله دن آزاد اولدیغن بیلدیرر ای عزیز* معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه قلب انسانك قدرت ملائکه جنسندن برقدرتی واردرکه حیوانات سائره ده اول قدرت یوقدرنتکیم عالم اجسام اذن حق ایله ملکاره مسخردرکه مراد الله اولدقده ملائکهٔ کرام ارسال ریاح وانزال مطر واخراج حبوب وانبات نبات وشجر وارحام ایچنده اصلاح جنین وتربیت اشکال وصور ایدرلر کذلك قلب انسان ملائکه جوهرندن اولمغله عالم اجسام ایچنده مراد حقه مطابق نیجه اموری انواع تصرفاته قادردر اما قلبك عالم خاصنده اعنی کندی جسمی اعضاسنده انواع تصرفاتی نی

ظاهردر مثلا حین کتابتده اصابع ید قلبك مرادی تعلقیله حرکته کلورواکوکل اوقاتده فم ایچنده لسان التنده ارادت قلب ایله بر رطوبت حاصل اولوب غدایه مختلط اولورکه انکله مضغ وبلع وهضم آسان اولور وقصد جماع اولندقده کوکل مرادیله جماع اقتضاسندن عروق ایچنده ریح وشهوت پیدا اولوب آلت جماعه کلوب انی حرکته کتورورتاکیم جماع ایشنی بتوررو هرکوکل کندی جسمی تصرفاتده ماهردر وجمیع اعضا قلبه مطیع ومسخر اولدیغی ظاهردر اما اول کوکل که سجن طبیعتدن خلاص بولوب شبکهٔ عادتدن فارغ وآزاد اولمشدر واوصاف خبیثهٔ بهائمدن خالی وبالکه اولوب اخلاق طیبهٔ ملائکه ایله طولمشدر اول ملك مثلی جسم آخرده هم تصرفاته قادر اولمشدر مثلا اول کوکل صاحبی شیر وپلنکه هیبتله نظر ایلسه هر بری هره مثالی ضعیف ومنقاد اولوروا کر مریضه محبتله نظر ایلسه انك مرضی صحته منقلب اولوروا کر صحیحه خشم ایله نظر ایلسه اولدمده سقیم اولوروبو تأثیراتك صحتی نیجه برهان وتجربه ایله ثبوت بولمشدر لکن بعض نفوس خبیثه اوصاف سباع ایله متصف ایکن امور غریبه یه مخصوص اولوب قلبی قوت بولدیغندن اندن دخی اجسام سائرده تصرفات مذکوره امثالی ظهورات عجیبه ظهوره کلورتکیم سحرده اولان مضرت وعینده بولنان اصابت وکوزللرده اولان حالت وعاشقلرده اولان محبت وحاکملرده اولان مهابت جمله بوقبیلدندرکه کوکل تصرفندن اولور مثلا اکر بر شخص خبیث النفس برکسه یه ضرر مراد ایدوب اول نیتله هرنه اوقورسه قدرت قلبی اول کسه یه اغراق ویروب اول ثقلتله اکایا فتور نیت ویا انقطاع محبت ویا انقباض وکسل ویا انفعال ووجل ویاجنون ومرض ویاصرع وموت عارض اولوروا کر بر شخص حسود بر کوزل کسه یه یا بر کوجك نسنه یه نظر ایتدکده انك زوالن مراد ایلسه اول حسودك قلبی قوتی اکاتأثیر ایدوب یا فاسد اولور ویا هلاك بولوروقلبك سائر تأثیراتی بوقیاسه کلوروجمله سی مراد حقه مطابق اولور پس هر کیمك که جسم آخرده تأثیری ظهور ایتمشدر اکر اول کسه ملك خو یلی اولوب خلقی حقه دعوتله مأمور ایسه اکا نبی دیرلروا کر خلقی خالقه تفویض ایدوب حق ایله مشغول ومستور ایسه اکا ولی دیرلروا کر حیوان خو یلی اولوب ضلالتده مغرور ایسه اکا ساحر یا حسود دیرلر وبوندن فهم اولنان بودرکه معجزه وکرامت وسحر واصابت وجذب ومهابت جمله سی تأثیر حق ایله قلبك تصرفاتیدر وقلبك تصرفاتی اوچ نوع اوزره در اولکی نوع رؤیادرکه جمیع ناسه کشف اولور اما خلقه رؤیاده کشف اولان اسرار انبیا واولیایه حالت یقظه ده هم کشف اولوروایکنجی نوعی علمدرکه عموم خلقه تعلیم وتعلم ایله حاصل اولور اما انبیا واولیاء اکا حق طرفندن دخی الهام ایله بیلورلرتکیم نیجه علوم وصنعتلری استاد وتعلمسز اختراع وایجاد ایله بولورلروبو کا علم لدنی والهام ربانی دیرلر واوچنجی نوعی قلبك تأثیریدرکه کندی بدننده تصرف ایدربو دخی عموم اوزره در اما انبیا واولیا واقو یا غیری بدنلرده هم متصرف اولورلرلکن عبودیتله کماله ایرنلر وذروهٔ تحقیقه وارنلر وجمیع اموری ابدع وانسب کورنلروکوکل عالمنه ایچری کیرنلر وحضور مولاده اداب ایله طورنلر مقام توکلده تسلیم وراضی اولورلرودعا وهمته بریر بولیوب تدبیر وتصرفدن قالورلرزیرا که جمیع اموری مراد حقه مطابق بولورلر پس اول کاملده کیم بواوچ خاصه اعنی یقظه حالنده رؤیا وعلم لدنی واجسام سائرده تصرف بولنمشدر اول خواص اولیادن عد اولنمشدرواول تصرفات انك دکلدرکه متصرف حقیقینك بیلنمشدر واندن خبرسز انك واسطه سیله تصرف قیلنمشدر زیرا که انسان کاملك درونی عزیمت ونیتدن وکبروانانیتدن وحول وقوتدن وتصرف وقدرتدن ومراد وهمتدن وطلب ودعادن بلکه ماسوادن فارغ وآزاد وحقه مطیع ومنقاد ورضاسیله معتاد وحضوریله شاد وخرم بولنمشدر تکیم انسان کاملك احوالی بالاده بیان اولنمشدر پس اب لباب جهان بلکه بیت شریف رحمان قلب اهل عرفان بیلنمشدر ※نظم※

وصف لسان سنکله در	وصف ایدهم کوکل سنی	نطق وبیان سنکله در	وصف ایدهم کوکل سنی
هر هنرلك کما لیسن	هرکوزلك جمالیسن	حسن ایله ان سنکله در	وصف ایدهم کوکل سنی
شوق وطلب که سنده در	ذوق وطرب که سنده در	عشق ایله جان سنکله در	وصف ایدهم کوکل سنی
فکرك اولورسه برخدا	قالمیه سنده ماسوا	امن وامان سنکله در	وصف ایدهم کوکل سنی
اولسه کبرایله ریا	سنسن اوبیت کبریا	کنج نهان سنکله در	وصف ایدهم کوکل سنی
اولسه غلافتن جدا	آینه سن جهانما	عین عیان سنکله در	وصف ایدهم کوکل سنی

بیلدی

بیلدی کسه جوهرك	عالمه طولدی کوزلرك	ذوق جنان سنکله در	وصف ایدهم کوکل سنی
اصل جهانسن ای کوکل	وصله مکانسن ای کوکل	کون ومکان سنکله در	وصف ایدهم کوکل سنی
چکمکه حق بنده در	جانی سنکله زنده در	جمله جهان سنکله در	وصف ایدهم کوکل سنی

(نوع سابع) قلب انسانك کندی عالمندن خواب وموت ایله وتصفیهٔ قلب والهام ایله بهره مند اولدیغن بیلدیرر ای عزیز※ معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه کوکلدن عالم برزخه روزنه لر فتح اولندیغنه ایکی دلیل روشن واردرکه بری واقعهٔ منام وبری خاطر الهامدر اما واقعهٔ منام وقتاکه انسان خوابه کیدروکوکل پنجره لری اچلوب عالم ملکوت ایچنده لوح محفوظدن کلجك زمانده کندویه واقع اوله جق احوالی ادراك ایدر یاروشن سیر ایدرکه همان بعینه واقع اولورویا مثال الله کوررکه انجق تعبیر ایله بیلنور پس اکر حواس بدن پنجره لری نوم ایله مسدود اولسه ویا کوکل مرآتی کدورات اوصاف ذمیمه دن صافی اولوب جلا بولسه لوح محفوظه مقابل کلوب انده مسطور اولان صور معنویه وامور غیبیه مرآت قلبه منعکس اولوب نیجه اشکال عجیبه واحوال غریبه یی سیر ایدوب کندوسنده بولوروا کر انسان اویقودن کلوب کوکلی محسوسات ایله مشغول اولوب کندی عالمنه توجه ایده بیلمسه ویا کدورات اوصاف حیوانیه دن صافی اولمسه کوکل کندی عالمنده محجوب اولوب بر نسنه سیر ایده مز اولور کرچه حالت نومده حواس ظاهرهٔ بدن معطل قالورلکن قوت خیال اول حالتده معطل اولمیوب کوکل آینه سنده منعکس اولان صورتلری محافظ اولورواول صورتلر خیال الله ضبط اولدیغندن صراحتله عیان اولمیوب انجق خیالات رویا کورینور اما حالت موتده حواس بدن بالکلیه منقطع اولدیغندن حجاب جسم آره دن مرتفع اولوب کوکل عالم ملکوتی برق لمعان کبی سیر ایده بیلوروا سرار غیبیه کرکی کبی مطلع اولوروامادلیل ثانی اولان خاطر الهام بودرکه هیچ برکسه یوقدرکه انك خواطر قلبیه سی وتصرفات فکریه سی اولمیه یعنی هرکس کوروب ایشتمدیکی نسنه لری طریق الهام ایله ادراك ایده بیلورلکن کوکل عالم ملکوتدن ایکن اندن اعراض ایدوب بو عالم شهادتده حواس ظاهرهٔ بدن روزنه لرندن محسوسات ایله مشغول اولدیغندن یاخود اوصاف حیوانیه ایله کدورت بولدیغندن کندی عالمندن محجوب وسیر وطنندن ممنوع اولمشدر آنکچون خواطر الهامی اکا قندن کلدیکن کورمیوب حیرتده قالمشدر انجق بیان اولنان روزنه لردن فهم ایله ادراك ایده بیلمشدر

عارفك آیینهٔ قلبی مصفا کورینور	وجه دلداری اول آیینه ده پیدا کورینور
کندوبی کورسه اول آیینه ده کدرت بونور	انی سیر ایلسه اول آینه اصفا کورینور
ظهر آیینه ده مخفیجه نکاه ایلر اکا	جان ویرر ذوق ایله چون اول رخ زیبا کورینور
عشق سوداسنه دوش دل قبوسن دکله کیجه	کیم تماشا که دلبر بوسویدا کورینور
اسم جانبر ورنی شوق ایله تکرار ایده نك	دل وجانده عیان نور مسما کورینور
نظر همت عشاقه کورینمزدو جهان	حسن معشوق ایله حیرتده اوشیدا کورینور
طولسه دل ساغری ای حقی می عشق ایله خوش	آنده حسن رخ ساقی نه هویدا کورینور

(نوع ثامن) قلب انسان کندی عالمك نسیان وتذکر قیلدیغن بیلدیرر※ ای عزیز※ معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه قلب انسان اولان روحی عالم ارواحده ایکن کندی خالقن وصانعن بلاحجاب کورمش وبیلمشدی ونه خدمت ایچون خلق اولدیغن فهم قیلمشدی وقالوا بلی مجلسنده الست بربکم باده سیله مست اولمشدی وآنده جمله نك مشاهده سی شبهه سز عین الیقین مرتبه سنی بولمشدی وجمیع ذریت آدم انده انبیا ایله برابر مراد المشدی بعده کوکل اول عالم وصلتدن بودار فرقته واول مجالس محبتدن بومنزل محنته واول روحانیتدن بوجسمانیته نزول ایتمکله سراپردهٔ حواسه دخول ایدوب بدن قیدیله مقید اولمشدر بعده شهوات جسمانیه اکا غالب اولوب اوصاف بهیمه ایله طولمشدر پس قلب انسان لباس غفلتله مستور اولدیغندن اول مجالس انسی فراموش ایدوب بوفانی منزلی باقی صانوب بودار البواری جای قرار ایچون اختیار ایتمشدر مکرکه اول کسه لرکه انلره

عنايت ازلى وهدايت لم يزلى معين اولوب بصيرتلرندن غفلت حجابن اتمشدر پس اكرچه آنلر بو عالم اجسامه كلوب تعلق ايتمشلر ايسه ده بعضلرندن عالم ارواح اصلا مستور اولمشدر وبعضلرندن مستور اولمش ايسه ده ادنى توجهله ينه كشف اولوب حجاب غفلتده قالمشدر وكيمكه بو كشفى بولمشدر اكر اول كمسه اصلاح خلق ايچون برطريق مخصوص قيلمشدر اول پيغمبر وطريقى شريعت وخارق عادتى معجزه اولمشدر واكر اهل كشف اولوب دعوت خلق ايله مأمور اولميوب غيرينك شريعتيله عمل قيلديسه اول كمسه ولى واندن صادر اولان خارق عادت كرامت اولمشدر اكرچه كشف مذكور انبيايه مخصوص اولميوب نوع انسان فطرت اصليه سنده بو كشف ايله متصف اولمشدر لكن بو كثافت اجسام ايله محجوب اولديغندن بو كشفك حقيقتى وايكى جهان سعادتى اولان معرفة الله تقليل طعام وتقليل منام وتقليل كلام وعزلت انام وذكر مدام وتوجه تام ايله حصول بولمشدر زيرا كه بو اركان سته ايله بين الافراط والتفريط عمل ايدوب شريعت محمديه جاده سنده كيدن ودنيايى اونودوب كوكلندن ايچرى مولايه توجه ايدن بو كشفى بولوب هر بلادن ازاد اولوب هر مرادن آلمشدر ❊ نظم ❊

بوكوكل بنده ايكن ارض وسمايه دوشدم — بيلدم كنديمى اوهام سوايه دوشدم
خيلى اطرافه سكردوب اره دم دلدارى — عين وصلتده ايكن غيرى بلايه دوشدم
كرچه دوست اولدى بكا همره نزديك ولى — آه كيم غفلت وجهلمله جدايه دوشدم
بنلكمدن كه كوكل بسته وجان خسته ايدى — بن بنى عشقه ويروب بحر صفايه دوشدم
نفسى دشمن بلوب اللهى صديقم بولدم — ذكر نفسى اونودوب ذكر خدايه دوشدم
تا كه دل خلوت اولوب دوست ايله تنها قالدم — هب دعا كندى همان مدح وثنايه دوشدم
اصل هر نغمه چو حقك نفس رحمنيدر — حقى بو نغمه دن اول ذوق نوايه دوشدم

(نوع تاسع) قلب انسان كندى عالمنه رياضتله روان اولديغن وعقل كلدن استفاده قيلديغن وعلم حكمتله طولديغن بيلديرر ❊ اى عزيز ❊ معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردر كه اكر طالب معرفة الله اولان كمسه برخالى مكانده نيجه ايام اولوب حواس خمسۀ ظاهره سن معطل قيلوب دل وجاندن اسم جلاله اخفا ايله مداوم اولورسه ونفسى حقوقن ويروب حظوظندن منع ايله مجاهده ايده بيلورسه وقلبنى اخلاق ذميمه دن تخليه واخلاق حميده ايله تحليه ايدوب اقوال وافعال واخلاق ايله حضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلمك ايزنجه بوانده كيده بيلورسه وبر كون بر كيجه ده يوز درهم طعام ايله درت ساعت منام ايله قناعت ايدوب بو رياضتى تمام ايده بيلورسه انك قلبى عالم ملكوت ايله بر مرتبه مناسبت كسب ايدركه عالم جسمانيدن بى خبر اولور كيدر وملكوت سموانى سيران ودولت معرفته يتر ❊ بيت ❊ حكمت دنيا ومافيهايلن عارف دكل ❊ عارف اولدر بيلميه دنيا ومافيهاندر ❊ پس ملكوت عالمنى كا كشف اولوب غيريلر حالت نومده رؤيا ايله كورديكى اشكال واحوال وعجايبى اول عارف حالت يقظه ده مشاهده ايدر بعده ملائكۀ كرام وارواح انبيا واولياى عظام اكا ظاهر اولوب انلردن بلكه روح محمديدن استفاده ايدر واويله عظم اشيا سير ايدركه وصف ايله بيان اولنمز وكوردكجه حقيقتلرى بيلنمز نتكيم حق تعالى كلام قديمنده ❊ وكذلك نرى ابراهيم ملكوت السموات والارض وليكون من الموقنين ❊ بيوردیغى وحضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم (كشفت لى الارض فرأيت مشارقها ومغاربها) مشاهده سن طو بيورديغى كشف مرقومدن عبارتدر وحق تعالى قرآن مبينده ❊ واذكر اسم ربك وتبتل اليه تبتيلا رب المشرق والمغرب لا اله الا هو فاتخذه وكيلا واصبر على ما يقولون واهجرهم هجرا جميلا ❊ بيورديغى رياضت مذكوره يه اشارتدر تا كيم ذكر وفكر ايله مشغول اولوب مقام توكلى بولوب خلقدن عزلت نفع وضررلرندن فارغ وازاده اوله سن وقلبك كدورات اعدادن صافى وشهوات دنيادن پاك واشتغال حواسدن خالى اولوب مشاهدۀ جلال وجمالى بوله سن زيرا كه قلب انسان اول حوضه بكزركه اكا خارجدن بش نهر جريان قيلمشدر واول انهار خمسه كاه صافى وكاه مكدر اقديغيچون اول حوضك قعرنده طين كثير اجتماعندن متعفن اولوب قالمشدر نتكيم حوض مرقومك قعرنده مجتمع اولان طين متعفنى چيقاروب انى تنقيه ايتمك مراد ايدن كمسه يه لازمدركه اولا اول انهار جاريه نك يوللرن سد ايدوب طشره دن بر النله اول طينى تحريك ايده تا كيم اول حوضك

قعرندن ينابيع تفجر وجريان ايدوب اول ماء متكدرى اندن اخراج ايده واول حوض طاهر وماى طيب اوله كذلك حواس خمسۀ ظاهره دن دمبدم كاروب قلبه ممتلى ومستولى اولان انواع نقوش وفنون واصناف افكار وظنون كوناكونك كمى صالح وكمى فاسد وكمى مفسد اولديغيچون درون دلده اوصاف ذميمه جمع اولوب تمكن ايدوب قالمشدر پس تصفيۀ قلب وتزكيۀ نفس مراد ايدن كمسه يه لازمدركه ابتدا حواس خمسه يوللرن سد ايليه تا كيم مسموعات ومبصرات ومشمومات ومذوقات وملبوساتدن برنسنه قلبه دخول ايتميه بعده نفى خواطرله اسم جلاله دون الجهر مداومت ايليه تا كيم كوكلده بحر احديتدن ينابيع حكمت تفجر ايدوب هر خيال محالى وهر كلال وملالى وهر خاق كاسدى وهر ظن فاسدى اندن اخراج ايده واول كوكل ماسوادن طاهر وعلم صدور ايله ماهر اوله ❊ رباعى ❊

(نظم)

علمى كه حقيقتست در سينه بود — در سينه بود هر انچه درسى نبود
صد خانه پر از كتاب سودى نكند — كر سينه كتابست ترسى نبود

مرأت قلبه جور سفر درويرن جلا — كر سير كعبه در سفرك كره غزا
تندن خدايه دلده سفردر جهاد نفس — قطع طريق كعبۀ جان طى ماسوا
عارف كه دلده سير وسفر ايلر اول مدام — مرأت قلبيدر اكا جام جهانما
قلبكده قيل سياحت واهل سعادت اول — اهل سفردر اهل سفر قيل سن انزوا
درمانى استه سنده سن اى دردمند عشق — دلدن ابراغه كتمه كه دلدر سكا شفا
ربك ديلرسن استه درونكده بول قريب — دنخا نۀ خدا درانى صانمه سن جدا
چون پير عشق ايشسنى ارشاد ايدن مدام — حقى كوكلده بول انى سن غفلت ايتمه ها

نوع عاشر) قلب انسان معرفت يزدان ايله عزت ولذت جان بولديغن ومحبت حضرت رحمان ايله سعيد هر دو جهان اولديغن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه قلب انسانك عزت ولذتى معرفة الله در ودولت وسعادتى محبة الله درزيرا كه هر نسنه نك ذوق وسرورى ولذت وحضورى طبيعى مقتضاسى اوزره اولمسيدر وكندى جنسنه وصول بولمسيدر نتكيم لذت سمع اصوات حسنه ايله نغمات والحان طيبه استماعنده در ولذت بصر كوزل صورتلر ولطيف نسنه لر تماشاسنده در ولذت دماغ انواع روايح طيبه استشماميله معطر اولمسنده در ولذت ذوق شهوت اكل وشرب ومنام وجماعده در ولذت غضب شتم وضرب ايله عدودن اخذ انتقامده در كذلك لذت عقل ادراك حقايق اشيا ودقايق معناده در وكوكل خوش مشاهدۀ جلال وجمال مولا ايچون اولديغندن انك لذتى اول الذ اشيادن اولان لقاده در پس انسان كه كوكلدر انك لذت وسعادتى انجق معرفة الله ومحبة الله ده درواما اول كوكل كه آنده سوداى معرفة الله وآرزوى محبة الله اولمز انجق طالب محسوسات وراغب شهوات اولور اول كوكل شول مريضه بكزر كه انده اشتهاى غداى نافع اولميوب انجق تراب امثالى غدا اولميان نسنه لرا كانه مائل اولور پس اول مريض اكر عجله ايله معالجه ايدوب اشتهاى غداى نافعى كسب ايتمديسه اول مزاج فاسد ايله قالوب تناول مضرات ايله بوما فيوما مرضى طبعنه غالب اولور وموت ايله جسمى فنا بولوب دنيا سعادتى الندن كيدر كذلك اكر قلبى مريض اولان كمسه علم ربانى برله وذكر وفكر الله ايله قلبنه معالجه ايدوب انده سوداى معرفة الله وآرزوى محبة الله حصولن سرعتله كسب ايتمديسه اول افكار فاسده ايله قالوب مشغلۀ دنيا ورغبت ماسوا ايله آنا فانا امراض اوصاف ذميمه قلبه غالب اولوب معاذ الله غفلتله كوكل هلاك اولوب سعادت ابديه الندن كيدر زيرا كه امواج بحر امثالى اولان محسوسات فانيه ايله وجود كان لذات فانيه بالجمله موت طبيعى برله منقطع وزائل اولور الا كه عزت معرفة الله ولذت محبة الله كه قلبه متعلقدر اول باقى قالور وقتا كه موانع حواس ظاهره موت ايله مرتفع اولور وقلبك نور وضياسى غالب اولوب شهود جمال آرزوسى ازدياد بولور

كوكل كيك مى ميخانه سن صوررسن — كيمك دردديدۀ مستانه سن صوررسن
نه خانمانلرى ياقش بو عشق عالمسوز — كيمك بو آتش ايله خانه سن صوررسن

هزار قیصر وخاقان وخسرو اولدی روان
کیمك رباط ایله افسانه سن صوررسن سن

هزارکان ایله دریاسنك فقیرك ایکن
کیمك جواهر دردانه سن صوررسن سن

جهان مثال فنردرکه شمعی سن ای جان
کیمك بوشمع ایله پروانه سن صوررسن سن

بوجمله عالمه جانسن توبه جانانسن
کیمك بوحسن ایله جانانه سن صوررسن سن

بوجلدی قصر جنانك چوسقف عرش مجید
کیمك بوقصر ایله کاشانه سن صوررسن سن

سکا چوحال اوله سبحانی اعظم شانی
کیمك بوحال ایله ایانه سن صوررسن سن

سنك که جرعهٔ جامك درکذرای حقی
کیمك بوجام ایله پیمانه سن صوررسن سن

نوع حادی عشر) قاب انسانك کندی عالمنه توجهی جمله‌دن اهم والزم اولدیغن بیلدبرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حق تعالی نوع انسانه عالم ارواحده جمال باکمالیله تجلی ایدوب کندی ذات وصفاتنی انلره استعدادلری حسبنجه بیلدرمشدر وارواح انك جام محبتندن وبادهٔ وصلتندن نیجه مدت مست ومدهوش اولمشلرایدی ومقام شوق ایچره دائم ذوق ایله قالمشلرایدی صکره حکمت ربانیه اقتضاسیله ارواح مجنده اول عالم علویدن بوعالم سفلی‌یه دوشوب اول جهان وصلتندن بومکان فرقته کلوب مجرد ایکن بوقیود نفسانیه ایله مقید اولوب تعلقات جسمانیه اشتغالیله طلوب وطن اصلیلرندن بعید وغریب اولدقلرندن اول مجلس الفتی واول ذوق وصلتی فراموش ایتمشلردر واول عالمدن ممنوع اولدقلریچون بعض انساندن حضرت یزدان مستور اولوب اول وصلت ازلیه ومحبت لم یزلیه بالکلیه زائل اولمشدر پس هرقنده برحسن وجمال وبرلطیف وکمال سیر ایاسه انك روحی بلا اختیار اکا مائل اولور لکن اول قدیم اولان آشنالقدن محجوب وارزوی شهوات ایله مغلوب اولدیغندن اول میل ومحبتی بولذات دنیادن ظن ایدوب اکا اقتضای نفس ایله ناظر اولور بیلمزوا کلمز بلسونکه خاطرینه کلمز امابعض انسانك روحی بدنه تعلق ایتدکده هدایت حق اکا رهنما اولمغله ینه کندی عالمندن محجوب اولمیوب اول مجلس انسی فراموش ایتمیوب ارواح ایله اولان احوالی خاطرنده قالمشدر ودنیاده هم تجلی صفاتندن مستور اولمیوب شوق مشاهدهٔ جمال اول کوکده بومافیها ازدیاد بولمشدر وزلال وصالك تشنه‌سی اولمشدر پس اکر هدایت حق سکادخی رهنما ایسه اول مجلس انسی فراموش ایتمیوب آرزوایدرسن وبوروح نفیسی علایق دنیادن وعوایق ماسوادن خلاص ایدوب کوکدن اکا کیدرسن تاکیم اول کمال ووداد ایله اصلنی بوله اعنی کوکل کندی عالمنده فناسز بقایه وجفاسز صفایه وشبهه‌سز عرفانه ودریغسز جماله ونهایتسز دولته نائل اولور واکر انسان کوکل عالمنه توجهیله اصلنه رجوعی آرزوا یتمیوب همان عالم بدنده غفلتیله مشاغل محسوساته وهوای نفسیله شهواته مائل اولدیسه دنیاده اندن عاجز وناقص وفقیر وضعیف وذلیل وحقیر برمخلوق دخی اولمز زیرا که بوعالمده اول آدم کاه اسیر درد وغم وکاه مبتلای مرض والم وکاه علیل جوع وشبع وکاه ذلیل شهوت وطمع اولوب برکون راحت قالمزوا کابرذوق وصفا باشه دلك میسر اولمزوا کر برلذتی ارزوایله الله کتوردیسه نیجه مدت انك محنتلرندن خلاص بولمز مثلا لذت اکل آرزوسنده اولان کمسه ابتدا اول مأکولك کسب وتحصیلنده تدبیر وحرکت قیلوب اصلاح وطبخنده تعب ومشقت بولور وتناول ایلدکده هضمندن اکا ثقلت وفضلاتندن زحمت کلور بعده اندن تولد ایدن امراض ایله محنتده قالور وبوخلین دنیانك هر لذتنده مقدم ومؤخر نیجه غرامت ونیجه ندامت حاصل اولور پس اکر انسان اول جوهر نفیسی بولذات خسیسه ایله مبتلا قیلمدیسه وبرمراد الملق ایچون یوز برده رزالته نامراد اولمدیسه همان هرمرادی ترك ایدوب کندوبی دنیاده مسافر بیلدیسه وکوکلدن ایچری کندی وطن اصلیسنه توجه قیلدیسه واخلاق ذمیمه‌دن طهارت وصحت بولوب بچن طبیعتدن چقوب آزاد اولدیسه البته اول کمسه کوکل اقلیمنده تخت روح اوزره جلوس ایدوب کندی عالمنده سلطان اولور وماسوایی اونودوب غرق بحر شهود اولوب مولاسن بولور (اللهم نجنامنا ولا تجعل الدنیا اکبر همنا) پس امدی زینهار سن سندن ایراغ اولمیه‌سن وعالم صورتده بیهوده یوریمیه‌سن وعالم بدندن دخی کچوب عالم قلبه کله‌سن وحظوظ نفسی قویوب حقه قن ویروب کوکلده مکن اوله‌سن وماسوایی اونودوب حقه توجه قیله‌سن تاکیم

سن کندیکی بیلوب انی کوکلده بوله‌سن (نظم)

کیمکه جاندن ایراغ اولدی ایشی اه اولمش
نفسنی عارف اولان عارف بالله اولمش

سفر فرقته دوشمش سفر ظاهر ایدن
سفر باطن ایدن واصل درکاه اولمش

کدر عقلاله دلداردن اولمش دل دور
صاف اولان عشق ایله اول مهر ایله چون ماه اولمش

دل ودلبرسن ایراغ اولمه همان سن سندن
اولمسون کمسه‌ده شغلك که کوکل شاه اولمش

قلبکه ایله نظر کندیکی طانی کیمسن
کندوبی دلده کورن اهل دل آکاه اولمش

نقد ایکن عشقله جان دلده او دیدار آلان
انتظار اودینه یانمش او که کمراه اولمش

حیرت عشق ایله کندن بیلن اهل ذوقن
لذت جانی مناجات سحرکاه اولمش

کرسلیمان ایسك انجتمه اکر مور اولسه
که قوذره‌دن اول شمسه نهان راه اولمش

چکمه‌دی کشمکش رد وقبول خالق
حق کیم قبلهٔ جانی همان الله اولمش

(نوع ثانی عشر) روح انسان نیجه عالملردن سیر وسفر قیلدیغن وبدن عالمنه کلوب بونده کمال ومعرفت بولدیغن بیلدبرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه روح انسانی بوعالم اجسامه کلمزدن مقدم عالم ارواحده ایدی وعالم ارواحه کلمزدن مقدم عالم عماده ایدی وعالم عما ایسه عالم معانیدن کنایتدرکه حق تعالینك علم ازلیسنده اولان صورتلردن عبارتدر زیرا که حق تعالینك علمنده موجود اولان جمیع اشیانك صورتلری واردرکه نوعا بزم تعقل وتصورمز کبیدر اکرچه علم الله ذاتنك غیری دکلدر لکن نقوش علمیه اعتباریله اکا عالم عما وعالم معانی دینلمشدر وعالم عمانك اصلی عالم لاهوتدرکه اهل الله اصطلاحنده وجود اقدسدن عبارتدر ومرتبهٔ احدیته اشارتدر پس عالم عماده صفات الله ایله روح انسانی بیننده مناسبت اولدیغی عظیم عزت ورفعت ودولت وسعادتدر وتذکر ایدن عارفه بیوك نعمت وهدایت وعنایتدرو کندی حالی اولان کامله بی نهایت ذوق وصفا ولذتدرو بوروح انسانی اول عالم معانیدن عالم ملکوته کلمشدرکه عالم ارواحدروا کا عالم غیب دخی دیرلر وانك اهلی ملائکه وکروبیون وعقول ونفوس وارواحدر واندن عالم ملکه کلمشدرکه عالم شهادتدر وبوکا عالم افلاك وانجم وعالم عناصر وموالید دخی دیرلر وعالم ملکوت ایله عالم ملك آره‌سنده ایکی عالم دخی واردرکه بری عالم مثالدر وبری عالم خیال مقیددر اما عالم مثال خیال مطلقدرکه اکا عالم برزخ دخی دیرلر وبوبر عالمدرکه اهل کشف جمله ارواحی انده کوررلر ودخی واقعه ورؤیای صالحه که عینی واقع وظاهر اولور جمله‌سن بوعالم مثالده کوررلر واما عالم خیال مقیدکه انسانك قوت متخیله‌سنه دیرلر بوبر عالمدرکه بونك اصلی عالم مثالدر واما عالم ملك اول ایکی قسمدر اما اول ایکی قسمی عالم ملکوته متعلقدرکه اول عرش وکرسی وسموات سبعه‌در واکا عالم علوی دیرلر واما ایکنجی قسمی عالم ملکه متعلقدرکه اول عناصر اربعه‌در وانلردن تولد ایدن کائنات جو سما وموالید ثلاثه‌در وبوکا عالم سفلی وعالم کون وفساد هم دیرلر پس ارواح انسانیه بالجمله علویه ونورانیه اولوب آشنای حضرت یزدان ایکن ومقامات معلومه‌سی علی مراتبهم عرش وکرسی وهفت آسمان ایکن اول عالم علویدن بوعالم سفلی‌یه تنزل ایتمشلردر تاکیم تحصیل کمال ایدوب مقامات اصلیه‌لرینه رجوع ایده‌لر یاخود کندی مقاملرندن اعلی مقاماته کیده‌لر اما کسب کمال بی آلت حاصل اولمدیغندن حق تعالی عنایت ایدوب عالم علویدن اولان ارواحه عالم سفلیدن اولان ابدانی آلت احسان ایدوب وجود انسانی روح وجسم ایله مرتب وایکی عالمدن مرکب احسن واکمل قیلمشدرتاکیم ارواح علویه بوعالم سفلیده ابدان اشترلرینه سوار اولوب کسب کماله قطع مراتب ایده‌لر ومقامات اصلیه‌لرندن عروج ایله اعلایه کیده‌لر چونکه مبدأ ارواح اول عالم علویدر پس بوعالم سفلیده کسب کمال ایدنك یعنی انبیا علیهم السلام بولنه کیدنك معادی ینه عالم علویدر وکسب کمال ایتمیوب هوای اسفله مائل اولنلر یعنی تخلقوا باخلاق الله امرینه امتثاله تهذیب اخلاق ایتمیوب اوصاف حیوانات ایله ناقص قالنلر ونفسنی تربیه وتزکیه‌دن وقلبنی تخلیه وتحلیه‌دن عاجز اولنلر عالم علوی‌یه عروج ایده مزلر ومقامات معلومه‌لرینه رجوع ایدوب کیده مزلر معاذالله انلر بوعالم سفلیده قالورلر وحیوانات امثالی خائب وخاسر اولورلر والحاصل اصل کوکلدرکه اکا داخل اولان اصلنه

واصلدر وماسوادن پاك اولان كوكل صاحبی انسان كاملدر (نظم)

تجرید وتجردره كاشانهٔ دلدر / هر خانه كه ویرانه‌در اول خانهٔ دلدر
جان سمعن آچوب دكله سماعی كه همیشه / آفاق طولی نغمهٔ مستانهٔ دلدر
مجنوندر ایچن لیلی یوزندن می عشقی / افلاكمی وحدته پیمانهٔ دلدر
اول شعله كه پروانه سیدر جملهٔ ذرات / دور ایلرلر اوشوقیله كه پروانهٔ دلدر
هرجانه جهان ایچره نهان باده ویرر عشق / اول خمر ایله عالم طولی میخانهٔ دلدر
اصلی دوجهان دلدر اودر رونق اشیا / معمورهٔ عالم همه ویرانهٔ دلدر
ای حقی كوكل صاحبیدر محرم دلدار / محروم اقادر او كه بیگانهٔ دلدر

نوع ثالث عشر) روح انسانك عالم ابدانده نتیجه نقصان بولدیغن ونه ایله كسب كمال قیلدیغن بیلدیرر (ای عزیز معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه چونكه جمیع ارواح اول عالم علویدن بو عالم سفلی یه كلوب ابدان انسانی بولمشدر پس نوع انسانك جمله سی اوچ صنف اولمشدر اما اولكی صنفی بو عالمه نه ایچون كلدیكن ومطلوب اندن كسب كمال اولدیغن اصلا بیلمیوب اصنام ثلاثهٔ عوامه طاپمشدر یعنی اكل ونوم وجماعی كندویه ایش پاپمشدر پس بو صنف اول عالم علویده اولان مقامات اصلیه سنه عروج ورجوع ایده مز كه مغبوندن مغبوندر زیرا كه اوصاف ملائكه یی قومش صفات بهایمله متصفوندر واما نوع انسانك ایكنجی صنفی بو عالم سفلی یه تنزلدن مقصود انجق كسب كمال اولدیغن بیلمشدر لكن اصنام اربعهٔ خواصه مائل اولمشدر یعنی حب نفس وحب ولد وحب مال وحب جاه ایله طولمشدر وبو صنف اول مقامات اصلیه سنه رجوع ایدر لكن ینه مغبوندر واصنام اربعهٔ مذكوره ایله مفتوندر زیرا كه تكمیل نفس ایله مقامندن اعلا مقامه واصل دكلدر وبو عالمه تنزلدن مقصود اولان ترقی حاصل دكلدر واما نوع انسانك اوچنجی صنفی بو عالم سفلی یه تحصیل كمال ایچون كلدیكن بیلمشدر ورفیق هدایت اولدیغندن كندولرن بونده مسافر بولمشدر واصنام سبعهٔ مذكوره یی كسرایتمكله كسب كمال قیلمشدر وبو صنف اول مقامات اصلیه سندن اعلی مقامانه واصلدر زیرا كه بو عالمده تكمیل نفس ایدن انسان كاملدر وحق تعالی عنایتیله اصناف ثلاثهٔ مذكوره یی طیورمشدر نته كیم كلام قدیمنده (فمنهم ظالم لنفسه ومنهم مقتصد ومنهم سابق بالخیرات باذن الله) بیورمشدر چونكه وجود ملائكه لطیف ونورانیدر كیمی عقول كروبی وكیمی نفوس روحانیدر ومقاملری عالم علوی آسمانیدر پس انلرك برعالمی واردر كه زیاده دكلدر اما ارواح بهائم بالجمله ظلمانیدر ومقاملری عالم سفلی اركانیدر وانلر عالم علویدن بی بهره‌در پس انلرك دخی برعالمی واردر كه ایكی دكلدر واما نوع انسانك ایكی عالمی واردر بری بدن وروح حیوانی اعتباریله عالم ملكك اسفلیدر وبری عقل وروح انسانی اعتباریله عالم ملكوتك اعلاسیدر زیرا كه حق تعالی ملائكه یی محض عقلدن خلق ایتمشدر وبهایمی صرف شهوتدن خلق ایتمشدر وانسانی عقل ایله شهوتدن خلق ایتمشدر پس عقلی شهوتنه غالب اولوب اصنام سبعه یی قیروب عابد صمد اولان انسان ملكلردن اعظم واكرمدر زیرا كه ملائكهٔ كرامك هر برینك مقامی معلومدر كه ابدا انده قالور وانسان ایسه تكمیل نفس ایله مقام معلومندن اعلالره ترقی ایده بیلور واكر انسانك شهوتی عقلنه غالب كلوب عابد اصنام سبعه اولورسه اول صمدی نامی وانك قلبی قاسی اولور اكرچه اول صورتده آدمدر لكن سیرتده بهایمدن كمدر زیرا كه خدمت بهایم طاعته بدلدر وحقدن غفلت ایدن انلردن اضلدر (اللهم لاتجعلنا من الغافلین اما كمال روح انسان اودر كه لذات فانیه یی ترك ایله اصنام سبعه یی كسر ایدوب لذت حضوری درك ایله ماسوادن كچوب كوكلده عاكف اوله تاكیم مبدأ ومعادن بیلوب اسراره واقف اوله ونفسنی وربینی حالله عارف اوله وروح اضافیله ابدا زنده قاله وحضرت حبیب اكرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدر كه یا علی كندیكی فهم ایلیه سن تاكیم عمریكی ضائع ایتمش اولمیه سن وقلبكدن بیگانه قالمیه سن (نظم)

درون جاندر انجق جای جانان / مدام اولمش كوكل مأوای جانان
كوكل مرآت صاف اولسه ایچنده / كورینور خوش رخ زیبای جانان

سوید ای دل آكاه ایچنده / دمادم خوش ایدر سودای جانان
قوغوغای عالمدن چوقلبك / اولور خالی طولر غوغای جانان
سفینه مثلی قلبه انقلابی / ویرر اول جنبش دریای جانان
قوكبری اول قوادنادن ادنی / كه اولدر قرب اوادنای جانان
بوحقی روحنی پرشور ایدر اول / لب شیرین شكرخای جانان

نوع رابع عشر) روح انسانك تنزلاتی احوالن وترقیات وكمالن بیان ایدر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه روح انسانی اولان امر ربانی اعلای علیین عمادن بو اسفل سافلین بدنه تنزلندن اول نورانیت بو ظلمته واول لطافت بو كثافته واول استعداد بو نسیانه واول محبت بو عصیانه تبدیل اولوب مجاور انس رحمان ایكن مقارن نفس وشیطان وهمجنس حیوان اولمشدر بعد المشرقین حیوان وملاهی قنده وروح انسانی وعشق الهی قنده پس انسان ابتدا مرتبهٔ بهایمدن بعده مرتبهٔ سباعدن بعده مرتبهٔ شیاطیندن بعده مرتبهٔ ملائكه دن بعده مرتبهٔ نفسانیتدن كچمدكچه مرتبهٔ انسانیته وصول بوله مز وكندیدن فانی اولمدقجه روح اضافیله باقی اوله مز وتهذیب اخلاق ایتمین حیوان مرتبه سنده قالوب انسان مرتبه سنه كله مز وعارف بالله اولوبده مراده اره مز زیرا كه انسانده اوچ روح واردر كه سائر حیوانات ایله مشتركدر برسی روح طبیعیدر كه انك موضعی جمیع بدندر وایكنجیسی روح نباتیدر كه انك موضعی جكردر واوچنجیسی روح حیوانیدر كه انك موضعی یوركدر وغضب وشهوت وایكیسندن تولد ایدن اخلاق بد جمله سی اوصاف روح حیوانیدر وانسانك دردنجی روحی نفس ناطقه‌در كه اكا مخصوصدر وانك موضع تعلقی انجق یوركده اولان نقطهٔ سودا ده بولنان روح حیوانیدر وانكله تعلقی بونك شانیدر واكر اوروح حیوانی بو روح انسانی اوزرینه غالب كلوب غضب وشهوتنه بونی اسیر ایلدیسه اول كسه حیوان بیلنمشدر زیرا كه حكم غالبك اولنمشدر ومادامكه روح انسانی مغلوب روح حیوانیدر اول كسه نك قلبی میت ونفسی حی اولدیغندن اول نفسانیدر واكر عون حق ایله بو روح انسانی اول روح حیوانی اوزرینه غالب اولوب غضب وشهوتنه مالك اولدیسه كندی حیاتن بولدیغندن واول كسه نك نفسی میت وقلبی حی اولدیغندن اول روحانیدر بلكه مكان وزماندن مجرد انسان كاملدر وكندی مقامندن اعلالره واصلدر وبو كیمیای سعادته استعدادنه كوره بریلده یا برایده ویا بر كونده ویا برساعتده نائلدر وحق تعالی كلام قدیمنده (ونفخت فیه من روحی بیوروب كندی ذاتنه مضاف ایلدیكی روح اضافی یه واصل وهرمرادی حاصلدر وروح اضافینك نیچه اسماسی واردر كه عقل كل وعقل اول وجوهر اول وقلم اعلی ولوح اعظم وعرش اعظم وكلمهٔ اهم وملك مقرب وروح اكمل وروح افضل وروح لایفنی وروح عارف وروح ناطق وروح قدس وروح محمدی ونور محمدی وآدم معنی وشمس باطن وشمس حقیقت ونقطهٔ وحدت ونقطهٔ كل ونقطهٔ كبری وسر اعظم ولطیفهٔ ربانیه وامر ربانی وجوهر ربانی وحقیقت ربانیه وعشق الهی ومبدأ اول ومنشأ ارواح وسلطان حقیقت وسر الهیدر اما مراتب مذكوره دن قنقی مرتبه ده بولندیغنی بیلمك مراد ایلدكسه همان كندی احوالكه نظر ایدرسن اكر یوب ایچوب اویورسن وشهوت آرزوسن كوررسن وغیری نسنه آرزوسندن بی خبر اولورسن ظاهر بودركه بهایم مرتبه سنده سن واكر یوب ایچوب اویورسن وشهوت آرزوسن كوررسن وبونلرله بیله هم غضب ایدوب خصومت ونزاع وجنك وجدال وشتوم ایله وعداوت وعنف وقهر وضرب وهجوم ایله خلقی اینجدوب انتقام آلورسن بیلورسنكه سباع مرتبه سنده سن واكر یوب ایچوب اویورسن وشهوت آرزوسن كوررسن وبونكله بیله یلان سویلیوب خلقه مكر وحیله وكذب وخدعه ایله انلری غش ایلیوب دوزنلرله الدادوب رنك ایدوب نفاق ایله یوررسن شبهه سز بیلورسنكه شیطان مرتبه سنده سن واكر آزیوب آز ایچوب آز اویورسن وشهوتدن فارغ وآرزوسندن آزاد اولورسن وكسه یی قطعا رنجیده ایلمزسن وكسه یه حیله ومكر ایله هركز یلان سویلمزسن وجمیع خلقه رفق ومدارا ایله معامله ایلرسن وجمله ناسه خیرخواه اولوب دوشن خدمتلرن كوروب دعا وثنا ایله ملایم سویلرسن حقا كه ملائكهٔ كرام مرتبه سنده سن واكر اعتدال اوزره

يوب ايجوب اوورسن وغضب وشهوته مالك اولورسن ومعرفتله محبة الله بولنه كوكادن سالك اولورسن وكندى صفاتكدن فانى وهالك اولورسن كنديكى يقين اوزره بيلورسن كه هم عارف وهم معروفسن واخلاق حق ايله موصوفسن وخزينهٔ علم اللهسن وحقيقتدن اكاهسن وانسان مرتبه‌سنده انسان كاملسن ومقام اعلايه واصلسن ومجلس انس وحضوره داخلسن وهرمراده نائلسن وجميع اوركده حالت وسطى ايله عاملسن وابدا حقه مائلسن (نظم)

اى روح پاك جسمله دنياده خوشميسن
وى نور محض ديدهٔ بيناده خوشميسن

اى مرغ عرش نيجه طوتلدك بو دامه‌سن
صفرا وخون وبلغم وسودا ده خوشميسن

كربو بورك دكاسه مكانك كوكل ندر
چون بو بورك‌ده‌سن بو سويداده خوشميسن

اول كلشنى قويوب نيجه دوشدك بو كلخنه
كلخنيلرله حسن مداراده خوشميسن

اول بزم انسدن اووطندن ايرغيسن
قلبكله يا او مجلس معناده خوشميسن

مشغول رسم وعادت اولوب غم چكرميسن
يا هم حضور حضرت مولاده خوشميسن

اولمش سنكله مست ومحبت هزار دل
عاشقلر كبه رفق ومواساده خوشميسن

عالم سنكله‌در نيجه عالمده سن عجب
سن سنده حسن عشقى تماشاده خوشميسن

حق صوررسنى سنكا اى نفس ناطقه
دل جمله سنده عشق ايله تنهاده خوشميسن

(باب ثانى)

اركان طريق عرفان اولان تقليل طعام وتقليل منام وتقليل كلام وعزلت انام وذكر مدام وفكر تمامى فصول سته ايله تفصيل ايدر (فصل اول) اركان ستهٔ راه عرفانك اولكى ركنى اولان تقليل طعامك فوائد وخواصى سكز نوع ايله بيان ايدر (نوع اول) فضائل جوعى بر آيت كريمه ونيجه احاديث شريفه ايله بيلديرد اى عزيز) معلوم اولسونكه حق تعالى عبادينه عنايتيله تعديل اكلى تعليم ايدوب كلام قديمنده بيورمشدركه (كلوا واشربوا ولا تسرفوا انه لا يحب المسرفين) وحديث قدسيده بيورمشدركه يا ابن ادم انى جعلت العزة فى الطاعة والناس يطلبونها فى ابواب السلاطين فكيف يجدونها وجعلت العلم فى الجوع والناس يطلبونه فى كثرة الاكل فكيف يجدونه وجعلت جلاء القلب فى السهر والناس يطلبونه فى كثرة النوم فكيف يجدون يا ابن ادم كيف تطمع فى العلم والعمل مع الشبع وكيف تطمع فى صلاء القلب مع كثرة النوم وكيف تطمع فى الحكمة مع كثرة الكلام وكيف تطمع فى الانس بى مع الاستيناس بالناس وكيف تطمع فى حبى مع حب الدنيا فاطلب العلم والعمل فى الجوع وجلاء القلب فى السهر والحكمة فى الصمت وانسى ولقائى فى العزلة وحبى ورضائى فى ترك الدنيا يا ابن آدم الصوم لى وانا اجزى به ان للصائم فرحتين اذا افطر فرح واذا لقينى فرح وحضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم امتنه شفقتيله اداب اكلى تعليم وافات شبعى تفهيم ايدوب فوائد جوعى طيورمشدر نته كيم احاديث شريفه‌سنده بيورمشدر آدم اوغلى بطنندن شرلى برقاب طولدرممشدر اكا اوچ بش لقمه جق كفايت ايدركه صلبنه قوت وقوام اوله لر پس هر كيمكه شهوت اكه مبتلا اولوب بطننى طولدرمق استر بارى ثلثى طعامنه وثلثى شرابنه اولسون تاكيم ثلثى تنفسيچون قالسون وبيورمشدركه شبعان ايكن اكل طعام هم مرضدر وهم حرام وبيورمشدركه كثرت اكل شومدر ونوام وا كول مذمومدر وبيورمشدركه شره ايله اكل ايدنك قلبى قاسيدر وحكمتدن محروم وحقى ناسيدر وبيورمشدركه حق تعالى برقوانه محبت ايلسه انى اوچوز طعام اولان يرده جائع ايدر وبيورمشدركه حق تعالينك مخلوقندن اولياسى اهل جوع وعطشدر انلرى ايجدن شقى وبرى آنشدر كيمكه انلره خور باقوب الحق طوترسه يا برفعل ايله اينجدوب يا برسوز آترسه اول عزيزدن انتقام انى مجموعهٔ اسقام ايدوب رسواى عام وعيشنى حرام ايدر وبيورمشدركه كيمك كه بطنى جايعدر وقلبى قانعدر وحقى ذاكردر انك مقربيندن اولديغى ظاهردر وبيورمشدركه تحقيقا شيطان ابن ادمك عروقنده جريان دم كبى جاريدر پس انك يوللرن جوع ايله وعطش ايله ضيق ايتمك مقربين كاريدر وبيورمشدركه جوعى اطولكز عند الله افضلكزدر

وتحقيق ابغضكز هر نوام واكولدركه تنبلكزدر وبيورمشدركه هر كيمك كيم بطنى جايع اولور انك قلبنده نور معرفت لامع اولور وبيورمشدركه اهل جوع اهل حكمتدر وبدنلرى ملازم صحتدر وبيورمشدركه حق تعالى يه خلقك اقربى خلقى احسن اولاندر وبطنى اجوع واعطش وقلبى احزن اولاندر وبيورمشدركه حق تعالى مخلوقاتنى شبعان ايدر واولياسنى جايع وعطشان ايدر وبيورمشدركه نفسكزى جايع ايلكز تاكيم قلبكزه نور عرفان ساطع اوله وقلبكز ينابيع حكمتله طوله واهل ارض وسما سزكله فرح بوله وحضرت عمر رضى الله تعالى عنه كونده بركره طعام اكل ايلدكده اون برلقمه ايله اكتفا ايدردى (نظم)

حبيب الله مبارك بطنه طاش بغلدى يعنى
طعام استرسه بطنك ويرا كا طاش ويرمه‌سن نانى

شكم پروركه پرخاك ايلمش ديوار اعضاسن
اوقالمش خانهٔ مظلمده كورمز شمس تابانى

شكايت ايلين اوچ كونلك اجلقدن دكل عارف
اونادان كاروكسب ايتسونكه بوقدر حقه تكلانى

ديسن اجلقده وارضعف اولكسلدر مانع طاعت
ديرز آچلقده در انس حق اولدر قوت روحانى

طعام حقدر آچلق انى مخصوص خواص ايتمش
بولور جوع اهلى وجد وحال وذوق وجذب حقانى

بولان اجلقده بولمشدر فنادن دولت فقرى
طويان اجلقده طويمشدر رموز سر سبحانى

كورن آچلقده كورمشدر اكر عشقى اكر روحى
الان اجلقدن المشدر كنوز نفس انسانى

ايرن آچلقدن ايرمشدر حضور حضرت حقه
بيلن اجلقده بيلمشدر علوم بحر عرفانى

قوآچلقده در دولت سعادت عزت ولذت
اولور جوع اهلى روحانى دخى سيماسى نورانى

شبعدن قلبه قسوتدركان هم شهوت ونخوت
بولور جوع اهلى علم وحلم اولور اخلاقى ربانى

ضعيف ايت نفسى تاكيم قوت قدسى بوله روحك
حيات جانه راجلق هم ممات نفس شهوانى

كل اى حقى بواكل ونومى قوى فقروفنا استه
كه ويران اولسه تن كوشكى بولورسن كنج پنهانى

(نوع ثانى) افات شبعى وكرامات جوعى بيلديرد (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه هر كيمكه نعمت بيلز الا كه مطعم ومشربده بيلورانك علمى قليل وعذابى كثيردر بطنت فطنتى كاسد ايدر وتخمت حكمتى فاسد ايدر شبع منبع دادر وجوع انفع دوادر ادمان شبع مورث اصناف وجعدر تقليل طعام اسقامدر كثرت طعام موجب اسقامدر ومفسد احلامدر ادمان شبع مهيج عللدر وحكمته خللدر وكثرت اكل قلبه قسوت وجسده علت ويرر حق تعالى برقوانه عنايت واكرام ايلسه انك بطننى طعامدن وفرجنى حرامدن بالك ايدر حق تعالى كيمه كه اكرام ايدر اكا قلت طعام وقلت منام وقلت كلامى الهام ايدر كيمكه جايع اولمز اول صفاى فكرى بولمز كثرت اكل انسانه ضرردر وكثرت نوم اكا كدردر هر كيمك كه طعامى قليل اولور انك آلامى قليل وصحتى طويل اولور صحتله تخم جمع اولمز وجوع ايله سقم جمع اولمز كيمكه نفسنده ارزوى انواع طعامى غرس ايدر اول اصناف اسقامى جلب ايله صحتنى برعكس ايدر جوع طعام انبيا عليهم السلامدر ومقام اولياء كرامدر جوع بحر دررفطنتدر وسحاب مطر حكمتدر جوع تروح ارواحدر وتشريح اشباحدر جوع دواء داء فضولدر وجلاء صداى عقولدر جوع غداى اشتهاى روحدر ودواء قلب مجروحدر جوع ثمرهٔ شجرهٔ صحتدر وزينت صفت عفتدر جوع عطيهٔ اصولدر ومطيهٔ وصولدر جوع نفى دادر وقوت ادوادر جوع تهذيب اولياى كرامدر وتعذيب اعدادر جوع تصفيهٔ روحدر ومطالعهٔ فتوحدر جوع قهر جنود شرهدر ونصره وفود ولهدر جوع هواى نفسه ممات ويرر وفؤاده صفا وحيات ويرر وعلم دقيقى ايراث ايدوب اكا اثبات ويرر جوع راغبين فترتدر وجوع زاهدين حكمتدر وجوع عارفين صفوتدر وجوع محبين قربتدر وجوع واصلين طهارتدر وجوع نفوسه مذلت ويرر وقلوبه رقت ويرر وعلم سماوى اطلاعنه دقت ويرر عارفك نور حكمتى لهب جوعن نيجه ايام اطفا ايدر واول برنسنه تناول ايلدكده بش اون لقمه ايله اكتفا ايدر وسوسه بذر شيطاندر وانك مزرعى بطن شبعاندر كيمكه الله ايچون بركون جايع اولور انك قلبنده حكمتدن برچشمه باب آچلور جوع مورث علم وفطنتدر وشبع موجب جهل وظلمتدر اطيب اطعمه جوعدر واهل نفس اندن جزوعدر جوع ضيافت حضرت مولادر وشبع فقدان عقل وذكادر كيمكه بقرهٔ نفسن جوع ايله ذبح ايدر اول نور معرفتله حيات قلبى ربح ايدر (ع) بندايدن دهانى سير ايدر جهانى

اولقمه که لذتدن بولدك ذوقی کاشکی بولسه انی دشمن خلقی کیمکه شبعان اولنجیه دك آکلدر اول اکلنده
حیوانه مشاکلدر جوع بر یوزنده طعام یزداندر وابدان اولیا انکله شبعاندر وبطن ایسه عدو انساندر
عارفلك اکلی فاقه دندر ونومی غلبه دندر علم وحکمت جوعده اولور وجهل ومعصیت شبعدن کاور
جوعده اولان طربدن ملولك ارض محرومدر زیرا که جوع بدن خواصه مخصوص اولان ضیافت حی قیومدر

(نظم) گلدی رمضان ای یار قرسیا — اول صایم وآز اوبی تا قلبک اوله بینا
خالی اول وحالی اول نای اول لب نابی بول — نی مثلی دمندن طول نوش ایت شکر وحلوا
بونهر شکمدن کل نزح اوللیدر هر ییل — تاعین حیات دل تن ارضن ایده احیا
صوم ایله تن وجانی پاك ایله یعه نانی — طولسون می روحانی تامست اوله هر اجزا
بودملری کوش ایله میدر بونی نوش ایله — سیللر کبی جوش ایله تا قلبك اوله دریا
جوع اولدی طعام الله قوت دل هر آکاه — ویرمش اوقولونه شاه کیم عشق ایله در شیدا
حق دون وکون دائم اول قائم وهم صائم — طول عشق ایله اول هائم قوی صورتی بول معنا

(نوع ثالث) رذائل شبعی وفضائل جوعی بیان یورر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه اوچ خصلت قلبه قسوتدرکه کثرت طعام وکثرت منام وکثرت کلامدر بطون شبعان اولدقده ارواح ابدان اولور وبطن جایع اولسه بدن روحه راجع اولور صحت بدن قلت طعامده در وصحت روح قلت منامده درکیمکه شبعان اولورسه اندن بر عقل کیدرکه بر دخی رجوع ایتمز جوع اسم اعظمدر وملك اکرمدر قلت طعام موجد قلت منامدر وقلت منام موجب قلت کلامدر وشبع داعیهٔ سقمدر وسقم داعیهٔ المدر وشبع اصل جمیع داء در وجوع اصل جملهٔ دوادر نیران وساوس اوهام بلکه جمیع نیران انفس انام جوع ایله منطفی اولور نفسی جایع اولانك وساوسی زائل اولور نته کیم مجنون جایع اولدقده جنونی قالمیوب عاقل اولور جوع مزرعهٔ عبرتدر وینبوع حکمتدر وروح فطنتدر ومفتاح محبتدر ومصباح معرفتدر ومنهاج حقیقتدر نفس بر مریض جزوعدر وانك شفای عاجلی جوعدر شبع ایله کوکلدن حکمت زائلدر وجوع ایله آنده هر علم حاصلدر جوع صفای اصفیادر ورشاد اتقیادر (نظم) اجقمق کیم وجودنده صفادر * شعار اولیاء واصفیادر * تقاضای طعام اولمز ولیده * ولینك قوتی چون ذکر خدادر) جوع منبع اخلاق حمیده در وشبع منبت اوصاف ذمیمه در بطن شبعان اولدقده اعضا جایع اولور وبطن جایع اولسه اعضا شبعان اولور جوع نفسه زنداندر وقلبه کلستاندر شبعده واقع اولان وساوس ثابت ونابت اولور وجوعده واقع اولان وساوس عاطل وباطل اولور کیمك که بطنی جایع اولورانك قلبی ایکی عالمدن محجوب مولایه راجع اولور جوع قلبی بر حکیم ایلر وشبع اصم وابکم ایلر جوع ابدانده خفت وعفتدر وکوزده عبرت وکوکلده حکمتدر وجلاء قلب ایکی خصلتده مقرردرکه بری جوع وبری سهردر نان غدای ابداندر وجوع ایسه غدای دل وجاندر بر شیخك بر مریدی بر کون اچ قالوب شیخنه الجوع دیدکده شیخ الله دیمشدر پس اول مرید اول اسمه مداومت قیلوب ایکنجی کونده لابد من القوة دیدکده شیخ اکالابد من الله دیمشدر بعده اوچنجی کونده اول ذاکر صابر جنینه ما القوة دیدکده شیخ ذکر الحی الذی لایموت * یورمشدر پس دردنجی کون تمامنده اول ذاکر صائم بر جذبهٔ حق ایله افطار ایدوب برخوردار قوت جان اولمشدر ودولت معرفتی رایکان بولمشدر واجزای وجودی شراب عشق ایله طولوب مجذوب الهی اولمشدر (نظم)

چوعشق مردم خورد درپس ار کرك ای یار — که اوله لقمهٔ شیرین عشق شیر شکار
سن اجی لقمه کبی بولیه هضم اولنمز ایکن — اوشاه عشقه نه لایقسن ایده نوشکوار
ریاضت ایله ضعیف اول که تکدر اودهن — لذیذ لقمه اولوب قوی سنی یسون یکبار
نیچون دهانی بقارسن اودیك کرم ایلسن — سیاه اولور کمی اسباب وکباب دستار
مثال دوزخ اوم‌عده پر اولمدی هرکز — مکر قدم باصه بر دم سکاشه جبار
خدادر ایلین احباب چشمی شبعان — بوغ اولیاده نه بنلك نه حرص هر مردار
نه حرص علم وهنر وار نه رنك وبوحق — نه صلح وجنك اولور انلرده عشق اولور هر بار

(نوع رابع) تقلیل طعامك کیفیت ومقدارن وفوائد واسرارن بیان یورر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه تقلیل اکلدن مراد نفس شهوانیهٔ حیوانیه یی ضعیف ایدوب اول مغلوب عقل ومکسور شهوت اولمقدر ومقصود یورکی تبییض وقلبی اوصاف ذمیمه دن تصفیه قیلمقدر زیرا که جوع انسانده یورکك شحمنی اریدوب دمنی قلیل ایلدکده بیاض ورقیق اولور وکوکل کدورات نفس حیوانیه دن پاك وصافی اولوب جلا بولور وصفاسیله انوار اذکار واورادنی قبوله مستعد اولور بعده اول آیینه دن اول انوار ارض نفسه منعکس اولوب ریمسی نوریله اشراق بولدقده ظلمات نفس مضمحل اولوب صدف شهوت ظلماتی دخی لؤلؤ محبتدن منشق اولور زیرا که شهوت مطیهٔ محبتدرکه انساندن محبت مطلوبدر وانکله انسان ملائکه دن محبوبدر وجمله دن مرغوبدر اماسلوك طریق عرفانده مبتدیلر ایچون طعامدن امساك نافع اودرکه افراط ایله تفریطدن محفوظ اولوب اکل متوسط اوله واکل متوسط برکون وبرکیجه ده اللی درهمدن یوزدرهمه وارنجیه دك تناولدر ومشروب دخی اول یوزدرهمه داخلدر وبوتقلیل اکل تزکیهٔ نفس وتصفیهٔ قلب وتجلیهٔ روح ایچون امر لازمدر نتکیم حضرت عیسی علیه السلام بیورمشدرکه بطنکزی جایع ایلیکز اوله کیم قلبکز له ربکزی کوره سز وحدیث شریفده بطن انساندن شرلی وضررلی بر قاب طولمامشدر مضمونی کلمشدر زیرا که بدنه غدادن امداد اولور حال بوکیم امر غدا ایچون جکرده وضع اولنان قوای طبیعیه جنود شیطاندر پس حزب شیطان اولان قوای مذکوره غدادن حظ وافر الدقده دواعی نفس آنکله قوت بولور وظلمات نفس وطبیعت یورکه مستولی اولور ورطوبت غدادن عروق دماغه رخاوت کلور پس آندن کلال حواس وغلبهٔ نوم وکدورت خاطر حاصل اولور واکر غدا قلیل اولورسه دواعی نفس وقوای طبیعت ظلمتیله ضعف وقلت بولوب کوکل صافی اولور پس قلب مصفاده روح مجلا اولان عقل معلایی مدرکاتیله تصرفدن منع ایده مز لحکم انده روحك اولوب انسان کندی مرتبه سن بولور وبونك سری بودرکه انسانك امر تغدیه سی مرتبهٔ نباتیه سیدر وامر شهوتی مرتبهٔ حیوانیه سیدر وعلم وعرفانی مرتبهٔ انسانیه سیدر پس مجرد ازدیاد بدن ایچون غدالره اقبال ایدوب انلرله مشغول اولان کمسه نك اوزرینه غالب اول مرتبهٔ نباتیه در وقضاء وطر ایچون شهوتلره اقبال ایدوب لذات فانیه ایله مشغول اولان کمسه نك اوزرینه غالب اول مرتبهٔ حیوانیه در وبوایکی مرتبه یی حق تعالی لطفیله عبادینه طیورمشدرنته کیم کندو کلام قدیمنده (اولئك کالانعام بل هم اضل اولئك هم الخاسرن) بیورمشدر پس عاقل اودرکه بوایکی مرتبهٔ دنیهٔ ناقصه ده قالمیوب تصفیهٔ قلب وتجلیهٔ روح ایله فتوحه توجه ایدوب انسان کامل اولوب مبدأ ومعادینه کیدر اعنی برنسنه یمزالاکه سد رمق واداء صلاته قادر اوله جق مقداری برقاج لقمه تناول ایدر ونفسی شتری کبیکدن خبز ایله یا فطیر شعیر ایله قناعت قیلوب حظ نفس وشغل قلب اولان اطعمهٔ نفیسه یی تحصیل وارزودن فارغ اولوب انسان مرتبه سنه واصل ومجلس انسه داخل وهر مرادی حاصل اولور زیرا که نبات وحیوان مرتبه لرندن انسان مرتبه سنه وصول بولقدر تقلیل طعام اصل مقدم ورکن اعظم وشرط الزمدر اما انسان مرتبه سن بولمش ونفس وطبیعتدن آزاد اولمش کاملك جوعی ضرر ویرمز صبر جمیلدر بلکه انك جوع طویلی حضور جزیلدر * نظم *

هر لحظه اول وحی علا * ارواحه ایلر خوش ندا — درد اوله خاکی اتمه جا * پاك اول کل ایت عزم سما
هرجانکه اول تنبل اولور * چون درد خم قعرن بولور — اعلای خمه خوش کاور * کر بولسه کدرتدن صفا
اولمزسه تنده خاك نان * صافی اولور بو آب جان — اسرار اولور قلبه عیان * بولور قودردك دوا
جانك چوشعله درهمان * نورندن اکثر دردخان — دود ایچره نور اولمش نهان * دل خانه سی بولمز ضیا
ازاولسه کر بودودنان * قلبك بولور نوری عیان — روشن اولور خوش یکمان * هم بو سراهم اول سرا
سیرابت مکدر اولسه ما * نه صوکور نه نور نه سما — پنهان اولور شمس ضحا * غیم وطومان اولسه هوا
بادشمالی چون اسر * صافی اولور قالمز کدر — بوصیقل ایچون هرسحر * خوش خوش اثر باد صبا
عشقك دمی هم برنفس * بوقلبه صیقل اورسه بس — ییل عشق جاندرهم نفس * نفس بعیدر فنا
ای جان یترحبس جهان * سیرانکه کدر لامکان — حق ندر بوخاکدان * فرعی براق کل اصلکا

نوع خامس * علامات شبعی وکرامات جوعی بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه منشأ
جمیع امراض قلب انساندر که انکله دل دوزخ اولمشدر واندن جمله اخلاق ذمیمه حصول بولمشدر روانك ایچون آدم
جنتدن طشره کلمشدر اول شهوت اکل ناندرکه سرای جهانی جانه زندان ایتمشدر وعقل دانایی اسیر نفس
نادان ایتمشدر لذت جوعی بولان شبعدن ملول اولور زیراکه بیلورکه اکول اولان ما کول اولور عاقل اولان
شهوت اکلی ترك ایدوب نفسنی اسلمز وتراب قبر ایچون بدنن بسلمز کرچه نفس شهوانیه عقله طغیان وحقه
عصیان ایدر لکن شمشیر جوع انی مطیع فرمان ایدر جوع انسان نافع جسم وجاندر وتمم ایسه مضر این وآندر
کیمکه عمرن ویروب طعام وشراب آلور اول عین حیاتی قویوب خیال وسراب الورنان اکل ایدن کندی حیاتنی
آکلدر وحیاتی اکل ایدنلره مماتت حاصلدر عبد بطن اولان کمسه ده نه عقل اولور ونه هوش ونه چشم اولورونه
کوش تیپرور اولان عبد فرج اولور وعمری حیوان کبی شهوانه خرج اولور جوع ایله نفس بهیمی ضعیف اولسه
اول کوکاده روح قدیمی قوت بولور ونفس شهوانیه حکمندن آزاد وعلم وحکمتله دادوحضور وانس ایله معتاد
اولور اکر بودهان بند اولسه دهان جان اچلور وانکله قوت جان بیلوب شراب عشق ایچیلور وخلعت عرفان بونه
بیچلور پس اول نان نور ایله بونان تنوردن کیچلور واول شراب طهور ایله بو جیفه دنیادن قاچلور واول خلعت
معرفتله عالم وحدته کوچلور وجناح عشق ایله زمرهٔ اولیایه قاریشلوب ارواح انبیا ایله اوچلور وپیر اولان جوان
جاودان اولوب رخ زردی ورد احمر کبی آچلور وامطار انوار واسرار پروردکار ایله ونهار اول قلبه صاچلور واکر
بودهان اچلسه دهان جان بند اولور وبدن مزبله سنده کوکل دردمند اولور زیرا که جسم خاك غداسی بنه
خاکدر اکرچه قند اولور وروح اسیر هوا وکوکل زندان بلا ودماغ انهار اوهام ناپسند اولور وجمیع اقوالی بد
وافعالی رد واحوالی پرحیله وفند اولور ونفس بهیمی تنعمله زنده وروح قدیمی اندن خسته ومستمند اولور زیرا
که هر لقمهٔ لذیذه ده اول جان عزیزه بر زنجیر پایبند اولور پس هر کیمکه خردمند اولور اول نان جوین ایله خرسند اولور
وتقلیل اکل ایدوب لقمه سی یکچند اولور وبونکله نفسی ضعیف اولوب روح اندن خلاص بولوب جسم وجانی
حلاوت ومحبتله طولوب لذیذ وارجمند اولور * نظم *

عجب حلاوت پنهان ویرر خلو شکم   منال چنك اولور آدم تنی نه بیش ونه کم
پر اولسه کرشکم چنك اوساز اولور مهمل   نه ناله ایلر اومهمل خشب نه زیر ونه بم
دماغ معده لك اوروجدن یناره ای عاشق   بو سینه سوزش ایله ناله لر ایدر هر دم
شکم تهی اول ودرد ایله ایکله نای مثال   شکم تهی اول واشعار سویله مثل قلم
مثال دوزخ اولور معده حلق بدناری   شکم پر اولسه بد اخلاق ایله طولر آدم
اوروج طوتارسن اولور دل مثال باغ جنان   خصال خوب ایله کوکلك طولر چو حور وحشم
اوروجده حق بولور علم وحلم چوق حکمت   بو جسم اوروجله سلیم اولدی جان دخی اسلم

* نوع سادس * آفات شبعی ومنافع جوعی وفوائد صومی بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله
دیمشلردرکه طعامی اول مقدار اکل ایله که اول سنی حامل اوله اول قدر یمه که سن انی حمال اولهسن طعامی اویله
اکل ایله که سن انی یمش اولهسن اویله ایتمه که اول سنی یمش اوله اکر سن انی اکل ایدرسن جمله نور جان اولور واکر اول
سنی اکل ایدرسه بالجمله دخان اولور (رباعی) درروزه چو از طبع دمی باك شوی * اندر پی پاکان تو بر افلاك شوی
از سوزش روزه نور کردی چون شمع * وز ظلمت لقمه لقمهٔ خاك شوی * بر طالب عرفان بر کامله نیاز ایتمشدرکه
طریق معرفت یزدانی بکا بیان ایله اول کامل اول سائلك اکول اولدیغن بیلوب جواب ویرمشدرکه وار ابتدا
اکلی تعلیم ایله بعده کل بزمله معرفت سوزنی سویلهلم کاقبدن صیامدرو کیجهلرده قیامدر بر عابد هر کون صائم
اولوب هر کیجه بر بطمان طعام ایله افطار ایدوب صباحه دك نماز قیلدیغن بر کوکل صاحبی مرشد کامل
اشیدوب دیمشدرکه اکر نیم نان یبوب اویورسه افضل ایدی (قطعه) اندرون از طعام خالی دار * تا درو نور معرفت
بینی * تهی از حکمتی بعلتی آن * که پری از طعام تا بینی * اکلی کثیر اولانك صحتی قلیل وموئنتی ثقیل اولور کیمك که
همتی بطن وفرجیدر انك قدر وقیمتی انلردرکه خرجیدر کیمك که همتی ادخال ایتدیککیدر انك قیمتی اخراج

ایتدیککیدر کثرت اکل اسرافدر وقلتی عفافدر جوع انسان جمله خصالك ارفعیدر وجسم وجانك انفعیدر
راحت بدن قلت طعامده در وراحت جان قلت منامده در وراحت عقل قلت کلامده در وراحت قلب قلت
اهتمامده در ابدال ابدال اولمدیلر الا که جوع وسهر وصمت واعتزال الله اولدیلر * بیت * جوع وسهر وصمت وعزلت
ذکر وفکر با دوام (ناتمامان جهان را میکنند اینها تمام) وحضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم جوعدن منکب
وملتوی اولوردی وابو هریره رضی الله تعالی عنه اجلقدن مجنون کبی مصروع اولوردی وپیرمز حضرت غوث
علوی فقیر الله شیخ اسمعیل تلوی رحمة الله تعالی علیه بو حقیر اوغلونه تربیه ایچون خطاب ایتمشدرکه ملا ابراهیم
انا آکل فی الیوم واللیلة مرة واحدة لقیمات مما حضروا آکل کل اسبوع رغیفی خبز مع ای طعام کان وماء اللحم غیر
مانع للریاضة واصل هذا الخبز عفص حلال واشرب کل ستة ایام مرة ماء بکاسة مقدار فنجانین فقط وانام بعد
العشاء الی الانتباه ثم اقوم الی الصباح واصوم یوم الاثنین والخمیس (نظم)

بنداله این ناندن * طواسون کهرروزه   کتسون اوکدر جاندن * کلسون هنرروزه
بو عالمی بیل سجین * دلدر ره علیین   قلبه نظر جان بین * ویرسون نظرروزه
قوی نفس بو تدبیری * هر حیله وتزویری   مکسور اوله هر تیری * اولسه سپرروزه
روزه نه ضرر ایلر * بیك دورلی هنر ایلر   بر بشقه سفر ایلر * سودای سرروزه
روزه تنی رام ایلر * اخلاقی تمام ایلر   هم مست مدام ایلر * جانی اثرروزه
تن ظرف محبتدر * دل کلشن وحدتدر   جان جمله وصلتدر * فتح اولسه درروزه
حق کیجه اول قائم * هم کوندزی اول صائم   تا قلبه طوله دائم * شهد وشکرروزه

* نوع سابع * کثرت اکلك آفات عشره سن وقلت اکلك کرامات مبشره سن وتقلیل اکلك اسباب میسره سن
بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه طالب عرفان اولوب نبات وحیوان مرتبهلرندن
انسان مرتبهسنه یتمك وتزکیهٔ نفس وتصفیهٔ قلب وتجلیهٔ روح ایتمك مراد ایدن کمسهیه لازمدرکه ابتدا بطنن
حرامدن حفظ واصلاح ایده بعده تقلیل اکله فضول حلالدن بیله اجتناب ایده اندن معرفت ومحبت یولنه
طوغری کیده زیرا که بطن انسانك حفظ واصلاحی جمیع اعضادن اشق واعسردر وشغل موئنتی جمله دن اعم
واکثردر وجسم وجانه ضرر واثری جمله دن اعظم واکبردر واول بر منبع ومعدندرکه عفت وبخوت وضعف
وقوت اعضایه اندندر وافات کثرت اکل حددن افزوندر لکن آفات مهلکهسی عددله اوندر اما اولکی آفت
بودرکه تحقیقا کثرت اکلده قلبك قاسی اولمسی ونورینك زوال بولمسی واردر نتکیم حضرت حبیب اکرم صلی الله
تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه (لا تمیتوا القلوب بکثرة الطعام والشراب فان القلب یموت کالزرع اذا کثر علیه الماء)
زیرا که بدن انسانده یورك التنده معده غلیان ایدن قدره کبیدرکه بخاری اکا مرتفع اولور پس بخار معده
کثرتندن یورکه سواد وتغیر وتکدر کلور واما ایکنجی آفت بودرکه تحقیقا کثرت اکلده اعضانك فتنه وهیجانی
وفضول وفساده انبعاثی واردر زیرا که انسانك بطنی شبعان اولسه عینی مالایعنی یه نظر ایتمك واذنی انی
استماع ایتمك استر ولسانی مالایعنی سویلك ویدی انی طوتمق واایاغی اکا کتمك استر وفرجی شهوتن قضا ایتمك استر
واکر بطن انسان جایع اولسه انك اعضاسی جملهسی ساکن اولوب بر نسنهیه طمع ایتمز ومالایعنی اولان فضول
ومحرمانه کتمز زیرا که بطن بر عضودرکه اکر اول جایع اولسه اعضای بدن شبعان اولور واکر اول شبعان اولسه
اعضا جایع اولور والحاصل انسانك افعال واقوالی طعام وشرابی حسبنجهدر اکر اکا حرام طعام داخل
اولورسه اندن حرام افعال واقوال صادر اولور واکر فضول حلال داخل اولورسه مالایعنی اولان افعال واقوال
خارج اولور کانه طعام وشراب افعال واقوالك تخمیدرکه بونلر انلردن وجوده کلور واما اوچنجی آفت بودرکه
تحقیقا کثرت اکلده قلت فهم وعلم واردر زیرا که * فان البطنة تذهب الفطنة * دیمشلردر واکر دنیا واخرت
حاجتلرندن بر حاجت مراد ایلرسن تا انی قضا ایتمدکجه بر نسنه تناول ایتمیهسن زیرا که بخار غدا حجاب فهم
وذکاردر واما دردنجی آفت بودرکه تحقیقا کثرت اکلده قلت عبادت واردر زیرا که انسانك اکلی کثیر
اولدقجه بدنی ثقیل اولوب نومی غلبه ایدر وحواس وقواسنه فترت کلوب توجه طاعتدن آواره قالوب اتلمش

لاشه‌لاشیء کبی یاتوب اویقو به کیدر حال بوکیم عبادت برصنعتدرکه انك دکانی خلوتدر والاتی مجاهداتدر واما بشنجی آفت بودرکه تحقیقا کثرت اکلده فقد حلاوت عبادت واردر نته‌کیم حضرت صدیق اکبر رضی الله تعالی عنه دیمشدرکه اسلامله مشرف اولدیغم وقتدن بو آنه دکین هرکز شبعان اولمش دکلم تاکیم ربمك عبادتی لذتندن محروم اولمیم واولزماندن بوزمانه دك صودن قانمش دکلم تاکیم ربمك لقاسی اشتیاقندن فترت بولمیم وبر کامل محقق دیمشدرکه طاعتك الذواحلاسن جانم اول زمان بولورکه جوع وظمأدن بطنم ظهرمه ملتصق اولور * بیت * کرتو این انبان زنان خالی کنی * پرز کوهرهای اجلالی کنی * واما التنجی آفت بودرکه تحقیقا کثرت اکلده حرامه دوشمك خطری واردر زیرا که حلال سکا کلمز الا که آز آز کاور وحرام ایسه هرجهتدن چوق کلور نته‌کیم حدیث شریفده * ان الحلال یأتیك قطرة قطرة وان الحرام یأتیك کالسیل جزافا جزافا وارد اولمشدر واما یدنجی آفت بودرکه تحقیقا کثرت اکلده اولا مأکولی تحصیل ایدوب حکمنه المغله ثانیا انی اصلاح ومهیا قیلمغله ثالثا انی طابخ وهاضم اولمغله رابعا اندن خلاص وفراغ بولمغله خامسا بدنده تولد ایدن امراض وعللدن سلامت قالمغله شغل قلب ومشقت بدن واردر نته‌کیم حدیث شریفده دردرلك اصلی تخمه وهر دوانك اصلی جوع اولدیغی وارد اولمشدر وبونلردن بشقه ناسدن طمعله طلب دنیا واشتغال اکل ایله تضییع اوقات واردر واما سکزنجی آفت بودرکه تحقیقا کثرت اکلده شدت سکرات موت واردر نته‌کیم حدیث شریفده * ان شدة سکرات الموت علی قدر لذات الدنیا ومن لذاتها الاکل والشرب فمن اکثر من هذه فقد اکثر من ذلك * وارد اولمشدر واما طقوزنجی آفت بودرکه تحقیقا کثرت اکلده نقصان آخرت واردر نته‌کیم حق تعالی (اذهبتم طیباتکم فی حیوتکم الدنیا) بیورمشدر حلاوت دنیا حرارت عقبا اولدیغن طیورمشدر زیرا که دنیادن لذت الدیغك قدر آخرت لذتی سنکچون نقصان بولور وکثرت اکل ایسه لذات دنیادن عد اولنور وحضرت عمر ی خالد بن ولید رضی الله تعالی عنهما دعوت ایدوب انکچون برطعام نفیس مهیا ایلدکده امیرالمؤمنین اکا دیمشدرکه چون بوطعام نفیس بزم ایچوندر پس خبز شعیر ایله شبعان اولمیوب آخرته کیدن فقرا ایچون نه واردر حضرت خالد رضی الله تعالی عنه اکا جواب ایتمشدرکه یا امیرالمؤمنین انلر ایچون جنت واردر پس حضرت عمر رضی الله عنه بیورمشدرکه انلر جنتله فوز بولمشلردر ودنیادن بوطعام بزم حظمز اولدیغندن انلر بزدن تباعد ایدوب فوز عظیمه نائل اولمشلردر (بیت) نعیم خلد حلالست برکسی صائب که دست واب بنعیم جهان نیالاید * واما اونجی آفت بودرکه تحقیقا کثرت اکلده عار وملامت واردرکه طلب شهوت واخذ فضولی ترك ایدرز زیرا که دنیانك حلالی حساب وحرامی عذابدر ولذتی سراب وزینتی تباب دروافات عشره بودرکه نهایت بولمشدر واهل هدایت ایچون بری دخی کفایت بولمشدر پس طالب عرفان کثرت اکل ومداومت شبعدن اجتناب ایدوب آفات مذکوره‌دن آزاد اولور وتقلیل اکلی اعتیاد ایدوب کرامات ایله دلشاد اولور زیرا که قلت اکلك صحت بدن ونشاط قوی وقوت حفظ وصفای خاطر وانجلای قلب ونور روان وسرعت ذکا وخفت مؤنت وامکان قناعت وتذکر جوع یوم قیامت وتیسر توجه وحصول حضور ومداومت عبادت وحفظ وضوء وتمکن ایثار فضل طعام وتطییب قلوب فقرا وایتام وبونك امثالی نیجه کرامتلری واردر واما تقلیل اکلی تحصیلك نیجه طریقی واردر برطریقی بودرکه کثرت اکلك آفات مذکوره‌سن تامل قیله‌سن وبرطریقی بودرکه قلت اکلك کرامات ومنافعن تذکرله اکا مائل اوله‌سن وطریق اخری بودرکه مهیا بولنان اطعمه‌نك انفسن تقدیم ایده‌سن وطریق اهونی بودرکه برنوع یاغلی طعام اوزره اقتصار ایده‌سن وطریق اسهلی بودرکه برکون بردیعه ده برکره تناول ایده‌سن وطریق اغربی بودرکه اکول وجیعان ایله تناول ایتمیوب تنها یه کیده‌سن وطریق اقربی بودرکه وزن ایله یبوب ایچوب کونده بردرهم نقصان ایده‌سن تاکیم اللی درهم قاله * رباعیات *

نفسم بی چوق یمکله ایلر برغم || اغر لشوب اولور م اصم وابکم
از یبوب از ایچسم اوله کوکام خرم || جسمم هم اولور خفیف وجانم پردم
نفسم بی الدامقده فرصت بکار || چون سفره بولور اودم چکوب امکلر

ترغیب ایدر افراط یمك ایچمکلر || دشمن بنی دوستندن الی قوراکلر
هرلقمه که سن شرهله یرسن انی || غفلتله طولوب کوکل اولور ظلمانی
حیوانه ویر اول لذت آب ونانی || حق انی باد ایدوب بی قوت جانی
هرلقمه که لذتیله بولدم ذوقی || اول لقمه‌یی کشکه بولسه دشمن حلقی
حیوانه ویر اول نباتی سن ای حقی || جان لذتن ال کوکلدن استه حقی

نوع ثامن * جوعك اقسامن وحال ومقامن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اوله‌سونکه اهل الله دیمشلردرکه جوع سهری متضمندر نته‌کیم عزلت صمتی متضمندر وجوع ایسه ایکی قسمدر بری جوع اختیاریدرکه اول جوع سالکدر وبری جوع اضطراریدرکه اول جوع محققدر زیرا که محقق تجویع نفس ایلمز لکن بعض کره تقلیل اکل ایدر اکرمقام انسده ایسه واکر مقام هیبتده ایسه اکلی زیاده کثیر اولور پس محققین ایچون کثرت اکل دلیل اولمشدرکه مشهودلرندن عظمت حالیله کوکللرینه انوار حقیقتك سطوتی صحت بولمشدر وانلر ایچون قلت اکل دلالت قیلمشدرکه انلرك مشهودلرندن مؤانسه حالیله محادثه وجود وصحت بولمشدر ولکن ایچون کثرت اکل دلیل اولمشدرکه انلر حق تعالیدن بعید وباندن مطرود اولوب انلره نفس شهوانیه‌سیله تسلطیله استیلا فرصتی بولمشدر وانلر ایچون قلت اکل دلیل اولمشدرکه انلرك کوکللرینه نفحات جود الهی طولوب انلری بدنلری تدبیرندن مشغول قیلمشدر وافراط اولیان جوع ایسه هرحال وهرجهتله سبب وداعیدرکه سالکین احواله واصل ومحققین اسراره نائل اوله‌لر لکن جوع افراط اولدقده اول هوای نفسه بادی وذهاب عقله مؤدی وفساد مزاجه باعث اولور پس مبتدی اولان سالکه سبیل اولمزکه نیل احوال ایچون تجویع نفسده افراط ایده لکن اکا متعین اولان بودرکه استدامت صیام ایله تقلیل طعام ایده ولیل ونهار مابینده اکله واحده‌یه ملازمت ایده وبرهفته‌ده ایکی کره ادام اکل ایده وادامك اعنی طعامك یاغلیسن تناول ایده اکرمتنفع اولمق ومعرفت ومحبت بولمق دیلرسه بویله ایده نته‌کیم * رب مخمصة شر من التخم * دینلمشدر وجوعك حالی ومقامی واردر اما جوعك مبتدیلرده اولان حالی خشوع وخضوع ومسکنت وذل وافتقاردر وسکون جوارح وعدم خواطر ردیه‌در واما محققینده اولان جوعك حالی رقت وصفادر ومؤانسه وذهاب ماسوادر وعزت الهیه وسلطنت ربانیه ایله اوصاف بشریتدن تنزهدر واما جوعك مقامی مقام صمدانیدر واول برمقام عالیدرکه انك احوال عجیبه‌سی واسرار غریبه‌سی واردر پس مصاحب همت ومقارن عزیمت اولان جوعك فوائدی بودر عامه‌نك جوعی دکل زیرا که عامه‌نك جوعنده صحتله صلاح مزاج وتنعیم بدندن غیری برفائده یوقدر وجوع انسانك برخاصه‌سی هم بودرکه مورث معرفت شیطاندر * رباعیات *

اجلق که طوق ایلر اول ترواعضایی || اجلقده بونفس ترك ایدر دنیایی
هم اجلق اچار رموز هرمعنایی || اجلقده بولور بوجان ودل مولایی
نادن بوش اولان کسنه پرحکمتدر || کوکلی کوزی اویانق ایشی عبرتدر
اجلق که تمام خفت وعفتدر || هردرده شفادر اول تنه صحتدر
حقی ازبی ایله بطنه حلقی میزان || آجلقده یوغ اول زیان که طوقلقده عیان
آجلقدن اولان زیانه بیدر برنان || طوقلقده مرضله کرك چوق درمان
حقی یمك آز بی آزاوبی آزسویله || جان صاغلغی دل خوشلغی بولسن اویله
هرنه دیله سن کوکلده بول ذوق ایله || کیم ایکی جهان سعادتیدر بویله
بند ایله دهانی بوجهانی سیرایت || قوی خوابی کوکلده هرنهانی سیرایت
عشق آچه بورکده چون دهانی سیرایت || دریالر ایچوب صفای جانی سیرایت
نفس اهلنه کرچه اجلق اولمش زندان || اما که کوکل اهلنه درخوش سیران
آجلقده کوکل صفا بولور لذت جان || پس جوعدر اهل حقه حقدن احسان
حقاکه طعام انبیادر آجلق || هم حال ومقام اولیادر آجلق

هم صفوت قلب اصفيا در آجلق   هر درده دوا وخوش نوادر آجلق
حقا كه صفاى اصفيا جوع اولمش   تقوى ورشاد اتقيا جوع اولمش
هم فطنت رأى اذكيا جوع اولمش   بل ذروهٔ جاى ارتقا جوع اولمش
چوق اويومق اولدى علم وفضلى هادم   نوام واكول اولور عليل ونادم
شب قائم وكوندزى دخى اول صائم   تا منبع علم وفضل اوله سن دائم
حق حق ايچون نهار وليل اول قائم   اولمزدن اولوب سن اول غمندن هائم
اولدقچه بو نفس حى كوكادر نائم   نفس اولسه كوكل بولور حيات دائم

(فصل ثانى) اركان ستهٔ راه عرفانك ايكنجى ركنى اولان تقليل منامك فوائد ومنافعن اون نوع ايله بيان وعيان ايدر* نوع اول* تقليل منامى آيات قرآنيه واحاديث قدسيه ايله بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه حق تعالى عنايتيله عبادنى غفلتدن حضورينه دعوت ايدوب فضائل احياء ليلى جمله يه طيورمشدر نته كيم كلام قديمنده بيورمشدر* الصابرين والصادقين والقانتين والمنفقين والمستغفرين بالاسحار (والذين يبيتون لربهم سجدا وقياما (يا ايها المزمل قم الليل الا قليلا نصفه او انقص منه قليلا او زد عليه ورتل القران ترتيلا ان ربك يعلم انك تقوم ادنى من ثلثى الليل ونصفه وثلثه (ومن الليل فاسجد له وسبحه ليلا طويلا) ومن الليل فتهجد به نافلة لك عسى ان يبعثك ربك مقاما محمودا* ونته كيم زبورنده بيورمشدر (تجدنى فى سواد الليل عبدى) قريبا منك فاطلبنى تجدنى) وحديث قدسيده بيورمشدر* يا ابن ادم كيف تطمع فى انجلاء القلب مع كثرة النوم فاخر نومك الى القبر واطلب نور قلبك فى قلة النوم وسهر الليل كذب من ادعى محبتى واذا اجنه الليل نام عنى وبر كامل ديمشدركه   بيت)

(نظم
عجبا للمحب كيف ينام   كل نوم على المحب حرام
اويومه سن بر كيجه اى مهلقا   تا سكا يوز كوستره كنج بقا
دل كونشندن كيجه چون كرم اوله   بو ايكى چشمك آچه اول توتيا
بر كيجه صبر ايله يره قويمه باش   مرغ سعادت قونه تا باشكا
كوندز اولور كسب وكيجه عشق يار   عاشق ايدر هر كيجه ذكر خدا
خلق واروب اويقويه دوشلر كورر   بولمش او يانق كرم كبريا
حق ديدى داوده بنم عاشقم   كيجه اويوما زبكا ايلرثنا
عاشق اولور طالب خلوت كه تا   كوستره دلداره دلندن رضا
خواب كران نشئه يه ممكن دكل   اويوسه دوشده كورر اول عين ما
حق ايرر هر كيجه حقدن خطاب   قالق وتوجه بكا قيل بول هدا

(نوع ثانى) فضائل قيام ليلى احاديث شريفه ايله بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه حضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم امتنه شفقتله قيام ليلى ترغيب ايدوب هر كيجه كان نداى خدايى طيورمشدر نته كيم احاديث شريفه متشابهه سنده بيورمشدر هر كيجه نصف اخيرى قالدقده حق تعالى سماء دنيايه نزول ايدوب ديركه) من يدعونى فاستجب له ومن يسئلنى فاعطيه ومن يستغفرلى فاغفر له وبيورمشدركه هر كيجه نك اولكى ثلثى كيديكى حينده حق تعالى سماء دنيايه نازل اولوب تا فجر مضى اولنجيه دك ديركه * انا الملك انا الملك من ذا الذى يدعونى فاستجب له ومن ذا الذى يسئلنى فاعطيه ومن ذا الذى يستغفرلى فاغفر له) وبيورمشدركه نصف ليل كچدكده حق تعالى سماء دنيايه نزول قيلوب تا صبح منفجر اولنجيه دك ديركه * هل من سائل يعطى له هل من داع يستجاب له هل من مستغفر يغفر له * وبيورمشدركه كيجه نك ثلث اخيرنده حق تعالى سماء دنيايه نزول ايدب ديركه * من يدعونى فاستجب له او يسئلنى فاعطيه من يقرض غير عدوم ولا ظلوم (بيت) ندا ايدوب كيجه ارواحه دبرا ونورا النور (بكا توجه ايدن جان بولور كوكاده حضور) وبيورمشدركه عينايى تمام وقلبى لا ينام

عن رب لا نام (بيت) صاغ يانى اوزره ياتوردى قبله استقبال ايدوب* هر نفسده اچلوردى اكا ايلك غيبى قپو* وبيورمشدركه صباح اچلديغى وقت اويومق رزقى مانعدر وغملرى جامعدر وحبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك مؤذنى بلال حبشى رضى الله تعالى عنه حضرتلرى هر كيجه وقت سحرده حسن صوت ايله بو بش بيتى اوقوردى

تيقظوا تيقظوا يا نيام   قد هزم الفجر جنود الظلام
ليلك قد اسرع فى الانهزام   يامن قد استغرق فى نومه
ربك يدعوك الى بابه   فاسئله العفو بغير انتقام
احمدنا الهادى عليه السلام   يا نائما من نومك فانتبه
انت تنام وربك لا ينام   صلى على سيدنا المصطفا
(نظم)

جهانى عشق ايله شورا كله بعد نصف الليل   زمانى بزم حضورا كله بعد نصف الليل
چو ماهتاب شب ايلر شراب عشق طهور   پياله سن لب حورا كله بعد نصف الليل
شراب عشقى ايچر قلبى صاف اولان كيجه لر   اويان كوكاده سرورا كله بعد نصف الليل
شراب وحدتى سير ايله ماهتاب ايسه شب   ظلام ايسه دخى نورا كله بعد نصف الليل
براق اهل دل اولمش چو روشناى ماه   عروج روحى ضرورا كله بعد نصف الليل
بو خاكدانك زمين پر شراب وحدتدر   انى شراب طهورا كله بعد نصف الليل
اويومه شب نظر ايله جهانه اى حقى   جمال عشق ظهورا كله بعد نصف الليل

نوع ثالث* تقليل منامى وكيجه قيامى ونوم كرامى وغفلت عوامى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه تقليل منام توجه مولاده اهتمامدر زيرا كه نوم عوام غفلت وانعدامدر وغفلت ايسه دلده ظلامدر وطالب عرفان ايچون كيجه اويومق حرامدر زيرا كه انك مطلوبى قيوم لا ينامدر (شعر) دع النوم ان النوم للفضل هادم) ولا ترض من دنياك بالاكل والنوم * فكن ساهرا بالليل واطلب معاليا * اذا كنت ترجوان تسود على القوم) اما نوم عارف مشاهده ومراقبه درواح ايله معارفه وملاطفه درو احباب ايله معانقه ومواصله در سهر عاشقلره نعمتدر ونوم المدن استراحتدر سهر ايكى حياتك بريدر جوع وسهر له كوكل ديريدر سهر عيون خ عبادتدر وانتباه سحر علامت سعادتدر ذكر الله ايله سهر ليل عبادت ابرار وعادت احراردر ذكر الله ايله سهر عيون صنعت مشتاق ودولت عشاقدر ذكر الله ايله سهر ليل شعار اوليا وكار اصفيادر ذكر الله ايله سهر عيون نزهت اوليا وسعادت سعدادر ذكر الله ايله سهر ليل غنيمت رجال وفرصت ابدالدر ذكر الله ايله سهر عيون ربيع خواص وروضهٔ مقربيندر ذكر الله ايله سهر ليل تحفهٔ عارفين ودفينهٔ كاملينندر (نظم)

چون كاور شب وقت خلوتكاه اولور   قبلهٔ عشاق وجه ماه اولور
خوابى قوى مهتاب ايكن اى مه پرست   ماهدن اكاه اكا همراه اولور
اويقو بحرنده تو خلق اولسه لا   اويقوسزلر وقتى الا الله اولور
عاشق ايلر آرزو شب خلوتى   كيم اكا شب وصلت ناكاه اولور
دانهٔ جان جسم ايله چون كاهدر   جسم اويورسه دانه سى بى كاه اولور
قوللرك شب قيل وقالى غرق اولوب   وقت الهامات شاهنشاه اولور
شب نزول ايلر چو سلطان تجتنه   جمله سوز حقى اودم كوتاه اولور

نوع رابع* موجب تقليل منام اولان قيام ليلك فوائد وفضائلن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه سرمايهٔ سعادتمز كيجه لردر روناسدن عزلتمز ودوست ايله خلوتمز كيجه لردر كيجه عاشقلرك درد داشيدر كيجه عارفلرك سر داشيدر كيجه عاشقلرك دردى آرتر كيجه عارفلرك باشى دارتار كيجه روز فيروز كاملدر وسماء قلبنه شمسى نازلدر هر كيجه اول كونش طلوع ايدراكن خلقى بحر نوم آلوركيدر هر سحرده هر مراد

حاصلدر اول وقت اعمی کبی اویومق مشکلدر سحر وقتی مبارك ساعتدر واول ساعتده بیدار اولان اهل سعادتدر سحر وقتی عاشقلر خواب ایتمزلر وعارفلر کوکلدن ایراغه کتمزلر سحر وقتنده ابواب رحمت کشاده اولور واول زمان بیدار اولان ذوق جان وصفای خاطر بولور اللهم یسرلنا (نظم)

اهل عشقك دیده سی بیدار اولور وقت سحر
جان اهل دل طولی اسرار اولور وقت سحر

شهر دل بی کثرت ناجنس تنهادر کیجه
بزم جان بیزحمت اغیار اولور وقت سحر

رفع ایدر دلدار وجهندن نقابن وقت صبح
انی سیر ایلر اوکیم هشیار اولور وقت سحر

مرده دل خواب ایچره غافل دولت بیداردن
عارف آکاهه دولت یار اولور وقت سحر

پرتو خورشید وجه دلبره مشتاق اولان
اهل حالك کوکلی پرانوار اولور وقت سحر

حق ندا ایلر که هل من سائل هر نیم شب
کیم نه استرسه اوبر خوردار اولور وقت سحر

باب احسان خدا فتح اولمق استرسن سکا
دل قپوسن بکلمك خوش کار اولور وقت سحر

اول که اکل وشرب اولور شغلی کیجه کوندز همان
اویقی لازمدر اکا بیمار اولور وقت سحر

حقی بیدار اول سحر وقتنده تنبل اولمه کیم
اویومق انسانه عیب وعار اولور وقت سحر

نوع خامس * تقلیل منام خصلت کرام اولدیغن بیلدیر (ای عزیز) معلوم اولسونکه افضل اولیاء الله صدیق اکبر رضی الله تعالی عنه حضرتلری هر کیجه بعد صلوة العشاء بر ایکی ساعت قدر اهل بیتیله صحبت ایدردی بعده اهل اولادی یاتدقده کندی قالقوب تجدید وضو ایدردی وایکی رکعت نافله قیلوب سجاده اوزرنده جالس اولوب خشوع وخضوع ایله مراقبه یه کیدردی تاصباحه بر ساعت مقداری قالدقده مبارك باشن قالدروب برکره آه ایدردی واول تأوه ایله فم شریفندن بر نور ظاهر اولوردی که انك شعاعندن بیت شریفی ضیا بولوب دیواری طیفنده اولان صمان آشکاره ونمایان اولوردی واندن قالقوب اون رکعت تهجد واوچ رکعت وتر نمازی قیلوب اهل واولادن ایقاظ ایدردی بعده صباح اولدقده سنت صبحی قیلوب اندن جامع شریفه کیدردی برکسه برجاریه المش وانکه بعد العشا انها قالمش واکا جامه خوابی دوشه کیم نائم اولهیم دیدکده اول جاریه دیمشدرکه ای مولی سنکیچون بر مولی وارمیدر اغاسی دیمشدرکه بلی بندنی بر عبدم که بنم ایچون بر مولی واردر پس جاریه سی سؤال ایتمشدرکه اول مولی نائم اولورمی اغاسی جواب ایتمشدرکه بنم مولام برحی قیومدرکه ابدا نائم اولمز پس اول جاریه اغاسنه عتاب ایله دیمشدرکه یاسن هیچ حیا ایتمزمیسن که هرکز نائم اولمیان مولی حضورنده یاتوب اویورسن پس بو نکته انك قلبنه تأثیر ایدوب قیام لیلی کندویه عادت ایتمشدر واول کمسه عمری اولدقجه فراش ولحافه کیرمیوب تقلیل منام ایله اولیاء مرتبه سنه یتمشدر زیرا که اولیا بوانه کیدن اوچ خصلتله کتمشدر اولا برنسنه یمزلر الا که فاقه عندنده اکل قلیل ایلر ثانیا اویومزلر الا که غلبه عندنده نوم خفیف ایلر ثالثا تکلم ایتمزلر الا که ضرورت عندنده مختصر سویلر کیمك که نومی کثیردر انك جانی علیل وامری عسیردر

(نظم)
ای دیده ندر اویقو کل اویان کیجه لرده
کوکبلرك ایت سیرنی سیران کیجه لرده

باق هیئت عالمده بو حکمتلری سیر ایت
بول صانعنی اول اکا حیران کیجه لرده

چون کوندز اولورسن نیجه اغیار ایله غافل
قوی غفلتی دلداردن اوتان کیجه لرده

غفلتله اویومق نه روا عبد حقیره
شفقتله ندا ایلیه رحمان کیجه لرده

جهله کیجه بی اویومه قیومی سورسن
تا حی اوله سن حی ایله ای جان کیجه لرده

عاشقلر اویومز کیجه هم سن اویومه کیم
کوکلك کوزینه کورینه جانان کیجه لرده

دل بیت خدادر انی پاك ایله سوادن
قصرینه نزول ایلر او سلطان کیجه لرده

آزبی آزاوبی حیرته وارفانی اول اندن
بول جان بقا اول اکا مهمان کیجه لرده

الله ایچون اول خلقه مقارن کیجه کوندز
ای حقی نهان عشق او دینه یان کیجه لرده

نوع سادس * نوم مذموم وکثرتی شوم اولدیغن بیلدیر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه نوم

غفلت مذمومدر وکثرتی کسل وشومدر زیرا که نوم عوام تعطیل اعضای بدندر وتضییع اوقات عمر ایدندر نته کیم حق تعالی کلام قدیمنده * وهو الذی یتوفیکم باللیل * بیورمشدرکه بو نوم اخ الموت اولدیغن بزه طیورمشدر حقدن غائب اولان اهل حسرتدر واهل حسرته نوم هم بر مصیبتدر وعارف ایسه حاضر حضرتدر واهل حضوره نوم توجه ولذتدر اول نوم که حضوردن غفلتدر اول موجب طرد وبعددر ونداملتدر وموروث خسران وجهالت وملامتدر وعلم وحکمتدن محروم اولمغه علامتدر زیرا که عارفك لذتی حضور عزتدر وحیاتی محبتدر وعلامات محبت مولی اوچ خصلتدرکه سهر لیالی وحسن مقال وثناء ذوالجلالدر پس نوم لیال اعراض ووبالدر اکر نوم بر لذتلی نعمت اولسه ایدی البته جنتده هم نوم اولوردی حال بوکه کیم جنتده بولنمز پس نوم غلبه ایتمدکجه اکا التفات واعتبار اولنمز زیرا که انکله تحصیل کمال قیلنمز (نظم)

عزیزا شکیجون کیجه یار ایچون اویومه
اوغورله لیلی فلکدن شکار ایچون اویومه

چون اویودك نیجه بیك کیجه حظ نفس ایچون
برایکی شب نه اولور یار غار ایچون اویومه

لطیف یارکه هرکز اویوماز انك ایله
حضور ایدوب کیجه لر اول نکار ایچون اویومه

حلال اولورمی اغر اویقی خسته صاحبنه
ترحم ایله بو قلب فکار ایچون اویومه

خدا دیمش که بنم عاشقم کیجه اویوماز
حبیب ایدرسن اکر شب او عار ایچون اویومه

ایشتمدکمی که شب کام آلور قوعشاق
بو عشق پادشه کامکار ایچون اویومه

هزار کره دیدم حقی حقه کل کیجه لر
بوغ اولدیغك بیله سن تا او وار ایچون اویومه

نوع سابع * تقلیل منام جلاء قلوب انام وکحل بصیرت کرام اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مجاهده سز مشاهده اولمز زیرا که مجاهده قیلمین مشاهده بولمز وکوکلی کوزی اچلمز اما مجاهده ایدن ایچون مشاهده حاضر اولور استرسه مراد ایلسون استرسه ایتسون مشاهده یی بولور پس مشاهده حاصل اولنجیه دك مجاهده لازمدر ومجاهده یی مراد ایدن جوع ایله سهره ملازمدر زیرا که مجاهده ایدن طالب عرفان تقلیل طعام ایله تقلیل منام ایلدکده انك بدننده اجزاء عناصردن حاصل اولان اخلاط اربعه اریوب ازقالور وذکر الله ایله اجزاء بدنی لطافت بولدقده کوکلی حجب عناصردن مبرا ولباس بدندن معرا اولور ونومی حالنده عالم برزخه واروب راحت بولدیغی کبی یقظه حالنده هم برزخه وهم ملکوته مطلع اولوب هم راحت وهم سعادت بولور پس اعتدال منام راحت بدن اولدیغی کبی راحت جان دخی اولور نته کیم حق تعالی قرآنده * وجعلنا نومکم سباتا * بیورمشدر نوم انسان اعتدال اوزره بولنسه راحت بدن وروح اولدیغن طیورمشدر اما طالب عرفان ابتدا حالنده خواب وراحتی قویوب ظلمت شبده عین حیات جانی مشاهده ایله کورمشدر (نظم)

صلح وصلاح اولدی بو غوغای شب
اولدی چو صحرا بزه دریای شب

شاهد غیبك تتق کیجه در
عاشقه روز اولمدی همتای شب

استمز اویقوی بیچار خوابدن
ایلمسه بو دیده تماشای شب

چوق دل پرنور نیجه جان پاك
اولدی قو بندهٔ مولای شب

دیك سیهدر کوزه شب ظلمتی
دادمسه دل لذت حلوای شب

کوندز اولورکرچه بو سودای کار
بشقه صفا دردله سودای شب

باغلادی شب دست چو هر کاردن
حقی ایدر صبحه دك احیای شب

نوع ثامن * نوم انسانك اسرار وفوائدن بیلدیرر ای عزیز معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه روح انسانی عالم علویدن بو عالم سفلی یه غریب کلمشدر ونفس حیوانیه نك امورنی تدبیر ایله مشغول اولمشدر وانك منفعتی جلب ومضرتنی دفع ایچون اکا تعلق وبدنه توجه قیلمشدر واول حیثیتله بو جهان ضیق وحجرده محبوس قالمشدر پس بو جهته نوم حاصل اولدقده اول روح علوی کندی عالمنه کیدوب ایکی دورلی فائده بولمشدر

اولنكى فائده بودركه بو عالم شهادده اولان غربت زحمتلرندن تماميله راحت بولوب تدبير امور بدندن فارغ وآزاد اولمشدر واول عالم اقادده ملاقات ارواح ايله ذوق وحضور ايدوب مبدأ ومعادى صحبتنه كيدوب وطننده امين ومسرور اولمشدر وايكنجى فائده بودركه روح علوى كندى وطننه واروب عقل اولدن بعض اسراره مطلع اولدقده عالم برزخده محبوس اولديسه اندن واسطه ايله نيجه معانى تحصيل قيلمشدركه عالم شهادتده اولان امثاليله وضوح بولمشدر وسر تعبير واقعه بودركه تنبيه امور ماضيه وتبشير احوال آتيه رؤياى صادقه ايله معلوم اولمشدر واكر روح نائم برزخدن كيچوب عقل كله مقابل كلديسه اول بى واسطه مشاهده ايدوب الهامات آلمشدر ونومى يومى كبى يقظه اولوب مراقبه ايله بحر مكاشفه يه طالمشدر پس بدن انسان بر تخته بند مثاليدركه نوم حالنده روح روانك اندن آزاد ايدوب غيرى منزله كتوررلر تاكيم بو جهات ستهدن غيرى بر منزل وبو عالمدن ايچرى بر بشقه عالم اولديغن كوروب تيقن ايليه كيم اندن كلمشدرونه عندالموت اول عالمه كيده جكدر پس آندن بو عالم اسفله ميل ايتميوب اول وطن اعلايه محبت قيله واكا عروج واصلنه رجوع ايچون متوجه ومترقب اوله ومجاهده ايله كسب مشاهده ايدوب معرفة الله مرتبه سن بوله تاكيم محبة الله دولتنه نائل اوله ونومى حالنده بلكه موتى وقتنده بيله عالم برزخده قالميوب ملكوتنه ايچرى كيدوب كله بيله وسعادت انس وحضورا كا ميسر اوله (رباعى) سر كشته دلا بدوست ازجان راهيست * اى كم شده آشكار و پنهان راهيست كرشش جهتت بسته شود باك مدار * كز قعر نهادت سوى جانان راهيست * بركامل زوارى كثرتندن ملول اولدقده اى ياران اذنكزله برساعت قدر وحدتنه واروب ديرايمش وياتوب خرقه سن باشنه چكوب اويورايمش زيرا كه بصيرت كوزى كشاده اولان كاملك جسمى هجوع ايدر وروحى كندى عالمنه رجوع ايدر وحضور حضرتده خشوع وخضوع ايدر ومبدأ ومعادى اولان عقل كله كيدر (نظم)

بو كثيف ايچره چون اوروح لطيف * قيلدى برلحظه خوشجه خواب خفيف
باد پاى خياله اولدى سوار * غيب صحرالرنده قيلدى شكار
ديده سن يومدى بو جهاندن اوجان * آچدى حسنى نقابنى جانان
بلى جانان يوزينه جان كوزينى * اچه مز بو عيان جهان كوزينى
ينه جانده بولدى جانانى * ينه تختنده كوردى سلطانى
وصف اولنمز جمالله كوردى * كرچه چشم خيالله كوردى
قلب عارفده ظاهر اولدى اونور * قيلدى اولكى صورتيله ظهور

(نظم) دون كيجه تا روز انيس جان خيال يار ايدى * كوزلرم كرچه اويوردى عقل ودل هشيار ايدى
لذت كفتار جانان جانده قالمشدر هنوز * الله الله اول نه شيرين لب شكر كفتار ايدى
واه كندى خاطرمدن نه ديدى دوشده بكا * كرچه كارم تا سحر اول سوزلرى تكرار ايدى
روز چشممده شب مظلمدر اول رخسارسز * اى خوش اول شبلر كه چشم دلده اول رخسار ايدى
نوم اهل دل حضور حضرت دلدار اولور * چونكه هردم آرزوسى دلده اول ديدار ايدى
عارفك چشمى اويور قلبى اويومز عشقله * كيم ازلدن عشق اكا هرحالده يار غار ايدى
خواب خوش اولسون حلال اول عينه كيم دوشده كورر * انى كيم حقى انكچون برزمان بيدار ايدى

نوع تاسع) حقيقت منام نه اولديغن ونفوس عوام برزخده قالديغن وارواح خواص ملكوته يول بولديغن بيلديررا (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه حقيقت منام اودركه رطوبتلى غدا اورلك طمرلرينه رخاوت ويروب انك بخارى دخى يوركله ايله دماغ اراسنده حائل اولدقده كوكل دماغ ايچنده تعقل وتصرفدن معزول اولور وحواس اعضايى بدن دخى حس وحركتدن قالور وعروق كبد ايله جميع بدن مغتذى اولوب نشو ونما بولور ونوم انجق بدنك بو حالتندن عبارتدركه هركسه عارض اولور ورطوبت وغدا موجب نوم اولديغندندركه كثرت شراب ايله نوم ثقيل حاصل اولور وبلغميله غفلت ونسيان ازدياد بولور پس اكرنائمك قلبى

نفسيله مقيد ايسه كندى كمالى كسبنه توجهدن معطل اولور وعالم برزخده حبس اولوب خيالات رؤيا واضغاث احلام ايله قالور واكر نائمك كوكلى روح مجرد ايسه برزخدن كيچوب عالمنه ايچرى كيدوب حضور ايدوب اصلا نائم اولمز ونوم بدن بويله قلبى هركز معطل قيلمز وبو توجه وترقيدن بر نفس خالى قالمز پس نوم نفسانى تعطيل وغفلتدر ونوم روحانى حضور حضرتدر نوم جاهل موت حاضردر ونوم عارف كشاد خاطردر نوم عوام ادبار وغرامدر ونوم خواص توجه تامدر نوم ناقص تضييع اوقاتدر ونوم كامل اب طاعتدر بركامل اهل دل بر تكيه ده اون كون مسافر قالوب هر كون اون آدم طعامن يوب طول ليل اويويوب طول نهار سويلر ايمش پس مريدان انك بو وفرت اكلندن وثقالت نومندن وكثرت كلامندن نفرت ايدوب تكيه شيخنه شكوا ايلدكده اول شيخ اول مسافره ديمشدركه اركان طريق اولياى كرام تقليل طعام وتقليل منام وتقليل كلام ايكن سن مثل عوام كثرت طعام وكثرت منام وكثرت كلام ايله مبتلا اولوب قالمشسن وبو تكيه اهلنه كلوب باركران اولمشسن پس اول كامل مسافر بو سوزدن وافر تعجب ايدوب اول شيخك جوابن ويروب ديمشدركه اكر بزدن تشكى ايدن مريدان اهل عرفان اولسه لردى بدل تشكى بزدن تشكر ايدرلردى زيرا كه بز طعام اكل ايتميوب نورا كل ايدرز ونائم اولميوب حضوره كيدرز ومالا يعنى سو يلميوب حكمت سويلرز پس اول شيخ انصاف وقصورنه اعتراف ايدوب اول كاملى اول تكيه ده مقيم ايدوب كندى اكا مريد ونديم اولمشدر وانك اشارتيله نيجه ايام جوع وسهر وصمتنه مداومت قيلمشدر تاكيم اولدخى اول نور حكمت وحضورى بولمشدر امابو كماله واصل اولمين عاشق كثرت اكل ونوم ايله خائب وخاسر قالمشدر (نظم)

نيم شب عشق ايلدى دلدن بكا وافرجه ناز * چوق عتاب ايتدى ديدى عاشق سن ايله خوابى آز
بزسنكله كيجه لر تا صبحه دلك سوزسو يلرز * سن اياغك ايلمشسن جامه خواب ايچره دراز
كوندزك غفلتده سن بزدن دخى شب خوابده * يانه وقت ايلرسن اى عاشق بزه طاتلى نياز
سن بزى اويله فراموش ايلدك كوياكه سن * بردخى راجع دكلسن اصلكه كل ايتمه ناز
نيم شب قالق اغله دردمله توجه قيل بكا * تا سنى جذب ايليم كوتاه اوله راه دراز
نوم غفلتدر اخ الموت اوله حى اول عشقله * ديكله هرشب سوزلرم معلومك اولسون جمله راز
حاضر اول هردم دمندن برحيات تازه بول * كيجه حقى خوابى آزايت خوابى آز

نوع عاشر) سهرك اقسامن وحال ومقامن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه سهر نتيجه جوعدر زيرا كه معده ده غدا اولمسه اويقو كلمز وسهر ايسه ايكى قسمدر برى سهر عين وبرى سهر قلبدر واما سهر قلب طلب مشاهدات ايچون غفلت اويقولرندن انتباهيدر واما سهر عين طلب مشاهده ايچون كوكلده اولان همتك بقاسنه رغبتدركه اوتوفيق الهيدر زيرا كه عين نائم اولدقده غالبا قلبك عملى باطل اولور واكر عين نائم اولدقده كوكل اويوميوب عملى حالى اوزره قالديسه اول مشاهده سهر متقدمك نتيجه سيدركه حاصل اولور پس بو سهرك فائده سى عمل قلبك استمرار وبقاسيدر وعندالله اولان منازل عليه مخزونه يه ارتقاسيدر اما سهرك مبتديلرده اولان حالى تعمير اوقاتدر ومحققلرده اولان حالى ازدياد تخلق ربانيدركه اول مخ عناياتدر ومبتديلرانى بيلمزلركه نه حالاتدر واما سهرك مقامى مقام قيوميتدر زيرا كه حضرت الهيه ده براسم قالمز الا كه انسان كامل انى حاملدر وسهرك برخاصه سى دخى بودركه مورث معرفت نفسدر برسلطانك برنده سى بن سكا عاشقم دعوى ضحال ايلدكده اوسلطان رحيم اوعبدنى برتنها حجره ده مقيم ايدوب سن بونده بكا منتظر اول كه بو كيجه نصف الليل اولدقده بن بو حجره يه كلورم وجمله ناسدن مخفى سكا مهمان اولورم ديو وعد كريم ايتمشدر وانك اوزرينه حجره قپوسن بغليوب كيتمشدر ونصف ليل اولدقده صادق الوعد اولان سلطان فتح باب ايدوب عبدى حجره سنه كيدوب وعده سنه وفا ايتمشدر لكن اول مروت كانى اول عبد نادانى ياتوب اويومش بولديغيچون انك ذيلنى قطع ايدوب جيبنه جوز ومويز قويوب كيتمشدر يعنى ملعبهٔ صبيانى اكا لايق كوروب كلديكن اشعار ايتمشدر وصباح اولدقده اول مسكين اويانوب ذيلنى مقطوع وجيبنى مملو بولوب سلطان كريمك كلديكن بيلوب منامندن پشيمان اولمشدر وعمرى اولدقجه هركيجه مهمان عزيزينه

خواب وراحتی فدا قیلمشـدر تا کیم انس وحضور ایله بهره منـد اولمشـدر

(نظم)

صـقین ای یار مهماندار اویومه … کاور دل یتنـه دلدار اویومه
قو خواب غفلتی شب قلبه سیرایت … نیجه ظاهر اولور اسرار اویومه
دیلرسـن حی وقیومك رضـاسن … کیجه تنها اوتور زنهار اویومه
چو شب اقبال فرخ بولدی عشـاق … کوزت سن سنده بول دیدار اویومه
ایدوب تضییع اوقات اویو سـه خلق … سن ایتمه ضایع اول بیدار اویومه
غم عشق ایلـه شـب قلبی مکسور … کاور تختینه اول جبار اویومه
غم عشق اولـه مهمـان قویمه تنهـا … اکا وبر حـقی هرنه وار اویومه

(فصل ثالث) ارکان ستهٔ راه عرفانك اوچنجی رکنی اولان تقلیل کلامك فوائد ومنـافعن التی نوع ایله عیان وبیان ایدر (نوع اول) تقلیل کلامی ایات قرآنیه واحادیث شریفه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی عبادینه عنایت ایدوب تقلیل کلام عادت کرام ونظام امور انام ومفتاح باب سلام وموجب حضور مدام اولدیغن جمله یه طیورمشدر نته کیم کندی حبیبنه خطاب ایله کلام قدیمنده بیورمشدر (وقل لعبادی یقولوا التی هی احسن (وعباد الرحمن الذین یمشون علی الارض هونا واذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما والذین لایشهدون الزور واذا مروا باللغو مروا کراما (واذا سمعوا اللغو اعرضوا عنه وقالوا لنا اعمالنا ولکم اعمالکم سلام علیکم لانبتغی الجاهلین (یاایها الذین امنوا لایسخر قوم من قوم عسی ان یکونوا خیرا منهم ولانساء من نساء عسی ان یکن خیرا منهن ولاتلمزوا انفسکم ولاتنابزوا بالالقاب بئس الاسم الفسوق بعد الایمان ومن لم یتب فاولئك هم الظالمون (ولاتزکوا انفسکم هو اعلم بمن اتقی (یاایها الذین امنوا اجتنبوا کثیرا من الظن ان بعض الظن اثم ولاتجسسوا ولایغتب بعضکم بعضا ایحب احدکم ان یأکل لحم اخیه میتا فکرهتموه واتقوا الله ان الله تواب رحیم (مایلفظ من قول الالدیه رقیب عتید) فاما الیتیم فلاتقهر واما السائل فلاتنهر واما بنعمة ربك فحدث (وحدیث قدسی سنده بیورمشدرکه یاابن آدم اذا وجدت قساوة فی قلبك وسقما فی بدنك وحرمانا فی رزقك فاعلم انك تکلمت فی مالایعنیك یاابن ادم کیف تطمع فی الحکمة مع کثرة الکلام فاطلب الحکمة فی صمت القلب واللسان یاابن آدم لاتغتبن احدا ابدا فان من ترك الغیبة ظهرت سریرته وظهرت محبته وعلی قدره یاابن آدم لایستقیم لك دینك حتی یستقیم لسانك ولایستقیم لسانك حتی یستقیم قلبك ولایستقیم قلبك حتی تستحیی منی وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم امتنی شفقتیله صیانت ایدوب تقلیل کلام موجب اجتناب آثام ومورث نیل مرام ومنتج مودت انام وحفظ اسرار کرام اولدیغن طیورمشدر نته کیم نیجه احادیث شریفه سنده بیورمشدر سلامت انسـان حفظ لسـانده در وبیورمشدرکه سویلرسن خیرسویله والا سکوت ایله وبیورمشدرکه جرم لسـان اعضـادن اصغردر وجرمی جمله دن اکبردر وعمل وزللی اکثردر وبیورمشدرکه کیم که صـامت اولور هربلادن نجـات بولور وبیورمشدرکه کیمکه کاذب اولور اول خاسر وخائب اولور وبیورمشدرکه کذب لسـان مجانب ایمـاندر وکذبك اشدی بهتـاندر وبیورمشدرکه رؤیاده زیاده سویلمك خدایه افترا ایلمکدر وبیورمشدرکه غیبت اخبث کلامدر واسلامده اوتوز زنادن اشد حرامدر ومؤمن مغتابه نصرت ایدن منصورمدامدر وبیورمشدرکه مؤمن طعان ولعان وبی حیا اولمز وناسی تعییب ایدن اول عیوب ایله مبتلا اولمدقجه اولمز وبیورمشدرکه قرآنی لحون عرب ایله قرائت ایلیکز ولحون اهل فسق فراغت ایلیکز وبیورمشدرکه کلمهٔ طیبه صدقه در وتبسم دخی حسنه در وبیورمشدرکه اطعام طعام وکیجه قیام وطیب کلام موجب رضـای رب الانامدر وبیورمشدرکه صفـای قلب ایکی خصلتده تمامدر بری اعطای فضول مال وبری امساك فضول کلامدر وبیورمشدرکه کثرت ضحك انسـانك قلبن میت ایدر وکثرت مزاح وجدال ایله کشی نارہ کیدر وبیورمشـدرکه فاسق مدح اولندقده رب غضب ایدوب عرشی مهتز اولور وبیورمشدرکه وقتا که مؤمنی مواجهه سنده مدح ایدرسن تحقیق انی کسکین استره ایله ذبح ایدرسن وبیورمشدرکه کشی لسـانن حفظ ایتمدکجه حقیقت ایمانی بولمز وخدا حقیچون زندانده حبس اولمغه لسـاندن

احوج بریوزنده برنسنه اولمز وبیورمشدرکه صمت لسـان برحکمت ممتازدرکه انی اشلین بك ازدر وبیورمشدرکه ذکر اللهدن غیری کلامی کثیر ایتمه که قلبك قاسی اولور حال بوکیم قلب قاسیٔ حق تعالیدن بعید وعاصی اولور وبیورمشدرکه طوبی اکا کیم لسـانته مالك اولمشدر وکندی بیتنه صغوب ناسدن عزلت قیلمشدر وبیورمشدرکه قضـای حوایجه کتمان ایله اعانت کرکدر زیرا که هرنعمت صاحبی محسود اولوب صیانت کرکدر وبیورمشدرکه بز جماعت انبیا امر اولنمشزدرکه ناس ایله عقللری مقدارنجه تکلم ایده لم وبیورمشدرکه سن برقومه عقللری ایرمدیکی سوزی سویلزسن الاکه اول سوز اکثرینه فتنه اولور پس اویله ایلزسن وبیورمشدرکه فتنه نائم بولنمشدر انی ایقـاظ ایدن طرد اولنمشدر وبیورمشدرکه افشـاء سر حرامدر وافشـا ایدن ملامدر وبیورمشدرکه برکسه برکسه یه تنهـاده برسوز سویلسه اول سوزانده امانتدر انی کسه یه دیمسونکه اول خیانتدر وبیورمشدرکه صدور احرار قبور اسراردر وصدیق اکبر رضی الله تعالی عنه حضرتلری فم شریفنده برحجر حفظ ایدوب بیهوده سوزدن تحفظ ایدردی وضرورت عندنده طاشی چیقاروب اندن تلفظ ایدردی وبولساندرکه بنی بلالره وقبیح اولان جفالره صالمشدر دیو احبابن متیقظ ایدردی وحضرت علی کرم الله وجهه بیورمشدرکه اکر ابوالقاسم حضرتلرینك فم شریفندن ایشتدیکم اسراری بن سزه سویلسم سز بنم باشمدن چیقوب دیرسزکه تحقیقا علی کذابدرکه بونی کیم ایشتمشدر نته کیم حق تعالی کلام قدیمنده (بل کذبوا بمالم یحیطوا بعلمه بیورمشدر وکشی بیلمدیکی نسنه نك دشمنی اولدیغن جمله یه طیورمشدر وبو معناده بواوچ بیتی زین العابدین بن حسین بن علی رضی الله تعالی عنهم اجمعین بیورمشدر (شعر) یارب جوهر علم لوابوح به ✻ لقیل لی انت ممن یعبد الوثنا ✻ ولاستحل رجال مسلمون دمی ✻ حتی یرواقبح مایأتونه حسنا ✻ انی لاکتم من علمی جواهره ✻ کیلایری الحق ذوجهل فیفتتنا (نوع ثانی) تقلیل کلام موجب اجتناب اثام ومورث عز واحترام اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه بوزمان سکوت زمانیدر وملازمت بیوت زمانیدر انسان ایکی اصغر ایله مرهون اولان ندر انك بری یورکدر وبری لساندر اکرچه کلام انسانده کرامتدر لکن صمت لسـان هربلادن سلامتدر لسـان میزان انساندر وبر ارسلاندرکه اطلاقی زیاندر صمت کسوت وقاردر وکفاف مؤنت اعتذاردر مادامکه سویلزسن کلامی کندی حکمنده بولورسن وقتا که سویلرسن کلامك حکمنه داخل اولورسن قلیل الکلام اولان امین الملام اولور کیملکه صمتی طویلدر انك قدری جمیلدر کیمکه هرزمان ستار عیوب اولور اول مستور عیوب ومحبوب القلوب اولور کیمکه مغتاب ونمام اولور اول مبغوض جمیع انام اولور کثرت کلام ننك وعاردر وصمت لسان عز ووقاردر وصمت لسان امن وامـاندر وصمت قلب موجب عرفاندر لسـانك خطری چوقدر زیرا که اول خطادن تمز اوقدر دیش طاش کبیدر ولسـان چقمقدر وسوز آتشدرکه سویلین احمقدر وایشیدن پنبه دکانی ویا باروتخانه در پس پنبه وباروته چقمـاق چقمان دیوانه در اوچ نسـنه که مجاب جمیع آفاتدر بری هزل وبری مزاح وبری ترهـاتدر مغتاب ونمـامك عذابی شدید اولور واول فاسدن وربناسدن بعید اولور کثرت کلام احبابه خللدر ومورث زلل وملللدر فضول کلام اظهـار عیوبدر وتحریك عـداوت قلوبدر کیمکه اجی سوز سویلر اندن احبابی نفرت ایلر غیبت یاران رذالتدر وهربوزدن خبر التدر اعقل ناس مجادله سنتنه کتمز وعقوبت ایلهده صمتی تجاوز ایتمز قدر سؤال قیمت نوالدن زائددر ونفع کلمهٔ طیبه متکلمنه عائددر اکر کلامده بلاغت وار ایسه عدم تکلمنده سلامت واردر مزاح آفت مهابتدر ومنت آفت سخاوتدر نطق ایدرسن طوغری سویله ووعد ایلرسن وفا ایله لین کلام وافشـاء سلام سفت کرامدر لین کلام وبذل سلام مورث حب انامدر اعتیاد حسن کلام موجب نیل مرامدر استقامت لسان سلامت انساندر کثرت کلام ممل سمعدر وکثرت ابرام موجب منعدر کثرت صمت موجب وقاردر وکثرت ضحك خفت وعاردر کثرت مزاح تهمتی جلبدر وکثرت ضحك ممیت قلبدر کثرت هزل جهل نشانیدر وکثرت الفاظ نقصان معانیدر صمت زینت عقلادر وستر جاهلدر کوزل سوزلی اول وکوزل یوزلی اول هرکز بلان سویلمه وکندیکی رذیل ایلمه لسانی لذیذ اولانك کالرده عزیز اولور ضحکی چوغ اولانك هیبتی قلیل اولور ومزاحی چوق اولانك عقلی علیل اولور کیمکه سوزی ملایمدر انك محبتی لازمدر ضحکی چوق اولانك قلبی میت اولور وکذبی

چوق اوله نك صدقی کساد بولور مقالی صادق اوله نك جمالی زائد اولور وکلامی قلیل اوله نك اثامی قلت بولور غیبت ایدن مشتوم اولور ونمام اولان مذموم اولور کیمکه مالا یعنیله مشغول اولور اول ما یعنیدن معزول اولور هزلی کثیر اوله نك قدری حقیر اولور خلقدن شکوا ایدن حقدن ایتمش اولوب شاکر اوله من وخفیات عیوبی صوران مودت قلوبی بوله من نفسینی مدح ایدن ذبح ایتمش اولور ونفسنی ذم ایدن سلامت بولور صمت ایدوب سلامت بولان سویلیوب مغتنم اولان کبیدر صدق اقوال ورفق افعال وحسن احوال علامات اقبالدر کشی لساتیله انساندر حال بوکیم لسانی کندویه دشمندر وبد جوابلی سوزی سویلین پشیماندر لازمدرکه عاقل جاهله حسن معامله برله رفق ومدارا ایلیه وطبیبك مریضه ایلدیکی معامله کبی عقلنجه ملایم سویلیه قیل وقالی ترك ایدن کوکل خوشلوغن درك ایدر صمت زین ووقاردر وکذب شین وعاردر صمتك منافعی بی نهایه در وادنی منفعتی سلامت سرمایه در هلاك جان رأس لسانده در سریکی سن صقله که سر امانت اولمز سری امانت ویرن سلامت بولمز سریکی صقلرسن سرك سلامت اولور سری اظهارك صوکی ندامت اولور دوستکدن هیچ برنسنه دریغ ایتمه لکن اکا هر سری سویلمه

(نظم) اچه رازی که زار اولمیه سن	محنت ودرده یار اولمیه سن
صقله سری که سر سلامت اوله	سری اظهار ایدن ملامت اوله
فکرنی فکر ایدن فکار اولدی	اشکاره ایدن شکار اولدی
نیجه سرواوکه کرزبانه کلـه	نیجه جانلر روان دهانه کله
دل قفس راز مرغ وحشیدر	مرغ وحشی قفسده یخشیدر
رامدولتده کیم که کنجه ایرر	صاقلمزسه هزار رنجه ایرر
(حق اولان خلقه اشکار اولمز	صیدایدم دیرایکن شکار اولمز

(نوع ثالث) حفظ لسانده حفظ اعضا وحفظ اعمال وحفظ اوقات وحفظ احوال وحفظ حیات وسلامت آفات وستر اسرار اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه صمت افضل علومدر وحکمت حی وقیومدر لسان نطق ایلسه کوکل صمت ایلر واسان صمت ایلسه کوکل حکمت سویلر کلام فضه اولسه صمت التون اولور نیجه ناطق نادم اولور وهر صامت سالم اولور صمت لسان الفاظی ترك ایتمکدر وصمت قلب اعتراض واعراضی ترك ایتمکدر صمت قلب مورث حیرتدر وحیرت موجب وارادات وکشف بغتتدر عارف صمت ایلسه مالك اولور وعاشق صمت ایلسه هالك اولور صمت افضل خصال مؤمندر واکثر عافیتی متضمندر وبلا نطق ایچنده متعیندر صمت ایله کوکل کوزی کشاده اولور وعقل ازدیاد وراحت بولور همان البته لسانکی ضبط وربط ایله که انك عصیان وطغیانی سائر اعضادن اشد واعظمدر همان البته لسانکی قید وبند ایله که انك فساد وعداوتی جمیع اعضادن اضر واعمدر پس حفظ لسان جمله دن اهم والزمدر زیراکه حفظ لسانده حفظ اعضا واردر نته کیم خبرده کلمشدرکه ادم اوغلی صباحه داخل اولدقده جمیع اعضاسی لسانه الله ایچون مستقیم اول دیرلر زیراکه اکرسن مستقیم اولورسن بزدخی مستقیم اولورز واکرسن منعوج اولورسن بزدخی اعوجاج بولورز دیرلر پس نطق لسانك اعضای انسانه توفیق وخذلان ایله تأثیر بلیغی ظاهر وعیاناندر نته کیم بالاده ذکر اولنان حدیث قدسی دخی بومعنایه دلیل وبرهاندرکه ای ادم اوغلی اکر یورککده بر برکالك وبدنکده برضعیفلك ورزقکده برنقصان بولدکسه تیقن ایله که مالا یعنی کلام سویلمشسن اول کلامك تاثیرندن بوبلالره دوشمشسن وحفظ لسانده حفظ اوقات هم واردر زیراکه انسانك اکثر تکلمی لغویاتدرکه جملهسی تضییع اوقاتدر (شعر) اذا هممت بالخوض فی الباطل * فاجعل مکانه ذکرا وتسبیحا * واغتنام السکوت افضل النطق * وان کنت فی الکلام بلیغا وفصیحا * وحفظ لسانده حفظ اعمال دخی واردر زیراکه چوق سویلین غافل البته غیبت ایدر پس انك اعمال حسناتی اعداسنه کیدر نته کیم برعارف دیمشدرکه اکر غیبت ایلسم کندی والدهمك غیبتن ایدردم تاکیم حسناتم اکا کیده ایدی وحفظ لسانده حفظ احوال دخی واردر زیراکه لسان مفتاح خزانهٔ عرفاندر پس کثرت کلام ایله کوکل جواهر حکمتدن خالی قالور

ونا اهلی عندنده ضائع اولور وحفظ لسانده آفات دنیادن دخی سلامت واردر نته کیم دینلمشدرکه اول کلامی لسانه کتورمه که اول موجب کسر اسناندر زیراکه بسط لسان فساد شاندر ولسان کیننده ارسلاندر وصمت اندن امن وامانډر وحفظ لسانده آفات اخرتدن دخی سلامت واردر نته کیم حدیث شریفده وارد اولمشدرکه نامی یوزی اوزره ناره القا ایتمزالا که حصاید السنهلری ایدر پس حفظ لسان سلامت هر دوجهاندر وسرمایهٔ اهل عرفاندر وحصن متین دل وجاندر نته کیم حضرت داود علیه السلامك حضورینه لقمان حکیم کلوب کورمشدرکه انك یدنده اهن بولاد ملایم بال مومی اولوب اندن حلقات صغار متداخله ایله برصنعت عجیبه قیلمشدر ولقمان انك بوفعلندن تعجب ایدوب اول حلقات منسوجه نه ایچون اولدیغن صورمق مراد ایلدکده لقمانك قلبنده اولان حکمتی انی سؤال ایتمکدن منع ایتمشدر پس وقتا که اول خلیفة الله اول معجزه سن تمام ایدوب انی کیوب لقمانه خطاب ایتمشدرکه بوزرخ انسان ایچون حین محاربهده برمتین قلعهدر ولقمان حکیم اکا دیمشدرکه بنم بوصنعتمه نه دیرسنکه سؤال ایتمدم پس حضرت داود علیه السلام بیورمشدرکه صمت برحکمتدرکه فاعلی ازدر ودل وجان ایچون حین محاورهده برحصن حصین ممتازدر صمت ایدن سلیم وبی باکدر وزلت لسان اشد هلاکدر اکر کتم ایدرسن سرك سرورکدر واکر افشا ایدرسن ضرر وثبورکدر سرك اسیرکدر وسن امیریسن اکر افشا ایلدکسه سن انك اسیریسن سوز وار خلق ایچنده سوز وار خلق ایچنده هر مقامك برمقالی وار وهر امرك برمألی وار (رباعی)

اسرار جهان چنانکه دردفترماست	خواندن نتوانکه ان وبال سرماست
چون نیست درین مردم نادان امنی	کفتن نتوان هرانکه درخاطر ماست
(رباعیات مادامکه کوکلده در بوسوزلر سردر	هرفکرنی ذکر ایدن دل مکسردر
کوش ایکی خبیر ودل چو بر مخبردر	یعنی که ایشتمك ایکیدر سوز بردر
سوزوارکه اوخلق ایچنده اولمش دستان	سوزوارکه اوخلق ایچنده اولمش پنهان
پنهان سوزی دلده صقله هیچ ایتمه عیان	تا قالمیه سن ندامت ایچره نالان
حال اهلی اول ای دل ایتمه قیل وقالی	قال اهلی شراب عشقدن درخالی
حلوادیمه دن حلاوت اولمز حلقه	ذوق ایلر اودل که بولدی وجد حالی
سفره اوزرنده بطنك ایتمه شبعان	حفظ ایله لسانی چون کورورسن یاران
بش وقتی قیل حضور قلب ایله ای جان	بولده بولکه باق وبوش ایتمه سیران

(نوع رابع) تقلیل مقال مورث عز واقبال ومنتج نیل کمال وموجب حفظ احوال اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه لسانکی ذهبك کبی مخزون ایله تاکیم نکته ایله قلبك مخزون اولمسون لسانکی محبوس اب ودندان ایله تاکیم سنی مقید بند وزندان ایتمسون اکر کلامی قلیل وصمتی طویل ایدرسن البته ستر وسلامت بولنه کیدرسن کشی کندی لسانی التنده کیزلنمشدر هرنه کیم لسانه کلور اول سوز زبانه کلور انسانك بلاسی لساندن اولور (بیت) باغله ای حق دهانی خاموش اول مثل صدف * کیم زبانکدر زبانك خصم جاندر شبههسز * نیجه لغو صاحبنه نقصاندر ونیجه لسان صاحبنه دشمندر مجلس امانتدر ونقل مجلس خیانتدر صلاح انسان حبس لسان وبذل احساندر اولا فکر ایله بعده سویله لسان عاقل قلبنده اولور وقلب احمق فمنده اولور حق سویله غنیمت بولهسن وباطلدن سکوت ایله امین اولهسن هر انسان لسانیله مؤاخذه اولنور وکتم اسرار ایله هر مراد النور نته کیم برکیجه حال دیلنجه بربلبل برکاشنده برشاهین شاهه فریاد ایله سؤال ایتمشدرکه نه ندرکه سن وبن قوش نوعندن ایکن سنك یرك ید سلطان بنم یرم خار کلستان اولمشدر سن کوزل کککلکك یورك وبوکرکك اکل ایدرسن وهر طیری صید ایدوب مراد اولورسن وسلطان عندنده قدر وقیمت بولورسن وسلطان طیور اولورسن وبن هر کیجه فریاد وآه ایله تا سحرکاه کشاد غنچهٔ کلی بکلرم بن اوبومد قجه اول اچلمز اویانور مکه کل اچلمش بن انك اچلدیغن کوره مم برکره مراد یمه ایره مم بی مراد اولوب خار زار ایچنده زار زار اغلرم قانلر یودوب یورکم طاغلرم پس شاهین انك جوابن شاهانه ویرمشدرکه

چوق اوله نك صدقی کساد بولور مقالی صادق اوله نك جمالی زائد اولور وکلامی قلیل اوله نك اثامی قلت بولور غیبت ایدن مشئوم اولور وغمام اولان مذموم اولور کیمکه مالایعنیله مشغول اولور اول مایعنیدن معزول اولور هزلی کثیر اوله نك قدری حقیر اولور خلقدن شکوا ایدن حقدن ایتمش اولوب شاکر اوله مز وخفیات عیوبی صوران مودت قلوبی بوله مز نفسنی مدح ایدن ذبح ایتمش اولور ونفسنی ذم ایدن سلامت بولور صمت ایدوب سلامت بولان سویلیوب مغتنم اولان کبیدر صدق اقوال ورفق افعال وحسن احوال علامات اقبالدر کشی لسانیله انساندر حال بو کیم لسانی کندویه دشمندر وبدجوابلی سوزی سویلین پشیماندر لازمدرکه عاقل جاهله حسن معامله برله رفق ومدارا ایلیه وطبیبك مریضه ایلدیکی معامله کبی عقلنجه ملایم سویلیه قیل وقالی ترك ایدن کوکل خوشلوغن درك ایدر صمت زین ووقاردر وکذب شین وعاردر صمتك منافعی بی نهایه در وادنی منفعتی سلامت سرمایه در هلاك جان رأس اسانده در سریکی سن صقله که سر امانت اولمز سری امانت وبرن سلامت بولمز سریکی صقلرسن سرك سلامت اولور سری اظهارك صوکی ندامت اولور دوستکدن هیچ برنسنه دریغ ایتمه لکن اکا هر سری سویلمه

(نظم) اچه رازی که زار اولمیه سن	محنت ودرده یار اولمیه سن
صقله سری که سر سلامت اوله	سری اظهار ایدن ملامت اوله
فکرنی فکر ایدن فکار اولدی	اشکاره ایدن شکار اولدی
نیجه سروار که زبانه کله	نیجه جانلر روان دهانه کله
دل قفس راز مرغ وحشیدر	مرغ وحشی قفسده بخشیدر
وامدولتده کیم که کنجه ایرر	صاقلمزسه هزار رنجه ایرر
(حق اولان خلقه اشکار اولمز	صیدایدیم دیرایکن شکار اولمز

(نوع ثالث) حفظ لسانده حفظ اعضا وحفظ اوقات وحفظ اعمال وحفظ احوال وحفظ حیات وسلامت آفات وستر اسرار اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه صمت افضل علومدر وحکمت حی وقیومدر لسان نطق ایلسه کوکل صمت ایلر واسان صمت ایلسه کوکل حکمت سویلر کلام فضه اولسه صمت آلتون اولور نیجه ناطق نادم اولور وهر صامت سالم اولور صمت لسان الفاظی ترك ایتمکدر وصمت قلب اعتراض واعراضی ترك ایتمکدر صمت قلب مورث حیرتدر وحیرت موجب وارادات وکشف بغتتدر عارف صمت ایلسه مالك اولور وعاشق صمت ایلسه هالك اولور وصمت افضل خصال مؤمندر واکثر عافیتی متضمندر وبلا نطق ایچنده متعیندر صمت ایله کوکل کوزی کشاده اولور وعقل ازدیاد وراحت بولور همان البته لسانکی ضبط وربط ایله که انك عصیان وطغیانی سائر اعضادن اشد واعظمدر همان البته لسانکی قید وبند ایله که انك فساد وعداوتی جمیع اعضادن اضر واعمدر پس حفظ لسان جمله دن اهم والزمدر زیراکه حفظ لسانده حفظ اعضا واردر نته کیم خبرده کلمشدرکه ادم اوغلی صباحه داخل اولدقده جمیع اعضاسی لسانه الله ایچون مستقیم اول دیرلر زیراکه اکرسن مستقیم اولورسن بزدخی مستقیم اولورز واکرسن منعوج اولورسن بزدخی اعوجاج بولورز دیرلر پس نطق لسانك اعضای انسانه توفیق وخذلان ایله تأثیر بلیغی ظاهر وعیاندر نته کیم بالاده ذکر اولنان حدیث قدسی دخی بو معنایه دلیل وبرهاندرکه ای ادم اوغلی اکر یورککده بربرکاك وبدنکده برضعیفلك ورزقکده برنقصان بولدکسه تیقن ایله که مالایعنی کلام سویلمشسن اول کلامك تأثیرندن بو بلالره دوشمشسن وحفظ لسانده حفظ اوقات هم واردر زیراکه انسانك اکثر تکلمی لغویاتدرکه جملهسی تضییع اوقاتدر (شعر) اذا هممت بالخوض فی الباطل * فاجعل مکانه ذکرا وتسبیحا * واغتنام السکوت افضل النطق * وان کنت فی الکلام بلیغا وفصیحا * وحفظ لسانده حفظ اعمال دخی واردر زیراکه چوق سویلین غافل البته غیبت ایدر پس انك اعمال حسناتی اعدا سنه کیدر نته کیم برعارف دیمشدرکه اکر غیبت ایلسم کندی والدهمك غیبتن ایدردم تاکیم حسناتم اکا کیده ایدی وحفظ لسانده حفظ احوال دخی واردر زیراکه لسان مفتاح خزانه عرفاندر پس کثرت کلام ایله کوکل جواهر حکمتدن خالی قالور

ونا

ونا اهلی عندنده ضائع اولور وحفظ لسانده آفات دنیادن دخی سلامت واردر نته کیم دینلمشدرکه اول کلامی لسانه کتورمه که اول موجب کسر انساندر زیراکه بسط لسان فسادشاندر ولسان کمینده ارسلاندر وصمت اندن امن وامانددر وحفظ لسانده آفات اخرتدن دخی سلامت واردر نته کیم حدیث شریفده وارد اولمشدرکه ناسی یوزی اوزره ناره القا ایتمز الا که حصاید السنهلری ایدر پس حفظ لسان سلامت هر دوجهاندر وسرمایهٔ اهل عرفاندر وحصن متین دل وجاندر نته کیم حضرت داود علیه السلامك حضورینه لقمان حکیم کلوب کورمشدرکه انك یدنده اهن پولاد ملایم بال مومی اولوب اندن حلقات صغار متداخله ایله برصنعت عجیبه قیلمشدر ولقمان انك بو فعلندن تعجب ایدوب اول حلقات منسوجه نه ایچون اولدیغن صورمق مراد ایلدکده لقمانك قلبنده اولان حکمتی انی سؤال ایتمکدن منع ایتمشدر پس وقتا که اول خلیفة الله اول معجزهسن تمام ایدوب انی کیوب لقمانه خطاب ایتمشدرکه بو زرخ انسان ایچون حین محاربهده برمتین قلعهدر ولقمان حکیم [illegible] که بنم بو صمتمه نه دیرسنکه سؤال ایتمدم پس حضرت داود علیه السلام بیورمشدرکه صمت [illegible] حصین ممتازدر صمت ایدن سلیم وبی باکدر [illegible] ضرر وثبور کدر سرك [illegible] ایچنده سوز وارخلق

ولکن یلزم علیهم الخطر العظیم الذی یجب الاحتراز عنه وهو ان الوجود بعین مبدأ الاثار اذ لکان عرضا عاما لزم عینیة هذا الوجود لقولهم بالحمل المواطاة علی العینیة وهذا یشعر بکون الواجب تعالی محلا للعوض وبکونه محلا للحدوث وبکون وجوده ممکنا وبکون حقیقته منقلبا الی حقیقة الامکان وبکون ما وحکموا بکونه واجب الوجود ممکن الوجود وهو تناقض قطعی لبطلانه عند العلماء (استدلوا علیه

وبکون الواجب الذی ادعوا ~~[illegible]~~ اثبات وجوده الواجب ممکن الوجود وهو تناقض جلی قطعی بطلانه عند العلماء تعالی الله الواجب الوجود علوا کبیرا من هذه المولدات

المستحقات

[illegible]	[illegible]ن وبال سرماست
[illegible]	[illegible]ه در خاطر ماست
[illegible]	[illegible]ن دل مکسردر
[illegible]	[illegible]کیدر سوز بردر
[illegible]	[illegible]چنده اولمش پنهان
[illegible]	[illegible]امت ایچره نالان
[illegible]	عشقدندر خالی
[illegible]	[illegible]بولدی وجد حالی
[illegible]	[illegible]ون کوررسن یاران
[illegible]	[illegible]وش ایتمه سیران

[illegible]ال اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) [illegible]م نکته ایله قلبك مخزون اولسون [illegible]می قلیل وصمتی طویل ایدرسن [illegible]ه کیم لسانه کاور اول سوز زبانه [illegible]مثل صدف * کیم زبانکدر زبانك [illegible]نه دشمندر مجلس امانتدر ونقل [illegible]عده سویله لسان عاقل قلبنده [illegible]ت ایله امین اوله سن هر انسان [illegible]بلنجه بربلبل برکاشنده برشاهین شاهه فریاد ایله سؤال [illegible] [illegible]رك ای سلطان بنم برم خار کلستان اولمشدرسن کوزل کلکلك یورك وبورکك اکل ایدرسن وهر طیری صید ایدوب مراد اولورسن وسلطان عندنده قدر وقیمت بولورسن وسلطان طیوراولورسن وبن هر کیجه فریاد وآه له تاسحرکاه کشاد غنچهٔ کلی بکلرم بن اویومدیجه اول اچلماز اویانور مکه کل اچلمش بن انك اچلدیغن کورهمم برکره مرادیمه ایرهمم بی مراد اولوب خارزار ایچنده زار زار اغلرم قانلر یودوب یورکم طاغلرم پس شاهین انك جوابن شاهانه ویرمشدرکه

بن بیك مراد اولورم و بر یمی سویلمه سن ایسه بر مرادلمزدن بیك سویلرسن انك ایچون بی مراد قالوب آه ایلرسن
بیت) سکوت ایله حق که صمت ایچره وار) نیجه بیك لسان و نیجه بیك بیان) خیر کلام لفظی قصیر و مفهومی کثیر
اولندر و نیجه سکوت ابلغ کلامدر نیجه کلام امثال سهامدر نیجه انسانی هلاك ایدن لساندر نیجه نعمتی سلب
ایدن کلامدر زلت لسان زلت قدمدن عظیمدر و جرح لسان جرح سناندن الیمدر اول صمت که سکا سلامت
ووقار در اول سوزدن خیرلیدر که ندامت و عار ویرر حفظ لسان رأس ایماندر کلام ایله انوار ذکر الله
کوکلدن زائل اولور پس کثرت کلام ایله کوکل مظلم قالور طوبی اکا کیم لسانی ساکت و قلبی ذاکردر طوبی
اکا کیم لسانه مالك و هر حالده شاکردر عارف که اهل حال اولور انك لسانی لال اولور (بیت) حتی بحث
ایتمه اوذات پاکدن * حیرتده اولکیم بوغ انده انجاث * لسانك حفظ ایدن نفسنه اکرام ایدر سرنی کتم
ایدن روحنه احترام ایدر صدر عارف صندوق سردر صمت جاهل کندوبی ستردر دیوانه مالك اولمینك ایشی
ندمدر و ایکی لسانك بری دخی قلمدر لسانك حفظ ایدن امین اولور و حکمتله نطق ایدن عزت بولور ناسه بیلدکلرك
سویله بیلمدکلرك سویله انلری کندیکه و اهل عرفانه بار گران ایلمه بدن و لسانکله ناسه مقارن اول و دل
و جانکله انلره مباین اول (بیت) ضیای شمسی خفافیش نیلرای حقی * بو سر وحدتی کثرتده ایتمه هیچ افشا
بیلم دیمك نصف علمدر عیوب اورتمك تمام حلمدر لا ادری لفظی ترك ایتمك جنك و جدال ستمنه کتمکدر عاقل
اولان هر بیلدیکنی خلقه ناقل اولمز تکذیب اولنه جق کلامی خلقه سویلمه و هر بیلدیککی حکمتی اظهار ایلمه
بیت) کوکل صقین شکرازمه دهان رنجوره * کونش جمالنی بیهوده سویلمه کوره * عورت و عبدینه کشف راز
ایدن انلره عبد اولوب نیاز ایدر ضرلی خلقه افشا ایدن نفسنی عذابه القا ایدر وقرنی خلقه اظهار ایدن
قدرنی بی اعتبار ایدر مالکله سخی اول دریغ ایلمه سرکله بخیل اول صقین سویلمه مالنه بخیل اولان ذلیل اولور
سرینه بخیل اولان جلیل اولور کندی سرنی حفظ ایتمین احمقدر اول سنك سرکی صقلیه جغی محققدر
بر سرکی کشف ایدنه بردخی سویلمه کندوبی بیلمزلر ایچنده کندیکی ذلیل ایلمه (بیت) همان سر صقله
اولسون سر سلامت * که قلبی صافی پر اسرار اولاندر * واقف اسرار اولمینه هتك استار ایلمه هر کسك
هر سؤالنه جواب سویلمه صقین کسه یه سوء خطاب ایتمه سن تا کیم هرکز جواب ایشتمیه سن صقین جاهله
عقلی یتمدیکی حکمتی سویلمه کیم سنی تکذیب ایلمسون زیرا که حکمتك سنك اوزرنده حقی واردر و حقی بودر که
انی نااهلندن حفظ ایده سن تا کیم ضایع اولمسون (بیت) خبردار ایسن اسرارلدن حقی * صقله سری دیمه
هر برخبره طوی ایتمه) نه کیم خبرده کلمشدر که انجوبی افواه کلابه آتمیه سز و جواهری اعناق خنازیره
آصمیه سز زیرا که حکمت انجو و جواهردن کوچکدر وانی انکار ایدن کلب و خنازیردن الچقدر سری
صدرینه صغمین امین اولمز و کذاب اولان هرکز خیر کورمز انسان برنسنه یی کتم ایتمز الا که صفحهٔ وجهنده
کورینور و فلتات لساندن بیلنور اکر نطقك فضه اولورسه ده صمتك التون اولور (نظم)

عشقك احوالیدر اسرار دینلمز اصلا	کنج پنهان کرك ای یار دینلمز اصلا
عاشق اول یار بله اغیاردن اولمش خالی	بونجه اغیاره او کفتار دینلمز اصلا
سخن عشق که حکمتدر امانتدر هب	جان عاشقده نلر وار دینلمز اصلا
حسن کل وصفنی صد بار هزاره سویله	استمز چون کلی هر خاره دینلمز اصلا
نیچون اول شعلهٔ جواله دمادم ایلر	نیجه بیك دائره اظهار دینلمز اصلا
نقطه حرف اولدی کلام اولدی کتاب اولدی جهان	اوله برنقطه یه بسیار دینلمز اصلا
نقطهٔ عشقی بواشیاده کورر خوش محدود	اوقور اول محرم اسرار دینلمز اصلا
قطرهٔ واحده تکرار ایلدر یا اولمش	برشجر ویردی چوق اثمار دینلمز اصلا
نقطهٔ علمی کثیرا کادی چون ابلهلر	حقی اول یاردر اغیار دینلمز اصلا

نوع خامس) صمت لسان حفظ احوال دل و جان اولدیغن و طالب عرفان ترك اعیان جهان قیلدیغن
و ماسوادن کچمکله مقبول درکاه اولوب مراد الدیغن بیلدیرد (ای عزیز) معلوم اوله که اهل الله

دیمشلردر که عارفك درونده اسرار غیبیه منکشف اولوب عرایس معنی ظهوره کاورسه زینهار و زینهار اول
اسراری کمسه یه سویلمسون و اول ابکار معنایی نامحرم اولان اغیاره ارائت ایلمسون و حکمت اولیایی نااهل
اولان اعدایه اعطا قیلمسون تا کیم یار غاری اولان حکمته ظلم ایتمش اولمسون و انی اهلندن منع و ستر
ایتمسون تا کیم اهل حکمته ظلم ایتمش اولوب وباله یتمسون مثلا بر سلطان اندرون اغالرندن بر قولنه کندی
کنیزکلرندن بر دختر زیبا اعطا ایدوب تنبیه ایلسه که صقین عوام ناس انی کورمسون و سنك
اولدیغن بیله کمسه بیلمسون وانی کندی یتکده حفظ و حمایت ایله و ایل و نهارانکله طاتلی صحبت ایله پس
بویله تنبیه فائده نصکره اول عبد عاشقه سزاولایقمیدر که اول الذ اشیا اولان محرم رعنایی قولندن طوتوب
اکراه ایله بازاره کوتوره و یوزن اچوب یوزنا محرم ایچنده انك عرض و حرمتنی یتوره و کندیله مستور اولان کلماتی
انلرك قولاغنه یتوره و اکر اول عبد غدار اولوب اول محرم اسرارنی بویله بلایه کرفتار ایدرسه اول دلبر زیباندن
ابا ایدوب بردخی یتنه کلمز و اکاهرکز التفات و رغبت قیلمز و اهل سوقك هیچ برینه هم میل و اعتبار ایدوب
محرم اولمز بلکه حضرت سلطانه کیدوب صاحبندن شکوا ایدر پس اول سلطان عادل اول عبد دونی
باب همایوندن بیرون ایدوب اول دختر مخدره یی اندن مصون ایدر کذلك حق تعالی خواص قوللرینه
تخصیص ایلدیکی حکمت نعمتنی عوام قوللرینه حرام قیلمشدر زیرا که انلرده اول حکمت دولتنه لیاقت
اولمدیغن بیلمشدر پس حکمت دفینه سن بولان حکیم انك قدر و قیمتن بیلوب انی کوکلده حفظ و حمایت
قیلوب جاندن عزیز و محترم طوتمق کرکدر (بیت) یا مدعی مکو پیدا اسرار عشق و مستی * تا بی خبر بمیرد
در درد خود پرستی) و عوام ناس ایله خواص اول مرتبه اضداد و مباین بولنمشدر که عوامك مغایرتندن حاصل
اولان خصومتندن خواص مؤمنینه احتیاط و حذر اوزره اولمغله امر اولنمشدر نته کیم حق تعالی کلام
قدیمنده (یا ایها الذین امنوا ان من ازواجکم و اولادکم عدوا لکم فاحذروهم) بیورمشدر و عوامك خواصه اولان
عداوت و معارضه سن طیورمشدر پس برحکیم الهی که حکمت خواصی بر کلمه ایله یا بر حرف ایله عوامدن اول
شخصه و برسه که اول مال و املاکندن و اهل و اولادندن و جسم و جانندن و نام و شانندن بالکلیه کچمیوب بویله
قالمشدر اول عارف حکمتنه مخالف کتمش و کندی قتلنه سعی ایتمش اولمشدر زیرا که حکمت خواص انجق
لب علم دیندر و عقل عوام ایسه قشر دنیای دوندر پس قشر دنیا ایله قالمش عوامه لب معنی اولان حکمتدن
بحث ایدن مغبون و مفتوندر زیرا که دنیا مخالف دیندر و اهلی اهلنه عدومیندر نته کیم حضرت ابو هریره
رضی الله تعالی عنه دیمشدر که حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلرندن ایکی علم اخذ ایلدم که
برینی خلقه اظهار ایدوب سویلشم امابرینی اظهار ایدرسم بندن بو بلعوم کسیلور انکچون حضرت
جنید بغدادی علیه رحمة الهادی بر مریدینه عتاب ایله خطاب ایتمشدر که بز بو علم توحیدی
سرادیب ایچنده پنهان ایتمش ایکن سن کلوب عوام ناس ایچنده عیان ایلدك خلق ایچنده اولان کلامی
خلق ایچنده سویلدك و نائم اولان فتنه یی ایقاظ ایلدك و بر حکیم الهی کوکل احوالندن مکتوب
ایله سؤال اولندقده یازمشدر که سائلی بیلسم کیمدر که اکا کوره جوابن ویریدم و مدام اهل ارشاده وصیت
خواص اودر که اکر عوامك بری تواضع تام ایله سزه کاورسه اولا انصاف ایدوب جمیع امورنده امرکزه مطیع
اولورسه بعده کندوبی بی حکم و نزاع انجق حکمکزه تسلیم و سلیم بولورسه بعده تخلیص نفس ایچون کلمهٔ
توحیدی سزدن تلقین الورسه بعده هر نه سی وار ایسه جمله سن سزه ایثار و نثار ایدرسه بعده اولاد و عیالندن
و نام و شانی خیالندن سزکچون تبری ایدوب خدمتکزه کیدرسه والحاصل بر کمسه نیل عرفان ایچون جمله یی ترك
ایدوب سزه عبد مملوك اولدقدنصکره انك جمیع امورنده بر قصور ایتمیوب جمله کسورن جبر ایده سز کانو النا کا
الهم دیوب بر شبر کانه بر ذراع کیده سز و الا ظالم حکمت و خائن امانت و مطرود حضرتدر اول کمسه که محب
دنیا و منکر اولیا و جاسوس بیحیا اولان منافقلره حکمت خواص اسرارندن بر کلمه یا بر حرف سویلر وانلره
قوت و استطابت و امید و استمالات ویروب محفوظ ایلر زیرا که حکمت اولیای کرام علم لدنیدر که اظهاری
ممنوعدر و اسرار خواصی عوامه افشا غیر مشروعدر و اظهار ایدنك سوزی غیر مسموعدر (نظم

الا ای جان پرسودا که عشق اولمش سکا مأوا
اکر بر جوهر الدکسه محیط عشقدن زنهار
سوزك سنکله شرع اولسون بوانسه عاقل آکاه
اوکیم خرسند وسا کندر بوجسم تنك مظلمده
بوتندن آدم وحوا بغایت روشن اولمشدر
اوکیم نفسیله قالمشدر انا نیتله طولمشدر
حدیث عشق امانتدر انی افشا خیانتدر
کوکلدن حکمتی نااهله اظهار ایلین ظالم
رموز عشقی تصریح ایلیان مفتوندر ای حق

خطاب مستطابن بیل حذر قیل ایتمه هیچ افشا
انی جان ایچره حفظ ایتسو بلمه بر کسه به عمدا
حدیث عشق سرمد سور بولورسن مست ناپروا
او دل ملکنده سیر ایتسون که دلدر کلشن زیبا
ولی معناده عقل ونفس کلدر آدم وحوا
اول اهل رسم وعادتدرا کا سوز قالمش اصلا
نه بیلسون عاقل خودبین کلام عاشق مولا
قالور محروم وحکمتدن دلی مظلم اولور اعما
دینلمش خوش کلام العاشقین یطوی ولا یروی

(نوع سادس) صمتك اقسامی وحال ومقامی نه اولدیغن واهل عرفان احوال قلبی رموز ایله اشارت قیلدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که صمت لسان نتیجه سهردر زیرا که سهران اولان کمسه ده آرزوی کلام اولمدیغی امر مقرردر وصمت ایسه ایکی قسمدر بری صمت لساندر وبری صمت قلبدر اما صمت لسان ماسوالی ماسوا ایله سویلمکدن بالکلیه سکوت ایلمکدر واما صمت قلب کوکلدن نفی خواطر اکوان ایلمکدر پس اول کمسه نك که لسانی صمت ایدوب قلبی صامت اولمزانك ذنوبی آز اولوب کندی راحت بولوروکیمك که هم لسانی وهم قلبی معا صامت اولورانك سری بالك اولوب مولاسنی بولوروکیمك که قلبی صامت اولوب لسانی سویلر اول کمسه لسان حکمتله نطق ایلروکیمك که نه لسانی ساکت ونه قلبی صامت اولور اول کمسه شیطانك مملکتی وانك مسخره سی اولوب قالور پس صمت لسان منازل ارباب سلوکدندر که انلر ابراردر وصمت قلب صفات اهل شهوددندر که انلر مقربیندر اما صمتك مبتدیلرده اولان حالی آفتلردن سلامتدر ومقربلرده اولان حالی خطاب انسدر پس اول کمسه که احوالك جمله سندن صمتی التزام ایدرانك کمسه ایله برحدیثی قالمز الا که ربیله اولور زیرا که انسانك قلبنده ماسوا اولسه صمت اکا محالدر وقتا که اول ماسوا ایله حدیثدن مولا ایله حدیثه انتقال ایلسه اول نجی مقرب ونطقنده مؤید اولوروانطق ایلدکده صواب ایله ناطقدر زیرا که اول حقدن نطق ایدر صادقدر پس نطق باصواب نتیجه صمت خطادر وماسوا ایله کلام ایسه هر حالده خطادر وماسوایی سویلمك هروجهله هوادر واما صمتك مقامی وحیك انواعیله مقامیدر وصمتك برخاصه سی دخی بودر که مورث معرفة الله در اما اهل عرفان احوال قلوبی غیرت وحمیتلرندن کندی ارەلرنده اشارتله سویلشوب کتابلرنده بیله رموز ایله یازمشلردر تاکیم بیکانه بولنان اهل نفس انلره عقل قاصرلرنجه سوء ظن ایله دیمسونلرکه ازمشلردر (بیت) سخن شناس نه دلبرا خطا اینجاست * چو بشنوی سخن اهل دل مکو که خطاست * زیرا که اهل عرفانك کتبی اهلی یدینه وناهل یدینه دوشوب کندی نفسن بلیان اهل جهل اول عباراتله ادعای عرفان ایده جکلرن سزمشلردر پس طریق معرفت مندرس اولمیوب واضح اولسون وکندیلردن صکره طالب عرفان اولانلری ارشاد ایچون جهانده نائب قالسون قصدیله اول بابده نیجه کتاب تالیف ایدوب اصطلاحاتن لؤلؤتر کبی دوزمشلردر تاکیم دردغررندن اول اشنالر بهره منداولسونلرکه صحرای جهانده قالمیوب دریای دل وجانه طالوب اوزمشلردر زیرا که هر علمك اصطلاحاتی اهلندن سماع وتعلمسز بیلنمز ایکن طالب عرفان اولانلر بوعلم قلوب اصطلاحاتنی اهل دلدن تعلمسز مطالعه سندن ذوق ایله غاما سزمشلردر که کانه کندیلر وضع ایدوب یازمشلردر (بیت) مرشد کامل اولنجه نایاب * سکا مرشد یتشور شمدی کتاب * واما کوکل احوالن رمز واشارتله نطق وکتابت ایلیان اهل عرفانك نیجه کلماتن عوام ناس اکلیوب انلری کفر وزندقه یه حمله محبتلرندن محروم اولوب کلبلرندن ال اوزمشلردر حال بوکیم انلر نور ایمانی بولوب حق ایله باطلی فرق وتمییز قیلوب نفسلرن ومولالرن بیلوب عشق شرابیله طولوب کرمیتیله قزمشلردر واهل جهل ایسه اهل عرفانی کاهی رد وانکار وکاهیجه قبول ایده کلمشلردر وبوانکار ومحبتده نیجه اسرار وحکمت واردر که اهل دل انلری بیلمشدر پس عارفه لایق دکلدرکه اسرار محبتی اهل جهله اظهار ایده

مکر اول محبته که کندی ذراعنی قصد ایلدکده انك ذراعندن قان روان اولمشدر حال بوکیم اول مرتبه محبتده کندی علوم وعرفانی واحوال دل وجانی کوکل یولندن جذبه وذوق ایله حصول بولمشدر زیرا که علم قلوب انجق علم حالدرکه تذکرله قلوبه طولمشدر وعلوم عقلیه ایسه تعلم وتفکرله حاصل اولمشدر وحفظ اسراری شیخ عطار رحمة الله تعالی علیه سکز رباعی برله تنبیه قیلمشدر (رباعیات)

ای دل چو شراب معرفت کردی نوش
در هر سخنی چو چشمهٔ کوه مجوش
چون لوح دل از دو کون بستردم من
ای بس سخنی را که سرم کردی کوی
چون برفکنند از همه چیزی سرپوش
چون می نتوان کرد بانکشت نشان
دل در پی راز عشق پویان میدار
سری که سرت در سران باختهٔ
تا بر جایی بجای می باش وخموش
با خلق خدا رفق ومدارا میکن
هر چند ترا محرم اسراری نیست
کر همدم مایی وتر اباری نیست
از خلق جهان تا باید روی بپوش
تا چند زنی ای دل برخاسته جوش
آن به که نفس ز کار عالم نزنی
هم غصهٔ روز کار وهم قصهٔ خویش

لب بر هم نه سر الهی مفروش
دریا کردی کر نشینی خاموش
دو کون بزیر پای بسپردم من
امد بکلویم وفرو بردم من
چون دیك در اید همه عالم در جوش
انکشت بلب باز همی دار وخموش
جان میکن وراز عشق در جان میدار
چون پیدا شد ز خویش پنهان میدار
سر می نه وخاك پای می باش وخموش
نظاره کر خدای می باش وخموش
صابر میشو که عمر تو بسیاری نیست
دم در کش وبا هیچ کست کاری نیست
بی زحمت اب شراب تحقیق بنوش
در ماتم این حدیث بنشین وخموش
وز دست زمانه دست برهم نزنی
مردانه فرو بخوری ودم نزنی

(فصل رابع) ارکان ستهٔ راه عرفانك دردنجی رکنی اولان عزلت انامك فوائد ومنافعن اون نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) عزلت ناسی آیات قرآنیه واحادیث قدسیه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی عبادینه عنایت ایدوب عزلت انام موجب حضور مدام اولدیغن طیورمشدر نته کیم کلام قدیمنده بیورمشدرکه (یا ایها الذین آمنوا علیکم انفسکم لا یضرکم من ضل اذا اهتدیتم (فاعرض عنهم وتوکل علی الله) قل الله ثم ذرهم فی خوضهم یلعبون (ولا ترکنوا الی الذین ظلموا فتمسکم النار وما لکم من دون الله من اولیاء ثم لا تنصرون (واذ اعتزلتموهم وما یعبدون الا الله فأووا الی الکهف ینشر لکم ربکم من رحمته ویهیء لکم من امرکم مرفقا) واصبر نفسك مع الذین یدعون ربهم بالغداة والعشی یریدون وجهه ولا تعد عیناك عنهم ترید زینة الحیوة الدنیا ولا تطع من اغفلنا قلبه عن ذکرنا واتبع هویه وکان امره فرطا (فمن کان یرجو لقاء ربه فلیعمل عملا صالحا ولا یشرك بعبادة ربه احدا (واعتزلکم وما تدعون من دون الله وادعو ربی عسی ان لا اکون بدعاء ربی شقیا) وجعلنا بعضکم لبعض فتنة اتصبرون وکان ربك بصیرا (ام تحسب ان اکثرهم یسمعون او یعقلون ان هم الا کالانعام بل هم اضل سبیلا (فانهم عدو لی الا رب العالمین (فاعرض عن من تولی عن ذکرنا ولم یرد الا الحیوة الدنیا) وان الی ربك المنتهی (یا ایها الذین امنوا ان من ازواجکم واولادکم عدوا لکم فاحذروهم (قل انما ادعو ربی ولا اشرك به احدا (واذکر اسم ربك وتبتل الیه تبتیلا رب المشرق والمغرب لا اله الا هو فاتخذه وکیلا واصبر علی ما یقولون واهجرهم هجرا جمیلا (وحدیث قدسیده بیورمشدرکه یا ابن آدم عجبت لمن ایقن انه یدخل القبر وحده کیف یستأنس بالناس یا ابن آدم لا تکن کالمصباح یحرق نفسه لیضیء للناس یا ابن آدم کیف تطمع فی الانس بی مع الاستیناس بالناس فاطلب لقائی فی العزلة یا ابن آدم لو ان اخوانك وجدوا ریح ذنوبك لما جالسوك وانا الستار الحلیم یا ابن آدم لو علم الناس ما اعلم من ذنوبك لما کلمك احد من خلقی وانا الغفور الرحیم راحتی یا اخوتی فی خلوتی * وبلائی کلها فی عشرتی (شعر)

کلما صاحبت قوما مدة
اظهروا عیبی وابدوا زلتی
لم اجد منهم خلیلا صادقا
یحفظ الود ویرعی حرمتی
ما انقطاعی عنهم استحقارهم
بل رأیت عزتی فی عزلتی

نوع ثانی) عزلت انام موجب عز واحترام اولدیغن احادیث شریفه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم امتنه شفقت ایدوب آفت ناس انجق ناس اولدیغن طیورمشدرنته کیم حدیث شریفنده بیورمشدر ناسك افتی دکلدر الا که ناسدر وبیورمشدرکه مؤمنك خیرلی مالی غنمدرکه انکله جبال اعالیسنده واودیه حوالیسنده بولنوب دینیله فتنه لردن امین اولور وبیورمشدرکه ملوك ایله جالس اولان فتنه یه واقع اولور وبیورمشدرکه مادامکه علما ملوك ایله اختلاط اتمیوب دنیایه کیرممشلردر انلر عباد اوزرینه امنای رسل اولمشلردر وقتا که ملوك ایله اختلاط ایدرلر پس انلردن ایراغ اولکز که تحقیق انلر رسل خائنلری اولمشلردر وبیورمشدرکه کیمکه ظالمه ظلمنده اعانه ایله برسوز سویلر تحقیق حق تعالی اوظالمی اکا مسلط ایلر وبیورمشدرکه بندنصکره حاکملر کلسه کرکدر وکیمکه انلرك قپوسنه کیدر وکذبلرن تصدیق ایدر وظلملرینه معین اولور اول کمسه بندن دکلدر وبیورمشدرکه کوشهٔ وحدتده عزلت قیلمق سوء جلیس ایله مقارن اولمقدن اسلم والیقدر وبیورمشدرکه محب ریاست افلاح اولمز وطالب حکومت راحت بولمز وبیورمشدرکه جاهل کندی نفسنك عدوسی اولیجق غیریسنه نیجه صدیق اوله جقدر وبیورمشدرکه عقللی دشمن احمق دوستدن یکرکدر وبیورمشدرکه زمرهٔ نسوان خیال شیطاندر ورجال ایچون بلای جاندر وضلع معوجدن خلق اولنمش ناداندر وبیورمشدرطائفهٔ نسا مغلوبات جاهل وغالبا غافلردرنسوان طائفه سی ناقصات العقل والدین درلر (نظم)

اوسیمین ساعد شاهددن ال چك طوتمه هیچ انی
که عقلك بنجه سن اخر بوکرمکر یله دستانی
اوسیب غبغبك سیر ایله ابواه اتمه کیم دلده
دوکلمش قطره قطره قان بولورسن ناردستانی
کوکلدن اتمه جانی حسن تندن کچ که فانیدر
کراولسه شمس جان تابان اولور آفاق مستانی
وجود اینه سندن عکس جاندر کیم ظهور اتمش
انك عکس جمالیدر کوزللر حسنی هم انی
فقیر اللهی حقیدن عیان سیران ایدن عارف
عیان اهلیدر اول بیلر بیان وعقل وبرهانی

نوع ثالث) عزلت انام سبب قربت رب الانام ومورث انس مدام وموجب حضور تام اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه خلقدن بعید اولان حقه یقین اولور ناسدن مستوحش اولان ربیله مستأنس اولور ملکوته اطلاع ناسدن انقطاعده در عزلت ناس افضل شیم اکیاسدر ناسه تضرعدن خیرلی انلردن یأسدر راحت تنزهده وسلامت تفردده در ثمرهٔ عزلت انس باللهدر وخلقدن مستوحش اولان انیس درکاهدر دنیایی بیلن تزهد ایدر روناسی فهم ایدن تفرد ایدر کیمکه ناسدن بعید اولور اول حضور ایله سعید اولور ناسدن منقطع اولمین ربناسه واصل اولمز طوبی اکا کیم ناسدن معتزلدر قلبیله مشتغلدر اختلاط ناس آفتدر وکثرت معارف محنتدر احمقدن بعید اولکه مداراتی کلال وملالتدر وموافقتی ضلالتدر ومخالفتی رذالتدر مودت احمقدن حذر ایله که اندن خیر کلمز سکا فائده ایدر صانور ایکن ضرر ایدر بیلمز ضدیله مألوف اوله نك عیبی مکشوف وقلبی ملهوفدر صحبت جاهل عذاب الیمدر ومدارات احمق بلای عظیمدر عقلسزه مصاحب وقرین اولمه وکذاب وخائندن امین اولمه صحبت ایلمه الا که عاقل متقی وعالم زکی ایله صحبت ایله معصیت خالقده مخلوقه اطاعت ایلمك اولمز وکثرت خلوت نسوان ایله کوکلده مودتلری قالمز عورت بیلاندر وانك لدغی بی زباندر اکرچه عورت قسمی شرایسه در اکا احتیاجمز اندن شرلیدر عورت مکره ملازمدر پس اندن حذرایتمك لازمدر نامحرم عورته نظردن غض بصر ایدن قلبنده حلاوت ایمانی بولور (نظم)

اکروصل دلداری استرسن ای دل
همان غیری ترك ایله اول عشقه مائل
سکا عشقدر شهپر عرش پرواز
انی اتمه شهوتله آلودهٔ کل
سنك ذروهٔ اوج عزت یرکدر
نیچون ایلدك مرکز خاکی منزل
بو آمیزش جسم وآویزشندن
سن اولمشسن اوروحدن بویله غافل
کمالات وهمی وحالات حسی
اوو صلتدن اولمش سکا جمله حائل
اچارسن تماشای رخساری خوبه
نظر کیم بودرمهر وماهه مشاکل
اوبربوستدرکیم طولی خاط وخوندر
انی جانمی صاندك که ویردك اکا دل
فنی تلخدر جست وجو ینده عیشك
که شکردهاندر اوشیرین شمائل
انی بیلدکی که ناکه کوررسن
اولطف ایریلوب قالمش اول لاشه عاطل
اوغدار صورتدن اعراض ایدرسن
اولوراول مرادن نه سنده حاصل
بولورسن درونکده سن عشقی دائم
که اولمش جمالی قوحسنه شامل
بلورسنکه مرآت عشق اولمش آدم
کوزللر جمالینه طورمش مقابل
هرآیینه دن لطف وقهرن کوررسن
طانورسن جهانده اودرشاه عادل
همان حکم وحکمتلرن سیر ایدرسن
هم اندن اولورسن قو لطفه نائل
حقیقتده حکمتدر اشعار حق
فبانعم قول وبابئس قائل *

نوع رابع) عزلت انام شیمت کرام ولذت مدام وحضور تام اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه عزلت عبادتدر وعزت وسلامتدر خلقه باتقی آفتدر باقیان راحتدر خلق ایله جلیس اولمیان حق ایله انیس اولور اخوان دنیا مثال ناردر قلیلی نافع وکثیری ضاردر صحبت نادان عذاب جاندر صدیق احمق ثعبان وسرکرداندر ناس ایله استئناس علامت افلاسدر اختلاط ناس محرك وسواسدر ناس ایله اختلاط ایلین حیله لریله مفتوندر وعزلت ایلین شرلرندن مصوندرناسی فهم ایدن انلره اعتماد ایلیه مز وهر بیلدیکن هرکسه سویلیه مز خلقه عرض احتیاج ایدن محروم ورذیلدر وخلقدن مستغنی اوله نك رزقی جزیل وقدری جلیلدر ناسدن مستغنی اولان حق ایله غنی اولور ناسدن مبرا اولان انس مولایی بولور ابنای دنیایه تذلل ایدن لباس تقویدن معرا قالور وخلقدن وکندودن حیا ایدن حق تعالیدن حیا اتمش اولور اهل دنیا ایله کورشمه هیچ ایشلرینه قارشمه صدیقك عدوسنه کتمه واکار غبتله صدیقك انجتمه ابواب ملوکه کتمه کیدرسن انلره مداهنه اتمه ناسه تارکی قرین اول نه چوق ایراغ ونه ده چوق یقین اول سوسنی سونی صورمیه نی کندی قدرینی بیلن خلق آراسنه دوشمز انس حقی بولان ناس ایله ایشلمز اهل دل السنه واجساد ایله خلقه مقارندر وقلوب واخلاق ایله جمله دن بعید ومباینددر ابرهیم ابن ادهم حضرتلرینه دیمشلردرکه نیچون ناس ایله انسیت اتمزسن جواب اتمشدرکه کندمدن بیوکلرك کبرندن وکوچکلرك حقندن واقرانمك حسدندن فرار ایدندیرو فارغ البال اولوب تصدیعلرندن خلاص بولمشم محیل اولان انسان صورتنده شیطاندر وشاب ایسه شعبهٔ حیواندر وصحبت احداث یعنی الفت غلمان فتنه وخذلاندر ومناکحی کثیر اوله نك فضایحی کثیر اولوب متحیر قالور

(نظم) هرلذت وهر بوسه یه اورمه دوداغك تا
دلدار لبندن اوله سن مست وشکرخا
اغیار لبی رایحه سی قالمیه سنده
عشق ایچره مجرد قاله سن یکدل ویکتا
اول نور قدیم اولمینی بیلکه حدثدر
چیق مزبله دن کیم ایده سن نوری تماشا
اولکم حدث اولمش نه بیلور لذت پاکی
پاك اوله حدثدن اوبولور پاك تعالی
چون نعمت فرعوندن ال یقدی موسی
دریای کرم ویردی اکا برید بیضا
بند ایله بو چشمی که بودر احول ومغرور
بومعده یی بوش ایت بول اولذاتی مهیا
ای دل قنی اول جانکه اوله همتی عالی
دریالری نوش ایلیوب اول قانمیه اصلا

امواجی قوروب غرق یم عشق اوله مطلق   اول بحر صفا ایچره اوله قلبی صفا
پاک اولسه حدثدن دل ابرار حق قربیه   خمر ازلی نوش ایدر اقداح اولور اشیا

نوع خامس) عزلت انام موجب طاعت رب الانام ومورث حضور تام ومنتج صدق واخلاص وسبب نیل منازل خواص اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه طالب معرفت مولایه لازمدرکه ابنای دنیادن عزلت قیلسون تاکیم انلر حالنه مانع اولمیوب بومافیه ومارقی بولسون وانلره عرض شریفن بذل ایتمسون وانلردن برنسنه طمعیله قبولرینه کتمسون وانلرله تضییع اوقات عمر ایتمسون وانلره تملق ومداهنه ومجادله ایله سو یلمسون واعمال واحوالندن انلره برنسنه ارائت ایلمسون تاکیم نظر خلقه التفاتله نظر حقدن ساقط اولمسون ومعرفت ومحبتندن محروم قالمسون زیراکه هر آن جمیع ذرات وجودینه رقیب وحبل وریدندن کندویه قریب اولان مولاسنك نظرن ملاحظه ایتمیوب بعید اولان عبیدك نظرن ملاحظه ایتمك نشان جهل وغفلتدر روشان اهل حسرتدر پس عندالله اوکمسه برمرتبه یه نائل اولهمز که عندالناس اعتبار ومنزلت استرتته کیم دینلمشدرکه رضای خلق ایله مسرور اولان رضای حقدن دور ومهجوردر زیراکه خلقك مدح وذمی بر یلدرکه قلرندن چیقوب هوایه قاریشوب زائل اولور پس مدح وذم ناسه التفات ایدن کمسه انلرك اعتقاد وانکارینه اعتبار واعتماد ایدوب حق تعالیدن غفلت واعراض ایتمش اولور وجهل وغفلت ظلماتنده متحیر قالور (بیت) بوعاجز خلقدن اعراض ایدوب اول دوستی بول تنها * سکاسندن یقین اول واحد قهار بتزمی * اما خلقك عوام واکابرن اغنام وابا عر امثالی عاجز وقاصر بیلوب خلاق جهانه صادقانه متوجه اولان طالب عرفان لباس خمول ایچره مستور الحال اولورنه برفضیلت اظهار ایدرکه ناس اکا اعتبار ایده لر ونه برفضیحت ایشلرکه اکا طعن وانکار ایده لر وناس ایله تضییع اوقات بلیوب عزلت اختیار ایدر وبرتنها مکانده ذکر وفکر ایدوب انجق جمعه وجماعته کیدرتا عارف بالله ارلنجیه دك بویله ایدر (بیت) جهاندر آخور واصحاب نفسدر چود واب * کیم ایتسه استری تیمار ایشی فنا دوشمش * بعده اول طالب معرفت نائل مرام اولدقده انك عندنده وحدت وکثرت وعزلت والفت جمله برابر اولور زیراکه عزلت عارف نفسندن قلبنه هجرت ایتمکدر وقلبندن ایچری روحنه کتمکدر وروحندن سرینه وسرندن مولاسنه یتمکدر پس نفس انسان منزل اسلامدر وقلبی محل ایمان در وروحی مکان عرفاندر وسری موضع توحید یزداندر (بیت) موحد چونکه یکادر فتنده خلق موتادر * اوبولمش حی قیومی بونلمش کوکلی مولایه نته کیم دینلمشدرکه عزلت حقیقتده صفات بشریتدن مفارقتدر پس بشریتدن یکن کامل اهل دلدر وصحبت ناس اکا مانع دکلدر زیراکه اول کائن وباین در یعنی ظاهر یله مع الناس کائندر وباطنیله ماسوادن باین در پس ناس ایله کیدکاری البسه یی کیوب انلرله یدکلری اطعمه یی یوب عقللری مقدار نجه سویلر وسائر عادتلرینه موافق کیدوب انلرله مرافقت ایلر لکن باطن وسر یله جمله دن مفرد ومجرد اولوب انجق مولاسنك رضاسنه موافقت ایلر (نظم)

ایتمه یلاندن فرار * کورمیه سن اژدها
بونجه که قیلدك طواف * روبی زمینی کزاف
قلبی مقابله بیل * ویرمه سوایه سبیل
خلق ایله قالدك کبری * مرده یی صاندك دیری
باغلسه کر خلق صف * بت کبیدر هر طرف
نفسنی بیلمش خبیر * بولمش اودوستی نصیر
بحر چو موا جدر * کل شیء امواجدر

ایله برنده قرار * حالکه صبر ایله ها
خلق جهان طولی لاف * هیچ بولنمورمی وفا
غافل ایدر قال وقیل * حاضر اول ایله صفا
زنده دن اولدك بری * حیدن اوتان قیل حیا
جمله سی اولمش هدف * ناظر تیر قضا
خلق جهاندر فقیر * ویروب آلاندر خدا
هب اکا محتاجدر * حق سن اول آشنا

نوع سادس) عزلت انام عادت کرام وموجب حضور تام ومورث نیل مرام اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه اخوان زمانه قصوردارلر هر زلره حسد ایدوب عیبلری صوررلر نته کیم

شیخ سعدی رحمة الله تعالی علیه دیمشدرکه حق تعالی عبادینك عیوبنی کوروب ستر ایلر وهمسایه ویاران کورمش ایکن سویلر (بیت) نعوذ بالله اکر خلق غیب دان بودی * کسی بحال خود از دست کس نیاسودی * وابراهیم ادهم رحمة الله علیه دیمشدرکه جبل لبنانده زمرۀ رجال اللهٔ ایله مصاحب اولدم وانلرك جمله سنك وصیتی بکا بوایدیکه چون ابنای دنیایه رجوع ایدرسن انلره دورت حکمتله وعظ ونصیحت ایلکه کیمکه اکلی اکثار ایدر اول عبادت لذتن بولمز وکیمکه نومی اکثار ایدر اول عمرنك برکتن بولمز وکیمکه کلامی اکثار ایدر انك قلبی میت اولوب حیات بولمز وکیمکه خلقك رضاسن طلب ایدر اول رضای مولایی بولمز برکاملدن سؤال ایتمشلردرکه نیچون بزمله جلوس واختلاط ایلمزسن وذوق والفتله سوزسویلمزسن جواب ایتمشدرکه سزدن بکا عیش لذت کلمز وبندن دخی سزلره ذوق وصفا اولمز بن سزکله نیجه الفت ایده یلورمکه سز دیرسزکه انواع طعام ایله بطنکی طیوربن دیرمکه برنوعدن انجق بش اون لقمه تناول ایدرو سز دیرسزکه نوم ایله صحت بدندربن دیرمکه نوم تضییع اوقات ایدندرو سز دیرسزکه سویله بن دیرمکه سکوت ایله سز دیرسزکه طلب ایله بن دیرمکه ترك ایله وسز دیرسزکه بیل بن دیرمکه اونوت پس سزلك احوالکز سزلك اولسون وبنم حالم بنم اولسون زیراکه مراد خدا سزدن تخلیط وبندن توحید اولمشدر پس مخالطه موحدنه زمان الفت قیلمشدر همان بکا مانع اولمکز تاکیم انکله برساعت حضور ایده یم وخشوع وخضوع ایله خدمتنه کیده یم زیراکه مولایه اختیار یله عبادت ایلمین انك عبادینه اضطرار یله عبد مملوك اولور نته کیم دینلمشدرکه خالقه طوع ایله خدمت ایتمینی حق تعالی کرها خلقه خدمتکار ایدر شرك جمله سی قپودن طشره ده در پس قپودن طشره یه چقان حجاب وفتنه یه کیرر وصحبت ناس ایله نیجه رذالته دوشرتته کیم نان عزیز وآب لذیذ انسانه برکیجه مقارن اولمغله تبدیل ورذیل اولور واهل قرآن وصلوة اولان رجل نسوانه برلحظه تقرب قیلمغله ملوث وجنب اولوب اکا غسل لازم کلور حد جماع ایسه برحیا مرتفع وایکی ادب بری مجتمع اولقدر وجوهر جسم انسانی ضایع قیلمقدر ومایۀ محبتی کوکلدن صویوب آلمقدر وجناح مرغ جانی قیروب ویولمقدر وجماع برنوع جنوندرکه اکا مداومت هرمدر واندن افاقت ندمدر حلالندن ولد اولورکه قالسه فتنه وعمدر وکتمسی هم حزن والمدر وحرامی سواد وجه آدمدر وخسران هردو عالمدر (نظم)

شفقت ایت شهوتی قوی انی سکا خوی ایتمه   عاشق پاك اول وهر ماده خری بوی ایتمه
اول واخرك اول عشق ازلدر لاغیر   بوفا زن کبی سن کند یکه چوق شوی ایتمه
جسمی قوی مثل شتر هرخس وخاره کتمه   قلبه کل ترك بهار وچمن وجوی ایتمه
پاك یقه یوزکی ایله طعن مرأت   نقدکی کیجکین ایدوب عیب ترازو ایتمه
حق ایچون سویله سوزك یوخسه همان خاموش اول   دلده دلداری بول اطرافه تك وپوی ایتمه
عاریه در بوکوزلرده اولان حسن وجمال   کوز کولرنامی غفلتله قرودی ایتمه
قامت عشقه سزادرکه سماع ایلیه سن   عشقدن غیری به سن رقص وهیاهوی ایتمه
عاشق عشق اول ودلبر له دل ویرمه صقین   بیوفالرله کوکلده غمی صدتوی ایتمه
کرخبردار ایسك اسرار ازلدن حق   صقله سری دیمه هر یخبره طوی ایتمه

نوع سابع * عزلت انام موجب ذکر وفکر تمام ومعین توجه تام ومورث انس وحضور مدام اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه طالب عرفانه ناسدن عزلت ایکی امر ایچون لازمدر اما امر اول بودرکه ناس اول طالب معرفت مولایی ذکر وفکرندن مشغول ایدوب توجهنه مانع اولورلر نته کیم برعارف نقل ایتمشدرکه برمیدانده برجماعت کوردم اوق آتارلر ایدی وبریسی انلردن ایراق اوتورمشدی پس مراد ایلدمکه انکله سویلیم دیدیکه سنك کلامکدن بکا ذکر الله اولی در دیدمکه سن بونده بویله تنها قالمشسن دیدیکه ربم بنمله یله در صوردمکه بوجماعتك قنقیسی ایلرو سبقت ایتمشدر جواب ایتدیکه اول کمسه که خلقی ترك ایدوب حق ایله حضورده تمشدر بویله دیوب بنی قویوب کتمشدر پس بوتقدیرجه ناس اللهك ذکر وفکرندن طالب معرفتی مشغول ایدرلر بلکه شر وهلاکه الوب کیدرلر (بیت) قاچ هجوم دیو مردمدن مکانك

خلوت ایت * کیم انیس اهل خلوتدر رهمان پروردکار * وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
عزلت زمانی واهل وارباینی وصف وبیان ایدوب اول زمانده ناسدن تفرد ایله امر وفرمان ایتمشدر حال بوکیم
اول طبیب ارحم بزم نفسمزه بزدن انصح ومصالحمزی بزدن اعلم ایدی امدی چونکه انك وصف ایلدیکی
عزلت زمانی کلمشدر پس انك امرینه امتثالله نصیحتن قبول ایتمك بزه لازم اولمشدر اما وصف وبیان مذکوردن
خبرمشهورده کلمشدرکه حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه وقتا که خلقی کوررسزکه
عهدلرنده غدر ایدوب امانتلرنده خیانت ایدروبری برلرینه عداوت ایدرلر تحقیق اولزمان فتنه زمانیدر اصحاب
کرام اکا دیمشلردرکه اولزمانده بولنان مؤمن نه ایلسون اول حکیم الهی بیورمشدرکه اولزمانده اولان اهل
ایمان امورناسه قارشمیوب لسانن تحفظ ایلسو یلسون وخانه سنه ملازمت ایلسون ومعروفی اخذ ایدوب
منکری ترك ایلسون انجق کندی اموریچون خانه سندن طشره یه کتسون بعده سلف صالحین اهل زماندن
احبالرن تحذیر ایدوب هربری کندی اولاد واتباعنه تفرد وعزلتله امر ووصیت قیلمشدر واشتباه یوقدرکه انلر
بزدن زیاده خبرت وبصیرت بولمشدر وزمان ایسه انلردنصکره خیردکل شر بلکه اشر وامر اولمشدر وحضرت عمر
رضی الله تعالی عنه بیورمشدرکه عزلتده سوء قریندن راحت بولمق وار در پس ممکن اولدقجه معرفت ناسی
قلیل ایتمك کرکدر زیراکه ناسدن خلاص بولمق مشکلدر وبر کامل دیمشدرکه بوزمان حفظ لسان واخفاء
مکان زمانیدر واسددن فرار ایدرکبی ناسدن فرار واجبدر ولزوم بیوت ورضاء مایقوت زمانیدر وبر کامل
دیمشدرکه خدای متعال حقیچون بوزمانده ناسدن عزلت حلالدر واندن ایکیوز ییل صکره بر کامل انی
ایشدوب دیمشدرکه چونکه عزلت اول زمانده حلال اولمشدر پس بوزمانده وجوب مرتبه سن بولمشدر واما امر
ثانی بودرکه ناس طالب عرفانك حالت حضورنی فاسد ایدرلر زیراکه ناس ایله اختلاط ایدن طالب عرفانه
بلکه صاحب عرفانه خلقك طرفندن ریا وتزین داعیلری عارض اولوب حضورقلبی زائل اولور نته کیم رؤیت
ناس بساط ریادر دینلمشدر وبر عارفك قپوسنه کیدوب دیمشلرکه زیارت ولقا ایله بزه اکرام ایله پس اول عارف اول
قپویه کانلره ایچرودن جواب ایتمش که زیارت ولقادن انفع اولان غایبانه دعا ایله سزه اکرام ایده رز زیراکه زیارت
ولقادن تزین وریا حاصل اولور وغائبانه دعا ایسه قرین خلوص اولمغله اجابت بولور واکثر سلف صالحین تزین وریا
خوفندن زیارت وملاقاتی قویوب ناسدن عزلتله سلامت بولمشلردر وقوت لایموت ایله قناعت قیلمشلردر
وجمعیت خاطرلریله طولمشلردر وحضور وانس ایله خواص عباد اولمشلردر وحق ایله ابدا قالمشلردر (نظم)

قدر فقری بیل فنا اول یار سلطان اولمه هیچ … فقر ایمش جمعیت خاطر پریشان اولمه هیچ
خلقی صید ایتمك ایچوندر بوکوله یوزطانلی سوز … چونکه صیاد اولمدن کویا وخندان اولمه هیچ
ترك ذوق ولذت جسمانی آساندر ولی … مرد ایسك لذات نفسانیده جویان اولمه هیچ
خرقه وسجاده وعمامه وتسبیحی قوی … مسخرهٔ اوهام ونسو بلات شیطان اولمه هیچ
حفظ ظاهر موجب اهمال باطندر همان … حفظ حسن خلق ایدوب جسمی نکهبان اولمه هیچ
عزت ورغبتده اولسك چوق اولور حاسد سکا … مثل یوسف مبتلای مکراخوان اولمه هیچ
کرسعادتمند ایسك تنهایه کل خلقی اونوت … حقی انس حقی بول سترایت پشیمان اولمه هیچ

نوع ثامن * عزلت ناس ایدن عارفلر ایکی صنف اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله
دیمشلردرکه ناسدن تفرد وعزلت حکمنده اهل عرفان ایکی صنف اولمشدر اما اول ایکی صنفدن اول عارفدرکه
نشر علم وبیان حکمتده خلقك اکا احتیاجی اولمز اول عارفك حالی اروح واعلادر زیراکه ناسدن عزلت
اکا اسلم واولادر وذکر وفکر اطیب واحلادر وانس مولا الذ اشیادر پس اول عارف کندی بیتی قعرینه ملازم
اولورنه کسه انی بیلورونه دماول کسه یی بیلور انجق جماعت وجمعه یه ومجلس علم نافعه حاضر اولور (قطعه)
آنانکه بکنج عافیت بنشستند * دندان سك ودهان مردم بستند * کاغد بدریدند وقلم بشکستند * وزدست
وزبان حرفکیران رستند * واما ایکنجی صنفدن اول عارفدرکه علماء قدوه بولنوب دین امورنده خلق اکا
محتاج ومائلدر پس اول عارفه تفرد راحتی وعزلت عافیتی ممکن ومیسر دکلدر بلکه ناس ایچنده نصب نفس

ایدوب

ایدوب نشر علم دینه ملازم اولور لکن صحبت ناس ایچون اکا ایکی امر شدید لازم اولور اما ایکی امرك بری صبر
طویل وحلم عظیم وخلق حسن بولمقدر واما امر ثانی شخصیله ناسه اختلاطی حالنده قلبیله انلردن منفرد
اولمقدر پس اکر انکله تکلم ایدرلرسه عقللری قدر سویلروا کر زیارتنه کیدرلرسه هرکسه مرتبه سی مقدارنجه
اکرام ایلروا کر اکا اطاله لسان ایدرلرسه سکوت ایله معامله قیلوب محزون اولوروا کر اندن اعراض ایدرلرسه
انی غنیمت بیلوب ممنون اولوروا کر خیرله حق اوزره کیدرلرسه انلرله موافقت ایلروا کر شر ولغوه میل ایدرلرسه
انده مخالفت ایلروا کر قبول ایدرلرسه نصح وتربیه لرنده ملایمت ایلروا کر قبول ایتمزلرسه اول وقت انلردن
مفارقت ایلر بعده ممکنی قدر زیارت وعیادت ودعوت واجابت امثالی حقوق وعادتلرینه رعایت ایلروانلره
ظاهریله تحمل ایدوب اذیتلرینه تحمل ایلروانلردن احتیاجی کتم واخفا ایدوب تنهاسنده علاج ومدا وا ایلروانلرك
خدمتلرك اجرتسز ادا ایدوب دوشن حاجتلرن منتسز قضا ایدروهر خصوصده جمله یه رفق ولطف ایله مسامحه
ایدوب خلق ایله خالق ایچون حسن معامله ایدر اما معروف ناس اولمین عارفه عزلت ناسی آسان ایدن امور
ثلثه در اما امر اول وظائف عباداتی لیل ونهار ساعاتنه توزیع ایدوب جمیع اوقاتنی عبادتده مستغرق ایتمکدر
زیراکه عبادتله اشتغال آفتلردن راحت وسلامتدر وعزت ولذت المغه ودوات ومعرفت بولمغه علامتدر
وناس ایله استیناس افلاس وملامتدر نته کیم حضرت موسی علیه السلام لذت کلام خدا ایله مألوف اولوب
طور سینادن رجوع ایلدکده ناسدن بغایت نفرت ایدوب مستوحش اولوردی حتی کلام ناسی اشتمك
ایچون اصبعن قولغنه وضع ایدوب انلردن ایراغه کیدوب تنها قالوردی زیراکه اول وقت انلرك کلامنی
وحشت ونفرتده اصوات حمیره مشابه بولوردی واما امر ثانی ناسدن قطع طمع ایدوب انلرك جملهسندن
بالکلیه مأیوس اولمقدر پس جمیع ناس اول عارفك نظرنده حجر وشجر امثالی اولوب بلکه لاشی کبی فنا بولور
زیراکه لایضر ولاینفع اولهنك وجود وعدمی برابر اولور (بیت) حق جمیع خلقدن مستغنیم بالله بن * خلاق
عالم وار ایکن خلق زمانی نیلرم * واما امر ثالث ناسی تخیل وتبصر ایدوب اخلاق واطوارك تفکر وتذکر قیلمقدر
پس عارف مجرد بوامور ثلثه یه ملازمتله صحبت ناسی قویوب درکاه خدا اولان قلبنه کا ور وانس وحضوری
بولوب سروری دائم اولور حقدن عنایت وتوفیق نه کوزل صاحبدر ونه کوزل رفیق زیراکه ناسدن بعید اولان
صدیق بعدی قدر حقه یقین اولور تحقیق (قطعه) اتخذ الله صاحبا * وذر الناس جانبا * قلب الناس کیف شئت
تجدهم عقاربا * حق تعالی کندی حضورینه دعوت ایلدیکی عبدینه ایذاء ناسی اجرا ایدرتا کیم اول خلقه
مائل اولمسون وهر نسنه دن تنفر ایدوب ماسوا ایله قالمسون وقلبندن طشره برکمسه یه اعتبار واعتماد قیلمسون
قطعه) حق تعالی انی که ایده کزین * دوستلق مجلسنده صدرنشین * بند ایدرا کا باب اسبابی * غیره میل ایتمك
اولمز احبابی * غیره میل ایتسه کوشمال ایلر * قهرنك بردمن چوسال ایلر * پس ایذاء ناس اکا دوات وغنیمت
وطرب درزیراکه اول انك ناسدن اعراض وربنه اقبالنه سببدر (قطعه) درحقیقت هرعدو داروی تست *
کیمیای نافع ودلجوی تست * که ازو اندر کریزی درخلا * استعانت جوی ازلطف خدا * درحقیقت
دوستانت دشمنند * که زحضرت دور ومشغولت کنند * حق تعالینك اصفیاسنده عادتی اولیاسنه بدایتلرنده
خلقی مسلط ایلمکدر زیراکه کلام اعدا سوط خدادرکه غیره میل ایدن کوکلره انکله اوروب ماسوادن
دوندروب کندی حضورینه کوندرر (نظم)

خلقدن تاکی اسیر غم بیهوده اولم … ای دل انسیت عشق ایله که اسوده اولم
دمبدم موج اورر اول بحر قدم قلبمده … حیف قدر لوث حدثلرله بن آلوده اولم
وارلغم عشقله اکسلسه چو خورشید ایله ماه … ناقص اولدقجه بنه عشق ایله افزوده اولم
عشق نار ایله یانوب کای کل اولدم تا کیم … ظلمتم محو اولوب اول نور ایله اندوده اولم
زنده دلدر اوکه بی خواب وخور اولدی شب وروز … سعیم اولدرکه دم عشق ایله اول صوده اولم
مقتضای می عشق اولدی چو سکر وحیرت … استر اول میکه بن وسن دییوب هوده اولم
آلهم فقر وفنا ایچه سن ای حق … تا که منکوم غم بوده ونابوده اولم

نوع تاسع * عزلتك اقسام وحالن بيان ايدر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه عزلت ناس
موجب صمت لساندر زيرا كه ناسدن عزلت ايدن كسه صحبت ايده جك كسه يي بولەمز تنها قالور پس اول انى
صمت لسانه مؤدى اولور وعزلت ايكى قسمدر برى عزلت مريدين وبرى عزلت محققيندر واما عزلت مريدين
اغيار اختلاطندن اجسام ايله مفارقت قيلمقدر واما عزلت محققين اكوان التفاتندن قلوب ايله مبرا اولمقدر پس
قلوب محققين معرفت مولادن غيرى برنسنه يه محل دكلدر اما عزلت ايدنلرك نيتلرى اوچدر برى خلقك شر
وفتنه سندن نجات بولمق نيتيله عزلتدر وبرى كندونك شر وفتنه سندن خلقى صيانت قيلمق نيتيله عزلتدر وبو نيت
اولكى نيتدن زياده معتبر ومختاردر زيرا كه انده خلقه سوءظن وبونده نفسه بدكمان واردر حال بوكيم نفسه بدكمان
ايتمك لايقدر كه اول عادت ابراردر اما اوچنجى نيت جانب ملاء اعلادن صحبت مولى يه نفسه ترجيح وايثاردر پس
اهل عزلتك اعلاسى نفسندن عزلت ايدندر وصحبت مولايى ماسوايه ترجيح ايدوب حضورينه كيدندركيمكه
عزلتى الفت اوزره ايثار ايدوب نفسندن قلبنه ايچرى كاور تحقيق اول كسه مولاسنى ماسوا اوزره ايثار ايتمش
اولور پس اول كسه يه حق تعالينك اعطا ايلديكى مواهب اسرارى انجق كندى بيلور اكرچه عزلت ناس ايله
صمت لسان ملزوم ولازمدر لكن صمت قلب اكا غير ملازمدر زيرا كه منفرد اولان كسه كندى نفسنده ماسوايى
ماسوا ايله سويلر بولنمشدر انكچون صمت اركان ستەدن استقلال اوزره بركن قيلنمشدر وكيمكه عزلته ملازمت
قيلوب ناس ونفسندن تنها قالور اول كسه وحدانيت الهيه سرينه واقف اولور واحوال عزلتك اعلاسى خلوتدر
ونتيجهٔ خلوت معارف واسرار احديتدر وعزلتك برخاصه سى دخى بودركه مورث معرفت دنيادر پس انسان
غداى جسمانيدن اعراض ايدوب ناس اويور كن اول سهران اولسه وذكر الله ايله كندوسنده صمت ايدوب ناس
ونفسندن عزلت قيلسه وبوخصال اربعه انده جمع اولسه انك بشريتى ملكيته تبدل قيلوب عبوديتى سيادته
وغيبتى شهادته وباطنى ظاهره وعقلى حسه تبديل اولور وكندى زمرهٔ ابداله دخول ايدوب مقامات مقربينى
بولور ودولت معرفته نائل وسعادت محبته واصل اولور (رباعيات)

انسيت ناس ايدن كوكلدرناسى — صحبتلرى غفلتيله اولدرفاسى
افلاس علامتى بيل استيناسى — قوى ناسى خوش ايله يادرب الناسى
حق ايله حضور ايدن كوكل كلشندر — غفلتده قلان كوكل دكل كلخندر
چون غفلته كوكلى صالان دشمندر — پس دشمن ودوستم بكا روشندر
حقى انى فكر قيل كه الفت اولدر — ناسى قو كتابه باق كه صحبت اولدر
ازبى ازاوبواز ايچ كه نعمت اولدر — فقر ايله فنايى بولكه دولت اولدر
حقى انى ياد قيل كه لذت اولدر — بنلكدن ايراغ اولوركه عزلت اولدر
ميل ايتمه قارشمه خلقه عزت اولدر — تنهاده كتابه باق كه صحبت اولدر
حقى بوجهانى خلقه وير عزت قيل — مستغنى اولوب بوناسدن عزلت قيل
يارانه بدل كتبله خوش صحبت قيل — حكمتله كوكلده دمبدم الفت قيل
حقى سكا دوست اولان اولورهم دشمان — صومثلى سنى ايچن ايدربول اوزمان
باى كرچه اوقى ايدردراغوش همان — كنديدن ايراغه آثار اوقى اركمان
حقى سكا دوست دائم اول مولادر — هم اتادن انادن سكا اولادر
مجنوندر اودل كه قبله سى ليلادر — مولايه توجه ايتمه دل اعلادر
حقى دوجهانده جانه رحمان بسدر — نرى ناسى همان اوقى كه قرآن بسدر
تنهاده كتب سنكله ياران بسدر — اولمزسه كتب كوكلده جانان بسدر

نوع عاشر نهايت عزلت اولان خلوته دخولك شروط واركان واصولك ونتايج خلوت اولان واردات
واسرار ووصولك كيفيت كشف وحصولن بيان ايدر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه سلوك راه
عرفان ايدن حضرت يزدانك حضورينه كيدن اهل يقين ناس ونفسندن عزلت كزين وبربيت ضيق مظلمده

خلوت نشين اولور وناسدن ظاهر وباطنيله بعيد اولديغى قدر مولاسنه يقين اولور ودخول خلوتك شروط
واركان واصولى وواردات واسرار ووصولى واردركه خلوت نشين ايچون انلر معين ومرشد ومونس قرين اولور
اما شروط خلوت عين شروط راه يزداندركه بيان اولنان تصحيح عقايد ايماندر وتعلم طهارت وصلوة ذى شاندر
وترك لذات جهاندر وتوجه بدرون جناندر ومعرفت حقيقت دل وجاندر پس بوشروط اربعه بولنمدقجه
دخول خلوت خطرجاندر واما اركان خلوت عين اركان راه عرفاندركه تقليل طعام وتقليل منام وتقليل كلام
وعزلت انام وذكر مدام وفكر تامدر پس بو اركان ستە بولنمدقجه دخول خلوت مثال حبس زنداندر واما
اصول خلوت عين اصول مقامات روح انسانيدركه بيان اولنه جق تحصيل توكل وتفويض وصبر ورضاى
تامدر پس بو اصول اربعه كوكلده حصول بولمدقجه دخول خلوت تهلكه وحرامدر زيرا كه محكوم سلطان
واهمه اولان طالب عرفان ايچون بى مرشد كامل دخول خلوت عقلنه زياندر ومهلك بى اماندر اما كيمده كيم
شروط واركان واصول مذكوره تماميله بولنور اول اهل يقين هر خوف وخطردن امين اولمش بيلنور وبى مرشد
وتلقين خلوت نشين اولسه اهله ومحله ديلور واول خلوتده واردات احوال ومقامات وكشف اسرار وكرامات
ايله ابتلا اولنور پس اول اهل خلوت چله مردانى مراد ايلدكده اكا لازمدركه ابتدا ناس ايله كندى بيننده
بيتى بابنى غلق ايدوب عزلت قيلسون تاكيم خارجدن برخبرى اولمسون بعده اهل بيتيله كندى بيننده خلوتى
بابنى غلق ايدوب تك وتنها قالسون تاكيم باتنه بركسه كلمسون وقبله يه متوجه ومتربع اوتوروب كلمهٔ توحيده
يا اسم جلاله اخفا ايله شب وروز مشغول اولسون همان قضاى حاجت وجمعه وجماعت ايچون طشره يه
كلسون والا خلوتنه ملازم اولسون وطوارق خيالات فاسدهدن تحفظ قيلسون تاكيم ظاهر وباطندن
برنسنه انى ذكر وفكرندن مانع وقاطع اولمسون وغداسندن احتياط اوزره اولسون همان غير حيوان اولان
غداى دسمدن نصف معده سى قدر تناول قيلسون تاكيم مفرط اولان جوع وشبعدن بعيد اولسون ومزاجى
اعتدالنه ملازمت قيلسون تاكيم يبوست مزاج اوزره خيالاته مؤدى اولمسون اما قلبنه كلن واردات ايله
مزاجى منحرف اولورسه اول انحرافى غنيمت بيلسون تاكيم واردات ملكيه دن بهره مند اولسون پس واردات
روحانيهٔ نوريهٔ ملكيه ايله واردات روحانيه ونارىهٔ شيطانيه نك فرقنى واردك انقضاسى عندنده كندى نفسنده
بولديغى بردولتله يا الم وحيرتله بيلسون زيرا كه قلبه ورود ايدن وارد ملكى اولدقده تحقيق انك عقيبنده بدن برد
ولذتله دردو حيرت بولمز وصورتى متغير اولمز وكوكلده علم وحكمت قالور اما وارد شيطانى
اولدقده تحقيق انك عقيبنده اعضاى بدن تهريش والم وكرب وحيرت بولور وكوكلده تخليط وفساد وفترت قالور
پس اندن تحفظ قيلوب ذكر وفكر ايله مشغول اولسون تاكيم قلبنى اندن فارغ بولوب راحت قالسون واول
وارده معارضه ايتميوب تسليم اولسون اما اول مرد خلوت خلوته دخولى عندنده ايكى امرى عقيدده قيلسون
امابر عقيده سى بواولسونكه تحقيق الله تعالينك شريك وشبيهى اولمز تاكيم كندى كلام قديمنده ليس كمثله شئ
بيورمشدر صورتدن منزه اولديغن طيورمشدر پس اكا خلوتدن هرنه صورت كورينوب انا الله ديرسه
اكا سبحان الله انت بالله ديوب كورديكى صورتى حفظ ايتسون واندن اعراض ايدوب ذكر وفكرينه كتسون
واما ايكنجى عقيده سى بواولسونكه خلوتده حقدن انجق حقى طلب ايدوب ماسوايه مائل اولمسون اكر جميع
كائنات اكا بخش اولنورسه ادبله قبول ايدوب هيچ بريله قالمسون وحضرت مكوننه متوجه اولوب ذكر وفكرندن
ايرلمسون زيرا كه حق تعالى انى امتحان ايدوب عجايب ملكوتيه ايله مبتلى ايدراكر انلردن برنسنه ايله قالورسه
اول نسنه اندن فوت اولور كيدر واكر مطلوبى تحصيل ايدرسه اندن برنسنه فوت اولميوب هر مراده ايرر
اما ابتدا اندن غائب اولان عالم حسى اكا كشف ايله انى مبتلى ايدر پس حيطان ظلمان اكا خلقك بيوتنده اولان
افعالندن حجاب ومانع اولمزوا كا واجب اولوركه بركسه نك سرنى بركمسه يه سويلمسون فلان مغتاب وفلان
شارب وفلان زانيدر ديوب نفسانيت ايلمسون وستار اسميله تحقق ايلسون واول شخص اكاكوب اندن پند
ونصيحت استرسه اول وقت اول فعلى كندويه تنهاده نصح ايله سويلسون وطاقتى اولدقجه بوكشف حسيدن
اعراض ايدوب ذكر وفكرينه مداومت ايلسون بعده كشف خياليه كيدركه انكچون معانىٔ عقليه صور
حسيه ده نزول ايدر پس انكله دخى توقف ايتميوب ذكر وفكرينه كوچسون اكر اكا مشروبات اعطا اولنورسه

انلردن صویی ایچون کذلك عسل وار ایسه ایچون والا شرب خمردن قاچون مکر ما مطرله ممزوج ایسه
انی دخی ایچون وذکر وفکر ایله مشغول اولوب اول کشف خیالیدن قاچون تاکیم مذکورا کا عالم مجرداتی
اچون وانك حضورانسنه کوچسون پس وقتا که مذکوراتی ذکردن افنا ایدر اول مشاهده در یا نومه در
وبو ایکیسنك فرقی بودر که مشاهده نك شاهدی محلنده قالور پس عقیبنده ذوق ولذت واقع اولور ونومه ایسه
صاحبندن برنسنه قومیوب بالکلیه الور پس عقیبنده تیقظ وندم واستغفار واقع اولور بعده حق تعالی انی
ابتلا ایچون مراتب مملکتی اکا عرض ایدر اکر ترتیب اوزره ایدرسه اکا ابتدا عجائب اسرار معدنیه یی کشف
ایدر پس اول زمان هر حجرك منافع ومضارده بولنان خاصیتی بیلور اکر اول کشفه تعشق ایدوب انکله توقف
ایدرسه مطرود حضرت اولوب اولدخی اندن کیدوب خائب وخاسر قالور واکر اول کشفدن اعراض ایدوب
ذکر وفکرینه مشغول اولورسه حق تعالی اسرار نباتاتی اکا کشف ایلر پس هر عشبه کندی خاصیتی
اکا سویلر اما کشف معدنی عندنده انك غداسی حرارت ورطوبتی غالب اولان اشیا ترکیدر واما کشف نباتی
عندنده حرارت ورطوبتی معتدل اولان اشیا ترکیدر پس وقتا که بو کشف ایله توقف ایلمزسه حق تعالی اسرار
حیواناتی اکا کشف ایلر وهر حیوان اکا سلام ویروب کندی مضار ومنافعن سویلر وهر عالم کندی تسبیح
وتحمیدنی انواع اذکار ایله اکا بیان ایلر واکر انکله قالمدیسه حق تعالی اکا احیاء حیات سببیه نك سریانی
عالمنی کشف ایلر واکر انکله توقف قیلمدیسه اکا لوایح لوحیه کشف اولنوب محاوره ایله خطاب اولنوب وانکچون
بر دولاب نصب اولنور که انده صور استحالاتی کورینور پس کثیف نیجه لطیف اولدیغنی ولطافت نیجه
کثافت بولدیغنی بیلور واکر انکله قالمدیسه اکا بر نور مستطار الشرر کشف اولور که اندن تستر ایدر لکن مادامکه
ذکر حقه مشتغلدر اکا هیچ برنسنه مانع دکلدر واکر انکله قالمدیسه اکا نور طوالع ایله ترکیب کائنك صورتی
کشف اولور پس حضرت الهیه یه اداب دخول ووقوف وخروجی وجوه مختلفه سیله بیلور ومشاهدۀ دائمه
وکیفیت تلقی علوم الهیه واستدارۀ جمیع طرق اکا معلوم اولور واکر انکله قالمدیسه اکا مراتب علوم دقیقه
وافکار سلیمه کشف اولور پس افهامه طاری اولان مغلطه لر اطوارنی وعلم ایله وهمك فرقنی بیلور وعالم ارواح
ایله اجسام اره سنده اولان تکوینانك تولدی نشانی واول تولدك سبب وشانی وسر الهینك عالم عنایته سریانی
اکا عیان اولور واکر اول کشف ایله قالمدیسه اکا عالم تصویر وتحسین وتزیین کشف اولور وعقولك صور
قدسیه دن نه صورت اوزره اولدیغن بیلور ونقوش نباتیه نك حسن شکل ونظامی ولین ورحمتك موصوفلرینه
اولان سریانی اکا ظاهر اولور وبو حضرتدندر که خطبا وشعرایه وزن وقافیه امدادی کلور واکر انکله قالمدیسه
اکا مقام قطبیه کشف اولور پس بوندن مقدم هر نه مشاهده ایلمدیسه اول عالمی یسار ایدیکه موضع بولورکدر
وا کا بو عالم کشف اولدقده ترتیب موجوداتی وجمله یه سریان وجودی ونیجه اسرار کائناتی بیلور وحفظنه
قوت بولور واهلنه رموز ایله تبلیغنه قادر اولور واکر انکله قالمدیسه اکا عالم غضب وحمیت کشف اولور پس
اهل عالمده ظاهر اولان غضب وحمیتك وخلاف وعداوتك منشألرن واختلاف اشکال وصورك مبدألرن بیلور
واکر انکله قالمدیسه اکا عالم غیرت واظهار حق ومذاهب مستقیمه وشرایع منزله کشف اولور وهر کشف
اولان مقام اکا توقیر وتعظیم ایله استقبال ایدر واکر انکله قالمدیسه اکا عالم حیرت کشف اولور پس اندن
عجز وتصورن بیلور وبو عالم علیوندر واکر انکله قالمدیسه اکا مراتب ودرجات جنان کشف اولور وبری برینه
تداخلن وانواع نعمتلرین تفاضلن بیلور واول طریق ضیق اوزرنده ساکن اولورو اندن مراتب ودرکات
جهنمی وبری برینه تداخلن وعذابی تفاصیلن کورر واکر اول کشف ایله قالمدیسه اکا ارواح مستهلکه
منکشفه اولور پس انلری مشهدلرنده سکران ومتحیر بولور وسلطان وجدانلره غالب اولمش اولور وانلرك
حالی انی دعوت قیلمش اولور واکر اول دعوته اجابت قیلمدیسه اکا بر نور کشف اولور که انده کندوسندن
غیری کسه یی کورمز اولور پس انده لذت روحانیه دن انی بر وجد عظیم وهیمان شدید الور که اندن مقدم
انی بیلمزدی پس اول دم انك نظرنده هر نه کوررسه کوکجك کورینورو کندی اول نور ایچنده سراج کبی
متمائل بولنور واکر انکله قالمدیسه اکا بنی آدم شکلنده صورتلر کشف اولور وبو زلرینه پرده لر اصلوب چکلورد
وانلرك بشقه تسبیحلری واردر که ایشتدکده بیلنور وکندی صورتن انلرك اره سنده کورر وانکله مقامنی

وبواندیغی وقتنی وکندی حالنی بیلور واکر انکله قالمدیسه اکا سر بر رحمانیه کشف اولور پس انده هر نسنه نك
صورتن کورر وجمله کشف اولان اشیایی دخی انده بولور وبر عین وبر علم قالمز الا که انده عیان اولور واول زمان
کندی حقیقتن ورتبه سی نهایتن بیلور وریسی قنقی اسم اولدیغن ومعرفت وولایتدن نه مرتبه بولدیغن طانور
واکر انکله قالمدیسه اکا هر نسنه نك استاذ ومعلمی کشف اولور پس انك اثرن کورر وتلقینن الور واکر انکله
قالمدیسه اکا محرك افعال ایله متجلی اولور واکر انکله متسلی اولمدیسه اکا حق تعالی اسما وصفاتیله تجلی ایدر پس
اول اسمك انواری سطوتندن اول عارف محو وفانی اولوب کندوسندن کیدر ومقتضاسنجه خلعتلر له بقایه
ایراندن ایری اوزره بنه عالم حواس مقید ارضیه سنه کاور یاخود اول عروج ایلدیکی عالم لاهوتنده قالور
وبو معراج روحانی دخول خلوتله حاصل اولور واول تجلیاته عروجك مدتی حضور غفلت حسبیله قصیر
وطویل اولور ونامی نسیانی قدر حضور حقی بولور واکر اول خلوت نشین رب العالمین حضرتلرینه صدق
ویقین ایله توجه تام قیلدیسه اول اسرار واحوالك بریسی اکا کشف اولمیوب اول فتنه وبلالرله بولندن قالمیوب
جمله سن طی ایدر حق تعالیدن عون وعنایتله وجذبات محبتله وامن وسرعتله تجلیات افعالی واسماء وصفات
مرتبه سنه کیدر پس مرید ومجذوب اولان حضوروانسی تیز بولور ومرید وسالك اولان کشف وکرامات ایله
عوق اولور وغافل مطرود اولان استیناس ناس ایله قالور *رباعیات*

حق وار اولیدر بوناس وسن موهومسن
حاجت دیلسك کسنه دن محرومسن
حقی حق وخلق اراسنه داخلسن
مفلسسن اکر بوناسدن سائلسن

معشوق مکانی اوله من همدم وصل
وهو معکم دیر ایما کنتم حق
خلقك نسی وار که میل ایدرسن ای دل
هر بیخبر ایزینه کیدرسن ای دل

مخلوق خدایه شفقت ایت رحمت بول
سن هر کسه رفق ورغبت ایت رفعت بول
ویر خالقه خلقی سن ارادن چق کیت
نیچون دیوب اعتراض اردینه یاتمه

رفق ایله تویه اول حلیم وستار
مخلوقی یوغ اکا خالقی بول ای یار
حقی نیجه بیلك صفا که ایتدك دوشدر
اطرافی کزوب جفایه کتدك دوشدر

اموانه علاقه ایلسك مذمومسن
باغلرسن اکر خدایه دل مخدومسن
خور اولدك اکر خلایقه مائلسن
ویر دکسه اوزب ناسه دل نائلسن

دردیله قالور عاشقی بی مرهم وصل
کندیله بولان انی اولور محرم وصل
کندك کبی عاجزی نیدرسن ای دل
کل حقه که خلقی سن نیدرسن ای دل

ابلهلره حلم وحرمت ایت راحت بول
کرایده مدکسه عزلت ایت عزت بول
هر ایشده ظلم وشر وعدل وخیری فهم ایت
تسلیم ایله سیر قیل بهشته خوش بیت

بیل قدر یکی خلقه چوق اچمه زینهار
هر دوسته بو سوز وصیتمدر هر بار
هر نه که کوروب دیوب ایشتدك دوشدر
بوکیم اوقوروب نوایه کتدك دوشدر

(فصل خامس) ارکان ستۀ راه عرفانك بشنجی رکنی اولان ذکرمدامك فضائل وفوائدن وخواص ومنافعن
طقوز نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) ذکرمدامی آیات قرآنیه واحادیث قدسیه ایله بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اوله که حق تعالی عبادینه عنایت ایدوب ذکرمدام سبب نیل الهام وموجب حضور تام اولدیغن
طبیورمشدر نتکیم کلام قدیمنده بیورمشدر (فاذکرونی اذکرکم واشکروا لی ولا تکفرون) الذین یذکرون الله قیاما
وقعودا وعلی جنوبهم) فاذکروا الله قیاما وقعودا وعلی جنوبکم) واذکروا الله کثیرا لعلکم تفلحون) واذکر ربك
کثیرا وسبح بالعشی والابکار) واذکر ربك فی نفسك تضرعا وخیفة ودون الجهر من القول بالغدو والاصال ولا تکن
من الغافلین) واذکر ربك اذا نسیت وقل عسی ان یهدین ربی لاقرب من هذا رشدا) رجال لا تلهیهم تجارة ولا بیع
عن ذکر الله) الذین آمنوا وتطمئن قلوبهم بذکر الله الا بذکر الله تطمئن القلوب) ومن اعرض عن ذکری
فان له معیشة ضنکا ونحشره یوم القیمة اعمی) واقم الصلوة ان الصلوة تنهی عن الفحشاء والمنکر ولذکر الله اکبر

والذاكرين الله كثيرا والذاكرات اعد الله لهم مغفرة واجرا عظيما) يا ايها الذين آمنوا اذكروا الله ذكرا كثيرا وسبحوه بكرة واصيلا) شهد الله انه لا اله الا هو) فاعلم انه لا اله الا الله واستغفر لذنبك (ومن يعش عن ذكر الرحمن نقيض له شيطانا فهو له قرين) ولا تكونوا كالذين نسوا الله فانسيهم انفسهم اولئك هم الفاسقون) يا ايها الذين آمنوا لا تلهكم اموالكم ولا اولادكم عن ذكر الله ومن يفعل ذلك فاولئك هم الخاسرون) ومن يعرض عن ذكر ربه يسلكه عذابا صعدا) فسبح باسم ربك العظيم) واذكر اسم ربك وتبتل اليه تبتيلا) قد افلح من تزكى وذكر اسم ربه فصلى * واحاديث قدسيه سنده بيورمشدركه * يا ابن آدم تفردلذكري اذكرك في الملاء الاعلى يا ابن آدم انا عند ظن عبدي بي * وانا معه اذا ذكرني فان ذكرني في نفسه ذكرته في نفسي وان ذكرني في ملاء ذكرته في ملاء خير منه يا ابن آدم انما ذكرني من نسي غيري اذكرني بنسيان غيري اذكرك بكشف حجبك عني اذكرني باللسان اذكرك بالرضا اذكرني بالقلب اذكرك باللقاء اذكرني تذللا اذكرك تفضلا اذكرني في النعمة اذكرك في الشدة اذكرني بالمجاهدة اذكرك بالمشاهدة اذكرني بالعبودية اذكرك بالربوبية اذكرني بالفنا اذكرك بالبقاء يا ابن آدم تنساني وتذكر غيري وانت محفوف بخيري اسانك يذكرني وفي قلبك غيري لو عرفتني لما ذكرت غيري يا ابن آدم اذا ذكرتني شكرتني واذا نسيتني كفرتني يا ابن آدم بذكري فتنعم وبي فافرح يا ابن آدم انما اتخذ خاتي من لا يفتر عن ذكري يا ابن آدم اذا كان الغالب على عبدي ذكري عشقني وعشقته يا ابن آدم من اشغله ذكري عن مسئلتي اعطيته افضل ما اعطى السائلين وقال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم قال الله تعالى لا اله الا الله حصني فمن دخل حصني امن من عذابي يا ابن آدم من طلبني وجدني ومن وجدني خدمني ومن خدمني ذكرني ومن ذكرني ذكرته وكنت له حبيبا

شعر	لا يترك الذكر الا من يشاهده	وليس يشهده من ليس يذكره
	فلا ازال مع الاحوال اشهده	ولا ازال مع الانفاس اذكره
	نسيت اليوم من عشقي صلاتي	فلا ادري غدائي من عشائي
	فذكرك سيدي اكلي وشربي	ووجهك ان رأيت شفاء دائي

(نوع ثاني) ذكر مدام سبب انس رب الانام اولديغن احاديث شريفه ايله بيلدير (اي عزيز) معلوم اولسونكه حضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم امتنه شفقت ايدوب ذكر حضرت مولا اعز والذ اشيا اولديغن طيورمشدر نتكيم احاديث شريفه سنده بيورمشدر برجماعت بر مجلسده حق تعالى يي ذكرا يتمزلر الا كه انلري ملكلر طواف ايدوب رحمت شامل اولور وكوكلرينه آرام وسكينت نازل اولور وانلري حق تعالى كندي عندنده اولان ارواح ملائكه يننده ذكر ايدر و بيورمشدر كه ذكر الله ايله تلاوت قرأنه مداومت قيل كه تحقيقا انلر سكا روي زمينده نور ميندر و فوق سماده ذكر جميلدر و بيورمشدر كه كيمكه ذكر الله محبتني بولمشدر حق تعالى اكا محبت قيلمشدر و بيورمشدر كه مولانك عبدينه تصدقي اكا ذكرني الهام ايدر و بيورمشدر كه كيمكه لا اله الا الله ديرسه قلبندن حجابي رفع اولور و بيورمشدر كه هر نسنه نك بر مصقله سي واردر اما كوكل مصقله سي ذكر اللهدر و بيورمشدر كه حق تعالى (ولذكر الله اكبر) ديديكي اول ذكريدر كه (فاذكروني اذكركم) قوليله اني سزه وعده ايتمشدر زيرا كه سزك اني ذكر ايتمكزدن انك ذكرا يتمسي اكبر واجلدر وا تم واكملدر و بيورمشدر كه تحقيقا شيطان انفني آدم اوغلونك يوركنه واضعدر اكر حق تعالى يي ذكر ايدرسه كيرويه هارب وراجعدر واكر اونودرسه يوركني التقام ايله ماضغدر و بيورمشدر كه سزك بريكز اولقدر چوق ذكر الله ايلسونكه ناس اكا مجنون سو يلسون و بيورمشدر كه ذكر اللهدن افضل بر صدقه اولمز و بيورمشدر كه انفاق ذهب وفضه دن وضرب عناق اعدادن وجميع اعمال صالحه دن سزه انفع اولان ودرجاتكزي ارفع قيلان ذكر اللهدر و بيورمشدر كه ربيسن ذكر ايدنله ايتمينك مثالي حي ايله ميت كبيدر و بيورمشدر كه بركسنه بر عمل صالح ايشلمز كه ذكر اللهدن اكا زياده نجات ويره اوله و بيورمشدر كه اكر بر كمسه ذيلنه دراهم طولدوروب فقرايه تقسيم ايلسه وبر آخر كمسه ذكر الله ايله مشغول اولسه عند الله اول متصدقدن بوذا كر افضلدر و بيورمشدر كه اكر رياض جنته مصادف اولور سز انلرله متنعم اولكز واول روضه لر ذكر الله مجلسلريدر و بيورمشدر كه بر قوم بر مجلسده اوتوروب ذكر الله

ايتميوب اندن متفرق اولسه لر كويا كه انلر بر جيفه خردن متفرق اولورلر واول مجلس ايچون انلر يوم قيامتده متحسر قالورلر و بيورمشدر كه اهل جنت حسرت چكمزلر الا كه اول ساعته متحسر اولورلر كه انده ذكر الله ايتميوب اول ساعت بوش كيچمشدر و بيورمشدر كه كيمكه صلوة صبحي جماعتله ادا ايدوب طلوع شمسه دك ذكر الله ايله مشغول اولوب ايكي ركعت نماز قيلرسه آنكچون بر حج و بر عمره اجري تماميله حاصلدر و بيورمشدر كه صلوة فجري ادادنصكره طلوع شمسه دكين ذكر الله له مشغول اولديغم دنيا ومافيهادن زياده بكا محبوبدر وصلوة عصردنصكره غروب شمسه دكين ذكر الله ايله مشغول اولديغم دنيا ومافيهادن زياده بكا محبوبدر و بيورمشدر كه حق تعالى حضرت يحيى عليه الصلوة والسلام ايله بني اسرائيله امر ايلديكي كلمات خمسه نك بري ذكر اللهدر و بيورمشدر كه ذاكر مولانك مثالي اول رجل كبيدر كه انك قتلني قصد ايدن عدو آنك ايزنجه سكردوب ايريشجك ساعتده همان بر متين قلعه يه داخل اولور واول عدودن سلامت بولوب امين اولور كذلك عبد مؤمن كندي نفسني شيطاندن محروز ومحفوظ ايده مز الا كه ذكر الله ايله ايده بيلور صدق رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم يعني كلمهٔ طيبهٔ لا اله الا الله حصن مولادر كه اني جان وكوكلدن تكرار ايدوب اخفا ايله اكثار ايدن غفلت ماسوادن آزاد اولوب مجلس انسي بولور * نظم *

اكر جهاني كوكلدن جدا ايدرسن سن	حضور ذوق ايله ذكر خدا ايدرسن سن
بو خارچون وجرادن كذار ايدرسن اكر	وصال كلشني ايچره صفا ايدرسن سن
ظهور ايدرسه اكر دلده عشق در دوغمي	جميع درده دمندن دوا ايدرسن سن
صفا بولورسن اكر نور عشق باقيدن	درون سينه كي باغ بقا ايدرسن سن
درون بحر معانيده جوهرك بيلسك	جهانده قيمتكه خوش بها ايدرسن سن
رياضت آب حياتي صفاسني بولسك	كوكل كدورتني دب جلا ايدرسن سن
منازل هوس اولديسه قطع اكر حق	مقامكي حرم كبريا ايدرسن سن

(نوع ثالث) ذكر مدامك فضائل وفوائدن بيلدير (اي عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه ذكر الله عمدهٔ راه عرفاندر وموجب انس يزداندر ومورث وصال دل وجاندر وذكر الله اشد اعمالدر واسد اقوالدر وقرع باب ذوالجلالدر ذكر الله صفات قلوب وعلامات ايماندر وروح عبادت ومفتاح باب عرفاندر افضل ذكر الله اخفاء صوت ايله وحضور قلب ايله تكرار كلمهٔ طيبهٔ لا اله الا الله در ذكر الله نور قلوب وحضور ارواحدر ذكر الله لذت اشباح وقوت ارواحدر ذكر الله جلاء بصائر ونور سرائردر ذكر الله مؤنس جان ومورث عرفاندر عادت عارف ذكر مولا ونسيان ماسوادر ذكر الله جلاء صدور ونور عقولدر ذكر الله حيات قلوب والقاي محبوبدر ذكر الله رسم لسان وفكر دكلدر بلكه اولامذ كوردن وثنا يا اذا كردن حاصلدر ذكر الله ايله اشتغال اصل صلاح بالدر ذكر الله ايله سهر ليال افضل اعمال واحسن احوالدرا كر كوررسنكه حق تعالى سني ذكر وفكر ايله مشغول ومؤنس ايتمشدر بشارتكه اول سكا محبت ايتمشدر ذكر الله كوكلده سرور وثمره سي انس وحضوردر دوام ذكر الله منور دل وجاندر وقلبه اطمينان ذكر الله انيسدر ونعم الجليسدر ذكر الله عطر اشباح وقوت ارواحدر ذكر الله منير بصائر ومؤنس ضمائردر ذكر الله ايله كوكل هر حدثدن طاهر اولوب وجه قديما كا ظاهر اولور دوام ذكر الله ايله قلبي معمور اولهنك افعال واخلاقي جميل وروحي مسرور اولور ذكر الله قلبه نور وعنايتدر وروحه رشد وهدايتدر ذكر الله هر درده دوادر وذكر ماسوا بلا ودادر كيمكه حقي ذكر ايدر حق هم اني ذكر ايدر ذكر الله نور بصيرتدر وروحه غنيمتدر ذكر الله ايله اشتغال طيبت حالدر كيمكه حقي ناسي اولور انك قلبي قاسي اولور كيمكه حقي چوق ذكر ايدر انك قلبندن ماسوا محو اولور كيدر ذكري دائم اولهنك قلبي نائم اولمز ذكري الله اولهنك فكري الله اولوب جاني اكاه اولور مداومت ذكر الله شيمت اهل اللهدر وقوت جان آكاهدر حقي اونودوب لاهي اولمه وذكر ايدرسن ساهي اولمه قلبك لسانكه موافق وشامل اولسون تا كيم ذكر الله سنده كامل اولسون حقيقت ذكر مولا نسيان نفس ماسوادر ذكر الله سرمايهٔ معرفت ومحبتدر وكيماي دولت وسعادتدر دوام ذكر الله ايله محبة الله غالب اولور وكوكل ماسوايي قويوب اني طالب اولور ذكر الله هر كسه هر حالده لازمدر

واهل الله اکا ملازمدر عارفڭ عقوبتی بولمسی ذکر حقدن منقطع اولمسیدر ذکر الله ایله قول مأموردر که
هرزمان مشغول اوله ذکر الله لسان ایله یا قلب ایله یا روح ایله حاصل اولور ذکر الله لساندن قلبه واندن روحه
واصل اولدقده اول کمسه خواص اولیادن اولوب جمیع اعضاسیله ذکر دائم قیلوب انس مذکوری بولوب
اخص خواص اولور ذکر الله لساندن قلبه منتقل اولدقده اعضای بدن متنبه اولوب راحت بولور ذکر الله
غنیمت اولیادر لا اله الا الله توحید مولادر افضل ذکر الله اخفا وحضور ایله تکرار کلمهٔ لا اله الا الله درنتکیم
حدیث شریفده افضل الذکر لا اله الا الله کلمشدر اکا مداومت ایدن حصن مولایه داخل اولمشدر و دوعالمده
خوف وخطردن نجات بولمشدر زیرا که حدیث قدسیده لا اله الا الله حصنی فمن دخل حصنی امن من عذابی
وارد اولمشدر پس هر کیمکه لا اله الا الله قلعه سنده تحصن ایلدیسه تحقیق اول کمسه دولت ابد ونعیم سرمد
تحصیل ایتمشدر وکیمکه بومتین قلعه ده تحصندن تخلف ایلدیسه اول کمسه شقاوت ابدیه وعذاب سرمدیه بولنه
کلمشدر اللهم ادخلنا فی حصنك المتین (نظم)

حمد دکل که حمد و ثنا ایلیم سکا
لا یقدر ایلسڭ نه سن کند یکه ثنا
توحید ایدم سنی دیر ایکن لا اچوب دهن
برلقمه ایلدی دوجهانی اول اژدها
چون نورڭ اولدی مسند الادن اشکار
ستر ایتدی وجه عالمی جمله نقاب لا
سن واجب الوجود ایله محو اولدی ممکنات
اول مهرسن که ذره لرکدر بوماسوا
حمدم نه بن کیم کسل و طاعتم ندر
سنسن همیشه معتمد ومتکا بکا
بنلکده قویمه خواب وخیالدن خلاص قیل
تا هیچ سندن اولمیه دل برنفس جدا
فتح ایت جهان عشقه بودل یپتی بابنی
جذب ایله حق بنده کی قیل عشقه آشنا

(نوع رابع) ذکر مدامڭ خواص وتأثیراتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که چونکه
ذاکر دون الجهر اولان انفاس خفیه ایله وتوجهات قلبیه ایله لا اله الا الله کلمه سنه یا خود الله الله دیمسنه
مداومت ایلر اول ذاکر ذکر لسان ایله ذکر قلبی جمع ایتمش اولور وخواص وتأثیراتنی تیز بولور زیرا که ذکر
اسانی محرقدر وذکر قلبی مشرقدر پس بو ذکر جامعڭ برصافی ناری واردر که ذاکرڭ فضای صدرنده هیچ برنسنه
ترك ایتمزالا که بقار * انا ولا غیری دیرکه * لا اله الا الله کلمه سنڭ معناسیدر مثلا برخانه یه آتش دوشسه
اکر انده حطب وارایسه انی یاقوب نار ایدروا کر آنده ظلمت وارایسه انی محو ایدوب نور ایدر واکر انده نور
اولدیسه نور علی نور اولور کذلك دل خانه سنده نار ذکر الله ماسوا بولدیسه انی یاقوب نار ایدروا کر ظلمت جهل
بولدیسه انی نور معرفت ایدروا کر نور بولدیسه اونور اونارڭ ضدی اولمیوب اول نور ذکر وذاکر ومذکور
اولور پس ذکر الله حقدر وصفتی هم حقدر که حظوظی افنا وحقوقی ابقا ایدر زیرا که ذکر الله ایله حقوق
نفس ارا سنده ضدیت متصور دکلدر اما حظوظ نفس اجزاء زائدهٔ وجودیه درکه اسراف باطلدر زیرا که لقیمات
حرامدن حاصلدر پس نار ذکر الله اول اجزایه ایروب فنایه ویرروسلطان ذکر حق کلوب وجود ذاکردن
هر باطل زاهق اولور چونکه ذاکر منوال مذکور اوزره ملازمت ذکر الله ایدر البته اول آنڭ لساندن قلبنه
واقع اولوب انی اکاه ایدروانڭ بصیرت کوزی اچیلوب ذکر الله ایله انسیت بولوروخلوتدن خارجه چقمق
استمز اولور مکر برحاجت ایچون چقارسه نه تیز کاور ولیل ونهار آنده ملازم ذکر الله اولور پس جنود ذکر الله
آری آوازی پرده سنده صدا اله جراد امثالی اول ذاکرڭ اوزرینه وراسندن هجوم ایدروحطبی ناراحراق ایدرکبی
انلر انی احاطه ایدوب بقمغه باشلرواویله اولورکه اول ذاکر کیجه خلوتدن چقوب بورر کن یمین ویسارنده برعظیم
نور کورر که اول نور ذکر الله اولدیغنی بیلور واونورانڭ درونده برسلطان اولورکه انکله قلبنده برنسنه قالمز
وچوق کره اولورکه بو واردات اول ذاکره برمرتبه ده هجوم ایدر که جمادات اندن کیجه غایب اولوب کوره مز الا که
زجاجات ایچنده زجاجات امثالی کورروصفای وجود اول اثناده نهایت بولور پس وجودانڭ شهودنده
شیشه کبی اولدقده انڭ وراسنده شمس روح اویله کورینور که صانورکه درون ارض واوج سماده برناره شتعلدر
پس قلب ذاکر نیران ذکره مکان اولدقده نیران عشق ومحبت دخی شرر امثالی اکا نازل اولوب انلرله اوقدر

ینار که وجودی مضمحل اولور پس اول حینده انڭ قلبنه نور حق متجلی اولوب اول نور ایله جمیع انوار مذکوره
فنا بولوب قلب ذاکر مذکور ایله متسلی اولور (شعر) بدالك سر طال منك اکتتامه * ولاح صباح انت کنت
ظلامه * فانت حجاب القلب فی سر غیبه * ولولاك لم یطبع علیك ختامه * چونکه وجود انسان قلب ایله
مقلب آره سنده حجاب اولمشدر پس وجود وارکان وانانیت کدوراتندن صافی اولدقده کوکل دوستنی بولور وانس
حضوری نور علی نور اولور وانوار مذکوره جذبات حقدن اکا کلور واکر ذاکره ابتدای امرده جذبه ایرشدیسه
انڭ سیری اولا کندی وجودینڭ عناصر اربعه سی اوزرینه واقع اولوب اندن روحنڭ افلاك سبعه سی
اوزرندن کلوب اندن انوار جذبات اکا نازل وظاهر اولور پس بو ذاکر عنصر ترابیسی اوزرینه عبور ایلدکده
کندوبی اولا ابار امثالی مواضع مظلمهٔ ضیقه دن خروج ایدر کورر وجبال امثالی اماکن عالیهٔ مرتفعه دن
صعود ایدر بولور بعده بو عنصر ذکر الله ایله صافی اولدقجه بلاد حسنه وقلاع مرتفعه کبی مساکن صافی کورر
وعنصر آبیسی اوزرینه مرور ایلدکده کندوبی ابتدا اویله میاه متکدره ده کورر که خوفندن اول صولرده اوزمکه
قادر اولمز بعده بو عنصر ذکر الله ایله صفا بولدقجه انهار جاریه وبحار صافیه کوروب طرفة العین ایچنده اوزمکله
جمله دن کیچر کیدر وعنصر هوائیسی اوزرینه عبور ایلدکده کندوبی ابتدا بر فضای واسعه ده کورر بعده بو عنصر
دخی ذکر الله ایله صافی اولدقجه احوالنڭ الوان ایله متلون هوالرده طیران ایدوب متلذذ اولور وعنصر ناریسی
اوزرینه مرور ایلدکده کندوبی ابتدا نیران مظلمهٔ متکدره ده مشاهده ایدر بعده بو عنصر هم ذکر الله ایله صفا
بولدقجه کندوی صافی نار ایچنده کوروب لذات عظیمه بولور اندن سموات امثالی دل وجان اطوارندن مرور
وعبور ایلدکده لطائف سبعهٔ انسانیه نڭ الوان انوارندن کیچوب نور محیطه واصل اولور اما بعض اولیاء کرام
انوار مذکوره یی مرتب قیلمشلردر وهر نورڭ لونی لطائف سبعه دن بر لطیفه نڭ سری بیان ایلمشلردر اما لطیفهٔ
نفسیه نڭ نوری لونی مکدر دخانی ولطیفهٔ قلبیه نڭ نوری لونی ارزق صافی ولطیفهٔ روحیه نڭ نوری لونی احمر
عقیقی ولطیفهٔ سریه نڭ نوری لونی اصفر فاقع ولطیفهٔ سر سرڭ نوری لونی ابیض صافی ولطیفهٔ خفیه نڭ نوری
لونی اسود براق ولطیفهٔ اخفانڭ نوری لونی اخضر صافی مشاهده ایدوب جمله یی فوق رأسدن نازل بولمشلردر پس
اول ذاکر بو انوار اطوارڭ بریله قالدیسه الوان واشکال وجهتلردن منزه اولان نور قدیم الهیدن محجوب اولور
واول نور احاطی که جمیع انوارانڭ تحتنده مستغرق اولور اول نور محمدیدر که انی نور محیط الهی ظن ایدن خطا ایدر
زیرا که انی مشاهده ایدن ذاکر ده هنوز ادراك وشعور اولور وقتاکه ادراك وشعور فانی اولوب وجودی اخذ
اولنور پس اول وقت اکا تجلیات خدا احسان اولنور و فنا فی الله اولور که شهود و وجوداندن کیدوب معرفت
ساقط قیلنور * شهد الله انه لا اله الا هو * نظم کریمی انده بیلنور واما اکثر اولیای عظام انوار مذکوره نڭ ترتیب
الوان واطوار مزبوره نڭ تشخیص احوالن هرکز بیان ایتموب بلکه انلری خاطردن نفی واخراج ایله امر وتنبیه
ایتمشلردر زیرا که اول انوار واطوار ایله اشتغال واوقاتده ظهورینه انتظار ویری برندن تمییز وانتقال ذاکرڭ
سرنی مشاهدهٔ جمال وکمال صانع متعال حضرتلرندن مشغول ایدر واویله اولورکه انوار مرقومه نڭ
اکثری طی اولنوب وقابل جذبه اولان ذاکر ما فوقنده بو انسان انوار ایله مکاشف اولور وچوق کره اولورکه ارباب
یقین متین انوار مزبوره یی اصلا کورمیوب انجق نور محیط مذکور انلره متجلی اولورنه بر مکشوف ایله عوق
اولورلرونه بر مشهود ایله قالورلر انجق اندن تسلی بولورلر (نظم)

ای کوکل هیچ ایتمه فکر این وآن
اولسه ذکرڭ حق اولورسن جاودان
ما سوایی چون فراموش ایلدڭ
ذاکر اولدڭ انی ینطق ولسان
خوش بولنمازدلده ذوق ذکر حق
سنده بنلڭ اولسه یا سود وزیان
فارغ اولسه کندی کندندن کوکل
شاهد مذکوری بولدی بی کمان
دلده قالمز ذکر اسما وصفات
ذات مذکور اولسه جان ایچره عیان
قلبه مستولی اولنجه ذکر ذات
خاطره کلمز دل وجان وروان
واله ومدهوش ایدر جانی مدام
اول جمال لا یزال بینشان
نه دیلرسن حق ویرر انی ولی
سن سنی هم استمزسن اول زمان
حق حقدن استه بویله دولتی
ایتمه فکر جاه ومال وخانمان

(نوع خامس) ذکر مدامك نتایج واستغراقاتی وحالات وکراماتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه ذاکرك حدیث نفسی انی شهوات خسیسه یه جذب ایله عوق ایتمسه وذکر الله ایله مشغول اولوب روز وشب خلوتدن طشره یه کتمسه نتیجه ایام ایچنده انك قلبنده انوار حق لمعان ایدر اشبو برق خاطف کبی لامع اولوب سرعتله کیدر بعده عودت ایدوب برمقدارجه قالور بعده ثابت اولوب کوکل اندن لذت بولور بعده ناطق اولوب روح اندن حکمت الور وماسوایی اونودوب انده مستغرق اولور پس دوام ذکر خفی لسانیدن ذاکره اوج نتیجه حاصل اولورکه انلره مستغرقات ثلاثه دیرلر اما استغراق اول وجودك ذکر الله ایله استغراقیدر وبو استغراق اول زمان حاصل اولورکه نارذکر الله ایله اجزاء خبیثه محترق اولوب اجزاء طیبهٔ لطیفه قالور پس اول حینده انك اجزای وجودینك هر برجزؤندن طبل وطنبور ناصدالری کبی صدای اذکار ایشیدر چونکه اذکار ایله اجزا استقامت بولور صدای اجزا آری آوازی مثالی ملایم اولوروبو استقامتدن مقدم نارذکر الله انك رأسنه واقع اولدقده طبل وطنبور ناصدالری انکچون کاورکه سلطان ذکر الله اول موضعه دبدبه بسیله کاوروآزکره اولورکه دبدبهٔ مذکوره یه ذاکر خلوت نشین تحمل ایده میوب یامجنون ویامیت اولور لکن عقلی وهمنه غالب اولان ذاکره اصلا ضرر ایتمیوب بلکه اکا ذوق سماعی ویررواول شدتلی صدالرك سری بودرکه ذکر الله ماسوانك ضدی بولنمشدر پس وقتاکه برموضعه کاورانده ضدی نفییله مشغول اولور نته کیم ماایله نار اجتماعندن صدای نفی اشیدیلور کذلك نارذکر الله اول ذاکرك وجودك محوونفی واحراقی صدالری کاوربعده نارذکر الله انك سائر اعضاسنه واقع اولدقده اکا کندی وجودی اجزاسندن دکرمن صداسی وامواج بحرك ساحلنده تلاطمی صداسی ومیاه انهارك احجار عظام ایله انصدامی صداسی ورباح عاصفه نك اوراق اشجاره هبوبی صداسی ونار عظیمه نك ریح شدید ایله اشتعالی صداسی ورعد شدیدك صاعقه سی صداسی وبونلرك امثالی اصوات عظیمه کاوب وهر برندن نتیجه بیك ذوق وصفا بولوروبو اصواتك سری بودرکه وجود انسان ارض وسماده ومابینهماده اولان جواهر کثیفه ولطیفه دن ترکیب اولنمشدر واصوات مذکوره جواهر مزبوره نك اذکار وتسبیحاتی بولنمشدر پس هر کیمکه اول اذکاری کندی وجودنده بولور تحقیق اول کمسه حق تعالی یی هر لسان ایله ذکر ایتمش اولور واما استغراق ثانی بودرکه اندن صکره ذاکرك فوق رأسندن بردائره مثلی برفواره فتح اولوب اندن انك اوزرینه ظلمت اینرکه اول وجود ظلمتیدر بعده نار اینرکه اول ذکر الله نوریدر بعده حضرت نزول ایدرکه اول دل وجان حضریدر بعده اکا واردات انسیه وانوار قدسیه کاورکه انلر حق تعالی نك فضل ورحمتیدر پس اول ذاکرك اجزای وجودی من الفرق الی القدم امن وامان ورغبت وایمان ایله ویقین وعرفان ایله وذکر یزدان ایله مالامال اولور ودل وجانی ذوق وسرور ایله وشوق وحبور ایله وانس وحضور ایله طولوب کمال رغبتله مائل جمال ذوالجلال اولور واستغراق صفادن ذکر الله دخی قلبنده مستغرق اولور قالور پس اول حینده قلبندن اویله حس ایدرکه کوکل کانه بربئر عمیق اولورود ذکر الله اکادلو کبی واقع اولوب اندن صو چکر بولورواول حالده اعضاسنه طیران وارتعاش طاری اولوروواندن حرکات جبریهٔ غیرمعهوده وجوده کاوروترك ذکر الله ایلدکجه صدرنده قلبی طلب ذکر الله ایله رحم مادرده ولد کبی حرکت ایلر کانه قلب ذاکرابن مریمدرود ذکر الله آنکچون لبندرکه انکله قوت بولوب کبیر اولدقده مذکور بنه اشتیاق واحتیاجندن صیحات بلا اختیاریه ایدوب اغلر (بیت) دل من دردمیکند چکنم (نفسم سر دمیکند چکنم) وذکر قلبینك آری اوازی کبی سسی کاورنه اخفی ونه اقوی اولور واکثر ذاکرین ذکر قلبی صداسنی حروفیله ایشدرود ذکر اللهك قلبه انتقالی علامتی بودر ذاکر کندی درونندە نوردن برینبوع مشاهده ایدرکه اول سریع النبعاندر پس انکله قلبی مطمئن اولوب انی مؤنس اتخاذ ایدروا ما استغراق ثالث بودرکه بوندن صکره ذکر الله کوکلدن سره واقع اولوب ذکردن ذاکرك مذکورده غائب اولسیدر پس اول زمانده انك ذکر ایتمسی انجق هیمان واستغراقدروبو استغراقك علامتلرندندرکه ذاکر ذکر اللهدن فارغ اولسه ذکر الله انی ترك ایتمیوب انك درونده طیران ایدرکه انی غفلتدن ایقاظ ایدوب حضوره کتوررو بونك برعلامتی هم بودرکه ذکر الله آنك اعضاسنی ورأسنی اویله محکم باغلرکه کانه سلاسل وقیود ایله مشدود اولمشدروبرعلامتی هم بودرکه نیران ذکر الله اندن خامد وانواری ذاهب اولماز بلکه اول ذاکر ابدا کندی حوالنده نیران صافیه بولوب فوقنده انوار صاعده ونازله کورر * فاذکرونی * توفیقیله * اذکرکم * دولتنه

نائل اولور اما صاعده انوار قلبیه درو نازله انوار عرشیه در واما ابتدا فتح بصیرت بصرندن اولور بعده وجهندن بعده صدرندن بعده جمیع بدنندن فتح اولور * بیت * راه از تو که تادوست بسی نیست توئی * در راه تو خاشاك وخسی نیست توئی

نظم

سنکله اولدیغم آن ایچره پرصفا اولورم — بنکله چون اولورم ذره دن جدا اولوم
سنکله پر طلب وشوق وذوق خوش خلقم — بنکله پرکدر وخوف وپرانا اولورم
سنکله جنت اولوردل بنکله دوزخدر — سنکله جمله دوایم بنکله دا اولورم
سنکله قبله خالقم بنکله مردودم — سنکله خرم اولوردل سکاه دا اولورم
سنکله عز وسعادت میسر اولدی بکا — بنکله ظاهر وباطنده بی نوا اولورم
اوکسه کیم لحد سینه سی کلستاندر — دیمزکه قبرده مورانه بن غدا اولورم
لحدندرکه بوافلاکه هم بوجان صغمز — کیجه بنج وشش واصل خدا اولورم
کهیجه آیینهٔ روشنم تحفظ ایچون — غلاف جسمه کیروب لابس ردا اولورم
کهی مجرد اولوب دو جهانی سیر ایدرم — بوخاك وآبی قویوب حقی پرهوا اولورم

* نوع سادس * ذکر مدامك مراتب ثلاثه سنی بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه ذکر حروف ذکر لسانیدر وابتدا اول بی حضوردرکه ذکر مدامك مرتبهٔ اولاسیدر بعده کوکل لسانه موافقت ایدوب ذکر الله اندن قلبه کیدوب ذکر قلبی اولورواول ذکر حضوردرکه ذکر مدامك مرتبهٔ ثانیه سیدر بعده اول حضوردن مذکورده غائب اولوب ذکر سری اولورواول ذکر غیبتدرکه ذکر مدامك مرتبهٔ ثالثه سیدر اکر اول ذاکر بوغیبتدن حضوره کلوب ذکر الله ایلدیکن حس ایلدیسه اول بردرجه تنزل ایتمش اولور واکر حضور مذکوردن غافل اولوب ذکر مولایی اقاقهٔ لسانه اقتصار ایلدیسه اول ایکی درجه تنزل ایتمش اولور وذکر الله ایسه غفلتله اولورسه ده ترکنه یول بولنمز زیرا که ذکر الله ایچون بیوك سلطنت واردرکه انکار اولنمز لکن مادامکه ذاکرك وجودی باقی ومعموردر اول سلطنتدن محتجب ومهجوردر وقتاکه ذاکر نوم ایله یاغیبتله ویاضعف بدنله کندی وجودندن عاری اولور اول حینده سلطان ذکر اللهك قلبنه مستولی اولورواول برعظیم نوردرکه ذاکرك اوزرینه فوقندن یاقدامندن ویاورا سندن واقع اولدقده اول آندن منتقض ومتزلزل اولوربی اختیار صیحه ایله * لااله الاالله * یاخود الله یاخود هو دیوب برقوت عظیمه وبرشدت شدیده بولورکه اندن سجده یه دوشوب مبهوت اولور ویا اجزای وجودی مشدود اولوب قالور وبرقاچ ساعتدن صکره ینه کندویه کلوروبو حالات اکا ذکر الله ایله مواظبتی قدر حاصل اولورود ذکر الله لساندن مداومتله قلبه انتقال ایدوب اندن مواظبتله سره واصل اولورود ذاکر مذکورك ماسواسندن غائب اولور * وماذلك علی الله بعزیز * الآیه پس طالب عرفان اولان ذاکر یزدان مداومتله اول قدر ذکر الله ایدرکه ذکر لسانی ذکر قلبی اولوب ذکر قلبی دخی ذکر سری اولورود ذکر سری ذکر انسی اولوب ذکر انسی دخی ذکر قدسیده نهایت بولور ورکن راه عرفان اولان ذکر الله ایله مشغول اولوب دوام اوزره مواظبت قیلدقجه ذاکرك روحانیتی قوت بولوب نفسانیتی حکمندن طشره یه کاور پس روح انسانی روح حیوانی اوزرینه غالب اولوب معرفت مولایه طالب اولور اکر ذاکر لیل ونهار اوقاتنی ذکر الله ایله احیا ایدرسه طریق حقی برق خاطف کبی سرعتله طی ایدوب کیدر والا ذکر اللهده اهمال ایدرسه انی نفسانیتی بشریتنه دوندروب تأخیر وعوق ایدر اوج کوناك طریقی انجق اوتوز ییلده کیدر چونکه اول ذاکر منوال مذکور اوزره ذکر مولایه مداوم اولور البته انك اعضا ومفاصلنده برنوع وجع پیدا اولورواول وجع برمقدارجه حرقتله بورکنده هم حادث اولوروکندی بیلورکه بو اوجاع وحرقتدن نه مرتبه ذوق وصفا بولور * اللهم لاتحرمنا من هذا الوجع اللذیذ ووفقنا ان نشکرك علیه یا عزیز وبو اوجاعك سری بودرکه اول ذاکرك ایام غفلتنده اعضا وقلبنده متمکن اولان لذات وحظوظی تأثیر ذکر الله انلردن قلع ونفی ایدرکه قلبه ذکر حقك بدایت نفوذی بودر پس اول ذکر مدامك اثری کوکلدن روحه وصول بولوب روح ذاکر اولوروخلافتله تخت دلده جلوس ایدوب حواس باطنه وظاهره یه حکمنده قاهر وماهر اولورونفس

شهوانیه تغلب ایله مالك اولدیغی حكومتدن معزول اولوب روح پاكه محكوم وشاطر اولور بعده اول ذكر مداملك اثری روحدن سره واصل اولوب اول ذاكر عارف وكامل اولور وذكر مداملك خلوصندندر كه انك اثری كوكلدن جمیع اعضایه كلوب جوارحده تصرف قیلدقده جمله اجزای بدن عروق ضوارب كبی متحرك اولور پس اول ذاكره بو حالتدن خطر عظیم اولور كه نفسی غروریله ذكر اللّه وردن تدریج ایله تقلیل ایده وقهقری ایزی اوزرینه كیروبه كیده زیرا كه آنك روزنهٔ قلبی تدریج ایله مفتوح اولدیغی كبی تدریج ایله مسدود اوله رق بالكلیه مظلم قالور پس حق تعالینك * ومن اعرض عن ذكری فان له معیشة ضنكا ونحشره یوم القیامة اعمی * بیوردیغی قهری تحتنه داخل اولور زیرا كه بر قول مولاسنه بر طریق ایله كلسه بعده آندن اعراض ایدوب رجوع ایتسه اول مولا كا قهر ایدوب اشد بلا ایله كرفتار ایلدیكی امر مقرردر وانك و بو اعراضی ذكر مولایه شروعندن مقدم اولان امتناعندن اقبح واكبردر واولیاء اللّه عندنده اول معرض مرتد حكمندهدر پس اول ذاكره واجبدر كه بو خطر عظیمی نصب عین ایدوب جمیع اوقاتنی ذكر اللّه ایله قالیوب غفلت قیلمیه اویله كه انفاسندن بر نفسی ذكر حقدن خالی قالمیه حال بو كیم افضل اعمال واشرف احوال واكمل صفات واسعد اوقات اودر كه ذاكر كندوبی ذكر حقه تسلیم ایده تا كه ذكر اللهده فانی اولوب ما سوادن كیچه وكندی نفسندن كیده وذكر اللهدن هم غایب اولنجیه دك فارغ اولمیوب ذكر مدام ایده *نظم*

الله الله اسمنی ذكر ایله جاندن بر زمان ‖ تا مه‌سی عشق نورندن طوله لیل ونهار
بواسه دل سلطان عشق رهزن دیندن نه غم ‖ رهبر دوندن غمیدر بوغ آنكچون انتظار
عشقی سو یله عشقی استه عشق اوقی عشقی بیل * عشقی كوش اول عشقی پوش اول عشقی نوش اول عشقی خار
تا كه عشق اولسون وجودك سنده بیلك قالمسون ‖ چونكه بیلك قالمز اولدك عین عشق وشهریار
بر قبادر قامت انسانه بو شرع شریف ‖ عشق اكا اطلس بطانه عقل اكا نقش ونگار
ایكیسی بر جسددر بیل شیء واحددر ولی ‖ عشقدر بحر محیط وعقلدر موج وبحار
عقل برده‌ای كبی كرحسن عشق اولسه عیان ‖ پردهٔ وهم وخیالاتی ایدردی تار ومار
چون نظردن طی اولور طومار اوهام وخیال ‖ پاك اولور مرآت عالم جمله قالمز بر غبار
خار زار كثرت ایچره ورد وحدت سیر ایدن ‖ عارفك چشمنده حق عالم اولمش لاله زار

نوع سابع ذكر اللّه انك نهایاتی علاماتن بیلدیرر *ای عزیز* معلوم اوله ونكه اهل اللّه دیمشلردر كه ذكر مدام مفتاح عجائب عالم ملكوت وقرب حضرت لاهوتدر وذكر مدام انجق انسان وقلب ایله اولان ذكادر یا كه دائما ذاكر كندی قلبنه ملازم اولمق لازمدر تا كیم قلبی خلقه میل وعداوتدن وماضی ومستقبلی تذكردن وتدبیر امورنی تفكردن محفوظ وخالی وساده وصافی اوله وهمیشه حق تعالی یی مراقبه ایدوب انكله حاضر اولوب ذكر وفكریله طوله وذاكرنی خاطر ایدوب صیقل ذكر اللّه ایله قلبه جلا ویرملیدر حتی تصفیهٔ قلب ایتمزدن مقدم علم اعتقاده وعلم صلوة اوزرینه اقتصار ایدوب سائر معقولات ومحسوسات ایله مشغول ومكبول اولمیوب نفی خواطرله حضور ومراقبه یه ایرملیدر زیرا كه بر كمسه علوم اولین وآخرینی تحصیل ایتمش اولسه انك خاتمهٔ عمرنده بر علم اكا نفع ایتمیوب لوح مدركه سندن جمله‌سی محو اولسه كركدر واكر بر كمسه ملكهٔ حضوره مالك اولوب دائرهٔ وحدته قدم بصمش اولدیسه اول حضور وحدتدر كه حالت نزعنده آنكله قالوب دستكیری اولسه كركدر پس ملازم وقوف قلبی اولمق هر زمان لازمدر زیرا كه حضورانسی بولمق هر عارفه لازمدر (رباعی ای خواجه بكوی اهل دل منزل كن * در پهلوی جب خویش دلی حاصل كن * خواهی كه ببینی رخ معشوق ازل) آیینهٔ تو دلست روی در دل كن) وذكر مدام ایله ذاكر بر مقامه بالغ اولور كه قلبنه علوم لدنیه منكشف اولوب انلره تشبث قیلوب متلذذ اولورا كر جذبهٔ حق ایرشمدیسه اول علوم ایله قالور لكن حق تعالی ذاكر صادقه هدایت ایدوب انی اول علومدن كندی محبتنه جذب ایدر پس اول ذاكر بو دولت عظمی ایله امواج بحر علم حق ولان علوم لدنیه ایله اشتغالدن بیله استنكاف ایدر وجادهٔ محبتدن منحرف اولمیوب طریق حضوره كیدر وذكر مدام ایله ذاكر اولیه بر مقامه ایرشور كه اكا دیلر كه ذكر ایله تا كیم مذكورك سنی نیجه ذكر

ایلدیكن

ایلدیكن كوره‌سن زیرا كه سن ذاكر دكلسن ایدا مذكورسن اكن وجودك حجابندن مذكور اولدیغك بیلمزدك وقتا كه ذاكر ذكر مدام ایله ذكر اللهده مستغرق اولوب وجودندن فنا بولور اول زمان ذكر لسانی ترك ایدوب قلبیله حضور دائم ایچره مستغرق اولور پس اول ذاكرك قلبی ذكر لسان ایله مشوش اولدیغندن اول ذكر لساندن بر مرتبه ممتنع اولور كه نیجه شهور وسنین انك لسانه ذكر اللّه كلمز الا كه صلوة ایچنده كاور وذاكرك بو مقامه وصولینك علامتی بودر كه ذكر اللّه انك سرینه واصل اوله وانك سرینه ذكر اللّه اول زمان واصل اولور كه اول ذاكر ذكر اتمكدن ساكت اولدقده ذكر اللّه آنك لسانه ایرلر اوچ كبی غرس اولنه ویا وجهی جمله لسان اولوب آندن نور فائض ایله ذكر اللّه ایدر یوانه وقتا كه ذاكرك وقتی صافی اولور اول قلبنده بر ایدهمت بولور كه انكله غیبدن اخذ ایده بیلور وكندی حواسندن هر غائب اولدقجه اویله شدتلی اصوات اشیدر كه آنك صماخی پرده‌سی خرق اولمغه قریب اولور پس اختیارسز صیحه ایله سجده یه دوشوب آندن لطف حق اكا ایرشوب طاقتی قدر تجرید ایدر كه انك جسمی تحمل ایدوب میت اولمیه * پس كنت سمعه الذی یسمع به اشارتیله ودخی * الله ولی الذین امنوا یخرجهم من الظلمات الی النور * بشارتیله * هنالك الولایة لله الحق ایتی آندن عبارتدر * ذلك فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم * وبو امر محقق ومجربدر كه اقرب طرق معرفة الله مداومت اشتغال ذكر اللهدر زیرا كه اسم مسماسیله درك اندن مفارقت ایلمز پس ذكر لسانیله تلاوت اسمه اول قدر مشغول اولور كه قلبندن حجب رفع اولوب شهودی بولور وقلبی مشاهدهٔ مذكور ایله ذكر لساندن مستغنی اولور زیرا كه عبد اول حضرتده مولایی فكر ایتمك مناسب دكلدر وآنكچون تكرار اسم آداب حضوره منافیدر نتكیم بر كمسه سلطان حضورینه داخل اولوب مقام خدمتنده اكا مقابل طورسه اول زمان اسم سلطانی علی التوالی تكرار ایتمك اكا اقتضا ایتمز زیرا كه آنی مجنون عد ایدوب حضورندن اخراج ایدرلر كذلك خفی دكلدر كه ذكر اللّه دلیلدر پس مدلولی بولان كمسه‌نك دلیله احتیاجی قالمز (قطعه) ذكر در مجلس مشاهده نیست * ذكر جز در ره مجاهده نیست

فاخته غایبست كوید كو ‖ تو اكر حاضری چه كویی هو

نظم)

نه دولتدر كه دلدارم سن اولدك ‖ انیس ومونس ویارم سن اولدك
دل پر دردمك درمانی سنسن ‖ شفای جان بیمارم سن اولدك
سرورمدن صغشمم بو جهانه ‖ دمادم چونكه غمخوارم سن اولدك
بكا خصم اولسه عالم خلقی غم یوق ‖ نه قورقی چون نگهدارم سن اولدك
صفالر كر جفالر بواسه جانم ‖ رفیق جمله اطوارم سن اولدك
سكا دل ویرمشم ای جان عالم ‖ ازلدن چونكه دلدارم سن اولدك
كوزللر وصفنی تسم دلده سنسن ‖ مرادم جمله مختارم سن اولدك
دیسم اسم شریفك یادیمزسم ‖ دلمده جمله كفتارم سن اولدك
سكا تعظیم ایدر دللرده حق ‖ دیر انكارم یوق اقرارم سن اولدك

نوع ثامن * ذكر مدامك آداب اشتغالن وتأثیرات واحوالن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اوله ونكه اهل اللّه دیمشلردر كه ذاكر ذكر اللّه ایدركن اول حالده نیجه آداب ایله متأدب اولملیدر اولا قالب وقلبنی جمیع شواغلدن فارغ وخالی قیلملیدر ثانیا توبه ایچون غسل ایدوب یا ابدست الملیدر ثالثا ایكی ركعت اسباغ وضو نمازی قیلملیدر رابعا خوش قوقلی بر پاك تنها مكان بولملیدر خامسا اول مكانك بر مظلم كوشه‌سنده اعتكاف احرامن آصوب بر سجاده قدر بر كسوب حصیر وكلیم اوزرنده بر سجاده صالملیدر سادسا اول سجادهٔ مبسوطه اوزرنده قبله یه متوجه تربع ایدوب اللرین فخذینی اوزرینه قویوب اخفا ایله ذكر اللّه ایتملیدر سابعا تغمیض عین ایله حواس باطنه فتحنه كتملیدر ثامنا خیال شیخی حفظ ایدوب طلب همت ایچون اكا محبتله روحانیتنه ایتملیدر تاسعا كیجه قائم وكوندز صائم اولملیدر عاشرا افراط جوع وشبعدن حذر اوزره اولوب لحم حیوان اولمیان یاغلی طعامی حد وسط اوزره تناول قیلملیدر والحاصل حظوظ نفسی ورات جمیعی بالجمله ترك ایتملیدر وكیجه كوندز

باغيوب كندايله خوابه كتمليدرتا كيم بدنده بولنان اجزاء عناصر آندن محو اولوب اول پرده لردن كوكل خلاص بولوب عالم ملكوته بصيرتله نظر قيلوب حضور انسه يتمليدر وذكر اللهدن ساكت اولدقده حضور قلب ايله صامت اولمليدر وكوكلده واردات ذكر الله ايچون مترقب اولوب توجهله برساعت قدر قالمليدر تا كيم اوتوز يللق رياضتله بولنمين جذبه دولتني برلحظه ده بولمليدر وذكر الله عقيبنجه صو ايچمكدن بغايت حذر قيلمليدر زيرا كه ذكر الله منتج تهيج وحرقتدر وموروث شوق وذوق وحالتدر وذكرا تمكدن مراد ومقصود اولان بونلر كبي احوالدر حال بوكيم ذكر الله عقيبنجه صو ايچمك انوار مذكوره يي اطفا ايدر وكادل وملالدر وموجب ارتعاش اعضا وموروث امراض واستسقا اوسعالدر وذاكر اول خلوتده هركاه تحريك رأس ايله ملازم ذكر الله اولمليدر وكلمهٔ طيبهٔ * لا اله الا الله * يا خود الله اسم شريفنه مواظبت قيلمليدر وبو اسم اعظمي اسم ذات ومستجمع جميع صفات بيلمليدر وبو كلمه ايله بو اسمك قنغيسندن قلبنده زياده تأثير ولذت بولديسه اكا مشغول اولمليدر اگرچه طرق معرفت مولى چوقدر لكن ذكر الله اصح واوضح طرقدر * ولا اله الا الله * كلمه سندن لا حرفني مد ايدوب * الهدن * همزه يي تحقيق ايلمليدر تاكيم لا يلاه ديمیوب اول كلمهٔ طيبه يي طوغري سويلمليدر پس لا اله ديدكده ماسوايي نفي ايدوب (الا الله) ديدكده قدم حقي اثبات ايتمليدر وبو كلمه يي دون الجهر اولان قوت نفسيه وحضور قلب ايله روز وشب تكرار ايدوب هركره معناسنه يتمليدر مادامكه ذاكرك بشريتي غالب وشهواته راغب وانانيتنه ملازمدر اول لسانيله هر * لا اله الا الله * ديدكجه قلبيله * لا معبود الا الله ديمك لازمدر وقتا كه بشريتي ضعيف اولوب شوق وذوقي ازدياد بولور اول زمان لسانيله * لا اله الا الله * ديدكجه قلبيله * لا مطلوب الا الله * ديه بيلور چونكه انك افكار وخواطري فاني اولوب وحدت وجودانك باطننده ظهوره كلور اول زمان لسانيله * لا اله الا الله * ديدكجه قلبيله * لا موجود الا الله * ديمسي جائز اولور پس بو ذاكر * لا اله * ايله ماسوايي نفي ايتدكجه تأثير * الا الله * قلبنده تمكن بولور واندن اعضاسنه سرايت ايلدكجه سرتاقدم اجزاي وجودي حركته كلور وقلبندن فتح باب اولوب نيجه حالات ايله مقامات عاليه بولور وتجليات مذكوره ايله ذكردن غائب اولور واول غيبت مشاهده يا نومه صابلور مشاهده ايله نومه نك فرقني بالاده اولنان بيان ايله طويلور والحاصل ماسوادن پاك اولان دلده معرفة الله امانتي قويلور تكيم دينلمشدر كه كيمكه خواب غفلتدن اويلور اول عارف آگاه صايلور وبو ذاكردون همت اولميوب كشف وكرامات ايله قالميوب كرامت حيض رجال اولديغن بيلمليدر وذكر اللهدن ماعدا قرائت اوراد وادعيه ايله مشغول اولميوب انجق فرائض وسنن قيلمليدر واول قدر ذكر الله ايتمليدر كه صورت لفظ انك لسانندن ساقط اولوب اثري قلبه اندن روحه اندن سره كتمليدر تا كيم انك قلبي ماسوادن ساده وروحي آزاده وسري مقدس اولوب مذكوره يتمليدر نتكيم جنيد بغدادي عليه رحمة الهادي حضرتلرينك خدمتنه علمادن اون الي كسه استرشاد ايچون كلدكده انلره كلمهٔ توحيدي تلقين ايدوب هربريني بشقه على حده خلوتنشين ايتمشدر اوزره برهفته مرور ايتدكده انلره ديمشدر كه قلبكزده نه بولورسز انلر جواب ايتمشلردر كه انجق محبت دنيايي بولورز پس تنبيه ايتمشدر كه محبت دنيايي ومافيهايي قلبكزدن نفي والقا ايدوب وعزت ولذتلرن نسيا منسيا ترك ايده سز بعده برهفته مرورنده انلره ديمشدر كه قلبكزده نه كلمشدر انلر جواب ايتمشلردر كه انجق محبت آخرت كلمشدر پس ينه انلره تنبيه ايتمشدر كه اني دخي ترك ايده سز بعده برهفته مرورنده انلره ديمشدر كه قلبكزده نه طولمشدر انلر خبر ويرمشلردر كه انجق محبت انانيت طولمشدر پس انلره تنبيه ايتمشدر كه وارلغكزي دخي ترك ايده سز بعده برهفته مرورنده انلره ديمشدر كه قلبكزي نه آلمشدر انلر خبر ويرمشلردر كه انجق محبة الله آلمشدر پس انلره اسم جلالي تلقين ايدوب اون كون قدر تعيين ايتمشدر چون عدد ايام اربعين اولمشدر حضرت جنيد آنلره كلمشدر ديمشدر كه قلبكزده نه قالمشدر آنلرك جملهسي ديمشدر كه قلبمزدن ماسوي محو اولمشدر انجق الله عظيم الشان قالمشدر پس جنيد انلره دعا ايدوب ديمشدر كه اكملا زمت ايديكز چونكه مراد الديكز قنده ديلرسكز كيدكز وفلاح بولديكز تابع اولني بو حضوره يتديكز يعني طبعي سليم اولوب سزه تسليم اولنلري بويله ارشاد ايديكز (بيت) هست تاج عارفان اندر جهان از چار ترك * ترك دنيا ترك عقبي ترك هستي ترك ترك * پس بو مقامه واصل اولان ذاكرك خلوت معنويهده انسي بالله اولور نه خلوتله اولور ونه خلق ايله اولور صورتي خلق ايله اولور كثرتده ومعناسي حق ايله اولور وحدتده خلق ايله حقدن غافل قالمز

وحق ايله خلقدن محجوب اولمز آنك عندنده وحدت وكثرت وخلوت وصحبت مساوي اولور زيرا كه انك هرحالنده انسي بالله اولور * بيت * كثرتي وحدتده بولمق وحدتي كثرتده هم (برعلمدر اوا كه جمله علم وعرفان آنده در) چونكه بو ذاكرك قلبي كلمهٔ طيبهٔ توحيدك ملازمتنده وضع اولنان انوار وحدانيتله منور اولور البته اول انوار اقطار قلبندن صفحات كائنات اوزرينه منعكس اولور پس اول زمان كورر كه وجود موجودات امر حقيقي دكل اعتباريدر وجمله كائناتك ظلماتي آنك شهودنده محو اولوب انوار مكون قالور وجميع احوالده خصوصا مظاهر افعالده غيريدن فارغ البال اولوب سري وحدانيت فعال الله دوام اشتغال بولور وهر عطا ومنع وضر ونفعي اندن بيلور وجميع ايذا وابلامي واهدا وانعامي وافعال انامي وسائر احوال ونظامي حقدن كوروب خلق ايله برمعامله سي قالمز وحضور حق ايله سرور دائم بولوب هركز متألم اولمز (بيت) رأيت خيال الظل اكبر عبرة * لمن هو في علم الحقيقة راق * شخوص واشباح تمر وتنقضي * ارى الكل يفني والمحرك باقي * وذكر باقي مدام ايسه منتج فكر تمامدر كه اول خاتمهٔ اركاندر (نظم)

كرد بلرسنكه قالمون افكار
عشقي منكر دراينسه ده اقرار
دركنار ايله اورته دن كندك
اولدي مقبول وخوب چون كل وخار
ذكر حقدن كوردله حالت

حقي ذكر ايت كه دل طوله انوار
قيل اني بربهانه ايله برون
سن سكا خوش صاربل همان اي يار
صور تا شهوت ايسه معتاده
حقي ذكر ايله حقي ليل ونهار

كيمكه مست ايتمز اني ذكر الله
تا درون اوله منبع اسرار
اهل دل حرص وشهوتي خوشدر
مثل نار خليلدر كلزار

(نوع تاسع) كلمهٔ توحيدك فضائل وكراماتن وخواص تأثيراتن بيلديرر (اي عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردر كه كلمهٔ طيبهٔ * لا اله الا الله * حصن اكبر واعلادر وعلم توحيد مولادر كيمكه اول حصن حصينه كيدر تحقيق اول كمسه نعيم سرمد وسعادت ابد تحصيل ايدر وكيمكه آنكه تحصندن تخلف ايدر تحقيق اول كمسه عذاب مؤبد وشقاوت سرمد كسب ايدر پس مادامكه بو كلمهٔ طيبه قلبك دائرهسنه حصن اولمشدر وانك روحي بو دائرهيه مركز كلمشدر وسلطنتله هواي نفسني اول نقطهٔ مركزه دخولدن مانع اولمشدر تحقيقا سن اول حصنك خارجندهسن كه روحك اكا دخول قيلمامشدر وبمجرد تلفظندن برفائده حاصل اولمشدر پس تفكر ايله كه بو كلمهٔ طيبهدن سنك نصيبك نه قيلنمشدر اگر نصيبك انك روحي ومعناسي بولنمشدر تحقيق ايكي جهان سعادتي سنك بيلنمشدر واسمك زمرهٔ اهل فضل ايچره اوليا دفترنده رسم اولنمشدر واگر نصيبك آندن مجرد لقلقهٔ لسان بولنمشدر اول منافقلر حظي قيلنمشدر زيرا كه ذكر حصن منع ايتمز نتكيم ذكر سيف قطع ايتمز زيرا كه بو كلمهٔ طيبه معناسيله روح ايله جسد منزلهسندهدر ومعناسز همان جانسز جسد مثابهسندهدر نتكيم جانسز جسددن برفائده كلمز كذلك بو كلمه معناسز حصن اولمز پس اول كمسهلر كه عالم فضلدن اولمشلردر انلر بو كلمه يي صورت ومعناسيله المشلردر وصورتيله ظاهرلرن ومعناسيله باطنلرن تزيين وتحليه قيلمشلردر وانكه ايكي عالم سعادتن بولمشلردر مادامكه (لا اله الا الله) ديرسن حال بوكيم اهل واولاديله سكون ايدوب مال ومسكنه ركون ايدرسن اني صدق ايله قائل اولمديغك محققدر زيرا كه لسان حال لسان مقالدن انطقدر اگر (لا اله الا الله) ديديكك معناسنك قلبكده برثمرهسي وار ايسه نيچون فلانه اتكا وفلانه التجا وفلاندن رجا وفلاندن خوف ايدرسن مادامكه لا اله الا الله ديرسن وماسوا ايله انسيت ايدرسن نه سن انكسن ونه اول سنكدر زيرا كه * من كان لله كان الله له * دينلمشدر وكانوا لنا خاشعين * كالهم حافظين * بيلنمشدر وقتا كه * لا اله الا الله * ديرسن اگر انك مسكني سندن مجرد لسان اولوب قلبكده آنك ثمرهسي اولمديسه خوف اولنور كه منافقلر زمرهسنده بولنورسن واگر آنك مسكني سندن قلب ايسه حقا كه سن مؤمنسن واگر آنك مسكني سندن روح ايسه تحقيقا سن عاشق صادقسن واگر آنك مسكني سندن سر ايسه شبهه سزسن عارف مكاشفسن (لا اله الا الله) كلمهسنده حرف لا برمكنسهدر كه انكله وجوده اسراردن غبار اغيار ازاله قيلنور تا كيم عرش تجلي * الا الله * وذات پاكه نظرگاه اولدقلرندن آگاه اولوب آنك انس محبتنه لايق وسزا اوله لر وشراب عشقيله مست اولوب ابدا حضورنده قاله لر نتكيم حق تعالي * يا داود طهر لي بيتا اسكنه * بيورمشدر شرط عرفان تصفيهٔ قلب اولديغن طيورمشدر پس مادامكه

ماسوایه نظرله مغبرسن * لااله * نفینه محتاج ومضطرسن وقتا که شهود صاحب کاده کل شیدن غائب اولور
سن اول زمان لااله نفیندن راحت بولورسن * والاالله * اثباتنه واصل اولورسن وتکرار اسم ذات ایله ذوق ولذت
الورسن اندن الله بس باقی هوس اولدیغن بیلورسن اکر سلطان * لااله الاالله * انسانیتك مدینه سنه تسلط
قیلدیسه انك دیاری دائره سنده انانیتدن بر دار اولمز وانده اغیاردن بر دیار اقامت قیلمز وانکله سنك دخی
صبر وقرارك قالمز * ان الملوك اذا دخلوا قریة افسدوها وجعلوا اعزة اهلها اذلة وکذلك یفعلون * آیت کریمه سی
فحواسنجه عزیز کبرك ذلیل وعزیز کثرتك قلیل اولور وعزیز بشریتك محو اولوب عزیز وجودك فنا بولور پس
هر وصف مذمومك بر خلق محموده متبدل اولوب هر سلطانك حکمی نهایت بولور انجق سلطان * لااله الاالله *
اول والیدرکه آنك حکمی اولین وآخرینك جمله سنه شامل اولور وازل ازالدن ابد الابادثابت ونافذ قالوب
کیمیسی طوعا وشوقا وکیمی کرها وقهرا اکا محکوم اولور زیرا که حق تعالی خلقی طبیعت ظلمتنده عدلیله خلق
ایدوب انلره کندی نورندن فضلیله رش ایتمشدر واول نوردن بهره مند اولان سعادت دارین وقرة عینه یتمشدر
وهرنه اولمش ایسه اول زمان اولمش کتمشدر پس کیمه کیم اول نوردن اصابت قیلمشدر اول کمسه عالم فضلدن
اولمشدر واول نور اصابت ایتمین کمسه عالم عدلده قالمشدر و نورمذکور اولیه دکادرکه صوروا شباحه شامل
اولوربلکه اول هدایتدن عبارتدرکه قلوب ارواحه نازل اولورا کرفلك تفریددن شمس توحید ارض قلبکه
اشراق ایدرسه رسوم نفس انکله مضمحل اولوب ظلمت بشریت آچیلور (واشرقت الارض بنور ربها) ضیاسیله
صفوف خلایق لواء (لااله الاالله) التنده جمع اولدیغی سچیلور کلمهٔ طیبهٔ * لااله الاالله * بر شجرهٔ مبارکه درکه انك
نتیجه سی معرفت وحدانیتدر وثمره سی اقرار فردانیتدر وجمیع کائناتك وجودنده مقصود انجق بودولتدر
نتکیم حق تعالی بیورمشدرکه * عبدی خلقتك من اجل التوحید وخلقت الاشیاء کلها من اجلك السماء
تظلك والارض تقلك والانوار العلویه تشرق علیك والموجودات السفلیة تخدمك وهی محل تصرفك فالکل
من اجلك وانت من اجلی ولکنك اشتغلت بها عنی وکل نعمة شغلتك عنی فهی نقمة وکل عطیة الهتك عنی
فهی بلیة * اما سالك طریق عرفانك منازلی اوچدر بری عالم فنادر وبری عالم جذبه در وبری عالم قبضه در
مادامکه عالم فناده سن * لااله الاالله * کلمه سنه مداومت ایدرسن وعالم جذبه ده اولدقجه مدام الله الله دیرسن
وهمزه سن تحقیق ایله قطع ایدرسن وقتا که عالم قبضه یه کلورسن هو هو هو دیو کلمه مشغول اولورسن آنکچون
مکاشف قلوب * لااله الاالله * دیرومکاشف ارواح الله دیرومکاشف اسرار هو دیر زیرا که * لااله الاالله * قوت
قلوبدر والله قوت ارواحدر وهو قوت اسراردر بلکه * لااله الاالله * مقناطیس قلوبدر والله مقناطیس
ارواحدر وهو مقناطیس اسراردر اما قلب وروح وسر برحقه ایچنده صدف ایچنده انجو منزله سنده دریا بربیت
ایچنده قفس ایچنده طیر منزله سنده در پس حقه وبیت قلبه وصدف وقفس روحه ولؤلؤ وطیر سره مثالدر نتکیم
بیته داخل اولمدقجه قفسه واصل اوله مزسن وقفسه واصل اولمدقجه طیره نائل اوله مزسن کذلك قلبه داخل
اولمیان روحه واصل اوله مز وروحه واصل اولمیان سره نائل اوله مز وقتا که عالم قلوبه داخل اولورسن تحقیقا
عالم ارواحه واصل اولورسن واندن عالم اسراره نائل اولورسن پس قلبك قپوسن * لااله الاالله * مفتاحیله فتح
ایدوب روحك قپوسن لفظة الله مفتاحیله فتح ایدرسن وسرك طیرن هو قرطه سیله تربیه ایدرسن زیرا که هو دیمك
اول طیره دانه سچمکدر اما قلبی بیته وروحی قفسه وسری طیره تشبیه مز مجازی عبارتدر وانجق عالم قلوبدن عبور
ایتمدکجه عالم ارواحه دخول اولنمدیغنه وعالم ارواحدن کچمدکجه عالم اسراره وصول بولنمدیغنه اشارتدر
والا حقیقت امر انك عکسیدر زیرا که عالم قلوبدن عالم ارواح اکبردر وعالم ارواحدن عالم اسرار اوسعدر پس
بونك مثال حقیقیسی اوچ دائره درکه بری برینی احاطه قیلمشدر اما دائرهٔ کبری عالم اسرار ودائرهٔ وسطی عالم
ارواح ودائرهٔ صغری عالم قلوب بیلنمشدر وعالم قلوب عالم ارواحدن آنکچون اصغر عد اولنمشدر زیرا که
عالم قلب ارواح واسرار عالملرندن شهادت عالمنه اقرب بولنمشدر وعالم شهادت ایسه عالم اشباح وصوردرکه ضیق
وخطر وحزن وکدر وخوف وحذر عالمی قیلنمشدر وعالم ارواح واسرار ایسه فسحت وراحت وسرور
وکرامت وامن وسلامت عالملریدر ایا بو سماده برکوکب بولمشیسن وبودریادن برقطره المشیسن یاخود
نفس مستولیه ایله وبشریت غالبه ایله وطبیعت ظاهره ایله قات قات ظلمات ایچنده قالمشیسن پس

عالم نفسدن عالم قلبه وظلمات وجودکدن نور شهوده خروج وعروجه همت ایدرسن تاکیم کوزلر کورمدیکن
کوروب قولقلر اشتمدیکن اشیده سن زیرا که عالم نفس وعالم بشریت وعالم طبیعت بو اوچی عالم عدلك
درکات ومهالکیدر وعالم قلب وعالم روح وعالم سر بو اوچی عالم فضلك درجات ومعارجیدر اما عالم نفس
اهل غفلت درکه سیدر وعالم بشریت فاسقلر درکه سیدر وعالم طبیعت منافقلر درکه سیدر واول اسفل سافلیندر
وعالم قلب عابدلر معراجیدر وعالم روح عاشقلر معراجیدر وعالم سر عارفلر معراجیدر وقتا که ذکر مدام ایله
طبیعتك وبشریتك ونفسك درکاتندن درجهٔ قلبه ترقی ایدرسن اول زمان تصرف حقه تسلیم اولور اکا
کیدرسن واول مقلب القلوب آنا فانا قلبکی کاه خوفدن رجایه وکاه طربدن حزنه وکاه بسطدن قبضه وکاه
بقادن فنایه وکاه صحودن سکره وکاه محودن محقه تقلیب ایدوب کاه احوال مذکوره یی عکسنه تحویل
ایلدیکن مشاهده ایدرسن وکاه جذبة من جذبات الحق توازی عمل الثقلین اقتضاسنجه سنی سندن جذب
ایدوب اور وقلبك انکله مطمئن وساکن اولور پس کلمهٔ لااله الاالله درکه بدایت ونهایت اودر وکلمهٔ طیبه
وقول صواب اودر وحصن حصین ودعوت رب العالمین اودر اللهم ادخلنا فی حصنك الحصین آمین یامعین

نه حدی واربو خاکك نیجه توحید خدا سویلر — نه ممکندرکه شمسی ذره مدح ایلر ثنا سویلر
نیه بکزر بزم اول ذات پاکی وصفمز کویا — دوشوب دریایه برمور اول حدیث آشنا سویلر
حبیبی چونکه لااحصی ثنا درپس دخی کیمدر — که اول وصف جمال باکمال کبریا سویلر
نیجه مست می توحید اولور اول دون همت کیم — خدا رزقن ویرر خلقه خداوند عطا سویلر
هویت بیلمز اول صوفی که مغلوب هوا اولمش — صدای انکر الاصوات آش ولوبیا سویلر
حقیقت مشرك اولدرکیم حقیقتدن دم اورمشکن — واروب سلطانه عرض حاجت ایلر التجا سویلر
کل ای حق کوکل قرآنه ویراندن خبر سویله — که قرآن وخبردن نطق ایدرچون اولیا سویلر

(فصل سادس) ارکان ستهٔ راه عرفانك التنجی رکنی اولان فکر تمامك کنه وماهیتن وخواص وفوائدن وکیفیتن
بش نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) فکر وفراستله قلبی حفظ وحراست ایتمکی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اوله اونکه اهل الله دیمشلردرکه تفکر وتذکر بدایع صنایع ذوالجلال موجب معرفت حضرت صانع متعالدر
نته کیم حق تعالی قرآنده بیورمشدرکه (ویتفکرون فی خلق السموات والارض) ان فی ذلك لآیات لقوم
یتفکرون) وتلك الامثال نضربها للناس لعلهم یتفکرون) وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
بیورمشدرکه برساعت تفکر ایتمك بریل عبادت ایتمکدن خیرلیدر وبیورمشدرکه کیمککه قلبنده فکر الله
طولمشدر انك معینی هر حالده الله اولمشدر وبیورمشدرکه حق تعالینك مخلوقاتنی تفکر ایدیکز انجق ذات
پاکنی تفکر ایتمکزکه انك قدرینه قادر اوله مزسز وبیورمشدرکه مؤمنك فراستندن حذر ایدیکزکه تحقیق
اول نور حق ایله نظر ایدر واهل الله دیمشلردرکه طوبی اکا کیم ذکر وفکر خدا انك حالیدر وقلبی ماسوادن
ساده وخالیدر فکر ساعت قلیله مثال طاعت طویله در تفکر کبی عبادت یوقدر تفکرده حلاوت چوقدر
(بیت) فی الفکر عندی کالوصال حلاوة * التذذوقا بالمعانی واشتفی * ذات حقی تفکر ایدن زندیق اولور
وقدرت وحکمتن تفکر ایدن صدیق اولور مؤمنك ظن بالی فراست قالدر تفکر کوکلده برسراجدرکه خیر
وشری فرق ایتمکده عقل اکا محتاجدر تفکر کوکلده اولان معرفتی احضار واراءتدر وقلبی بحر غفلته غرق
اولمقدن حفظ وحراستدر تفکر موارد فوائد حال ایچون تصفیهٔ بالدر ومبدأ مراقبهٔ ذوالجلالدر تفکر حدیقهٔ
اشجار حقایق ومشرق انوار دقایقدر تفکر مرآت حقایق اشیادر ومیزان دقایق معنادر تفکر منبع
ینابیع حکمتدر ومعدن جواهر معرفتدر تفکر شبکهٔ طائر حکمتدر وملکهٔ نظر عبرتدر تفکر روح واردات
وخواطردر ومقدحهٔ شرارات نوادردر تفکر معرفت مقصوده یی طلبدر وآیات آلاء مولا ایله طربدر تفکر
کوکلده احضار غیبی روح ایله ابصاردر تفکرك هیجانی اصوات احزان ایله در نتیجهٔ تفکر آیات معرفة اللهدر
ونتیجهٔ تفکر صفات محبة اللهدر تفکرله حرکت ارواح علامت سعادتدر ومعصیتله حرکت اجسام علامت
شقاوتدر تفکرله دفع ارز وسلامتدر وتحرکاته تحصیلی ملامتدر اشرف مجالس تفکرله جلوسدر وبحر

محبتدن شرب كوسدر (بيت) ارالذ بفكرى فى فؤادى ممثلا * كانك لى نصب بكل مكانى) امافراست مكاشفه يقيندر وفراست صاحبى اسرار بيندر فراست برخاطردركه قلبه هجوم ايدر وضدنى نفى ايله قلبى محكوم ايدر * فراست دلده برنور ساطعدركه حقايق اشيايه لامعدر دوام مراقبه قلبى حفظ وحراستدر وتفكر منبع معرفت ومحبتدر ومورث فهم وفراستدر (نظم)

مراقب اول كه دم عشقدن اثر بوله سن *
طلوع صبح سعادت دبلرسن اويومه شب *
ايراغه كتمه سكا كل كه سنده درهرشئ *
سپهرى زير قدم ايله تا جهان كوره سن *
بلند همت اول اى دل سن اويله پروازايت *
خيال وخوابى قوى اول پرهواى عشق ايله خوش *
شراب عشق ايچوب نفسدن كچ ايله صفا *
چوغ اولسه شوق اوقدر ذوق وصل اولوركه صودن *
سن اهلى غفلته اسرار عشقى حق ديمه *

اومبتدايه درونكده بر خبر بوله سن *
سپهرى دلده اومهرى عيان سحر بوله سن *
مراقب اول كه درونكده سن نلر بوله سن *
بوخانه سقفنى كچ تاكه برمقر بوله سن *
كه بيضهٔ فلكى سنده زير پر بوله سن *
بوخاك وآبى قوكيم دلده چوق شرر بوله سيم *
بوعقل قاصر ايله تا بكى كدر بوله سن *
نه دكلى تشنه ايسن لذت اول قدر بوله سن *
كه عشق سوزلرينى دلده چون شكر بوله سن *

نوع ثانى) قلبه كلن خواطرك منشأ واساميسن وخير وشرلرينك علامات وموازينن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه انسانك قلبنه خطور ايدن خواطر برالاى اثار معنويه دركه انلرى حق تعالى عبدى قلبنده ايجاد واحداث ايدر واول اثارانى افعال وتروكه ارسال ايدر وجميع خواطر حق تعاليدن قلبه نازل اولور كاوروا اول دخى يا واسطه سز اولور ويا ملك ويا شيطان ويا طبيعت واسطه سيله كلور اما اكرخاطر حضرت مقلبدن قلبه واسطه سز كاورسه اكا فقط خاطر ديرلر وبونك علامتى بودركه محكم ومصمم اولوب احوال باطنه دن بولنور وبوخاطر اجتهاد وطاعت عقيبنجه كاورسه اكرام ايچوندركه اول خير اولور وبوكا توفيق وهدايت ولطف وعنايت ديرلر نته كيم حق تعالى كلام قديمنده بيورمشدركه (والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا) والذين اهتدوا زادهم هدى) واكرذنب ومعصيت عقيبنده كاورسه اهانت ايچوندر اول شر اولور وبوكا خذلان واضلال وعقوبت ديرلر واما اكرخاطر قلبه اول ملك واسطه سيله كاورسه كه آدم اوغلونه موكل قيلنمشدر وقلبك اذن يمناسى اوزرنده جالس بولنمشدر اكا ملهم ودعوته الهام ديرلر وبو الهام اولمز الا كه خير اولور وبونك علامتى بودركه متردد اولوب اعمال ظاهره دن كاوب اغلب بلاسبق طاعت ومعصيت بولنور واما اكرخاطر قلبه اول شيطان واسطه سيله كاورسه كه آدم اوغلونه مسلط اولوب قلبنك صول قولغنده اوتورمشدر اكا وسواس خناس ودعوته وسوسه ديرلر وبونك علامتى بودركه مضطرب ومتردد اولوب غالبا بلاسبق ذنب اولور وذكر الله ايله ضعف وقلت بولور وبووسوسه اكثر شر اولور واز كره خيره مفضول اولوركه فاضلدن منع ايدرويا ذنب عظيمه چكركيدر وبوخير مفضولك علاماتى بودركه قلب انده خشيتله اولميوب نشاط ايله اولور وتأنيله اولميوب عجله ايله اولور وبصيرتله اولميوب عمى عاقبتيله اولور واما اكرخاطر قلبه اول طبيعت واسطه سيله كاورسه كه شهوانه مائلدر اكا نفس ودعوته هوا ديرلر وهوا اولمز الا كه شر اولور وبونك علامتى بودركه محكم ومصمم اولوب ذكر الله ايله ضعف وقلت بولمز وبرحال اوزره ثابت اولور وزائل اولمز وحق تعاليدن واسطه سز وواسطه ايله قلبه كلن خاطر خيرك وخاطر شرك علاماتى معرفتيچون موازين اربعه وضع اولنمشدر امامبزان اول بودركه قلبه كلن خاطرى شرع شريفه عرض ايدرسن اكر اول خاطر شريعت جنسنه موافق كاورسه خيردر واكر مخالف اولورسه شردر واما ميزان ثانى بودركه قلبه كلن خاطرى برعالم عامله يا برمرشد كامله عرض ايدرسن اكر اكا خيردر ديرسه خيردر واكر شردر ديرسه شردر واما ميزان ثالث بودركه قلبه كلن خاطرى صالحين اعمالنه عرض ايدرسن اكر انى ايشلمكده اقتداى صالحين وارايسه خيردر واكر اقتداى طالحين وارايسه شردر واما ميزان رابع بودركه قلبه كلن خاطرى نفس وهواسنه عرض ايدرسن اكر نفس اندن بى نفرت خشيت حق نفرت طبع ايله تنفر ايدرسه

اول خيردر واكر نفس اكا بى ميل رجاء حق ميل طبع ايله مائل اولورسه شردركه شردر زيراكه نفس مكاره كندى طبعيله خالى قالدقده سوء ايله اماره در (اللهم لا تكلنا الى انفسنا طرفة عين ولا اقل من ذلك اما نارامم جلال ايله نفسى پاك اولان ذاكرك قلبى صافى اولوب جميع وساوس ودسايسدن فارغ وآزاد اولور وشراب معرفت ومحبتله طولوب حضورانسى بولور زيراكه اسم الله برناردركه تكرار ايدنلرك قلبنده وساوس وافكار قومز بقار الله اسم ذاتدركه جامع جميع صفاتدر الله اسم اعظمدركه ماسوادن صافى اولان انكله محترمدر عارفدن بسم الله الله دن كن كبيدر بوبر كلمه دركه همى زائل ايدر بو بر كلمه دركه سمى باطل ايدر بوانك اسميدر بودار شقادهيانه رتبه بولوراودار اقبادهبو آنك اسميدر بودار محنتده يانيجه اولور اودار محبتده بوانك اسميدر قيودهقالنلره يانه شكل اولور مجلس انسه كلنلره بوانك اسميدر ندا ايدنه يانه حالت اولور حضور عزته كيدنه واكا مناجات ايدنه الله هرغالبه غالبدر الله مبدأ غرايبدر الله تعالينك سلطانى بديعدر الله تعالينك برهانى صنيعدر الله تعالى عبدينه مطلعدر وقريبدر الله آنك فؤادى قلبنه رقيبدر الله قاهر جبابره در الله عالم سر وعلانيه در الله تعالى يه محبت ايدن ماسوايى اونودر الله بولنه كيدن انى تيز بولور الله تعالى يه واصل اولان انك حمايه سنده قالور كيمكه حقه مشتاق اولورانك انسى بولور كيمكه ماسوايى تارك اولورانك وقتى الله ايله صافى اولور (نظم)

اولكه مطلوب دل وجاندر قريب دلدر اول *
منزل جانانى دل خارجدن ايلركن طلب *
جان تنه ميل وتعلقله تنزل ايلمش *
كرچه هردلدن اوكنج ذاته وار بركيزلى يول *
غرق درياى وجود اولسه دل ايلرسير بحر *
غيريم ظن ايتدى كندن چون هوايه اويدى موج *
عالمى يوغ اكله كيم شمس وجودك ظليدر *
لوح دلدن محوقيل جمله نقوش غيرى كيم *
حق حقدن غيرى برشى قالمسون قلبكده چون *

ليكن اندن بيخبردر دل عجب غافلدر اول *
جان ايچنده بولدى انى اكا كيم منزلدر اول *
روح انسان امر حقدر رصانعه ابوكلدر اول *
ليك بوبنلك طلسم اولمش اكا مشكلدر اول *
سيرامواج ايلراولكيم ساكن ساحلدر اول *
هرهوادن كيچسه عين بحردر كاملدر اول *
ظلدن اعراض ايلين شمسى بولور فاضلدر اول *
حقدن اوزكه هرنه بيلسك حق دكل باطلدر اول *
ماسوادن قطع اولوردل دوستنه واصلدر اول *

نوع ثالث) اصل اصول اولان قلب انسانك اهم والزم بولنان حفظ وحراستى اصول خمسه ايله بيلدرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه قلبى حفظ ايتمكده حسن نظر وبذل مجهود واهتمام تام ايله ملازم اولمق زياده لازمدر زيراكه جميع اعضادن قلبك خطرى اكبر واثرى اكثردر وامرى ادق واصلاحى اشقدر وحفظنده اصول خمسه مقرر ومحققدر اما اصل اول حق تعالينك قلبه اطلاعيدر نته كيم كلام قديمنده يعلم مافى قلوبكم انه عليم بذات الصدور) بيورمشدر قلبه عليم وخبيرك اطلاعى قوانى خواطر شروره ميل ايتمكدن تحذير اولديغن طيورمشدر زيراكه علام غيوب ايله معامله امر خطيردر پس قلب ادبلى كركدركه مقلبى سميع وبصيردر واما اصل ثانى بودركه قلب الله تعالينك نظركاهيدر نته كيم حديث شريفنده (ان الله لا ينظر الى صوركم وابدانكم وانما ينظر الى قلوبكم ونياتكم) وارد اولمشدر چونكه قلب انجق موضع نظر رب العزتدر پس اول كمسه نك امرى عجيبدركه نظركاه خلق اولان وجهنى اهتمام ايله اقذار وادناسندن غسل وتنظيف ايدوب ممكن اولان اشيا ايله تزيين وتطييب ايدرتاكيم خلق اندن برعيبلى نسنه كورمسون ديو مخلوق عاجز ايچون سعى واهتمامده بومرتبه دقتله كيدر ونظركاه خالق وبارى اولان قلبنى تخليه وتحليه ده اعنى اوصاف بهيميه دن تطهيرده واخلاق ملائكه ايله تزيينده اهتمام ايتمزتاكيم اول علام غيوب اندهافات عيوب كورمسون بلكه قلبنى اويله اكدار وفضايحله واقذار وقبايحله اهمال ايدركه اكرخلق اول فضايح وقبايحك برينه مطلع اولسه لر اول كمسه دن اعراض واباايدوب بعيد وبرى اولورلردى پس اهم امور ردين قلبى تطهير وتزيينيدر واما اصل ثالث بودركه قلب برملك مطاعدر ورئيس متبوعدر وجميع اعضا اكا مطيع وتابعدر پس ملك مستقيم اولدقده رعيت استقامت بولور ومتبوع اصلاح اولدقده توابع

اصلاح اولور نته کیم حدیث شریفده (الا وان فی الجسد مضغة اذا صلحت صلح الجسد کله واذا فسدت فسد الجسد کله الا وهی القلب) کلمشدر چونکه جمله بدننڭ صلاحی قلبڭ صلاحنه ملازمدر پس حفظ قلبه صرف همت امر لازمدر واما اصل رابع بودرکه کوکل انسانڭ هر جوهر نفیسنڭ وهر معنیء شریفنڭ مخزنیدر اول جواهر انسانیه نڭ ابتداسی عقل وهدادر واعلاسی معرفت خدادرکه سعادت دارین وقرة عین اودر بعده استعداد کسب کمال معادیدر بعده نیت صالحه سی وحسن اعتقادیدر بعده انواع علوم واصناف حکمتلریدر بعده لطیف خویلری وشریف خصلتلریدر پس بویله بر مخزن جواهر واسرار ومنبع خواطر وافکار اولان بیت شریفی اوصاف ذمیمه اولان ادناسدن وآفات جهل ووسواسدن حفظ وصیانت ایتمك وسراق واغیاردن وجمیع اکداردن حرز وحراست ایتمك جمله دن اهم والزمدر تاکم انواع کرامات ایله مکرم اوله ونیجه آفات واکدارلردن سلامت بوله واول جواهر عزیزه یه دنس لاحق اولمیه ودست سراق انلره ظفر بولمیه (ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم) واما اصل خامس بودرکه قلبڭ بش حالی واردرکه اول احوال اعضاء سائره ده یوقدر اما قلبڭ اولکی حالی بودرکه کاعد وقاصد ومقبل وملازمدر زیراکه وسواس خناس قلب اوزرنده جاثم وقاعدر چونکه قلب منزل وسوسه والهامدر پس بو ایکی دعوت کشمکشندن انڭ تعب ومشقتی تمامدر واما قلبڭ ایکنجی حالی بودرکه انڭ شغلی جمله دن اکثردر زیراکه عقل الله هوانڭ بری بریله جنك وجدالنه محلدر چونکه قلب ابدا بو ایکی پادشاهڭ مقاتله سنه وایکی عسکرڭ محاربه سنه موضع ومکاندر پس بویله بر معرکهء عظیمه دن غفلت زیاده نقصاندر وبویله بر قلعه یی هوا کبی عدودن حفظ وحراست موجب امن وامانلر ومورث معرفت یزداندر واما قلبڭ اوچنجی حالی بودرکه انڭ عوارضی بیحد وبیحساب حاصلدر زیراکه قلبه خواطر حق طرفندن سهام امثالی واقعدر بلکه مطر کبی لا ینقطع کیجه کوندز نازلدر وقلبڭ خواطردن حفظ وفراغی ممکن دکل مشکلدر زیراکه قلب ایکی جفن ارهسنده اولان مقله منزله سنده دکلدرکه تغمیض ایله راحت بوله واسنان ایله شفتین ایچنده اولان لسان کبی دکلدرکه سکون ایله سلامت بوله بلکه قلب انسان سهام خواطر ایچون نصب اولنمش بر نشاندرکه هیچ بر زمان بر حالله اول اوقلردن خالی قالمز پس قلبڭ خواطردن تحفظی بر امر عسیردر آسان اولمز واما قلبڭ دردنجی حالی بودرکه انڭ علاجی امر عسیردر زیراکه اول نظردن غائب اولدیغندن اکا بر آفت لاحق اولدقچه بیلنمز پس دقت نظرله کثرت ریاضت قیلمدقچه محافظهء قلب بولنمز واما قلبڭ بشنجی حالی بودرکه قلب انقلابه اقرب اولدیغندن اکا عروض آفت اسرعدر زیراکه قلب انقلابده غلیان قدر انقلابندن اسرعدر واکرکوکلدن زله صادر اولدیسه انڭ وقوعی جمله دن اصعبدر وادنی وقوعی قسوتدر وماسوایه میل ومحبتدر ونهایتی کفر وضلالتدر وانکاروب عزتدر نته کیم حق تعالی قرآنده بیورمشدرکه (ونقلب افئدتهم وابصارهم کما لم یؤمنوا به اول مرة ونذرهم فی طغیانهم یعمهون) انکیچون خواص عباد کوکللری خصوصنده اهتمام تام ایله جد وسعی ایدوب ذکر وفکر حق ایله معتاد اولمشلردر وعنایت حق ایله هدایت بولمشلردر وماسوادن فارغ وآزاد اولوب ابدا حضور یاریده قالمشلردر (نظم)

* طشره یه میل ایتمه ای دل سنده استه دلبری	ایچری کل سنده بول اول یار غار رهبری *
دوست آررسڭ دوست اودر کیم سندن ایرلمز مدام	برڭ وباری جسمی قوی جان دلبرندن بی بری *
* جانده بول جانانی طولسون دل کوزل افکار ایله	ایکی عالمدن بری اول اولمه سن سندن بری *
* حسن فانی المه صاتمه عشق باقی فانی یه	بو ایکی نهری کیچ اندن ایچ او باقی کوثری *
* سنکه ای دل دار واسعسن اودلداره مدام	ارمم بو جسم وجانی خانمانی سرسری *
* نقش دلبر پردهٔ جاندر جهان دلبرلری	پرده یی رفع ایله سیر ایت حسن روی دلبری *
* خاموش اول حق کوکل احوالن اظهار ایلمه	سری افشا ایتمه استرسڭ سلامت بو سری *

(نوع رابع) حفظ بدندن حفظ قلب اهم والزم اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه دنیاده انسان ایکی نسنه یه محتاجدرکه انڭ بری بدنڭ هلاکدن حفظ ایدوب سلامته ایرمکدر

وبری قلبنی هلاکدن حفظ ایدوب غداسنی ویرمکدر چونکه هر نسنه نڭ مقتضای طبعی نه ایسه انڭ محبوب ومطلوبی وغدا وشفاسی انی بولمقدر وانڭ مرض وهلاکی مقتضای طبعندن مهجور وجدا قالمقدر پس غدای قلب انسان معرفت ومحبت مولایه واصل اولمقدر زیراکه قلبڭ مقتضاسی مقلبنی بولوب بولمقدر ورواکا جاندن میل ومحبت قیلمقدر (قطعه) یا انیس القلوب فی الخلوات * بك مأوی الوحوش فی الفلوات خمر عشقڭ جهانی مست ایتمش * نشوة العشق اطیب النشوات * وهلاك قلب اندن غافل وماسوایه مائل اولمقدر وهوای نفسه اویوب دریای اندیشهء دنیایه طالمقدر (قطعه) اندیشه ایتمه دلده قومه فکری ای خبیر زیرا برهنه درکوکل اندیشه زمهریر * فکرڭ بودرکه کورمیه سن هیچ الم وغم * حالا که فکر درسکا سرچشمهء زحیر * اندیشه لردن ایچری کل وجد وحالی بول * عشقڭ شرابڭ ایچکه حضور ایده سن کثیر * حال بوکیم ذکر وفکر حق ایله کوکلدن جهل وغفلت محو اولوب ماسوا زائل اولور پس کوکل جمیع امراض وهلاکدن شفا بولور قوربولور ومراقبه ایله حضورانسه نائل اولوب معرفة الله ومحبة الله ایله حیات ابدیه بولور اما بدن قلبڭ ظرف وقالبی اولدیغندن انی دخی حفظ ایتمك لازمدر لکن بدن رعایتنده دقت واهتمام اقتضا ایتمزکه اصل ومخدوم کوکلدر وبدن فرع وخادمدر واهل دل رعایت قلبه ملازمدر زیراکه اول بیت شریفڭ عمارتی لازمدر (قطعه) خانهء قلبڭ عمارت قیل که ویران خوش دکل * ماسوا خاشاکی طولسه قصر سلطان خوش دکل * درد عشقی دلده حفظ ایت ویرمه راه اغیاره کیم * کنج ویران ایچره غیری کنج پنهان خوش دکل * هیچ اشتباه اولمزکه تنپرور اولان اهل نفس البته عمرینی ضایع ایتمشدر وجانپرور اولان اهل دل تحقیقا کعبهء قلبه طوغری کتمشدر نته کیم حاجی شترنی مرکب قیلمشدرکذلك قلبڭ مرکبی بدن اولمشدر ونته کیم حاجی یه لازمدرکه شترینه علفله صو ویرمکله وتیمار ایله راحت سورمکله رعایت ایده تاکیم اول شتر اوزرنده ذوق وحضور ایدرك انی منزلنه الوب کیده کذلك طالب عرفانه لازمدرکه بدننه اکل وشرب ونومده حقوقنی ویرمکله وحالت وسطاده نظافت وراحتنه ایرمکله رعایت ایده تاکیم صحت وجودیله قلبی ذوق وحضور ایدرك منزل مقصوده کیده ونته کیم اول حاجی لیل ونهار انجق شتری خدمتنه مشغول اولورسه اول کعبه یه واصل ومرادی حاصل اولمز بلکه خائب وخاسر اولور وابدا حسرت وندامتده قالور کذلك اول طالب عرفان ایام عمرینی بدنی حفظنده ونفسی رعایتنده صرف ایدرسه وطعام وشراب ومنامده ولباس ونکاح ومسکنده نفسی حقوقندن زیاده حظوظی طرفنه کیدرسه اول طالب عرفان معرفت منزله سنه کیده من وبادیهء حسرتده پشیمان اولوب خائب وسرکردان قالوب کعبهء مطلوبی زیارت ایده مز اما بدنڭ دنیاده اوچ نسنه یه احتیاجی واردر بری طعام وبری لباس وبری ساکن اوله جق داردر وبدنڭ بو اوچ حقنی وبونلرڭ لواحقنی اعتدال وکفاف اوزره ویرمك کرکدر تاکیم بدن محفوظ اوله وجوع وامتلا وبرد وحر ایله وسائر امورنده تفریط وافراط ایله هلاك اولمیوب صحتنه قاله وقلب انکله تحصیل کمال ایده بیله انکیچون طالب عرفان انواع طعام ایله تلذذدن ابا ایدوب الوان لباس ایله تزیندن اعراض ایدر وهمیشه قلبنی اخلاق ذمیمه دن تخلیه ده سعی ایدوب واخلاق حمیده ایله تحلیه سمتنه کیدر وترك تنعم ایدوب قوت لا یموت ایله قانع اولور وقوت القلوب اولان معرفت ومحبتدن متنعم اولوب حیات جان بولور زیراکه غدای بدن کندی حدندن زیاده اولدیسه مهلك بدندر وغدای قلب ایسه هر نه قدر زیاده اولورسه ده اول انفع واحسندر چونکه حق تعالی جمله جهانی انسان ایچون وانسانی کندی معرفت ومحبتیچون خلق ایتمشدر پس هر کیمکه نفسنی بیلکله کندی خالقن بیلوب محبتی یولنده بذل وجود ایله کتمشدر تحقیق اول کمسه اوقات عمرینی لما خلق له صرف ایدوب عند الله دو کمز دولته ایتمشدر وخاص الخاص اولوب مقعد صدقه کتمشدر اما اول کیم کندی نفسنی جاهل اولدیغندن محبوب حقیقیدن غافل اولوب محبتندن محروم اولمشدر وفانی صورتلره میل ورکون ایدوب محبتلریله طولمشدر اول مغرور تضییع اوقات ایله عمر عزیزن تلف ایدوب مبغوض حق وخلق اولمشدر وظلمت جهالتده مغبون اولوب متحیر قالمشدر (قطعه) یار استمزکه عاشق اغیاره یار اوله * هر لحظه بر تردد ایله بیقرار اوله * استرکه لوح ساده اوله نقش غیریدن پیوسته کندی حسننه آیینه دار اوله * وجمیع نوع انسانڭ اخلاق واوصافنڭ نقصانی کمالده ایکن وانسانڭ کندی دخی اوصافی کبی معرض زوالده ایکن نه بری برینه بو نیجه انواع میل ومحبت ایتمیه وعزت

ورغبت لازم کلیجک انصاف ایده لم که حق تعالینک هر صفاتی کمالده وهر اسمی جلالده ایکن وهر فعلی حکمت
اوزره وهر کسه رأفت ورحمت اوزره ایکن عجبا نه شکل بهایم سیرتده بشر اوله که اکا جان ودلدن میل
ومحبت ایتمیه ونیجه انسان صورتده حجر اوله که انک عشقی بولنه باش وجان ایله کتمیه مکر کیم (یحبهم
ویحبونه) بشارتن ایشتمیه (مثنوی)

ای که صبرت نیست ازدنیای دون   صبر چون داری زنعم الماهدون
ای که صبرت نیست ازناز ونعیم   صبرچون داری زالله الکریم
ای که صبرت نیست ازفرزندوزن   صبر چون داری زحی ذو المنن
ای که صبرت نیست ازپاك وپلید   صبر چون داری ازان کین آفرید
* ای برادر تو همان اندیشهٔ   مابقا بت استخوان وریشهٔ *
* کرکلست اندیشهٔ تو کلشنی   ور بود خاری تو هیمهٔ کلخنی *
هرچه جز عشق خدای احسنست   کر شکر خاریست آن جان کندنست

نوع خامس) قلبک اصول آفاتنی واصناف علاجاتنی واسماء صفاتنی اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه
اهل الله دیمشلردرکه طالب عرفان ایچون ابتدا لازم اولان بودرکه نظرکاه خدا اولان قلبنی تخلیه وتحلیه ده فکر
تمام ایله اهتمام ایلیه وتخلیه وتحلیه نک طریق اهونی بودرکه ابتدا اوصاف ذمیمه نک اصول اربعه سندن قلبکی
تخلیه قیله سن وانلر طول امل وعجله وحسد وکبردر بیله سن زیراکه بو اصول اربعه نفوس وعقوله کدردر
وحضور قلبه خللدر وامهات آفات عللدر وثانیا بور ذائلک مقابلی اولان فضائل اربعه ایله قلبکی تحلیه قیله سن
وفضائل اربعه قصر امل وتأنی فی الامور وخلقه نصح وجمله یه تواضعدر بیله سن زیراکه بونلر قلبه کرامات
حالدر ونیل مقصوده وسائل بیدلدر اما طول امل منشأ غروروکسلدر وموجب ترك عملدر ومورث نسیان
موت واجلدر زیراکه حق تعالی بیورمشدرکه (یا ابن ادم اجلك یضحك من املك وقضائی یضحك من حذرك
وتقدیری یضحك من تدبیرك) وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه املکزی قصیر
ایدوب اجلکزی حاضر بیلکز ویبورمشدرکه دنیا اوچ کوندر بری کچمش دونکی کوندرکه اندن یدکده برنسنه
قالمشدر وبری کلجك یارندرکه اکا وصولك معلوم اولمشدر وبری بوکوندرکه هنوز ایچنده سن زوال
بولمشدر پس عمرك انجق بواندیغن برکوندر انك قدرینی بیل که قیمتی حددن افزوندر ودینلمشدرکه دون کندی
کلمز ویارینه اعتماد اولنمز پس بوکونی غنیمت بیل که بوده کیدر قالمز ودینلمشدرکه دنیا اوچ ساعتدر بری کچمش
خیالدر وبری کلجك بیلنمزنه حالدر پس دم بودمدر وساعت بوساعتدر (بیت) تأمل الی الدنیا طو بلا ولا تدری
اذا جن لیلك هل تعیش الی الفجر * تعاقب لیل ونهار ایله بقای اعمار اولمز وصباحه صاحب چیقوب فکر ین
چکن فلاح بولمز عمرك اول وقتدرکه ایچنده سن مقدار عمر انجق عدد انفاسدر زیراکه انفاس اجزای عمر
ناسدر سن انجق عدد ایامسن هرکونکه عمرکدن مرور ایدر اول سنک بعضکی الورکیدر دنیایه رحم مادردن
مسافر کلمش لحدمزاره کتمکده سن انفاسك خطوات راه وبلاد وقری سال وماه اولمش قونوب کوچرك وطنکه
یتمکده سن ودینلمشدرکه دنیا اوچ نفسدرکه انجق برینه مالکسن املی اوزاتمه هر نفس حق ایله اول اکر
سالکسن پس دمبدم حقی ذکر وفکر ایتمك وماسوایی اونودوب مراقبه یه کتمك ودرون دلده حضور انسه یتمك
جمله مزه امر لازمدر زیراکه اول واحد حی ودود الطاف وجود یله ابدا جمیع قلوبه رقیب وملازمدر وفکر خدا ایسه
قلبه غذادر وجانه حیات وجسمه دوادر (مثنوی)

ذکر وفکرت دائما الله باد   آرزویت حضرت آن شاه باد   باش خالی هین زافکار جهان
تا که فکر تو خدا ماند همان   فکرهای ناسزای نفس بد   روی جانرا هیچ وکژدم می خلد
فکرهای فاسد دار الغرور   میکند جانرا زبزم دوست دور   کرنمی کشتی زافکار جهان
پرشدی ای دل زاسرار نهان

واما عجله قلبی مضطرب ایدر بربلای عظیم وبارکراندرکه صفت شیطاندر ومورث ندامت وخذلاندر نته کیم
خبرده کلمشدرکه هر ایشده تأنی رحماندندر وعجله ایتمك شیطاندندر ودینلمشدرکه ایکی صفتله کوکلر مضطرب
ومحزوندر اولکی صفت اول نسنه یی طلبدرکه مقدردن افزوندر وایکنجیسی برنسنه یی وقتندن مقدم
طلبدرکه امور اوقاتیله مرهوندر پس عجله برخلق رذیل ودوندرکه غفلت وشهوته مقروندر ومانع انس
وحضور خدای بیچوندر واما حسد اخلاق ذمیمه نك اقبح واشریدر وامراض قلوبك امر واضریدر نته کیم
حق تعالی قرآنده نهی ایتمشدرکه (ولا تتمنوا ما فضل الله به بعضکم علی بعض) بیورمشدر وحق تعالی عبادینه
عنایتیله شر شیطاندن استعاذه ایله امر ایلدیکی کبی شر حاسددن دخی امر ایدوب * ومن شر حاسد اذا حسد
بیورمشدر وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه آتش حطبی یدیکی مثال حسد
حسناتی اکل ومحو ایدر پس حسد برعذاب الیمدرکه معارض فضل کریمدر * الحسود لا یسود * مصداقنجه
قلب حسود بغض وعداوتله مشدوددر واولروحی ودودك انس وحضورندن مطرود وقرب ومحبتندن مردوددر اولور
واما کبر ام العیوب واعظم ذنوبدرکه اخلاق ذمیمه نك منشأ ومادریدر وآفات قلوبك اذل واکبریدر بوکبردن
خلاص بولان کوکل هر مرضدن بعیددر وهرکدردن بریدر انکیچون اولیاء کرام ازالهٔ کبرده اهتمام تام ایدرلردی
وطریق ذل وافتقاره کیدرلردی زیرا که حق تعالی کندی کلامنده بیورمشدرکه * والله لا یحب کل متکبر
جبار * وحدیث قدسیده بیورمشدرکه * الکبریاء ردائی والعظمة ازاری فمن نازعنی فی واحد منهما ادخلته
ناری * وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه حق تعالی جمیع شرلری برخانه یه وضع
ایدوب انك قپوسن کبر ایتمشدر برکامل دیمشدرکه مادامکه انسان ظن ایدرکه جمیع مخلوقات ایچنده کندودن
شرلی بردبار واردر اول متکبر جباردر وقتاکه کندوسیچون برمقام وبرحال کورمز اولور اول زمان متواضعلر
زمره سنه کاور زیراکه رأس مال احرار ذل واحتقاردر نته کیم ابراهیم ابن ادهم رحمة الله علیه دیمشدرکه
مدت عمرمده اوچ موضعده بغایت مسرور اولمشدر اما برسرورم بودرکه برتاریخده برسفینه ده بولندم مکه انده
برمضحك مسلمان وار ایدی واهل سفینه یه دیر ایدیکه بن برزمان ترکستانده حمار وحشی بالیغنی بویله چکردم
واول اثناده بنم صاچمی طوتوب باشمی تحریك ایدوب بنی استهزایه المشدی پس بکا اندن برعظیم سرور
کلمشدی زیراکه اول مسخره اول سفینه ده جمله سندن احقر بنی بولمشدی واما ایکنجی سرورم بودرکه برمسجد
ایچنده خسته ایدم بربره کیده مدم انك مؤذنی ایچری کاوب بکا خروج ایله امر ایلدکده ضعفمدن امتثال
ایده مدم همان ایاغمدن طوتدی بنی چکوب سوریدرك خارج مسجده اتدی پس اندن اوبله محظوظ اولدمکه
سرورمدن ایشم بتدی واما اوچنجی سرورم بودرکه برکون بردیوار دیبنده جالس ایدم برادم کاوب ذکرین اینه
الوب بکا ای شیخ ال سکا کل صوبی دیوب اوزیمه تبول ایتمشدر واندن بکا برسرور کلمشدرکه هیچ اویله مسرور
اولدیغم یوغیدی حاصل کلام برکسه کندی نفسنی بیوك عدوسی اولدیغن تجربه ایله تیقن ایلسه اکا ذل
وحقارت لاحق اولدیغندن مسرور اوله جغن استبعاد ایلز اما اوکیم نفسنی فهم ایتیوب بیوك صدیق اتخاذ
ایتمشدر اکا رذالت لاحق اولدقده فرح وسروری محال وممتنع دیمش کتمشدر وبرکامل دیمشدرکه اکر عالم خلقی
مراد ایتسه لرکه بنی کندی عندمده حقیر اولدیغمدن زیاده تحقیر ایده لر قادر اوله مزلر زیراکه بن کندی عندمده
ادنالردن ادنایم ومحققدرکه اصحاب کرام وتابعین وسلف صالحین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین جمله سنک
سیرت وعادتلری تطهیر باطنده استغراق واهتمام ایدی وتطهیر ظاهرده تساهل واهمال ایدی انکیچون
انلر انجق کوکلری تخلیه وتحلیه سنده فکر تام ایله اهتمام ایدوب تهذیب اخلاق ایتمشلردر وصفای باطنله
حضور انسه یتمشلردر وتطهیر ظاهره التفات ایله مشغول اولمیوب تصفیهٔ باطنه کتمشلردر زیراکه اصحاب
کرام اللری غسل ایچون صابون واشنان بیلمزلردی واللرك مندیل ایله سلمزلردی انلرك ایاغلری مدام قولتقلری
ایدی اتیدکده پرمقلرین رمل وتراب ایله دلك وفرك ایدرلردی واستنجاده طاشه اقتصار ایدوب طین شوارعده
یالین ایاق یوررلردی ونصاری برداغندن ابدست الوب مسجدلرده ارض اوزرنده نعلین ایله نماز قیلرلردی وسلف
صالحین اربه وبغدای اتمکین برلردی حال بوکیم خرمن درکن دواب اول حبوب اوزرینه بول ایتمشدر واپلك
وخیلك ترندن احتراز ایتمزلردی حال بوکیم ابل وفرس نجاسات ایچنده چرق یاتمشدر واصحاب کرام وسلف

صالحین رضی الله عنهم اجمعین انلردن بریسی دقایق نجاساتی سؤال ایتمشدر اما شمدی نوبت برطائفه‌یه کلمشدرکه انلر رعونته نظافت تسمیه ایدوب انی اساس دین بیلمشلردر وایماندن اولان بذاذتی قذرات صانمشلردر پس انلر تزیین ظواهرله مشاطه کبی تضییع اوقات ایدرلر وباطن ایسه کبر وهوا وعجب وریا وحب دنیا کبی خبائثله مشحون ایکن انلردن تعجب وتنفرا ایتمزلر انجق برکمسه یاغلی ان قولتغنه سلسه یامجرد احجار ایله استنجا قیلسه ویاقوری برده یالین ایاق یوررا اولسه ویابرنا پرهیزاولان کمسه‌نک برداغندن ابدست السه ویاحصیر مسجد اوزرنده سجاده‌سز نماز قیلسه انک باشنه حاللر کتوررلر واندن اعراض ومخالطه‌سندن عار وتأکله‌سندن استکراه ایدرلر چونکه زمانه‌ده امر برعکس اولمشدر پس عزلت ناس وجوب مرتبه‌سن بولمشدر وفکر تمام ایله تخلیه وتحلیه ایدن هرمرادن المشدر وتخلیه اولنه‌جق افات قلب اللی خلق اولمشدر کبر حسد عجب ریا بخل اسراف جهل کفران نعمت سخط قضا جزع امن یأس حب الظلمة بغض الصالحین تعلیق القلب بالاسباب حب جاه خوف ذم حب مدح اتباع الهوی تقلید طول امل طمع تذلل حقد شماتت عداوت جبن تهور غدر خیانات خلف وعد سوء ظن طیره وقاحت حزن فی امر الدنیا خوف فیه غش فتنه مداهنه انس بمخلوق خفت عناد تمرد صلف نفاق جربزه غباوت شره خمود اصرار (تمت) واما قلبی تحلیه وتزیین ایده‌جک فضائل تمش یدی خلق اولمشدر ایمان اعتقاد اهل سنه تواضع نصیحت ذکر منت اخلاص احسان سخا ایثار تصوف غیرت غبطه فی عمل الاخرة مروت فتوت حکمت شکر رضا صبر خوف من الله رجا من الله بغض فی الله حب فی الله توکل علی الله حب خمول استواء مدح وذم مجاهده تحقیق قصر امل زهد قناعت ذکر موت تفویض تسلیم تملق فی طلب العلم سلامة الصدر عن الحقد رقت شفقت شجاعت حلم رفق امانت وفاء العهد انجاز الوعد حسن الظن رشد سعی تأنی فی الامور مبادرت فی عمل الاخرة حیا صلابت فی امر الدین ارادت طول الحیوة للعبادة کظم غیظ عفو استقامت انس بالله شوق الی الله وقار محبة الله ادب فراست صدق تفکر ذکاء عفت توبه مرابطه مشارطه مراقبه محاسبه معاتبه معاقبه نیت ارادت خشوع یقین عبودیت حریت حزن لله تمت الاخلاق (نظم)

کوکل فرح دیله غمه‌در چومیل نگار — که پنجهٔ اسد ایچره اسیرسن چوشکار
چون ایتدی حکم کوکل قلعه‌سنده نفس عدو — جفا چکلمسه چیقمز کوکلدن اول سکسار
کلیمه ضرب عصا دوکمک اولمادی حاشا — ولی غرض بوکه چیقسون کلیمدن اوغبار
غبارلرکه درونکده نفس خوبلریدر — کیدردل آینه‌سندن غباری بول دیدار
دباغت ایلسه کندیده جلدی اول دباغ — اجی دوالر ایله دلک ایدر انی صد بار
که تابعید اوله اندن اوعلت پنهان — اوسختیان اوله خوشبو هم اوله مصحفه یار
خشب تراشی هلاکی صانیلمز ای حق — تراشی مصلحتیدر انی بیلور نجار *

(باب ثالث)

اصول مقامات روح انسان اولان توکل علی الله وتفویض الی الله وبلایه صبر وقضایه رضایی فصول اربعه ایله تفصیل ایدر (فصل اول) اصول اربعهٔ راه عرفانک اولکی اصلی اولان توکل تاملک فضائل وفوائدن یدی نوع ایله بیان وعیان ایدر * نوع اول * فضائل توکلی آیات قرآنیه واحادیث نبویه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی عبادینه عنایتیله توکلی تعلیم وترغیب ایدوب کلام قدیمنده بیورمشدر (فاذا عزمت فتوکل علی الله ان الله یحب المتوکلین) حسبنا الله ونعم الوکیل) فاعرض عنهم وتوکل علی الله وکفی بالله وکیلا وکفی بالله ولیا وکفی بالله نصیرا) وعلی الله فتوکلوا ان کنتم مؤمنین) قل لن یصیبنا الا ما کتب الله لنا هو مولینا وعلی الله فلیتوکل المؤمنون) الله یبسط الرزق لمن یشاء من عباده ویقدر له ان الله بکل شیء علیم) فان تولوا فقل حسبی الله لا اله الا هو علیه توکلت وهو رب العرش العظیم) انی توکلت علی الله ربی وربکم ما من دابة الا هو آخذ بناصیتها ان ربی علی صراط مستقیم) وما توفیقی الا بالله علیه توکلت والیه انیب) ان الحکم الا لله علیه توکلت وعلیه فلیتوکل المتوکلون) قل هو ربی لا اله الا هو علیه توکلت والیه متاب) ولله غیب السموات

والارض

والارض والیه یرجع الامر کله فاعبده وتوکل علیه (ومالنا الا نتوکل علی الله وقد هدینا سبلنا ولنصبرن علی ما آذیتمونا وعلی الله فلیتوکل المتوکلون) واعتصموا بالله هو مولیکم فنعم المولی ونعم النصیر) الذین صبروا وعلی ربهم یتوکلون) وتوکل علی الحی الذی لا یموت وسبح بحمده وتوکل علی العزیز الرحیم) وتوکل علی الله انک علی الحق المبین) وتوکل علی الله انه هو السمیع العلیم) وما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها ویعلم مستقرها ومستودعها کل فی کتاب مبین) الیس الله بکاف عبده قل حسبی الله علیه یتوکل المتوکلون) فاستعذ بالله انه هو السمیع البصیر) ربنا علیک توکلنا والیک انبنا والیک المصیر) ومن یتوکل علی الله فهو حسبه (رب المشرق والمغرب لا اله الا هو فاتخذه وکیلا وهو علی کل شیء وکیل) وحق تعالی حدیث قدسیده بیورمشدرکه یا ابن آدم اعتصم بی اهدک وتوکل علی اکفک وان توکلت علی غیری قطعت اسباب السموات والارض عنک یا ابن آدم انظر الی الدهر هل انقطع الی احد فلم اعزه او توکل علی فلم اکفه انا راض بصلوتک یوما فیوما فارض عنی برزقک یوما فیوما یا ابن آدم ان کنت قد تکفلت لک بالرزق فالاهتمام لماذا واذا کان کل شیء بقضائی فالجزع لماذا یا ابن ادم هلم الی وتوکل علی اکفک یا ابن آدم لیس لی شیء عندی افضل من التوکل علی والرضاء بما قضیت وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم احادیث شریفه‌سنده بیورمشدرکه ای امتم اکرسیز الله تعالی‌یه توکل تام ایله توکل ایلسه‌کز اول رزق طیوری ویردیکی کبی سزک رزقکزی دخی ویررکه طیورآجلقله صباحلیوب شبعان اخشاملر ویورمشدرکه سزدن بریکزباقی اجرسه یااوسلنورسه تحقیقا توکلدن بعید اولور ویورمشدرکه کیمکه ناسدن زیاده متین وقوی اولمق دیلرسه حق تعالی‌یه توکل قیلسون ویورمشدرکه کیمکه حق تعالی‌یه توکل ایدوب قضاسنه راضی اولوب تحقیق اول کمسه طلبدن کفایت وکدردن راحت بولور ویورمشدرکه تشؤم وتطیر شرکدندر لکن توکل انلری کوکلدن ازاله ایدندر ویورمشدرکه حقه توکل قیلمق ناسدن مأیوس اولمقدر زیراکه ناس نه معطی ونه مانعدر ونه ضار ونه نافعدر بلکه جمله‌سی امثال الات صانعدر اصحاب کرامک بریسی ناقه‌سندن نزول ایدوب دیمشدرکه یارسول الله ناقه‌یی صالی ویروب توکل ایده‌یم یوقسه ربط ایده‌یم اول حضرت اکا بیورمشدرکه ناقه‌کی باغله اندن توکل ایله وحضرت موسی علیه السلام بیورمشدرکه طفلک پدرینه اولان توکلی قدر مولاسنه توکلی اولمیان مؤمن دکلدر (نظم)

بکا حلوا کرک ای دوست حلوا — قومه فردایه ویر حلوایی حالا
اوشیرین نرم حلوایی کرم قیل — که بوینه‌دن دل وجان اولدی شیدا
یرم حلوا دهنسز مثل انجیر — کوکلدن ذوق ایدوب ال اورم اصلا
اول الدندر بوحلوا چون اول الدن — بی ایچ ای دل اول الدن شیروخرما
چوزادهٔ عقل کالمز مثل عیسی — ایدر دعوت بزی شفقتلی بابا
رجوع ایلک بکا دیرای اوغللر — سزکچون مائده قیلدم مهیا
بغله صلح اولان خیرخلفدر — انک چشمنده چنندر بودنیا
* زهی بابا عجب خوانی الهی — که عالم خلقیدر اندن مهنا
کل ای حق اجابت قیل اکا کیم — انک مهمانی اولمش اهل معنا

(نوع ثانی) کمال توکلک تعریفات وکراماتن وتأثیرات وحالاتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه توکل خلقدن خالی اولوب حقه اعتمادکای قیلمقدر توکل خلقک یدنده اولندن مأیوس اولوب عندالله اولنه اعتبار واعتماد ایتمکدر توکل ترک تدبیر ودرک تقدیردر توکل وعد کریمه اعتماد تامدر ویارین ایچون ترک اهتمامدر توکل حقه اعتماد وانکله اکتفادر وهرضامن اولدیغن وقبیله استیفادر توکل انقطاع مطامعدرکه عزت وسعادتی جامعدر توکل بدنی عبودیته وقلبی ربوبیته باغلمقدر توکل ترک ماسوادر وجمله‌دن اسقاط خوف ورجادر توکل سؤال ایتمیوب ردایتمیوب حبس ایتمکدر توکل رزق ایچون خزینه‌دار حق تعالی‌یی اختیار ایتمکدر توکل هرحالده حقه کلیتله اقبال ایتمکدر توکل قلیل وکثیر کوکلده هبا اولمقدر توکل معاینهٔ اضطرار وترک اختیاردر توکل رأس مالدر وفراغ بالدر توکل افضل اعمالدر واشرف احوالدر

توكل ترجيح خلاقدروتهذيب اخلاقدر توكل اصل ايماندروقوت قلب وراحت جاندر جمله يه لازم اولان توكلدر زيرا كه حق تعالى كفايتله متكفلدر درت فضيلت اخلاق اوليا واصفيادر برى توكل وبرى تفويض وبرى صبروبرى رضادر طوبى اكاكيم توكلده متانت وتفويض ايله راحت بولمشدر وصبر ايله تسليم وقضايه تسليم وراضى اولمشدر خلقك جمله سى عيال ذوالجلالدر ورب العالمين متكفل عيالدر پس وظيفهٔ متوكل ملال دكل دلالدر اهل توكل حقدن عنايت بولور وخلقدن مستغنى اولور متوكل حق ايله غنيدر وجملهدن مستغنيدر متوكل ايچون سببلر مهيا وصعبلر اسان اولور ومشكلاتى حل اولوب مؤناتى كفايت بولور متوكل اولان حروزبرك اولور وانك اهل دنيايه كبرى كوچك اولور وكمال توكلى حضرت ابراهيم عليه السلام اظهار واجرا ايلمشدر نته كيم ناره القا اولنديغى حالده جبريل امينك الك من حاجة سؤالنه اما اليك فلا ديوب (اطلب منه) ديدكده (علمه بحالى حسبى عن سؤالى) سويلمشدر پس ابراهيم عليه السلام اويله بر حالنده مولا ايله ماسوايى كورمديكى كمال توكل وخلاصهٔ توحيد اولمشدر انكيچون نار نمرود اكا كلستان اولوب سلامت بولمشدر توكل نه كسب وكاره كتمكدر ونه كسب كارى ترك ايتمكدر بلكه حق تعالى ايله مطمئن اولوب قلبى انكا پرك ايتمكدر توكل عبد ايله مولاسى آره سنده بر سر فايقدر اكاناسى مطلع ايتمك مروت دكل غيرلايقدر حق تعالى * ومن يتوكل على الله فهو حسبه * بيورمشدر توكلك عزيز وشريف اولديغن طيورمشدر وحديث قدسيده بيورمشدركه * ايها الشاكر الزيادة لك وايها الذاكر القربة لك وايها المتوكل انا لك وانا حسبك (نظم)

كافيم بدهم ترا من جمله خير ‖ بى سبب بى واسطه يارئ غير
كافيم بى نان ترا سيرى دهم ‖ بى سپاه ولشكرت ميرى دهم
كافيم بى دارو بت درمان كنم ‖ كوررا وچاه را ميدان كنم

متوكل خلق ايچنده غريبدر وحق تعالى يه قريبدر متوكلك حالى قبضهٔ قدرتده ميتك حالى كبيدر يدغاسلده توكل حقه اعتماد ايله متانت بولمقدر وسلطان واعدادن امين اولمقدر متوكل طفل كبيدركه بركسه دن استمداد ايتمز انجق والده سن بيلور كذلك متوكل هر حالنده مولاسنه متوجه وراجع اولور توكل نفسى تواضعله خالى وقلبى ماسوادن پاك ايتمكدر توكل قطع اسباب وايثار رب الاربابدر توكل هر نسنه يى حقدن بولمقدر واندن استعانت قيلمقدر توكل ترك هوادر ونفى ماسوادر توكل بر نوردركه قلبى معمور وماسوادن دور وحضور ايله مسرور ايدر توكل جملهدن اعراض ايتمكدر وجملهنك صاحبنه كتمكدر توكل حريته يتمكدر وكوكلدن ماسوايى محو ايتمكدر توكل ترك اختيار وتفويض وترك اعتراضدر توكل نفس دنيه يى طرح ايدوب حقه رجوع ايله كتمكدر توكل دست اموالدن وقلب آمالدن فارغ اولمقدر وهر حالده حضور حق بولمقدر متوكل هر فعلى حقدن بيلمشدر وعندنده مدح وذم وسرور وغم وعز وهوان ورنج وزيان جمله يكسان اولمشدر انكيچون حدتلرى قويوب شدتلره تحمل قيلمشدر وبر كامل ديمشدركه توكل حالدر قال دكلدر (شعر) توكلنا على رب السماء * وسلمنا الاسباب القضاء * واقنية الملوك محجبات * وباب الله مفتوح الفناء * توكل ابتدا اعتماددر بعده تفويضدر بعده تسليمدر بعده رضادر وحضرت شيخ اسماعيل رحمة الله عليه بو حقى اوغلونه بيورمشدركه ملا ابراهيم توكل على الله وفوض امرك الى الله كيف ما يفعل الله هو الاحسن هو المبلى والمعين وهو ارحم الراحمين (نظم)

كيمدر اوكيم رأيكه ويرمز رضا ‖ كيمدر اوكيم اوليه منت لقا
كيمدر اوكيم قلبى بدكده دكل ‖ كيمدر اوكيم جانى ويرمز سكا
كيمدر اوكيم ترينكده دكل ‖ كيمدر اوكيم بولمادى سندن نوا
ايكى جهاندر سكا چون ايكى يد ‖ يدنه ويرر اولسه سندن عطا
غافل اولان جور وصفا نور خلقدن ‖ خلق ايسه دستكده مثال عصا
جمله عصاسندن الور جنبشى ‖ سندن ايرر جمله يه درد ودوا

خواجه ويرورزقى كيمدر اغاج ‖ كيمدر اوكيم اوليه بند قضا
پس چبوغك ديشابن ايت خو بيلدر ‖ اكلمدى كندويه ضربك جزا
حق نزاع ايتمه قدرله همان ‖ محنت درد وغمه دى مرحبا

نوع ثالث) حق تعالى يه توكل رزق امرنده هم اهم والزم اولديغن بيلدير (اى عزيز) معلوم اوله كه اهل الله ديمشلردركه حق تعالى يه رزق امرنده وسائر حاجتلرده توكل ايتمك جمله يه ايكى امر ايچون واجب ولازمدر اما اولكى امر عبادت وحضور ايچون تفرغدر زيرا كه حقه توكل ايتمين تحصيل رزق وحاجات ايله عبادات وحضوردن مشغول ودور اولور واول اشتغال انك يا ظاهر يله ويا باطنيله بولنور اما اشتغال ظاهرى عامهٔ راغبين امثالى طلب وتجارتله وكسب يدخدمتله اولور واما اشتغال باطنى دنيايه قلبى متعلق اولان زاهدين امثالى آرزوى نفس ايله وفكر قلب ايله وتدبير عقل ايله اولور حال بوكيم عبادت وحضور اولمز الا كه فراغ جسم ايله وخلو بال ايله حصوله كلور وفراغ جسم وخلو بال ايسه انجق متوكلين زمرهسنه ميسر اولور اما عابده متعلق ضعيف اول معلفنده مشدود اولان دواب امثالى ونقبه سنده محبوس اولان دجاج اشباهى ابدا تحير وتردد له محنت ومشقت بيننده قالوب صاحبندن اعتياد ايلديكى وظايفه منتظر اولمشدر وبو وسوسه لر كتمكشندن منفك اولميوب اول عذاب روحانيله عمرى نهايت بولمشدر وقصد امور شريفه دن نفسى تقاعد ايدوب همتى منقطع اولمشدر وعبادات ومعارف امثالى امور شريفه يلمدن محروم قالمشدر واما عابد متوكل متين جمله علايقدن قلبنى قطع ايدوب توكل تامى كندويه سرمايهٔ سعادت قيلمشدر پس فارغ وآزاد اولوب دولت عبادت وحضورى بولمشدر وامور عظام اولان علوم وعرفان امثالى كمالاتى كسبه موفق اولمشدر نته كيم حديث شريفده كلمشدركه هر كيمك كه ناسدن غنى اولمق مرادى اولور اول كندى يدنده بولناندن زياده يد اللهده اولان رزقنه اعتبار واعتماد ايلسون تاكه غنا بولور وبر كامل ديمشدركه حق تعالى يه صدق ايله توكل ايدن متوكله ملوك وامرا ايله محتاج اولوب كاه وانك مولاسى غنى حميد ايكن اول غيره نيجه محتاج اوله حق تعالى عبادى ارزاقنى ضامن اولمشدر وجمله يه توكلى فرض عين قيلمشدر وبر متوكله ديمشلركه نره دن تعيش ايدرسن اول جواب ايتمشدركه بر بلمو يردن دكلدر زيرا اكر تعيينم مكان معينده اولسه ايدى شمديه دك نهايت بولمشدى * ولله خزائن السموات والارض) ايت كريمه سن اوقومشدر وبر متوكله ديمشلركه سن بو نيجه صحرالرى بى زاد وراحله نيجه قطع ايده بيلورسن اول جواب ايتمشدركه بنم زادم درت نسنه در اولا بودركه ايكى جهانى مملكة الله كورورم ثانيا بودركه جميع خلقى عبيد وعيال الله كورورم ثالثا جميع ارزاق واسبابى يد اللهده كورورم رابعا قضاء اللهى جميع خلقنه ارض وسماسنده نافذ كورورم صادق اوكيم ديمشدر (شعر) ارى الزهاد فى روح وراحه * قلوبهم عن الدنيا مزاحه * اذا ابصرتهم ابصرت قوما * ملوك الارض شيمتهم سماحه * واما امر ثانى كه متوكله رزقى خصوصنده اقتضا ايدر اول بودركه ترك توكل جرم كبير وخطر عظيمدر زيرا كه حق تعالى خلق ايله رزقى مقارن ايلديكن طيورمشدر نته كيم قرآن عظيمنده (خلقكم ثم رزقكم) بيورمشدر پس بو معنى دلالت ايدركه رزق ويرمك خلق ايتمك كبى حق تعالى ايدندر غيريدن دكلدر بعده وعده ايله اكتفا ايتميوب ضامن اولديغن طيورمشدر نته كيم كندى كتاب كريمنده (ومامن دابة فى الارض الا على الله رزقها) بيورمشدر بعده ضمان ايله اكتفا ايتميوب قسم ايدوب * فورب السماء والارض انه لحق مثل ما انكم تنطقون * بيورمشدر بعده بو جمله ايله اكتفا ايتميوب توكل ايله امر وتأكيد ايدوب تاركن انذار ايلمشدر * وتوكل على الحى الذى لا يموت) وعلى الله فتوكلوا ان كنتم مؤمنين * بيورمشدركه حق تعالينك كلام قديمنه اعتبار ووعديله اكتفا ايتميوب ضمانيله مطمئن اولديسه وقسمنه قناعت ايليوب امر وتأكيد ايله لاابالى اولوب اعتمادكلى قيلمديسه انك حالى نه مشكل اوله جقدر ونه محنتلر چكوب نه بلالر بوله جقدر والله بو بر مصيبت عظمادركه بوندن غافلك قلبى اعمادر اويس قرنى رحمة الله عليه حضرتلرى بر دوستنه ديمشدركه اكر حق تعالى يه عبادت اهل ارض وسما قدر عبادت قيلسك انى سندن قبول ايتمز تاكيم كندويى تصديق ايتمديكجه ديلمشدركه انى تصديق ايتمك نيجه در جواب ايتمشدركه حق تعالى رزقك امرنده تكفل ايلديكنه اعتماد ايدوب قلب وقالبكى انك عبادت وحضوريچون

فارغ وآزاد ایله که انی تصدیق ایتمش اوله سن وهرم ابن حبان اویس قرنی رحمة الله علیه حضرتلرینه دیمشدرکه
بکانه مکانی امر ایدرسنکه انده اقامت ایده یم اول دخی مبارك ایدیله شام شریف سمتنه اشارت ایلدکده هرم
دیمشدرکه شامده معیشتم نه جهتله اوله جقدر پس حضرت اویس انك بوسوزندن تعجب قیلمشدر ودیمشدرکه
حیف اولمش بوکوکلره کیم شك وشبهه ایله مختلط اولمشدر وبونلره موعظه تأثیرایتمزکه ظلمت ریب ایچنده
قالمشدر امااول کوکل که نوریقین ایله طولمشدر اول مسبب الاسبابه جمیع امورنده وهرحالنده توکل قیلمشدر
وتفویض ایله راحت بولمشدر (نظم)

اکرچه خوانما کزدوات یداً رمز سنسن … بزی بی کاروکسب ایتدك روا ندینارمز سنسن
دکانی عاشقك بیلمزکه سن سن کان دکانی … نه حاجت سیربازار جهان بازارمز سنسن
بزم جانبخشمزسن اول سبدن کوکلمز خوشدر … انکیچون بویله سرمستزکه هم سردارمز سنسن
غدامزدرشکرطوطی کبی چون کان سکرسن … چوبلبل اولرزفریاد کیم کلزارمز سنسن
انکیچون کلشن اولدق کیم قلوبی نوبهار ایتدك … سنکله سینه روشندرکه هم دلدارمز سنسن
سنك بحرکده سیارزچو کشتی سیرویابز … سکون وجنبش ورفتار وهم کفتارمز سنسن
کهی حق کمان ایلرکه بزندر قوایشلر … بوهم سندن کلورکیم پردهٔ پندارمز سنسن

نوع رابع) توکل تاملك حدوحقیقتی ووجوبی حکمتنی بیلدبرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه
لفظ توکل وکالتدن تفعل بابنه منقول توکلدر پس برکسه یه توکل ایتمك انی اول وکیل منزله سنده اتخاذ
ایتمکدرکه امریله قائم واصلاحنی ضامن اوله ومؤکلدن بی تکلیف واهتمام امورینك عهده سندن کله اما
حدتوکلده بعضیلری دیمشدرکه توکل قلبك ماسوادن یأسیله حقه اتکالیدر وبعضیلری دیمشلردرکه توکل قلبی
مصالح مواضعنده حقك غیریسنه تعلیق ایتمیوب انکله حفظ ایتمکدر وبعضیلری دیمشلردرکه توکل ترك
تعلیقدر وتعلیق ایسه قوام بنیتی غیرحقدن بیلمکدر وبرکامل دیمشدرکه توکل اودرکه قوام بنیتك وسدخلالك
وکفایت امورك نه برکسه دن ونه برنسنه دن اولمیوب انجق حقدن اولدیغنده قلبك متوطن ومطمئن اولور
بعده حق تعالی دیلرسه برکسه یی یا برنسنه یی سکا سبب ایلروا کردیلرسه اسباب ووسایطسز قدرتیله سکا کفایت
ایلرپس بونی بویله بیلوب قلبکله تیقن قیلسك وجمیع مخلوقات وهرسببدن بالکلیه منقطع اولسك ومؤثرحقیقی
انجق حق تعالی یی بولسك کمال توکله نائل اولمش اولورسن وعارف بالله اولوب انکله قالورسن وتوکلك حصنی
وباعثی ذکرمدامدروحصننك حصنی حق تعالینك علم وقدرتنده جلال وکمالی وسهو وعجزدن براءت ونزاهتی
تفکروتذکرتمامدروبوذکرمدام وفکرتمام ایله اهتمام رزق امرنده باعث توکل تامدر اماارزاق عباد انواع
اربعه ایله متنوعدرکه رزق مضمون ورزق مقسوم ورزق مملوك ورزق موعوددر امارزق مضمون اودرکه قوای
بنیه وغدای جسم اب وکادرکه اسباب سائره دکادروحق تعالی رزقك بونوعنه ضامندر وتوکل ایسه انجق
بورزق مضمونك مقابلنده واجبدرکه وجوب دلیل عقل وشرع ایله ثابتدر زیرا که حق تعالی کندی طاعت
وخدمتنی ایدانمزله بزه تکلیف قیلمشدروتکلیفاتی اداقیلمغی ایچون ابدانمزك خللی سداولنه جق رزقه ضامن
اولمشدروضمان ارزاق عبادانك حکمتنده امورثلثه ایچون وجوب مرتبه سن بولمشدر اماامراول بودرکه حق
تعالی مولادروبزا کاعبیدزپس مقتضای حکمت مولی کفاف مؤنت عبیدی ویرمکدروعبده لازم اولان
مولاسی خدمتنی کورمکدروامامرثانی بودرکه حق تعالی عبادن محتاج ارزاق ایلمشدروطلبیچون انلره یول
ویرمشدرزیرا که انلره ارزاقی نه اولدیغنی ونه دن ونره دن ونه وقت اولدیغنی بیلدرمشدرتاکیم انلرانی عینیله برنده
وقتیله طلب ایدوب بوله لرپس مقتضای حکمت انلره ارزاقن ایصال ایتمکدروامامرثالث بودرکه حق
تعالی عبادینه تکلیف خدمت قیلمشدرحال بوکیم طلب رزق امراولنان خدمتدن شغل شاغل اولمشدر
پس مقتضای حکمت انلرك رزق امرینی ضامن اولمقدرتاکیم مأموراولدقلری خدمت ایچون خالی قالوب
مهیا وله لروحق تعالی یه برنسنه واجب دکلدرانجق مقتضای حکمتیله بورزق معلومه متکفلدر وامارزق
مقسوم اودرکه حق تعالی انی عبادینه قسمت ایدوب لوح محفوظده یازمشدر وبورزق مقسومی هرکس مقدار

مقدرله ووقت موقتیله اکل وشرب ولبس ایدرکه اول کتابتدن نه ازدیاد ونه نقصان بولور ونه متقدم ونه متأخر
اولورنته کیم حدیث شریفده *الرزق مقسوم ومفروغ عنه لیس تقوی تقی بزائده ولا فجور فاجر بناقصه* وارد
اولمشدروامارزق مملوك اودرکه حق تعالی انی عبادینه تملیك ایتمشدرپس برکسه اموال دنیادن برنسنه یه
مالك اولمزالاکه تقدیروکتابت حسبنجه مالك اوله بیلورنته کیم حق تعالی کتاب کریمنده *وانفقوا مما رزقناکم*
بیورمشدربورزق مملوکی طیورمشدروامارزق موعود اودرکه حق تعالی انی متقی اولان عبادینه حلالدن
زحمتسزتقوی شرطیله ویرمکی وعده ایلمشدرنته کیم کلام شریفنده *ومن یتق الله یجعل له مخرجا ویرزقه
من حیث لا یحتسب) بیورمشدربورزق موعودی بزه طیورمشدروارزاقك انواع اربعه سی بونلردرکه بیلنمشدر
اماغداوقوام اولان رزق مضمون معلومی طلب ممکن دکلدرزیرا که اول حیات وموت ومرض کبی حق تعالینك
مخلوقاتنه اولان افعالندندرعبدانی تحصیل ودفع ایتمکه قادر دکلدروامامسببلردن اولان رزق مقسومی
طلب عبده لازم اولمززیرا که عبدك اکا احتیاجی قالمزانجق رزق معلومدرکه عبدا کامحتاجدر لیکن اول رزق
حقدندرکه انك ضماننده دروحق تعالی رزق معلومی ضمان مطلق ایله ضامندرکه کسب وطلب شرطیله
مقیددکلدرزیرا که انبیاواولیاحق تعالی یه توکل ایدوب سعادته یتمشلردروهیچ برحالده بررزقی برجهتله
طلب ایتمیوب عبادت وحضوریچون تجردایتمشلردرحال بوکیم انلرخطا ایتمیوب طریق حقه کتمشلردرپس
رزقی طلب ایتمك واسبابی تحصیلنه کتمك عبده لازم کلمزورزق ایسه طلبله زیاده اولمزوترك طلبله نقصان بولمز
زیرا که لوح محفوظده مکتوب ومقدرردوموصوف وموقتدرکه بویله یازیلان بوزلمزوحکم حق تبدیل وتغییر
اولمزنته کیم حدیث شریفده کلمشدرکه حق تعالی درت نسنه دن فارغ اولمشدر یعنی خلق وخلق ورزق
واجلدرکه انلررحم مادردن هرنیجه کلمشدربی تبدیل وتحویل وبی تغییروتأخیراومنوال اوزره قالمشدرپس
بواصول اربعه یی تفکروتذکرایدن تارك اسباب ارزاق اولمشدروفراغ ظاهروباطنله حضوروانس رزاق
بولمشدرونهایتسزدولته نائل اولمشدر وماسوادن راحت قالمشدر (نظم)

خدادرمانع ومعطی فلکله کاروبارم یوق … کوکل مرآت صافیدرجهاندن برغبارم یوق
بلندوبست عالمدن غنیدر همت طبعم … که اندوه سما وارض ودردروزکارم یوق
کوکل کیم باب مولادریوغ اندن طشره برشغلم … انك عشقیدرانجق دلده برغیری نکارم یوق
تجرددرلباسم فقردرفخرم بوعشق ایچره … لباس جسمه اول یوزدن بنم هیچ اعتبارم یوق
هیولی صورتی قویدمکه ایردم لب معنایه … هیولادن بوصورتدرمجرد پرده دارم یوق
انانیتله خوراولمشکن ایردی عشقدن عزت … کوکل ملکنده سلطان اولدم اصلا اعتذارم یوق
علوهمت عشقی بولوب دل کچدی افلاکی … ادای عزت ولذات عشقی اقتدارم یوق
درون دلده برعشق خدادر یارغارم کیم … ایکی عالمده هم اندن جدا بریارغارم یوق
جهان جای قراراولمزاکادل ویرم ای حق … فدای عشقدر جانم بران انسز قرارم یوق

نوع خامس) توکل تاملك تأثیرات وکراماتنی واهل توکلك بعض حکایاتنی بیلدبرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه
اهل الله دیمشلردرکه قلب عبده عارض اولوب انی حضورمولادن مشغول ایدن عوارضی اندن کف ردفع
ایتمك امرلازمدرتاکیم قلب انلرله حضورمقلبدن مهجوراولمیوب انسیله مسروراوله وعوارض مذکوره درت
نوعه منحصردر امااولکی عارض رزق امریدروانی طلبده اهتمامدروانك کفایتی انجق توکل تامدروامما
ایکنجی عارض اخطار ومخافاتدروانلری ارادت وارتکابدروانك کفایتی انجق تفویض ایله دروامااوچنجی
عارض شدائدومصائبدروانك کفایتی انجق صبرایله حاصلدروامادردنجی عارض قضاوقدردروانواع ورودندن
کان کدردروانك کفایتی انجق رضاده مقرردرپس رزق امرنده توکل ایدوب خطرلرده تفویض قیلان وشدتلره
صبرایدوب قضایه راضی اولان عبدك قلبی صافی اولوب حضورانسی بولور وعارف وکامل اولوب هرمرادن
آلورو بوعوارض اربعه نك کفایت وعلاجی اولان اصول اربعه که توکل وتفویض وصبرورضادربونلرك
هربری کندی فصلنده مفصلدر اکرچه عوارض مذکوره نك هربریسی قلبه نیجه شغل شاغل آجل

وعاجلدر وانی حضور حقدن اناقانا مانع وقاطعدر لکن جمله نك اعظم واغلظی رزق امری بولنمشدر وانك تدبیر وتدارکی بیلنمشدر زیرا که رزق امری عامهٔ ناسه بر بلیهٔ کبرادرکه اندن بدنلری زحمتده وجانلری مشقتده قالمشدر وکوکللری ملول وعقللری مشغول اولمشدر وانك تدبیر وتدارکنده همملری عسیر وغملری کثیر اولمشدر وفکرلری تارمار وعمرلری بی بار ودار دنیا باشلرینه طار اولمشدر ونیجه لر ناچار اولوب کسب وکار ایچون خدمت باب پروردکاری قویوب ابواب اهل دنیایه کیدوب خدمتکار اولمشدر وحر وآزاد ایکن کندی کبی عاجز قوللره عبد مملوك اولوب انواع تذلل وتملقله زار وبیزار اولمشدر پس دنیاده سجن طبیعتده نالان وظلمت غفلتده سرکردان اولوب هزاران تعب ونصبلرله پریشان روزکار اولمشدر بعده مولایه رجوع ایلدکده خائب وخاسر وپشیمان اولوب کثیر الاوزار وسزاوار نار اولمشدر (قطعه) اختلاط عوام پر کدرست * منقطع باش تا ندانندت * این همه جد وجهد حاجت نیست * انچه روزیست می رساندت * اما اولوا الابصار اولان اخیار وارباب همت اولان احرار اسباب ارضیه باقیوب طریق سمایه اعتبار ایتمشلردر ورب الاربابه اعتصام ایدوب کمال توکله یتمشلردر پس انلر خلائقله تکثیر علایق ایتمیوب تجرد وعزلت اختیار ایتمشلردر وکار وکسبی قویوب کوکلدن ایچری کتمشلردر وناس ونفسندن کچوب محبت شرابن ایچوب مقام حضوره یتمشلردر نقل اولنمشدرکه احراردن بر متوکل دیمشدرکه بادیه ده منفرد سیر وسفر ایدرکن نفسم بکا وسوسه ایلدی ودیدیکم سن بویله مجرد سن وبو بر صحرای بیپایاندر بونده نه عمارت وارونه بر دیار پس نفسمی تأدیب ایچون عزم ایلدمکه ناسدن تبرعا ایچون طریق جاده ایله کتمیم واغزیمه باغ ایله بال وضع اولنمدقجه بر نسنه تناول ایتمیم اندن بادیه ده وافر کتدم برده انی کوردمکه بر قافله یولدن شاشمش اوغرورمه کاورلرین انلری کوردکده کندیمی ارضه القا ایتدم وبنی کورمسونلر دیوارقه اوزرینه یاتدم چونکه حق تعالی انلری بکا طوغری کوندردی پس بن اغماض عین ایتدم انلر بکا یقین کاوب بری برینه دیدیلرکه بو بر یولجیدرکه آجلغدن عقلی کتمشدر باغ وبال کتورکز اغزینه اقیده لم تاکیم افاقت بوله وبن فم واسنانمی محکم طوتدم بر بچاق کتوردیلر اغزیمی اچارکن بن ضحك ایدوب اغزیمی اچدیم چونکه انلر بنی بویله کوردیلر سن مجنونمیسن دیدیلر پس بن ربیمه حمد وشکر ایلدم ونفسمله اولان ماجرایی انلره سویلدم سبحان الرزاق الکریم وبر کامل دیمشدرکه بر سفرمده متجرد ایدم بر بلده کنارنده بر مسجده نزول ایتدم نفسم بکا وسوسه ایلدیکه بو مسجد ناسدن بعیددر وسنکله افطار ایده جك زاد یوقدر اولبله بر جامعه وارکه بین الناس اولوب انك جماعتیسنی کوروب کفایتکله قائم اوله لر پس نفسمی تأدیب ایدوب عهد ایلدمکه بن بوکیجه اکلمم الا بو مسجد ایچنده اکلنورم وبر نسنه اکل ایتمم الا که حلوا ایرم وانی دخی لقمه بلقمه اغزیمه وضع اولنمدقجه تناول ایتمم چونکه اکلمی بو شروطه تعلیق ایدوب باب مسجدی بعد المغرب تغلیق ایلدم پس بعد العشاء بریسی دق باب ایلدی مقید اولمدم وقتاکه دق کثیر ایلدی بن دخی فتح باب ایلدم کوردمکه بر عجوزه والنده بر شمعه وبیله سنجه بر شاب ایچری مسجده کلوب بکا دعا وثنا قیلوب اوکومه بر طبق حلوا قویدی ودیدیکه بو خسته جوان بنم اوغلومدر نیجه ایام اکل وشرب ایلمیوب وبر کلام سویلمیوب بیخود یاتورکن بو کیجه کوزن اچوب انا حلوا استرم دیدی پس بن شکر ایدرك بو حلوایی طبخ ایدنجیه دك آرمزده بر سوز کچدی خسته اوغلوم اند ایچدیکه بو حلوایی بنمله بیله بر غریب یمدکجه بن یمم همان قولتغنه کیردم النه عصا ویردم ودیدمکه مسجده کیده لم انده بر غریب ادم کورمشدم انکله بونی اکل ایده لم تاکیم یمینکده حانث اولمیه سن دیدم شکر که کاه بلدك وسنی بونده بولدق پس اول عجوزه بکا یوردیوب حلوادن بر لقمه بنم اغزیمه وبر لقمه اوغلی اغزینه ویرمشدر تاکیم ایکمزه بیله غنا کلمشدر اندن انلر کیدوب نفسم تعجبده قالمشدر وربمك رزاق اولدیغن یقینا بیلمشدر وناسی اونودوب رب الناسه توکل قیلمشدر وانس وحضورنی بولمشدر وانکله مطمئن اولمشدر واهل توکل تحقیقا بو ایکی قصه دن نیجه یوز حصه المشدر (نظم)

ای نوین نسخهٔ مجموعهٔ راز
اولمه خ کشتهٔ بارمنت

غنچه باغچهٔ ناز ونیاز
دهنك خواهش ایچون ایلمه باز

ایلمه کسه یه عرض حاجت
اولمه آلوده لب حرف نیاز

صاحب حرص وطمع رسوادر
اولکه مقسومك اوله کمتر ایله
عبد دستنده نه وارکه استیه سن
بستهٔ موهبهٔ مطلقدر
لطف حق هرکسه بی منتدر
بی مسبب نیه یارار اسباب
اول عطایا سنه حقك واثق

کیمیای شرف استغنادر
عالی ایت قیمتکی خوار اولمه
انی یابونی بکا ویردیه سن
عاجزك لطف ایده جك حالمی وار
دست عبد آره ده بر آلتدر
صانمه ارزاقکی محتاج طلب
اولدی رزقك سکا سندن عاشق

اولکه مقسوم دکل کیرمز اله
کوردیکن شیشه طلبکار اولمه
اوده محتاج عطای حقدر
سکا بخش ایلیه جك مالمی وار
ترك اسباب دکل کرچه صواب
چکمه بیهوده بو رنج وتعب

نوع سادس) کمال توکل رزق امرنده هم جمله یه اهم والزم اولدیغن درت نکته ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اوله سونکه اهل الله دیمشلردرکه کیمکه رزق امرنده درت نکته یی تأمل وتذکر ایدوب مضامیننجه عامل اولورسه اول کمسه کندی رزقی خصوصنده قلبنه عارض اولان هموم وغمومك جمله سندن فارغ وآزاد اولور وتوکل تام ایله خرم ودلشاد اولور اما اولکی نکته بودرکه برکره فکر ایده سنکه حق تعالی کندی کتابنده ارزاق جمیع مخلوقاتی ضامن اولمغله البته سنك دخی رزقکی ضامن اولوب سکا دخی رزق ایله تکفل ایتمشدر پس نه دیرسن اکر ملوك دنیادن بری سکا وعده ایلسه که بوکیجه بنم مسافرمسن وسکا عشا اطعام ایده رم سن اکا نه شکل حسن ظن ایدرسنکه اول ملك صادقدر خلف وعد ایتمز بلکه بر اهل سوقك صاحب جودی ویاخود بر مالدار یهودی بر معقول آدم حضورنده سنی دعوت ایلسه سن انك وعده سنه اعتماد ایدوب دعوتنه اجابت قیلمزمیسن واول کیجه نك عشاسی فکرندن انك وعده سیله مطمئن اولمزمیسن امدی بونه حالتدرکه جواد کریم اولان رب العالمین حضرتلری کندی کلامنده عظمت شانیله سکا رزقکله تکفل ایدوب ضامن اولمش ایکن وسکا وعده ایدوب قسم قیلمشکن سن انك تکفل وضمانته اعتماد ایتمیوب سکونت بولمزسن ووعده سن تصدیق ایدوب قسمیله مطمئن اولمزسن وانك بونجه لطف وانعامنه وانواع تربیت واکرامنه بر نظر قیلمزسن بلکه اهتمام نفس ایله قلبك مضطرب اولوب رزقك فکرندن خالی قالمزسن پس بو بر مصیبت عظمادر اکر بیلورسن وبر فضیحت کبرادر اکر مطلع اولورسن نته کیم بو معنایی حضرت علی کرم الله وجهه ایکی بیت ایله ادا بیورمشدر (قطعه) اتطلب رزق الله من عند غیره * وتصبح من خوف العواقب آمنا * وترضی بصراف وان کان مشرکا * ضمینا ولا ترضی بربك ضامنا) امدی بو اجلدن بو امرك عاقبتی شك وشبهه یه منجر اولوب صاحبندن عرفان وایمان سلب اولنمقدن خوف اولنور زیرا که حق تعالی نظم کریمنده (وعلی الله فتوکلوا ان کنتم مؤمنین) بیورمشدر واما ایکنجی نکته بودرکه رزق مقسوم تبدیل وتحویل اولمز ایکن ولوح محفوظه یازیلان بوزلمز ایکن اکر سن قسمتی انکار ایدرسن ویا بوزلمه سنی جائز کورورسن نعوذ بالله ضلالته یوررسن واکر قسمة الله حق اولدیغن وتغییر بولمدیغن یقینا بیلورسن پس اهتمام ایله طلب ایتمکده ایکی عالمده ذل وهوان وشدت وخسراندن غیری نه فائده بولورسن نته کیم حدیث شریفده خبر اولورسنکه حب ونوی ظهرنده یازلمشدرکه فلان اوغلی فلانك رزقیدر انکیچون اهل توکل عزتله رزقن الور واهل حرص اولان ذلیل اولور زیرا که حرص ایله رزق نه زیاده اولور ونه نقصان بولور چونکه رزق مقسوم سکا عاشق وملازمدر پس رزقکی عزتله آل تذلل نه لازمدر واما اوچنجی نکته بودرکه بیلورسنکه رزق انجق تعیش وحیات ایچوندر ورزق ایله حیات انعام خدای بیچوندر وابدا ایکیسی بری بریله مقروندر پس نته کیم حیات عبد الله تعالینك خزائن غیبنده وانك یدنده در کذلك رزق انك عندنده در دیلرسه اعطا ایدر ودیلرسه منع ایدر اول عبددن غائبدر مولاسی نیجه دیلرسه اویله تدبیر ایدر پس نه شکل قولسن که تدبیره مولا ایله ساکن دکلسن واما دردنجی نکته بودرکه حق تعالی عبدك رزقنی ضامندر حال بوکیم ضامن دکلدر الا که غدا وتربیت وقوام وعدت اولان رزقی ضامندر اما طعام وشراب امثالی اسباب اول قولکه مولاسیچون تجرد ایدوب اکا متوکل اولورکاه اولورکه حق تعالی اول قولندن اوبله سببلری حبس ایدوب اکا کندی عندندن قوت وقدرت ویرر واول قول سببلر حبسندن مضطرب ومتألم اولمزدلکه مسبب انسیله مطمئن ومتلذذ اولور زیرا که اول حقیقت امری بیلورکه ضمان حق قوام بنیه

ایچوندر وحقه رزق امرنده توکل انجق بو معناده درکه قوام بنیه درو حق تعالیدن معنای مذکورده منتظر بولنسان متوکله بی شبهه قوت وامداد ایریشور تاکیم عمر اولدقجه ادای خدمت مولایه قدرتی اوله ورزق امرنده مقصود اولان بودرکه قوای بنیه سی اخر عمرده دك قاله وحق تعالینك قدرتی کامل در وهر مراده شامل در دیلرسه عبدینك بنیه سنه اکل وشرب ایله غدا ویرور دیلرسه ملائکه امثالی تسبیح وتهلیل ایله قوت ویرر ومطلوب اولان ایسه عبادت ایچون قوام وقوتدر یوخسه اکل وشرب شهوت دکلدر پس بو تقدیرجه سببلره هیچ اعتبار اولنمز وبو معنادندرکه زهاد وعبادلر لیالی وایامی جوع ایله طی ایتمکه واسفار بعیده یه کیتمکه قوت بولمشدر حتی کیمی اون کون وکیمی یکرمی کون وکیمی برای وکیمی ایکی ای برنسنه تناول ایتیوب بنه حالی وقوتی اوزره قالمشدر وحق تعالی نته کیم ابراهیم ادهمه طینی وبعضسنه رملی غدا قیلمشدر ونیجه مریضی کوررسنکه نیجه ایام اصلا برنسنه ییمز ایکن حیاتده قالمشدر ومریض ایسه هر حالده صحیحدن ارق واضعف اولمشدر اما جوعدن هلاك اولنك موتی انك اجل مسماسیدرکه کلمشدر نته کیم شبع وامتلادن هلاك اولنك وعده سی طولمشدر ابو سعید خدری رضی الله تعالی عنه دیمشدرکه حق تعالی ایله حالم اویله درکه بکا هر اوچ کونده برکره اطعام ایدر بو حال اوزره بادیه ده سیر ایتدم وتمام اوچ کون کیتدم اصلا برنسنه اکل ایتمدیکمدن دردنجی کون نفسمده ضعف بولدم همان مکانمده جالس اولوب قالدم اول حالده هاتفدن برندا کلدیکیم یا باسعید سببی دیلرسن قوتمی دیلرسن دیدمکه دیلم الا که قوت دیلرم همان اولدمده قوت بولوب قائم اولدم واون ایکی کون انده اقامت قیلدم اکل ایده جك برنسنه بولمدم وجوعدن هرکز متألم اولمدم دیمش قسم ایتمشدر پس برکسه کوررسه که سببلر کندوسندن محتبس اولمشدر ونفسنده توکل تام رسوخ واستحکام بولمشدر اول تیقن ایلسونکه حق تعالی اکا کندی عندندن قوت وقدرتله مدد وعنایت قیلمشدر وقطعا مضطرب اولمیوب چوق شکر ایلسونکه حقدن لطف ورحمت وانس وکرامت بولمشدر زیراکه حق تعالی اول عبدندن مؤنت مشقتی رفع ایدوب اکا معاونت سعادتن کرم قیلمشدر واندن واسطه وشغلی دفع ایدوب مقصود واصل اولان مجالس حضورینه المشدر وانك حالنی ملکلر حالنه تشبیه ایدوب بهائم وعامه حالندن اعلایه صالمشدر وانکیچون علایق عاداتی خرق ایدوب انی عجایب قدرته مطلع قیلمشدر پس توکل تام ایله بودولته نائل اولان ربح عظیم بولمشدر ورزق کثیر ایله مغتنم اولمشدر بلکه نفس ریسن بیلمشدر

(نظم)

عالم ایچنده عیان وپنهان	کاور البته سکا قسمت اولان	کشینك کیجه وکوندز طلبی
اوله من رزق کثیرك سببی	رزقنه قانع اولان اهل مذاق	اولیسر مظهر اسم رزاق
سنی بوقدن وار ایدن اچ ایتمز	غیری قاپوره محتاج ایتمز	بوری وار حقه توکل ایله
حالکا صبر وتحمل ایله	کنج کاشانه ده راحت خوشدر	دادهٔ حقه قناعت خوشدر
بیلور احوالکی رزاق حکیم	رزقکی وقت ایله ایلر تسلیم	ماله موقوف دکل ارزاقك
غیری بوزدن یتورر رزاقك	چشمکی خاطرکی ایله غنی	کرم ایت اولمه کدا چشم دنی
چکمه هیچ کرسنه لکدن خشیت	قولن اچ قورمی ولی نعمت	بزی ای حی خدای متعال
رزق ایچون قیلمه پریشان احوال	ذکرکی دلده غدای روح ایت	جانده حکمت قپوسن مفتوح ایت

(نوع سابع) توکل تامك تحصیل نظامك واهلنك راحت مدامك بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه چونکه توکل حق تعالی یه اعتماد ایتمکدر پس هر کیمکه یقین ایله دنیا وآخرتی ملك خدا بیلور وجمیع اشیایی انك ید قدرتنده بولور وجمله خلقی کندی کبی مسکین وعاجز کورر وبیلورکه جمله نك رزقنی حق ویرر تحقیق اول کمسه مقام توکله قدم باصمش اولور وکیمکه شك وشبهه دن خلاص بولمشدر اول کمسه نیچون غم رزقی برکه حق تعالی کفیل اولمشدر نته کیم (ومامن دابة فی الارض الا علی الله رزقها) ایت کریمه سی بو معنایی اثبات قیلمشدر وحق تعالی ایکی جهان خیرنی توکلده وضع ایتمشدر پس جمیع امورنده حقه توکل ایدن کمسه ایکی جهان سعادتنه ایتمشدر زیراکه هرنه کیم خیرلیدر حق تعالی انی اکا

ایتمشدر ومتوکل هرکز ذخیره جمع ایتمز ویارنکی رزق ایچون هیچ غم چکمز زیراکه اول کندوینی غریق بحر نعمت خالق بولمشدر نته کیم بالق دریایه غرق اولمش قالمشدر وادخار ماء بحردن مستغنی اولمشدر کذلك متوکل جمله دن مستغنی اولوب غنای طبع ایله طولمشدر ومتوکلك نفسی تقاضای طعام ایلدکده نفسنه دیرایدیکه رزقك غمنی یمه وکندیکه زحمت ویرمه زیراکه سن رزقی حیات ایچون طالبسن حال بوکیم رزق وحیات ایکیسی بری برینه مقارندر مادامکه حیات وار در البته رزقی دخی وار در پس باشکدن سودای رزقی چقار حق تعالی سنی کندی معرفتیچون خلق ایتمشدر حال بوکیم سنك فکرك انی قویوب غم رزقه کیتمشدر همان حقه توکل ایده سن وجمیع امورکی اکا تفویض ایدوب کیده سن وهر بلاده صبره ایره سن وهر قضایه رضا ویره سن تا کیم هر شرده بر خیر اولدیغن کوره سن (مامن شر جزئی الا ویتضمن خیرا کلیا) حدیث شریفی رمزینه ایره سن ومقام توکلده ثابت اولوب طوره سن تا کیم مقام تفویضه واندن مقام صبره واندن مقام رضایه واره سن واندن مقام معرفته واندن مقام محبته ایره سن واندن حکیم الهی اولوب اولیا زمره سنه کیره سن ومقربیندن اوله سن (نظم)

هین توکل کن ملرزان پا ودست	* رزق تو بر تو ز تو عاشقترست	این سببهای جهان پرده است وبس
اصل روزی از خدادان هر نفس	روی از وی جو مجو از زید وعمر	مست از وی جو مجو از بنك وخمر
* قوت اصلی را فرامش کردهٔ	* روی در قوت مرض آوردهٔ	قوت اصلی بشر نور خداست
قوت حیوانی مر اورا ناسزاست	لیکن از علت درین افتاده دل	که خورد او روز وشب زین اب وکل
چون مزاج ادمی کل خوار شد	زرد وبد رنگ وسقیم وخوار شد	چون مزاج زشت او تبدیل یافت
رفت زشتی از رخش چون شمع تافت)	چون جنین بود آدمی خون بد غدا	از نجس پاکی برد مؤمن کدا
ازفطام خون غدا این شیر شد	* وز فطام شیر لقمه کیر شد	وز فطام لقمه لقمانی شود
طالب مطلوب پنهانی شود	پس حیات ماست موقوف نظام	اندك اندك جهد کن تم الکلام

(فصل ثانی) اصول اربعهٔ راه عرفانك ایکنجی اصلی اولان تفویضك فضائل وفوائدن ونتایج وعوایدن سکز نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) فضائل تفویضی آیات بینات واحادیث شریفه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی عبادینه عنایتله تفویضی تعلیم وترغیب ایدوب کتاب کریمنده بیورمشدر فسیکفیکهم الله وهو السمیع العلیم (وعسی ان تکرهوا شیئا وهو خیر لکم وعسی ان تحبوا شیئا وهو شر لکم والله یعلم وانتم لا تعلمون (قل اللهم مالك الملك تؤتی الملك من تشاء وتنزع الملك ممن تشاء وتعز من تشاء وتذل من تشاء بیدك الخیر انك علی کل شیء قدیر (تولج اللیل فی النهار وتولج النهار فی اللیل وتخرج الحی من المیت وتخرج المیت من الحی وترزق من تشاء بغیر حساب (لیس لك من الامر شیء قل ان الامر کله لله (ویدع الانسان بالشر دعاءه بالخیر وکان الانسان عجولا (وان یمسسك الله بضر فلا کاشف له الا هو (وان یردك بخیر فلا راد لفضله یصیب به من یشاء من عباده وهو الغفور الرحیم) ولا تقولن لشیء انی فاعل ذلك غدا الا ان یشاء الله (ان الله یفعل ما یرید (وعسی ان تکرهوا شیئا ویجعل الله فیه خیرا کثیرا (والله خیر وابقی وربك یخلق ما یشاء ویختار ما کان لهم الخیرة (ویفعل الله ما یشاء) قل لا املك لنفسی ضرا ولا نفعا الا ما شاء الله (یمحو الله ما یشاء ویثبت وعنده ام الکتاب (لا یسئل عما یفعل وهم یسئلون (وله اسلم من فی السموات والارض طوعا وکرها والیه ترجعون (الله خالق کل شیء وهو علی کل شیء وکیل) وافوض امری الی الله ان الله بصیر بالعباد (ولو بسط الله الرزق لعباده لبغوا فی الارض ولکن ینزل بقدر ما یشاء انه بعباده خبیر بصیر (وما تشاؤن الا ان یشاء الله ان الله کان علیما حکیما (وما تشاؤن الا ان یشاء الله رب العالمین (وحق تعالی حدیث قدسیده بیورمشدرکه یا ابن آدم کلکم ضال الا من هدیته وکلکم مریض الا من شفیته وکلکم فقیر الا من اغنیته فکونوا لی اکن لکم معینا ونصیرا عبدی انت ترید وانا ارید ان لم تسلم لما ارید اتعب نفسك بما ترید ثم لا یکون الا ما ارید من استسلم لقضائی وصبر علی بلائی کتبته صدیقا عندی عبدی لا تطلب منی ان اجعلك فی حال واحد او ادعك علی کیفیة

واحدة فلست بفاعل ذلك لانی خلقتك لتعرفنی بجمیع صفاتی فلو اقتك فی العافیة لتعرفنی نافعا وجعلت صفاتی وشئونی وان كنت طالبا فاطلب منی ان اطلعك علی اختلاف صفاتی وشئونی وحضرت حبیب اكرم صلی الله تعالی علیه وسلم دعاسنده بیورمشدركه (اللهم انی اسلمت نفسی الیك ووجهت وجهی الیك وفوضت امری الیك والجأت ظهری الیك رغبة ورهبة الیك لا ملجأ ولا منجأ منك الا الیك اللهم لا مانع لما اعطیت ولا معطی لما منعت ولا راد لما قضیت ولا ینفع ذا الجد منك الجد لا اله الا الله وحده لا شریك له له الملك وله الحمد یحیی ویمیت بیده الخیر وهو علی كل شیء قدیر والیه المصیر ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم وامتنه تفویضی تعلیم ایدوب بیورمشدركه جری ماجری وجف القلم بما انت ملاق وبیورمشدركه ذروۀ ایمان ایكی خصلتدر بری حق تعالی یه تسلیمدر وبری قضاسنه رضادر وبیورمشدركه مؤمنك افضل خصالی توكل وتفویض وتسلیم وصبر ورضادر وبیورمشدركه عبدك ایمانی كامل اولمز تا انده بش خصلت حاصل اولمدقجه بری حق تعالی یه توكلدر وبریسی اكا تفویض اموردر وبری انك امرینه تسلیمدر وبری انك بلاسنه صبردر وبری قضاسنه رضادر وبیورمشدركه عملك تدبیرینی قلیل ایله كه سكا تقدیر اولانی بولور و اولمیان بولمز اولور وبیورمشدركه بش نسنه ایماندندركه هر حالده حق تعالی یه توكلدر وجمیع اموری اكا تفویضدر وانك هر امرینه تسلیمدر وصدمۀ اولی عندنده صبردر وانك هر قضاسنه رضادر وبیورمشدركه خیر انده دركه حق تعالی انی اختیار ایدوب وجوده كتورمشدر وبیورمشدركه خیر انده دركه واقع اولمشدر پس تفویض ایدن كمسه راحت وتسلیم اولان سلامت اولمشدر وبیورمشدركه سزه لازمدركه عاجزلر عادتیله معتاد اوله سز یعنی تدبیر اموراله بورلمیوب تقدیره حواله قیله سز وحق تعالینك تدبیر وتصرفنه تسلیم اوله سز (نظم)

از تو مقصود ازل تسلیم تست
در دو عالم خفته اندر ظل دوست
عارفان ازد و جهان كاهلترند
كار ایشانرا چو یزدان میكند
جز توكل جز كه تسلیم تمام
در غم وراحت همه مكرست ودام

ای مسلمان بایدت تسلیم جست) خرم ان كین عجز وحیرت قوت اوست
هم در اول عجز خود را او بدید
زانكه بی شد بار خرمن می برند
كاربزد ازانمی بینند عام
مر دشدد ین عجایز را گزید
كاهلی را كرده اند ایشان سند
زان نیاسا یند از كد صبح وشام

(نوع ثانی) تفویض وتسلیمك تعریف وحقیقتن وتأثیر ومنفعتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه تفویض دنیا اموروندن بر نسنه اختیار ایتمیوب اختیار مولایه تسلیم اولمقدر تفویض اعتراضدن اعراضدر وخلقك عیوبندن اغماضدر تفویض نزول قضادن مقدم اولور وتسلیم بعد النزول وجوده كلور تفویض معلوم اولمیان امری فاعلنه اعطادر وبو مقدمۀ رضادر تفویض ترك تدبیر اختیاردر ونزول قضایه انتظاردر تفویض ترك مراد وانتظار قضادر ودمبدم حقدن كانه تسلیم ورضادر تفویض ترك تدبیر وهوادر وهر ایشده حقه التجادر مفوض اودركه كندی نفسندن مایوس اوله وهر حالنده حقه التجا قیله مفوض اودركه حول وقوتدن بری اولور وجمیع احكامی حق تعالیدن بیلور وجمله خلقی كندی كبی عاجز بولور وهر امر تدبیرنی ربیسنه ویرر مفوض قلبنده سكونت بولور واضطراب دعوادن ازاد اولور تفویض بدنده تسلیم وكوكلده اعتماد وجانده رضادر تفویض شدت ونعمتده خلقدن اعراض وحقه رجوعدر تفویضك علامتی اوچدركه بریسی تدبیری تقدیره ویروب سكونت بولمقدر وبری ارادت واختیاری تدبیر مولایه ویروب معطل قالمقدر وبری ساعت بساعت قضایه مترقب اولمقدر حقا كه قدر نازل اولدقده حذر باطل اولور ونزول قدر حذری سبقت ایدر امور تقدیر ایله در تدبیر ایله دكلدر چونكه مرادك وجوده كلمز پس موجودی مراد ایله چونكه مراد حاصل اولمز پس هر نیجه اولورسن اول اولدم اوله سیه سویله چونكه قضای مبرم رد اولمز پس حذر فائده قیلمز (بیت) مراد حقه مطابق كاور جمیع امور مراد ترك ایت وطرح اول كوكلدن ایله حضور) اما تفویض ثمرۀ توفیق وكرامتدر وموروث راحت وسلامتدر كیمكه اموری حق تعالی یه تفویض ایتمشدر اول كمسه ایكی جهان سعادتنه یتمشدر قوله تعالی ✱ الحمد لله الذی اذهب عنا الحزن ✱ یعنی اول خدایه حمد اولسونكه حزن اولان تدبیر واختیاردن بزی خلاص ایلمشدر زیرا كه جنته داخل

اولان مؤمنلرك دنیاده دكل ایدی الا كه سیاست نفس وتدبیری عقل ایدی چونكه قرب مشاهده ایله اول باركران انلردن ساقط اولور پس آندن نجات بولدقلریچون حمد وثنا ایدركیمكه اموریی مولاسنه تفویض ایدر اول دنیاده ایكن جنت عرفانه كیدر (بیت) ففوضت للمحبوب امری كله ✱ فان شاء احیانی وان شاء اتلفا واما تسلیم انقیاد ایتمكدر تسلیم قضایه رضا وبلایه صبر ونعمایه شكردر تسلیم مصیبت شربتنی تأوه وتضرعسز تجرعدر تسلیم محنت ومنحتی وسقم وصحتی واعراض واقبالی اعنی هر حالی مساوی كورمكدر تسلیم نزول بلا عندنده حجر اسفل رحا كبی اولمقدر تسلیم ایكی نوع ایله جاری در بری اضطراری وبری اختیاریدر اما تسلیم اضطراری اودركه صاحبی قضایه مخالفت كتمكه قدرتی اولمدیغن بیلمشدر پس تمكنسز قالوب كراهت واضطرار ایله جمله اشیایه تسلیم اولمشدر واما تسلیم اختیاری بودركه صاحب ملك وتدبیر انجق رب العالمین حضرتلری اولدیغن بیلوب تیقن قیلمشدر پس ملكی مالكنه تسلیم ایله امر اولندقده محبت واختیار ایله حضرت مولایه تسلیم اولمشدر امری مدبرینه تسلیم ایدن فتنه سندن امین وسلیم اولور كیمكه حق تعالی انك بانیسی ومالكی اولدیغن تفطن ایدر اول كمسه تیقن ایدركه بانی احوال بناپی بنادن اعلمدر ومالك ملكنه اندن ارحمدر واكا توكل وتفویض ایدر وتسلیم ایله مقام رضایه كیدر راحت تفویضده در وسلامت تسلیمده در افعال خدا هپ خیر اولور تسلیم اولان نجات بولور تسلیمده سلامت واردر وتدبیرده ندامت واردر كیمكه تارك تدبیر وعناد ومائل تسلیم وانقیاد اولور اول كمسه قائم مقام زهاد ونائل مرام عباد اولور رقاب ایله مقابره سنده اعظم حجب تدبیر نفس ایله اشتغالدر وسبیلرده عاجز قوللره اعتماد واتكالدر بر كامل دینلمش كه نیجه سن جواب ایتمشدركه بر ملك قدیرك قبضه سنده براسیرم كه بنی نه ایده جكندن خبیردكلم حسرت امور ماضیه وتدبیر امور آتیه بركت ساعت حاضره یی كیدرمشدر احكام خدایه تسلیم اولان وقضاسنه رضا ویرن حقیقتده تسلیم تامه ایرمشدر تسلیم نعمدر واعتراض جحیمدر تسلیم ولادر وتدبیر بلادر عبدك حالی انقیاد ومسلمك شانی تسلیمدر (شعر) ترك التفكر تسلیم لخالقنا ✱ فلا تفكر فان الفكر معلول ✱ ان لم تفكر تكن نفسا مطهرة ✱ جلیس حق عن الافكار معزول (نظم)

كوكل چون واقف اسرار اولورسن
تمام باشدن باشه ایشار اولورسن
بوری حفظ ایله ترتیب جنونی
بتر ویرانه ده سیار اولورسن
كل ای حق كوكل میخانه سنه (كه خرش بویله خوش خمار اولورسن

اودم هر كاردن بی كار اولورسن
حقه تسلیم اولوب سودا ایله طول
كه هر ترتیبدن بیزار اولورسن
كوزل عنقا كبی كل كوه قافه

تفكر كسب ایچون در حال بوكیمسن
نیچون خودكام اولوب هشیار اولورسن
وار اول معموره كیمسن آنده ایدلك
نیچون هر بوم شومه یار اولورسن

(نوع ثالث) تفویض وتسلیمك شروط وفوائدن بیلدیرر ✱ ای عزیز ✱ معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه حق تعالی كندی حكمتیله بر قولنی سببلرده قائم قیلمش ایكن اول كندی تجریدنی مراد ایتمسی شهوت خفیه دندر وحق تعالی انی تجرید ایله قائم قیلمش ایكن آنك سببلری مراد ایتمسی همت علیه دن منحط اولمسیدر زیرا كه حق تعالی عبدینی هر نیه ادخال ایلسه آنده اكا معین اولور وهر نیه كه عبد آرزوی نفسیله داخل اولور حق تعالی آنده انی نفسنه اصمرلركه انك عهده سندن كله مزپس حق تعالینك رضاسی بودركه عبدینی هر نه حالده قائم قیلمش ایسه آنده مكث ایلیه تا كیم آنی اكا حق تعالی انی ادخال ایلدیكی كبی ینه آندن حق تعالی انی اخراج ایلیه زیرا كه عبدك شانی اودكلدركه كندی سببی ترك ایلیه بلكه آنك وظیفه سی اودركه سبب انی ترك ایدنجیه دك تسلیم اولوب ساكن اوله نتكیم بر كامل دیمشدركه نیجه كره سببی ترك ایلدم ینه اكا محتاج اولوب عودت قیلدم بعده سبب بنی ترك ایلدكده عودت هم اقتضا ایتمدی پس هر كیمكه جمیع امور الله تعالینك تقدیریله اولدیغن بیلور اول كمسه كندی امورنی حقه تفویض ایدوب قضاسنه تسلیم اولور ونفسی تدبیرندن خلاص وراحت بولور كوكل راحتی كه واردر ترك تدبیر واختیاردر تدبیر واختیاری ترك ایدن مفوضك عیشی منكدر اولمز چونكه تدبیرایتمكدن كیچمزسن باری اوله تدبیر ایله كه تدبیر ایتمیه سن زیرا كه ترك تدبیر واختیار اساس را

عرفان وسرمایهٔ دل وجاندر پس عبدك شانی بودركه نفسنی مولاسنه تسلیم ایدوب كاشنی كوزل دیوب اولدم
اوله‌سیه اوله وهرسوزی حقدن اكلیوب هرایشی آندن بوله هواسنه مخالف اولانی بیله كندویه خیرلی بیله
وهرنسنه‌دن برعبرت آكوب علم وحكمتله طوله وماسوادن كیچوب حضور حقه كله وكندی نفسن بیلوب عارف
باللّه اوله وابدا آنكله قاله (بیت) اولسه استعداد عارف قابل ادراك وحی ＊ امر حق ارسالنه هرذره دربر جبرئیل
＊ كیمكه بولندیغی وقت ایچنده حق تعالینك موجود ایلدیكی نسنه‌نك غیریسنی اول وقتده احداث ایتمك
مراد ایدرسه اول كسه جهالتدن برنسنه ترك ایتیوب تمامیله متصف اولمش اولور پس حقدن طلب ایتمه‌كه سنی
بولندیغك حالكدن اخراج ایلیه كیم غیرحالتله استعمال ایلیه زیرا كه اول مراد ایلسه سنی حالت موجوده‌دن
اخراج ایتمزدی حالت مطلوب ایله استعمال ایده بیلورا كر عارفسن آندن طلبك آنی اتهامكدر وانی طلبك
آندن غیبتكدر وغیری طلبك قلت ادبكدر وغیریدن طلبك وجود بعدكدر پس جمیع انواع طلب عارفلرقتنده
مدخول ومعلولدر اغیاردن فراغكه مترقب اولمه‌كه اول ترقبه حق تعالی سنی قائم قیلدیغی حالده
انی مراقبه‌دن مانع اولور جاهل وغافل صباحه چقدقده ابتدا قلبنه اول فكر كلوركه بوكون بن نه ایشلر ایشلیم
كركدر وعارف اكا صباحلدقده ابتدا خاطرنه بومعنی كلوركه كوره‌یم بوكون ربم بنی نه ایشلرده استعمال
ایلسه كركدر زیرا كه عبدك قلبنه ابتدا وارد اولدیغی خاطر آنك عرفانی میزانیدر اما جاهل صباحه چقدقده قلبنه
ابتدا كلان خاطر فعلی نفسنه نسبت ایدوب دیركه كوره‌یم بوكون بن نه ایشلیم كركدر زیرا كه اول جاهلك قلبی
غافل اولدیغیچون نفسی تدبیر ایله مولاسندن مشغول ومعزولدر پس اول مستحقدركه ربی انی نفسنه
اصمرلیوب مرادلرن بوزوب امورن داغدوب قلبن پریشان ایدروا ما عارفك كوكلنه علی الصباح ابتدا كلان
خاطر فعلی حقه نسبت ایدوب دیركه كوره‌یم بوكون حق تعالی بنی نه ایشلره موفق ایلسه كركدر بوعارفك
كوكلی اكاه اولدیغیچون حق ایله حاضر در وآنك افعالنه ناظر در وآندن كندویه نزول ایدن قضاسنه منتظر در
وآفات اختیاراتده اولدیغن بیلمشدر زیرا كه كندی منفعتی ومضرتی قنقی نسنه‌ده اولدیغی معلوم دكلدر
واختیار انجق فاعل مختار اولان رب العالمین حضرتلرینه مخصوصدر پس لاجرم حضرت مولا بو عارف قولنی
تعلق آمالدن حفظ ایدوب جمیع اشغالدن فارغ وازاد ایلروآنك مصلحتی قوامیچون الزم واحسن اولان افعال
واحوالدن انی راضی ودلشاد ایلروبو بردولت دائمه‌دركه بوكا نائل اولان دوائلی تدبیر واختیاری دخی نیسلر
هرصباح انجق لسان حالله بومناجاتی سویلر ＊ اللهم انی اصبحت لا املك لنفسی نفعا ولا ضرا ولا موتا ولا حیاة
ولا نشورا ＊ اللهم وفقنی لما تحبه وترضاه من القول والعمل انك ذوالفضل العظیم ＊ اللهم ان الامر عندك وهو
محجوب عنی ولا اعلم امرا اختاره لنفسی فكن انت المختار لی انك علیم قدیر ＊ شعر ＊ یا ایها الراضی باحكامه
لابدان تحمده بكل الرضا ＊ فوض الیه واستلق مستسلما ＊ فالراحة العظمی لمن قدفوضا ＊ وكمال تفویض
وتسلیم سرمایهٔ دولت خیرتدركه اول وسیله نعمت معرفتدر (نظم)

مرغ دل پران اولوب بولسه هوای حیرتی ＊ شمس جان نوریله پرایلر فضای حیرتی
كرهزاران دولت ونعمت كوررسه اهل دل ＊ كلمز آنك چشمنه استر نوای حیرتی
سنده كی دردوبلا ومحنته باقمه صقین ＊ كیم بولور قلبك جفالردن وفای حیرتی
جان ندربیك جان فدا اولسون بوحیرت ذوقنه ＊ قوی غبار فهم وفكری بول صفای حیرتی
حیرت بیخودلق ایسته سرور اولمق استه ＊ كیم سرسرورلك استر خاكپای حیرتی
كرچه لذات وصفا عالمده چوقدر لیك هیچ ＊ برصفا طوتمز دل وجان ایچره جای حیرتی
افتاب عشق حق عاشقلره تابنده در ＊ آرزو ایلرلر اول ظل همای حیرتی
كردیلرسن دلده دلدار كله اولمق دائما ＊ نقشكه بیكانه اول بول آشنای حیرتی
فتح باب بیت دل حیرتدر ای حق تمام ＊ حیرته ویرسن سنی ال مهلقای حیرتی

(نوع رابع) تفویض وتسلیم انسانه اهم والزم امور اولدیغك سبب وسرك بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه
اهل اللّه دیمشلردركه حكم ازل علل نسبتندن اجل واعظمدر زیرا كه حق تعالی آنك عطاء سابقنه عبدك طلب

لاحق سبب اوله‌مز پس صنع باری هرنسنه‌یه علتدر وصنعنه برنسنه علت دكلدر آنك سكا عنایتی سندن
برنسنه ایچون دكلدر وآنك عنایتی سكا توجه ایدنده سن قنده ایدك هرنسنه مشیته مستنداولور واول
برنسنه‌یه مستند اولمز زیرا كه حق تعالی مراد ایلدیكن ایشلر ومراد ایلمدیكی نسنه وجوده كلمز نتكیم ＊ فعال
لما یرید ＊ بیورمشدر جمله اشیا آنك مشیت وقدرتیله مستعمل اولدیغن طیورمشدر بوسببدندركه دعا ایتمك
اهل توكل وتفویض اولان عارفلرك مذهبی دكلدر زیرا كه عالمده هرنه ظهور ایدرسه حكمتدن وفائده‌دن
خالی اولمدیغن آنلر بیلمشدرونیجه عارفلری ذكراللّه آنك سؤالندن مشغول قیلمشدر ونیجه كاملری قسمت
مولایه اعتماد ایله ادب ترك طالبه دلالت قیلمشدر وقضا وقدره تصاربقندن آنلره جاری اولان احواله آنلر
راضی اولمشدر عارفلر مشاهده قیلمشدركه طومار قسمت برخطدر وانسانك كلامی سقطدر ودستلق مذهبنده
دعا الحاجدر زیرا كه مولا بیلوركه عبدی نیه محتاجدر عارف مشیت مولا ایله اكتفا قیلمشدر واحتیاجی
اكا عرض ایتمكدن حیا قیلمشدر پس آندن نیجه حیا ایتمزكه مخلوقاتنه عرض حاجت ایلیه زیرا كه حق تعالینك
مشیتیله اكتفا وقسمت سابقه‌سنه رضا وعدم طلب ودعا ادب اولیادر چونكه عارف باللّه آندن سؤال
ایتمدن حیا ایدر یا مخلوقندن سؤال ایتمك سمتنه نه وجهله كیدر پس عارفلر ناسدن برنسنه طلب ایتمزلر وعرض
حاجتله بركسه‌یه كیتمزلر زیرا كه انلر فقر ایسه مولالری غنیدر وانلر احتیاج ومصیبت حالنده ناسدن مستغنی در
وبیلورلركه هب ایدوب ایلین برخالقدر واول كندی امرینه غالب وجمله‌دن فایقدر وحق تعالی جمیع ساعات
لیل ونهار ایچنده جمله قلوبه مطلع وناظر در قنقی عبدك قلبنی كندینك غیریسنه احتیاج ایله متوجه بولدیسه اكا
فقری مسلط ایدوب امورن متشتت ایلر پس عارفلر عرض احتیاج ایده‌مزلر الا كه مولالرینه عرض ایدوب
اكا متوجه اولورلر وجمیع اموری مرادحقه موافق بولورلر وكندی مرادات وآرزولرن ترك ایدوب راحت قالورلر
＊ بیت ＊ ماتم الاما یرید اترك مرادك واطرح ＊ واترك خواطرك التی شغلت فؤادك تسترح ＊ نظم ＊

زاولیا اهل دعا خود دیكرند
كه دهانشان بسته باشد ازدعا
درقضا ذوقی همی بیند خواص
كه نپوشند ازغمی جامه كبود
هرچه اید پیش ایشان خوش بود
سنك اندر راهشان كوهر بود
كر بسوزد باغش انكورش دهد
چون عوض می ایدان مفقود رفت

كه همی دوزند كاهی می درند
ازرضا كه هست رام آن كرام
كفرشان آید طلب كردن خلاص
جمله كی یكسان بودشان نیك وبد
اب حیوان كردد ار آتش بود
باخدا نبود ولی را اعتراض
درمیان ما تمی سورش دهد
چونكه بی آتش مرا كرمی رسد

قوم دیكر میشناسم زاولیا
جستن دفع قضاشان شد حرام
حسن ظنی بردل ایشان كشود
ازچه باشد این زحسن ظن خود
زهردر حلقوم شان شكر بود
هرچه بستاند فرستد اعتیاض
لا نسلم واعتراض ازمابرفت
راضیم كر اتش ماراكشد

بی چراغت چون دهد اوروشنی ＊ كرچراغت شد چه افغان میكنی

(نوع خامس) تفویض وتسلیم اكسیر عظیم بلكه جنت نعیم اولدیغن بیلدیرر ＊ ای عزیز ＊ معلوم اولسونكه
اهل اللّه دیمشلردركه كیمیای سعادت واكسیر دولت بودركه ناسدن بالكلیه قطع امید اولوب حق تعالینك علم
ازلیسنده سنكیچون تقدیر وقسمت ایلدیكندن غیری نسنه سكا ویرمسندن دخی نا امید اوله‌سن یعنی ناسی
قلبكدن اخراج ایدوب ازلده تقدیر اولان قسمتكدن غیری برنسنه حقدن طلب قیلمه تاكیم بوكیمیا ایله اغنی الناس
اوله‌سن سرعت فهم وكثرت علم انسانك عرفانه دلالت ایتمز علامت عرفان انجق حق تعالی‌یه اعتماد وانكله
غنادر وماسوادن اباواستغنادر وبر كامل دیمشدركه الهی سنك اختلاف تدبیرك وسرعت حلول تقادیرك
عارف قوللریكی منع ایتمشدركه برعطاده سكون وقرار ایده‌لر یا بربلاده سندن مأیوس اولوب كیده‌لر پس انجق
سكا تعلق ایتمشلردر وبر كامل مناجات ایدوب دیمشدركه الهی بنده بوانان اختلاف اثاردن وتنقلات اطواردن
تیقن ایلدم كه بندن سنك مرادك هرنسنه‌ده بكا بیلنمكدر تاكیم هیچ برنسنه‌ده سنی بیلمز اولمه‌یم یعنی ظاهرمده
اولان صحت ومرض وغنا وفقر امثالی اثار اختلافندن وباطنمده اولان ذل وعز وقبض وبسط امثالی احوالك

تنقلاتندن وبونلردن غیری سنك شئونكدن اولوب بنده ظهور ایدن احوال مختلفه دن دمبدم توارد وتعاقبندن بلدمكه بنی خلق ایتمكدن مرادك هر نسنه ده بر بشقه تعرفله وبر حالت مخصوصه ده بكا بیلنمكدر تاكیم وحدانیتكی عظمتكله بیلوب جلال وجمالكی وقدرت وكمالكی هر نسنه ده هر زمان مشاهده قیلوب جمیع افعال وصفاتكله سنی عارف اوله یم پس ایدی بو حالات ایچنده بن بر جنت معجله ده حالا مسرور وحضور ایله متقلبم كه مرادایلدیكم مقامانكده متمكن ومتنعم اولمشدر وبوانلدیغم بونوال عظیم انواع نعیم ایچره بنی مستغرق ایدوب سؤال ودعادن مشغول ومعزول ایتمشدر پس بكا ظاهر وباطنده كرم ایلدیكك نعمتلر مقابلنده سكا بوزیلك حمد وشكر اولسون *نظم*

گفت بهلول آن یكی درویش را
چونی ای درویش واقف كن مرا
گفت چون باشد كسی كه جاودان
بر مراد او رود كار جهان
سیل وجوها بر مراد او روند
اختران زانسان كه او خواهد شوند
زنده كی ومرك سرهنكان او
بر مراد او روانه كو بكو
هر كجا خواهد فرستد تعزیت
هر كجا خواهد ببخشد تهنیت
سالكان راه هم بر كام او
ماند كان راه هم در دام او
بی مراد او نجنبد هیچ رك
در جهان زاوج ثریا تا سمك
گفت ای شاه راست گفتی همچنین
درفر وسیمای تو پیداست این
این وصد چندینی ای صادق ولیك
شرح كو این را بیان كن نیك نیك
اینچنان شرحش بكن اندر كلام
كه ازان هم بهره یابد عقل عام
گفت ای باری یقین شد پیش عام
كه جهان در امر یزدانست رام
در زمین وآسمانها ذرهٔ
پر نجنباند نكردد پرهٔ
جز بفرمان قدیم نافذش) شرح نتوان كرد وجلدی نیست خوش
این قدر بشنو كه چون كلی كار
می نكردد جز بامر كردكار
چون قضای حق رضای بنده شد
حكم حق را بندهٔ خواهنده شد
بی تكلف نی پی مزد وثواب
بلكه طبع او چنین شد مستطاب
زنده كی خواهد نخواهد بهر خود
بلكه خواهد اوبی ملك احد
هر كجا امر قضا را مسلكیست
زنده كی ومردكی پیشش یكیست
بهر یزدان میزید نی بهر كنج
بهر یزدان می مرد نه از خوف رنج
هست ایمانش برای خواست او
نی برای جنت واشجار وجو
ترك كفرش هم برای حق بود
نی ز بیم آنكه در آتش رود
اینچنین آمد ز اصل ان خوی او
نی بجهد ونی بجست وجوی او
آنكهان خندد كه او بیند رضا
همچو حلوای شكر اورا قضا
مرك او ومرك فرزندان او
بهر حق پیشش چو حلوا در كلو
بندهٔ كش خوی وخلقت این بود
نی جهان بر امر وفرمانش رود
پس چرا لابه كند او یا دعا
كه بكردان ای خداوند این قضا
پس نكوید او دعا الا مكر
در دعا بیند رضای دادكر
آن شفاعت وان دعا از رحم خود
میكند آن بندهٔ صاحب رشد
رحم خود را او همان دم سوختست
كه چراغ عشق حق افروختست
دوزخ اوصاف او عشقست واو
سوخت مر اوصاف خودرا مو بمو

(نوع سادس) تفویض وتسلیمك تأثیرات وفوائدن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه قلب عبدی حضور مولادن مشغول ایدن عوارض اربعه دن عارض ثانی اخطار ومخافاتدر وبونلری مراد وارتكابدر وبونلرك كفایتی انجق تفویض ایله بولنمشدر نتكیم بالاده اشارت قیلنمشدر پس جمیع اموری مدبرینه تفویض ایكی امر ایچون لازم بیلنمشدر اما اولكی امر اول حالده اطمینان قلب وسكون نفس بولنمشدر زیرا كه امور مبهم ومخطور اولدقده صلاحی فسادندن فرق اولنمیوب كوكل مضطرب اولوب نفس هایم قالور بیلمزكه خیر وصلاحی بولور یا شر وفسادمی واقع اولور پس بركسنه جمیع اموری حق تعالی یه تفویض ایلسه اول محقق بیلوركه واقع اولمزالا كه خیر وصلاحه واقع اولور واول هر حالده هر كدر وافتدن سلیم اولوب هر خطری مخافتدن امنیت بولور وقلبی مطمئن اولوب نفسی راحت بولور حال بوكیم وقت ایچنده بو سلامت وامنیت وبو اطمینان وراحت نهایتسز غنیمتدر وحضرت شیخمز رحمة الله علیه دیمشدركه تدبیری خالقكه تسلیم ایله تاكیم راحت وسلامت بوله سن اما ایكنجی امر آنك مستقبلنده حصول وخیر وصلاحدر وعواقب امور ایسه بالكل مبهمدر زیرا كه نیچه شر واردركه صورت خیرده در ونیچه نفع واردركه لباس ضررده در ونیچه زهر واردركه

ظرف عسلده در چونكه عقل بشر عواقب اموری بیله مز واسرارینه مطلع اوله مز پس اگر انسان اموری قطعی مراد ایدوب اختیار ایله ایشلیوب حكم ایلسه اول سرعتله هلاكه واقع اولور حال بوكیم بیلمز مغرور اولور قالور واگر اموری حق تعالی یه تفویض ایدوب انك اختیار ایله سن طلب قیلسه اول كسه ملاقی اولمزالا كه خیر وسداده ملاقی اولور وهمیشه صلاح وفلاح بولور نته كیم حق تعالی عبد صالحدن حكایت ایدوب (وافوض امری الی الله) بیورمشدر وانك تفویضی فوقیه الله كلامیله تعقیب ایدوب وقایه ونصرتله انك معینی اولدیغن طیورمشدر اما تفویضك معناسی مخاطره لی امرلك اختیارنی مدبر عالم اولان ومصلحت مخلوقاتی بیلن وجمله یی تربیه قیلن فاعل مختاره تسلیم ایتمكدر واما تفویضك حصنی خطر اموری تفكر وفساد وهلاكن تذكر ایتمكدر واما حصننك حصنی كشی انواع خطردن اعتصامندن عجزینه تمكدر وجهل وغفلت وضعفیله ضروب خطره وقوعندن امتناع ایتمكدر پس بو ایكی حصنك تذكرینه مواظبت موجب تفویض جمیع امور اولمشدر وامورنده حكم ایتمكدن تحفظنه سبب كلمشدر وبی شرط خیر وصلاح اموری ارادتدن امتناعنه باعث اولمشدر اگرچه حق تعالی یه برنسنه واجب دكلدر لكن عادتی اویله جاریدركه اكا تفویض ایدن عبدینه حكمتیله اصلحی ایشلر وافضلی ایشلمز نتكیم اول حبیب همامنه وانك اصحاب كرامنه بعض اسفارنده لیلی طلوع شمسه دك اویومق تقدیر ایتمشدر تاكیم اویقودن افضل اولان صلوة لیل وصلوة صبح انلردن كچمش كتمشدر ونیچه قوللرینه دنیاده غنا ونعمتله تنعم تقدیر ایتمشدر اگرچه فقر افضلدر ونیچه قوللرینه ازواج واولادیله اشتغال تقدیر ایتمشدر اگرچه تجرد افضلدر زیرا كه رب العالمین احوال عبادی خبیر وبصیردر وهر قولنه اصلح اولانی اشلمسیله مربی ونصیردر نتكیم طبیب خبیر مریضنه ماء شعیر اختیار وتدبیر ایدر اگرچه مریضه شكر وعسل الذ وافضلدر لكن صلاح علتی ماء شعیر ایله كورر آنكیچون اول علیله انی ایچورر كذلك رب الارباب تربیه سندن مقصود اولان عبدك فساد وهلاكندن نجات وسلامت بولمسیدر یوخسه عبدك فساد وهلاكیله فاضل وشریف اولمسی دكلدر پس بو بیان ایله عیان اولمشدر كه نجات وراحت بولان تفویض وتسلیم ایله بولمشدر *نظم*

خواهی امید كیر وخواهی بیم
هیچ بر هرزه نافرید حكیم
عالمست او بهرچه كرده كند
تو ندانی بدانت دردكند
به ز تسلیم نیست درعملش
تا بدانی حلیمی وحلمش
در جهان آنچه رفت وآنچه آید
وانچه هست آنچنان همی باید
تو مكو هیچ در میانه فضول
راندهٔ او بدیده كن تو قبول
در كفتار بیهده در بند
بقضای خدای شو خرسند
ابلهی دید اشتری بچرا
كفت نقشت همه كجست چرا
كفت اشتر كه اندرین پیكار
عیب نقاش میكنی هشدار
در كژ من مكن بنقش نكاه
تو ز من راه راست رفتن خواه
نقشم از مصلحت چنان آمد
كز كجی راست چون كمان آمد
تو فضول از میانه بیرون بر
كوش خر در خورست با سر خر
با بد ونیك جز نكو نكند
هرچه اوكرد غیر او نكند
هست حق راز بهر جان شریف
اندر اثنای صنع لطف لطیف
داند آن كس كه خرده دان باشد
كانچه اوكرد خیر آن باشد
سوی تو نام زشت ونام نكوست
ورنه محض عطاست آنچه ازوست
بد از و در وجود خود ناید
بخدا بی بد از كجا شاید
باشد از ما دران ما بر ما
هم حجامت نكو وهم خرما
زشت ونیكو بنزد اهل خرد
سخت نیكست ازو نیاید بد

(نوع سابع) تفویض وتسلیم انسان ایچون جمیع امورنده جمله دن اهم والزم اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه تفویض وتسلیم امرنده ایكی اصلی تأمل كركدر تاكیم سهولتله حاصل اوله لر اما اصل اول بودركه تیقن ایده سنكه تدبیر واختیار مناسب ویاراردكلدر الا كه اول فاعل مختاره یاراركه جمیع اموری جمله جهاتیله بیلمش وهر نسنه نك ظاهر وباطننه وحال وعاقبتنه مطلع اولمش اوله والا فساد وهلاكی خیر وصلاح اولان اموراوزرینه ترجیح واختیارندن امین اولمزنته كیم اهل قرادن برینه دراهم عرض ایاسلر وبرزم ایچون نقد ایدوب جیدن ردیسندن فرق وتمییز ایله دیسلر اول دهقانی ناقد اوله مز بلكه اهل سوقك بریسی اول دراهمی نقد وفرق ایلسه اكا بیله اعتماد اولنمز تا ذهب وفضه دن وانلرده اولان خواص واسرار

طبابعدن خبردار اولان صرافه عرض اولنوب اندن جواب شافى النمدقجه اطمينان قلب حاصل اولمز چونكه جميع امورى جمله وجوهيله محيط اولان علم انجق رب العالمين حضرتلرينه مخصوصدر پس اندن غيرى تدبير واختيار ايتمكه بركسه لايق دكلدر انكيچون حق تعالى فرقان مبيننده ﴿وربك يخلق مايشاء ويختار ما كان لهم الخيرة﴾ بيورمشدر نقل اولنمشدركه انبياء عظامدن برينه طرف حقدن دينلمشدركه طلب قبل كه اعطا اولنه سن اول موفق اولوب ديمشدركه هر وجهله بر عالم هر وجهله برجاهلدركه طلب قبل كه اعطا اولنه سن بكا اصلح اولانى بن بيلمم كه طلب قيله يم بنه سن بنم ايچون تدبير واختيار ايله كه سلامت بوله يم واما اصل ثانى بودركه اكر سكا بركسه ديسه كه تحقيق بن سنك جميع امورك نظامن ويريرم ومحتاج اولديغك مصالحك تدبير وتداركن كورورم سن هر امرك تدبيرك بكا تفويض واقبال ايله همان وار كندى شانكله مشغول اولوب ذوق وصفا ايله حال بوكيم سنك عندكده اول كمسنه اهل زمانك اعلم واحكم واقوا سيدر وارحم واشفق واصدق واوفاسيدر سن انى دولت كبرى ومنت عظمى بيلمزميسن وانكا وافر شكر ايدوب اجل ثنا قيلمزميسن بعده سنكيچون اول حكيم اويله برشربت اختيار ايلسه كه انده وجه صلاحى بيلمزسن بنه انك شربتندن منفعل ومضطرب اولمزسن بلكه انك تدبيرينه اعتماد ايدوب مطمئن اولورسن زيرا كه اول سكا احسن وانفعى اختيار ايدوب الزم واصلحى ايشلديكن بيلورسن وجميع اموركى اكا تفويض ايدوب تسليم اولورسن اولدخى اموركى ضامن اولدقده هرنيجه قيلورسه سن انك جمله سن نظام اوزره بولورسن پس بونقدير جه سكا نه اولمشدركه جميع اموركى رب العالمين حضرتلرينه تفويض ايتمزسن واكا اعتماد ايله تسليم ورضاسمتنه كتمزسن حال بوكيم جمله عالمى وبنى آدمى ايجاد وتصوير ايدن اودر وليالى واياما وقلوب انامى تقليب وتغيير ايدن اودر وامطار وارزاقى وافكار واخلاقى تقسيم وتقدير ايدن اودر وارض وسماواتك وجمله مخلوقاتك جميع امورينى ابدا اختيار وتدبير ايدن اودر نته كيم ﴿وهو الذى يدبر الامر من السماء الى الارض﴾ كلاميله قوللرن تبشير ايدن اودر پس حق تعالى هر عليمدن اعلم وهر قويدن اقوى ايكن وهر رحيمدن ارحم وهر غنيدن اغنا ايكن وهر حكيمدن احكم وهر صديقدن اوفا ايكن واكا تفويض وتسليم ذوق وصفا ايكن نيچون جميع اموركى اكا تفويض ايدوب تدبيرينه تسليم اولمزسن تاكيم اول لطائف عمليه وحسن تدبيريله سنك عقلك بالغ اولميوب فهمك ادراك ايلمديكى امورى سنكيچون اختيار ايده وقلبك اول باركران التندن چيقوب سرور وحضور ايله مجلس انسه كيده اكر سن جميع اموركى حق تعاليه تفويض ايدوب تقديرينه تسليم اولورسن اول سنكيچون سرى دقيق اولان امورى اختيار ايلدكده اكا دل وجاندن رضا ويررسن وهر نيجه ظهور ايدرسه خير محض وصلاح وفلاح اولديغن بيلورسن عجز وحيرتى كنديكه سرمايهٔ سعادت ايدوب انك تدبير وتربيه سيله اطمينان قلب وراحت جان بولورسن (نظم)

آن نبينى كه طفل را دايه | وقت خردى باولين پايه | كاه بندد ور ابكهواره
كاه بر بر نهدش همواره | كه زند صعب وكاه بنوازد | كاه دوريش كند بيندازد
كاه بوسد بمهر رخسارش | كاه بنوازد وكشد يارش | مرد بيكانه چون نكاه كند
خشم كيرد ز دايه آه كند | كويدش نيست مهربان دايه | برادست طفل كم مايه
تو چه دانى كه دايه بداند | شرط كار آنچنانكه مى راند | بنده را نيز كرد كار بشرط
ميكزارد بجمله كار بشرط | انچه بايد همى دهد روزى | كاه حرمان وكاه پيروزى
كاه بر سر نهد زكوهر تاج | كه بدانكى كند ورا محتاج | تو بحكم خداى راضى شو
ورنه بخروس وپيش قاضى شو | تا ترا از قضاش برهاند | ابله انكس كه اين چنين داند
نوش دان هرچه زهر او باشد | لطف دان آنچه قهر او باشد | هرچه هست از بلا وعافيتى
خير محضست وشر عاريتى | انكه آرد جهان بكن فيكون | چون كند بد بخلق عالم چون
خير وشر نيست در جهان سخن | لقب خير وشر بتست وبمن | آن زمان كايزد آفريد آفاق
هيچ بد نافريد بر اطلاق | مرك اين راهلاك وآنرا برك | زهر اين راغذا وآنرا مرك

نوع ثامن) تفويض وتسليمك كيفيت ونتايجن واسباب وروايحن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه عبدك ربيسيله مثالى مريضك طبيبيله اولان احوالدر مثلا بر مريض انى تيقن ايلسه كه بر طبيب حاذق دقائق طبى عليمدر ومرضندن خبير وحالنه مشفق ورحيمدر وبيلسه كه انه ايله صحت بولوروندن سعيدر پس اول مريض امورنى اول طبيبك رأى وتدبيرينه تفويض ايدوب اكا بى معارضه تسليم اولور اكر كندويه طاتلى شربت ايچوررسه قبول ايدوب نوش ايلر واكر اجى شربت ايچوررسه انى دخى قبول ايدوب تجرع ايلر وبيلوركه كندويه شيرين شربت انك ويرديكى وقتده آجيدن انفعدر واجى شربت اول وقتده شيريندن انفعدر زيرا كه آنك كيفيت احوالنى طبيبى اعلمدر كذلك عبد اكر تحقيق ايلسه كه حق تعالينك علمندن زمين وآسمانده برذره مقدارى نسنه غائب اولميوب جملهيى عليم وحكيمدر وجمله عبادينه لطيف ورؤف ورحيمدر وتيقن ايلسه كه نفسى قلبنه عدوى عظيمدر وآفات نفس ايله قلبى مريض وروحى سقيمدر واسباب فوز ونجاتنى وعلل جوروهلاكنى غير عليمدر پس اول عبد عاجز جميع امورنى اول عليم وحكيم ورحيمك تقديرينه تفويض ايدوب تدبيرينه تسليم اولور وقضاسنه رضا ايله فوز وفلاح بولور اكر حق تعالى انك وقتنى مطيب ايدوب قلبنى بسط ايله مسرور ايدرسه اكا شكر ايدوب تيقن ايلر كه شفاى قلبى اول وقتده اول حالتده در وعلاج علتى اول كيفيتده در واكر حق تعالى آنك حالنى مكدر ايدوب قلبنى قبض ايله محزون ايدرسه اكاهم شكر ايدوب تيقن ايدركه صحت قلبى اول وقتده اول حالتده در ومعالجهٔ مرضى آنده مستوردر پس اكر عبد اول طبيب مذكورى ماهر بيلوب اقوالنى تصديق وكندويه اعتبار ايدن مريض مزبور كبى كندى مولاسنى خالق ورازق بيلوب كلام قديمنه ايمان كتوروب ذات پاكنه اعتماد ايدرسه اول عبد مقام توكله قدم بصمش اولور واكر عبد اول طبيبك يدنده اولان مريض كبى كندى تدبير وارادتن ترك ايدوب جميع امورن مولاسنه تسليم ايدرسه اول قول مقام تفويضه نائل اولمشدر واكر عبد اول طبيبك مهارت وشفقتن تيقن ايدوب ويرديكى تلخ وشيرين شربتلرى قبول وشرب ايدوب امرينه امتثال ايدن مريض كبى حق تعالينك حكيم ورحيم اولديغن بيلوب بلا ونعمتلرن قبول وشكر ايدوب امرينه مطيع اولورسه اول قول مقام تسليمه واصل اولمش اولور واكر عبد اول طبيبك جميع اقوال وافعالى موجب صحت وعافيت اولديغن تيقن ايدوب اندن بغايت خوشنود اولان مريض كبى حق تعالينك كلمات وافعالى بالجمله خير محض وصلاح خالص وپر حكمت ومنفعت اولديغن تجربه ومشاهده ايدوب اندن دل وجان ايله بغايت خوشنود اولورسه اول قول مقام رضايه بالغ اولمش اولور

شعر مالا يكون فلا يكون بحيلة | ابدا وما هو كائن فيكون | سيكون ماهو كائن فى وقته
وابو الجهالة متعب محزون | شعر) دع المقادير تجرى فى اعنتها | ولا تبيتن الا خالى البال
مابين غمضة عين وانتباهتها (يغير الله من حال الى حال (رباعيات) تقدير چو سابقست تعليم چه سود

جز بندكى ورضا وتسليم چه سود | پيوسته زبيم عاقبت مى سوزى | اين كار چو بود نيست از بيم چه سود
هر دل كه زحكم رفته فرسوده شود | افسوس كه فرسوده بيهوده شود | زيرا كه هر آنچه بودنى خواهد بود
كر جهد كنى ورنكنى بوده شود | تا رخت وجودت بعدم در نكشند | هر كار كه كرده شد بهم در نكشند
سر بر خط لوح ازلى دار وخوش | كز هرچه قلم رفت قلم در نكشند | آنجا كه قرارگاه عالم دادند
هر چيز كه دادند مسلم دادند (اين دم كه تراخوش است رنا خوش بتو نيست | چون بى تو قرار اين دم وآن دم دادند
آنجا كه بعلم وعقل در پيشانند | كى فعل تو ومن از تو ومن دانند | اى دل نه بدست من عاجز چيزيست
من ميكردم چنانكه ميكردانند | مى نرهانى مرا زمن من چكنم | سير آمدم زجان وتن من چكنم
من ميخواهم كه راه يابم سوى تو | تو ره ندهى بخويشتن من چكنم | كرتن كويم بخويشتن مى نرود
ورجان كويم بحلم تن مى نرود | تا چند باختيار خود خواهم كار | چون كار باختيار من مى نرود

(فصل ثالث) اصول اربعهٔ راه عرفانك اوچنجى اصلى اولان صبرك فضائل وفوائدن ونتايج وعوائدن الى نوع ايله بيان وعيان ايدر (نوع اول) فضائل صبرى آيات بينات واحاديث شريفه ايله بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه حق تعالى عبادينه عنايتيله صبرى تعليم وترغيب ايدوب قرآن مبيننده بيورمشدركه

(یا ایها الذین آمنوا استعینوا بالصبر والصلوة ان الله مع الصابرین) ولنبلونکم بشیٔ من الخوف والجوع ونقص من الاموال والانفس والثمرات وبشر الصابرین) الذین اذا اصابتهم مصیبة قالوا انا لله وانا الیه راجعون اولئك علیهم صلوات من ربهم ورحمة واولئك هم المهتدون) والذین صبروا ابتغاء وجه ربهم واقاموا الصلوة وانفقوا مما رزقناهم سرا وعلانیة ویدرؤن بالحسنة السیئة اولئك لهم عقبی الدار (سلام علیکم بما صبرتم فنعم عقبی الدار) والصابرین فی البأساء والضراء وحین البأس اولئك الذین صدقوا واولئك هم المتقون (والله مع الصابرین والله یحب الصابرین) (واصبر ان الله مع الصابرین) (واصبر فان الله لا یضیع اجر المحسنین) ولیجزین الذین صبروا اجرهم باحسن ما کانوا یعملون) ولئن صبرتم لهو خیر للصابرین) انما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب واصبر وما صبرك الا بالله (واصبر علی ما اصابك ان ذلك من عزم الامور) واصبر ان وعد الله حق) ولمن صبر وغفر ان ذلك لمن عزم الامور) فاصبر کما صبر اولوا العزم من الرسل) واصبر لحکم ربك فانك باعیننا) فان مع العسر یسرا ان مع العسر یسرا) وتواصوا بالصبر وتواصوا بالمرحمة اولئك اصحاب المیمنة) وتواصوا بالحق وتواصوا بالصبر) وحق تعالی حدیث قدسیده بیورمشدرکه) یا ابن آدم من لم یرض بقضائی ولم یصبر علی بلائی ولم یشکر علی نعمائی ولم یقنع بعطائی فلیطلب ربا سوائی) یا ابن آدم من صبر علی بلائی فقد رضی عنی) وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم احادیث شریفه سنده بیورمشدرکه ای امتم ایمان ایکی نصفدر بر نصفی صبردر و بر نصفی شکردر وافضل صبر ابتدای مصیبتده بولنان صبردر و بیورمشدرکه صبر ابتدای مصیبتده بولنان تسلیمیتدر و بیورمشدرکه صبر هر طاعتك مبدأیدر و هر مصیبتدن اجتنابك اصلیدر و بیورمشدرکه هر عبادتك اصلی صبردر و بیورمشدرکه طوبی اکاکیم محنتلره صابردر و بیورمشدرکه بر آجی کلمه یه صبر ایلیان کمسه نیجه اجی کلمات استماع ایلمسه کرکدر و بیورمشدرکه صبر مورث ظفردر و بیورمشدرکه صبر مرّدر انی تجرع ایدن حردر و بیورمشدرکه محنتلره صبرا تمك حسن یقینه تمکدر و بیورمشدرکه حق تعالیدن زیاده صبرلی کمسه یوقدرکه مشرکلر اکا افترا ایلدیکن ایشیدوب انلره ینه عافیت و رزق احسان ایدر و بیورمشدرکه صبرك اولی اجی و آخری طاتلی ولذتلیدر و بیورمشدرکه صبر صفت حقدر و بیورمشدرکه ایمانك باشی صبردر و بیورمشدرکه ایمان صبر ایله سماحتدر و بیورمشدرکه برکمسه یه صبردن خیرلی بر عطیه اعطا اولنمشدر و بیورمشدرکه صبر الله تعالیدندر و عجله شیطاندندر و بیورمشدرکه نصرت صبر ایله‌در و فرح کرب ایله‌در و بیورمشدرکه کیمه کیم مالنده یا نفسنده بر مصیبت ایرشه وانی کتم ایدوب کمسه یه شکوا ایلمسه تحقیقا حق تعالی اکالذت ایمان وعزت اخوان کرم و احسان ایدر و جمیع ذنوبن مغفرت ایلر و بیورمشدرکه حضرت ایوب علیه السلام اول دیدان ایله مبتلا ایکن هر سحر وقتنده حق تعالی انی واسطه‌سز عیاده ایدوب لطف و کرمیله حبیم ایوب نیجه سن بلامز حلولیله دیرایمش * وحضرت ایوب علیه السلام * حلاوت خطاب عزتله مستطاب اولوب مرارت صبری اونودرایمش وقتا که ایوب علیه السلام عافیت رایحه‌سن المشدر اول انس عیادتدن مستوحش اولمشدر آنکیچون حسرتله ضرندن شکوی قیلمشدر و بیورمشدرکه یوم قیامتده صابرلره مجازات اولندقده دیرلرکه الهنا بزی بردخی دنیایه کوندرکه کندی لحومزی مقصلرله کسدیز طوغرایوب المنه صبر ایده‌لم تا کیم بو دولته بوندن دخی زیاده ایره‌لم (نظم)

آتش دخانه دیرنه بخارسی ایراغه زود	بنسز قرار بوقدر اولور خوش بمله عود
اولدر بکا محبت ایدوب قدریمی بیلان	زیرا که بولدی کندی فناسنده عود سود
ای یار شعله خوار عزاهلاوم حبا	ای فانیٔ شهیدمز ای مفخر شهود
محو ولدی خالتنان اولوب اول یاندی معدده	نان اولدی طاتلی جانکه اودرزبدهٔ وجود
محو اولسه جان اوقور او عدم لوحنی عیان	محو ایله جانی قویمه جهالتده ای ودود
جان عشق اودینه یانسه سقردن امین اولور	فقروفنایه ایرسه بولور دوات خلود
عشاقه عشق سرّنی دیر حق اولسه لر	اصحاب کهفی مثلی هم ایقاظ و هم رقود

(نوع ثانی) صبر و تحملك حد و حقیقتن وحلاوت وکرامتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله

دیمشلردرکه صبر نفسی جزعدن حبس و منع ایتمکدر و صبر حظوظ نفسدن مجاهده ایله خروج ایدوب کتمکدر صبر فطام نفس اوزرینه دوام و ثبات ایتمکدر و صبر ایکیدر بری مکروه ایله صبردر و بری محبوبسز صبردر صبر قلبه مصیبت قدر نازل اولور و مصائبه صبر ایتمك افضل مواهبه یتمکدر و علم منفعت مدفعه‌در و صبر جمیل جالب اجر جزیلدر و صبر قلوب ستر عیوبدر و سراده شکور و ضراده صبور اول زلازلده وقور و شدایدده صبور اول غضبده حلیم و هبده صبور اول صبر ایله مصیبت اولمز صبر ایدن مصیبتدن الم بولمز بلایه صبر ایدن قضایه راضی اولمش اولور ورضا ایله صبر آسان اولور صبوره بلا بال اولور و صبر ایله قورق حلوا اولور صبر منتج ظفردر ایمانك اصلی صبردر و اسلامك اصلی رضادر اکر کوررسنکه حق تعالی بلالری اوزریکه یاغدرمشدر تیقن ایله که سنی ایقاظ ایلمشدر نعمت بولدقده شکور اول مبتلا اولدقده صبور اول مصیبتده جزع و فزع مصیبتدن اشد واصعبدر جزع صبردن زیاده تعبلیدر صبر الم و بلوادن ترك شکوادر و صبر بلایی رضا ایله استقبالدر و صبوره نعمت و نقمت برابردر صبرلی باش سلامتدر و صبر کوزل علامتدر بلا حقدن عطادر پس بلادن جزع خطادر بلا کوزلدر زیرا که اول بخش ازلدر صبر بر مبارك شربتدرکه موجب عافیتدر (نظم)

فقر و فنا استه سن ای بو الوفا	تا بوله سن کنج بقادن صفا	کندیکی یوغ اکله یقین فقر اودر
دم بن و سن اودیمه اولدر فنا	کبری قوی اول ذل ایله پر آندن آل	کبره بدل انجلین کبریا
خاك اول و پاك اول سنی سن کورمه هیچ *	تا بته خاکده کوزل توتیا	ویرسن اکر عشقه بو جانی روان
یلك جان آکوردن خوش و بی منتها	قلبه ویرر عشق دمی خوش حیات	جان جهاندر اودم جانفزا
بلکه برا اللهد راید وب ایلین	هر نه اولورسه ویرا کاخوش رضا	مانع ومعطی چون اودر جمله‌دن
خلق اونوت خالقه ایله ثنا	حق ایدوب حقه کوکلدن رجوع	صابر اول اندن کلنی بیل عطا

(نوع ثالث) صبر و تحملك تأثیرات و فوائدن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه قلب عبدی حضور مولادن مشغول ایدن عوارض اربعه‌دن عارض ثالث شدائد و مصائبدر و بونلردن جزع و فزع ایتمکدر و بونلرك کفایتی انجق صبر ایله بولنمشدر نته کیم بالاده اشارت قیلنمشدر پس صبرك جمیع مواضعنده صبور اولمق ایکی امر ایچون لازم بیلنمشدر اما اولکی امر عبادت و حضوره وصول عدا اولنمشدر زیرا که مبدأ و مبنای امر عبادت و حضور صبر و تحمل بولنمشدر پس صبور اولمیان کمسه عبادت و حضوردن بر نسنه‌یه وصول بوله‌مز زیرا که بو دنیا دار محنت و جای مشقتدر مادامکه انسان دنیاده معمردر انك انواع شدائد و مصائبله مبتلاسی مقرردر و انسانه عارض اولان شدائد و مصائبدن کشینك اهل و اولاد و اقربا و اخوان و اصدقاسنده بولنان فقر و فاقه و فقد و فراق و مرض و موت امثالی مصائبدن و نفسنده بولنان انواع امراض و اوجاع و اسقام و هموم و غموم و آلام و وساوس و مخاوف و اوهام امثالی مصائبدر و عرضنده بولنان خلقك آنکله عداوت و نزاع و جدالی و اکا حسد و شتم و قتالی و انی تعییر و تحقیر و اهمالی و انی اغتیاب و تبهیت و اخجالی امثالی مصائبدر و مالنده بولنان اصلاح و تدبیر و حفظ و تلف و زوال و فقد و غضب و سرقت امثالی مصائبدر و مصائب مذکوره‌نك هر برینك بر لدغه‌سی و بر حرقتی واردرکه انلرك مرارتلری و حرارتلری و شدت و زحمتلری نوع آخردر پس بو مصیبتلرك جمله‌سنه صبر و تحمل ایتمك کرکدر تاکیم جزع و فزع قلب عبدی عبادت و حضوردن ایچون تفرغدن منع و قطع ایلمسون نته کیم دیمشلردرکه درت کونه موت ایله میت اولمیان حلاوت عبادتی بوله‌مز و لذت حضوری الهمز اما اولکیسی موت ابیضدرکه جوعدر و اما ایکنجیسی موت اسوددرکه ذم ناسدر و اما اوچنجیسی موت احمردرکه مخالفت هوادر و اما دردنجیسی موت اخضردرکه جریان قضادرکیمکه بو درت موته صبر و تحمل قیلمشدر اول کمسه عبادته حضوره نائل اولمشدر * بیت * هجر انکه تحمل ایدن وصلکی بولور * طوبی لمن یساعده الصبر والثبات * بیت * الا بالصبر تبلغ ما ترید * وبالتقوی یلین لك الحدید * و اما امر ثانی صبرده اولان کنوزدار یندر و اول کنوزك بعضسی نجات و فوز و رزقه و مرادات و اعدایه ظفردر و اقران اوزره تقدم و کوکلرده توقر و کندویه زیب و فردر و حقدن رحمت و محبت و ثنادر و عندالله علو درجات و نیل کرامات و بی حساب اجر و جزادر و حق تعالی عبدینه بر ساعت صبر ایچون بو نیجه کرامتلر احسان ایدر پس

دنیا وآخرت خیری صبرده درتکیم حضرت عمر رضی الله تعالی عنه بیورمشدرکه مؤمنك جمیع خیری برساعت صبرنده در (شعر) اذا ضاق الزمان علیك فاصبر * ولا تیأس من الفرج القریب * وطب نفسا فان اللیل حبلی * عسی تأتیك بالولد النجیب * وصبرك فضیلتنده سکابو کفایت ایدرکه حق تعالی صبری کندی کتابنده نیجه وجه ایله مدح ایتمشدر پس بو خصلت شریفه یی غنیمت بیلوب بونکله متصف اولمغه جهد ایله تا کیم عسر ایله یسری بولوب ابدا فوز ایله مسرور اوله سن (شعر) اذا ما اتاك الدهر یوما بنکبة (فهی لها صبرا ووسع لها صدرا) فان تصار یف الزمان عجیبة * فیوما تری عسرا ویوما تری یسرا * اما حسن صبرشدتك وقت ومقدارینی تذکردرکه اول نه تقدم ایدرونه تأخر ایدرونه زیاده اولورونه ده نقصان بولورو جزع وفزعده برلطف ومنفعت یوقدر بلکه ضرروکدر چوقدر زیرا که امور اوقاتیله مرهوندر وهب ایدوب ایلین خدای بیچوندر * بیت * هر ایشی حقدن بیلور خلقی اونوتمش حقشناس * اول کورر کیم خیره شر وعدله ظلم اولمش لباس * واما بو حسنك حصه سی حق تعالینك صبرلی قولنه صبرده اولان حسن عوضی تفکر وکندی عندنده اولان اجر کریمی تذکردر حال بوکیم بودخی توفیق باریدر * بیت * ایها الصابرون فی البلوی) طرقوا طرقوا الی المولی * نظم *

ای روح سیر عالم امکان نکاکرك
دلده سیاحت ایله بوزندان نکاکرك
وحدتکه مشربکدر اولور خلوتك جهان
ترجیح غار وکوه وبیابان نکاکرك
کرمشربك وسیع ایسه بیل جنت ایچره سن
سیر وبهار وباغ وکلستان نکاکرك
جنك ایچره چون ایدرلب خاموش کارتیغ
ویرمك جواب مردم نادان نکاکرك
وقتنده عقد غنچه مثالی چون آچلور
پس اشتغال ناخن ودندان نکاکرك
چون دردکام ان اولوراولدردوای محض
اظهار درد وخواهش درمان نکاکرك
دل خرم اولسه عشق ایله تیز ترك ایدرسنی
اول دوستی استه حق بودشمن نکاکرك

(نوع رابع) صبروتحملك اقسام ومنافعن وجزع وفزعك آفاتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه صبر بر دوای مرنافعدروشربی هر منفعتی جامعدروهر مضرتی دافعدر بر دواکه بو صفتلرله متصف اولوره عاقل اولان نفسنه ابرام ایدوب انی تجرع قیلور برساعتك مرارتی برسنه حلاوتیندردیوب اول دوانك حدت ومرارتنه صبروتحمل ایدر اما صبردرت قسمدر برقسمی طاعت اوزرینه صبردر وبری ترك معصیتده صبردروبرقسمی فضول دنیادن صبردروبرقسمی شدائد ومصائبده صبردر پس بو مواضع اربعه ده مرارت صبره تحمل ایدن صابره نیجه منافع وفوائد حاصل اولورکه انلرطاعاتدرومنازلنه واصل اولورلرواستقامتدروثواب جزیلی بولورلرومعاصی وبلیاتدن ایکی عالمده آزاد اولورلر بعده طلب دنیانك اشتغال حالیله وتعب مآلیله مبتلی اولمقدن فارغ البال وراحت قالورلر پس صبر ایله طاعات ومنازل شریفه سی وحضوروومکارم جلیله سی وانس بالله ومنافع جمیله سی حاصل اولورلروصبور اولان کمسه قهروسخط قضادن وجزع وفزع وغوغادن ومشقت دنیادن وعقوبت عقبادن وآرزوی نفس وهوادن وشماتت اعدادن ونیجه بیك بلادن نجات بولوب مرادینه واصل اولورلروسعادت دارین ایله مقام رضایه نائل اولورلروصبره طاقت کتورمیوب جزع وفزع ایلین هرمنفعتدن محروم وهرمضرتله مغموم وهواسنه مائلدر زیرا که اول ضعیف کمسه عبادت مواظبتنه صبرایده مزکه حضور انسی بوله غافل قالورویا معصیتدن صبرایده میوب ارتکابیله خائب وخاسر اولورویا فضول دنیادن صبر ایده میوب جمع ایدوب بلاسن بولورویا مصیبتده صبرایده میوب جزع وفزعله فضائل صبردن محروم قالورونیجه کره کثرت جزعله عوض صبردخی فوت اولوب برمصیبت ایکی اولورکه بری حلول مکروه وبری فوت صبردر نتکیم دینلمشدرکه مصیبتده صبردن محروم اولمق مصیبتدن اشد مصیبتدر پس کثرت جزعده نه فائده واردرکه حاصل موجودی زائل ایدر وذاهب مفقودی کتورمز بلکه باری جزع وفزعی چوق ایتمه که سندن بری فوت اولورسه اوبری فوت اولمسون وکلام جامع بودرکه حضرت علی کرم الله وجهه برشخصی تعزیه ایدوب بیورمشدرکه اکر صبر ایدرسن مقادیر اوزرینه جاری اولورسن مأجور اولورسن واکر جزع وفزع ایدرسن مقادیر اوزرینه جاری اولورسن مأجور اولورسن چونکه ایدوب ایلین برخالق وباریدر وقضا وقدری عالمده

جاریدر واحکامی اوقاتیله جمله یه ساریدر پس تدبیر وتدارکه جزع وفزع ایدن خلعت عافیتدن عاریدر وتفویض وتوکل وصبروتحمل عارفلرکاریدر زیراکه بونلر معرفت آثاریدر (مثنوی)

ای قراری داده ره را کام کام
خام خامی خام خامی خام خام
ناظر فرعی ز اصلی بی خبر
فرع مایم اصل احکام قدر
چرخ کرداند اقضا کره کند
صد عطار در اقضا ابله کند
تنك کرداند جهان چاره را
آب کرداند حدید وخاره را
کفت حق ایوب را در مکرمت
من بهر موی تو صبری دادمت
هین بصبری خودمکن چندین نظر
صبر دیدی صبرداد ن رانکر
چون بدیدی کردش سنك آسیا
آب جو را هم ببین اخر بیا
خاك را دیدی برآمد بر هوا
درمیان خاك بنکر بادرا
دیکهای فکرمی بینی بجوش
اندر آتش هم نظر میکن بهوش
چند بینی کردش دولاب را
سر برون کن هم ببین تیزاب را
توهمی کویی که می بینم ولیك
دیدانرا بس علامتهاست نیك
کردش کفرا چودیدی مختصر
حیرتت بایدبد ریادر نکر
انکه کف رادید سرکویان بود
وانکه دریادید او حیران بود
انکه کف رادید در کردش بود
وانکه دریادید اوبی غش بود
انکه کف رادید سرکردان بود
وانکه دریادید اوبس آن بود
انکه کف رادید تنها کند
وانکه دریادید دل دریا کند
انکه کف رادید باشد در شمار
وانکه دریادید شد بی اختیار
انکه کف رادید آید در سخن
وانکه دریادید شد بی ماومن
انکه کف رادید بالوده شود
وانکه دریادید آسوده شود
انکه کف رادید باشد مست او
وانکه دریادید کردد نورهو

(نوع خامس) صبرایله هرکمال حاصل اولدیغن وصبرایله هرکس عافیت بولدیغن وصبرك نهایتی رضا اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه جمله علوم واعمالك وهرمعرفت وکمالك علت موجده سی صبروتحملدر وهرندامت وملامتدن نجات وسلامتك سببی موجب صبروتأنیدرونهایت مرارت صبرالبته بدایت حلاوت رضادرکه اول سعادت دارین وقرة عینیدرنته کیم نقل اولنمشدرکه برقدره جی بورینه علم آرزوسی غالب اولوب قدره لرن یغما قیلمشدر وخانه سنده برحامله اهلی اولوب انك جمیع مصارفك کوروب اندن دستور آلمشدرورضاسیله تحصیل علم ایچون اقلیم آخره کتمشدرو یکرمی سنه ظرفنده علوم عربیه ودینیه تحصیلنی تکمیل ایتمشدر بعده وطننه عودت ایلدکده اثنای طریقنده بر پیر کامله مهمان اولوب احوالنی آکاسویلمشدروواول کامل اول عالمه علوم واعمالك اصلی ندر دیوسؤال ایلمشدر اول عالم بوجوابه قادر اولمیوب او کامله حواله قیلمشدر واول کاملدن اکر بزه برمدت خدمت ایدرسن اصل علومه ایروب خانه که کیدرسن جوابن آلمشدر پس اول عالم خدمت پیری قبول ایدوب انك یاننده ایکی ییل قدر قالمشدر بعده اول کامل اول عالمه شفقت ایدوب دیمشدرکه بنم اوغلوم کل سکا جوابکی ویره یم که اهلکه کیده سن وعمرك اولدقجه بزه خیرایله دعا ایده سن امدی تحقیق ویقین ایله که جمله علوم واعمالك وهرمعرفت وکمالك اصلی صبردرکه صبرایله حاصلدروتحمل وتأنی صبره داخلدر اکرهر ایشده صبرلی اولورسن هرندامتدن سلامت بولورسن وایکی عالمده هربوزدن کام الورسن وبوجوهر نفیس ایچون سنی برمدت عوق ایلدیکمده حکمت بودرکه قدروقیمتن بیلوب کوشکده کوشواره قیلوب هرکز فراموش ایتمیه سن پس اول عالم بوجوهره مالك اولدقده اول کاملك دعا ورضاسن الوب دیارینه راهی اولمشدرچونکه کندی بیتی یانه بعد العشا وصول بولمشدر اول مده خاطرینه کلمشدرکه یکرمی ایکی ییلدن بروبرخبرایله مدیغم خانه قپوسن بو وقتده دوکزدن مقدم روزنه دن برنظر ایدوب کوره یم که بونجه زماندن برو بوخانه ده کیم قالمشدر وقتا که روزنه دن مخفیجه نظر قیلمشدر کورمشکیم کندی اهلیله برتازه جوان ملاعبه طرزنده معانقه ایتمشدر همان دم غیرتدن عقلی کتمشدر وکندویی اونودوب روزنه دن تیرایله اول جوانی اولدرمك تدبیرنده ایکن ینه خاطرینه صبرخطور ایتمشدر ودیمشدرکه ایکی ییل بکلیوب کسب ایلدیکم جوهری عجله ایله ضایع ایتمیوب قپویه کیده یم اندن بو غلامی قتل ایده یم چونکه صبر ایدوب دق باب ایلمشدر درون خانه دن غلام اکا کیمسن دیدکده بو بیتك اسکی صاحبی یم دیوسویلمشدر همان اهلی صداسندن انی طانیوب شادکام اولوب اول

جوانه دیمشدرکه های اوغل قپوبی اچ که سن دوغمزدن اقدم غربه کیدن بو ووت بدرك كلمشدر جونكه اول صابر بوسوزدن جوانی کندی اوغلی اولدیغن بیلمشدر وکرامت صبرایله اویله برند امندن سلامت بولمشدر پس بغایت سروردن اکا صبراحسان ایدن صبوره چوق حمد وثنالر قیلمشدر ومدت عمرنده مراعات صبرایله سعادت بولمشدر واول مرشد کامله دعالر ایدوب مدرس ومصنف اولمشدر وعلم فقه حنفی بی احیا ایدوب قدوری کتابن تألیف قیلمشدر * بیت * عسی الکرب الذی امسیت فیه * یکون وراءه فرج قریب (بیت) هضم اولنمز بلاره صبرایت * عاقبت خوشکوار اولور ای دل * نقل اولنمشدرکه برکامل وفاتی عندنده اوغلنه دیمشدرکه بر نصیحتم واردرکه انی سکا وصیت ایلرم اکر انی قبول ایدوب عمل ایده بیلورسن ایکی عالمده مقبول خالق وخلق اولورسن وهرحالکده سعادت وسلامت بولورسن واول کامله اوغلی رجا ایتمشدرکه بکا اول نصیحتی وصیت بیورکه باش وجان ایله قبول ایده یم وهرنه یول کوسترر سن اکا کیده یم جونکه اول پدر محتضر اوغلینك قبولن ایشتمشدر همان اوغل موم مقصی اول دیمش اخرته کتمشدر بعده بوحکمت غامضه یی کیمی صبرایله وکیمی رضاایله تأویل ایتمشدرو رضاایله تأویل ایدن اول کاملك مرادینه یتمشدر زیراکه صبر مصیبتدن ایریشن المی کتم ایدوب جزع وفزع قیلمقدر ورضا ایسه بلادن اصلامتألم اولمقدر پس موم مقصنك درونی مومك فتیله سی اتشندن متألم اولمدیغی ودخان ورایحه سندن اذیت بولمدیغی دلالت قیلمشدرکه اوکاملك همان اوغل موم مقصی اول بیورمسی قضایه رضایی اوغلنه طیورمسیدر زیراکه مقام صبردن مقام رضا اعلادر صبرایله رضایی حاصل ایدن واصل مولادر (شعر) سهل علی نفسك الامورا) وكن علی مرها صبورا) فکم رأینا الهموم) اعقب من بعدها سرورا (قطعه) هرغمی راشادیٔ دربی بود دل شاددار) هیچ دردی نیست کورا نیست درمان غم مخور) بی صبر هرکز نماند شام بی صبری مکن * هرچه دشوارست روزی کردد اسان غم مخور * رباعی * باخار غم اربکدوشی بنشینی * بس روزکه بی غم کل شادی چینی * ازجام غم ارخمار دیدی خوش باش * بس مستیها کزمی شادی بینی (نظم) صبر قیل ایتمه امورکده شتاب * صبرایله دبرلر اولور غوره دوشاب * صبرایله دوستك اولور دشمنلر * صبرایله رهبر اولور رهزنلر * صبر اسمای الهیه دندر * حکمت نامتناهیه دندر * اولکه حکمتده شکر لرید یلر * صبره مفتاح فرجدر دیدیلر * صبردر عقده کشای هرکار * ایریشور صبرایله صبحه شب تار

(نوع سادس) صبروتحملك تحصیلی طریقن نیجه تمثیل ایله بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه جمله امر وحاصل کلام بودرکه اکرچه توکل محض ایله قلبی علائق مألوفه سندن قطع ایدوب نفسی عادات راسخه سندن منع ایتمك وتفویض تام ایله تدبیر اموری ترك ایدوب اسرارینه وقوفسز حقه تسلیم ایتمك وصبرجمیله مصائبه تحمل ایدوب تنفرنفس ایله شربت صبری تجرع ایتمك وکمال رضا ایله قضایی استقبال ایدوب سخط وجزعدن لجام نفسی جذب ایتمك برامر عسیر وعلاج شدید وطریق محجر وحمل ثقیلدر لکن بر تدبیر سدید وطریق مستقیمدرکه احوالی سعید ونهایتی نعیم ومقیمدر * بیت * فرصتلری فوت ایتمه که تأخیر حرجدر * مخترهٔ صبرایله که مفتاح فرجدر * بیت * هرغمی را که خوری در عقب آید فرحی * هرشبی راکه بود در اثر آید روزی * عجبانه دیرسن بر پدر مشفق غنی حقنده که چون ولد عزیزینی اکل فواکهدن منع وحجر ایلسه یاانی برمعلم غلیظه تسلیم ایدوب طول نهار آنی عندنده حبس ایله تنبیه ایلسه ویاانی توجیع ایله فان المق ایچون حجامه کتورسه اول پدرك ولدنی فواکهدن منع اتمسی انك بخلندنمیدر دیرسن یانیجه دیرسنکه اول کان سخا اجنبیلره بیله بذل نعمت ایلر یا اول پدرك انی حبس ایتدرمسی اکا ایذا واهانتمیدر دیرسن یانیجه دیرسنکه اکا تعظیمندن جمیع مالن ویروب انك امن وراحت اولدیغن استرویا انك اندن قان الدیرمسی اکا بغض وعداوتمیدر دیرسن یانیجه دیرسنکه اول پسر قرة عین پدردر وثمرهٔ فؤادیدرکه انی اسن یلادن بیله صاقنور حاشا وکلا اکا نیجه ضرری طوقنور لکن پدری انك صلاحنی بونلرده بولمشدر وبویله تعب قلیل ایله نفع کثیره واصل اوله جغن بیلمشدر ونه دیرسن بر محبتلی طبیب حاذق حقنده که یورکی ینان مریض عطشانی برمشربه صودن منع ایلسه یااکا اویله براجی شربت ایچورسه که انك مرارتی مهابتندن اعضاسنه لرزه دوشوب اندن طبیعتی اکراه ایلسه یااکا برمعجون یابرسفوف یدرسه که استفراغ ایدوب اسهال اولسه اول طبیبك مریض ایله بومعاملاتی اکا ایذا وعداوتمیدر دیرسن حاشا ثم حاشا کلادربلکه بومعاملات اکا محض نصح وصداقتدر زیراکه اول طبیب

اویله بیلمشدرکه تحقیق قامریضك فساد وهلاکی اکا برساعت ارزو ایلدیکی نعمتلری ویرمکده در وانك شفا وبقاسی انی انلردن منع ایتمکده در وموادفاسده سنی استفراغ واسهال ایله بدنندن کتمکده در آنکیچون طبیب حاذق لذت مریضی ارامیوب منفعتنی ویرمکده در وصبور وتسلیم اولان علیل صحته ایرمکده در پس رب العالمین وارحم الراحمین وعلیم وحکیم ونعم المعین حضرتلری وقتاکه سندن بررغیفی ویابردرهمی حبس ایلسه بونی تأمل ایله که تحقیق اول سنك محتاج اولوب مراد ایلدیکن اشیایه مالکدر وانلری سکا ایصال ایتمکه قادردر وفضل وجود اکا مخصوصدر وسنك هرحالك وجمیع اشیانك معلومیدر زیراکه انکیچون فقر وعجز وبخل وجهالت متصور دکلدر بلکه جمله دن اغنی واقوی واکرم واعلمدر بوتقدیرجه یقینا بیلورسنکه حقیقتده حق تعالی اورغیف ودرهمی سندن حبس ومنع ایتمشدر الاکه سنك صلاح وخیرك ایچون ایتمشدر یانیجه صلاح وخیرك ایچون دکلدرکه اودرکه فرقان مبینده * خلق لکم مافی السموات والارض جمیعا منه * بیورمشدر ویانیجه صلاح وخیرك ایچون دکلدرکه اودرکه دنیا ومافیهایی جنبنده محو ایدن معرفتنی سکا کرم واحسان ایلمشدر واودرکه حدیث قدسیده * انی لامنع اولیائی عن نعیم الدنیا کما یمنع الراعی الشفیق الابل عن مبارك العزة المتقنة * بیورمشدر پس اکرحق تعالی سنی برشدته مبتلی ایلدیسه یقین ایله که اول سنی امتحان ایچون ابتلا ایتمکدن غنیدر وسنك حالکی علیدر وضعفکی بصیردر وسکا رؤف ورحیمدر زیراکه * الله ارحم بعبده من الوالدة الشفیقة بولدها * حدیث شریفده روسکا برکوچك مکروه انزال ایتمز الاکه اول بربیوك صلاحك ایچوندر ولکن سن انی بیلمزسن اول بیلورسنه کیم حدیث شریفده (مامن شر جزوی الا ویتضمن خیرا کلیا) کلمشدر آنکیچون عسر ایله یسر اولمشدر (بیت) اذا اشتد عسر فارج یسرا فانه * قضی الله ان العسر یتبعه الیسر * وبومعنی ایچوندرکه اعزعبادی بولنان اولیا واصفیاسنی چوق مبتلی قیلمشدرنته کیم حدیث شریفده * اذا احب الله قوما ابتلاهم واردا اولمشدر ووقتاکه کوررسنکه حق تعالی دنیایی سندن حبس ومنع ایتمشدر وشدائد ومصائبی اوزریکه صب وجمع ایتمشدر اندن یقین قیلکه تحقیقا سن انك عندنده عزیز ومحترمسن ومقامات عالیه ده شریف ومکرمسن زیراکه اول سنی اولیاسی منازلنه تنزیل ایتمشدر وروحك انك مواهب کریمه سنه یتمشدر پس ابدی سکا لازم اولان بودرکه هرحالده صبور وشکور اوله سن تاکیم مرارت صبرایچنده حلاوت ورضا بوله سن وتوکل وتفویض وصبر ورضا امورنده حکیم سینایی رحمة الله علیه حضرتلرینك بو قرق بریتنی ورد لسان قیله سن تاکیم تفویض وتوکلك وصبر وتحملك وتسلیم ورضانك حقیقت وماهیتلرن بیله سن وبونلرله متصف اولوب جان ودلدن لذت اله سن (نظم)

هست حق رازبهرجان شریف
کانچه اوکرد حیرت ان باشد
نیك داند خدای سردلت
نیست چیزی ازان نهان اصلا
هرچه درخلق سوزی وسازیست
وی بیادردکان ترادار وست
پیش دیوان حکم حق جزمرد
جز فرومایهٔ وکمراهی
هربلایی که رونماید ازو
هرچه اید بجز عطا نبود
باش درحکم صولجانش کوی
جمله تسلیم کن بدو وتوجه ئی
مال وتن رابکرد کارسپار
پس دریغ ازوی این چرا داری

اندر اثنای حکم صنع لطیف
نام نیکو وزشت ازمن وتست
زانکه زاول خود اوسرشت کات
مرك اکرچند بد نکوست ترا
اندران مرخدا یرا رازیست
بندکان راکه ازقدر حذرست
شکر سیلی حق که داند کرد
باقضا مرترا چونیست رضا
کریکی کرهزار شاید ازو
تلخ وشیرین چوهردوزو باشد
هم سعنا وهم اطعنا کوی
ان اوبی توکم ستیز برو
تا درون دلت بیابی بار
بندکی نیست جزره تسلیم

داندانکس که خرده دان باشد
کار ازدنکو بود به درست
خیروشر نیست درجهان اصلا
مال ومیراثها ازوست ترا
ای بسا شیرکان ترا اهوست
ان نه زایشان که ان هم ازقدرست
که کند باقضای او اهی
نشناسی خدا یرا بخدا
حکم تقدیرا وبلا نبود
زشت نبود همه نکوباشد
هرکجا ذکرا وبود توکه ئی
کرکریزی ازو کریز برو
جان واسباب ازو عطاداری
ورندانی بخوان توقلب سلیم

زهی ای فضولیٔ رعنا
دل ز چون وچرا جدا دارند
چون زبالا بلا نهد بتو روی
خون مکردان به بیهده جگرت
هرچه جز حق بود تو در مپذیر
صدف در عشقش ایمان کن
کرد بیرون سر از دریچهٔ جان
کرد کردان چو کوی کرده هوا
کفت هرچند یابم ای دلبند
علم او جبرئیل من نه بست
چون ندای خطاب حق بشنود
سوسن مهر و توکل توفیق
چون خلیل ان خویشتن بکذاشت
چشم بردوز وپس تو ناظر شو

جز به بی دست وپای ازدریا
که نبشتست بر تو سود وزیان
رو تو الله کوی اه مکوی
انشی راه همی کند تسلیم
دل زاغیار جملکی برکیر
آن شنید بکه آن خلیل شکفت
کای برادر تو دور شو ورزمان
کفت من بس دلیل راه توام
هست برکردن ضعیفم بند
چون عنان ازدست حکم سپرد
بردمید از میان آتش ودود
آری آری چو دوست ان باشد
اتش از فعل خویش دست بداشت

انکه دلهای اشناد ارند
امر قل لن یصیبنا برخوان
با قضا سود کی کند حذرت
داغ نمرود وباغ ابراهیم
هدف تیر حکم او جان کن
وقت آتش بجبرئیل چه کفت
کشته از منجنیق حکم رها
جبرئیلم که نیك خواه توام
عصمت اود ایل من نه بست
آتش سی وهفت روزه بمرد
عبهر عهد وسنبل تحقیق
نار نمرود بوستان باشد
بی تو برد رکهش تو حاضر شو

(فصل رابع) اصول اربعهٔ راه عرفانك دردنجی اصلی اولان رضانك فضائل وفوائدن ونتایج وزوایدن التی نوع ایله بیان وعیان ایدر * نوع اول * فضائل رضایی ایات بینات واحادیث شریفه ایله بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه حق تعالی عبادینه عنایتیله رضایی تعلیم وتبشیر ایدوب کلام قدیمنده بیورمشدرکه (رضی الله عنهم ورضوا عنه ذلك الفوز العظیم * ومن آناء اللیل فسبح واطراف النهار لعلك ترضی * مغفرة من الله ورضوان * یبشرهم ربهم برحمة منه ورضوان من الله اکبر ذلك الفوز العظیم * رضی الله عنهم ورضوا عنه اولئك حزب الله الا ان حزب الله هم المفلحون * یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی الی ربك راضیة مرضیة * رضی الله عنهم ورضوا عنه ذلك لمن خشی ربه * وحدیث قدسیده بیورمشدرکه یا ابن آدم من لم یرض بقضائی ولم یصبر علی بلائی فلیلتمس ربا سوائی * یا ابن آدم ارض عنی حتی ارضی عنك وارزقك محبتی یا ابن آدم انت ترید وانا ارید ولا یکون الا ما ارید فتی رضیت بما ارید اعطیتك ما ترید (یا ابن آدم لیس لك شفاء سوی الرضاء بقضائی فیك (یا ابن آدم انا ارض بصلوتك یوما فیوما یوم فارض عنی بقوتك یوما بیوم ولا تطالبنی برزق غد کما انا لا اطلبك بصلوات غد (یا ابن آدم لن یتقرب المقربون بشیء احب الی من الرضاء بقضائی (وقال عزوجل عبدی انك لن تتقرب الی بشیء احب الی من الرضاء بقضائی (وقال عزوجل عبدی ان رضیت عنی رضیت عنك وان افردتنی بحاجتك قضیتها لك (وقال عزوجل عبدی ان رضائی فی رضائك بقضائی فی رضیت بقضائی وجدت رضائی وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم دعا ایتمشدرکه * اللهم انی اسئلك الرضاء بقضائك * وبیورمشدرکه حق تعالی اول کسه یه مرحمت ایلسونکه نفسنی بیلمشدر واسانته مالك اولمشدر ویرسی قضاسنه راضی اولمشدر وبیورمشدرکه تحقیقا حق تعالینك بریوزنده اویله قوللری واردرکه کوکلری کونشدن انوردر وفعللری انبیا فعلیدر انلر ایچون دنیادن نه ازوار درونه چوق حق تعالی انلره هرنه قسمت ایلمش ایسه اکا راضی اولمشلردر ورضای حق دخی بولمشلردر وبیورمشدرکه حق تعالی راحت وسروری رضاده قیلمشدر وتعب وغمومی سخط قضاده قیلمشدر وبیورمشدرکه کیمکه حق تعالیدن ازرزق ایله راضی اولورسه حق تعالی اندن از عمل ایله راضی اولور وبیورمشدرکه کیمکه حق تعالیدن راضیدر بیلسونکه حق تعالی دخی اندن راضیدر زیرا که حق تعالی * رضی الله عنهم ورضوا عنه * بیورمشدرکه کندی رضاسی عبادی رضاسندن مقدم اولدیغن طیورمشدر وبیورمشدرکه افضل اعمال حق تعالیدن راضی اولمقدر واکا محبت قیلمقدر وبیورمشدرکه کیمکه رضای حقی سخط ناس ایله طلب ایدرسه حق تعالی اندن راضی اولوب ناسی دخی اندن راضی ایدر وکیمکه رضای ناسی سخط حق ایله طلب ایدرسه حق تعالی اکا سخط ایدوب ناسی دخی اکا سخط ایتدیرر وبیورمشدرکه خیرلر جملهسی قضایه رضاده در اکر راضی اوله بیلمزسن صبر ایله تاکیم صبر تدریج ایله رضایه منقلب اوله وبیورمشدرکه

کمال ایمان قضایه رضادر وبلایه صبردر * نظم *

حبیب حقدن اوکرن کیمیا خوش
جلك انی سن سکا بل آشنا خوش
مسافردر غم ایت عزت اکا کیم
صقین رد ایتمه دردی بیل دوا خوش

نه کیم الله ایدرسه ویر رضا خوش
نزول ایلر خواطر قلبه حقدن
کیده سندن خدایه هر بلا خوش
مبارکدر بوغم هرکز دوکنز

کاور چون قلبکه حزن والم غم
قبول ایت جمله یه دی مرحبا خوش
سنی غم بولمسون الا که خندان
نغمدر بیل نعمدردر باخوش

جفادن قاچه نامرد اولمه حقی || جفادن مرد حق بولمش صفا خوش

(نوع ثانی) قضایه رضانك تعریف وحقیقتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه رضا قلبك مجاری احکام آلتنده سکونیدر رضا قلبك مر قضا ایله سروریدر رضا کوکلدن کراهیتی چقارمقدر وآنده سرور دائم بولمقدر رضا کندی عقلی تدبیرندن فارغ وآزاد اولمقدر وتقدیر حقه موافقت قیلمقدر رضا مختار حق ایله قلبك ساکن اولمسیدر واکا ضمیرك موافقت قیلمسیدر رضا عبد ایچون حقك اختیار قدیمنه قلبك نظر یدرکه ترك سخط قضا انك اثریدر رضا احکام قضایی سرور ایله استقبال ایتمکدر رضا قبول مجاری حکم جباردر وآنکچون رفع تدبیر واختیاردر رضا مر وحلو ایچره نوازل احکام ایله سروردلدر رضا قضا عندنده سکون روحدر رضا باب اعظم خدا ومقام اعلی وجنت دنیادرکیمکه کندی ایچون اولان اختیار حقه راضی اولور اول کسه ایکی عالمده سرور دائم بولور زیرا که رضا ایله معرفة الله میسر اولور محبت ورضا خوف ورجادن اعز واعلادر زیرا که حب ورضا صفت مولادر وبونلر عبد ایله باقی واکا کافیدر وخوف ورجا ایسه بونلرك خلافیدر حضرت مولا برقوانه محبت ایدوب اندن راضی اولورسه اول قول دخی مولاسنه محبت ایدوب اندن راضی اولور زیرا که اول مولاسنك حب ورضاسی عکسن کوکل آیینه سنده بولور (قطعه) بو عشق پاکی او عقل اکه مز که انك ایشی * همیشه خوف ورجادر بونی ثواب وعقاب * قو خوفی عشقه فدا اول فنا بول ای حقی * بو نقدی آل یاربنی بکلمکله چکمه عذاب * رضا غنادر وسخط عنادر رزق مقسومدر وحریص محرومدر رضا حزنی نفی ایدندر وسخط زحمت جان وتندر قضایه راضی اولان اروحدر وبلایه صبور اولان ار بجدر قضایه رضا یولك بلالری طاتلی بال ایدر وراضی اولان سعادت بولنه کیدر قسمتنه راضی اولان غنا ایله تعیش ایدر رضایه ملازم اولانه کرامت ملازمدر رضانك اصلی حقه اعتماد ایتمکدر امورك جریانی رضای خلق ایله دکل قضای حق ایله در فوز وغنا قضایه رضاده در ثمرهٔ رضا سرور وغنادر نتیجهٔ رضا معرفت ومحبتدر درت خصلت سعادت دنیا وعقبادر توکل وتفویض وصبر ورضادر قضایه رضا رأس قناعتدر قضایه رضا اصل عبادتدر قضایه رضا تفویض ایچون زینتدر رضا وقناعت سرمایهٔ سعادتدر قضایه رضا شدت ورخاده کرکدر عبدك قضایه رضاسی علامت رضای مولادر غایت اسلام تسلیمدر وغایت دین رضادر وغایت مطلوب رضاء الله در هر غنا قناعت ورضاده در هر راضی راحت وصفاده در رضا کبی غنا اولمز راضی اولان جفا کورمز راضی اولکه مرضی اوله سن هرنه ظهور ایدرسه اکا تسلیم وراضی اول کمال علم حلمدر وکمال حلم رضادر قضایه راضی اولان بی نهایه دولت بولور کیمکه قضایه راضی اولمشدر اول جان صاغلغن وکوکل خوشلغن بولمشدر قضایه راضی اولان هیچ کسه یه سخط قیلمز عارف اولوب حضور حقدن بردم ایرلمز (نظم)

عارفك جان ودلی مست لقا اولمشدر
حق رضاسیله بزی ایلسه لر صدپاره
هرکوکل دوستنی برشقه طریق ایله بولور
ماسوا قالمسه برداده اوییت اللهدر
کوکلمز مملکتکدر کرمکله خوش طوت
جانمز نای کبی کندیدن اولمش فارغ

نه بلا کلسه اکا عین عطا اولمشدر
اکاهم دل طولی تسلیم ورضا اولمشدر
راهمز طوغری یقین فقر وفنا اولمشدر
علم وحکمتله طولی ملك وبقا اولمشدر
مالك الملك سن اول ملك سکا اولمشدر
دم عشقکله پر ایت کیم اوهوا اولمشدر

دیدهٔ جانی اچوب عالمه باق ای حق || که جهان آینهٔ عشق خدا اولمشدر

(نوع ثالث) قضایه رضانك فضائل وفوائدن وعلامات واقسامن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه رضا اودرکه حق تعالیدن نه برنعمت رجا ایده‌سن ونه برنقمتدن استعاذه وابا ایده‌سن کیمك که قضایه رضاسی کرچکدر انك بلایه صبری کوچکدر کندی قسمتنه راضی اولان هیچ برنسنه ایچون محزون اولمز کیمکه رضای حقی سخط ناس ایله طلب ایدرسه حق تعالی انی ذم ایدنلری دوندروب اکا ثنا ایتدیرر رضا نه ملیحدر سخط نه قبیحدر برکسه بلادن امین اولمز الا که تسلیم ورضا ایله اولور قضایه راضی اولان سلطان جهان اولور تسلیم ورضانه کوزل خویدر قضایه راضی اولان مولاسنی بولور تسلیم کبی اسلام اولمز رضا کبی صفا اولمز حقدن راضی اولمیان رضاسی نیجه استر قبل القضا بولنان رضا عزم رضادر وبعد القضا اولان رضا عین رضادر حدرضا عبدك دیمسیدرکه الهی اکر بکا اعطا ایدرسن قبول ایدرم واکر بندن منع ایدرسن خوشنود اولورم واکر بنی دعوت ایدرسن اجابت ایلرم کیمده کیم اوچ خصلت بولنمشدر اول اولیادن عد اولنمشدر اول خصال ثلثه‌دن بری هرنسنه‌دن حقه فراردر وبری هرنسنه‌دن انکله قراردر وبری هرنسنه‌ده اندن رضادر رضا اودرکه نعمتدن بولدیغك سروری مصیبتدن دخی بوله‌سن اخلاق اولیا قضایه رضا وانس بالله ومحبة للهدر رضانهایت صبردر حقدن رضا هرطاعتدن اعلادر رضا استوا امرارت منع وحلاوت عطادر رضا نفسی احکام حقه ارسالدر حقدن رضا وخلقه مرحمت منازل اولیادندر علامت رضا ایچون غفلتدن قضای مشاهده‌یه عروجدر رضامنبت محبتدر ومنیت روحدر وغنیمت فتوحدر رضا وسیلهٔ حیات ابددر وذریعهٔ نعیم سرمددر وبر کامل مناجات ایتمشدر که * الهی ان لم تفعل ما ارید فارضنی بما ترید انك فعال لما یرید * رضا هرعملدن افضلدر وهرخلق حسندن اجلدر رضا حق تعالینك قضاسنده عدلنی بولمقدر وحکمنده حکمتنی تیقن قیلمقدر رضا تقدیرخدایه اعتراض ایتممکدر علامت رضا مریض اولدقده صحت وفقیر اولدقده غنا ونعمت ارزو ایتممکدر برکامله خبرویرمشلرکه تحقیقا فلان دیمشدرکه فقر بکا غنادن محبوبدر وسقم بکا صحتدن مرغوبدر او کامل انلره دیمشدرکه الله تعالی اول فلانه رحمت ایلسونکه اویله سویلمشدر امابن دیرمکه کیمکه حق تعالینك کندیچون اولان حسن اختیارینه اعتماد ایتمشدر اول کمسه اختیار حقدن غیری برنسنه‌یی اختیار ایتمیوب اختیار مولایه تسلیم اولوب رضا مقامنه یتمشدر زیرا که توکل حق تعالی‌یه اتکال واعتماددر وتفویض عدم تدبیرواختیاردر وتسلیم احکام قضایه انقیاددر ورضا اختیار حقله سرور وانبساطدر حق تعالی رضایی ایکی قسم ایتمشدر برقسمی کندینك عبددن راضی اولمسیدر وبرقسمی عبدك کندندن راضی اولمسیدر وکندی رضاسنی عبدی رضاسنه تقدیم ایدوب (رضی الله عنهم ورضوا عنه) بیورمشدر نتکیم حق تعالی افعال ابدادن اولان اعمالی بیانده عبدی تقدیم ایدوب فاذکرونی اذکرکم * بیورمشدر وافعال قلوبدن اولان احوالی بیانده کندوینی تقدیم ایدوب (یحبهم ویحبونه) بیورمشدر وکندی مقلب القلوب اولدیغن بوتقدیم ایله طیورمشدر پس رضاء الله قلب عبده نزول ایدن احوالدندر ورضای عبد ایسه مقامات مکتسبه‌دندر ورضا ایله مکرم اولان ترحیب اوفا ایله محترمدر وتقریب اعلا ایله معظمدر زیرا که توکل وتفویض وتسلیمك نهایتی رضادر (شعر) اتخذ الله صاحبا * ودع الناس جانبا * وتلذذ بحبه * ان فی حبه الشفاء * ثم سلم لامره * وارض عنه بما قضی * اما توکل بدنك قوامنی الله تعالیدن بیلمکدر واما تفویض امری مالکنه ویروب تدبیرینه اعتماد قیلمقدر واما تسلیم امرحقه سنقاد اولوب طبعنه ملایم اولمیان ایشلرده بیله طبع اوافقدر واما رضا نفسه هرنه اصابت ایدرسه وهرنه اندن فوت اولورسه اصلا متغیر اولمیوب خوشنود اولمقدر (نظم)

برصفا فوت اولسه سندن اولمه هیچ اندوه کین
اول صفا برخمر معنیدرکه هرنقشه کاور
شیر دایه صورتندن طفله کلمشدر صفا
که صونقشندن کاورکه اتمك واتدن ارذوق
اول صفا بو پرده‌لرسزکوکلکه خوشلق ویرر

کیم سکا اول بشقه صورتدن کلور رهم بل یقین
قلب اومعنیدن بولور خوشلق قوی اولسون ظرف طین
کنسه شیر اول طفل ذوقینه بدلدر انکبین
اول صفلك پرسیدر دابروزرا سبوزین
ماسوا محو اولسه دلدن کنسه افلاك وزمین

جسم اویورکن جان چیقاراندن جهان برزخه || جسم اولور معزول وعاطل بشقه صورتدر مبین
دوشده کوردم کندیمی دیرسن مثال سرو ناز || وجهمی مثل کلستان جسمی چون یاسمین
صورت سروی قویوب جان هم کاور بوصورته || ان فی هذا التصور عبرة للعالمین
بسدرای حق امین سرحق اول تامدام || روحکه ذوق وصفا بخش ایده اول نعم المعین

(نوع رابع) قضایه رضانك تأثیرات وفوائدن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه قلب عبدی حضور مولادن مشغول ایدن عوارض اربعه‌دن عارض رابع قضادر وبونك انواع ورودی بیلنمشدر وبونلرك کفایتی انجق رضا ایله بولنمشدر نتکیم بالاده اشارت قیلنمشدر پس قضایه رضانك جمیع مواردنده راضی اولمق ایکی امر ایچون لازم بیلنمشدر اما اولکی امر عبادت ایتمك وحضور حقه یتمك ایچون فارغ البال اولمقدر زیرا که اکرسن قضایه راضی اولمزسن دائما قلبك مغموم وخاطرك مشغول اولوب ابدا متحیر قالورسن ونیچون بویله اولدی ونیچون شویله اولمدی دیوب متکدر اولورسن وقتا که برکوکل بونك کبی هموم وغموم ایله مشغول اولور اول عبادت وحضور ایچون نیجه متفرغ اوله بیلور زیرا که سنك برقلبك واردر اول دخی امور ماضیه وآتیه افکارینه داردر ونیجه انواع هموم ایله طولمشدر پس انده حضور وانسه برموضع قالمیوب معرفت ومحبتدن محروم اولمشدر نتکیم برکامل بوحکمتی بیان ایتمشدر وبودری دیمشدرکه تحقیق امور ماضیه‌نك حسرتی انکساری وامور آتیه‌نك تدبیر وانتظاری بولندیغك ساعتك برکت وراحتن زائل قیلمشدر واما ایکنجی امر سخط قضاده اولان خطر غضب خدادر زیرا که محقق روایت اولنمشدرکه انبیای کرامك بریسی کندویه اصابت ایدن مکارهك برندن مولایه شکوی ایلدکده مولاسی اکا عتاب ایله خطاب ایلمشدرکه بندن تشکی می ایلرسن کیمدن کیمه سویلرسن بندن حیا قیلمزمیسن وبنم اهل ذم وشکوی اولمدیغم بلمزمیسن چونکه بنم علممده سنك صلاح شانك انجق بویله‌درکه سنده اظهار ایتمشمدر پس نیچون سنده جاری اولان قضامه سخط ایلرسن یوخسه استر میسنکه سنکیچون جهانی تغییر ایده‌یم یاهوای نفسکیچون لوح محفوظی تبدیل ایده‌یم اندنصکره بنم مرادم اوزره تدبیر وحکم ایتمیوب سنك مرادك اوزره ایده‌یم وبنم محبت ایلدیکم اولمیوب سنك محبت ایلدکك وجوده کله وهب ارزولرك حاصل اوله اکر بوفکر فاسد بر دخی سنك صدرکده حرکت ایلدیسه عزوجلالم حقیچون سندن نبوت خلعتن سلب ایده‌رم وسنی نار القاایدوب مبالات ایلمم پس ایمدی عاقل اولان بوقصه‌دن حصه‌مند اولور زیرا که حق تعالینك انبیا واصفیا سیله بویله سیاست عظیمه‌سی وار ایکن سائر عبادیله معامله‌سی نه طرز اولسه کرکدر وحق تعالینك اکر بوفکر فاسد بر دخی سنك صدرکده حرکت ایلدیسه کلامنی برکره تفکر قیلکه اول کمسه‌نك حالی نیه منجر اوله‌جقدرکه اویله برمحسن کریم اولان ربیسندن ملأ ناس ایچنده سخط وویل ایله نداو شکوا ایدروبو سیاست عظیمه قضایه برکره سخط ایدن کمسه ایچون اولیجق پس عمری اولدقجه قضایه سخط ایدنلرك احوالی نیجه اولسه کرکدر وبوعتاب مذکورانك کندوسنه شکوا ایدن عبدینه خطاب اولیجق مولادن عبادینه شکوا ایدنلرك احوالی نه شکل اوله‌جقدر نعوذ بالله من شرور انفسنا ومن سیئات اعمالنا ومن سوء آدابنا * اللهم اجعلنا راضین بقضائك وصابرین علی بلائك وشاکرین علی نعمائك ومستوحشین عن غیرك ومستأنسین بك اناء اللیل والنهار یامعین ویاستار * پس رضا ترك سخطدر وسخط ایسه قضای مولانك غیریسنی فساد وصلاحی متیقن اولنمیان ایشلرده کشی کندویه اصلح واولی بیلمکدر اکر دیرسنکه شرور ومعاصی قضا وقدر ایله دکلمیدر پس عبده رضای شر نیجه لازم اولور جواب اولدرکه رضا انجق قضایه لازمدرکه قضای شر شردکادر شر اولان انجق مقضیدر پس قضایه رضا شره رضا عد اولنمز (شعر) رضیت بما قسم الله لی * وفوضت امری الی خالقی * لقد احسن الله فیما مضی * کذلك یحسن فیما بقی * اوچ نسنه علامات رضادندر بری قضادن مقدم ترك اختیاردر وبری نزول قضادنصکره فقدان مرارتدر وبری وسط بلاده هیجان محبتدر زیرا که جمیع احوال محبوب احبابی عندنده محبوب ومرغوب اولور (بیت) لئن رضیت لیلی بقتلی فی الهوی * فاهلا بما تهوی وسهلا بما ترضی (نظم)

ای درین مرحلهٔ تنك بساط
کاهی آزرده وخشم آلودی
نولٔ پیکان قضا برجان خور
فاتح کنج کرامات رضاست
منه ازبوالهوسی برخود بند
سیر کردون بمراد تو شود
نبودش خواست درین تنك قفس
باشد اندر همه درعین مراد
باهمه بندکی ازاد زید
هیچ تلخش نکند روی ترش
هرچش ازرنج وبلا پیش آید
رابض طبع رضا اندیشان
دل راضی بقضایت طلبم
هست برسینهٔ ماداغ جحیم
دامن ازخوف ورجایش بفشان
سازش ازنشوهٔ این بیهش ومست

مانده در ربقهٔ اندوه ونشاط
تلخ رابردل خود شیرین کن
درجبین چین مفکن همچو سپر
بند بر بند بود کار جهان
ازهوسها چو ببری پیوند
هرکه داردز مرادات فراغ
غیرچیزی که خداخواهد وبس
دل وی ازهمه خرم کردد
باصد اندوه والم شاد زید
بخل راعین سماحت بیند
یك بیك را برضا پیش اید
قبلهٔ همت کارآکاهان
روضهٔ حسن ریاضت طلبم
بنده جامی که طلبکار رضاست
برسر خوان رضا یش بنشان

کاهی ازدورفلك خوشنودی
خوردن آن بخوشی آیین کن
رافع رنج مقامات رضاست
زین هوسها که بوددر تونهان
بند ایام کشاد تو شود
نامرادی ننهد بروی داغ
هرچه اید بوی از بند کشاد
رنج وغم کرد داش کم کردد
هیچ شغلش نشود پردهٔ هش
درجراحت همه راحت بیند
ای رضا بخش ریاضت کیشان
قاضئ حاجت حاجت خواهان
بی رضای توکل باغ نعیم
مانده درکشمکش خوف ورجاست
بنهش جام محبت بردست

(نوع خامس) رضانك منافع وهنرلرلٔ وسخطك انواع ضررلرن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه قضایه رضایی تحصیل ایچون ایکی اصلی تأمل لازمدر اما اولکی اصل رضاده اولان فوائد حالیه ومآلیه در اما فوائد حالیه فائده سز غملردن فراغ قلب وخلو خاطردر انکیچون برکامل دیمشدرکه چونکه قضا وقدر حقدر پس اهتمام وحذر ارتقدر وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم ابن مسعود حضرتلرینه بیورمشدرکه هموملك قلیل اولسونکه مقدر اولان اولور ومقدر اولمیان اولمز وبو کلام نبوی برحکمت جامعه ونافعه درکه لفظی از ومعناسی چوقدر واما فوائد مآلیه حق تعالینك ثواب جزیلی ورضای جمیلیدر نتکیم حق تعالی * رضی الله عنهم ورضوا عنه * بیورمشدر حال بوکه سخط قضاده غم وحزن وضجر حالی واردر وبی فائده وزر وعقاب مآلی واردر زیرا قضا برامر نافذدرکه سخط وهموم ایله رد ودفع اولمز ومردعاقل ایسه رضای حق ایله اولان راحت قلب اوزرینه وزر ایله اولان فائده سز همومی ترجیح قیلمز واما ایکنجی اصل سخط قضاده اولان خطر عظیمدر مکرکیم حق تعالی بو آیت کریمه یی تأمل ایدن عبادینه امداد ایلیه که قوله تعالی * ولا وربك لا یؤمنون حتی یحکموك فیما شجر بینهم ثم لا یجدوا فی انفسهم حرجا مما قضیت ویسلموا تسلیما * چونکه حق تعالی کندی رسولی قضاسنه سخط ایدن قوللردن واول حکمدن نفسنده حرج بولنلردن نفی ایمان ایلمشدر پس کندی قضاسنه سخط ایدنلرك احوالی نیجه اولسه کرکدر خصوصا حق تعالی بیورمشدرکه * من لم یرض بقضائی ولم یصبر علی بلائی ولم یشکر علی نعمائی فلیتخذ ربا سوائی * پس حق تعالیدن غافل اولنلر ایچون بوبرتهدید شدید ووعید عظیمدر وبرکامل دیمشدرکه رب العالمینك شانی حکم قیلمقدر وعبدلك حالی راضی اولمقدر وقتا که رب حکم ایتسه ده عبد اندن راضی اولمسه اول تقدیرجه نه ربوبیت ونه عبودیت اولمش اولور چون بو ایکی اصلی تأمل قیله سن اوله کیم قضایه راضی اوله سن والحاصل هرحالده سکا لازم اولان بودرکه انجق حق تعالی یه اعتماد کلی قیلوب جمیع امورکی اکا اصمرلیوب جمله بلالرینه تحمل قیله سن وهب امر وفرمانه محکوم اولوب هرنه ایشلرسه آندن خوشنود اوله سن ویقین قیله سنکه حق تعالی ازاده سنکیچون هرنه قضا ایلمش ایسه تحقیقا سنك خیر وصلاحك آنده درز یراکه اول کندی عبادینه رب ودود ورؤف ورحیمدر پس مودتلی مولادن وجودده کلزالا که شفقت ومرحمت کاور خصوصا حدیث شریفده حق تعالینك قضاسنه راضی اولان سعادت سرمدیه بولور وارداولمشدرکه پس اکرسکا دنیاده برمشقت ایریشورسه

رب ودودلك رأفت ورحمتن تذکر ایتمن ایده سنکه اول سنی اوبله مشقت ایچنده قومیوب تدبیر بکی قیلاندر وبو کون بانکه کان احوالك جمله سی ازاده سنکیچون تقدیر اولاندر حال بوکیم حق تعالینك تقدیری تبدیل اولمز واول قوللریله بیله درکه هرکز ایرلمز نتکیم کلام قدیمنده * وهو معکم اینما کنتم * بیورمشدر هرحالیمزده برمله بیله اولدیغن طیورمشدر پس بومعیتدن خبیر اولان بلادن نه قایرمشدر (مثنوی)

کرهزاران دام باشد درقدم
می رهانی می کنی الواحرا
شب ززندان بی خبر زندانیان
نی خیال این فلان وان فلان
خفته از احوال دنیا روز وشب
فعل پندارد بجنبش ازقلم
رفته درصحرای بی چون جان شان
کرکس زرین کردون پرزند
روحهای منبسط راتن کند
سرالنوم اخ الموتست این
تاکه روزش واکشند زان مرغزار
حفظ کردی یاچو کشتی نوحرا
چون بحق بیدار نبود جان ما
جان ایشان مست نبود دردل
وارهید نداز جهان پیچ پیچ
هیچ ازور بجهد دل زندانیء
تلخ کی باشد کسی را کش برند
می بردبا پردل بی پای تن
کویدای یزدان مرادرتن مبر

چون تو باما بی نباشد هیچ غم
میرهند ارواح هرشب زین قفس
شب زدولت بی خبر سلطانیان
حال عارف این بود بی خواب هم
چون قلم در پنجهٔ تقلیب رب
شمهٔ زین حال عارف وانمود
روحشان آسوده وابدانشان
فالق الاصباح اسرافیل وار
هرتنی راباز آبستن کند
لیك بهر آنکه آید وزباز
وزجراکاه اردش در زیر بار
تااز طوفان بیداری وهوش
هست بیداری چو دربندان ما
تلخ نبود پیش ایشان مرك تن
کس نکرید برفوات هیچ هیچ
کای دریغ این سنك مرمر راشکت
ازمیان زهر ماران سوی قند
همچو زندانیء چه کاندر شبان
تادرین کاشن کنم من کروفر

وامی و والله اعلم بالصواب * اینچنین خوابی ببین چون خوش بود

هیچ او حسرت خورد بر انتباه
کر نبودی پای مرك اندرمیان
خرمنی بودی بدشت افراشته
تخم را در شوره خاکی کاشتی
ورنه ازچاهی بصحرا اوفتاد
نقل افتادش بصحرای فراغ
مقعد صدق وجلیس حق شده

برتن باسلسله در قعر چاه
وان دکر کفتار نبودی مرك هیچ
مهمل وناکوفته بکذاشته
هیچ مرده نیست پرحسرت زمرك
درمیان دولت وعیش وکشاد
مقعد صدق او نه ایوان دروغ
رسته زین آب وکل آتشکده

هرشبی ازدام تن ارواحرا
فارغان نی حاکم ومحکوم کس
نی غم واندیشهٔ سود وزیان
کفت ایزد هم رقود زین مرم
انکه او پنجه نبیند درر قم
خلق راهم خواب حسی درربود
چونکه نور صبحدم سربرزند
جمله رادرصورت آرد زان دیار
اسب جانهارا کند عاری ززین
برنهد برپاش پابند دراز
کاش چون اصحاب کهف این روحرا
وارهیدی این ضمیر وچشم وکوش
اولیاراچون شکر باشد اجل
که روند ازچاه وزندان درچمن
برج زندان اشکست ارکانیء
تاروان وجان من ازحبس رست
جان مجرد کشته ازغوغای تن
خسبد وبیند بخواب او کلستان
کویدش یزدان دعاشد مستجاب
مرك نادیده بجنت دررود
ان یکی میکفت خوش بودی جهان
که نبرزیدی جهان پیچ پیچ
مرك را تو زندکی پنداشتی
حسرتش آنست کش کم بود برك
زین مقام ماتم وتنکین مناخ
بادهٔ توحیدنه مستی زدوغ
(نوع سادس)

خلاصهٔ خواص اصول اربعهٔ مذکوره یی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه اکر یقین قیلدکسه که تحقیقا حق تعالی بقا وقیام وجودکده لازم اولان رزقکی متکفل وضامندر وتحقیقا هرمراد ایلدیکی نسنه یه نیجه مراد ایلرسه قادردر وتحقیقا سنك حاجات وحالاتکی دمبدم خبیر وبصیردر پس آنك وعد صدقنه وضمان حقنه اعتبار واعتماد ایلرسك وانکله سکونت بولوب مطمئن القلب اولورسن وجمیع اسبابی سببسز بی فائده کوروب انلری تفکر دن وانلره تعلقدن اعتراض ایدوب راحت بولورسن زیراکه طعام وشرابك اکل وشربنی سکا میسر ایدن حق تعالی اولدیغن بیلورسن بعده انلردن سکا حلاوت ولذت ویرن وانلری سهولتله هضم ایتدیروب سکا عافیت ویرن وانلرك قوت ومنفعتلرن اعضای بدنکه ایرشدیرن وانلرك ثقل

وضررلرندن جسمكی فارغ وجانكی آزاد ایدن حق تعالی اولدیغن تجربه قیلورسن حال بوكیم حق تعالی مراد
ایلسه بی اكل وشرب انجق عنایتیله سكا كفایت ایدوب مفید وشافی اولور ولذت وقوت ویرركه وجودك قوام
وبقا بولور چونكه جمیع امور الله تعالینك مراد شریفنی اوزره وجودپذیر اولور پس ماسوایه اعتمادا یتمك وانجق
اكا توكل قیلمق لازم كاور وكذلك اكرسن تدبیر اموركی مدبر ارض وسمایه تسلیم ایدرسن تحقیقا علم وفكر ونظرك
بالغ اولمیان هر نسنه دن فارغ البال اولورسن عجبا فلان نسنه یارین وجوده كاورمی كلمزمی وكلدكده نه شكل
اوله جقدر دیو امثالی لعل ولوردلرندن راحت بولورسن واموری فكر وتدبیرا یتمكده اشغال قلب واتعاب
نفس وتضییع اوقات اولدیغن بیلورسن زیرا كه چوق كره اولوركه خاطریكه خطورا یتمین امور آن ایچره ظهور
ایدوب سبقت ایدن فكر وتدبیركی تقدیر حكیم اولان قضا وقدر تبدیل وتغییر ایدر پس اوقات عمر عزیزك
خیالات لغویات ایله ضایع اولور كیدر (بیت) سبقت مقادیر الاله وحكمها * فارح فؤادك من لعل ولو *
ونفسكه دیرسنكه ای نفسم بزه اصابت ایتمز الا كه حق تعالینك بزم ایچون تقدیر ایلدیكی اصابت ایلر اول
بزم مولامزدركه بزه كفایت ایلرونه كوزل وكیلدركه بزه عنایت ایلر زیرا كه اول بر قادردركه قدرتنك نهایتی اولمز
وبر حكیمدركه حكمتی حسابه كلمز وبر رحیمدركه رحمتنك حد وغایتی اولمز حال بوكیم بو صفات ایله متصف اولان
ذات پاكه توكل واعتماد انسب وانفعدر وتدبیر وتداركی ترك ایله جمیع اموری اكا تفویض وتسلیم اهم والزمدر
وكذلك اكر سكا بر مصیبت اصابت ایدرسه ویا بر مكروه حلول ایدرسه اول زمان كندی نفسكه مالك اولدكسه
وقلبكی ضبط وربط ایده بیلدكسه تحقیقا سن جزع وفزعدن فارغ وآزاد اولورسن وقلق وشكوادن راحت
وسلامت بولورسن خصوصا صدمهٔ اولی عندنده صبر وثبات ایله متین اولورسن حال بوكیم صدمهٔ اولی عندنده
نفسی جزع وفزعه بغایت متسارع كورورسن پس اكا دیرسنكه ای نفس البته بو صدمه حق تعالی طرفندن واقع
اولمش بر اوقدر وتدبیر وحیله ایله بونك دفعنه بر چاره یوقدر پس بوكا تحمل ایدوب قائل اولكه حق تعالینك خزانهٔ
غیبنده انواع بلالری چوقدر حال بوكیم بوندن بیوك بلالری دفع ورفع ایلدیكن بیلورسن وبو مصیبت بر غیم
اسوددركه قریبا آچلوب كونك طوغوب مراد الورسن وبونده صبر وتحمل قیل كه بونك ایچون اجر جزیل وفوز
عظیم بولورسن نته كیم حق تعالی كلام قدیمنده * سیجعل الله بعد عسر یسرا * بیورمشدر صبر جمیل اردنجه
اجر جزیل اولدیغن طیورمشدر پس صبر وتحمل قیل كه ربك بدایع صنایعندن عجائب وغرائب سیران ایده سن
شعر * توقع صنع ربك سوف یأتی * بما تهواه من فرج قریب * ولا تیأس اذا ما نال خطب * فكم فی الغیب
من عجب عجیب * وكذلك اكر قلبكی قضا ایله توطن ایتدیروب حلو ومر ندن مساوی خوشنود اولورسن تحقیقا
كیفیت واسراری معلومك اولمیان اموركده حق تعالی سكا هر نه ایشلرسه انی سن كندی حقكده اوفق واصلح
بیلورسن وهر ظهوره كان احكامندن نتیجه ذوق ولذتلر الورسن وكندی نفسكه دیرسنكه ای نفس البته ازلده
مقدر اولان وقتیله وجوده كاور یا صنع مولایه سخط ایدن كمسه نه فائده بولورسن رضیت بالله ربا دیوب قضاسنه
نیجه راضی اولمزسن مكر كیم قضا ربوبیت شاندن اولدیغن بیلمزسن پس ترك سخط ایلیوب هر قضاسنه راضی
اولمدقجه انك رضا ومحبتن بولمزسن واكر حق تعالی بر وقتده دنیایی سندن حبس ومنع ایدرسه دیرسنكه
ای نفس اول سنك هر حالكی سندن اعلمدر وسكا جملهدن اكرم وارحمدر واول رب الارباب ورزاق عالمدر كابی
خستیله وكافری عداوتیله تربیه ایدن كریمك عندنده كندوبی عارف وموحد اولان عبدی بر رغیف یا بر درهم
دكلمیمی لكن تیقن ایله كه حق تعالی دنیایی سندن حبس ومنع ایتمشدر الا كه سكا نیجه فوائد عظیمه ایچون
حبس ومنع ایتمشدر پس بلا نیكودر زیرا كه ایدن اردرا كرسن بو اذكار مذكوره یی تكرار ایله تفكر وتذكر
ایلدكسه تحقیقا اصول اربعه كه توكل وتفویض وصبر ورضادر بالجمله سنده رسوخ بولورلر وعوارض شاغلهٔ
مذكورمدنی هموم وغموم ایله كوكلدن مندفع اولورلر پس لذت عبادت وحضوری بولورسن ودولت معرفت
ومحبته نائل اولورسن وحق تعالینك عندنده اهل توكل وتفویض وصبر ورضا زمرهسندن عد اولنورسن
ودنیاده جسم وجانك سلامت وراحت بولوب عقباده قدر جلیله مقعد صدقه واروب سعادت دارین وقرة
عینی جامع بولنورسن (تفویض نامه)

حق شرلری خیر ایلر || ظن ایتمه كه غیر ایلر) عارف انی سیر ایلر) مولی كوره لم نیلر) نیلرسه كوزل ایلر
سن حقه توكل قیل || تفویض ایت وراحت بول) صبر ایله وراضی اول) مولی كوره لم نیلر) نیلرسه كوزل ایلر
قلبك اكابرك ایله || تدبیریكی ترك ایله || تقدیریكی درك ایله || مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
خلاق رحیم اولدر || رزاق كریم اولدر || فعال حكیم اولدر || مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
بیل قاضی حاجاتی || قیل اكا مناجاتی || ترك ایله مراداتی || مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
برایشی مراد ایتمه || اولدیسه عناد ایتمه || حقدندر اوردا یتمه || مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
حقك اولیجق ایشلر || بوشدر غم وتشویشلر || اول حكمتنی ایشلر || مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
هب ایشلری فایقدر || بر بر نسه لایقدر || نیلرسه موافقدر || مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
دلدن غمی دور ایله || ربكله حضور ایله || تفویض امور ایله || مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
سن عدلی ظلم صانمه || تسلیم اول اوده یانمه || صبر ایت صقین اوصانمه) مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
دیمه شو نیچون شویله || بیر نجه در اول ویله || باق صوكنه صبر ایله) مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
هیچ كمسه یه خورباقمه || نجتمه كوكل یقمه || سن نفسكه یان چقمه) مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
مؤمن ایشی رنك اولمز) عاقل خوبی جنك اولمز) عارف دلی تنك اولمز) مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
خوش صبر جمیلدر || تقدیر كفیلمدر || الله كه وكیلمدر || مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
هر دلده انك ادی || هر جانده انك یادی || هر قوله درامدادی || مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
ناچار قاله جق برده || ناكاه اچار اول پرده || درمان ایدر اول دردهٔ || مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
هر قولنه هر آنده || كه قهر وكه احسانده || هر آنده او برشانده || مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
كه معطی وكه مانع || كه ضار وكهی نافع || كه خافض وكه رافع || مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
كه عبدك ایدر عارف || كه ایمن وكه خائف || ر قلبی اودر صارف || مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
كه قلبنی بوش ایلر) كه خلقنی خوش ایلر || كه عشقنه دوش ایلر || مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
كه ساده وكه رنكین) كه طبعن ایدر رنكین || كه خرم وكه غمكین || مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
آزبی آزاوبی آزایچ) تن مزبله سندن كیچ || دل كاشفنه كل كوچ || مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
یوناس ایله یورلمه || نفسكله دخی قالمه || قلبكدن ایراغ اولمه || مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
كچمشله كیری قالمه || مستقبله هم طالمه || حال ایله دخی اولمه || مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
هر دم انی ذكر ایله) زیركالكی قوی شویله) حیران حق اول سویله) مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
كل حیرته طال بربول) كندك اونوت انی بول) قوی غفلتی حاضر اول) مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
هر سوزده نصیحت وار) هر نسنه ده زینت وار) هر ایشده غنیمت وار) مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
هب رمز واشارتدر || هب غمز وبشارتدر) هب عین عنایتدر) مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
هر سو بلینی دكله || اول سویلدنی اكله) خوش ایله قبول جانله) مولی كوره لم نیلر || نیلرسه كوزل ایلر
بیل السنهٔ خلقی || اقلام حق ای حقی) اوكرن ادب وخلقی || مولی كوره لم نیلر) نیلرسه كوزل ایلر
والله كوزل ایتمش || بالله كوزل ایتمش) تالله كوزل ایتمش || الله كوره لم نتمش) نتمش سه كوزل ایتمش

باب رابع * مطلب اعلا اولان معرفت مولا ایله اهل عرفان كندیلرك مقام اعلایه صالدیغن وعارف بالله اولان
دولت انس وحضوری بولوب بحر محبت وعشقه طالدیغن وحكمت اولیاب معنی وعلم صدور اولوب كوكل
اندن لذت جان الدیغن وزمرهٔ اولیاء عوام ناسدن اولی اولوب غفلتدن حضوره كلوب انس حق ایله قالدیغن
وخواص اولیاء كرام خمر عشقی شرب مدام ایله اوصاف بهایمدن فانی اولوب اخلاق حق ایله بقا بولدیغن
وكرامات اولیالایح ومقامات طریقتلری واضح اولدیغن فصول خمسه ایله تفصیل ایدر (فصل اول) معرفت
نفس مفتاح معرفة الله اولدیغن ونور عرفان قلب عارفه نزول قیلدیغن ومعرفة الله مطلب اعلی اولدیغن
وعارف اولان ماسوایی اونودوب ومعروفنی بولدیغن وكندیدن كچوب انكله قالدیغن وهر خوف وحزندن

همیشه امین اولدیغن وحق تعالی بی صفات سلبیه دن عاری وصفات ثبوتیه ایله متصف باری بولدیغن طقوز نوع ایله بیان وعیان ایدر * نوع اول * فضائل معرفت مولایی آیات بینات واحادیث شریفه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی عبادینه عنایتیله کندی معرفتنی ترغیب وتحصیلی طریقنی تعلیم ایدوب قرآن عظیمنده بیورمشدرکه) فعرفهم وهم له منکرون (تعرفهم بسیماهم) تعرف فی وجوههم نضرة النعیم (لما عرفوا فیه من الحق) اومن کان میتا فاحییناه وجعلنا له نورا یمشی به فی الناس کمن مثله فی الظلمات لیس بخارج منها ومن لم یجعل الله له نورا فما له من نور (انا عرضنا الامانة علی السموات والارض والجبال فابین ان یحملنها واشفقن منها وحملها الانسان انه کان ظلوما جهولا (ان الله هو السمیع البصیر) وحق تعالی حدیث قدسیده بیورمشدرکه یا ابن آدم من عرف نفسه فقد عرفنی ومن عرفنی فقد طلبنی ومن طلبنی فقد وجدنی ومن وجدنی نال کل مناه وفوق ما یتمناه فلا یؤثر علی غیری یا ابن آدم تواضع تعرفنی تجوع ترانی تجرد لعبادتی تصل الی یا ابن آدم انا الرب فاعرفنی یا ابن ادم انما عرفنی من عرف نفسه وانما وجدنی من ترك نفسه اعرف نفسك یا انسان لتعرفنی یا ابن آدم من ازال معرفتی عن قلبه فقد عمی قلبه یا ابن آدم من دخل بیت معرفتنا زال عنه الخوف والحزن وکان آمنا یا داود کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لیعرفونی یا داود تقرب الی بعداوة نفسك واعرفنی بالمعرفة التی لا یقابلها الجهل یا داود تعلم العلم النافع والعلم النافع ان تعلم ان جلالی وعظمتی وکبریائی وقدرتی غالب علی کل شیء لان هذه المعرفة هی التی تقربك منی یا داود من عرفنی جعلت البلاء قیده والصبر صیده وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم احادیث شریفه سنده بیورمشدرکه جذبة من جذبات الحق توازی عمل الثقلین وبیورمشدرکه انا اعلمکم بالله وان المعرفة فعل القلب وبیورمشدرکه لو عرفتم الله حق معرفته لزالت بدعائکم الجبال وبیورمشدرکه اعرفکم بربه اعرفکم بنفسه ومناجاتنده دیمشدرکه * سبحانك ما عرفناك حق معرفتك یا معروف وبیورمشدرکه اللهم یا حی یا قیوم یا بدیع السموات والارض یا مالك الملك یا ذا الجلال والاکرام نسئلك بعزتك ان تحیی قلوبنا وابصارنا بنور معرفتك یا معروف وبیورمشدرکه اللهم اجعل لی فی قلبی نورا وفی سمعی نورا وفی بصری نورا وعن یمینی نورا وعن شمالی نورا وامامی نورا وخلفی نورا وفوقی نورا وتحتی نورا وفی شعری نورا وفی بشری نورا وفی لحمی نورا وفی دمی نورا واجعلنی نورا * وبعض احادیث متشابهه سنده بیورمشدرکه خلق الله آدم علی صورته وبیورمشدرکه رأیت ربی علی صورة شاب امرد قطط وبیورمشدرکه رأیت ربی فی احسن صورة فوضع یده بین کتفی فوجدت بردها بین ثدیی فعلمت ما فی السموات والارض صدق رسول الله فی حدیثه (نظم)

سندن کاور کوکلره چون دمبدم مدد
فضلکدن استرم مدد ای مفضل احد

وارلق ثنا کی ثبت ایدیجی بر صحیفه‌در
کیم ابتداسیدر ازل انجامیدر ابد

رخسار وحدت اوزره دخی بشقه حسن ایله
چشم شهوده کلدی بو خال وخط عدد

چون کثرت زبدله دکل بحر مختفی
وحدت محیطی سن دوجهانده رکازبد

چون قربکه بو فقر وفنادر سبب همان
طوبی لمن تهیأ للقرب واستعد

مهرك فروغی سینه‌ده کالنور فی البصر
عشقك هواسی روحده کالروح فی الجسد

اولمش نفور نور حضورکدن اهل جهل
حقا که مهردن قچر اول صاحب رمد

هپ ایشلرك همیشه کوزل خیر محضدر
پس کارکا همزده اولور نقش نیك وبد

نشو ونمای شبنم فیضکله بولدی خوش
کلزار جان حقی مسکینك ای صمد

نوع ثانی * معرفت نفس موجب معرفة الله اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه کیمکه کندی نفسنی عارف اولور تحقیق اول کمسه ربسنی دخی بیلور کیمکه نفسنی عارفدر اول هم معرفت وعلمه واقفدر نفسنی عارف اولان مقرب وسعید اولور وعارف اولمیان حضرت حقدن بعید اولور کندی نفسنی بیلن معرفت حقه مالکدر وبیلمین ضلالتده هالکدر معرفت نفس انفع معارفدر ونفسن بیلن اسرار عالمه واقفدر کیمکه کندی نفسنی عارفدر انك همتی عالم فانیدن منصرفدر کیمکه معرفت نفسه واصلدر اکا فوز اکبر حاصلدر

نفسنی عارف اولان فاضلدر نفسنی بیلمین حقدن غافلدر کیمکه نفسنی عارف اولور اول بعد وغفلتدن نجات بولور وقرب وحضور حضرت حقه کاورعقلك افضلی معرفت نفس انساندر وحکمتك افضلی معرفت قرب یزداندر کیمکه نفسنی جاهلدر اول کمسه ربسندن غافلدر نفسنی بیلمین عجبا ربسن نیجه بیلور ونفسن بیلن ابا بودار فنا ایله نیجه انسیت بولور هر عاقل مغموم اولور وهر عارف مسرور اولور وهر محب محبوب اولور کندی نفسنی بیلمین غیریی نیجه بیلور یا معرفت حقی نیجه بولور انسانه معرفت نفس کفایت ایدر زیراکه اول معرفت حقی ارائت ایدر دنیایی بیلن تزهد ایلر وناسی بیلن تفرد ایلر ونفسن بیلن تجرد ایلر وربسن بیلن توحید ایلر نفسنی عارف اولان خلقه متواضع اولور زیراکه اول حق ایله حاضر واکا خاضع اولور ونفسنی عارف اولان کمسه یه لازمدرکه قناعت وعفت واستقامته ملازم اوله وماسوایی تارك اولوب حقه عازم اوله حق تعالی حضرت داود علیه السلامه بیورمشدرکه یا داود نفسکی بیل تا کیم بنی بیله سن واول سؤال ایلمش که یاربی نفسمی نیجه بیلیم وسنی نیجه بیلیم حق تعالی اکا جواب ایتمشدرکه نفسکی ضعف وعجز وفنا ایله بیل تا کیم بنی قوت وقدرت وبقا ایله بیله سن اندن بنی بغله بوله سن (نظم)

شمس اراردیر که آفتاب قنی
هر بکاصواقرکه اب قنی

دون کیجه خواب دیده‌دن صوردم
ای جهان سیرایدندی خواب قنی

مست کندینی ارارصوررخلقه
دیرکه اول بیخود وخراب قنی

دور ایدر باده اهل عشرتنی
مجلس ایچنده دیرشراب قنی

جمله سرکشته مضطرب قالمش
راحت اولمش بی اضطراب قنی

جمله‌سی پرده‌لرده کندین ارار
عارف نفس ایدر حجاب قنی

دوست خوش بی نقاب سیرایلر
دیرنیچون عجب نقاب قنی

کنج دل فتحیدر چو فقر وفنا
نه صوررسن که فتح باب قنی

شمس روحك کوکلده سیرایله
صورمه حق که افتاب قنی

نوع ثالث) معرفت مولی مطلب اعلی اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه معرفة الله کوکلده بر نوردر ومحبتی جانه فوز وسروردر وتوحیدی مفتاح انس وحضوردر معرفة الله بر کنز عظیمدر ومحبتی بر فوز مقیمدرکیمکه عارف بالله اولور اول کمسه اکاه اولور وناسدن عذرخواه اولور علمك ثمره‌سی معرفة اللهدر ومعرفتك ثمره‌سی حفظ حدود اللهدر فسخ عزایم وحل عقود دلیل وجود ربدر ودود دراوج نسنه معرفة الله ایچون براهین وترغیبدرکه ذل لبیب وفقر ادیب وسقم طبیبدر حقی عارف اولانك معرفتی کامل اولور وعارف بالله اولانك لسانه کلال کلورکیمکه عارف بالله اولمشدر اول سعادت ابدیه بولمشدر عابدك همی دعادر وعارفك همی ثنادر زیراکه عابدك همی نفسیدر وعارفك همی خدادر حقی مشاهدهٔ عیان ایله عیون ادراك ایده بیلمز لکن قلوب آنی حقایق ایمان ایله ادراك ایده بیلور علم انفع معرفة اللهدر وانك موضعی قلب اکاهدر حقك وحدانیتی طانیمق معرفتدر وفردانیتن بیلمك توحیددر حقیقتدرا کر تعریف حق اولمسه کمسه آنی عارف اولمزدی معرفة الله بطن جایع وعین ساهر وقلب ذاکر ایله جانده حاصل ودلده ظاهر اولور حق تعالی کندی معرفتیله عزیز ایلدیکی عارفه لازمدرکه انك معصیتیله نفسنی ذلیل ایتیوب طاعتنه ملازم اوله حقیقت عرفان حقایق اشیایه ایرمکدر واشیایی ذاتنده اولدیغی کبی کورمکدر ومعرفة الله انك اول واخر وباطن وظاهر اولوب هر نسنه‌یی علیم وهر فعلنده حکیم وجمله‌یه رزاق کریم اولدیغن بیلمکدر معرفة الله وحدانیتندن اکاه اولمقدر وغایت معرفت الله انی مطلع قلب بولمقدر معرفة الله ماسوادن فارغ اولمقدر وانکله کوکل حیاتنی بولمقدر علامت معرفة الله اکا محبتدر وهر امرنه اطاعتدر ایکی نسنه افضل عطاء اللهدر بری معرفة الله وبری محبة الله در معرفة الله کوکلده نور وضیادر ومحبة الله نار محرق ماسوادر وعارف بالله اولمق ذکر الله ایله حیات بولمقدر وظلمت جهلده قالمق ذکر اللهدن غافل اولمقدر معرفة الله هر شیده قدرتنی بولمقدر وهر حالده حول وقوتدن بری اولمقدر معرفة الله نفسیله ترك ماسوی اللهدر وقلب ایله حضور مع اللهدر حقیقت معرفة الله انی لسان ایله ذکر ایتمکدر

وقلب ایله محبتنه یتشكدر وهمتله حضورینه كتمكدر معرفة الله جانده بر یقیندر كه اعضا انكله ساكندر وكوكلده بر حیاتدر كه روح انكله مطمئندر معرفة الله تعرف الله ایله حاصلدر زیرا كه عقل الله ایله معرفتنه واصلدر علم تعلیم خلق ایله اولور معرفت تعریف حق ایله اولور پس علم تعلم ایله ومعرفت تعرف ایله در معرفة الله اشیایی اللهدن ولاهك والله ایله والله دن بكا راجع بیلمكدر معرفة الله موجود قدیمه وجود تعظیمدر وعارفی اظهار معرفتدن منع ایدن بو تعظیمدر معرفة الله كوكلده بر نقطهٔ كبرادر اول جانه بر نعمت عظمادر كوكلده نور معرفت فلكده كونش كبی طالع اولور لكن شمس فلك افقدن طوغوب ضیاسی ارضه واقع اولور وشمس معرفت ایسه درون دلدن طلوع ایدوب نوری عرشه ساطع اولور معرفة الله كوكل عالمنده شمس مثالیدر وعقل قمر وعلم ونجوم امثالیدر معرفة الله بر جوهردر كه مادون عرش انكله منوردر معرفة الله ایله انانیته كتمك ونفسانیت ایتمك تمام شقاوتدر معرفت بحرنده مستغرق اولمق ونور حقیقتله فنا بولمق كمال سعادتدر (نظم)

هر نفس قلب مقلبدن آلور بر مشرب — بشقه بر رسم ایله بر راهی ایدر دل مذهب
كوكل اولمزایكی ان ایچره برابری طالب — دمبدم بشقه اولور جان وكوكلده مطلب
بورخ وزلف ولب وغبغب وتندن غیری — دلده وار بشقه رخ وچشم ودهان وغبغب
لب جاناندن الور هردم او بشقه بر جان — دخی هر جان ایچون ازلمده كاور بر قالب
بشقه در عالم دل مهر وسپهری بشقه — عرش وفرش وفلكی بشقه چوق انده كوكب
برق خاطف كبی دل عالمنی سیرایت كیم — انده یوقدر یوقش ویازوقیش وروزایله شب
حقی دل لوحنه چون جمله شی اولمش مسطور — عارف اول جمله یی سن دلده بول اول اهل طرب

نوع رابع * عارف ماسوایی اونودوب حضرت مولایی بولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردر كه عارف اودر كه انی حقدن بر شاغل مشغول ایتمز وطرفة العین انس وحضوردن غفلته كتمز عارف اودر كه كندی سكوت ایلر وحق انك سرندن سویلر عارف اودر كه ماسوادن معزول ومعروفیله مشغول اولور عارف اودر كه كندی تدبیرندن غائب وتدبیر حقه مترقب وراغب اولور عارف اودر كه هیچ بر نسنه ایله متكدر اولمز وهر نسنه انكله صفا بولوب كدری قالمز عارف اودر كه دنیا وسعتیله باشنه طار اولور وعادتی ناسدن حقه فرار اولور وانك حضور وانسیله بر قرار اولور عارف اودر كه تفكر طویل ایله كیدر ومفاوز ملكوتی قطع ایدر عارف اودر كه عرفانی سرمایهٔ سعادت بیلور وانی غیر موضعنه وضع ایلمه دن اعنی نا اهلنه سویلمه دن متنفر اولور وعارف اودر كه غیر معروف ایله انسیت قیلمز وماسوای معروف اصلا خاطرینه كلمز عارف اودر كه كندی صفاتنی معروفی صفاتنده افنا ایده تا كیم ماسوی بیلیوب انكله سویلیوب اندن اشیده عارف نیجه محزون اولور كه انك قلبی سرور ایله مشحون وجانی حضور ایله ممنوندر عابدك قوتی اب ونان در وعارفك قوتی نور عرفاندر عارف حقی حق ایله عارفدر ونور حق ایله عالمه واقفدر عارفك حضوری معرفتدر وسروری محبتدر ونوری توحید حقیقتدر عارف اودر كه ریاض دلده سیاحت ایدوب حیاض جانده سباحت ایلر ومعروفنه جنانیله مناجات ایدوب لسانیله سویلر عارف اودر كه غیر حقی لاحظ وغیر كلامی لافظ اولمز ونفسیچون حقدن غیری حافظ بولمز عارفك سروری معرفتیله وانسی وحدتیله اولور وصبر وثباتی شدتده بولور علم نهردر وحكمت بحردر علما طواف انهاردر وحكما غواص بحاردر وعارفلر نجات سفینه لرنده سیاردر عبادت اهل عرفان مثال تاج سلطاندر عارفلر انلردر كه نطق ایتسه لر انی سویلرلر وعمل ایلسه لر انكیچون ایلرلر وطلب ایتسه لر اندن ایدرلر ورغبت ایتسه لر اكا كیدرلر صادقون وسابقون انلردر وخواص ومقربون انلردر ریای عارف اخلاص محبوبدن زیاده مرغوب ومحبوبدر عارف معروفی تعظیمنده اهتمام تام ایدر وادای فرایضیله واجتناب محارمیله اكا توقیر واحترام ایدر عارف اودر كه اسرار معروفی نا اهله اظهار ایلمز وفرح وسرورك وبث وحزنك بركسه یه سویلمز علامت عارف اودر كه ربیسیله اولدقده افتخار ایدر ونفسیله بولندقده احتقار ایدر عابد جنتی آرزو ایدر وعارف جانی اریدر قلب عارف قندیل حكمتدر وفتیله سی معرفتدر ودهنی محبتدر وسراجی نور ملكوتدر عالمه ادب وعابده طلب لازمدر وعارفه ذوق وطرب ملازمدر زیرا كه عارفك معروفیله سروری دائمدر خائفك حالی هربدر

وعارفك شانی طربدر علامت زاهد ترك دنیادر وعلامت عارف ترك دعادر ومیل ثنادر (نظم)

اهل عرفان كه محبتدن اثر بولمشلر — كندیدن بی خبر اولمغله خبر بولمشلر
عالمه آچدیلر چشم هوس چون یعقوب — تا كه پیراهن یوسفله نظر بولمشلر
برزمان كیجه كبی ظلمته طالمشلر ایدی — تا كه چاك جكر ایچنده سحر بولمشلر
باشلرن یاقه لرندن نیجه رفع ایتسونلر — خانهٔ قلبی او محبوبه مقر بولمشلر
وادئ دلده تردد ایدن اولمز محروم — كه او سیر غمدن اول قافله پر بولمشلر
عشقدر لذت آلان حسنله اندن هر آن — عشقدن اهل نظر نور بصر بولمشلر
عشقدر صیقل آیینهٔ جان ای حقی — نفسدن چون دل وجان تنده كدر بولمشلر

(نوع خامس) عارف كندی وجودندن فانی اولوب معروفیله بقا بولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردر كه عارف جمله یی وكندوبی ترك ایدوب وجود عقبه سندن نزول ایدرسه تحقیق اول عالم قلبه دخول ایدر بعده اسب خیاله بنوب نیجه ایام جبال توكلدن اینوب صحرای تفویضی كچوب میدان صبری سیر ایله كیدر تا كیم ریاض رضایه كلوب بساتین عرفانه واصل اولوب بعده مجلس محبته كیروب محفل انس وحضوره داخل اولور بعده بساط انبساط اوزرینه چیقوب مراتب مناجات وقربه نائل اولور بعده اخلاق حمیده ایله صفات واسما خلعتلرن كیوب بو كرامات عزتلرینه وبو مقامات لذتلرینه ایروب عمری اولدقجه بو حالات ایچنده تنعم ایدوب انكیچون سعادت سرمدیه حاصل اولور وانك شخصی دنیاده وقلبی عقباده قالور ویوما فیوما زیاده ترقی وتلاقی بولور تا كیم دنیادن ابا ایدوب ناسدن اكا ملامت كلور وملاء اعلایه شوقی كماله ایروب موتی آرزو ایدر وقتا كه وعده سی كلور رسل رب رحمان كل وریحان وبشارت رضوان ایله اكا كیدر واول طیب نفس ایله وبشر وانس ایله بو دنیای لاهیه دن كچوب اول حضرت الهیه قربنه كوچرلش بو فقیر وضعیف نفسیچون انده ملك عظیم ونعیم مقیم كوروب رب رحیمدن اولیله ترهیب وتقریب وسلام وتكریم بولور كه وصف ایله بیانه كلمز واول دولت دائمه ابد الاباد اندن زائل اولمز (اللهم یا ذا الرحمة العمیمة نسئلك ان تمن علینا بهذه الدولة المقیمة والسعادة العظیمة بحق صفاتك القدیمة اللهم انك تلطفت باولیائك فعرفوك ولو تلطفت باعدائك لما جحدوك) وخبرده كلمشدر كه تحقیقا دنیاده بر جنت واردر كه انی بولان كمسه ده جنت آرزوسی قالمز وبو دیدیكم جنت معرفة اللهدر وینه خبرده كلمشدر كه ناس بو دنیادن چقوب رحلت ایتدیلر حال بو كیم بونده اولان اطیب اشیا ذوقندن محروم كتدیلر واول اطیب اشیا معرفت مولادر كه هر نعمتدن الذ واشهادر (بیت) بو كونكی جنت عرفانه داخل اولسه لر عشاق * یارنكی وعد اولان حوری وباغلانی نیلرلر * وحضرت علی رضی الله تعالی عنه بیورمشدر كه عجب اودكلدر كه بركسه آخرتده جنت بوله بلكه عجب اودر كه اول دنیاده جنت بولمش اوله وعجب اودكلدر كه بركسه دخول جنت ایله افتخار ایده بلكه عجب اودر كه جنت آنك دخولیله افتخار ایده (شعر) ان عرفان ذی الجلال لعز * وضیاء وبهجة وسرور * وعلی العارفین ایضا بهاء * وعلیهم من المحبة نور * فهنیئا لعارف بكمال * هو والله دهره مسرور * پس عارف بالله نعیم نعیم وجنت جنتدر وسرور سرور ولذت لذتدر وحضور حضور وعزت عزتدر نته كیم جنته داخل اولان كمسه موت ومرض وهرمدن وفقر وذل وغمدن خلاص بولور كذلك قلب عارفه داخل اولان كمسنه خوف وحزندن وجمیع محنتدن ازاد اولور (نظم)

زندهٔ جانانم ای جان بوسوزی فهم ایله سن — كیج بو جاندن بوله سن تا سنده عشق ذو المنن
چون شراب ناب عرفانی ایچوب مست اولسه دل — محرم وحدتسن اندن دیمه اصلا بر سخن
كندیكی بیلدكسه شاد ومنصف اول كر دیسلر — قیلجه یوقدر قدرتك قطع ایتمه اول سوزدن رسن
گرچه بیلدم دوستمی بیلمجه در دائم ولی — شمس دیدارندن اولمش قلبه حائل ابر تن
عارفك جانی شهر دیار ایله طولمش حضور — غافلك قلبنده قالمش عقدهٔ تخمین وظن

سر توحيد خدايى ايتمه افشا مشركه ‖ اكاه من انى اوكيم دير بنلكيله سن وبن
بولدى حق لذت جاويدى لطف حق ايله ‖ جانه چون اولدى ميسر خلوت اندر انجمن

(نوع سادس) عارفك خوف وحزندن امين وازاد وانس وحضور ايله خرم ودلشاد اولديغن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه مولاسنى عارف اولانك بلاسى قالمز زيرا كه اكا بلا بال اولور متألم اولمز عارفك حق ايله ماببنى معموردر انكيچون خلق ايله دخى ماببنى معموردر زيرا كه انك شهودنده جملەسى مجبور كبى معذوردر عارف جسم وجانن مولاسنه هب هبه ايتمشدر وملكى مالكنه ويروب كندى ارەدن كيتمشدر وبو تقريب ايله دولت قرب حقه ايتمشدر عارف قلبنى مولاسنه وروحنى بلاواسنه ويرمشدر وجسمنى وفق رضاسنده مخلوقنه وقف ايدوب راحته ايرمشدر عارفك حق ايله معاملەسى خلقه موافقتله دكلدر بلكه خلق ايله معاملەسى حقه موافقتله حاصلدر عارفدن هر آرزو زائل اولور كه انك هيچ برمرادى اولمز زيرا كه قلبنه معرفت نورى نازل اولور كه انده ماسوايه محل قالمز عارفك عروجندن صكره هبوطى اولمز زيرا كه حضوره كان حجاب ايله قالمز عارف كندى عندنده نه مرتبه ذليل اولديغن ناس بيلسەلر نيجه الن اوپرلردى بلكه يوزينه توكروب باشنه طپراق سپرلردى عارفه انكيچون عارف دينلمشدركه غيرلر بيلديكن اول بيلمشدر ومطلع اولمدقلرينه مطلع اولمشدر اكر عارفك قلبنده طلوع ايدن شمس معرفتدن برذره عابد محجوبه ظاهر اولسه اكا تحمل ايدەميوب مضمحل اولوردى (بيت) طربدن خانه يه صغمازدى بلكه عالمه زاهد * اكر عارف كبى واقف اولايدى ناروبودندن * عارفك برعلامتى بودركه انك عرقى مشك وعنبردن اطيب اولور عارفك برعلامتى دخى بودركه سكا وجهيله اويله اقبال ايدركه كانه سندن غيرى كمسه يى بيلمز وسندن اويله تجاهل واعراض ايدركه كانه سنى هيچ بركره كورمش بيلمزسنه كيم حضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم اهل بيتيله عادت اوزره الفت وصحبتده ايكن استماع اذان ايلدكده اويله سرعتله قيام ايلردى كيم كانه انلرله صحبتده دكل ايدى عارفك لسانى ذكر الله ايله ناطقدر وقلبى محبتنده صادقدر وسرى ابدا اكا عاشقدر عارفك قلبى نائم اولمز وماسوايه ميلى قالمز زيرا كه انك كوكلى محبت الهيه دن لذت بولمشدر ودرد وغم عشق ايله طولمشدر ونظركاه عزيز علام اولديغن بيلمشدر پس اول نيجه هائم اولوب كيجه نائم اولور بر كوكلكه ماسوادن كچوب علايه كتمشدر ونسيم قربى استشمام ايتمشدر ومجلس انس وحضوره ايتمشدر اول كوكل حقدن نيجه غافل اولوب خلقه مائل اولور (نظم)

جهانده كنديكى بيل حامد اول دخى محمود ‖ كه زبدهٔ دوجهانسن نهايت مقصود
عزيز عمريكى اعلا محلنه صرف ايت ‖ طريق عشق ومحبتده ايله ترك وجود
شراب عشقى ايدن نوش اومست اولور مدهوش ‖ زهى حلاوت جان وزهى شراب ودود
شراب وحدتى نوش ايلين سورذلى ‖ كوكادن ايلر او هرذره يه ركوع وسجود
اوكيم مشاهد اولور بو وجود وحدتنى ‖ اودر هميشه دوعالمده شاهد ومشهود
ولى مراتبك احكامنى قبول ايلر ‖ امين وحدت ايدر كثرت ايچره حفظ حدود
جميع خلقى سور چون موحداى حقى ‖ اول اهلى وحدت وشفقت سعيد وهم مسعود

(نوع سابع) اهل زهد ايله اهل عرفانك يعنى ابرار ايله مقربين بيننده فرقنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه زاهد سياردر وعارف طياردر عالم ديديكندن ادنادر وعارف كلامندن اعلادر عارف اهل دنيايه واهل آخرته معرفتى وصف ايلمز واهل اللهدن غيرى انى كمسه يه سويلمز عارفك سكوتى انفعدر وكلامى اطيبدر عارف معروفيله مستأنسدر انكيچون ناسدن مستوحشدر واكا مفتقردر انكيچون جملەدن مستغنيدر واكا ذليلدر انكيچون جملەيه عزيزدر زاهدك عبادتى علاقه ايله در وعارفك طاعتى حلاوت ايله در زاهد طالب عقبادر وعارف طالب مولادر زاهد نفسيله در وعارف ربيله در زاهد عبد نفس وهوادر وعارف محضا عبد خدادر زاهد حقى اسمايله ذكر ايدر وعارف انى دل وجان ايله ذكر ايدر زاهدك قلبى اسباب ايله در وعارفك جانى

رب الارباب ايله در مؤمن نور الله ايله نظر ايدر وعارف الله ايله نظر ايدر مؤمنك اعتصامى حبل الله ايله در وعارفك اعتصامى الله ايله در مؤمن ذكر الله ايله مطمئن اولور وعارف الله ايله مطمئن اولور مؤمنك قلبى واردر عارفك مقابى واردر خلق حجاب نفسدر ونفس حجاب دركاهدر پس خلقى ترك ايدن نفسندن اكاه در ونفسن ترك ايدن عارف بالله در عارف جسمندن روحنه ايتمشدر وروحنى معروفنه فدا ايتمشدر عالمك شغلى طلبدر وعابدك حالى تعبددر وعارفك شانى طربدر زاهد نفسيله خلقه باقوب خصومتلريله مضطرب اولمشدر وعارف مولاسيله مخلوقاتنه باقوب جملەيه شفقت ايدوب راحت بولمشدر عارف قلبيله حضوردن كيتمز وروحيله مشاهدهٔ ماسوى ايتمز عارفك قلبى هر مرادو آرزودن خالى وخوشدر نته كيم انك يدى هرسببدن فارغ وبوشدر عارفك برراحتى يوغ ايكن هر راحتده اودر وبرنعمتى يوغ ايكن هر نعمتده اودر عارفك نظرندن كونين ساقط اولمشدر زيرا كه اول كندى سرنده مكونى بولمشدر عارفك نفسى دنياسنى وروحى عقباسنى ترك ايتمشدر وسرى مولاسنه ايتمشدر زيرا كه مسافهٔ راه خدا دنيا ايله عقبادر انلردن عبور ايدن حق ايله حضور ايدر عارفك شهودنده حقيقت برازلدر وماسوى مجاز ومهملدر وانكيچون واحد جملەيه بدلدر نقل اولنمشدركه بغداد ايچنده شبلى نامنده برعارف وار ايمش بركون بركوزه جى دكانى اوكندن كچوب كيدركن كوزه صاتان ديمشدركه (ما بقى الا الواحد) همان دم شبلى برصيحه ايدوب هل كان الا الواحد ديمشدر عارفه اشارت كفايت ايتمشدر عارفك قوتى ذكر يزداندر وعابدك قوتى آب ونانددر عارفك قبلەسى نور وصالدر عقل مفلسفك قبلەسى خيالدر عارفك قبلەسى رب رحيمدر غافلك قبلەسى زر وسيمدر (نظم)

قطره سن بحردن اما جدا اولمش ماسن ‖ بنلكك قودسن اكر قطره دكل درياسن
عشق درياسنه صال كنديكى خوف ايتمه صقين ‖ كيچ هوادن كه يم عشقه حباب آساسن
بحر ايله بحرسن امواج ايله محكوم هوا ‖ عشق ايله عارف حق علم ايله مولاناسن
طريك عشق غميدر تعبك نفس وهوا ‖ عشق درمونس جان غير ايله برغوغاسن
كاه دل كاه زبان كاه عيان كاه بيان ‖ كاهى آيينه كهى طوطئ شكرخاسن
خودبين اولدكسه طولار خانهٔ دل جنك وجدل ‖ بيخود اولدكسه قو خلق ايله هم تنهاسن
محو ايدوب وارلغكى عشق ايله واراول حقى ‖ عشقسز پادشه اولسك دخى سن لالاسن

(نوع ثامن) اهل عرفانك علوشاننى وكمال عرفاننى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه حق تعالى يى كندى بيلور كنديدن غيرى كمسه بيلمز پس عارفلر حقى بنه حق ايله بيلمشلردر انكيچون انلر هرشيده حقه رجوع قيلمشلردر عارفك بصرى عبرتله وقلبى فكرتله وروحى لذتله مشغولدر عارفلر فوت ماسوايه تأسف قيلمزلر زيرا كه انلر اشيايه خيال وزوال نظريله باقوب ماسوى بيلمزلر عارفلر معروفى بولمشلردر وماسوادن صم وبكم وعمى اولمشلردر عارفك سرورى معرفتدر وذوق وحضورى محبتدر عارف يوما فيوما اعرف واقربدر زيرا كه ساعت بساعت معروفنه مقربدر وجنيد بغدادى عليه رحمة الهادى سرى سقطى حضرتلرينه سؤال ايتمشدركه كيف اصبحت سرى اكا جواب ايتمشدركه (ليس عند الله صباح ولا مساء) يعنى عارف بالله تشخيص اوقات واحوالدن معزولدر انجق اومستغرق حضوردركه معرفتله مشغولدر عارف معروفيله اولدقده عيشى مزين اولور ومحبتنه ايردكده حالى احسن اولور عارفك قلبى معروفنه توجهده ريح عاصفدن وبرق خاطفدن اسرعدر عارفلرك علوم عجيبەسى واردركه انى لسان ازليه ايله تقرير وعبارت ابديه ايله تعبير ايدرلر هرقومك برعقوبتى محققدر واهل عرفانك عقوبتى حضور عزتدن منقطع اولمقدر عارفك شغلى معروفيله استيناسدر وماسوادن اباو يأسدر عارفك علاقەسى اولمز ومحبك شكواسى اولمز وعبدك دعواسى قالمز ناسك حالى اولور وعارفك حالى اولمز زيرا كه انك رسومى نور معرفتله محو اولوب قالمز عارف نه محتاجدر ونه مستغنيدر زيرا كه بونلر وارلق شانيدر عارف ايسه كنديدن فانيدر علامت عارف ايكى جهاندن فارغ اولمقدر ونفسندن دخى فنا بولمقدر غايت معرفت ايكى حالتدر بريسى دهشتدر وبرى حيرتدر نقل اولنمشدركه ابا يزيد بسطامى رحمة الله عليه حضرتلرينك زمانده برشيخ برمريدنى مكهٔ مكرمه يه كوندردكده اكا وصيت ايلمش كه

اثنای طریق مکه ده سلطان اولیای زمان اولان ابا یزید حضرتلرن زیارت ایده سن وسلام ودعا مزی اکا تبلیغ ایدوب دعا ورضاسن الوب اندن کعبه یه کیده سن وقتا که اول مرید مسافر حضرت ابا یزیدی زیارت ایدوب شیخک سلام وکلامن اکا سویلامشدر حضرت ابا یزید اکا خطاب ایلمشدر که شیخک کیمدر انک کلماتندن برین بزه سویله تا کیم معرفتده انک مقامی کندی کلامندن معلوممز اوله پس مرید مرقوم اکا خبر ویرمشدر که بنم شیخم دیرکه اکر سما حدید وارض حجر اولسه نه برقطره نازل اولوب ونه برحبه نابت اولسه وجمیع خلق اولادم واتباعم بولنسه لر انلرک رزقی تدبیرنده بنم درونمه برغم وکدر کلمز وقلبم اصلا متحرک ومتغیر اولمز بو کلامی اول کامل اشیدوب دیمشدر که یا هذا تحقیق اسنک شیخک هنوز نه عارف اولمش ونه توحید خدا قیلمشدر بلکه انا نیتله شرک خفیده قالمشدر چونکه مرید مسافر بو حکمتی ایشتمشدر اکلمدیغندن وافر منفعل اولوب بولنه کتمشدر وقتا که حجدن عودت ایدوب شیخنی کورمشدر ابا یزید حضرتلرینک کلام حکمتن وکندی حزن ونفرتن اکا خبر ویرمشدر شیخ اکا دیمشدر که ابا یزید حضرتلری بزدن اعرف واکملدر انک کلامی دقایق غامضه یه محتملدر همانندم اول شیخ اکا مکتوب یازمشدر که یا مولانا ابا یزید نوکاده کلامم ومقامم بودر بو کلامده قصورم ندر بنی ارشاد ایله دیمشدر وقتا که اول مکتوب اول مرشد کامله واصل اولمشدر انک جوابنده اول شیخی بویله ارشاد قیلمشدر که بنم ایچون نه سما واردر ونه ارض واردرونه برقطره واردر ونه برحبه واردر ونه اولادم واردرونه اتباعم واردر ونه تدبیرم واردر ونه حرکتم واردر ونه وجودم واردر وامضای مکتوبی من ابی یزید فانی لفظک قیلمشدر واول شیخه وصولنده انکله ارشاد ومسرور اولمشدر (التوحید اسقاط الاضافات) نه اولدیغن بیلمشدرونفسنده فنا بولمشدر

(نظم)

وجود مزید مولاده مثل صاغردر	شرابی کاه حیات اولدی کاه اززردر
مطیع مؤمن اولان جانه قند ذوقی ویرر	اونفسه زهر ایچورر کیم کنود وکافردر
قلوبی تکری دمادم اچاردخی باغلر	بو ایشلرندن انی بیلیان عجب خردر
خرا کلمشدر اچوب بغلمقله صاحبنی	که حکم را کبنکدر یدنده مضطردر
کیمک یدنده ایچر بر جوابنی المش	اوبیلمش انی که هب ایلیان اومهتردر
عجب بودر که خدادن دل اولمدی اکاه	که بسط وقبض ایله قلبی مقاب اظهردر
چو دلدر اصبع لطفیله قهری بیننده	کیمک یدنده ایمش دل نه شاهه منظردر
اولطف وقهر ایله مرأت قلبه ناظردر	انکچون آینه کاه صاف وکاه مکدردر
چو بولدی لطفی توجهده قهری غفلتده	دل اولسه حق ایله حقی اوخوش منوردر

نوع تاسع) اهل عرفانک معروفی حضرت خالق وباری صفات نقصان وسلبیه دن منزه وعاری وصفات کمال وثبوتیه ایله متصف وباری وجمله ذرات کائنات واجزای عالم وجمیع امور مخلوقات واحوال بنی ادم انک تأثیر وقدرتیله وتدبیرو حکمتیله همیشه هردم مراد شریفنه موافق وتام وجودونظام بولدیغن ومتحرک وجاری اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که رب العالمین حضرتلری بردرکه قطعا شریکی ونظیری یوقدر اکل وشرب ونوم ولبس عادتدن واهل واولاد ولادتدن منزهدر کوکده ویرده دکلدر مکاندن منزهدر صاغده وصولده اوکده وارتده واوستده والتده دکلدر جهتدن منزهدر صورتدن وشکلدن ورنکدن واعضادن منزهدر وارلغنک اولی واخری یوقدر وارلغی کندیدندر غیریدن دکلدر ذات شریفی برحال اوزره ثابتدر خوف وحزن ومرض امثالی تغیرلردن منزهدر وجمیع نقصان اولان صفتلردن منزهدر بو جمله عالم یوغیکن اول وارایدی هیچ برکسه یه محتاج دکلدر عاجز اولقدن منزهدر مراد ایلسه بو جمله عالمی براندہ یوغ ایدر ومراد ایلسه براندہ ینه وارایدر اکا هیچ برایش چتین وکوج کلمز بربعوضه یاراتغیله سموات وارضی یاراتمق اکا برابردر برکسه اکا حکم ایده مز اول جمله یه حکم ایدر اکا هیچ برنسنه واجب دکلدر برکسه دن نفع کورمکدن ویاضرر چکمکدن منزهدر جمیع کافرلر مؤمن اولسه لروجمله فاسقلر مطیع اولسه لر عبادتده سعی واهتمام قیلسه لر اکا برفائده حاصل اولمزوا کرجمله ناس فاسق وکافر اولسه لر اکا هیچ ضرر کلمز وبونلر صفات

سلبیه درکه ذات پاک حضرت باری بو صفتلردن بری وعاریدر اما اول ذات پاکک صفات ثبوتیه سی سکز صفت بیلنمشدر بری حیاتدر وبری علمدرکه حق تعالی حیدر وعلیمدر هرنسنه یی بیلور سموات وزمینده اولنلری وجمله عیان وپنهان اولنی بیلور واعداد اوراق واشجاری وحساب حبوب وازهاری وجمیع رمل بحاری بیلور اصلا بیلمدیکی نسنه یوقدر جزئیاتی وکلیاتی وکچمشلری وکلجکلری بیلور آدمک کوکلنه کلن خاطرلری ولسانیله سویلدیکی سوزلری وباطن وظاهرک جمله بیلور حاضرلری وغایبلری بیلور اما غایبلری انجق اول بیلورهیچ برکسه غیبی بیلمز مکر الله تعالی بیلدیره اول نسیان وسهو وغفلتدن بریدر وحیات وعلمی ازلیدر وقدیمدر حادث وفانی دکلدر وصفات ثبوتیه نک بری دخی سمعدرکه حق تعالی سمیعدر هرصوتی اشیدر جهر اولسون خفی اولسون برکسنک قولاغنه مخفیجه سویلسه لر اول ایشتمدیسه حق تعالی اشیدر وسمعی ازلیدر ابدیدر حادث وفانی دکلدر وصفات ثبوتیه نک بری دخی بصردر حق تعالی بصیردر هرنسنه یی کورر ایله مظلمده نملهٔ سودانک حجر اسود اوزرنده یوریدیکن کورروایاغی خشلتیسن اشیدر لکن ایشتدیکی بزم کبی قولاغله دکلدر وکوردیکی کوز ایله دکلدر کوزدن وقولاقدن منزهدروبصری ازلیدر ابدیدر حادث وفانی دکلدر وصفات ثبوتیه نک بری دخی ارادتدرکه حق تعالی مریددر مرادایلدیکن ایشلرومرادایلمدیکی نسنه وجوده کلمزوهیچ برنسنه اکالازم اولمز برکسه اکا کوج ایله برامری ایشلتمکه قادر دکلدر هرنسنه کیم جهانده وجود بولمشدر اکرخیر واکرشر جمله انک مرادیله اولمشدر پس اول مؤمنلرک ایمانن ومطیعلرک طاعتن مرادایتمشدرا کرمراد ایتمش اولسه برکسه مؤمن ومطیع اولمزدی وکافرلرک کفرن وفاسقلرک فسقن مراد ایتمشدرا کرمراد ایلمش اولسه برکسه کافر وفاسق اولمزدی وبربعوضه جناحن تحریک ایده مز حق تعالی مراد ایلمدکجه وهرنسنه کیم ایشلرز انک ارادتیله ایشلرز ومرادایلمدیکی نسنه وجوده کلمز زیرا که مراد ایلمدیکی وجوده کلمک علامت عجزدر اولمزا کرمرادایلسه جمله یی مؤمن ومطیع ایدردی واکرمرادایلسه جمله یی کافر وعاصی ایدردی اکرسؤال اولنورسه نیچون جمله نک مؤمن اولمه سن مرادایتمیوب اکثرلرک کافر اولمسن مراد ایلمشدر جواب اولدرکه اکا مرادایدوب ایشلدیکی نسنه لردن سؤال اولنمز واول جمله یه سؤال ایدر فاعل مختاردر (بیت) کسمش آنمشدرانی ایتمه جدل * تیغ لا یسئل عما یفعل * وهرمرادایدوب ایشلدیکی نسنه لردن نیجه فائده لر وحکمتلر واردرکه بنی آدمک عقلی اکا ایرشمز پس کافرلری یارادوب کفرلرک مرادایلدیکنده ومار وموری وعقارب وشروری خلق ایلدیکنده انواع فوائد حاصلدرکه انلری بیلمک بزه لازم دکلدر همان بزه لازم اولان جمیع افعال خدایی برحکمت بیلمکدر وانک ارادتی ازلیدر ابدیدر حادث وفانی دکلدر وصفات ثبوتیه نک بری دخی قدرتدرکه حق تعالی قادردر هرممکن اولانی خلق ایدرمراد ایلدکده میتی احیا ایدر وحجری وشجری سویلتمکه ویورتمکه قادر در وبوسموات وارضی یوق ایتمکه وینه وارایتمکه قادردر ونیجه بیک بوسموات وارض امثالی سموات وارضین ایجاد ایتمکه قادردر وبوجمیع جبالی فضه یاذهب ایتمکه قادردر وانهاری یوقاری اقتمغه واقارایکن فضه ایتمکه قادردر وبرعبدن برساعتده مشرقدن مغربه ومغربدن مشرقه کوتورمکه قادردروبرعبدن برساعتده یریوزندن یدنجی سمایه کوتروب کیرو کتورمکه قادردر وقدرتی ازلیدر ابدیدر حادث وفانی دکلدروصفات ثبوتیه نک بری دخی کلامدرکه حق تعالی متکلمدر سویلر لکن سوزی بزم کبی لسانیله دکلدر بعض عبادینه بی واسطه سویلر حضرت موسی علیه السلامه وحبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه لیلهٔ معراجده وغیریده سویلدیکی کبی وبعض عبادینه جبریل امین علیه السلام واسطه سیله سویلشدر انبیاء کرامه اکثرا وقاتده بویله ایلمشدر وقرأن قدیم الله تعالینک کلامیدر ازلیدر ابدیدر مخلوق وفانی دکلدر وصفات ثبوتیه نک ثامنی تکوینندرکه اول معدوم اولان اشیایی موجود ایتمکدر حق تعالی خالقدرکه عالمی جمیع اجزاسیله یارادن اودراندن غیری خالق یوقدر جمله حیواناتک حرکات وسکناتن وجمیع انسانک افعال وحالاتن ومعاصی وطاعاتن وایمان وکفرلرن وهرخیر وشرلرن خلق ایدن اودرالک تقلید دیغن ودلک سویلدیکن وکوزک اچلوب یوملدیغن یارادن اودرنته کیم حق تعالی (والله خلقکم وما تعملون) بیورمشدرکه جمله نک اعمال وافعالن یاراتدیغن کندی طیورمشدر وبزه جزئیجه اختیار اعطا ایدوب بزی کندی فعلمزک فاعلی قیلمشدرواول اختیارا کثرافعالمزه سبب عادی

اولمشدر روانکه هرکس ایکی عالمده اجر وجزا بولمشدرنته کیم خبرده (انما الاعمال بالنیات ولکل امرئ ما نوی
کلمشدر پس بزی وبزم اعمالمزی وجمله حیوانلری وانلردن صادر اولانلری وکوکلری وایچنده بولنانلری وبرلری
واوستنده خلق اولنانلری یارادن اودر جمله نک رزقن ویرن وخسته وصاغ ایدوب دیرلدوب اولدورن اودر اتش
دکدیکی آنده اللث اسی اولماسن ویانماسن یارادن اودر وقاردکدیکی وقتده اللث صاوق اولماسن واوشومه سن
یارادن اودر قادردرکه برکسه بی اتشه قویسه لر انی یاقمیه نته کیم نمرود اتشنده خلیلن یاقمشدر
وقادردرکه قار ایچنده قاعد اولانی بارد ایتمیه بلکه یاقه لکن عادة الله اویله جاری اولمشدرکه اتش دکدکده
یانمق یارادر وقاردکدکده اوشومک یارادر ویانمغی یارادن اتش دکلدر واوشومکی یارادن قار دکلدر بلکه
الله تعالیدر وشبعی یارادن حق تعالیدر اکرشبعی خلق ایتمسه یوز رطل طعام اکل اولنسه طویق حاصل
اولمزدی واجقمق دخی بویله در وغیریسی دخی بومنوال اوزره در وبالجمله حقدن غیری مؤثر یوقدر جمله اشیا
بالذات انک مخلوقیدر پس حق تعالینک یوسکز صفتلریکم حیات وعلم وسمع وبصر وارادت وقدرت وکلام
وتکویندر جمله سی قدیمدرلر وذات شریفیله قائمدرلر وزوال وتغیردن بریدرلر کیمکه حق تعالی حضرتلرین
صفات سلبیه دن منزه وصفات ثبوتیه ایله متصف بولمشدر تحقیقا اول عارف بالله اولمشدر والا خیالات
شیطانیه بی تجلیات یزدانیه صانوب ضلالتده قالمشدر وحقیقت عرفانی برعارف شیرین بیان نظمله عیان
قیلمشدر

(نظم)

ای بهین نسخهٔ مجموعهٔ ذات
نقش زیبندهٔ مرآت صفات
ایله بو پندیمی آویزهٔ کوش
کسه یه اولمه صقین فضل فروش
ایتمه خلقه صاتجق علمه هوس
قیلمه بیهوده یه تضییع نفس
اوبله برعلمه چالش کیم مطلق
انی برسن بیله سن بردخی حق
حکمت فلسفه دن ایله حذر
اولیا نسخه سنه ایله نظر
نفس پاک عزیزان طریق
ایدر انسانی قرین تحقیق
مرشد کامل اولنجه نایاب
سکا مرشد یتشور شمدی کتاب
عارف اول زاهد خشک اولمه صقین
همت ایت تا اوله سن اهل یقین
سعی ایدوب عارف بالله اوله کور
نائل معرفة الله اوله کور
اولمه شک مزلقه سنده کمراه
علما در علمای بالله
چونکه ان اعرف دیدی خلاق ودود
معرفتدر دو جهاندن مقصود
معرفت زینتیدر انسانک
پست اولور مرتبه سی نادانک
معرفت دولت روحانیدر
معرفت خلعت ربانیدر
جاهلک معرفتی رده سبب
بهره یاب اولمدیغندندر هب
اولماز آلودهٔ چرک خزلان
جامهٔ علم لباس عرفان
حق کتورمش سنی کندین بیله سن
تا کا جان ایله قوللق قیله سن
ذکر وفکرک همان الله اولسون
مشهدک اول اولودرکاه اولسون
دوزخ وجنتنه ایتمه نظر
صاحبک استه بول ای نور بصر
اول سنک اولیجق ای روح روان
هب سنک اولمش اولور ایکی جهان
اره بول کندیکی بل کیمسن سن
تا سکا اوله دو عالم روشن
قیل تکاپوی بلاد واطوار
کندیکی بلمیجک ایتمه قرار
بیلمیان کندوبی نابینا در
سکا وخردنده بیله ادنادر
اولمیان واصل نور عرفان
بنه ظلمتده قالور سرکردان
اکه سن نولدیغک ای درعدن
اوغره مز دائرکه خوف وحزن
اکه کیم معنیٔ توحید بودر
واصل اول دولت جاوید بودر
مایهٔ جان دل آکاه بودر
غایت معرفة الله بودر
چکه کور چشمکه کحل عرفان
اولمیه تا سکا محشر زندان
نوردیدم هله مشکل معنی
ایکی عالمده اولمق اعمی
اولدر اعمی که دکل اهل شهود
اوله ابواب حقایق مسدود
حضرت فخر رسل قیلدی دعا
کیم حقایق اوله مکشوف آکا
جمله نسخهٔ مردان خدا
ویرر آیینهٔ ادراکه جلا
طالب حقه اولور راهنما
نسخهٔ مثنوی مولانا
همت ایت اکلمغه کفتارن
حرز جان ایلیه کور اسرارن
دخی چوقدر نسخ اهل الله
عبدی اللهدن ایلرا کاه
رمزی ایمالری روحانیدر
جمله سی باطن قرآنیدر
ظاهر احکام شریعتدر هب
باطن اسرار حقیقتدر هب

ذوقی عرفان ایله در انسانک
فرقی یوق جاهل ایله حیوانک
عارف حقک اولور قلبی سلیم
کوکلی مرآت نظرگاه علیم
عارفک کوکلی دخی اعلم اولور
معرفت نوری ایله محرم اولور
عارف وعابد اولان مردک ین
اولدی کنجینهٔ یزدانه امین
جانده کیم علم خدا قیلسه ظهور
کوزده اول نور اولور ودلده سرور
کورد یکن جمله او نور ایله کورر
عالم ایچره او سرور ایله یورر
مظهر معرفة الله اوله کور
پرتو مهر حق ایله طوله کور
یا الهی بنی پرنور ایله
دمبدم انس ایله مسرور ایله
کوکلمی حضرتکه حاضر قیل
کوزمی نورک ایله ناظر قیل

(فصل ثانی) محبة الله مقصد اقصی اولدیغن وشوق وعشق ووجد ایله نهایت بولدیغن ومحبت مولانک حد
وحقیقتن وکنه وماهیتن ومنافع ومقاماتن وعلامات وکراماتن وکوکده ظهوراتن وتعریف واقسامن واسماء
خواصن وذاتیه وصفاتیه سن وافعالیه واثاریه سن وملازم وتراکیبن واثار وثمراتن ونتایجی اولان شوق وحالاتن
وعشق وحراراتن ووجد وکمالاتن وطریق تحصیل نهایاتن یکرمی درت نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول
فضائل وثنای محبت مولایی آیات قرآنیه واحادیث قدسیه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی
عبادینه محبت ورأفتیله کندی محبتنی ترغیب وتبشیر ایدوب تحصیلی طریقن طیورمشدر نته کیم کندی
کتابنده عظمتیله بیورمشدر (ان الله بالناس لرؤف رحیم (والله رؤف بالعباد (یحبهم ویحبونه) ان الله یحب
التوابین ویحب المتطهرین (فان الله یحب المتقین) ان الله یحب المحسنین) ان الله یحب المقسطین) قل ان کنتم
تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله ویغفر لکم ذنوبکم والله غفور رحیم (والقیت علیک محبة منی (واصطنعتک
لنفسی (ما اصابک من حسنة فمن الله وما اصابک من سیئة فمن نفسک (ان ربی رحیم ودود) سلام قولا من رب
الرحیم (وجعل بینکم مودة ورحمة (واسبغ علیکم نعمة ظاهرة وباطنة (وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها)
واحادیث قدسیه سنده بیورمشدرکه یا ابن آدم ان اردت حبی فاخرج حب الدنیا من قلبک فانی لم اجمع حبی وحب
الدنیا فی قلب واحد ابدا یا ابن آدم کیف تطمع فی حبی مع حب الدنیا فاطلب حبی ورضائی فی ترک الدنیا یا ابن آدم
تفرغ لعبادتی املأ قلبک بمحبتی واقبل علی اکفک یا ابن آدم اخدمنی فانی احب من یخدمنی اذا احب العبد
لقائی احببت لقاءه لا یزال عبدی یتقرب الی بالنوافل حتی احبه فاذا احببته کنت سمعه الحدیث یا ابن ادم
اوجبت محبتی للمتحابین فی یا داود جنتی للمطیعین وذکری للذاکرین وکفایتی للمتوکلین وزیادتی للشاکرین
ورحمتی للمحسنین وانسی للعارفین وانا خاصة للمحبین یا داود انی اذا اطلعت علی قلب عبدی ولم اجد فیه حب
الدنیا والاخرة ملأته من حبی یا داود انی اذا احببت عبدا شددت علیه البلایا حتی یدعونی فانی احب صوته
کما احبه یا داود بلغ اهل ارضی انی انا حبیب لمن احبنی وجلیس لمن جالسنی وانیس لمن انس بذکری
وصاحب لمن صاحبنی ومختار لمن اختارنی ومطیع لمن اطاعنی ما احبنی عبد من قلبه الا قبلته لنفسی یا داود
ما عرفنی من لم یحبنی فکیف یحبنی من لا یعرفنی کذب من ادعا محبتی اذا جنه اللیل نام عنی الیس کل محب یحب
الخلوة مع حبیبه یا داود لیس للمحبین دواء سوی لقائی یا داود انا بدلک اللازم فالزم بدلک اللازم یا داود سلنی
ان اهب لک الشوق الی فانی جعلت قلوب المشتاقین من رضوان ونورتها هم بنور وجهی الکریم یا عبدی
انا وحقک لک محب فبحقی علیک کن لی محبا یا عبادی لم تشتغلون بغیری وانا مشتاق الیکم ما هذا الجفاء الا طال
شوق الابرار الی لقائی وانی الیهم لاشد شوقا اذا کان الغالب علی عبد ذکری عشقته وعشقنی فوجدنی

(نظم)

یحبهم ویحبونه بیوردی ودود
که بزدن ایتدی محبت می قلوبه ورود
جمال پاکنی مرآت جانده سیر ایتدی
محبت ایلدی هم شاهد اولدی هم مشهود
چو عکس حب ازلدن ظهوره کلدی بو عشق
هزار یوزدن ایدرلر بو حسن عشقه سجود
شرابخانهٔ عشق اولدی عالم ایتدی خروش
هزار نغمهٔ عاشق هزار بیت وسرود
چو عشق سنده ایمش جان ودین ودل سنده
خوش اکاه کندیکی سنسن او طالع مسعود
ایراغه کتمه اویوب وهمه کندیکی فهم ایت
که نیم حبه یه دکمز حبیب ناموجود

كوكل اودركه مى عشق ايچنجه اى حق || مثال جرعهٔ جامى اولور بو بحر وجود

نوع ثانى) محبت مولانك فضائل وفوائدلن احاديث شريفه ايله بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه حضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم امتنه شفقتيله محبت مولايى تبشير ايدوب اكا محبتك طريقن طبورمشدرتنه كيم احاديث شريفه سنده بيورمشدر تحقيقا حق تعالينك يوز رحمتى واردركه آندن بر رحمتله خلق عالم برى بريله تراحم ايدرلر وطقسان طقوزيله يوم قيامتده كندى عبادينه مرحمت ايلسه كركدر وبيورمشدركه حق تعالى جميلدر و محبت جمالدر و بيورمشدركه حق تعالى بر عبدينه محبت ايلسه جميع اهل سموات وارض اكا محبت ايدرلر و بيورمشدركه والدهٔ مشفقه نك ولدينه اولان مرحمت وشفقتندن حق تعالى عبدينه ارحمدر و بيورمشدركه محبت ازلده قديمدر وهميشه باقيدر و بيورمشدركه حق تعالى يه محبت ايدن كمسه قرأتهٔ قرآنه محبت ومداومت ايلر و بيورمشدركه سن محبت ايلديكك كمسه ايله بيله سن و بيورمشدركه هركس محبت ايلديكى كمسه ايله بيله در و بيورمشدركه حب فى الله ترحب اللهدر پس الله ايچون محبت ايدن محبوب دركاهدر و بيورمشدركه حق تعالى سيزلن دنيا كزدن اوچ نسنه يى بكا محبوب ايدوب سودرمشدر برى نسادر و برى طيبدر وقرت عينم صلوة ايچنده در و بيورمشدركه كيمكه چوق ذكر الله ايدرسه حق تعالى اكا محبت ايدر و بيورمشدركه كيمكه محبة اللهى محبت خلقه ترجيح ايدرسه حق تعالى مؤنت خلقدن اكا كفايت ايلر و بيورمشدركه حق تعالى محبت ايدركه عبادى بيننده اولان مودت قديمه حفظ اولنه و بيورمشدركه تحقيقا بنم سنم كبير وجسمم ضعيف وعظمم رقيق واجلم قريب اولوب اقاى مولايه وارواح انبيايه واخوان صفايه محبت وشوقم مشتد اولمشدر و بيورمشدركه كيمكه عاشق وعفيف اولوب محبتن كتم واخفا قيلوب ميت اولمشدر اول كمسه شهيد اجرن بولمشدر و بيورمشدركه اهل عشق ايله مشورت ايلمكز زيرا كه انلرك يوركارى محترق وعقللرى مسلوب اولديغندن رأى وتدبيرلرى اولمز و بيورمشدركه ارواح كندى عالمنده جنود مجنده درلر وقتا كه بو عالمه كلورلر حق تعالى ايله برى برين عارف اولانلر الفت ايلر ومنكر اولانلر مخالفت ايلر هواده برى برينه ملاقات ايلدكده خيول امثالى برى برين استشمام ايلر و بيورمشدركه كيمكه قلبنده مولاسى محبتن بولمشدر اول كمسه بيلسونكه مولاسى دخى اكا محبت قيلمشدر زيرا كه محبت اكا حق طرفندن كلمشدر واول حضرت نماز قيلديغى حالده ازيز مرجل صداسى مثلى مبارك صدرندن صوت غليان استماع اولنوردى وكل وريحان قوقسى النوردى (بيت) اتش شمع جمال ازلى * اودره ياقش ايدى اول كوزلى * وصديق اكبر رضى الله عنه حضرتلرينك مبارك يوركى نار محبتدن محترق اولمش ايدى انكيچون فم شريفندن جكر كبابى قوقسى كلوردى وحضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم دعا ايتمشدركه * اللهم ارزقنى حبك وحب من يقربنى اليك ودعاسنده ديمشدركه اللهم اجعل حبك احب الى من نفسى وسمعى وبصرى واهلى ومالى ومن الماء البارد ودعا ايتمشدركه اللهم انى اسئلك الرضا بقضائك واسئلك الشوق الى لقائك والنظر الى وجهك الكريم برحمتك يا ارحم الراحمين

(نظم)

يحبهم ندن اولمشدر اول مراد مريد
اودر جميل ومحب جماليدر دائم
كلور هميشه خبر عشقدن درون دله
محبت اودينه بان اول امين جهتدن
خلاف نفس وهوا عادت موحددر
سعادت دوجهان بولدى زنده اولدى مدام
وصال عشق ايدى هردم اميدم اى حق

مكر كيم اينهٔ جانه باقدى اول خورشيد
هزار كل دبرر اوز كلشنندن اول جاويد
كه تازه جانه مرجع دكل بو بيرقديد
كه عشق اودنده يانر هر قلادهٔ تقليد
جهاد اكبر ايدندر محبت ايچره فريد
اوكيم قوبى قوبوب اولدى عبد عشق مجيد
هزار شكركه عالمده حاصل اولدى اميد

نوع ثالث * محبت مولانك حد وحقيقتن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه محبة الله كليتله اكا اقبالدر محبة الله نسيان ماسوى الله در محبة الله اجزاى وجودلن انك اولديغن شهود كدر محبت قلب هائمله دائمدر محبت نه احسان ايله زياده اولور ونه جفا ايله نقصان بولور محبت حق بولمقدر وكوكلدن هر محبت

ساقط اولمقدر محبت اقامت حرمتله بيله خوف ترك حرمتدر محبته يعنى محبوبى جملهيه ترجيح ايتمكدر محبت ذات انك صفاتنده افناى صفاتدر وورضاسنده افناى حياتدر محبت مشهود ومغيبده موافقت حبيبدر محبة اللهه يعنى اكا وانك اولانه ميل ايتمكدر محبت صادقى كاذبدن وكريمى شحيحدن فرق وتميز ايدر محبت اودركه كنديكى بالكليه محبوبكه هبه ايدهسن وسندن سنكيچون بر نسنه قالمسون تاكيم انك اولوب كيدهسن محبت حق تعالى دن ارادتدر وعبددن موافقتدر محبة الله انى ذكر ايله دوام انسدر محبت بر علتدركه هر دوا آنده در محبت عادتلردن مفارقتدر محبت بوركده بر ناردركه كوكلده ماسوى قوماز يقار محبت فقدنومدر وعزلت فقد قومدر محبت بر طير مرغوبدركه انك مأكولى حبة القلوبدر محبت هر غالى نسنهنك ثمنيدر وهر عالى مقامك سلميدركيمكه ذوق محبت مولى ايله مشغولدر اول كمسه ايكى جهان طلبندن معزولدر محبة الله انى عارف اولمقدر وانسيله حضور بولمقدر محبت نه رغبتدن اولور ونه رهبتدن اولور محبت بر حسنهدركه انكله بر سيئه ضرر ويرمز زيرا كه محبة الله مرتبهسنه واصل اولان معاصى دائرهسنه اوغرمز (شعر) تعصى الاله وانت تظهر حبه هذا وربى فى الفعال بديع * لو كان حبك صادقا لاطعته * ان المحب لمن يحب مطيع * محبت ماسواى محبوبدن محبنى اصم واعمى ايدركيمكه مولى سنه معناسيچون محبت قيلمشدر اكا بلواسى نازل اولدقچه محبتى زايد اولمشدر واولكه مولاسنه نعماسيچون محب اولورا كا بر بلا نازل اولسه محبتنه زوال كلور نقل اولنمشدركه بغداد ايچنده بر جماعت شيخ شبلى نك زيارتيچون قپوسنه واردقده انلره ديمشدركه سز كيملرسز انلر جواب ايتمشلردركه بزلر سكا محبت ايدن احبابدنز همان انلره طاش اتمغه باشلمشدر پس جملهسى اندن فرار ايتمشدر الا كه انلردن ايكى محبوبى قپوسنده قرار طوتمشدر واول شيخ اول فرار ايدنلره عتاب ايتمشدركه سز نه اولمشدركه بندن كيچرسزا كرسز بنم احبابمسز طاشمدن نيچون قاچرسز واول ايكى محبنه محبتله خطاب ايتمشدركه بنم دوستم انجق سز اولمشسزكه طاشمه تحمل قيلمشسز پس صحبت خاصمزه لياقت بولمشسز محبة الله ايچون نهايت اولمز محبوبك غايتى اولمديغى كبى محبتنك دخى نهايتى اولمز مقام احباب ارزوى لقادر ومحبوبك قضاسنه رضادر (شعر) بحر المحبة ليس يدرك قعره * من خاض فيه فقد تنافى امره * لا يستطيب بلاءها وعذابها * الا الذى قد طاب فيها سره * حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك روحانيهسن بر كامل واقعهسنده كوروب اندن عذر خواه اولمشدركه محبة الله سنك محبتندن بنى مشغول قيلمشدر بو سوزدن اول حضرت تبسم ايدوب بيورمشدركه يا مبارك هر كيمكه محبة الله مرتبهسنه واصل اولمشدر تحقيقا اول كمسه بزه محبت قيلمشدر انكيچون اول سعادتى بولمشدر محب صادق اودركه محبوبندن اكا هر نه كلورانكله متلذذ ومحظوظ اولور (بيت) هرنه كلورسه بخشيدر) زيرا اودوستك بخشيدر) چون جمله انك ايشيدر) بن بدكمانى نيلرم * ابا يزيد بسطامى رحمة الله عليه ديمشدركه ابتداى امرمده درت نسنهيى غلط بيلمشدم زيرا كه توهم قيلمشدمكه بن انى طالب وذاكر وعارف ومحبم بعده انتهاى امرمده اكا اولوب كوردمكه اول بندن اقدم بنى طالب وذاكر وعارف ومحب اولمشدر (نظم)

اى ازلى رفيقمز | كلشنمز بهارمز | وى ابدى شفيقمز | محرم يارغارمز
دلده سن اى سرورمز | حاضرمز حضورمز | مايهٔ شكر وشورمز | صبر ايله خوش قرارمز
اقلمز اخيرمز | ظاهرمز ضميرمز | يار مريد و پيرمز | مونس غمكسارمز
ناظر بى نظيرمز | ناصر بى نصيرمز | دلبر دستكيرمز | جملهدن اختيارمز
عاشق وهم حبيبمز | ناصب وهم نصيبمز | مرهم وهم طبيبمز | طالب انكسارمز
رافعمز رفيعمز | صانعمز بديعمز | جامعمز جميعمز | حاصل كار وبارمز
جملهيه ايلدك عطا | صحت ومحنت وشفا | حقىيه بخش قيل فنا | تا اوله فقر كارمز

نوع رابع) محبت مولانك كنه وماهيتن وانواع خاصيتن ومنافع ومقاماتن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه محبة الله بر سر خفيدركه بيانه كلمز وبر امر معنويدركه عيان اولمز لكن هر بر كامل كندى سيرندن محبته متعلق تكلم ايلمشدر وانك خواص ومنافعنده نيجه حكمت سويلمشدرتا كيم قلوب

عباده میل واشتیاق وشوق واحتراق انواری طولوب جان ایله طالب محبة الله اوله لرنه کیم بر کامل دیمشدرکه
محبت اودرکه صاحبنه دنیا واخرت سودالرن فراموش ایتدیره وبر کامل دیمشدرکه محبت اودرکه سنك
چوق خدمتکی از کوره سن وحبیبك ازاحسانن چوق کوره سن وبر کامل دیمشدرکه محبت اودرکه
محبوبکه کلیتله مائل اوله سن وانی مالکدن وجانکدن اعز والذ بوله سن واکا ظاهر وباطنده موافقت
قیله سن بونکله بیله انك حقنده کندیکی پر قصور بیله سن واندن عذرخواه اوله سن وبر کامل دیمشدرکه
محبت اودرکه محبوبکه واصل اولمامغله بیله حددن زیاده مائل اوله سن وبر کامل دیمشدرکه محبت اودرکه ایکی
جهان حظوظندن سنی معزول ایدوب کندی اوصافکدن دور ایدوب قلبکی همیشه محبوبکله مشغول ایده
وبر کامل دیمشدرکه محبت اودرکه محبوبکه کلیتله تسلیم اوله سن حتی سنده بنلکدن بر اثر قالمیوب فنا
بوله سن وبر کامل دیمشدرکه محبت اودرکه صاحبی کندی نفسندن کیچوب حبیبی ذکر وفکرینه مستغرق اوله
وقلبی دائم انکله قاله وبر کامل دیمشدرکه محبت اودرکه حق تعالینك کلامن خلقك کلامی اوزرینه اختیار
ایده سن وانك لقاسن خلقك ملاقاتی اوزرینه ترجیح ایده سن وانك عبادتن خلقك خدمتندن مقدم طوته سن
وفوت اولان لذات فانیه ایچون غصه چکمیوب ذکر اللهدن غفلتله کیچن وقت ایچون غمناك اوله سن
وبر کامل دیمشدرکه کیمکه حق تعالییه محبت ایلر اول معروف ناس اولمقدن نفرت ایلر وبر کامل دیمشدرکه ربکله
اولکه سکا رعایت ایلیه وانك اولکه سکا محبت ایله کفایت ایلیه وبر کامل دیمشدرکه الهی اگر بنی پاره پاره قطع
ایلسك وبلایی اوزریمه صب ایلسك سکا اولان محبت واشتیاقم اولمزالا که زیاده اولور وذوالنون مصری رحمة
الله علیه حضرتلرینك احبابی کورمشلرکه یدی مغلول ورجلی مقید وحولنده ناس اغلشورلر واول انلره مسرور
ایله خطاب ایدرکه تحقیقا بو حالتم حق تعالینك احباسنه مواهب وعطایاسندندر وانك جمیع افعالی
بنم جانمه عذب وحلو وطیب وکوکچکدر میل محبة الله ایله اکتحال ایدن اعمی اولور خلقی کورهمز حتی بولور
وبر کامل دیمشدرکه (شعر) محب الله فی الدنیا غریب * له نور واسرار عجیب * وعند الناس مستور بدلق
وفی المعنی الی المولی قریب * وبر کامل دیمشدرکه توکلك جملهسی ترك انفعالدر وتفویضك جملهسی طرد
اختیاردر ورضانك جملهسی ترك اعتراضدر ومحبتك جملهسی حبیبی جملهیه ترجیحدر وبر کامل دیمشدرکه
هر مجالسهیه صالح اولان موانسهیه صالح اولمز وهر موانسهیه صالح اولان مؤتمن اسرار اولمز ومؤتمن اسرار
اولمزالا که احباب احرار اولور وبر کامل دیمشدرکه حق تعالی بر قومی خدمتنده قائم قیلمشدر وبر قومی کندی
محبتنه تخصیص قیلمشدر پس اهل خدمت اهل زهد وتقوادرکه انلر جنته لایقدرلر وانلره ابرار دینلمشدر واهل
محبت اهل عرفاندرکه انلر قربتله لایقدرلر وانلر مقربین بولنمشدرلر وبر کامل دیمشدرکه قرآن کریمده مذکور اولان
شراب طهور اول کأس معرفتله شراب محبتدر وبر کامل دیمشدرکه عارف حلاوت محبته اول وقت واصل
اولورکه خلقك اذیتی اکا شکر کاور وفقر وفاقه اکا عسل اولور وبر کامل دیمشدرکه محبت خوفدن افضلدر زیراکه
عبد محب هر حالنده مولاسنی حضور وغیابنده صیانت ایدر اما عبد خائف مولاسی غیابنده مخالف کیدر
هر کسك کندی قیمتی کندی کوکلنك همتیدر پس همتی دنیا اولانك قیمتی شهوتدر وهمتی اخرت اولانك قیمتی
جنتدر وهمتی محبة الله اولانك قیمتی بی حد وغایتدر وبر کامل دیمشدرکه محبت میل دلدرکه تعلیم خلق ایله دکادر
انجق موهبهٔ حقدر وبر کامل دیمشدرکه محبت قلب ایله قائم بر وصف باریدرکه جملهیه ساریدر واختیاری دکل
اضطراریدر وبر کامل دیمشدرکه محبة الله فؤاد ایچنده بر نور لامعدرکه قلبه نازل اولدقده مسرور وشاد اولور
وماسوادن فارغ وازاد اولور وبر کامل دیمشدرکه کوکلده محبت وشفقت الهام ربانیدر وبغض وعداوت وسوسهٔ
شیطانیدر زیراکه محبت وشفقت رحمان صفتیدر وبغض وعداوت شیطان صفتیدر بر کامل بر عارفه مکتوب ینده
یازمشدرکه امابعد تحقیق انك کأس معرفتندن شراب محبتن ایچوب سکران اولمشمدر واول کامل اکا جوابنده
یازمشدرکه هنوز ایچمشسن سکران اولمشسن وسنك غیرك بحر سموات وارضی ایچمشدر هنوز قانمیوب
عطشندن هل من مزید ارزوسیله عمری کیچمشدر وبر کامل دیمشدرکه کیمکه عطشان محبت حقدر اول انك
انسی بحارنده مستغرقدر وبر کامل دیمشدرکه کیمکه مولاسی محبتیله مشغول اولمشدر اول سر وبردی وذوق
ودردی وصاف ودردی فرق ایتمکدن معزول اولمشدر وبر کامل دیمشدرکه محبة الله بر نار موقدهدرکه انی

اولیاسی قلوبنده ایقاد ایلمشدر تا کیم اول نار انلرك قلوبنده اولان خواطر وارادتی وعوارض وحاجاتی یاقوب
محو ایدیه وبر کامل دیمشدرکه حق تعالی کندی محبتن بر عبدینه القا ایلسه انی کورنلر کافت والفتسزا کامیل
ومحبت ایدرلر وفرصت بولنلر انك زیارتنه کیدرلر لکن اول انلردن فرار وانس حق ایله قرار ایدرنته کیم حضرت
یوسف علیه السلامه برکسه عرض محبت ایتمشدر او محبوب حکیم انك جوابنده ربمدن غیری کسهنك بکا
محبتن استمم بیورمشدر مولاسی محبتنده صدیق اولدیغن طیورمشدر نظم

برخدادن غیری یاری استمم	اول کالك عندنده خاری استمم	غیری یارك وار ایسه وار انده کیم
دلدهباری غیری باری استمم	اندن اوزکه بخت ورختی ارهمم	ذکر قدن غیری کاری استمم
دوجهانی اهلنه ویردم همان	استرم دلداری داری استمم	قاف دلده بولمشم سیمرغی بن
کرکس مر دار خواری استمم	بازسلطانم انك دستندهیم	خاکدان ایچره غباری استمم
یارغارم غمکسارم حق بس	استمم بن غیری یاری استمم	

نوع خامس * محبت مولانك بعض علامات وکراماتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه
محبة الله بر همای دولتدرکه هر کیمك باشنه نزول ایدرسه اول کمسه ایکی جهانده سلطان صاحب تخت وتاج
اولور وبر کیمیای سعادتدرکه هر کیمك قلبنه دخول ایدرسه اول کمسه غنی وایکی عالمدن مستغنی وجمله خلق اکا
محتاج اولور واول کوکلده کیم محبة الله ظاهر اولمیوب مستور قالمشدر اول بر میت کبیدرکه جاندن بی خبر
اولمشدر اگرچه ذوی العقولك جملهسی محبة الله دعواسن ایدوب بولنده باش وجان ویریرز دیرلر لکن محبت
مولانك یدی علامتی واردرکه هر کیمده که اول علامتلر بولنمشدر اول کمسه محبت دعواسنده صادق ومسلم
بیلنمشدر اما علامت اولی بودرکه محب مولی اولمکدن خوف ونفرت ایلمیوب دائما حاضر باش ومهیا اولوب موته
منتظر ومترقب اولور زیراکه انجق موت ایله محب محبوبنه وطالب مطلوبنه وغریب اوطاننه وصول بولور پس
مادامکه دنیادن قطع علاقه اولنمشدر اول کوکلده محبة الله اثری ظاهر بولنمشدر واکر موتدن فراری
هنوز حقه وارمغه حاضر اولمیوب لیل ونهار اول تدارکده اولمق ایچون اولورسه اولدخی محبة اللهدن بر اثردر
واما علامت ثانیه بودرکه اول محب مولی دنیادن هر نیهیه محبت ایدرسه اکا مولاسی محبتیله محبت ایدروبنه
انك یولنده انکچون صرف وبذل ایدروهر نهکیم قلبنی مولاسندن مشغول ایدرانی ترك ایدوب حضورینه کاوب
رضاسنجه کیدر واگر جمیع احوالنده حضور ورضاده بولنمدیسه اول عدم محبت مولایه دلالت ایلمز زیراکه
هر کوکلده محبة الله کمال اوزره ظاهر دکلدر بعض کوکلده نقصان اوزره حاصلدر واما علامت ثالثه بودرکه اول
محب مولی لیل ونهار انك ذکر وفکرندن خالی قالمز زیراکه محب محبت ایلدیکی نسنهیی وکمسنهیی محبتی قدر
ذکر ایلر یعنی اول محبوبك اوصافن اکا ثنا ایله سویلر حتی اگر کمال اوزره محبت ایلمش ایسه انی هرکز
فراموش ایلمز واگر برکمسه هم حق تعالییه وهم دنیا القدن بر نسنهیه محبت ایلرم دیرسه نظر اولنور قنقیسن
زیاده ذکر ایدرسه محبت اکا حکم اولنور زیراکه اول کوکلده چوق ذکر اولنان طرفك محبتی غالب کلمشدر
حال بوکیم غالب مغلوبی یوما فیوما محو ایدر اولمشدر واما علامت رابعه بودرکه محب مولی انك کلام قدیمنه
تعظیم ایدوب انبیا واولیاسنه ودوستلرینه رعایت ایدرسه بلکه جمله مخلوقاتنه محبت وشفقت ایدوب رفق
ومدارات ایله ملایم سویلر پس هر کیمکه محبة الله مرتبهسنه وصول بولمشدر اندن کبر وحسد وبغض وعداوت
وکین وکدورت وعجب وانانیت افکاری دفع ورفع اولمشدر واول جمیع موجوداته عبرت وحکمتله نظر ایلیوب
جملهیی دوست اتخاذ ایدوب هر کس ایله الفت قیلمشدر واما علامت خامسه بودرکه محبت مولی ناسدن عزلت
اختیار ایدوب لیله منتظر ومشتاق اولور تا کیم عوایق وعلایق دنیا کوکلدن منقطع اولوب محبوب قدیم
بی انبازه نجه ثنا ونیاز ایلیه نته کیم حق تعالی حضرت داود علیه السلامه بیورمشدرکه یا داود اولکمسه یلان
سویلرکه بکا محبت دعواسن ایلر حال بوکیم اول کیجهلرده نائم اولوب بندن غافل قالور زیراکه دوست
دوستك دیدارینه طالب وصحبتنه راغب اولمزمی بنی خوش کیمکه استرسه بولور بردخی برکمسه ایله مألوف اولمیوب
هیچ نسنه ایله مأنوس اولمز وبنسز قراری قالمز واما علامت سادسه بودرکه محب مولایه عبادت اسان کاور

وشوق وذوق ایله خدمتده اولور بلکه عبادتی روحی غداسی بولور واندن نیجه لذتلر الور واما علامت سابعه
بودرکه محبة الله مرتبه سن بولان حق تعالینك دوستلرینه حب فی الله ایله محبت ایدوب انلری کندویه دوست
اتخاذ ایدر وانك اعداسن کندویه دشمن بیلوب انلره دخی ستر وحلم ایله معامله ایدر (شعر) محب الله لا تأذیه دار
ولا یأوی مکانا فیه عار ※ ولا یهتم فی الدنیا برزق ※ و یکره ان یکون له عقار ※ ومحب مولانك اوج کرامتی
واردرکه بری دریا کبی سخاوتدر وبری کونش کبی شفقتدر وبری تراب کبی تواضعدر زیرا که منبع کرم وجود
محبتدر بلکه اصل خلقت وجود محبتدر ومحبت مولانك دخی نتایجی اوج تمامدر کثرت صیام وکثرت قیام
وقلت کلامدر اما حقیقت محبت تامه ترك مجالسهٔ عامه در محب صادقك بدنی وحشیدر وقلبی عرشیدر
وطبیعتی روحانیدر وهمتی ربانیدر وسیماسی نورانیدر

کوکل عشقکده ناپروادر ای دوست	سنی سومك عجب سودادر ای دوست
عدو بیلمز بو معنایی که دائم	دل عاشق سکا مأوادر ای دوست
※ جمالك ارزوایلر قو شیٔ	جهان پرشور و پرغوغادر ای دوست
ایکیلك پردهسی رفع اولدی دلدن	دو عالمدن کوکل یکتادر ای دوست
جو کلمز خاطره پروای اغیار	کوکل شوریده وشیدادر ای دوست
اکرچه رتبهٔ عقل اولدی عالی	مقام عشق هم اعلادر ای دوست
جهان لذتلرن بولدم چو حلوا	ولی عشقك می احلادر ای دوست
شئونك سیراید ر عالمده اول جان	که چشمی عشق ایله بینادر ای دوست
چو سنسن اول اخر سر وظاهر	بو حق هیچ وناپیدادر ای دوست

نوع سادس ※ محبت مولانك کوکلده ظهور وجولانن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله
دیمشلردرکه انسانك قلبنده ظهور محبتك سببی احسان اولدیغی اندندرکه انسان افتقار واحتیاج اوزره
خلق اولنمشدر اما دین امورنده انسانك علمایه احتیاجی بودرکه انی ظلمات جهالتدن وکدورات غفلتدن
تخلیص ایدوب اکا دین وایمانی واداب وارکانی وشریعت غرایبی تعلیم وتفهیم ایدهلر وانك اولیایه احتیاجی
بودرکه اکا اداب وارکان طریقتی واحوال ومقامات حقیقتی بیان وعیان ایدهلر ونفس امارهنك اوصاف
ذمیمهسی نفس مرضیهنك اخلاق حمیدهسنه تبدیل اولمسنك سببلرن بیلدیرهلر ودنیانك فناسن واکا محبتك
خطاسن بیان ایدهلر وانی معرفة الله ومحبة الله طریقنه الوب کیدهلر ودار بقانك ذوق وصفاسن وحضور
مولانك انس ولقاسن اکا ادراك ایتدیروب دنیادن عوق واخرته سوق ایدهلر پس بو سببدندرکه هر شاکرد
استادینه وهر مرید مرشدینه میل ومحبت ایدرلر ورضالرنجه کیدرلر واما دنیا امورنده انسانك هرکسه
احتیاجی چوقدرکه انك حد وحسابی یوقدر مثلا اش واتمك حاصل اولوب دهانه داخل اولنجیهدك هیچ
بیلورمیسنکه قاچ خدمتکارك خدمتیله حصوله کلوب سکا غدا اولور والحاصل انسانك اطعمه والبسهده
ومسکن وتزوجده صنعتلرك جملهسنه احتیاجی حکمتله بیلنمشدر نته کیم الانسان مدنی بالطبع دینلمشدر
بلکه ریاح ومطره وشمس وقمره وارض وسمایه بیله محتاج بولنمشدر پس ای طالب محبة الله بصر افکار ایله
بر نظر قیلکه اکر سکا برکسه ایکی درهم ویرسه یا بر لباس کیدرسه ویا برکون بر خدمتك کورسه عمرك اولدقجه سن
اکا محبت ایدوب هر ذکر اولندقجه خیر دعا وثنا ایدرسن حال بوکیم انك احسان وخدمتینه حق تعالینك
ارادت وقدرتیله وجوده کلمشدرکل اعدی برکره انصاف ایله که سکا هر برنفسده انواع نعمتلر احسان ایدوب
جمیع مصالحکی سن طلب ایتمزدن مقدم کوروب جمله حوایجکی خبرك یوق ایکن قضا ایدن ربکه وسن اندن
اعراض ایدوب اکا عصیان اوزره ایکن ینه رزقکی کسمیوب عیوبکی ستر ایدن دوستکه اعنی جهانی خلق
ایدوب جمیع امورك تقدیر وتدبیر ایدن رب العالمین حضرتلرینه نیچون دائما دل وجانکله میل ومحبت وخضوع
وتذلل ایلمزسن وهر دم لسانکله اکا حمد وشکر ومدح وثنا سویلمزسن وباش وجانکی وجمله وارکی انك محبتنه
فدا ایلمزسن هیچ لایق وسزا میدرکه انك بی دریغ احسانلرینه وبی نهایه نعمتلرینه مستغرق ایکن ینه انك لطف

وکرملرك غیریدن بیلورسن ومیل ومحبتله مدح وثناسنی اول کریم وستارك غیریسنه قیلورسن اکرچه هر کوکلده
محبة الله موجود اولدیغی مقرردر لکن آتش چقماق طاشنده پنهان اولدیغی کبی محبة الله کوکللرده پنهان
ومضمردر پس اکرسن بولاد شوق وطلب ذکر الله ایله حجر قلبکه ضرب ایدرسن اندن آتشلر ظاهر اولور ودرونك
انلرله نور وضیا بولور واول نیران ایله انده بولنان بغض وعداوت خس وخاری وحقد وحسد غباری وکبر
وانانیت باری یانوب محو اولور وجمیع کدورات نفسانیه کیدوب قلبك صافی قالور وحضور وانس ایله تجلیاته
لیاقت بولور واکر بر مدت غفلت ایدوب مداومت ذکر حقدن اعراض ایدرسن دلده مضمر اولان نار محبت همان
رماد ایله مستور اولان جمرات امثالی طول مکث ایله منطفی اولور بعده قلبك ظلمات شهوانیه وکدورات نفسانیه
ایله طولوب انوار تجلیات حقدن محروم اولوب متحیر قالور زیرا که ذکر الله محرك حب الهیدر ومهیج شوق
نامتناهیدر اما اهل محبتك شوقن واهل عشقك ذوقن زیاده قیلمق ایچون حکمت اولیا معین وقوتدر وانلرك
قلبی ولدینه شیر حکمتدر اهل محبتدن بر بصیرت صاحبنك بصری اعمی اولوب سببندن سؤال اولندقده
جواب ایتمشدرکه بو عمی بصر مقتضای غیرت حقدرکه خلقه نظردن بنی منع ایتمشدر زیرا که محبوب استرکه
محبی اغیار ایله یار اولوب هر دمده بر تردد ایله بی صبر وقرار اوله استرکه غبار اغیاردن قلبی صافی اولوب علی الدوام
اینهٔ دیدار اوله (نظم)

ای کوکل سن اولمه کندکدن جدا	فارغ اول کاسون سکا عشق خدا	عشقدر یار ایته غیری اختیار
اندن اوزکه کیمسهدن کلمز وفا	یا اولور یا ایر بلور یا ترك ایدر	هرکیم اندن غیری یار اولدی سکا
زند ةٔ پاینده دوست اول عشقدر	کیم کاور هر قلبه اندن بر صفا	هر غمك غمخواری در اول یار غار
هم سنکله بیلهدر خوش دائما	ختم عمرکده چو ناچار اولهسن	هپ سکا بیکانه در اول اشنا
شفقت ایلر عشق اودم دیر چکمه غم	کل بکا اهلا وسهلا مرحبا	بن سکا دوستم ازلدن برقرار
نفس ایله بیکانه اولدلسن بکا	جسمی ترك ایله بو خاکی خاکه ویر	پاکسن حقی روان کل اصلکا

نوع سابع ※ محبت مولانك تعریف وحقیقتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حق
تعالی محبتنی خزائن وجودده مفتاح ایدوب دقایق کنوز جودنی سکا من غیبتدن انکله اظهار ایتمشدر واسرار
اظهاری احببت ان اعرف قولیله افتتاح ایدوب عرفان ایچون تجبیله عوالم ظلمات وانواری وار ایتمشدر پس
محبت لب لباب حقیقتدر ونهایت مقاصد اهل معرفتدر وانك مقالات ومقاماتی نهایتسزدر وعجایب آیاتی
حد وحسابسزدر وغرایب حالاتی غایتسزدر زیرا که محبت بدایت رتبهٔ ابداعدر ونهایت اجناس وانواعدر
ومحبتله جمیع وجودك کمالی وبرلشدرواننکه هر مراده سعی اولنوب ایرلمشدر ※ شعر ※ حقیقة الحب لا تجلی
لفاقدها) واستشنع الوجد والتعریف بالقیل) لا یعرف الشمس الامن یشاهدها) للکمه تعریفها فی عین تضلیل
محبت بر حقیقتدرکه انی صاحبندن غیری کمسه بیلمز وطالبندن غیری انکله کمسه متصف اولمز واندن سؤال
ایدن انی تحصیل ایدرسه سؤالدن معطل قالور واکر تحصیل ایدهمیادیسه محالی طلبده سعی ایتمش اولور
زیرا که وجدانیات اولان معانی حدود ورسوم ایله بیلنمز وماهیتلری عقول وفهوم ایله بیلنمز (شعر) تعالی العشق
عن همم الرجال ※ وعن وصف الفراق والوصال ※ متی ماجل شیٔ فی الخیال ※ یجل عن الاحاطة والمثال
محبت لسان ایله تقریر وبیان ایله تعبیر اولنمز زیرا که اول حق تعالینك بر پرده سیدرکه اولیاسی قلوبنه
چکمشدر محبت بر صفت سرمدیه وبر عنایت ازلیهدرکه کتاب وایمان انکله بیلنمشدر محبت بر سروردرکه
مدرکنك کمالی اولان ذاتك حضورنی تصورله کوکلده حاصل اولور وبو تعریف حقیقت حسبیله دکلدر بلکه
اسم ایلهدر زیرا که سرور بر امر وجدانیدرکه انك حقیقتی بیلنمز وبر تقریب ایله تعریف اولنمز محبت حقیقتده بر امر
ذوقی وبر نور شوقیدرکه واحد حقیقینك ذاتنی ذاتیله ادراك ایتدکدن لمعان ایدر زیرا که اول بغایت جمیل ومحب
جمالدر وغایت جمال ایسه نهایت کمالدر چونکه مدرك اکمل اولدقجه ادراکی اقوی اولور ومحبتی احلا واصفا
اولوب کمال قوت بولور پس محبت خالص اولمزالا که انده اولورانی صافی بوله مزالا که صاحب لولاك بوله بیلور
امام مراتب سائرهده تعدد وتکثر اباتی حسبیله وتفرق وتغیر امکانی سببیله محبتنه حزن وغم ودرد والم شایب

اولور پس محبت ابتهاج صرف وسرور محض اولمیوب حزن وکدرله ممزوج وخوف وخطرله مخلوط اولور (شعر) وما فی الخلق اشقی من محب * وان وجد الهوی حلو المذاق * تراه باکیا فی کل حین * مخافة فرقة اولاشتیاق فیبکی ان نأی شوقا الیه * ویبکی ان دنا خوف الفراق * محبتك منشأی حضرت احدیتدر نته کیم عداوتك منشأی کثرت وضدیتدر چون نور وحدتك اکوانه سریانی قدر اعیان جهانده محبت ظهور ایدر پس اول نقطهٔ اولایه انسب واول حضرت علیایه اقرب اولانلرده محبت اکثر واقوی اولور واندن ابعد واسفل اولانلرده محبت اقل واضعف بولنور نته کیم حق تعالی * ولکن الله الف بینهم * بیوروب اهل قربك محبتی کثرتن طبورمشدر واهل بعدك محبتی اقل اولدیغندن حق تعالی انلره * بعضکم لبعض عدو * بیورمشدر محبت برشرین حالدرکه انکله آجیلر طاتلی بالدر ومحبت براکسیر عظیمدرکه انکله مس وآهن زر وسیمدر محبت بردوادرکه انکله هر علت شفا بولور محبت برجلادرکه انکله هر کدر صافی اولور محبت برشربتدرکه انکله هر مرض صحتدر محبت برحالتدرکه انکله هر قهر مرحمتدر ومحبت برجاندرکه انکله مرده زنده اولور محبت برسلطاندرکه انکله شاه بنده اولور محبت نتیجهٔ معرفتدر وووسیلهٔ قرب حضرتدر محبت برسروردرکه انکله هر محنت حضوردر محبت برصفادرکه انکله هر جفاعین وفادر محبت برنوردرکه انکله دیولر حوردر (نظم)

الاای عشق بی پروا	که سنسن مقصد اقصا	که سنسن احسن الحسنی	هم اولدك عاشق شیدا
عجب حسن ایجره یکتاسن	عجب موزون ورعناسن	عجب ماه دلاراسن	زهی یکتای بی همتا
جمالك وصفنی هردم	نه وجهیله که سویلرسم	قوذرات ایدرلر هم	که آمنا وصدقنا
سنك ذاتك که دائمدر	دمکه جمله قائمدر	کرانسان کربهائمدر	اکرا علا اکرادنا
مضارع ماضی وحالسن	دخی تفصیل واجمالسن	شه پرلطف واجلالسن	دمکدر عروة وثقا
جهاندر حسنکه حیران	که سنسن جمله یه جانان	زهی محسن زهی احسان	زهی مهرجهان ارا
اوجانکیم شوقه مائلدر	دوکنز ذوقه نائلدر	سکا حق که واصلدر	نه حاجت قصهٔ فردا

نوع ثامن * محبت مولانك اقسامن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه محبت لازمهٔ وحدت اولمشدر انکیچون اول بوکثرته منافی کلمشدر (بیت) الواحد الفرد حقا کیف ینقسم) والواجب الحق صدقا کیف ینعدم * پس حقیقتده محبت قسمت قبول قیلمز وانك حقیقتی خلقه صافی اولمزبلکه ظهور وخفاسیله شدت وضعف بولور وصفا وکدرتده احوالی مختلف اولور وتعدد مظاهر له اول متعدد اولور وتفاوت مشاعر ومناظردن اکا تفاوت کلور نته کیم ماء بسیط بی رنك اناسی لونیله متلون اولدقده نیجه اقسامه منقسم اولور یاخود مقر ومجراسنده مخالط ومجاوریله تغیر بولدقده مذاق ومشام ایله حالی مختلف اولور حال بوکیم اول صو حد ذاتنده حقیقت واحده در کذلك محبت واحده عالم کثرتده اعیان مختلفه یه ساری اولدقده نیجه اقسامه منقسم اولور ومظاهر متنوعه ظهور بولدقده مظاهری حسبیله وصفی مختلف اولور حال بوکیم لازمهٔ وحدت اولان محبت حد ذاتنده حقیقت واحده درنته کیم ماء صافی اضافت وافتدن مطلق وسلیم اولمدقجه کندی لطافت ونظافت اصلیه سی اوزره بولنمز کذلك محبة الهیه کندی منشأ اصلیه سندن غیرمه وضعده محض وخالص بولنمز وانك حوضی منبعنه خوض وغوص اولنمز واول مشرب عذبك شاربلری عباد خواص مقربیندرکه انلر بحر وحدتده غریق ومجرددرلر وانانیتلری تعیناتدن منسلخدرلر وحق تعالینك حضور وانسنده منقسمدرلر وانك جلال جمالندن منطمسدرلر وفنالرندنصکره انك بقاسیله دائمدرلر وانك ذاتیاکیله ابداقائمدرلر وصفات باکمالیله متصفدرلر وانك محبتیله انی محب ومؤتلفدرلر وانك قبابی تحتنه کیدرلر وعین کافور اولان شرابی صفوتندن شرب ایدرلر وعین تسنیم وبرد ولذت یقین ایله فرح بولورلر وافق مبین محفلنه ترقی ایدوب درجات رفیعه یه نائل اولورلر وبونلرك ماعداسی اولان ابرار واخیار اول مشرب عذب صافیدن امفلده قالورلر زیرا که انلر کندی کاساتنده انجق زنجبیله ممزوج اولان عین سلسبیلدن بولورلر پس شراب صافی محبت ذاتیه در وشراب ممتزج محبت صفاتیه در اما ابرار انکیچون شراب ممزوج ایله قالوب انجق اندن حظالنمشلردر زیرا که انلر کرچه صفتلری ملابسندن مجرد اولمشلردر وکندی نفسلرندن نعتلری جلابیبن رفع وازاله قیلمشدر

لکن انلر کندی اعیانیله منطمس اولمیوب ارکانی قواعدن تخریب قیلیوب کندی تعینات وبقایالریله محتجب قالمشلردر زیرا که بوتعینات انلرك ذنوب مقاماتی بولنمشدرنته کیم * وجودك ذنب لایقاس به ذنب دینلمشدر پس ابرار انجق حضرت واحدیتده مراتب اسمائیه کیدرلر ومحبوبی عظمت وکبریاسی استارنك وراسندن مشاهده ایدرلر هنوز انلر فنای محض ایله بحر احدیته طالمشلردر وکدورات خوف وحزندن خلاص بولمشلردر نته کیم انلر بحر ذاتی کثرت اوصاف ایله مکدر قیلمشلردر کذلك کندی مشربلرن مزج ساقیٔ صفت عدالله مکدر بولمشلردر اما شراب ممزوجك مادونی عباد وزهاد اولان اهل تقوی یه مناسب مشرب کلمشدر زیرا که محبت ممزوجه نك مادونی اندن زیاده مکدر اولمشدر پس محبت خالصهٔ ذاتیه زبدهٔ صافیه مثالی بیلنمشدر ومحبت ممزوجهٔ صفاتیه لبنه مشابه بولنمشدر ومحبت متکدرهٔ افعالیه دوغ بی فروغه نظیره قیلنمشدر وبو محبت افعال اصحاب امال اولان عباد وزهاده تخصیص اولنمشدر زیرا که انجق انلر اعمال الله متوسل بولنمشدر وبو محبتك اضعف وادناسی محبت اثار اعتبار وعداولنمشدر وابنای دنیا انجق انی بولمشلردر ومحبت اثار اهل دنیایه مخصوص اولوب انکله قالمشلردر پس اول محبت خالصهٔ علیه بومحبت ضعیفهٔ دنیه ده اجزای شجرده صو مثالی بیلنمشدر حال بوکیم صو انده پنهان اولدیغندن صافی قالمیوب مکدر بولنمشدر پس بونجه صور حسنه ده واشکال جمیله ده والبسهٔ فاخره ده واطعمهٔ نفیسه ده وفواکه لذیذه ده وثمار عزیزه ده واطوار غریبه ده ومصنوعات عجیبه ده محبوب القلوب اولان اول محبة ذاتیهٔ صانع حکیمدر لکن اهل محبت اثار اول مؤثردن غافل اولوب کثرت صورتله وحدت معنادن زاهل قالدقلریچون بیلمزلرکه محبت ایلدکاری کیمدر (بیت) دلی کو عاشق خوبان دلجوست * اکرداند وکرنه عاشق اوست * پس بومقامده محبتك اقسامی درده منحصر قیلنمشدر بری محبت ذات وبری محبت صفات وبری محبت افعال وبری محبت اثار اعتبار اولنمشدر (نظم)

ای عشق وی جان جهان	ای مبتدا وی منتها	ای رستخیز نا کهان	وی رحمت بی انتها
ای رشك ماه ومشتری	بزدن نهانسن چون پری	ویردم دل وجان وسری	بن هم سکا قربان شها
کاهی طربسن کاه تعب	که نوراولورسن که لهب	سنسن عجب اندر عجب	حیران سکا اهل النها
ای طالب انوار جان	سیرایلەسن کهسارجان	اول بلبل کلزارجان	قیل قلبکی غمدن رها
عالم چوکوه طوردر	ذره بذره نوردر	اعمادن اول مستوردر	عبرتلەسن سیر ایلەدا
هردم کاورجاندن ندا	کیم بیلمکدن اول جدا	(نوع اول همان قالسون خدا)	مهرکه پرنور اولمها
حق کوکادن دیلەسن	کیم علم عشقی بیلەسن	اکای ازایت شربیلەسن	اولسك دخی براشتها

نوع تاسع * محبت مولانك اسماسن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه اسمای محبت کندی مراتبی حسبنجه مختلف اولور ومحبتك اسماسی اثارندن بدأ اولندقده اول مرتبه ده اکا ارادت تسمیه ایدرلر وبو ارادت قربنده کمال اولان کمسه یه اطاعت وتحبیله وانك اخلاقیله تخلقله اکا تقرب ده رغبت صادقه در نته کیم حق تعالی حدیث قدسیده * لایزال العبد یتقرب الی بالنوافل حتی احببته فکنت له سمعا وبصرا ویدا ومؤیدا * بیورمشدر وبو ارادتك علامتی اول کمسه نك مراداتی ومرضاتنی جمیع همتیله طلب ایتمکدر تا کیم کندینك اندن غیری برفکری اولمیه وانك مرادندن غیری بر آرزوسی قالمیه نته کیم دینلمشدر (بیت) ارید وصاله ویرید هجری * فأترك ما ارید لما یرید * وبو ارادتك ظهوری مراد اولنان کمسه نك محاسننی ادراك حسبیله اولور واول ادراك استعداد اقتضاسنجه بولنور بعده محبتك اسمی شوق اولور وشوق ایسه روحك وصلتدن یکا حرکت ایدوب کتمسیدر وکندوده محبوبی وصالندن ممکن اولانی ومرغوبی جمالندن حظن توفیر قیلانی حین بطوندن ظهوره کتورمکه تکمیل ایتمسیدر بعده محبتك اسمی توقان اولور که اول شوقك کمالیدر نته کیم شوق ارادتك کمالیدر بعده اسمی نزاع اولورکه اول سلطان محبتك قرار ووقار اوزره قوت وقدرت بولمسیدر وحسن محبوبك جانده شدت ظهورندن وکوکده لمعان ایدن وجهی نورندن زمام صبر واختیاری جذب ایدوب المسیدر بعده اسمی صبابت اولور واول قوت اصطبار قالمیوب اضطرابله حبیبه منصب اولمقدرکه انك جانبندن غیریسنه میل ورغبت قیلمز وطلابندن لوم وتعییر ایله منزجر اولمز وصبابت نزعك کمالیدرنته کیم

دینلمشدر (شعر) والله ماغیرتنی بعدك الغیر ٭ ولا سلوت ولالی عنك مصطبر ٭ ولا نظرت الی شیء سر به ٭
الا الیك فانت السمع والبصر ٭ بعده اسمی هوا اولوب اول محبوبك یانده معتکف اولوب اقامت قیلمق درواتك
حسن حسی لذتده حسندن ذاهل اولمقدر بعده اسمی مودت اولورکه اول قرب محبوبه واصل وفائدهٔ محبته نائل
اولدقده وشدت اتصال ایله حرارت شوق امتزاج بولدقده وبرودت وصل اعتدال اوزره قالدقده حاصلدر پس
غائلهٔ انقطاعندن ونائرهٔ شوقك التباعندن امین اوله من زیرا که انك اتصالی عدم اتحادی مشعردر پس قریب
اولورکه الم بعاده واقع اولور وبو مودتك علامتی کندی تدبیرنی محبوبه ویرمکدر وموددوده واقف اولوب
حضورینه ایرمکدر بعده اسمی خلت اولورکه اول بقیهٔ انانیتله اولان محبت ذاتیه در وبو خلت اول مودتك
استحکامندن حاصل اولوب محبت خالصه یه واصل قیلمشدر لکن اثنینیتی مشعر بولنمشدر زیرا که تخلل وحدت
عینیه نك غیریسی بیلنمشدر پس ایکی متخالل بردکل ایکی عدا اولنمشدر نته کیم دینلمشدر ٭ بیت ٭ قد تخللت
مسلك الروح منی ٭ ولذا سمی الخلیل خلیلا ٭ بعده محبت صافی اولورکه نه انانیت ونه اثنینیت قالوب پس محبة
خالصه خلتدن اعلی ومادونندن اصفا اولورنته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم خلیل الله
علیه السلام حضرتلرینك منزله سنه یتوب اندن قاب قوسینه ارتقا ایدوب مقام اوادنایه کتمشدر زیرا که
خلیل الله علیه السلام صفات باریله اکا توسل ایدوب علمه بحالی حسبی عن سؤالی دیمشدر وحضرت حبیب
اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم صفات ایله قالمیوب ذات باری ایله طورمشدرنته کیم ٭ حسبی الله ونعم الوکیل
بیورمشدر پس وقتا که محبت صافی اولوب صاحبنك حالی بیلنورا کامقه تسمیه اولنور پس مقه محبت صافیه
صاحبنك حالیدرکه اکا مقام اولمشدر ومبادیٔ مشاهده یی هنوز بولمشدر وقتا که محبت خالصهٔ ذاتیه
مستمر اولوب تمکن ودوام واستقامت بولور ومحبك نه عینی ونه اثری قالور اندن رسم انتفا بولوب خبر منقطع
اولور وبحر محبت طغیان ایدوب انده اولنلرك جمله سی محو وفنا بولور اولزمان محبتك اسمی عشق اولور واول محب
رق ایکن ازاد اولور زیرا که رق مملوکیت لوح انانیتده مرقوم مدور ورسم عبودیت بقای بقیتده مرسوم مدروقتا که
انانیت مرتفع اولوب فنا بولور عمایم اضافات اول دمده منشق ومنتفی اولور پس عبدلك تعینی محق اولدیغندن
محبت حق کندی ذاتنده قالور (بیت) العشق اکبران یکون لغیره ٭ واجل ان یعزی الیه تشارك (نظم)

عشقکدر ایدن تربیه اعیان جهانی ‖ افلاك ایدر انکله بو رقص ودورانی
عشقکله همیشه بولور اشیا بو وجودی ‖ ذرات جهان جمله زمینی وزمانی
عشقك دوشوروب سلسلهٔ موج ایله باغلر ‖ وادیلره فریاد ایده رك آب روانی
عشقکله یانوب فانی اولان بولدی بقایی ‖ عشق اولدی وجود وعدم ونام ونشانی
عشقکدر اولان عاشق ومعشوق ومحبت ‖ انکله بولور جان ودل اسرار نهانی
چون ساغر اجسامه طولربادهٔ ارواح ‖ عشقکدرا وساقی که ویرر بادهٔ جانی
برشی که عیاندر اویان اسمز اصلا ‖ حق نیجه بر وصف ایده سن عشق عیانی

نوع عاشر ٭ محبت مولانك خواص وعجایبن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه محبتك
خاصیتلری کندی مراتبی حسبنجه ظهور ایدرنته کیم دینلمشدر (بیت) واخوان صدق فی المحبة سافروا) فقد فاز
من فیها الیها یسافر ٭ وخواص محبتندرکه تحقیق اول هم مبدأ وهم مقصددر وهم مسافه وهم مرکبدر پس
محبت هر نسنه دن اغرب واعجبدر زیرا که محب کندی نفسندن محبوبنه توجه ایلدکده محبت اودیه سندن مرور
ایدر واول وادیلری قطع ایده مزالا که محبت قدمیله کیجوب کیدرنته کیم دینلمشدر (سیر زاهد هر مهی یك روزه راه
سیر عاشق هر دمی تا تخت شاه ٭ زاهد بازترس می تازد بپا ٭ عاشقان پرآنتراز برق ووهوا ٭ کی رسند این خائفان
درگرد عشق) کاسمانرا فرش سازد درد عشق ٭ پس محبت کندی طبعیله ایکی ضدی حاویدر انکیچون ایکیسن
دخی مقتضی ومراعیدر زیرا که محبت اول مشاهده یی مقتضیدرکه اول انجق فنافی المحبوب ایله وجوده کلور
ونه اول وجوب امتثال امری مقتضیدرکه اول بقای وجود ایله حاصل اولور حال بوکیم بقا ایله فنا بری برینه
متضاد ومغایر کلور وبر دخی محبت بحسب الذات اتصال محبوبی مقتضیدر ومحبوبك محبوبی فراق اولدقده

محبوبك فراقنی مقتضیدر زیرا که محبوبك محبوبی محبك دخی محبوبیدر حال بوکیم وصال ایله فراق بری برینه
متباین ومتنافیدر وخواص محبتندرکه محب محبوبنی ایکی جهانه ترجیح ایدوب کندی نفسندن اعلا
بیلور والا محبت صادقه یی بولمش اولور وکتمان محبتدن امتناع ایدوب افشا قیلور والا محبت اکا غالب
کلمش اولور نته کیم دینلمشدر (بیت) فاش میکویم واز کفتهٔ خود دلشادم ٭ بندهٔ عشقم واز هردو جهان
آزادم ٭ وخواص محبتندرکه اول تمام اولوب کمالن بولدقده انقسامی قبولندن امتناع ایدرنته کیم دینلمشدر
(بیت) سهر العیون لغیر وجهك باطل ٭ وبکاؤهن لغیر حبك ضایع ٭ وخواص محبتندرکه محبك غیریسی
حبیبه مناجات ایدوب واصل اولمقدن اکا غیرت کلور پس انك بساط انس ومحبتی اوزره خدمتنده اندن یکا
سابق اول محب اولور وخواص محبتندرکه محب محبوب ایچون ملامت اولندقچه تلذذ ایلر زیرا که انی لوم
ایدنلرا کا تسلیه ایدوب محبوبك اسمن سویلر وخواص محبتندرکه محب محبوبك عزتیچون تذلل ایدر وکندی
مطلوبی امتناعنده تحمل ایدر وخواص محبتندرکه محب محبوبك ذکر وفکرندن فتور ایتمز وعطایاسیله
متسلی اولمیوب حضورندن ایراغه کتمزنته کیم دیمشلردر (بیت) عشقی بول عشق ایله اول عشق ایله طول
ای حق ٭ هر شیئك واربدلی بولمد یلر عشقه بدل ٭ وخواص محبتندرکه محبت هر عسیری یسیر وهر قبیحی جمیل
ایدرنته کیم دینلمشدر (بیت) از محبت نار نوری میشود ٭ از محبت دیو حوری میشود ٭ وخواص محبتندرکه
اول جفا وایذا ایله ناقص ومتغیر اولمز وبر وعطا ایله ازدیاد وکثرت بولمزنته کیم دینلمشدر ٭ بیت ٭ هوا بی له فرض
تعطف ام جفا ٭ ومشربه عذب تکدر ام صفا ٭ وخواص محبتندرکه محب محبوبی مدح وثنادده ترك تکلف
ایدر وخطاب ودعاده شرائط وادابی اسقاط ایدرکیدر وخواص محبتندرکه محب صادق سماع ذکر
حبیب ایله اهتزاز ایدر وانك اسمنه قریب اولان الفاظ ایله بیله التذاذ ایدر وخواص محبتندرکه محب اولان
صفات محبوب ایله متصف اولوروا کا منسوب اولان نسنه لردن فرح وسرور بولور زیرا که محبك کلیتی محبوبك
کلیتنه مطابق کلور پس محبك قیامی محبوب ایله اولدقده کندی اوصافنی خلع ایده بیلور وخواص محبتندرکه
محب محبوبك جفاسندن ینه اکا التجا ایدر زیرا که اول کندویه اندن اشفق وارحم کمسه یی بیلمز وکندی عندنده
اندن احب واکرم کمسه اولمزانکیچون اندن ینه اکا کیدرنته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه
وسلم کندی دعاسنده ٭ اللهم انی اعوذ برضاك من سخطك وبمعافاتك من عقوبتك واعوذ بك منك لا احصی
ثناء علیك انت کما اثنیت علی نفسك ٭ خطابیله محبوبنه مناجات ایلمشدر نقل اولنمشدرکه برادم کندی ولدنی
تأدیب ایچون ضرب ایلدکده مکانندن قاچوب والدی قوجاغنه قعود ایلمشدر وکریان ونالان پدرینه الامان
دیوب کورکه نه سویلمشدر ای پدر دنیا باشمه طار اولمشدر وسندن سکا قاچدم مروت سکا قالمشدر زیرا که
سندن سن بکا محبت ایدن وبن هم سکا محبم دیدکده پدری اکا مرحمت قیلمشدر وخواص محبتندرکه اول محبی
دعوای معاندن تخلیص ایدر زیرا که محبت حقایق اشیایی تجرید ایدوب دقایق معنایی توضیح ایدر وخواص
محبتندرکه محب محبوبه کمال محبتندن وقدرنی تعظیمندن اندن اولان حظنی واکا اولان احتیاجنی
اونودر کیدرنته کیم دینلمشدر (بیت)

(نظم)
لیست حظوظی منك ثم حوایجی ‖ الیك حیاء من جلالة قدرکا
مرحبا ای عشق باقی مرحبا ‖ پر وفاسن پر وفاسن پر وفا
کل صالین کوکلمده ای جان جهان ‖ دلرباسن دلرباسن دلربا
اسمان دلده ماهسن تمام ‖ مهلقاسن مهلقاسن مهلقا
اول اخر یار غارمسن مدام ‖ جانفزاسن جانفزاسن جانفزا
مبتدای جمله اشیایه روان ‖ منتهاسن منتهاسن منتها
سندن اولدی خار کل هم خاك زر ‖ کیمیاسن کیمیاسن کیمیا
واصل ایلرسن قولی مولاسنه ‖ رهنماسن رهنماسن رهنما
خلقدن بیکانه اولمش عاشقه ‖ آشناسن آشناسن آشنا
حق حقدن غافل اولمزسن مدام ‖ پر صفاسن پر صفاسن پر صفا

نوع حادی عشر * محبت ذاتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه محبت ذاتیه برکونشدرکه اول حقایق اشیایه اشراق ایدوب نورپاش اولمشدر واجزای جهان اول نور ایله طولوب وجوده کلمشدر واطوار اعیان انڭ ضیاسیله ظاهر اولمشدر واشکال اکوان انڭ شعاعیله زینت بولمشدرنته کیم دینلمشدر * شعر * شمس المحبة فی الحقائق اشرقت * سبحاتها فتظاهر الاعیان * ظهر الوجود بنورها فتلألأت * انواره فتشعشع الامکان * وبها الجمال بدا لکل مکون * فی ذاته فتزین الاکوان) تحقیقا جمال مطلق ذات احدیته مخصوص وملازمدر وحب مطلق ایچون وجود حقایق بالضروره لازمدر پس حقایق اشیایه جمال مطلقدن توزیع اولنوب هر بری کندی حظ فایقن آلمشدر لکن کمال جمالی قبول ایتمکدن عایق امکان ایله محتجب قالمشدر وهر حقیقت انجق کندی نصیبندن مشاهده ایلدیکنه عاشق اولمشدر پس بو اعتبار ایله هر حقیقت کندی حبیبنڭ عینی بولنمشدر اکر شهودی هویت مطلقه حیثیتندن اولدیسه وانی تعین واضافتدن مجرد بولدیسه اول عاشق موحد صادق بیلنمشدر واکر کندی هویتیله محتجب اولوب اول جمالی تعین واضافت حیثیتندن مشاهده قیلدیسه اول غافل مشرك منافق بولنمشدر زیراکه اول حقیقت اولکی اعتبار ایله جمال حقدرکه ذاتنی ذاتیله کوروب محبت ذاتیه سیله کندی ذاتنه عاشق اولمشدر وایکنجی اعتبار ایله خیال مخلوقدرکه عیننی عینیله کوروب حجب صفاتیه سنده کندی نفسنه عاشق اولمشدر اما اولکی محب کندی عیننه عین فنا ایله باقوب حبیبندن محبت وولا بولمشدر واما ایکنجی محب کندی نفسنه عین بقا ایله باقوب حبیبی قبوسندن عداوت وبغض ایله مطرود اولمشدر وبو مقامده حجاب انانیت حجابیدر ابلیس انا خیر منه وفرعون انا ربکم الاعلی دیدکاری حجابلر کبیدر واهل قرب افرادندن هرکیمکه محبتده تعیندن مجرد اولورانڭ خالی سرا وضرادہ تفاوت قیلمز ومحبتی بلا ونعماده متغیر اولمز * شعر * هجرت الخلق طرا فی هواکا * وایتمت العیال لکی اراکا * فلو قطعتنی فی الحب اربا * لما حن الفؤاد الی سواکا * وبو محبت ذاتیه ده متحاب اولنلر ذوات وحقایقلریله صادقدرلر وارواح واعیانلریله عاشقدرلر بونلر بری برلرینڭ اذیتلرندن متأذی اولمزلر وجنایتلرنده بری برین معاقبه ایله مؤاخذه قیلمزلر وکوکللری خوشلغندن مرارت صبری بیلمزلر ومحبتلری بری برینڭ ذاتنه اولدیغندن بری برینڭ وجود وصفاتندن وافعال وعاداتندن دخی راضی اولوب بری برینڭ قصورینه باقمزلر زیراکه اصالتده ذاتی نورانی وحقیقتی صافی اولدیغندن بعض اعماله مباشرتله اول حالده عارض اولان ظلمت وحادث اولان کدورت اول محبوبه ضرر ویرمز اول صبغت الهیه که بو محبوب انکله منصبغ اولمشدر واول طهارت ازلیه که بو مطلوب انکله تطهر قیلمشدر اول صبغت واول طهارت انڭ ذاتنی الوان حاجبه ایله تصبغدن مانعدر وحقیقتنی اکوان حادثه ایله تکدردن حافظدر پس اول جمیع ظلماته مصادف کلسه ده متغیر اولمز وجمله کدورات ایله مختلط اولسه ده اکا کدورت کلمز وانواع قاذورات ایله ملاقات ایلسه ده متدنس اولمز دریا کبی نفی ارجاس ایدوب طهارتی اوزره اولور ودفع اخباث ایدوب نظافتی اوزره قالور * شعر * هم الاصفیاء الخالصون ذواتهم * مقدسة عن ان یغیرها الاذی * حقایقهم طابت سرایرهم صفت فصارت بحارا لا یکدرها القذی

مرحبای ای عشق پاك ای یار غار	هر کوکل آکانجه سی سن ای نکار
عقل کاسن جانه جانسن ای پدر	هپ سنڭ دستکده در تدبیر کار
جان عالمسن دخی عین عیان	عالمی شوقکله قیلدڭ بی قرار
حسن معشوق وغم عشاقسن	سن سکا عالمده سن معشوق ویار
روز وشب سندن بولور نور وظلام	زلف ورویڭ عکسیدر لیل ونهار
باغبان دلسن ای ساقی مدام	رونق عالمسن ای باغ وبهار
جان کلستانی سن ای بحر حیات	حسن واحسانکله بولدڭ اشتهار
عالمی مست ایلمش خوش دملرڭ	عطر جان وداسن ای مشك تتار
بولدی حق دلده تنها صحبتڭ	غوث علوی سنسن ای یوسف عذار

نوع ثانی عشر * محبت صفاتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حضرت یزدان برکنج پنهان ایکن کندی جلال وجمالی تجلیاتیله اظهار کمالنی مراد ومحبت ایلدکده حضرت احدیتدن حضرت واحدیته تنزل ایدوب صفات علیه سی براقعیله کندی وجه پاکن ستر ایلمشدر تا کیم سبحات وجهی جمیع کائناتی محو وافنا قیلمسون وهیچ برکسه خیر وشرن فرق ایتمز اولمسون چون تکثر صفات اقتضاسنجه اسماء دخی کثرت بولمشدر وتعینات واعتبارات اعدادنجه وجودهم متعدد اولمشدر پس تأثیرات وافعال اختلافیله مظاهر وظلال وجوده کلمشدر وتکثر استمرار ایدوب تأثیر وتأثر ظاهر اولمشدر واحباب وتحبب منتشر اولوب تسبیب وتسبب اعتبار بولمشدر وخالقیت ومخلوقیت متخالف اولوب عاشقیت ومعشوقیت متباین اولمشدر وهر مفتقر کندی فقر وفاقه سی شدایدنه عاشق اولوب طلبنده وسع وطاقتنه ایرمشدر وبرکسه عاشق اولمز الا که معشوقی جمالندن طانیوب بیلدیکنه اولوروشاهده ایده مز الا که معروفی کمالندن حصولی ممکن اولنی کوره بیلور وهر کسڭ استعدادی مرآت حق اولور وجمال مطلقدن انده کورنمز الا که کندی تعینی قید ایلدیکی جمالی کورر (وماقدروا الله حق قدره) نظم کریمی بو معنایی مؤید اولور زیراکه هر عارف کندی طورنده منحصر قالوروبیلمز الا که کندی آیینه سنده کندویه تجلی ایدن وجهی بیلور وجمیع اسمادن اول کندوبی تربیه ایدن اسمه عاشق اولوروفرقت عندنده مشتاق اولمز الا که اول وجهڭ حسن وجمالی آرزوسنده قالوروقتا که اول کندی مربیسی اولان وجه معینی مشاهده اولورانڭ وصالی تمام اولوب شوق وکمالی نهایت بولور وبو محبت اربابی عموما کندی مشاهدلریله مقید اولمشلردر وبونلرڭ عابدلری دخی عبادت ذاتیه قیلمیوب صفات ایله قالمشلردر زیراکه عبادتلرن معبود مطلقدن بولنان معروفلرینه تخصیص ایتمشلردر وانجق اول مقصود مشهودڭ لقاسی طلبنده کیتمشلردر پس اختلاف تجلیات اولدقده محبتلری دخی تغیر بولور ومعروفلری صور وصفات آره سنده تحول قیلدقده جمله سی انی منکر اولوب مثلا منعمه عاشق اولان منتقمی انکار ایدر وغفاره محبت ایدن قهاردن فرار ایدر وبو محبت صفاتیه ایله متحاب اولنلرڭ تشکی وتلاومی کثرت بولور وبونلرده تخاصم وتحاکم غالب اولورنته کیم برکسه بر ولی معصومه ولایت وعصمتیچون محبت وخدمت ایدر اندن برغفلت یا برمعصیت کوردکده انی لوم ایدوب کوزدن وکوکلدن صالر کیدر ویا برکسه بر زاهد عابده زهد وتقواسیچون محبت والفت ایدر اندن برطمع یا برفترت کوردکده اول زاهددن اعراض ایدوب انڭ اعتراضنه کیدر یاخود برکسه برموسر منعمه مال وجاهیچون محبت ورغبت ایدر انی فقیر یاحقیر کوردکده اندن اعراض وابا ایدرکیدر یاخود برکسه برمحبوب زیبایه حسن وجمالیچون میل ومحبت ایدر انی علیل یاپیر کوردکده ترك ایدوب کیچر کیدر (شعر) اذا تغیر اهل الحب فهو هوی * من عالم الخلق لا من حضرت الاحد * وکل عاشق وصف لا حبیب له * عند الحقیقة غیر النفس والجلد * اما اهل محبت ذاتیه احبابلرندن صفاتی انکار ایدرلرسه ده ذواته محبت واعتبار ایدرلر وافعاله مقت ایدرلرسه ده فعاله محبت ایدرلر وبرقرار اوزره کیدرلر (مصراع) علی کل حال ام عمرو جمیلة (نظم

چونکه سن عقل کل ای عشق اعلا	عقولڭ روحی سن ارواحه معنا
سنکله قائم اولمش جمله عالم	که سندن جمله اشیا در هویدا
نه آیینه وجهکدر ای روح	ایدر سن جمله دن کندڭ تماشا
یوزڭ آیینه یه صغمق نه ممکن	که نورندن اولور لاجمله اشیا
جفای صیقلی کورمز او مرآت	که اولمشدر جمالکله مصفا
سنی جانمده بولدم راحت اولدم	یوزڭ عکسیله طولمش زیر وبالا
جهانی عکس بیل فرع اکا حق	کوکلده اصلی بول یورلمه اصلا

نوع ثالث عشر) محبت افعالی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه محبت افعال انجق حجاب صنع ایله صانعدن محتجب قالنلر ایچون اولور وبو محبتی وجود مانع ایله وصلتدن محروم اولنلر بولور ومانعلری بودرکه انلر کندیلر ایچون بروجود بولمشلردر پس نفسلریله مشغول اولوب قالمشلردر وطبیعت

ظلمتنده بیتوتت قیلمشلردر ونقصانلری حضیضنه کندیلرین صالمشلردر انجق تبدل امور کوروب تغیراحواله واقف اولمشلردر پس موثرمتصرفی استدلال عقلله بولمشلردر وانلرك منشأ محبتلری اولان عقللری ورای اطوار انانیتلرنده محتجب قالمشلردر وانلر اهل خوف ورجادرکه کندی محبتلرین سراوضراده متغیر بولمشلردر وانلرك عمللری ورای حجابده‌در وهمتلری ثواب وعقابده‌در عبادتله رضای معبودی طلب ایتمزلر ومحبت ذاتیله دولت شهوده یتمزلرنته کیم حق تعالی حدیث قدسیده بیورمشدرکه (ان احب الاحباب الی من عبدنی لالنوال ولکن لیعطی الربوبیة حقها فمن اظلم ممن عبدنی لجنة اونار پس انلر عبید احساندرکه حقیقت معرفتدن ولذت محبتدن بی بهره قالمشلردر انجق انلر محبت افعالله بری برلرینه متحاب اولمشلردر انلرك عندنده فراق ووصال متفاوت اولور بلکه محبتلری نوال عطا ایله ازدیاد بولور ومنع وامساك ایله اکسیلور زیرا که نظر وهمتلری منفعتده قالور پس محبتلری انجق منفعته متعلق اولور انلرك بریسی ریبسی عبادتیله یله نفعی طالب اولور اکر طمعی خلافنه مصادف کادیسه شکایت سمتنه کیدوب محبتنه تغیر ونقصان کلور وحقوق محبوبی اونودوب رعایتنده تقصیر ایدوب بلکه اکا عدوی اکبر اولور اکرچه محبوب اوصاف وکمالات وافعالیله حالی اوزره قالور لکن اول محبت منفعته نسبتله متغیر اولور پس حقیقتده اول اصلا محبوب صایلمز زیرا که ترك اولندیغی حالده محبوب قالمز وبو محبت تحصیل اغراض ایچون محبت اعراضدر وانواع هوادن اشد امراضدر وبو محبتدن اصلا خیر کلمز واهلنده وفا وصفا اولمز زیرا که محبت افعال سرعتله زوال بولور وعلتنك انتفاسیله منتفی ومنتقل اولور وبو کا نسبتله محبت وصفات اعتباره سزا ولایقدر ومحبت ذاتیه جمله‌دن فایقدر زیرا که اول هر علتدن مجرد وثابتدر (نظم)

شرح عشق حقدر اشعارم شعورایت بی فسوس
اهل وسواس وغرض اول عشقه دیر عیب ومرض
عشق روحانی اولور پاك اول قارشمز نسنه‌یه
عشق شهوتدر او کیم مجبور زاخفا سنده بز
ماسوادن نور حق مشهود عشق پاك اولور
غیر معشوق استین معشوقدن مغبون اولور
چون حقیقت معنی عشق اولدی میل اتحاد
اتحاد عقل ومعقولی بیلور برهان ایله
هیئت اخلاق دلدار اولدی علم اهل دل

کشف اولور چون عشق روحانی بی ارشاد دروس
کیم علاج ایلر اکا شهوتله داما دو عروس
عشق شهوتدر همان سرمایهٔ آغوش وبوس
عشق روحانی چالر فوق فلکده طبل وکوس
کرچه معشوقکدر اهل هند وترك وروم وروس
اول بولور انجق جمادن صوف وماهیدن فلوس
میل سعد اولمش سعودی میل نحس اولمش نحوس
کیمکه اولمش بهره‌مند حکمت جالینوس
علم هیئت اولدی حق صنعت بطلمیوس

(نوع رابع عشر) محبت آثاری بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه آثار ایکی قسمدر برقسمی محبوبك آثاری اولدیغیچون آثاره محبتدر وبرقسمی آثاره مجرد کندی اعیا نیچون محبتدر اما محبت اولی بحر محبت ذاتیه‌دن بررشحه دریا ظلال محبت صفاتیه‌دن برکولکه‌در اما محبت ثانیه ظلمت محبت عدادر اولمشدرکه اول موجب مقت وبعاد اولمشدر وموروث فتنه وفساد اولمشدرنته کیم حق تعالی کلام قدیمنده (ومن الناس من یتخذ من دون الله اندادا یحبونهم کحب الله) بیورمشدر الله ایچون اولمیان محبت بعد ومقت اولدیغی بیورمشدر وبو محبت اولمز الا که غایت بعد ایله حجاب کثافتده قالنلرده اولور وخذلان ایله مطرود باب اولانلرده اولور وبو محبت اهلی اصحاب طبایع فاسقه‌در وارباب قلوب قاسیه‌در سفلیات مظلمه‌یه میله باشلری منکوس اولمشدر وابدان مجرمه‌لرینه کوکللری باغلنوب قالمشدرانلرنه اهل خدمت وطاعت اولمشلردر ونه باشلرن قالدرمقده استطاعت بولمشلردر کوکللری ذوق وصفادن محروم اولمشدر وجوهر محبتلرینه ظلمت جهل وشهوت مناسب کلمشدر علت ابصار وشدت قصور اقتضا سندن خفافیش امثالی اولوب جمله‌سی نور عرفان اوزره ظلمت جهلی ترجیح ایدوب متحیر قالمشدر وحق تعالی آنلری غفلت اغترار ایله استدراج ایدوب محبت اغیار ایله بلالره صالمشدر نه قباحتدر اول شهوت ردیه ونه سفاهتدر اول همت دنیه پس جوهر محبتلری کدورتدن شهوت اولمشدر وطبعندن تغیر بولوب مستلزم جفا اولوب راحتلرن المشدرنته کیم حق تعالی

(زین للناس حب الشهوات من النساء) بیورمشدر وشهوت دون ایله مغبون اولان عذاب هون ایچره مفتون اولدیغن طیورمشدر اما هرکیمکه نور ایله اوفر اولور انك محبت ذاتیه‌سی اکثر اولور پس اکر ظلمات عارضه انی محبت رجسه دعوت ایدر اولسه اول نور ذاتی انی جناب قدسه جاذب اولور زیرا که محبت الهیه انده غالب اولدیغندن روح قدسی اکا راغب اولور نته کیم حق تعالی (والذین امنوا اشد حبا لله) بیورمشدر حب الهی غیر متناهی وجمله‌یه غالب اولدیغن طیورمشدر وحضرت علی کرم الله وجهه بیورمشدر (شعر) امیل الی الشکل الملیح اذا بدا * اتزه طرفی فیه ثم ارددد * وما مذهبی فعل القبیح وانما * اشاهد صنع الله ثم اوحد * وحدیث شریفده الحب یعمی ویصم کلمشدر وبر کامل انی بو معنایه المشدرکه یعمی عن الغیر غیرة وعن المحبوب هیبة ویصم عن الغیر حرمة وعن المحبوب طاعة (نظم)

عاشق یارم انکیچون بو دیاره کالدم
ندر اول قصهٔ تعطیل که بوقدر تعطیل
همتم چونکه بلند ایدی ازلدن حالا
عشق میدانته لا بو یوغ ایدی برمرکب
کربکا اولسه ایدی آنده میسر بومراد
یاری اغیار صانور کندوبی بیلمز جاهل
دربدر کزمه کوکل غار نه‌کل ای حق

بو خمه بن دیر جهان ایچره نه کاره کالدم
بازشاهم که بو صحرایه شکاره کالدم
خوش تماشای رخ وزلف نکاره کالدم
تن براقیله روان بوس وکناره کالدم
پس نیچون شهر عدمدن بو دیاره کالدم
شکر کیم معرفت نفس ایله یاره کالدم
که بن اول یار ایله بو خلوت غاره کالدم

نوع خامس عشر) محبتك اقسام اربعه‌سنك بربریله ملازمتن اکن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه محبت ذات ومحبت صفات ومحبت افعال ومحبت آثار بالجمله بری برینه متلازم وبری بریله متراکبدر اما اول محبت ذاتیه که حق ایله عبد آره‌سنده بولنمشدر اول محبت (یحبهم ویحبونه) نظم کریمیله تعبیر اولنمشدر زیرا که اول محبتك تعلیقی غیر صفاتنه‌دکل عین ذاته قیلنمشدر اما عبدك جانبندن اولان محبت ذاتیه محبات باقیه‌نك جمله‌سنی مستلزمدر زیرا که صفات باری شهود اعتباریله عین ذاتیه‌در ونظر عقل اعتباریله ذاتنه ملازمدر پس ذات باری صفات ثبوتیه‌سندن عاری اولمق محالدر وصفات ممکنه‌سی دخی ذات پاکیله قائم واکادالدر پس هرکیمکه ذات باری‌یه محبت قیلور تحقیق اول کسه انك وجه قدیمنه محبت ایتمش اولور وانك وجهی جمیع صفاتیله موجوددر اولان ذات پاکی اولدیغن بیلور انکیچون بو محبته ایرن عارف کامل اولور ولطیف اسمیله قهار اسمی فرق ایتمیوب لطف وقهری شیٔ واحد بولور وجلال وجمال اکا مساوی کاورد زیرا که جمله‌سی اول محبوبك کمالی اولدیغن بیلور نته کیم دینلمشدر (بیت) کل شیٔ من الحبیب حبیب * حنظله کالرضا الدی طبیب * کذلك انك جمیع افعال وآثاری اول محبك عندنده محبوبدر زیرا که انلرك جمله‌سی انك ذات پاکنه منسوبدر اما افعال واسطهٔ صفات ایله ذاته منسوب اولمشدر زیرا که افعال انلردن صادر اوله کلمشدر واما آثار واسطهٔ افعالله ذاته نسبت بولمشدر زیرا که آثار افعالله وجودپذیر اولمشدر پس محب ذات افعاله دخی محب اولور زیرا که اول محب افعال ایچره فعالی مشاهده ایده بیلور حق انك تعذیبندن تقربی کبی لذت الور ومحب ذات آثاره دخی محبت قیلور زیرا که اول جمیع آثاری اندن بیلوب انکله بولور وبرنسنه کورمز الا که محبوبی اول آیینه‌ده بصیرتله کورر واما محبت ذاتیه که جاذب حقدندر اول محبات باقیه‌نك هیچ برینی مستلزم دکلدر زیرا که عبد اصل خلقتده نور وظلمتدن ترکیب اولنمشدر وجمله مخلوقاتك جمیع اطوار واحوالن جامع بولنمشدر پس انك نیچه افعالی واردرکه نفس بهیمیه سبعیه‌سی قواسندن خلقت بشریه‌سی مقتضاسنجه صدور ایدر ومصدرلری صفات نفسدرکه حواسله عالم شهادتده حکم وقصور ایدر وانك نیچه افعالی دخی واردرکه خواطر قلبیه وروحیه‌سندن صدور ایدر والهامات ملکیه ورحمانیه‌دن ظهور ایدوب مقتضا رنجه ذوق حضور ایدر پس عبدك ذاتی بو ترکیبك وجودندن فعل وصفتله منفرد اولمز که ذاتنك محبوبیتی انك صفات وافعال وآثار واعراضنك محبوبیتنی ایجاب واقتضا ایلیه زیرا که حق تعالی ذات عبده محبت ایدر وفعلی سومز نته کیم قرآنده (عبس وتولی ان جاءه الاعمی) بیورمشدرکه حبیبنك اول اعمی‌دن اعراضنه محبت

ایلمدیکن اکا طیورمشدر وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه حق تعالی عبدینه محبت ایدوب عملنه بغض ایدر وعملنه محبت ایدوب جسدینه بغض ایدر وحق تعالی محبت ذاتیه ایله عبدك صفاتنی دخی انکار ایدر نته کیم کندی حبیبنه (وتخشی الناس والله احق ان تخشاه) بیورمشدر خشیت ناس اکا لایق اولمدیغن طیورمشدر اکر بویله اولمسه ایدی عبد ایچون ذنوب واثام اثبات ایلمزدی لکن بو محبت ذاتیه موجب غفران ومورث اکرامدر واما محبت صفاتیه که عبدك جهتندندر اول محبت افعالی موجب ومحبت اثاری مستلزم بولنمشدر زیراکه اول ایکی محبت بو محبت صفاتیه نك لوازم وعوارضی قیلنمشدر وبو محبت اول محبت ذاتیه یی غیر مستلزم بیلنمشدر زیراکه محب صفاتیه ایله توقف ایدن محبت ذاتیه دن محروم قالمشدر نته کیم منعمه محبت ایدن منتقمدن نفرت قیلمشدر حال بوکه بیم ذات منتقم عین ذات منعم اولمشدر پس اول محبت ذاتیه دن منفرد اولوب انجق محبت صفاتیه ایله قالمشدر (بیت) بر دراول مصدر جلال وجمال * بر بیلور قهر ولطفی اهل کمال * واما محبت صفاتیه که جانب حقدندر اول محبتلرك هیچ برینی مستلزم دکلدر زیراکه حق تعالی کلام قدیمنده (والله یحب الصابرین) بیورمشدر متعلق محبت ذات صابر اولمیوب صفت صبر اولدیغن طیورمشدر پس اکرچه ذات صابر سعدا زمره سندن اولور لکن محبت کرامتنده بوله بیلور وبو محبتك محبت افعالی ومحبت اثاری مستلزم اولمدیغی ظاهردر زیراکه صفت صبر افعال واثارك جمله سنك جمیل اولمسنی موجب دکلدر واما محبت افعال که عبدك جهتندندر اول محبت اثاری مستلزم بیلنمشدر زیراکه اثارك جمله سی مفعولات ومخلوقات باری بولنمشدر وبو محبت افعال اول محبت صفاتیه دن اوله برکسه ده منفرد اولورکه انك نفسی غالب وعقلی قاصر اولور انجق افعالی ادراك ایدوب انلره فعالی بولور هنوز اول مقام قلبه وصول بولمشدر وصفات حقی دخی مشاهده قیلمشدر ومحبت ذاته نائل اولمشدر واما محبت افعال که جانب حقدندر بو محبت اول اثار حسنه یه محبتی مستلزمدرکه انلر اول افعال محبوبه یه ملازم اولورو اعمال صالحه یه لازم کلور اما اثار سائره یه محبتی مستلزم دکلدر وبو محبت نه محبت صفاتی موجبدر ونه محبت ذاتی مقتضیدر نته کیم حق تعالی کلام قدیمنده (ان الله یحب الذین یقاتلون فی سبیله صفا) بیورمشدر متعلق محبت انجق فعل اولدیغن طیورمشدر واما محبت اثار که عبدك جهتندندر اول سائر محبتلرك هیچ برینی مستلزم دکلدر زیراکه اثار محجب افعالدر وافعال محجب صفاتدر وصفات محجب ذاتدر پس محبت اثار ایله توقف ایدن اکثر حقدن محتجب قالمشدر زیراکه اثار مختلفه عبد ایله مولاسی ارەسنده محجب مظلمه اولمشدر واما محبت اثار که جانب حقدندر اول محبات سائره یی مستلزم دکلدر نته کیم کافرلك هیئتی محبوب خلق اولنمشدر لکن افعالی مردود وصفاتی مذموم وذاتی شوم بولنمشدر واما محبات اربعه بین العباد اولور سه کاه درت محبت وکاه اوج محبت وکاه ایکی محبت مترکب اولورو کاهیجه بر محبت منفرد قالور وکاه ایکی متحابك جانبلرندن محبت مختلف اولور وکاهیجه برجانبدن محبت متحد قالور زیراکه ایکی متحابك مبادیء افعالی مختلف ایکن کوکللرینه طریان ایدن احوالك تعاقبیله دخی طبیعتلرینه تغیر کلور وعادتلری دخی تبدیل وتغییر اولور پس محبتلری ازدیاد ونقصان بولور اما نهایت محبت مولا که عشق حقدر اول بی تغیر ابدا ثابت قالور وهر خیر واحسان اندن کلور وجمله یه سرایتی قدر معین وظهیر اولور (نظم)

عشق حقدرکیم مفرح بخش رنجوران اودر || لطف ورحمت آره سنده جانلری جویان اودر
قنده کیم بند اولسه برایش چشمبند اولدرا کا || قنده برایش روشن اولسه مشعل تابان اودر
بیل حقیقتده اودر کریان وخندان جمله دن || جان ودل بیتنده حائل پردهٔ پنهان اودر
کنج زندانی همان برفکر ایله بستان ایدر || رنج هر زندان اودر هم ذوق هر بستان اودر
خانه مثلی تنلرك مهمانیدر اروا حمز || ظل عشق ارواحمزدر جان هر مهمان اودر
عشقدندر چون کوکللر قبض وبسطی دمبدم || پس بیلندی شبهه سز هر جان ایچنده جان اودر
حق اوکرن شفقت اول مشفق پدردن جمله یه || عشقدر بابای عالم جانلره جانان اودر

(نوع سادس عشر) محبات اربعهٔ مذکوره نك اثار وثمراتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله

دیمشلردرکه محبت ذاتك ومحبت صفاتك ومحبت افعالك ومحبت اثارك هر برینك نتیجه اثار وثمراتی واردر اما حق تعالینك ذات عبده اولان محبتنك اثار وثمراتی انی جمله دن اصطفا سیدر وعبدك حق ایله تحقق وبقاسیدر ومحبوب القلوب ومقبول خلق اولمسیدر وانك صیت ونام ایله جهانه طولمسیدر واکا محبت ایدنلرك هر مراد الممسیدر نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه وقتاکه حق تعالی بر عبدینه محبت ایلر انك محبتنی نتیجه صویه القا ایلر وهر کیمکه اول صولردن ایچرا کا محبت ایدر پس اول عبدك محبتی کوکللرده زراعت اولندقده اول زرعك ثمره سی خلقك اکا اکرامیدر واهل عالمك شفقت واحترامیدر واکا محبت ایدنلره دخی حق تعالی محبت ایدر وانی وسیله ایدن جانب قربه کیدر واما حق تعالی نك صفات عبده اولان محبتنك اثار وثمراتی مقربین جوارنده علیین مقامنه ارتقادر وتکریم وتعظیم ایله نعیم والتذادر نته کیم حق تعالی کلام قدیمنده بیورمشدر (تعرف فی وجوههم نضرة النعیم یسقون من رحیق مختوم ختامه مسك وفی ذلك فلیتنافس المتنافسون) واما حق تعالینك افعال واثار عبده اولان محبتنك اثار وثمراتی بودرکه انلر ایچوندر اجر وثواب (فطوبی لهم وحسن مأب) واما عبدك ذات پاك مولایه اولان محبتی حق تعالینك اکا اولان محبتنك لوازمندندر زیراکه اکر مولادن عنایت سبقت ایلمسه بر عبد ایچون ولایت حاصل اولمزدی پس عبد مولاسنه محبت ایده مزالاکه مولاسی انی اختیار ایلدکدنصکره محبت ایده بیلور نته کیم حق تعالی (یحبهم ویحبونه) بیورمشدر هر محبتك منشأی کندی محبتی اولدیغن طیورمشدر وبو محبتك اثار وثمراتی وفا وصفادر بعده فنا وبقادر اندن مقعد صدقه ارتقادر واما عبدك صفات مولایه اولان محبتنك اثار وثمراتی مولاسی حکمنه تسلیم ورضادر وطیب نفس ایله استقبال جریان قضادر وبو رضا صفات مولاده فنا بولدقده اولور وبو دواتی قول کندی عالم حیاتندن منسلخ اولدقده بولور نته کیم حق تعالی (رضی الله عنهم ورضوا عنه) بیورمشدر بو محبت رضانك مبدأی کندی محبت ورضاسی اولدیغن طیورمشدر واما عبدك افعال مولایه اولان محبتنك اثار وثمراتی کندی امورنی مولاسنه تفویض واکا توکلدر وترك تسبب وتوسلدر زیراکه اول محب فنا فی الافعال اولمشدر وفعالی مشاهده قیلمشدر نته کیم حق تعالی کندی کتابنده (ان الله یحب المتوکلین) بیورمشدر بو محبتی موجب کندی محبتی اولدیغن طیورمشدر واما عبدك اثار مولایه اولان محبتنك اثار وثمراتی مشاهدهٔ نور یقین واعاندر ومطالعهٔ فیض عالم رحماندر وبو محبتك منشأی حق تعالینك بوکلامیدر (فانظر الی آثار رحمة الله کیف یحیی الارض بعد موتها) بیورمشدر وبو قولیدرکه (خلقت الخلق وتحببت الیهم بالنعم حتی عرفونی) بیورمشدر وبو محبتك دخی اصلی کندی محبتی اولدیغن طیورمشدر واما عباد ارەسنده منعقد اولان محبت ذاتیه سنك سببی تعارف ارواحدرکه اول موجب تواصل اشباحدر وبو محبتك ثمراتی متحابین مظهر محبة الله اولمقدر واوا ظل الله کرامتنی بولمقدر ومغبوط مخلوقات اولمقدر نته کیم حق تعالی (وجبت محبتی للمتحابین فی) بیورمشدر بو محبت کندینك اولدیغن وکندوبی بولدیغن طیورمشدر زیراکه محبت بر نور الهیدرکه اعیان متحابین انکله منور اولمشدر وبر شراب کافوریدرکه جانلری انکله قانوب طولمشدر پس انلر انس وحضور ایله سرور وحبور بولمشدر نته کیم دینلمشدر (شعر) ان المحبة نورذرّ شارقه * من مطالع الافق لالاء وقد سطعا * مستشرقا فی سماء الجمع منتشرا * اضواؤه فی فضاء الکون ملتمعا * بدا فصیر ارض الفرق مشرقة * کأن من کل جزؤ کاه طلعا * الیس کل کثیر فی تحققه * من وحدة کررت بالوحدة اجتمعا * اذا تعاکس اشراقا اشعته * من کل مرآة قلب فی الصفاء سعی * فذاك یجمع اهل الحب فی قرن وان تصرم حبل الوصل وانقطعا * ارواحهم فی عناق مع تباعدهم * وکلهم لاخیه بالدنو دعا * بو محبت ذاتیه ایله متحاب اولان اهل صدق وصفا ازال واباد ایچنده اموال واولاده بولنان محبتدن اوفر واوفا بری برلرینه عاشق اولورلر وبری برینك حضور وغیابنده خیرخواه وصادق اولورلر حتی اکه انلر اولیاء الله در وحضور قربیچون کوکللری درکاهدر حق تعالی انلردن مخلوقاتنه رحمت نظری ایله نظر ایتمشدر وانلرله عبد اول حضرت قربه یتمشدر کیمکه انلره محبت ایتمشدر تحقیق اول کمسه عروهٔ وثقایی طوتمشدر وسعادت عظمایه ایروب انلرك زمره سنه کتمشدر (المرء مع من احب) حدیث شریفی بو معنایی تبشیرا ایتمشدر وانلرك برینك رضاسی نظرینه مظهر اولان مولاسنه یتمشدر واما اول محبت وصفیه که کوزل شمائلله ابتهاجدر وفضائلده اشترا کدر اول

الحق تشاهد قلوبدن حاصلدر وبو محبتك ثمراتی سیرتده عدالتدر وصورتده سلامتدر وبو محبت اول صداقتدر که
صلاح دنیا واخرت اکامنوط ومربوط اولور واعمال واخلاق فاضله انکله مضبوط اولور واما محبت فعلیه نك
ثمراتی افراز صدقات ایله مودته نوسلدر وبو محبتله محبت وصفیه دن بکا توصلدر واما محبت اثار کمالك اثاری
اولدیغیچون اولسه مثلا حسن وجماله اثار صنع ذوالجلال اولدیغندن محبت قیلسه انك ثمراتی زیارت
ابقاندر وآرزوی احساندر وارشاد وتکمیله مائل اولمقدر واستعداد اهلنی تربیه قیلمقدر وفعل خیر جزیله
رغبت ایتمکدر وبقای ذکر جمیل ایچون همت ایتمکدر وکندی مقتضاسنجه نام ونشانه یتمکدر وبونلرله
جانب حقه کتمکدر واما محبت اثار آنلر اثار صنع باری اولدیغیچون اولمیوب اثام نفس اماره ایچون
اولسه وغفلتله عین اثاره محبت قیلسه اول محبت اکرچه کندی نفسنده لذیذ ونافعدر ومدرکی
عندنده جمیل ومرضیدر لکن تحصیل کمال ایچون انده برفائده یوقدر بلکه هوای نفسه باعثدر وآندن
حرص وشهوت حادثدر وحجاب قدسدن بعدی مورثدر وظلمات عالم حسه موقعدر وکدورات عادات
رجسه مسقطدر پس بو محبته غالب اولان شردر وبوندن حاصل اولان ضرردر وبو محبت اولمزالا که اهل
هم دنیه ده اولور واصحاب نفوس خسیسه انجق بونی بولور ومعتاد افعال ردیه بونکله قالور واما ارباب
هم عالیه واصحاب نفوس شریفه بومرتبۀ دنیه دن عار ایدوب بونده مکث وقرار ایتمزلر بلکه محبت ذاتیه
وصفاتیه دن غیری مقاماته کتمزلر واوصاف سنیه دن ومراتب علیه دن غیری کراماته میل ایتمزلر (شعر)
ان الشریف اخا الفضائل حبه * یختص من بین الوری بافاضل * انسوا بوجه حبیبهم واستوحشو *
بقلوبهم من حب ظل زائل * پس عاقل وعارفه سزا ولایق بودرکه قصد اولده بالذات اصالتله انجق حق
تعالی یه محبت ایلیه بعده انبیا واولیا واحبابنه حب فی الله ایله محبت ایلیه بعده صفات واسمادن اولان کمالاته
انکله محبت ایلیه بعده افعال واثاردن اولنان حسناته انکیچون محبت ایلیه زینهار افعال واثاره اصالتله
محبت قیلمیه سن تا کیم ماسوایه میل ومحبتله مشغول ومشغوف اولمیه سن ومحبت صفاتیه وذاتیه دن خائب
وخاسر قالمیه سن انجق عشق ایله اوله سن وهردم انی بوله سن نظم

ای عشق سن حق کیش سن) قیلمه بزی سندن جدا
ای عشق سندن سرخوشم) سنسز ملول وناخوشم
سنسن قوحالده همان * یا روم ادم هر زمان
ای عشق شیرین چون شکر * سنسن رواج هر هنر
ای عشق پرامن واما ن * سنسن قودلده نهان
دل سندن ابادان اولور * خوش کلشن خندان اولور
چون عقل فکر غیرایدر * ای حق اول عقلی کیدر

هم نوش سن هم نیش سن * ای نوش داروم حبا
سندن نیجه بن سرکشم * کیم باش وجان ویردم سکا
سندن ایراغ ایتمه برآن * هر امر که ویردم رضا
سندن اولور جان معتبر * سندن بولور عز وعلا
هم جمله یوزدنسن عیان * آیینه لر در وجهکا
جان بلبلی نالان اولور * ایلر سکا مدح وثنا
تا ویرمسون قلبه کدر * دلبرله دل بولسون صفا

(نوع سابع عشر) محبت مولانك مراتب اعتبار یله اولان اقسام واسمای سبعۀ مشهوره سن بر ثمره سیله
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه محبت برجوهردرکه انك انواری ازلدن لمعان
ایدوب اثاری تا ابد قالور ونفس انی انکار ایدهمزکه اندن نیجه بیك حظ آلور واسراری قلبه منکشف اولور واول
جوهر فرد ایکن مراتب ومقامات اعتبار یله یدی قسم اولمشدر وهر قسمی خصوصیله بر بشقه اسمی بولمشدر
اولکی قسمی محبتدر وثانیسی خلتدر وثالثی مودتدر ورابعی ولایتدر وخامسی صداقتدر وسادسی ارادتدر
وسابعی هوادر پس هوی ریح معوقه در وارادت حرارت محرقه در وصداقت نار مشرقه در وولایت نور
مضیدر ومودت نور منشوردر وخلت نور قلوب احراردر ومحبت نور انواردرکه عشق حقدن عبارتدر اما
محبت مقام حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمدر وخلت مقام خلیل علیه السلامدر ومودت
مقام داود علیه السلامدر وولایت مقام اولیادر وصداقت مقام صدیقیندر وارادت مقام مریدیندر وهوی
مقام مجانیندر پس هوانك ثمره سی جنوندر وارادتك ثمره سی تجریددر وصداقتك ثمره سی تفریددر وولایتك
ثمره سی توحیددر ومودتك ثمره سی خلافتدر وخلتك ثمره سی معرفتدر ومحبتك ثمره سی وصلتدر اما محبت

عالم وحدتده اخفادندر وخلت عالم عماده خفی دندر ومودت عالم لاهوتده سرسردندر وولایت عالم جبروتده
سردندر وصداقت عالم ارواحده روحدندر وارادت عالم برزخده کوکاندر وهوا عالم شهادتده نفسدندر (نظم)

ای کوکل احوالکی برکره تشخیص ایله سن
ماومندن کیچ دکلسن بندۀ ما ومنی
کثرت صورتدن اول فارغ فنا بول عشقه کل
امر موتوا قبل موتی طوت سهرله جوعدن
بلکک ترك ایله کندك کورمه خودبین اولمه کیم
اولمه زینهار اول هوالرده چو آزر بت تراش
برق اوره تا باطنکده ماه ومهر معرفت
محنت غربتده سن بوتکنای جسمدن
دلده مهر عشقی طالبدر جهان خلقی ولی
عشقه جان بخش ایلین بولدی حیات جاودان
عشق دیدار یله برخوردار اولان اکاه اولور
نقش صورتدن کچوب معنای عشقی استه کیم
لن تنالوا البر حتی تنفقوا دیر ذوالجلال
سیر دیدار عروس عشق اولور قلبه محال
کسرایدرسن کر طلسم اژدهای شهوتی
فقر ایچنده فخری بیل فقر وفنادن بول بقا
رنك بی رنکی طلب قیل خمر وحدتدن بویان
کل شیء هالك اول کسر نفس ایت بول فنا
خضر مثلی زنده اول بحر حیات عشقدن
قوی بو چار وپنج وشش له هفت وهشت ونه دهی
عشقی استه عشقی اوقی عشقی فهم ایت عشقی طوت
قابل فهم علوم بیر عشق اولدکسه سن
علم حالك نفعی چوقدر قالدن بی قیل وقال
کر فقیه اولدکسه فهم ایت انهم لا یفقهون
فقه فقر ونحو محو اوکرن حدیث عشقدن
عشقدر نزدیك ایدن دوری ویا دی اشنا
معنویدر قرب وبعد دل نه حاجت صورته
کندیدن فانی اولوب ویس اولدی باقی حق ایله
محفل معناده حاضر اهل شرق واهل غرب
ساقیء دل چون فقیر الله ایش حقی مدام

کیم قرین عشق وجانسن یار رفیق نفس وتن
وحدت عشق ایسته کیم کثرتدر اصل ما ومن
وحدت معناده برخوردار عمر اول بی فتن
حیرته واریوق اول اندن بول حیات تازه سن
خودپرست وبت پرست اولمازموحد ای شمن
چون خلیل حق هویتده مدام اول بت شکن
لا احب الافلین دی کیم سنکدر ذوالمنن
چیق فضای دلده عشقی بول اودر حب الوطن
کندوبی بیلمز صانور مطلوبیدر ماه ختن
کیم اکاوارین ویرن یاد اولمدی الدی ثمن
هر سوزی مقبول اولور چون در دریای عدن
بحر عشقك موجیدر صورت بودر طوغری سخن
عشقه ویر محبوب جانی یوق اول اصلاد یعنی
اولسه اغوشنده حائل دیو شهوت چون وتن
تیز بولورسن کنج سر عشقی مدفون بدن
دین درون کفردر وحدت درون مردوزن
براوتان کیم شرك وشکوا ده اولورسن مرتهن
پس بقای عشقدن مسرور اول اولمه بو الحزن
چون جنین تاکی چکرسن حبس جسم چون جنن
نفس عقل اوزره کوزل عشق اختیار یدرحسن
قیلمه سن تدبیر وفکر وحیله وتزویر وفن
مخزن اسرار اولورسن حاوی سر وعلن
حل اولور چون حالله احوال رمز مابطن
کر فقیر اولدکسه سلطان جهانسن بی محن
اشنای عشق اول اندن سویله هردم بی دهن
دور اولور بی عشق ایکی تن کیسه لر بر پیرهن
تا یمندن بولدی دوستی مکه ده ویس قرن
پس دمندن بوی حق المشدی حضرت مکه دن
صورتا غایبدر اهل مکه دن اهل یمن
روضۀ روحك طولو کلدر سمن دریاسمن

(نوع ثامن عشر) شجرۀ محبتك اوراقی اولان شوق واشتیاقی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله
دیمشلردرکه شجرۀ محبتك ورقی شوقدر وعشق انك ثمریدر بلکه شوق نتیجۀ محبتدر زیرا که شوق اندن متولددر
پس شوق حقیقت محبتدر مولاسنه محبت ایدن البته انك لقاسنه مشتاق اولور کمال شوق اعضایی شهوتلردن
کسمکدر ومولایه شوق اولمکی سومکدر شوق محبتك جوهریدر وعشق ایکیسنك جانیدر شوق محبوب
آکادقده کوکل هیجانیدر شوق آدمك قلبنده قندیلده فتیله کبیدر وعشق انده روغن کبیدر مشتاقك
کوکلی نور حق ایله منوردر اشتیاقی حرکت ایلدکده اول نور ارض وسما آره سنده ضیاویرر (بیت) جانکه

برشوق ومحبتدر ایدر ذوق وحضور * اول نهانخانهٔ وحدت طولیدر نور وسرور * رابعهٔ عدویه رحمها الله تعالی دیمشدرکه والله بن اکانه خوف نار ایچون طاعت ایده‌رم ونه رجاء جنت ایچون عبادت ایدرم بلکه بن اکا انجق محبت وشوقندن اطاعت ایدرم شوق احتراق احشادر بکاربس نار شوق ایله محترق اولنی نار جهنم نیجه یقار مولایه مشتاق اولانه هر نسنه مشتاق اولور کیمکه مولاسنه مشتاق اولور البته انک انسیله حضورن بولور بر کامله دیمشلرکه ربکه مشتاقمیسن اول انلره جواب ایتمشدرکه اکا مشتاق دکلم زیرا که شوق انجق غائبه اولور غائب شاهد اولدقده شوق اولمز مشاهده اولور مولایه مشتاق اولان اکا قلبیله ندا ایدوب مریله مناجات ایدر (شعر) الشوق حیرنی الشوق احرقنی * الشوق فرقنی بین الجفن والوسن * الشوق قربنی الشوق اغرقنی * الشوق اقلقنی الشوق ادهشنی * شوق ایله اشتیاقک فرقی بودرکه شوق انی رؤیتله ساکن اولور اشتیاق اکا ملاقات ایله ازدیاد بولور شوق اولیادن خواصکدر واشتیاق اخص خواصکدر اشتیاقه داخل اولان انداوله هایم اولورکه اثری کورنمز عارفک نیجه انواری واردر بری نور عقل وبری نور قلب وبری نور توحید وبری نور معرفت وبری نور شوق وبری نور محبت وبری نور عشق وبری نور وجد وحالتدر بر کاملدن سؤال ایتمشلرکه حوری قبرلارینه مشتاقمیسن اول انلره جواب ایتمشدرکه حوریلرک خالقنه مشتاقم زیراکه انلرک بوزلری نوری انک نوری سایه‌لریدر (قطعه) حق تعالی شوق ویردیسه سکا * کل همان حیرت بولندن قلبکا * ماسوادن فارغ اول کندک اونوت * تا که قالسون جانده بر عشق خدا * بر عارف دیمشدرکه واشوقاه الی من یرانی ولا اراه مشتاقک علامتی اودرکه محبوبندن قطع طمع ایدوب بر نسنه استمزانجق رضاسن استر ولیل ونهارا کا تضرع ونیاز ایدوب لقاسن استر مشتاق اولان حقدن غیری بر نسنه بیلمزالا که انکله بیلور ارباب حقایقک اعلا مقاماتی خلایقدن انقطاع وخالقه اشتیاقدر (الست بربکم) میثاقی مجلسنده حلاوت ندای خدایی ارواح ذریت آدم تشرب ایتمشدر انکیچون برخوش صدا اشیدن انسان انکله طرب ولذت بولور وبردخی ندای خدایی شوق ایله آرزومند اولور (رباعی) بی روی تو من قرار نتوانم کرد * احسان ترا شمار نتوانم کرد * کربرتن من زبان شود هرموبی * یک شکر تو از هزار نتوانم کرد * مولایه مشتاق اولان کوکل جسم وجانی بیلراول عمر فرحی قوبوب اصلنه وصلن آرزوایلر (نظم)

	زلف ایله فراقی واصلکا کل		اغیاری قوی اهل ونسلکا کل		ابه الله قالمه فصلکا کل	
	کیچ فرعدن اصل اصلکا کل		قوی فرقت فصلی وصلکا کل	
	بیخودلغ ایله چورام اولورسن		ازاد جمیع دام اولورسن		دلدار ایله بر دوام اولورسن	
	کیچ فرعدن اصل اصلکا کل		قوی فرقت فصلی وصلکا کل	
	جسمکله اکرچه سن زمینسن		سررشتهٔ کوهر یقینسن		چون سر محبته امینسن	
	کیچ فرعدن اصل اصلکا کل		قوی فرقت فصلی وصلکا کل	
	صورتده اسیر غربت اولدک		پابستهٔ دام محنت اولدک		معناده چو کنج دولت اولدک	
	کیچ فرعدن اصل اصلکا کل		قوی فرقت فصلی وصلکا کل	
	بو عالمدونه چشم اچارسن		حیف اصل اصولدن قاچارسن		چون عالم تنده سن ناچارسن	
	کیچ فرعدن اصل اصلکا کل		قوی فرقت فصلی وصلکا کل	
	ظاهرده طلسم جسم وجانسن		باطنده دفینهٔ نهانسن		جان دیده سن اچده باق نه کانسن	
	کیچ فرعدن اصل اصلکا کل		قوی فرقت فصلی وصلکا کل	

حقی

|| حق دیمک اولماز اهل حالسن || طالعله سعیدونیک فالسن || چون زادهٔ پرتو جمالسن ||
|| کیچ فرعدن اصل اصلکا کل || قوی فرقت فصلی وصلکا کل ||

(نوع تاسع عشر) ثمرهٔ محبتک ثمرهسی اولان عشق حقیقی‌یی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه محبت بدایت عشق اولوب عشق انک نهایتی اولمشدر وعشق حق لذتلری ترک ایدوب زحمتلره تحمل ایتمکدر عشق برنار موقده درکه انک مشاعلی افئده درعشق انسانه عذاب اکبردر عشق ادمه برغریمدرکه انک شفیعی بولنمز ونقلین اعانه سیله حق ادا اولنمز عشق آدمک قلبنده برناردرکه انده ماسوای مولایی قومایز بقار عشق مختار هتک استار وکشف اسراردر عشق حق برمرضدرکه عاشقی بقلرکیدر عاشق ایسه انکله افتخار ایدر عشق خدادا فؤاده کرامدر عشق حق بربادهدرکه انی کأس وداد ایله نوش ایدن عاشقک باشنه بلاد وقری طار اولور عشق حق برجوهر ربانیدرکه سماع ایله زیاده اولور وجماع ایله نقصان بولور عشق برمرضدرکه انک دوامی دردنده در (بیت) فداء الحب لیس له دواء * ولو کان المسیح له طبیبا طعامدن لذت واندن منی وشهوت متولد اولور وشهوتدن محبت واندن عشق واندن وجد ویاحیرت وجوده کلور بعده بونلرله کوکل هر لذت وشهوتدن فارغ اولوب لذت حضوری بولور عشق ارادت اختیاریه اوزرینه غلبهٔ میل معشوقدر عاشقک علامتلری اصفرار لون واحمرار عیندر وحرقت صوت ومحبت مودتدر والقای محبوب عندنده صمت وحیرتدر عشق غایت محبت اولدیغندن صفت خواص اولیادر محبت کسب ایله در عشق ایسه موهبه در عشق صفت معشوقدر که قلب عاشقه القا ایلمشدر عشق جبانی شجیع وغبینک فهمن صافی ایدر وبخیلی سخی ومتکبری متواضع وقبیحی جمیل ایدر عشق جلیس محرس وانیس مونسیدر وملک قاهر ومسلط قادردر عشق اوسلطاندرکه نفوس اکاذلیل وعقول اکا منقاد وقلوب اکا مسخردر وانکله خاطر مسرور وحواس معطردر (قطعه) چون عشق قدر سلطان جان * خوش تخت سلطاندر کوکل * عشق اولدی خاقان جهان * اقلیم خاقاندر کوکل * جانلرده هب جویان اودر * دیللرده هم کویان اودر * شاهنشه فرمان اودر * تسلیم فرماندر کوکل * حق کوکلدر عشقه یول * وار اول نفس بحریله طول * سن دلده دلدار که اول * چون کان عرفاندر کوکل * عشق مزکیٔ نفوس ومهذب اخلاقدر انک اظهاری طبیعی واضماری تکلیفیدر عشق برحاکمدرکه انک حاجبی صبر وتحملدر وخادمی حواس واعضادر عاشقک قصوری معشوقندن اعراضدر سائر قصوری انک عندنده مستور وازدر عاشقک قلبی شوق ایله معموردر وروحی ذوق ایله مسروردر وسری وصالیله پرنوردر عشق برمرضدرکه فارغ وازاد اولان قلوبه عارضدر بر حکیم دیمشدرکه عشق انسانک قلبنده برسروردر وخلقه منسوب برنوردرکه نتیجهٔ شعاع نجومدر وطبایع وصلت اشکالله انی تولید ایدوب نفوس دخی لطف خواطر ایله انی قبول ایدر اول معتدل اولدقجه صقالهٔ عقول واذهاندر لکن افراط اولدقده سقیم قاتل اولور وعلاج ایله ازدیاد بولور عشق عاشقک افلاطون وجالینوسیدر وانک دولری کبر وناموسیدر عاشقک علتی هر علتدن جدادر عشق اصطرلاب اسرار خدادر (قطعه) سنکله بولمشم ای عشق راحت جانی * که سندن الدی کوکل جمله درده درمانی * بران قرار ایده مزخرفتکه جان ای دوست * سنکله حی اولور انجق بو روح انسانی * بر کامل دیمشدرکه عارف اولان مسرور اولور ومسرور اولان عاشق اولور وعاشق اولان مقرب اولور ومقرب اولان واصل اولور وهر مرادی حاصل اولور امام احمد بن حنبل رحمة الله علیه حضرتلرینه دیمشلرکه اوبله برجماعتک حقلرنده دیرسنکه شویله تغنیله بویله رقص ایدرلر اول جواب ایتمشدرکه انلرک محبتلری نهایت بولوب عاشق اولمشلرسه وتواجدسز وجدی بولمشلرسه انلرک نفوسی میت اولوب قلوبی عشق ایله حیات بولمشدر پس انلره مانع اولمکز تا کیم حق ایله برساعت مسرور اولسونلر برکسه‌یی کورمشلرکه بیک قمچی ضرب اولندقده نه سویلدی ونه براه ایلدی بعده حبس اولندقده اکا دیمشلرکه نیچون ضرب اولندک جواب ایتمشکه عاشقم انکیچون ضرب اولندم ودیمشلردرکه نیچون ساکت اولدک جواب ایتمشکه معشوقم حاضر اولدیغندن ساکت اولدم ودیمشلرکه معشوق قدیمی عارفمیسن همان بر صیحه ایدوب میت دوشمشدر نقل اولنمشدرکه برعاشق برجاریه‌سین

صاتدقد نصكره يعندن پشيمان اولمشدر لكن حالت عشقى خلقه اظهار ايتمكدن حيا ايدوب كيجه مخفيجه
مولاسنه دعا قيلمشدر صباح اولدقده اول مشترى اول جاريه يى الوب كلمشدر وانى اكار ايدوب ثمنن دخى بخش
ايتمشدر وديمشدركه رؤياده بكا دينلمشدركه جاريه نك بابعى ولى اللهدر وبوكا محبتى فى الله ولله در اكر بونى اكا
بلا ثمن رد ايدرسن تحقيق انبيا عليهم السلام ايله جنته كيدرسن انكيچون بونى سكا بلا ثمن رد ايلدم ديمش
كتمشدر عشق بر بحر بى پاياندركه انك امواجى اعيان جهاندر عشق دمورى موم وطاشى قوم ايدر وارضى
حرق وافلاكى خرق ايدر اول حضرتك نورى عين عشق پاكدر ايدى انكيچون اول مخاطب تشريف لولاك ايدى
علو عشقه افلاك وذل عاشقه خاك شبيه ومثالدر وثبات عشاقه جبال راسيات اوصاف حالدر عشق
بر دريادركه افلاك وعناصر انده كف مثاليدر اكر عشق اولمسه جهان منجمد اولوردى وافلاك
وعناصر وموالید آنسز معطل قالوب محو اولورلردى عشق بر عظيم جيحوندركه مدبر دولاب كردوندر عشق
آدمك قلبنده بر وفالى دوستدر قلب ايسه مقر وليدر وبدن اكا بوستدر سباع وبهايم ايله بيلورلركه عشق نه
طاتلى جاندر زيرا كه جمله نك وجود وحياتى وذوق ولذاتى اندندر (نظم)

وجود عشق ايدر اشكالى دمبدم پيدا   محيط جمله ايكن جمله دندر اول اخفا
هزار موج كلور اول نفس محيطندن   روان كيدر نه بردن اومو ج اولور دريا
كوكاده ايله سفر كرخدايى استرسن   خوبكدن ايت كذر اول اشناى خلق خدا
جهانده سير وسفر درسقر بو وارلغ ايله   بوغ اولكه جمله مكاندر چو جنة المأوى
حضور حق ايله زندان دخى كلستاندر   كوكاده اولسه انانيت اولمزانده صفا
كوكل كه پاك اوله مولايه عرش اعظمدر   كر اولسه غير ايله مشغول اولور اودار بلا
باقيلسه صورته چوقدر وجود عشق ولى   ايكى دكلدر احددر هميشه اول معنا
بو سره واقف اولان دل حضور ايدر هردم   بولور بو كثرت صورتده وحدتى تنها
جهانى ديدۀ وحدتله سير قيل حق   ظهور عشق خدادر خدادن ايله حيا

نوع عشرون) عشق حضرت مولا عقل بشردن اشرف واولى اولديغن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه
اهل الله ديمشلردركه عشق مولا عقل بشردن اشرف واولادر يعنى عقل معاد كل عقل معاش جزؤيدن اعز
واعلادر زيرا كه عشق پاك وصف خدادر عاشق صادق عيوب وكدردن جدادر كيمكه اول وصف پاكى بولور
انك اوصاف بشريتى هلاك اولور جام عشقك مدامندن جامه چاك ايدن اوصاف بهيمه دن پاك اولور عشق
اوساخ مرعيبى پاك ايدر وحجب زاستار غيبى چاك ايدر كيمكه عاشق شكل ورنك اولور انلر فنا بولدقده اول مات
ومتحير قالور نته كيم تاب افتاب ايله عاشق ديوار اولان بعد الغروب اندن بيزار اولور زيرا كه معنى مغز ونوردر
وصورت مظلم وقشوردر معنى بحر صورت كفدر معنى لؤلؤ وصورت صدفدر معنى صورتده هويدادر
عارف صورتده عاشق معنادر عاشق صورت بى وفادر عاشق معنى پر صفادر عاقلك نخرى عز وغنا ايله
در عاشقك نخرى فقر وفنا ايله در عاقلك حظى نفس وهوادر عاشقك ذوقى عشق خدادر هر ذوق وصفا كه غير
عشق خدادر اول عين بلا وجور وجفادر هر مشقت كه نتيجۀ عشق خالقدر اول سرور وحضور جان عاشقدر
قطعه) اى دل عنايتدر سكا * كر عشقدن كاسه بلا * عشق مجاز يدرهوا * عشق حقيقى منتها * معشوق اكر
انسان اولور * اول عشق يارجان اولور * معشوق جان كرآن اولور * جان ياريدر عشق خدا * عشاق برى بريله
حالداش اولديغندن برى بريله مصاحب ومحرم وسرداش اولورلر عاقلك صفاسى بحث وجدالدر عاشقك ذوقى
وجد وحالدر عاقلك فكرى شهرتله نام وشاندر عاشقك همتى ماسوايى نسياندر عاقلك قيدى مال ومجد وجاهدر
عاشق ايسه مست مستغرق الهدر عاقل عقله وعاشق عشقه رامدر عاقلار خام وعوامدر وعاشقلر خاص
وكرامدر عقل انواع فنونى طالبدر وعشق انجق ذوق جنونه راغبدر عشق ايسه عقل وجانه غالبدر (قطعه
عشق سلطان عالم جاندر * عشق عندنده عقل ناداندر * روحدر خاك وعشق بحر حيات * عقلدر مور واول
سليماندر * عاشق لذت عشق المشدر ولذات جهاندن مستغنى اولمشدر كيمكه عشق ايله پردرد اولمشدر

وشوق واشتياق ايله رخ زرد اولمشدر تحقيق اول كنديدن بى خبر قالوب انكله مشغول اولمشدر وعند الله
مقبل ومقبول اولمشدر كيمكه براق عشقه سوار اولور اكار از معراج اشكار اولور عاشق حق درويش
اولور ماسوايى قور بى تشويش اولور موت عاشق مرلئ حبابدر بادهسى مياندن كندكده قالان آبدر عاشق
حق موتى طالبدر عاقل ايسه اولمه دن هاربدر عاشقه بيم جان عيب وعاردر زيرا كه انك موتى وصلت ياردر
عاقلده غايتله خوف موت اولور زيرا كه انك مطلوبى موت ايله فوت اولور عاشق نار عشقه يانمغه راغبدر عاقل اول
مشكل ايشدن هاربدر (بيت) حق محبت اهلى حبيب القلوبدر * كيم نار عشقه يانسه اونور العيون اولور
عاشق معشوقيله محرم وهمخانه در عاقل اندن محروم وبيكانه در عاشق صورتده خور وكدادر لكن سلطنت
ابديه عشق خدادر عاشق كنج عشقه كنجينه در وجمال عشقه آيينه در عاشق بر سيل رواندركه بر صمان التنده
پنهاندر عاشقك جسمى پر خاط وخوند روقابى عالمدن برونددر روحنك صفاتى حددن افزوندر (بيت) اطوار
عشق دلده بولان سيرايدر مدام * هر موج اوبحره هر شى اول اصله روان اولور * عاشقك ظاهرى كلخندر وباطنى
كلشندر عاشقه حظ بدن خطا وجفادر وحظ دل وجان اكا ذوق وصفادر عاشقك كوكلى جمال استروجانى وجد
وحال استر عاقل داناى احوال جهاندر لكن نادان اسرار نهاندر اما عاشق محرم راز دل وجاندر واشناى
حضرت يزداندر عاقلى زيركلك فنونه چكر عاشقى حيرت جنونه چكر زيركلك انى امير جهان ايدر حيرت بونى
قطب زمان ايدر (بيت) عاشق كوكلده حيرت ايله پر جنون اولور * عاقل جهانده عزت ارار ذوفنون اولور
عاقل ميدان جهانى دوران ايدر عاشق شهرستان دل وجانى سيران ايدر عقل بشر پاى جانه عقالدر جان عاقل
كندى عالمى سيرنده بى مجالدر (بيت) عشق اولدى لب عالم وهر شى اكا قشور * اب اباب عشق ايله عالم برون
اولور * عاقللر عز وناموس ووقار ايله بكرلر عاشقلر وحدتده شراب عشق ايچرلر عاشقك كوكلى بر شهر عظيمدركه
سلطان بى نظير انده مقيمدر عاقلك دل وجانى زندانيدر مادامكه اول محبوس جسم فانيدر وقتاكه اول زندان
جسمى ويران ايدر اول زمان فضاى لامكانى سيران ايدر عشقك افتابى دلده عيان اولسه عقل اودم سايه كبى
نهان اولور (بيت) عشقك هميشه همتى اول ذات پاكدر * عقلك خيال وفكرى همان نفس دون اولور
عاشق دريادل اولور وصلت معشوق اكا حاصل اولور عاشق رنك وبودن عار ايدر انكيچون اهل دنيادن فرار ايدر
عشق حق لسان ايله بيانه كلمز بحر محيطى بر كوزه المزهر كوكل مولا سيچون بر مدرسه در درس انده يا الهام
ويا وسوسه در عاشق الهام ايله عاملدر عاقل وسوسه يه مائلدر عاشق ذوقندن اهل حال اولوب غيرتندن لسانى
لال اولور عاقل حرف وصوت ولغتله قيل وقاله كلور (بيت) عشقك كلامى حق يقيندر ويرر صفا * عقلك
حديثى حيله ومكر وفسون اولور * هر كس بر جهته متوجهدر عاشق بى جهته متوجه در عاقل صياد خلق
اولور عاشق صيد عشق اولور عاقل لذات نفس ايله مسرور اولور لكن جانى حبس بدندن رنجور وبى حضور اولور
عاشق طبيعت لذتندن خلاص بولمشدر وجانى مست مى عشق اولمشدر عاشقك ذكر وفكرى دائم الله در وارزوسى
انجق اول دركاهدر الطاف يزدان قهرنده پنهان اولمشدر عاشق انك قهرندن لذت قند المشدر عاقل قهرندن
قاچوب انده اولان لطفندن محروم قالمشدر (بيت) عشقدر كاشف اسرار حقايق مطلق * عقل خارجدر اچماز
اكا اسرار درون) عاشقك اكل وشرب اشتهاسى طوتلمشدر زيرا كه عشق اكا قوت جان اولمشدر وهر قذردن پاك
اولوب مى وحدتله طولمشدر عاشقك درونى پر ذوق شراب وشاهد درانك بو ذوق وصفاسنه بيخودلغى شاهددر
اما شرابى شيرين وبى خمار وطهور وحلالدر وشاهدى قديم وبى زوال وجمالى بى نظير ولا يزالدر (بيت) حق چو
ويردى منزل معشوقدن نشان * اى اهل عشق دلده در اول اين تذهبون * عاشق طوب چوكان عشق اولور
ورستم ميدان عشق اولور عاشق غم عشق ايله مردانه در وجهان اهلندن بيكانه در وحق ايله انيس وعشق ايله
همخانه در (قطعه) عشقدر يار غار هر عاشق) دلده دلدار جانده جاناندر) عشق باباى جمله عالمدر) هر ايشى خلقه
لطف واحساندر) بولدى عشق اهلى دولت وراحت * كه توشغل انكله اساندر * عاشق كه مست جام خدادر انك
قول وفعلى وفكرى عدل وصواب وصفادر وقلب اكاهى سهو وخطادن جدادر عاشق غواص درياى عشقدر
وطيار صحراى عشقدر عاشق مخزن اسرار عشقدر وقلبى مطلع انوار عشقدر عاشقك همتى جملهدن اعلادر
زيرا كه انك ارزوسى انجق مولادر عاقل مشغول كار جهاندر عاشق مشغوف راز نهاندر عاشق اوصاف

بشردن خالیدرانکیچون لایق وصف اجلالیدر عاشقك جانی غرق بحر جان اولور اول قطره ایکن بحر بی پایان
اولور عاشقك هر مرادی کندی درونده حاصلدر کندودن طشره یه محتاج ومائل دکلدر عاشقك فراق ووصلت
ولقادر عاشق معشوقندن قنده جدادر عاقل لذات وسروری باغ وبستانده بولمشدر عاشق ذوق وحضوری دل
وجانده بولمشدر عاقلك مکانی جهان اب وکلدر عاشقك مقامی درون جان ودلدر (نظم)

پردهٔ جان ایچره عشقك نیجه بیك انواری وار
عقل دیر کیم شش جهتدن طشره جانك یولی یوق
عقل بو بازاری کورمش ایلمش بیع وشرا
دردکش عاشقلرك کوکلنده یوزبیك ذوق اولور
عقل دیر راه فنایه کتمه کیم پرخاردر
عشق دیر ای عقل وارلق پردهسن رفع ایله باق
عشق حق حقی کورنشدر ابر حرف ایچره نهان

حسن عشق بالذاته عاشقلرك بیك کاری وار
عشق دیر واردر یقین یول نیجه بیك سیاری وار
هم بو بازار ایچره عشقك بشقه بر بازاری وار
تیره دل عاقللرك قلبنده بیك افکاری وار
عشق دیر واردم فنایه نیجه بیك کلزاری وار
کیم کوکلده سیر ایدرسن جنت وانهاری وار
چون ظهور ایلر حضورنده کیمك کفتاری وار

عاشقك قولی فنادی عشقدر ومبدأ ومطلب ومعادی عشقدر عاشقك نور دیدهسی عشقدر روانك سرور سینهسی
عشقدر عاشقك روحی افتاب روشندر عالم انك چشمنده کاشندر عاشق عشق ایله هر مرادن المشدر عاقل عقلله
محجوب قالمشدر عقل انسان حجاب دیدهٔ جاندر انکله اسرار عشق اندن نهاندر چون جام عشق ایله جان سکران
اولور عقل اول زمان حیران اولوب اسرار نهان جانه عیان اولور (قطعه) ساقی کتور اوبادهیی بو چند وچون
ایچون * اول بحر عشقدن که قومازدله چند وچون * بندن بنی خلاص قیلوب عقل الندن آل * کیم علم
عشق فهم ایدهمز عقل ذوفنون * عقل انسان اول مهر درخشان ایله دل وجان ارهسنده ابر سیاه اولمشدر
وانکیچون دل وجان بو زمین ابدانده محجوب وسرکردان قالمشدر چونکه عشق حق دل عاشقده باد صرصر کبی
هبوب ایدر بو غمام عقل اول زمان ارهدن رفع اولور کیدر ومعشوق جان شمس تابان کبی سمای دلده جانه عیان
اولور وجان انکله شادان اولور وحسننه حیران اولور واکا ثنا خوان اولور واول که مقابل بلبل خوش
الحان اولور (بیت) امر عشقك بلی ابحاره قارشی * او تربلبلری کلزاره قارشی * علم عشق ایله مشغول اولان
عاشقك قلبنده عشقك بللری امر زیرا که علم عشق انك جانی کوزن اچوب جهاندن رغبتن کسر عقل انجق
تدبر له تفکر ایدر عشق ایسه تحیر له تذکر ایدر عقلك ایشی تکلفله تأسفدر عشقك شانی تحیبله تألفدر عاقل
انجق اجتهاد ایله استناد ایدر عاشق مبدأ ومعادینه طوغری کیدر عشق ودود اصل هر سود ومایهٔ شهوددر (نظم

دولت عشق بول که سرمد اولور
کرفلاطون اولورسه هم رد اولور
عقل جزء عقل که دشمندر
صمت وحیرتله اول معود اولور
علم عشقك همان برابتنك
اهل دل عشق ایله مؤید اولور

عزتی بی نهایه وحد اولور
عشقسز عمرن ایلین اخر
دوست اولان عقل کله اسعد اولور
حظ عقل اولدی نقل وبحث وقیاس
شرح وتفسیری بیك مجلد اولور
عمریکی حق عشقه صرف ایتکیم

کیمکه سرمست جام عشق دکل
مونده صکره خرد راول رد اولور
علمدن عشق بالك فارغدر
جملهسی درس عشقه ابجد اولور
اهل نفس اولدی عشقدن محروم
عاشقك عمری بی حد وعد اولور

نوع حادی وعشرون * عشقك حالت وکرامتی وعاشقك حرارت وملامتی ومعشوقك راحت وستر وسلامتی
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که عشق محبتك نهایت وغایتیدر وحقك دوستلرینه
هدایت وعنایتیدر عاشقلری دلبرلر جان ایله طلب قیلمشلردر ومعشوق البتهده عاشقنه شکار اولمشدر کرچه
تشنه ابی طالبدر اب هم تشنهیه راغبدر عشق جان ودلده نور اوزره نوردر مثال داماد وعروس آنده مستوردر
عشق فایق بی قرار وبی سکوندر جان عاشق انکیچون پرجنوندر عشق آتشی عاشقی یاقمشدر انکیچون اول فکر
وعبارانی بوراقشدر رقاب عاشقه اسرار القا اولنور انده کلام ورؤیت بری برینه ممتزج بولنور عشقك مشربی
هر مشربدن جدادر عاشقك مشربی وحدت ومذهبی خدادر عشق بر بادر ورین درکه بادی اشنا ورانی یقین

ایدر عشق براستاد کاملدر که انکله صد هزار ارواحه اتحاد حاصلدر عاشق کندویی حقیر وذلیل ایدر انکله
معشوقه تعظیم وتبجیل ایدر عاشق عشق ایله زنده اولور اوقات مختلفهیه بنده اولمز عاشقه دردوغم حلوادر
کرچه عاقله جمله بلوادر عاشقك جانی غداسی خوش الحان صداسیدر (نظم) مؤمنان کویند کاثار بهشت
نغز کرداند هر اواز زشت * ماهمه اجزای آدم بودهایم * در بهشت ان لحنها بشنودهایم * کرچه بر ما ریخت آب
وکل شکی * یادمان اید ازانها اندکی * پس غدای عاشقان امد سماع * که درو باشد خیال اجتماع * قوتی کیرد
خیالات ضمیر * بلکه صورت کرددازبانك وصفیر * عاشق روی زیبایه بی پروا باقدقده انکیچون کریان اولور که اول
حیرانی رایکان وبی شبان صانوب اکا حیران اولور پردهانی کورر که انك تیر غمزهسی همان سینهسنه کاور تا کیم
شهوتله نظردن انی مانع اولور عاشقك مدرسی حسن یاردر وجه معشوق اکا دفتر ودرس وتکراردر (بیت)
بکا بر علم کشف اولدی سنك حسنك کتابندن * که یوز بیك عقل عاجزدر انك بر فصل وبابندن * حکمت باری
قضا وقدرده بری بریزه عاشق ومائل قیلمشدر هر چند ایکی بدن بری برندن بعید وبیکانه اولمشدر لکن کوکلدن
کوکله یقین یوللر واردر که هر دمده بری برینی بولمشدر نه کیم ایکی چراغك سفالی بشقه ایکن ضیالری ممزوج
اولمشدر قنی عاشق که وصاله طالبدر تحقیق انك معشوقی دخی اکا عاشقدر وانك وصلنه راغبدر لکن عاشقك
عشقی بدنی خسته وضعیف ایدر معشوقك عشقی انی سمین ولطیف ایدر اکر بر کوکده برق اوروان مهر یاردر
یقین ایله که اول کوکده هم مهر ومحبت واردر معشوق اولان صورت بدن دکل معنی جاندر زیرا که عند الموت
اول صورت بی معنی اولان تن بی جان منفور عاشق اولدیغی ظاهر ونمایاندر پس عاشق صورت شقیدر وعاشق
معنی سعید وحقیقیدر اول دلبرلر که انلر اطبای دلدرلر کندی خستهلرن صورمغه مائلدرلر اکرچه نام ایچون
حذر ایدرلرسه بر بهانه ایله خبر ایدرلر والا انلری خاطردن چیقاره یوب تخیل ایدرلر زیرا که هیچ بر معشوق
اولمز که عاشقندن بی خبر اوله پس اکر سنك قلبکده محبت مولا ایکی قات اولمشدر تحقیق اول دخی سکا محبت
قیلمشدر زیرا که بر الك سسی قنده کلمشدر تشنه اغلر که قنی اب ریان اب روان هم چاغلر که قنی اول عطشان
جانمزده بو عطش جذب بی چوندر بزانکیچون موجودز واول بزم ایچوندر عالمده اکر انسان واکر حیوان واکر
نبات واکر جماددر همیشه هر مراد البته انلر عاشق هر بی مراددر بی مراد اولنلر مرادینه کیدرلر واول مراد
اولنلری انلر جذب ایدرلر ایکن کهر بامستغنی شکلنده عاشقدر وخار وخس ایراقدن اکا عازم ولاحقدر
معشوقك میلی جملهدن پنهاندر عاشقك میلی بیك طبل وسورنا ایله عیاندر معشوقك قلبنده هر دم عاشقدر
عذرانك قلبنده همیشه وامقدر کیمکه عاشق مولی اولور واول سایه کبی شمس ایله لا اولور عاشق خدا مثال بعوضه
وهوادر که تند باد ایله ایشی فنادر کرچه عشقك نهایتی معشوق ایله بقادر لکن بدایت بقای عاشق کندودن
فنادر فضل عشق انسانی فضول ایتمشدر بو ظلم نفس وجهل عشق ایله ظلوم وجهول ایتمشدر نه کیم
طوشان نفسنه ظلم ایدوب ارسلانه قارشی کتمشدر روانی جهلندن ارزو ایله دراغوش ایتمشدر یا خود بر ضعیف
پروانه کندویی ناره آتمشدر لکن انسان بو ظلم ایله هر عدله وبو جهل ایله هر علمه یتمشدر زیرا که سموات وارض
وجبال ابا ایلدیکی امانت یوکی التنده یاتمشدر
(بیت) حقی ظلوم نفس وجهول هوا اولان * میل ایله باز عشقه چو عصفور اولور شکار

نظم) عشقدر واسطهٔ وصلت یار
مهر بالایه چکر ژاله مثال
عشق اولور سینهٔ عاشقده سرور
اولدی آیینهٔ عشق یزدان
عارف قال العشق الانسان
صبح صادق کبی صافی دل اولور
خانهٔ جانك ایدر نورانی
بادهٔ عشق خدا ایله کیجر

عشقدر رابطهٔ قرب نکار
عشق ایله زائل اولور ظلمت جان
عشق اولور دیدهٔ غمدیدهده نور
عشق یار آرهده بر صورتدر
جذبة من جذبات الرحمن
بولنی پاك ایدر ایرماغ کبی
واردات قبل رحمانی
نه صورورسن سکا تفسیر قیلور

ادمی مهر خدای متعال
نه کیم مهر ایله تاریك جهان
بر برینه بو وجود انسان
اول همان واسطهٔ وصلتدر
عشق مولایه اوکیم مائل اولور
سو یازسو یلدن طاغ کبی
قدح ساقیء باقیدن ایچر
نی کبی جمله مقاماتی بیلور

عالمه شاه اولانك او تاني
غيريدن خاطرني پاك ايلر
خرم ايلر آني دائم دم عشق
عشقدر نور ضيا جان كوزينه
مغرب ومشرقي سيران ايلر
اجماز اما كه ولايت رازين
نجه وصف ايليه عشق وصاف
طور مبوب حالت عشق ايله دونر
اولدى چون سلسلهٔ عشق ايله بند
چاك ايدر جبه سني لاله وكل
كالك آيينهٔ كونين اولهلم
بولهلم ذره وش انكله وجود
عشق ايله روح بولور حقه وصول
كسب ايدر كندويه نورانيت

كوز نور اكا اورمجلك اغى
ايلمز زينت دنيايه نظر
كوكلى اكلنجه سى اولور غم عشق
جان كوزين اچسه وجود انسان
قلبى ارواح ايله جولان ايلر
عشق ايله كامل اولان اهل فنا
كه انك دامنيدر قلهٔ قاف
صبح صادق يقه سن چاك ايلر
صولر اغلر ايكلر كوه بلند
جسم بى عشقه ديشدر عشاق
عشق ايله تا سرو پاعين اولهلم
عشقدر عاشقه مانند براق
موجب قطع منازل اولور اول
هر دم اى حى خداوند عزيز

عالم وحدتى ادراك ايلر
كندويه كندوسنك دردى يتر
عاشق اول اوجه عوامك سوزينه
حائل اولمز اكا بو كون ومكان
اشيدر اهل سما اوازين
سويلشور خضر ايله بى حرف وصدا
مولوى مثلى فلك ايله نظر
عارف اولان بونى ادراك ايلر
مست لا يعقل اولور هر بلبل
شمعه سز خانه وآتشسز اوجاق
ايدهلم مهر خدايى مقصود
اولمز انكله اكا منزل ايراق
جام عشق ايله اولان پرحالت
ويربكا درد محبت آميز

كوكلى حامل اسرار ايله) عزت عشقه سزاوار ايله) اى قو عاشقه معشوق ومرام) جانمه عشقك انيس ايله مدام

(نوع ثانى وعشرون) عشق مولانك خواص عيانى واسرار نهانى وعلوشاننى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه عقل جزؤى كه عقل انساندر اول عشق حق امرنده حيراندر عشقك يتمش ايكى ديوانه لكى واردر وايكى عالمدن بيكانه لكى واردر عشقك كندى پنهان وحيرتى عياندر جان عشاق انك حسرتنده نكراندر عشق حق بحر عدمدر عقل انده شكسته قدمدر عشقدر كه بادهٔ تحقيقدر هم اودركه ساقىٔ هر صديقدر (قطعه) عشقك شرابن وير بكا) تا قالسون خوف ورجا) انديشه لردن قيل رها) مست ايله ميدن ساقيا) نان استم اب استم) اسايش خواب استم) ياران واحباب استم) عشقك ميدر بس بكا) عشق ابتدا عاشق ايله خونيدر تا كيم قرار ايده اولكيم بروبندر عشق استيلا وخشم ايلدكده عاشقك چشمنده هر لطيفى قبيح ايدر عشق نان بى نان غداى عاشقدر وجوديله بند اولمز اوكيم صادقدر عاشقك وجودى ايله ايشى يوقدر انك سرمايه سز كارى چوقدر عاشقلر عدمده خيمه قورمشلردر عدم كبى يك رنك ونفس واحده اولمشلردر عاشق عدمده شى كورمشدرنته كيم عاقل عدده مى كورمشدر عاشق اولمزدن اقدم ميت اولمشدر وعشق سرمدله حيات ابد بولمشدر عاشق شكسته اولور وغم وحزن ايله بسته اولور عاشقك سرورى ذل وتلفده درنته كيم عاقلك حضورى عز وشرفده در (قطعه) برزماندركه غم عشق بنم ديمدر) الم وحزن سرور دل غمكيمدر) شحنه وميرايله اولكم بزى تخويف ايلر * بيلمدى منزل سلطان دل مسكيمدر * عشق ايش اهل وجودك غرضى اى حق * خارزار غم ودردى كل ونسرينمدر) عاقلك طاعتى كراهت واضطرار ايله در عاشقك طاعتى محبت واختيار ايله در ائتيا طوعا عاشقلر بهاريدر ائتيا كرها عاقللر مهاريدر بونلرك حقه محبتى علت ايچوندر وانلرك محبتى خالص خلت ايچوندر اكر بونلر اولسون واكر انلر اولسون جمله سى طالبدر حق تعالى جمله سنى كندويه جاذبدر ليكن عاشقلر درد وغم زهرنى شهد وشكر بولورلر وچاه محنت والمده خرم وشاد اولورلر وذل وحقارتدن ذوق ولذت الورلر وعز وجاه ارامقدن فارغ وازاد اولورلر (نظم) عاشق رهين مهر ووفادر بلا خلاف * عارف قرين صدق وصفادر بلا خلاف * عقل بهانه جويه ايدر عاقل اقتدا * عاشق انيس رنج وبلادر بلا خلاف * سن عشقه يولداش اولكه انى دلده بولهنك * البته حظى انس ولقادر بلا خلاف * بحر محبت ايچره جهان برسفينه در) اول بحر صود كل كه هوادر بلا خلاف) عشقك دميله طولسه كوكل جا اولور مدام) حق بو عشق وصف خدادر بلا خلاف * عشق آدم اتامزدن بزه ميراث قالمشدر زيركالك قلبه واسطهٔ شيطان ايله كلمشدر زيركالك درياده سباحتدر كه هلاك روحدر عشق ايسه عشاق ايچون مانند سفينهٔ نوحدر عقلك زيركالكى ظن

وخيم

وخبردر عشقك حيرتى عين نظردر پس عشقه عقلى قربان ايده نك وجه معشوقه حيران اولمسى امر مقرردر عشق ايله عقل جزؤى بيچاره اولور نته كيم صبح ايله قنديل اواره اولور زيرا كه عقل انجق شحنه در عشق ايسه اولو سلطاندر عقل اول سايه دركه عشق اكا مهر درخشاندر (قطعه) كوكلدن چ عشقه واركه اولدر قبلهٔ هرجان رفيق عقل وفهم اولمه كه آنلردر سكا دشمان (جهان كروانسرادر كلدى بيك جان كندى درديله قو حزن وحسرتى كل دلده حسن عشقه اول حيران * كوزك يوم ظاهر اشياده تضييع ايتمه اول نورى * كه تا باطنده لب عالمى خوش قيله سن سيران * عاشقك غم وسرورى معشوقدر وهر خدمتنك اجرتى اودر عاشق كه معشوقدن طالب ماسوادر اول عاشق صايلمز كه مائل نفس وهوادر زيرا كه عشق مولا برناردركه قلب عاشقده ماسوايى قومازيقار بى عشق اولان عمر بدنه بار خاطردر حقدن غايب اولمق موت حاضردر عشقك بوز نازايله كبرى اولور عشق انجق بوز نازايله كلور (نظم) اولدمكه عشق شيوهٔ نازابتدا ايدر * عاشق همان اكا دل وجانن فدا ايدر * ازاد اولور جهانده حيات ابد بولور * اول جان معتقدكه اكا اقتدا ايدر * دوستك مراد يدر بزم انجق مراديمز * عالمده هرنه اولسه چون انى خدا ايدر (عاشق بولور جفايى وفادلده عشق اكا) جور وجفا ايدرسه اوذوق وصفا ايدر * ظلمتده قالمه قلبكه كل نور عشق بول * حق كه مهر عشق سنى پرضيا ايدر * عشق حق كان وفادر قلب عاشق انكله پرصفا در عاشقك كمالى موت وفنادر عاشق فانى كندوبى جانانى صانوب تعظيم ايله اوتانوب سرور ايله محبت ايلمك انك شانيدر (قطعه) ايدر عشاقى اول عشق فانى بو وجودندن * پس آندن بخش ايدر كندى وجودك عين جودندن * وجودى عشق اولاندر لوح محفوظ انده درهرشى * بيلن ديمزدين بيلمز اول اسرارى ورودندن * كدا كيم دربدر اولمشدى شى لله ديرايكن اول * كورسنور تا كه اول كنج نهان دلق كبودندن * عشقك يوز بيك جناحى واردركه هربرى عرشك فوقندن تحت ثرايه واصلدر عشق مولى دهن بند وساوس وجدالدر عشق ايله نفس ناطقه لالدر عاشق مولى ماسوايه التفات ايلمز وخير وشرك ارهمبوب عشقه تابع اولور آنكله رضاى معشوقى بولور عشق حق عشاقك پيريدر وهر نااميدك دستكيريدر ونظام امور عالم آنك تدبيريدر (نظم) بز عشق زاده يز كه اودر مدبر خدا * اطفاليز يانجه كيدوب ايلرز ندا * اول مادرك سودك ايچرز دمبدم مدام * اول شرق وغربدن بزه كوكدن ويرر غدا * هم شهر وهم بيابانده بز آنكله همرهز * جاندر غلام مادر مهروى خوشلقا * دل شهراولور چو جانلره اول مهر اولور عيان (دل خانماندر ايلسه خلوت اودلربا * چون باغبان روضهٔ هرجان ودل اودر * بولمش روان حق اوساقيله خوشبقا * عاشقك مذهبى يوق اولمقدر وعروج فلك فنا بولمقدر عاشق كندى وجودندن مردود اولور وعشق ايله موجود اولور عشق وناموس بركوكده جمع اولمز عاشقك ناس ايله برايشى قالمز * عشق برمالك ملك قهادركه عاشق اكا چابك خدمتكاردر عشق برشيردركه عاشق اكا شكاردر عشقه شكار اوانلر كندى نفسلرندن ازاد واحراردر عشق براسن يلدركه عشاقى اوكنه قاتمشدر عشق صرب اقاز سيلدركه عشاق اكا جان اغشدر (قطعه) كلدى اول جيحونكه آندن نه فلك جولان ايدر) كلدى اول مهروكه ماه وزهره بى حيران ايدر كلدى اول چوكان روحانى كه دشت روحده) هر طرفدن بيك كوكل طوپن روان كردان ايدر كيمكه اندن خرقه كيدى وارلغن خرق ايلدى * كيمكه اندن لقمه يراولدم انى لقمان ايدر * عاشقك كسب ايله شغلى اولمز كندى قلبندن طشره برنسنه بيلمز عاشق برمست لاابالى دركه معشوقنه اطاعت اتمك حاليدر (بيت) ملك دنيانى پرست انرا حلال * ماغلام ملك عشق ذوالجلال * عاشق حيات عشق استر جان استمز وشراب عشق استر آب ونان استمز عاشق كندى وجودندن فارغ اولمشدر ودرونى بادهٔ عشق ايله طولمشدر پس اول كوزه دن اول مى ترشح قيلمشدر ونقطهٔ عشقى بركتاب ناطق بولمشدر (نظم)

نقطه سى بركتابدر عشقك
كرانور ذره سنده هر دوجهان
عشقدر نور ديدهٔ عشاق
ذات انسان عشقه مظهردر
عشق ديوانه ايلر انسانى
مانع انس حضرت مولا

ذره سى آفتابدر عشقك *
عشق پاك ايله ادم ادم اولور *
عشقدر سالكه رفيق وبراق *
هركيم اولديسه عشق النده اسير
كسمك ايچون علاقه دن انى
عبد اولان عشقه شاه عالم اولور

غرق اولور قطره سنده كون ومكان
مرشد كامل مكرم اولور
دلده عشقك ضميرى مضمردر
غيره راجع كركزانده ضمير
اولدى زيرا تعلق دنيا *
عشق درديله شاد وخرم اولور

عاشق اولان توكل اهلی اولور
عشق ایله جان كوزین ایدوب بیدار
قیلسه برنقطه یه اكرچه نظر
ذره خورشید دلكشاسی اولور
عالم ایچره بحق نور رسول
وی جهان ایچره راه عشقه كیدن
ذره نور بسیطه روزن اولور
نورعشق كورربوروزندن
عاشق اولمق فنای مطلقدر
تاكیم اسراره اوله سن لاحق

وار ه وار ه مراتبینی بولور
فتح اولوب هپ حقایق اشیا
انده جمله جهانی سیر ایلر
اولدی بوسرده عقل وجان حیران
عین عاشقده مردمكدر اول
مرشدی عشق اولنجه انسانك
قطره بحر محیطه مخزن اولور
عاشقه پرده داردر بو وجود
عشق اودینه یانوب كل اولمقدر
كورمه دلبرجمالنی حذرایت

بركون اوله كه كشف اولوب اسرار
كشف اولور پردهٔ جناب خدا
نقطه جام جهانمایی اولور
درج اولورنقطه ده علوم جهان
ای بصیرت كوزین كشاده ایدن
اچیلور عین عبرتی انك
عالم روحی سیرایدن تندن
جان كوزینه غباردر بووجود
اهل باطن اوله كورای عاشق
صورته باقمه سرنه نظرایت

سكالا یقمدر بوكیم اوله دوست
حضرت حقه اولكه اولدی خلیل

قان ایله استخوان ایله برپوست
بولدی دل كعبه سنده نورجمیل

نوع ثالث وعشرون) عشق مولانك مجازوحقیقتی وكنه وماهیتی ووجد وحالتی بیلدیرر(ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه عشق المندن فارغ اولان دل كوكل دكلدركوكل دردنی چكمین بدن ابوكلدر عشقك اسیری هرغمدن ازاداولور آنك غمیله معتاداولان همیشه دلشاداولورجهان غوغای عشق ایله برفتنه درفلك سودای عشق ایله سركشته دربادهٔ عشق آدمه حرارتله مستلك وبررغیریسی افسرده لكله خودپرستلك ویررعشق ایله عاشق تازه لك بولورا كاتمسایله ذكری خیراولورمجنون ایلی بومیدن حظ المشدرآنكیچون عالمده كوزل نامی قالمشدرجهانه بوزیك عاقل كاوب فرزانه كتمشدرولكن جمله سی عاشقلقدن بیكانه كتمشدر(نظم) عشق دردیله درونم طولیدرمعمورم * ذوق خمریله دل وجان خوش اولورمسرورم * عشق ایله اولسم اولور هردل وجان ایچره برم * عقله یاراولسم اودم جمله كوكلدن دورم * عشق سلطان جهان ایمش اكاقول اولورم * تابكی وسوسهٔ عقله بن مغرورم * عشقدرجوهرجان جمله یه اولدر جانان * نیچون اول مادرمشفقدن ایراغ ودورم (محوعشق اولدی تونام ونشانم حق) غیرنسبتلری قوی عشق ایله بن مشهورم * كرچه عالمده بیك كارایله مشغول اولورسن لكن سن كندكدن آنجق عشق ایله خلاص اوله بیلورسن عشقدن اعراض ایتمه كرخودمجازیدر زیراكه مجازی حقیقتك كارسازیدرنته كیم ابتدا لوح اوزرنده الف بابی اوقوریبلورسن آندنصكره قرآندن درس آلمغه قادراولورسن برمریدالله ایچون برپیره كتمشدرطریق محبتده آنی دستكیراتخاذ ایتمشدرپس اول مرشدراه عشق اكاكرعاشق دكلسن واربرنه عاشق اول آندن بزه كل بیورمشدرزیراكه المجازقنطرة الحقیقة مصداقنجه می صورت جامن چكمدكجه معنی جرعه سن طاتمق ممكن اولمدیغن طیورمشدرلكن مجازی قنطره سن سرعتله كیچمك كركدروسعی حقیقتدن دریالرایچمك كركدرو بادهٔ محبتله كندیدن كچمك كركدر (نظم) كندی حسن وجه دلبردن هویداقیلدی عشق) چشم عاشقدن دونوب انی تماشاقیلدی عشق) كرچه دلبركندیدرهم كیدی عاشق كسوتن) پس جمالی جلوه سن كندی تمناقیلدی عشق) كل یوزینه زلف مشكندن سلاسل بغلیوب) اهل عشقی بستهٔ زنجیرسوداقیلدی عشق) صغمدی ارض وسمایه حسن عشقك اشكری * بوعجب كیم سینهٔ عشاقی مأوی قیلدی عشق * نارونورایله ایدرمحواسم ورسمن عاشقك) سبرقیل حقی بوخوش رسمی كه پیداقیلدی عشق * عشقك بدایتی محبتدر ونهایتی وجد وحالتدر وجدك بدایتی مكاشفه درونهایتی مشاهده در وجداودركه قلبیله موجودی مشاهده ایدوب وجدیله مخاطبه ایدروجداول كلام ربانیدركه وحدانیت اسرارین عیان ایدوب انسانیت صفاتن پنهان ایدرور حمانیت احكامن اجراایله كیدر (قطعه) جاهلك فخری جمع مالله در (عارفك عزتی كماله در) عشق وشوق اهلی وجدوحال استر (نه كمال استرونه مال استر) عشق دردیكه مردی فردایلر * كندینك غیرن اكادردایلر * وجداهل عشقك دلنده برسرمشكلدركه اكابركسنه مطلع دكلدر وجدالله تعالینك عبدی سرینه مطالعه سی عندنده روحك خضوعیدروجداول واردحقدركه قلب عاشقی حقه جاذبدر عشق استغراق وحیرتدر وجدایسه هلاك بشریتدر (نظم) برابلبل عشقم كه كلی

خاریده بیلم * یارم بیلورم كندیمی اغیاریده بیلم * حیران اوله لی عشق جمالینه بوعقلم * ادراكندر فكرایله كفتاریده بیلم * دوست اصبعی بیننده مثال قلم بن * شعری یازارم دفتراشعاریده بیلم * چون قلب تقلبده مقلبله درانجق * انكارندر بیلزم اقراریده بیلم * هرانده چوبرشانده ظهورایتدیم عشق * حق بومراتب ندراطواریده بیلم * وجداهلی عشقه حلاوت ذكرالله استیلاایلدكده غلبهٔ شوقی تحملدن روحك عجزیدر وجداول متفرددركه متفردی بولوروجداول موجوددانوارنده فقدان واجددروجدانس وحضورانواریدركه ریاح قدس اول انواری درون عشاقه رش ایدرآنكیچون واجدین ارواحی معطردر وكوكللری منوردروبدنلری رقیقدر واشارتلری دقیقدر وسوزلری حیات قلوب وعقولدر وجمله نك عندنده مرغوب ومقبولدر پس بوصفات ایله متصف اولمیان فاسدالمزاجدركه محتاج علاجدر (نظم) سعادت اهلی قتنده سعادتی واردر) انك كه هردوجهاندن فراغتی واردر * بیوك سعادت اودركیم سلامت دلدن * طریق عشقه درونی ارادتی واردر * دخی سعادت اعلاواعظم اولدركیم * وقوف عشق ایله جاندن شهادتی واردر * اوجانكه عاشق صادقدراول چوپروانه * دل اتشنده انك وجد وحالتی واردر) همیشه حق مشتاقك اهل عشقه نهان) فنای عشق ایله شیرین حكایتی واردر) مواجید قلوبك بركاتی ابدانده ظاهراولورومواجیدارواحك بركاتی اسراریله قالوروجدك اهونی شدیداولورو شدیدی غایت شدیداولوروجدك كیفیتی عبارته كلمز برمعنادرزیراكه اول صدوراولیاده سرمولادر وجداهل عشقك وجودی كتمسیدر وحركات ظاهره سی تمسیدرطوبی اكاكیم حضورندن غایب اولوب غیبتندن حاضراولور (نظم) مقرراولدی كه جانده بولمش اهل كمال * هزارحسن وجمال وهزارجام زلال * ایكی جهان كدرندن خلاص ایدرجانی * شراب ناب محبتله كأس مالامال * همیشه ساقی جان اهل عشقه كشف ایلر * هزارلطف وملاحت هزارغنج ودلال * مدام بزم محبتده مست اولورعشاق * جدلجی مست دكل مست مستقیم الحال * روان حق اكاربسه حالت نزعه * هم آرزوی وصالكله دپره درپروبال (جهان دریای عشقك برقطره سیدرفلك صحرای عشقك برسبزه سیدرعشقك شغلندن معتبرپیشه اولمزانك سوداسندن لذتلی اندیشه اولمزعشقك اسیری ازاداولمق استمزغمدن جان وبرسه شاداولمق استمزعشق اكرچه شورانكیزاولورلكن دردوغمی نشاط امیزاولورعشقك بهاری پژمرده اولمز شوقك شراری افسرده اولمز (نظم) عشقك دمیله تازه اولورعهد خرمی * ایلرغمیله خرم وخندان هرادمی * كرایلسك كمان كه بودردك دواسی یوق * بیل سنده یوغیش بوغمك نیم درهمی) دریای فیض تشنهٔ دیدارتشنه در) كیم زخم اولورسه بولدی اوتشریف مرهمی) كل غنچه مثلی قلبكه سن طشره بی اونوت * كندكده مدغم اول كه كوكل چكمسون غمی * قوی بنلكك یوغ اولكه جنانك جنان اوله چون اختلاط نفس ایله بولدك جهنمی * بحردرونه سن سنی صال كیم وصال اودر * ای ماهی عطیده قوساحلده بوغمی * تن خوابكاهك اولمش اویان حق عشقه كل * یاداولمه سنده استه اودیرنه همدمی * عشق اكرمجازی واكرحقیقیدردولت اول عاشقك رفیقیدرزیراكه حقیقت مجازایله در اول خزانه نك فتحی بومفتاح ایله در (نظم) معنی الوجود فی صورالكون قدظهر * ماضرسروحدته كثرة الصور * عشقك دمی سرایت ایدرجمله یه مدام * اول دمله زنده اولدی جهان بولدی زیب وفر * عشق اولدی كوزده نوروكوكلده غم وسرور * ادراك هربصیرت اودرنورهربصر * هم سویلیوب اشیدن اودرجمله دن ولی * عارفدرآنی فهم ایدوب آندن الان خبر * حق چوعالم آینهٔ وجه عشقدر * سن حسن عشق پاكه بواشیاده قیل نظر * عشقك مقامی غایتله عالیدرآنك اساسی خللدن خالیدربی عشق افلاكك دونمسی اولمزآنسز عالم بونظامی بولمز عالم عشق ایسه خوش عالمدر عاشق اولان عارف وكامل آدمدر عشقك وصفی لسان ایله بیانه كلمزعشق اكرقیامته دك وصف اولنسه یوز قیامت كیچركه اول تمام اولمز

عشق محفیكن اشكاراولدی
فاعتبرمنه یاذوی الابصار
عشقدر بلكه مبدأ اشیا
عقل كلدر اوروح اكرمدر
عشق جنات حوروعین اولمش

جمله ارواح اكا شكار اولدی
عشق بنیا دهرد وعالمدر
جمله نوردن اولدیلر پیدا
عشق عرش اولدی فرش لوح وقلم
كوثروشیروانكبین اولمش

عشق اثارك ایلیش اظهار
جوهر اصل روح آدمدر
عشق بنای چرخ اعظمدر
بولدی اندن شفای دردوالم
عشق چون عین سلسبیل اولمش

هر کوکادن اکا سبیل اولمش
عشقدر حسن آدم وحوی
قبلهٔ جمله عالم اولمشدر
عشق معراج انبیا اولمش
جمله سرور سرینه اولدر تاج
عشق مفتاح هر فتوح اولمش
اصل اودر عقلی سن کزاف اکاه
عشق کان علوم عرفاندر
هپ علوم ایچره ذوفنون اولمش
عشق توحید صادق اولمشدر
رحمت وحب خاص یزدانی
عشقدر سر نفی وهم اثبات
جمله مشکل آنکله آساندر
عشق آیینهٔ جمال اکاه
تشنه دللرده اولدر آب حیات
عشق کندیله عشق باز اولمش

عشق خورشید وماه تاباندر
مقعد صدق وجنت مأوی
عشقدر مطلب خفی وجلی
خلعت وتاج اولیا اولمش
عشق شهباز لامکانیدر
مونس عقل وقلب وروح اولمش
عشق ایسه نور عقل وایماندر
نور هر چشم وجان هر جاندر
عشق استاد وپیر هر فندر
مونس جان عاشق اولمشدر
عشقدر نور منبع انوار
بحر توحیدا ودر قوایات
عشق سیمرغ کوه قاف اولمش
مر اسرار ذوالجلال اکاه
عشقدر لذت صیام ونماز
کندی حسننه پر نیاز اولمش

وردو ریحان وباغ وبستاندر
عشق مقبول آدم اولمشدر
هم اودر قصد هر نبی وولی
عشقدر سر شبلی وحلاج
نکتهٔ سر کن فکانیدر
عشق بی عین وشین قاف اکاه
سر اسلام وحسن واحساندر
عشق ماتمدار غنون اولمش
قاب عشاق انکله روشندر
عشقدر دلده سر سبحانی
هم اودر سر معدن اسرار
عشق تفسیر سر قرآندر
جمله معنادهٔ مشکاف اولمش
عشق حج حقیقت اولدی زکات
هردم ایلر اوزینه ناز ونیاز
عشق ایدر کندویه سؤال وعتاب

اشیدر کندیدن ینه او جواب (عشق هم عارف اولدی هم معروف (کندی هم واصف اولدی هم موصوف

عشقدر شاه وطالع مسعود
مثل مور زبر اول سلیماندر
عشق بیلمز زن وبنین وبنات
جمله یکسان اکا شهادت وغیب
عشق ایدر قلبدن چو کشف حجاب
بخش ایدر صکره نور عرفانی
عشق هرنه کو کاده قیلسه قرار
مرد ازاده بی اید ربنده
عشق هر کیمه کیم عنایت ایدر
ذات معشوقه رهنمانغ ایدر
عشق دل خلوتنده جاناندر
قبلهٔ جسم اب وکل درهم
عشق جانك طبیب حاذقیدر
کیمکه عاشقدر اکا یوقدر بیم
عشق بی شرح وبی بیان اولمش
جمله اوصافی بر کمال اولمش
عشق ایچون صد هزار نام اولمش
جملهدن باطن اولدی هم ظاهر

هم ایاز ایله عاقبت محمود
عشق سلطانی نام وشان بیلمز
سیئاتی ایدر قو حسنات
عشق ایچون قرب وبعد یکساند
بیلمز اولورندر ثواب وعقاب
عشق دیوانه ایلر انسانی
ماسوی قو بیزآنده جمله بقار
عشق صیاد مرغ انساندر
جمله حالده انی حمایت ایدر
عشق کوزدن کوکاده پنهاندر
بیلمیان خلق ایچنده جویاندر
عشق هم نوش جان اولور هم نیش
کاه معشوق وکاه عاشقیدر
عشقدر ذوق جان ولذت شوق
واصف عشق بی لسان اولمش
عشق وصف ودودیبچوندر
جمله اشیاده خاص وعام اولمش
عشقدر اصل وفرع جود وجود

عشق دل تختی اوزره سلطاندر
اولدر ازاده خانمان بیلمز
عشق پاك ایچره یوقدر اصلا عیب
وهو الآن هم کما کاندر
عشق فاسق ایدر مسلمانی
محو ایدر غفلتی ونسیانی
عشقدر نار ونور تابنده
جامع شمل هر پریشاندر
عشق هر کیمه اشنالغ ایدر
دائما جان ایچنده اول جاندر
عشق محراب جان ودلدرهم
همدم اولدر قویه مرهم وردیش
عشق دل حجره سنده در چو مقیم
کیمکه عاشق دکل اوبولمدی ذوق
عشق باقیء لایزال اولمش
عدو حددن شؤونی بیرون‌ندر
عشق هم اول اولدی هم آخر
عشقدن اولدی کل شی موجود

عشقه رعشق جمله بالتحقیق — حق حقدر بو سوزلرایت تصدیق

(نوع رابع عشرون) عشق مولایه وصول طریقنك اصولن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حق تعالی یه کیدن یوللر کرچه کثرتده مقدار عدد انفاس خلایقدر لکن اهل محبته راه فنا وجذبه مناسب ولایقدر زیرا که طریق فنا بغایت قریب ورشید دوواضح وفایقدر وبوطریق مختاری اهل عشقك

شطاری جذبه ایله قطع ایتمده سریع وسابقدر وبوطریق فقر وفنا ایسه انجق موت ارادی اوزرینه مبنیدرکه اول اصول عشره یه منحصر ومطابقدر اما اصل اول توبه درکه اول حق تعالی یه ارادتله رجوع ایتمکدر نته کیم موت ارادتسز کتمکدر زیرا که حق تعالی بیورمشدرکه (ارجعی الی ربك راضیة مرضیه) چونکه توبهٔ ذنوبك جمله سندن چقمقدر وذنب ایسه عبدی مولادن محجوب ایدن مراتب دو جهانه باقمقدر پس عاشقه لایق وسزا اولان ماسوای معشوقی نظردن برقمقدر بلکه انانیتی قویوب وارلغندن چقمقدر زیرا که وجودك ذنب لایقاس به ذنب محققین عندنده امر محققدر واما اصل ثانی زهددرکه اول دنیانك زینت ولذتندن ومال وجاه وعزتندن آزندن وچوغندن خروج ایتمکدر نته کیم موت آنلردن کتمکدر وحقیقت زهد ایکی جهانی بیله ترك ایتمکه ایتمکدر نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه (الدنیا حرام علی اهل الآخرة والآخرة حرام علی اهل الدنیا وکلاهما حرامان علی اهل الله) واما اصل ثالث توکلدرکه اول حق تعالی یه اتکال واتکا ایله اسباب وسببدن بالکلیه خروج ایتمکدر نته کیم موت اول حالته ایتمکدر زیرا که حق تعالی بیورمشدرکه (ومن یتوکل علی الله فهو حسبه) واما اصل رابع قناعتدرکه اول شهوات نفسانیه دن وتمتعات حیوانیه دن خروج ایتمکدر نته کیم موت اول غایتلره ایتمکدر پس عاشقه لایقدرکه مأکل وملبس ومسکنده مقدار حاجت اوزرینه اقتصار ایلسون اسراف ایتمسون نته کیم حق تعالی (ولا تسرفوا) بیورمشدر واما اصل خامس عزلتدرکه اول انقطاع وانزوا ایله مخالطهٔ ناسدن خروج ایتمکدر نته کیم موت اهل عالمدن کسلوب ایراغه کتمکدر الا که نفسی تربیه ایدن مرشد کاملك خدمتن قیلمیدر ومیت غاسل الندهاولدیغی کبی اکا تسلیم اولمیدر تاکیم کندوبی ماء زلالیله جنابت اجنبیتندن غسل ایدوب لوث حدوثندن طهارت بولمیدر وعزلتك افضلی خلوتله حواسی محسوساته تصرفدن عزل ایتمکدر زیرا که هر آفت وفتنه وبلا که روح آنکله مبتلا اولمشدر ونفسه قوت ویروب صفاتن تربیه قیلمشدر ونفسی آنکله روحه مستولی اولوب فرصت بولمشدر وانی اسفل سافلین بدنه چکوب تعلقات کائنات ایله مقید قیلمشدر جمله سی حواس خمسهٔ ظاهره پنجره لرندن درونه کلمشدر پس خلوتله حواس خمسه مسدود اولوب محسوساتدن معزول اولدقده اول شهوات وهوادن وشیطان ودنیادن نفسك مددی منقطع اولور وبو احتمادو تحفظدن صکره مسهل ذکرالله ایله فضلات میل ونفرت وجهل وغفلت وجمله شهوت زائل اولوب کوکل صحت وعافیت بولور واما اصل سادس ملازمت ذکراللهدر واول ذکر ماسوادن نسیان ایله خروج ایتمکدر نته کیم موت اول نسیانه ایتمکدر زیرا که حق تعالی (واذکر ربك اذا نسیت) بیورمشدر نسیان ماسوایی رمز ایله طیورمشدر وکلمهٔ طیبهٔ لا اله الا الله بر معجون معنوی بولنمشدرکه اول نفی واثبات ایله ترکیب اولنمشدر اما نفی لا ایله اول مواد فاسده زائل اولورکه قوای نفس وامراض قلب وقیود روح آنلردن متولد اولوروا اما اثبات الا الله ایله صحت قلب وسلامت مزاج اصلی حصوله کلور وتجلی صفات واسماالله دل وجان متحلی ومتسلی اولور واما اصل سابع توجه تامدرکه اول ماسوایه دعوت ایدن هر داعیه دن خروج ایتمکدر نته کیم موت اول حالته کتمکدر پس اول عاشقك مولاسندن غیری نه بر مطلوبی قالورونه بر محبوبی اولور ونه اندن غیری بر مقصد بولورونه اندن بر لحظه غافل اوله بیلور زیرا که دینلمشدرکه (لو اقبل صدیق علی الله الف سنة ثم اعرض عنه لحظة فما فاته اکثر مما ناله) واما اصل ثامن صبردرکه اول مجاهده ایله نفسی حظوظندن خروج ایتمکدر نته کیم موت اول مقامه ایتمکدر پس اول عاشق نفسنی مألوفات ومحبوباتدن فطامه صبر ایله ثابت اولورتا کیم نفسی پالهٔ وشهواتی خامد اولوب شریعت غراده استقامت بولور وقلبی صافی وروحی مجلی اولور نته کیم حق تعالی بیورمشدرکه (وجعلنا منهم ائمة یهدون بامرنا لما صبروا وکانوا بایاتنا یوقنون) واما اصل تاسع مراقبه درکه اول کندی حول وقوتندن خروج ایتمکدر نته کیم موت اول فنایه کتمکدر پس اول عاشق مولاسی مواهبنه مترقب اولوب نفحات الطافنه منتظر اولورو ماسواسندن اعراض ایدوب بحر هواسنده مستغرق اولور تاکیم مولاسی رحمتندن کندی نفسنه اولیه بر نور لامع ساطع وواقع اولورکه آنکله بر لحظه ده ثقلین اعمالی ثمره سن بولورواو توزسنه ریاضتله زائل اولمیان ظلمت نفس اماره زائل اولوروآنك سیئاتی حسناته متبدل اولور بلکه حسنات ابرار اکا سیئات امثالی کاورنته کیم حق تعالی بو مقامه اشارت بیورمشدرکه (ذلك فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم) واما اصل عاشر رضادرکه اول عبدك مولاسی رضاسنه دخولله نفسی

رضاسندن خروج ایتمکدر نته کیم موت اول مقامه یتمکدر پس اول عاشق مولاسنک احکام ازلیه سنه تسلیم اولوب تدبیر ابدیه سنه امورن تفویض ایدر وقضاسندن اعراض ایله قدرینه اعتراض ایتمیوب رضاسی بولنه کیدر نته کیم دینلمشدر (بیت) فوضت الی المحبوب امری کله * فان شاء احیانی وان شاء اتلفا) کیمکه بو اوصاف ظلمانیه سندن کندی اراده سیله میت اولورکیدر تحقیقا مولاسی انی نور عنایتیله یکیدن احیا ایدر نته کیم حق تعالی بیورمشدرکه (اومن کان میتا فاحییناه وجعلنا له نورا یمشی به فی الناس کمن مثله فی الظلمات لیس بخارج منها) یعنی شجرهٔ انسانیه سنده اوصاف ظلمانیه سندن میت اولان کمسه‌یی حق تعالی اوصاف ربانیه سیله احیا ایدوب انوار جمالندن اکا برنور احسان ایدرکه اول نور ایله احوال خلقی کوروب فراستیله اسرار ناسه مطلع اولور نته کیم (اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله) حدیثی بو معنایه کلور اما اوصاف نفسانیه سیله زنده اولان کمسه شجرهٔ انسانیه سی ظلمتنده قالور نه زهرهٔ معرفتله نور حضوره کلور ونه ثمرهٔ محبتله واصل محبوب اوله بیلور پس بشریت اوصافندن میت اولان عاشق البته اوصاف معشوق ایله حیات ابدیه بولور وانکله قالور مستزاد

ای مالک ملک دوجهان واحد قهار
بوقدر سکا ثانی
سن دائم وباقیسن وبوق دارده دیار
اشیا همه فانی
موجود حقیقی سن ومعدوم مدر اشیا
چون سایه ورؤیا
سن سن هب ایدوب ایلین ای فاعل مختار
احوال جهانی
صنعکله وار ایتدک نیجه بیک انفس وارواح
اشکالله اشباح
نورکله سموات وزمین ایلدک اظهار
هب کون ومکانی
ای اول وهم آخر وهم باطن وظاهر
سندن بو مظاهر
هب حول دخی قوت آلورلرندک وبسیار
هم نام ایله شانی
عشقکله دونوب روز ایله شب رقص ایدر افلاک
حیرتده قالور خلق
شوقکله یانار شمس وقمر ثابت وسیار
ایلر دورانی *
افلاک وعناصرله موالیده چو همراه
نورکدر ای الله
ذراتی قو ایلدی سرکشته چو پرکار
عشقک خفقانی
عشقکله هوا جوش ایدوب امواج اولور بحر
شوقکله قوپر
عشقک دوشر رشوقله وادیلره ناچار
هراب روانی *
عشقکله معمای جهان حل اولور انجق
ای واحد مطلق
برشعله اچمش عالم ایدرمش انی تکرار
عشقک جولانی
هرجان وکوکل طبع ایله درنورکه مائل
نورآنلره شامل *
ذرات جهان وحدتکی ایلمش اقرار
بی نطق لسانی
نورکله دل ودیده‌مزه کوستر الهی
اشیابی کماهی
تاسیر ایده لم شانلرک ای قلزم زخار
هر آن وزمانی *
نورکله ظهور ایتدی چو ارواح ایله اسما
عشق اولدی مسما
کوستر بزه هر مرتبه‌ده سائر اطوار
برعین عیانی *
کرعشق جهانکیر یکه میل ایلسه زاهد
اولوردی مشاهد
هم کعبه مثالی سوب ایتمزدی اول انکار
هر سنک نشانی
حقا که اولان عشق صفابخشکه واقف
اولمشدر او عارف
خوش جانی کبی شفقت ایدر جمله‌یه هر بار
انجنمز او جانی *
آدمده قو دلک سر یکه مخزن دل اکاه
اولمش او نظرگاه
چون آینه درلطفکه دل ای شه جبار
کسر ایله آنی *
صاف ایله بو دل آینه‌سن تا طوره کامل
اول حسنه مقابل

باقدقجه اکا سن سنی بول کیم طوله انوار
هم راز نهانی
هرحمد وثنا مدح ودعادر سکا راجع
سن جمله‌یی جامع
هب سندن اولورلر دون وکون عاشق ودلدار
هم عشق وهم انی
مهرکه پر ایتدک برآوج خاکی درخشان
اسمن دیدک انسان
نورکه هم ایتدک بوزنی مظهر دیدار
بولمش لمعانی
بو الکده چوترک ایلمشم جمله‌یی مولی
بیلدم سنی اولی
دل کرچه سنکچون سورا اول جمله‌یی بکار
اولمز نکرانی
عشقکله رفیق ایله بنی اولسون انیسم
هم دلده جلیسم
شیرین دهنی جانه ذکر ایلیه کفتار
اسرار بیانی
بی عشق تنم بارکراندر بکا ای دوست
کرمغز واکر پوست
عشقکله تحمل قلنور بوکه نه کیم وار
هر بار کرانی
بی عشق بلادرکه نه وار دولت ونعمت
عشقکله سعادت
عشقکله بلابال اولور آتش کل وکلزار
اولدر زکانی
عشقک الم ودردی ویرر کوکله لذت
اولدر بکا عزت
کیم غمله یانوب جسم اوله کل جان اوله چون نار
عطر اوله دخانی
عشقکله طولان بولدی عیان دولت واقبال
هم عزت واجلال
بتلکده قالان نفس هواویان مدبر بیمار
چکمش اوزیانی
برکره ایچن عشقک الندن می صافی
اوالش اکا کافی
جسمی اویوشوب قابی اولور خانهٔ خمار
قوراب ایله نانی
عشقک چون اولور عاشقه دربالری ساقی
حی اولوراو باقی
شوقک بتورر کلشن جاننده چوق ازهار
اثمار جنانی
بتلکدن ایراغ ایت بنی قیل عشقکه واصل
اولسون بکا حاصل
آنکله نه کیم کورسه کوکل ایلیه تذکار
اول روح روانی
اوهام خیالله ایشم خوف وخطردر
اوددن بوبتردر
حزنکله پر ایت کوکلی تا قالمسون افکار
ویرامن وامانی
قهرکله اولان منقبض ایلرسه توکل
هم صبر وتحمل
مهرکله طولار قلبی کیدر ظلمت اغیار
قورتیبر وکمانی
حکمتله نظر ایدنه در هیئت عالم
چوق آیت محکم
اشیاده عیان نور یتیز بواش اره هشیار
قور غیری کمانی
شوقکله فغان ایدن اولور عشقکه محرم
ذوق ایلر او هردم
فریاد ایله چون بحره ایرر بحر اولور انهار
قالمز او فغانی
چون نور حبیبکله کدازلدیم عرفان
قیلدک بزی شادان
اول بحر حقیقتدن اولور هردله دوار
عشقک غلیانی
هردلده سکا حمد وثنا ایلدی حقی
یوق اکادی خلق
عشقکله ایدر نظم خوش افکار ایله اشعار
ابکار معانی

فصل ثالث) حکمت اولیا علم صدور اولدیغن واندن کوکل ذوق وهدایت بولدیغن وعلم احکامدن اخص وانفع اولدیغن وکتاب وسنته مطابق کلوب اهلی نطقندن تأثیری بلیغ اولدیغن درت نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) حکمت اولیانک فضائل وفوائدن ایات قرآنیه واحادیث شریفه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی عبادینه عنایتیله کندی حکمتن تبشیر وترغیب ایدوب تحصیلی طریقن طیورمشدر نته کیم کلام

قدسیه‌ده لطفیله بیورمشدر (وعلم آدم الاسماء کلها) یؤتی الحکمة من یشاء ومن یؤت الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا وما یذکر الا اولوا الالباب (ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب لنا من لدنک رحمة انک انت الوهاب (رب قد آتیتنی من الملک وعلمتنی من تأویل الاحادیث فاطر السموات والارض انت ولیی فی الدنیا والآخرة توفنی مسلما والحقنی بالصالحین (فوجدا عبدا من عبادنا آتیناه رحمة من عندنا وعلمناه من لدنا علما) ولقد آتینا ابراهیم رشده من قبل وکنا به عالمین یهدی الله لنوره من یشاء (ادع الی سبیل ربک بالحکمة والموعظة الحسنة (ذلک مما اوحی الیک ربک من الحکمة (هل یستوی الذین یعلمون والذین لا یعلمون انما یتذکر اولوا الالباب (ففهمناها سلیمان وکلا آتینا حکما وعلما افمن شرح الله صدره للاسلام فهو علی نور من ربه (الرحمن علم القرآن خلق الانسان علمه البیان) علم الانسان ما لم یعلم) ونفس وما سویها فالهمها فجورها وتقویها (الم نشرح لک صدرک) انا اعطیناک الکوثر) وحق تعالی حدیث قدسیده لطفیله بیورمشدرکه یا ابن آدم العلم الباطن هو سر اخفیته عن خلقی واودعته عند خاصة عبادی وهو نتیجة معرفتی یا ابن آدم تخلق باخلاقی اظهر العلم من قلبک حتی یعظک ویعمرک یا ابن آدم کیف تطمع فی العلم مع الشبع وکیف تطمع فی الحکمة مع کثرة الکلام فاطلب العلم فی الجوع والحکمة فی الصمت یا ابن آدم انی اهب الهیبة فی قیام الاسحار وانتم نائمون واضع الحکمة فی البطون الخالیة وانتم تشبعون فکیف تجدون وحضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم امتنه شفقتیله تعلیم علم دین ایله تفهیم علم لدنی قیلوب طریقتن کوستروب حقیقتن طیورمشدرنته کیم بعض احادیث شریفه‌سنده بیورمشدر حضرت خضر ایله حضرت موسی علیهما السلام برسفینه‌ده ایکن برطیرانک کنارنه قونوب دریادن صو ایچمشدر پس انی کوردکده خضر علیه السلام حضرت موسی علیه السلامه خطاب ایتمشدرکه یا موسی تحقیقا حق تعالی بکا برعلم اوکرتمشدرکه انی سن بیلمزسن وسکا برعلم اوکرتمشدرکه انی بن بیلمم بنم علمم وسنک علمک علم الله عندنده دکلدر الا که بوطیرک دریادن الدیغی ایکی قطره صو کبیدر وبیورمشدرکه کیمکه قرق کون حق تعالی‌یه خلوص ایله عبادت ایلرسه انک ینابیع حکمت اسانته جریان ایلریعنی هرنه سویلرسه کتاب وسنته موافق حکمت سویلر وبیورمشدرکه کیمکه علمیله عامل اولور حق تعالی اکا بیلمدیکی علمی الهام ایدر اول بیلور وبیورمشدرکه قلب مؤمن ینبوع حکمتدر وبیورمشدرکه حکمت کوکدن بر نوردر وبیورمشدرکه حکمتک ثمره‌سی فوز وفلاحدر وبیورمشدرکه مؤمنک مطلوبی حکمتدر ومنافقک مطلوبی شهوتدر وبیورمشدرکه حکمت مؤمنک یتیکیدر انی قنده بولورسه الور وبیورمشدرکه حکیمک سرمایه‌سی حکمتدر وبیورمشدرکه علم ایکیدر بری علم ظاهر قرآندرکه حق تعالینک مخلوقات اوزرنه حجت وبرهانیدر وبری علم باطن قرآندرکه اول علم نافع ربانیدر (نظم)

علم قلوب اولدی چونکه علم تصوف — قلبکی صاف ایله چکمه بار تکلف
هرنه کیم معدوم اولورسه ایتمه تمنی — هرنه که موجود اولورسه ایتمه تصرف
کیم بری ایکی کورربو جلوه‌کاه ایچره — باقسه کرک اخرانی داغ تأسف
دیده ودیداری فی الحقیقه براکه — چشم زلیخاده ایدی طلعت یوسف
نور محقق جهانی ایلدی روشن — شمع مقلد سونر کوررسه اوبرپف
عارف نفس اولدی برنفسده محقق — چون دله دلبردن ایردی جذب تلطف
مهبط عرفان دکلسه خاطر حقی — درس عوارف نه سود وبحث تعرف

(نوع ثانی) حکمت اولیانک حد وعلامتن وقدر وقیمتن وحفظ وحراستن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حکمت اول عقل معادلک کلامیدرکه اکر نصو براوانسه آنکله شمس مظلم اولور حکمت علم لدنیدرکه الهام ربانیدر حکمت قلب عارفده برنقطه‌در وعلم اول برنقطه‌درکه اهل جهل آنی چوغالدوب فنون ایتمشدر حکمت عارفک قلبنده مثلا برمناره باشنده برطبراغزنده برقیل کبیدر حکمت کمال فهم وفراستدر حکمت مکاشفه یقیندر حکمت معاینه غیبدر حکمت برنوردرکه روح اضافیدن قلب عارفده ظهور ایدر آنک حظی اوفر اولان عارفک حکمتی اتم واکثردر حکمت تکلمده اصابت قیلمقدرکه حق ایله ناطق

وحق ایله ساکت اولمقدر برحکیم الهی دیمشدرکه نور حکمت قلبه نزول ایده‌لی اوتوز یلدرکه لسانمدن ندامت اولنه‌جق برکلام صادر اولمشدر حکمت اقوال وافعال وارادتده اصابتدر زیرا که حکیم اولان نطق ایتمزالا که حق ایله ایدر وعمل ایتمزالا که حق ایچون ایدر ومراد ایتمزالا که مرادی حقی مراد ایدر کسب حکمت اجمال نطق واستعمال رفقدر حکمت خزائن غیب الهیدن ظهور ایدوب قلوب اولیایی پرنور ایدر اولیای کرام ینابیع حکمتدر ومواطن رحمتدر کوکلده شهوت حجاب حکمتدر وقلبک ظلمتی شهوتدر ونور وحضوری حکمتدر نته کیم جهانده برمکانده نور ایله ظلمت جمع اولمز کذلک حکمتله شهوت برکوکلده جمع اولمز پس شهوتلری تارک اولان حکمتلره مالک اولور ورأس حکمت حقه ملازمتدر ترک شهوت زینت حکمتدر کوکلده حکمت قوت بولدقجه آنده شهوت ضعیف اوله‌رق محو اولور کوکل هرشهوتدن وحب ریاستدن فارغ اولدقده آنده نور حکمت ظهور ایدر اما علامت حکمت ترک حب شهوات دنیادر وطلب انس وحضور مولادر علامت حکمت قلت اکل وشرب ومنامدر وصمت مدام وحاجت مقداری کلامدر وکوکلدن مولایه توجه تامدر علامت حکمت حقه توکل وتفویض وتسلیم ورضادر وخلقه حسن خلق ایله تواضع ورفق ومداراادر حکمت کندیدن اکبره تسلیم اولمقدر واصغره تعظیم وشفقت قیلمقدر بواوصاف ایله متصف اولان عارف حکیم الهیدر انک اقوال وافعالنک فوائد حکمتلری غیر متناهیدر (نظم) الهی اویله مشرب ویرکه اویسون اکا مشربلر * دل اولسون عشقکه ذاهب که آندندر بومذهبلر) دیلردم بی مراد اولمق چون اول هم برمراد اولدی) اومطلبدن دخی کیچدم بولندی جمله مطلبلر) چوتدبیر خردن بتدی ایش درد عشق الدم) که داغ دل کبی برشب چراغی بولمدی شبلر) چو نور عشق نورجانه اول هم جسمه راکبدر * اورا کبدن خبیر اولسه بولور عزت بوم کبلر * همان ناسفته بکدر بحر حکمت دری ای حقی) قو وهم وفهم وعقل وفکری کسر اولسون بومثقبلر) حکمت قلوب میته‌یی احیا ایدر وصدور ضیقه‌یی فضا ایدر حکمت رأس مال حکیمدر آنی نطق ایله افنا ایدن کمدر لذت حکمتک کوکلدن کتمسی حکیم آنی قبل السؤال نطق ایتمسیدر حکمتی اهلندن منع ایتمک اهلنه ظلمدر وحکمتی نااهلنه سویلمک حکمته ظلمدر حکمته ظلم ایتمک بیوک خطادر زیرا که اوظالمک خصمی خدادر برحکیم الهی دیمشدرکه بدایت امرمده غلیان حکمتی صدرمده مشاهده ایلردم وانی اهلندن ونااهلندن دریغ ایتمیوب سویلردم پس بکا عتاب اولندیکه بومخصوص خواص اولان حکمتی عوام ناسه نیچون سویلرسن وبوعظیم القدر اولان دواتی نیچه برتخفیف ایلرسن تحقیقا تخفیف حکمت حقدر تعظیم ایله تحقیقی بیلرسن حکمتک قدر وقیمتن بیلمینلره حکمت سویلمه خنازیراوکنده نثار لؤلؤ ایلمه زیرا که حکمت اولیا لؤلؤ تردن اعلادر وآنی انکار ایدنلر بهائمدن ادنادر پس حکیم الهینک شاننه لایق اولان بودرکه حکمتی انجق اهلنه سویلیه ونااهلندن حفظ ایلیه تاکیم حکمتک نور وسروری انک درونده منطمس اولمیه ولذت وحلاوتندن بی بهره قالمیه (نظم)

صفیر مرغ جان اسرار سویلر — ولی اکاه اول هربار سویلر — نیچون حکمت کلامن دیرا کاکیم
اشیدنجه انی زنهار سویلر — پشیماندر او عارف اول آخر — که ماره سرکنج یار سویلر
چو عاشق مست ایکن بازاره وارسه — حدیث خانهٔ ناچار سویلر — عجب حالت بوکیم برقطره عمدن
حدیث قلزم زخار سویلر — همان بربحردندر بوتجه انجو — اکر ملا اکر عطار سویلر

خموش اول کرفنا بولدکسه حقی — که دلدن عشق خوش کفتار سویلر (نوع ثالث)

حکمت اولیا علوم نافعه‌دن الذ وانفع اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حکمت اولیا علم بالله‌در نته کیم حق تعالی (فاعلم انه لا اله الا الله) بیورمشدر وحکیم سنایی اوچ بیت ایله بومعنایی طیورمشدر (نظم) علم سوی دراله برد (نه سوی نفس ومال وجاه برد علمها جمله زیراین کلمه است (هست صورت دیکی ولیک همه است علم هردوجهان جزاین مشناس می شنو فرق فربهی زاماس پس علم بالله درکه علم حقیقتدر وعلم حالدر وعلم عرفاندر وعلم عشقدر وعلم باطندر وعلم لدنیدر وعلم صدوردر وعلم قلوبدر علم بالله کشف کروبدر وستر عیوبدر وکفارت ذنوبدر علم بالله حکمت نامیله معروفدر وقرآنده خیر کثیر ایله موصوفدر وبونک طالبی جوع وظمأ برله مألوفدر علم ایله حکمت بری برندن جسم ایله جان کبی منفک اولمزلر نته کیم دیمشلردر (بیت) علم

باطن همچو مسکه علم ظاهر همچو شیر کی بود بی شیر مسکه کی بود بی پیر پیر (علم تعلمله اولور و حکمت تجوعله اولور
پس علم لساندن لسانه کلور و حکمت غیبدن قلبه کلور علم ظاهر لساندن خروج ایدر انجق صماخ اذنه کیدر علم
باطن درون دلدن چقار نفسه تأثیر ایدوب داخل قلبه اقار علم ظاهر لسان اعمالندندر لسان ایسه عالم ملکک
خزانه سیدر علم باطن کوکل احوالندندر کوکل ایسه عالم ملکوتک خزانه سیدر علم ظاهر خلق ایچنده مشهوردر
وکتبده مسطور و منشوردر علم باطن حق ایچون صدور ایچنده مستوردر و خلقه اظهاری ممنوع و محظوردر علم
باطن واردر که انکار اولنمز و اظهارینه هرکز مجال بولنمز حکمت اولیایی انکار ایدن ابله و ناداندر انک اهون عقوباتی
ذوق حکمتدن حرماندر علم تعلمله اولدیغندن حدّ و غایتی اولور معرفت حقدندر که نه حدّی اولور ونه ده نهایت
بولور علم تفکرله بیلنور و حکمت تذکرله بولنور علم بالله اقرب طرق الله در (نظم) اکر علم عشقه کوکل اولسه قابل
یازار سن او بر نقطه دن بیک رسائل * انک حفظ و تکراری حیرتله در کیم * تذکرله در علم عشق اولمه غافل *
تفکرله در چونکه عقلک علومی * کرکدر اکا درس و فهم مسائل * اصول و فروع ایچره اولدک مسلم * ولی
اولمدک فرعدن اصله واصل * چو عقل اولدی ظاهر بو عشق اولدی باطن * قو خارجده عقلی سن اول عشقه
داخل) علوم عقلیه ده مؤمن له کافر مشترکدر نور معرفتی بولمغه مؤمن کرکدر پس علم معرفتدن اعمدر و معرفت
علمدن اخص واهمدر نور علم انجق کائناته متصلدر و نور معرفت اول حضرته واصلدر آنکیچون من علم نفسه
دینلمیوب (من عرف نفسه فقد عرف ربه) دینلمشدر علمدن معرفت زیاده مرغوبدر زیرا که علم اسما و صفاته
و معرفت عین ذاته منسوبدر حق تعالی عبادندن ایکی نسنه مراد ایتمشدر بری علمدر که علم عبودیتدر و بری
معرفتدر که معرفت ربوبیتدر بو ایکیسنک ماعداسی اولان علوم عقلیه بالجمله حظوظ نفس و فنون غفلتدر
(نظم) حساب و هندسه علم اولمش بیل عین نادانی (هدایه اوقودک لکن هدایت صانمه سن انی) هدایت عشق
بولمقدر منن دن نفسی بیلمکدر * که اول بحر نفسدندر بو نفخ روح انسانی * او بحرک زورقیدر چون بو شکل
و هیئت عالم * انک شوقیله ایلرنه فلک بو رقص و دورانی * او بحر امواجیدر افلاک و ارکان و موالیدی * اودر
ماهیت اشیا اودر حکمت انی طانی * بورک تترغه خوف ایتمه بقیندر دوست ایراق کتمه * درونک سیر قیل
خوش بول کوکل تختنده سلطانی * بولورسک دلده جانانی اکا بخش ایله بو جانی * کورورسک عالمه طولمش همیشه
عون ربانی * سکندر عشق و هم عرفان سکندر حسن و هم احسان * هدایت بولدک ای حقی بودر عارفلرک
شانی * مؤمن حکمت استر و منافق شهوت استر پس مغلوب شهوت اولان محروم حکمتدر حکمت انشراح
قلوب و طهارت نفوسدر و حلاوت ارواح و لذت اسراردر نقل اولنمشدر که ذوالنون مصری رحمة الله تعالی
علیه حضرتلرینک اصحابندن بریسی اکا سؤال ایتمشدر که حکمتده اولان حلاوت ندندر که افواه اولیادن
صادر اولدقده آنی استماع ایدنلر آندن متلذذ اولورلر جواب ایتمشدر که حکمت الهام علمیدر که قلب حکیمه القا
اولنور حق طرفندن قلبه نزولی قریب العهد اولدیغندندر که آنده بو نججه حلاوت بولنور زیرا که اول حکیم
الهی حدثنی فلان عن فلان دیمیوب حدثنی قلبی عن ربی بیورر و اول حکمتک اصول دینیه دن و امور
یقینیه دن بولنمسی الهام ربانی اولدیغن طیورر (نظم) قلب عارفده همان حکمت مولی اولدی * جانی خوش
مظهر انوار تجلی اولدی * کیمکه غرق یم عشق اولمش او وحدت بولمش * لاجرم کوکلی اوی مسجد اقصی اولدی
سو یلمه هر کسه حکمت سوزنی ای حقی * کیم آنک سوزلری هپ رمز و معما اولدی * نته کیم ابو طالب مکی
رحمة الله علیه دیمشدر که عالم بالله اولان کاملک اوچ علمی واردر بری علم ظاهردر که اهل ظاهره بذل اولنور
و بری علم باطندر که انجق اهلنه دینلور اما اوچنجی علمی نه ظاهر درونه باطندر اول بر سر خفیدر که بینه و بین الله
مستور و مخفیدر آنک مغز معرفتی و ذوق محبتی و لب حکمتی و علم حقیقتی اودر و انک سرمایه دولتی و مایه
سعادتی و غایت قربتی و نهایت عزت و لذتی اودر و اول علمی نه اهل ظاهره اظهار ایده بیلور ونه اهل باطنه افشا
ایتمک اولور اول علم انجق مولا ایله اول عبد آره سنده قالور نته کیم (صدور الاحرار قبور الاسرار) بو معنایه کلور
(رباعی) علمی که حقیقتست در سینه بود * در سینه بود هر انچه در سی نبود * صد خانه پر از کتاب سودی نکند *
کر سینه کتاب کشت تر سی نبود * نته کیم صو الچقلره مایلدر کذلک حکمت متواضع کوکلره نازلدر
(اللهم یسر لنا) (نظم)

نقشبند جانه جانلر جانه هم مایلدر اول — عاقلک میلی لساندن عاشقه حاصلدر اول
دلده حکمت چون سمادر بو بدندر چون زمین — بو زمیندن تا سمایه فرق چوق منزلدر اول
دل سحاب اسماندر سینه‌لر طام اوستیدر — نطق باراندر لسان میزابنه نازلدر اول
نطق دلدن طیب و طاهر اینر هر سینه‌یه — سینه کر آلوده ایسه آنده هم باطلدر اول
حکمت اول سطحک اولور کیم ابری باران یاغدیرر — ابردن باران الان سطح اول سوزی قائلدر اول
ناودان غیریدن کیم آب آقور سارقدر اول — حکمت الان خلقدن قائل دکل ناقلدر اول
کندی نفسن بلمین جاهلدر اول عارف دکل — هر جوابی کیم او سویلر معنیده سائلدر اول
کیمکه بیلمش نفسن اولمش ماسوادن روحی پاک — نطقی پاکندن صفا بول حکمته نائلدر اول
چون ایق طانور قابک ظلمتده ای حقی دخی — هر کوکل دوستک طانور ذوقیله خوش قابلدر اول

(نوع رابع) حکمت اولیا آنلرک نطق پاکندن الذ و احلا اولدیغن و قلوبه زیاده تأثیر قیلدیغن و حکیم الهی علمادن اعرف و اشرف اولدیغن بیان ایدر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که بر قلب حکیم بیک قلب علمادن زیاده حلیم و سلیمدر کلام عالم مرضایه شفا و یرر کلام حکیم موتایه حیات و یرر علم حکمت سهم قدسیدر و نطق حکیم انک قوسیدر و قلب طالب انک هدفیدر و رامی حق قیومدر آنکیچون خطا معدوم در عالمک تجارتنه رأس مال غیر وسیله در حکیمک تجارتی کندی سرمایه سیله در علم فضه در و معرفت ذهبدر و حکمت جوهردر عالم سؤال اولندقده جواب اظهار ایدر حکیم ایسه ترک جواب ایچون اعتذار ایدر عالم خلقه دید یکندن ادنادر حکیم ایسه خلقه دید یکندن اعلادر خلقه هر مشتهالرنده فتوی و یرن مجنون و ساهیدر اون مسئله نک طقوزندن سکوت ایدوب برندن جواب ایدن حکیم الهی در حکیمک دل و جانی ماسوادن فارغ و عاریدر آنکیچون انک قلمندن حکمت لسانته جاریدر نته کیم امام احمد بن حنبل محمد شافعی ایله بر برده قضای صلوة اجتهادنده تکلم ایدرکن آنلرک یاننه اولیاء کرامدن بر چوبان کلمشدر و امام احمد امام شافعی دن اول چوبانی امتحان ایچون استیذان ایتمشدر امام شافعی رحمة الله علیه اکا دستور و یرمش ایکن و اول چوبانک قلبنه طوقنمغی اکا لایق کورمش ایکن اول امام اول چوبانیدن سؤال ایتمشدر که نه دیرسن بر مؤمن حقنده که بر وقت نمازن فوت ایتمش اولسه و اوقات خمسه نک قنقیسی فوت اولدیغی خاطرندن کتمش اولسه اول کسه قنقی وقتی قضا ایلسون همان اول چوبان اکا دقتله بر نظر ایدوب اول کسه غفلتده قالمشدر اکا بش وقتی بیله قضا ایتمک لازم اولمشدر دیدکده امام همام انک مهابتندن بیهوش اولوب یاتمشدر و اول چوبان قالقوب یولنه کتمشدر و امام احمد رحمة الله تعالی علیه اغماسندن افاقت بولدقده چوبانک اول جوابن تحسین ایدوب هیبتندن تعجب قیلمشدر و اولیاء کرامک چوبانی بویله ایکن عالملری نه مرتبه اکاه اولورلر دیوب عبرت المشدر بعده طریق محبتنه سلوک ایدوب امام ایکن خواص اولیادن اولمشدر عالم علمیله نفسنی ملاحظه ایدر حکیم ایسه ترک نفس و نفی وجود ایله ربیسنی ملاحظه ایدر نته کیم امام اعظم ابو حنیفه رحمة الله تعالی علیه خواص اولیادن ایکن ابن ادهم حضرتلرینه سیدنا ابراهیم دیرایمش اصحابی اکا تعظیمندن سؤال ایلدکده جواب ایتمشدر که بز علمز ایله نفسمزی ملاحظه ایدرز و اولیا کندیلرن اونودوب حکمتله مولالرن ملاحظه ایدرلر عالمک حکیمه احتیاجی چوقدر حکیمک عالمه احتیاجی یوقدر نته کیم حضرت موسی علیه السلام خضر علیه السلامه محتاج اولوب صحبتنه کتمشدر و خضر علیه السلام اکا محتاج اولمیوب مفارقت ایتمشدر عوام ناس عالم ایله متأدب اولورو عالم حکیم ایله متأدب اولور و حکیم انجق ربیسیله متأدبدر که (ادبنی ربی فاحسن تأدیبی) دینلمشدر نته کیم جاهل و ناقص اولان عام کالانعام ابتدا اوروب بر عالمدن علم اوکرنوب اصول و فروعی تحصیل ایدر بلکه علوم ادبیه عربیه‌یی تکمیل ایدوب عقلی علم ایله عالم و عامل اولور لکن نفسی حالی اوزره جاهل و ناقص قالور بعده اول عالم کیدوب بر مرشد کاملدن حلم اوکرنوب تهذیب اخلاق ایدر بلکه سلوک ایله مقام سابعه کیدوب نفسی دخی عبودیتله عارف و کامل اولور پس اول کامل کندی قلبنه واروب ربیسیله حاضر اولوب حکمتنه ناظر اولوب وانک شریعتیله حبیبی ایرنجه کیدوب ربوبیتنه خشوع و خضوع ایدوب کمال عبودیته واصل اولور و جمیع اداب

وارکان وعلوم وعرفان آنده حاصل اولور زیرا که انسان کامل رضای مولایی کندی کوکلنك انبساط وانسنده بولور وسخط مولایی قلبنك انقباض وهیبتیله بیلور پس اول بشارت اشارت ایله حکیمانه بورر (قطعه) لطف وقهرك اثری دلده سرور وغمدر ٭ امر ونهی اول فرح وغمده عیان ظاهردر ٭ کلسه غم بلکه کناه ایشلدك استغفارایت ٭ کیم کوکل خوشلغی هر خیره نشان ظاهردر ٭ اولیادن برحکیم برحکیمه کیدوب حضورنده قعود ایدوب دیمشدرکه سندن بر مسئله سؤال ایتسم کرکدر اول جواب ایتمشدرکه سن علمایی قویوب بکا کلوب مسئله سؤال ایتمك مثلا برسلطان بولندن شاشوب بر صحرایه دوشدکده آنده اولان چوبانلری قویوب اول بولی کندی ماننده برسلطاندن سؤال ایتمك کبیدر حکیم الهینك عادت قدیمه سی بودرکه ناس ایله بولندقده سکوت ایدر وقلبیله حضورانسه کیدر پس آندن هرنه کیم سؤال اولنورسه کوکلدن اکا فتح اولنان جوابی سویلر پس برحکیم الهی برکون برمجلسده غلبهٔ وجدندن لسان حکمتله شیرین تکلم ایدر ایکن معنیٔ حقیقتده غایتده تدقیق ایلمشدر وذوق ادراکیله سینه چاك ایده جك نکته لر سویلمشدر بعده اکا دینلمشدرکه اول نکته لری برنی بزم ایچون بردخی تکرار ایلسك خوش اولور اول حکیم آنلره دیمشدرکه اول حالت عشق اکر بنم ایچون بردخی تجدد ایلرسه خوش اولور والا ذوق ولذتدن سوزم بوش اولور (نظم) سنسن ای عشق که هرجانده سخن سویلرسن ٭ لیك عشاق دیلندن سوزی سن سویلرسن ٭ دائما حضرت معشوق ازلدر یارك ٭ دمبدم آنك ایچون حب وطن سویلرسن ٭ حسن دلدار ایله خوش ذوق وصفا بولدقچه ٭ جانه جان بخش ایدوب آندن تن سویلرسن ٭ هرسوزك مهر ومحبتده خطاسز سوزدر ٭ سنکه اوصاف رخ ماه ختن سویلرسن ٭ اشکر روح روان ایچره چو منصور اولدك ٭ اول سببدن سخن داردن سن سویلرسن ٭ مژدهٔ یوسفی یعقوب حزینه کتوروب ٭ هم حبیبه صفت ویس قرن سویلرسن ٭ تا بکی حقی یه دیرلرکه سوز افشا ایتمه ٭ تتسون اول عاشق مجذوبکه سن سویلرسن ٭ برحکیمه دینلمشدرکه جامعده جالس اولکه ناسه نفعك اولسون اول جواب ایتمشدرکه جامعده جلوس ایتمزلا که جامع ایدرین خوش جامع دکلم مجموعم حق تعالی قلب عارفده حکمت اشجارین غرس ایتمشدرکه آنلری انهار جوع ایله سقی ایدر حکیم الهینك قلبیله اولان حالی بوستانجینك بوستانیله اولان حالی مثالیدر زیرا که حکیمك حال وشانی بودرکه دائما کوکلی ریاضنه دخول ایدوب هربرندن حقه لایق اولمیان اشیایی قلع وطرح ایدر ابتدا روضهٔ توحیده کیدر آنده شرك وشك بولدیسه آنلری قلع وطرح ایدر بعده روضهٔ توکله کیدر آنده خوف وحذر بولدیسه آنلری قلع وطرح ایدر بعده روضهٔ تفویضه کیدر آنده تدبیر واختیار بولدیسه انلری قلع وطرح ایدر بعده روضهٔ صبره کیدر آنده جزع وفزع بولدیسه آنلری قلع وطرح ایدر بعده روضهٔ رضایه کیدر آنده سخط وغضب بولدیسه آنلری قلع وطرح ایدر بعده روضهٔ معرفته کیدر آنده نفس وهوی وماسوی بولدیسه جملهسن قلع وطرح ایدر بعده روضهٔ محبته کیدر آنده میل واعتبار اغیار وحلاوت خلق ودثار بولدیسه آنلری بالجمله قلع وطرح ایدر بعده روضهٔ حکمته کیدر آنده اولان اشجاری آب جوع ایله سقی ایدر تا کیم ازهار واثماری کمالیله بتر وذوق ولذتدن جانته جان قاتار پس اول حکیم ایکی جهاندن قاچوب اول ریاضه جان اتار وبحر وحدتده غرق اولور بار وهر مراد ومقصود نه بتر کیمکه عاقلدر اول حکمت اولیایه مائلدر وآنکه عاملدر کیمکه عارفدر اول بو حکمته واقفدر غنیمت اکیاس مدارسهٔ حکمتدر و حکمتله تلذذ نعمت وغنیمتدر حکمت اولیایی حفظ ایدن حقایقله منتفع اولور وآنکله نطق ایدن قدر وقیمتیله عز ورفعت بولور وقلبندن ایچری کیدن عارف عقل کلدن درس حکمت آلور وعلم حکمتله طولوب بحر بی پایان اولور قالور (نظم)

معلم عشقدر کنج سکوت اولمش دبستانی
لسانی بی زبانلقدر بو فاضل کامل استادك
کوکل چون بیلمك ذوقن بولور هر دفتر فکری
طویل الذیل برطوماردر بو بیلمك علمی
شهود الحق فی القلب اولدی مضمونده برنکته
تصور ایدهمم برکسه تصدیقی ایده بو علمی

سبقدر بیلمك دلدر آنك طفل سبق خوانی
ولی عالمده یوق انك لسانن اکلر اقرانی
که یازمش کلك عقل آنی ایدر محراب نسیانی
که عمر جاودان ایچره بولنمز حد وپایانی
سواد الوجه فی الدارین در ممدوح عنوانی
معرف اولدیسه کشف وجذب ذوق وجدانی

علومك انفعی حکمتدرانی عشقدن اوکرن
الهی عزتك حق انیس ایت جانمه عشقی
فقیر اللهی حقیدن عیان سیرابایان عارف

رموز بیر عشق اکلمقدر عارفك شانی
که انك حکمتی ذوقیله کندهمدن اولم فانی
عیان اهلیدر اول نیلردلیل عقل وبرهانی

(فصل رابع) اولیای کرامك فضائل وبرکاتی ورسوم وعاداتی وحد وتعریفاتی ووجد وحالاتی واوصاف وعلاماتی وحرکات وسکناتی ومراتب وکراماتی وغایت مشاهداتی ونهایت مقاماتی طقوز نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) اولیای کرامك فضائل وبرکاتی ایات قرآنیه واحادیث شریفه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی عبادینه عنایتیله کندی اولیاسنی تعریف ایدوب آنلره اولان محبتنی طیورمشدر نته کیم کندی کلامنده عظمتیله بیورمشدر (الله ولی الذین امنوا یخرجهم من الظلمات الی النور) الا ان اولیاء الله لا خوف علیهم ولا هم یحزنون) ان اولیاؤه الا المتقون) والله ولی المتقین (والله هو الولی) انت ولیی فی الدنیا والاخرة توفنی مسلما والحقنی بالصالحین) وعباد الرحمن الذین یمشون علی الارض هونا واذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) والذین یبیتون لربهم سجدا وقیاما (رجال لا تلهیهم تجارة ولا بیع عن ذکر الله) وحق تعالی احادیث قدسیهده بیورمشدرکه من کان لی ولیا کنت له مطیعا فلیثق به ولیحکم علی فوعزتی لو سئلنی زوال الدنیا لازلتها له ومن اکرم ولیا لی وجبت کرامته علی) اولیائی تحت قبابی لا یعرفهم غیری وحضرت داود علیه السلام وحی ایتمشدرکه یاداود بنم محبتمه میل ایدن اولیا قوللریمه خبر ویرکه چونکه آنلرله میانمزده اولان حجابلری بن لطفمله رفع ایدرمکه انلرینی بصیرتلریله کوره لر اول حالده خلقدن محجوب اولسهلر آنلره هیچ وحشت کلمز وقطعا ضرر ویرمز وبنم جانبمدن آنلره لطف وانبساط ایرشدیکی حالده خلقدن کلن حقد وغضب آنلره هرکز تأثیر ایتمز واصلا کدر ویرمز یاداود اکر سن بنم محبتم دعواسن ایدرسك ابتدا دنیا محبتنی قلبکدن اخراج ایتملیسن زیرا که تحقیقا بنم محبتمله دنیا محبتی برکوکلده جمع اولمز یاداود ابتدا سن بنم محبتمی کندی قلبکده خالص ومحکم قیلدکسه وهرنسنهده بنم قدرت وحکمتمی کوررا اولدکسه بعده دنیا ایله واهل دنیا ایله اختلاط ایلسهکده محبتم نقصان بولمز وسکا برکدر کلمز یاداود اکر سن بکا دوست اولورسك نفسکه عداوت ایدوب انی شهواتندن منع ایله تا کیم بن سکا محبتمله نظر ایدوب ارهمزده اولان حجابی رفع ایلیم یاداود بنم عبادمدن یریوزنده نیجه اولیا قوللرم واردرکه آنلر بنم دوستلرمدر بندخی انلره دوستم وانلر بکا مشتاقدرلر بندخی آنلره مشتاقم آنلر بنی ذکر ایدرلر بندخی آنلری ذکر ایدهرم غربا اوطاننه آرزو ایلدکلری کبی آنلر کیجه یی ارزو ایدرلر وطیور اوکارینه مسرور اولدقلری کبی آنلر کیجه ایله مسرور اولورلر وقتا که لیل اولوب ظلمات کلسه وهر دوست انجق کندی دوستیله تنها قالسه آنلر بنم ایچون قیامده طوروب یوزلرن بوروب بوزلرن بسط ایدرلر وبکا تضرعله مناجات ایدوب انعام واحسانمه تعلق ایدرلر آنلر کاهی قیام وکاهی قعود ایدوب کاهی رکوع وکاهی سجود ایدرلر ومحبتمدن غیری بندن هیچ برنسنه طلب ایتمیوب رضا بولنده کیدرلر پس بندخی آنلره کمال محبتمدن اول حالتلرنده اوچ عطیه احسان ایدهرم اولکی عطیه برنوردرکه آنلرك قلبنه القا ایدهرم اکر آنلر دائما سویلسهلر آنکله بندن خبر ویررلر وایکنجیسی بودرکه بن آنلره ذات وصفاتمله توجه ایدهرم هیچ بیلورمیسنکه بن توجه ایلدیکم دوستمهنه لر احسان ایلرم واول نیجه دولتلره نائل اولور واوچنجیسی براکرامدرکه انی انجق بن بیلورم برده اول عبدم بیلور ارض وسماده اولان اشیا اول اکرامه نسبتله شیء قلیل اولور وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم امتنه محبتیله امتنك اولیاسی علاماتن طیورمشدر نته کیم احادیث مشهورهسنده بیورمشدر امتمك اولیاسی رؤیت اولندقده حق تعالی ذکر اولنور زیرا که دیدار اولیا ایله مشرف اولنك قلبنده فکر حق بولنور وبیورمشدرکه تحقیقا بنم امتمده اویله رجال اولورکه انلر ناسدن منفرد اولورلر وناس آنلردن نجیده قالورلر آنلر عند الناس مجانین عد اولنورلر وناس آنلرك عندنده مجانین بولنورلر اکا اولیکزکه تحقیقا انلر ابدالدر وبیورمشدرکه حق تعالینك خلقندن اولیاسی اهل جوع وظمادر کیمکه انلره اذیت ایلرسه حق تعالی آندن انلرك انتقامن الور وبیورمشدرکه دنیا اهل اخرته حرامدر وآخرت اهل دنیایه حرامدر وایکیسی دخی اهل الله ایچون حرامدر اهل الله اولیای کرامدر (نظم)

كل جان كوزن اچ اى پسر * قيل اوليايه خوش نظر * جان مثلى هب بى پا وسر * دل مثلى هب زير وزبر
بى كسب وكار اولمش قمو * زردوزار اولمش قمو * چون مست يار اولمش قمو * انلرده بردر خير وشر
كلدن خرد لشادرك * هم سر ودن ازادرك * اشتردن اول منقادرك * آيينه دن در صافتر
ذرات وش طولمش هوا * شمس آنلره اولمش قبا * وارلقلرى بولمش فنا * خورشيده قارشى چون قمر
خار ايچره ديرلر كل كبى * حبس ايچره ديرلر مل كبى * اب وكل ايچره دل كبى * ليل ايچره درلر چون سحر
بو تنلرى ار واحدر * اول جانلرى اقداحدر * عشق آنلره خوش راهدر * كيم بيلمديلر نفع وضر
حق اكر جويندەسن * دلدن اكا پويندەسن * عشق اهلنه كويندەسن * وير غوث علويدن خبر

(نوع ثانى) اولياى كرامك رسوم وعاداتن وقلوب ايله سياحاتن بيلدير ر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه خلقك كيمى اهل دنيادر وكيميسى اهل عقبادر وكيميسى اهل معنادر پس اهل دنيايه عقبى حرامدركه اكا نائل اولمزلر واهل عقبايه دنيا حرامدركه اكا تنزل قيلمزلر واهل معنايه ايكيسى بيله حرامدركه هيچ برينه ميل والتفات ايده بيلمزلر اما اهل دنيانك جملەسى چونكه ظلمات طبيعتده قالمشدر وكدورات بشريت آنلره مستولى اولمشدر پس طلب عالم اعلادن آنلره يأس وفترت كلمشدر وميل وارادتلرى آنجق عالم ادنايه توجه قيلمشدر وعقل وهمتلرى حظوظ دنيايه تشبثله قالمشدر حال بوكيم دنيا بر جيفه دركه برمزبله يه اتلمشدر پس بوقومك املرى خايب وعملرى خاسر اولمشدر وبونلره ايكى عذاب اليمى چكمك رسم وعادتدر بريسى بو حالده عذاب فرقتدر وبرى مآلده عذاب حرقتدر (نظم) بو خاكدان تنده بو جان مستهان اولور * مصر درونه وارسه عزيز جهان اولور بو خاكداندن اينسه قرار اول اسير خاك * بى جسم اوروح طائر عرش اشيان اولور * نفس وهوايه تابع اولان قلب اولور جحيم * عشقك دميله طولسه دل وجان جنان اولور * خوف وخطردن اولدى امين عبد عشق اولان عاشق هميشه ساكن دار الامان اولور * فقر وفناده در ابدى دولت وبقا) وارلقده دولت استينه چوق زيان اولور * وارلق بلاسيدر چكلن درد وغم همان * عاشق يوق اولسه عشق ايله خوش كامران اولور * كرجسم اولورسه پير وضعيف اولسون اول نه غم) حق هميشه عشق ايله تازه جوان اولور) واما اهل عقبا عموما علو درجاته مائل اولوب ارزولرى جنتده قالمشدر زيرا كه حق تعالى عبادنى دنيادن جنتنه دعوت ايدوب انى دار كرامت قيلمشدر پس بوقومك كوكلرى عالى وشريف ايله مشغول اولوب اعلى واشرفدن محجوب اولمشدر وبونلر اكرچه مآلده نيران حرقت عذابندن نجات بولمشدر لكن تحقيقا بو حالده جملەسى نيران فرقت عذابنده قالمشدر حال بوكيم اهل محبته نيران فرقت نيران حرقتدن اشد واصعب كلمشدر نته كيم (الانتظار اشد من النار) بو معناده ضرب مثل اولمشدر (بيت) بابندك يارنكى وعده يه سن انتظار ايله (نقد آل وصال يارى نه حاجت بو انتظار) وبونلرك اكثرى بشريت حسبيله انانيت ايدوب كبر وعجب وريا سمتنه كيدوب نفس لوامه سيله كشاكش بلاسنده قالمشدر (نظم) اوجانكه دوست فراقيله بى نوا دوشمش * اويار غار وفادار دن جدا دوشمش * بها وقيمتى چوق جوهر ايكن اولدن * كاوب بواب وكله شمدى بى بها دوشمش * مقرب در ودركاه كبريا ايكن اول * بو دام كبر وريا ده قالوب كدا دوشمش (بو چار ميخ طبيعتله باغلنوب محكم) بو شش جهتده او محبوس وپر جفا دوشمش انى ازل بيان ايمدى بو حالده بولسه نه دير * وطندن ايرى بوغربتده حسر تادوشمش * خلاف جنسى غراب ايله حبس اولن طوطى * مثال نفس بهيمله مبتلا دوشمش * اوشمس باطنى باطنده سير ايدن حق * مثال ذره سرگشته بر ضيا دوشمش * واما اهل معنى عالم طبيعت حبسندن چيقوب عالم بشريت آشيانندن اوچمشلردر وانلرده كندى رسملرندن برنسنه قالميوب اكوان وموجوداتى الميوب كيچمشلردر وجميع خلق غائب ايدوب حضور حقه كلمشلردر ودارين اهلنه وير وب صاحبن الوب اهل الله اولمشلردر انلر جنت ونارى اونودوب انجق انكيچون اكا عبادت قيلمشلردر زيرا كه انكله دوجهانى جنت وآنسز دوزخ بولمشلردر پس انجق انى استيوب هر نعمت آنى بيلمشلردر وآنك معرفتى جاميله مست مدام اولمشلردر وذلال محبتيله طولمشلردر وابدا انكله قالمشلردر عوامه وعد اولنان آنلره تعجيل اولنمشدر غيريلره غيب اولان آنلره بيلنمشدر بدنلرى برده ايكن كوكلرى مغرب ومشرقه كيدوب عرش وكرسيده بولنمشدر هر چند اشباح ايله عروج ايتمزلرسه ارواح ايله

معراجه كيدرلر اكرچه حق ابصار ايله كورمزلرسه اسرار ايله مشاهده ايدرلر آنلر عالمده هر كس ايله هرنه معامله ايدرلرسه انجق رضاى حق ايچون ايدرلر وكنديلره تابع وتسليم اولان احبابى حضور حقه يدرلر پس طوبى اكا كيم آنلره ميل ومحبت ايتمشدر وسوزلريله ايزلرنجه كتمشدر وانلرك ارشاديله مولاسنه يتمشدر (نظم)

كوكل السه بويى آندن * اكاد وجهان كورنمز * يوزنى كوررسه جاندن * دخى جسم وجان كورنمز
دله ساقى اولسه جانان * دل اولور كل وكلستان * چون اولور رياض رحمان * اكا خاكدان كورنمز
اوكه ملك جسمى يقمش * اوكلوى نفسى صيقمش * دخى عرش جانه چيقمش * اكا نردبان كورنمز
يم نطقك ابرى جاندر * بولسان چوناودانده ر * كوكل اهل بحر باندر * غم وناودان كورنمز
يورى سن بولوح دلدن * اوعلوم عشقى اوكرن * دله طولسه حكمت آندن * قلم ولسان كورنمز
فم آدمى دكماندر * سوزى تيروش رواندر * اتان انى جان جاندر * عمل كمان كورنمز
كوزه در رضاى حق * بولن انى دلده حق * بو جهانى قور بو خلق * كه بو جاودان كورنمز

(نوع ثالث) اولياى كرامك حد وتعريفاتن ووجد وحالاتن بيلدير ر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه ولى الله اودركه افعالى موافقت اوزره اولور وولى الله اودركه دنيادن بعيد ومولايه قريب اولور وولى الله اودركه فارغ البال اولوب كليتله اكا اقبال ايدر وولى الله اودركه قلبيله حقه متوجه اولور وولى الله اودركه سر وعلانيتى حق تعالى ايله اولور وولى الله اودركه دولت دنيانك نه اقباليله مسرور اولور ونه ادباريله محزون اولور وآنك عندنده سيم وزر خاك وحجردن احقردر وولى الله بر يوزنده بى كس در آنك انيسى ربسى بسدر وولى الله اودركه كندى نفسندن اختيارى اولمز وماسواى حق ايله قرار المز وكوكلندن خارجده برشغلى قالمز واولكدن اجتناب وحذر قيلمز (نظم) انككه درونده ذوق وطربى واردر * دل يابنى بكلرسه آنك سببى واردر * دل يابنى شب بكلر تا كيم كله دلدارى * كلدكده خضوع ايلر روحك ادبى واردر * عارفكه قرشيدن كندى يوزنى كوردى * صاحب نظر اولمشدر شيرين لقبى واردر * اول جانكه جدا اولمش جويان خدا اولمش * عشقينه فدا اولمش ميل عجبى واردر * هر كيمكه اوعاشقدر عشق ايچره اوصادقدر * جان ويرديكى ساعتده انك طربى واردر * كربابى طاشه دكسه دستينه كيرر كوهر * نه غم لبه كاسه جان كيم قندلبى واردر * اى حق سكوت ايله رمزيله سوزلك سويله كيم جمع سبك روحك چوق بوالهبى واردر * وولى الله اودركه خلق ايله حليم اولور وحق ايله ثابت ومقيم اولور وولى الله اودركه دريا كبى سخى وجبل كبى ثابت وبل كبى ستار وسما كبى عالى همتلى اولور واسددن فرار ايدر كبى فتنه دن قاچوب سلامت بولور انبياى عظامه اظهار معجزات انكيچون واجبدركه خلق آنلره تابع اولوب هدايت بولسونلر اولياى كرامه اخفاى كرامات انكيچون واجبدركه خلق آنلرله فتنه يه دوشمسونلر وانلر خلقدن مستور وحق ايله مسرور اولوب حضور وانسيله قالسونلر وولى الله ابدا مستور الحال اولوب جميع كائناتك ولايتيله ناطق اولور وولى الله بريوزنده حق تعالينك ريحانيدركه انى صديقلر استشمام ايدرلر آنك عطرى انلرك قلوبنه وصول بولدقده مولايه مشتاق اولورلر اولياء الله عرايس منزلهسنده درلر نته كيم عرايسى نامحرم كورهمز كذلك عرايس الله انك عندنده حجال انسنده مخدردرلر كه آنلرى كمسه كورەمز وصورتلرن كوررلرسه ده حقيقتلرينه هر كس ايرەمز (نظم) بو فلك جوفنده بز وافر مشعشع اخترز * نارز اما جسم ايله معمورهٔ خاكسترز * مثل شمشير ز طبيعت زنكنه غرق اولمشز * طشره كاسك تن غلافندن سراپا جوهرز * جلوه كاه ماوراى چرخدر ميدانمز * بو جهان غيرى جهاندر بز جهان ديكرز * جز رومددر بوكه كاهى بحر وكاهى قطره يز * بسط وقبض دلدر اول كيم كه اهب كه اخكرز * جوهر شرع زدرون حقهٔ ديوز رهين * شجراغ عقلز اندر بحر نفس بى فرز * كريدى بحر اولسه طوفان چون صدف قعرنده يز * نه فلك هم صوكسلسه بزچور وغن برسرز * حقى بولمش كوكلز چون عشق خمرندن صفا * حسن ايچون اينه يزمرآته وجه انورز * وولى الله اودركه حق تعالينك كندويه متعلق اولان امورنده موافقتندن كنديتك حق تعاليه موافقتن بيلور ولسانى دعايه منطلق اولمز الا كه اجابت وقتنده اولور پس بويله آكاه اولن وولى الله بريوزنده شاهد حقدركه عادل كواهدر قلوب مؤمنين غفلت وغموم ايله در وقلوب اوليا حضور وسرور ايله در

وقلوب اعدا وحشت ونفور ایله درعقوبت مؤمنین ارتکاب منهیات ایله در وعقوبت اولیا اظهار خارق عادات ایله در اولیاء الله ایكی جهاندن برنسنه یه طالب اولمزلر وحضور حقدن برلحظه غفلت قیلمزلر وآنلره خدمت ایدنلر جام محبتلرندن محروم قالمزلر اولیای كرامك كوكلنه كیرنلر آنلره الحاق اولوب دنیا ومافیهایی برحبه یه المزلر (نظم) درون مطلب هرطالب اولدی مطلبمز ✲ برون مشرب هرشارب اولدی مشربمز ✲ سپهر كوكبمزدر بوچرخدن بیرون ✲ كیم اولدی روح مجرد سپهر كوكبمز ✲ هنوز بوروز وشب وكائنات یوق ایدكیم ✲ اوروی روزمز اولمشدی زلفی هم شبمز ✲ نه قیلسه حق بزه اول خوش كاورصفا بولورز ✲ انكله چون خوش اولور هم لطیف مشربمز ✲ جهان وجانی ویروب عشق پاكی هركیم الور ✲ عیان اولور اكا ربح وزیان ومكسبمز ✲ بولوح دلده نقوش سوالی قویمه كیدر ✲ صفای قلب ایله در كسب علم مكتبمز ✲ تخلق ایلسن اخلاق حقله ای حقی ✲ كه دین ومذهب حقدر بودین ومذهبمز ✲ ولی الله احداث اولان قیزاوغلاندن فارغ وهاربدر اول آنجق جمال قدیمه طالب وراغبدر ولی الله وجدی حالنده حسن حادثدن محجوب ومعزول اولورانك روحی انجق وجه قدیم ایله مسرور ومشغول اولورنته كیم شیخ شبلی بركون وجد وهیمانی حالنده شیخ جنید بغدادی علیه رحمة الهادی حضرتلرینك زیارتنه اویله برساعتده وارمشدركه جنید اهلیله طعام ایدربولنمشدر اول خاتون انی كوردكده بعكدن ال چكوب كتمك مرادایتمشدرهمان جنید انی كتمكدن منع ایدوب الن طوتمشدر ودیمشدركه مكانكده راحت اولكه شبلی سنی نه كورورنه بیلور بعده حضرت شیخ اول مریدهایم ایله برساعت قدر صحبت ایلمشدر تا كیم شبلی دائرهٔ عقله كلوب اغلمشدر پس اولدمده شیخ جنید اهلنه شبلی دن تستر ایله امر ایلمشدرودیمشدركه شبلی شمدی سكرندن اویانوب عالم جسمه كلمشدروصورت اشخاصی تشخیص ایدر اولمشدر زیراكه انك بواحوالنه كندی كوزلری وسوزلری دلالت قیلمشدر خصوصا اولیای كرام انوارفراستله جواسیس القلوب اولمشدر (بیت) بندكان خاص علام الغیوب ✲ درجهان جان جواسیس القلوب (نظم) جانلرك سیرانیدر فوق السما ✲ كرچه تنلر طوتدیلرخاك اوزره جا

حكمت اولمش قوة جان اهل دل	جسم حیوانی دیلر آب وچرا
عالم ارواحه صغمز بو بدن	محرم سلطان اولورمی هر كدا
دلده جانك كندیدندر مطربی	كندیدندر ساقی وجام صفا
انبیا واولیا خوش اولدیلر	عقل كل بحرنده جمله آشنا
عد امواج اولمش اسمایه مثال	برمسمادر اودریای هوا
بوجهانك وارلغی باشدن باشه	اولمش اول جان جهانه چون قبا
قبض وبسط اول بحردندر هرنفس	آندن اولور هر جفا وهر وفا
حق ذرات جهان حكمنده در	غیریدن بیلمك اولور عین خطا

(نوع رابع) اولیای كرامك اوصاف وعلامتلرن وحضور وسلامتلرن بیلدیرر (ای عزیز معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه اولیای كرامك ایكی علامتی واردركه بریسی امرحقه تعظیم وحرمتدر وبری جمیع خلقنه شفقتدر علامت اولیا ادای حقوق مولادروحب مخلوق خدادر علامات ولی الله بینه وبین الله اولان اسرارنی حفظ ایتمكدر ومخلوقاتك ایذالرینه بی مكافات صبر وتحمل ایتمكدر وانجق مبوب رضایه بیتمكدروعباد ایله حسن مدارات ایدوب كمسه یه دن كمسه یه شكوی ایتمیوب جمله یی ستروصیانتله حكیمانه كتمكدر (قطعه) عوام مزده دل ایچنده قلیم اولمش ایكن ✲ دل اولدی زندهٔ عشق الحبیب احیانی ✲ نفس قبول قیل ای حق خلقی انجمه كیم انجدرسه سنی حقدن اكاه سن آنی ✲ علامات اولیا لطف لسان ونطق حكمتدر وحسن اخلاق وبوزده بشاشتدر وطیب رایحه وجود وسخاوتدر وجمیع خلقه تمام شفقتدر وعدم اعتراض وقبول اعتذاردروصاحبی كندی نفسی اوزرینه ایثاردر نقل اولنمشدركه برولی الله ایله برفقیر آدم همراه اولمق مراد ایلدكده اول مرقت كانی كورمشكه اول فقیراختیاردروارقه سنده اغر هكبه سی واباغنده اسكی چزمه سی واردرا كا دیمشدركه اكربزمله رفیق اولوب بوطریقه كتمك ایسن البته بزه تسلیم اولوب هرسوزمزی طوتملیسن

والا بزدن مفارقت ایتملیسن پس اول اختیارا كا تسلیم ویار اولمغه قول وقرار ایلدكده اول معدن ایثار اول اختیارایله كندی یكی چزمه سن دكشوب هكبه سن یوكلنوب انكله برابر بولنه كتمشدرهرولی الله البته مقارن اولدیغی كمسه ایله بویله معامله ایتمشدر زیراكه انلرمقام محبته یتمشدراولیانك عادتلری مولایه عبادتدر وخویلری خلقه شفقتدروایشلری تأنیله رفق وخدمتدروسوزلری مدح وثنا والفتدر زیراكه آنلرك كوكللری دریای محبتدروآشنای وحدتدر (نظم) قطره یز عالمده لیكن دلده دریا اولمشز ✲ جوهرزدهرك بساطی اوزره یكتا اولمشز ✲ سیریمز صحرای جاندرغیری بردن فارغز ✲ كندی صحرامزده سیاحزكه صحرا اولمشز ✲ برغزله باقمشز برخود نمالق پرده سن ✲ غیریدن پنهانز آنجق دلده پیدا اولمشز ✲ بزبوبحر عشق بی قعرك مسلسل موجییز ✲ كرچه زنجیرز ولی مجنون معنا اولمشز ✲ كمسه یی اینجتمك دكلدر شانمز ✲ یارغارجمله یه برشفقتلی بابا اولمشز ✲ انجدن نادانه دوستز هم دعالر ایلرز ✲ كیم قودن بز بزه محوتماشا اولمشز ✲ عاشقزمثل زلیخا دلبرز یوسف كبی ✲ بزبزی سومكده حق فرد وتنها اولمشز ✲ علامت اولیا اسرار حقه یتمكدر وناسدن كتم ایتمكدر ولی الله اودركه اول حقی حفظ ایلدكجه حق تعالی دخی انی حفظ ایلر واول حقه تعظیم ایلدكجه حق تعالی دخی اكا تعظیم ایلر ولی الله اودركه كندیدن صادر اولان كراماتی نه حس ایلرونه ده كمسه یه سویلر ولی الله اودركه قالبی خلقه تسلیم ایدر وقلبیله حضور حقه كیدر (قطعه) كوكلده خالقه صورتده خلقه تسلیم اول ✲ مخالف اولمه كه شهرتدر آفت وشروشور) كوكل كه عشق ایله حی اولدی مولی كورمز كیم ✲ همیشه عرش خدادر اوخانهٔ معمور ✲ ولی الله اودركه انك كوكلی سرورونور ایله طوله ورو حی انس حضور ایله اوله علامات اولیا هرشیدن حقه توجه قیلمقدر وهرشیدن انكله غنا بولمقدر وهرشیدن اكا راجع اولمقدر ولی الله انكله حاضردر وهرحالنده انی ذاكردر علامت اولیا هرنسنه یی كندیده بولمقدروجمع اضداد اولمقدر (نظم)

عشق اهلی مانند ملك	خوش خوی وهم خوشبو اولور) جانی ایدر سیر فلك		كوكلنده اول مهرو اولور
هم ملك وهم سلطان اولور	هم خلد وهم رضوان اولور	هم جان وهم جانان اولور	هم شیر وهم آهو اولور
هم تلخ وهم حلوا اولور	هم صورت ومعنا اولور	پیدا اونا پیدا اولور	جان طبعنه همخو اولور
چون ماسوادن جان كیچر	چرخه مسیحانك اوچر	خمر محبتدن ایچر	یكتوی ایكن صدتو اولور
شیرین اولوردل شور ایسه	نزدیك اولورجان دور ایسه	بی پرده در اول نور ایسه	شوقیله وصلت جو اولور
چون جانده قالمز بوهوس	دل زنده اولور هر نفس	ذكرایلر اعضا چون جرس	فكری همان یاهو اولور
محو اولسه حق جان اولور	برقول ایكن سلطان اولور	(هر درده خوش درمان اولور	هر زخمه هم دارو اولور

(نوع خامس) اولیای كرامك خارق عادتلرن وهرخطردن امن وراحتلرن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه اولیای كرامك همت وایثارلری مولادر ومیل وقرارلری آندن یكادر وقول وقرارلری انكله درواكادروما سوای مولی انلرك عندنده هبادر عبادت اولیا حضور حضرتده ملازمتدر وعادتلری كتم اسرار وستر كرامتدر بر عابد برعارفی صومعه سنده كورمشدر واكا دیمشدركه حق تعالی سكا بوخلوتده نه فائده ویرمشدر پس بوعارف اول عابده بویله جواب ویرمشدركه بروزیر كورمش میسنكه سرسلطانی افشا ایلیه یاآنی افشا ایدنی سلطان بیلیه پس اول عابد بیلمدیكیم نه سویلیه ولی الله اودركه مراد ایتمزالا كه موجود اولانی مراد ایدر پس وجوده كلمزالا كه انك مرادی كاور (قطعه) جوروجفانك اصلیدر ذوق وصفالر استمك ترك تلذذ ایلسك زهر كوارا اولور سكا ✲ حق مرادك استمكدر سنی بی مراد ایدن ✲ بوخسه مراد وآرزو جمله نثار اولور سكا ✲ ولی الله اودركه خلقه نهان اولان اكا عیان اولوروآنلره مشكل اولان اكا اسان اولور برحبشی ولی الله وار ایمش كه اكا وجد وحالت غالب اولدقجه لونی ابیض اولور ایمش ولی الله اودركه انك حیاتی حبس اولوب مماتی اطلاق اولور وحظوظ نفسی اونودوب ذوق وحضور روانسی بولور ولی الله اودركه حق تعالی انی هرحالده حفظ ایدوب برلحظه نفسنه اصمرلمدیغن كندویه طیورمشدرنته كیم عنایتیله (وهو یتولی الصالحین) بیورمشدر برعارف دیمشدركه خلوتده ذكرالله ایله مشغول ایدم بركون نفسم اكل رمان اشتها ایلدكده

قلبه واقع اولدی پس طلب رمان ایچون بازاره کیدر ایکن بر دیوار دیبنده بر علت شدیده صاحبن کوردمکه
یاتمشدر روذباب وزنابیر انک اوزرینه قونوب لحمندن اخذ ایدرلر همان بنی کوردکده خدایه حمد وشکر ایتمشدر پس
بن اکا سلام ویروب شکر ینک سببن سؤال ایلدیکمده جواب ایتمشدر که سنی کوردمکه بر رمان آرزو وسیله
رحماندن اعراض ایتمشسن بن انکیچون شاکرمکه قلبم انکله حاضردر دیدمکه چونکه سنک حق تعالی ایله
حضورک واردر نیچون اکا دعا ایلمزسنکه اول سنی بو علتدن خلاص ایلسون دیدیکه سن حق تعالی یه دعا
ونیاز ایله که اول سنی بو شهوتدن خلاص ایلسون زیرا که لدغ زنابیر انجق نفوسه لاحقدر ولدغ شهوات ایسه
درون قلبه واقعدر پس عقوبت اولیا طلب ماسوادر (نظم) کوکلده عشق جمالن کورر همیشه خواص
اوجانکه واصل عشق اولمش اولدی خاص الخاص * بو عقل ووهم ایشدر جهل وحزن وخوف وخطر) قوعقلی
عشق ایله اول کیم اودر بو جانه مناص * بلا ومحنته دوشمش بو جان بو بندکدن * اوکیم یوق اولدی بلادن
همیشه بولدی خلاص * کر اولسه خلوت دل غیر عشقدن خالی * بو سینه دف چالر اولدمده جان اولوررقاص
جمال جانی درونکده سیر قیل که بوتن * جمالی عار ایتیدر مثال صفر ورصاص * اوجانکه کندوبی بیلمش همای
عرش اولمش * طیور جانه بو اجسامی بولمش اول اقفاص * نه نعمته قیلسه نظر عشقی سیر ایدر حقی * که اول
نکاره چو اقاصدر قو اشخاص * حق تعالی بر عبدینی کندویه ولی مقرب قیلمق مراد ایلسه هدایتیله ابتدا انی
حب دنیادن ازاد ایدوب کندی عبادتیله معتاد ایلر بعده همان تقلیل اکل وشرب ونوم وکلامی وعزلت جمیع
اناممی اکا الهام ایدوب ذکر مدام وفکر تمام ایله اکا اکرام ایلر بعده توکل وتفویض وصبر ورضا مقاماتنه انی واصل
ایدوب کندی معرفتی دولتنه ومحبتی سعادتنه نائل ایلر بعده حضور وانسی مجلسنه انی ادخال ایدوب علوم
حکمتیله کوکلنی مالامال ایلر بعده کندی وحدانیت وفردانیتیله اکا تجلی ایدوب روح پاکنی متسلی ایلر
پس اول عبد اولدمده کندی نفسندن بعید وبری اولوب مقرب درکاه ولی الله اولور واندن خوف ورجا کیدوب
انلره بدل اول کاملک قلبنه هیبت وانس کلور بعده کندی صفاتندن فانی اولوب صفات حق ایله بقا بولدقده اول
هیبت وانس اندن کیدوب جلال وجماله مست اولور قالور (نظم) مست ومستور بولنمزا کر اول هم بولنور *
قبلهٔ اهل دل اولمش اومکرم بولنور * عشقک اسرارنی فاش ایتمز اوبیکانه لره * انجق ارشاد ایدر اول یاریکه
محرم بولنور * عشق نفخ ایتدی دمندن دل عاشق طولدی * همدم راز در اول دلکه اومحرم بولنور * طالب
عشق اولوب اندن دل وجاندن کیچ کیم * جان ودل رتبه سنه عشق مقدم بولنور * مال وجاهی براقوب فقر وفنا
بولدکسه) بیل سکا قاعدهٔ عشق مسلم بولنور) هیئت وحکمتی قوی وسوسه لی ترک ایت کیم) عارفک کوکلی دخی
اعلم واحکم بولنور * خوش صفا بخشدر اول جام محبت حقی * بو یله برجام صفا لایق اول جم بولنور *
حق تعالی اولیا قوللرندن انکیچون خوف وحزنی نفی ایدوب (الا ان اولیاء الله لا خوف علیهم ولا هم یحزنون)
بیورمشدر زیرا که خوف انجق زمان مستقبله متعلقدر که فوت مطالبدن وحصول مکارهدن حذر ایدوب
متنفر اولمقدر وحزن ایسه اول زمان ماضی یه متعلقدر که فوت مطالبدن وحصول مکارهدن ندامت
چکوب متألم اولمقدر حال بوکیم ولی الله ابتدا ابن وقت وحال اولور بعده ابو الوقت وصاحب کمال اولور اول نه ماضی
بیلور ونه خاطرینه مستقبل کلور پس آنده نه حزن ونه غم قالور ونه خوف وخطر اولور بر حکیم الهی دیمشدر که
اولیادن خوف وحزن انکیچون منتفیدر که انلرده نه نزاع اولور ونه معارضه قالور پس مقام رضاده موافقت
قیلان وکمال عبودیتله متصف ومطمئن اولان ودولت حضور وانسی بولان ولی امینک قنده خوف وحزنی اولور
زیرا که آنک شانی امن وامان ایله ذوق وسرور اولور (نظم)

عاشق فقیر اولورسه ده فخر وغناده در	فانی اولورسه خیر لقادن بقاده در
عشاقه وصف ملک سلیمانی ایتمه کیم	عشق اهلی دلده عالم بی انتهاده در
آنک که سوز سینه سی یوق شوق یاردن	تسلیم روح ایدنده وباحسرتاده در
عاشق که یوزنده انک خانمانی یوق	هر شب جناح عشق ایله کوکلی سماده در
اول کیم تلوهمت ایله کیدی جمله دن	خوف ورجابی قویمش اول انس خداده در
تدبیر واختیاری قویوب بی مراد اولان	کام الدی هب اموری نظام ونواده در

عارف که بیلدی هر ایشی حقدن نیچون دیمز	دوستک همیشه هر ایشنه خوش رضاده در
مرأت قلبه کلمسه اغیاردن غبار	هردم جمال یاره مقابل صفاده در
حق کوکلده در اوکونش کیم اکا مدام	جانلر چو ذره شوق ایله رقص وشاده در

نوع سادس) اولیای کرامک حرکات وسکناتن وبرکات وعباداتن ووصول وتصرفاتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه اهل الله دیمشلردر که اولیانک اوضاع واطواری واوصاف واحوالی مثال انبیادر وانلرک اداب وارکانی
وآیین وشانی انبیا شانیدر اولیاء اللهک عندنده مرتبهٔ انبیایه قریب شهدا منزله سنده درانلر انبیا کبی طلب
رضای حق ایچون امهات واباءدن واولاد واقربادن فرار ایدرلر وانلر حب جاه ومالی ترک ایدوب تواضع وقناعتله
کسر نفس ایدرلر وحظوظ نفسانیه ولذات فانیه دن کیچر کیدرلر ومحبة الله ایله غم چکوب درد ایله تنعم وحزنیله
تلذذ ایدرلر ومولایه سوز وکداز ایله تضرع ونیاز ایدوب انبیا طریقنده کیدرلر وانلرک قلوبی مقلبنه متعلقدر
وارواحی انک اخلاقیله متخلقدر وانلرک علومی الهام وحکمتدر وبر ساعت علتلری بر ییللق طاعتدر ونظرلری
عین عبرتدر وتکلملری خیر ونصیحتدر ولطیفه لری دفع ثقلتدر وتبسملری لطف وشفقتدر وصمتلری حضور
حضرتدر وتنفسلری تسبیح وعبادتدر ونوملری سیر عالم وحدتدر وموتلری عید سعید وسرور وسرور ووصلتدر
وانلر قبضهٔ قدرتده محفوظ ومستوردرلر وایکی عالمده امین ومسروردرلر ومعارض ومخالفلری اوزرینه غالب
ومنصوردرلر (نظم) جانمزدوات دردکه دوا بولمشدر * کوکلمز صیقل عشقکله صفا بولمشدر * عشقی سلطان کریم
آکاه ولی حکمتی وار * خسته دل اندن اکر جور وجفا بولمشدر * حال عشاقی پریشان ومشوش قیلمز * عشق
عاشقده مکر غیری هوا بولمشدر * جنت اولمش اوکوکل کیم بولور اول دوستی مدام * دوزخ اولدر که همان خلقه
ریا بولمشدر * دوزخ افسرده لک وغفلت وجهل اولمشدر * جنت اولدر که کوکل عشق وولا بولمشدر * کوکلمز
ظلمتندن خوش ایرشدی جانه * سندن ای عشق هر آیینه جلا بولمشدر * اتش عشقه یانان موت وسقردن
کیچمش * حق اول فانی اولوب ملک بقا بولمشدر * اما طریق وصول اولیای کرام طول وقصرنده اقدامله قطع
اولنان مسافات امثالی دکلدر که قوة وضعفه کوره قطع اولنه انجق بو بر طریق روحانیدر که کوکللر انده سیر
وسلوک ایدوب همم وخواطر حسبنجه افهام وبصائر مقداری کیدوب تذکر وتیقن وشهود ایله قطع ایدرلر وبونک
اصلی بر نظر الهیدن بر نور سماویدر که قلب عبده واقع اولدقده اول عبد انکله بر نظر ایدوب ایکی عالمی حقیقتیله
کورر وانکله عقل کامل ایردیکچه روحنی موجوداته ساری کورب اشیابی اعضاسی مثالی بولور واول حالتنده عون
باریله جمیع امور عالمی تدبیر ایده بیلور آنکیچون اول کامل صاحب تصرف اولور (رباعی) مزیک جانم که صد
هزار ست تنم * چه جان وچه تن که هر دو هم خویشتنم * خود را بتکلف دکری ساخته ام * تا خوش باشد دل ان
دکری را که منم) اوبله واقع اولور که اول نور مذکوری بر کمسه بو زمنه طلب ایدر قلبنده اندن بر اثر بوله مز زیرا که اول
نوری جهلندن طلبنده خطا ایدوب مراد الهمز وکیمسی انی اللی ییلده انجق بولور وکیمسی اون ییلده بوله بیلور
وکیمسی بر ایده بوله بیلور وکیمسی بر کونده وکیمسی بر ساعتده بلکه بر لحظه ده عنایت حق ایله اول نوری کندی
کوکلنده بولور وآنکله معرفت دولتنه واصل اولوب محبت سعادتنه نائل اولور وعارف وکامل اولوب هر مرادن الور
(نظم) کیم بی خبر سه عشق ایله طولمش خبردر اول * عاشق که عشق بین اوله صاحب نظردر اول * خواب وخور
ایتدی عاشقی محبوب کندیدن * وصلتده در اودمده که بی خواب وخوردر اول * دوشدیسه نور عشق دل وجان
عاشقه * بالله که آفتابندر خوبتردر اول * باشدن ایاغه عشق ایله پر نوردر اوکیم * درد وبلای عشق ایله بی با
وسر در اول * مهر جمال عشقی کورن جمله ذره دن * علم نظرده ماهر ونور بصردر اول * فقر وفنایه ایردی ایرن
جوع وصمت ایله) دولتده باقیدر ابدی معتبردر اول) ای حقی نار عشق ایله صاف ایله قلبکی) بو کیمیابی عامل اولان
عین زردر اول) هر کیمکه بو طریقته سلوک ایدوب اول حقیقته وصول بولور تحقیق اول محقق اسقاط اضافات ایله
ذات حقی توحید ایتمش اولور پس حق تعالی اکا ملک وتصرف کرم قیلور زیرا که ملک اصلنده نفاذ مشیتدر
وبو ملک ایسه دنیاده قضایه راضی اولان اولیای کرامه مخصوصدر که ارضک بر وبحری انلرک کوکلنه بر خطوه در
وبحر ومدر انلر ایچون ذهب وفضه در وجن وانس ووحوش وطیور انلره مسخردر وانلر بر نسنه یی مراد ایتمزلر
الا که اول نسنه ارادتلرینه موافق حاصل اولور زیرا که انلر مراد ایتمزلر الا که حق تعالینک مراد ایلدیکی نسنه یی

مراد ایدرلر حال بوکیم مراد حقه مطابق کلور جمیع امور ومراد ایلمدیکی نسنه وجوده کلمز اولور وانلر بر کسه دن مهابت المزلر وجمله خلق انلردن مهابت الورلر ومولادن غیری کمسه به خدمتکار اولمزلر وجمیع مخلوقات انلره خدمتده اولورلر وانلر انجق خدمت عشق حق ایده یه لورلر (نظم)

همیشه خدمت عشق حق اولدی عادتمز جمالی طلعتیدر دولت وسعادتمز
خدا چون آدمی خلق ایتدی صورتی اوزره بولندی احسن تقویم ایچون سیادتمز
اوقوردی آدمه لطفیله عشق روحندن نه غم که عشق ایله درخلقت وجبلتمز
بارارکه نازایده لم نازمزجه لطف ایده اول که عکس حیدر انجق اکا ارادتمز
عزیز عالم اولور عبد عشق اولان لابد که عز ورفعتمزدر اکا عبادتمز
انکله حزن والمدر سرورلذتمز انکله اولدیغمزدر قوز یادتمز
جفاسی ذوق وصفادر کوکلده ای حقی تذلل استه تذللدر اسکی عادتمز

(نوع سابع) اولیای کرامک مراتب ومقاماتن ومیامن وکراماتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه اولیای کرام سلاطین کلیم پوش وهشیاران باده نوشدرلر اولیای مخموران خمر بیخودی ومنظوران نظر احدیدرلر اولیاد بنار ودرهمسز اغنیا وطبل وعلمسز امرادرلر اولیا قباب عزتله مستور وبساط قرب اوزرنده مسروردرلر انلرک کوکللری عرشی وبدنلری وحشیدر ارض انلره بساط وسما سقفدرکه کونش دثار وقمر سراج وقفدرانلرک ابدانی وارواحی علویدر واقوالی نبوی وافعالی ملکیدر واخلاقی الهیدر انلرک معیشتلری تفویض وتوکلدر وصنعتلری صبر وتحملدر انلرک تمسکلری تسلیم ورضادر وتلذذلری فقر وفنادر انلر هایم وداعمدرلر وحق ایله مستأنس وقائمدرلر * طوبی لهم ولمن احبهم * پس ملوک دنیا بو سلطنتک عشر ومعاشرنه مالک میدرلر اما آخرت ملکنی حق تعالی وصف ایدوب طیورمشدر نته کیم قرآنده * واذا رأیت ثم رأیت نعیما وملکا کبیرا * بیورمشدر (نظم) جهانه پادشهز چون سکا کدایز بز * غدامز اولدی جهانکیم سکا غدایز بز * جهانکه حضرتکه بندهٔ کمین اولمش * بزم فدامز اولور چون سکا فدایز بز * بزمله ذاتک اولور چونکه مرتدی ونهان * جدابز بز اما سکا ردایز بز * جمالن استین انجق بزی کوررای شه * سکا بو عرصه ده هم چتروهم لوایز بز * همان سن اول بزه ناظرکه حسنکی کوره سن * سکا چو آینهٔ روی جان فزایز بز * لقای ذاتک ایدرسن کرآرزو ای عشق * قلوبه لطف ایله سیرایت که خوش لقایز بز * علو همت ایله کندلکا که ای حقی * که صور عشق حقز پردم ونوایز بز * اما انواع کرامات اولیایی منبع فیض لایزالی امام محمد غزالی علیه رحمة المتعالی بیان ایدوب دیمشدرکه حق تعالی کندی اولیاسنه فرق عدد کرامت اعطا قیلمشدرکه یکرمیسن دنیاده ویکرمیسن عقباده احسان ایلمشدر اما دنیاده اولان کرامتلر حق تعالینک انلره ثنا سیدر وانلره تعظیمیدر وانلره محبتیدر وانلرک امورنی تدبیریدر وانلرک ارزاقن تکفلیدر وانلره نصرتیدر وانلره انیس اولمسیدر وانلری خلقه خدمت واستخدامدن حرمتله عزیز ایلمسیدر وانلرک همتن دنیادن واهلندن عالی قیلمسیدر وانلره هرنسنه دن غنای قلب احسان ایلمسیدر وانلره هرحالده طیب نفس انعام ایلمسیدر وانلرک قلبنه حکمت وهدایت اولان نوری انزال ایلمسیدر وانلره وقار ومهابت ویرمسیدر وانلره انشراح صدر احسان ایلمسیدر وانلری محبوب القلوب ایلمسیدر وانلره مضاف اولان اشیایه برکت ویرمسیدر وانلره عناصر وموالیدی مسخر قیلمسیدر وانلره مفاتیح کنوز ارضی تملیک ایلمسیدر وانلری محتاج ومبتلالره شفیع ایلمسیدر وانلرک دعالرن قبول ایلمسیدر واما عقباده اولان کرامتلر حق تعالینک انلره سکرات موتی اسان ایلمسیدر وانلری ایمان ومعرفتده ثابت قیلمسیدر وانلره روح وریحان کوندرمسیدر وانلرک قبرن توسیع ایلمسیدر وانلری فتن واهوالدن محفوظ وبعید ایلمسیدر وآنلری انس وحضور ایله متنعم قیلمسیدر وانلری اکرام واحسانده مخلد قیلمسیدر وآنلره حلل وتاج الباسیله اکرام ایلمسیدر وآنلرک یوزلرن اغ ومنور قیلمسیدر وآنلره امن وامان ایله بشارت ویرمسیدر وآنلر ایچون اکتفاء کتاب دروعدم حسابدر وترک میزاندر وآنلری مذنبلره تشفیعدر وانلرک نوریله نارین تخمیددر وآنلری سرعتله صراطی کچورمسیدر وآنلره حوض کوثردن ایچورمسیدر وآنلره ملک ابد ویرمسیدر وآنلری مقعد صدقه ایردرمسیدر وانلره جمال باکمالن نته لکنسز کوسترمسیدر * اللهم ارزقنا حبهم واجعلنا معهم (نظم)

خواجه بزمست بادهٔ ازلز عاشق حسن عشق لم یزلز
بزه تعلیم ایدر معلم عشق بز بو علم ایچره ناسیٔ عملز
صورتا کرخفیف چون کاهز لیک دلدن متین چون جبلز
بولمشز عشق حی وقیومی عشق ایله بزده حی بی اجلز
ملک فقر وفنا کدالری یز هم سلاطین ملک بی خللز
ذوق دل بولدق اکل وشربه بدل شارب خمر عشق بی بدلز
بز بو عشق جمیلی وصف ایده رز صاندی حقی که منشد غزلز

(نوع ثامن) اولیای کرامک غایت مشاهداتن وانک علاماتن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مشاهده نتیجهٔ مجاهده در مشاهده احوال غیوبه اطلاع قلوبدر نته کیم خبرده کلمشدرکه غایب کورمدیکنی مشاهد مشاهده ایدرمشاهده کندی فناسیله اشیایی کورمکدر مشاهده موصوفی صفاتنده بولمقدر مشاهده ماسوادن تبری قلوبه هرحالده حق ایله اولمقدر مشاهده هرموجود ایله مقصودی کورمکدر قطعه) دوستم ذره لر آیینهٔ دیدارکدر * نفسنی بیلمش اوعارفکه خبردارکدر * کرچه جاندن بکا نزدیکسن ای جان جهان * جمله دن دور بکا وعدهٔ دیدارکدر * مشاهده چشم بصیرت کنه مطلوبه واقع اولمقدر مشاهده بر حالت لطیفه درکه ارواح وقلوبی جمال محبوب ایله مسرور ومعمور ایدر مشاهده مطالعهٔ جبارلک انوار اسراریله مکاشفات غیوبدر وحضرت عمر رضی الله تعالی عنه دیمشدرکه بنم قلبم ربمی کورمشدر وحضرت علی رضی الله تعالی عنه دیمشدرکه مشاهده رؤیت بصردکلدر لکن نور عرفان ایله رؤیت جناندرکه * لم اعبد ربا لم اره * کلامی بو کلامنه برهاندر مشاهده کوکل دوستنی کورمکدر حق سرنده مشاهده ایدن عاشقک قلبندن جهان ساقط اولوب کوزندن محتجب اولور وانک کوکلنده وکوزنده انجق عشق مولی قالور (نظم) بیشه مزدر عشق وحیرت کارمز) شهرت ونام اولدی ننک وعارمز) کفتکودن فارغ وآزاده یز) عشقدر اوضاعمز اطوارمز خود نمالق پرده سن رفع ایتمشز * عالم اولمز پردهٔ پندارمز * وجه عشق اولمش تویه روبرو * طوتمز اول آیینه بی زنکارمز * کوکلمز چون طولدی نور عشق ایله * عین یار اولدی تواغیارمز * جمله شیدن بزبزی کوردک عیان اولدی هپ آیینهٔ دیدارمز * بزبزی سیرایلرز حقی مدام * عشقدر چون قرة ابصارمز * مشاهده اوچدر بریسی ربی مشاهده در وبریسی ربدن مشاهده در وبریسی رب ایچون مشاهده در اوّلکه عبد کندی صفاتندن فانی اولوب ربیسی ربوبیتیله باقی قاله اوبله دکلکه اول کندی ذاتندن فانی وذات باک ایله باقی اوله حاشا وکلا اول اتحاد محالدرانی قائل اولانلر اهل ضلالدر خواص اولیا مشاهده دن برلحظه محجوب اولسه لر هلاک اولورلر ذوالنون مصری رحمة الله علیه دیمشدرکه صبیانی کوردمکه بررجلی طاشلرلر انلره دیدمکه بوندن نه استرسز دیدیلرکه ربسنی کوررظن ایدر مجنوندر پس انلرک بو جوابن اندن سؤال ایلدم همان اغلیوب دیدیکه والله اکربن آنی مشاهد اولمسم اکا عابد اولمزایدم برعارف دیمشدرکه برکون تیمارخانه یه واردم آنده برشاب مغلول کوردمکه رجلنده قیدی واردروکندی علو صوت ایله دیرایدیکه ای ربم اکر سوالتی عنقمده اغلال ایدرسن وارضی رجلمده قید ایدرسکده بنه بن سندن طرفة العین قطع التفات وغفلت ایدهمم (نظم) جمالک استرم ای مه قرده فائده یوق * سن اولمزسن بکا همره سفرده فائده یوق * بو داره کلدم اودیداره یوخسه ای دلدار * نه بکا ارم بوسفرده مقرده فائده یوق * بنم فنا وبقادن مرادم اولدی لقا * بنا هلک اولمسه ای شه سپرده فائده یوق * سن اولمینجه بنم جامم این وانده نه سود * خوش اولمینجه کوکل باوسرده فائده یوق * سنکله عالمه باقسم مثال جنت اولور * سنکله باقسم اول بوش نظرده فائده یوق * عنایتکله نظر قیل بکا که یوق هنرم * عنایت اولمسه سندن هنرده فائده یوق * کیچور بنی بشریتدن ایله مثل ملک * فرشته اولمسه حقی بشرده فائده یوق * مشاهده هرلحظه ده ملاحظهٔ رب ایله مراعات سردر افضل طاعات دوام اوقات اوزره مراقبهٔ حقدر علامات مشاهده حق تعالینک ترجیح ایلدیکن ترجیح ایلمکدر وآنک تعظیم ایلدیکن تعظیم ایلمکدر وآنک تصغیر ایلدیکن تصغیر ایلمکدر علامت مشاهده جمله دن اعراض ایدوب حق تعالی ایله مشغول اولمقدر ولی مشاهدک

علامتی اودرکه آنك نقطه سی اویورکبی ونومی یقظه کبی اولور وانك حرکتی سکون وسکونی حرکت کبی اولور پس آنك فعلی لاشیء وکندی غائب کبی مست می عشق اولور (نظم)

چون اهل حال حد یتنده امس وفردا یوق   صفای وقت اولوراول حال وغیری سودا یوق
کوکل چون ایچدی می عشقی بزم وحدتدر   حدیث عشقدراول دلده غیری معنا یوق
اوجانکه بولمش اوجانانی خلوت دلده   آنکله درهرایشی آنده غیری دعوا یوق
اورته عشق ایله مستغرقم که بی خبرم   که غیرعشق جهان ایچره وارمیدر یا یوق
جهانکه فرعدر اصلی بوعشقدر انجق   کوکده جمله دراول اصل وفرع اصلا یوق
مثال موج بودریایه غرق اولان بیلدی   که موج بحرایله وار اولدی غیردریا یوق
واراوقی صومعه ده ورداوقورسن ای حقی   که بزمزده همان صمت واروغوغا یوق

(نوع تاسع) اولیای کرامك فنای صفاتن وبقای ذواتن ونهایت مقاماتن بیلدیرر (ای عزیز معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه عبد کندی صفات بشریه سندن فانی اولدقده صفات مولا ایله بقا بولور پس تخلقوا باخلاق الله * امر شریفنه امتثال ایدوب اسمای حسناسیله متصف اولمش اولور وفنای فی الله نفس سفلی یه مخالفتدر وروح علوی یه موافقتدر نفسندن فنا اولمق حق ایله بقا بولمقدر وفنای خلق بقای حقدر وفنای فی الله فنای مادون حقدر وبقا بالله بقای حقدر فنا فی الله بقا باللهدر بدایت حقائق بقا جمیع ماسوادن فنادر پس حقی بیلمز الا که حق بیلور وانی کوره من الا که کندی کورر واکا واصل اوله من الا که کندی واصل اولور (نظم) انت شمس البقا وغیرك فیء * کل شیء سواك لیس بشیء * تمکنه تمکن اولمدی قربك * اولمدقچه بساط امکان طی * مشت کلدربوکارخانه کدن * دست کرد خلقته بیدی * همدم عشق اولمز اول جانکیم * وارلغندن دکل تهی چون نی * دردعشق اولدبررسه عشاقی * نفخه سی هم ابدرکوکللری حی * خمرعشقکله درجهان مملو * جام هرنسنه دراوجمله ده می * بی خود اول آره دن چیق ای حقی * ایره تا نفخ عشق بی دربی * فنا اوچ نوعدر وبقا دخی اوچ نوعدر اما انواع فنانك بریسی بودرکه عبد اویله فانی اولورکه کندی نفسنده برحظی قالمزوبریسی بودرکه حق نفسیچون طلب ایتمکدن حیا ایدروبریسی بودرکه حقدن حقك غیریسن طلب ایتمکدن حیا ایدر پس اول عبد انس مولاده مدهوش وحیران اولورکیدر واما انواع بقانك اولی معرفت بقاسیله بقادر بعده محبت بقاسیله بقادر بعده انس بقاسیله بقادر پس فنا عبدك اوصافی زوال بولمقدر وبقا عبدك اوصافنه بدل اوصاف حق بادی اولمقدر برکامل دیمشدرکه کندیکی مولا ایچون اویله افنا ایله که سندن سنکیچون برنسنه قالمسون پس نهایت مقامات اولیا افنا وبقادر وغایت راه عرفان محبتله فنادروغایت فنا محبوب ایله بقادر غرهٔ بقا انس واقادرواید اارتقادر (نظم) بز صوفیء صفهٔ صفایز * دردزبرقباب کبریایز * بزارض وسمایه صغمایزکیم * بزجوهرعالم عمایز * چون جام الست مستی بزخوش * پس طالب شاهد بقایز * آزاده وفارغزجهاندن * بوجسم ایله کرچه مبتلایز * واراق دیلر اهل عقل دائم * بزطالب فقرایله فنایز * بزحضرت حقه پك یقینز * آندن بزی صانمه کیم جدایز * تن پرده سی رفع اولنده حقی * سیرایله که بزنه مم لقایز * فنا صفت کوندروبقا صفت مکوندرتکیم حق تعالی قرآنده * کل من علیها فان * بیورمسیله فنای کونی طیورمشدر * ویبقی وجه ربك * بیوروب کندی بقاسن طیورمشدروجد حالتنده حضوردل جمعیتدروبشر بنده غیبت وذهول تفرقه در اما حضور وجمعیت الذنعمادر وذهول وفرقت اشد بلادرتکیم * لا نعمة کالجمعیة * ولا عذاب کالتفرقة * مضمونی بومعنادر عبد فانی اودرکه نفسنی وجمیع اشیایی رب العالمین ایله وآندن وانك واکا راجع مشاهده ایلیه (نظم)

بزرکان دین رابجان بنده باش   بنزدیك ایشان سرافکنده باش
بکن خدمت این فرقه را باادب   بدان کار ایشان بود کار رب
کروهی که ازخویشتن فانی اند   مرایای اخلاق ربانی اند
بود نطق وسمع وبصرشان تمام   مشاکیت انوار رب الانام

چکویم ازان صاحبان کمال   که حالات ایشان نشاید بقال
فراموش ایشان بود ماسوی   نباشند یکدم جدا ازخدا
زحکمت بکویند چون دم زنند   عبث نبود ارچشم برهم زنند
چوبلبل بکلزار عالم همی   سرایند ذکر حق ازخرمی
چوکردند ساکت نمایند فکر   کشایند ابواب فکرت بذکر
بظاهر نمایند خاك کدر   ولی ازدرکوتند بیرون بسر
کرایشان نباشند اندر جهان   نیاید نمی برزمین زاسمان
دل پاك ایشان زخواهش جداست   رضاشان همیشه رضای خداست
زحق میدهد یاد دید ارشان   بجزوی نباشد خرید ارشان
بود صعب عرفان ایشان بسی   جزازحق بکاشان شناسد کسی
مقیمند از ترك کبروریا   بزیر سرا پردهٔ کبریا
بفعل وصفت درطریق هدا   روند ازپی احمد مقتدا
زخوان سعادت بود نان شان   کرامت بود ریزهٔ خان شان
بعشقند باقی بتوحیدحی   نه بینند موجود جزدوست شی
بنزد خداشان بسی آب روست   مقامات شان برتر ازکفتکوست
دعاشان ببرد ز دباشد دوا   به بیمار بخشند دردم شفا
چوزیشان یکی خواهد ازکردکار   کند مرده رازنده پروردکار
وکرآنکه قهراورد جان شان   کند زنده رامرده فرمان شان
نداشان رسد دمبدم بی صدا   نمایند تصدیق حق دائما
الست ازازل همچنان شان بکوش   بفریاد قالوا بلی درخروش
بیك نعره شهری بهم برزنند   بیك حمله کوهی زجا برکنند
کسی کوبد یشان بشد آشنا   یقین دانکه رست ازعذاب خدا
چوبیکانه باشد بدایشان یکی   بدو زخ رود عاقبت بی شکی
به بینند ازخلق آزارها   کشنند ازبدونیکشان بارها
ببایشان رودخار انکارشان   بود حلم بانا کسان کارشان
ازان هرچه خواهند آن میشود   چوکویند چیزی چنان میشود
توهم بارکش باش نی بارنه   که این کارباشد ازان کاربه
بکش بارتاآنکه بارت کشند   مکن خشم ورنه بدارت کشند
زمردم بدی بکذران تاخدا   زتو بکذراند بهر ماجرا
بود حلم پیرایهٔ عارفان   نشان خردوصف صاحب دلان
ازین حلیه عاری بود عام خام   بدان متصف مردخاص تمام

فصل خامس) خواص اولیانك مختاری اولان طریق نقشبندی راه پنهان واقرب طرق یزدان اولدیغن وآنك انواع ثلاثه سندن هربری سرمایهٔ دولت عرفان اولدیغن واول طریقه سالك اولان هرکاه مالك اولوب مستور الحال ومسرورالبال انس وحضوری بولدیغن وخوف ضلال وخطر وملالدن امین اولوب زلال وصال الله کام الدیغن یدی نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) طریق نقشبندینك ارکان وحقایقن واصول ودقایقن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه خواص اولیادن حضرت پیر بزرکوار ارجمند خواجه محمد بهاء الدین نقشبند وانك خلفاء کرامی خواجکان علیهم الرحمة والرضوان دیمشلردرکه افضل انبیا محمد المصطفی علیه من الصلوة اوفاها حضرتلرینك افضل اولیا ابابکر الصدیق رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه مخفیجه تعلیم

ایلدكلری افضل علوم اولان علم حضور وعرفان عوام ناسدن مكتوم وحفظه دن بیله محفوظ ومستوردر واول كنج نهانه طریق وصولك واصولی وانواع حصولی واردركه بو فصل ایچره تفصیل اوزره مسطوردر امابو طریقك اركانی اوچ تمامدركه قلت طعام وقلت منام وقلت كلامدر اماقلت طعام قلت منامه وقلت منام قلت كلامه وقلت كلام ذكر قلبیله توجه تامه معین وقوتدروبونلردن مراد انجق دل وجان ایله حضور عزتدر پس طعامده ومنامده وكلامده حد وسطه رعایت كفایت ایلر (بیت) از بمك ازاویوق ازسو بلمك ✻ كیمده كیم جمع اولدی بیل انی ملك ✻ وامابو طریقك حقائقی دخی اوچدركه دوام نفی خواطر ودوام ذكر قلبی ودوام مراقبه دروبونلردخی بری برینه معین وقوتدر ومراقبه ایسه حق تعالینك جمیع ذرات كائناته ابدا مطلع اولدیغن كوكلدن برلحظه كیدرمكدروبو طریقك نهایتی انجق بو حضوره ایرمكدر (بیت) ترا ایك بند بس از هر دو عالم ✻ زجانت برنیاید بی خدادم ✻ وامابو طریقك مجموع اصولی بواون ایكی كلمه ده مندرجدرنفی وجود وبذل موجود ترك صورت وعمل بعزیمت هوش دردم ونظر برقدم سفر دروطن وخلوت درانجمن احتماعن البدعة واقتدا بسنت ذكرمدام وتوجه تامدر پس طریق وصول بواصولله حصوله كلور وامابو طریقك شرطی برمعنادركه دل وجانده محبت مولادر پس بركوكلكه انده درد طلب وآرزو ظهور ایتمشدرانی بیولك نعمت بیلمك كركدر ولیل ونهار ازدیادنه سعی وهمت ایتمك كركدر زیرا كه اول حب ازلیدركه مرآت دلده منعكس وجلیدر آنكیچون اول كوكل ارادت ومحبت وشوق ایله ممتلیدر پس مرید مولا بولنان كمسنه مراداولنمش ولیدر نتكیم حق تعالی ✻ یحبهم ویحبونه ✻ بیورمسیله كندی محبتی كندویه محبتلرك اصلی اولدیغن طیورمشدر وامابو طریق نقشبندیه بیل باغلیانلروبودرد طلبله دمبدم اغلیانلر ظاهرده خلق ایله اختلاط ایدوب خدمتده اولورلر وباطنده آنجق حضرت حقی بیلورلر وبولورلركندولرن كثرت ایچنده كیزلرلر وكوكللرندن وحدت بوانی ایرزلر بدنلرن خلقه وكوكللرن حقه تسلیم ایدرلر بورسم وراه ایله مخفیجه حقه طوغری كیدرلرطشره دن بیكانه ایچریدن همخانه اولورلر بدن اغیار ایله كوكل یار ایله قولاق صدا ایله كوكل خدا ایله كوز رقیبده كوكل حبیبده لسان كفتار ایله كوكل دلدار ایله ال صنعتده كوكل حضرتده ایاق كتمه ده كوكل ذكر ایتمه ده بدن پوست ایله نائم كوكل دوست ایله قائم بدن راحتله مكانده كوكل سیاحتله جولانده بدن اسباب ایله غوغاده كوكل مطلق انس مولاده بولنور (بیت) صورتلری كثرتده معنالری وحدتده ✻ صورتلری فرقتده سیرتلری وصلتده) انلربو طریق ایله خاطرلرن مسرورایدرلرهرنه ایدرلرسه كوكلده مستورایدرلرمحبتلری اسراری خلقه فاش اولمز وكوكللری ذوقنه هیچ خلل كلمز پس شهرت افتندن جدا وخاص الخاص خدا اولورلر وانلر ذكر قلبیله مذكوری یقین ونیز بولورلرزیرا كه ذكر قلبی اقرب طرق خدادروهر افتدن محفوظ وجدادرو مفتاح عجایب عالم وحدتدروجاذب جمعیت حضور حضرتدر ✻ الارادة ترك الارادة فی الارادة ✻ مضمونیجه فنا فی الله اولورلر ودولت فقر وفنا ایله بقا بالله بولورلروعزت ورفعتله ایكی عالمده كام آلورلر (بیت) كرهمی خواهی كه كردی سر بلند ✻ درطریق نقشبندی نقشبند (نظم)

قسمده نون وقلمدر اوقامت وابرو ✻ كه دل همیشه اردابرله اولدی روی برو
نشان وصلی بولمش هزاركشنده ✻ چوسروی فاخته بیلمز فغان ایدركوكو
هزارشكر كه هجران غمندن ازادم ✻ كوكل كه عشق ایله درهمنشین وهمزانو
كوكل كوزنده ایراغ ویقین برابر اولور ✻ كه طوب عالم اولور باغ دلده مثل كدو
بری دیمش نیجه درحالی قلبك ای مجنون ✻ فراق یارایله مجنون دیمشنه سوزدربو
بكانه غم بوجدالقكه دلده لیلی ایله ✻ بن اوبلیمكه بیلمز بو بغیی یا او
سوزمدن ایتمه امید شفادیلك حقی ✻ حبیبی انت طبیبی فكیف لا ارجوا

(نوع ثانی) نقشبندیه نك طرق ثلاثه سندن اوایكی طریقن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه حضرت خواجه بهاء الدین وآنك خلفاسی خواجكان كزین رحمة الله علیهم اجمعین دیمشلردركه تصحیح اعتقاد واتیان مأمورات واجتناب منهیات ومكروهاتدنصكره بو طریقه مزلك حاصلی حضرت حق ایله دوام حضوردركه هرآنده آنی بیلوب

انكله اولدقده اندن عدم غفلت وفتوردرچون حضورمز بورملكه نفس اولوب دلده رسوخ بولورانك اسمی مشاهده اولوروبودولته وصولك طریقی اوچ نوعدر اولكی نوعی طریق ذكرقلبیدركه ذاكر حضور قلبیله ✻ لااله الاالله ✻ كلمه سن تكرار ایدروننفی طرفنده جمیع محدثاتی عدم وفنانظریله مطالعه ایدرواثبات طرفنده وجود واحد معبودی قدم وبقانظریله مشاهده ایدروبو كلمهٔ طیبه یی تكرار ایلدكده لسانن اوست دماغنه الصاق ایدر وقلب حقیقیه متعلق ومتصل اولان قلب صنوبریسیله اكا توجه ایدروحبس نفسله نافه سن درونته جذب ایدوب وتمام قوتله اویله ذكر ایدركه انك اثری جمله اعضاسنه سرایت ایدوب عظیم لذت بولورفرضا بركمسنه نك یاننده جالس اولسه بوتكرارندن خبردار اولمزوجمیع اوقاتنی ذكرمذكورایله كیچروب هیچ برشغلله اندن خالی قالمزحتی قعود وقیام وسماع وكلام وتناول ومنام ایله بیله ذكرمذكوره برفتور كلمز اكر بعض اشغالله اكا فتورعارض اولدیسه اول ذاكره لازم اولوركه اندن كایتیله غفلت ایلیوب بصیرتله اكا ملازم اوله واكرسحر وقتنده بو كلمهٔ طیبه نك تكرارنی مبالغه ایله ایدرسه انك بركتی اول نهارك تمامنه دكین كیدرواكرقبل النوم اول ذكرمذكوری مبالغه ایدرسه انك بركتی اول كیجه نك تمامنه ایروب نومی حالنده بیله قلبی ذاكراولورچون اول ذاكربومنوال اوزره ذكرمذكوره مواظبت ایلربعض اوقات اكا بیخودلق كیفیتی عارض اولوب بی شعورلق حالتی بولوركه اول مقدمهٔ جذبه درپس اكا لازمدركه اول كیفیت وحالتده كندوبی ویروب تسلیم اوله وقادر اولدقجه انی حفظ وصیانت قیله چونكه اول كیفیت وحالت نقصانه یوزطوتارهمان تكراراول تكرارینه باشلر وچون حیرت مذكوره مرة بعد اخری حصولله متصل اولوراول ذاكره برملكه حاصل اولوركه هرچند اول كیفیت بالفعل انك حالی اولمیوب حالی علمده مندرج اولورسه ده هرنه وقت انی مراد ایلسه جزئیجه توجهله اول كیفیتی بولوب اول حالته متحقق اوله بیلورواكرذاكرك مزاجی حبس نفسه تحمل ایده بیلورسه نفی خواطر ایتمده وبیخودلغله حیرت عالمنه كیتمده بونك دخلی تمامدروحلاوت عظیمهٔ وجدانی انده مدامدرپس بونی مراد ایدن ذاكرذكرمذكوره وجه مشروح اوزره مشغول اولدقده نفسن حبس ایدوب نافه سن درونته اویله محكم آلوركه جمیع اجزای بدنی اندن متأثراولور وكلمهٔ طیبه نك معنای مزبورنی قلبنده طوتار وغیرخواطری نفی ایدوب اثار وكلمهٔ توحیدی عدایدوب اوچده وبشده ویدیده برنفسله كیدرك تكارده برتنفس ایدوب ترقی ایده رك برنفسده عدد كلمه یكرمی براولور پس اولزمان نورذكرالله انك قلبنه نزول ایدر واندن افكار ماسوی كایتله كیدروانشراح صدرایله لذت عظیمه یه ایررا كریكرمی برده بوحالت ال ویرمدیسه وكوكل اول ذوق ولذته ایرمدیسه باشدن تكرار عدایدوب تكارده برنفسله ترقی ایده رك ومعناسن قلبنده طوتوب نافه سن جذب ایله كیده رك یكرمی بره كلسون تاكیم انشراح صدرایله ذوقیاب اولوب لذتله طولسون واول حالتله فقروفنادولتن بولسون وقلبی دائما حضرت حقدن آكاه اولسون اویله برمرتبه رسوخ بولسونكه اول اكاه اولمغی كیدرمك مرادایلسه قادراولمیه وكوكلده وكوزده فكروخیالی حق اولوب كندوبی بولمیه مرادانجق بودركه ذاكرك صفاتی فانی اولوب مذكورك صفاتیله باقی قاله وذكرایتمدن فارغ اولوب انكله مشغول اوله وانك انس وحضوریله دولت ابدیه بوله وسعادت سرمدیه ده قاله اللهم یسرلنا (نظم)

عشق اودینه یاندی هب دفتر نطق وبیان ✻ طولدی دل وجان طرب اولدی حقائق عیان
قطره وبحراولدی جمع اورتادن ابر اولدی شمع ✻ نورنی خوش بولدی شمع كندی ارادن دخان
بو نفحات بخورجانلره ویردی سرور ✻ جمله جهان طولدی نورعود ایله مجمرنهان
خواجه درآینه دن طوطیه نطق اوكردن ✻ آینه یوقسه ندن مرغ ایله سو یلراسان
جامه یی ویرجانی الحیرته وارعشقه طال ✻ بی دل وبی خویش قال ربح اوله عین زیان
فقروفنایی بولان عشق دمندن طولان ✻ حسننه حیران اولان حی اولور اول جاودان
عشق كه بی كیف وكم جمله یه دردیش وكم ✻ سویله سه عقله حكم حق اولور ترجمان

(نوع ثالث) طریق نقشبندیه نك ایكنجی طریقن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه حضرت خواجه بهاء الدین وانك خلفاسی خواجكان كزین رحمة الله علیهم اجمعین دیمشلردركه طریقه مزك انواع ثلاثه سندن ایكنجی

نوعی طریق توجه قلبیه درکه ذاکر قلبیله اسم جلاله مواظبت ایدوب اسم مؤثر مبارکندن مفهوم اولان معنیء بیچونی ملاحظه ایدر واول معنایی حفظ ایدوب جمیع مدارک وقواسیله قلب صنوبری سنه متوجه اولور وبو توجهه مداومت ایلیوب اول معنایی تکلفله حفظ ایدوب تا اول کلفت میانه دن رفع اولنجیه دکین کیدرا کر اول معنی تصرف جذبه دن مقدم اول ذاکرک وجودینه تمامیله تأثیر ایدرسه اکالا یقدرکه اول معنایی بو جمیع موجوداته شامل بر نور بسیط کامل صورتنده بصیرتنه مقابل طوتوب انکله وجمیع مدارک وقواسیله کندی قلب صنوبری سنه توجه ایده تا اول زمانه دکین که اول صورت اره دن قالقوب کیده ومعنیء مقصود اندن ترتب ایده پس بو ذاکر قلبیله الله دیدیکی حالنده انی نه لکسز محیط ذرات عالم بیلوب بو فکر ایله اول قدر ذکر ایدرکه کندی بلکندن بالکلیه کیدراندن برمرتبه یه کلورکه بو حالت انک قلبنده وصف ذاتی اولور ودرون جانی اول نور ایله طولوب عظیم حلاوت بولور وکوکل بو ذکر ایله مشغول ایکن انی برحیرت الورکه عجایب ملکوت اکا منکشف اولور پس اول حالتده ذکروفکری قویوب اول حیرته طالسون واحوال دل هرنه ایسه ینه دلده قالسون البته راز نهانی خلقه عیان ایتمسون وشریعت غرادن خارج کتمسون اول حیرت اندن زائل اولدقده ینه ذاکر اولسون ینه حیرت کلدکده انکله اولوب اشتغالدن واز کلسون زیرا که ذکرا یتمک دق باب معنادر بو حیرت ایسه فتح باب مولادر پس فتح باب اولدقده دقه حاجت قالمزکه صمت قلب اولی دربو حیرت کندکجه تعاقب ایدوب بو مافیه مازیاده کاورتا کیم اول ذاکرا کثرا وقاتده بو حیرتله اولور وبو حیرتده اویله مستغرق اولورکه کندی صفاتندن فنا بولوب صفات مذکوره ایله قالورورق بشریتدن ازاد اولوب کندی عالمنده سلطنت بولور صدور الاحرار قبور الاسرار مصداقنجه کوکل احوالن ستار اولور پس بو حیرته غرق اولان ذاکر صاحب قوتدر وبو فنایی بولان کامل صاحب سعادتدر غلبه اکا اعتکاف وخلوتدر وکثرت اکا وحدت وعزلتدر تفسی تسبیح وعبادتدر وتکلمی عین حکمتدر وافعالی طاعت وخدمتدر وعادتی رفق ومودتدر ونظری محض عبرتدر وفکری علم وخبرتدر وخلقی جمیع خلقه حلم وشفقتدر زیرا که اول مست خمر وحدتدر وغریق بحر محبتدر وهر حالنده حاضر حضور حضرتدر وجمیع اضداد ایله رفاقت والفت ایدر وهر قنده بولنده یسه صفای خاطر له ذوق وراحت ایدر غبار مخالفات ایله متکدر اولمز وجانی جاناندن بردم ایرلمز کوکلدن خارجه میل وانکا قیلمز وکیمسه دن خوف ورجاسی قالمز بلکه درون وبرونده ماسوی بوله مز کوزن بو مسمه فنافی الله مرتبه سنده در واکرا چارسه بقا بالله مرتبه سنده در (نظم) کوکل دلبرده درالحمدلله * ابی کوثرده درالحمدلله * نه فرزند وزن استرونه زینت * نه سیم وزرده درالحمدلله * چودل دلبرله سیرایلر جهانی * دخی بی پرده درالحمدلله * کوکل دوستن طانور تنها جهانده * عدوکم کرده درالحمدلله * دکل غم یوق اولورسه تن که جانم * عجب خوش پرده در الحمدلله * درون دلده روشن دیدهٔ جان * رخ انورده درالحمدلله * ازلدن خمر عشقی ایچدی حقی * هنوز اول سرده درالحمدلله * بو حالات ومقامات وبو مراتب وکمالات برسنه ده بلکه براربعینده بلکه اون کونده بلکه برکونده بلکه برساعتده بلکه برآنده عنایت واستعداده کوره حاصل اولور وکوکل صدق ایله توجهنه کوره دوستنه واصل اولور * الطرق الی الله بعدد انفاس الخلائق * بشارتی بو تفاوته اشارتدر اکر بو ذاکر هر لحظه ده وهردمده ملاحظهٔ مولادن خالی قالمسه وکندوبی نوم الورایکن بیله قلبی ذکر حقدن فارغ اولمسه انک نومی یومی کبی حضور حضرت اولور ودولت فقروفنایی تیز بولور زیرا که بو اسم ذاتک خواص وتأثیراتی چوقدر وبونده اولان تأثیرات اسمای صفات اشتغالنده یوقدر وبو اسم ذاته مداومت ایدن یعنی الله الله الله دیوب کیدن ذاکر برحضوره اندن قدرت بولور وملک وملکوته صاحب تصرف اولور وهر مرادن الور (نظم)

هر مرادک سندادیسته خوشلغک بول ای کوکل || ایچری کل عالمکده پادشاه اول ای کوکل
درد عشق حقه یانوب اول اکا قول ای کوکل || عشق حقدن غیری برشی ایتمه مأمول ای کوکل

حیرته وارکیم یقیندر حقه اول یول ای کوکل
بحر عشقه طال دمندن دمبدم طول ای کوکل

آزي آزایچ آزاوبو وارذکر قلبی ایله قوت || وهم وفهم وفکری نفی ایت کیم کوکل قیلسون سکوت
اولمدن اول کیم سنی حی ایده حی لایموت || هوش دردم یعنی هردم حقی بول خلقی اونوت

حیرته وارکیم یقیندر حقه اول یول ای کوکل
بحر عشقه طال دمندن دمبدم طول ای کوکل

سوء خلقی دلده قویمه تاطوله خلق حسن || امر حقی طوت جمیعی خلقه شفقت ایله سن
نفسی قوی حقه کوکلدن کل سفر قیل در وطن || حق ایله اول خلق ایچنده خلوت اولسون انجمن

حیرته وارکیم یقیندر حقه اول یول ای کوکل
بحر عشقه طال دمندن دمبدم طول ای کوکل

چکمه غم کر خلق عالم اولسه لر دشمن سکا || جمله دن ارحم هم اشفق دوست ایش رحمان سکا
هرنه کلسه خوش کاور حقدن کاور مهمان سکا || کاسه عشقک دردی مسرور اول اوردرد رمان سکا

حیرته وارکیم یقیندر حقه اول یول ای کوکل
بحر عشقه طال دمندن دمبدم طول ای کوکل

بحر عشقه طال صویه دوشمش مدرمثلی همین || اول نفس بحرنده محو اول قالمسون هیچ اول امین
عالم وادم قوچون نفس واحددر یقین || جمله یی کندک کوررسن سویله اصلا صقین

حیرته وارکیم یقیندر حقه اول یول ای کوکل
بحر عشقه طال دمندن دمبدم طول ای کوکل

هرنه یه باقسک انی بیل کندی جزوک فی المثال || کثرت صورتده قالمه وحدت معنایه طال
مست اولوب وحدت میندن ذوق ایدوب اول اهل حال || عارف اول فقروفنادن خوش بقا بول انده قال

حیرته وارکیم یقیندر حقه اول یول ای کوکل
بحر عشقه طال دمندن دمبدم طول ای کوکل

حقی حق جانده بول چون موج ایله یمدر نهان || حق سکا سر معیتله معیندر هر زمان
اول سکا سندن یقیندر سن ایراغ اولمه همان || عین بیت الله ایکن دل طولمسون غیری کمان

حیرته وارکیم یقیندر حقه اول یول ای کوکل
بحر عشقه طال دمندن دمبدم طول ای کوکل

(نوع رابع) طریق نقشبندینک اوچنجی طریقن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه حضرت خواجه بهاء الدین وانک خلفاسی خواجکان کزین رحمة الله تعالی علیهم اجمعین دیمشلردرکه طریقمزک انواع ثلاثه سندن اوچنجی نوعی طریق رابطهٔ قلبیه درکه مرید حضور عزت بر پیر پرورده قلبنی ربط ایدرکه اول مشاهده مقامن بولمشدر وتجلیات اسما وصفاتیه ایله متحقق اولمشدر پس اول کبریت احمردن اعز بولنان عزیزک دیدار شریفی * هم الذین اذارؤا ذکرالله * مقتضاسنجه ذکرالله فائده سن ویرر وانک صحبت اطیبی (هم جلساء الله) موجبنجه مذکورک صحبتی نتیجه سن ویرر چونکه بو تجلین بر عزیزک دولت دیداری وحکمت کفتاری ال ویروب میسر اولور اول مرید اسرار بو عزیزک اثارنی قلبنده نقش ضمیر ایدوب قادر اولدقجه انی حفظ وحراست ایلر واکر اول معنایه بر فتور کاورسه تکرار انک صحبتنه مراجعت قیلسون تا کیم انک صحبتی برکتیله اول معنی پرتو انداز

اولسون وبونجلین اول عزیزك حضورینه كیده‌رك ومرة بعد اخری اكا مراجعت ایده‌رك اول معنی انك
ملكه‌سی اولوروبر مرتبه‌ده رسوخ بولوركه اول عزیزاندن غایب اولسه بیله انك صورتی خیالنده طوته بیلوروجمیع
قوای ظاهره وباطنه سیله كندی قلب صنوبریسنه متوجه اولوروقلبنه هركلن خاطری نفی ایدوب انك
خیالنی الورتا كیم اكا بركیفیت غیبت وحالت حیرت كلوروبو معامله‌یی تكرار ایله اول كیفیت وحالت اكا ملكه
اولوب فقر وفنا دولتی بولوربوندن یقین طریق اولمزچوق اولوركه مرید مولی قابلیتلی اولور پیراندن تصرف ایدوب
ابتدا صحبتنده انی مشاهده مرتبه‌سنه واصل ایده بیلور پس مرید قابل برپیر كاملی معرفت حقه واسطه
ایتسه ولیل ونهار اقوال واقعالنده اربنجه كتسه واول پیرك صورت ظاهره‌سی بلكه ایكی قاشی اره‌سی انك
خاطرندن بران كتمسه طورمقده اوتورمقده یكده سو یلكده اندن بردم غفلت ایتمسه بوما فیوما كده‌رك اول
كشی بوایشی زحمتله ایده‌رك برمرتبه‌یه كلوركه شكل پیرانك قلبنده رسوخ بولوروهرانده زحمتسز تخیل ایده بیلور
پس هرفیض معرفتكه عالم غیب احدیتدن باطن پیره نازل اولوراول فیض انك قلبندن مریدی قلبنه دخی بول
بولورلكن ترك ادب سببیله طریق فیض انده بوزیلورانكچون بوطریق رابطه زحمتله دوزیلور (قطعه) صورت
شیخی دلده یازسه مرید* بوكا اولان اكاده حاصلدر* لیك ترك ادبله زائل اولور* اول سببدن زیاده مشكلدر
(قطعه) سررشتهٔ دولتی ای برادر‌ له آل* بو عمر كرانمایه‌یی ازا یتمه خیال* دایم قوبرده قوایشده قوحال*
آلنیاریكی كوكالك كوزن اندن بكا صال (قطعه) سرغم عشقی دردمندان اكار* صانمه دل سرد خودپسندان
اكار) نقاشه ابرو عارف اولان نقشندن) بونقش غریبی نقشبندان اكار (قطعه) نقشبندیه عجب قافله سرورلیدر
كیزلی یولدن كتورورلرحرمه قافله‌یی* ایرسه چون سالكه صحبتلرینك جاذبه‌سی* محو ایدروسوسهٔ خلوت وفكر
چله‌یی* چونكه بوزمانده انجلین عزیزك صحبتی بولمق كبریت احمردن اعزواعلادر پس طالب عرفانه لازم اولان
بودركه ایكی طریق سابقك بریله كیده تا كیم اولیا مرتبه‌سن حاصل ایده بعده یاولی عزلت اولوب تنها به كاور
ویاولی عشرت اولوب ناس ایچنده قالورزیرا كه اولیاء الله ایكی صنف اولوربرصنفی عزیمتله عملی اختیار ایدر
وبرصنفی رخصتله عمله اقتصار ایدر كرچه ولی عزلت حال حسبیله اشرفدر لكن ولی عشرت كمال حسبیله
اعرفدرا كرولی عزلتدر واكرولی عشرتدر ایكیسینك دخی مرادی خلقه نفع وخدمتدر زیرا كه انلر انانیتدن
كیچمشلردروكاس محبتله شراب وحدت ایچمشلر دردوستی تنها بولمشلردر وانسیله كام المشلردر فعللری
كوكالرینه هركزمانع اولمزوكوكللری حضورایله دركه بردم غافل قالمزبومقامده ایمان عیان اولور وعیان اول
عین ایچنده پنهان اولور پس وصال وهجران انلره یكسان اولوروحیات ومماث آسان اولورطوبی اكا كیم انلرك
برینك صحبتن بولوروقدروحرمتن بیلوروصدق ایله خدمتن قیلوروامرینه تسلیم اولور (نظم)

ایلسون الله چوق تحیاتی اكا كیم ویرمش علم غایاتی كیزلی سلطاندر سرسبحاندرمرشد جاندرهپ مقالاتی
قطب حقایق بحرخلایق فرد جامعدرهپ اشاراتی نقطهٔ كبری كوره مزاعمی كیزلیدر زیراجمله‌دن ذاتی
قلبنی كشاف ایلمش شفاف كوردنوراندەهپ بریاتی اره‌یوب بولان قوللغن قیلان تلقینن الان بولدی حالاتی
ای نیجه جانلریانی یكار كورمدك دیرلربونده لذاتی بیلسون تعلیم اوله مزتسلیم یانیجه بولسون اول كمالاتی
حبی جانده سری ذمتده صاواراوستنده هپ بلیاتی پیریكی حق بیل ای نیازی كیم پیربوزندرحق هدایاتی

(نوع خامس) طریق نقشبندیەنك سالكی هركاه مالك اولوب وقوف قلبی بولدیغن وانوارو واقعات امثالندن
اعراض ایدوب مطلوبنه متوجه اولدیغن ومسرورالبال اولوب مستورالحال قالدیغن وحضورحقه كاوب
غافللردن اجتناب قیلدیغن بیلدیرر* ای عزیز* معلوم اولسونكه حضرت خواجه بهاءالدین وآنك خلفاسی
خواجكان كزین رحمة الله تعالی علیهم اجمعین دیمشلردركه طرق ثلاثه‌منزلك تفصیل وبیانندن ظاهروعیان اولان
بودركه قلب صنوبری‌یه توجه كه اكا وقوف قلبی دینلمشدر اول جمیع اوقات ایچنده امرضروری بولنمشدر
وبوطریقك لوازمندن قیلنمشدر تحكیم بوایكی بیت ایله تنبیه وتأكید اولنمشدر (بیت) مانند مرغی باش هان بربیضهٔ
دل پاسبان* كزبیضهٔ دل زایدت مستی وذوق وقهقهه (بیت) روبردردل بنشین كان دلبرخركاهی* وقت سحری
ایدیانیم شبی باشد* واما وقوف زمانی تفرقه ایله یا جمعیتله كیچن اوقاتی محاسبه‌دن عبارتدراول بوطریقده

لازم دكلدركذلك وقوف عددیكه شومقدارعددذكرایلمك نتیجه ویروب ویرمدیكن ملاحظه‌دن عبارتدر
بودخی لازم دكلدرواویله اولوركه بوطرق ثلاثه‌نك هربرینك اثناسنده سالكه واقعات وانوار یوز كوسترمكه باشلر
پس اول اثناده اول سالكه لازمدركه انلردن اعراض ایدوب مطلوب حقیقی سیله مشغول اوله زیرا كه واقعات
وانوار انجق علامات قبول طاعتدركه بعدالرؤیه انلرك برفائده‌سی قالماز (بیت) چوغلام افتابم همه زآفتاب
كویم* نه شبم نه شب پرستم كه حدیث خواب كویم* هركیمه كیم توفیق حق رفیق اولوب بوطریق ایله تحقیقه
وصول بولدیسه اكا واجبدركه انكله كندوبی مشهور عوام ایتمسون ممكن اولدقجه انك اخفاسنده سعی واهتمام
ایلسون وانی محرمدن ونامحرمدن كتم ایتمكی البته التزام ایلسون زیرا كه بوطریقك بناسی ظاهرده خلق ایله
اولمقدروباطنده حضور حقی بولمقدر (بیت) درونی اشنا اول طشره‌دن بیكانه صانسونلر* عجب زیبا روشدر
عارف اول دیوانه صانسونلر* وبوطریقك حجاب لطیفی صورت استفاده وافاده‌دركه اول صورتله علما راحت
وسلامت وصفاده‌در پس اهل علم امراولنمشدركه اول وصول وحضوری بوصورتله مستور ایدوب خلقك نظرندن
دور ایلسونلر انجق كتاب ایله سویلسونلر (نظم) كیزلی كل ای یاریوز* ای شه مختار یوز* چونكه هب اغیار
اوبور) بوكیجه تكرار یوز) خانهٔ پرشوریكه كل (عاشق مهجوریكه كل (تشنهٔ مخموریكه كل (ساقی خمار یوز
لطف ایدوب اول نورفرم* نطق ایله سمع وبصرم* جمله حواس وهنرم* سن بزه هربار یوز* هم الم اول هم اباغم
هم یوركده طایاغم* دلده كلستان وباغم* ای كل كلزار یوز* روشنی روزم اولوب* شادی غم سوزم اولوب
ماه شب افروزم اولوب* ای مه عیار یوز* دیده‌دن اولدكسه نهان* دلده سن ای جان جهان* جاندن ایراغ
اولمه همان* ای دل ودلدار یوز* ساكت اول ای ناطق كان* كوملسون طبل بیان* حتی یترقول زبان*
بی دم وكفتار یوز* وبوطریق اهلنه بردخی واجبدركه اضداد ایله صحبتدن اجتناب ایلیه خصوصا نور ایماندن
دوروظلمت طبیعتله مستور اولوب فیض نوراطاسی دعواسیله فقر الباسن كیوب كذابلقده عمرن افنا ایدن
مباحیلردن اعراض وابا ایدوب انلردن بعید اوله تاكیم شقاوته دوشمیوب سعید اوله نعوذبالله من خبث
عقائدهم وشرمكایدهم (رباعی) باهركه نشستی ونشد جمع دلت* وزتونرمید زحمت آب وكلت* زنهار زصحبتش
كریزان میباش* ورنه نكند روح عزیزان بحلت* وبوطریق اهلنه برده بوواجبدركه امورماضیه‌دن واحوال
آتیه‌دن اعراض ایدوب تذكروتفكر ایتمیه وبولندیغی حالدن برلحظه كیری یا ایلری كتمیه هرحالده همان فكر
حق ایله طوله وایكی جهانی اونودوب هربرنفسده انی ذاكر اوله تاكیم حضوروانسنی بوله وكندی صفاتندن فانی
اولوب انكله قاله (رباعی) ای مانده زبحرعلم برساحل عین* دربحرفراغت وبرساحل شین* بردار صف نظر
زموج كونین* اكا ببحرباش بین النفسین (رباعی) ها غیب هویت اولدی ای حرف شناس* انفاسكا هپ
اوحرف اولمشدر اساس* اول حرفدن آكه اوله كورهردمده* برحرف دیدم اكاده قیل حقه سپاس*
وبوطریقك آداب واركانندن اهم والزم اولانی بووصیتلردركه هرحالده علم نافع وعمل صالح سمتنده بولنوب اهل
سنت وجماعته ملازم اوله‌سن وتفسیر وحدیث وفقه اوكرنوب جاهل صوفیلردن بری كله‌سن ومؤذن وامام
اولمیوب نمازی جماعتله قیله‌سن وهركزشهوت استمیوب آفتدن سلامت قاله‌سن وهیچ برمنصبله مقید اولمیوب
غوغادن ازاد اوله‌سن ومحكمهٔ قضایه حاضر اولمیوب حجت ومحضرلرده ادلك یازدرمیوب كمنام اوله‌سن وكمسه‌یه
وكیل وكفیل اولمیوب خلقك وصیتلرینه قارشمیوب راحت بوله‌سن وامرا واولادیله مصاحب اولمیوب سماع
اولان تكیه‌لرده اكلنمیوب علم مجلسنه كله‌سن وعزام واغنیادن قاچوب غلمان ونسوان ایله صحبت ایتمیوب تنها
قاله‌سن وقادراولدقجه مجرد اولوب عورت المیه‌سن تاكیم طالب دنیا اولمیه‌سن وطلبنده دینكی بیله ویرمیه‌سن
وكثرت عیال ابتلاسیله رزالته ایرمیه‌سن وحلال ایله قناعت ایدوب حرامی تناول قیلمیه‌سن وهزل ومزاحی ترك
ایدوب چوق كولمیه‌سن تاكیم قلبكی میت بولمیه‌سن وهركسه شفقت نظریله باقوب هیچ برفردی حقیر
كورمیه‌سن وكمسه‌دن برنسنه استمیوب كمسه‌یه برخدمت بیورمیه‌سن واحتیاج وعلتكی وذهب ولدتكی ستر
ایدوب خلقه طیورمیه‌سن تزیین ظاهری قویوب كوكلك اخلاق ایله تزیین باطنه كیده‌سن واولیای كاملین
وعلمای عاملین اولان كرامی بولدقده انلره تعظیم ایله سلام ویروب اللرن تقبیل ایده‌سن وحضورلرنده خضوع ایله
مؤدب طوره‌سن ودوشن خدمتلرن مال وبدنكله جان ودلدن كوره‌سن وخدمتلرن سلطنت وصحبتلرن غنیمت

ومحبتلرن سعادت ايله سن وآنلرك بولنده باش وجان ويره سن تا كيم دعا ورضالرى دولتنه ايره سن وانلرك اقوال وافعالن قياس عقلله انكارا يتميه سن وخضر ايله موسى عليهما السلام قصه سن اونوتميه سن زيرا كه انكار شومدر واولياىى انكار ايدن انلرك محبت وعلومندن محروم ومدرو هيچ كمسه ايله مجادله ايتميوب معارض ومغاير كتميه سن وخلقى خالقه اصمرليوب كمسه يى غيبت ايتميه سن وزينت دنيايه اعتبار واهلنه اعتماد ايتميه سن زيرا كه اهل دنيا انك كبى وفاسزدر وصحبتلرى دخى حضور وصفاسزدر پس البته سنك رأس مالك شريعت غرا ومكانك مسجد وصحرا ومونسك حضرت مولى اولسون (بيت) يا انيس القلوب فى الخلوات * بك مأوى الوحوش فى الفلوات * تحقيق اسرار خواص وعوام بو مقامده تماميله يازلمشدر والسلام كرچه بو كلمات امثالن سويلمك يا كتابت ايلمك بو حقير فقيرك وظيفهٔ حالى دكلدر لكن اهل محبتك خدمتنده بولنمق نيتيله كتب اوليادن ايكيوز كتابك جواهر اسرارى انتخاب وترجمه قيلنوب بو كتابك بو فن ثالثنده تحرير اولنمشدر * رباعى * با اين همه بيحاصلى وهيچ كسى * درمانده بنارسايى وبوالهوسى * داديم نشان ز كنج مقصود ترا * كرما نرسيديم تو شايد برسى (نظم)

نعمت عظماى جمعيتده ايدك برزمان || دوشدك اندن بو عذاب غفلت وجهله همان
اشناى حق ايكن بيكانه اولدك بى كمان || عين بيت الله ايكن بتخانه اولمش دل همان

|| حاضر حق اول حضورايت غافل اولمه هر زمان ||

حاضر اول كيم نعمت جمعيت خاطر اودر || غافل اولمه كيم عذاب تفرقه حاضر اودر
حقه جاندن قيل توجه قلبكه ناظر اودر || اول وآخر اودر هم باطن وظاهر اودر

|| حاضر حق اول حضورايت غافل اولمه هر زمان ||

جهل وخوف وغم غضب هب غفلت ونسيانده در || غافل اولان سوء خلقيله يانار نيرانده در
عارف آكاه اولان جان رحمت رحمانده در || غرق بحر وحدت اولمش جنت عرفانده در

|| حاضر حق اول حضورايت غافل اولمه هر زمان ||

ابوناتى قوى بوجسمه ذكر حق اولسون ادام || ذوق ذكر الله ايله دل مطمئن اولسون تمام
حيرته واركيم اودر دل بيتنه باب السلام || حق ايله هر حالده اول تا اول سنك اوله مدام

|| حاضر حق اول حضورايت غافل اولمه هر زمان ||

اى كوكل هر نه ديلرسن سنده استه سنده بول || كر سعادتمند ايسك كند كده بول اول دوستى بول
باب حيرتدن حضور حضرته ايله دخول || ماسوادن فارغ اول عشقك دمندن پردم اول

|| حاضر حق اول حضورايت غافل اولمه هر زمان ||

نفسنى لاشى بيلن دل حق بيلورا كاه اولور || رؤيت وسمع وكلامى هر ايشى الله اولور
جمله اشيادن اكاران تماشا كاه اولور || قنده اولسه حق انكله دائما همراه اولور

|| حاضر حق اول حضورايت غافل اولمه هر زمان ||

حق حقدن غافل اولمه حاضر اول ايله حضور || دل نظر كاه خدادر صاف قيل كيم طوله نور
شاه طمرلردن بقيندر حق سكا سن اولمه دور || وهم وفهم وفكرى قوى طال حيرته اول پر سرور

|| حاضر حق اول حضورايت غافل اولمه هر زمان ||

(نوع سادس) طريق عرفانده جادهٔ هدايتدن وهاد ضلالته دوشن مباحيلرك وجوه خطالرن بيان ايدر * اى عزيز * معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردر كه اول مباحيلركه احكام خدادن اعراض ايتمشلردر ودين مبين بولندن چيقوب يكلش كتمشلردر انلر اول جهل وخطايه بش وجهله ايتمشلردر اما اولكى وجهله خطا ايدن اول طائفه دركه حق تعالى يه ايمان كتورميوب انك حقيقت ذاتنى وكيفيت صفاتنى وهم وخيال وقياس ومثال ايله بيلمك مراد ايتمشلردر چونكه انى ادراك ايده مديلر پس خطا ايدوب عالمده اولان تصرفات امورنى طبايع ونجومه حواله قيلمشلردر واويله ذاهب اولمشلردركه بو عالم غريب وبو ترتيب عجيب انجق كنديدن صادر اولمش قديم وباقيدر ونفس انسان وسائر حيوان ونبات ومعدنياتك جمله سى طبايع ونجومك تأثيراتندن دوزلمشدر وعالمدن خارج بر خالق يوقدر بو كوزل خط كنديدن يازلمشدر واما ايكنجى وجهله خطا ايدن اول طائفه دركه بعث وحشره اينانميوب انكار ايتمشلردر انسان وحيوان واشجار ونبات امثالى بتر وايتركه هلاك اولدقده بردخى وجوده كلمز ديمشلردر وارواح اجسادن بولوب بر يره جمع اولمق ممكن اولمديغندن حساب وكتاب وثواب وعتاب اولمز ديمشلردر بو طائفه نك خطالرى كندى نفسلرن بيلمد كلرندندر زيرا كه بونلر اويله ظن ايتمشلردر كه روح انجق روح حيوانيدر بيلمشلردر كه حقيقت انسان اولان روح روان كه براكا كوكل ديرز محل عرفان ومخاطب يزدان اودر واكا هركز فنا كلمز باقيدر انجق بدندن جدا اولور كه اول جدالغه موت اطلاق اولنمشدر پس اول طائفه بو روحى ادراك ايتميوب غافل قالمشلردر واما اوچنجى وجهله خطا ايدن اول طائفه دركه تهذيب اخلاقى انكار ايدوب ديمشلردركه شريعت بزه امر ايتمشدركه قلبمزى غضب وشهوتدن وريا ونخوتدن پاك ايده لم بوايسه ممكن دكلدر زيرا كه نفسمز بو صفتلرله مجبول خلق اولنمشدر وجبليت وبشريت ايسه تبديل اولمق امر محال بولنمشدر نتكيم جسم اسود بويمغله ابيض اولمز كذلك قلب اوصاف جبليه سندن خالى قالمز وخوى جان آتنده در چقمدقجه تركنى قيلمز بو يله ذاهب اولمشلردر لكن بيلمشلردر كه شرع شريف اول صفتلرى كوكلدن بالكليه محو ايدوب كيدرمكى امر ايتمشدر بلكه انلرى عقل وقلبك تصرفلرى تحتنده قيلمغله امر ايتمشدر بوايسه امر ممكن وميسر ومجربدر نتكيم حضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم * انما انا بشر مثلكم * اغضب كما يغضب البشر * بيورمشدر صباوتى حالنده صفات بشريت اكا غالب ايكن صكره كنديه مغلوب اولديغن طيورمشدر وحق تعالى كلام قديمنده * والكاظمين الغيظ والعافين عن الناس * بيورمشدر غيظ وغضبن كظمله مغلوب عقل ايدنلر ممدوح ومقبول اولديغن طيورمشدر وغيض وغضبى اولميانلرى مدح ايتمشدر زيرا كه انسان انلرسز انسان كامل مرتبه سنه يتمشدر واما دردنجى وجهله خطا ايدن اول طائفه دركه نفسلرينه مغرور اولوب كنديلرن منتهى وكامل بيليوب ديمشلردركه بز اويله حالتلره وصول بولمشزدركه معاصيدن بزه بر ضرر كلمز و بو حالات ايله كوكلمز دريا كبى اولمشدركه قاذورات ايله ناپاك اولمز لكن بونلر بيلمشلردركه دريا كبى اولمق بر سكونت بولمقدركه هيچ بر هوا ايله متحرك اولميه وبر نسنه دن خاطرينه كدر كلميه حال بوكيم اكر بر كمسنه انلرك بر يله تكلم ايدركن اثناى كلامنده اكا تعظيم ايتميوب عزيزم ديميوب تخفيف ايلسه ويا انى تحقير ايدوب عرضنه خلل ويرر سوز سويلسه اكا شهوروسنين ايله عداوت ايدوب ضررى قصدنده قالوروا كر بر كمسنه انك الندن بر اقچه سن ويا بر حبه سن السه دنيا باشنه طار وجهان كوزينه تار اولوب كدرندن عقلى تار ومار اولور هنوز اول ابلهلر غضب وشهوت الندده اسير اولمشلردر وريا وكبر ايله طولمشلردر ورجوايتدكه بالغ وانسانيتدكه كامل اولميوب ناقص قالمشلردر پس انلر جهل وغفلتله مغرور اولدقلرى يچون بو يله دعوالره طالمشلردر زيرا كه اوليادن وانبيادن بيله بر خطا صادر اولدقده اغليوب تائب اولمشلردر واما بشنجى وجهله خطا ايدن اول طائفه دركه حق تعالينك حلم وستر ينه اتكا ايدوب قهر وغضبندن امين اولوب ديمشلردركه الله غفور وكريم ودرؤف ورحيمدر وعبادينه پدر ومادردن زياده ودود ومشفقدر البته اول ستار عيوب عيبلرمزى ستر ايلديكى كبى اول غفار ذنوب كناهلرمزى دخى عفو ايدر لكن بيلمشلردركه حق تعالى ستار وغفار اولديغى كبى جبار وقهار اولمشدر وديمشلردركه حق تعالى بزم طاعتمزدن مستغنيدركه اكا بر فائده حاصل اولمز وعصيانمزدن هم اكا هيچ ضرر كلمز اكرچه طاعت افضلدر وعبادت ايدن ثواب عظيمه نائل اولور لكن حق تعالى يه بر فائده سى اولمديغندن اتيمينجه نه لازم كاور همان اول غافللرك بو سوزلرى اول مريضك شو سوزينه مشابهدركه طبيب اكا تأكيد ايله تنبيه

ایدوب پرهیز ایله که مرضدن خالی وراحت قاله‌سن ومعالجه قیل که صحت وقوت بوله‌سن دیدکده اول طبیبه سو بلیه که پرهیز وعلاج ایتمشم یا ایتمامشم بنم پرهیز وعلاجدن نه فائده اولور ونه ضرر کلور اول خسته بو سوزنده صادقدر لکن پرهیز وعلاج ایتمدیسه کندیسی هلاك اولور یازقدر پس بو طائفه‌نك عندنده معصیتله طاعت برابردر انلر بونی فهم ایتمدیلر که معصیت مهلك وشردر وطاعت هرخیره قائد ورهبردر نته کیم مرض بدنی تباه ایدر کذلك معصیت قلبی سیاه ایدر ونته کیم پرهیز وعلاج صحت بدنه سببدر کذلك تقوی وطاعت موجب انجلای قلب ورضای ربدر معصیت شقاوتدر وطاعت سعادتدر معصیت راه نفس وهوادر وطاعت راه حق وانقادر (رباعی)

ای برده گمان که صاحب تحقیق — واندر صفت صدق ویقین صدیق
هر مرتبه از وجود حکمی دارد — گر حفظ مراتب نکنی زندیقی (نظم)
کوکل سجاده اوزره جالس اول تسبیحسز طورمه — نمازاهلندن اوزکیله صقین سن طورمه اوتورمه
عبادت اوزره اول دائم ایکی عالمده عزت بول — دمادم آل وضو بول تازه جان بونفسی یاتورمه
بوزلسون یرلره کل بوریانك مسجد ایچنده — اوتور منبر کبی دائم قفسده قوش کبی طورمه
مؤذن نغمه‌سن دیکله داغلسون دلده تشویشك — جهنم یابن اجدرمه عیوب ناسدن صورمه
جماعتله نمازی ترك ایدن طولمش کدورتلر — انك ترکیله لطف ایت برکدورت سنده اوتورمه
خطیب وواعظك افعال واقوالینه اول تابع — امامك غیر یسنه کندیکی زنهار طیشورمه
نیازی طاعتی ترك ایلمك بعد وفضولقدر — کرم قیل ترك طاعتله شاشوبده خلقی شاشورمه

(نوع سابع) اهل تصوف اون ایکی فرقه اولدیغن وبرفرقه‌سی نجات بولوب اون بری ضلالتده قالدیغن وفرق ضاله‌دن هر بری نه طریق ایله یلاسن بولدیغن وطریق مستقیم ایله حقه کیدن فرقه منزله ایروب مراد الدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه علم تصوف برعلمدرکه حق تعالینك صفاتنی اکا وصول حیثیتندن باحثدر ومحبت مولادرکه عبدی بوعلمه باعثدر وقلبی ماسوادن صاف ایدن صوفیدرکه بوعلمی وارقدر زیرا که تصوف کشی کندی قلبنی محبت ماسوادن قطع ایدوب انجق محبت مولایه ربط ایتمکدر وبالاده بیان اولنان اهل سنت وجماعت مذهبی اوزره تصحیح اعتقاد ایدوب اول حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اقوال وافعال واخلاقنه تبعیتله ارنجه کتمکدر وتهذیب اخلاق وتبدیل مزاج ایدوب ذکر مدام وتوجه تام ایله مقام انس وحضوره ترکدرامابشیوز اللی بش تاریخنده اهل تصوف اون ایکی فرقه اولمشدر برفرقه‌سی شرع شریفه اتباع ایله هدایت بولمشدروبمنزل مقصوده ایروب مراد آلمشدر واون برفرقه‌سی طرق بدعیه سالك وضلالتده هالك اولمشدر وفرق ضاله مذکوره‌نك ادلری بونلردرکه قلمه کلمشدر اولیائیه حبیبه شمراخیه اباحیه حالیه حلولیه حوریه واقفیه متجاهلیه متکاسلیه الهامیه بونلرك جمله‌سی فساد وفتنه ایله طولمشدروبونلردن ایراغ اولان حقه یقین اولمشدرودین واعتقادی فتنه وفساده واقع اولمدن سلامت ومتانت بولمشدر زیرا که انلر ظلمت جهالتده قالوب بحر ضلالته طالمشدر انلر اعیان ایله مشرف ایکن هوای نفسه اویوب شرع شریفی تخفیف ایتدکاری ایچون حق تعالی انلری اول خیالات باطله ایله بلایه صالمشدروهر برفرقه باطل مذهبیله مشهور اولوب درکاه خدادن دوروومهجور اولمشدر امااول اولیائیه مذهبنده بولنان فرقه دیمشلردرکه سالك درجهٔ ولایته واصل اولدقده آندن جمیع تکالیف شرعیه ساقط اولور واولیا انبیادن افضل اولوب مقام اعلی بولور حال بوکیم بویله اعتقاد ایدن کمسه‌نك قلبنده دین وایمان قالمز زیرا که جان بدندن چیقمدقجه بوتکالیف شرعیه ساقط اولمز وهیچ برولی هیچ برنبی مرتبه‌سن بوله‌مز واما حبیبه مذهبنده بولنان فرقه دیمشلردرکه عبدالله تعالینك محبتی مرتبه‌سنه واصل اولوب غیری محبتلردن منقطع اولدقده اندن صوم وصلوة وسائر مأمورات ومنهیات ساقط اولوب محرمات انجق اکا حلال اولور حال بوکیم حرامی حلال اعتقاد ایدن دینسز قالور وبو طائفه قابل تفهیم والزام اولمیوب مناهی ومحرماتی مرتکب اولور پس انلردن اجتناب ایدن سلامت بولور اما شمراخیه مذهبنده اولان فرقه دیمشلردرکه عبد انس وحضوری بولوب مصاحب مولی اولدقده اوامر

ونواهی شرعیه اندن ساقط اولوب صدای دف ونای ایله سماع ایتمك وریاحین امثالی نسانی استشمام واستمتاع ایتمك اکا لازم اولور وبونلر عبدالله شمراخینك قومیدرکه صورت صلاح ایله اطراف عالمی سیر ایدوب کیدرلر وبونلری قتل ایتمك واجبدرکه حیله ومکر ایله نیجه فساد وفتنه‌لر ایدرلر واما اباحیه مذهبنده اولان فرقه دیمشلردرکه بزتقسمزه مالك دکلزکه انی معاصیدن منع ایده‌لم وهرکسك مالی وفرجی بزه حلال ومباحدرکه الملم وکیده‌لم ومشتهیاتنه مانع اولمق کفردر دینده‌لم حال بوکیم بونلردن اکفر واضر برفرقه یوقدر زیرا که بونلرك شری چوقدر واما حالیه مذهبنده اولان فرقه دیمشلردرکه سماع ورقص ایله ال اله چالمق حلالدر واول حینده بیهوش اولوب شیخمزدن بزه حالت کلدی دیدکاری دخی ضلالدر واما حلولیه مذهبنده بولنان فرقه دیمشلردرکه جمیله عورته ومحبوب اوغلانه باقمق حلالدر زیرا که اول احداثه قدیم حالدروکوزلره نظر ایتدکاری حالده سرور ایله رقص ایدوب دیرلرکه بوحالات هم صفات حقدن برصفتدرکه بزه کلمشدر جائزدر وابدا انمز جمله انك اولمشدر بویله دیوب بری بریله معانقه ایدوب اوپوشورلر وحلقه اولوب رقص ایله تپشورلر بونلر دخی ضلالته یاپشورلر واما حوریه مذهبنده بولنان فرقه دیمشلردرکه بیهوش اولدیغمز حالده جنتدن بزه حوری قیزلری کلور بزدخی انلرله جماع ایدرز آنکیچون بیهوشلغمز زائل اولدقده بزه غسل ایتمك لازم اولور حال بوکیم بویله دین کافر اولور واما واقفیه مذهبنده اولان فرقه دیمشلردرکه عبدالله تعالی‌یی بیلمدن وا کلمدن عاجز وقاصردر عقل بشر انی ادراك ایتمکه قادر دکلدر دیوب توقف ایتمشلردر حال بوکیم ایات واحادیث اقتضاسنجه ادراك توحید خدا انسانه میسردر والا تکلیف مولا عبث اولمق لازم کلور بویله اعتقاد ایدن خود ضلالتده قالور واما متجاهلیه مذهبنده اولان فرقه دیمشلردرکه بز ریا وسمعه‌دن خوف وحذر ایدرز آنکیچون صلحا کسوتن قویوب فاسقلر لباسن کیوب خلق ایچنه کیدرز حال بوکیم بودخی شرع شریفه مخالف بولنمشدر زیرا که ✻من تشبه بقوم فهو منهم✻ دینلمشدر واما متکاسلیه مذهبنده اولان فرقه دیمشلردرکه بو جهانه کلمدن مراد انجق تن بسلمکدر غیری نسنه یوقدر بونلر کار وکسبی ترك ایدوب قپولرده دیلنجیلك ایدرلر همان هرنه بولورلرسه ییوب ایچوب کیدرلر حال بوکیم انلر بونی شریعته مخالف ایدرلر واما الهامیه مذهبنده اولان فرقه دیمشلردرکه کتب شعرا قرآن طریقتدر وجمله‌سی تفسیر حقیقتدر پس انلر قرآنی وحدیثی وفقهی اوکرنمکدن اعراض ایدوب شعرا وحکما وظرفا کتابلرن اوقیوب الهام ربانیدر دیوب کیدرلر حال بوکیم عمرلرن ضلالته صرف ایدرلر (بیت) علم دین فقه هست وتفسیر وحدیث ✻ هرکه جو بدغیراز ین کردد خبیث ✻ واما طریق مستقیم ایله حقه کیدن فرقه دیمشلردرکه قرآن کریم وحدیث شریف دینمزه ودنیامزه کافیدر وشریعت بزه وافیدر پس بونلر اولیا ازمره‌سیدرکه هدایت بولمشلردر وطریقت محمدیه ایله سالك اولمشلردر وراه مولادن منزل آلمشلردر وعلم حقیقته مالك اولمشلردر ومجلس حضور وانسه کلمشلردر ومحبت دریاسنه طالمشلردر وفنافی الله اولوب انکله قالمشلردر ودولت ابدیه ایله سعادت سرمدیه بولمشلردر (نظم)

سرای دین اساسیدر شریعت — طریق حق هداسیدر شریعت
بودر اول قپو درکاه حقه — که یولك ابتداسیدر شریعت
دخی بونکله بو یول ختم اولینور — بوراهك انتهاسیدر شریعت
صراط مستقیمه دعوت ایدن — منادیلر نداسیدر شریعت
شریعت انبیانك سنتیدر — قمونك اهتداسیدر شریعت
خدانك لیلهٔ معراج ایچنده — حبیبنه عطاسیدر شریعت
یکرمی اوچ ییله دك جبرائیلك — اکاوحی خداسیدر شریعت
جهانده چوقدر انواعی علومك — قمو سینك هماسیدر شریعت
بونفس کافری قتل ایتمك ایچون — حقك حکم وقضاسیدر شریعت
جهاد اکبرایدن اهل عرفان — قلوبینك صفاسیدر شریعت
طریقت کاربانینك اوکنجه — دلیل ومقتداسیدر شریعت
حقیقت کرچه سلطانلقدر اما — اوکنده انك لواسیدر شریعت

شریعتدن ولی یاد اولمز اصلا — واینك آشناسیدر شریعت
شریعتله طورر ارض وسموات — بو بنیانك بناسیدر شریعت
نه بیلسون شرع پاکی اهل الحاد — اول اعدانك جفاسیدر شریعت
همان انلرده عقلنجه صانورکیم — نظام ایچون اولاسیدر شریعت
صقین جانم صقین انلرکبی هم — دیمه سنده نولاسیدر شریعت
شریعتسز حقیقت اولور الحاد — حقیقت کون ضیاسیدر شریعت
ضیاسی اولمیان شمسیده یوق بیل — حقیقتله قیاسیدر شریعت
جهانه بر ولی کلمزکه الا — النده انك عصاسیدر شریعت
دخی باشنده تاج وشال وکسوت — هم اکننده عباسیدر شریعت
حقیقت جاندر انجق واینك — جاندن ماعداسیدر شریعت
حقیقت عرش اعلادر محقق — او عرشك استواسیدر شریعت
بدن بولمز بقا جان اولدقجه — حقیقت تن بقاسیدر شریعت
صقین صویمه انی نامحرم ایچره — یوزك صویی حیاسیدر شریعت
جمیع انبیا واولیانك — نیازی رهنماسیدر شریعت

(باب خامس) حضرت ملك ملوكك درگاه ودیوانته سیر وسلوك جانی ومرور وعبور مقامات سبعهٔ نفس انسانی وآداب وارکان حضور حضرت یزدانی وکرامات وامارات مرشد راه رحمانی وصفات وعلامات مرید قابل عرفانی وانواع مداخل ومکاید واهمهٔ شیطانی ومناقب ومکارم قطب اولیای زمانی فصول ثمانیه ایله تفصیل ایدر (فصل اول) احوال واطوار سیر وسلوك جانی واکا متعلق اولان حجب اعیانی ومقام اولده بولنان نفس انسانی واکا انده ایکن لازم اولان آداب وارکانی سکز نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) مبدأ ومعاد روح انسانی بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حق تعالی کندی حکمتیله اسرار ذاتنی سمای عمادن طبیعت کلیه ارضنه انزال ایدوب اسما وصفاتی خواصنی اظهار ایچون اول اسراری نطفه لر اصدافنده پنهان ایلدکده انلر ظلمات نفسانیه ایله برمرتبه حجابه کتمشلردرکه مقدم مالك اولدقلری اعتبارات وکمالاتی اونودوب محسوسات وشهواته میل ورکون ایله مقام بهایمه ینمشلردر واول وطن اصلیلری اصلا خاطرلرینه کلمیوب مبدأ ومعاد اصلیلرن نسیا منسیا ترك ایتمشلردر بعده انلره صورت ظاهره لری اوزره نیچه رسل ارسال ایدوب صورت باطنه لری اوزره دخی نیچه مرسل ارسال ایلمشدر تاکیم انلرك ظلمات بشریتلرنده مصابیح ملکوتیه ایقاد ایله پرتو صالسونلر وانلرنه شکل خبائثلرده اولدقلرینه انکاه مطلع اولسونلر وانواع کمالاته وصول واستعدادلری اولدیغن بیلسونلر وحجب ظلمانیه ونورانیه کشفنه جد وسعی ایدوب اول مبدألرینه رجوعی طلب وآرزو قیلسونلر پس اول طلب وآرزو ایله اندن بکا بر قارش تقرب ایدنلره اول بر ارشون تقرب قیلمشدر واکا بر ارشون یقین اولنلره اول بر قولاج یقین اولمشدر واکا ماشی ایله کیدنلره اول هروله ایله کلمشدر تاکیم ید الطاف انلری اویله بر جذبه ایله حضوره جذب ایتمشدرکه انلره عادات وطبایعلرن کلیتله اونوتدرمشدر واول جذبه ایله انلرینه حضرت احدیته کتمشلردر وکندی صفتلرن آنك صفاتنده محو ایتمشلردر زیرا که انلر کمال عبودیتله متصف اولدقلرندن آنك ربوبیتنده هیچ بر نزاعلری قالمیوب انکله مطمئن اولمشلردر واندن راضی وعندنده مرضی اولوب حضورنی بولمشلردر تاکیم انلری بعض آدلر ایله دعوت ایدوب * یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی الی ربك راضیة مرضیة * بیورمشدر وعبادی زمره سنه دخول امریله خلافت ادمیه لری تحقیقن طیورمشدر وانلره خلعت قیومیه الباس ایدوب کمالات ابدیه ویروب نعمت سرمدیه ایله طیورمشدر پس اول طلب رجوع وانجذاب معهود نور هدایت حی ودود اولوب انجق عنایت وداد ازلی وسعادت مادرزاد لم یزلی بولان سلالهٔ باهره ونطفهٔ طاهره اولان طبایع سلیمه واخلاق کریمه اصحابی انبیا واولیا قلوبنه طولمشدر وهربری کندی استعدادی مرتبه سنجه معرفت نفس ایله معرفت حقه ایروب حضورنی بولمشدر وانلر لذات دنیاییه التفات ونعیم اخرته اعتبار ایتمیوب قلوب صافیه لری مولالرینه توجه قیلمشدر وارواح قدسیه لری آناء لیل ونهار انك ذکر وفکرینه مستغرق اولمشدر

ونفوس زکیه لری حواس ظاهره لذتلرن صاتوب بصیرت باطنه لرینه ظهور ایدن عزت ولذتلری المشدر بنم روحم اکر بو زمرهٔ اولیادن بولنمش ایسك سعادت سنکدر وهرنه دیلرسن واکر بونلره محبتله خدمت ایدر بولنمش ایسك بشارت سنکدرکه انلرله بیله سك وخبرده * المرء مع من احب * کلدیکن بیله سك اما ظلمت سجین طبیعته هبوط ایدوب اسفل سافلین بدنده مربوط اولنلرك کوکللری غضب وشهوته اسیر وخوف وخطری کثیر اولمشدر وشبکهٔ مخالفت ایچنده مأیوس وقفس عادات ایچنده محبوس قالمشدر زیرا که انلر بهایم کبی کثرت اکل وشرب ونوم وجماع ایله مشغول اولوب معرفت نفس ایله مبدأ ومعاد اصلیلرن بیلمدن معزول اولمشلردر * منه بدأ الامر والیه یعود * اشارتن بشارت بیلمیوب جهانه حیوان کلوب حیوان کیدن آکل ومأکول اولمشلردر (نظم)

بوتن بو جهاندر کوکل اول جهان — هوا یار تندر خدا یار جان
کوکادر غریب وغمی هم غریب — دکادر یری ارض ویا آسمان
اکر یار جان ویردسن مدام — ایررسن او جانانه اندر جنان
ولی یار حس وهواسن اکر — یرکدر بو خاشاك ایله خاکدان
مکر ناکهان اول عنایت ایروب — سنی جذب دلدار ایده ناکهان
که بر جذبه در یك عملدن کوزل — عملدر نشان جذبه در بی نشان
نشان موجدر بی نشان بحردر — نشاندر بیان بی نشاندر عیان
کونشدن چو برار به ظاهر اولور — فلکدن همان سو پریلور کهکشان
سکوت ایله حق که صمت ایچره وار — هزاران لسان وهزاران بیان

(نوع ثانی) انسانك وجودنده بولنان نفس شهوانیه ایله نفس ناطقه نك حقیقتلرن وایکیسنك بری بریله اولان احوال واطوار واسمالرن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه انسانك ایکی روحی واردرکه حکمای اسلام انك برینه روح حیوانی وبرینه روح انسانی دیرلر اما انلرك روح حیوانی دیدکاری جوهر بخار لطیفدرکه بدنده اولان حیات وحس وحرکت ارادیه یی حاملدر وبو نور روحه نفس شهوانیه ونفس بهیمیه اطلاق ایدرلر پس بو نفس ابدانه مشرق بر جوهردرکه اگر بدنك باطن وظاهرینه برابر اشراق ایلدیسه حالت یقظه حاصل اولور واگر بدنك باطننه اشراق ایدوب ظاهرینه ایتمدیسه حالت نوم حاصل اولور واگر بدندن اشراقنی بالکلیه قطع ایلدیسه حالت موت حاصل اولور * سبحان الصانع الحکیم * واما حکمانك روح انسانی دیدکاری جوهر نفس ناطقه درکه اول ذاتنده ماده دن مجرد بر جوهر عد اولنمشدر لکن کندی افعالنده ماده یه مقارن بولنمشدر وانجق بو نفسدرکه اماره ولوامه وملهمه ومطمئنه وراضیه ومرضیه وکامله اسمالیله تسمیه قیلنمشدر وبرنیچه صفات ایله متصف اولدقجه بو اسمالك بریله ذکر اولنمشدر پس اگر بو نفس ناطقه اول نفس شهوانیه نك مطیع ومنقادی اولوب اکا هر حالده مرافقت وموافقت ایلیوب انك تحت حکمنده بولندیسه بوکا اماره دیرلر واگر امر تکلیفی تحتنده ساکن اولوب حقه تابع اولدیسه لکن هنوز انده میل شهوات فانیه قالدیسه اکا لوامه تسمیه ایدرلر واگر بو میلی زائل اولوب نفس شهوانیه ایله معارضه ده متانت بولدیسه وکندی عالمنه زیاده میل ایدوب قابل الهامات اولدیسه بوکا ملهمه اطلاق ایدرلر واگر نفس شهوانیه نك حکمندن چقوب مقام عبودیته یتدیسه واضطرابی ساکن اولوب شهواتی کلیتله فراموش ایتدیسه بوکا مطمئنه دیرلر واگر بوندن ترقی ایدوب مقاماتی نظرندن صالدیسه وجمله مراداتندن کچوب فانی اولدیسه بوکا راضیه تسمیه ایدرلر واگر بو حالی کمال بولدیسه عندالله مقبول وعندالناس محبوب القلوب اولدیسه بوکا مرضیه اطلاق ایدرلر واگر جمیع صفات کمالله متصف بولندیسه وتکمیل عباد ایچون خلقه رجوع ایله امر اولندیسه بوکا کامله تسمیه ایدرلر وبو نفس ناطقه نك اسمای سبعهٔ مذکوره سندن غیری نیچه اسماسی دخی واردر پس بو جوهر مجرده قلب دیوب کوکل مراد ایدرلر وبو بر مدرك عالمدرکه اوامر شرعیه ایله مخاطب وعبادت ومعرفتله مطالبدر وبو جوهرك ظاهری ومرکبی واردرکه اول نفس شهوانیهٔ مزبوره در وبونك باطنی واردرکه روحدر وروحك باطنی واردرکه سردر وسرك باطنی واردرکه سر السردر وسر السرك باطنی واردرکه خفیدر وخفینك باطنی واردرکه اخفادر

اما برنسنه نك باطنی انك حقیقتی ومادهسیدرمثلا سریر برنسنه درکه انك باطنی خشب قطعه لریدر وخشب قطعه لرینك باطنی شجره در وشجره نك باطنی عناصر اربعه در وعناصرك باطنی هیولای اولی در پس بوامر واحد ربانی غایت لطافتده بولندیغی حالنده اخفی تسمیه اولنور وبردرجه تنزل ایدوب برمقدار تکثف ایلدیکی حالنده خفی تسمیه اولنور وایکنجی درجه تنزل ایدوب اندن زیاده تکثف ایلدیکی حالنده سر السر تسمیه اولنور بعده کذلك تنزلنده سر تسمیه اولنور بعده کذلك تنزلنده روح تسمیه اولنور بعده کذلك تنزلنده قلب ونفس ناطقه ولطیفهٔ انسانیه وحقیقت انسان دینلورکه بودرجه ده اسمای اربعه ایله تسمیه اولنوروا کر بردرجه دخی تنزل ایلدیسه انسان حیوانی ونفس اماره تسمیه اولنور وبوروح اعظم که انك حقنده حق تعالی * قل الروح من امر ربی * بیورمشدر بوامر ربانی برسر یزدانیدرکه انك کنه وماهیتنی حق تعالی انجق کندی نفسن بیلن خواص عبادینه طیورمشدر وبوروحك عالم کبیرده نیجه اسما ومظاهری واردر وعالم صغیرده اعنی عالم انسانده هم نیجه اسما ومظاهری واردر اما عالم کبیرده اولان اسما ومظاهری عقل اول وقلم اعلی ولوح محفوظ وحقیقت محمدیه وروح محمدی ونور محمدی ونفس کلیه درکه حق تعالی قرآنده * خلقکم من نفس واحدة * بیورمشدر واما عالم انسانده اولان اسما ومظاهری انفا بیان اولنان اخفی وخفی وسر السر وسر وروح وقلب ونفس ناطقه ولطیفهٔ انسانیه وحقیقت انساندر وحق تعالینك ابداع وایجاد ایلدیکی موجوداتك جملهسندن بوجوهر اقدمدر وخلیفهٔ اکبر وسر اعظمدر وبونك ابتدای تنزلاتی اخفی الخفیدر واخری قلبدرکه نفس ناطقه در وبونك تفصیلی کچمشدر . (نظم)

عشق دبرعقله بنی صانمه که جسم بشرم … نه قوایم نه بخارم که بن امری دکرم
روح روحم که تعلق ایدرم اب وکله … نور محضم که ضیا بخش صفا وکدرم
جوهرم کرچه مجرددر ایکی عالمدن … هم هیولا کبی هرشکاله بن جلوه کرم
ملطقم شکاله صورتده مقید دکلم … بن امیر صورم صانمه اسیر صورم
دیده لردن کورورم کندی جمالم تنها … طوطی ٔ جانمه دیللرده چو شهد وشکرم
هرنه باقسم انی کندی وجودم بولورم … بومرایاده عیان کندیمی سیران ایدرم
خلقدن عارف ومعروف بنم ای حق … آن معشوقم وعشاقده نور بصرم

نوع ثالث) نفس ناطقه نك بدن انسانه واسطهٔ نفس شهوانیه ایله اولان تعلقنی وایکی عالمه بولنان توجهنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام اخفادن مرتبهٔ قلبه تنزل ایدن روح اعظمدرکه جسم انسانه تعلق ایدوب اموری تدبیرنی التزام ایتمشدر وبوتعلق عاشقك معشوقنه اولان تعلقی مرتبهسنه کتمشدر وبوروح انسان بوجسمك تدبیر وتصرفنه واسطهٔ نفس شهوانیه ایله ایتمشدر زیرا که بوروح شرفتنه بغایت لطیف وجسم ایسه بغایت کثیف اولوب نفس شهوانیه لطافتله کثافت ارهسنده متوسط اولمشدر انکیچون تنزل ایدن روح پاك ایله جسم خاك ارهسنده واسطه اولمغه لیاقت بولمشدر وبوروح علوی نفس شهوانیه ایله تعلق ایلدیکندن اسمی قلب ونفس ناطقه اولمشدر پس بوقلبك ایکی جهتی واردرکه برجهتی عالم حس وشهادت سمتنه طوغریدر وبرجهتی عالم قدس وغیب سمتنه طوغریدر ونفس شهوانیه کثیف اولدیغندن روح انسانك برجهتنده زجاجهٔ مرآتك بریوزینه طلا اولنان کثیف حسی اعنی سلیمانی کبی ملازمدر وآخر وجهنده صورتلر کورنمك لازمدر پس انکیچون قلب انسان اشرف اعضا واعظم اشیا ومحل تجلیات صفات واسما اولوب مطلع انوار ومخزن اسرار وکارکاه انتقاش حقایق اشیا ونظرکاه حضرت مولی اولمشدر وحق تعالی کلام قدیمنده (لمن کان له قلب) بیورمشدر اندن مراد انسان کاملك قلبی اولدیغن طیورمشدر زیرا که آزکسه نك قلبی عبرت المغه ایرمشدر پس اکرکوکل عالم شهادته اویله توجه قیلسه که عالم غیب وتنزیهی کلیتله فراموش ایلسه انده اولان خواص علویهدن محتجب قالوب حیوان اولوروا کرکوکل عالم غیبه اویله برمرتبه توجه قیلسه که عالم شهادت وتشبیهی کلیتله فراموش ایلسه کندویه عرض

وعارض اولان خواص سفلیهدن محتجب قالوب ملك اولوروا کرکوکل ایکی عالمك برینه توجه ایلدکده اوبرندن غفلتله ذاهل اولمسه اول کوکل صاحبی انسان کامل اولور وبوکمال اویله برمقام عالیدرکه انجق تزکیهٔ نفس وتصفیهٔ قلب ایله حاصل اولور ومقربین طریقنه سلوك ایدن بوکماله واصل اولور پس مادامکه قلب انسان تنعمات جسمانیه ایله وشهوات نفسانیه ایله بدنه توجه قیلمشدر اول قلب البته مقلبندن یتمش حجاب ایله محجب قالمشدر وبومرتبهده قلبك آدی نفس اماره اولمشدر زیرا که قلب اول حینده مذموم اولان غضب وحسد وکبر ایله وعجب وغرور وسوء خلق ایله وحرص وشره وشهوت ایله طولمشدر بو اخلاق ایسه قلبی مقلبندن بعید وکثیفکشله علیل ایدر خصوصا غضب وشهوت عزیز اولانی ذلیل ایدرچونکه قلبك حق امیریدن اولمقدر وبدن انك هرحکمنی قبول قیلمقدر پس غضبله شهوت قلبه غالب کلسه امیر اولان مأمور اولوب امر برعکس اولور انکیچون مغلوب غضب واقعهده کندوبی کلب اوکنده ساجد کورر ومغلوب شهوت رؤیاده مرکوب حمار اولور اکرکوکل بومرتبهٔ ملعونهده کندوبی اونودوب مدت مدیده مکث ایلدیسه انك عالم غیبه توجه ایتمکه قدرتی قالمز زیرا که قلب آیینه مثالیدرکه غبار وپاسدن صافی اولدقده انسان انده اشکال وصورتلری کورر وا کر آیینه برمدت صقالت اولنیوب پاس انك جوهرنده توغل وتمکن ایلسه صکره اول پاس اندن صیقل ایله دخی زائل اولمیوب خاصیتی باطل اولور نتهکیم خبرده ان القلوب لتصدی کما یصدی الحدید وجلاؤها ذکر الموت وتلاوة القرآن کلمشدر اکرکوکل کندی عالمنه اعنی عالم غیبه متوجه اولدیسه البته اول ذکر وفکر ایله حجب مذکورهیی بربربر کشف ایتمکه سعی واهتمام ایدر وکثرت شهوات ومعاصیدن حاصل اولان ژنك وکدربالجمله زائل اولورکیدر پس حقایق اشیا ودقایق معنی آنده منتقش اولوب تجلیاته مستعد اولور زیرا که کشف حجبك معناسی بودرکه کوکلدن شهوتلر زائل اولدقچه ابتدا تنزل ایلدیکی مقاماتنی بولور چون کوکلده شهوات وآرزولردن هیچ برنسنه قالمز مطلوبنه واصلدرکه اول قلب ایله مقلبی ارهسنده برحجاب اولمزنتهکیم حق تعالی بیورمشدرکه (لم یسعنی ارضی ولا سمائی ووسعنی قلب عبدی المؤمن الهین اللین (یعنی انی کورهمزالا که حلیم وسلیم اولان مؤمن قولمك کوکلی بصیرتله کورر اویله دکلدرکه حق تعالی عبادینك قلوبنه حلول ایده حاشا اول محالدر لکن وقتا که قلب مؤمن صیقل ذکر وفکر ایله آیینه کبی تصفیه اولنورنتهکیم عالم شهادتده اولان صور محسوسات آیینهده بولنور کذلك عجایب عالم غیب اول کوکلده مشاهده قیلنور وذهنده حاصل اولان صور اشیایی تفسیر ایدن بومشاهدهٔ علمیهدر زیرا که ذهندن مراد نفس ناطقه درکه بلادیکك کبی کوکلدر (نظم

کل ای نکار قبل آینهدن یوزك ادراك … که نقش غیریدن اولدی بودل چو آینه پاك
اکرچه آینهٔ وجه پاك اولمشدر … تو عقول ونفوس وعناصر وافلاك
ولی سکا سنی انجق تمام کوسترمش … جهان ایچنده بو آینهٔ دل غمناك
تمام چهرهٔ خوبك کوکلده سیرابت کیم … دل اولدی مظهر تام ولطیف وصافی وپاك
ندن تنزلك اولمز بوپاك خلوته کیم … اذا مررت به ماوجدت فیه سوالك
سکا چو نسخهٔ مجموع کائنات اولدم … روامیدرکه قالم بن فتادهٔ کل وخاك
اکرچه ساحله آتدك بنی هم ال بحره … که بحر عشقکه موجم اونوتمه چون خاشاك
بنکله درچو ظهورك وجودم اولدی سنك … فلست تظهر لولای لم اکن لولاك
سن آفتاب جهانسن چوسایه درحقی … تو ظلال کونشدن بولور وجود وهلاك

(نوع رابع) قلب ایله مقلب آرهسندهاولان حجب نه اولدیغن وقلب انلردن نه وجهله خلاص بولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه محب ملك ملوك اولان اهل سلوك ایچون جملهدن اقدم اهم والزم بودرکه دنیا ومافیهادن بلکه ماسوای مولادن اعراض ایدهلر وهر تدبیر وآرزودن کچوب جمیع ذنوب وشهوتلردن توبه ورجوع ایدوب حضور حقه کیدهلر زیرا که حق تعالی کتاب کریمنده بیورمشدر (یا ایها الذین امنوا توبوا الی الله توبة نصوحا) وتوبوا الی الله جمیعا ایها المؤمنون) ان الله یحب التوابین ویحب المتطهرین

(وحضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حديث شريفنده بيورمشدركه كناهدن توبه ايدیجی هيچ كناهی اولميان كمسه كبيدر و بيورمشدركه توبه ايديجی كمسه حق تعالينك دوستيدر و بيورمشدركه مادامكه برقول حالت محصيه وارمشدر اول هرنه زمان توبه ايدرسه حق تعالی انك توبه سن قبول ايدر اما حق تعالی يه توبه ورجوع ايتمك حقنده ايات واحاديث في چوقدر جمله سن يازمغه حاجت يوقدر زيراكه حق تعالی هدايتيله عنايت ايلديكی عارفه بو اشارت كفايت ايلر وحضرت عمر رضی الله تعالی عنه بيورمشدركه قلبم ربمی كورمشدركيمكه بو سعادته واصل اولمق ودرجات كمالك اعلاسنه ترقی قيلمق مراد ايدرسه ابتدا ابواب ابوابدن داخل اولسونكه اول ماسوای مولادن توبه ايتمكدر بو توبه انكيچون باب الابواب اسميله تسميه اولنمشدركه عبد ابتدا ماسوادن توبه قيلوراندن جناب ربك حضرا تی قربنه داخل اولور حال بوكيم اجماع امت انك اوزرينه دركه توبه على الفور واجبدر زيراكه ترك منهيات وفعل مأمورات البته على الدوام واجبدر اكرسن كندی نفسكه انصاف وشفقت كوزيله نظر ايدرسن بو توبه يه احتياجكی اكل وشربه احتياجكدن زياده كوررسن زيراكه ميل شهوات وذنوب قلبكی محبوبكدن محجوب ايتمشدر حال بوكيم عبد ايله مولاسی ارهسنده اولان يتمش حجابك اعظم واكثفی حجب ذنوبدركه آنلر ظلمانيدر كرچه حجب سائره يی دخی رفع ايتمك لازمدر لكن انلر نورانيدر وانلرله بيله مشاهده ايلمك عبدك شانيدر زيراكه اول حجب كه قلبه ذنوب ايله حاصلدر انلر سنكله مطلوبك ميانده بولنان جدار حائله مماثلدر پس انلرله مطلوبك نه ذاتی كورينور ونه اثری بولنور اما حجب نورانيه زجاجات امثاليدركه قتيله مطلوب مشاهده اولنور وكثرتيله نهان اولورسه ده ماورای جداره قياس اولنميوب بنه شكلی بللنور نته كيم بصر ايله محسوسات اويله كورينور كذلك بصيرت اكا قياس اولنور اكرچشم بصيرت دين وطبع وختم اولان ظلمات ذنوب ايله مستور اولديسه انوار غيبيه يی كورمدن دور اولور پس اول حضور وطاعتدن مهجور اولور وارتكاب معاصيدن منفعل اولميوب مسرور اولور واكر ذنوبك جملهسندن توبه قيلديسه انك بصيرتندن حجب ظلمانيه اچلور كيدر پس اول كمسه حضوره كلوب خشوع وخضوع ايله متأدب اولوب مولاسندن حيا ايدر وآنده اول حينده حجب نورانيه قالوركه انلر انك لذات جنانه التفاتيدر واحوال ومقاماته وتجليات وكراماته اعتباريدر وكندودن صادر اولان اعمال صالحهيه اتكا واعتماديدر زيراكه بو كمسه اويله ظن ايدركه موجد اعمال انجق كنديدركه طاعت انك معتاديدر بعده بركات ذكر وفكر ايله بو حجاب اندن منكشف اولور اول حالنده توفيق خدايی مشاهده ايدوب شكرنده تقصيرينه معترف اولور وكوررکه معطی ومانع وضار ونافع انجق رب العالمين حضرتلری ايمش وبرقوا بنه خير ونوامراد ايلسه انی لباس تقوی ايله مزين وفايق ايدوب حضور حضرتنه لايق ايدر ايمش وكوررکه عبد اكرچه فعلنك فاعليدر لكن انك الندن نه خير كلور ونه شر بلكه هب ايدوب ايليان انجق اول خالق البشر ايمش چون انك كوكلی بو كشف ايله غفلتدن اويانور اولدمده سرور ولذتدن كندويی وصلتده صانور اكر اول مشاهده يه نائل اولان الطاف خفيه ايله محفوف ومحفوظ اولديسه اول البته بو كشف محظوردن ترقی قيلور وحجب نورانيهٔ باقيه دخی شيئا فشيئا زائل اولور ومنازل مقربين ومقعد صدقه واصل اولور اما حجب مذكوره يی جدار وزجاجات ايله تمثيلمزدن ظن اولنمسونكه اول ذات بيچون بو عالمدونده بو عين رأس ايله كورينور زيراكه اول ذات اقدس بو ديدهٔ جهان بين ايله كورنمكدن تنزيه اولنور انجق ماسوادن پاك اولان قلبك بصيرت كوزيله مشاهده قيلنور اما بو توبهٔ مرقومه كه ذنوب ماضيهدن نادم اولمقدر بو عوامك توبهسيدركه توبهٔ مقبوله در واما توبهٔ خواص قلبی مقلبدن مشغول ايدن اشيانك جملهسندن توبه قيلمقدر واما توبهٔ خاص الخاص انس وحضور حقدن بر نفس غفلت وذهول ايتمكدن تائب اولمقدر وبو توبه اذكيا وصديقين توبهسيدر وبونلر انفاس طيبهلری قيمتن بيلمشلردروهر برنفسلرن دنيا ومافيهادن خيرلی بولمشلردر وبونده حجبدن مراد قلبی تجلی حقدن منع ايدن صوركونيه نك قلبه طولوب آنده منتقش اولمسيدر پس مادامكه سالكك قلبنده ماسوی الله اولور اول تجليات انوارندن محتجب قالور كاه آنده غير الله چوق اولدقده حجاب ظلمانی اولور وكاه اغيار آز اولوب حجاب نورانی اولور انكيچون اوليای كرام طالب تجليات اولان مبتدی سالكلره ترك اسباب ايله امر ايدوب خلوتده جلوس ايله تنبيه ايتمشلردر تاكيم انلرك قلوبنه صوركونيه طولمسون وتجلياتی

مانع اولمسون اما قلبه مانع تجليات انجق انتقاشی صوركونيه اولديغنه دليل قاطع بودركه سالك طريق مقربين اولميان عابدی كوررسنكه حق تعالی حضرتلرينه خضوع وخشوع ايله يتمش ييل عبادتلر ايدر ايكن سالكلرده حاصل اولان شوق وذوق ووجد وحالتلردن انك قلبنده برنسنه حاصل اولمز زيراكه سالك اولميان عابدك قلبی اغيار ايله طولمشدركه برساعت خالی قالمز واول عابد اول اغياری قلبندن كيدرمكه سعی ايتمز وسالكلر مرادنی مراد ايتميوب كندی جانندن ايچری كتمز اول انجق جنتده وعد اولنديغی نعمتلره منتظر اولور پس اكر حق تعالی انك عبادتلرن قبول ايدرسه واول دنيادن آخرته ايمان ايله كيدرسه اول عابد جنتده اولان نعم موعوده سن بولور زيراكه حق تعالی خلف وعده ايلمز البته هر وعدهسی يرينه كلور واما عابد سالكه حق تعالی دنياده تجليات وآخرتده عالی مقامات احسان وكرم قيلور پس بونكله اثبات اولنمشدركه حجب قلب انتقاش صوركونيه دندر (نظم)

بو كهن دير جهان صورتيدر دار غرور — وقتيدر كيم اوله سيرانكه مزملك سرور
چونكه احببت ان اعرف ديدی اول حی ودود — عشق سنجاغن اچوب ايلدی خوش عزم ظهور
جانمز كورمش ايدی انی ورای انوار — اول سببدندر آنك وردی بويا نور النور
وارلغندن برايق طشره يه چقسنك ای جان — اوله اول دمده قو جرم وكناهك مغفور
وارلغكدركه ايدر خانهٔ قلبك ويران — فانی اولكيم اوله كاشانهٔ قلبك معمور
بنلكك چون سنی دور ايتدی يقين دوستكدن — محو اولوب دوسته يقين اولكه هيچ اولمازسن دور
عالم دلده مقربلر ايچون مولانك — جنتی واركه يوق ايچنده نه حوروننه قصور
عشقه جان ويركه دمندن ابدی حی اولهسن — اسم ورسمك اكا ويردلده مدام ايله حضور
ماسوايی اونودوب حق ايله اول ای حقی — وار او درچونكه بو وارلغله سن اولمه مغرور

نوع خامس) اجمال مقامات سبعهٔ نفس انسانی وترتيب حجب ظلمانيه وحجب نورانيهٔ جانی وحجب مرتبهنك رفعنه بادی اولانی بيلديرر (ای عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه سلوك طريق مقربين انبيا ومرسلين اخلاقندندر وخلاصهٔ عباد صالحين اطوارندندر حال بوكيم آنلرك سلوك طريق حقدن مراد ومقصودلری بودركه اول امر ربانی اعنی روح انسانی منازل تنزلات مذكورهسندن تدريج ايله ينه اولكی مقامنه ترقی قيله ومعرفت نفس ايله معرفت حقه واصل اوله وكمال محبتله مقعد صدقه كلوب حضور وانسی بوله وبو طريقك اهلی يننده منازل معلومهسی واردركه سالك انلری بری برندنصكره قطع ايدوب آخرينه وصول بولوراندن سلوك منازل منقطع اولور وتجليات حق منقطع اولمز زيراكه تجلياتك نهايتی اولمز وبو منازلی قطع ايتمكده بو سالكك حالی منازل طريق محسوسی قطع ايدن مسافرلك حالی كبيدر نته كيم مسافر اثنای طريقنده احوال طريقی بيلن دليله وزاد وراحلهيه ورفقا وسلاحه محتاجدركه اكا بونلر لازمدر كذلك بو سالكه برمرشد لازمدركه اكا بو يولك خيرنی وشرنی بيلديره وبوكه تقوی لازمدركه خيرلی زاد اولدر وبوكا راحله لازمدركه همتدر وبوكا رفقا لازمدركه مطلبنی طلب ايدن سالكلردر وبوكا سلاح اقتضا ايدركه ذكر اللهدر تاكيم آنكله نفس وشيطاندن تحصن ايليه ونته كيم مسافر اثنای راهنده نيچه بلدهلره مصادف اولوب هر برنده برمدت اقامت ايدر بعده آندن رحلت ايدوب مطلوبنه كيدر كذلك بو سالك سير وسلوكنده اهل الله ارا سنده مشهور اولان مقاماتی كچوب كيدركه انلر يدی مقام بولنمشدر اولكيسی مقام ظلمات اغياردركه آنده بو نفس ناطقهٔ امارة ناميله تسميه قيلنمشدر وايكنجيسی مقام انواردركه بو نفس آنده لوامه تسميه اولنمشدر واوچنجيسی مقام اسراردركه بو نفس آنده ملهمه اسميله بيلنمشدر ودردنجيسی مقام كمالدركه بو نفس آنده مطمئنه تسميه قيلنمشدر وبشنجيسی مقام وصالدركه بو نفس آنده راضيه تسميه اولنمشدر والتنجيسی مقام تجليات افعالدركه بو نفس آنده مرضيه اسميله بولنمشدر ويدنجيسی مقام تجليات صفات واسمادركه بو نفس آنده كامله ناميله بيلنمشدر وسالك بو مقامات سبعهنك هر برنده اولدقچه اول مقام ايله ما بعدندن محجوبدر پس اولكی مقامده بولنان اول اغيار ايله شهود انواردن محجوبدر وايكنجی مقامده بولنان انوار ايله اسراردن محجوبدر واوچنجی

مقامده بولنان اسرار ایله کمالدن محجوبدر رودردنجی مقامده بولنان کماالله وصالدن محجوبدر وبشنجی مقامده
بولنان وصاالله تجلیات افعالدن محجوبدر والتنجی مقامده بولنان تجلیات افعاالله اولمش تجلیات اسما وصفاتدن
محجوبدر ویدنجی مقامده بولنان تجلیات اسماوصفات ایله قالمش تجلیات ذاتدن محجوبدر وتجلی ٭ ذات ایسه
ممتنعدرکه قرص شمسه نظر کبی ظلمت ویروب برنسنه کورنمزاولور پس مقاماتك اعلاسی تجلیات صفات
واسمادر انکیچون عامهٔ مقربین اویله بولمشلردرکه حق تعالی موجوداته ذات پاکیله تجلی قیلمزالاکه حجب اسماسی
وراسندن تجلی قیلمشدرنته کیم حدیث شریفده (ان لله سبعین حجابا من نور وظلمة لوکشفها لاحرقت سبحات
وجهه ماانتهی الیه بصره من خلقه کلمشدر اما عبد ایله مولاسی اراسنده نور وظلمتدن اولان حجب سبعین بالجمله
عبده راجعدر زیراکه حق تعالی بی هیچ برنسنه محجوب ایده مزاکرانك حاجبی اولسه ایدی قاهری اولوردی
حال بوکیم جمله یه قاهر اودر پس محجوب اولان عبدك کندیدر وحقیقتده حجبدن مراد انجق بعدمناسبتدرنه
حجب امور حسیه درونه بعد اوقات ومسافه در زیراکه حق تعالی بعد وقرب حسیدن وزمان ومکان وجهتدن
منزهدر اما سلوك طریق حق بو تمثیل حجابی تمزیق ایچون وضع اولنمشدرکه حجب سبعین مرقومه مقامات
سبعهٔ معلومه یه راجعدر پس نفس ناطقه مقامات سبعه دن هر برنده اون حجاب ایله محجوبدرکه اول حجب
عشره نك اولکیسی ایکنجیسندن اکثفدر وایکنجیسی اوچنجیسندن اکثفدرتا اونجی یه دك بومنوال اوزره در
پس طقوزنجیسی اونجیسندن اکثفدر وبوقیاس ایله هر برمقامك حجبی مابعدنده اولان مقامك حجبندن
اکثفدرتا مقام سابعه دك بوترتیب اوزره کلمشدر انکیچون سالك صادق مقامات سبعه دن هر برینه واصل
اولدقجه ظن ایدرکه حق تعالی یه واصل اولمشدر چونکه بواحواله واقف اولدك پس یقینا بلدك که عبدك
مولاسندن ابعد اولدیغی مقام ازلده قالدیغیدر زیراکه نفس ناطقه اول درجه ده سوء ایله اماره بولنمشدر
وبونفس اماره نك حجبی ظلمانیدر وماعداسنك حجبی نورانیدر پس اکرسالك مقام اولده ایکن اولکی
اسمی اعنی (لااله الاالله) کلمهٔ طیبه سنی مرشدندن تلقن ایدوب اناء ایل ونهار انی اخفا ایله قیام وقعود
وهرحالنده مداومتله تلاوت ایدرسه حق تعالی بواسمك برکتیله انك باطننده برمصباح ملکوتی ایقاد
ایدرکه اول سالك مرتکب اولدیغی قباحتلری بصیرت کوزیله کوروب انلرله متصف اولدیغندن اکراه ایدوب
فوت اولان اوقاتنه متحسر ونادم اولور زیراکه اول مقدم غریق خواب غفلت اولدیغندن قبیح ایله ملیحی
بری برندن فرق ایده مزدی الاکه لسان ایله ایدردی پس اکاه اولدیغی دمده تشمر ایدوب اول مرتکب
اولدیغی ترك صلوة ولبس حریر وشرب خمر وزنا ولواطه کبی قبایح ظاهره دن خلاص بولمغه سعی مدام ایدر
ودرونده اولان طول امل وعجله وکبر وبخل وحسد کبی قبایح باطنه یی اخراج ایتمکه اهتمام ایدر وبواسمی
تلاوتده مداومت ایلدکجه افعال قبیحه دن واخلاق ذمیمه دن کراهت ونفرتی زیاده اولوب انلردن خلاص
بولمغده اهتمامی تمام ایدر پس عین توبه اولان ندم حصوله کاورنته کیم نقل اولنمشدرکه شیخ عبد القادر
کیلانی رحمة الله علیه حضرتلرینه برکسه واروب برمأموری ترکندن وبرمنکری فعلندن اکا تشکی
ایتمز ایمش الاکه اول کسه یه لااله الاالله کلمه سن چوق تکرار ایله امر وتنبیه ایدرلرایمش تاکیم اول معصیتدن
ازاد اولسون وبوامر محققدرکه بونی انکار ایلمزالاکه تجربه قیاس ایلروبو اولکی کرامتدرکه حق تعالی انی
بوسالکه اکرام ایدرتاکیم انکله بوکا قطع طریق اسان اولسون ایچون ویربلوروسالك صادقك هر برمقامده
نیجه کرامتلری واردرکه سلوکنده ثابت اولمق ایچون اکرام اولنور ومصباح مذکوراتده جذبهٔ رحمانیه درکه
مجاهده ایله ذکرحقه مداومت اولندقجه اول جذبه قوت بولورتاکیم ذروهٔ درجات کماله ایروب حمل امانت قوتن
بولوب دولت فقروفنا ایله تجلیاته نائل اولور (نظم

وجه دلداره بن نقاب ایتشم بن بکا ابر افتاب ایتشم اول محیط محبت اوزره روان موجب هجرت وعتاب ایتشم	چهرهٔ یاره بن حجاب ایتشم دیدهٔ دل اوکنده واراق ایله پردم عشق چون حباب ایتشم درلو درلو عذابی هب بکادر	شمس وجهی بغله ستر اولمش پردهٔ ظن وارتیاب ایتشم تاکه وارم عتاب باقیدر علت موجد عذاب ایتشم

ظن ایدردمکه آب رایانم عارف اولدمکه هب حساب ایتشم	واقف اولدم همان سراب ایتشم هرنه سویلرسه عشق ای حق	کندیمی برحسابه صایزایکن خوش اکا قابل خطاب ایتشم

(نوع سادس) تخلیه وتحلیه عین کمال اولدیغن وبی سلوك اول کمال امر محال اولدیغن وسلوك طریق مقربین
اشرف خصال اولدیغن واول وسیلهٔ حضور ذوالجلال اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز معلوم اولسونکه اهل الله
دیمشلردرکه طلب کمال اشرف خصال انساندر وکمال ایسه تخلیه وتحلیهٔ دل وجاندر اعنی قلبی اوصاف ذمیمهٔ
بهیمه دن تخلیه قیلمقدر وروحی اخلاق حمیدهٔ ربانیه ایله تحلیه قیلوب حضور روانسی بولمقدر اما اوصاف ذمیمه
جهل وغضب وعجب وریادر وحقد وحسد وکبر وعنف وسخط قضادر وبخل وغرور وحب جاه وحب دنیادر
وحب مدح وخوف ذم وخلف وعد وسوء ظن واتباع هوادر وتفاخر وتهاجر وعجله وطول امل کبی اشیادر
واما اخلاق حمیده علم وحلم وفکر وصدق وصفادر واخلاص ومراقبه وصبر وشکر وثنادر وزهد وتوکل
وتفویض وتسلیم ورضادر وخشوع وخضوع وحزن وحضور وحیادر ونصح وتواضع وتحمل ورفق ومدارادر
وحب عزلت وحب خمول وحب فی الله وجود وسخادر ومرحمت وشفقت ومروت وفتوت وعهده وفادر والفت
وخدمت وعفو وتودد وبشر وتلطف ودعادر وستر مساوی وافشای محاسن وموافقت احبادر وبذل جاه وحسن
خلق وتصغیر نفس وتوقیر اخوان صفادر وسکینت ووقار وتأنی وایثار وقصر امل کبی کوزل اشیادر پس اعدی
سلوك طریق حقدن برمقصود اوصاف ذمیمهٔ قبیحه دن خلاص بولمقدر واخلاق حمیدهٔ جمیله ایله متصف اولوب
کسب کمال قیلمقدر زیراکه انسانده اوصاف ذمیمهٔ بهیمه چوقدر وبی سلوك طریق خواص انلرك جمله سندن
خلاص کلی یوقدر وبوطریق خواصه دخولی مراد ایدن سالك ابتدا اصل اوصاف ذمیمه اولان کبر وانانیتی
قلبندن قلع وطرح ایله امر اولنمشدرنته کیم طریقنا هذا لا یصلح الالقوم کنست انفسهم المزابل) دینلمشدر
بعده بوطریقه سالك اولمغه لایق وسزا ایلنمشدر واما منشأ اوصاف ذمیمه ومادر فساد وفتنه اولان کبر وانانیتك
سببلری بیدیدر اما اولکی سببی علمدر واول جمله سندن اعظمدر وعلاجی دخی اصعبدر زیراکه علمك قدر
ومرتبه سی عندالله والناس عظیم وعالیدر وعلم انسانه فرض اولدیغندن تعلمی ترك ایده مزکه انك حسن
حالیدر پس بونك علاجی ایکی معرفتله اولور بری بودرکه بیله سنکه علمك فضیلتی نیت صالحه یه مقارن
اولدقده حصکره انکله عامل اولوب اجرتسز لوجه الله انی نشر ایتمك ایله حاصل اولور والاعلم انك صاحبنه وبال
اولوب مرتبه سی جاهلدن ادنی قالور وآخرتده عذاب شدید بولور پس اویله علم ایله نیجه کبر ایده بیلور وایکنجی
معرفت بودرکه بیله سنکه قوللردن کبر وتکبر حرام وزیاندر وکبر وعظمت مختص ملك متعالدر ومخلوقاته
لایق اولمدیغی عیاندر واکر عالمك نیتی خالص اولوب علمیله عامل اولدیسه اول علم اکا خشوع وخضوع ایراث ایدر
پس تواضع تام ایله انبیا واولیا طریقنه کیدر حاشا که اول برکسه یه تکبر وانانیت ایده بیلور زیراکه کندوینی
جمیع خلایقدن ادنی واحقر بولور واما ایکنجی سببی عبادتدرکه انکله فاسقلره کبر اولنور وبونکله کبر ایتمك نه
جهالتدن بیلنور وبونك علاجی بودرکه بیله سنکه عبادتك فضیلتی اول وقت اولورکه نیت خالصه ایله بولنوب
ریا وسمعه دن وسائر مفسدلردن سلامت قاله بو ایسه بزم امثالمزدن متعسر ومتعذر بولنمشدر پس بویله
عبادتك خطرندن خوف اولنه جق ایکن بونکله کبر انجق جهالتدن کلمشدر واما اوچنجی سببی نسب
وحسبدر وآنلرله کبر ایتمك جهل مرکبدرنته کیم دینلمشدر (بیت) لئن فخرت بابا ذوی شرف ٭ لقد صدقت
ولکن بئس ماولدوا) واما دردنجی سببی حسن وجمالدرکه نساده جابکیر اولان اول خیالدر وبونکله کبر ایتمك
عادت جهالدر زیراکه حسن وجمال سریع الزوالدر اول مغرور جمال اعضای ظاهره سیله محجوب اولیوب
انسانیتله اجزاء باطنه سنه برکره نظر ایلسونکه اولی برنطفه درکه بوسدیك یولندن چیقوب اوبرینه
طولمشدر وآخر نطفه ایله ودم حیض ایله مختلط اولمشدر وآخری برقوقمش جیفه درکه لحد ایچنده چوروبوب
قالمشدر وبوایکی حالی اراسنده کندوسی حمال قاذورات اولمشدر جرك اذننده وچپق عیننده وسومك انفنده در
وتوکرك فمنده وقان عروقنده وبلغم صدرنده وصاری صو بدننده ونجاسات بطننده وسدیك مثانه سنده
دروکونده برکره قدمکاهه واروب نجاسته ال اوروب غسلنده درحال بوکیم بومذکوراتك جمله سی موجب

تواضع وذل وحياد ردكلكه سبب كبر وخيلادر واما بشنجى سببى بطش وقوتدر وبونكله كبرا يتمك محض
جهالتدر زيراكه قوتله بهايم انساندن فايقدر پس برصفتكه حيوان آنده سابقدر انكله كبر وتكبرنه لايقدر
خصوصا بركوتلك حمايله زائل اولان صفات خيال زاهقدر واما التنجى سببى مالدر ومتاع دنيا ايله تلذذ
واشتغالدر بونكله كبرا يتمك دخى صنعت جهالدر زيراكه مال سريع الانقلاب والانتقالدر وآنده شركاسى
اهل كفر وضلالدر وبرلحظه ده سارق ايله ماهيتى زوالدر پس ماله كبر اوهام وخيالدر واما يدنجى سببى بنين
واقارب واتباع وغلماندر وقضا وقدر پس وقرب سلطاندر وبونلر اقبح اسباب كبرنادانددر زيراكه جمله سى انك
ذاتندن خارج اولاندر واكر اتباع واولادى هلاك اولديسه يامنصبندن عزل اولوب سلطاندن جدا قالديسه
تحقيقا ذل وحقارتله رزالتده قلاندر وصفت كبر انسانك قلبنده اويله پنهاندركه صاحبى ظن ايدركه اندن بعيد
وپاك اولندر پس علامات كبرى بيان ايده لم تاكيم نهان ايكن عيان اوله وكوكلدن قلع وازاله سى اسان اوله اما كبر
ومتكبرك علامتلرى اون ايكيدر برى تعظيم نفس ايچون حضورنده ياقدومنده قيام نامى محبت ايلمكدر
وبرى اردنجه بركسه يورر اولمدقجه بريره كتممكدر وبرى دين امورنده استفاده اولنان كسه لرى زيارت
ايتممكدر وبرى كندى قربنده غيرينك جلوسندن استنكاف ايلمكدر وبرى اثناى تكلمده مصاحبندن صوابى
قبول ايدر اولمقدر وكندى خطاسنه اعتراف ايله اكا شكر ودعا قيلمقدر وبرى مريض وعليل اولان كسه لرله
مجالسه دن صقنوب يقين اولمقدر وبرى اغنيا دعوتنه اجابت ايدوب فقرا دعوتنه كتممكدر وبرى كندى
خانه سى خدمتلرن حين اقتضاده كندى اليله ايتممكدر وبرى كندى بيتى حاجتن بازاردن كندى يديله
كتورممكدر وبرى اقربا ورفقاسنك بازارايده جك حاجتلرن عار ايدوب بتورممكدر خصوصا اشكمبه وجكر وكله
وپاچه وصابون وقنا وطراق وصاقز وزرنيخ امثالى اشياى خسيسه اشتراسندن عار ايدوب اليله كتورممكدر وبرى
مشى وجلوسى حالنده اقران وامثالينك اندن ايلرى تقدملرى اكا كران كلوب انلردن ايراغه كيدوب اول
الفتى باشه يتورممكدر وبرى ثياب خشن مرقع كيممكدر حال بوكيم سالك طريق كمالك رأس مالى ذل واحتقاردر
پس عبدك وظيفه سى بودركه ابتدا قلبندن كبرى قلع ايليوب كسه يه تكبر ايتمسون اندنصكره هيچ كسه يه
ظاهرده تذلل ايتميوب هركسه حدنجه تواضع قيلسون اما كندى قلبنده نفسنى جمله ذليل ورذيل والچق
بيلسون وبولسون اكر برعالمه نظر قيلديسه ديسونكه بو بندن اعلمدر بن نيجه بونك مثلى اوله بيلورم بو اعلادر
بن ادنايم واكر برجاهله نظر قيلديسه ديسونكه حق تعالى يه بو جهالله عاصى اولمش ايسه بن علم ايله عاصى اولمشم
پس بو بندن اعذر واعلادر وبن بوندن احقر وادنايم واكر ياشده كندودن بيوكه نظر ايلديسه ديسونكه بو بندن
مقدم حق تعالى يه مطيع اولمشدر بو اعلادر بن ادنايم واكر ياشده كندودن كوچكه نظر ايلديسه ديسونكه بن
بوندن اقدم حق تعالى يه عاصى اولمشم بن بوندن ادنايم واكر كندى ياشداشنه نظر ايلديسه ديسونكه بن
كندى سوء حالمى بيلورم وبونك حالنى بيلمم معلوم اولان ذنوب ايسه معلوم اولميانددن زياده تحقيره سزادر
پس بو اعلادر بن ادنايم واكر برمبتدعه يا بركافره نظر ايلديسه ديسونكه بيلمز اوله كه بو كافر اسلام ايله ختم اولنور
وبنم عاقبتم بونك شمديكى حالى كبى بولنور واعتبار ايسه خاتمه يه قيلنور پس بن بوندن ادنايم واكر بركلبه يا برايلانه
وياسائر حيوانه نظر ايلديسه ديسونكه حق تعالى يه بو عاصى اولمغله بوكانه عتاب اولور ونه عذاب اولور حال
بوكيم بن معصيت درياسنه طالمشم هم عتابه وهم عذابه مستحق اولمشم بن بوندنده احقر وادنايم بو منوال
اوزره مخلوقاتك جمله سنى كنديدن اولى واعلا بولوب نفسنى جمله سندن اذل وارذل بيلسون پس اول عبد ذليل
انس مولاى جليل آرزوسيله طريق مقربينه بيان اوله جق منوال اوزره سالك اولسه اول جميع افات باطنه دن
ورذائل ظاهره دن كاينله نجات بولوب مكارم اخلاق ايله هركماله مالك اولور زيراكه بو علاجات انيه ايله جميع
افات ورذائل مرقومه يى اول سالك اويله برمرتبه اصولندن قطع ايدوب عرشن قلع ايده بيلوركه قطعا اثرلرى بيله
قالميوب جمله سندن فارغ وآزاده اولوب صحت وسلامت بولور وابدا حاضر حضور حضرت حى ودود اولور واما
برعابد بى سلوك طريق مقربين افات مذكوره دن خلاصنى مراد ايلسه تحقيقا اول امر محالى طلب ايتمش اولور
انكچون سادات ابرارى كوررسنكه صفات ذميمه نك برندن خلاص بولمغه بركون سعى ايدرلر وميسر اولور
لكن ايرتسى كون اندن امر واقبح برغيرى صفتله مبتلا اولورلر وبرشقه خصلتده مضطرب قالورلر زيراكه انلر

جميع آفتلردن خلاص ايدن طريق مقربينه سلوك ايتمديلر وكبر وانانيتلرن قوبوب حضور حقه كتمديلر انكچون
زحمت ومشقتده قالوب راحت وسعادته يتمديلر پس ابرار اعمالنده اخلاص ايلسه لرده ينه خطر عظيم اوزره
بولنمشلردر اكر بو معنايى فهم ايده بيلورسن سلوك طريق مقربينك برفائده سن بولمش اولورسن اما مقصود
بالذات اولان فوائدى حضرات ربدن منازل قربه دخولدر وتجليات اسمائيه وصفاتيه قلبه حصولدر
وخلافت ادميه دولتنه وصولدر پس طريق مزبورك مقامات سبعهٔ مشهوره سندن عبور ايدن نفس
ناطقهٔ مذكوره نك هربرنده بولنديغى اثناده اولان اسمنى وسيرنى وعالمنى ومحلنى وحالنى وواردنى وصفاتنى
وفوقنده اولان مقامه ترقيسنك كيفيتنى بيان ايتمك لازمدر تاكيم سالك طريق مقربين اول مقاماتك
قنقى سنده بولنديغن بيلوب نفسنى اوصافيله عارف اولوب هواسنه غالب اوله وهربرندن ترقى ايده رك مقامات
عاليه وصولنه طالب اوله (نظم)

غم فراق يترعزم وصل يار ايده رم　　انكله كوكلى باغ وكل بهار ايده رم
تنى فنايه ويرر چون جهان كون وفساد　　كوكاده سير كلستان پايدار ايده رم
چو خاك تنده قرار ايلمز بو جان حوتى　　محيط عشقه طالوب انده خوش قرار ايده رم
چو جذب ايدر بنى ناچار عاقبت غم عشق　　پس اختيار ايله بن عشقى اختيار ايده رم
چو شاه عشقدن المش بو كاروبارى ملوك　　او شاهه قول اولورم بن دخى نه كار ايده رم
بو بوم جسمه بو ويرانه يى ويروب كيده رم　　كوكاده كل رخمه نغمهٔ هزار ايده رم
كايم وش او شجردن خليل تك حقى　　او نار عشقه كيروب ميل كلعذار ايده رم

نوع سابع) مقامات سبعه دن مقام اولده بولنان نفس امارهنك وجه تسميه سنى وسيرنى وعالمنى ومحلنى وحالنى
وواردنى وصفاتنى وفوقنده اولان مقام نفس لوامه يه ترقيسنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله
ديمشلردركه مقام اولده نفس ناطقه مغلوب نفس شهوانيه اولوب سوء ايله اماره اولديغندن آنده اسمى اماره
اولمشدر نته كيم قرآنده (ان النفس لامارة بالسوء) كلمشدر وانك سيرى الى اللهدر وعالمى عالم شهادتدر ومحلى
صدردر وحالى ميلدر وواردى شريعتدر وصفاتندر جهل وبخل وحرص وكبر وغضب وشهوت وشره
وحسد وسوء خلق وخوض فيما لايعنى واستهزا وايذا وغيرى كبى نته كيم دينلمشدر (نظم) هردلى كو پيرو
اماره شد * ازبلاد معرفت آواره شد * كرچه نتوان كفتن اوصافش تمام * ليك يك چندى بيايد بردنام * بخل
وحرص وعجب وحب جاه ومال * هزل وهمز ولمز وغمز وقيل وقال * حب غلمان حب نسوان حب جهل *
حمق ونسيان بغض وعصيان كارسهل * اكل وافر نوم غاير كبر وكين * منكرى برحالت مردان دين * هم حسد
هم لعب وهم قول خطر * هم نشاط وهم بطالت هم بطر * شرح يكچندى بكفتم زين صفات * بازدانى
كربود دردل صفات * خوش بالاده بيان اولنمشدركه بو نفس اماره برلطيفهٔ ربانيه بيلنمشدر لكن طبيعته
ميلى حسبيله وشهواته ركونى سببيله متدنس بولنمشدر ونفس شهوانيهٔ حيوانيه نك تحت حكمنده قالوب اكا
متابعت وموافقتيله ملك حيواناته منخرط اولمشدر پس كنديينك اوصاف حميده سن انلرك اوصاف ذميمه سنه
اويله تبديل ايتمشدركه انك آنلردن فرقى آنجق صورتده قالمشدر وشيطانك عسكرندن اولوب اندن قوت
بولمشدر وبو برنفس خبيثه دركه آنك وصفنده (اعدا عدوك نفسك التى بين جنبيك) خبرى كلمشدر وانك
عداوتى برهان عقله دخى ثابت اولمشدر زيراكه هردشمن احسان وخدمتله انسانه دوست اولوب
صداقت قيلمشدر اما بو نفس احسان وخدمت بيلميوب عداوتده مصر وانسانيتنه مضر اولوب قالمشدر
وحضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حديث شريفنده (رجعنا من الجهاد الاصغر الى الجهاد
الاكبر * بيوروب جهاد كفارى اصغر وجهاد نفسى اكبر بيورمشدر زيراكه بو نفس اول طبيعت ظلمتنده
قالديغندن حقى باطلدن وخيرى شردن فرق وتميز ايده ميوب شيطانه معين اولمشدر پس بو مقامده سالك قابل
كندى نفسندن امين اولمز واندن حذر ايدوب اكا مساعده قيلمز اكر بركسه انى انجيدرسه استصحاب نفس ايتمز
بلكه اول كسه يه انجتمه سنده معين اولور ونفسى طرفنه كتمز زيراكه بو سالك عداوت نفسى يقين ايتمشدركه

انکله برابشی . تمز پس اول همان اکل وشرب ونومی قلیل ایدرتا کیم نفس شهوانیهٔ حیوانیه ضعیف اولسون وآنك شبکه سندن بو اماره تسمیه اولنان نفس ناطقهٔ فایقه خلاص بولسون وسالك بو مقامده ذکر (لا اله الا الله) مشغول اولوب حرف لانی مد ایله وهمزهٔ لفظ الهی تحقیق ایله سویلروها سنه فتحهٔ خفیفه ویروب انکله الا الله) اره سن کسمیوب اخر لفظ جلالی ساکن ایلروهمزهٔ لفظ اللهك تحقیقنده اهتمام تام ایدرکه یایه منقلب اولسون وذکری لا یلاه الا الله اولوردیه تکراری تأثیروفائده سز قالمسون بو سالك ذاکر بو کلمهٔ طیبه یی بو تحقیق اوزره (دون الجهر) وقول نفس اولان اخفا ایله تکرار ایدروقیام وقعود واضطجاع عنده وجمیع احوال واوقاتده تلاوتنی اکثار ایدر زیرا که بو کلمه دن مقصود اولان تأثیر معهود انجق اناء لیل ونهارا کامداومتله وجوده کلور نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (جددوا ایمانکم واکثروا من قول لا اله الا الله فان قولها لا یترك ذنبا ولا یشبهها عمل لیس لها دون الله حجاب حتی تخلص الیه) بیورمشدر وبو کلمهٔ طیبه هر حسنه دن اعلی وهر عملدن اولی وحصن متین مولی اولدیغن طیورمشدر وسالك مبتدی بر مدت لسانیله لا اله الا الله دیدکده معناسیله متلذذ اولمزلکن بعد ایام ذنوب ماضیه دن حاصل اولان حجب ظلمانیه قلبندن تدریج ایله منکشف اولور وحق تعالی یی مقلب القلوب ومحول الاحوال بیلوب خالق الاعیان وموجد الافعال بولور پس انك معطی ومانع وضار ونافع اولدیغن وجمیع اشیاده مؤثر ومتصرف وجمله یی جامع اولدیغن چشم بصیرتله کورروانك بو شهودی اعتقاد وقالندن بشقه ذوق وحاله اولور حال بو کیم شهود ذوق وحالی بیلمزالا که حال اهلی بیلور وبو شهودك علامتلرندندرکه بونك صاحبی اصلا بر مخلوقی بد کورمز وهیچ کمسه دن اکراه ونفرت قیلمزواندن نه بر مؤمنه ونه بر کافره ونه بر حیوانه ونه کندوبه عداوت ایدن نادانه قطعا بر زحمت ومشقت یا بر ضرر وکدر دکمز وبو شهودك اثرلرندندرکه بونك مالکی ذل ومسکنتله متصف اولوب وجهی نور وبشاشت بولور وکوکلی سرور دائم ایله طولوب اداب شریعتله متأدب اولور مادامکه سالکده اوصاف نفس اماره باقیدر بو کلمهٔ طیبه یی طهارت اوزره تنها یرده کوزن یوموب اخفا ایله تکرار ایدر وصفیرانفاسنه سمعی القا ایدوب قلبنده معناسنی اضمار ایدر وقوت وشدتله الا الله دیدکده خشوع وخضوع ایله صدری یسارینه باشیله ایما ایدرتا کیم اندن اوصاف شقاوت زائل اولسون وقلبنه توحید افعال نازل اولسون وابتدای سعادته نائل اولسون وحصن مولایه داخل اولسون وهر مرادن السون (نظم)

اوجانکه دوستنی بیلمز نیچون طلبده دکل ... اگر بیلورسه آنی یا نیچون طربده دکل
حجاب اولورسه ابوجهل نفس اکاهردم ... نیچون غزای ابوجهل و بولهبده دکل
عجب دکلمی که دل تبدیل اوله دلبردن ... نیچون هوای قد دلبر عجبده دکل
نه حائل اولدی کوکل بدرینه خوف ایردی ... نیچون او مهر ضیاسن بو مه طلبده دکل
عجب دلیدر او مجنون که ایکی لیلی سور ... نیچون محبتی بر باغ وبر عنبده دکل
چو وحدت اولدی عزیز خانهٔ موحد حق ... خدا ایچون نیچون اول خانهٔ عزبده دکل
او ماه بدر شب جسم ایکن عجب حقی ... نیچون دعا ومناجات نیم شبده دکل

(نوع ثامن) نفس امارهنك مقام اولدن خلاص وترقی سنك علاج وطریقن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه سالك طریق کمال اولان طالب زلال وصال بو مقامی کلال وملال ایچنده قرین وبال ونکال ایکن انجق عقایدن تصحیح وتوفیق ایدوب اهل سنت وجماعت مذهبنه تطبیق ایدر وطهارت امورنی تحقیق ایدوب صلوة امرنده تدقیق ایدر علم حالنده مثلا وصیتنامهٔ برکوی برله قناعت ایدوب انکله عامل اولور کیدر تا تزکیهٔ نفس وتصفیهٔ قلب ایلدکچه فنون علومك تحصیلنده توغل قیلمز وتدبیر امور دنیا ایله مشغول ومکبول اولمز زیرا که بو مقام ضیق وحرجده بولنان سالك نفسنی طبیعتدن خلاص ایدوب مرآت قلبنه جلا ویرمدن اهم والزم بر نسنه بولمز پس ابتدا کلمهٔ توحید ایله قلبنی مصیقل ایدرتا کیم ادراك حقایق اشیادن وفهم دقایق معنادن انی محروم ایدن کدورتلر زائل اولوب تحصیل فنون علوم اکا سهولتله حاصل اوله چونکه بو مقام اسفلده اولان سالکك مرآت قلبنی ژنك اوصاف ذمیمهٔ بهیمهٔ بهیمیه طوتمشدر

پس اکا بونده اهم امور اودرکه ذکر کثیر ایله قلوبی غیوب انوارندن محجوب ایدن قاذوراتی قلبندن ازاله ایدوب اکل وشرب ونومی آزایلسون تا کیم انك قلبی خالص وماسوادن طاهر اوله ومسالك شیطان آنده ضیق اولوب کوکلی وطننه کله وحقیقت ایمانی بولوب اول شمس عیانی مشاهده قیله زیرا که بو مقام پر اسقام سجین طبیعت محندر واسفل سافلین بدندر پس بوندن نجاته سعی ایتمك هر عملدن افضل وهر حسنه دن احسندر وسالك صادق مقامات سبعه نك جمله سنده ابواب شریعت اوزرنده قائم اولور خصوصا بو مقام غفلتده دمادم نفسی سکرات موت وعذاب قبر ایله واحوال محشر واهوال جحیم ایله تخویف ایدوب خوفی دائم اولورتا کیم نفس ناطقه غفلتدن اویانوب نفس شهوانیه دن اعراض ایده وشرع شریف ایله عامل اولوب طریق حقه کیده زیرا که بو مقام اولده ومقام ثانیده سالکه ایکی حالت کاوب ترادف ایدرکه بری خوف وبریسی رجادر بعده سالك مقام ثالثه نقل ایلدکده انك خوفی قبضه ورجاسی بسطه تبدیل اولوب بعده اول مقام رابعه واصل اولدقده ابتدای درجات کماله ایروب انك قبضی هیبته وبسطی انسه تبدل ایدر ومقام خامسده وسادسده بو منوال اوزره کیدر بعده اول مقام سابعه ترقی ایلدکده انك هیبتی جلاله وانسی جماله منقلب بولنور انشاء الله تعالی بو احوالك جمله سی محللرنده تفصیل اولنور پس هر کیمکه کندوبی بو مقام قبیح وضیقده بولدیسه اکا واجبدرکه نفس شهوانیه سجننندن روح رحمانی فضاسنه خروج وعروج ایتمکه سعی واهتمام ایلسون وتقلیل اکل وشرب ونوم وکلام ایدوب ذکر مدام وفکر تمام ایلسون وتهذیب اخلاقی تکمیل ایدوب توکل وتفویض وتسلیم وصبر وتحمل ورضایی تحصیل قیلسون تا کیم آنك کبری تواضعه وبغضی محبته وشهوتی عفته وسائر اوصاف ذمیمه سی اوصاف حمیده یه تبدیل اولوب کوکل امراضندن صحت بولسون واکر ناس ایچنده مشهور ایسه لباس فاخردن صوینوب ثیاب خمولی کیوب کمنام اولسون تا کیم افات شهرتدن امنیت بولوب خلقك مدح وذمندن آزاد اولوب مولاسیله تنها قالسون وقلبنی انك حضورندن مشغول ایدن اشیادن خالی قیلسون ویدنده هرنه بولنورسه اکر کثیر واکر قلیل انکله قانع اولسون ولذات فانیه دن اعراض ایدوب حق تعالی یه رغبتله توجه ایلسون تا کیم اندن اشیدوب اکا صویاسون کیمکه سلاسل امتحان ایله حقدن یکاسوق اولنمزدن مقدم معاملات احسان ایله اکا اقبال وتوجه قیلدیسه وبو علاجات روحانیه ایله افات قلبندن تخلیص نفسه اهتمام ایدوب تهذیب اخلاقه موفق اولدیسه اول بشریتی صندوقنده مخزون اولان اسرار عجیبه یی مشاهده قیلور وعلی المرتضی کرم الله وجهه حضرتلرینك بو کلامن فهم ایده بیلور (شعر) دواؤك فیك وماتبصر * وداؤك منك وماتشعر * وتزعم انك جرم صغیر * وفیك انطوی العالم الاکبر * وتنظر فی الکتاب تقرؤه * وآیاته عن شانك یخبر (نظم)

چون اولدی تفرقهٔ مولوی بو جمع کتب ... بو جمعی قویکه بولنمز بونکله رفع حجب
کوکلده عاشقه هر بر ورق حجاب اولیجق ... کوزنده درهم اوقات قات حجب سن اوقی کتب
جمال عشقی نهان ایتدی پردهٔ کثرت ... فما سواه علی وجهه الجمیل نقب
او حسن عشقی درونده سیر ایدر عارف ... که حسن اب جهاندر بو عشقدن اب اب
چو مصر عشق محبتده سن عزیز جهان ... دکل بو یوسف روحك یری غیابهٔ جب
معادومی جعك ای روح ایکی جهانده عیان ... چو غیر عشق دکلدر فعد الیه وتب
بو عشق وصفی کیدن صوررسن ای حقی ... که بو محیطی بیلندر غریق لجهٔ حب

فصل ثانی) مقامات سبعه دن مقام ثانیده بولنان نفس لوامه نك کیفیت احوالن وصفات واطوارن ومقام ثالثه ترقیده اذکارن وعالم مثاله دخول واسرارن وتزکیه وتصفیه ده طریق ورفتارن وقطاع وموانعدن اعراض وفرارن طقوز نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) نفس لوامه نك وجه تسمیه سنی وسیرنی وعالمنی ومحلنی وحالنی وواردنی وصفاتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام ثانیده نفس ناطقه سوء ایله امر ایتمدن نادم اولوب کندوبی چوق لوم ایلدیکندن اسمی لوامه اولمشدر نته کیم حق تعالی (ولا اقسم بالنفس اللوامة) بیورمشدر وبونك سیری الله دروعالمی عالم برزخدر ومحلی کوکلدر وحالی محبتدر

ووار دی طریقتدرکه افعال حبیب حقدن عبارتدر وصفاتی لوم وهوس وفکر وعجب وعشرتدر وخلقه اعتراض وقهر وتمنی وریای خفی وحب ریاست وحب شهرتدر وبعض اوصاف نفس اماره بنه بونفس ایله قالورسه ده عادتدر لکن بونفس اوصاف مذکوره سیله بیله حقی حق وباطلی باطل کورر وبیلورکه بوصفتلرله بی حضوردر لکن بیلمزکه خلاصی غیر مقدوردر وشر یعته محبتی وطریقته رغبتی مدام وبرقراردر وقیام وصیام وصدقه دن اعمال صالحه بی واردر لکن بونفسه عجب ایله ریای خفی داخل اولور افکاری پراخطاردر پس بونفسك صاحبی محبت ایلرکه ناس انك اعمال صالحه سنه مطلع اوله لروانك اعمالی خلق ایچون اولیوب الله ایچون اولدیغنی بیله وخلقك جمله سندن اخفا قلدیغنه بیله بنه استرکه اعمالی جهتندن مدح اولنوب کندویه ثنا قیلنه واول بوخصلتدن دخی اکراه ایدوب راحت بولمز لکن نه یاپسون بونی کلیتله قلع ایتمك اکا ممکن اولمز زیرا که اگر بوخصلتی قلبندن اصلیله قلع ایده بیلسه خطرسز مخلص اولوردی حال بوکیم هر مخلص خطر عظیم اوزره در نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه (الناس کلهم هلکی الا العالمین والعالمون کلهم هلکی الا المخلصین والمخلصون علی خطر عظیم زیرا که مخلص محبت ایلرکه خلق انك مخلص اولدیغن بیله لر حال بوکیم ریای خفی بودرکه خلقك اطلاعن استر امار ریای جلی ناس ایچون عمل ایتمکدر واول بوندن زیاده مذمومدرکه شرك خفی سمتنه کتمکدر پس وقتاکه سالك بواوصاف ایله متصف اولور اول کندوبی بومقام ثانیده بولور ونفسنه لوامه دیرلرکه ابرار وانقیادن اولمش اولور وبوبرمقامدرکه بونك صاحبی اعمالنده اخلاص ایلسه ده بنه خطردن سلامت بولمز وبومقام اول مقربین سلوکنه نسبتله مقام ثانیدرکه انلر کندی نفسلرندن فنایی ومولالریله بقایی طلب ایدوب اجللری کلمزدن مقدم موت ارادیله امر اولنوب راه فنایه کتمشلردر زیرا که سیدلری انلره (موتوا قبل ان تموتوا) بیورمسیله نفسلری موته سعی ایتمشلردر واما اهل یمین اولان ابراره نسبتله بومقام انلرك نهایت مقاماتی وذروه منازلی بولنمشدر انکچون حسنات الابرار سیئات المقربین دینلمشدر زیرا که اولیای مقربین بومقام ثانیده توقف ایتمیوب بوندن اعلی نیجه مقاماته صعود ایدرلر تامقام سابعه دکین کیدرلر پس بومقامك فوقنده انلر ایچون مقامات خمسه دخی محققدرکه فصول آتیه ده تفصیل اولنه جقدر ومقربین انکچون بومقام ثانیده توقف قیلمزلرکه بونده خطر عظیم وتعب مقیم اولدیغندن بونده قالنلر سلامت وراحت بولمزلر زیرا که بومقامك درجاتنك اعلاسی اخلاصدر ومخلصون ایسه خطر عظیم اوزره درلر وبوخطردن خلاص بولمق ممکن اولمز الا که محرلك ومسکن انجق حق تعالی اولدیغن شهود ذوقی برله مشاهده ایدوب اخلاصی شهودندن فنا بولمغله اولور حال بوکیم بوشهود ذوقی طریق مقربین سلوکنه موقوفدرکه ابرار آنك رایحه سن بیله آلمازلر زیرا که مقربین ادله وکشف ایله تیقن قیلمشلردرکه حق تعالی عباداتك شرع وابواب ایلمشدر ومرادی بادیکی عبادن اول قپولردن حضور حضرتنه ادخال ایلمشدر پس آنلر اول قپولردن امر حقه امتثال ایچون داخل اولمشلردر وبصیرتلریله انجق انی مشاهده قیلمشلردر ابواب مذکوره یه نه التفات واعتماد ایتمشلردر ونه عجب وریا سمتنه کتمشلردر بلکه منت خدایی کندی اوزرلرنده کوروب بیلمشلردرکه آنلره توفیقن رفیق ایدوب ابواب عباداتی فتح ایتمیله لایق دخول واهل قبول اولمشلردر پس احوالی بویله اولان کامل اخلاصه محتاج اولمز بلکه اخلاص آنك خاطرینه بیله کلمز زیرا که اول کندی نفسیچون برعمل کورمزکه آنده اخلاص اقتضا ایده وفعال حکیمك غیریچون برایش بولمزکه انکله متضرر ومتألم اوله پس اول اعمالنده خالص اولوب احوالنده سرور وسلامت بولور واما سادات ابرار اول شهودده ایرمیوب کورمشلرکه عملارن کندولر ایجاد ایدر بولنمشدر پس آنلرك هر بری کندی عملنده اخلاص ایله مطالبه اولنمشدر چونکه ابرار حق تعالینك جمیع اعیان وافعال عبادی خالق اولدیغن مشاهده ایدمیوب محجوب اولمشلردر پس آنلر بعض افعالله متألم اولوب زحمت ومشقتده قالمشلردر وتعب واذیتلری برمرتبه یه ایرمشدرکه اگر آنلرك بریسی مثلا نقب فاره یه کیرسه اکا برهره بنجه لی مسلط اولوب آنده اذیت ویرمشدر نته کیم خبرده لودخل المؤمن فی جحر ضب لقیض الله له فیه من یؤذیه) کلمشدر زیرا که آنلرده تعب وضجره وضیق صدره باعث عجب وکبر امثالی اوصاف ذمیمه یی مقتضی اولان بشریت واردر (نظم)

کیم انجیدرسه سنی شیخ وواعظکدر او خار | اوحق دباغتیدر پاك اولورسن ایتمه فرار
چوپاك اولوردل وجانك جهانی آکارسن | که موج یم کبی طوتمز جهانده کسه قرار
بری اوننه دیرایمش همیشه ای خانه | ییقلمه اوستمه فجأته قیل خبر زنهار
اوخانه صاحبی اوزره ییقلدی برکیجه اول | دیدی ای اوقنی بونجه وصیتم هربار
جواب ویردیکه ایتدم خبرشکافم ایله | بن اچدیغمجه دهن سن قاپتدك ای معمار
مثال خانه تنکدر شکافی امراضك | تن اچدیغنجه دهن باغلدك ره گفتار
باش اغریسی دیراولم کلدی دوشدی تن حق | قوی ادهان ودوایی خدایه کل ای یار

(نوع ثانی) مقام ثانیده توقف ایدن ابرار ایله مقامات عالیه یه صعود ایدن مقربین آره سنده اولان فرقی بیلدیرر ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه اصحاب نفس لوامه اولان ابراردن ارباب نفوس زکیه اولان مقربینك فرق وتمییزی واضح اولمق ایچون وابرارك تعبی ومقربینك راحتی ثبوت بولمق ایچون بومثال مطابق حجت وبرهان اولمشدر مثلا برشجرۀ خبیثه واردرکه جثۀ عظیمه سی اغصان کثیره یه شاملدر وهرزمان انواع سموم اول اغصاندن حاصلدر وهرغصنك ثمره سی برشقه نوع سم قاتلدر واول شجره یه برطائفه کلوب اصلنده نهرجاری بولمشلر درهمان اول شجره یه چیقوب اغصاننی قطع ایله مشتغل اولمشلردر نه شجره یی اصلندن قطعه مباشرت ایتمشلردر ونه یابس اولمسیچون اصلندن صوین کسوب ترابن آتمشلردر پس انلر اول سموم ایله هلاك اولوب کتمشلردر زیرا که اول شجره نك اصلی باقی اولدیغندن اغصانك برسنی قطع ایلدکجه کوررلرکه اوبرسندن تکرار اغصان کثیره بتمشلردر واول شجره یه برشقه طائفه دخی کلوب انك اصلندن صوین قطع ایدوب ترابن کبرو المشلردر پس آنك اغصانی ضعیف اولوب اثمار سمیه ویرمدن قالوب اندن کلیتیله خلاص بولمشلردر وقطع اغصان کثیره ایله تعب ومشقت چکمدن فارغ وازاد اولمشلردر اما شجرۀ خبیثه بطن انسانه مثال کلمشدر واما اغصان کثیره اخلاق ذمیمه یه مشابهت بولمشدر واما اثمار سموم قاتله مثال آثار صفات ذمیمه درکه آنلردن وجوده کلن ذنوب وآزار اولمشدر چونکه سادات ابرار اخلاق ذمیمه نك مهلك انسان اولدیغن وآنلر انسانی ایکی عالمده بلالره صالدیغن انجق دلیل عقلله واخبار نقلله بیلمشلردر پس آنلر اول صفاتی برر برر ازاله یه مباشرت قیلمشلردر لکن اول صفتلردن کلیتله خلاص اولمیوب تهذیب اخلاق ایتمده عاجز قالمشلردر زیرا که آنلر برکون برصفتدن پاك اولسه لر برغیری وقت انی کوررلرکه بنه اول صفتله یا بترینه مبتلا اولمشلردر پس انلر بومنوال اوزره عمرلری نهایتنه دك مشقت بولمشلردر زیرا که آنلرك معده لری طولوب بشریتلری قوت بولمشدر وقانلری چوق اولمغله شیطان آنلره غالب کلوب وسوسه سیله کوکللری طولمشدر نته کیم خبرده ان الشیطان یجری من احدکم مجری الدم فی العروق فضیقوا مجاریه بالجوع) کلمشدر پس هیچ اشتباه اولنمزکه برکمسه یه شیطان یول بولسه وآنك طمرلرنده دم کبی جاری اولسه آنك قلبی صفات ذمیمه ایله طولمشدر واول صفاتك برینی کلیتله ازاله دن عاجز قالمشدر کرچه بعض اوقات استماع سکرات موت وعذاب قبر واحوال محشر واهوال جهنمدن عارض اولان خوف ایله بعض اوصاف ذمیمه زائل اولورسه ده اول خوف آندن کتدکده انی کوررکه اول زائل اولان صفت رجوع ایدوب کلمشدر واما اولیای مقربین ادله وتجربه ایله بطنی منبع فساد وفتنه بیلمشلردر ومعدن جمیع صفات ذمیمه اولدیغن تیقن قیلمشلردر پس تقلیل اکل ایله انك شرندن بالکلیه خلاص بولمشلردر واوصاف ذمیمه یی اصولندن قلع ایدوب افاتندن سلامت قالمشلردر وجمیع اوصاف حمیده ایله متصف اولمشلردر وهمیشه انس وحضور ونور وسرور ایله طولمشلردر زیرا که بونلرك اکلی قلیل اولدقجه شربی دخی قلیل اولمشدر وشربلری قلت بولدقده نوملری هم خفت بولمشدر وبوسببدن کلاملری آز قالمشدر زیرا که جایع وسهرانك تکلمه اشتهاسی قالمیوب سکوت قیلمشدر انکچون بونلر ناسدن عزلت ایدوب تنها قالمشلردر پس بونلرده صفات ذمیمه دن هیچ برنسنه قالمیوب راحت بولمشلردر نته کیم دینلمشدرکه ابدال ابدال اولمدیلر الا که جوع وسهر وصمت واعتزالله اولمشلردر پس بومثالدن ظاهر اولان بودرکه مقربین اولیه

برطائفه درکه آنلرده عجب وکبر وحسد امثالی اوصاف ذمیمه دن اصلا برنسنه اولمز زیرا که بونلر اول صفاتی جمله سن اصلندن برمرتبه محو ایتمشلردرکه هیچ بری خاطرلرینه بیله کلمز انکیچون سن بونلری کورورسنکه جمیع هموم وغمومدن خالی اولوب کوکل حضوردن بولمشلردر وذوق وسرور وحبور ایله طولمشلردر پس بونلر اصلا برکسه دن انجنمیوب جمله ناس ایچنده محبوب القلوب اولمشلردر زیرا که بونلردن صادر اولمز الا که افعال خیر اولور بونلر بویله ایکن ینه اهل حسد بونلره هم حسد ایدوب ضررلری ایچون مکر وحیله قیلمشلردر لکن آنلرک حسد ومکرندن بونلره نه ضرر کاور ونه ده برخبرلری اولور زیرا که بحر شهوده طالمشلردر وآنلر بونلر ایچون قازدقلری قیولره کندیلری دوشوب بلالره بولمشلردر وبونلر حصن مولاده امن وامان ایله سلامت قالمشلردر وسعادت دارین ایله کام آلمشلردر نته کیم حق تعالی (الا ان اولیاء الله لاخوف علیهم ولاهم یحزنون) بیورمشدر مقرب قوللری دنیا واخرت هموم وغمومندن فارغ وآزاد ایلدیکنی طیورمشدر اکر سؤال ایدرسنکه بو کلام حضرت پیغمبر علیه الصلوة والسلامک الدنیا سجن المؤمن حدیث شریفنه وامثال منیفنه منافیدر بوجواب شافی سکا کافیدرکه بو حدیث شریف وبونک امثالی نه کیم وار جمله سی اول سادات ابرار حقنده صادر اولمشدر آنلرک احوالی خوش سکا ظاهر اولمشدر آنلر اهل صلاح وفلاح وتقوا درلر وعباد وزهاد واهل عقبادرلر ومطیع ومنقاد شریعت غرادرلر وممدوح ومقبول حضرت مولادرلر لکن آنلر کدورات نفسانیه دن کلیتله خلاص بولمشلردر وصفای قلب ایله ذوق حضوره نائل اولمشلردر پس بودنیا آنلره زندان بلا اولمغله تعب ومحنتدن خالی قالمزلر لکن آخرتده ثواب جزیل موعودی بولورلر محروم اولمزلر وامامقربین افراد قلیل مستغرقدرلرنه اهل دنیادرلر ونه اهل عقبادرلر بلکه اهل معنادرلر وحاضر حضور حضرت مولادرلر جمله خلقی فراموش ایتمشلردر وذکر وفکر خالق ایله کوکلدن ایچری کتمشلردر وجمیع کائناتی قویوب مکونه یتمشلردر چونکه بونلرنه لذات دنیا آلوب نه نعیم آخرت بیلورلر پس قنده مسجون اولوب نه ایله اسیر اولورلر ونه ایچون محزون اولوب ندن خوف آکورلر آنجق ذوق وصفایی وانس مولایی بولورلر وکندی نفسلرندن کچوب مقعد صدقه کوچوب دولت فقری بولوب فانی اولوب حق ایله قالورلر (نظم)

کنج عشق وحکمت وفقر وفنا سن ای پسر
لطف بحر دسن صدف مثلی بدنده پرهنر
کرچه سن بوندن مقدم زهد ایله مشغول ایدک
امدی بوندن بویله زهدی قوی مدام اول باده خور
اول شراب روحی ایچ کیم حق انی قیلمش طهور
نوش ایدوب پاک اول وجود کدن بر اولسون خیر وشر
نفع وضر فرق اولمز اصلا نه بهار ونه خزان
نور وحدت قلبه اینسه بی نقوش وبی صور
عشق مستی فارغ اولمشدر حیات وموتدن
کلشن وکلخن اکا خوشدر بهشت اولمش سقر
وهم وفهم وعقلی قویمش عاشق عالی جناب
دوجهاندن کندودن اول دوسته قیلمشدر سفر
حق بولنده عاشقک کتسه ایاغی قالسه
حق ویرر حق ایاغینه عوض ییک بال وپر

(نوع ثالث) نفس لوامه نک مقام ثانیدن مقام ثالثه ترقی سنک علاجی طریقنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه کیمکه جمیع افات وآلامدن خلاص بولمق وعلی الدوام راحت قالمق مراد ایدرسه اولیای مقربین طریقنه سلوک ایدوب برمقامدن اوبر مقامه ترقی ایده رک انلرک ایزنجه کتسون تاکیم نفسی کامل اولوب مقام سابعه یتسون واندە عجایب وغرایب سیر ایتسون وترقیء مذکوری مجاهدهٔ نفس ومداومت اسم ایله قیلسون وهر مقامده اکا مخصوص اولان اسم ایله مشغول اولسون چونکه اسم ایله اشتغالی چوق ایلدکجه طریقی اکا قریب اولور واشتغالی اهمال ایلدکجه طریق بعید اولور پس اول لوم ایتسون الا که نفسنی لوم ایدوب وقصوری کندیده بولسون وبوسالکه مجاهده هم لازمدر ومجاهده یه موفق اولان ترک جملهٔ عاداته ملازمدر وعادات ایسه عد ایله حساب اولنمز لکن عادتلرک جمله سنی ترک ایتمک طریق مقربین ایچون وضع اولنان ارکان سته ده مندرجدرکه بری خارج بولنمز وارکان ستهٔ مذکوره مشهور انامدرکه تقلیل طعام وتقلیل منام وتقلیل کلام وعزلت انام وذکر مدام وفکر تمامدر وبو ارکان سته انجق ترتیب مرقوم اوزره بری برینک حصولنه معین تامدرکه آنفا بیان اولنمشدر پس اگر سالک بوارکان سته یی صدق ایله تحصیل ایده

بیلورسه جمله عادتلری ترک ایدوب مجاهده یی تکمیل ایتمش اولور وبو ارکان سته دن مطلوب اولان افراط ایله تفریط آره سنده بولنان اعتدال وحالت وسطی بیلنمشدر انکیچون ترک طعام دینلمیوب تقلیل طعام دینلمشدر پس اولیای مقربین طریقنده سالکه نافع اولان بودرکه جایع اولمدقچه برنسنه ییمیوب یدکده قبل الشبع یمکدن فارغ اولسون وغدا وعشا عادتنی ترک ایدوب قنقیسی وقتنده شبعان بولندیسه اوبرایله قناعت قیلسون قبل الجوع نفسنی اکلدن مانع اولوب طعام ثقلتنی کندودن دافع اولسون نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم غدا اکل ایلدکده عشا اکل ایلمزدی وعشا ایدکده غدا ایمزدی پس بوسالک اکا اقتدا قیلسون ولازمدرکه برسفره ده انواع طعامی جامع اولمیوب برنوع ایله قانع اولسون وحقوق نفسی ویروب اعنی اللی درهمدن یوز درهمه دک یدیروب حظوظنی مانع اولسون واکر بوحالت وسطی مبتدی سالکه متعسر اولوب نفسنک بو حقوقنی تجاوز ایتدیسه وحظوظیله افراط سمتنه کتدیسه اکا لازمدرکه نفسنی تادیب ایچون حقوقنی دخی ویرمسون اعنی یکرمی درت ساعتده درت ساعت اویقی اویوغیوب اللی درهم طعام یدرمسون اولقدر جوع وسهر ایله معتاد اولسونکه نفسی ادبلنوب حقوق مذکوره سیله قانع ودلشاد اولسون وشرع شریفه مطیع ومنقاد اولسون وبو مقام ثانیده سالک بوکا مخصوص اولان اسم ثانی برله مشغول اولور الله الله دیوب آخرنی اعنی هاسنی ساکن قیلور وبو اسمک تاثیر مطلوبی حصوله کلمز وقلبه عجایب ملکوتیه ظاهر اولمز الا که قیام وقعود واضطجاع اوقاتنده اناء لیل ونهار اخفا واکثار ایله حصول بولور وعجایب عالم غیب اکا عیان اولور واکثر اوقاتنده قبله یه متوجه اولوب تغمیض عین ایدوب بو اسم اعظمی صفیر انفاس ایله ذکر ایدر وهر تکرار ایلدکجه باشنی قالدیروب صدرینه ایندرر وتحقیق همزهٔ لفظة الله ایدوب هانک ماقبلی اولان الفی مد ایله هاسنی ساکن اوقور وتحقیق همزه ده اهمال وتکراره عجله استعجال قیلمسون تاکیم هلاهلا دیمش اولمسون زیرا که بو لفظده اول معنی قالمز وتکرارنده تاثیر اولمز وبومقامده سالکک وساوس وافکاری کثیر اولور اکر بو اسم شریفه مداومت ایلدیسه افکار وخواطری قلت بولور زیرا که بو اسم جلال برناردرکه بونکله جمیع افکار وخواطر محترق اولور اول ذاکر انجق بو اسم ذات ایله مشغول اولوب افکار وخواطرله مقید اولمز وبومقامی سرعتله کچوب بو افکار ایله قالمز چونکه انک مرآت قلبی خلقه توجه قیلمشدر شبهه یوقدرکه آیینه هر نه یه مقابل اولسه اول نسنه آنده منتقش اولمشدر پس بومقامده سالکک مرآت قلبنده خلقک صور واشکالی وعادات وافعالی واوصاف واقوالی واوضاع واطواری ومحاسن واکداری منتقشدر وبونقوشی دفع ورفع ایتمکده سعی ایدر لکن دفعی مشکل ایشدر مندفع اولمز زیرا که ایینه مقابلی نقوشندن خالی قالمز مکرکه خلقک جمله سندن اوبله اعراض ایده کیم نه صورتلرن کوره ونه سوزلرن اشیده وجمیع لذتلردن اویله بعید اوله کیم نه قوقولرن اله ونه طعملرن بوله ونه آنلردن برینی لمس ایده بیله تاکیم اول وساوس خیالنده قالمسون وآنلردن عذاب الیمی بولمسون وخلق ایله حقدن محجوب اولمسون پس زلال وصاله متعطش اولان سالک خالق وجمیع لذتلری تارک اولور ومنتج مشاهده اولان مجاهده بودر طوبی اکا کیم بومجاهده یی ایده بیلور (نظم)

خدایه شکرکه اولدم رفیق اهل کمال
قوحکیم وحلیم وسلیم وخوب خصال
صفیر ذکر اوروروم بالعشی والاشراق
ندیم فکر اولورم بالغدو والاصال
بوذکر وفکر ایله ایردم اوحاله کیم بولدی
جهان حجابی حقیقت یوزندن اضمحلال
وجود واحد ونور بسیطی کوردی کوکل
شئونی صورت اضواء وهیئتیله ظلال
کوروندی کثرت ظاهرده وحدت باطن
روان چو دود سیاه ایچره شعلهٔ جوال
اودر قدیم اکر اعیان مراتبنده مدام
هران ایدرسه شئونی تعاقب امثال
کوکلده حق جواهر دفینه سی وار ایکن
بوسفله طبع ایله کلمش درونه حب سفال

(نوع رابع) مقام ثانیده عبدی مولاسندن قاطع اولان موانعک اعظمی اختلاط ناس اولدیغنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه اگرچه قطاع طریق مقربین چوقدر لکن خلقه میل

ومحبتدن وآنلرله صحبتدن اعظمی بوقدر زیرا که بوبولده لازم اولان مجاهده نك اساسی عادات خلقه مخالفتدر که
ترکیله اولور پس آنلرله مرافقت ایدوب مجلسلری مشتمل اولان مزاح وملاطفت امثالنده آنلره موافقت
ایدن سالك قنده منزل آلورونیجه مجاهده ایله مشاهده ایده بیلور امامقامات عالیه یی مرادایدن کمسه جمیع
خلقی ترك ایدوب تنهایه کلورواحباب واهلندن مستوحش اولوب مولاسیله مستأنس اولور وقلبنده عجایب
وغرایب سیرایدوب جاننده لذات عظیمه بولوروامابوعلاجات ایله عامل اولمیان کمسه تعب وعناده قالوروتضییع
اوقات ایدوب مطلوب اولان قرب مولادن محروم اولور زیرا که خلقدن ابراغ اولان حقه یقین اولوب سعادت
بولور واولیای مقربین زمره سنه کاور پس بومقامده سالکه لازمدر که متنبه اولسون ونفسنده قلان کبر
وحسد وعجب وریا وسوء ظن واعتراض امثالی آثار نفس اماره یی نامدن بالکلیه اعراض ایله محو وازاله قیلسون
واکا امر معروف ونهی منکرایتمك دخی لازم اولمز زیرا که امر معروف اول مأموره لطف وتواضعله
کرکدرکه تاثیری اوله اول سالك ایسه بومقامده اول رفق وتواضعی ایده بیلمز نته کیم حدیث شریفده (من امر
بمعروف فلیکن امره بمعروف) کلمشدر وبردخی کندی نفسنی هلاك ایدیدن تخلیص ایدوب قلبنی موانع
مشاهده اولان آفتلردن تطهیرایتمك کندی حقنده جمله دن اهم والزم اولمشدر زیرا که کوکل نظرکاه خدادر
ومعرفت مولا جمله دن اعلادر پس قلبی تصفیه قیلمق جمله دن اولادر وبومقامده سالکه لازمدر که طلوع
وغروب عندنده قلبنی تصفیه دن مقدم (یامصرف القلوب صرف قلبی الی طاعتك) دعاسنی اوقوسن
وتصفیه دنصکره (یامقلب القلوب ثبت قلبی علی دینك وطاعتك) دعاسنی اوقوسن اما تقلیب قلوبك معناسی
حق تعالینك کوکللری غفلتدن حضوره وعکسنه وحزندن سروره وعکسنه ورجادن خوفه وعکسنه
وبسطدن قبضه وعکسنه وبونك امثالی اضدادینه دوندرمسیدر وبودعادن مراد انجق بوطریقده
استقامتدر وبومقام ثانیده (قلوب العباد بین اصبعین من اصابع الرحمان یقلبها کیف یشاء) حدیث شریفنك
سری بوسالکه ذوقیله ظاهر اولور که سلوکه رغبتی زیاده قیلوب مجاهده المنی اوتوتدیرر واحوال قلبه واقف ایدوب
ماسوادن اعراض ایتدیرر اما حال بومعنادر که اکتساب وتصنعسز حق تعالیدن قلبه وارد اولور واول
معنا یاحزندر ویاطربدر ویاخوفدر ویارجادر ویاقبضدر ویابسطدر ویاهیبتدر ویاانسدر ویاجلالدر ویاجمالدر
ویاغیری معنادرکه قبله کاور اکر اول معنا کوکلدن زائل اولدیسه اکا حال دیرلر واکر ملکه اولوب دائما
قالدیسه اکا مقام دیرلر پس احوال مواهبدر ومقامات مکاسبدر احوال عین جوددن کلور ومقامات
بذل مجهود ایله اولور وسر من بورك ظهوری اولمز الا که مجاهده معهوده ایله اولور واکر سالك بی مجاهده
بوسرك ظهورن ادعا ایدرسه اول سرك ظهوری دکلدر بلکه نفسی غروریدر زیرا که نفسك شانندندرکه کندوده
اولمیان کمالی استماع ایلدکده انی ادعا ایدر ومشاهده ایسه حاصل اولمز الا که مجاهده دن اولور پس البته
سالك صادق نفسیله مجاهده ایدوب وآنده اولان دفینه لری استخراج ایچون قلبندن ایچری کیدر ولقلقه
لسان ایله قالمیوب نفسنی تأدیب ایدر زیرا که نفسنده بولنمیان کمالی ادعا ایدنی شواهد امتحان تکذیب ایدر
پس نفسنی کندی امتحان ایدوب انی تصدیق ایتمز واوزرینه محتسب اولوب حظوظنی ویرمز وحقدن اعراضنی
کوردکجه اکا عداوت ایلروقباحتلرن جمله شیخنه حکایت ایلرواندن برسرنی کتم ایتمیوب هردردینی اکا سویلر
واول پیر پرتدبیر اول مرید پرتقصیرك غرضندن مرضن بیلوب آکا کوره علاج ایلر پس پیر ایله مرید آراسنده
اولان کلمات اسرار ایکیسنده امانتدر عمرلری اولدقجه اسانه ویاخامه کتورمك بری برینه اهانتدر وعندالله اول
غدر وخیانتدر سرکیدرسر کتمز دیوب عهدنده ثابت اولان محل اسرار وحامل امانتدر (نظم

عجب نه عشق ایله تخمیر اولندی بوکالمز ‖ نه کنج مخفی یه کنجینه اولدی بودلمز
نه ماه در بوکه کوکدن یره نزول ایتدی ‖ انکله اولدی منور بروج ومنزللر
نه موجلر دراو کیم دمبدم پیاپی در ‖ بولور بوجنبش دریادن انی ساحللر
هزار نقشی چو بر دمده دل قبول ایلر ‖ عجب نه نقش پذیر اولدی قلب قابللر
شئون بی حد ایله دوست ایدر کوکلده ظهور ‖ تمام حل اولور آندن هزار مشکللر

نسیم حب ازل دلده عشق دملریدر ‖ بوریح راح ایله روح اولدی نفس کامللر
قوآب ونانی اوحی دن حیات بول حق ‖ که اول اخراودر جان جان مقبللر

(نوع خامس) مقام ثانیده نفس لوامه نك عالم مثاله دخولن وانده اولان روحانیلره وصولن واکا مشافهه
حصولن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام ثانیده اولان سالك نفسی مجاهده
سنده ثابت اولدیسه اسرار عجایب قلب اکا منکشف اولوب عالم مثاله داخل اولور که اول بوعالمدن غیری
بر بشقه عالمدر وانی بیلمز الا که مقام قلبك نهایتنه ایرن بیلور زیرا که عالم مثال نهایت مقام ثانیدرکه
مجاهده ایدن بیلور وسادات ابراره نصیب اولمز که اول عالمی سیران ایده لرمکر که انلرده مجاهده ایله طریق مقربین
سمتنه کیده لر اما عالم مثال ابتدای مقامات مقربیندرکه حواس خمسۀ ظاهره ایله ادراك اولنمین اموری
سالك صادق انده اشیدوب کورمشدر وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (قلب المؤمن بیت الله
بیورمشدر یعنی کوکل مخزن اسرار خدا اولدیغن طیورمشدر پس اول سالك شریعتله عامل اولور که اقوال
حبیب خدادر وطریقتله متخلق اولور که افعال نورهدادر مثلا جوع کثیر ونوم قلیل وصمت طویل کبی اشیادر
واول حضرتك تبسمله تکلم ایلدیکی تواضع وشفقتدن کاور پس بوسالك انك اخلاق واحوالنی تتبع ایدوب
اکا تبعیت قیلور تاکیم ینابیع حکمت انك قلبندن تفجر ایدوب اسانی اوزره جاری اولور وبونکله ابرار
اوزرینه فایق اولوب رتبه سن عالی ایدروبوندن مفارقت ابرار ایدوب ومسافرتله حضرت جباره کیدروسالکك
بوسفرنده ابتدای منازلی عالم مثالدرکه انده کثافت اجسام ایله لطافت ارواح اراسنده اولان صور اشباح ایله
جمع اولور واکا سرور ولذت کلوب همتی متین اولوب منزل آلوروشوق وذوقی ازدیاد ایدن اسراره مطلع اولوب
مقامات عالیه سمتنه ترقی بولور وقلبنده نار محبت مشتعل اولوب شهوات نفسانیه بالجمله کسیلور کرچه لذات
روحانیه قالورسه ده مانع دکلدر زیرا که مقام ثانیده مقصود اولان مابعدینه نسبتله حجب ظلمانیه بولنان
شهوات نفسانیه دن چکمکدر وعالم مثاله داخل اولمز الا که سالکلر داخل اولور وبودخول ایسه نوم ایله یقظه
بیننده متوسط برحالتدرکه سالکه اغلب جلوسی حالنده کاوروبوکا واقعه دیرلر که اول بونده کورد یکنی کورر اول
شروط ایله که اولدیغی مکانی وبولندیغی زمانی بیلوروکندی کیم اولدیغن ونه هیئتده بولندیغن بیلور ونوم
ایله یقظه اراسنده اولدیغن بیلدیکی حالده کوررا کربوشروط خمسه نك برندن غفلت ایده رك کوررسه اول عالم
برزخدر عالم مثال صایلمزوکوردیکی رؤیادر واقعه دینلمز چونکه بوحالت اول سالکی نوم ایله یقظه بیننده آلور
وبدایتی حالنده یقظه دن جانب نوم اکا غالب کاور بعده تدریج ایله ترقی بولورتا کیم آنده جانب یقظه اغلب
اولور پس اول زمان بعض روحانیلری کورر وطانوروآنلری یقظه ده کورمش صانور حق بودرکیم اول سالك
اول روحانیلری بوحالتده بولمشدر لکن علوهمتندن انك بوحالتی یقظه سنه اویله قریب اولمشدر که حواس
ظاهره سی ذهولندن غفلت قیلمشدر وبوحالتی عین یقظه بیلمشدر واصحاب کرامه بوحالتده جبریل
امین اعرابی صورتنده کلمشدر واولیای عظامه بوحالتده حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك
روحانیتی کورینور وبودوات عظمایه مشافهه تسمیه اولنور فلان کمسه اول حضرتی مشافهه ایله
کورمش دینلور والحاصل ابتدا حواس ظاهره یی برذهول آلور بعده اول احوال اوقلبه منکشف اولمق
ممکن اولورنته کیم برکامل دیمشدرکه برسالك مجاهد بکا یمین بالله ایلدیکه بن حضرت پیغمبری باش کوزمله
کوردمکه اصلا اویوردکادم بن اول سالکه دیدمکه نیجه کوردك دیدیکم فلان مکانده ایدم وبنله فلان
وفلان یارانم بیله ایکن اول حضرت مجلسمزه کلدی وبنله مکالمه ایلدی بن دخی اکا انمله سویلدم
وکوزمله کوردم اول سالك بویله دیدکده بن اکا دیدمکه سنکله بیله بولنانلر دخی انی کوردیلرمی جواب ایلدیکم
آنلر کورمدیلر پس اول سالکی ارشاد ایدوب دیدمکه اکر اول حضرتی بوکورمك باش کوزیله اولسه ایدی
سنکله بیله بولنانلرك جمله سی انی کوررلردی انجق سنی اول وقتده برذهول آلمشدر انکچون سکا اول روحانیت
کلمشدر وعالم مثالده بصیرتکه ظاهر اولمشدر همان اولدمده اول سالك بوخطاسن بیلوب ارشادمی
جان ایله قبول ایدوب دعا قیلمشدر پس هیچ اشتباه یوقدر که محض یقظه ده کورمز الا که عالم ملك

ایچنده بو انسان اشیا کورینور واما عالم ملکوت که عالم مثال آنك برشعبه سیدر آنلرده اولانلر کورنمز الا که بصیرت کوزیله کورینور اکرچه باش کوزی مفتوح اولورسه ده کورن بصیرت کوزیدر (نظم)

معشوق خراماندر — اولدقجه بوطرز اولسون
عشاق اکا حیراندر — اولدقجه بوطرز اولسون
دل صلح صلاح اولدی — شب کتدی صباح اولدی
کفر ایتدی هپ ایماندر — اولدقجه بوطرز اولسون
هم رقت محزوندر — هم همت مجنوندر
اول سلسله جنباندر — اولدقجه بوطرز اولسون
نفس اولدی چورحمانی — دیرا سلم شیطانی
بوتن کیکه مسلماندر — اولدقجه بوطرز اولسون
اول مهردرخشاندر — کونین کلستاندر
اشخاص قوجاندر — اولدقجه بوطرز اولسون
عشقك ای کوثردر — شیرین سوزی شکردر
عالم شکرستاندر — اولدقجه بوطرز اولسون
عشقك غمی نعمتدر — زهری دله شربتدر
حق شکرافشاندر — اولدقجه بوطرز اولسون

(نوع سادس) عالم مثالده اولان فهوانیه یی وعلامات تصفیه وتزکیه یی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه سالك صادقك اوله وقتی کلورکه عالم مثالده فهوانیه حالتن بولوب خطاب حق ایله مستطاب اولور وکاه اولورکه بوامری ابلیس تلبیس ایدوب سالك صانورکه حقه ایرمشدر حال بوکیم اول کندی شیطانن کورمشدر اکربو حالتك عقیبنجه سالکده علوم حکمت واتباع شریعت وانقیاد طریقت ظهور ایلدیسه اول حالت اکا اکرام حقدرکه فهوانیهٔ صحیحه در واکر بو حالتك عقیبنجه زندقت وشیطنت وهوایه تبعیت ظهور ایلدیسه اول برشیطاندرکه قاطع طریق رحماندر سالکی مطلوبندن عوق ایتمك ایچون کلمشدر حق تعالی انك شرندن حفظ ایلسونکه اول مضل اولمشدر اما فهوانیهٔ صحیحه یی حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم طیورمشدرنته کیم حدیث متشابهنده بیورمشدرکه (رأیت ربی فی احسن صورة فقال فیم یختصم الملأ الاعلی یا محمد قلت انت اعلم ای ربی مرتین فوضع کفه بین کتفی فوجدت بردها بین ثدیی فعلمت مافی السموات والارض ثم قال فیم یختصم الملأ الاعلی یا محمد قلت فی الکفارات قال وماهن قلت المشی علی الاقدام الی الجماعات والجلوس فی المساجد خلف الصلوات وابلاغ الوضوء اماکنه فی المکاره من یفعل ذلك یعیش بخیر ویموت بخیر ویخرج من خطیئته کیوم ولدته امه ومن الدرجات اطعام الطعام وبذل السلام وان یقوم باللیل والناس نیام فقال قل اللهم انی اسئلك الطیبات وترك المنکرات وفعل الخیرات وحب المساکین وان تغفرلی وترحمنی وتتوب علی واذا اردت فتنة فی قوم فتوفنی غیر مفتون) پس فهوانیهٔ صحیحه بودرکه نتیجه سی بو علوم اولمشدر واما نتیجه سی وساوس اولان ابلیس تلبیس اول فهوانیه دکلدر بلکه امور شیطانیه در وبو طریقدن مرادیسه اول علوم ومعارف الهیه درکه آنلر نتایج تصفیهٔ قلب وتزکیهٔ نفس انسانیه در وبو تصفیه وتزکیه نك علامتلری واردر اما تصفیهٔ قلبك علامتی علوم ربانیه نك الهام اولمسیدر والهامك کتاب وسنته موافق کلمه سیدر واما تزکیهٔ نفسك علامتی جمیع اوصاف ذمیمه دن نجات بولمسیدرکه آنده نه عجب وکبر اولورونه بغض وکدورت قالورونه میل وشهوت بیلورونه کسه دن متنفر اولورونه کسه یی آرزو قیلور پس جمیع خلق آنك قتنده مساوی اولوب سلامتله راحت بولور وحضور قلب ایله مجلس انسه کاور وصولا سیله تنها قالور زیرا که خلقك بعضیسنه اوبله محبت ایلمز که آنك میلیله حقدن منقطع اوله وبعضیسندن اویله نفرت ایلمز که باطنی متغیر اولوب حقدن غافل قاله بلکه خلقه حبی فی الله وبغضی لله اولور وبو مقام ثانیده اکبر مهمات سالك قطع شهوتدرکه شهوت اکل وشهوت لبسدن عبارتدر مادامکه سالك کندی نفسنده بعض مأکولدن زیاده بعضیسنه شهوت بولور وملبوساتك بعضیسندن زیاده بعضیسنه رغبت قیلور پس جمیع مأکولات وجمله ملبوسات اکا مساوی اولنجیه دك مجاهده لازم کلور چونکه سالکك عندنده جمیع مأکولات وملبوسات مساوی بولنور اول وقت آنك نفسنه تزکیه اولمش وشرندن خلاص بولمش دینلور وابتدای درجات کماله یتمش وعالم حسدن اعراض ایدوب عالم قدسه توجه ایتمش بیلنور واکرسالکك نفسی شهواته مائل اولدیسه ومجاهده ایله تدارکندن عاجز قالدیسه اول سالك مالك طریق حق دکلدر واکر ادعای سلوك ایدرسه اول ضال ومضلدر انکله الفت وصحبت ضلال وخسراندر وآندن اجتناب ونفرت

علامت

علامت ایقان وسلامت ایماندر پس اهل سلوکه آندن اجتناب امر لازمدرکه طریق حقدن شاشمیه لر وآنك شطحیاتیله ضلالته دوشمیه لر زیرا که طریق حق خلقك مبتلا اولدیغی عادتلرك جمله سنه مخالفتدن عبارتدر پس کندی نفسندن خرق عاداته قادر اولمیان اسیر شهوت ایچون خرق عادت اولاق خلاف عادتدر اما سالك صادق عادتلری ترك ایلدکده اوضاع ناسه مخالف کتمش اولور پس خلق انی مجنون صانور حال بوکیم اول عقل کامله یتمش اولوروسالك اول مطالب اعلایه نائل اوله من الا که خلقی مجنون کبی ترك ایله اوله بیلور زیرا که انك قلبنده برحقیر نسنه یه ادنی میل اولدیسه انك حجابی اولوب حضور حقدن قالور (نظم)

بولایدم دلده دلدارم بکا مونس کم اولمازدی — بکا یار اولمسه یارم اکا دل محکم اولمازدی
دل اهلی بولمسیدی دلده یوز بیك ذوق روحانی — قومازدی شهوت وجسمی اعز واعلم اولمازدی
طمعسزادمك خلق جهان هپ اقرباسیدر — قناعت قیلمسیدم هپ بکا خال وعم اولمازدی
غم ودرد وبلا هپ حب دنیادن کلور قلبه — قوبی ترك ایدیدم خوش کوکلده ماتم اولمازدی
قو دنیا وما فیها خیال وخوابدر اما — بلیدی خفته کیم دوشدر انکچون برغم اولمازدی
اوجانکیم غفلته طالمش خیال وخوابله قالمش — اویانسه خواب وغفلتدن اصم وابکم اولمازدی
بری زندان غم کورمش بری خوش کلشنه ایرمش — دل اکاه اولسه کندیدن اوغیره همدم اولمازدی
قونام وشانی درویش اول سنی سن کورمه بی خویش اول) اولایدی پردرون نی دمادم پردم اولمازدی
اکرترك ایتمسه خلق وذوق وشهوت حلقی — اوشاه عشقه بو حقی کوکلده محرم اولمازدی

نوع سابع) تصفیهٔ قلبك وتزکیهٔ نفسك وجه احسن ایله طریق اهوننی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلرکه سالك صادق اودرکه جمیع ماسوادن اعراض ایدرانجق حق تعالی یه توجه ایله قلبنه کیدر وهیچ برانسان ایله انیس اولماز حضرت خضر اولسه بیله جلیس اولماز زیرا که قلب ایچنده نور حکمت بش قپولی بیت ایچنده برشمعهٔ موقوده یه مشابه کاورنته کیم ابواب خمسه بالجمله مسدود اولدیسه اول شمعه راحتله ملتهب اولوروا اول بیت انك نوریله ضیابولور واکرابواب مسدوده نك بری اچلدیسه شمعهٔ ملهوبه منطفی اولوب اوخانه صباحه دك مظلم قالور کذلك حواس خمسهٔ ظاهره ایله درون دلده بولنان حکمتك حالی ابواب مذکوره ایله اول شمعه نك مثالیدر پس اکر قلب اول حواس خمسه نك مدرکاتندن اعنی مسموعات وابصار مبصرات وشم مشمومات وذوق مذوقات ولمس ملموساتك جمله سندن عزلت وخلوتله اعراض کلی ایلدیسه اول جمله شهواتی فراموش ایدر پس قلبندن لسانه عیون حکمت جوش وخروش ایدر وبو حکمت اونوردرکه اول حضرت (اذا نزل النور فی القلب انفسح وانشرح) بیورمشدر وانك قلبنه نزولی دار غروری قویوب دار خلوده انابت علامتیله طیورمشدر واکر قلب استماع مسموعاته ویاابصار مبصراته ویاشم مشموماته ویاذوق مذوقاته ویالمس ملموساته توجه ایلدیسه آنده حکمت یاتوب نوری منطفی اولوروخانهٔ دل طبیعت ظلمتیله اجل صباحنه دك مظلم قالور پس بو بیان ایله عیان اولان بودرکه قلبك عالم شهادته بولنان جهتی حواس خمسهٔ ظاهره در زیرا که قلب امور عالم شهادتدن برنسنه ادراك ایده من الا که حواس مرقومه واسطه سیله ایده بیلور وقلبك عالم غیبه اولان جهتی انك حواس خمسهٔ باطنه سیدرکه عالم غیب ایچنده بولنان اموری انلرله ادراك ایدر بولنمشدرنته کیم بالاده بیان اولنمشدر پس کوکل صافی اولمازدن مقدم ایکی عالمك برینه توجه ایلسه اوبرعالمدن اعراض ایدر واکا برحالده ایکی عالمه بیله توجه ایتمك میسر اولماز چونکه بو عالم شهادت حضرت حقدن بغایت بعید وبی قدر وقیمتدر پس اکر کوکل بوکا توجه ایدوب عالم غیبی کایتله ترك ایلدیسه آنك صاحبی انسان صورتنده حیوان اولور انکچون انی کوررسنکه بهایم کبی اکل ونومی کثیر وغضب وشهوته اسیر دروخصومت وجدالی چوق وعواقب اموره نظری یوقدر وجهل وغفلتله مجبور ومالایعنیله مشغولدر واکرکوکل مولاسن تذکر ایدوب اکا مائل اولدیسه ومناهیدن اجتناب ایدوب اوامر یله عامل اولدیسه ونفسی حظوظندن کچوب حقوقنه قائل اولدیسه اعنی فضول اکلی قویوب برکون برکیجه ده یوزدرهم غدا ایله قانع اولدیسه وفضول نومی قویوب یکرمی درت

ساعتك دردینی هایج اولدیسه وخیرسوبلیوب فضول کلامدن لسانی مانع اولدیسه وعالم غیبه توجه ایدوب اکا راجع اولدیسه انك صاحبی ایکی عالمدن ذهول ایتیوب ایکیسنیله جامع اولور وطریق حقه سالك اولوب اوصاف ملائکه ایله متصف اولور وغضب وشهوتنه مالك اولوب انلرا کاعبد مملوك ومؤتلف اولور وظلوم نفس وجهول غیر اولوب حمل امانته لایق اولور وانسان کامل اولوب جملهدن فائق اولور زیرا که غضب وشهوت انسان وملك بیننده مشترك اولان روح ایچون ظهور آیینه یه ملتصق اولان کثیف نسنه مقامنده در نته کیم آیینه نك برجهتی برکثیف نسنه ایله مظلم اولمدقچه آنده عکوس اشکال صورت بولهمز کذلك روح انسانی غضب وشهوتی مشتمل اولمدقچه محل تجلیات اولهمز لکن اول شرط ایله که غضب وشهوت عقل وشریعت حکمی تحتنه کله لر وتعدیدن محفوظ ومعتدل بولنوب مقبول ومحمود اوله لر اگرچه غضب وشهوت ایچون انسان ظلوم وجهول تسمیه اولنمشدر لکن بونلر عقل وشریعتله محفوظ اولدقده حمل امانت ایچون علت موجده قیلنمشدر زیرا که انسان غضبلی وشهوتلی اولدیغندن سموات وارض وجبال طاقت کتورمدکاری امانت حملنی قبول ایدوب محل امانت بولنمشدر نته کیم قرآن کریمده (وحملها الانسان انه کان ظلوما جهولا بیلنمشدر پس غضب وشهوتنه غالب ومالك اولان کامل وارث خلافت ادمدر زیرا که (انی جاعل فی الارض خلیفة) خلعتیله عزیز عالمدر اما غضب وشهوتنه مغلوب اولان مغلوب ومملوك اولان کمسه انسان صورتنده حیوان بولنور بلکه حیوان اندن خیرلی عد اولنور زیرا که اول نه مکلفدرونه ده عصیان ایدرونه معذب اولوب جهنمه کیدر واما سالك طریق حق اولان غضب وشهوتنه مالك اولور وقلبنده بغایت عالی همت بولور پس نفس شریفنك قدروقیمتنی بیلور وانی درجهٔ بهایمدن تنزیه ایدروم تبهٔ نباتیه وحیوانیه دن رجوع وسهر وصمت وعزلت وذکر وفکر ایله ترقی ایدوب مقام خلافت آدمیته کیدر زیرا که انك صدر منشرحنده شرك وجهل اولمزکه اکا خوف وحزن یول بوله ومقتضیات بشریت قالمازکه اندن ذنوب صادر اوله پس اول کامل سعادت اخرویه ایله سعید اولور وآنك وصف جمیلی ناس ایچنده منتشر اولوب مهابتیله اهل حسدلك دروغی طولوب مکر وشرلرندن امین اولور پس اول عزیز سعادت دنیویه ایله دخی سعید اولوب ایکی جهان سعادتن بولور پس بر کاملك که احوال واطواری بودربوزنده شبهه سز خلیفة الله اودر (نظم

نه روحدر بو که مست مدامی اولدی جهان
نه حوتدربو که بو شست کاشانه دوشر
کوکل او کوندوزه ایرمش که روزلر شبیدر
ظلال عالم فانیله قالمه قلبکه کل
اکا که توسن نفسی مطیع ورام اولمش
جهان غلامك اولور کر غلام عشق اولسك
شو مرادی قودی حق کامران اولدی

نه باده در بو محبت که جامی اولدی جهان
نه دانه درنه همادر که دامی اولدی جهان
او صبح وجهنی کورمش که شامی اولدی جهان
او نوری بو لکه ظلال وظلامی اولدی جهان
تیقن ایله حقیقتده رامی اولدی جهان
که شاه عشق غلامی غلامی اولدی جهان
که هر زمانده همان طبق کامی اولدی جهان

نوع ثامن) مقام ثانیده سالکده بولنوب اکا غالب اولان غضبك منشأنی وحقیقتنی وتحمله علاجانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اوله ونکه اهل الله دیمشلردر که بدایت مقام ثانیده سالك عجب ایله کبردن خالی اولماز که انلر منشأ غضبدرزیرا که غضب رماد لتنده جمرهٔ مستوره کبی قلب ایچنده نار مستوره در که انی کبر استخراج ایدر اما کبر انسانك نفسنده برصفتدرکه اول کندوبی کورمدن نشأت ایدر وبو کبرك حقیقتی عجبدر واما خارجده حاصل اولان خلقه تکبر ایتمك اول صفتك اثریدر که ظاهر اولور زیرا که نفسده مضمر اولان کبرك اظهاری تکبردرکه قولدن حرامدر پس مذموم وشوم اولان اول غضبدرکه رؤیت نفسدن نشأت ایدوب صاحبنه غالب کاور وسیاست عقل واشارت شرع التنه داخل اولمیوب انکله صاحبی مضطرب ومغلوب اولور وصورت ظاهره سی قبح اولوب تغیر بولور شبهه یوقدرکه صورت باطنه سی اندن اقبح اولور زیرا که بو غضب شیطان خلق اولندیغی آتشدندر نته کیم عائشه انامزك غضبی حالنده اول حضرت اکا شیطانك یوردیغی بونار اشارتندر وحق تعالی نیجه حکمتی ایچون بوناری باطن انسانده وضع ایتمشدر وبو نار ایسه بر سببله مشتعل اولدقده

بورکاڭ قانی غلیان ایدوب طمرلره متفرق اولور بعده اعالئ بدنه چیقوب ظاهر بشره یه منصب اولور پس اگر کندودن ادنایه غضبلنمش ایسه تهورندن لونی احمر اولور واگر اعلایه غضب ایتمش ایسه خوفندن لونی اصفر اولور واگر غضبی کندی نظیرینه ایسه لونی کاه احمر وکاه اصفر اولور وبو غضب غایتله مذموم ومدروصاحبی مهلك بر عدوی شومدر پس هر مهلکه دن نجات استین بوخصلت قبیحه نك ماده سی اولان کبری جوع ایله اصلندن قطعه مباشرت قیلسون تا کیم غضبی ضعیف ومغلوب اولوب اول رزالتدن تخلیص نفس ایدوب امن وامان بولسون اما غضبك هیجانی عندنده اولان علاجاتی ضعف نفسنی تأمل ایلمکدر واول خسته له سائرلره تسلطنی لایق کورممکدر وثواب کظم غیظی تفکرله عذاب مجازاتی تذکر ایتمکدر وحق تعالینك کندویه قدرتك کندینك غیریه قدرتندن چوق اولدیغن بیلوب عقاب وانتقامن خاطرینه کتورمکدر ونفسنی عاقبت غضبدن تحذیر وتخویف ایلسون واکا خطاب ایله سویلسونکه ای نفسم اگر غضبله خصمندن انتقام آلدکسه شبهه یوقدرکه اول سکا دشمن اولور وسندن اضعف اولسه ده انتقام المق ایچون تشمر قیلور پس قلبك مشغول اولوب افکار وخوف ایله طولوب هموم وغمومك چوق اولور واگر تحلم ایلدکسه اونجه افکار وغمومك جملهسندن فارغ وازاد اولوب امن وراحت بولورسن وحلمك یوق ایسه ده باری تحمل وتحلمله انبیا واولیایه تشبث وتشبه ایتمش اولورسن اگرچه حلم امر اضطراریدر لیکن تحلم امور اختیاریه دندر که غضبی کظم ایتمکدر پس تحامله مکلفسنکه تا ابتی حلمه یتمکدرزیرا که اگر سن کرات ومرات ایله تحلم ایلدکسه حالت اضطراریه اولان حلمی بولورسن وعقلك کامل اولوب تکلفسز غضبکه مالك اولورسن نته کیم حدیث شریفده (انما العلم بالتعلم والحلم بالتحلم ومن یتحر الخیر یعطه ومن یتوق الشر یوقه) وارد اولدیغن بیلورسن وغضبك بر علاجی دخی بودرکه غضب حالنده قائم اولان قعود ایلسون وقاعد اولان ارقاسی اوزرینه یاتوب بو دعایی اخفا ایله سویلسون (اللهم اغننی بالعلم وزینی بالحلم واکرمنی بالتقوی وجملنی بالعافیة امین پس سکا لازمدرکه غضب وحلمك بینی فرقنده انصاف ایله کیدهسن وایکیسندن احسننی ترجیح ایدوب انکله تخلق ایدهسن زیرا که سکا واجب اولان بودرکه نفسکی تزکیه وقلبکی تصفیه قیلهسن تا کیم کدورات خبیثه درونکدن زائل اولوب صفای قلب ایله انسان کامل اولهسن پس بو ادویهٔ مذکوره یی استعمال الله ذات شریفکه معالجه قیلهسن تا کیم امراض جسمانیه دن اعظم اولان امراض نفسانیه دن خلاص وشفا بولهسن وانفع ادویه نفسکدن کبری ازاله ایتمك اولدیغن بیلهسن زیرا آنك زوالیله فرعی اولان غضب دخی زائل اولور کورهسن وکبرك مددی قطع اولنمدقچه زوالی محال اولور ومددی امتلای بطن وشبعدرکه آنکله کبر استیلا وقوت بولوروندن غضب وتهور ظهوره کاور پس ابدی البته والبته سن جوع ایله سهری کندیکه عادت قیلهسن تا کیم صمت ایله عزلتی سهوانله حاضر بولهسن وذکر وفکر وتوحیده اختیار ایدهسن پس جمیع اوصاف بهایمدن خلاص بولهسن واوصاف ملائکه ایله متصف انسان اولهسن وماسوایی اونودوب صفای حضور ایله طولهسن وبحر عشقه طالوب جواهر آلهسن وانس مولایی بولوب انکله قالهسن (نظم)

آل عشقدن ای دل غمی الصبر مفتاح الفرج
چك دردو حزن وغم همان تا بولهسن سنده عیان
قلبه اینوب نور جهان مسرور اولورسن نا کهان
کر سینه چون آیینه در بی کبر وهم بی کینه در
ترك ایلهسن ماوهنی کورمزسن اصلا دشمنی
آلدانمه ظل زائله طالمه خیال باطله
حق سکوت ایت برزمان عشقك غمی قالسون نهان

تا بولهسن اول مرهمی الصبر مفتاح الفرج
افلاك وعرش اعظمی الصبر مفتاح الفرج
کورمزسن اصلا ماتمی الصبر مفتاح الفرج
سیر ایله آنده همدمی الصبر مفتاح الفرج
هردم بولورسن ارحمی الصبر مفتاح الفرج
بول دلده عشق اقدمی الصبر مفتاح الفرج
حقدر بو سرك محرمی الصبر مفتاح الفرج

نوع تاسع * مقام ثانیده بولنان قطاع طریق حق سالکدن دفع ایدن امور اربعه نك تفصیلن وبو مقامدن مقام ثالثه ترقی ودخولك واندن مقام رابعه وصولك کیفیتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اوله ونکه اهل الله دیمشلردرکه وجوداتك جملهسی رشك وغیرتلرندن سالکه حسد ایدوب آنی حضور حقدن قطع ومنعه جد

وسعی ایدرلرزیرا که قرب ملك ملوکه صدق ایله سیروسلوك ایدن خلیفهٔ رب اولوب جمله یه تسلط ایده بیلورپس حالی بویله اولان کمسه البته محسود عالم اولورلیکن حسددن ضرر کلمزالا که بنه اهلنه کاورپس طریق حقده سیر ایدن سالکه لازمدرکه هیچ برنسنه یه التفات واعتبار قیلمسون وهیچ برکسه دن خوف وحذراوزره اولمسون زیرا که حق تعالی اکا جمیع اشیادن اقربدروبرقرنجه نك ایاغی حرکت قیلمزالا که انك قدرت وارادتیله قیلور وزمین واسمانده انك علمندن برذره غایب اولمازکه جمله نك ظاهروباطنی بیلوروقلوبك اطوارینه وجمیع احوال وافکارینه مطلع اولوروحق تعالی اکا جمله دن ارحمدرکه پدرومادرندن انی ارفق واشفق بولوروحق تعالیدن صادراولمازالا که افعال خیراولوب عبادینه انفع کاورامابوظهورایدن شرلرظاهره نسبتله شرکمان اولنور ایکن باطن حقیقتده عین تحقیق ایله نظرقیلنسه جمله سی خیرنافع بیلنورانکیچون شره شروکدروضرر دینلور زیرا کما کثرطبایعه مخالف بولنورحال بوکیم خبرده ※ مامن شرجزئی الا ویتضمن خیرا کلیا ※ حدیثی نقل اولنورنته کیم اول حضرتدن ان الخیرمقضی الاوبالذات وان الشرمقضی ثانیاوبالعرض روایت قیلنورپس اول سالك بوسره واقف ارلمازدن مقدم تصفیهٔ قلبه اهتمام ایله همت قیلسون تاکیم بوسرعظیمی ذوق ایله مشاهده ایده بیلسون وقلبی حضورحضرتدن قطع ایدن موانعك جمله سن دفع ایچون اموراربعه یی تیقنده ملازم اولسون امامراول حق تعالینك هرنسنه یه قادراولمسیدروامامرثانی حق تعالینك هرنسنه یی بیلمسیدروامامرثالث حق تعالینك جمله یه رؤف ورحیم اولمسیدروامامررابع حق تعالینك جمیع افعالی محض خیراولمسیدرچونکه سالك بواموراربعه یی تصدیق ویقین ایلراول جمله دن امین اولوب خوف کیدحسودی نلر وشیاطین انس وجندن هرکزمهابت المازوهیچ برکسه یه ونسنه یه التفات واعتباری قالماززیرا که حق تعالینك هرنسنه یه قدرتن تیقن ایده نك انك ذات پاکنه توجه ده همتی زیاده قوت بولوروحق تعالینك هرنسنه یی بیلدیکن ورؤف ورحیم اولدیغن وهرفعلی خیرونافع قیلدیغن تحقیق ایله تیقن ایدن ایچون توکل ومقامات وتفویض وتسلیم ورضاومعرفت وصفاومحبت ووفاوفقروفناوقرب ولقاووصل وبقاامثالی احوال مرضیهٔ علیه حاصل اولورخصوصابومقام ثانیدن مقام ثالثه واندن مقام رابعه ترقی قیلمسنه معین اولوب انده سعادت دارینه نائل اولورکرچه عادة الله اویله جاری اولمشدرکه مقام ثانیدن مقام ثالثه ترقی قیلمق طریق مقربینك مقامات واحوالن بیلن عارفك یدیله اولورلکن ممکندرکه حق تعالی عادتن خرق ایده فهیم وزکی اولان سالکی مرشد عارف مقام ثالثه کیده خصوصابوکتاب مستطابك بوبابنی مطالعه ایله استعانت ایلسه اول سهولتله ترقی ایده بیلورزیرا که بوبابك هربرفصلنی مابعدنده اولان فصلنه مقدمه بولورمثلا سالك نفس اماره فصلنده بولنان ادویهٔ روحانیه ایله عامل اولسه مقام لوامه یه ترقی قیلورو بومنوال اوزره ترقی ایدرك برمقامه دن برمقامه کیده رك مقام سابعه واصل اولور وهرمرادی انده حاصل اولورامامقام ثالثدن مقام رابعه ترقی قیلمق عارفك یدیله اولمیوب انجق مرشد کاملك انفاسی برکاتیله حصوله کاورزیرا که مقام ثالثده نفسی ملهمه اولان سالکه عارف دینلورلکن مقام رابعه ترقی برله نفسی مطمئنه اولمدقچه اکا مرشد کامل دینلمزپس هرعارف کامل دکادر هرکامل عارفدروبونلرك فرقی واضحدرومقام ثالثدن مقام رابعه ترقی ایتمده انفاس کامل انکچون لازمدرکه مقام ثالث مقاماتك اصعب واخطریدرزیرا که مقام ثالث خیروشری ونفع وضری جامع اولدیغندن انده حق ایله باطل وتحقیق ایله زندقه بری برندن فرق اولنمزالتباس بریدرمکراول عارفه ملتبس اولمازکه محبت مولی اکاغالب کلمشدرواداب شریعت وارکان طریقتله عمل وحرکت اکاخلق وعادت اولمشدرونفسی شریف واستعدادی لطیف وفکری مصیب وکشفی قریب وهمتی عظیم واصلی کریم اولوب بوصفاتی بولمشدرپس بوکرامات ایله سعیداولان عارف ایچون مرشد کامل اولمسه ده بنه حقی حق وباطلی باطل کوروب مقام رابعه ترقی قیلوب نفسی مطمئنه اوله کلمشدروامامقام رابعدن مقام خامسه واندن مقام سادسه واندن مقام سابعه ترقیده مرشده احتیاج اولمازاکراولورسه ده نادراولورزیرا که حق تعالی قلب سالکده سراج کمالی ایقاد ایلدکده اول جمیع کمالاتی کوروب توفیق حق ایله همتنه کوره اول کمالاتی هم بولورزیرا که مقام رابع درجات کمالك ابتداسیدرهرچنداد ناسیدر

(نظم)

ای پادشاه عقل وجان ※ وی جان کوزینه توتیا ※ برسورمه احسان قیل همان ※ تاچشم جان بولسون صفا

سن جانی پیدا ایلدك ※ مجنون شیدا ایلدك
عشقك مثالی صولجان ※ چون کوی سرکردان بوجان
که جانب خوابه کیدر ※ که سمت اسبابه کیدر
که قصدی تاج وزرده در ※ که میلی اسب وخرده در
که خاراولوردل کاه کل ※ که تیره کاهی خل ومل
قلب اولمش اویله برشجر ※ کیم ویرمش انواع ثمر
نهر عجیب اولمش درون ※ کاه صوکوریتور کاه خون
حقی بوتلوندن اریان ※ تسلیم ویکرنك اول همان

که مست لیلی ایلدك ※ که مست ومجنون اقا
آندن دونردل هرزمان ※ که راحت وکه مبتلا
که جانب شهر بقا ※ که سمت صحرای فنا
که کوکده درکه یرده در ※ که پادشاه وکه کدا
کاهی دملزن که دهل ※ تاکیم بوله زخم عصا
که میوه سیدرکاه شکر ※ که دردوغم کاهی صفا
که باده اولمش لعل کون ※ که شیروکه شهد وشفا
خوش صبغة اللهه بویان ※ چون یفعل الله مایشا

فصل ثالث ※ مقامات سبعه دن مقام ثالثده بولنان نفس ملهمه نك کیفیت احوالن وصفات واطوارن وپیرینه تسلیم اختیارن وشرع شریفه اتباع ایله رفتارن واجمال خلع عذارن وشریعت باطن حقیقت اولدیغی مثالن واسم ثالثه اشتغالن ورجوع نفس میالن وبونفسك حسن حالن وخلع عذارن تفصیل مقالن وروحانیلرك خطاب وخیالن وقبض وبسطك تعاقب وانتقالن وانقباض ایله ذل وافتقارن واسم ثالثك تأثیرواسرارن اون نوع ایله بیان وعیان ایدر ※ نوع اول ※ نفس ملهمه نك وجه تسمیه سنی وسیرنی وعالمنی ومحلنی وحالنی وواردنی وصفاتنی وفوقنده اولان مقام نفس مطمئنه یه ترقیسنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام ثالثده نفس ناطقه نك فجوروتقواسنی حق تعالی اکا بی واسطهٔ ملك وشیطان الهام ایلدیکیچون اسمی ملهمه اولمشدرنته کیم قرآنده ※ فالهمها فجورهاوتقویها ※ کلمشدروبونك سیری علی الله دریعنی بومقامده باطن سالکده حقیقت ایمانیه ظهورایلدیکندن انك شهودنده ماسوی قالمزوعالمی عالم ارواحدرومحلی روحدروحالی عشقدر وواردی معرفتدروصفاتی علم وسخاوت وقناعتدروتواضع وصبر وتحملدروقبول عذروحسن ظن وتحمل اذادروبومقامده سالك نواصئ جمیع ناس ودواب اورب الاربابك قبضهٔ قدرتنده اولدیغن مشاهده قیلدیغندن قطعا برمخلوقه اصلا براعتراضی قالمز وینه بونفس ملهمه نك صفاتندندرهیمان وبکاوقلق وخلقی اهمال وحق ایله اشتغال وتلوین وتعاقب قبض وبسط وعدم خوف ورجاوحب اصوات حسنه واستماعیله زیادت هیمان وحب ذکرالله وفرح بالله وبشاشت وجه وحکمتله تکلم ومشاهده ومراقبه وبونلرکبی اشیاپس بوصفاتلرصفات نفس ملهمه دروبونفس ملهمه بومقامه ترقیدن مقدم مقام رابعه قریب اولدیغندن بی واسطهٔ ملك وشیطان الهام ایشتمزایکن بونده اشیدراولمشدرانکیچون بومقام اکا اصعب وخطرلی کلمشدر بونده سالك مرشد کامله محتاجدرکه آنی شبهات ظلماتندن تجلیات انوارینه اخراج ایده زیرا که بومقامده آنك حالی ضعیفدرحقه کیده من وجلال ایله جمالی فرق ایده من وطبیعتدن کلیتله خلاص بولمیوب مقتضیات بشریتك جمله سی اندن زائل اولمدیغیچون اکا خوف اولنورکه نفسندن غفلت ایلدیکی ساعتده نفسی همان کیرویه دونوب سجین طبیعتده اینوب اسفل سافلین بدنه هبوط ایلرکه مالوف اولدیغی اولکی مقامدرپس بنه اسکی عادتلرینه رجوع ایدوب اکل کثیروشرب کثیرونوم کثیرواختلاط ناس ایله مشغول اولوروچوق اولورکه اعتقادی فاسداولوب ترك طاعات ایدوب مرتکب معاصی اولوروبونکله بیله ظن ایدرکه موحدومحقق اولمشدروحقایق اشیانی کشف ایله بولمشدروکندودن ماعدا اهل طاعت انك شهودندن محجوب قالمشدرحال بوکیم ظلمات بحرینه کندوسی طالمشدرا کراعتقادی فاسداولدیسه اول سالك دکل هالك اولمشدروطبیعت ناری قلبنده ایمانی یاقوب کفره یه ملحق اولوب بونجه سعی وتعبی جمله ضایع اولمشدرونائل مرام اولمسنه بوضلالات مانع اولوب هواسنه تابع اولمشدراول خیالات شیطانیه یی کوردکجه تجلیات رحمانیه صانوب شیطان ایله قالوب وساوس ودسایسیله طولمشدربوسالکك بشریتی ضعیف اولوب روحانیتی قوت بولمش ایکن ومجاهده نصیب ومقام کماله قریب اولمش ایکن بومصیبته کرفتاراولمسنه سبب اولکی مقامه قریب العهد اولمسیدرزیرا که مجاهده اکاعادت اولمزدن مقدم قلبندن بعض حجب زائل اولوب اول حجبدن حاصل اولان خوفی دخی زوال بولمشدرکه اول خوف انی معاصیدن عوق وطاعاته سوق ایدردی پس انك خوفی زوال

بولدیغندن طریقته میلی قالمزبلکه شرع شریفه تابع اولمز مکرکه همتی عالی وارادتی صادق اوله یسه اول طاعت لذتن الوب استقامتده دائم اولورو بو مقام خطردن مقام کماله ترقی قیلوب امن وامان ایله ایکی جهان سعادتن بولور (نظم)

حق دیرکه ای قولم بکا کل دلدن ایت رجوع	جان کوکارینه چیق کیجه لر ایله هجوع
جان کاشنی قپوسی سنکیچون کشاده در	قوی خاروزار خواب وخوری آل طعام جوع
قداسته سن چو سرو سهی باغ عشقه کل	کیم کوزولک ایلر آدمی بو چرخ هم هلوع
حی حیا بخش رفیقکدر ای کوکل	ده روزه عمره باقه اوحی بول ایت خضوع
جانی ویرن اودر سکا هم درد وغم ویرن	دردی ویرن دواسن ایدر اولمه سن جزوع
چون حق سنکله در دخی سن وارانکله اول	کوزله رضاسن ایله حیا قیل اکا خشوع
حق همیشه حق ایله اول دلده بول سرور	ذوق حضوردن سنی نفس اولمسون منوع

نوع ثانی) مقام ثالثده بولنان سالکک مرشد کامله تسلیم وارادتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام ثالثده اولان سالکه جمله دن اهم والزمدرکه مالک اولدیغی مرشد کامله ارادت واهتمام ایله تبعیت ایدوب هر امرینه تسلیم تام ایله مطیع ورام اولسون واکر بو مقامده سالک نفسنی مرشدندن اکمل صانوب آنی انکار ایلدیسه امان همان اکا او حالنده واجبدرکه کندی نفسنی اداب شریعتله مؤدب وارکان طریقتله مقید قیلوب اکا مخالفتله مجاهده ایده تا کیم اول مطمئن اولوب مقام رابعه کیده زیراکه بو مقام ثالثده نفس اطلاقه مائل اولوب خلع عذار ایله بی قیدوبی پرواقالمغه ملازمدر حال بوکیم اول مقام رابعه ترقی ایدوب مطمئن اولنجه یه دکین اکا مخالفت نافع ولازمدر زیراکه مقام رابع سعادت دارین وقرت عیندر چونکه عنایت حق ایله سالک مقام رابعه کاور اول جمیع افات نفسانیه دن خلاص بولورو جمله مقضیات بشریت حیوانیه دن فارغ وازاد اولورو تلوینندن تمکینه ایروب ابتدای درجات کمالی بولوب نفحات انس حق ایله مطمئن اولوب انکله قالورپس طالب کمال اولان سالک صادق رعونات نفسی ترک ایدوب مطالب علیه سن بولور اول توحید افعالله مغرور اولمزوانی حقدن رجوع وانقطاعنه بهانه قیلمزوهمتی عالی طوتوب وطن اصلیسی اولان حضرت احدیته کاورواکا ظهور ایدن بوارق علویه نک هیچ برینه التفات ایلمزکه انلرک حجب نورانیه اولدیغن بیلورزیراکه انلرسالکی قرب حقدن منع ایدوب مقام بهایم اولان مقام اوله رجوعنه سبب اولورپس اکر مقام ثالثده سالک نفسی بولندیغی انکشافه مالک ایدن ارکان ستهٔ مذکوره یه مداومتده مقیم اولورسه ومرشد کاملک انکنه تشبث قیلورسه وخاطرینه خطور ایدن خواطر جمیله وقبیحه یی بالجمله اکا خبرویره بیلورسه وانک ویردیکی علاجانی جان ایله قبول ایدوب قلبنده آندن رضا بولورسه انکشافی زیاده اولوب مقام رابعه تیز ترقی ایده بیلور زیراکه مرشدینه حسن ظنی یقین واعتقادی متین اولدقجه قلبی خطرلردن امین اولوب عالم قدسه انجذابی قوت بولورو بشریته میل وانجذابی ضعیف اولور اکرمقام ثالثده سالکک ظنی غالب اولدیسه که مرشدندن کندی اعرف واکملدر اول زمان آندن اکا کان طریق فیض درونی مسدود اولوب مددندن محروم قالورپس اول وقت اول سالکه لازمدرکه بو بابک فصل سابعنی مطالعه ایله اول ظنی دفع ایلسون اکر مرشدنی کامل بولدیسه اکا بیعتله تبعیت ایدوب تحت حمایه سنه داخل اولسون وانک یدیله خلاصنی جزم ایدوب هر زحمتنه تحمل قیلسون همان غاسل یدنده میت کبی اکا تسلیم اولسون وبدرو مادرندن ایلرو یارغار وهر صدیقندن اصدق وهر قریبندن اقرب محرم اسرار آنی بیلسون وهر مرادنی وهب عیوبنی اندن کتم ایتمیوب تنهاده صورد قجه سویلسون وخاطرینه آنی انکار ومعارضه کلدکده اندن اعراض ایتمیوب اکا عرض وتوبه ایلسون خسته علتلرن طبیبنه دیمسونده بیلسون زیراکه سالک مرشدندن انکارنی اقتضا ایدن احواله واقف اولور مثلا کورورکه مرشد برتمیزنسنه یی اتلاف ایدن خادمنه تعزیر عظیم ایله ضرب شدید ایلر واول شیٔ قلیل ایچون الم کثیر ایله غم چکوب آنی سویلر نقل اولنمشدرکه بر مرید مبتدی برکون مرشدنی ایت صورتنده کوروب اندن اعراض ایدوب انی تودیع ایلشدر پس اول مرشد اندن اول وداعک سببن صوردقده جوابن طوغری

صو یلشدر

سو باشدر همان اکا کندوبی دراغوش ایتمکله امر ایلمشدر اولدخی مرشدن دراغوش ایلدکده نفسن دراغوش ایدر کورمشدر پس اول مرید معارض بو عارض اولان امر غامضک سرن مرشدندن صورمشدر اولدخی آنی ارشاد ایدوب بیورمشدرکه سنده بو حالده نار غضب مشتعلدر اول صورت غضبک عکسیدرکه بزدن سکا ظاهر اولور زیراکه بز خلق ایچنده بر آیینه مثالز که هرکیم بزه نظر ایدرسه کندن بولور نته کیم المؤمن مرآة المؤمن حدیث شریفی بو معنایه کاور پس اول مرید ارشاد اولوب احواله واقف ونفسنی عارف اولوب ومرشده تسلیم ایله اندن فیوض الور پس بو سالک مرشدندن بونک کبی احوالی کوردکده زنهار انی انکار ایتمیوب حسن ظن ایله توجیه ایلسون وحضرت خضر وموسی علیهما السلامک قصه سن نفسنه سویلسون زیراکه احوال کامل غیره قیاس اولنمز وانک حقیقتی بو عقلله بیلنمز دیوب انکارنی دفع ایتسون واعتذار واستغفار ایدوب رضاسیله کتسون (نظم)

پیر مغان بجاست که ان مرد دوربین	چون فکر دردل آید وچون شیر درکمین
هرجاکه هست پیر مغان بامرادل	ماراهمیشه روی نیازست برزمین
باروی او حکایت ایاک نعبد ست	باخوی او شفاعت ایاک نستعین
وصفش چکونه کویم وشرحش چسان دهم	انراکه آفتاب عیانست در جبین
پیر مغانه کفت وغلط کفت قاسمی	پیر مغان مکوی که نوریست مستبین

نوع ثالث* مقام ثالثده سالکک اتباع شرع ایله رفتارن واجمال حال خلع عذارن وخیر وشرنک غلبه سی آثارن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه اکر مقام ثالثده سالکه صحبت کامل میسر اولمدیسه اکا جمله دن اهم والزم بودرکه شرع شریفه اتباع ایدوب* اکمل الکاملین وروح المرشدین وحبیب رب العالمین حضرتلرندن وارد اولان ادعیه واوراد ایله واکا صلوة وسلام ایله نفسنه معالجه قیلوب ابرار ایله مصاحب اولسون تا کیم استقامتله نفسی مطمئنه اولوب مقام کمالی بولسون وبو اوراد واذکار وصحبت ابرار واخیار بو سالکه او حالنده لازمدرکه خطره واقع اولمش اوله ونفسنک شری خیرینه غالب کلمش اوله اما اکر خطره دوشمیوب خیری شرینه غالب اولدیسه ونفسنی شریعت وطریقتده حالت وسطاده مدام واستقامتده بولدیسه همیشه منبسط ومنشرح اولسون ودرونی هردمده حضور وسرور ایله طولسون وخلع عذار ایله قلع اکدار ایلسونکه اندنه قید نام اولسون ونه عار ونه جنت فکری قالسون ونه نار زنهار اول ماسوادن فرار ایدوب هربار انس شهریاره کلسون ومحجوب اغیارک بدکفتارینه اعتبار ایتمیوب مشغول خلع عذار اولسون واهل معارضه دن اعراض ایدوب طریقته موافق رفیق شفیق بولسون (شعر) خلعت عذاری واعتذاری لابس الخلاعة مسرور ابخلعی وخلعتی* وخلع عذاری فیک فرض وان ابی اقترابی قومی والخلاعة سنتی* ولیسوا بقومی ان اعابوا تهتکی* وابدوا قلا واستحسنوا فیک جفوتی* فاهلی فی دین الهوی اهله وقد* رضوا لی عاری واستطابوا فضیحتی* فمن شاء فلیغضب سوالک فلا اذی* اذا رضیت عنی کرام عشیرتی* والحاصل بو مقام ثالث خیر ایله شری جامع برمقامدر پس اکر بو نفس ملهمه نک خیری شرینه غالب اولدیسه مقامات عالیه سمتنه ترقی ایدر واکر شری خیرینه غالب کلدیسه سجین طبیعته هبوط ایدوب اسفل سافلین بدنه کیدر تا مقام رابعه ترقی قیلنجه یه دک نفسی اتعاب وتحقیرا یتمک لازمدر زیراکه اول بو مقامده اسفله مائل وبشریتنه رجوع ایتمکه مترقب وعازمدر اما خیرک شره غلبه سی علامتی اودرکه بو سالک باطنن حقیقت ایمانیه ایله پرنور وظاهرن شریعت اسلامیه ایله معمور بولور یعنی قلبی مشاهده ایدرکه جمیع موجودات الله تعالینک وفق مرادی اوزره جاری اولورو قالبی طاعات ایله معتاد اولوب جمیع کبائردن واکثر صغایردن اجتناب وحذر قیلور بین الناس اولسون تنهاده اولسون اصلا فرق ایتمز زیراکه بویله اولان سالک قطعا حضور حقدن غفلته کتمز واما شرک خیره غلبه سی علامتی اودرکه بو سالکده بشریت قالوب شریعتله مؤدب اولمش ایکن شهود حقیقت بونده قوت بولور پس ترک طاعات ایدوب مرتکب معاصی اولور زیراکه شهود حقیقت بونده غالب اولوب کوررکه جمیع موجودات عالم وکندینک افعالی بیله هردم مراد حقه موافق ومطابق کاور پس اولزمان اسرار شریعتدن

انوار حقیقتله محجوب ودر روضه‌دانی جمع ایدن حضرتك ابوابندن مطرود ومهجور وحقیقتده بری ایکی کورمدن محروم وکوراولور قالور خاسر دنیا ودین برزندیق مهین اولورکه هیچ بر دینده طورمز وبر مذهبه هم کیرمز بلکه انسان ایله حیوانك فرقنی بیله بیلمز انانیتدن بری اولمز ✻ ربنا لاتزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب ✻ وبو سالك بو مصیبتله هالك اولمسنه سبب بودرکه شرع نفیسی قویوب هوای نفسه اویوب هویتدن شاشمشدر وعبودیت کمالی ذروه‌سندن انانیت ضلالی چاهنه دوشمشدر زیراکه روح انسانی برجوهر لطیف ربانیدرکه غایت لطافت وحسن استعداداتك شاییدر وکمال طلبده حرکتی دائمدر لکن ظلومیت وجهولیتله مجبول وقائمدر وقتاکه جبلی مقتضاسنجه طبیعت سفلیه‌سنه تنزل ایدوب عالم حس وشهادته مائل اولور پس اول کمالی مالی جمع ایتمده کوروب کسب وتجارت قیلور بعده اول کمالی جاهی طلبده بیلوب مالی اکا صرف ایدوب الور بعده انی حکم وتسلطده بولوب ملوك ارضی قهر ایچون صاحب خروج اولور وجمیع سفلیاته مالك اولدقده‌ینه کمالی طلبده قانع وساکن اولمیوب اول ملك ملوك وجبار جبابره‌نك منازعه‌سنه کلور ونمرود مردود اسا انا احیی وامیت ولیس للعالم رب الا انا دیمکه باشلروانك جوهری فاسد واستعدادی کاسد اولدیغندن کمال انسان تمام عبودیت اولدیغن بیلمیوب اول ایشلری ایشلر وقتاکه پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك شریعت مطهره‌سیله یا آنك نائبی اولان مرشد کاملك حسن تربیه‌سیله اول مفسدك جوهری اصلاح اولوب استعدادی سلامت بولور پس نفس نمرودنك باشنه لا اله الا الله کلمه‌سی چکوجیله اولقدر اورکه وجودی طاغوتنه بلکه ماسوای بوتنه کافر اولوب الله تعالی‌یه ایمان کتورر وقلبی الله ایله مطمئن اولوب هویتیله حضورینه کلور اول زمان ✻ فاعلم انه لا اله الا الله واستغفر لذنبك ✻ امریله عامل اولوب اعظم ذنوب اولان وجودندن بالکلیه فنا بولوراندن (لیس فی الوجود سوی الله وصفاته وافعاله وآثاره) دیوب اکا کمال عبودیتیله انك کمال ربوبیتن بیلورونفسانیتی کیدوب وحدانیت قالور پس نفسنك شرندن وکبر وانانیتندن فارغ وآزاد اولور وعبد مولی اولوب زمره احراره کاور وانس حضور ایله کامل بولور (نظم)

کوکل قو مدرسه‌یی رسم خانقاه ارمه	بورسم وراهی براق سندن اوزکه راه ارمه
طریق فقر وفنایی طوت اول بقایه روان	کیرویه باقمه همان غیر پیشگاه ارمه
ال اهل فقر وفنادن رسوم فقر وفنا	انی که اولدی کرفتار مال وجاه ارمه
بوتمکنای بدندن برادم ایله کذر	اودر حضیرهٔ قدسیهٔ پادشاه ارمه
عیان اولورسکا اول دمده خیمهٔ سلطان	اوپادشاهی بولورسن دخی سپاه ارمه
سکا عیان ایکن ای دوست جمله احوالم	عیوبی ستر ایدیجی سن امان کواه ارمه
اونوتدی کندویی حقی سکا رجوع ایتدی	وجود ذنبنی محو ایله پس کناه ارمه

نوع رابع ✻ شریعت باطن وسر حقیقت اولدیغن واداب وشریعتله کیدن مقام قربه وصول بولدیغن وادبسزلك ایدن ضلالته کیدوب محروم قالدیغن وهر مراد الان عبادتله الدیغن برمثال الله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله برمثال کتورمشلردرکه بو مقام ثالثده سالکه شهود حقیقت غالب کاوب حدود شریعت نظرندن ساقط اولدقده اول مثالله حقیقتك باطنی وسری شریعت اولدیغن یقینا بیلسون واحکام واداسیله عمل قیلسون وانکله بو مقامك شرندن سلامت بولسون ومقام رابعه واصل اولسون اما مثال معهود بودرکه برسلطان برسرای عظیم بنا ایدوب انسان ایچون لوازم دنیویه ولوازم اخرویه‌دن وجمیع امور خیریه‌دن وامور شریه‌دن هرنه طلب قیلنه جق ایسه وهرنه‌دن حذر اولنه جق ایسه جمله‌سن اول سرای ایچنده وضع ایلمشدر وخیر انواعندن هر برنوع ایچون برباب تعیین ایدوب عبدینه خبرویرمشدرکه تحقیقا بنم عادتم بویله جاری اولمشدرکه خیرك برنوعن اعطا ایلم الاکه بو قپودن اعطا ایلرم وشر انواعندن هر برنوع ایچون کذلك برباب معین قیلوب عبدینه تنبیه ایلمشدرکه تحقیقا بنم عادتم اویله جاری اولمشدرکه شرك شو نوعن اخراج ایلم الاکه شوقپودن اخراج ایلرم مثلا ماایچون برباب وخبز ایچون برباب ولحم ایچون برباب ولباس انواعندن هر برنوع ایچون برباب تعیین ایلمشدر وروقیتیچون نیجه ابواب وخدمتیچون نیجه ابواب وصحبتیچون نیجه ابواب

ورضاسیچون نیجه ابواب وسخطیچون نیجه ابواب وبونلرك امثالیچون نیجه ابواب متعین قیلمشدر بعده اوسلطان عبدینه برو زیر ارسال ایلمشدرکه اول سرای ایچنده مخزون اولان لوازمی اعطا واخراج ایچون تعیین ایلدیکی ابوابی انلره بیان ایدوب تبشیر وترغیب ایلسونکه هر کیمکه ابواب خیرا وزرنده واقف اولوب خیری طلب قیلدیسه اول قپولردن تعیین اولنان خیر البته اکا وصول بولوب سلطاندن راضی اولورونه اول وزیر اول عبدی تخویف وتحذیر ایلسونکه هر کیمکه ابواب شر اوزرنده واقف اولوب شری طلب قیلدیسه اول قپولردن تعیین اولنان شر اکا اصابت ایدوب سلطان اکا غضب ایلر پس بعض عبدی کلوب ابواب خیر اوزرنده ذل وافتقار ایله واقف اولوب اول سلطاندن فضل وکرمیله تعیین ایلدیکی خیری طلب قیلمشدر وابواب مذکوره نظرنده اولمیوب انجق تعیین سلطان ایچون آنلره اعتبار ایدوب کلمشدر پس بو صنفك اول ابوابه اولیه نظری آنلری شهود سلطاندن واکا تذلل وافتقاردن محجوب ایتمشدر ونه سلطانی تعیین ایلدیکی قپولردن اعراض ایدوبده آنلری طلب ایچون غیری بابه کتمشدر تاکیم ادبی اهمال وحکمت سلطانی ابطال ایتمش اوله‌لر پس عبیدك بو صنفیدرکه عند السلطان مقرب دوست اولمشلردر زیراکه بونلر هرشینه‌یی موضعنه وضع ایدوب اداب ایله حضور عزته کلمشلردر اما عبیدك ایکنجی صنفی اولکی صنفك اعمالی کبی عامل اولمشلردر لکن بونلر اول ابواب اوزرنده امتثال امر ایله طوردقده ابوابه نظر واعتمادکلی قیلوب حضور سلطاندن محتجب قالمشلردر وکندی نفسلرن کوروب عجب وکبر ایله طولمشلردر زیراکه انلر امر سلطانه امتثال ایتمیان قوللردن کندولرن افضل بولمشلردر پس بونلرك بو عجب وکبرلرن اول سلطان حس ایلدکده بکنمیوب بو صنفی اولکی صنف کبی حضرتنه مقرب ایتمشدر لکن بونلره دخی تعیین ایلدیکی خیرلردن کرم واعطا ایلمشدر واما عبیدك اوچنجی صنفی ابواب خیرا وزرنده واقف اولمشدر وتعیین اولنان خیردن برنسنه چیقوب انلره وصول بولمشدر زیراکه انلر اویله صانمشلردرکه اول ابوابك داخلی بوقدر بلکه انده اصلا ابواب دخی یوقدر ومعطی انجق سلطاندرکه بی ابواب اعطا ایده بیلور دیمشلردر وسلطانك حکمتنك اقتضاسی یوق ظن ایدوب ترك ادب ایتمشلردر پس انلر حکمت سلطانی بیلمیوب ابواب اوزرنده طورمدقلریچون انك حضورندن ایراغه کتمشلردر هم آنلر اویله برمرتبه‌یه بولدن شاشمشلردرکه مطرود اولدقلرن ادراك ایتمیوب انك محبتی دعواسنه دوشمشلردر حال بوکیم سلطان انلردن اکراه ایتمشدرکه حددن اشمشلردر بو تقدیرجه اقسام عبید اوج قسمه ایرمشدر اولکی قسمی سلطانی فضلیله تعیین ایلدیکی قپولردن معطی کورمشدر وایکنجی قسمی انلر کبی کوروب ابوابی ونفسلرن دخی کورمشدر واوچنجی قسمی سلطاندن غیری برنسنه کورمیوب ابواب خیرك غیریسنده طورمشدر ایدی بونده سلطان الله تعالی‌یه مثالدرکه ✻ ولله المثل الاعلی ✻ بیورمشدر وسرای معظم خزائن غیبیه مثالدر وابواب خیر وشر حدود شریعته مثالدر وسلطاندن خبر کتورن وزیر اعظم اول حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مثالدر وعبید سلطان امت اجابته مثالدر پس رسول رحمان بزه بیان وعیان ایلدیکی حدود شریعتك بری مثلا نمازدر کانه بزه خبر ویرمشدرکه نمازی تعدیل ارکان ایله قلیکز تاکیم صلوة ایچنده بولنان قرة عین البته سزه حاصل اولوب رب العزة سزدن راضی اولسون پس هر کیمکه انك خبرن صدق قیله امر حقه امتثال ایدوب وعد کریمی اولان قرت عین ودولت دارین ورضای شریفن امید ورجا ایده‌رك صلوتی شروطیله ادا ایلدیسه اول کمسه مقربین زمره‌سنه کلوب امیدندن زیاده نائل مرام اولور وکیمکه بو صلوتی بو منوال اوزره ادا قیلدیسه لکن صلوتی ونفسنی کوروب امر حقه مطیع اولدیغندن نفسنه عجب وکبر کلدیسه اول کمسه قرب حضوره لایق اولمیوب ابرار زمره‌سنده قالور وکیمکه نمازی ترك ایدوب دیسه که تحقیقا حق تعالینك تجلیات ومحبتلری ورأفت ورحمتلری وجنت ونعمتلری وحور وغلمانی ولطف واحسانی وسائر اکرامی نمازه موقوف دکلدر وانك عطاسنه هیچ برمانع یوقدرکه جمله‌یه شاملدر بویله دین جاهل باب سرایی ترك ایدوب دیواری ظهرندن داخل اولمغه مائلدر پس اکر نمازی ترك ایلدیسه معاذ الله اول زندیق اولور وصلوة ایچنده اولان قرة عینا اکرامندن محروم قالور اکر صلوة بابندن مقربین ایچون وعد اولنان تجلیات اومطروده اعطا اولنسه ایدی انك عمری اولقدر بو نمازی ترك ایتمزدی وحدود شریعتدن خارج برخطوه کتمزدی واوامر ونواهی اولان حدود شرعیه‌نك جمله‌سی نمازی قیاس ایله بیلنور چونکه حق تعالینك رضاسی وتجلیاتی عبده کلمز الاکه ابواب

طاعتدن کلورو مخطی وطردی عبده اصابت قیلمز الا که ابواب معصیتدن قیلور پس سالك عارف ابواب شریعت اوزرنده عبد ذلیل اولوب طورر ومولای جلیلندن محتاج اولدیغی رضا ولقاسنی طالب اولور زیرا که حق تعالی انی هرکز خایب ایتمز البته رضاسن بولور (نظم)

چون کیجدی نفسم تن سوزندن
کاشن کورندی دل روزندن
صیغمم دیدی حق ارض وسمایه
کنزم بیلندم دل مخزندن
کون ومکاندن کیج قلبکه کل
سیرایله عشقی دل مسکندن
قیلسك تماشا دیدار عشق
کوثرلر اقار دل کلشندن
کنج نهاندر بی حد وپایان
اولمش نمایان دل معدندن
ساقی ومی هم محبوب ومطرب
دلدر هو طوت دل دامندن
حق نظر قیل کیم جمله عالم
جورجوب کبیدر دل خرمندن

نوع خامس * مقام ثالثه مخصوص اولان اسم ایله بو سالکك اشتغالن والتفات ورجوع نفس میالن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که مقام ثالثده بولنان سالك تلاوت اسم ثالثه مداومت ایلسون یعنی مدها وسکون واو ایله هو هو هو سویلسون تا کیم جمله بساری وجملهدن عاری اولان نور هویت آنك باطننده ظاهر اولسون ابتدا یای ندا ایله یاهو بعده یا من هو تلاوت قیلسون وقیام وقعود واضطجاع اثنالرنده آناء لیل ونهارا خفا ایله تکرار ایدوب تأثیرنی بولسون چونکه سالك بو اسم ایله مشغول اولور پس بونك برکتیله مقام ثالثك خطرلرندن خلاص بولور وبونکله نفس ملهمهنك بو مقامندن اسفل بولنان ایکنجی مقامه وبرنجی مقامه تنزل والتفاتی منقطع اولور وبو نفس ملهمه ایسه تطبع ایلدیکی مقام ثالثدن کندی طبعی اولان مقامین اسفلین سمتنه التفات ورجوع ایتمدن خالی اولمز وسالکك غفلتنه مترقبدر که انی سوق وزجردن غافل اولدقده عادت مألوفهسنه عودت ایدر قالمز زیرا که تطبعه طبیعت غالب اولور تطبع ایله قرار المز ومقام ثالثدن مقام رابعه سوق نفس انجق جمال محبوبی ولقای معشوقی تفکر وتذکر وآرزو ایتمکله اولور وعشق وهیمان ایله وجد وحاله یتمکله مقام کمالی بولور اول زمان نفسنك اسفله میل ورجوعندن امین اولور پس بو مقام ثالثده سالك نفسنی وراسنه راجع کوردکده قلبی منقطع وعینی مندفع اولوب مبهوت قالور نته کیم مجنون لیلادن بر حکایت بو معنایه اشارتدر که مجنون دیمشدر که ناقهمی بنوب حی لیلی سمتنه توجه ایتدم وهمتله ناقهمی سوق ایدوب خیلی مسافه یول کتدم چونکه بنی نوم آلوب ناقهدن غافل اولدم پس اویاندم انی ولدی اولان یرینه رجوع ایتمش بولدم بعده بردخی انی بنوب مطلوبه توجه ایدوب اولکی همتدن اقوی همتله سوردم اولکی مسافهدن زیاده یول کتمش ایکن بنده بر غفلته واردم وقتا که غفلتدن اویاندم کندیمی اولکی مکانمده کوردم وبو منوال اوزره نیجه یوزکره ناقهمی بنوب همتله سوروب حی لیلی سمتنه توجه قیلدم بن آندن غفلت ایلدکجه اول کوچکنه عودت ایدوب کندیمی اولکی یرمده بولدم تا کیم ذلیل وناچار اولوب عاجز ومتحیر قالدم وچاره وتدبیرم کسلوب ظهر ناقهدن کندیمی یره صالدم ایاغم قیریلوب ایمکلیه رك سورندم تا حی لیلی یه واصل اولدم پس مجنون کندوینی ناقهسی ظهرندن ارضه القا ایتمسنه عجز ومذلت وانکسار وعبودیت اظهارینه اشارت واردر زیرا که بو اوصاف رابعه جمیع مطالبك حصولنه معین ومداردر خصوصا ذل وافتقار ومسکنت اکسیر سعادتدر وسالك صادق ایسه ذل ایله متلذذ وافتقار ایله متنعم ومسکنتله راضیدرکه اکا عادتدر (شعر) ذللت لها فی الحی حتی وجدتنی * وادنی منالی عندهم فوق همتی * ومن درجات العز امسیت مخلدا الی درکات الذل من بعد نخوتی * ایمدی برکره بصیرتله نظر قیلکه بو طریق مقربین نه کوزل طریق هموار درونه لذتلی حالاتی واردر وسالکلرینك مقاماتی عجایب عالیدر وکوکللری خوش لاابالیدر زیرا که خوف وحزندن خالیدر اکر ذلیل اولسهلر عزیز انلردر واکر فقیر اولسهلر غنی آنلردر وسرمایهلری ذل وافتقاردر ومسکنتلری اظهاردر (نظم)

میل مجنون پیش آن لیلی روان
میل ناقه اش پس بی طفلش روان
یکدم ار مجنون زخود غافل بدی
ناقه کردیدی وواپس آمدی
عشق وسودا چونکه بر بودش بدن
می نبودش چاره از بیخود شدن
آنکه او باشد مراقب عقل بود
عقل را سودای لیلی در ربود
لیك ناقه بس مراقب بود جست
چون بدیدی او مهار خویش سست
فهم کردی زوکه غافل کشت ورنك
روسپس رفتست برفرسنك شنك
درسه روزه ره بدین احوالها
ماند مجنون در تردد سالها
کفت ای ناقه چو هر دو عاشقیم
ما دو ضد پس همره نالایقیم
نیست بر وفق منت مهر ومهار
کرد باید از تو عزلت اختیار
این دو همره یکدکر را راهزن
کمره آن جان کو فرو ناید زتن
جان زهجر عرش اندر فاقهٔ
تن زعشق خاربن چون ناقهٔ
جان کشاید سوی بالا بالها
در زده تن در زمین چنکالها
تا تو با من باشی ای مردهٔ وطن
پس زلیلی دور ماند جان من
خطو تینی بود این ره در وصال
مانده ام در ره زشستت شصت سال
راه نزدیکست وماندم سخت دیر
سیر کشتم زین سواری سیر سیر
سرنکون خود را ز اشتر در فکند
کفت سو زیدم زغم تا چند چند
چون چنان افکند خود را سوی پست
از قضا آن لحظه پایش هم شکست
پای را بر بست وکفتا کو شوم
در خم چوکانش غلطان می روم
زین کند نفرین حکیم خوش دهن
بر سواری کو فرو ناید زتن
عشق مولی کی کم از لیلی بود
کوی کشتن بهر او اولی بود
این سفر زین پس بود جذب خدا
وان سفر بر ناقه باشد سیرما
اینچنین سیریست مستثنا زجنس
کین فزود از اجتهاد جن وانس

نوع سادس * مقام ثالثده نفس ملهمهنك حسن اوصاف واحوالن وخلع عذارینك تفصیل ومقالن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که مقام ثالثده سالك صادق لطیف روحانی وعاشق رحمانی اولور واول قلبنده نور عرفانی بلکه تاب افتاب عیانی بولور وروحنه بشیر کمال اقبال ایدوب نسیم وصال اکا هبوب ایتمشدر وقلبندن حجبك اکثری اکشف اولوب نفسندن حظوظك اعظمی واقبحی زائل اولوب کتمشدر چونکه مقام ثالث مقام روح خوبدر وروح ایسه شهودحق مطلقدن محجوبدر زیرا که روح ایله حظوظی جامعدر که انلر انی وصالدن قاطعدر لکن حجب نورانی وحظوظی مقبول ونافعدر زیرا که انك حجب وحظوظی طلب مشاهدهٔ جمالدر وارزوی دولت وصالدر وذل وافتقار ایله متلذذ ومتنعم اولور وشوقی غالب اولدقجه صبر وقراری کسلور وبو مقامده اولان عاشقك معشوقنه شوقی غالب اولدقجه وسادات صوفیهنك بو مقام اهلیچون انشاد ایلدکلری اشعار والهیات نغمات ایله استماع ویا ترنم قیلدقجه محبوبی شوقندن ذوق وقراری قالمز وخلع عذار ایدوب ناموس وعار ایله کرفتار اولمز ولباسن تبدیل ایدوب اعتبار ناسی برحبه یه آلماز واو ایله حرکت ایلر که برکسهنك عندنده هیچ قدر وقیمتی قالمز واول عاشقده بو اشیا ایله تلذذ بولنور بو حب خولله صادق کاذبدن فرق اولنور زیرا که محبتی مدعی چوغ ایسهده دعواسنده صادق آز بولنور ومحبتده صادق اولدر که قلبنده محبوبندن غیری برنسنه قالمیه ونامی اوله نسیان ایده که خاطرینه برکسه کلمیه وناس هم انی اونودوب کسهنك خاطرنده قالمیه ومحبتك برشرطی بودر که محب اولان البته محبوبنه مطیع ومنقاد اوله کلشدر نته کیم تفصیلی بالاده محبت فصلنده کیجمشدر (شعر) تعصی الاله وانت تظهر حبه * هذا لعمری فی القیاس بدیع * لو کان حبك صادقا لاطعته * ان المحب لمن یحب مطیع) واما عالم طبیعتده قالان وعلم

حقیقتدن بی خبر اولان ملاحده وزنادقه اویله ظن ایتمشلردرکه خلع عذاردن مراد انجق ترك اوامر وفعل مناهیدر پس آنلر تارك صوم وصلوة ومانع حج وزكوة اولوب تابع شهوات ومرتكب منكرات اولورلر وبونكله بیله دعوالری بودركه بوترك وافعالمز جمله خلع عذاردر وكسر نفس واسقاط اعتباردر وبز محب وموحد حقز كه جائزانی بولمشدر وبزم امثالمزدن تكالیف شرعیه ساقط اولمشدر حال بوكیم آنلر بیلمدیلركه بوخیال محال كفروضلالدر ومبغوض حضرت ذوالجلالدر زیرا كه بوافعال واقوال نه بردینه مطابقدر ونه برمذهبه موافقدر پس بومذهب اصحابنه خیالات شیطانیه غالب اولوب خلع عذاری امور نفسانیه صانمشلردر وارتكاب محرمات ایله كوكلری سیاه اولوب ظلمتده قالوب عبادت وریاضتدن اوصانمشلردر واما عاشقلر یقینا بیلمشلردركه خلع عذاردن مراد ومرام موجب توقیر واحترام اولان جاه واحتشاملرن خلقك نظرندن اسقاط ایدن مخالفات عادات عوامدركه آنلر امور شرعیه ده تبعیت حدود واحكام واقتدای افعال اصحاب كرام وموافقت عادات اولیای عظام بونظام اوزره تمامدر (بیت) جهانده صدر صفالا ابالیلر بیدر * نه اعتبار اكا كیم قدر واعتبار استر * پس بونلر كسر نفس ایچون خلع عذار ایدوب خانه لری حاجتلرن اللریله وارقه لریله بازاره كوتوروب كتورورلر وخمیر تخته سن واتمك تكنه سن اوموزلری وباشلری اوزره بوكانوب پشورورلر وعیال وجیران ایچون صو كتوروب اودون قیروب قپولرن سپورورلر وفرس وحمار وبقر وغنم خدمتلرن كورورلر وباغ وبستان وترلا وخرمن وصنعت ودكان وبونلر كبی ایشلری بتورورلر وقالین وكیرلی واسكی ثیاب كیوب عریان مركبه بنوب یالین اياق یورورلر وبونلر كبی بوزیك انواع امور شرعیه ایشلیوب اغیار اعتبارندن دوشوب كسر نفس ایدرلر وبوخلع عذار شرعی برله بونلر لقای محبوبن جمیع موانعن اصولندن قطع ایدوب كیدرلر مثلا البسهٔ فاخره تحصیلندن انواع تعب وحیله ایله مشغول اولمیوب انجق دفع برد وحر ایچون ادنی لباس ایله قانع اولورلر وفراغ بال ایله محبوبه توجه قیلوب جمعیت خاطر بولورلر پس بومثاله قیاس ایله بونلر جمیع موانع وقواطعی دفع ورفع ایدوب حضرات قربه ووصلتدن حظ الورلر ومقام ثالث مقام عشق اولدیغندن بوعاشقه خلع عذار آسان اولور وروحنه ذوق ولذت ویروب عار قتلرقننده عزت ورفعت كوروب محبوبی عندنده قدر وقیمت بولور كرچه اندن سفها مغتاظ اولوب تنفر ایدر سه ده اول اوغوراولسون دیوب خبر ایله قالور (نظم)

كوكل حقه توجه قیل سن اول كندكه یكانه — وفای جسم وجانی بیل ورای شمع وپروانه
بقا استرسن اول فانی بونفسی ایله ربانی — بقا اندر فنا بول اول یم وحدتده در دانه
كیمك كیم مطلبی حقدر حدیثی عشق مطاقدر — مدقق عقلی ترك ایلر اولور ازاده دیوانه
موحد چونكه یكتادر قننده خلق موتادر — اوبولمش حی قیومی بونلمش كوكلی رحمانه
مثال ابن ادهم سن بوعالم ملكنی قوی سن — اولورسن شاه ملك دل ایرر جانك اوجانانه
سقاهم ربهم حاضر طهور اول شربت طاهر — اودر اول اودر آخر اودر ساقی وپیمانه
قلندر مشرب اول حقی حقیقت اكه برحقی — خیال وكول كه بل خلقی تقلید وافسانه

نوع سابع * مقام ثالثده سالكه روحانیلرك خطاب وثناسن وانك آنلردن اعراض واستغناسن وحقه توجهله اندهٔ فناسن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه وقتا كه مقام ثالثده سالك خلع عذاری تكمیل ایدروآنی جناب حقدن قطع ایدن نفس شیطانیه سی فانی اولوركیدر پس اولزمان روحانیلردن اكا امر ونهی واخبار ایله خطاب اولورلكن محبتده صادق اولان سالك انلره نه التفات واعتبار ایدوب نه ده مهابت الور وانلردن اكانه سرور ونه غم كلور زیرا كه جمله نك قصدی انی مطلبندن اشغال وقطع اولدیغن بیلور پس انلردن اعراض ایدوب انجق انكله مشغول اولور واكرسالكه روحانیلردن هیچ برخطاب اولمدیسه اول كندی حقنده بغایت انفع واحسندر زیرا كه نیجه طالب مثللی ایشتدیكی خطابات غریبه یی خطاب حق ظن ایدوب مطلوبنه وصولی زعمیله همتنه فترت كلوب طبیعت عالمنه رجوع ایدركه بودخی مقام ثالثك خطرلرندندر وبومقامده سالكه فنا حالتی كلوركه انك مقام رابعه ترقی ایدوب نفسی مطمئنه اولمسنه معین اولور وبومقامده اكا عارض اولان فنا برحالتدركه انی جمیع مدركاتندن الور اول نوم واغما غیبتی دكل انجق ذهول وغفلت غیبتی بولور هر بر

حاسه كندی محسوساتندن ذهول ایدوب ادراك ایدركبی اولور حال بوكیم هر بری كندی ادراكندن معطل قالور مثلا كوزی باقمسیله مقابلنده اولان اشیادن ذهول ایلدكده بوسالكك حالی اول اهل مصیبتك حالی كبی اولوركه اول غم حالنده برمصاحبنك یانندن كیچوب نظری یوزینه واقع اولمش ایكن اكانه سلام ویرر ونه تكلم ایلروقت آخرده اومصاحب اومصاحبه سؤال ایلركه بنم سنكله قصورم ندركه یانمدن كیچر كیدرسن بكانه سلام ونه كلام ایدرسن اول دخی اكا جوابنده والله بن سنی مصیبتم غمندن كوره مدم دیوب یمین ایدركذلك قولاق اصواتی ایشتمز وكانه ایشیدر وكذلك جمله حواسن انواع محسوساتندن ذهول ایدوب كیدر وعقل بشر دخی جمیع معقولاتندن ذاهل اولور وبوحالتی كماهی بیلمزالاكه بونكله متصف اولان بیلور وبوحالتدن اول عارف خبر ویرمشدركه * اوقفنی ربی وقال اعرفنی بالمعرفة التی لا یقابلها الجهل فان المعرفة التی یقابلها الجهل جهل بیورمشدر پس اولكی فنا بودر واما ایكنجی فنا مقام خامسده كامله عارض اولور واما اوچنجی فنا احدیت مرتبه سنده هلاك صفت بشریتدركه حق الیقیندر وبواوچنجی فنا عین بقادر (بیت) فیفنی ثم یفنی ثم یفنی) وكان فناؤه عین البقاء) اما اولكی فناده سالك روحانیلر كلامن اشیدرلكن بوقولاغیله ایشتمز وانلردن برنسنه فهم ایتمز بلكه حالت فنا كندودن زائل اولدقده احساسه كلوب هرسوزلرن اولزمان فهم ایده بیلور وسرینه القا ایلدكلرن حفظ ایدوب كوكلی آیینه سنده منتقش اولان احوالی تصور قیلور پس اكر اولمدیسه نطق ایدرسه حكمت سویلر زیرا كه حكمت ینابعی قلبندن غلیان ایدوب لسانندن جریان ایلر وبوطرز اوزره اولان كلام روحانیلره صلصلة الجرس دیرلر * اللهم یا من اذا سئل اعطی لا تحرمنا والمحبین من هذا الفنا ولا تجعل حظنا منك العنا ولا حظوظ انفسنا ولا تجعل الدنیا اكبر همنا ولا مبلغ علمنا واصرف عنا كل شیء عنك یقطعنا امین وبوفنانك سبب عروضی اول امور اربعه دركه ابدال انلرله ابدال اولمشلردر وانلرجوع وسهر وصمت وعزلتله بوحالتی بولمشلردر واعظم اسباب فنا جوعدركه اول مقام ثالثده مطلوب وماقبلنده ممنوعدر (نظم)

وحدت مینك برقدری وارایسه سویله — اول صافی شكردر كدری وارایسه سویله
وهم ایتمه كه عشقك یولی پرخوف وخطردر — كر تیر قضانك سپری وارایسه سویله
چون جان جهان عشقدر اول عشقدن اوزكه — بركسه نك اشفق پدری وارایسه سویله
برجانكه اوچار عشقدر انجق پروبالی — برغیری اكربال وپری وارایسه سویله
بوعالم امكان ایله اول ملك بقانك — كرغیر فنا رهگذری وارایسه سویله
سدره اولور وارلق اوپند اردن اوزكه — وحدت یولینك برخطری وارایسه سویله
حق دله ناظر بیل اوحاضر بیله حقی — قلبك اكا هم برنظری وارایسه سویله

نوع ثامن * مقام ثالثده اولان سالكك عشقی حالاتن وقبض وبسطنك تعاقب وتبدلاتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه مقام ثالثده سالك نفسیله مجاهده سنده مداومت قیلدیسه عشقی زیاده اولوب هیمانی قوت بولور وشوق وسكر وخلع عذار امثالی احوال وافعالندن بغایت متلذذ اولور زیرا كه بومقام روح مقام عشق وحالتدر ومقام عشق ایسه مقام لذتدر حتی عاشق لذات عظیمه روحانیه بولدیغندن عشق حجاب معشوق ایكن بیله مقام عشقدن ترقی ایلمك استمز وبولندیغی تقطع احشادن وضیق صدردن خلاصه رغبت ایلمز بلكه بوحالاتك دوام واثباتن طلب ایلر پس حالت عشق اكرچه كندی فوقنده بولنان حالاته نسبتله مذموم ایسه ده برحالت مقبوله در حتی انسان كامل عشقك اوقات وحالاتن تذكر ایلدكچه انده اولان روحانی لذات وعدم مبالات وخلع عذار ایچون كوررسنكه تحسر چكر اما حالت عشق انجق مجاهده ایله حالت صادقه در وصاحبی عشاق اشعارندن هرنه اوقورسه صادقدر وتكلم ایلدكده درون دلدن ناشی تأوه وحرقتله اولان شیرین كلماتی مؤثر ومحرقدر واما بوحالت بلا مجاهده بریلانجی حالتدر واشعار وكلماتی بی مزه وترغمات ونغماتی بی حلاوتدر نه ایشدنلر برلذت بولور ونه ده كوكلرده برتأثیری اولور نفوس اندن اكراه ایدوب نفرت قیلور چونكه مقام ثالث مقام روح مقبولدر وروح ایسه محل عشق وهیمان وذهولدر پس بونده سالكك

مدت اقامتی زمان طویله مانلدر زیرا که عاشق کندی نفسندن ذاهلدر وذکر اسم معشوق ایله وجمال وکمالی وصفنده اولان ابیات واشعاری نغمات والحان وقراءتله معشوقندن دخی مشغول وغافلدر وبو مذکوراتڭ جمله سی آنڭ بسطی حالتنده اولور اما آنڭ حالت بسطندن صکره حالت قبضی وارد اولوب نوم عشق وهیماندن اویاندقده صدری اویله ضیق اولور که یورکی صدرندن قوپمغه یقین کلور پس اول زمان عاشق ذل حقیقتله ذلیل اولوب خضوع حقیقیله خضوع ایدوب متحیر قالور وبو مقامده بو سالکه بو قبض وبسط حالتلری بری برینی تعاقب ایدرلر مقام رابعه ترقی قیلور وعشقی ساکن اولوب قبض وبسطی هیبت وانسه تبدل قیلوب هر تعبدن خلاص بولور وبونلر ایکی حالتدر که مقام رابعه کلان کاملڭ قلبنده تعاقب ایدرلر که انجق ذوق ایله بیلنور اما قبض ایله هیبتڭ فرقی بودر که قبضدن صدر ضیق اولوب نفس ناطقه تعب کورر وهیبت ایسه اویله دکلدر که اندن صدر منشرح اولوب نفس راحت بولور واما بسط ایله انس اراسنده فرق اودر که بسطڭ صاحبنه غالب اولمسی بولنور که حق تعالی یه ترک ادب ایلمسندن خوف اولنور حال بو که انس اویله دکلدر که انکله خضوع قیلنور والحاصل خوف ایله رجا وقبض ایله بسط وهیبتله انس بو جمله ایکی حالتدرلا غیر انجق اشخاص ومقامات اعتباریله ادلری تبدیل اولنور پس بو ایکی حالتله مقام اولده بولنان نفس اماره صاحبی یا مقام ثانیده اولان نفس لوامه صاحبی متصف اولسه بونلره خوف ورجا دینلور واکر بونلرله نفس ملهمه اولان سالك متصف اولدیسه بونلره قبض وبسط اطلاق اولنور واکر بونلرله نفس مطمئنه یا راضیه یا مرضیه اولان کامل متصف اولدیسه بونلره هیبت وانس اطلاق اولنور واکر بونلرله نفس کامله اولان خلیفه متصف اولدیسه جلال وجمال تسمیه قیلنور پس خوف ورجا مبتدینڭ وقبض وبسط متوسطڭکدر وهیبت وانس کاملڭ وجلال وجمال خلیفه نکدر اما خوف ورجا وقبض وبسط حالتلری ضیق وتعبدر وهیبت وانس راحت وطربدر وجلال وجمال اعجب واغربدر ومنفعت وکرامتدر خصوصا جلال حالتنده کامل برنسنه یه توجه ایلمز الا که اذن الله ایله انڭ وفق مرادی اوزره واقع اولور زیرا که اول حینده اول کامل حق تعالینڭ خالص عبدیدر ویر یوزنده خلیفه سیدر وانڭ غضبیچون غضب ایدوب انتقامیچون انتقام ایدر ومحبتیچون محبت ایدوب اکرامیچون اکرام ایدر پس اول کامل مقام جمع الجمعه وارد قده ظاهرده جریان ایدن تأثیرات کندی یدیله اولدیغن کوزیله کوروب هویته ایروب مجلس انسه کیدر ومولاسیله ادبی زیاده اولوب مقام عبودیتدن ذهولنه خشوع وخضوع ایله استغفار ایدر (نظم

عشق ایله معمور اولور	خانه ویرانمز	حزن ایله مسرور اولور	طالب جانانمز
هرنه که عالمده وار	عشق ایش ای یارغار	اولمش اولیل ونهار	علم ایله عرفانمز
عشق ایله خوش طولاشمز	مست مدام اولمشز	فقر وفنا بولمشز	اولدی بقا شانمز
کرچه حقیر چو خاك	اولدی ولی عشق پاك	دلده چو مه تابناك	اولدی چو زر کانمز
چوره مزه نه فلك	دور ایدر اول چون کلك	کیم شه ملك وملك	تحتیدر ایوانمز
عشق کدایی اولان	سلطنت ایلر نهان	لاجرم اولمش جهان	بنده فرمانمز
حق جو دیوانه در	عاشق جانانه در	عشق ایله میخانه در	شوق ایله حیرانمز

نوع تاسع) مقام ثالثده سالکڭ انقباض ایله اولان ذل وافتقارن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که مقام ثالثده سالکه ضیق صدر عارض اولوب خطردن خالی قالمز زیرا که بو مقام روحه شاملدر وروح ایسه اطلاقه مائلدر پس اول ساعات قبض ایچنده بدن قفسن قیروب وطنی اولان عالم مجرداته متصل اولمغی مراد ایدر قادر اولمز لکن اول ساعات قبضڭ حرارتنه اهتمام تام ایله تحمل ایدوب صابر اولور زیرا که اول حرارتده حدوث ایدن فائده لر بولور حتی دینلمشدر که اکر حالت قبضڭ حرارت وناری اولسه نفوس خبیثه قال وبالڭ اولمازدی وافضل اعمال ثقلین اولان جذبه رحمانیه یی کوکلر بولمازدی پس بو یولده سالکڭ اکرام اولندیغی کراماتڭ اعظمی والزمی اوصاف مهلکه حیوانیه سی اخلاق مرضیه رحمانیه ایله تبدیل اولمسیدر وتخلیه وتحلیه دن عبارت اولان کیمیای سعادتی بولمسیدر زیرا که سیر وسلوك ایتمکدن مقصود ومأمول اولان

ملك ملوکه تقرب ووصولدر وحصول وصول ایسه بالاده بیان اولنان حجب سبعینی رفع ایتمکه موقوفدر وحجب سبعین ایسه عبد ایله مولاسی اراسنده بعد مناسبتدن عبارتدر پس تبدیل صفات وکسب کمالات البته تقریب مناسبتدر مثلا سالکڭ اسفل صفات اولان شبعی طعام حق اولان جوعه تبدیل ایدوب وصفت حیوان اولان نومی صفت ملك اولان سهره تحویل ایدوب صفت شیطان اولان عجب وکبری صفت ادم اولان ذل وافتقاره تبدیل ایلدیسه قرب مولی ایچون کسب مناسبت قیلمش اولور زیرا که عدم اکل وعدم نوم وبونلر کبی اوصاف حمیده صفات ملائکه در وبونلرڭ اضدادی اوصاف ذمیمه درکه صفات بهائمدر وانسان ایسه ایکیسی آراسنده متوسط قائمدر پس اول صفات حیوان ایله متصف بولندقده حیواندن ادنی اولور وصفات ملائکه ایله متصف اولدقده ملائکه دن اعلی اولوب انلر نائل اولمدقلری مرتبه یی بولور وذل وانکسار ایله مرأت عبودیتی مرأت ربوبیت مولایه مقابل طورر (بیت) نه فلك راست مسیر نه ملکرا حاصل * انچه در سر سویدای بنی آدم هست * پس درجات کمالڭ اعلاسی عبدڭ کمال عبودیتله متصف اولمسیدر وبو اشعار ایدر که ذل وانکسار اکسیر سعادتدر واسرار ربوبیت مسکنت وعبودیتده مودوع وموضوعدر وسالك ذل وافتقار ایله رق اغیاردن آزاد اولوب عبودیتله عبید احراردن اولور نته کیم اهل دل طریق مقربینی اول قومه لایق کورمشدرکه انلرڭ نفوسی مزبله لر سپورمشدر پس بو سالك خمول ارضنده وجودن دفن ایدوب * موتوا قبل ان تموتوا امرینه امتثاالله شخصن اخفا قیلور وحضرت طبع صدیق اکبره اقتدا ایله یر یوزنده میت متحرك مثالی یورر وسالکڭ بو موتی اکا موت طبیعی مقامنده طورر حتی قبض ارواح ایچون موکل اولان ملك انی کورمك ایچون کلدکده اکا لطف ایله سلام ویروب رفق ایله معامله ایدوب غربتدن وطننه کوتورر زیرا که اول مطلوب اولان موت ارادیله فانی اولمشدر که بو فصل ایچره بیان اولنان فنایی بولمشدر وبو فنا ایسه برحالتدر که بو نکته بو عارفڭ اصلا اموال واولاده وهیچ برنسنه یه وبرکسیه قطعا برمیلی قالمز وهیچ برمکروهدن هرکز خوفی اولمز پس اشتباه یوقدر که بو حالت حالت امواتدر نته کیم امواته عالم برزخ کشف اولور کذلك بو سالکه هم عالم برزخ وعالم مثال کشفی بولور وبو ایکی عالم اول ملکوت عالمندن شعبه لر کاور (نظم)

بو نفس مشربی جام فنادن المدی حظ	بو عقل مذهبی ملك بقادن المدی حظ
فنای عشق اولوب اندن فنادن اول فانی	که بی فنای فنا جان خدادن المدی حظ
کوکلده طالب حظ اول که طشره ده آره یان	ایکی جهانده اوبراشنادن المدی حظ
کوکل که یار ایله یار اولدی یادی یاد ایتمز	قالان سوی ایله عشق وهوادن المدی حظ
عبای فقر وقبای غنایی فرق ایلر	او جانکه فقر وفنای لقادن المدی حظ
بلای عشق ایله اولمڭ الذ اشیادر	که درد عشقی بولان بر دوادن المدی حظ
چو حظ اهل محبت بلادر ای حقی	بلای جان بویترکیم بلادن المدی حظ

نوع عاشر * مقام ثالثده بولنان سالکڭ قلبنده اسم ثالثڭ تأثیر وخاصیتی ومشاهده نڭ انواع وماهیتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که اسم ثالثڭ تأثیر وخاصیتی بودر که بوکا مداومت ایدن عارفڭ قلبنده هویت مطلقه ظهور ایدوب جانبه حقیقت ایمانیه عیان ومعارف ربانیه نمایان اولور پس لذات دنیای دنیه دن تنفر ایدوب حیات ابدیه دولتنه شوق ایله رغبت قیلور لکن بو اسمڭ خاصیتی حصوله کلمز وبو ذکر تأثیر مطلوبه نائل اولمز الا که ذکر خفی وقوتنڭ کثرتیله نائل اولور وآداب شریعتله مؤدب وارکان طریقتله مقید اولوب صفیر انفاسنه سمعی القا وخلو باالله نطقنه اصغا ایدرلر مداومتله اول هویتی بولور وبو عارف بعض اوقاتده لا هو الا هو اسمنه لام وواوی مد ایله مشغول اولور زیرا که بو اسمی بغایت عظیم الشان بولور وبو اسم ایله اشتغالی حالنده کانه اعضاسنه خطاب ایدر که * لیس فی الوجود الا هویة الحق وان ماسواه فهو افعاله وآثاره پس مشهد کاملین انجق بو مشهد در وبو عارف بو شهودی کندی نفسنه تکلیف ایدرلر ادمان ایلدیسه شهود معهودانده اویله رسوخ بولور که هرکز اندن منفك اولمیوب اکا مقام اولور ومقصد اقصا وغایت قصوی بو شهودی بولور پس بو شهودڭ صاحبی اصلا برحالنده قطعا برنسنه ایله حضور حقدن ذهول ایتمز نه خلق ایله

حقدن ونه حق ایله خلقدن مشغول اولورونه کثرتله وحدتدن ونه وحدتله کثرتدن محتجب قالور بلکه اول کثرتی عین وحدتده ووحدتی عین کثرتده بصیرتیله کوره بیلور (بیت) وحدتی کثرتده بولمق کثرتی وحدتده هم بر علمدر اول که جمله علم عرفان آنده در) چونکه بو کامل فرق اولده مسجون اولان محجوبلر مشهدی کبی مظاهری بی ظاهر مشاهد اولمز وفرق ثانی یه وصول بولمیان موحدلر مشهدی کبی ظاهری بی مظاهر مشاهده قیلمز بلکه مظاهری ظاهرده وظاهری مظاهرده مشاهده ایدوب کمال علوم وعرفانی بولور پس مشهدلر اوج نوع اولور برنوعی کامل وبری ناقص وبری انقصدر اما مشهد کامل بونده بیان اولنان مشهدکه نفس اخصدر واما مشهد ناقص اول موحد عارفلر مشهدیدرکه ظاهر ومظهر انلرك مشاهده لرنده متحد اولور وانلرك عندنده مظاهر ظاهرده فنا بولور پس آنلرك شهودنده نه کثرت اولور ونه ده ماسوی قالور وبو مشهد انکیچون ناقص عد اولنورکه بونده تعطیل وابطال خواص اسما وصفات حق بولنور لکن بو مشهدك صاحبی معذوردر زیرا که مقام ناقص اولان مقام ثالثده بولندیغندن مغلوب نوردر وفرق ثانی شهودندن مستوردر واما مشهد انقص اول مبتدیلر مشهدیدرکه مظاهرله ظاهردن محجوب اولورلر وکورمزلر الا که مظاهر کوررلر وکثرتله وحدتدن مشغول اولور قالورلر وبولمزلر الا که کثرت بولورلر حال بوکیم کمال اودرکه وحدتی عین کثرتده وکثرتی عین وحدتده مشاهده ایدوب بربریله اوپرندن محتجب قالمز پس انسان کامل خلق ایله حقدن وحق ایله خلقدن محجوب اولمزکه طرفینی معموردر

(نظم)

بسم الله ای محب لقا جوی دل نشین — بسط ایتدی دلده سفرهٔ عشقی دل آفرین
هم عام وخاص رحمتنی خرمن ایتدی کیم — اعیان کائنات اوله لر انده خوشه چین
هرحمد اوررب عالمه درکیم مدام اولور — هم اولین غریق نوالی هم آخرین
چون مالك قوای عباد اولدی روز کسب — سرمایهٔ جزاهم اودر خلقه یوم دین
عشقکده فانی اولمدر ایاك نعبد — اندن بقا سنکله درایاك نستعین
سن هدایت ایلیجی اهدنا الصراط — تا نورك اوله قلبمه عالمده مستبین
فرق فقط نتیجهٔ قهرکدر اول عظیم — جمع فحسب حکم ضلالتدر اول مبین
وبرقلبه جمع تفرقه وجمعی تابولام — فرق ایچره جمعی جمع ایله فرقی اولم امین
حقی قولك دعاسی فنادر فناهمان — فقر وفنایی بخش قیل امین یامعین

فصل رابع * مقامات سبعه دن مقام رابعده بولنان نفس مطمئنه نك کیفیت احوالن وصفات واطوارن وکرامانه میل والتفاتن وقتن وافاتن وحبیب حقه محبتن وماله میل ورغبتن ومرشد اولمغه لیاقتن وترجیح سلوك ازکیا واز کیابی وتطبیق طریق جمیع اولیایی درت نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) نفس مطمئنه نك وجه تسمیه سنی وسیرنی وعالمنی ومحلنی وحالنی ووارد نی وصفاتنی وفوقنده اولان مقام نفس راضیه یه ترقی سنی بیلدریر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام رابعده نفس ناطقه کندی اضطرابندن خطاب حق ایله اطمینان بولدیغیچون اسمی مطمئنه اولمشدرنته کیم حق تعالی بونفسه یاایتها النفس المطمئنة کلامیله خطاب قیلمشدر وبونك سیری مع الله در وعالمی حقیقت محمدیه در ومحلی سردر وحالی اطمینانیهٔ صادقه در ووار دی بعض اسرار شریعتدر وصفاتی جود وایثار وتوکل وتفویض وصبر وحلم وتسلیم ورضادر وصدق وعبادت ورفق وبشاشت وشکر وثنادر وشهود تام وحضور مدام وتعظیم کرام دروسرور قلب ولطف لسان وستر عیوب وعفو قصوردر وسالکك مقام رابعه دخولی علامتی بودرکه شریعتدن برشبر مقداری مفارقت ایتمیوب اتباع ایله بورر ومتلذذ اولمز الا که اخلاق حبیب الله ایله تخلق ایله اولور ومطمئن اولمز الا که انك اقوال وافعالنه اتباع ایله اولور زیرا که بو مقام تمکین وعین الیقین وایمان کامل مقامیدر وبو مقامده بو کاملدن ناظرلرك ابصاری وحاضرلرك اسماعی ذوق ولذت بولور حتی طول دهر اکرتکلم ایلسه شیرین کلماتندن سامعلره کلال وملال کلمیوب صدق وصفا کلور زیرا که انك لسانی طرف حقدن سرینه القا اولنان حقایق اشیا ودقایق معنی واسرار شریعت غرائك ترجمانی اولور پس اول برکلام سویلمز الا که قرآن کریمه موافق وحدیث شریفه

مطابق کلور اولیله که نه برکتاب مطالعه ایتمشدر ونه برکسه دن اشتمشدر چونکه حق تعالی بوکاملك سرینه القا ایلدیکی الهاماتی بی حاسهٔ سمع اشیدر پس بو کامل اناسرك ایها الحبیب وانت سری الهامیله کندی اضطراباتندن مطمئن اولوب ادب وحیا دریاسنه غرق اولمشدر واکا هیبت وخشیت ملازمت ایدوب وقار وقبول خلعتلری ویرلمشدر وعالم کون وفسادك حقیقتی اکا ظاهر اولوب کل من علیها فان رمزنی الهام ایله بیلمشدر وبو کامل ناس ایله احیانا کوریشوب درونته القا اولنان حکمتدن انلره سویلر وعلم سطوری تحصیل ایدوب علم صدوری هم آرزو ایدن احبابنی استعداد وقابلیتلری قدر ارشاد وبهر منداید لروا کثرا وقاتنده ذکر وفکر ایله کندی شغلنه مقید اولور تا کیم مقامات باقیه نك ترقی سندن محروم اولمسون ودرجات کمالك اعلاسن قویوب ادناسندن قالمسون وفانی اولمسون کندوبی بولمسون

(نظم)

کورندی دلده بردریا که عشق آندن بدید اولمش — اودریادن بوجان طولمش کوکل ذوقی مزید اولمش
هوادن کیجسه جان موجی نفس بحرنده ساکندر — حیات اول حوت بولمش کیم اویمدن مستفید اولمش
بوجان جانانه کفو اولمق بعید اولمشدی عقلمدن — ولی مهر جهان هرذره دن رخشان بدید اولمش
کوکلدن چاکر عشقم که جانمدر اکا قربان — دمادم ذوق وشوقندن بکا عیش جدید اولمش
مقلب قلبنی آلمش بوقالب خلق ایله قالمش — تنم کثرتده دل طالمش بووحدتده فرید اولمش
دل اهلی بکلمز بریل که کلسون عید شاد اولسون — که دائم عارفك هرساعتی بربشقه عید اولمش
کل ای حقی اونوت جانی یوق اول آنکله بول انی — اوجانکیم دوستنی بولمش شووقتی سعید اولمش

نوع ثانی * مقام رابعده بولنان کامل ایچون خوارق عادات اولان کرامانه میل والتفاتن فتن وافاتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام رابعده اولان کامل اسم رابع ایله مشغول اولور حق حق دیوب یاحرف ندا ایله یاحرف نداسز تکرار ایله تأثیرنی بولور ودرونته ظهور ایدن علوم غریبه دن واحوال عجیبه دن اعراض ایدوب علام غیوبه توجه قیلور وکندی یدی ایله ظهور ایدن خوارق عاداته وانواع کرامانه التفات واعتبار ایتمیوب اکرام ایدن حضرت مولایه کاور زیرا که اظهار کرامات حیض رجال اولدیغن بیلور واکامیل ومحبتی حجاب وفتنه بولور انکیچون کامللری کوررسنکه آنلردن برکرامت صادر اولسه حس ایلمزلر وصدورندن خبرلری اولسه ده کمسه یه سویلمزلر نته کیم برکامل برکسه نك یانندن کیچوب جامعه کیدرکن اول کمسه اوکاملك اباغنه برکوچك طاش اورمشدر وبو کامل ایسه اول ضاربه نه التفات ایلمش ونه طاشی کورمشدر لکن اول ضارب اولزمان انده دوشوب جان ویرمشدر پس انده حاضر اولنلر اکا دیمشدرکه شان اولیا عفو ورضا ایکن قتل نفس ایتمك سکانه روادر واول کامل انلره بویله جواب ویرمشدرکه والله بنم بوایشدن اصلا خبرم یوقدرنه طاش المن حس ایلمشمدر ونه ضاربی کورمشمدر لکن عادة الله اویله جاری اولمشدرکه اولیاسنه اکرام ایچون انلردن خبرسز نصرت واعانت قیلور وانلره اهانت ایدنلردن انتقام الور پس هر کامل محفوظ اندن ظهور ایدن کراماتی بیلمزو بیلسه ده کرامانه التفاتی اولمز والتفات ایلسه ده میل ومحبت قیلمز اما ظهور ایدن کرامانه مائل اولوب انلرله توقف ایدن سالکك حالی اول حاجینك حالی کبیدرکه بیت شریفی طلب ایدوب حجاج ایله کیدوب طریقك اکثرن قطع ایلدکده اکا اویله برکوچك عورت کورینورکه عقلن الوب انی مدهوش ایدر پس اول حاجی انك محتاجی اولوب وصلتن کندی علاجی بیلوب آرزوسیله یاننده قالمق وصحبتیله کام المق مراد ایلدکده امیر حاج اکا دیرکه بونده بونکاه ساکن اولمه وحجاج ایله کعبه یه کل منقطع اولوب یولده قالمه تا کیم بیت شریفی طواف وزیارت قیلهلم بعده رجوع عمزده انی سکا نکاح ایله الم واول سنك اولوب حلال کله قالهسن لکن اکرسن ایمدی بونده توقف قیلدکسه آنك وصالی سکا حاصل اولماز اولسه ده حرام اولور پشیمان اولورسك وبیت الله دن منقطع اولوب محروم قالورسن پس اول حاجینك هواسی غالب اولوب حجاجدن ایریلوب واول عورته شوق ایله یقین کاروب یوزندن برقعن ذوق ایله قالدررکورر که معاذالله آنك اغزی قوقمش صوبی آقمش دیشلری دوشمش یوزی قیرشمش کوزی قارشمش قباغی ششمش قولتوغی پشمش رنکی کتمش ایشی بتمش صاچی دوکلمش بلی بوکلمش برقره قوری عجوزه ایمش همان اولدمده نادم اولوب حجاجه ایرشمك مراد ایدر اما قادر

اولماز جزعه باشلرلیل ونهار اغلرفائده قیلمز اما بونده حاجی سالكه مثالدر وكعبه یولی طریق حقه مثالدر وبیت شریف حضرت احدیته مثالدر وعورت اول كرامته مثالدركه سالك اثنای طریقنده اكا مائل وطالب اولور وامیر حاج مرشد كامله مثالدر وحجاج اهل سلوكه مثالدر پس شبهه یوقدركه سالك طریق حضرات قربه وصولندن صكره جمیع كرامات اكا مطیع ومنقاد اولور حال بوكیم كندی جمله سندن فارغ ومیل ومحبتلرندن ازاد اولور واكر اكا هواسی غالب كلوب وقتیله مرهون اولان امری وقتندن مقدم طالب اولدیسه وكرامته میلیله طولاشوب قالدیسه عبث یرده نفسنه تعب ویروب مطلوبندن منقطع اولور اكر كرامات اكا حاصل اولورسه ده حقیقتنه واصل اولدقده كوركه بربیهوده نسنه ایمش كه نه دنیاسنه برفائده سی واردر ونه آخرتنه برمنفعتی واردر پس اول سالك ندامت نارنده یانوب یاقلور زیرا كه انواع مشقتله ترقی قیلدیغی مقامندن اول میل ومحبتله تنزل قیلور اما كرامت كندی نفسنده بربد نسنه دكلدر زیرا كه حق تعالینك اولیاسنه اكرامیدر لكن اكا میل ومحبت سالكك فتنه سیدر وامیدركه جوهر عشقك عرض خامیدر (نظم)

جوهر وجود عشقدر اول مابقی عرض	فوت اولسه اول بولنمزا كاغیری شی عوض
عهد ایلدمكه عشقه وفا ایلیم مدام	خوش كیچدی عمر وعهد مز انكه ما انقض
قیل غیر عشقدن بصرك غض كه عاقبت	عض انامل اولدی مكافات ترك غض
افسرده اولسه جهل وكسلدن طبیعتك	عشق آتشیله زائل اولور انجق اول مرض
ای دل تحمل ایله بو بار محبتی	محبوبدن نه كلسه قبول ایله مافرض
فرضن ادا ایدنده ویرر قلبه انبساط	اعراض ایدنده دوست هم القلب انقبض
حقی شراب عشق مدام ایله نوش كیم	ادم وجوده كلمه دن اولدر همان غرض

نوع ثالث* مقام رابعده بولنان كاملك حضرت حبیب حقه محبتی وماله میل ورغبتی ومرشد اولمغه لیاقتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردر كه مقام رابعده بولنان نفس مطمئنه صاحبی اولان كامل اوراد وادعیهٔ مأثوره یه میل ایدوب حبیب اكرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مقدمكی محبتندن زیاده بشقه بر محبتله محبت قیلور وبو مقامده بو كامله حب مال عارض اولور انجق فقرای سالكینه اعانت ایچون ماله مائل اولور حال بوكیم تحصیل مال انك كوكلنی حقه برلحظه غافل قیلمز ودوات حضورینه هركز مانع اولمز وتحصیل اولنمش مالی خلقدن اخفا ایلمیوب اظهار غنا قیلور وكمسنه دن برنسنه استمیوب غنای طبع ایله اعطا اولنان فتوحاتی آلور پس بو كیفیتده اولان حب مال انجق بو كاملك شاننه كلور وبو نیتله اولوب بو كیفیتله بولنان حب مال الله ایچون صایلور پس بویله اولان حب مال اصلا مذموم اولمیوب مقبول وممدوح اولور اكر بو مقام رابعده بولنان كاملی حق تعالی قبای غیرتله ناسك جمله سندن ستر ایدوب آفات شهرتدن حفظ ایلدیسه فنعم الكرامه ونعم السلامه بودر واكر انی مقبول خواص ومشهور عوام ایدوب مشیخت خلعتن كیدیروب قائم مقام ارشاد ایلدیسه اول كامل بونی قبول ایدر لكن اول بو مشیخته نه طلب ومراد وارزو ایدر ونه اندن اعراض واجتناب وفرار ایدركیدر انجق حق تعالی انی محبوب القلوب ایدوب احبابنی كندویه مطیع ومنقاد ومرید ارشاد ایلدكیچون اول دخی انلره تسلیم اولوب كندوبی آنلرك ممنونی بیلور وجمله بی كندی نفسندن افضل واعلا كوردیكی حالده طالب وراغبلرن لطف ورفق ایله تهذیب اخلاقه ارشاد وارائت قیلورو طریق ذل وافتقاری انلره ترغیب وتحسین ایله مرشد ومعین اولور پس من عند الله اكا كلان مشیختی قبول ایتمش اولور زیرا كه اول كامل السنهٔ خلق اقلام حق بیلور پس بو اوصاف ایله متصف اولان كامل مرشد اولمغه لایقدر اكرچه كندویه تعب لاحقدر واكر اول یرده كندودن اكمل بولندیسه انی غنیمت عظمی بیلورو كندویه كلان طالبلری اكا كوندروب راحت بولورو مقام خامسه وسادسه وسابعه ترقی قیلوب خلیفه اولوب حق ایله قالور (نظم)

بنده اول كه سكا بن انیسم اندر كور	او شب كه ایلیه سن خانمانی ترك عبور
سلامی اشیدوب قبر ایچنده خوش بیله سن	كه سن برآنده كاسن حضوردن مستور

مثال عقل بنم جانده هرزمان حاضر	بولانده ذوق وسرور چنك نیده رنج ونفور
مزار ایچنده سكا عشق تحفه لر ویره جك	شراب وشاهد وشمع وكباب ونقل وبخور
اچلسه چشم بصیرت براوله مشهودك	همیشه بر كورینه عین ناظر ومنظور
نه نعمته باقسه كوزك كندی صورتك كوره سن	اكرچه كوردیكك اولسه جماد ویا شروشور
بشر دكی صوركدن بری اول ای حق	كه بی نهایه كوزلدر بوروح وعشق غیور

نوع رابع) ترجیح سلوك از كتابی وتطبیق طرق اولیایی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردر كه سالكك طریق مقربین ایچره ترقی ایلدیكی مقامات مشهوره یدی مقامدر لكن بعض اهل الله دیمشلردر كه سالكك سلوك ایده جك مقاماتی اوچ مقامدر زیرا كه طریق مقربینی اوچ مقام اعتبار ایدن اولیای كرام اولكی مقامی مقام اعتبارا ایتمیوب ایكنجی مقامی عدا ایتمشلردر كه نفس ناطقه آنده لوامه تسمیه اولنور واوچنجی مقامی عدا ایتمشلردر كه نفس آنده ملهمه تسمیه قیلنور ودردنجی مقامی عدا ایتمشلردر كه نفس آنده مطمئنه بولنور اما بشنجی والتنجی ویدنجی مقاماتی مقام اعتبارا ایتمیوب جذبات حق ایله كتمشلردر زیرا كه بو طریقی اوچ مقام اعتبار ایدن بعض اهل الله انجق فطرت وجبلت حسبیله طیب وكریم وشریف اولان نفوس زكیه به سلوكن اعتبار ایتمشلردر ونفوس خبیثهٔ لئیمهٔ اماره یه التفات ایتمیوب آتمشلردر پس بونلر قبول ایلدكاری سالكه اوچ اسم اوكردرلركه نفس لوامه ده لا اله الا الله ونفس ملهمه اوائلنده الله الله واواخرنده هو هو تلقین ایدرلر وبو اسم ایله اول سالك مقام نفس مطمئنه یه كلوب كامل اولدقده اكا ارشاد ایله اذن وتربیه ایله دستور ویررلر چونكه زكی النفس اولان سالك مقام نفس مطمئنه یه ترقی ایلدكده ارشادا ایتمكه لایق اولور پس شبهه یوقدركه اول كندی نفسنی دخی مرشدسز تربیه قیلوب درجات كمالك اعلاسنه واصل اولوب اخص خواصدن اوله بیلور اما بو كتاب مستطابك بو باب ختامی) وسیر وسلوكی یدی مقام اعتبار ایدن اولیای كرامك طریق نظامن بیلدیرر زیرا كه هر سالكك نفسی فطرت حسبیله زكی دكلدر بعض اثیم النفس اولان سالك مقام اماره دن ترقی ایدرك مقام مطمئنه یه واصل اولورلكن انده لایق ارشاد اولماز تا مقام كامله یه ترقی قیلمدقجه مقام ارشادی بولمز پس بو باب فاصل طرق اولیانك جمله سنه شامل وهر سالك ایچون مرشد كامله رجوع اهل الله دیمشلردر كه چونكه مقام رابعده بولنان كاملك نفسی مطمئنهٔ رحمانیه اولور وكتاب وسنته اتباع ایله ذوق ولذت بولورو جمیله دمی كبی شریعتله ممتزج اولوب ادا ایله عمل قیلورلر پس اولزمان ید الطاف انی كاملر جذبه سیله جذب ایدوب نفسنه سر السر لسانیله نداء كلور (یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی الی ربك راضیة مرضیة) دینلور وآنی اولیله برنسیان استیعاب ایدركه امور دنیا واخرت بالجمله انك ادراكندن چیقار كیدر انجق انك عندنده حاضر اولان نسنه وبر كمسنه خاطرینه كلور واما اول نسنه كه بو كاملدن غایب اولور بودخی اندن غایب اولوب آنی اونودر زیرا كه بو كاملك كوكلی مشاهده دن برلحظه ذهول ایتمیوب حق ایله اولور (نظم)

عجب كیم كوردی برعاشق) كه واز كیچمش بو سودادن		عجب كیم كوردی برباقی	كه اوصانمش بو دریادن
بدنقاشدن بیرون	بولنمز نقش كونا كون	عجب كیم كوردی بر مجنون	كه اعراض ایندی لیلادن
اومجنون اولسه بی لیلی	قالور براسم بی معنی	اولور معشوقه مستغنی	كه فارغدر هب اسمادن
الا ای جان جان سنسز	قرارم یوق برآن سنسز	كه زند اندر جهان سنسز	مرادم سنسن اشیادن
خیالن جانه سلطاندر	كوكلده خوش خراماندر	كاوركویا سلیماندر	درون بیت اقصادن
بو جامع بیت اكبردر	ایچی قندیل انوردر	بهشت وعین كوثردر	طولی ولدان وحوردن
كوكلده حق بول هر آن	كه اولدر منظر رحمان	كوكلدر جنت عرفان	بوجه درعرش اعلادن

فصل خامس* مقامات سبعه دن مقام خامسده بولنان نفس راضیه نك كیفیت واحوالن وصفات واطوارن وتجلیات افعال واسما وصفات ایله بولنان حالاتن وعلم الیقین وعین الیقین وحق الیقین مراتبی تمثیلاتن اوچ نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) نفس راضیه نك وجه تسمیه سنی وسیرنی وعالمنی ومحلنی وحالنی وواردنی وصفاتنی وفوقنده اولان مقام نفس مرضیه یه ترقیسنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردر كه مقام

خامسده نفس ناطقه جمیع احوالنده کمال رضا ایله متصف اولدیغیچون اسمی راضیه اولمشدر نته کیم حق تعالی
بو نفسه ارجعی الی ربك راضیة کلامیله خطاب قیلمشدر وبونك سیری فی الله در وعالمی عالم لاهوتدر ومحلی
سر السردر وحالی فنادر لکن مقام ثالثده بیان اولنان فنادکلدر وبو ایکی فنانك فرقی بودرکه فنای سابق
سالك متوسطك حالیدرکه حواسك محسوساتدن ذهولی ایتمسیدر وبو فنا ایسه سلوك اواخرنده بولنوب
بقایه مشرف اوله نك حالیدرکه صفات بشریه نك محو اولوب کتمسیدر وسالك بقایه مهیا اولوب اکا یتمسیدر
زیرا که بقا عین فنای ثالثدرکه بو فنانك عقیبنده کلور واول حق الیقیندرکه مقام سابعده حاصل اولور
وبو نفس راضیه نك واردی بو قدردر زیرا که وارد اولمازالا که بقای اوصاف ایله اولور حال بوکم بو کاملك اوصاف
بشریه سی اوبله زائل اولمشدرکه اثری بیله قالممشدر انکیچون بو مقامده بو کامل فانیدرکه نه نفسیله باقیدر
بوندن مقدم اولان مقاملرده اولدیغی کبی ونه ربیله باقیدر مقام سابعده اوله جغی کبی پس بو بر حالتدرکه
بیلنمزالا که ذوق ایله بیلنور وبو نفسك اکرام ایچون اعطا اولندیغی صفتلری ورع وخلوص ومحبتدر وانس وحضور
وکرامتدر وترك ونسیان ماسوادر وکمال تسلیم ورضادرزیرا که بو کامل جمال مطلقك شهودنده مستغرق اولور
پس عالمده هر نه کیم وجوده کلور بوانی بی اعتراض وخلجان کوکل خوشلغیله قبول ایدوب محظوظ اولور وهیچ
بر مکروهی کندی نفسندن دفع ایچون توجه ایتمیوب ایسم طورر وبو حالتله بیله خلقه نصیحتله امر ونهی
ایده بیلور وبو حالت انی ارشاد عباد خدادن محجوب ایتمیوب عهده سندن کلور حال بوکیم انك کلامن برکمسه
اشتمزالا که آنکله منتفع اولور وبو جمله ایله بیله بو کامل سر السر ایله عالم لاهوتی بولور وبو مقامك صاحبی حضور
حق ایله ادب دریاسنده غرق اولور قالور وبونك دعاسی هر کز رد اولمز لکن ادب وحیاسی غالب اولدیغندن بر نسنه
طلب ایده بیلمز اکر مضطر قالدیسه دعا ایدر وقبول اولور وبو کامل حق تعالینك عندنده عزیز ومکرمدر
واکابر واصاغر ناس ایچنده هم محترمدر وخلقك اکا تعظیم واحترامی جبری وقهریدر بیلمزلرکه اکا تعظیم وحرمتلری
نه ایچوندر وبو نجه تعظیم واحترام ایله بیله بو کاملك ناسه اصلا میلی اولمز وظالملره قطعا رکون ومحبت قیلمز پس
انلرك طبیعتلری نارندن سلامت بولور هر چند اول فقیر اولوب اکا احسان ایلسه لرده ینه انلردن اعراض
ایدوب ربیله مشغول اولور زیرا که اول تجربه قیلمشدرکه ناسدن اعراض ایلدکجه اکا میل ومحبتلری
زیاده اولوب برقرار اوزره قالور وبیلمشدرکه انلرك مالنده نصیبی وار ایسه البته بر بهانه ایله کندویه کلور پس اول
خلقك یدنده بولنان حطام دنیا رجاسیله نیچون انلره میل ورغبت قیلور حال بوکیم بو کامل عالم باطنده اوبله
بر سلطنتله مشرفدرکه جمیع ظواهرانك قهری تحتنده قالور پس اول بعض رعایاسنه نیجه تنزل قیلوب میل
واعتبار ایده بیلور ونیجه خلقه رکون واعتمادی اولور وبو مقام خامسده بو کامل اسم خامسله مشغول اولوب
حی حی دیمکه مداومت قیلور تا کیم فناسی زائل اولوب حی ایله بقا بولور وانك فوقنده اولان مقام سادسه کلور
وباب اوزرنده واقف ایکن منزل احبابه دخول ایده بیلور وبو اسم ایله مشغول اولدقجه فنادن چقوب بقایه
ایروب صفات حی ایله متصف اولور پس انکله اشیدوب انکله کورر وانکله نطق ایدوب آنکله بیلور وانکله بطش
ایدوب انکله یوررو تجلی افعالی کیچوب تجلی اسما وصفات ایله قالور (نظم)

اولمش سماع شوق ایله تسبیح خوان ملك ... رقص ایلر اول ترانه ایله دمبدم فلك
تسبیح ایدوب جهانده قوشی خدایه دیر ... المجد والکرامة والکبریاء لك
الاف قیلدیلر الف وحدتی همان ... احاد ممکنات که صفر اولدی یك بیك
باقی قالاندر اول الف وحدت وجود ... کرلوح اعتباردن اولسه بو جمله حك
بزلره عشق کندی یوزن سیرایدر عیان ... چشم جهان ازاولمش او بو چشمه مردمك
دل ویر بلایه قیلدك ایسه دعوئ ولا ... نقد ولایه کوه بلادر کو زل محك
حق بو عشقی سویله که بو وصف عشق شعر ... دیر سنکه اهل ذوقه طعام اولدی بی نمك

(نوع ثانی) مقام خامسده بولنان کامله حاصل اولان تجلیات افعال واسما وصفاتی وبونلرله حاصل اولان کراماتی
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه نفس راضیه صاحبی اولان کامل اواخر مقام

خامسده تجلی افعالی کیچوب تجلیات اسما وصفاته کلوب مقام سادسه ترقی قیلور پس علم الیقیندن عین الیقین
مرتبه سنه کلور واندن بر جذبه ایله مقام سابعه داخل اولوب انده حق الیقین اکا حاصل اولور اما تجلی افعال
اودرکه حق تعالینك افعالندن بر فعل انك عبدی قلبنه منکشف اولور چونکه حق تعالی کندی افعالندن
بر فعلیله بر عبدینه تجلی قیلور پس انك جمیع اشیاده جریان قدرتی اول عبده منکشف اولور واول عبد انجق حق
تعالی یی محرك ومسکن بولور وبو حال اکا مشاهده ایله اولور وبو حالی بیلمزالا که اهلی بیلور وبو تجلی افعال مزالق
اقدام اولور وبوندن مبتدیلره خوف وخطر کلور زیرا که انلر فعلی کندولردن کلیته نفی ایدرلر لکن حق تعالینك
محفوظ قوللری استقامت اوزره کیدرلر اکر بو مقامده اولان کامل بو توحید افعال اولان تجلیده ثابت
قدم اولوب محرك ومسکن حق تعالی یی بولدیغیله بیله احکام شرعیه یی کندی نفسنده اجرا قیلدیسه تحقیق
اول محفوظ بو تجلی محظوری کیچوب تجلی اسما وصفاته عروج ایده بیلور واکر ثابت اولمدیسه طریق حقدن
رجوع ایدوب زندیق اولور واسفل سافلین بدنه هبوط ایدوب سجین طبیعتده قالور * لا حول ولا قوة الا بالله
العلی العظیم * واما تجلی اسما اودرکه حق تعالینك اسماء حسناسندن بر اسمی عبدی قلبنه منکشف اولور
چونکه حق تعالی کندی اسماسندن بر اسمیله بر عبدینه تجلی قیلور پس اول عبد اول اسمك انواری
تحتنده اوبله مغلوب ومصطلم اولورکه اکر حق تعالی اول وقتده اول اسم ایله ندا اولنسه اول عبد آنك جوابن ویرر
واما تجلی صفات اودرکه حق تعالینك کندی صفاتندن بر صفتی عبدی قلبنه منکشف اولور چونکه بر عبدك
جمیع صفاتی فنا بولور وحق تعالی آنك قلبنه کندی صفاتندن بر صفتیله تجلی قیلور پس اول صفتك بعض آثاری
فضل حق ایله اول عبد فانیده ظاهر اولور مثلا حق تعالی اکا سمع صفتیله تجلی قیلدقده اول عبد اعیان
جماداتك بیله نطقن اشیدوب فهم ایده بیلور زیرا که اول عبد فانی علم الیقین وعین الیقین مرتبه لرن کیچوب
حق الیقین مرتبه سن بولمش اولور وسائر صفتلری بو قیاس ایله بیله بیلور (نظم)

جمله صفا تکه همان ... آینه در صفا تمز ... بحر حیا تسن روان ... مثل زبد حیا تمز
کنج سن وطلسم بز ... ذاتکه یوز بیك اسم بز ... روح سن وچو جسم بز ... عشقدر اصل ذاتمز
بولسه فنا وجود من ... باقی اولور شهود من ... ساقی اولور ودود من ... حل اوله مشکلاتمز
لوح وجود سرتسر ... طولدی حروف خوش صور) اولدی مفصل ابت نظر ... جمله مجملاتمز
اولدی جهان آب وکل ... نقش جهان جان ودل ... ایکی جهانده انی بیل ... صورت ممکناتمز
برکه جهتده بر همان ... بزدن اودوست اولور نهان ... بی جهت اولسه اول عیان ... محو اوله هب جهاتمز
برکه وجوده کلمشز ... دوسته بجوده کلمشز ... حق شهوده کلمشز ... عشق ایله در ثباتمز

(نوع ثالث) علم الیقین وعین الیقین وحق الیقین احوالن وشهود وحدت وجودك شروط وارکانن بیلدیرر
(ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه چونکه سالك صادق علم الیقین مرتبه سن کیچوب عین
الیقین مرتبه سنه کلور پس جذبهٔ حق ایله حق الیقین مرتبه سن بولور اما علم الیقین دلیل عقلیدن حاصل اولان
علمدر واما عین الیقین مشاهده ایله حاصل اولان علمدر واما حق الیقین عبدك صفاتی حقك صفاتنده فانی اولوب
کندی آنکله علما وشهودا وحالا بقا بولمقدر چونکه حقیقتده عبدك آنجق صفاتی فانی اولوب ذاتی فنا بولماز پس
عبد فانینك عینی باقی اولمق لازم کلور وحقه افترا ایدن جهله نك زعم باطلی کبی عبدك ذاتی حقك ذاتنده فانی
اولماز قالور زیرا که قول مولاسنه تمام عبودیتله اظهار ذل وعجز ومسکنت قیلمغله ونقیض عبودیت اولان
صفتلرك جمله سندن فنا بولمغله اکا تقرب ایلدکجه اول دخی کندی فضلیله اول عبدینه فانی اولان صفات ذمیمه
خلقیه سنه عوض کندی صفات حمیدهٔ حقیه سندن عطیه قیلور کرچه هر نسنه یه قادر مولی اولوب هر
نسنه دن عاجز عبد اولور لکن مولی مراد ایلدکده بر عبدنده اولان خباثاتی کیدروب بدلنه سائر عبادی عاجز
اوله جق کراماتی ویره بیلور اول فعال حکیمدرکه بر عاجز قولنه قدرت ویرسه مولاسی اذنیله کائناتنده متصرف
اولور زیرا که عبودیتله ربوبیت بری برینه آینه اولوب بری برندن عکس آلور وعبودیت ایسه موجوده
رضا ومفقوددن صبر وحدودی حفظ ایله وجوده کلور وبونك مثالی بر پاره کومردرکه اکر نارك ضوئی بر دیواره

دوشوب اندن اول كومره منعكس اولوب انى روشن قيلديسه بوعلم اليقين مثاليدروا كرنارك شعله سى اول كومره حجاب وواسطه سز مقابلنده واقع اولديسه بوعين اليقين مثاليدروا كراول كومرنارك جانبنه يقين كلديسه وآنك حرارتندن يانوب رنك ناره بويانوب اوصافى اوصافنده فنا بولديسه اويله كيم اول كومرك ظلمتى اشراق ناره وبرودتى حرارت ناره وانفعالى فعل ناره متبدل اولديسه بوحق اليقين مثاليدر پس مجاهده ايله سالك مقام سادسه واصل اوله بيلورلكن مقام سابعه وصولى جذبات حقدن برجذبه يه موقوفدر واول مرتبهٔ حق اليقين ومرتبهٔ احديت ومرتبهٔ جمع الجمع ومرتبهٔ عما اسماسيله موصوفدرا كربوتحقيقه واصل اولوب توحيد حالى اولان كمالى بولدكسه توحيد مقالى برله موحد اولان مقلدلرك اول سهو وغلطى سكا ظاهر اولوركه انلر اداناس طبيعتله معيوب وغضب وشهوتله مغلوب وحجب مانعه ايله محجوب ايكن ظن ايتمشلردركه هركيمكه وحدت وجودى عارفدر اول موحددركه حقيقتده واقفدر بلكه برفاضلدركه ذروهٔ درجات كماله واصلدر حال بوكيم اويله دكل بوظنونك جملهسى باطلدر زيرا كه معرفت وحدت وجود اصحابنه اصلا برفائده ويرن دكلدر بلكه اويله اولوركه آنك سببيله طريق الحاده كيدرلر وزنديق اولوب سجين طبيعته هبوط ايدرلر اما سالكه سلوكنده مفيد اولان شهود وحدت وجود عامدر مجرد معرفت مفيد اولمزكه ناتمامدر وشهود ايسه برحالت اضطراريه دركه مجاهده ايله حاصل اولور وذل وافتقار ايله وجوده كلورزيرا كه مشاهده انجق مجاهدهدن تولد ايدوب رسوخ بولور وبوحالت شهود اولزمان صاحبنه مفيد اولوركه بونكله اتباع شريعت واوصاف حميده بولنه والا مهلكهٔ زندقه يه دوشر

(نظم) بوعالمی پرنقش ونكارا كلده سيرايت	طوفان كل وجوش بهارا كلده سيرايت
باغـله دهنى آچـله تا ديدهٔ جانك	آفاقى طولى جلوهٔ يارا كلده سيرايت
يار نكه نه طالب ومطلوب اوله يكرنك	اول بيرى بوكون نيجه هزارا كلده سيرايت
اول آتش پنهان كه جهانى يقان اولدر	افلاكى طولى دود وشرارا كلده سيرايت
اول نوش كه نيش ايچره نهاندر آنى فهم ايت	كيمشدر اوكل كسوت خارا كلده سيرايت
اجسامى غبارا كه كه جان وجهنه قونمش	اول ماهى عيان زيرغبارا كلده سيرايت
اول جان جهانى آرهسن سنده بول آنى	اول زلف ورخى ليل ونهارا كلده سيرايت
چون ميوهٔ شيرين درخت دوجهانسن	بونيجه شجردرنه ثمارا كلده سيرايت
اى حق بصيرت كوزن آچ باق بوجهانه	هم محشروهم جنت ونارا كلده سيرايت

(فصل سادس) مقامات سبعهدن مقام سادسده بولنان نفس مرضيه نك كيفيت احوالن وصفات واطوارن وبعض حالات واسرارن وطبيعتك تعريف وآثارن اوچ نوع ايله بيان وعيان ايدر (نوع اول) نفس مرضيه نك وجه تسميهسنى وسيرنى وعالمنى ومحلنى وحالنى وواردنى وصفاتنى وبوندن مقام سابعه دخولنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه مقام سادسده نفس ناطقه دن حق تعالى راضى اولديغيچون اسمى مرضيه اولمشدرنته كيم حق تعالى بونفسه (ارجعى الى ربك راضية مرضية) كلاميله خطاب قيلمشدر وبونك سيرى عن الله دروعالمى عالم شهادتدرومحلى خفى دروحالى حيرتدروواردى شريعتدروصفاتى اخلاق حق ايله تخلقدروترك بشريت وحسن خلقدر وعفوذنوب وستر عيوب وحسن ظن وجمله يه تلطف وشفقتدر وخلقى ظلمات طبايعندن انوار ارواحنه اخراج ايچون آنلره ميل ومحبتدر لكن بوميل ومحبت فى الله در الله ايچون اولديغندن مقبول دركاهدر نفس اماره مقامنده اولان ميل ومحبت كبى دكل بورأفت ومرحمتدر زيرا كه اول محبت نفس ايچون اولديغندن مذموم وشوم وظلمت وغفلتدروبونفس مرضيه نك صفاتندندركه خلق ايله خالقك محبتنى جمع ايده بيلورو بوبرعجيب نسنه دركه بركسه يه ميسر اولمازالاكه بومقام سادس اصحابنه ميسر اولوزانكيچون بومقامده اولان كامل ظاهرى حسبيله عوام ناسدن فرق وتميز اولنماز اما باطنى حسبيله كبريت احمركبى مثلى بولنماز برخاص الخاصدركه منبع انوارومعدن اسرار وقدوهٔ اخيار ودائرهٔ علم الهىٔ حاليدر وشهودنده اغياردن ديار قالميوب درونى ماسوادن خاليدر وبومقامك صاحبى عندالله والناس مرضيدر وكندى جملهدن راضيدر وقدرى عاليدر وبوكاملك سيرى عن الله دريعنى حضرت حى وقيومدن

محتاج اولديغى علومى اخذ ايدوب عالم غيبدن عالم شهادته اذن الله ايله رجوع ايتمشدركه كنديه انعام اولنان معارفدن خلقه افاده ايليه وهركسه لازم اولان حكمتى فهمنجه سويليه وبوكاملك حيرتى مقبول خصلتدركه حضور حضرتدر بوحيرتدركه (رب زدنى فيك تحيرا) دعاسى حضرت صديق اكبردن روايتدر بوحيرت سلوك اوائلنده اولان حيرت دكلدر اول محض غفلتدر وبوكاملك صفاتندندركه هروعدينه وفا ايدوب هركز خلف وعدا يتمز وهرنسنه يى موضعنه وضع ايدر وعدالتدن خارج كتمز پس محلنه مصادف اولدقده اويله چوق انفاق ايدركه اشناسى اولميان كورسه آنى مسرف ظن ايدر ومحلنه مصادف اولمديسه اويله آز انفاق ايدركه آنى بيلميان كورسه بخيل ومقترصانور وكنديى مدح ايدن كمسه محل اعطاده دكلسه اكابرنسنه ويرمز واكرذم ايدن محل احسان ايسه كنديى ذم ايلديكيچون حقنى منع ايتمز كرم كاندر بواحوال سنيه ايسه ارباب قلوب اولان كاملرك شانيدر وبومقامك صاحبى جميع احوالنده حالت وسطى ده اولوركه افراط ايله تفريطك ميانيدروبوحالت وسطى اسانده خفيف وامتحانده ثقيلدر وبوكوزل خصلتله متصف اولمغى هركس آرزو ايلرومتصف اولنلره محبت ايدوب حسن حالن سويلرلكن حالت وسطى صعب اولديغندن آنكله متصف اولان قليلدرزيرا كه اول بومقام اهلنه مخصوص برلطف جليل ووصف جميلدر (نظم)

كرعياندن واقف ايسك كوزله عين	اين تمشى اين تمشى اين اين
نحن اقرب دبرا ومن حبل الوريد	عالمك مقصود يسك فى النشأتين
زين جانسن قالمه شين نفس ايله	بربره جمع اولمازايكى زين وشين
شارب شرب خدادر جان ودل	خواجه ظن ايلريقدر شاربين
جنت عرفانه داخل اولهنك	چشمنه عالم كورينور زين زين
عارف اشيايى كماهى سيرايدر	غالب اولماز چون انك عينينه غين
حق افراط ايتمه هم تفريطى قوى	ايشلرك هرحالده اولسون بين بين

(نوع ثانى) مقام سادسده بولنان كاملك بعض احوال واقوال واسرارن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه مقام سادسك اوائلنده بولنان كامله خلافت كبرى بشارتلرى لايح اولوب اواخرنده خلعتلرى ويريلوب واول خلعتلر (كنت سمعه الذى يسمع به وبصره الذى يبصربه ولسانه الذى ينطق به ويده التى يبطش بها ورجله التى يمشى بهافبى يسمع وبى يبصر وبى ينطق وبى يبطش وبى يمشى) حديث قدسى مضمونيدركه نتيجهٔ قرب نوافلدر وبوقرب نوافل عون حق ايله تأثير اول عبدك اولمقدر فهم ايله كه بومعنى بغايت دقيق ومغلقدر حاشا كه اكابر اوليا كتبن مطالعه ايدوب مقاصدن فهم ايتميان ملاحده نك اعتقادى كبى عبد عين حق اوله اويله دكل مطلقدر زيرا كه جميع كتب اولياى كرام شرع شريفه موافقدر خصوصا كتب محى الدين عربى رحمة الله تعالى عليه اصول وفروعه مطابقدر لكن قارئينك سوء فهمندن عوام ناسه شبهه لاحقدر پس تحقيق مقام بودركه مقام راضيهده اولان كامل فناى ثانى يه واصل اولدقده محل انفعال وشقاوت اولان صفات ذميمهٔ بشريتى قرب نوافل اولان مجاهده سببيله محو اولديسه عادة الله اويله جارى اولمشدركه اكا كرميله آنك محو اولنان صفاتنه مناقض صفتلر بخش ايدركه اول اذن واهبيله تأثير ايده بيلور پس بيان اولنان حق اليقين بودركه مطابق كاوروزيرا كه حق تعالى برنسنه يه ويابرنسنه اكا حلول ايتمدن منزهدرحق بودركه بوامورذوقيه بى عقول ادراك ايدهمز عقلله ادراكن مراد ايدن خطا ايدرطوغرى كيدهمز پس بوامورانجق حال الله ادراك اولنور اهل حال اولميانلره ادراكى امر محال بيلنورزيرا كه بوفنا وبقانك خارجده برنظيرى يوقدركه اكا قياس اولنه وقرب نوافل وقرب فرايضك دخى نظيرى يوقدركه مثال الله بيلنه پس بواموري بوبابك بوفصلنده تحرير بومقامده اولان كامله خطاب وتقرير رمزدركه جملهٔ اكا حال اولوب ذوق ايله بولورو بوامور ايله بومقامده اولديغن بيلورزيرا كه سالك طريق حقك مقاماتنك اخرى واعلاسى قبلهٔ ملائكه اولان صورت ادميهسنده وصولايدر بواول صورتدركه آنك حقيقتى حقيقت محمديه درولطيفهٔ ربانيه درو سراعظم هودركه غايت قرب مولا بودر پس نه زمانكه سالك بومقامه وصول بولور اول محض عبوديتله وذل وعجز ومسكنتله متصف

كامل اولور ونفسنى بو اوصاف ايله يادكده ربوبيتى اوصاف ربوبيتله بيلورزيرا كه بو كامل نفسنى ذل وفنا ايله بولديغندن ربوبيتى عزوبقا ايله بولوروم رأت عبوديتى مرأت ربوبيته مقابل طوررپس هر برنده نه وار ايسه اوبرنده منتقش اولور نته كيم حق تعالى (ماوسعنى ارضى ولاسمائى ووسعنى قلب عبدى) بيوردپس اول عبد خالص جميع حقايق اشياده موضوع اولان دقايق اسرارى علم الهى برله بيلورنته كيم حق تعالى (وعلم آدم الاسماء كلها) بيورمشدر بو اسرارى اشارتله عباده طيورمشدر وبو مقامده بعض اسرار خفيه واردركه عبارتله بيانه كلمز (فسبحان من عزعن الشبيه والمثيل وجل عن التشبيه والتمثيل وبو مقام سادسده بو كامله بو صورت ادميه كشف اولدقده بونك اعظم مطالب سالكين واعلا مقامات كاملين واعز موجودات اولديغن بيلور پس بو صورتى طلبده اذيال شريعته تشبثله واركان طريقده استقامتله واسم سادس قيومى تلاوتله جدوسعى وهمت قيلورتاكيم حسنات ابرارى كندى سيئاتى بولوب اداب شريعت وطريقت وحقيقتله دخى زياده متأدب اولوروصورت ادميه ايله حقيقت محمديه نك تحقيقنه ايروب مقام سابعه كاور (نظم)

اول كان حسن ايله يوق ايدى غيريدن نشان — الآن ان عرفت على ما عليه كان
برعشق ايمش بوكثرت صورتده جلوه كر — فالكل واحد يتجلى بكل شان
اول نور محض قيلدى بو اوصاف ايله ظهور — نام تنوعات ظهوراتيدر جهان
هرچند غير عشق نهان وعيانده يوق — فى حد ذاته نه نهان اولدى نه عيان
جوديله اولدى فايض اعيان انس وجن — لطفيله اولدى سارئ اطوار جسم وجان
جاندن سوركوكده بيلورتنده حس ايدر — پس عشق ايمش كورن ايشيدن سويليان همان
آندن ايشت اكادى اكا باق آنكله بيل — فاش ايتمه عشق سرنى بو عقله الامان
چون جهل نفس ووهم سوادر عذاب روح — نفس وسوايى عشق بيل ايت ذوق جاودان
اصل اصول عشق ايمش اى حق چكمه غم — قوى حظ نفسى اصلكه واروبرا كاروان

(نوع ثالث) طبيعت وظل ونفس رحمانى بو اوچى برجوهر اولديغن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه حكمانك طبيعت ديدكارى برقوتدركه جميع اجسامه سرايت ايدوب جسم آنكله كمال طبيعتنه واصل اولور وبزبوكا ظل ديرز زيراكه بوبروجود اضافيدركه نفسنده معدوم اولان ممكنات ايله احكامى اوزرينه منبسطدرنته كيم حق تعالى كلام قديمنده (الم ترالى ربك كيف مدالظل) بيورمشدر يعنى وجودى ممكنات اوزرينه بسط ايلديكن طيورمشدر (نظم) بو عالم عشقدن طولمش مكاندر ✻ بو صحرا جمله كادر ارغواندر ✻ جرس فرياد وافغان ايلراندن ✻ كه اول ليلى بو محملده نهاندر ✻ بو صدر محملى سيرايله جاندن ✻ كه بو رفعتله يوسف جناندر ✻ پشيمان اولسه عقلك عشق حقدن ✻ سوزن طوتمه كه دزد كارباندر ✻ سكاسن پرده اولمشسن والا ✻ جمال عشق هر يوزدن عياندر ✻ بو افلاك وعناصر عشقه انجق ✻ مظاهر دروكى نامى جهاندر ✻ جهانى صورت عشق اكليان جان ✻ بيلورنفسن كه اول بركيزلى كاندر ✻ قوآينه دن ظاهر دراول يوز ✻ اكرچه قلب جاهل بركماندر ✻ جهانى عشق بيل سيرايله حقى ✻ كه آندن جمله شئ نام ونشاندر ✻ رطبيعت مرقومه كندى نفسنده برهواى سارح وعارى اولوب صورحروف ايله مختلف بولنان نفس انسانه مشابه اولديغيچون واعيان موجودات جهان هم كلمات انسانه مماثلت بولديغيچون اهل الله اكاظل تسميه ايلدكارى كبى نفس رحمانى دخى تسميه قيلمشلردرنته كيم كلمات انسان نيجه معنالره دلالت ايدركذلك اعيان موجودات اول موجودينه وآنك اسما وصفاتنه دلالت ايدرزيراكه حق تعالى كلام قديمنده (قل لوكان البحرمدادالكلمات ربى لنفد البحر قبل ان تنفد كلمات ربى ولوجئنا بمثله مددا) بيورمشدر پس كلماتدن مراد اعيان موجودات اولديغن طيورمشدرنته كيم انسانك كلماتنك هر برنده برمعنى واردركه آخر كلمه سنده اولان معنانك غيريسيدر كذلك اعيان موجوداتك هر برنده برسر واردركه عين اخراده اولان سرك غيريسيدر پس حق تعالى اول اسرارى نفسن بيلان عارف قوللرينه بيلدرمشدر وعارف اولمين قوللرندن ستر ايلمشدر مثلا بو كتاب ايچنده يازيلان كلمات امثالى كيم اهل علم اكانظر قيلسه اوقيوب معناسن فهم ايده بيلور واهل جهل

اكا باقسه آنى نه اوقيوروننه اكارونه برلذت آلور آنجق انى خطوط متداخله ايله منقش برنسنه بولور (سبحان المعطى المانع جل شانه (بيت

چند انكه در كتاب جهان ميكنم نظر — يك حرف بيش نيست كه تكرار ميشود
(نظم) اى مهندس ندر اول تفرقهٔ نقطه وخط — بيل خط كون ومكان نقطهٔ عشق اولدى فقط
نقطه خط اولدى وخط حرف اولوب اول اولدى حروف — چونكه تبديل صور قيلدى وتغيير نقط
نقطه دن غيرى نه كيم لوح شهودك اوزره — نقش اولنمش آنى محو ايت كه اودرسهو وغلط
نقطه بيل نقطه يه باق نقطه اول آندن غيرى — هرنه كيم ايلسك اولدر سبب بعد وسخط
بحردن دور ايكن انهار فرات وشطدر — بنه صو بحره ايرشسه نه فرات اوله نه شط
نه اولور تنبل اوعارف نه سكردوب يوربلور — اهل عرفان روش وراهى اولور سير وسط
چيقسه حق چه طبعندن اولور ظاهر اكا — سر لودلى حبل اعلى الله هبط

(فصل سابع) مقامات سبعه نك سابعنده بولنان نفس كامله نك كيفيت احوالن وصفات اطوارن وعلامات وكراماتن ومرشد كاملك تربيه سى اماراتن وسالك قابلك متانت وعلاماتن وحالت قبض ايله باطنى عماراتن وسالكه شيطانك مداخل ومكايد وغاراتن سكز نوع ايله بيان وعيان ايدر (نوع اول) نفس كامله نك وجه تسميه سنى وسيرنى وعالمنى ومحلنى وحالنى ووداردنى وصفاتنى وسالكارى تربيه ايتمه سنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه مقام سابعده نفس ناطقه جميع كمالاتنه وصول بولديغيچون اسمى كامله اولمشدر وبونك سيرى بالله در وعالمى كثرتده وحدت ووحدتده كثرت عالميدر ومحلى اول اخفادركه آنك خفى يه نسبتى جانك جسمه نسبتى كبيدر وحالى بقادر ووداردى جميع نفوسك بيان اولنان واردلريدر وصفاتى نفوس مذكوره نك جميع اوصاف حميده سيدر وبو كاملك مشغول اولديغى ورداسم قهاردركه اسم سابعدر وبو مقام سابع جميع مقاماتك اعظم واعلاسيدر زيراكه بونده سلطنت باطن كماله ايروب مجاهده مهم تمام اولمشدر ورياضته حاجت قالميوب حالت وسطى كفايت قيلمشدر پس بو مقامك صاحبيچون برمطلب قالمش هرمرادن آلمشدر انجق رضاى مولايى طلبده قالمشدر وبو كاملك حركاتى حسنات وعبادتدر وانفاس طيبه سى قدرت وعنايتدر وكلمات لبنه سى محض علم حكمتدر وپرلذت وحلاوتدر وديدار شريفى حضور ونزهتدر بو عزيزى كورنلرك قلبنه ذكر وفكر مولى كاوروا كا خشوع وخضوع ايله متوجه اولورپانيجه كمسونكه اول ولى الله ديدارن كورربلكه اول مقام رابعده ايكن ولى الله ايدى زيراكه مقام رابع مقام عوام اوليادر ومقام خامس مقام خواص اوليادر ومقام سادس وسابع مقام خاص الخاص خدادر (سبحان من لامانع لما اعطى ولامعطى لما منع جل جلاله وبو قهار اسمى قطبه مخصوص اولان اسمادندركه قطب آنكله سالكاره امداد ايدوب انوار وهدايات وبشارات ارسال ايدر حتى سالكارك درونده بى سبب ظهور ايدن جذبه وسرور وحضور امثالى احوال دل وجان مدد قطب زماندركه آنلرك اذكار وتوجهاتدن بدل وعوض اولاندر وبو مقامك صاحبى عبادتدن برلحظه خالى قالمزو اول جميع اعضاى بدنيله يا يديله يا رجليله يا لسانيله يا مجرد قلبيله عبادتده در غافل اولمز وبو كاملك استغفارى چوقدر وتواضعى برنده در رضاوسرورى خلقك حقه اقبال وتوجهلرنده در وغضب وحزنى آنلرك حقدن اعراض وغفلتلرنده در وطالب حقه رغبت ومحبتى ولد صلبندن زياده در وبو كامل كثير الاوجاع وقليل الحركات وضعيف القوادر امر معروف ونهى منكر ايدوب رفق وتواضعله سويلر اهل محبته محبت ايدوب مستحق كراهته كراهت اظهار ايلربونكله بيله هيچ بركسه يه درونده كراهت اولمز الله ايچون اولان امورى ايشلرلوم لايمدن حذر قيلمزو بونك قهرى لطفيله وغضبى حلميله وجلالى جماليله ممتزج اولمغله عين غضبدن راضى اولوب عين رضادن غضب ايدر لكن هرنسنه يى محلنه وضع ايدوب هرحالنده عدالت اوزره كيدر وقتا كه همتيله برامرك حصولنه متوجه اولورانى مرادينه موافق حاصل اولمش بولورزيرا كه بو كاملك مرادى مراد حقه ملازمدر ورضاوسخطى آنكله قائمدر وروحى آنكله هايم وحضورنده دائمدر (نظم)

كل من رام تف بوجه سما — رجع التف بوجهه ابدا

کر تو مردی بکو که چندین چیست   نفی مستان حق علی العمیا
* باده نوشان جام لم یزلی *   ماه رویان احسن الحسنی
پادشاهان عرصهٔ ملکوت   شاهبازان قرب او ادنی
در بحر محیط کن فیکون   جان مقصود و مقصد اقصا
حیف باشد که باز نشناسی   جوهر جان ز صخرهٔ صما
قاسمی هرچه هست ارادت اوست   وعلی ربنا توکلنا

(نوع ثانی) مرشد کاملک علامات و کراماتی و سالک قابلی تربیه‌سی اماراتی و کندی عادات و عباداتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مرشد کامل جمله ناسه رؤف و رحیم اولور خصوصا طالب حق آنی پدر و مادرندن ارحم واشفق بولور پس مرشد کاملک عادت جمیله‌سی بودرکه حق تعالی حضرتلرینک معرفت و محبتی طالب و کندی خدمت و صحبتنه راغب اولوب حضورینه کلان سالکاره ابتدای صحبتده تعلیم علم دین ایدوب عقایدلرن تصحیح و شبهه‌لرن حل و توضیح ایدر اهل سنت والجماعت مذهبنه تطبیق ایله کیدر بعده طهارة و صلوة امورن تمامیله تعلیم ایدوب توکل و تفویض و صبر و تسلیم و رضایی ترغیب و تفهیم ایدر بو منوال اوزره صحبتله بر مدت کیدر و سالکک حالنه نظر ایدر اکر انی قابل سلوک طریق حق بولدیسه اکا کلمهٔ توحیدی تلقین ایدوب طریق مقربینی تحسین ایدر و ترک اسبابنده اکا ماللة اعانت ایدوب جمیع موانعدن هر وجهله صیانت ایدر و آنک دستکیری اولوب طریق حقه طوغری یدر و اکر سلوکی مراد ایده‌نی غیر قابل کوردیسه اکا پند ایدوب درکه صنعتک وار ایسه وار آنی اشله یوق ایسه انصاف اوزره بیع و شرایه باشله زیرا که حق تعالی تنبل و اواره قوللرن سومز و بوکسل و اهمال ایله بو طریقه کیدلمز و اکر بو مرشد کامل اول سالک غیر قابلی صنعتنه کوندرمدیسه انی الدیوب غش ایتمش اولور حال بوکیم مرشد کامل غشاش اولماز کندویه صاتمدیغن خلقه دخی صاتماز نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (من غشنا لیس منا) بیورمشدر غل و غش صاحبی خایب و خاسر اولدیغن طیورمشدر و اکر مرشدک خادمه احتیاجی وار ایسه اول زمان بو مرشد آنی خدمتنده استخدام ایده بیلور لکن اول شرطله که انک سالک طریق مقربین اولمدیغن مقدم کندویه بیلدیرر بعده اکر خدمتنده اکا نورسه خادم یرینه قالور و مرشد کاملک علامتلرندندرکه ستار عیوب اولور کمسه‌نک عیبنی کمسه‌یه سویلمز خصوصا سالکلرا کا اظهار ایلدیکی احوال و اسراری ستاردرکه هرکز افشا ایلمز و بو کاملک نفسی غنیدرکه هیچ بر کمسنه‌دن برنسنه مأمول ایتموب جمله‌دن مستغنیدر و اویله حسن خلقه مالکدرکه اصلا بر کمسه‌یه قطعا غضب ایلمز و هیچ کمسه‌یه بر بد سوز سویلمز مکر که الله ایچون بغض ایلرده سویلر و بو کاملک عندنده جمیع مأکولات و مشموماتک نفیس و خسیسی هپ برابر اولمشدر و جمله ملبوساتک حسن و خشنی بوکا مساوی کلمشدر پس بونک عندنده خمیر ایله فطیرک و برنج ایله شعیرک و ما ایله عصیرک و نوم ایله عبیرک و صوف ایله حریرک و فراش ایله حصیرک و جوان ایله پیرک و خطیر ایله حقیرک و امیر ایله فقیرک هیچ بر فرقی اولماز و بونلرک نفیسی بولنسه مقابلنی ترجیح و آرزو قیلمز و بو کامل جوع ایله شبعده و نوم ایله سهرده و صمت ایله تکلمده و عزلت ایله الفتده و جمله عادات و عباداتده خیر الامور اولان حالت وسطایی بولور یعنی هر حالنده هر ایشی بین الافراط والتفریط اولور نته کیم اکمل الکاملین و روح المرشدین حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (اما والله انی لاخشاکم لله واتقاکم له لکنی اصوم وافطر واصلی وارقد واتزوج النساء) بیورمشدر و بو حالت وسطی احسن احوال و اشرف خصال و مخصوص اهل کمال اولدیغن طیورمشدر پس اشتباه یوقدرکه حالت وسطی ایله اتصافه قادر اولمازلر الا که نفسندن حر اولان اولیاء تبه‌سنه ایرن کاملر اوله بیلورلر انکیچون حالت وسطی ایله متصف اولان کامل لایق ارشاد اولور پس بو علامات و کرامات ایله مرشد کامل ظاهر و عیان اولور (نظم)

مرد خدا سرخوش اولور بی شراب   مرد خدا خوش طوق اولور بی کباب
مرد خدا واله و حیران اولور   مرد خدا عاشیدر ترک خواب
مرد خدا اولمدی نار و هوا   مرد خدا اولدی هم خاک و آب

مرد خدا پادشه دلق پوش   مرد خدا کنز خفی فی التراب
مرد خدا عقله جان ایدر   مرد خدا ایه چه خطا چه صواب
مرد خدا عارف و آگاه اولور   مرد خدا کوکلی طولیدر کتاب
مرد خدا حق اولور آشکار   مرد خدادن کور نور آفتاب

(نوع ثالث) سالک قابلک متانت و علامتلرن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه سلوک طریق مقربینه قابلیتی اولان مریدک متانت و علامتلری بودرکه کندی نفسنه عداوت ایدوب اکا جوع و ظماء و سهر و صمت و عزلتله زحمت چکدیروب انواع مشقتله مخالفت و مقاومت قیلور و آنی قبضهٔ قهرینه الوب اکا غالب خصم اولور اکر بر کمسه انی انجیدرسه اول دوکوب سوکنه عتاب ایتموب قصوری نفسندن بیلور و برکه اکر نفسم خبیث اولمسه حق تعالی قوللرن اکا جفا ایله مسلط ایلمزدی و اکر آندن مرشدینه شکوی ایدرلرسه اکا دیرکه والله مشتکیلره بن ظلم ایتمشمدر بنم ظالم هپ قباحت بنده‌در وقتا که سالک نفسنه غالب و مالک اولور و بو صفتلرله متصف اولوب هر قصوری نفسندن بیلور تحقیق اول سالک قابلدرکه طریق مقربینه کیده بیلور هرچند آنده بعض اوصاف ذمیمه بولنوب بعض قباحت صادر اولورسه ده مانع دکل معذور اولور زیرا که آندن بر مکروه ایش صادر اولدقده راضی اولمیوب نفسنی لوم ایدوب کمسه‌یه بد سوز سویلمز و هر قصوری نفسندن بیلوب هیچ بر وجهله اکا نصرت ایلمز اما نه زمانکه سالک نفسندن راضی اولوب مجاهده‌سندن عاجز قالسه و حین اقتضاده اوچ کونلک جوع و ظماء و سهرله نفسنه مقاومتده مغلوب اولسه و کندوینی سوکوب دوکنلره قصور و کسور بولسه و آنلره انکسار و عداوت ایدوب انتقام آلسه و نفسن استصحاب ایدوب راحتن آره‌یوب نصرت قیلسه اول قابل سلوک اولماز و طریق اولیانک رایحه‌سن بیله آلماز اول نفسانی واروب کندی صنعتیله مشغول اولسونکه تجارت روحانیین آنک الندن کلمز زیرا که اساس طریق مقربین انجق نفسندن راضی اولمیوب عداوت ایتمکدر و آنکله مجاهده ایدوب مشاهده‌ قربنه یتمکدر پس اکر سالک سلوکنی بو اساس اوزرینه بنا ایلمسه بناسی تمامسز اولوب تیز منهدم اولور (قطعه) طبراغه بکزر او درویش حقیر * که انی چیکنه‌یه هر پای وفقیر * اینسلر جانه بیک درلو عذاب * سویلمز کمسه‌یه مانند تراب * اما سالک قابل انجق نفسنه ساخط اولور اکر متألم اولسه انجق نفسندن متألم اولور و اکر شتم ایلسه انجق نفسنه شتم ایلر و اکر غضب ایلسه انجق نفسنه غضب ایلر زیرا که حق تعالی حضرت داود علیه السلامه (یا داود تقرب الی بعداوة نفسک) بیورمشدر نفسه عداوت وسیلهٔ حضرت قرب اولدیغن طیورمشدر پس نفسه مساعده ایدن قابل سلوک اوله‌مز و طریق مقربین احوالندن بر لذت آله‌مز زیرا که دوشمن اولمیان دوستنی بوله‌مز (نظم)

دیلر بو همتم کیم کندی کندمدن چکوب دامان   گریبان تجریده قالام خوش بی سر و سامان
بو مام نفس و هوا اچشین که اولدر فتنهٔ راهم   کسم عقلان باشن کیم ایلرآندن بو سرم دوران
کسم هم صحبت امیدن یانام درد محبتدن   دوکم لذت شرابن موت ایریشوب قاله دل عطشان
چو مهمان خانهٔ عزت ذلیل و منکسر دلدر   زهی حلوای درد و غم زهی لوزینهٔ حرمان
جهانک عزت و لذتلری بی قدر و قیمتدر   آنک عندنده کیم بوباش کوکل تختنده بر سلطان
کوکل بیت خدادر غفلتندن جای دیو اولماش   که بی زحمت کیر رایت بولسه کر بر مسجدی ویران
سکا زخم اورسه نامرد اورمه سن مرد ایسن ای حق   حسام المرأ مسؤل ولکن لا علی النسوان

(نوع رابع) سالک قابل حزن وانقباض ایله منشرح و منبسط اولدیغن و حالت قبضده عمارات باطن بولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه سالک قابلک علامتلرندندرکه سر و علانیه‌سنده طلب و آرزوسی کندی نفسنی اوصاف ذمیمه‌سندن پاک ایتمک اولور زیرا که نفسی آنک عدوی اکبری و خطرلی امراضنک معدنی اولدیغن بیلور پس نفسندن خلاص بولمغه سعی و اهتمام ایدر و اکر آندن طریقته مخالف بر حرکت صادر اولدیسه مرشدینه شکوایه کیدر اول دخی او تجاوزک ضدینه مداومتله اکا امر ایدر مثلا سالکک شکواسی وفرت طعام یا کثرت منام یا کثرت کلامک افراطندن ایسه بونلرک تفریطی اولان جوع

وسهر وصمت طویل ایله تکلیف ایدر تا کیم سالکک نفسی حالت وسطی اولان تقلیل طعام وتقلیل منام
وتقلیل کلام ایله راضی اولوب استقامت اوزره کیدر وبو سالک قابل اکثر حالنده چاره سز مصیبته کرفتار اولان
کمسه کبی قلبی محزون وباشی منکوس اولور ومنشرح اولدقده اول مصیبت صاحبنک انشراحی کبی نیم
انشراح بولور وحق بودرکه بو سالک قابلک مصیبتی هر مصیبتدن اعظم اولمشدر زیرا که آنک اسمایه مداومتی
برکاتیله نفسنک مجبول ومنطوی اولدیغی رزائل وخبایثی بیلمشدر وبو موانع وقواطعک بقاسیله محبوبنه
واصل ومطلوبی حاصل اولمیه جغنی فهم ایدوب آنلردن خلاصنه توجه قیلمشدر لکن مانع وصال اولان خصال
ذمیمه نک جمله سندن خلاصی ممکن اولمدیغیچون محزون ومتحیر قالمشدر زیرا که نفسک اخلاق ذمیمه سی
خبیث وکثیردر ونفس آنلرله آلوده اولدیغندن خلاصی عسیردر وبر خصلۀ ذمیمه دن خلاص بولدقجه آندن
اخبثنه واقع اولور پس شبهه یوقدر که حالی بویله اولان سالکک قلبی منکسر وعینی باکی اولوب کندی نفسندن
شاکی اولور وسالک قابله بسط ورجا حالتی عارض اولدقجه رفع رأس وجهر صوت ایله ترک ادبدن وضحک
ومزاح ایله اظهار طربدن تحفظ ایدوب بینه وبین الله اول حالتی صرف اتمک ایچون تنهایره کیدر وحق تعالیدن
اول حالتک زوالنی وکندوسیله محفوظ اولمق حالنی طلب ایدر زیرا که اول بیلور که حالت قبض البته سلامتدر که
آنکله سالک اوزرینه خوف اولنماز لکن بر صعب حالتدر که نفوس جاهله یه ملایم بولنماز واما سالک عارف
اسددن خوف ایدر کبی حالت بسطدن خائف اولور واهل دنیا دنیالرندن لذت بولدقلری کبی حالت قبضدن
لذت بولورزیرا که تجربه قیلمشدر که حالت بسط ایچره عمارت ظاهر وهلاک باطن واردر وحالت قبضده هلاک
صفت نفس خبیثه وعمارت باطن واردر اکر بر سالک دیرسکه حالت بسط ایچره بنم اول حضرتله حضور
ومراقبه ومشاهده ومناجاتم واردر وحالت قبضده بنم ایچون بو فضائلک بریسی یوقدر پس بو سوزدن ظاهر
اولمشدرکه اول سالک نه حقی بیلمشدر ونه ده آنکله حضوری بولمشدر ونه لذت انس آلمشدر اول دعواسنک
اهلی دکل خطا قیلمشدر زیرا که حق تعالی ایله حضور آنجق ماسوادن غیبتله اولور حال بو کیم جمیع ماسوادن
انسان غایب اولماز الا که حالت قبضده اولور نقل اولنمشدرکه برکون بر سالک سرور بسط ایله رقص ایدرکن
مرشدی آنی کوروب دیمشدرکه نیچون سروری اظهار ایدرسن جواب اتمشدرکه نیجه منبسط اولمایم ونیجه
سروری اظهار قیلمایم که اول بکا رب وبن اکا عبد اولدیغم حالده صباحه داخل اولمشم پس اول حکیم انی ارشاد
ایدوب دیمشدرکه فرح وسرور آنکله دخی اولورسه ده مدخول ومذمومدر حال بوکیم حق تعالی هر قلب
حزینه محبت ایلر پس بو قبض وحزن مقبولدر (نظم)

ای دل دلدارمز دلده غمکدر نشاط — وی مه عیارمز دلده غمکدر نشاط
دلده غمک ای عزیز شهد وشکردن لذیذ — ای یم افکارمز دلده غمکدر نشاط
لطف ایله باقسک دله دل پر اولور ذوقله — ای غم وغمخوارمز دلده غمکدر نشاط
قهر ایله قلبه اکر باقسک اولور پر کدر — ای شه مختارمز دلده غمکدر نشاط
سندن آلور دل سرور سندن ایدر جان حضور — محرم اسرارمز دلده غمکدر نشاط
هر سوزک الهام اولور امریکله دل رام اولور — ای دم اقرارمز دلده غمکدر نشاط
حقی دل ایتسون سکوت جان سوزیدر قلبه قوت — ابر کهربارمز دلده غمکدر نشاط

(نوع خامس) سالک طریق مقربین مقام نفس اماره ده ایکن شیطان لعین آنی طریق حقدن قطع ایچون
اکا صورت حقدن کلدیکی ابوابی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه طریق مقربین
سلوکن مراد ایدن کمسه ابتدا کندی نفسی حالنه باقسونکه آنده سالک قابلک اوصافی وارمیدر بعده احوال
مرشده نظر ایلسونکه بیان اولنان اوصاف ایله متصف میدر اکر نفسنی قابل ومرشدنی کامل بولدیسه اکا
واجبدرکه طریق مقربینه سالک اولوب سجین طبیعتدن خلاص بولوب صفات کماله مالک اوله اکر مدت وصولی
طویل اولورسه ده غم یمسون منقطع وناقص قالدم دیمسون زیرا که البته کمالاتنه واصل اولوب مراداتی حاصل
اولور حتی اکر کندی نفسنده سالک قابل اوصافنی بولدیسه لکن مرشد کامل بولمدیسه دخی اکا لازمدرکه

مرشد

مرشدسز منفرد سلوک ایده وآداب شریعتله مؤدب وارکان طریقتله مقید اولوب اکمل الکاملین وروح
المرشدین حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینک ایزنجه کیده واکا چوق صلوة وسلام ایدوب احادیث
شریفه سن یازوب مطالعه ایده زیرا که سالک قسمندن شیطان لعین بر لحظه غافل اولمیوب ابواب کثیره دن
اکا داخل اولور واکاهر بر مقامده نیجه یولدن کلور اما سالک مقام نفس اماره ده ایکن شیطان لعین آنی
طریق حقدن قطع ایچون کلوب اکا دیرکه سنک بو طریق ایله نه مناسبتک واردر بو بر طریقدرکه اهلی فوت
اولمشدر وبوندن قالمش الا که عبارات واصطلاحات قالمشدر حال بوکیم سن بر زمانده سن که دینک حفظ ایدن
جمره یی قبض ایدن کبیدر چونکه مرادک سلوک طریق حقدر کیمک ید یله سلوک ایده جکسن قنی اصحاب مجاهدات
ومشاهدات قنی ارباب حالات وکرامات آنلرک جمله سی دنیادن کتمشدر وچوغنک رسوم وعاداتی یتمش وباتمشدر
همان سن آنلردن استمداد ایدوب ظاهر شریعتده قالوب آنکله قناعت قیل که اول سلامت وراحتدر پس اکر
سالک بو کلامه اصغا ایدوب همتی باردوعزیمتی مختل اولدیسه وسلوکه شروع ایلمش ایکن اعراض ایدوب
قالدیسه بعده ینه لعین اکا کلوب دیرکه حق تعالی کندی فرائضن ادا ایدنلره نیجه محبت ایدرسه کذلک
رخصتلرن قبول قیلوب عمل ایدنلره اویلجه محبت ایدر وقول مولاسی مغفرتن نیجه سورسه کذلک مولاسی
رخصتلریله عملن اویله سور پس نفسکه تشدیدی ترک ایدوب رفق ایله معامله ایله که اول سنک مطیه ومرکبکدر
نته کیم حق تعالی (یرید الله بکم الیسر ولا یرید بکم العسر) ولیس علیکم فی الدین من حرج بیورمشدر وعبادینه
کمال رأفتیله رفق وراحت مراد ایلدیکن طیورمشدر اکر سالک بو کلامه اصغا ایدرسه واقوال ائمه دن بولنان
رخصتلره مائل وآنلرله عامل اولوب کیدرسه شبهه یوقدرکه اول بین الحلال والحرام اولان شبهاتی اکل ایدوب
حرامه قریب اولور حال بوکیم شبهاتک شانیدرکه قلبی سیاه ومظلم قیلور پس اول قلبنک ظلمتی سببیله حلالی فرق
ایتمیوب حرامه واقع اولور سالک اولمیوب هالک اولور قالور زیرا که مدام اکل حرام ایله بطننی ممتلی ایدن غافلک
خاطرینه کلمز الا که حرام ایشلر کاورو کلامی کذب وغیبت ونمیمه وشتم اولور وموجب ارتکاب مخاطر وکسر
خواطر اولان فعل شری بولور ویدی حرکت ایلدکده حرامه حرکت ایدر ورجلی مشی ایتدکده حرامه کیدر وفسق
ظاهر له ظلم قاهر ایدر پس آندن لعینک مرادی حاصل اولور وایکی عالمده مکافات ایله جزاسن بولور واکر سالکه
لطف حق ایروب انک دسیسۀ شیطانیه اولدیغن کورورسه بیلورکه رخصتلره میل اتمک تنبللر اشیدر وآنلرله
عمل دون همت اولان عاجزلر وشیدر پس آداب شریعتله وارکان طریقتله وعلو همتله سلوک ایدر تا کیم نفسی
لوامه اولوب ایکنجی مقامه کیدر (نظم)

ای کوکل کیج هر هوسدن پاک اولوب کل راهه سن — تا که مقبول اوله سن شایسته اول درکاهه سن
بو جهان ویرانه سن بایقوش مثالی بکامه — چون شهک شاهینی سن اوج وار اوشاهنشاهه سن
لا له تیغن آل اشیا بی دلدن قطع قیل — خوش خرام ایله جهان پاک الا اللهه سن
دو جهانک قوت جانی خر وحد تدر اکر — نوش ایدرسن ملحق اولدک مردم اکاهه سن
چون سکا بو قوت اولور حاصل قومیل ورغبی — بر آلای حیوان ایچون اولان کیاه وکاهه سن
عشق ایله عقلک ایشی بو قدر آچق سوز سویله — شیر یزدان شیوه سن بیلدرمه هر روباهه سن
عشق حقدر اهل عشقک یار غاری دمبدم — حق افشا ایتمه سرن هر دل کمراهه سن

(نوع سادس) سالک طریق مقربین مقام نفس لوامه ده ایکن شیطان لعین انی طریق حقدن قطع ایچون
اکا صورت حقدن کلدیکی ابوابی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه سالک طریق حق
مقام نفس لوامه ده ایکن شیطان لعین آنی طریق حقدن قطع ایچون کلوب اکا اعمال صالحه سن مزین کوستروب
قلبنه عجب کتورور پس اول سالک طریق عملدن عجب ایله طولوب نفسن بکندکدنصکره لعین اکا صورت
حقدن کلوب دیرکه علمدن مراد عملدر حال بوکیم سن اعمال صالحه یه موفق اولوب تحصیل اتمشسن پس نه تعلم
علمه ونه صحبت علمایه ونه استماع وعظه هیچ احتیاجک قالمشدر اول سکا وعظ ونصیحت ایدن عالم کاشکی
کندی نفسنه سوز کیچروب منتصح اولسه وسنک اعمالک عشری مقداری عمل قیلسه دولت آنک اولوردی

پس بو عجب آنده تمکن ایلدکده نفسن عظیم کوروب غیریلری تحقیر ایدوب خلقه سوء ظن ایله قالور پس اویله
بدخو یلی اولورکه برعالمدن برنصیحت قبول ایتمزاولور وعقلی مقتضاسنجه عبادت ایدوب ظلمات جهالتده
هلاك اولور قالور بعده بو سالکه اولعین دیرکه سنك حقنده خلقك حسن ظنی واردر اعمالکی کوکچك ایله
تاکیم سکا اقتدا ایدهلر وثوابك اضعافیله زیاده اوله پس اکر بو سالك بونیتله اعمالن تحسین ایدرسه علتلی اولور
بعده بو سالکه اولعین دیرکه سن همان عبادتی اخفا ایله قیل تاکیم حق تعالی اخفا ایله اولان عملی قبول ایدوب
سکا محبت ایلیه وناس اخلاصکه مطلع اولوب آنلر دخی سکا محبت ایدهلر پس اکر بو سالك بو کلامه تابع اولوب
خلقك کندویه محبتی آرزوسیله عملن اخفا ایدرسه ریایه دوشر خبری اولماز اما انواع دسایس لعین چوقدر اکر
قادر اولدیسه سالکك عملن افساد ایدر واکر افساده قادر اولمادیسه آنك قلبنه اول عملدن افضل
برعمل القا ایدرکه آنك فعلنه قادر دکلدر لکن ایکنجی عملی اکا ترغیب وتسهیل وتحسین ایدر تاکیم اکا
مباشرت سببیله اولکی عملدن کسلوب ایکنجی عملی هم اتمامه قادر اولمیوب ایکی عملدن بیله محروم اوله مثلا
سالکه اولعین دیرکه سن نیجه الله ورسولی محبتن دعوا ایدرسنکه نه بیت شریفی حج وطواف ایدرسن ونه روضهٔ
مطهره زیارتنه کیدرسن بوکسل واهمال شان محبین دکلدر نیدرسن همان سکا لایق اولان بودرکه حقه توکل
ایدوب بیتی حج وحبیبی زیارت قیله سن واثنای طریقده صلوة وصوم واذکار وادعیهٔ یومیه ایله ده مشغول
اوله سن تاکیم بو عبادتله بیله حج وزیارت ثوابن دخی بوله سن پس اکر سالك بو وسوسه یه اصغا ایدیسه وزاد
وراحله سز فقر وفاقه سیله حجاج قافله سیله بیت شریفه توجه ایدوب کیدیسه اول یول زحمتندن بدننه کسل
عارض اولدقده اوراد واذکاری فوت اولوب قلبنده ملالت بولدقده اول لعین اکا دیرکه نفسکه ظلم وتضییق
ایدوب بده طاقتندن زیاده تحمیل ایتمه نمازك فوت اولورسه ده قضاسی مکه ده ممکندر تعصب سمتنه کیمه پس
بو سالك عجزندن لعینك بو کلامنه امتثال ایدوب اداء فرایضدن هم تکاسل ایدر واکا جوع وظماء غالب
کلوب خلقی طار اولدقده ینه لعین اکا دیرکه حق تعالی حجی اغنیایه فرض ایتمشدر سنك کبی فقیر اول بیتنه
نیجه کیتمشدر شبهه یوقدرکه سنی طریق حجه کوندرن داعیه آنجق وسوسهٔ شیطانیه ایمش پس اول فقیر آنك
بو کلامندن محزون اولوب اکا ندامت کلور وقضایه سخط ایدوب قلبی مظلم اولور وخلقك غیبتن ایدوب شتوم
ایله عرضنه کیجوب آنلره عداوت قیلور زیرا که حج یولنده اکابرکسه نه تصدق ایلرنه ده التفات ایده بیلور پس اول
قافله یی نمونهٔ محشر بولوب وهرکس کندی نفسی قیدنده اولدیغندن اول طلب قوت ایله مشغول اولوب حج
وزیارتدن بی بهره قالور واکر بهره مند اولسه ده ینه بلا ایله اولور ومقدم بلدنده مقیم ایکن صدری منشرح وخلقی
مفرح برحلیم وسلیم ایسه ده وناسی نفسنه ترجیح ایثار ایدر سخی وکریم ایسه ده اعدی اثنای طریق حجده باشنه
کلان احوال اهوالندن خلقی ذمیم وصدری ضیق اولوب ونفسی بخیل وحریص ولئیم اولور چونکه بو سالك
حجه کیتمکله کندی بولندن قالوروباشنه بونجه بلالر کلور پس اول لعین بونك طریقن قطع ایله مرادن آلور
واکر حق تعالینك عون وعنایتی سالکه ایریشوب اول لعینك بونك کبی مکر وحیله لرندن نجات بولدیسه آداب
شریعتله وارکان طریقتله وعلو همتله سالك اولورتاکیم نفسی ملهمه اولوب مقام ثالثی بولور (نظم)

نه مست بادهٔ عشقم نه مرد مستوردم نه مخبرم نه ده مستخبرم عجب دوردم
درون دلده کی دلداری طشره ده ارادم وصال ایچنده ایکن غفلتله مهجوردم
شراب وشاهد وشمع کوکلده دراما نه بهره بیلمشم باکرم چو باکوردم
طولار جهانه دمادم هزار نفخهٔ صور عجب نه مرده دلم تنده ساکن کوردم
کوکل بوخانهٔ غفلتدن ایتسه طشره خرام یقین ایدرکه حقیقتده بیت معموردم
جمال عشقی کوردیسم کوکل کوزیله عیان اودمده بن بکا خوش ناظرم که منظوردم
شراب ناب محبتدن ایچسم ای حقی اوجام جان ایله الحق مدام مسروردم

(نوع سابع) سالك طریق مقربین مقام نفس ملهمه ده ایکن شیطان لعین آنی طریق حقدن قطع ایچون
اکا صورت حقدن کلدیکی ابوابی بیلدیردی (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه سالك طریق حق

مقام نفس ملهمه ده ایکن شیطان لعین آنك طریقن قطع ایچون اکا مناسب قپولردن دخول ایدر زیرا که
بو سالك عقبات مذکوره یی کیچوب مقام ثالثده درجهٔ عرفانه کلمشدر ودسایس مزبوره ایله مغرور اولمقدن امین
اولمشدر پس بو عارفه اول لعین صورت حقدن کلوب دیرکه سن خوش احوال عالمه واقف اولوب وحدت
وجودی عارف اولمشسن پس * لا موجود الا الله دیرسن که * هو الاول والآخر والظاهر والباطن * نوری لمعان
بولمشسن زیرا که * الله نور السموات والارض * اشارتن * فاینما تولوا فثم وجه الله * بشارتیله بیلمشسن
وجمله مز حقدن کلمش اکا کیده رز که * انا لله وانا الیه راجعون * بیورمشدر ومبدأ ومعادمز آنجق اودرکه
(منه بدأ الامر والیه یعود) حصری طیورمشدر وجنت اهلی جنت ایچوندر ونار اهلی نار ایچوندرکه
(جری ما جری وجف القلم) بومضمونندر وبرمتحرك حرکت ایلمزمز الا که آنك محرکی خالقدرکه * والله خلقکم
وما تعملون * بیورمشدر وبورموزی برکسه بیلمز الا که اول سنك کبی عارفلره الهام ایله طیورمشدر
بوندنصکره سن نه ایچون اعمال شاقه ایله کندیکه زحمت ویررسن بوندن بویله سنك شانکه لایق اولان بودرکه
بو اعمال ظاهره ده بولنان عبادات وریاضاتك جمله سن اول محجوب اغیار اولان اهل ظاهر ایچون تارك اوله سن
واهل تقلید امور یله مشغول اولمیوب آنجق کندی قلبکه کلوب ذوق وشوق ایله طوله سن واهم والزم اولان
مراقبه ومشاهده کبی اعمال باطنه ایله تلذذ قیله سن پس اکر بو عارفك قلبی قدمی سورجوب بو وساوس
ودسایسه اصغا ایتدیسه عبادت ومجاهده یی ترك ایدوب هوای نفسنه تابع اولوب کتدیسه آنك قلبی
من حیث لا یشعر مظلم اولوب اولعین آنده تمکن بولور بعده اکا دیرکه ربك سنك حقیقتکدروسن آنك حقیقتی
سنکه (وهو السمیع البصیر) بیورمشدر پس هرنه دیلرسن ایشله که (لا یسئل عما یفعل) کلامیله سنکدخی
مسؤل اولمدیغك طیورمشدر پس اولزمان حجب ظلمانیهٔ طبیعیه آنك بصیرتنی اویله ستر ایدرکه هیچ کورمز اولور
باشلر سرقت وخیانته زنا ولواطه ایشلر ومسکرات ایچون انواع حرام اکل ایدر واعتقادی بوزیلوب خدادن خوف
ایتمز اولوب ضلالت بوانه کیدر ولعینك اویله برملعبه سی اولورکه رحمانی قیوب انی ولی اتخاذ ایدر پس ارض
طبیعتنه میل ایدوب کلام لعین آنك هواسنه معین اولان غافلك حالی بودر واکر بو عارفه عنایت حق ایریشوب
عبادت ومجاهده اوزره ثابت قدم اولدیسه تحقیقا آنك نفسی مطمئنه اولوب علو همتله مقام رابعه کلور
وسعادت دارینی وقرت عینی بولوب لعینك مکرندن امین اولوب سلامت قالور (نظم)

غفلتدن اویان ای دل کیم باد صبا کلدی عشقك یلی اسدی یل کیم جانه صفا کلدی
ای عاشق روحانی وی عارف رحمانی تنها کیجه بول آنی کیم جانه هدا کلدی
ویر خوابکی امواته کل قاذیٔ حاجاته خوش باشله مناجاته اوان ثنا کلدی
قوی خواب وخیالاتی ترك ایله محالاتی بول عشق ایله حالاتی کیم شوق لقا کلدی
کثرت کدرندن کیچ وحدت میئی صاف ایچ سن صانعه وجودك هیچ اول نور وضیا کلدی
خواب ایچره اولور غملر عشق ایچره اولوردملر اکاه اولك آدملر چون عون خدا کلدی
حقی قو بو اغیاری بول دلده او دلداری فوت ایلمه اسحاری کیم وقت ندا کلدی

(نوع ثامن) سالك طریق مقربین مقام نفس مطمئنه یه واصل اولدقده حصن مولایه داخل اولوب شیطان
لعینه غالب کلدیکن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه سالك صادق مقام رابعه واصل
اولدقده اکا اویله برکمال حاصل اولورکه اول ماسوادن هارب وانس حق طالب اولور وذات پاکنه محبت ایدوب
حبیبنه تبعیت قیلور وآنك اقوال وافعال واخلاقنی جان ایله قبول ایدوب آندن حیات جان ولذت ایمان الور
ونور عرفان ایله حضور جنان بولور وشرع شریفیله طوغری کیدرتاکیم موت طبیعیله انتقال ایدر پس
بو کاملك قلبنه هرنه کیم خطور ایلسه آنی حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اقوال وافعالنه
قیاس ایدر اکر موافق کلدیسه آنکله عمل ایدر والا رد ایدوب دیرکه شیطاندر سوبلرو محقق بیلمشدرکه حضرت
حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم وفات ایله انتقال ایدنجیه دك فرایض وواجباتك برینی ترك ایتمشدر
وترك عمل صالح نه اولیادن ونه علمادن اشید لمشدر پس محب صادق اولان کامل تیقن قیلمشدرکه شریعته

موافق اولميان خواطرك جمله سى ضلالات اولمشدر زيرا كه اول اهل باطن ظاهره مخالف اولان باطنى باطل بولمشدر پس طريق عبادتده استقامت قيلوب شيطان لعينه غالب اولمشدر وحق تعالينك (ان عبادى ليس لك عليهم سلطان) بيورديغنى بيلمشدر وهر شريعت اكا منكشف اولوب آنى ظاهر شريعتده پنهان بر بحر بى پايان كورمشدر اما ظاهر شريعتله عامل اولميان غافل نه عارف نه ده كامل اوله بيلور ونه باطن وسرى اكا منكشف اولور دائما زنديق اولوب ضلالتده قالور چونكه حق تعالينك حبيبنه (قل ان كنتم تحبون الله فاتبعونى يحببكم الله) وحى نازل اولمشدر پس بو آيهٔ كريمه دار آخرته انتقال ايدنجيه دك باب شريعت اوزرنده وقوفى التزام ايتمك حقنده جمله يه كفايتده نهايت بولمشدر واما شريعتله عامل اولان عارف وكامل آنك باطن وسرينه داخل وآندن اسرار خدايه نائل اولور وقلبيله مقلب آراسنده واقع اولان خصوصيانه واصل اولور وبو اسرارى آنجق ظاهرلرى شريعتله مزين وباطنلرى حقيقتله منور اولان كامللر بيلورلر كه آنلره هيچ برنسنه ملتبس اولماز وشيطان لعين آنلره يقين كلمز وكلسه ده هيچ برجهتدن يول بولماز ومراد ايلسه بيله آنلرى اضلال ايده بيلمز نته كيم شيخ صمدانى عبد القادر كيلانى حضرتلرينه باديه ده شيطان كلوب (يا عبد القادر انى انا الله وقد ابحت لك المحرمات فاصنع ماشئت ديدكده بو شيخ كامل رحمة الله تعالى عليه اكا كذبت انك شيطان ان الله لا يأمر بالفحشاء جوابن ويرمشدر اى حق بصيرتله بركره باق كه بو شريعت نه عظيم قلعهٔ كرامتدر وبونكله عامل اولان ايكى عالمده نه عجب عزيز وشريف وهر خطردن امين وسلامتدر پس جميع ابرار وعابدين واخيار وعارفين واحرار كاملين زمرهسنه داخل حصن حصين وابليس لعين تلبيساتندن امين ايلمز الا كه توفيق نعم المعين ايله تشبث بشرع كزين واتباع روح كاملين وصحبت علماى عاملين ايله (وصلى الله على سيدنا محمد واله وصحبه اجمعين والحمد لله رب العالمين چونكه بو كتاب مستطابك فن ثالثدن بورايه كلنجه يه دك جميع شروط واركان طريق عرفانك ورسوم وآداب حضور يزدانك وعموم اسباب قرب رب الانامك ظاهر شريعت غرايه موافق اولان حكمت اولياى كرام ايله تركيب وترتيب وترغيبنده اهتمام تام اولنوب بو مقدار اظهار وكتابتله نظامى ويرلمشدر پس ايمدى بو مقامده بو فنك بو باب اخيرنك ختامى تبرك ايچون پيرمز غوث علوى فقير الله شيخ اسمعيل تلوى رحمة الله عليه حضرتلرينك اوصاف جميله سن بيان ايدن فصلله تمام اولمق مناسب كورلمشدر نته كيم (عند ذكر الصالحين تنزل الرحمة) ديلمشدر زيرا كه نزول رحمت حب ابرار ايله بولنمشدر (بيت) حمدى اهل بقايى ياد ايله ✻ خاطرك يادى ايله شاد ايله

(نظم)

بز محب قهر زدور قهردن سويله	طوطئ جانه هم اول شهد وشكردن سويله
قوى شش وپنج ايله رنجى او نهان كنجى بول	عشقدرا صلمز آنجق او پدردن سويله
حسرت عشق ايله ديوانه اولوب آغلردم	بونده يم بن ديدى سن نور بصردن سويله
جمله بو زدن سكا بو زوبرمشم اى جان پدر	سن انا نيتى قوى حسن نظردن سويله
برقهر بو زلى كورندى ديديكم عشق بنم	عقلى قوى محرم اول سر قدردن سويله
قلبكه هرنه ديسم كيزلى همان تسليم اول	سرمى عقله ديمه طور بشردن سويله
صحبت عشق ايله قيل دلده حضوراى حقى	ايتمه جمعكاه سفر دلده حضردن سويله

(فصل ثامن) حضرت غوث علوى فقير الله شيخ اسمعيل تلوينك حسب ونسبن ومذهب ومشربن ولسان وادين ووطن وولادتن ورسم وعادتن وعلم وعبادتن وحكايه نثريه سن وولايت كشفيه سن وعزلت كليه سن وقوت قدسيه سن وفضائل جبليه سن وشمائل جسميه سن وعبادات يوميه سن وعادات انسيه سن وثياب لبسيه سن وپدرم عثمان افندى ايله صهرانى محمد افندى يه غايبانه ميل ومحبت صالديغن وپدرم نه شكل دردمند اولوب نه طريق ايله واروب انى بولديغن واول حكيم الهينك يانده قالوب هر دردينه درمان الديغن وحضرت شيخك بعض كراماتى نيجه ظاهر اولديغن ونام وشان وجاه وصيت ايله جهانه طولديغن ومرحوم پدرمك وفاتندنصكره بو حقير يقين برنظر ايله تعزيه ايدوب بعده نيجه حكمتله توصيه وحكيمانه تربيه قيلديغن وحضرت شيخك وعدهسى ايروب حقه جان ويروب مراد الديغن وجام فنايى ايچوب عالم بقايه كوچوب بو جهانده

ذكر جميلى وخير جزيلى قالديغن اون نوع ايله بيان وعيان ايدر (نوع اول) حضرت غوث علوى فقير الله تلوى مرحومك حسب ونسب ومذهب ومشربن ولسان وادين ووطن وولادتن ورسم وعادتن وعلم وعبادتن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اوله كه اول ولى مولاى جليل ووصى نبى جميل پيرمز شيخ اسمعيل فقير الله رحمه الله حضرتلرى علمانسلندن شافعى المذهب وعربى الاصلدر كه اجداد كرامنك لسانى عربيجه تكلم قيلمشدر وجد اعلاسى مولانا ملا على پاى تخت كوردستان اولان جزيرة الاكرادك رئيس علماسى بولنمش ايكن طقوز يوز اون تاريخنده همان ظلمه دن دينى الوب هجرت قيلوب ايكى مرحله مسافه جانب شماله كلمشدر وبلده من ارضرومك جنوب وشرقى جانبنده اون مرحله قدر مسافه ده يتمش سكز درجه طولنده واوتوز يدى درجه عرضنده واقع جمله بناسى جص وجميع ناسى عرب اولان قصبهٔ طيبهٔ سعردك نقطهٔ شرقى سمتنده اندن ايكى ساعت مسافه ده برمرتفع مكانده واقع لطيف الهواء وكثير الكروم والاشجار وقليل الماء وكثير الصهاريج والابار جمله بيوت آلتوندن ايكيوز دار ايله نيجه دكان وبرخان وبرحمام واوچ مسجد وبرجمعه جامعى وار اولان تلو نام عرب قريه سنده توطن ايدوب اول جمعه جامعنده امام وخطيب ومدرس اولمشدر وآنك ولد عزيزى مولانا ملا عبد الجمال آندن علوم عربيه يى اخذ ايدوب پدرى وفاتندنصكره مكانده قالمشدر وآنك مخدوم عزيزى مولانا ملا قاسم آندن تعلم علومى تمام ايدوب پدرندنصكره آنك مقامن بولمشدر چونكه تاريخ هجرت نبوى بيك التمش يدى اولمشدر پس مولانا ملا قاسم حضرتلرينك اول سنه رجب شريفنك ابتدا جمعه كيجه سى ليلهٔ رغايبك نصفى اخيرنده سعد اكبر اولان مشترى ساعتنده سعادتله براوغلى دنيايه كلمشدر وصدقى رسميله اسمعيل اسمن آلمشدر وآنك سعادت مادرزادى آنى قرق يل همان فواكه لطيفه ايله تربيه قيلمشدر وطبع پاكى جميع اطعمه دن بلكه خبز واشربه دن تنفر قيلديغيچون صفات بهايمدن طاهر قالمشدر وآنك درون وبيرونى علم وعبادت لذتيله طولمشدر واول خشوع وخضوع ايله ملائكه حضورن بولمشدر وحقوق والدينه رعايتيله دعا ورضالرن غايتيله آلمشدر وپدرى ملا قاسمدن تحصيل علوم ايدوب يكرمى درت ياشنده ايكن تكميل معارف واول سنه آخرنده مرحوم پدرى آخرته كيدوب كندى تأهل ايدوب امامت وخطابنده وتدريس وعبادتده قائم مقام پدر اولمشدر وكندىسى اوتوز ياشنه واردقده مادر مشفقه سى دخى آخرته كيدوب كندى اهل واولاديله قالمشدر وزهد وورعى مقتضاسنجه باغلرنهايتنده برخالى يرى احيا ايدوب كندوسيچون براوزم باغى ديكمشدر واهل واولاديچون دخى برتارلا احداث ايدوب مبشه دن جمع ايلديكى مازيله بركسبى حلال آدمدن تخم ايچون براوجلك حنطه الوب كندى يديله قازمه ايله آنده اكمشدر واما اوزم باغى خدمتن كندى يديله كوروب آرقه سيله ميوسن اوه كتورردى واما تارلاسى صوسزدر كه سائر باغلر وتارلالر مثالى غوغاسزدر وحصادى وقتنده تلاميذى آبدست الوب آنى اوراق ايله بيچوب دسته دسته توقتيله دوكوب غربالله صاووررلردى بعده اهل بيتى اول حنطه دن تخم مقدارن حفظ ايدوب زياده سن اهسته ال دكرمنيله دقيق ايدرلردى بعده كون بكون خمير واوجاقده فطير ايدوب بى ضرب وايذاى حيوان وبى كسب خبيث نادان حلال لقمه برلردى اما كندوسى هميشه حبات عنب وزبيب ايله افطار واكتفا ايدردى وهر يوم جمعه غسل ايدوب ثيابن دكشدكده جيبنه برمقدار زبيب قورلردى وجمعهٔ آخرده ينه آنك بقيه سنى بولورلردى زيرا كه اول عزيز دهرليلى قائم وهر نهارى صائم ايدى ومولاسيله حضورى دائم ايدى وكندويه ذكر وفكر وعبادتى عادت ايتمشدر وآنلر اكا قوت جان اولوب لذت ايمانه يتمشدر تاسن سنينى اربعين اولنجيه دك بو منوال اوزره كتمشدر وقرقنجى سنه مزاج لطيفى منحرف اولوب قرق كون على التوالى بلا اكل وشرب وتكلم قالوب بى خود يا تمشدر بعد الاربعين اول مبارك كوزن آچوب برطاس صو ايچوب اكشى رمان اشى استيوب خبز ايله اكل ايتمشدر آندن افاقتله مزاجى صحت بولوب هر طعامه اشتهاسى كلوب تناولى حد وسطه يتمشدر منوال مذكور اوزره قرق سكز ياشنه دك حجن ادا ايدوب علم وفضله آبا واجدادى برلرن طوتمشدر وبو زمانه دك بش اولادى وجوده كلوب دردى معمر اولوب بركريمه سى صبيه ايكن كتمشدر واولاد كرامنك اكبرى شيخ عبد القادردركه اول علم وفضلده مثلى نادردر واوسطى ملا عبد الله دركه اول متخلق باخلاق الله در واصغرى حاجى صالحدر كه اول هم عارفدر هم صالحدر وحفصه نامنده جمله دن شفقتلى اولان كريمه سنه زياده محبت ايتمشدر وبيوك اوغلى عبد القادر افندى

كندودنصكره مقام قطبيته يتشدر (نظم)

جان دماغی دمبدم بربوی جانان اولدی خوش   قعر بحرلم برل امواج احسان اولدی خوش
جمله‌یه سر معیتله چو عشق اولمش رفیق   ذره‌لردن دائم اول خورشید درخشان اولدی خوش
خلقدن احببت ان اعرف چون اولمش قصدیار   بوظهورات فراوان ایچره سیران اولدی خوش
چین زلف عشقدن برحلقه‌اچدی چون صبا   لمعهٔ حسن رخی شمع شبستان اولدی خوش
زلفی سوداسنده رنجور اولمش ایکن شکرکیم   جان یوزن کوردی کوکلدن شادوخندان اولدی خوش
جمله ذرات جهانه عشقدر ساری مدام   اول سببدن هرکه بلبل ثناخوان اولدی خوش
چون حرمدن قلبه قیلدی برنظر سلطان عشق   جان عاشق محرم اسرار سلطان اولدی خوش
عشق بی پرده ظهور ایتدی چودلدن عاشقه   مست اولوب طولدی درونی بحر عرفان اولدی خوش
حقی بیل هرمظهرك برزبه‌سی وار حفظ قیل   صائمه کیم هب مظهر عشق اولدی یکسان اولدی خوش

(نوع ثانی) غوث اعظم علوی شیخ اسمعیل تلوی فقیرالله رحمه الله حضرتلرینك حکایت بتربه‌سن وولایت کشفیه‌سن وعزلت کلیه‌سن وفوت قدسیه‌سن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه چونکه غوث علوی فقیرالله تلوی رحمة الله علیه حضرتلرینك سن شریفی قرق سکزنجی ییله کلمشدر وتاریخ هجرت بیك بوزاون درده بالغ اولمشدر پس قضارا آنك جیرانندن برمسلمان رجب آینك آخرنده آخرته کتمشدر واول مروت کانی شعبان آینك غره‌سی جمعه اخشامی واروب میتك خانه‌سنده اصحابن تعزیه ایتمشدر اول قریه‌نك هردارنده بربئر اولمغله یوز ییل قدرصو یی چقوب بعده یابس قالمغله اول جارینك دارینك حوالیسی دیوارنده بربئر یابس وارایدی وآنك عمقی یکرمی سکز ذراع ودیواری طی احجار ایدی اول صیف ایامنده تبریدما وحفظ اشیا ایچون مثال کلار ایدی واو بله صوسز قیولره بیله قواکه ومأکولات آصارلردی چونکه اول امام همام بعد التعزیه والطعام قبل العشا قیام ایدوب جماعته دیمشدرکه سز بونده مکث ایدیکز بن بالکز جامعه کیده‌رم وصلوة عشاندارکن ایده‌رم پس اولدمده آنلری کیفیجه قویوب اوسنی آچوق حولی‌یه تنهاجه کیدوب باب خارجدن خروج قصدنده ایکن عین بابه متصل دیوار ایچنده مخفی اولان بئر عمیقه دخول ایلمش خبری اولمشدر وقعرینه نزول ایلمش آنی بئر اولدیغن دخی بیلمشدر وقعرنده قائم بولنوب برقارشدن آز چقوره دوشمش ظن اولنوب بئره دوشدیکن تخیل قیلمشدر چونکه اول عبد محفوظ اول بئر یابس ایچنده اطرافن دور ایدوب باب خارجی بولمدیغندن محزون ومتحیر قالمشدر پس اول حین اول دلیل المتحیرین آنك درونندن فتح باب ایدوب برجذبه ایله آنی آلمشدر واول مجلس معناده ارواح اولیایی بولمشدر واول دمده هرمرادی وجوده کلمشدر وهرنه اولمش ایسه اول حالتده اولمشدر وکأس محبتله مست مدام اولمشدر وتجلی نورینه حیران اولوب قالمشدر وروحك نور اخضری اول بئره منعکس اولمغله اولدمده آنك یشلی بئره چالمشدر حتی بو وقعه دنصکره بعض قصایدنده سکری حالتنده بو وقوعنه اشارت قیلمشدر (شعر) وقعت بئر خضراء وطیهامرمن احجار * وکان قعرها اذرع وجدته اقصر اشبار * رأیت النور من بئر الی فوق السموات * اضائی بضوء مایضیئه قط انوار * اول دولتلی بوسعادتده بحر عشقه طالمشدر وولایت مرتبه‌سن بولوب مشاهده لذتن آلمشدر حال بوکیم آنك بوحالنی بیلمیان جماعت جامعده وخانه‌سنده آره‌یوب بری برینه صورشوب آنك غمنده قالمشدر آنجق برمسلمان چوالها اول حولی ایچنده اولان دکاننده برطوقور ایکن اول کیجه‌دن درت ساعت کچدکده اول قیودروتندن بوعاشقك لذتلی صداسن آلمشدر اول همان خلقه خبرویروب جمیع اهل محله شمعه‌لرله رأس بئره کلمشدر لکن انی او یله استغراق آلمشدیکه اول جمله‌دن بی خبر اولمشدی پس اول بئره آدملر صالوب آنی چقارمشلرکه عمامه‌سی باشنده ونعلینی ایاغنده وجمیع وجودی سلامت قالمشدر آنجق مبارك جبهه‌سی صول حاجبی فوقندن برطرنق مقداری صیرلمشدر پس آنی سعادتخانه‌سنه کوتوروب سلامتیچون جمله‌سی مسرور اولمشدر و بوحکایتی اول عزیز کندی لسانیله نقل ایلدکده دیمشدرکه بن اول بئره نه دوشدیکیمی بیلورم نه ده چقاردقلرن بیلورم بنی چقارمق مراد ایدنلره

دیرایمشم که الله تعالی بی سورسکزنی ترك ایدیکز بنم سزلرله ایشم قالمدی بندن ایراغه کیدیکز بوسوزمی دخی بیلم آنجق انی بیلورمکه بنی ایکی آدم طوتمش محله باشنده اوه کتوررلر واهل محله ونسوان وصبیان جمله اطرافده ازدحام ایله یوررلر وهرکس النده برشمعه طوتمشدرکیمکه بکا یقین کلوب یوزمه برنظر ایتمشدر همان سرور ایله سلامتم ایچون شکر ایدوب دونوب کتمشدر تم کلامه رضی الله عنه چونکه اول یوسف ثانی بوچاه ظلمانیده نور عیان یزدانی بولمشدر پس اول مصر دلده عزیز ومحترم جان وسلطان اولیای زمان اولمشدر وقدر وجاه نهانی دللرده داستان اولوب جهانه طولمشدر اما قیودده نوش ایلدیکی سغراق محبتدن سکز ییل استغراق ایله علی التوالی مست مدام اولمش قالمشدر وناسك جمله‌سندن بالکلیه عزلت ایدوب اهل واولادندن بیله تجرد وتفرد قیلمشدر زیراکه خلقدن ایراغ اولان حقه یقین اولدیغن بیلمشدر پس ناسدن قاچوب انیس المستوحشین ایله تنها قالمشدر ولذت حضورانسی جمله نعمتلردن الذ واعز بولمشدر آنجق بیوك اوغلی عبدالقادر افندی‌یی خدمتیچون قبول ایدوب ایچری آلمشدر واول سکز ییل ظرفنده اهل واولادی آنك خدمتنه کلدکجه امتناع ایدوب دیرایمش که بنم ایکی خادمم واردرکه هربری بریردن کلمکدر وهرخدمتمی انجق آنلر کوره‌جکدر چونکه طقوزنجی سنه عزلت والفت وغلبه وخلوت اکابرابر اولمشدر وسکر واستغراقندن صحو وافاقت بولمشدر پس برصومعه بنا ایدوب آنده سجاده‌نشین اولمشدر واحبابنه زیارت بابن کشاده قیلمشدر وقتاکه بدر عزیزم عثمان افندی وبرهفته دنصکره صهرانی محمد افندی آنك زیارتنه کلمشدر حضرت شیخ آنلره عظیم التفات ورغبت قیلمشدر وایکیسن بیله تبشیر ایدوب من عندالله اعطا اولندیغم ایکی خادم ملاعثمان ایله ملامحمد ایمش دیدکده ایکیسی بیله سجدهٔ شکره واروب هربری بیك سرور ایله طولمشدر وایکیسی برابر مثال دوبرادر اوشفقتلی پدر خدمتنده اون ییل قدر قالمشدر وایکیسی برهفته‌ده وفات ایدوب جنازه‌لری نمازن کندی قیلمشدر وآنلر مرادآلمشدر (نظم)

عجب عشق وعجب عشق نه دریادر الهی   کوزلدر نه کوزلدر نه رعنادر الهی
عجب بادهٔ حمرا عجب حسن دلارا   عجب بحر مصفا نه معنادر الهی
عجب نفخ وعجب صور عجب نار وعجب نور   عجب ناظر ومنظور نه زیبادر الهی
عجب شور وعجب شوق عجب وجد وعجب ذوق   بزی حسنه ایدر سوق نه غوغادر الهی
عجب شیوه عجب میل عجب زلف وعجب لیل   عجب عشق وعجب میل نه سودادر الهی
عجب ماه وعجب شاه اودر هردله همراه   عجب عارف اکاه نه دانادر الهی
عجب حقی عجب شین عجب روح وعجب زین   عجب عشق وعجب عین نه اعلادر الهی

(نوع ثالث) غوث اعظم علوی شیخ اسمعیل تلوی فقیرالله رحمه الله حضرتلرینك فضائل جبلیه‌سن وشمائل جسمیه‌سن وعبادات یومیه‌سن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه فقیرالله رحمه الله حضرتلرینك توکل وتفویض وتسلیم ورضا واخلاص له صدق وصفا وتخلیهٔ قلب ازغیر خدا واشتغال با حضرت مولی وعبادت حق باحب وثنا وافتقار بفقر وفنا وتواضع ومروت بارفقا وقطع تعلق از دنیا واهلها ووجود فقر ایله اظهار غنا واستوای سر اوضرا وترك اعتراض بتقدیرات قضا وصبر وشکر در وقت بلا وعدم متابعت نفس وهوا وامتناع از عجب وریا ومتابعت اوامر بی ملال وعنا واجتناب مناهی در خلوت وملا وثبات قدم برشریعت غرا وکرم وجود وسخا وعفو وعلم وحیا ورفق وشفقت ووفا واحتراز از تعصب وجفا ونصیحت اصدقا واعدا وبذل وایثار احبا ومحبت علماء وصلحا وتعظیم اولیا وانبیا کبی صفات ذاتیهٔ جبلیه‌سی جمله اخلاق حمیده واوصاف پسندیده ایدی (قربه الله من جنابه وقبل رجاء نابه) اما حضرت شیخك شکل وشمائل جسمیه‌سی حسن وجماله وقیافت اعضای رسمیه‌سی لطف واعتداله باصنع حکیم احسن تقویم اوزره هرعیبدن مبرا ومعرا خلق اولنمشدی زیراکه آنك قد موزونی نه طویل ونه قصیر ایدی لطیف ومعتدل وبی نظیر ایدی ورأس شریفی کبیر وشعر براقی عبیر ایدی ومعتدل جبهه‌سی جمیل وچین جبینی طویل ایدی واذن لطفی معتدل وبهین وحاجبینی مقوس ومفروق ومابینی بی چین ایدی والا کوزلرینك هرصفتی اوسط وباقشی کوکلوانشط ایدی ووجه وجیهی انور ومتبسم

واسمر ایدی وانف نظیفی معتدل ودقیق ایدی وفم شریفی اوسط وشفه سی رقیق ایدی وصوتی بی غنه ملیح ونطقی صریح ولسانی فصیح وکلامی صحیح ایدی ونکهتی طیب واسنانی بیاض وصاغ ومبارک لحیه سی تمام واغ ایدی وعنق ومنکبینی لطیف وساعدین ویدینی ضعیف ایدی وکف شریفی لین واصابع لطیفی طویل وکبرویه انحناسی هین ایدی وصدری وسعتی چوق وشعری هیچ یوق ایدی وبطنی خفیف وجمله جسمی نحیف ایدی واصابع قدمی طویل وباشدن اباغه جمیل ایدی حق تعالی اول دوستنی اوکش یاراتمش ایدی ویوز ییك کوکاده اکابراتمش ایدی اکرمه الله بتجلیاته ونفعنا بتجلیاته واما حضرت شیخك عبادت یومیه سی مخصوص خواص اولان حالت وسطا ایدی وعادت قدیمه سی هر ایشده اقتدای حبیب خدا ایدی زیرا که اول عزیز ابتدا مراقبه وفنا عداولنان منامدن هر سحر وقتنده انتباهی عندنده فراشندن قیام ایدردی (الحمد لله الذی احیانا بعد ما اماتنا ورد الینا ارواحنا والیه البعث والنشور واشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله حقا) دیوب وضوء وتهجده اهتمام ایدردی بعده سجاده اوزرنده مستقبل القبله تربع قیلوب دعوات واستغفار ایله مناجات غفار ایدوب احیای اسحار ایله صباحه دك آرام ایدردی بعده (اصبحنا واصبح الملك لله الواحد القهار رضیت بالله ربا وبالاسلام دینا وبمحمد علیه الصلوة والسلام نبیا وبالکعبة قبلة وبالقرآن اماما وبالمؤمنین اخوانا وبالمؤمنات اخوانا ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم) دیوب صباح اولدقده شاقعی وقتنده کندی صومعه سنده کریچ قدر بر حجر اوزرنده تکلم صوت ایله کندی اذان اوقیوب (اللهم رب هذه الدعوة التامة والصلوة القائمة آت سیدنا محمدا الوسیلة والفضیلة والدرجة الرفیعة وابعثه مقاما محمودا الذی وعدته انك لا تخلف المیعاد) دعاسیله اذانی ختام ایدردی بعده سنت صبحی قیلوب بوذکره (سبحان الله وبحمده سبحان الله العظیم) دیوب صلوة فرضی اولادکرامیله ادای تام ایدردی بعد السلام (اللهم لا مانع لما اعطیت ولا معطی لما منعت ولا راد لما قضیت ولا ینفع ذا الجد منك الجد سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اکبر ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم) دیوب آیة الکرسی اوقیوب تسبیح وتحمید وتکبیراتی صاغ الینك اصابع مفاصلیله اوتوز اوچر عددن تمام ایدردی بعده (لا اله الا الله وحده لا شریك له له الملك وله الحمد یحیی ویمیت وهو حی لا یموت بیده الخیر وهو علی کل شیء قدیر) دیوب دعاسنك اولنده وآخرنده حضرت پیغمبره صلوة وسلام ایدردی بعد الدعا اون کره لا اله الا الله اوننجیده (محمد رسول الله دیوب) فاتحه ایله انجام ایدردی وآبدستی مسواك وادعیه سیله اولوب خشوع وخضوع ایله قیلوب دعایی خلوص وتفویض ایله ایدوب والدین واوستاذن واقرباوابتاعن وخیر دعا ایله وصیت ایدن احبابن آدلریله اکوب اوقات خمسه ده بونظامی التزام ایدردی وطلوع شمسه دك سوره یسن ایله اسمای حسنایی اوقیوب مسبعات عشره کبی ادعیه واذکارن تمام ایدردی بعده صلوة اشراقی ادا ایدوب اندنصکره اهل واولادیله کلام ایدردی بعده کندی یازدیغی مصحف شریف ایله درت بش جزؤ قدر قرآن تلاوت ایدوب صلوة ضحی ایله اختتام ایدردی بعده احباب وزوارایچون فتح باب ایدوب وقت ظهره دکین کلان اهل درده پند وحکمتله ودعا وهمتله درمان ایدوب فقرایه احسان وغربایه اطعام ایدردی وعاشقلری دیداریله مسرور وعارفلری کفتاریله مست مدام ایدردی وظهر اولدقده ینه صومعه سنده منارهٔ منبوره اوزرنده کندوسی اذان اوقیوب یانده بولنان جماعت اکا اویوب ادای صلوة ظهری تسبیح ودعاسیله تمام ایدردی بعده عصره دك زیارتنه کلان مخلوق خدایه ظاهره دن ماعدایه لطف ادا ایله عادتنجه کلام ایدردی وهرکسه رفق وتواضعله معامله ایدوب امرا واغنیادن زیاده ضعفا وفقرایه اکرام ایدردی وجمله یی توجه ونتیجه یه وعقل وهمتنجه نائل مرام ایدردی وعصر اولدقده ینه کندی اذان اوقیوب یانده بولنان احباب اکا اقتدا ایدوب صلوتی ادا ایلدکده ختم کلام ایدردی وبعد العصر اول محبوب القلوب احبابندن انزوا ایچون غلق باب ایدوب جناب رب الاربابه توجه تام ایدردی ومعتادی اولان ادعیه واذکار ایله اختشام ایدردی اختشام اولدقده (امسینا وامسی الملك لله الواحد القهار اللهم انی اعوذ بك من شر هذه اللیلة وشر ما فیها وشر ما بعدها واعوذ بك من همزات الشیاطین واعوذ بك رب ان یحضرون ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم) دیوب صلوة مغربك تعجیلنده اهتمام ایدردی وصایم ایسه صو ایله افطار ایدوب (اللهم لك صمت وبك امنت وعلیك توکلت وعلی رزقك افطرت) اوقیوب رمضان ایسه (ولصوم غد من شهر رمضان نویت فاغفر لی ما قدمت وما اخرت دیوب دعایی تمام ایدردی وبعد صلوة المغرب

والاوابین سورهٔ فتحی اوقویوب اولادکرامیله براوزرنده یردن سفره اوستنده اغاج قاشق ایچنده اداب وسنت اوزره طعام ایدردی وبعد الفراغ (اللهم اشبع کل جایع کما اشبعتنا) دیوب صاغ الینك رؤس اصابعن سفره اوزرینه قویوب تقبیل ایلدکده ابکی الن قالدیروب (الحمد لله حمدا کثیرا طیبا مبارکا فیه غیر مکفی ولا مودع ولا مستغنی عنه الحمد لله الذی اطعمنا وسقانا وکسانا وجعلنا من المسلمین وهدانا ورحمة الله وبرکاته علی صانع الطعام والاکلین والحمد لله رب العالمین) دیوب اللرن یوزینه سوروب اول نعمته احترام ایدردی بعده اهل واولادیله صحبت ایدوب آنلرك کیفیتجه کیدوب تدبیر معاش ومنزل امورندن اعلام واستیذان ایلدکاری قصور وکسوری حکیمانه تکمیل واتمام ایدردی وتجدید وضوء ایدوب صلوة عشایی اولادکرامیله قیلوب سورهٔ ملکی اوقویوب لیلهٔ جمعه ایسه دعای ختم قرآن ایدوب هدیه روح پاك فخر افلاك علیه الصلوة والسلام ایدردی وقبله یه طوغری دوشنمش فراش صوف اوزرنده بلا تأخیر قصد منام ایدردی وفراش ایچنده جلوس ایدوب بر رفاتحه وآیة الکرسی واوچ اخلاص شریف وبرر معوذتین اوقویوب هر بری آخر اولدقجه کندی وجودینه اوفوروب اللرك کوکسنه سوروب بوافسونی مدام ایدردی بعده صاغ یانی اوزره قبله یه متوجه یاآرقه سی اوزره سمواتی متفکر یاتوب (باسمك ربی وضعت جنبی فاغفر لی ذنبی اودعتك نفسی فان امسکتها فارحمها وان ارسلتها فاحفظها بما تحفظ به عبادك الصالحین اللهم ایقظنی فی احب الاوقات الیك واستعملنی باحسن الاعمال لدیك اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله) دیوب عالم کثرتدن دونوب ینه مراقبه ایله عالم وحدتده خوش خرام ایدردی (نفعنا الله ببرکاته وسلك بنا مسالکه (نظم

عشق بویله دم باد صبا کلمشدر / خوف واندوه کیدوب ذوق وصفا کلمشدر
نفخه کلدی ونسیمی دله جان بخش ایتدی / شادمانم که بکا بوی ولا کلمشدر
کوکلی زنده اید رنکهت باد سحری / آنده خوش بوی دم اهل بقا کلمشدر
جمله دن حق متجلی کن اودسینه مدام / دم ویسی دن اکا بوی خدا کلمشدر
وصلت عشق بولان جان اشیدر هر یردن / نیجه بیك نعرهٔ مستان هوا کلمشدر
جمله افکارکاورقلبه مسافر حقدن / جمله دن خوش دله تسلیم ورضا کلمشدر
طورمتانتله بلالرده صبور اول سبرایت / حقی حقدن نه کاورجانه صفا کلمشدر

(نوع رابع) غوث اعظم علوی شیخ اسمعیل تلوی قدس الله رحمه الله حضرتلرینك عادات سنیه سن ومساعدات انسیه سن وثیاب لبسیه سن بیلدیرد (ای عزیز) معلوم اولسونکه قدس الله رحمه الله حضرتلرینك عادات ومساعداتی امر حقه تعظیم وجمله خلقه رفق وتکریم ایدی زیرا که آنك یانده حق تعالینك اسم شریفی ذکر اولندقده تعظیم ایدوب جل شانه دیر ایدی وحضرت پیغمبرك اسم شریفی ذکر اولندقده صلی الله تعالی علیه وسلم دیر ایدی وسائر انبیادن برینك اسم شریفی ذکر اولندقده علیه الصلوة والسلام دیر ایدی وجبرائیل ویا اسرافیل ویا میکائیل ویا عزرائیل اسملری ذکر اولندقده علیه السلام دیر ایدی واصحاب کرامك بری آکلدقده رضی الله تعالی عنه دیر ایدی واولیادن بری آکلدقده قدس الله روحه دیر ایدی وعلما وصلحادن بری ذکر اولندقده رحمة الله تعالی علیه دیر ایدی وسلطان اسلامه عادل ومنصف اولمغله واعدا اوزرینه فرصت ونصرت بولمغله دعا ایدردی واولادینه تعلیم علم دین ایدوب اقرباسنه صلهٔ رحمی ادا ایدردی وقونشولرینه رعایت ومودتله حاجتلرن قضا ایدردی وزیارتنه کلان وکلمیان احبابنه محبت ایدوب قصورلرینه قالمازدی وزیارتنه کلان امرایه بلکه وزرایه بیله قیام ایده بیلمزدی رفق وتواضعله امر معروف ونهی منکر ایلدکجه اولمزدی کان حیا ایدیکه ضحك ایتمیوب تبسمله سویلردی وسؤال ایده نه جواب ایدوب ایتمینه سکوت ایلردی وصدر صومعه ده مبسوط اولان سیاه سجاده اوزرنده قبله یه توجه ایدوب متربع جالس اولوردی نه خلقه التفات ایدردی ونه دیواره یصلنوردی ونه یصدیغه اتکا ایدوب نه ده یوقاری باقه بیلوردی زیارتنه کانلرك یوزینه بر کاننده وبرده کیدنده نظر ایدردی وکاندروهدیه ذهب وفضه کتورسلر قبول ایدردی لکن الینه الیوب سجاده نك تحتنه وضع ایله امر ایدردی بعده یولك اوغلی انی آلوب مصارف بیتنه خرج ایدردی

وسائر انواع هدایایی کندی یدیله اهل واولادی بیتده تقسیم ایدردی اما فقرا که وما کولات امثالی هدیه‌لری
مجلسنده حاضر بولنان احباب وزواره تفریق ایدوب کندی هم تناول ایدردی وبرکون برکیجه‌ده
براتمك ربعی آنجق تناول قیلوردی وبش التی کونده آنجق برکاسه صوایچه بیلوردی واکثر اوقاتده اکا وجد
وحالت کلورایدی واول وجدی حالنده اطراق رأس وتغمیض عین ایدوب صوت وصداسز قالوردی وجمله
وجودیله قعودی حالنده حرکت دوریه قیلوردی یعنی ابتدا صاغه وصاغدن کیرویه وکیرودن صوله وصولدن
ایلرویه وایلرودن صاغه تمایلیله بلندن یوقاری برقرار اوزره متحرك اولوردی وصول الی آچوب ارقه‌سن
اوکنده برقوبوب کفی ایچنده صاغ الینك شهادت پرمغی اوجیله کندی حرکتی جهتیله دائرهٔ محیطی رسم
ایدرکبی اولوردی وقتا که بوحالت جاذبه اول کاملی آلوردی آنك حواس وقواسی اویله استغراقه واردیکه
نه برکلام سویلیه بلوردی نه ده برکسه‌دن خبری اولوردی هرنسنه‌دن بی خبرقالوب کندی حالیله مشغول
اولوردی پس یانده بولنانلری جمله مهابت آلوب طشره‌یه کلوردی وقوبی وقعه سندنصکره ملك مشربلی
حضوراولدیغندن اهلیله یاتمزدی وهیچ برکسه‌نك خانه سنه کتمزدی اما کندی زیارتنه کلان مسافرله کونده
برقزان آش وبرقزان پلاو ایله ایکی وزا یمك یمزدی وجمله بدعتلردن احترازایدردی سنتلری ترك ایتمزدی وبش
وقتی کندی صومعه سنده اذان وجماعتله ادا ایدردی وایام جمعه غسل ایدوب ثیابن دکشوب جامع شریفه
کیدردی وصلوة اشراق وضحی واوابین وتهجده مداومت ایدردی ویوم اثنین وخمیس ابدا صائم اولوردی وهر یوم
جمعه‌ده قبل الصلوة البته سورهٔ کهفی اوقوردی وجمیع اقوال وافعال واخلاق واطوارنده حضرت حبیب
خدایه اقتدا ایدردی وعادات وعبادات واعتقادات ایله آنك ترنجه کیدردی حتی بوحقیر ضعیف اول فاضل
کاملدن کتاب مصابیحی سکزای ظرفنده اوقویوب اکمال ایتدم اول مدت هرحالنده جمله حرکات وسکناتن اول کتاب
شریفه موافق ومطابق بولمشدم والحاصل برعالم وعامل وفاضل وکامل ایدی ودنیادن معرض ومولایه مقبل
ایدی ووظایف عبادتده مقیم ولطایف عبادتده مستقیم ایدی رضی الله تعالی عنه وارضاه واما حضرت شیخك
البسه‌سی دخی سنت اوزره مصنع ایدی زیرا که آنك لباسی خشن وابیض واخضر واسود وقصیر ومرقع ایدی
ابتدا رأس شریفنه آق بزدن ایکی عدد کله پوش اوزرینه برکوچك عمامهٔ بیضا صارارایدی وآق اورته بزدن
کوملك ایشلیه کیوب آنلرده بیله نظافت ارارایدی وآق انجه بزدن ترلك ظوبونی وقصه قفتانی وارایدی ومبارك
بلینه بیاض اینجه شال قوشاق باغلرایدی وجبه‌سی بشیل انجه مخیر شال ایدی وآنك کبی مرفقنده وزیلی
رکبه‌سنده ایدی ورنکی زمردشالی ایدی والبسهٔ مذکورات ایکیشر قات اومنوال ایدی وانجه شالدن ایکی
قولسز یول عباسی وارایدی هرنمازی آنلرله قیلرایدی صیف ایچون اولان عباسی آق وشتا ایچون اولان سیاه
وبراق ایدی وبیاض ایلك چورابنه صاری صحیح وپاپوچ ایکیشر جفت الحاق ایدی وسیاه اورته بزدن ایکی
سجاده‌سی وارایدی وبشیل خشین بزدن دیکلمش آنلره استار ایدی واستارندن اطرافنه ایکیشر پرمق بوکلمش
حاشیه‌لری وارایدی برینی صدر صومعه سنده نیم لحاف اوستنده اچوب ابدا اوزرنده جالس اولمشدی وبرینی
جمعه نمازی ایچون مهیا قیلمشدی یوم جمعه جامعك جانب شرقیسنده انکیچون بسط اولنوردی زیرا که قوبی
وقعه سندنصکره امامت وخطابت خدمتنده یوللی اوغلی بولنوردی وایکی هفته‌ده برکره تراش اکا عادت
اولمشدی انکیچون اوچ اوستره وبرمقراض وبرقایش وبربیلکی وبریدنکیری برکوچك صندیق ایچنده مهیا
قیلمشدی واول خدمتی دولتن ماتند اولادی اولان پدرم بولمشدی بعده آندن بویتیمه اودوات میراث قالمشدی
تسریح لحیه ایچون ایکی صندال طراق وقلم اظفار ایچون بربچاق آلمشدی (النظافة من الایمان) دیوب ونظافت
ارایوب زینته باقمزدی حتی سیم خاتمن بیله اصبعنه طاقمزدی وفص خاتمی یمنی وشکلی بادامی وحلقه‌سی سیم
ایدی ونقشی بنده‌ حی اسمعیل بن قاسم ایدی وزمن ملی بزدن کفنی سائر بخور ولوازمیله حاضر برصندیق ایچنده
محفوظ ایدی زیرا که هردمده وفات آننده ملحوظ ایدی وبرصندیقده سائرینه ابن صقلردی وجمعه اخشاملری
صومعه سنده بخور یقارلردی وآنك مشربه‌سی بربیاض فنجان ایدی وچنانچی اغاج قایق وقاشق شمشیر
کوچك قاشق ایدی وشمعدانی یاشل چینی شمعدان ایدی وصندل عصاسی پدرندن یادکار ایدی وآبدست
وغسل ایچون آق طپراقدن درت ابریق وارایدی ایکیسی یوللق ایدی غسل ایچون وایکیسی کوچك

لوله‌لری یلك طارایدی مسواکی چوق وتسبیحی بردن آرتق یوق ایدی وآباواجدادندن قالان کتابلر بشیوزدن
چوق ایدی اما صومعه‌سنده کندی حسن خطیله قراءت عشره‌سی اشارتیله برمصحف شریف
وینه کندی خطیله ایکی مجلد برتفسیر معالم تنزیل وینه کندی خطیله برمجلده مصابیح شریف وپدری خطیله
درت مجلد احیای علوم دین وینه پدری خطیله ایکی مجلد انوار فقه شافعی وجد اعلاسی ملاعلی خطیله درت
مجلد برقاموس اکبر وبرمجلد کتاب شفای شریف وبرشرعة الاسلام بونلر کندی عندنده قالورلردی وحرم
حوالیسندن صومعه حوالیسنه برقپو واردرکه اهل واولادی آنجق اندن یاننه کلورلردی وصومعه‌سی برمربع
قبه‌درکه ایکی حصیر ایله ایکی کلیم انی استیعاب ایدربولنمشدر وطول وعرضنك شکل ومقداری بوجدولدن
بیلنمشدر وصیف ایامنده صومعه حوالیسنك نصف مسقفنده جلوس ایدوب زیارت اولنمشدر اول برایوانیدرکه
اکاعربجه بهره دینلمشدر واوکنده کندی مبارك یدیله طاتلی نارآغاجی دیکمشدر وخانه‌سی شکلی بودر

(نظم)

جان ودلده خانه قیلدك عاقبت — كوكلمی ویرانه قیلدك عاقبت

اول جنون زنجیرنی تحریك ایدوب — سن بنی دیوانه قیلدك عاقبت

عشق بی پروایه محرم ایلدك — عقلدن بیكانه قیلدك عاقبت

دانهٔ ناچیزایدم بن زیر خاك — دانهٔ یوزدانه قیلدك عاقبت

دانه ایكن باغ وبستان ایلدك — خاكی پركاشانه قیلدك عاقبت

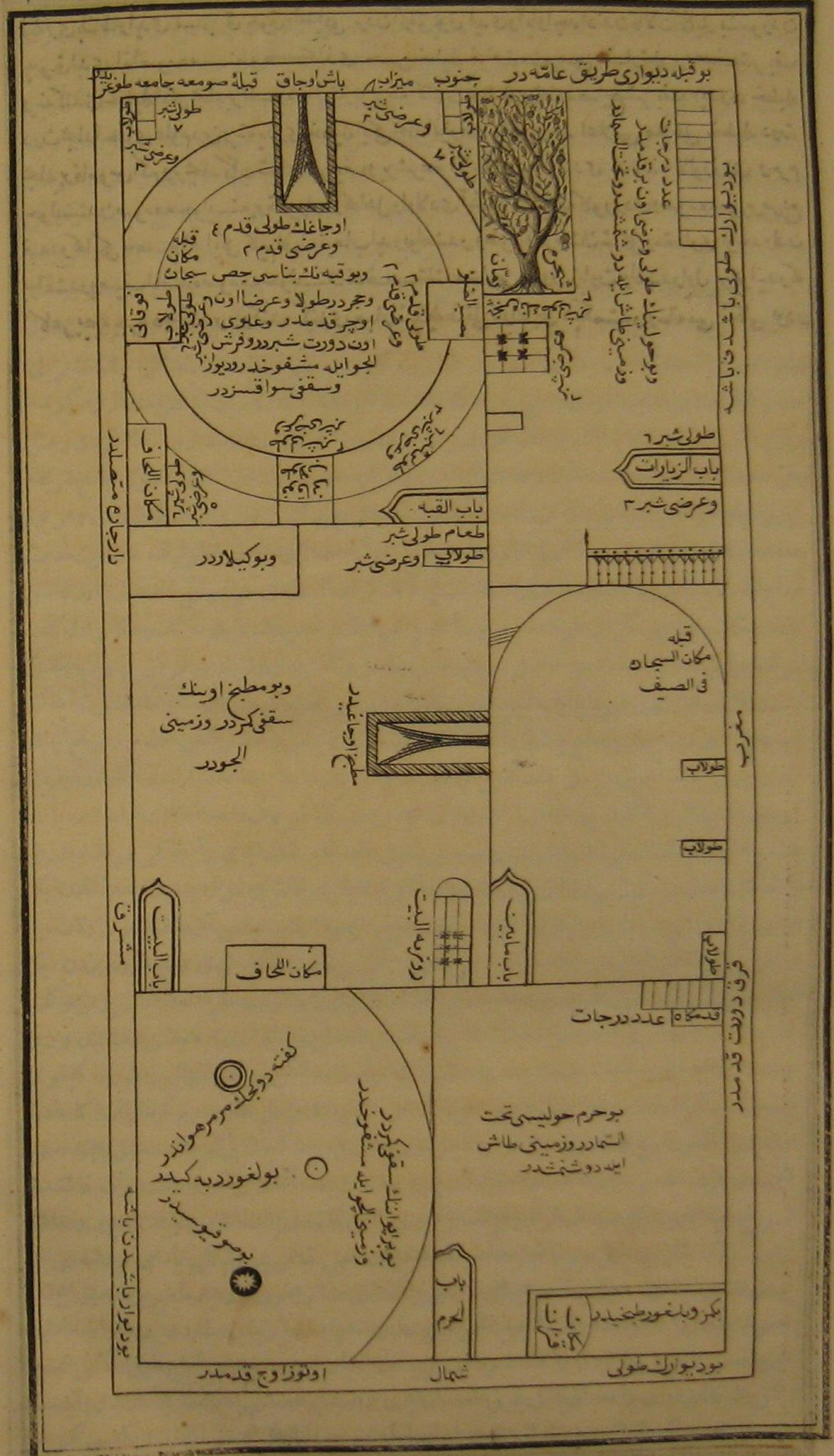
جمله‌دن قطع ایلدك چون كوكلمی — واصل جانانه قیلدك عاقبت

خمر وحدتدن ایچوردك طبعمه — روحمی پیمانه قیلدك عاقبت

ساقیء كلزارجانسن دمبدم — كوكلمی میخانه قیلدك عاقبت

ای فقیرالله بوحقی بنده‌كی — عاشق فرزانه قیلدك عاقبت

نوع خامس) غوث اعظم علوی شیخ اسمعیل تلوی فقیرالله رحمه الله حضرتلرینك رئیس خدامی بلكه مانند ولاد كرامی اولان پدر عزیزم درویش عثمان حسنی حقیرالله رحمه الله حضرتلرینك وطن ومیلاد ومیثاقن وحسن اطوار واخلاقن وحزن وحیرت واحتراقن بیلدیرر ✱ ای عزیز ✱ معلوم اولسونكه ارضروم رفعت لزومك جانب شرقیسنده التی ساعت مسافه‌ده بروسعتلی صحرانك اوسط شمالنده‌مای تخت پاسین علیا اولان حسن قلعه‌سی اهالیسندن طورسون محمد اوغلی ملا بكردیكه معروف ومسافره اكرام وفقرایه اطعام ودرویشانه احترام ایله موصوف ودیوان وزرا وامراده رأی وتدبیر ایله امور عظام عامه‌یه نظام ویرمكله مألوف اولان جد امجدمز مرحوم مك بیك سكسان برتاریخنده ربیع الاولنك اون دردنجی كونی یوم الاثنین اول نهارده یوزی نقابلی وحیا وحجابلی براوغلی دنیایه كلوب اسمی حضرت عثمان اولمشدر وآنك ولادتندن پدری بغایت محظوظ اولوب مراد آلمشدر وحق تعالی‌یه حمد وثنالر ایدوب اهالیء قلعه‌یه ضیافتلر قیلمشدر واول مخدوم چلبی یكرمی یاشنه وارنجیه دك بنه قلعه‌ء مزبوره‌ده ظاهر الكرامة مرحوم قره شیخ اوغلی سید ابراهیم افندی رحمة الله علیه حضرتلریندن صرف ونحو وفقه وفرایض اوقیوب حدیث وتفسیر وعلم عقاید بیلمشدر ولطف طبع خداداد وحسن خلق مادرزاد ایله معتاد اولوب درویش افندی نامیله شهرت بولمشدر بعده والده‌سی خسته درشوب فوت اولمشدر پس انی پدری ابرام ایله تزویج ایدوب قلعه‌نك قربنده قندیغی نام قریه‌ده سادات كرامدن شیخ اوغلی مرحوم ده‌ده محمودك قیزن آلمشدر اول حنیفه خاتون بزم والدهٔ مشفقه‌مز اولمشدر اگرچه عثمان افندینك حیاسی غالب اولدیغندن زفاف اخشامی نامدن حجاب ایدوب مناره‌ده مختفی اولمشدر لكن اول وددیجون آنك اهلیله سكونیچون بینلرنده نیجه مودت ومرحمتلر قیلمشدر وبری برینه نیجه رغبتلر ایدوب بری بریندن نیجه لذتلر آلمشدر ومرقوم جدمز ملا بكرك سخای طبعی مقتضا سنجه مسافردن حظ وافر بولمشدر وهر اخشام البته آزوچوق مسافری كلمشدر یكرمی یازیاده‌اقلی اون غریب آدم اولمشدر مسافری كلمدیكی اخشام محزون اولوب آچ قالمشدر براخشام كوزایانمنده درویش ذكریا نامنده برعزیز اوزبكلی مسافری كلمشدر ومریض اولوب اول قیش آنده قالمشدر واوغلی درویش افندی‌یی اول عزیزك خدمتنه تعیین قیلمشدر اولدخی بوخدمتی كندویه نعمت عظمی بیلمشدر وباش وجان ایله كیجه وكوندزا كاقیداولمشدر ورواتدای اربعینك شب یلداسنده اول مخدوم خادم اول عزیز مریضك اوطه‌سنده دكار ایكن عزیزی برجاذبه آلمشدر واول حالتله فراشندن قالقوب برساعت قدر درون منزلده فریاد ایده‌رك كاوب كیدوب كانه استانبول حریقن اطفا قیلمشدر واستانبولدن حسن قلعه‌سنه خمسینك ابتداسنده بروزیر چوقداری كلمشدر اول شب یلدا حریقندن خبرویردیكندن بوخادمك عزیزینه حسن ظنی یقین اولمشدر وعزیز مریض ایام بهار اولدقده صحت بولمشدر وحین ذهابنده اوطه باشنده خادمنك یوزینه برباقوب خطاب قیلمشدركه سزلك اكرامكز التی آی ظرفنده تمام اولوب بزبكی قالمشدر همان مراداسته كه سنكیجون مرادقپوسی فتح اولمشدر پس بوخادم اول عزیزه نیاز ایله جواب ایتمشدركه مرادم آنجق دنیادن آخرته اعاذله كتمكدر وجنت اعلادولتنه یتمكدرتكرار اركا دیمشدركه همتك بوجه طوتكدایمانك اصلی همتی عالی ایتمكدر پس خادم اغلیوب دیمشدركه اقصای مرادم عالم عقباده لقای مولایه نائل اولمقدرتكرار اكادیمشدركه علوهمت اول دولتی بوندعالم دلده پشین بولمقدرهمان

خادم بونی ایشدوب یانه دوشمشدر واولدمده کاهدایت حق ایرشمشدر پس اول عزیز آنی تبشیر ایدوب دیمشدرکه باشکی قالدیرکه بودولت نقدا آنده قرار طوتمشدر وکندی صورتن یعنی ایکی قاشی آره سن نقش ضمیر ایتمکله اکا تنبیه ایتمشدر وکلمهٔ توحیدی صفیر انفاس ایله کونده اون بیك کره تکرار ایتمکی اکا تلقین ایدوب کتمشدر پس اول عزیزك بوتنبیه وتلقینی درویش افندی حرز جان وورد لسان قیلمشدر وایل ونهار اومنوال اوزره تکرار ایله مشغول اولمشدر واول اثناده آنك پدری ملا بکر آزاق سفرینه کیدوب کفه ده وعده سی یتوب انده اولوجامعه ده قالمشدر پس آندن کیروبونده قالان تجارت وزراعت وفدان وخدمتکار وجفت وکوتان وعربه ومرابه وخانمان وکان کیدن فقراومهماتك تدبیر امور کرانی وخانه ده بوانان اخوان وصبیانك فریاد وفغانی وسبب وجودی اولان پدر پرجودی موتنك حسرتی وفراقی نیرانی درویش افندینك ذکر وفکر وحضورینه مانع اولدیغندن آنك طبعی بسته وروحی خسته وقلبی شکسته ومحزون ومتألم اولمشدر وهر ساعت وهر آن کریان ونالان اولوب هموم وغموم بحرینه طالمشدر وبر مرشد کامل بولمامش که انی کوکادن ایچری آله آنکیچون طشره ده قالمشدر پس نور کلمهٔ توحید ونار الم شدید اجتماعندن بر مرضه مبتلا اولمشدرکه جمیع اجزای بدنی صوقدن یانوب بوزکبی برد ایله طولمشدر وبو اثناده کندی اوتوز یاشنه وتاریخ هجرت بیك یوز اون سنه یاشنه کلمشدر وعمرنده تهور بیلمیوب احسن خلقه مالك اولان درویش افندی اول آتشدن خسته مزاج اولوب هرکوردیکی نسنه دن وهر صدادن اکا غضب کلمشدر اولیله حسن خلقه مالك ایکن بویله سوء خلق ایله مالك اولدیغی اکابر بشقه الم اولمشدر وهرسنه براوغلی طوغوب اوچ درت آیلق اولدقده مهد ایچنده نجاتله بوغولمشدر وآنلری کوزکوره بوغان کورنمیوب یوغ اولمشدر ونیجه بومذکورات امثالی آلام واکدار ایله دنیادن اعراض واکراه ایدوب مات ومتحیر قالمشدر وبرد ایله یانمش یاقلمشدر (نظم)

عشق میدانند ده مرد اولمقدن اوزکه کار یوق   بونده جاندن کیچملیدر غیری بر کفتار یوق
برنفس آسوده اولمز عاشق دیدار یار   آفتاب عشق ایچون برسایهٔ دیوار یوق
عشق یار آهسته سو بلرجان قولاغینه مدام   هرکیمك شغلی وارا کادرد مزدن بار یوق
اجنبیلك سرمه سن کوزدن یودم قان یاشیله   قنده سیر ایتدمسه غیر جلوهٔ دلدار یوق
برقدم یول کتمدکجه بولمق اولمز انی کیم   غایت قربندن اوزکه مانع دیدار یوق
حوت بحری کورمدی تاچقمدقجه بحردن   وارلغکدن چیقکه بودریادن اوزکه وار یوق
مرد ایسك کل رنك درد عشقه ای حقی بویان   باقکه بودار ایچره بزدن غیری بردیار یوق

نوع سادس) غوث اعظم علوی شیخ اسمعیل تلوی فقیرالله رحمه الله حضرتلرینك رئیس خدامی بلکه مانند اولاد کرامی اولان حلم وحیا معدنی درویش عثمان حسنی حقیرالله رحمه الله حضرتلری کندی امرنده استخاره قیلوب ابراهیم اوغلی دنیایه کلوب کندی جمله دن کچوب قلعه دن ارضرومه کوچوب تصوف آشنا اولوب صاحبنك خبرن آلوب سیاحت رفیقی بولوب تدارك قیلدیغن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه چونکه درویش افندی مرحوم امورنده متحیر ومغموم قالمشدر وتاریخ هجرت بیك یوز اون بشنجی سنه یه بالغ اولمشدر پس اول محرمك ابتدا جمعه کیجه سی تدبیر امور ایچون صدق ایله استخاره قیلمشدر ورؤیاسنده ترك دنیا وطلب مولا ایله مأمور اولمشدر واویاندقده سیاحت قیلمق ومرشد کامل بولمق آرزوسیله طولمشدر واول صباحی یوم جمعه زهره ساعتنده طلوع شمس ایله برابر آنك براوغلی دنیایه کلمشدر واسم ورسمی ابراهیم حقی اولمشدر وجان وجسمی عشق وشوق ایله طولمشدر وکدورات جسمانیه دن وآفات روحانیه دن عنایت حق ایله سلامت بولمشدر وآنك اجمال حالی بواوچ بیتندن معلوم اولمشدر (قطعه) هجرتك تاریخی بیك یوز اون بش اولدی اول بهار * قلعهٔ احسنده ابراهیم حقی طوغدی زار * اختیاری علم ایدی تاسال بیك یوز قرقه دك * عشقه دوشدی عارف اولدی وجد وحالی قیلدی کار * سال بیك یوز التمش اولدی سن حقی اللی بش * کندی کاری بار وواری اختیاری قالدی یار * حال بوکیم پدری آندن بلکه جاندن کیچوب مرشد آرزوسیله سیاحت فکرنده قالمشدر واخوان وعیالی شهرکوشه سنده راحت قالسون ایچون برکیجه مخفیجه قلعه دن ارضرومه کوچوب کلمشدر

وارضرومده کومرکچی درویش افندی یی کندی اوغلونه اوستاد ایتمکه طالب اولمشدر ونیجه اکرام ایله بهرماه اوتوز غروش آیلق تعیین ایدوب آره یه آدملر صالمشدر واول جمله دن اعراض ایدوب مرونلی حبیب افندی یی اراوب بولمشدر واول مرحمت کانی مرحومدن حرمده محرمانه تصوف علمنده کتاب سیر وسلوك اوقیوب تمامیله بیلمشدر واول حبیب القلوب بومحرمنه محبت قیلوب احترام ایله امام ایلمك ایچون مهدی محله سنده برجامع بنا قیلمشدر لکن امام همام پدر افندی هموم وغموم آتشیله مثال محموم اولوب برد ایله یانمش یاقلمشدر ومرشد آرزوسی انك صبر وارامن کسوب عقل وفکرن آلمشدر واول اثناده لالا پاشا جامعنه برمرشد کامل اوزبکلی واعظ کلمشدر ودرویش افندی واروب اول کاملی تنها کوروب امراض واحوالن اکا سویلمشدر وانی مرشد اتخاذ ایلیوب برابر کیده جك اولمشدر واول کیجه مراقبه سنده حق تعالینك بیلدرمسیله بونك حقیقت احوالن بیلمشدر پس بردخی کورشدکده اول حکیم بومریضه عظیم التفات ایله تبشیر وتسلیه قیلمشدرکه ای مؤمن برادر بزسنی قبول واستصحاب ایدردك لکن بزدن مقدم سنی سلطانمز آلمشدر وسکا بشارتکه سنك بریولك صاحبك واردرکه اول مرشد اکمل چون کبریت احمردر التی سنه دن بروانك سکا اشتیاقی مقرردر وایکی سنه یه دك ملاقاتکز میسردر همان سن بونیرانه تحمل ایدوب غنیمت بیلکه کوزل علامتدر ومولایه توکل ایدوب تیقن قیلکه صوکی سلامتدر چونکه درویش افندی اول کامل اوزبکلیدن بوخبری آلمشدر پس بواشارت وبشارتله محظوظ ومسرور اولمشدر وصاحب موعودنی بولمق آرزوسیله سیاحت ایچون عارف بالله ایوب افندی رحمة الله تعالی علیه حضرتلرن رفیق شفیق طریق بولمشدر وایکی سنه لیل ونهار آنکله یارغار ومحرم اسرار وانیس وغمکسار اولوب قالمشدر واول اثناده آنك اهلی حنیفه خاتون بو ابراهیم اوغلن ترك ایدوب آخرته رحلت قیلمشدر پس درویش افندی عالم تجرده ایروب براوغلن ایکی قرنداشنه ویروب کندی یول تدارکن کوروب سیاحت فرصتن بولمشدر (نظم)

کراولمسه بوعشق ایله ارواح کرفتار   جان ودلمز اولمز ایدی طالب دیدار
میل ایتمسه کر عاشقه اول دلبر معشوق   دوشمزدی بوعشاق ایچنه کرمیٔ بازار
عالمده اکر اولمسه نه عشق ونه دردی   بوجان وکوکل اولمزایدی عاقل وهشیار
کوسترمسه کردور وتسلسل رخ وزلفی   قیلمزدی بوعاشقلری سرکشته چو پرکار
هم کندی رخن کورمسه کرپرده ده اول مه   کندوبی پس اول پرده دن اولمزدی خریدار
صورتلر اولوردی همه بی حاصل ومحصول   عارفلر اکر اولمسلر واقف اسرار
ای حقی اکر اولمسه جان اینهٔ عشق   عندنده انك اولمز ایدی جانکه مقدار

نوع سابع) غوث اعظم علوی شیخ اسمعیل تلوی فقیرالله رحمه الله حضرتلرینك رئیس خدامی بلکه مانند اولاد کرامی بولنان حلم وحیا معدنی درویش عثمان حسنی حقیرالله رحمه الله حضرتلری اول صاحب موعودی اولان محب محبوبن نه تقریب ایله بولوب خدمتنده قالوب دردینه درمان اولوب مرادین الدیغن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه چونکه فقیرالله رحمه الله حضرتلری توبی وقعه سندن بری درویش افندی پدری کندی خدمتنه لایق وصحبتنه موافق کوروب محرم وهمدم ایلمك ایچون محبتیله دمبدم جذب ایتمشدر ودرویش افندی هم بوطرفده استخاره کیجه سندن بری دمبدم مرشد کامل جاذبه سی آرزوسیله صبر وقراری کسلوب ایشی بتمشدر وتاریخ هجرت بیك یوز یکرمی ایکی سنه سی رجب شریفك ابتداسنه یتمشدر پس درویش معمود اول مرشد موعودن بولمق ایچون ربع مسکون ایچنده اون ییل سیاحت قیلمق عزمیله رفیق شفیق شیخ ایوب افندیله بیله بدلیس طرفنه کتمشلردر ورفیق شفیق اول سمته مقدم واروب ملا محمد اروابی نامنده برکامل بولوب برمدت یاننده قالوب آندن تحصیل علوم وعرفان ایلدیکندن اوطرفی ترجیح ایتمشلردر ودرویش افندی بلدهٔ نفیسهٔ بدلیسه واروب انك بیوت عالیه سن وانهار جاریه سن واشجار متوالیه سن واثمار ممتدیه سن کوردکده تعجب قیلوب بوره سی جنت میدر دیوب رفیق شفیقنه صوروب برهفته آنده قالوب سیر ایتمشلردر بعده ایوب افندینك شیخی ملا محمد اروابی رحمة الله علیه حضرتلرینك مرقد شریفن زیارت ایچون کردستانده طرف مکسه

کتمشلردرانده هم برهفته قدر مکث ایدوب درویش افندینك صبر وقراری کیدوب جانان ایلنه توجه ایتمشلردر آندن رفیق شفیقیله قصبهٔ سعرده طوغری جیقیله کعبه یوان طوتمشلردر (مصرع) جانان ایلینك ایشده جانم طاغی کورندی * پس خیزاندن سعرده واران کاربان ایله یولداش اولوب انلرك اساندن بلد سعردلك یاننده تلو نام برقریه ده شیخ اسمعیل نامنده برعزیزك خبرن ایشتمشلردر وآنی زیارت ایجون کاربان اهلندن براختیار ایله کاخبر کوندروب کتدیلر اول کیجه برقریه ده یاتمشلردر وایلرو کیدن آدم اول عزیزه خبرایتمشدر که یارین ایکی ارضروملی ملالرسنك زیارتکه کله جکدر عجب اونلر کیملر اوله جقدر اول عزیز اکا بویله جواب ایتمشدر که آنلرك بری بنه ارضرومه کیدوب بری بونده قاله جقدر پس درویش افندی رفیقی ایوب افندیله شعبان شریفك ابتدا کونی اول عزیزك یاننه جان اتمشلردر واون بیلق مسافه ده استدکاری دولتلی بی اون کونلك برده بولوب دیدار دولتنه یتمشلردر همان ابتدای لقاده ایوب افندی نور عرفان ایله انی طانیوب بی توقف سجدهٔ شکره کتمشدر واول عزیز اکا ملا ایوب * ارفع رأسك هذا حجك * دیوب انی تبشیر ایتمشدر اما درویش دلریش اول عزیزی مریض کلیوب کبریت احمر وخورشید انور اولدیغن طکلیوب قیاس نفس ایتمشدر وکندی مرشد حکیمن وصاحب قدمین بولمش ایکن بیلیوب آنی ارامقده عقلی کعبه یه وکندی سعرده کتمشدر اوجنجی کونی قریهٔ تلو یه کاوب کورمشکه رفیق ایوب افندی آرادیغن بولوب قدرن بیلوب یاننده قالمشدر ودیرامه دلك اول جامعده معتکف اولمغه وکونده برلحظه اول عزیزك جمالندن مراد المغه نیت وعزیمت قیلمشدر پس اولدخی رفیقنه تبعیت ایدوب آنکله جامعده قالوب بحر حیرته طالمشدر لکن بومافیوما علتی زائل اولدیغندن انافانا اول عزیزه توجه قیلوب اکامائل اولمشدر وتدریج ایله جسمی سلامت وجانی راحت بولمشدر وساعت بساعت قلبندن غم وغفلت کیدوب سرور وحضور ایله طولمشدر ودیرامه دلك صاحبن طانیوب اکا عید اکبر اولمشدر واول عزیز اول درویشن برمرتبه آلمشدر که رفیقی نزده قالمشدر اما شیخ ایوب افندی بعد العید ارضرومه کلمشدر واما درویش خادم حضرت مخدومن بیلمشدر وسکز بیلدن برو آرزو ایلدیکی مرشدن بولمشدر وسرمایهٔ تسلیم ایله دولت معرفته نائل اولمشدر وکتاب سیر وسلوك ایله عامل اولوب اول کاملك صحبتیله کامل اولمشدر ونیران غم ومی انطفا وهر علتدن شفا بولمشدر واول عزیزه صدق وصفا ایله مهر ووفا ایدوب وخدمتنده ملازمت قیلمشدر وذوق حضور ایله عمری اولدقجه آنك یاننده قالمشدر پس اول عزیزك نطقی برن بولمشدر (نظم) کوزل شوق وکوزل شوق کوزل عیش وتمنا * کوزل عشق وکوزل ذوق * کوزل حسن وتولی) کوزل صورت وقامت کوزل روز قیامت کوزل لطف وکرامت * کوزل صحبت والفت * کوزل نور وتجلا * کوزل یار وکوزل یار * کوزل مؤنس احرار کوزل معدن اسرار * کوزل منصب اعلا * کوزل نور وکوزل نور) کوزل رأیت منصور * کوزل آیت مشهور تقدس وتعالی * کوزل طالع مسعود * کوزل حامد ومحمود * کوزل واجد وموجود * کوزل صورت ومعنا کهی فتنهٔ جانسن * کهی شور جهانسن * کهی امن وامانسن * کهی بحر مصفا) عجب حق محمول) عجب علت ومعلول) عجب قابل ومقبول) عجب اسم ومسما) چونکه رئیس الخدام درویش عثمان افندی اول مخدوم عزیزن شعبان شریفك ابتداسنده بولمشدر پس اول شهرلك یدنجی کونی خادم ثانی ومحب روحانی وفنون علومك بحر عمانی ملا محمد صهرانی دخی اول ولی رحمانی وعصری اولیاسنك سلطانی اولان عزیزك زیارتنه کلمشدر وماسوایی ترك ایدوب خلوت نشین اولوب مرادن آلمشدر وصدق وصفا ایله اول عزیزه خدمت قیلوب مدح وثنا ایله وصفن ایدوب صحبتنده قالمشدر وعمری اولدقجه درویش افندیله رفیق اولمشدر وارتسی ییلی شعبانده مرحوم شیخ علی عم بن طقوز یاشمده ایکن بنی آلوب پدر افندی یه بولمشدر وابتدا املا قاتمزاول وقتده میسر اولمشدر که حضرت شیخ ایله پدر افندی صلوة عصری معا قیلمشدر وابتدا کورشمده حکمت باریله اول عزیزك دیداری پدرمدن زیاده بکا ییلش وطانش کلمشدر همان اولدمده جذبهٔ دیدار ایله کوکلم آلمشدر وعقلم انك حسن وجمالنه ولطف مقالنه وخلق وکمالنه ایردیکی قدر حیران اولوب قالمشدر وپدر عزیزم بنی حجره طاش ایدوب حلم ورفق ایله علم اوکردوب ولطف ایله تربیه قیلمشدر بنم ایسه اول عزیزه ورد جانم السلام علیك یاروحی اولمشدر (نظم)

سن عین عیانمسن	وارمده سن ای روحی	بل روح روانمسن	یارمده سن ای روحی
سن بخت سعیدمسن	هم وعد وعیدمسن	بل عمر مزیدمسن	کارمده سن ای روحی
سن جان وجهانمسن	هم امن وامانمسن	بل کنج نهانمسن	دارمده سن ای روحی
سن راحت روحمسن	هم فتح وفتوحمسن	بل جام وصبوحمسن	غارمده سن ای روحی
سن قدروبراتمسن	هم آب حیاتمسن	بل عین نجاتمسن	بارمده سن ای روحی
سن ذوق حضورمسن	هم حزن وسرورمسن	بل کوزده کی نورمسن	نارمده سن ای روحی
حقی دیدی درویشم	فریاد که دلریشم	امداد که بیخویشم	جارمده سن ای روحی

(نوع ثامن) غوث علوی شیخ اسمعیل تلوی فقیرالله رحمه الله حضرتلرینك کندودن طلبسز وخبرسز صادر اولان خوارق عادات وکشف کراماتنك بیکده برین بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه مرحوم شیخ علی عم ایله تلویه واروب پدر عزیزم عثمان افندی یی کوروب حضرت شیخك دیدار شریفیله مشرف اولدیغم اثناده برکیجه رؤیاده کوره شدمکه سما یوزنده هوا بیاض سرچه لرله طولمشدر وجمله سی خلقك اوزرینه هجوم ایله کلمشدروبکا جمله ایدنلری پدر افندی اوزرمدن دافع اولمشدر الا که بر سرچه فرصت بولوب صاغ ابطمه صو قیلمشدر صباحی پدرمه سویلدکده آنده الیله طاعون اثری بولمشدر وبنم مطعون اولدیغمدن اول غایت محزون اولمشدر بش کون بی خبر یاتوب التنجی کیجه کوزم آچوب کوردمکه پدرم آغلمقده وحضرت شیخ باشم اوجنه کلمشدر وحضرت خضر آسا امدادمه ایریشوب الن قالدیروب بکا دعا قیلمشدر همان اولدمده جانم حیات وجسمم شفا وقلبم صفا بولمشدر واللرن مبارك یوزینه سوردکده پدرمك یوزینه سرور ایله باقوب انی تبشیر ایتمشدر که ابراهیمك ایشی بتمش ایکن حق تعالی انی مجددا احیا ایتمشدر واما ایکنجی سنه مزده صادر اولان کراماتندن بری بودر که شتا ایامنده برکون پدرم حضرت شیخ ایله صلوة عصری ادا ایدوب بنمله حجره مزه کلمك اولمشدر حال بوکیم صومعه نك اوجاغنده بلید کوزی چوق یغلمشدر ومرحمتکانی شیخ افندیمز بو جراغنه شفقتن طیورمشدر ملا ابراهیم اوشومسون آنکیچون حجره یه کوز کوتوردیو پدرمه بیورمشدر انك امرینه امتثالا پدرم اوجاغ اوکنه کیدوب عباسی اتکین بسط ایدوب ایکی الین آتشه صالمشدر لکن حضرت شیخ انی کوروب دمورطا ایله کوتوردیو اشارت قیلمشدر پس پدر افندی یی کوردمکه الن واتکین چکوب دمورطا ایله کوز آلمشدر وقتاکه حجره یه کلوب بنمله تنها قالمشدر بنم اول مشکلمن حلی وقتی کلمشدر پس پدرمه دیدمکه سنك الك ناره یانمز میکیم اوله آتشه طالمشدر دیدیکه بنم جمیع وجودم سن دنیایه کلمزدن بش ییل مقدم نار برد ایله یانمش بقیلمشدر دیدمکه ان شاء الله اول بردآتشدن اولاده سرایت قیلوب میراث اولمشدر بوندن حظ ایدوب وجود عواجی آتش اوزرنده بوش قوری اغاج کوزه یه تشبیه ایدوب وجود خواصی ما ایله مملو ومنجمد کوزه یه تمثیل قیلمشدر بعده دیدمکه یا نیچون دمورطا ایله امر اولندك جواب ایلدیکه سن آنده بولندیغنکی بیلمشدر زیرا که خلقك عاجز اولدیغی اموری اظهار ایلمك کندوبی خلقه صاتمق صایلدیغندن آنك عندنده اول ترك ادب اولمشدر پس بزه خوارق عاداتی ستر واخفا ایله تنبیه واشارت قیلمشدر واما اوچنجی سنه مزده صادر اولان کراماتندن بریسی بودر که باغ بوزومی وقتی کوزا یامنده حضرت شیخك قریه سندن شرق وشماله طوغری درت ساعت مسافه ده بولنان قلعه ده شروان بکی اوزرینه وان پاشاسی بیك قدر عسکر و بر طوب ایله کلوب اول قلعه یی محاصره ایلدکده بشنجی کونی حضرت شیخ اکا مکتوب ارسال ایتمشدر که امت محمدك فقراسنه مرحمت ایده سن باغلری یغما اولمزدن برساعت اقدم عسکری آلوب کیده سن واول عاصی بکن جزاسی ترتیبن حمت آخر له وقت آخره تأخیر ایده سن چونکه مکتوب شریف اکا قوشلق وقتنده کتمشدر پس اول پاشا حقی اصغا ایتمیوب همان دم قالقوب کتمیوب خطا ایتمشدر فرمان سلطان ایله کلمشم دیوب قلعه نك فتحنده اصرار ایدوب بردخی طوب آتمشدر همان اول دمده اول طوب قلعه یه دکوب کیرویه دونوب ایکی پاره اولوب کندی فرسن هلاك ایتمشدر ودرعقب برقره سحاب اول عسکری احاطه ایدوب ایکی ساعت قدر ایری طولو یاغوب ایشلری بتمشدر وخیول ودواب اول طولودن فرار ایدوب اصحابی انلری ارامقده ایکن طاغدن نیجه سیللر کلوب خیامی

قلع ایدوب جمله‌سن الوب کتمشدر پس اول زمان پاشا اویانوب برانه بنوب سکز پیاده چوقدار ایله بعد العصر انجق
برم حجره‌یه جان آتمشدرو بدر افندی ایله واروب حضرت شیخی کوروب اباغ اوزره طوروب قان تره باتمشدرو حضرت
شیخ اکا التفات ایتمیوب آنجق (یا ظالم انت ما تخاف من رب العرش) خطابیله عتاب ایتمشدر اول مسافر مثال
محموم ارتعاد ایله استغفار ایدوب اشارت بدر ایله صومعه‌دن قهقری طشره کتمشدرو حجره‌مزه کلوب عرقن
سیلوب مهابتندن ایشی. تمشدر بن شوکتلو سلطان احمدک مصاحبی ایدم بو دولتلی کبی مهابتلی برکسه
کورمدم دیو عینا ایتمشدرو اول کیجه بدر افندی ایله هیچ اویومیوب صباحدن چقمش کتمشدر واما دردنجی
سنه‌مزده صادر اولان کراماتدن بریسی بودر که کوز ایامنده سطوح منازلده اوچیوز کیله قدر بلغور دمز
سرلمش ایکن آیک اون ایکنجی کیجه‌سی ماهتاب اولمش ایکن وجمعه اخشامی عشا وقتی کلمش ایکن اذان ایچون
مناره‌یه چقدم باقدم که قریه‌نک مشرق سمتی سحاب آلمشدر و رجال ونسا سطوح منازلده بولنان اشیایی مطردن
حفظ ایتمک تدارکنده عجله قیلمشدر بن دخی اذان اوقیوب عجله ایندم برم بلغورلری دوشورمکه یاردم ایچون
کتدمکه حضرت شیخک اولاد و احفاد کرامی و غلمان و خدامی بالجمله باب جامعه کلمشدر آنلره دیدمکه بوقاری
محلده عجله ایله مطر تدارکی اولمشدر دیدیلر که بزدخی اول تدارکده ایکن سیدمز بزی منع ایلمشدر بزه بلغوری
یاغموری قویوب جامعه کیدیکز جمعه کیجه‌سنه تعظیم ایدیکز سویلمشدر پس جمله‌مز جامعک صفه‌سنه کیدوب
صلوة عشایی تحت السما ادا ایدوب بوقاری باقدقمکه سحاب ایکی یاریلوب قرقبله‌یه کلمشدر و قریه اوزرنده ذره
قدر غیم اولمیوب اطرافی سحاب اسود آلمشدر و اوبله شدتلی مطر کلمشدر که اطراف قریه‌دن سیللر کتمشدر پس
حق تعالی اول قریه اهلنه آیدنلق ویروب اول عبد عزیزینه اکرام ایتمشدر و اما بشنجی سنه‌مزده صادر اولان
کراماتدن بریسی بودر که صیف ایامنده برجمعه کیجه‌سی پدر عزیزم جالس مراقب ایکن بن یاتمش اویومشدم
دوشمده کوردمکه خرمن یری صحراده بیکدن زیاده سوار و پیاده عسکر کلمشدر و آتلردن اینوب جمله‌سی
میدانده جمع اولمشدر آتلرک کیمیسی مشایخ هیئتنده و کیمی علما لباسنده قامتلری ایکی آدم بوینی قدر بوجملش
وزین وزینتلی آتلری خرمن یرنده قالمشدر و کندیلر حضرت شیخک صومعه‌سی یانده صف صف دیزلمشدر
بن بو جمعیت کبرایه تماشاده ایکن صومعه‌یانک صاغ یاننده طوران صفدن بریسی همان اکیلوب بنی
قوجاغنه آلمشدر و تبسمله تقبیل ایدوب یسارنده طورانک قوجاغنه ویرمشدر اولدخی بنی الوب محبتله اوپوب
صولنده طورانک قوجاغنه ویرمشدر بو منوال اوزره نوبت سکزنجی روحه ایرمشدر اولدخی بنی آلوب تقبیل
ایدوب یسارنده باب صومعه اولمغله اکیلوب رفق ایله بنی یره قویمشدر بن دخی بابی اچیق بولدم ایچری داخل
اولدم نظر قیلدمکه حضرت شیخک صومعه‌سنه سکز اختیار دواتلی کتمشدرو اول حضرت عالم صورتنده هیچ
کمسه‌یه قیام ایده‌مز ایکن آنلره قیام ایدوب جمله‌سیله معانقه و مصافحه ایتمشدر بو تجیده ایکن اویاندمکه
بو رؤیانک لذتی جانمه جان قاتمشدر بو رؤیایی سرورمدن همان اولدمده کندی ایچنده قاعد پدر رجندمه سویلدم
مکر اول ولی اکاه بو معنانک غورینه تمشدر بو رؤیا اکا واقعه کلوب آنلری مشاهده ایله کوروب سوزلرن
ایشتمشدر و پدر افندی بکا تنبیه ایلدیکه اکرچه بو رؤیاسکا کوره غیبدر لکن تکلم ایلمه که بو روحانیلردن عبیددر
وقتا که صباح اچلوب جمعه نمازی قیلنوب بین الصلوتین اولمشدر بن قپو اوکنده طورر ایکن کوردمکه سعرد
سمتندن برفقیر آتلی آق صقللی سید کلمشدر آتندن اینوب الملی اوپدکده بن آنی کورمشدم اول بنی طانیوب
صومعه قپوسن بیلمشدرو بنی هدیه‌سیله حرم قپوسندن کوندروب زیارت اذنن استدکده اکا زیارت ایچون فتح
باب اولمشدر و بنمله ایچری کلوب حضرت شیخه سلام ویردکده وعلیکم السلام ورحمة الله اهلا وسهلا
التفاتیله سلامن آلمشدرو قعود ایله امر ایدوب ابتدای کلامی بو اولمشدر که یاسید حمزه بو جمعه کیجه‌سی بزه چوق
مسافر کلمشدر و آنک بو خوش خطابندن سید حمزه مات و متحیر قالمشدرو برمقدار اکلنوب اغلیوب دراییوب
قالقوب مجاده‌سن اوپوب بنمله بزم حجره‌یه کلمشدر و پدر افندی‌یه احوالن حکایت قیلمشدر که بن سعرد
اعیانندن سید حمزه‌یم بو یاشمه کلنجه‌دک عمرمده بو قریه‌یی کورممشدم و بو شیخک زیارتی دولتنه ایرمشمدم
تا بو کیجه دوشمده بشیوز قدر یوزی نورلی آتلی و بشیوزدن زیاده اوزون بویلی پیاده اولیا عسکرینه بلد سعرد
اوکنده قارشوب بو دولتلینک زیارتنه کلدم و بو قریه‌یی طریقیله رؤیاده کوردمکه بیلدم وقتا که اولیا عسکری

بوخرمناره کلدیلر جمله‌سی خیوللندن نزول ایدوب بو قپولر مقابلنده صف اندر صف دیزلدیلر و نوبتله جمله‌سی
بو عزیزک صومعه‌سنه دخول ایدوب بونی زیارت قیلدیلر بکا دخی پیاده‌لرله زیارت نوبتی کلمشدرو باب
صومعه‌نک صاغنده صف طوران اولیانک قوجاغنده ایشده بو اوشاغی کوردمکه بری برینه ویروب المشدر
قپو یاننده طوران بو اوشاغی قوجاغندن ایندردکده صومعه‌یه داخل اولمشدر بن قپوده ایکن اویاندمکه
کوکلم لذت ایمان ایله طولمشدر پس بوکون جمعه نمازن قیلوب فرسمه سوار اولوب کیجه کلدیکم طریق ایله
طوغری کلدم و کسه‌دن سؤالسز بو قریه‌یی بولوب منزلری طانیوب بیلدم و حضرت شیخه کلدمکه بو رؤیایی
سویلیم و بعد الیوم اکا مرید اولوب محبت ایلیم بو ایسه بندن مقدم بکا خبر ویرمشدر که یا سید حمزه بو جمعه
کیجه‌سی بزه چوق مسافر کلمشدر سبحان الله بن اسم ورسمی قنده بیلمشدر و رؤیا کوردکم بوکا نیجه عیان
اولمشدر و سید حمزه‌نک بو تعجبنه پدر افندی بویله جواب ویرمشدر که سنک بو کوردکن رؤیایی عینیله بو اوغلم دخی
کورمشدر لکن عوام ناسک کوردیکی رؤیالره خواص اولیا مشاهده ایله ایرشمشدر حق تعالی هر قولنه
برعطیه ویرمشدر و اما آلتنجی سنه‌مزده صادر اولان کراماتدن بریسی بودر که بهار ایامنده برکون ضحی وقتنده
بردلی بک اوتوز قدر خدامیله زیارتنه کلمشدرو باب صومعه‌دن بی پروا کیروب اباغ اوزره طوروب تبسم و سرور ایله
سلام ویروب مهابت و مخافتسز اول عزیزه دیمشدر که کوزل جانم بن دیرایدمکه سکا قنده ایره‌یم سن خوش
بونده ایمش سن دخی بن نه طورایم اللهی سورسن بر قیام ایله که قامتکی دخی کوره‌یم اندن بو طاتلی جانمی سکا
فدا قیله‌یم همان اول مروتکانی قائم اولمشدر و امیر مجنون ایاغنه دوشوب بیهوش اولوب قالمشدر پس حضرت
شیخ انان خدامنه اشارت قیلمشدر که بو امیری مسافر اوطه‌سنه کوتوروب اوزرینه چوق لحاف اورتکز
اویوسنکه افاقت بولمشدر و عقلی کالاول باشنه کلمشدر التمش کوندن برو اویومیان مجنون التی لحاف التنده
التی ساعت اویقویه طالمشدر انک اویقوسی آلتی ساعت اولدقده حرمدن بکا خبر اولمشدر کتدمکه والده
عزیزه‌مز برطبق ایچنده قوری ایری قرمزی اوزم کتورمشدر و حضرت شیخ اول زبیب احمری مبارک یدیله
تقلیب ایدوب اوقیوب افورمشدر که وار اول یاتان مسافرک باشی اوجنده اوتور
اویانوب نه استرسه کل ویره‌لم کتوردن همان کتدیکم کبی اویانوب دیدیکه بن حضرت شیخک اوکنده طبق ایچنده
اولان زبیب احمری استرم بن دخی حضرت شیخه کلدم خبر ویروب اوزم طبقن الدم مسافره کتوردکده اوزومی
کوروب المدن آلمشدرو کفیله اغزن طولدیروب کوزن اغردوب دانه‌سنه تناول قیلمشدر اوزم نهایت
بولدقده قالقوب آبدست الوب افاقت بولمشدر آلتمش کون نماز قیلمیان مجنون اوایله نمازن قیلمشدر و اول
کیجه بدر افندی ایله قالمشدر چونکه ضحی وقتنده کیده‌جک اولمشدر پس حضرت شیخه وداع ایچون کلمشدر
لکن دخول صومعه‌یه جسارت ایده‌میوب مهابتله طولمشدرو حجابندن ایچری بیله نظر ایده‌میوب قپوده
اباغ اوزره قالمشدر آنجق عتبه بابی خضوع ایله تقبیل ایدوب سرور ایله یولنه روان اولمشدر زیرا که آنک عقلی
باشنه کلوب دونکی کوزل جانک بوکون کیم اولدیغن بیلمشدر و اما یدنجی سنه‌مزده صادر اولان کراماتدن
بریسی بودر که صیف ایامنده صهرانی شیخ علی افندی نامنده بر پیر فانی اللی ایکی مرید ایله بلا امیر حاج
کعبه‌دن کلمشدر وضحی وقتنده حضرت شیخ ایله ملاقی اولمشدر نه سلام ویروب نه برکلام ایدوب ونه تقبیل
ونه مصافحه قیلمشدر همان واروب متأدب اوتوروب صمت و سکوت ایله اطراق رأس ایدوب ظهره دک حضرت
شیخک یاننده قالمشدرو بعد اداء الصلوة بی وداع و سلام اول عزیزک یانندن چقوب بزم حجره‌مزه کلمشدرو نه
بلا سلام و کلام اطراق رأس ایدوب مربع اوتوروب عصره دک پدر افندی ایله مراقبه قیلمشدر و پدر افندی اول پیره
تعظیم ایدوب توقیر کثیر ایله خدمتنده اولمشدر و اول پیر اختیار اخشام افطار ایلدکده هر طعامدن
بر لقمه یا بر قاشق آلمشدر و اول کیجه‌یی نه اویلجه ساکت و جالس حجره سطحنده ماهتاب آیدینلغنده پدر افندی ایله
تنهاجه قالمشدر غالبا آنلر صباحه دک بحر مکاشفه‌یه طالمشدر علی الصباح اول پیر مسافر واروب حضرت
شیخی کوروب برلحظه ینه ساکت اوتوروب قیام ایلدکده حضرت شیخ اکا اکرام ایچون قالقوب اباغ اوزره دعا
قیلمشدر بعد الدعا مبارک الن تقبیل ایدوب صمت و سکوت ایله قهقری صومعه قپوسندن طشره‌یه کلمشدر
و حضرت شیخک اکا قیامی ایچون جمله‌مز اول پیره اکرام ایله یدن تقبیل ایدوب آتنه بندیروب احترام ایله تشییع

ایلمشزنا کیم خرمن بری نهایت بولمشدر بعده اول پیر شهسوار برمله وداع ایدوب پیاده میدان ایله راهی
اولمشدر پس عودتندنصکره پدرافندیه دیدمکه بونه شکل مسافردرکه جمله‌دن زیاده عزت وحرمت بولمشدر
جواب ایلدیکه بومسافرسائرلره قیاس اولنمز کاملدر وخواص اولیادن صاحب دلدر و بزم خاص الخاص
افندیمزك حال وشانته قریب وقادر زیرا که دیمشدرکه بن چوق زماندن بروسیاحت ایدوب اطراف عالمه
کیدوب ربع مسکونك بلاد وقراسن کورمشمدر واللی سنه‌دنبرو زمانه‌ده اولان اولیای کرامك جمله‌سنك
زیارتنه ایرمشمدر ظاهرده معروف اولمیان اولیایی مجالس معناده خوش کورمشمدر بوعزیزی جمله‌سندن
اقرب واکرم وغوث اعظم بیلمشمدر وحالا بونك وجود شریفنی آتش عشق حق ایله یانمش بولمشمدر چونکه
بوعزیزك صومعه‌سنه کیتمشمدر ودیدار شریفیله مشرف اولمشمدر وکوکلی عیانا کوزمله کورمشمدر پس بنم
سیاحتم تمام اولوب مرادم آلمشمدر پدرافندیه دیدمکه هیچ تکلم ایتمیان مسافر بووافر سوزلری نه زمان
سویلمشدر جواب ایلمشدرکه بزاشراق قلوب ایله تکلم ایلمشزدر وبوندن غیری دخی چوق حکمت سویلمشزدر
واماسکزنجی سنه‌مزده صادر اولان کراماتندن بریسی بودرکه حضرت شیخك قریه‌سندن اوچ ساعت مسافه
بروادیده برقریه اهلندن برمحبی وارایدیکه انك باغنده عنب مسبق نامنده بردرلی سیاه اوزوم اولوردیکه عنبك
سائرانواعندن یکرمی کون مقدم ایرشوردی واول عنب ایرشدکده اول محب اندن ابتدا حضرت شیخه برسبد
کندی آرقه‌سیله هدیه کتورمکی هرسنه عادت قیلمشدی پس اول سنه عادتندن برهفته‌صکره کلمشدی
وتأخیرنده مروتکاتندن بویله عذرخواه اولمشدیکه شیخم بنی معذور طوتکه بن عادتم اوزره ابتدا ایریشن عنبی سز
افندمزه کتوررایکن غیری کوین چوبانی اولان دوستم یول اوزرینه کلمشدر واودره‌ده بکاتصادف ایدوب بوسنه
کادیکمی بیلمشدر بکادیدی کل بوصوکنارنده سنکله برساعت راحتلنوب سویلیلم وبدروماردك خیرینه ایکی
صالقم اوزم ویربیه لم چوق بهانه ایلدم لکن پك مصراولمشدی بن دخی ناچارا کاتسلیم اولدم تاکیم سبدك نصفنی
بولمشدی آندنصکره دونوب بکانکته ایله تعذیرایدوب دیمشدرکه تکری سکامال ویرمش اماعقل ویرممشدر
بوعاقل ایشی دکلدرکه اولادیکی قویوب کندی مالکی مستحق اولمیان ایللره بویله زحمتله کوتوروب ویررسن شیخ
اولمق مشکلدر بوخسه عنب بولمدیغن نه بیلورسن بنم کوزم بوسوزمی طوتوب قلان اوزمی بوفقیر چوبانه احسان
ایله که نوابی والدینك جانبنه دکسون دیوب اوزمی تمامیله آلمشدی بن دخی بوش سبدی الوب کیرویه دونمشدم
آنجق بوقش باری اولمشدی همان دره‌دن امان امان صداسی کلمشدی برده‌انی کوردمکه اول چوبانی کندی
کلبی یاتورمش آلتنه آلمشدی وازی دیشلرن صاحبنك بوغازینه صالمشدی همان سکردوب چوبانی کلبدن
تخلیص ایلدم امانندنصکره آزمش بلاسن بولمشدی پس انك قریه‌سی اهلنه خبر ایتدم بن دخی بیله کتدم بعض
علاج ایله صحتنه دوندی لکن بنی برهفته بوخدمتدن عوق ایتدی عذرم بواولمشدی پس حضرت شیخ اول محبك
بوعذرن قبول ایدوب اکا دعاقیلمشدرکه (جزاك الله عنا خیرا کثیرا من کان الله له معینا ونصیرا)* واما
طقوزنجی سنه‌مزده صادر اولان کراماتندن بریسی بودرکه حضرت شیخك کندی اقرباسندن عباس نامنده
براختیار اول عزیزك حضورینه کلمشدر کوردمکه آغزی اکیلوب صول قولاغنه متصل اولمشدر صول
یوزینك جلدی قات قات قیرشوب شفه‌سیله قولاغی آراسنده بوروشوب کورنمز اولمشدر وصاغ یوزینك جلدی
اوبله کریلوب اچلمشدرکه کونشده قالان دف کبی ازرق وبراق اولمشدر وسوزلرا ماسوزی فهم اولنمدن قالمشدر
اول مرحمت کانی انی اوبله کوردکده اغلیوب مبارك الیله انی مسح ایدوب ال قالدیروب دعاقیلمشدر بعدالفاتحه
اغزی کالاول طوغریلوب تمام برینه کلمشدر بعده تکلم ایدوب دیمشدرکه الامان شیخم بنی عفوایله که سنك
حقکده قصورایلمشمدر بوکیجه سکاغیبتکده ناسزا سوز سویلمشمدر بن اویقویه وارد قده غایبدن بریله کلمشدر
اغزمی بوحاله صالمشدر توبه‌لر اولسون دیوب یوزن یره سورمشدر واول حکیم الهی اول یولك کناهی عفو
ایدوب دیمشدرکه سکا بزدن یکااولان قصورك حلال اولسون وحق تعالی سکا هدایت قیلسون صقین کسه‌یی
غیبت ایله که مؤمن مؤمنی غیبت ایتمك نص قاطع ایله حرامدر و بزی سویله که بزم کبی عبد ذلیلك صاحبی عزیز
ذوانتقامدر واما حضرت شیخك نقل اولنان کراماتك اوننجی کرامتی بودرکه برکون حضرت شیخك صومعه‌سنه
برساعت مسافه‌ده برقریه‌دن برحافظ متورع اولان فقیه متشرع کلمشدر وحضرت شیخه معارض بولنمشدر

ابتدا

ابتدا دیمشدرکه یاشیخ سن نیچون جامعه کلمزسن اول دریای حلم اکا لطف ایله جواب ویرمشدرکه یا حافظ
بوصومعه مسجد نیتنه بنا اولنمشدر بونده دنیا کلامی سویلنمك مکروه بیلنمشدر تکرار دیمشدرکه نیچون جماعت
ثوابن طالب اولمزسن بنه رفق ایله جواب ویرمشدرکه اوقات خمسه‌ده اولادو احبابم جماعت اولوب فرایض اللهی
ادا اولنمشدر تکرار دیمشدرکه نیچون اذان محمدی‌یه اجابت قیلمزسن بنه لطف ایله جواب ویرمشدرکه بومسجدك
مناره‌سی شوکر پیچ قدر حجردرکه انك اوزرنده بش وقتده اذان اوقنمغله بومسجدك اذاننه اجابت قیلنمشدر
وصلوة جمعه جامعده ادا اولنمشدر تکرار دیمشدرکه نیچون جماعت کثیره‌نك فضیلتن بولمزسن بنه تبسم ایله جواب
ویرمشدرکه قوبی وقعه‌سندن مقدم کبی حضورمه خروج اکرمانع اولمسیدی جماعت کثیره ثوابی جامعه
منتدرکه غنیمت بولنمشدر چونکه معذورم حق تعالی اول ثوابدن محروم ایلمسونکه *نیة المؤمن خیر من عمله*
خبرده روایت قیلنمشدر پس حافظ افندی کندی حدن بیلیوب جوابن الوب کتمشدر اول کیجه خانه‌سنده یاتوب
صباحی اویانمشکه قرآن وفقهی بالجمله اونوتمشدر ایکنجی کونی آبدست المغی ونماز قیلمغی بالکلیه اونوتمشدر
اوچنجی کونی کوزی اعمی اولوب نوری بکباره کتمشدر دردنجی کونی متحیر قالوب آتنه بنوب ایکی اوچ ادمله
حضرت شیخك قپوسنه جان آتمشدر اول مرحمت کانی انی اعمی کوردکده اغلیوب دعا ایتمشدر ومبارك
الن کوزینه سوردکده نوری کاوب ظلمتی کتمشدر واول اعتذار ایدوب خجالتنه باتمشدر ومروت کانی اکا تحسین
ایدوب حقی سویلدك امر معروف ایلدك سعیك مشکور اولسون دیوب تسلیه خاطر ایتمشدر پس حافظ
افندی تائب اولوب حدن بیلوب اول کیجه بزم حجره‌ده یاتمشدر صباحی قالقوب کالاول شفا بولوب اونوتدقلری
هپ خاطرینه کلوب مسرور وممنون اولوب حقه حمد وثنا وشیخه چوق دعا قیلوب یوزن کوزن عتبه‌یه
سوروب پیاده کوینه کتمشدر اگرچه فقیرالله رحمه الله حضرتلری معدن استقامت اولدیغندن منبع کرامات
اولوب مقام خلافته یتمشدر لکن بومحلده بوذکر اولنان کراماتی ارادت اهل محبته کفایت ایتمشدر زیراکه
فنافی الشیخ اولان نور محمدی‌یه ایروب فنافی الله مرتبه‌سنه کتمشدر (نظم)

فقیر فانی اولان دیرجم جهانم بن ••• امیردر اوجه بنده‌ٔ شبانم بن
فقیردرکه جهان ایچره شمس تابانم ••• امیردرکه اکاسایه نهانم بن
امیردر بوزمان بروبحره حکم ایده‌رم ••• فقیردرکه شه ملك جاودانم بن
امیردرکه تو ناس ایچنده مقبولم ••• فقیردرکه کوکلرده طاتلی جانم بن
فقیردرکه جهان محنتندن آزادم ••• امیردرکه بلا سهمنه نشانم بن
فقیردرکه اولومدر رقمده شهد وشکر ••• امیردرکه اولمدن فتی جبانم بن
فقیردرکه قیامتده نه حساب اولنور ••• امیر وحقی دیراول عمله بدکمانم بن

(نوع تاسع) غوث اعظم علوی شیخ اسمعیل تلوی فقیرالله رحمه الله حضرتلرینك رئیس خدامی ومانند اولاد
کرامی بواشان حلم وحیا معدنی درویش عثمان حسنی حقیرالله رحمه الله حضرتلرینك رحمت حقه انتقاله مراد
آلدیغن وحضرت شیخ اندنصکره بویتیمن برنظرله تعزیه ونیجه حکمتله توصیه وحکیمانه تربیه قیلدیغن بیلدیرر
ای عزیز معلوم اولسونکه چونکه مرحوم پدرافندی یك سکسان برتاریخنده حسن قلعه‌سنده دنیایه
کلمشدر واوتوز یل قدر اوقیوب یازوب چلبی افندی اولمشدر وبوزاون تاریخنده تاربارده ایله یاغمغه باشلاشدر
وبوزاون بشده دنیادن اوصانمش مرشد کامل آرزوسن قیلمشدر واوضرومه کوچوب دورت بش یل انده
قالمشدر وبوزیکرمی ایکی تاریخنده اون یل سیاحت قصدیله اوضرومدن اون کونلك یره کلمشدر وعدیم المثل
اولان عزیزی انده بولمشدر پس انك سایه‌سنده اون سنه سعادتله قالمشدر وهموم غمومی وسرور وحضوره تبدیل
اولمشدر وصحبتی برکاتیله خواص اولیا مرتبه‌سن بولمشدر واحوال اهل قبوره مطلع اولوب کشف حسیدن حظ
آلمشدر واشراق قلوبه واصل اولوب کشف خیالی بی بیلمشدر اعنی حضورنده بولنان کسه‌نك خیالی انك
قلبنده منعکس اولمشدر ووحوش وطیور انکاه الفت قیلمشدر وبونوبت جهانده اللی ایکی سنه جلوه ایله
هرمرادن المشدر لکن عالی همتیله اقصای کمال اولان زلال وصال آرزوسنده قالمشدر ودائر مقامات وکراماتی

بلکه ماسوی اولان خیالاتی نظرندن صالمشدر و مراد و مقصودی انجق موت ایله بولنان کمال وصال اولمشدر حتی کندی یاراندن ملا زیاد نامنده اول قریه ده بر مسجد امامی تنهاده برکون پدر افندی یه دیمشدرکه سن بو عزیزک عندنده اولادندن اعز ایکن اون سنه دن برو نائل مرام اولمدیکمی اولدخی جواب ایتمشدرکه هنوز اقصای مرادمه نائل اولمامشمدر سنکله وعده مز اولسونکه نائل مرام اولدیغم کبی سکا خبر ویره یم تا بایلور اولاسک بیله سنی قالدیره یم و بو وعده اوزرینه اون کون مرور ایتمشدر بعده پدر عزیزم مریض اولوب امام موعودا کابش کون بش کیجه خدمت ایتمشدر بو مدتده او مرحوم اکل و شرب و تکلم ایتیوب حرارتله بیخود یاتمشدر چونکه سن سنینی التمش ایکی اولوب وعده سی یتمشدر و تاریخ هجرت بیک یوز اوتوز ایکی یه کلوب ماه رجب اصم نصفنه کتمشدر پس بنم اول یار غارم پدرم و مادرم و غمکسارم و حجره داشم و غربت یولداشم درویش عثمان افندی جمعه کیجه سی صباحه یقین دنیادن اخرته انتقال ایتمشدر و بو دار شقادن اول دار بقایه کتمشدر و حق یولنده جان ویروب قرب وصاله یتمشدر و نائل مرام اولوب رحمت دریاسنه باتمشدر و بو یتیم اول کیجه بشقه جه مسافر اوطه سنده یاتمشدر صباحی قالقوب خسته پدری کورمک مراد ایلدکده انی بکلینلر بنی الداتمشدر دیدیلرسن وارانجه دا غازی قیل صکره کل که خسته شمدی راحت ایتمشدر بن بو سوزی تصدیق ایدوب جامعه کیدوب کوردمکه جمله جماعت مسح انف ایتمشدر بنده تفطن ایده میوب ظن ایلدمکه خلقی زکام طوتمشدر چونکه غازی قیلوب حجره مزه کلوب کوردمکه پدر افندی کتمشدر پس بن دخی نه اکلوردم ایشم بیتمشدر همان کوکام اوی ظلمات غیوم غموم ایله طولوب حسرت فراق مرحوم ایله مثال ویرانه بوم اولمشدر و مسموم اولان کبی اویله فریاد و فغان ایده جک ایدم که سقف حجره یی رفع ایدوب صدای انینم سمایه کیده جک ایدی بن بو تدارکده ایکن انی کوردمکه خلق اورکشوب اول مرحمت کانی کلمشدر و بندن خوش اول حزن و المی المشدر و بنده قیام ایدوب کوکلمدن دیدمکه شمدی عیددر صبور اولوردم عزیز افندمز کتدکدنصکره نه صحبه لر ایده جکم بن بیلوردم همان اول خضر وقت ایروب جمله یه سلام ویروب غریب اوغلنک باشی اوجنده قاعد اولمشدر و شهید عشقنک روحیچون بر فاتحه اوقیوب مراقبه یه طالمشدر و بو حقیر اول عزیزک قرشوسنده مرحومک اباغی سمتنده اباقده قالمشدر مکرسه عنایت حق ایریشجک وقت اولمشدر همان انی کوردمکه رأس شریفن قالدروب نظر کیمیا اثر ایله یوزیمه باقوب تبسم ایده رک فقط ملا ابراهیم ملا عثمان افنطیله بو یتیمین تعزیه قیلمشدر اول اثناده انک مبارک صدرندن شمشک مثالی بر نور لامع و برق اوروب انده قالمشدر اولمدده بنم درون سینه مده یوره کم سرعتله دتره یوب حزن و الم کیدوب یرینه سرور و لذت طولمشدر و اول بابای عالم بو یتیمین مجددا احیا ایدیب کندی مکاننه روان اولمشدر و کوکلم اول ذوق ایله اویله طولمشدرکه حواسمدن بیله دوکیلوب طاشمشدر بیرا ملق جدید آل یاشل اثوابی کیدمکه اول روز ماتم بو یتیمه عید اکبر و سور اعظم اولمشدر و فکرمده قالوب غمم چکن احباب اول سروردن تعجب قیلمشدر حق تعالی اول پدری غریق رحمت ایلسونکه بو اوغلی اندن نه حیاتی حالنده مغموم اولمشدر و نه وفاتی یقننده محزون قالمشدر و مرحوم پدر افندینک یوزن اچوب باقدم کانه کولمشدر و بشره سی نورانی و بدنی کرم و اعضاء و مفاصلی نرم کویاکه اول نائم اولمشدر و جنازه سی نمازن حضرت شیخ افندی کندی قیلمشدر وانک جنازه سی نمازینه اوچ قریه خلقی و جمیع سعرد اهلی کلمشدر و بشیوز قدر ذمی دخی اغلشوب خرمن یرینک برکوشه سنده جمع اولمشدر زیرا انک وفاتیچون بر اوغلندن غیری اول مملکتک خلقی بالجمله محزون قالمشدر زیرا که حضرت شیخک محبتیله درویش اوغلی دخی محبوب القلوب اولمشدر و بعد الدفن و التلقین امام موعود اویقوسز قالدیغندن همان واروب اول ساعت کندی خانه سنده اهل و اولادی یاننده حزن ایله یاتوب اویقویه طالمشدر فی الحال امام اولمدده کندوی اباقده مسرور بولمشدر پس انک اهل و اولادی آنی نائم ایکن خنده قائم کوروب تعجب ایلدیکنه واروب صورمشلرکه سکانه حالت اولمشدر امام اغلیوب انلره جواب ویرمشدرکه اون بش کوندن مقدم عثمان افندی مرحوم ایله وعده مز وار ایدیکه نائل مرام اولدیغن بکا اعلام ایده نائم واسم بیله بنی قائم ایدوب کیده پس اول وعده سن وفا ایچون شمدی سرور ایله کلمشدر بنی قوشاغمدن طوتوب نه یاتورسن قائم اول که بن مراد ایله دائم اولدم دیوب بنی خرم قیلمشدر همان امام ابدست آلوب حضرت شیخه کلمشدر و اول وعده و وفا ماده سن نقل ایلدکده اول عزیز اکا خطاب ایتمشدرکه یا ملا زیاد اوغلوم ملا عثمان

حلیم

حلیم و سلیم و مستور و تسلیم اولدیغندن حال حیاتنده کماله ایروب خواص اولیا مرتبه سنه یتمشدر غالبا همتی عالی اولدیغندن اخص خواص ایله اولمغی مراد ایتمشدر ان شاء الله تعالی انلرن زمره سنه کتمشدر پس پدر افندی مرحومک اون ییل سیاحت عزیمتی انک عمری بقیه سنه اشارت ایمش رحمة الله علیه روحیچون الفاتحه و پدر افندی مرحومک وفاتی کونی آنک رفیقی اولان ملا محمد صهرانی دخی علیل اولوب بر هفته قالوب اولدخی وفات ایتمشدر رفیقندن بر هفته صکره کلوب بر هفته صکره کتمشدر و حضرت شیخ آنک دخی جنازه سی نمازن قیلوب اولدخی مرادینه یتمشدر رحمه الله علیه روحیچون الفاتحه اما بابای عالم افندمز بو یتیمه شفقتیله التفات ایلدیکندن مرحوم پدر افندیدنصکره انک خدمتلری بزه میراث قالمشدر و اول حکیم الهی بو خوی خسته سن نیجه حکمت شربتلریله تربیه قیلمشدر و کوکل امراضندن صحت بولدقده محبتیله انی ایچری المشدر پس توحید و توکل و تفویض و تحمل و تسلیم و رضا ریاضنه داخل اولمشدر و جان و جهاندن اعز و الذ نعمتلر بولمشدر روحیله دن اولی و اعلا معرفت و محبتله فنایی بیلمشدر و اول طبیب قلوبک بو مریض عیوب ایچون ترکیب ایلدیکی حکمت شربتلری الفاظینک ظروفیله تیمنا بو محله نقل اولنمشدر پس اول مرشد کامل بو جاهل غافل غلامی ارشاد ایدوب اقتضا ایلدکجه برر ایکیشر حکمت بیورمشدر و نیجه اشارت و بشارتله کوکل علاجاتن طیورمشدر ملا ابراهیم من وحد الله نجا من عذاب الله ملا الکل من الله والکل الی الله ملا الکل مع الله والکل لله ملا الکل بید الله والکل افعال الله ملا من احب الله احب قراءة القرأن ملا قرأة القرأن غذاء روح الانسان ملا قرآءة الفاتحة جالبة ودافعة ملا من احب الله عمل بمضمون القرأن ملا ابراهیم من احب الله اتبع حبیب الله ملا من احب الله احب حبیب الله من احب حبیب الله اکثر من الصلوة علیه ملا من احب حبیب الله عمل بسنته من احب حبیب الله قرأ احادیثه ملا کتاب المصابیح کله من الاحادیث الصحاح ملا ابراهیم انا مأذون من ابی وهو مأذون من اجدادی بتعلیم العلوم اجمعین واذنت لک فی تعلیم المصابیح وتفسیر المعالم وعلوم الدین ملا افضل العبادة تعلیم علم الدین للمسلمین وافضل العلم علم الصلوة فانها معراج المؤمنین انت صل الفرایض فی الوقت مع السنن اما الجماعة علی الامکان ملا الشریعة المحمدیة ثمرة شجرة الوجود واتباع الشریعة یعطی السعود احذران تخرج من دائرتها ایاک ان تفارق اجماع اهلها ملا ابراهیم الدنیا ملعبة الصبیان الدنیا خیال ونقصان الدنیا کالظل الزائل الدنیا کالرؤیا الباطل ملا امور الدنیا لیست بعملی الدنیا مثال قدر بغلی ملا الدنیا خراب والبقاء لله اترک الکل وتوجه الی الله الدنیا عدوی والعقبا مددی والمولی ابدی ملا ابراهیم الاصل هو القلب والشرط هو المحبة وجد المولی من فی قلبه طلبه لانه قریب من العبد وهو معه ملا ابراهیم الریاضة للمحب عادة تقلیل الاکل والشرب صحة وراحة ملا کتاب ایلک یقول ماء اللحم لا یمنع الریاضة انا کل خمسة ایام مرة اشرب الماء بهذه الکاسة وان فلانا بقی یوما عطشان فشرب جرة من الماء وذلک یفسد الریاضة ملا اصل هذا الخبز عفص حلال انا آکل فی الیوم واللیلة مرة لقیمات من ای طعام وجد ملا ابراهیم تقلیل النوم حضور وسرور ملا اللیل نهار المحبین اللیل محرم العاشقین ملا انا فی بدایة حالی کنت احیی اللیالی وانتظر طلوع الفجر وانظر کیف یضیء والآن اصلی العشاء واتوضأ وانام الی ما شاء الله ملا ابراهیم الصمت حکمة بلیغة وخصلة ملیحة ملا صمت اللسان معین لصمت القلب وصمت القلب موجب لمعرفة الرب ملا سلامة الانسان فی حفظ اللسان والقلم احد اللسانین ملا السر صدیق ملازم وستره امر لازم لا تقل غیر الصدق ولا تقل کل صدق ملا احوال القلب علی اللسان نقصان الحال وخسران اذا کان افشاء سر المخلوق یوجب العقاب فکیف سر الخالق ملا ابراهیم الراحة فی العزلة والسلامة فی الوحدة ملا الناس ما یخلون علی حالنا الناس ما یخلوا احدا علی عمله ملا نحن خلیناک مع قلبک فکن انت مع ربک انت ما بقی لک شغل مع احد ولا میل الی عدو ملا نحن ما لنا معاملة مع المخلوقات ولا التفات الی الکائنات صحبة الخلق صداع والانس فی الانقطاع ملا الخلق حجاب لبصرک عن شهودک وانت حجاب لقلبک عن شهود ربک فانت محجوب عنک بهم الحق محتجب عنک بک ملا کن مع الله کان لا خلق ومع الخلق کان لا نفس واذا کنت مع الله کان لا خلق فقد وحدت وعن الکل فنیت واذا کنت مع الخلق کان لا نفس فقد عدلت وبقیت ملا لیس الاخلاق وخالق فان اخترت الخالق فقل فانهم عدو لی الا رب العالمین ملا انت بین الله والخلق فان علقت قلبک بهم خذلوک وان علقته

بالله خدمولك ازلك الخلق وادخل الى قلبك وحدك ترى مؤنسك فى خلوة سرك ملا ابراهيم * افضل الذكر
لا اله الا الله * وتكرار الاسم منتج لمحبة الله من ذكر الله وحده ذكره الله واحبه ملا حقيقة ذكر الله نسيان ما سواه
ان نسيت الكل بقيت مع الله ملا من قال كل يوم خمسمائة مرة * لا اله الا الله * واسم الجلال الى ما شاء الله
بالاخفاء فقد سلك طريق الاولياء وطريقنا اويسى والتلقين فيه من الله ملا الذاكر من لا يخطر بباله سوى
مولاه ولا يغيب عن معناه ولا يميل الى هواه الذكر المدام غذاء الارواح ملا ابراهيم الفكر التمام عادة الاولياء
الكرام تفكر ساعة فى نفى وجودك * خير من عبادة سنة باثباتك له ملا الخواطر خطاب يرد على الضمائر فاذا
كان من قبل الملك فهو الالهام واذا كان من قبل الشيطان فهو الوسوسة واذا كان من قبل النفس فهو الهوى
واذا كان من الله بالذات فهو الخاطر الحق فعلامة الالهام ان يرد بضعف موافقا للعلم وعلامة الوسوسة ان ترد
بضعف مخالفا للعلم وعلامة الهوى اللجاج فى الطلب بسوء وشرة وبافى الالحاح معاودا حتى يأتى به وعلامة
الخاطر الحق انه يرد على القلب بقوة ولذة ومعرفة يعرف بغتة عند وجدانه فى الخير والخلق والاصل ويعقب سرورا
وعلما وحلما وراحة وامنا وتوكلا وتفويضا وتسليما ورضاء ومعرفة وحبا وحكمة ولطفا ومن كان اكله من الحرام
لا يقدر ان يفرق بين هذه الخواطر القلب رباط اضياف الخواطر ملا ابراهيم توكل على الله وفوض امرك الى الله
ملا توكل بالله وسلم امرك الى الله ملا انت مثلنا سلم امورك الى الله ملا انت محسوب علينا نحن نبعث لاهل
بيتك نحن نعطى لاولادك ملا المتوكل ماؤه فى البئر وخبزه فى الغيب لا هم له فى القلب ولا دراهم فى الجيب ملا ابراهيم
ما اختار احد حالا الا كان عليه وبالا ملا فى الاختيار آفة وفى التفويض راحة فدع الاختيار الى ربك لانك
لا تدرى نفعك ولا ضرك ملا انظر الى ابراهيم عليه السلام كيف توكل على ربه واعتمد عليه فى كل حاله وحين
القى فى النار ما استعان من احد ولا من جبرائيل عليه السلام قال له جبرائيل هل لك من حاجة قال اما اليك فلا
واما اليه فبلى قال فاسئله قال علمه بحالى حسبى عن سؤالى واستعان يوسف عليه السلام من صاحبه المسجون
فقال له ربه كيف وثقت بمخلوق عاجز وعرضت قصتك عليه ورفعت حاجتك اليه وانا المعطى والمانع وانا الضار
والنافع ملا التوكل والتفويض والتسليم والصبر والرضاء اصول فى طريق حصول الوصول الى الله تعالى ملا
ابراهيم الصبر الهام من الله والعجلة دسيسة الشيطان التحمل امن وامان ملا الصبر اوله مر كالحنظل وآخره
حلو مثل العسل ملا الله صبور يحب الصابرين هو يبلى عبده ويعين ملا العلم بالتعلم والحلم بالتحلم القلب سلطان
وتخته التوحيد وتاجه الحلم العلم مرتبة علية والحلم عطية عظيمة ملا ابراهيم من رضى عن الله فقد رضى الله عنه
ملا الرضاء بالقضاء من شأن الاولياء ملا البلاء من الحبيب عطاء فالسخط للعطاء خطاء ملا الخير فيما اختاره الله
والاحسن ما فعله الله ملا كيف ما فعل الله المليح ذلك المليح ما سواه الله فارض بما قدر لك الله ملا اول مقامات
المعرفه الصبر على مراد الله واوسطها الرضاء بمراده وآخرها ان تكون بمراده ملا ابراهيم انت موعود بمعرفة ربك
ومحبته وعطية الله تعالى ليست بالسعى والجهد بل بعنايته وهدايته ملا لو اردت معرفته عشرة ايام بالصدق
لاعطاك بل ان اردتها يوما وليلة بالتوجه التام لهداك ملا ارجو من الحق سبحانه ان يبلغك الى مقصودك
ملا اسئل الله العظيم ان يعطيك مرادك ملا انى قد دعوت الله تعالى وسئلته ان يسهل عليك جميع مراداتك
ملا اذا اراد الله تعالى ان يتعرف لعبده وضع نوره فى قلبه ليعرفه به ملا نور المعرفة فى قلب العارف كالشمس
فى العالم اذا طلعت من خلا بحضوره البسه من نوره ملا ان الطاعة والمعرفة تجعلان العبد اميرا وان ضديهما
يجعلان الامير اسيرا ملا ان عرفت نفسك ذليلا فقيرا عرفت ربك عزيزا قديرا ان جهلت ربك تحركت وان عرفته
سكنت معرفة الله سعادة الدارين ومحبة الله قرة العين ملا المحبة ثمرة المعرفة والمعرفة هداية ازلية ملا اول
ما يطلع فى سماء القلب نجم الحكمة ثم قمر العلم ثم شمس المعرفة فبضوء نجم الحكمة تشاهد حقايق الاشياء وبضوء
قمر العلم تشاهد عالم المعنى وبضوء شمس المعرفة تشاهد حضرة المولى ملا ابراهيم من كان له حبيب مثل الله
فكيف يميل الى غيره ومن كان له طبيب مثل الله فكيف يركن الى غيره ومن كان له صديق مثل الله فكيف يخاف
من غيره ومن كان له صاحب مثل الله فكيف يشتغل بغيره ومن كان له جميل مثل الله فكيف يشاهد غيره كما قال
الله تعالى كذب من ادعى محبتى وخطر بباله غيرى ملا من احب الله آثره على ما سواه من ترك غير الله صفى وقته
مع الله من احب الله فقد احبه الله ملا من احب الله غلق على نفسه ابواب المقالات وعلى قلبه ابواب الكونين

فى جميع

فى جميع الحالات ملا ليس كل عبد يصلح للتذكار ولا كل قلب يصلح لمحبة الجبار ملا قلوب المشتاقين منورة
بنور الله فاذا تكلموا اضاء النور من انفاسهم ملا الشوق يكون الى العبد الغايب وهو قريب مجيب فكيف
نشتاق اليه بل يحبه نحبه ونحب من يحبه ملا انا فقير الله احب من يحب الله ملا انت محبنا منذ خلق السموات
والارض ملا انت است للجنة ولا للنار بل لاجل محبتنا فى الله ملا انت ولدنا انت عندى مثل عبد القادر انت
كمثل اولادى ملا انت لى دع الاستحياء وعلى فاقبل انت منى اى شئ ما تفعل انا اقبل ملا ابراهيم قريبنا بعيد
وبعيدنا قريب انت عندى اينما كنت لو رميتك فى البحر اردك الله على ملا هنالك ايضا نحن نريك الله معك
هو معينك ويحفظك الله يعطيك عمرا طويلا واولادا كثيرا ويجعل عاقبتك خيرا ملا ابراهيم النفس الزكية
نجم والقلب السليم قمر والسر الصافى شمس فمقام النفس فى الباب ومقام القلب فى الحضرة ومقام السر فى المخدع
قائم فى الحضور بالخضوع فيتلقن الحكمة ويلقنها القلب والقلب يلقنها النفس والنفس تملى على العين او اللسان
او القلم ملا المؤمن اذا عمل صالحا انقلبت نفسه قلبا ثم انقلب قلبه روحا ثم انقلب روحه سرا وصار فناء
ثم انقلب الفناء وصار وجودا فحينئذ يسقيه ربه ما يسقى ويزرع ما يزرع ملا متى طلبته بالعقل والتفكر
فقد ضللت ومتى طلبته بالفقر والتحير فقد اهتديت وهو معكم اينما كنتم فى الدنيا والاخرة ملا اذا كنت معه حجبك
عنك واذا كنت معك استعبدك له فالفناء خروجك عنك والبقاء توحيدك اياه ملا ما دمت انت انت فانت
مريد فاذا افناك عنك فانت مراد فالسعادة العظمى غيبتك عنك والدولة الكبرى وجودك به ملا المعرفة
طريق الفناء والفناء طريق التوحيد ما صلحت لنا وفيك بقية اسوانا فاذا افنيت عنك صلحت لنا فاودعناك سرنا
وابقيناك بنا ملا اذا استأنست بك استوحشت عنه واذا استوحشت عنك استأنست به ملا ان سلمت اليه قربك
وان نازعته ابعدك قربك منه خروجك عنك وبعدك عنه وقوفك معك ملا ان جئت بلا انت قبلك وان جئت بك
حجبك فانفصل عنك تشهده فى قلبك فتفنى عنك وتبقى به فلا تشهد فى مرآت الوجود الا الوجه الموجود انتهى
كلامه ملا ابراهيم غلامه رضى الله عنه وارضاه وجعل مقعد الصدق مأويه (بيت) خذ العلم من افواه الرجال *
بقلب لا بعقل ذى جدال * وحضرت پیر پرتدبیرك بو حقیر فقیره اعطا ایلدیکی هدایاسنك بری زین العابدين
حضرتلرینك بو منظومه سیدر که مطلوب اولان اوقومسیدر (منظومه)

عباد الله رجال الله
فيا اقطاب ويا اوتاد
الى من غيركم اذهب
تعالوا وانظروا بالله
اجيبوا يا كرام القوم
تقصدنا كرام الحى
فيا ربى بساداتى
فيارباه يا ربى
فيا طه ويا طس

اعينونا بعون الله
بحق الله رجال الله
ويا ابدال ويا اسياد
بحق الله رجال الله
ومالى دونكم مذهب
بحق الله رجال الله
تعالوا وانصروا الله
بحق الله رجال الله
وخلوا عنكم ذا النوم
بحق الله رجال الله
وزادت نار اهل الغى
بحق الله رجال الله
فحقق لى مراداتى
بحق الله رجال الله
ويا غوثاه يا حسبى
بحق الله رجال الله
ويا حم ويا يس
بحق الله رجال الله

وكونوا عوننا لله
اعينونا بعون الله
اجيبوا يا ذوى الامداد
اعينونا بعون الله
ومنكم يحصل المطلب
اعينونا بعون الله
بحق الله بجاه الله
اعينونا بعون الله
وهبوا وانصرونا اليوم
اعينونا بعون الله
وانتم باب رب الحى
اعينونا بعون الله
عسى تأتى بشاراتى
اعينونا بعون الله
ازل يا سيدى كربى
اعينونا بعون الله
انا عبد انا مسكين
اعينونا بعون الله

عسى نحضر بفضل الله
وفينا اشفعوا لله
وانتم خير اهل الله
بحب الله بود الله
وكونوا عوننا لله
ومالى غير باب الله
ويصفوا وقتنا بالله
والحقنى باهل الله
ومالى غير ذكر الله

سمعنا منك يا محبوب
سئلناكم سئلناكم
بقرآن وجبريل
باسماء واوصاف
بطه سيد الكونين
برب قد تولاكم
فسلوا سيفكم ياقوم
فهبوا يا اولي الالباب
فزين العابدين واقف
وانتم بابه ياهو
باسم الله فتحنا الباب
فطفنا ثم وافينا
ونادانا منادي الحي
وما كذبى لاشباح
فيا اركان بيت الله
وزين العابدين ملقى

وجاء السؤل والمطلوب
بحق الله رجال الله
وللابواب جئناكم
بحق الله رجال الله
وتورية وانجيل
بحق الله رجال الله
وذات اوصاف
بحق الله رجال الله
وسيد والد الشابين
بحق الله رجال الله
واعطاكم واولاكم
بحق الله رجال الله
وهبوا وانصرون اليوم
بحق الله رجال الله
تعالوا وافتحوا الى الباب
بحق الله رجال الله
على ابوابكم عاكف
بحق الله رجال الله
فياهو اشفعوا ياهو
بحق الله رجال الله
وصلينا مع الاحباب
بحق الله رجال الله
وجينا ولبينا
بحق الله رجال الله
اجبناكم وزال الغي
بحق الله رجال الله
ولكن تفرح الارواح
بحق الله رجال الله
ويا جيران حجر الله
بحق الله رجال الله
على ابوابكم حقا
بحق الله رجال الله

والسمع عندنا مكتوب
اعينونا بعون الله
وفي امر قصدناكم
اعينونا بعون الله
وما في اي تنزيل
اعينونا بعون الله
وابرار واشراف
اعينونا بعون الله
وانتم نور عين العين
اعينونا بعون الله
وفي الاكوان والاكم
اعينونا بعون الله
فحاشا يعتريكم نوم
اعينونا بعون الله
وانتم جملة الاحباب
اعينونا بعون الله
ومن تقصيره خائف
اعينونا بعون الله
واهل الغي قد تاهو
اعينونا بعون الله
ودارت بيننا الاكواب
اعينونا بعون الله
وفي الابواب ناجينا
اعينونا بعون الله
وجاءت في حماكم حي
اعينونا بعون الله
من الفتاح للفتاح
اعينونا بعون الله
بكم طبنا وحق الله
اعينونا بعون الله
فحاشا بعده يشقى
اعينونا بعون الله

ووصفك زين اهل الله
فشدوا عزمكم بالله
اعينونا لاجل الله
واخيار رسل الله
انلني مقصدي لله
اعينونا بجاه الله
عن الراجي لكم بالله
وانتم خير اهل الله
ولا يشكو لغير الله
ولم يدروا باهل الله
شربناها بيسم الله
وجدنا كل اهل الله
وقولوا الف شي الله
بهذا جاء سر الله
وهذا شأن اهل الله
ايا سادات شي لله

(نوع عاشر) غوث اعظم علوى شيخ اسمعيل تلوى فقير الله رحمه الله حضرتلرينك هر حالتده متانتن وطريقتده استقامتن وحقيقتده امامتن واندن جمله نك استعانتن وحيات مستعاره سنده مدت اقامتن وزمان انتقال ورحلتن بيلديرر * اى عزيز معلوم اولسونكه فقير الله رحمه الله حضرتلرينك روح پاكى عالم فضلدن بولنمشدى وحجرهٔ عنايتده تربيه قيلنمشدى وانك ولايت فطريه سى خداداد ايدى وسعادت جبليه سى مادرزاد ايدى آنى كورنلرك قلوب ونفوسى اكا محبت ومنقاد ايدى واول محبوب قلوب ملوك ايدى ومخدوم عموم اهل سلوك ايدى آنك جناب سعادتى كعبهٔ حاجات خواص ايدى وباب دولتى مقصد عامهٔ ناس ايدى انى كورن علماء

وعامه ولايت تامه سنه تسليم ايدى واول عصرنك فريدى ودهرنك وحيدى وقدرى عظيم ايدى انك صيت جليلى عربستان وكوردستان اقطارنده مشهور اولمشدى وذكر جميلى اسلامبولدن هندستانه وارروب ايران وتورانه طولمشدى احرار اكا اختيار ايله خدمتكار اولوب رفيقن قبول قيلمشلردى وصحبتن بولوب خدمتن قيلمشلر حالات وكمالاتنك اعلاسن بولمشدى آنك مبارك باشنده وصدر شريفنده كونش كبى نور مشعشع كورمشلردى وانى كورنلر اول عزيزى خبرسز سومشلردى واندن الدقلرن آلوب آنكا ايردكارينه ايرمشلردى وآنك جمالى خيالن نقش ضمير ايدنلر صفاسن سورمشلردى واول واسطه ايله مجلس حضوره كيرمشلردى زيراكه اول وصى همام طريقت محمديه ده امام ايدى وعلامات مرشد كامل انده تمام ايدى توفيق انك رفيقى وحالت وسطى طريقى ايدى وانس انك نديمى وبسط انك نسيمى ايدى وحكمت آنك مشيرى وفكر انك وزيرى ايدى وصدق انك رايتى وحلم انك صناعتى ايدى ومكاشفه غداسى ومشاهده شفاسى ايدى واداب شريعت انك ظاهرى واطوار حقيقت انك مرطاهرى ايدى اول معدن عرفان منشرح الصدر وعظيم الشان ايدى وخوارق عجيبه سى بى حد وحالات غريبه سى بيپايان ايدى وقطب اولياى زمان بلكه غوث هر لهفان ايدى نه كيم عالم دلده اوروح روان اولياى عصرينه سلطان وجمله يه صاحب فرمان ايدى وعاشقلره جانان ودرتليلره درمان ايدى وجمال وكمال ايله شمس تابان واهل بصيرت انك علوشاننده حيران ايدى كذلك ملوك عالم صورت اولان شريف مسعود مكهٔ مكرمه وسلطان هندستان وسلطان محمود آل عثمان وانك اكثر وزراسى وجميع امراى كوردستان اكا عيان وپنهان مكاتيب ونذور وارمغان ارسال ايدوب هر برى انك دعا ورضاوهمتن جويان ايدى وقبول دعاسى ولذت رضاسى ظاهر ونمايان ايدى واقبال عزتى ونفوذ همتى كونشدن عيان ايدى وانك احبابه القاسى وفقرايه عطاسى بى امتنان ايدى وزائرله نصح وثناسى وسائرله حب ودعاسى مفت ومجان ايدى وتلقين اكا تعظيم واكرام ايله امرينه رام اولوب رضاسن خواهان ايدى زيراكه اول مرشد انس وجن وشيخ اهل عرفان ايدى وعزيز اهل عالم ووارث خلافت آدم ووصى حبيب رحمان ايدى * نفعنا الله تعالى ببركاته آمين * اما شريف مسعودك اول محبوب قلوبه كوندرديكى مكتوبك عنوانى بودر الحمد لله الذى جعل مرائى قلوب اوليائه مجالى جمال وجهه الكريم ولاح منها على صفايح وجوههم لوايح نوره القديم فصاروا بحيث اذا روا ذكر الله والصلوة على افضل من ارتفع حجب الكون عن بصر بصائرهم وانكشف سر سريان وجوده السارى فى الكل على سرائرهم فارأوا فى الوجود الا اياه بعد ابلاغ جواهر بواهر الاسلمة والتحيات وزواهر نوادر الاثنية الوفيات بالروايح الطيبات واللوايح المكرمات الى من عنده قلبى مقيم ومن بشوقه جسمى سقيم معدن اللطف والجود ومنبع فيض الودود شيخنا وشيخ الثقلين عين الانسان وانسان العين ظل الله فى العالم ووصى النبى المحترم صلى الله عليه وسلم اعنى به العالم العامل الفاضل الكامل حضرت مولانا فقير الله الغوث التلوى قدس الله سره العلوى واما سلطان محمودك اول عزيزه كوندرديكى مكتوبك عنوانى بويله در الحمد لله الذى كشف لاوليائه ما لا يحيط بعلمه العقل والقياس واوصل محبيهم ومعتقديهم الى ما لا يمكن الوصول اليه لسائر الناس وقرب خواصهم منه بحيث من وجدهم عرفه ومن عرفهم وجده بلا التباس فمن قبل احدهم نجا ومن قبله احدهم فقد وصل الى الله بالاستيناس والصلوة والسلام على من شرب من بحار القدس وجلس على بساط الانس وعلى آله واصحابه الذين شاهدت اسرارهم اجلال الاحدية فتلاشت اوصافهم فى شهود الربوبية اما بعد (فسلام قولا من رب الرحيم) الى حضرة شيخنا العظيم امام الطريقة وهمام الحقيقة قائم مقام الارشاد وناظم امور العباد المتوجه الى الله تعالى فى جميع احواله والداعى للخلق الى الحق بحاله وقاله خلاصة الاشباح والارواح وسر الزجاجة والمصباح عارف احوال الملك والملكوت والواقف على اسرار القدس واللاهوت المعروف العارف بالله والمنقطع الواصل الى الله عزيزنا ومولانا فقير الله ادامه الله به وابقاه انتهى عنوان المكتوبين چونكه اوروح پاك عرصهٔ خاكه اينوب كسب كمال ايدوب عارف حق ومعروف خلق اولمشدى ومظهر عنايات ازليه ومنبع فيوضات ابديه اولوب ايكى جهانى كوكل اينه سنده بولمشدى وجمله يى اونودوب الحق ديسن بيلوب انكله تك وتنها قالمشدى پس بو وجه انك جور وجفاسندن اعراض ايدوب عالم ذوق وصفايه متوجه اولمشدى وبو وجه انك كثرت كدرندن اوصانوب عالم وحدتده زلال وصال مدامى آرزو قيلمشدى وبو كارخانه ده بر جلوهٔ عجيبه ايله نوبتن صاوب رحلت وقتى كلمشدى وبودار فنادن اول

دار بقایه انتقال ا کا آسان اولمشدی زیرا که اول اهل بقا بشره وقوعنده موت اختیاری برله اولمشدی وروح پاکی بدنی مرقدنده حبس اولمش قالمشدی وقتا که اول عزیز کلشن سنینی ثمانینی تجاوز قیلمشدی وتاریخ هجرت بیک یوز قرق بدی سنه‌یی بولمشدر پس اول ییلک شهر شوالی نصفنده اول جمله‌نک پدری برهفته قدری بحر درونه طالمشدر خلق ایسه اویله صانمشدرکه اول مریض اولوب بیخود قالمشدر بعده برجمعه کیجه‌سی بعد العشا اول حالتدن بو عالم حسه کلمشدر واولاد واحفادن یاننه دعوت ایدوب علم وصلاح ایله وصیت قیلمشدر وجمله‌نک ذمتن ابرا ایدوب تربه‌سی اوقافنه بیوک اوغلی عبد القادر افندی‌یی متولی قیلوب یس شریف اوقومه‌یی خاطرلرینه صالمشدر واول اثناده صومعهٔ شریفه‌سی رایحهٔ طیبه ایله طولمشدر کویا که بر رحقه عود وعنبر یاقلمشدر واولاد واحفادی غموم واحزان ایله طولمشدر وا کا اول کیجه لیلهٔ عید وسور اولمشدر وقتا که ا کا (سلام قولا من رب الرحیم) صداسی کلمشدر الله دیوب جسمن قویوب حقه جان ویروب مراد آلمشدر کندوسی انده کیدوب وجسم لطیفی بونده قالمشدر چونکه اول اهل حضور بو دار غروری قویوب اول دار سروره رحلت قیلمشدر پس اولاد واحفادی فراقیچون اغلیوب یورکلرن طاغلیوب جمله‌سن حیرت آلمشدر اول شب ا کا عید اکبر وسور اعظم ایکن آنلره یأس وماتم اولمشدر همان اولکیجه اولاد کرامی تنهاجه صباحه دکین غسل وتکفینن تکمیل ایدوب اول وصیتی یرن بولمشدر وکیجه‌دن سعرد اهلنه وبش الی قریه خلقنه آدم کیدوب بالجمله صباحی کلمشدر وبی حد ونهایه جماعت کثیره جمع اولوب عبد القادر افندی اوغلی صلوة جنازه‌سن قیلمشدر ومرقد شریفی پدرم عثمان افندی ابن محمد افندینک تربه‌لری قدامنده قازلمشدر واهل قریه قرق کون صباح ومسا مرقد شریفنه کلوب قرآن تلاوت قیلمشدر وآنده برقبهٔ عظیمه بنا اولنوب ایچنده تاریخ وفاتی یازلمشدر ومرقدی اوزرینه مزین ستاره‌لر ایله اورتولی بر یوجه صندوقه یاپلمشدر وهفته‌ده بر کون اول قریه اهلنه مرقدی عندنده بررایکیشر اتمک کندی اوقافندن تعیین قیلنمشدر ومرقد منوری زیارة قیلنوب آنکله تبرک اولنمشدر قدس الله سره روح پاکی ایچون الفاتحه

(نظم)

ای خواجه بوزندادن	بن عزم سفر قیلدم	افلاک دل وجاندن	خوش راهکذر قیلدم
جان عزم سما ایتدی	تا معدننه یتدی	اول سمته که جان کتدی	اول سمته نظر قیلدم
سیل مثلی روان اولدم	وحدت یمنی بولدم	اول خمر ایله خوش طولدم	بن بحری مقر قیلدم
دلدن اوسه تابان	کوستردی یوزن رخشان	مهر ایله ایدوب دوران	بن سیر قمر قیلدم
جان ایچره اوجا ناندر	دل حسننه حیراندر	عارف ایشی سیراندر	بن ذوق ذکر قیلدم
اول وصلت روح آنی	خوش بولدی بو روح آنی	سیر وسفر جانی	بی خوف وخطر قیلدم
حق دل وجان طولسون	اول خمر ایله مست اولسون	بی پرده آنی بولسون	بن جسمی سپر قیلدم

(خاتمة الکتاب) کیفیت صحبت حبیب خالق وخلق زمانی ورغبت اقارب واباواخوانی والفت وازواج واولاد وغلمانی ومعاشرت مجاهیل ومعارف وجیرانی ومباشرت اطعام فقرا واکرام مهمانی وامور خارجیهٔ اعیان وامثال واقرانی ومعاملات عوام وخواص اهل جهانی وموجب مودت والفت بولنان لطف واحسانی وهر برصحبت والفته مخصوص اولان اداب وارکانی وآفات اعضای سبعه ایله آفات ابدانی واسباب فقر وغنا وحفظ ونسیانی وبوجمله‌یی انسانه اسان ایدن توحید حضرت یزدانی فصول اربعه ایله تفصیل ایدر (فصل اول) اجمال معاملات حبیب خدایی وحسن معاشره‌یی ترغیب ایدن آیات قرآنیه‌یی واحادیث قدسیه‌یی اوج نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) مکارم اخلاق رسول امینی واصحاب کزینی وانلره تابعینی وعلمای دینی اجمالا بیلدیرر ای عزیز ✱ معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه اول حنان ورحمان ورؤف ورحیم وستار وحلیم وودود وکریم اولان الله تعالی حضرتلرینک کلام قدیمنده (وانک لعلی خلق عظیم) خطابی مقامنده مقیم اولان رفیق وشفیق وحلیم وسلیم محمد امین ومعین مساکین وحبیب اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک مخلوق خدا ایله اولان مکارم اخلاق وعنایسی وجمیع ناس ایله عشرت واستیناسی وامت واصحاب ایله صحبت ومعامله‌سی واهل واولاد ایله الفت ومکالمه‌سی وا کا اقتدا ایدوب ایزنجه کیدن ✱ وآنک تخلقوا باخلاق الله ✱ امرینه امتثال ایدن

اصحاب کرامک واولیای عظامک وعلمای دینک وسلف صالحینک دائما رسم وعادتلری وطور وطبیعتلری جمله خلق ایله حسن خلق ایله معامله ولطف ولین ایله مکالمه ایدی ومسامحه ایله معاشرت وموافقت ایله مباشرت ایدی واختلاط ایله رغبت وامتزاج ایله صحبت ایدی وحلم ایله نصیحت ورفق ایله محبت ایدی وتواضع ایله شفقت وبشاشت ایله الفت ایدی وایثار ایله خدمت واحسان ایله فتوت ایدی وکرم ایله مودت وحیا ایله مروت ایدی ومدارات ایله مرافقت وتحمل ایله مجاورت ایدی وعفو ایله شفاعت وجود ایله سخاوت ایدی وتودد ایله طلاقت وتلطف ایله ظرافت ایدی ووقار ایله سکینت ورجا ایدنه رأفت ایدی وصدق ایله صیانت وهر کسه اعانت ایدی وجمله‌یه خیر دعا وحسن ظن ایله ثنا ایدی وتصغیر نفس وتوقیر احبا وستر عیوب وصفح اذا ایدی وناسک احسان ومحاسنن افشا وکندی احسانن اخفا ایدی وکوچکاره ترحم وبیوکاره وفا ایدی وبونلر امثالی کوزل خصال ایدی حال بوکیم بونلره جمله‌دن اهم والزم اول حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اتباع واقتدا قیلمقدر وانک آل واصحابنک عادات وادابیله معتاد ومؤدب اولمقدر ورضای مقلب القلوبی کوکلرده آرایوب بولمقدر وانکیچون جمله خلقنه رفق وشفقت قیلمقدر (نظم)

معدن الطاف ایدی پیغمبرا تمزدی غلو	حسن اخلاق ایله ذاتی اولمش ایدی طبطلو
خلقه ایلردی تواضع کرچه شریف وکروضیع	نفسی طبراق کبی الچق کوکلی صو مثلی طورو
سوسه کربغض ایلسه الله ایچون ایلردی اول	کندی نفسیچون سوب هم اولمدی هرکز عدو
کولمدی هیچ قهقهه‌یله سوکدی هیچ نسنه‌یه	لطف ایله بسام ایدی یوزی کولج اول ماهرو
حرمت ولطف وحیا وحلم ایله موصوف ایدی	کمسه‌یه لا دیمدی کیم کاسه اکا یالوارو
کندی اهل بیتی حاجاتن کورردی کندیسی	دائما مسکینلر ایله اوتورردی اول اولو
نعلن وثوبینه یماقلر دیکردی کیدوب	خسته کورمک تعزیه ایچون یورردی ای عمو
کهنردی ناقه که آت وقاطر که مرکبه	اردینه ادم الوردی اولسه ایدی املو
که تربع ایلر ایدی که دیکردی بردیزین	مجمع الاداب ایدی مخفی عیان یوزی صولو
اریه اتمکینه یا خودم جک چورباسنه	قیلسلر دعوت واوردی آره مزدی رنک وبو
یردی اوج پارماغله طتلی یلاردی آنلری	بسمله ایله اوج نفسده صوایچردی دیکلو
اعتذار ایتسیدی کمسه عذرن ایلردی قبول	یوغ ایدی عندنده اطفیله کرمدن سوکاو
طورسه ذکر الله ایدی اوتورسه ذکر الله ایدی	کمسه‌یه ویرمزدی جان وکوکلنی الا که هو

(نوع ثانی) جمله خلق ایله حسن خلق ایله معامله‌یی ولطف ولین ایله مکالمه‌یی ایات بینات ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه حق تعالی عبادینه عنایتیله قیلدیغی رأفت ورحمتی دیری برلرینه لازم اولان شفقت والفتی طیورمشدر نتکیم کلام شریفنده اطفیله بیورمشدر ✱ یرید الله بکم الیسر ولا یرید بکم العسر ✱ ان الله بالناس لرؤف رحیم ✱ والله رؤف بالعباد ✱ وان تعفوا اقرب للتقوی ولا تنسوا الفضل بینکم ✱ ان الله بما تعملون بصیر ✱ واذکروا نعمة الله علیکم اذ کنتم اعداء فالف بین قلوبکم فاصبحتم بنعمته اخوانا ✱ والکاظمین الغیظ والعافین عن الناس والله یحب المحسنین ✱ فبما رحمة من الله لنت لهم ولو کنت فظا غلیظ القلب لانفضوا من حولک فاعف عنهم واستغفر لهم وشاورهم فی الامر) ولا تکن للخائنین خصیما) والصلح خیر واحضرت الانفس الشح وان تصلحوا وتتقوا فان الله کان غفورا رحیما) فاعف عنهم واصفح ان الله یحب المحسنین ✱ والمؤمنون والمؤمنات بعضهم اولیاء بعض ان ربی رحیم ودود ✱ ولو شاء ربک لجعل الناس امة واحدة ولا یزالون مختلفین الا من رحم ربک ولذلک خلقهم) ان الله یأمر بالعدل والاحسان وایتاء ذی القربی وینهی عن الفحشاء والمنکر والبغی یعظکم لعلکم تذکرون ✱ وان عاقبتم فعاقبوا بمثل ما عوقبتم به ولئن صبرتم لهو خیر للصابرین ✱ ان احسنتم احسنتم لانفسکم وان اسأتم فلها ✱ ان الله مع الذین اتقوا والذین هم محسنون) وقضی ربک الا تعبدوا الا ایاه وبالوالدین احسانا اما یبلغن عندک الکبر احدهما او کلاهما فلا تقل لهما اف ولا تنهرهما

وقل لهما قولا كريما واخفض لهما جناح الذل من الرحمة وقل رب ارحمهما كما ربيانى صغيرا) وقل لعبادى يقول
التى هى احسن ان الشيطان ينزغ بينهم ان الشيطان كان للانسان عدوا مبينا * قل كل يعمل على شاكلته
* وليعفوا وليصفحوا الا تحبون ان يغفر الله لكم والله غفور رحيم * وعباد الرحمن الذين يمشون على الارض
هونا واذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) والذين يبيتون لربهم سجدا وقياما والذين لا يشهدون الزور واذا مروا باللغو
مروا كراما اولئك يجزون الغرفة بما صبروا ويلقون فيها تحية وسلاما خالدين فيها حسنت مستقرا ومقاما *
واذا سمعوا اللغو اعرضوا عنه وقالوا لنا اعمالنا ولكم اعمالكم سلام عليكم لا نبتغى الجاهلين * ومن اياته ان خلق
لكم من انفسكم ازواجا لتسكنوا اليها وجعل بينكم مودة ورحمة ان فى ذلك لايات لقوم يتفكرون * ووصينا
الانسان بوالديه احسانا حملته امه كرها ووضعته كرها * ولا تستوى الحسنة ولا السيئة ادفع بالتى هى احسن
فاذا الذى بينك وبينه عداوة كانه ولى حميم وما يلقاها الا الذين صبروا وما يلقاها الا ذو حظ عظيم * الله لطيف
بعباده * والذين يجتنبون كبائر الاثم والفواحش واذا ما غضبوا هم يغفرون * وجزاء سيئة سيئة مثلها فمن عفى
واصلح فاجره على الله * ولمن صبر وغفر ان ذلك لمن عزم الامور * انما المؤمنون اخوة فاصلحوا بين اخويكم
واتقوا الله لعلكم ترحمون * يا ايها الذين امنوا لا يسخر قوم من قوم عسى ان يكونوا خيرا منهم ولا نساء من نساء
عسى ان يكن خيرا منهن ولا تلمزوا انفسكم ولا تنابزوا بالالقاب بئس الاسم الفسوق بعد الايمان
ومن لم يتب فاولئك هم الظالمون (يا ايها الذين آمنوا اجتنبوا كثيرا من الظن ان بعض الظن اثم
ولا تجسسوا ولا يغتب بعضكم بعضا ايحب احدكم ان يأكل لحم اخيه ميتا فكرهتموه واتقوا الله ان الله تواب
رحيم (ربنا اغفر لنا ولاخواننا الذين سبقونا بالايمان ولا تجعل فى قلوبنا غلا للذين آمنوا ربنا انك رؤف رحيم
ويؤثرون على انفسهم ولو كان بهم خصاصة ومن يوق شح نفسه فاولئك هم المفلحون (يا ايها الذين امنوا ان من
ازواجكم واولادكم عدوا لكم فاحذروهم وان تعفوا وتصفحوا وتغفروا فان الله غفور رحيم (وتواصوا بالصبر
وتواصوا بالمرحمة) خذ العفو وأمر بالعرف واعرض عن الجاهلين (واصبر وما صبرك الا بالله ولا تحزن عليهم
ولا تك فى ضيق مما يمكرون (فاما اليتيم فلا تقهر واما السائل فلا تنهر واما بنعمة ربك فحدث (رباعى) مخلوق
خدايه شفقت ايت رحمت بول) ابله لره حلم وحرمت ايت راحت بول) سن هر كسه رفق رغبت ايت رفعت بول)
كرايدمدكسه عزات ايت عزت بول (نوع ثالث) جمله خلق ايله حسن خلق ايله معامله يى ولطف ولين ايله
مكالمه يى احاديث قدسيه ايله بيلدير (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه حق تعالى عبادينه
عنايتله قيلديغى رأفت ورحمتى ويرى برلرينه اقتضا ايدن صيانت وشفقتى وحمايت ورغبتى طيورمشدرتنه كيم
احاديث قدسيه سيله تنبيه وتعليم بيورمشدر (يا ابن آدم انكم لا تحسنون الا الى من احسن اليكم ولا تصلون
الا من وصلكم ولا تكلمون الا من كلمكم ولا تطعمون الا من اطعمكم ولا تكرمون الا من اكرمكم وليس
لاحد فضل على احد انما الفضل للذين يحسنون الى من اساء اليهم ويصلون من قطعهم ويكلمون من هاجرهم
ويطعمون من حرمهم ويكرمون من اهانهم فاعفوا واصفحوا وتواضعوا واستروا وارحموا ارحمكم (يا ابن آدم
لا يدخل جنتى الا من تواضع لعظمتى وقطع نهاره بعبادتى وكف نفسه عن الشهوات من اجلى وآخا الغريب
ورحم المصاب واكرم اليتيم وكان له كالاب الرحيم وللارامل كالزوج الشفيق فمن كانت هذه صفاته ان دعانى
لبيته وان سئلنى اعطيته وفى قلوب عبادى احببته يا ابن آدم المال مالى وانت عبدى والضيف رسولى فان
منعت مالى عن رسولى فلا تطمع فى النعيم المقيم يا ابن آدم المال مالى والاغنياء وكلائى والفقراء عيالى فمن
بخل بمالى على عيالى ادخلته النار ولا ابالى يا ابن آدم احسن خلقك لعبادى حتى احبك واحببك فى قلوبهم
يا ابن آدم ضع يدك على صدرك فما تحب لنفسك فحبه لغيرك يا ابن ادم من ترك العنف والغيبة والنميمة اظهرت
محبته فى القلوب ونجيته من العيوب والكروب يا ابن ادم كما ترحم كذلك ترحم وكيف ترجو ان ارحمك وانت
لا ترحم عبادى يا ابن آدم من اسند اليه اليتيم والارملة ابتغاء مرضاتى جعلته فى ظلى يوم لا ظل الا ظلى يا ابن ادم
انفق انفق عليك ويورمشدركه يا موسى انى اصطفيتك اسبب شفقتك على خلقى لانك كنت ترعى غنم شعيب
فندت شاة من غنمك واتبعتها فاصابك الجهد فى طلبها حتى ادركتها فلما اخذتها ضممتها الى حجرك وقلت لها
يا مسكينة لم اتعبتنى واتعبت نفسك فبرحمتك عليها اكرمتك بالنبوة يا ابن ادم اذكرنى حين تغضب اذكرك حين

اغضب وارض بنصرتى لك فان نصرتى لك خير من نصرتك لنفسك يا ابن ادم احسن خلقك لعبادى وعد
المريض منهم حتى احبك فى قلوبهم ويقول الله يوم القيامة يا ابن ادم مرضت فلم تعدنى فيقول يا رب كيف
اعودك وانت رب العالمين فيقول اما علمت ان عبدى فلانا مرض فلم تعده اما علمت انك لو عدته لوجدتنى عنده
ويقول الله تعالى يا ابن ادم استطعمتك فلم تطعمنى فيقول يا رب كيف اطعمك وانت رب العالمين فيقول
استطعمك عبدى فلان فلم تطعمه اما علمت انك لو اطعمته لوجدت ذلك عندى ويقول الله تعالى يا ابن ادم
استسقيتك فلم تسقنى فيقول يا رب كيف اسقيك وانت رب العالمين فيقول استسقاك عبدى فلان فلم تسقه اما
علمت انك لو سقيته لوجدت ذلك عندى يا ابن ادم اذا ابتليتك فلم تشكنى الى عوادك اطلقتك من اسارى ثم
ابدلتك لحما خيرا من لحمك ودما خيرا من دمك ثم تستأنف العمل يا ابن آدم اوجبت محبتى للمتحابين فى ويقول
الله تعالى يوم القيمة اين المتحابون فى فوعزتى وجلالى اليوم اظلهم فى ظلى يا ابن آدم المسكين رسولى فان اعطيته
فقد اعطيتنى وان منعته فقد منعتنى يا ابن آدم لا تؤذى احدا من خلقى رعاية لحق (بيت) جهان باغنده اى
عاقل بودر مقبول انس وجن) نه كمسه سندن انجنسون نه سن بر كمسه دن انجن (فصل ثانى) جمله خلق ايله حسن
خلق ايله معامله يه ولطف ولين ايله مكالمه يه متعلق اولان احاديث واخبارى وكلام كبارى وهر كسله عقلنجه
رفتار وكفتارى واجمال امور خارجيه مختارى وترهيب وترغيب تأهل بى كارى درت نوع ايله بيان وعيان
ايدر (نوع اول) جمله خلق ايله حسن خلق ايله معامله نك ولطف ولين ايله مكالمه نك فضائل وفوائدن احاديث
شريفه ايله بيلدير (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل ادب ديمشلردركه حضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى
عليه وسلم امت واصحابنه شفقت ورأفتيله حسن معاشره يى تعليم وتفهيم ايدوب فضائل وفوائدن
طيورمشدر تنه كيم بعض احاديث شريفه سنده بيورمشدر رحمان اولان الله مرحمت ايدنلره مرحمت ايلر
سز يرده اولانلره مرحمت ايلكز تا كيم كوكده اولانلرك خالقى سزه مرحمت ايلسون ويورمشدركه سزدن
كوچكلره مرحمت ايلكز تا كيم سزدن بيوكلر سزه مرحمت ايلسون ويورمشدركه مؤمنلره لازمدركه
برى برينه خير صانوب نصح ايده لر وبرى برينه مرحمت ايدوب اعانه سنه كيده لر وبرى برينك المىله متألم اولوب
مسرتيله مسرت بيده لر تنه كيم بدنك برعضوى متألم اولدقده جميع اعضاى بدن آنك المىن بولورتا اول عضوك المى
زائل اولنجيه دك جمله بدن راحتسز اولور ويورمشدركه مؤمنلر برى برينك قرنداشيدر وعالم نفس واحده
كبيدر ويورمشدركه برى بريكزه نسنه بخش ايلكز تا كيم برى بريكزه محبت ايده سز ويورمشدركه خالقك
خيرليسى نا سه منفعتلسيدر انكيچون اصحاب كزين وآنلره تابعين وعلماى دين مبين برى برلرينه معين اولوب
منفعت ايدرلردى بلكه اهل كتاب وذميه وجميع مخلوقاته بيله مرحمت ايدوب معاونتلرينه كيدرلردى
ويورمشدركه امتمك ابدالى كثرت صلوة وصيام ايله جنته داخل اولمازلر بلكه رحمت قلوب وسلامت صدور ايله
وسخاوت نفوس ايله داخل اولورلر واول حضرت كندى مبارك يديله يتيم اوشاقلرك باشين مسح ايلردى وآنلره
تلطف ايدوب تبسعله سو يلردى ويورمشدركه يا معاذ يتيم اوشاقلره مرحمتلى پدر كبى اوله سن واكدكك
كبى بجرسن يقينا بيله سن ويورمشدركه كيمكه مسلمان قرنداشن دنياده مسرور ايدرسه حق تعالى آنى دنياده
وآخرتده مسرور ايدر وكيمكه مؤمن قرنداشن دنيا غصه لرينك بريسندن خلاص ايدرسه حق تعالى آنى يوم
قيامت غصه لرندن آزاد ايلر ويورمشدركه حق تعالينك عبدى مادامكه مؤمن قرنداشلرينك ياردمنده در
مولاسى آنك ياردمنده در ويورمشدركه پدر ومادرينه اكرام واحسان ايدن ايچون جنتك ايكى بابى
مفتوحدر ويورمشدركه حق تعالى اول كمسه يه رحمت ايلسونكه كندى ولدينه معاونت ايلر يعنى اول امرى
اكا تكليف ايتمزكه اول امرى اشلمكده كندويه عاصى اولمسندن خوف اولنه ويورمشدركه اعمالك افضلى
مؤمنك بالنه سرور ادخال ايتمكدر ويورمشدركه بر كمسه كندى عيالنه بر درهم انفاق ايلسه بنم عندمده حق
يولنه بيك دينار انفاقندن احسندر وبر كمسه پدر ومادرينه بر كون مطيع اولسه بنم عندمده بيك يل عبادتندن
خيرليدر ويورمشدركه بر كمسه عيالى عندنده بر ساعت اكلنسه بنم عندمده بومسجدمده اعتكافندن
افضلدر ويورمشدركه ايمانى اكمل اولان مؤمن كندى اهليله خلقى احسن اولاندر ويورمشدركه نسوانه
خير صانوب رفق وحلم ايله معامله ايلكزكه انلر كندى نفسلرينه مالك اولميوب سزلك عندكزده اسير اولوب

امانة الله بولنشلردر و بیورمشدر که کندی عبد ینه یدیله ضرب ایدەنك کفارتی آنی آزاد ایلمکدر و بیورمشدر که
اسانتمالك اولەنك عیوبی مستوردر و کظم غیظ ایدەنك ذنوبی مغفوردر و بیورمشدر که جواری و غلمانکزه
لطف و لین ایلە مکالمه ایدەسز بر کونده یتمش کره تقصیرات ایدرلرسەدە عفو ایلە معامله ایدەسز و آنلره کندی
مأکولاتکزدن اطعام ایلیەسز و کندی ملبوساتکزدن الباس ایدوب اولادکز کبی اکرام ایلیەسز و آنلره
طاقتلرندن زیادە خدمتلر تکلیف ایلمکز که بدنلری لحم ایلەدمدر و آنلر سزلر کبی بنی آدمدر آنلره ظلم ایدنلرك
خصمی خلاق عالمدر و بیورمشدر که هر کیمکه پدر و مادرینه مطیع اولوب صلۀ رحم ایلسه و اهل و اولاد
و خدامیله ملایم سویلسه و اخوانته اکرام ایدوب کندی خانه سنه ملازمت ایلسه تحقیق اول کمسه تکمیل
مروّت ایلمشدر و بیورمشدر که اولیا ایلە مجالسه و علما ایلە مکالمه ایلیکز و حکما ایلە صحبت و فقرا ایلە انسیت ایلیکز
و بیورمشدر که ایکی مصاحبك کلماتی بری برنده امانتدر پس برینه حلال اولمز که اوبرینك کیزلی سوزن کمسه یه
سویلیه یا انك سر مستورن خلقه اظهار ایلیه و بیورمشدر که مؤمن مؤمنه روح ایلە جسد مثابه سنده در
و بیورمشدر که مؤمنك مؤمنه نظری عبادتدر و یوزینه تبسمی کفارتدر و بیورمشدر که مؤمنك قلبنه سرور
ادخال ایتمك موجب رضای رحماندر و بیورمشدر که هر کیمکه حق تعالی یه و عالم عقبایه ایمان کتورمشدر اول
کمسه جارینه اکرام و ضیفنه احترام ایلسون و خیر سویلسون یا سکوت ایلسون و بیورمشدر که یا اباهریره
نفسکه محبت ایلدیکك امری ناسه محبت ایلە که مؤمن اولەسن و جارکله مجاورتی کوزلجك ایلە که مسلمان
اولەسن و بیورمشدر که جبریل امین بکا حسن مجاورتله اویله چوق وصیت ایدردیکه قونشی قونشیسندن
میراث آلور ظن ایدردم و اول حضرته کلوب جارندن شکوی ایدن مؤمنه بیورمشدر که کندی جارکدن اذیتکی
کف ایدوب آنك اذیتنه صبر ایدرسن تا کیم موت ایلە اندن آیریلوب کیدرسن پس حسن جوار آنجق کف
اذیت دکلدر بلکه حسن جوار اذیت جاره صبر و تحملدر و بیورمشدر که تحقیقا حسن خلق و حسن جوار
و صلۀ رحم اسباب رضای مولادر و مذیب جمیع خطایادر و بیورمشدر که حسن خلق الله تعالینك رحمتندن
صاحبی انفنده بر بولاردر که بر ملك بدندەدر و ملك ایسه انی خیره چکر کیدر و خیرانی جنته ادخال ایدر
و سوء خلق الله تعالینك عذابندن صاحبی انفنده بر بولاردر که بر شیطان الندەدر و شیطان ایسه آنی شره
چکر کیدر و شرانی جهنمه ادخال ایدر و بیورمشدر که هر کیمده که اوچ خصلت اولمز اول کمسه ایمان طعمنی
بولمز بری حلمدر که انکله جاهلك غضبن رد ایلر و بری ورعدر که آنکله محارمدن منع ایلر و بری حسن خلقدر که
آنکله خلقه مدارات ایلر و بیورمشدر که افضل صدقات مدارات ناسدر و بیورمشدر که ادای فرایضله امر
اولندیغم کبی مدارات ناس ایلە مأمورم و بیورمشدر که رفق و مدارادن بهره مند اولان دنیا و آخرت خیرن
بولمشدر و رفق و مدارادن محروم اولان دنیا و آخرت خیرندن بی بهره قالمشدر و بیورمشدر که ایماندن صکره
عقلك باشی مدارات ناسدر و خلقه تودد له حسن امتزاج و استیناسدر زیرا که استشاره ایدەنك ایشی راستدر
و کندی رأینه قانع اولەنك صوکی اخلاسدر و بیورمشدر که دنیایی ترك ایدن عند الله مرغوب اولور و خلقك یدنده
اولنی ترك ایدن محبوب القلوب اولور و بیورمشدر که امانت قبض ایتمین راحت بولور و ناسدن برنسنه سؤال
ایتمین عزیز اولور و بیورمشدر که مؤمنلره نصح و شفقت علامت سعادتدر و بیورمشدر که حق تعالی رفیقدر
و رفقی سوب عنفی آلمز و رفق ایچون ایلدیکی لطفی عنف ایچون قیلمز و بیورمشدر که حق تعالی بر بیت اهلنه
خیر مراد ایلسه انلری رفق ایلە معتاد ایدوب عنفدن ازاد ایدر زیرا که رفق برنسنه ده بولنمز الا که انی زین ایدر
و عنف برنسنه ده بولنمز الا که انی شین ایدر و بیورمشدر که یا اباذر اکر مؤمن قرنداشکه نفعك اولمدیسه باری ضررك
اولمسون و اکر اول سندن سرور بولمدیسه غم هم بولمسون و اکر انی لسانك مدح ایتمدیسه ذم هم قیلمسون
زیرا که مسلمان اودرکه انك یدندن و لساندن مسلمانلر سلامت بوله لر و جمله سی انك ضرر و زیانندن امین اوله لر
(بیت) نفس قبول قیل ای حق خلق انجمنه * کیم انجدرسه سنی حقدن اکله سن انی * (نوع ثانی) جمله
خلق ایلە حسن خلق ایلە معامله نك و لطف و لین ایلە مکالمه نك ماهیت و کیفیتی نیجه اخبار و آثار ایلە بیلدیرر
ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردر که حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم امت و اصحابنه
مودت و محبتیله الفت و صحبتك اداب و ارکانن تفهیم و تعلیم ایدوب ماهیت و کیفیتن طیورمشدر نته کیم

احادیث شریفه سنده لطفیله بیورمشدر ای امت و اصحابم اخلاق حق ایلە متخلق اولکز تحقیقا علم و حلم
آنك اخلاقندندر و علم انجق تعلمله وجوده کلور و حلم هم تحلمله حاصل اولور خیری اختیار ایدن کمسه خیر بولور
و شردن حذر ایدن حفظ اولنوب سلامت قالور و بیورمشدر که علمی طلب ایلکز و علم ایلە بیله حلم و سکینتی
طلب ایلکز و تعلیم ایلدیککز طالبلره ملایم سویلکز و تعلم ایلدیککز اوستادلره تعظیم ایلکز جبابرۀ علمادن
اولمیکز که جهلکز سزه غالب اولمسون و بیورمشدر که ای امتم سزدن قطع رحم ایدنه صلۀ رحم ایلیکز و سزی
محروم ایدنه سز کرم قیلکز و سزه جهله معامله ایدنه سز حلم ایلە اولکز و بو خصال ایله عند الله رفعت بولکز
و بیورمشدر که حق تعالی دین اسلامی مکارم اخلاق ایلە محفوف و محاسن اعمال ایلە مزین قیلمشدر که آنلر
حسن معاشره و کرم طبیعتدر و لین جانب و بذل معروف و اطعام طعام و بذل سلامدر و عیادت
مریض و توقیر پیر و اختیاردر و عفو مسیء و حسن جواردر و کظم غیظ و اصلاحدر و جود و کرم و سماحتدر
و اظهار محاسن و ستر عیوبدر و بیورمشدر که مسلمانك مسلمان اوزرنده اولان حقوقی آلتیدر که مسلمانه
ملاقی اولدقده اکا سلام ویره سن و سنی دعوت ایلدکده اجابت ایدوب کیدەسن و سندن نصیحت استدکده
اکا نصیحت ایدەسن و عطسه سی عقبنده حمد ایلدکده آکا دعا ایدەسن و مریض اولدقده عیادتنه کیدەسن
و فوت اولدقده جنازەسنه کیدەسن و بیورمشدر که مؤمن هین و لین اولوب ناقه کبی چکلورسه کیدر و اکر
بر طاش اوزرنده یخ اولنورسه ایدر و اول حضرتك غزاده مبارك سن رباعیه سی شهید اولدقده اصحاب کرامه
کران کلوب دیدیلر که بو قومه لعنت ایلە که سکا بو فعلی ایشلدیلر پس اول حضرت اصحابنه جواب ایتمشدر که
بن مخلوق خدایه لعنت ایچون بعث اولنمشم آنجق انلری حقه دعوت ایچون بعث اولنمشمدر و رحمة للعالمین
بولنمشمدر اللهم اهد قومی فانهم لا یعلمون بیورمشدر آنکیچون دینلمشدر که کیمکه ظالمنه بد دعا ایدرسه تحقیق
اول کمسه محمد امینی محزون ایدوب ابلیس لعینی مسرور ایتمش اولور و کیمکه ظالمنی عفو ایدرسه تحقیق اول کمسه
محمد امینی مسرور ایدوب ابلیس لعینی محزون ایتمش اولور و بیورمشدر که یتیم اوشاق دوکسه آنك اغلمسیچون
عرش رحمان حرکت ایلر پس حق تعالی دیر که ای بنم ملکلرم سز شاهد اولیکزکه اول یتیمی راضی ایدەنی
بن کندی عندمدن راضی ایدرم و بیورمشدر که کیمکه بازاردن اولادینه بر ترفنده میوه کتورسه تصدق
ایتمش اولور ابتدا اناثه ویرسونکه آنلرده رقت اغلب اولدیغندن حق تعالی آنلره ارحمدر و بیورمشدر که
ولدك والدینی اوزرنده اوچ حقی واردر که طوغدقده اسمن کوزلجك ایتمکدر و عاقل اولدقده کتابت اوکرتمکدر
و بالغ اولدقده تزویج ایلمکدر و بیورمشدر که زوجك زوجه سی اوزرنده اولان حقوقی بودر که اکر عورت
بر دوه تکاتی سی اوزرنده بولنسه بیله کندی نفسن زوجندن منع ایتمسون و آندن اذنسز رمضانك غیریسنده
بر کون اوروج طوتمسون و زوجندن خبرسز خانه سندن بریره کتمسون ثواب اومارایکن کناهه باتمسون
و بیورمشدر که اکر بر عورت زوجی خانه سندن فرار ایدرسه انك نمازی قبول اولمز تا رجوع ایدوب الن النه ویروب
هر نه ایشلرسن ایشله دیمدکجه خلاص بولمز و بیورمشدر که تحقیقا بر عورت بش وقت نمازن قیلسه و برآی
اوروجن طوتسه و کندویی نامحرمدن حفظ ایتسه و زوجنه اطاعتله کتسه اول عورت جنت اعلایه داخل
اولور و بیورمشدر که جارك جار اوزرنده اولان حقوقی سکزدر اکر سندن برنسنه بورج استرسه اعطا ایدەسن
و اکر سنی دعوت ایدرسه دعوتنه کیدەسن و اکر سندن استعانت ایدرسه اعانت ایدەسن و اکر بر خیره ایررسه
تهنیه ایدەسن و اکر بر مصیبت ایریشورسه تعزیه ایدەسن و اکر مریض اولورسه عیادە ایدەسن و اکر موت
ایریشورسه جنازەسنه کیدەسن و اکر غایب اولورسه منزل و عیالن محافظه ایدەسن و بیورمشدر که جار
اوچدر که بعضنك اوچ قات حقی واردر و بعضنك ایکی قات حقی واردر و بعضنك بر قات حقی واردر اما اوچ
قات حقی اولان جار نسبك قریب و مسلم جارکدر که بری قرابت حقی و بری اسلام حقی و بری جوار حقیدر و اما
ایکی قات حقی اولان جار مسلمك مسلم جارکدر و اما بر قات حقی اولان جار ذمی جارکدر و بیورمشدر که قصور
جنان اول مؤمنلر ایچوندر که انلر اطعام طعام و افشای سلام و کوندز صیام و کیجه قیام ایدرلر نته کیم
ابراهیم علیه السلام حضرتلری اطعام طعامی اویله آرزو ایدردیکه تناول غدا مراد ایلدکده کندو سیله
بیله اکل ایدر کمسه بولمدیسه ایکی میل مقداری یره واروب مسافر آرار ایدی و قصرینك جهات اربعه یه

درت بابی وارایدیکه هر برندن نظر ایدوب ضیف آرزوسیله منتظر بولنمشدر انکچون خلیل الرحمان
ابو الاضیاف اسمیله تسمیه اولنمشدر ویورمشدرکه تحقیقا بو دیندرکه بن سزه لایق کورمشمدر حال
بوکیم بونی اصلاح ایلمزالا کهایکی خصلت ایلربری حسن خلقدر وبری سخادر پس بونلرله بودینه اکرام
ایلک لازمدر ویورمشدرکه مؤمنه حلال اولمزکه اوچ کیجه دن زیاده کوسی طوتوب هجرت ایلیه
وبری برینه ملاقی اولدقده یوزلرن دوندوروب اعراض ایدهلر وایکیسنک خیرلیسی ابتداسلام ویروب
سویلیاندر ویورمشدرکه صدقهٔ یسیره فضائل کثیره در اصلاح ذات البین درکه تهاجر وتقاطع ایدرلر
ویورمشدرکه کیمکه ایکی مؤمنک ما بینن اصلاح ایلرحق تعالی اکاهربرکلمه ایچون بررقبه عتق ثوابن بخش
ایلر ویورمشدرکه برمیل مسافه کیدوب برخسته عیاده ایله وایکی میل مسافه یورویوب برمؤمن قرنداشکی
زیارت ایله واوچ میل مسافه مشی ایدوب اصلاح ذات البین ایله ویورمشدرکه سلطانه قریب اولان رحماندن
بعید اولور واتباعی چوق اولانک شیاطینی کثیر اولور ومالی چوق اولانک هم وغمی بی حساب وشدید اولور
ویورمشدرکه چونکه ملوک وامرا علم وحکمتی سزلک عندیکزده ترک ایتمشلردر پس سزدخی آنلرک ملکن
انلرک عندنده ترک ایلکز ویورمشدرکه کیمکه قاضی نصب اولنور اول بچاقسز ذبح اولنور ویورمشدرکه
مجاورهٔ اغنیا ومعاشرهٔ امرا وعلمای دنیادن حذراوزره اولکز ویورمشدرکه وقتاکه متواضعلری کوردسز
انلره تواضع ایلکز ومتکبرلری کوردکده آنلره تکبر ایلکز اول انلره مذلتدر وسزلره تصدق وعزتدر ویورمشدرکه
کیمکه پابوجن دیکوب ثوبن ترقیع ایدر ومولایه سجود ایله وجهنی غبارایدر تحقیق اول کسه کبردن بریدر
ویورمشدرکه کیمکه عیالیله اربعا ایتمکی یوب ثیاب صوف ایله نعل مخصوفی کیوب شاتنی حلب ایدرسه
ومساکین ایله مجالسه قیلوب حماره راکب اولوب بولنه کیدرسه تحقیقا حق تعالی اول کسه نک قلبندن
کبری محوایتمشدر ویورمشدرکه درت نسنه صوم ایله رضوئی بوزوب عمل صالحی هدم ایدرکه انلرکذب
وغیبت ونمیمه ونامحرمه نظردر وبودردی ساقیٔ اصول هرشردرنته کیم صو ساقیٔ اصول هرشجردر وحضرت
عیسی علیه السلام اصحابنه دیمشدرکه بکا خبر ویریکزکه اکرسز براویورکسه اوزرینه کاسه کزکه ریح آنک
بعض عورتین کشف ایتمشدرسزانی سترایدرمیسز جواب ایتمشلرکه بلی سترایدرز اول حضرت انلره
دیمشدرکه لابلکه قالان یرن سزکشف ایدهسزدیمشلرکه سبحان الله بزاول بقیه یی نیجه کشف ایدهرز
جواب ایتمشدرکه سزلک عندیکزده برکسه سوء ایله ذکر اولندقده سزانی استصحاب ایده جلک ایکن اسوهٔ
احوالن سویلزمیسز (بیت) مباش دربی آزار وهرچه خواهی کن ＊ که درطریقت ماغیرازین کناهی نیست
نوع ثالث) جمله خلق ایله حسن خلق ایله معامله یه والطف لین ایله مکالمه یه متعلق اولان کلمات کباری وهرکسک
عقلنجه رفتار وکفتاری وهرامر مهم ومختاری بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه
سخا زینت انساندر وعفو احسن احساندر تواضع ثمرهٔ علمدر وعلم قائد حلم وصدق کرامتدر وکذب
مهانتدر نجات صدق ایله در ومیمنت رفق ایله در تواضع سلم شرفدر وتکبر اساس تلفدر قناعت معز
اسیردر وطمع مذل فقیردر وعده برمرضدرکه انک شفاسی وفاسیدر عاقله مخالفت اشد عنا یدر واحمقه
سکوت افضل جوابدر کریم آزی شکور اولور واثیم چوغی کفور اولور لسان میزان انساندر وممیز دانا
ونادان در مؤمن انصاف ایتمیه نه انصاف ایله کیدر وصبر آنک قلبنه مصیبت قدر نزول ایدر مؤمن هین ولین
اولور وسهل وامین ومؤتمن اولور کذاب ومحیل شیطاندر لکن صورتده انساندر رفق وعفو اتباعدر وحلم
وکرم طباعدر کریم اولان وعدینه وفا ایدر وخلف ایده نی عفو ایدر کیدر خلقک الندن اولندن کف
یدا یتمک ایکی سخانک برسیدر وسائله دعا ایتمک ایکی صدقه نک برسیدر وزوجهٔ موافقه ایکی راحتک
برسیدر حقه تقرب سؤال ایله در وناسه تقرب عدم سؤال ایله در دوستک برانساندرکه اول سنک عینکدر
آنجق فرقی بودرکه اول سنک غیرکدر مشاوره سکا راحتدر ومستشارکه رحمتدر حلیمک ابتدا عوض حلمی
اولیه سارلی وجاریدرکه جمیع ناس آنک خصمی اوزرینه معین وانصاریدر رفعتله تواضع قدرتله عفو کیدر
کریم اولان مکارم افعالن کندی اوزرنده دین کوررکه ادا ایده واثیم اولان سوالف احسانن ناس اوزرنده
دین کوررکه قبض ایلیه اصدقا نفس واحده در واجسام متفرقه ده در مؤمن خلقک اذیتنه متحملدر واندن

برکسه متأذی دکلدر کریم اودرکه عرضنی مالیله صیانت ایدر واثیم اودرکه مالنی عرضیله صیانت ایدر
نصرت ایله که نصرت اولنه سن واساءت ایده نه احسان ایله که آکا مالک بولنه سن کیمه دیلرسن احسان ایله ده
امیری اول وکیمدن دیلرسن استغنا ایله ده نظیری اول وکیمه دیلرسن محتاجی اول ده اسیری اول اویله ثیاب ایله
تزین ایله که انکله نه شهرت بوله سن نه ده حقیر اوله سن کندیکه راضی اولدیغک سوزی خلقه سویلیه سن وقادر
اولدیغکجه عفو وقصور وستر عیوب ایلیه سن خلقک سنکله هرنیجه صحبتندن محظوظ اولورسن همان
سندخی انلرله اویلجه صحبت قیله سن تا کیم انلر سندن امنیت بولوب سن انلردن امین اوله سن اعتذار ایده نک
عذرنی قبول ایلیه سن وسکا جفا ایده نی عفو ایدوب ملایم سویلیه سن سندن بیوک اولان کره سن مطیع اولسکه
سندن کوچکلرسکا مطیع اولهلر مؤمنک رجاسی حقدن اولور ماسوادن رجا ایدن خائب قالور اویله ایشدن
حذر قیل که صاحبک بی اعتبار ایدر واندن سؤال اولندقده اشلیان حیا ایدوب انی انکار ایدر کریمه اهانت
ایلدکسه اندن حذر قیل ولئیمه اکرام ایلدککسه اندن حذر اوزره اول هزل ومزاح وترهات افاتی جالبدر
وتضییع اوقات عمرهر طالبدر غیبت ونمیمه دن حذر قیلکه انلر صاحبن خلق وخالقدن بعید ایلرلر بخلدن حذر
قیل که بخیل اولان کسه دن قریبی نفرت قیلوب غریب اکا مقت ایلر انفع کنوز محبت اهلیدر وحلم وتواضع
مرغوب ومحبوبدر عارف بالله اولان ناسه اعتذار ایدر اطوار ائمه یاقیوب آکاهم اعتبار ایدر علمک افضلی
حلم وسکینتدر ثیابک احسنی اودرکه سنی ناس ایچنده اجمل والطف ایدر والسنهٔ خلقی سندن کف ایدر
مسکین الله تعالینک رسولیدر کاور کیمکه اکا برنسنه عطیه قیلور اول آنی کوندورنه ویرمش اولور وآنی
منع ایدن کوندرنی منع ایتمش اولور مکارم اخلاقک اکرمی بودرکه سندن قطع رحم ایده نه سن صله
رحم ایده سن وسنی محروم ایدنه سن کرم ایده سن وسکا ظلم ایده نی سن عفو ایده سن خلقک سکا احتیاجی حقک
نعمتی رواجیدر آنی غنیمت بیل ملول اولمه که اول نعمت نقمت اولمسون نطق ایدرسن صدق سویله مالک
اولورسن رفق ایله وعده ایدرسن وفا قیل معروف ایشلرسن اخفا قیل لئام ایله بولنورسن صیام ایله اکتفا
قیل سفیهه حلم ایلدکسه آنی مغمور ایلدک حلمکه ثمن زیاده قیل که آنی شوم آکادک غیرکده برخلق
ذمیم کوردکسه آنک امثالندن اجتناب ایله جود ایله سیادت اولور وشکر ایله زیادت اولور موافقتله مودت
اولور ورفق ایله مروت اولور حسن عشرتله صحبت دوام بولور وایثار ایله احرار غلام اولور رفق ایله صعبلر
ابن اولور وتأنی ایله سبیلر هین اولور بذل سلام کوزل خصلتدر وتمام احسان ترک منتدر تواضعک ثمره سی
رفعتدر وقناعتک ثمره سی عزتدر حسن صحبت مزید محبتدر وحسن خلق اصل هر فضیلتدر حسن خلق
انسانه خیر قریندر حسن خلق آدمه نعم المعین در ناس ایله اویله استیناس ایله که اکر برینه کیدرسن
سنی آرزو ایلیه لر واکر وفات ایدرسن سنی اغلیوب سویلیه لر علمک باشی رفق وحلمدر وحلمک باشی کظم وتحملدر
حکمتک باشی مدارات ناسدر ورعک باشی تودد له استیناسدر حسن خلق انسانی سعادته یتورر آدمک
رفق وسخاسی اعداسن آکا محبت ایتدیرر حلمک زکاتی حسن مداراتدر وعلمک زکاتی تعلیم ازکیادر علمک
زینتی حلم ورضادر وحلمک زینتی تحمل اذادر قدرتک زینتی انصاف ایتمکدر ونعمتک زینتی صلهٔ رحمه کتمکدر
سبب محبت سخادر وسبب الفت وفادر سبب فرقت اختلافدر وسبب فقر اسرافدر سنت کرام لین کلام وافشای
سلامدر سندن راضی اولانه شکرک آنک رضاسن وسخاسن زیاده قیلور وسکا ساخط اولانه شکرک آندن سکا
صلح ومحبتی موجب اولور ملازمت رفق ومدارا مفتاح محبت اعدادر دلده سکینت احسن زینتدر اخوان
صفا زینت رخا وعون بلادر حسن خلق ایله سخا موجب غنا اورخادر بذل سلام واین کلام موجب مودت
جمیع انامدر عادت اولیا حلم وسخادر ورفق ومدارادر وبلاده مسرور وشدتده صبور وزلازلده وقور اولمقدر
مالسکه سخی وسرکه بخیل اولسکه بذل مال ایدن جلیل وبذل عرض ایدن ذلیلدر لسانی عزب اولانک
اخوانی کثیردر سنی مدح ایدن بلکه ذبح ایلرسکا نصح ایدر اولسکه عیبکی سویلر کلامی ملایم اولانک محبتی
لازمدر عزمنی اظهار ایدنک حزمی نامدرکیمکه سائل ماسوای حقدر اول محروم اولمغه مستحقدر کیمکه خلقه
اذیت ایلمز کسه اکا عداوت ایلمز خلقی کریم اولانک رزقی وسیع وقدری عظیم اولور سوطکدن خوف ایدن
موتکی استرسکا حسن ظن ایده نک ظننی تصدیق ایده سن حسن مدارات ایله اصلاح اولمیان سوء مکافات ایله

اوله جغن تحقیق ایده سن مدح ایله ترك ایتمین ذم ایله ایلر زیرا که عیبی دیللره دوشوب خلق آنی سویلر کظم غیظ ایدن تکمیل حلم ایتمش اولور ناس ایله مدارا ایدن سلامت بولور غضبنه مالك اولان حلیمدر شهوتنه مالك اولان حکیمدر خلقی کوچك اولان ملایم سویلر هم راحت بولور هم راحت ایلر ناس ایله صلح اولانك عیوبی مستور قالور وخالقك عیوبن آرایانك عیوبی مکشوف اولور نصیحت قبول ایدن فضیحتدن سلامت بولور سکا توجه ایدنه اعانت لازم کاور توقیر عالم تعظیم خدادر اطاعت امام اطاعت مولادر ناس ایچون قیو قزان کندی دوشر بولنه کاور کوچك مصیبتی بیوك صایان اندن بیوکیله مبتلا اولور کیمکه خلقك اسرارن افشا ایدوب سویلر حق تعالی انك اسرارن اظهار ایلر خفیات اموری تفتیش ایدن کوکلر مودتندن محروم اولور خلقه احسان ایدن حقدن احسان بولور وجمیع امورنده عاقبتی خیر اولور سیئنه احسان ایدن هر فضلی آله بیلور وکندی فوقنده اولانلرله مدارات ایلین مرادن آلور دوستنك ذلاتنه تحمل قیلمین مرض موتنده یالکز قالور نا سه شکر ایتمین حق تعالی یه شکر ایتمش اولور ناسدن حیا ایتمین حقدن ایتمش صایلور نامحرمه باقیانك قلبی راحت بولور سکا نقل کلام ایدن سندن ده نقل ایده بیلور سکا غیریدن شکر ایدن سندن سؤال ایتمش اولور سفهایی لوم ایدن نفسنه شتم ایتمش اولور والدینه مطیع ومنقاد اولان کندویه اولادن انقیاد اوزره بولور صدیق صدوق اعظم نعمتدر ابرای ذمم اشرف شیمدندر صدق اقوال ورفق احوال وحسن خصال علامات اقبالدر طاعت کبی عز وقناعت کبی کنز اولمز ادب کبی حسب وعلم کبی شرف اولمز تغافل کبی حلم وتجاهل کبی عقل اولمز معصیت خالقده مخلوقه اطاعت اولنمز ویلان سویلین کمسه دن خیر اولمز عاقله لازمدر که طبیبك خسته یه ایلدیکی خطاب کبی جاهله خطاب ایلیه اول حدتله شدت ایلدکجه بو ملایم سویلیه صقین کریملدن طوتمیه سن اول احسان ایلدکده سن منع ایتمیه سن تا کیم مسلوب امکان اولوب کتمیه سن خلقك اکراه ایلدیکی ایشلری ایشلمه که سنك حقکده افترایه باشلمیه لر محسن ایله مسیئی مساوی طوتمیه سن محسنی دعا وثنادن اونوتمیه سن بخیل وجبان ایله مشاوره ایتمیه سن عورته یولداش اولمیه سن مالندن استغنا قیله سن زیرا که اول امتنانی اکثار واحسانی انکار ایدندر احسانی اونودوب نقصانی حفظ ایدن دوست دکل دشمندر عورته وجودنی تجاوز ایدن حظامی تملیك ایتمیه سن عورت ریحاندر قهرمان دکلدر اول بولك آلتنه آنی آتمیه سن صقین مجالسده برکسه یه تصدر ایتمیه سن مجلس اهلی سنی رفع ایتدکجه سن یوقاری کتمیه سن (قطعه) وارمه اول صدره کسندن اعلا * سنی اشاغه سوررلر پروا * بودر ارباب کماله الیق * قدری عالی اوله کوکلی الچق (نوع رابع) تأهل وتزوجك ترهیب وآفاتی وترغیب وفوائدن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه تزوجك آفاتی اوچدر وفوائدی بشدر وترهیبندن ترغیبی خوشدر وفوائدی بولنمدیسه تزوج بوشدر اما تزوجدن ترهیبك ادله سی انصح وافصح واروحدر نته کیم امام محمد شافعی رحمة الله علیه حضرتلرینك مذهبنده تجرد تأهل اوزرینه مرجحدر وحدیث شریفده مصرحدرکه (اذا اتی علی امتی مائة وثمانون سنة فقد حلت العزوبة والعزلة والترهب علی رؤس الجبال) وینه خبرده موضحدرکه (یأتی علی الناس زمان لا تنال المعیشة فیه الا بالمعصیة فاذا کان ذلك الزمان حلت العزوبة) وحضرت علی رضی الله تعالی عنه بیورمشدرکه (النساء شر کلهن واشر منهن احتیاجنا الیهن) وینه بیورمشدرکه اکثار المناکح ابشار الفضایح (طوبی لمن لا اهل له) وتفسیر کشافك صاحبی دیمشدرکه (شعر) تزوجت لم اعلم واخطأت لم اصب * فیالیتنی قدمت قبل التزوج * فوالله لا ابکی علی ساکن الثری * ولکننی ابکی علی المتزوج * وبعض کبار عرب دیمشدرکه التزوج فرح شهر وغم دهر وکسر ظهر والتزام مهر وبعض شعرای عرب دیمشدرکه (بیت) ان ذنبا اخذوه وتمار وافی عقابه * قال شیخ زوجوه وذروه فی عذابه * وبر مریدی مرشدندن تزوج اذنن طلب ایلمشدر مرشد آکا ان الله فرد یحب الفرد فانفرد حکمتن سویلمشدر نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (خیرکم بعد المأتین الخفیف الحاذ الذی لا اهل له ولا ولد له) بیورمشدر اول حضرت بو زمانده تجرد تأهلدن اولی واعلی اولدیغن طیورمشدر (بیت) نظر شهوت ایچون روی زنان اغ اولسون * زنی اولمزسه کشینك صول الی صاغ اولسون * واما تزوجك آفات ثلثه سندن اولکی آفتی حلال معیشتی کسب ایتمکدن عاجز قالمقدر نته کیم خبرده (کلکم راع وکلکم مسؤل عن رعیته) روایت

قیلنمشدر واستعاذه اولنان جهد بلا کثرت عیال وقلة مال الله تأویل اولنمشدر ویا حبذا العزوبة والتجرد دینلمشدر واما ایکنجی آفتی اهل واولادك حقوقن اداده قصور قیلمقدر نته کیم خبرده (ان الهارب عن عیاله کالعبد الابق لا یقبل له صلوة ولا صیام) کلمشدر واما اوچنجی آفتی اهل واولاد آدمی حقدن مشغول قیلمقدر واستمتاع اهل واستئناس اولاد ایله اولوب ذکر وفکر مولادن غافل قالمقدر نته کیم خبرده (قد تعس عبد الزوجة روایت اولنمشدر ودخی (من لازم اتخاذ النساء لا یجیئ منه شیئ الا فی حکم النادر) دینلمشدر واما تزوجی ترغیبك ادله سی اصح وارجح واملحدر نته کیم امام اعظم ابو حنیفه رحمة الله تعالی علیه حضرتلرینك مذهبنده تأهل تجرد اوزرینه مرجحدر وحق تعالی (فانکحوا ما طاب لکم من النساء) بیورمشدر وینه والذین یقولون ربنا هب لنا من ازواجنا وذریاتنا قرة اعین) بیوروب سؤال ازواج واولادا حسن احوال اولیا اولدیغن طیورمشدر وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (تناکحوا تکاثروا فانی اباهی بکم الامم یوم القیمة ولو بالسقط) بیورمشدر وینه اول حضرت (من ترك التزوج مخافة الفقر فلیس منا) بیوروب تأهل خصوصنده توکل ایتمینلر شرار ناس اولدیغن طیورمشدر اما انبیا واولیانك صدوری معرفت نوریله طولدیغندن عروقه فایض اولوب اول نور ایله دل وجان هیجان بولور وحواس وقوای نفس وریح شهوات انفس آنکله حرکته کاور پس اهل دل اولان عارفلردن هر کیمکه قلبنده نوری اوفر اولور اول کاملك شهوت جماعی اکثر اولور زیرا که علاج ایتمك علت قدر لازم کاور نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (اعطیت قوة اربعین رجلا فی البطش والجماع واعطی المؤمن قوة عشرة) بیورمشدر شهوت جماع اهل عرفانك نور وحضوری حسبنجه اولدیغن طیورمشدر زیرا که هر شهوتدن قلبه قساوت وکدر کلمشدر الا که شهوت جماع ایله کوکل نور وضیا وذوق وصفا بولمشدر انکیچون اکثر انبیا واولیا وعلما اکا زیاده مائل اولمشدر واما اهل نفس اولان عامه ده جماعك غلبه سی مرض مذمومدر زیرا که اول تأثیر ضیای نور معرفت دکل بلکه مقتضای نار شهوت شومدر پس کوکل امراضندن صحت بولان کاملك هر شهوتی ممدوح ومقبولدر وامراض قلب ایله قالان ناقصك شهوت جماعی بیله مدخول ومعلولدر (بیت) هو بت السمان فشیبتنی) وقد کنت قدما هویت السمان) واما تزوجك فوائد خمسه سندن اولکی فائده سی جنس انسان بقا بولمقدر وامت محمد آنکله چوق اولمقدر معصوم ایکن کیدرسه روز محشرده شفاعت قیلمقدر واما ایکنجی فائده سی بودرکه تزوجده زنادن تحفظ واهلیله تلذذ اولور وفراغ بالله نیجه خوش حالی بولور زیرا که (ومن شر غاسق اذا وقب) نظم کریمی قیام ذکر ایله تأویله کاورنته کیم حق تعالی (زین للناس حب الشهوات من النساء) بیورمشدر نسایی جمله یه تقدیمندن جمیع لذات دنیانك اشهی واحلاسی عورت اولدیغن طیورمشدر واما اوچنجی فائده سی بودرکه تزوج ایدن آدمك نفسی اهلیله انسیت وراحت بولور زیرا که نفس انسان برامره مداومت قیلسه آندن بوریلور انکیچون روحوا الاذهان کما تروحوا الابدان) دینلور وحق تعالی (خلق منها زوجها لیسکن الیها) بیورمشدر هر قولنه کاهیجه اهلیله تلذذ لازم اولدیغن طیورمشدر وحدیث شریفده حبب الی من دنیاکم ثلاث النساء والطیب وقرة عینی فی الصلوة) کلمشدر واول حضرته مکاشفات انواری ثقیل اولدقجه کلمینی یا عایشه دیوب مبارك یدن اوزرینه قویوب آنکله ملاعبه قیلمشدر واما دردنجی فائده سی بودرکه تزوج ایدن کشی تدبیر منزلدن فراغ قلب ایله راحت بولور زیرا که خانه سی خدمتیله کیجه کوندز مشغول اولان تضییع اوقات عمر ایدوب علم وعملدن معزول اولور انکیچون صالحه خاتون دنیای دینیدن عد اولنیوب آخرتدن صایلور زیرا که اول کشینك بیتی ایشن وقضای شهوت خدمتن کوروب آخرت اعمالنده اکا معین اولور واما بشنجی فائده سی بودرکه تزوج ایدن کشی اهل واولادنك اصلاح وتربیه لرنده نفسیله مجاهده ایدر وانلر ایچون کسب حلال له واذیتلرینه احتمال الله ریاضت بولنه کیدر زیرا که تدبیر معاش وتربیهٔ عیال انسانی حالدن حاله صالوب نفسانیتندن دوشروب نیران الله یشوروب بوتهٔ عمده قال ایدر (شعر) انی وان کنت ذا عیال قلیل مال * لمستعف برزق ربی حوایجی بدنه ویدی) چونکه بو بیان ایله تزوجك آفات وفوائدی بالجمله عیان کندیردی وهویدادر پس هر کیمده که آنك آفاتی منتفی وفوائدی مجتمع ومهیادر اول کمسه ایچون تأهل وتزوج احسن واولیدر وکیمده کیم بو امرك عکسی بولنمشدر آنك تجرد وعزوبتی افضل واعلا بیلنمشدر وکیمده کیم آفات

وفوائدی مختلط بولنمشدر فنقیسی غالب ایسه اول سمته کتمك ترجیح قیلنمشدر وحرام اکلندن زیاده زیادن حذر قیلنوب شهوتی غالب اولان فقیر تزوجله امر اولنمشدر اما مجرد اولان سالك صائم وسهران اولسون کمسه ایله سو بلیوب خلقه نظر ایلیوب کوکلدن مولایه توجه قیلسون ونفسی یورلدقده برسمته کتمیوب کندی قلبنه کلسون وانواع آرزوی هواسی تخیلاتیله تسلی بولسون بعده بنه ماسوایی اونودوب ذکر وفکره طالوب مولاسیله تنها قالسون تابالغ وکامل اولمدقچه تأهل قیلمسون اول نفسیله نزاع وجدال اوزره ایکن هواسیله کوکلدن طشره یه کتمسون نته کیم برمرشد کامل مارأیت سالکا تزوج وثبت علی طریق المولی فان من تزوج فقد رکن الی الدنیا) دیوب حکمت سویلمشدر وزمانه زنانی آرزوسنده صبر وتخیل انلره نواصلدن وبدخو یلرینه تحملدن قلبه اروح وانجح واهون وروحه اعز والذ واحسن اولدیغن بیان ایلمشدر زیرا که حق تعالی (ان من ازواجکم واولادکم عدو الکم فاحذروهم) کلامیله تنبیه بیورمشدر آدمك نفسی عدوی جان ایکن سائر اعدا ایله جمعیتی کندویه زیاده زیان اولدیغن طیورمشدر واما عارف کامل عالم وحدته کلمشدر وعالم کثرتی خیال وظل بیلمشدر وا کا تأهل وتجرد وصحبت وعزلت برابر اولمشدر زیرا که اول جمله یی ربیسیله بولمشدر وجمیع احوالنده آنکله معامله ایدوب تسلیم ورضا ایله طولمشدر وانك ماسوا ایله برایشی قالمیوب حق ایچون خلقه رغبت وخدمت قیلمشدر پس اکا ازواج واولادندن نه ضرر ونه زیان کلمشدر غلبه وکثرتده بیله مولاسیله تك وتنها قالمشدر (بیت) امواج کثرت ایچره یم وحدتی سیزن * دریادل اردر اول نه کدر آلدهدسه زن * والحاصل خلقك کیمی سلامتی تجرد حالنده وکیمسی راحتی تزوج نوالنده بولور پس کوزل خصاله یاخود کماله ویاجماله ویاچوق ماله مالك اولان کمسه تزوجدن لذت آلور ومال وجمال وکمال وخصالی اولمین کمسه تجرد عالمنده راحت قالور حال بوکیم حق تعالی هر قولنه خیرلی اولان امری ییلور وهرکسك حالنه هر آنده لایق اولانی دمبدم کرم قیلور (بیت) خلاق جهان عالمه قیلدقده تجلی * هر قولنی برحالله قیلمش متسلی (فصل ثالث) اداب وارکان صحبت خالق وخلق زمانی والفت اقارب وجیران ویارانی اوچ نوعله بیان وعیان ایدر (نوع اول) عبدك مولاسیله حضور وانسینك آداب وارکانن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه تحقیقا سنك اول صاحبك که حضر وسفرك اوقاتنده ویقظه ونومك ساعتنده بلکه حیات وموتك حالاتنده سندن برآن مفارقت ایلمز اول سنك مولی وخالقکدر ورب ورازقکدر هرنه ساعتکه سن انی ذکر وفکر ایدرسن اول سنك جلیس وانیسکدر نته کیم حق تعالی انا جلیس من ذکرنی بیورمشدر وهرنه زمانکه آنك حقنده اولان تقصیرك ایچون سکا حزن کلوب قلبك منکسر اولور اول سنك صاحب وملازمکدر نته کیم حق تعالی (انا عند المنکسرة قلوبهم لاجلی) بیورمشدر (بیت) کرهزاران دام باشد درقدم * چون توبامایی نباشد هیچ غم * تحقیق اکرسن حق تعالی یی معرفتیله عارف اولسك آنی صاحب اتخاذ ایدردك وخلقك صحبتن بالکلیه ترك ایدر کیدردك وجمیع انفاس ولحظاتکده قلب وجوارحکی مراقبه ایلیوب تیقن ایدردك که حق تعالی هر آنده سنك ضمیرکه مطلع اولورایمش وظاهر وباطنکه مشرف وقلبکه هر خطور ایدنی بیلورایمش ومشاهده ایدردککه حق تعالی سنك مخالطه وخلوتکده متردد اولدیغك حالاتکده سنکله حاضر ایمش وسائر حرکات وسکناتکده ودمبدم لحظات وخطراتکده ناظر ایمش وبیرایدردککه عالم ملك وملکوت ایچنده برساکن سکون بولمز وبرمتحرك حرکت قیلمز الا که جبار سموات وارض آنی محیط ایمش پس اول زمانده عبد ذلیلك مولاسی حضورنده تأدبی کبی حضور باریده ظاهر وباطنکله متأدب اولوردك وسعی واهتمام ایدردك که مولای جلیل اصلاسنی منهیاتنده کورمیوب مأموراتنده بولسون ایمدی اکرسن جمیع اوقاتکده بوحضور وانسه قادر اولمدکسه زنهار لیل ونهار اوبله بروقتدن خالی اولمسونکه آنده ربکله تنها قالهسن ومناجاتیله متلذذ اولهسن پس اول وقتده سکالازمدرکه اداب صحبت مولایی بیلهسن وبوحضورك آدابن اون بش عدد بولهسن که بری باشن اکوب اوکونه باقمقدر وبری عقلن جمع ایدوب غیری افکاری براقمقدر وبری صمت وسکوت قیلمقدر وبری جمیع اعضای بدنی ساکن اولمقدر وبری مبادرت امر ایتمکدر وبری اجتناب نهی ایتمکدر وبری اعتراض ایتمکدر وبری دوام ذکر ایله اولمقدر وبری فکر مولایه ملازمت قیلمقدر وبری حق تعالی یی جملهیه ترجیح وایثار ایتمکدر وبری خلقك جملهسندن مأیوس اولوب

کتمکدر

کتمکدر وبری هیبت آلتنده خضوع ایله تذلل قیلمقدر وبری حیا آلتنده خشوع ایله منکسر اولمقدر وبری کار وکسب ایتمیوب ضمان حقه اعتماد ایتمکدر وبری تسلیم ورضا سمتنه کتمکدر ولازمدرکه بوذکر اولنان اداب وارکان جمیع لیل ونهارکده سنك شعارك اوله زیرا که بونلر سندن طرفة العین مفارقت ایلمین صاحبکله اولان آداب صحبتدر اما خلق البته بعض اوقاتکده سندن مفارقت ایدرلر وسنی ترك ایدوب کندی ایشلرینه کیدرلر (نظم)

جانان ایلندن کلمشم
دنیایه کلدم کتمکه
دور زماندن طویمشم
هیچ اعتبارم آتمشم
عشقك شرابن ایچمشم
عشقی طبیبم قیلمشم
انفاس عشقی دارکم
تخت توکل بولمشم
هرنه کاورسه بخشیدر
اولمش آنکله قالمشم
کرچه زمان دوران ایله
تن بسلمکدن صاقنمشم
یاری بکابس کورمشم
دلدن دله بیك ترجمان
حق جمیع خلقدن

فانی مکانی نیلرم
علم ایله حلمه یتمکه
کون وفسادی قویمشم
عاشقلغه ال قاتمشم
دل کلشنینه کوچمشم
دردنده درمان بولمشم
مال ومنالی تارکم
ملك قناعت آلمشم
زیرا اودوستك بخشیدر
عین حیا نه طالمشم
بیراتدی جسمم شان ایله
کوکلم سراین یاپمشم
اغیاری دلدن سورمشم
وارکن نه سویلر بولسان
مستغنی یم بالله بن

اول ملکه میلم صالمشم
عشق ایله جان سیر ایتمکه
دار الامانی طویمشم
بن نفسی دوسته صاتمشم
بن وارلغمدن بچمشم
بن اب حکمت بیلمشم
کنج نهانی مالکم
مخفی جهه سلطان اولمشم
چون جمله آنك ایشدر
کندیم بیلوب کام المشم
کوکلم جواندر جان ایله
خورشیدم آنده طاپمشم
انسیله تنها طورمشم
چون جان ودلدرهم زبان
خلاق عالم وارایکن

بن بو جهانی نیلرم
بن این وآنی نیلرم
بن سجن جانی نیلرم
بو دشمنانی نیلرم
نام ونشانی نیلرم
بو نانیانی نیلرم
نقد روانی نیلرم
جاه عیانی نیلرم
بن بد کمانی نیلرم
وهم وبلانی نیلرم
پیر وجوانی نیلرم
بن اخترانی نیلرم
بن انس وجانی نیلرم
نطق وبیانی نیلرم
خلق زمانی نیلرم

(نوع ثانی) عالمك طالبلرینه تعلیم وتدریسنك اداب وارکانن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه استاذك تلامیذینه تعلیم وتدریسنك آداب وارکانی اون یدیدر بری احتمال اذادر وبری صمته ملازمت قیلمقدر وبری حلیم وسلیم اولمقدروبری وقار ایله جلوسدروبری اطراق رأسدروبری اختیار تواضعدر وبری ترك هزل ومزاحدر وبری متعلمه ملایم اولمقدر وبری متجزه تأنی قیلمقدر وبری بلیدی حسن ارشاد ایله اصلاح ایلمکدر وبری سؤالی تکرار ایدنه تعذیر ایتمکدر وبری سائله صرف همتله اصغا ایلمکدر وبری سؤالی تفهم ایدوب آندن جوابن سویلمکدر وبری حجتی قبول ایتمکدر وبری حقه رجوع وانقیاد ایله کتمکدر وبری ضررلی علمدن متعلمی منع ایتمکدر وبری علم نافعی غیر الله ایچون تعلمندن آنی زجر ایتمکدر پس هر عالمه لازمدرکه متعلملریله بو اداب مذکوره اوزره معامله ایدوب علم نافعی تعلیم ایلیه (قطعه) مأذون اولورسن اوقوت علومی * نشرایله خلقه نفع عمومی * عامل اولورسن کامل اولورسن * حکمتلری هب سنده بولورسن (نوع ثالث) شاکردك اوستاذندن تعلمنك اداب وارکانن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه متعلمك عالمدن استفادهسنك اداب وارکانی اون بشدر بری استاذینه سلام ویروب اباغ اوزره طورمقدر وبری استاذی اذنیله اوتورمقدر وبری نمازایچنده کبی ادبلی قعود ایلمکدر وبری آنك حضورنده ازسویلمکدر وبری اوستاذی سؤال ایلمدکچه سویلمکدر وبری اندن استیذان ایلمدکچه سؤال ایلمکدر وبری فلان سنك خلافك دیمشدر دیسیله اکا معارض کتمکدر وبری صوابی استاذندن کندی اعلم اولدیغن اکا اشعار ایتمکدر وبری آنك مجلسنده جلیسنك قولاغنه مخفی سوز سویلمکدر وبری باشن اوکنه اکوب اطرافنه التفات ایلمکدر وبری آنك ملالی عندنده ختم کلام ایلمکدر وبری اول کیدوب کلدکچه اکا قیام ایلمکدروبری استاذی قیام ایلدکده سؤالی ترك ایتمکدروبری اول بولنه کیدرایکن اکا برنسنه سؤال ایتیوب بیله کتمکدر وبری انك جمیع اولاد ولواحقنه بیله تعظیم

واكرام ایتمكدر وبری ظاهری منكر اولان ایشده آكا سوء ظن ایتمیوب سرینه تمكدر واول فعلك سرنده
آنی اعلم بیلسون وسوء ظن عارض اولدقده حضرت خضر ایله موسی علیهما السلامك قصه سن تذكر
قیلسون پس هر طالب علمه لازمدر كه استاذ ایله اداب مذكوره اوزره معامله ایدوب تحصیل علم ایلسون
نته كیم دینلمشدر (ماوصل من وصل الا بالحرمة والتعظیم وماسقط من سقط الا بترك الحرمة والتعظیم
(بیت) استاذكه تعظیم ایت زیرا كه دینلمشدر * من علمنی حرفا قد صیرنی عبدا (نوع رابع) آدمك والدینیله
صحبت والفتنك اداب واركانن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل ادب دیمشلردر كه والدینی حیاتده اولان
كمسه نك والدینیله صحبت والفتنك اداب واركانی اون بشدر بری انلرك سوزلرن استماع ایتمكدر وبری امرلرینه
امتثال ایتمكدر وبری انلردن اذنسز اوتورمقدر وبری انلرك قیامیچون اایاغ اوزره طورمقدر وبری انلرك
اوكنجه بر یولده كتمكدر وبری انلرك صوتندن زیاده رفع صوت ایتمكدر وبری انلرك اسملریله دعوت ایتمكدر
وبری دعوتلرینه اجابت ایدوب لبیك سویلمكدر وبری خدمتلرنده سرعت ایلمكدر وبری انلرك رضالرن طلبده
حریص اولمقدر وبری انلره قول قنات بسط ایدوب حرمت قیلمقدر وبری انلره بر واحسانن امتنان ایتمكدر
وبری انلره حدته نظر ایتمكدر وبری انلرك یوزینه قارشو یوزن اكشیتمیوب كولج یوزله وطاتلی سوزله خاطرلرن
مطیب قیلمقدر وبری امرلری اولمدجه غربته كیتمیوب یانلرنده قالمقدر پس هر كسه لازمدر كه والدینیله بو اداب
اوزره صحبت والفت ایده وهر خدمتلرن كوروب رضالرن كوزه ده (بیت) رضای حق رضای والدین ایچره
بیلنمشدر) كه جنت امهات اقدامی تحتنده بولنمشدر (نوع خامس) تجرد عالمنده اولان عارفك تأهل وتزوجنك
اداب واركانن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل ادب دیمشلردر كه سالك متجرد تكمیل سلوك ایدوب
عارف كامل اولدقده تزوج ایتمك مراد ایلدیسه آنك نامزاد اولوب تزوج قیلمسنك آداب واركانی اون بشدر
بری تحصن وعفتی نیت قیلمقدر وبری ولیمه ومهر ایچون آقچه قرض آلمقدر اگر یاننده اقچه بولنمدیسه بورج
السون وحق تعالی یی آنك اداسنده ضامن بیلسون وبری فقر وعسرتدن خوف وحذر ایتمیوب حقه توكل
قیلمقدر وبری اصلی پاك اولان متدینه وعاقله یی نشانلیوب آلمقدر زیرا كه مطیع وصالحه خاتون اغر یحه
التون دكر خیر متاع دنیا صایلور نقدر فقیر وحقیر اولورسه ده زوجی آكا محبت ایدوب اوزرینه بایلور وبری
عز ومال وجمال ایچون تزوج ایتمكدر زیرا كه عز ایچون تزوج ایدن ذلیل اولور ومال ایچون تزوج ایدن فقیر
اولور قالور وجمال ایچون تزوج ایدن رسوای عالم اولوب بلاسن بولور وبری شرف ومال وسن وقامتده كندودن
ادنایی آلمقدر زیرا كه قلبه اویله اولمق اروح كلور وآنك حقارت نظرندن امین اولور واگر عورت نشانلمق مراد
ایلدیسه رجلده دین وحسن خلق وسخا اختیار ایلسون وبری تقلیل مهر ایتمكدر زیرا كه مهرلك خیرلیسی
درت یوز مثقال فضه در وبری موسر ایسه ادای مهری تعجیل ایتمكدر وبری برشاة ایله اولورسه ده طعام
ولیمه قیلمقدر وبری اكل طعام ولیمه یی غنیمت بیلمكدر زیرا كه اول جنت طعامندن حظ آلمقدر وبری احسن
لباسیله مزین اولمقدر وبری قبل الزفاف ایكی ركعت نماز قیلمقدر وبری ابتدا اهلنك ناصیه سن طوتمقدر
(اللهم بارك لی فی اهلی وبارك لاهلی فی) دیمكدر وبری اهلنك رخلرك بوس ایدوب لبلرن امیوب ممه لرن یمكدر
وحضرت عمر رضی الله تعالی عنه عورتك ضعیف وسمیننه دن سؤال اولندقده فراشك لین اولسون بیورمشدر
نسوانك سمانی احسن واشهی وجماعی الذ واحلا اولدیغن طیورمشدر (بیت) بزه لازم دكل ضعیف ومریض
استرز عورتی سمین وعریض (نوع سادس) رجل كندی اهلیله ملاعبه وجماعنك اداب واركانن بیلدیرر (ای
عزیز) معلوم اولسونكه اهل ادب دیمشلردر كه جماعك آداب واركانی یكرمیدر بری ابتدا كندوسی قمیصندن
غیری لباسندن معرا اولمقدر وبری اهلنی دخی كذلك عاری قیلمقدر وبری سلمنك ایچون ایكی خرقه المقدر وبری
مجامعه دن مقدم تقبیل وملاعبه ایله متلذذ اولمقدر زیرا كه اویله ایتمك هم بدنده خفت وهم كوكلده عفت وهم
جانده راحت بولمقدر وبری قبل الادخال تعوذ وتسمیه قیلمقدر وبری عند الادخال تقبیل وتكلمدن فارغ
اولمقدر زیرا كه بوندن ولدك صاغر ولال اولمسنه سببدر وبری بعد الانزال اهلنك بطنی اوزرنده انك دخی ایشی
بتنجیه دك قالمقدر تا كیم عورت بردخی جماع ارانجیه دك سست اولوب تنبل قالمسون نته كیم خبرده وارد
اولمشدر كه وقتا كه رجل اهلیله اختلاط ایلر خروس گبی ایتمسون بلكه اهلنده بولدیغی لذتی اهلی دخی اندن

بولمدقجه بطنی اوزرندن كتمسون وبری صبی وبهیمه عندنده جماع ایتمكدر وبری اهلنك قبلن قویوب دبرینه
كتمكدر وبری كثرت جماع ایله افتخار ایلمكدر وبری عورتنك حسن ولطفن كمسنه یه سویلمكدر زیرا كه
بونلر فتنه یه باعثدر وبری ترك جماعه مداومت قیلمقدر زیرا كه مدتدن سوت صاغلمسه آنك صوغلمسی
محققدر وبری بعد الفراغ اوچ قطره ده اولورسه بول ایتمكدر تا كیم بقیه منی مثانه ده قالمسون وآندن دواسز
مرض حاصل اولمسون وبری بعد الجماع صاغ یانی اوزرینه راحت بدن ایچون بر نومه خفیفه یه یتمكدر وبری
بردخی عودت مراد ایدرسه ذكرن غسل ایتمكدر وبری انی ارقه سی اوزرینه یاتوروب دوردی آراسنه كتمكدر
زیرا كه جماعك یكرمی شكلندن احسن اشكالی بویله ایتمكدر تا كیم انك اردأ اشكالی واضر احوالی عورت
رجل اوزرینه چقمقدر وآنك فرجی رطوبتی آنك ذكری اوزرینه آقمقدر وبری عورتنه حیض ایامنده رغبتی
از اولمق ایچون اكا اسكی ثیابن كیدیرمكدر وبری عورت پاك اولنجیه دك ازار آلتنه یله التن سورتمكدر
اما انكله یله یاتسون ویله سنجه اكل وشرب ایتسون وبری آناسی وباجیسی وعمه سی وخاله سی وقیزی وكلینی
محبتیله مجامعت قیلمقدر وبری اجنبیه دن اجتناب ایدوب انكله تنها قالمقدر زیرا كه اجنبیه ایله خلوت
حرامدر واكا نظر روا انكله كلام اتهامدر برشاعر بربولوك عورتلر یانندن كچوب بولنه كیدر ایكن دیمشدركه
بیت) ان النساء شیاطین خلقن لنا * نعوذ بالله من شر الشیاطین * وانلردن برشاعره اكا جواب
ایتمشدركه (بیت) ان النساء ریاحین خلقن لكم * وكلكم یشتهی شم الریاحین (نوع سابع) اوقات جماع
واتحادی واحوال واشكال اولادی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل ادب دیمشلردركه مستحب
ولایق وتمم فایق ومروته موافق بودركه رجل اهلنك رضاسیله جماع ایلیه ومراعات اوقات ایله اجتماع
ایلیه واوقات ممنوعه ده آندن امتناع ایلیه پس اگر بر كشی اهلنك رضا ومحبتیله جماع ایدرسه آندن حاصل
اولان ولد عاقل ورشید اولور واگر هلال آینك ابتدا كونی جماع ایدرسه آندن اولان ولد جمیل اولور واگر
كوندز قبل الظهر ایدرسه ولد حكیم وكریم اولور واگر اثنین كیجه سی ایدرسه حافظ قرآن اولور واگر صالی
كیجه سی ایدرسه ولد هم سخی وهم رحیم اولور واگر خمیس كیجه سی ایدرسه ولد هم عالم وهم عامل اولور واگر
جمعه كیجه سی ایدرسه ولد هم عابد وهم عارف اولور واگر جمعه كونی قبل الصلوة ایدرسه ولد سعید اولوب موتی
كلدكده شهید اولور واگر بر كشی اهلندن رضاسز اكراه ایله جماع ایدرسه اندن اولان ولد احمق اولور واگر
مرضعه یی ایدرسه ولد ینه ضرر كلور واگر هلال آینك ابتدا كیجه سی یا اون بشنجی كیجه سی ویا صوك كیجه سی
جماع ایدرسه ولد مجنون اولور واگر بازار كیجه سی ایدرسه ولد قاطع طریق اولور واگر چارشنبه كیجه سی
ایدرسه ولد قتال اولور واگر كوندز بعد الظهر ایدرسه ولدك كوزی شاشی اولور واگر رمضان بیرامی
كیجه سی ایدرسه ولد عاق الوالدین اولور واگر قربان بیرامی كیجه سی ایدرسه ولد التی پارمقلی ویا درت پارمقلی
اولور واگر ایاغ اوزره اولدیغی حالده ایدرسه ولد فراشنه بوال اولور واگر بالدوزی محبتیله ایدرسه ولد خنثی
اولور واگر جماع اوزرنده تكلم ایدرسه ولد لال اولور واگر فرجه نظر ایدرسه ولد اعمی اولور واگر اول حالده
زنی تقبیل ایدرسه ولد صاغر اولور واگر میوه اغاجی التنده ایدرسه ولد ظالم اولور واگر طهارتسز ایدرسه
ولد بخیل اولور واگر لحافسز تحت النجوم ایدرسه ولد منافق اولور واگر بر كسنه نك حضورنده ایدرسه ولد
سارق اولور واگر برات كیجه سی ایدرسه ولد بدخو بلی اولور واگر بوله كیده جك كیجه ایدرسه ولد مسرف اولور
وانزال حالنده ایكیسنك فكر وخیالنده نه صورت بولنورسه ولد اكا بكزر اولور وكوزلری نه رنكه نظر ایدرسه
ولد اول رنكه قریب اولور واگر حیض ونفاس ایامنده ایدرسه ولد جذام اولور روایتدیكی ایش حرام اولور واگر
نطفه ممتزجه داخل فم رحمده اولان افواه اربعه سنك برندن دخول ایدرسه ولد بر اولور واكیسندن كیدرسه
ولد ایكی واوچندن كیدرسه ولد اوچ ودوردندن كیدرسه ولد درد اولور واگر ماء رجل اول كلوبده اكثر اولورسه
اول سبقت حكمیله اوغلان اولوب اول كثرت حكمیله عموسنه مشابه كلور واگر ماء رجل اول كلوب ماء مرأة
اكثر اولورسه اول سبقت حكمیله اوغلان اولوب بو كثرت حكمیله طاییسنه مشابه كلور واگر ماء مرأة سبقت
ایدوب اكثر اولورسه اول سبقت حكمیله قیز اولوب اول كثرت حكمیله خاله سنه مشابه كلور واگر ماء مرأة
سبقت ایدوب ماء رجل اكثر اولورسه اول سبقت حكمیله قیز اولوب بو كثرت حكمیله عمه سنه مشابه كلور

وبو احكامك جملهسى آثار ايله اثبات اولنوب تجربه قيلنمشدر (نظم)

شول دمكه روح طائر قدس اشيان ايدى ‖ جان بلبلنه كلشن وحدت مكان ايدى
كان خفاده جوهر جان بى نشان ايدى ‖ كتم عدمده عالم وآدم نهان ايدى
خلوت سراى سرده كوكل كامران ايدى ‖ بريار ايدى همان وبر اول يارجان ايدى

‖ دملر او دملر ايدى زمان اول زمان ايدى ‖

قنى اودمكه ساقىء خمخانهٔ ازل ‖ صونردى روح پاكيزه جام لم يزل
مابينمزده اولمزايدى بحث ايله جدل ‖ بى قيل وقال اولوردى قوموشكلات حل
بوغ ايدى آفت اجل عمر بى بدل ‖ راحتده ايدى زمرهٔ ارواح ما حصل

‖ دملر او دملر ايدى زمان اول زمان ايدى ‖

داخى قورلمشدى طلسمات كائنات ‖ يكسان ايدى هنوز بوافراد ممكنات
چيقماش ايدى ساحل امكانه فلك ذات ‖ اولماش ايدى موج فكن قلزم صفات
كتم عدمده ايدى شئون مكونات ‖ داخى ظهوره كلمش ايدى تعينات

‖ دملر او دملر ايدى زمان اول زمان ايدى ‖

ناكاه كلك كاتب ديوان امرهو ‖ يازدى برات آدمه طغراى اهبطو
آيرى دوشوب او كلشن لاهوتدن قو ‖ ايتدك ضرورى كلخن ناسوته سرفرو
طوتدق اگرچه صحن سراى وجوده رو ‖ جانده هنوز باقيدر اول شوق وآرزو

‖ دملر او دملر ايدى زمان اول زمان ايدى ‖

ارواح انس بصدى قدم چون سياحته ‖ كالدك ضرورى عالم كون وصباوته
تبديل اولوب اودكا ولطافت كثافته ‖ دست قضا براقدى فلكدن فلاكته
دوشدك قيودريخ وعنا وسقامته ‖ بوخاكدانه كالدك اگرچه اقامته

‖ دملر او دملر ايدى زمان اول زمان ايدى ‖

(نوع ثامن) رجالك اهليله صحبت والفتنك اداب واركاننى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل ادب ديمشلردركه رجالك زوجه سيله صحبتنك اداب واركانى اوتوزدر برى كشى كندى اهليله حسن خلق ايله معامله ايلمكدر وبرى آنكله رفق وحلم ايله صحبت والفت ايدوب اطف ولين ايله سويلمكدر نته كيم خبرده كلمشدركه خلقك خيرليسى اهلنه خيرلى ومنفعتلى اولان كمسهدر وبرى اهلنك اوزرينه داخل اولدقجه اكا سلام ويروب حالن سؤال ايلمكدر وبرى آنى تنهاده مسروره بولديسه صاچلرن اخذ ومسح ايدوب انواع تلطفله كندوبى بوس وكنار ايلمكدر وبرى آنى تنهاده محزونه بولديسه آكا اظهار محبت وشفقتله خاطرن صوروب طاتلى سويلمكدر وبرى اهلنك خاطرن دروغ مصلحت آميز اولان وعدهلرله تطييب ايلمكدر زيرا كه اول خانهسنده محبوس وغيريدن مأيوس وكندوسيله مأنوس اولان يارغارى وغمكسارى وامكدارى وملعبهسى ومزرعهسى ومأربهسيدر وبرى اهلنه طفلى تربيهسنده ياردم ايلمكدر زيرا كه طفل اناسنه كيجه كوندز فرياد وفغان ايله برزمان مهلت ويرمز آما انسز غريبدر بلكه انصافسز مهيندر پس آكا امداد ايدهنك مولاسى معينيدر وبرى اهلنه كندى ملبوساتندن الباس ايتمكدر وبرى آكا كندى مأكولاتندن اطعام ايتمكدر واگر وسعى وار ايسه آنك نفقهسن واسع قيلسون واهلنك مسكن ولباس ونفقهسن بوينته

واجب بيلسون وبرى اهلنى هيچ دوكيوب دنيا امورنده اولان قصوريچون سوكمكدر وبرى اهلنك دين امورنده بولنان تقصيريچون بر كوندن زياده كوسمكدر وبرى اهلنه رفق ايله مدارا ايلمكدر زيرا كه اول ضلع معوجدن خلق اولنمشدر وعقل ودينى ناقص بولنمشدر وزوجى عندنده اسير قيلنمشدر انجق بشاشتله صحبت والفت ايچون آلنمشدر وبرى اهلنك سوء خلقى حركت ايلدكده كندى نفسنه سوء ظن ايدوب اگر نفسم اصلاح اولسه اهلم دخى اصلاح اولوردى ديمكدر اولياى كرامك بريسى اهلنك سوء خلقنه صبر ايدوب سؤال ايدنه جواب ايدرايمش كه خوف ايدرمكه آنك اذيتنه صبر ايتميان كمسه آنى تزوج ايدوب ايكيسى بيله بلايه دوشرلر نته كيم ديمشدركه رجل اهلندن تحمل ايتمده التى نسنهنك التى نسنهدن نجاتى واردر صبى سله دن وقدره قيرلمدن وبوزاوى دوكمهدن وكدى سوكمدن ومسافر قوولمدن وثياب يرتلمه دن قورتلور وبرى اهلنك غضبى غالب اولدقده سكوت ايلمكدر تا كيم عورت نادم اولوب زوجنه اعتذار ايلسون زيرا كه اول ضعيفه در سكوت ايله مغلوب اولور وبرى اهلنك حسن خلقى غالب كلوب هر خدمتنى بشاشتله ادا ايلدكجه آكا دعا وحقه شكر وثنا ايلمكدر زيرا كه رجله موافق عورت شكرى ادا اولنمز برنعمتدر وبرى اهليله اويله معامله ايتمكدركه عورت زوجم بنى جمله نسادن زياده بكنمش وسومش بيلسون وبرى اهليله تدبير معاش وحوايج بيت امورنده مشاوره ايدوب غيرى بيوك اموري اكا بار خاطر ايتمكدر وبرى اهلنك خيانت ومكرندن حذر اوزره اولمقدر زيرا كه حضرت آدم آنامز اهلى حوا انامزك دعوتيله ربسنه عاصى اولمشدر وبرى اهلنك معصيت اولميان تقصيرات وتزويراتندن اغماض ايله تجاهل وتغافل ايتمكدر وبرى اهلنك جميع اسرار وعيوبن جملهدن ستر ايلمكدر وبرى اهليله مزاح ايدوب لطيفهلر سويلمكدر وكنديزى نسايه كيرميوب غيرى ملاعبهلر ايلمكدر نته كيم حضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم ازواج مطهرهسيله اظرف ناس ايدى حتى اول حضرت عايشه اهليله بركره مسابقه ايلدكده عايشه انامز ضعيفه وضامره اولديغندن آنى سبقت ايلمشدر بعده اول حضرتك محبت وامريله عائشه انامز تسمين بدن علاجن تناول ايدوب سمينه اولدقده بردخى مسابقه ايدوب اول حضرت عائشه سمينه يى كچدكده هذه بتلك حديثن سويلمشدررزيرا كه رجلك اهليله ملاعبهسى لهو باطل دكادر بلكه اول حقدر وطاعتدر وبرى اهلنى غلبهٔ ناسه ناظر اولان ابوانده اسكان ايتمكدر تا كيم نامحرمه باقوب خلقه ميلى آقمسون وبرى اهلنه يازى يازمق اوكرتمكدر زيرا كه آنده فتنه واردر وبرى اهلنه قرآن وفرايض واداب دين اوكرتمكدر وبرى اهلندن اذنسز نطفهيى آندن عزل ايتمكدر وبرى اهلنى البسهٔ فاخرهدن عارى صاقلمقدر تا كيم زينت صاتمق ايچون طشرهيه چقميوب خانهسنه ملازم اولسون (بيت) خاتون خوب صورت وپاكيزه روى را * نقش ونگار وخاتم فيروزه گو مباش * وبرى اهلندن اذنسز سفره بلكه حجه كتمكدر وبرى اهلى صالحه ومطيعه ايسه آنك اوزرينه بردخى تزوج ايتمكدر تا كيم عدالتله حسن معاشرهدن محروم اولميه وبرى اهلنه هموم وغموم وخصوم ودوينى سويلمكدر وبرى اهلنه حضور وغيابنده خير دعا ايدوب بد دعا ايتمكدر زيرا كه ليل ونهار اول آنك خدمتكاريدر وخباز وطباخ وخياط وغسال وخزينهداريدر بلكه انيس ومونس وياروغمكاريدر (بيت) كيمك كه يارى سنجلين سروناز اولور * يوزينك بلايه اوغرسهده ينه ازاولور (نوع تاسع) عورتك زوجيله صحبت والفتنك اداب واركاننى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل ادب ديمشلردركه عورتك زوجيله صحبتنك اداب واركانى يكرميدر برى زوجى قپودن ايچرى كالدكده اكا قيام ايلمكدر وبرى زوجك انبساط ايله استقبال ايلمكدر وبرى زوجنه مرحبا افندم سويلمكدر وبرى زوجنك عباسن المقدر وبرى زوجنه هر امرنده مطيع ومنقاد اولمقدر وبرى زوجنك فراشندن فرار ايتمكدر وبرى زوجندن اذنسز خانهسندن بريره كتمكدر وبرى زوجى آندن بوس وكنار استدبكى ساعت نفسنى تسليم ايدوب تأخير ايتمكدر وبرى زوجنك ثيابن تنظيف ايدوب يقان دوشورمكدر وبرى زوجنك آشن واتمكن پشورمكدر وبرى زوجنك دوشك واوجاغن ياقوب فراشن بسط ايدوب دوشورمكدر وبرى زوجنه غسل ووضوء ايچون طشت ومقرمه كتورمكدر وبرى زوجى استرسه غسل ووضوده آنك خدمتنى بتورمكدر وبرى زوجندن اذنسز اوروج طوتمقدر وبرى زوجنه مال وجماليله امتنان ايتمكدر وبرى زوجنه كسوت ونفقه امرنده برغم كتور ايتمكدر

وبری زوجنڭ صوتندن زیاده کندی صوتن یوقاری کوتورممکدر وبری زوجنه اذیتله جانته یتورممکدر وبری
زوجنڭ حضور وغیابنده آکا دعاوثنا قیلمقدر وبری زوجیچون کحل وحنا ایله وسائر مباح اولان اشیا ایله متزین
اولمقدر وبری زوجنڭ عرض ومالن کیجه کوندز حمایت وصیانت ایلمکدر یعنی کندی نامحرمه کورنمیوب
اندن ذنسز برکسه یه برنسنه سن ویرممکدر (بیت) مرادم شویله در حالا * سکا ای قامتی بالا * قومه سن
حضرت مولا * بنی بران همان سنسن (نوع عاشر) کشینڭ اولاد ایله صحبت والفتنڭ اداب وارکانن بیلدیرر
ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردر که آدمڭ کندی اولاد ایله صحبتنڭ آداب وارکانی یکرمیدر
بری پدر اولادنڭ ولادتیله مسرور اولمقدر نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدر که
ولد دنیاده سرور وآخرتده نوردر وبری بنات ایله زیاده مسرور اولوب آنلره حرمت قیلمقدر زیرا که اولادڭ
خیرلیسی قیز اولمقدر نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدر که عورتڭ برکتلیسی
قیز طوغرمغله استفتاح ایدندر زیرا که بن حق تعالی دن مؤنثسز اولاد استدم بکا بنات احسان ایلمشدر
وبری تبشیر اولندقده ولدینه کوچک آد ویرمکدر وبری یدنجی کونده یابعده اوغلان ایچون ایکی قیون
وقیز ایچون برقیون عقیقه نیتله ذبح ایدوب بی کسر عظامنی تقسیم سهام ویا طبخ واطعام ایلمکدر وبری یوم
سابعده یااون یدیده اوغلن سنت ختان ایتدرمکدر وبری اوغلی یاقیزی آلتی یاشنه بالغ اولدقده آنلره قرآن
وفرایض وآداب دین اوکرتمکدر وبری اوغلنه کتابت ورمی ومباحث وبرصنعت هینه تعلیم ایتمکدر زیرا که
خبرده الحرفة امان من الفقر کلمشدر واکر علمه رغبت ایدرسه آکا هدایت اولمشدر (قطعه) لغت
بیل صرف ونحو ومنطق آداب * حساب وحکمت وهیئت سطرلاب) معانی بیل اصوابن شریعت * حدیث
وفقه وتفسیر وطریقت * وبری اوغلنه کوچک لقب ویرمکدر وبری قیزینه طبخ وغزل وخیاطه اوکرتمکدر
وبری جمیع اولادن تزیین واحسان وهدایاده برابر طوتمقدر وبری تروندهمیوه یی ابتدا قیز اولادینه ویرمکدر
زیرا که آنلرڭ یورکلری ارق واضعفدر وبری اطفالی شفقتله تقبیل ورأفتله در اغوش ایلمکدر وبری
اولادیله بغایت مرحمتله معامله ایلمکدر وبری آنلرله ملاعبه ایدوب انبساط ایله سویلمکدر وبری آنلره
بددعا ایتمیوب خیردعا ایلمکدر زیرا که بددعا اسباب فقردندر وچوق اولورکه قرین اجابت اولوب آنلری
فساده ویرر وبری اون یاشنه بالغ اولان صبیانڭ ذکور واناثن تفریق ایدوب بشقه دوشکده یاتورمقدر
زیرا که انلری بیله یاتورمق فتنه یه باتورمقدر وبری اون بش یاشنه بالغ اولان اولادن رضالریله تزویج ایلمکدر
وبری اولادینڭ ادا ایده مدیکی خدمتی امر ایتممکدر تا کیم عاق اولملرینه سبب اولمسون وبری یانده قالانلرینه
کندی ما کولاتندن اطعام وکندی ملبوساتندن الباس ایلمکدر وبری کمسه نڭ اولادینه سوء قصد
ایتممکدر تا کیم آنڭ ضرری کندی اولادینه راجع اولمسون وبر زماندنصکره یوللرینه کلمسون نته کیم
اخوت یوسف آنی پدرندن الوب اسیر قیلدیلر انلرڭ اولادی هم فرعون الندە اسیر اولدیلر واکدکارن
بیچوب بجزالرن بولدیلر (بیت) مجازاتنده خوب وزشتڭ ایتمز ذره جه تقصیر * عجب صورت نمای عدلدر
آیینهٔ عالم (نوع حادی عشر) سیدڭ غلمان وجواریسیله صحبت والفتنڭ اداب وارکانن بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردر که آدمڭ کندی ملك یمینی اولان غلمان وجواریسیله صحبتنڭ اداب
وارکانی اون یدیدر بری سید اول اسیرلری اشترا ایلدکده باشلرن طوتوب انلره برکتله دعا ایتمکدر وبری ابتدا
انلره برشیرین نسنه یدرمکدر وبری کندی طعامندن یدروب کندی لباسندن کیدرمکدر وبری آنلره اولادی
کبی قرآن وفرایض وعقایددین اوکرتمکدر وبری آنلره مشقتلی ایش تکلیف ایتممکدر وبری انلره اعمال شاقه
تکلیف ایلدکده یاردم ایلمکدر وبری برکون برکیجه ده یتمش کره قصور ایتسه لر عفو ایله معامله قیلمقدر ویتمش
برنجی قصور ایتدکارنده لسان ایله تعزیر ایدوب یتمش ایکنجیده تأدیب ایچون الیله اورمقدر وبری انلری غضبی
ساکن اولمدقجه ضرب ایتممکدر وبری اون سلمدن یوقاری کتممکدر وبری آنلری تأدیب ایچون دوکدکده
یوزلرینه ومهلکه یرلرینه ضرب ایتممکدر وبری غلام وجاریه سنڭ کندی خدمتنده اولان تقصیراتن کندینڭ
مولاسی خدمتنده اولان تقصیراتندن کورمکدر نته کیم اولیای کرامڭ بریسنڭ غلامی کندویه عاصی
اولدقده دیرایمش که ای غلام سن بکا بغایت مشابهسن وبری انلرڭ تربیه قبول ایتمیانلرن یابیع ویا تزویج

ایله چراغ ایتمکدر وبری انلری کندوسیله برسفره ده برابر اوتوردوب طعام ایتدرمکدر واکر آنلر آیقده خدمت
ایدر اولدیلرسه اکل اولنان اطعمه دن آنلره برلقمه ویرمکدر وبری آنلری برزمان استخدام ایتدکدنصکره ازاد
ایتمکدر تا کیم حق تعالی آنی ناردن ازاد ایلیه وبری آنلری بعد العتق استخدام ایتممکدر زیرا که اول انلره
اذیتدر وبری کندی راکب اولدیغی دابه اوزرنده غلامن ردیف ایتمکدر وبری انکله نوبتله کاهی بنوب کاهی
پیاده کتمکدر واما کندی اتی بنوب غلامن اردنجه یورتمك خلقه کبر ایتمکدر زیرا که حضرت عمر رضی الله
تعالی عنه شام شریفه قدومنده برغلامیله برناقه یه رکوبنده نوبتله مشارکت ایلمشدر کاهی کندی ناقه یه بنوب
بولارن غلامی چکوب برفرسخ قدر کیدردی وکاهی غلامی بندیروب ناقه یی کندی چکوب برفرسخ پیاده
یوردی وقتا که شامه یقین کلدیلر نوبت رکوب غلامڭ ایکن یول اوزرنده برنهره تصادف قیلدیلر پس اول
حضرت یابوجن صول قولتغنه آلوب ناقه یی چکوب اول صویی کچوب کورمشدر که امیر شام اولان عبیدة
بن الجراح آنی استقبال ایچون کنار نهره کلمشدر چونکه عبیده انی اول حالتده کورمشدر پس اکا دیمشدر که
یا امیر المؤمنین اعیان شام استقبالکه کلورلر وسنی بو حال اوزره کورسه لر استحسان ایتمیوب غیری معنی ویررلر
واول حضرت اکا جواب ایتمشدر که حق تعالی بزی دین اسلام ایله عزیز ایلمشدر بز انڭ رضاسن طلب ایلرز
مقالات ناس ایله مقید دکلز انلری بیلرز (بیت) دوست مدحندن نه حاصل ذم دوشمندن نه غم) فارغ وازاده یم
بزدریانمده مدح وذم) وحضرت عثمان رضی الله تعالی عنه برغلامنڭ قولاغن بوکوب انجتمشدر بعده نادم
اولوب کندی قولاغن چکدیروب آنی آزاد ایتمشدر پس هرکسه لازمدر که اداب وارکان مذکوره ایله عامل
اولوب غلمان وجواریلرینه اولادی کبی مرحمت وشفقت قیله لر واما غلمان وجواریلرنڭ اغالریله صحبت
والفتلرینڭ اداب وارکانی بعینه بالاده بیان اولنان اولادڭ والدین ایله بولنان صحبت والفتلرینڭ اداب
وارکانی کبیدر وخبرده کلمشدر که اغاسندن قچن قولڭ نمازی قبول اولمازتا رجوع ایدوب تائب اولدقجه
(بیت) الهی عبدك العاصی اتاك * مقرا بالذنوب وقد دعاك (نوع ثانی عشر) اقربانڭ اقربا ایله صحبت
والفتلرینڭ اداب وارکانن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردر که کشینڭ اقرباسیله
صحبتنڭ آداب وارکانی یدیدر بری کشی اقرباسن احیانا زیارت ایلیوب انلره طاتلی سویلمکدر نته کیم
حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم یا اباذر زرنی غبا تزدد حبا بیورمشدر احیانا زیارت ایده نڭ
محبتی زیاده اولدیغنی طیورمشدر پس قریبه ممکن ایسه هفته ده بر یا آیده بر ویا سنه ده برکره اقرباسنڭ زیارتنه
کتسون واکر ممکن دکلسه زیارتنه بدل آنلره برهدیه یابرمکتوب ویا بر سلام ارسال ایتسون وبری کندی
عشیرت وقبیله سیله وذوی الارحام اقرباسیله تناصر وتظاهرده یکدل ویکجهت ید واحد اولمقدر پس آدم
اقرباسنه کندی حاجاتندن برنسنه تکلیف ایتمیوب مهماتندن آنلری راحت قیلسون وآنلرڭ غملریله مغموم
ومسرورلریله مسرور اولسون وتعزیه وتهنیه ایدوب بیرام کونلرنده بری برینڭ زیارتنه کلسون وآنلر کلدکده
قیام ایدوب بشاشتله سویلسون وکتدکده برابر کیدوب قپویه دك تشییع ایلسون وبری اقرباسنڭ دوشن
حاجتن رد ایتمیوب ادا قیلمقدر زیرا که انلری رد ایتمك قاطع رحم اولمقدر انکیچون مجاورت اقربا مکروه اعتبار
اولنمشدر تا کیم هرکون کورشمکله محبتلری نقصان بولمسون وحرمتلری قالقوب تقاطع ارحامه بادی
اولمسون نته کیم خبرده حق تعالی رحمی وصل ایدنی وصل ایدر وقطع ایدنی قطع ایدر کلمشدر پس ایمدی صلهٔ
رحم البته برسلام ایله اولورسه ده واجب اولمشدر وبری پدرندنصکره عموسن ویبولڭ قرنداشن وخالن توقیر
واطاعت وخدمتده پدری منابه سنده طوتمقدر وآنلردخی اکا شفقت ومرحمتده ورأفتده اولادی کبی
معامله ایتمکدر وبری والده سندنصکره عمه سن وخاله سن والده سی منزله سنه تنزیل ایدوب آنلردخی اکا عزت
وشفقت ایتمکدر وبری کشی اقرباسن اسیر اولمش بولدیسه اشترا ایدوب ازاد ایتمکدر وبری اقربانڭ هر اذیتنه
تحمل ایدوب آجی سوزلرن یوتمقدر وخسته لرن کوروب جنازه لرینه واروب وصیتلرن طوتمقدر زیرا که
اقربا بری برندن صلهٔ رحم اکرامن کمالیله مأمول ایدرلر مأمول ایلدکلری نڭ عکسی ظهور ایلدکده خصملغی
قوبوب خصومت سمتنه کیدرلر پس اقربا ایله مبتلا اولانلره لازمدر که آنلر ایله بلکه انلرڭ اهل واولادیله حسن وفا
قیله لر تا کیم خصماق خصومته دوغیوب صلهٔ رحم ایتمش اوله لر وحسدلری شرندن سلامت بوله لر (شعر)

اقارب كالعقارب فى اذاها) فلا تفرح بعم او بخال * فكم عم يكون الغم منه * وكم خال عن الاحسان خال
(نوع ثالث عشر) كشينك جيرانيله صحبت والفتنك اداب واركانن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه
اهل ادب ديمشلردركه جارك جيرانيله صحبتنك اداب واركانى اربعين اولمشدر برى كشينك كندى
بيتنه متصل اولان بيوتك اصحابى وكندى قپوسى مقابلنده بولنوب ابوابى كورينن بيوتك اصحابيله
فرق داره وارنجيه دك ذمى اولورسه ده واجب الاحسان اولان جيرانيدركه اقرباسى مثالى آنلره اكرام
ايتمكدر وبرى جيرانك اهل بيتنه خيانت ايتميوب عرضلرن صيانت ايتمكدر زيراكه خبرده حرمة
الجار كحرمة الام كلمشدر وبرى جيرانك خادملرينه چوق باقوب نظرن اوزاتمقدر وبرى جارقربى اچ ايكن
كندى طوق ياتمقدر وبرى جيرانك اليله يادليله انجتمدن صاقنمقدر وبرى آنلرك دارينه اذنسز باقمقدر
وبرى جيرانته آزدن وچوقدن بولنانى ذمى اولورسه ده هديه ويرمكدر وبرى قونشى چناغى كوندرمكدر
يعنى برقوقلى طعام پشوردكده جارقرينه حصه ويرمكدر وبرى اشترا ايلديكى ميوه دن كورديكى جارينه
هديه ايتمكدر وبرى جيرانى استقراض ايدرلرسه قرض حسن ويرمكدر وبرى جيرانى محتاج
اولديلرسه حاجتلرن كورمكدر وبرى جيرانك بيراملرده زيارت ايتمكدر وبرى جيرانى ديوارينه تيول
ايتمكدر وبرى جيرانك ايتلرينه طاش آتمقدر وبرى جيرانك دوابنه ضرب ايتمكدر وبرى جيرانى اولادن
كندى اولادينه دوكدوروب سوكدرمكدر وبرى جيرانتدن اذنسز كندى بناسن آنلرك بناسى اوزرينه
حواله ومرتفع ياپدرمقدر وبرى جيرانك كندى جدارينه اغاج قاقمقدن منع ايتمكدروبرى جيرانته مصب
ماء ميزاب ومطرح ثلج وتراب ايچون تضييق ايتمكدر وبرى جيرانك عيوب واسرارن سؤال ايلمكدروبرى
جيرانك امور واحوالن سويلمكدروبرى جيرانته يولده مصادف كلدكده ابتدا اسلام ويرمكدر وبرى جيرانيله
ابتدا سوزى اوزاتميوب دوشرمكدر وبرى جيرانتدن ماء وملح ونار امثالى مرافق بيتنى منع ايتميوب ويرمكدر
وبرى جيرانى هديه سن آزايسه ده قبول ايدوب چوق كورمكدر وبرى جيرانى عيوبن ستر ايتمكدروبرى
جيرانيله مواسات ايلمكدروبرى جيرانك اذيله دارن اجنبى يه صاتمقدروبرى جيرانى برطرفدن كلدكده آنلرى
زيارت ايتمكدروبرى جيرانى مسرور اولدقده تهنيه لرينه كتمكدر وبرى جيرانى محزون اولدقده واروب انلرى
تعزيه ايتمكدر وبرى جيرانى آنى دعوت ايلدكده اجابت ايلمكدر وبرى جيرانى برحاجت طلب ايلدكده نشاط
ايله ويرمكدر وبرى جيرانى قصور ايلدكده عفو ايله مودته ايرمكدر وبرى جيرانى خسته اولدقده واروب
كورمكدر وبرى جيرانى وفات ايلدكده جنازه لرينه حاضر اولمقدر وبرى جيرانى اينسامن استصحاب ايلمكدر
وبرى جيرانته ملاقى اولدقده كولج يوزايله طاتلى سوز سويلمكدر وبرى جيرانك كندوسيله نه شكل
معامله لرندن محظوظ اولورسه آنلرله اول وجهله معامله ايلمكدر وبرى سائرناسدن تحمل ايتمديكى اذيتى جيرانتدن
تحمل ايلمكدر تسلط ايدنلره تسليم اولوب مسرت سويلينلره ملايم سويلمكدر (بيت) صبر ايله سن ايلك قيل جور
ايلسه همسايه * بو قدر ايكى عالمده ايلك كبى سرمايه (فصل رابع) اداب واركان وصحبت اخوان ومعارف
خاصى والفت مجاهل ناسى وعادات ومراسم عوام اجناسى وامور خارجيه علما وخواصى وبوجمله يى انسانه اسان
ايدن توحيدرب الناسى التى نوع وبرخاتمه ايله بيان وعيان ايدر (نوع اول) اداب واركان صحبت اخوان
صفايى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل ادب ديمشلردركه آدمك اساتيذ وتلاميذندن واصول
وازواج وفروعندن وغلمان واقارب وجيرانتدنصكره سائرناس آنك حقنده اوچ قسم اوزره بولنمشدركه يا اخوان
صفادر ويا معارف برجفادر ويا مجاهل بى وفادر پس عقد اخوت وصداقتده سنكچون ايكى وظيفه لازمدر
اما وظيفهٔ اولى ابتدا طلب شروط صداقتدر اندنصكره عقد اخوتدر تا كيم اخوت وصداقته لايق اولميانلرى
صديق اتخاذ ايتميه سن نته كيم حضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم المرء على دين خليله بيورمشدر
كشى كندى صديقنك مشرب ومذهبنده اولديغى طيورمشدر اكرسن تكلم وتعامله شريكك ودين ودنيا
امورنده رفيقك اولمق ايچون برصديق شفيق استرسن آنده بش خصلت رعايت ايلمك سكا كركدر واما خصلت
اولى عقلدر پس صحبت احمقده خير اولماز زيراكه انك احسن احوالى اودركه سكا منفعت مراد ايدركن ضرر
ايدر بيلمز واما خصلت ثانيه حسن خلقدر پس بدخويلى اولان كسه دن وفا وصفا كلمز وبدخويلى اودركه

غضب وشهوتنه مالك اولميه بيلمز پس اويله بركسه يى صديق اتخاذ ايله كه سن اكا خدمت ايلدكده اول سنى صيانت
ايليه وسن انكله الفت ايلدكده اول سكا زينت ويروب طاتلى سويليه وسندن برحسنه كوردكده آنى عد ايليه
وبرسيئه كوردكده آنى سد ايليه واما خصلت ثالثه صلاحدر پس بركبيره اوزرينه مصر اولان فاسق ايله دوست
اولمه كه حقدن خوف ايدن معصيتنده مصر بولنمز حال بوكيم حقدن خوفى اولميان كسه نك غائله سندن
امين اولنمز زيراكه اول تغير اعراض متغير اولور قالمز واما خصلت رابعه قناعتدر پس حريص دنيا ايله
مقارن اولمه كه صداقتى زائلدر حال بوكيم حريص ايله صحبت سم قاتلدر زيراكه طبايع تشبه واقتدايه
مائلدر بلكه طبايع اصحابندن خبرسز برى برندن خوى وخصال اوغورلامقده ماهردر پس مصاحب
حريص البته حريص اولور نته كيم مقارن زاهد زاهد اولوب راحت بولور واما خصلت خامسه صدقدر پس
كذاب ايله دوست اولمه كه مذموم مدرو اول سراب اساشومدر زيراكه اول سكا ايراغى يقين ويقينى ايراغ ايتمسى
معلوم مدروا كربو خصال خمسه نك اجتماع شخص واحده بولمدكسه اول زمان سكا ايكى امرك برى لازم كلور
ياناس ايله خصالى قدره صاحب اولورسن ويا كليتله عزلت ايدوب سلامت بولورسن زيراكه اخوان اوچدر
برى سكا اخ آخرتدر پس آنده آنجق ديانت آرارسن وبرى اخ دنيادر پس آنده آنجق حسن خلق ارارسن
وبرى اخ استيناسدر پس آنده آنجق شرندن سلامت بولمق ارارسن حال بوكيم خلق عالم برى برينك حقنده اوچ
مرتبه بولنمشدر برى مثال غدادركه اندن هيچ استغنا كلمز وبرى مثال دوادركه اول بعض وقت ادمه لازم
اولور وبعض وقت اولمز ومرتبهٔ ثالثه مثال دادركه اول هركز لازم اولمز لكن انسان انكله كاهيجه مبتلا اولور
واول برشخصدركه اندن نه برمنفعت بولنور نه ده انكله انسيت قيلنور پس آندن خلاص بولنجيه دك آنكله
حسن مدارات اولنور تا كيم آندن نجيه فوائد عظيمه بولنوب نجيه عبرتلر النور برفائده بودركه اندن استقباح
اولنان خباثت امثالندن اجتناب اولنور زيراكه سعيد اودركه غيريله متعظ بولنور نته كيم حضرت
حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم بيورمشدركه اكرناس غيريدن كوروب اكراه ايلدكارى اشيادن
اجتناب ايلسه لرادبلرى كامل بولوب مؤدبدن مستغنى اولورلردى واما وظيفهٔ ثانيه مراعات حقوق صحبت
والفتدر وقتا كه صديقكله بيكزده شركت ورفاقت منعقد اولور پس حقوق صحبت والفت هر بريكزه لازم
كلور حال بوكيم دوستلغك حقوقى اداسنك دخى نجيه اداب واركانى واردر نته كيم حضرت حبيب اكرم صلى
الله تعالى عليه وسلم بيورمشدركه اخوين مثالى يدين دركه برى برين غسل ايدر واول حضرت بعض
اصحابيله براغاجلغه داخل اولوب اراك اغاجندن ايكى مسواك كسمشدركه برى طوغرى وبرى اكرى
ايدى اول كرم كانى طوغرى مسواكى رفيقنه ويروب اكرى يى كندى الدقده رفيقى ديمشدركه مسواك
مستقيمه سن بندن مستحق ايكن بكا ويرديككده حكمت ندر پس مروت كانى اكا ديمشدركه اكرمسواكى
سن بولوب كسمش اولسك اولزمان طوغرى يى بكا ويرمك ايثار ومروت عد اولنوردى زيراكه ايكى كسه
صحبت ايتمديلر الا كه صاحبنه اشفق اولان عندالله اكرم اولور اما اداب واركان صحبت والفت اخوان صفا
يكرمى بشدر برى مال وملكن صديقنه بخش ايدوب رضاسنه تمكدر بوممكن اولمديسه فضل مالله احتياجن
دفع ايتمكدروبرى صديقنك حاجتنده التماسندن مقدم تبادرله اعانتنه كتمكدر اليله يادليله ياردم ايتمكدروبرى
صديقنك هرسرن جمله دن كتم ايتمكدروبرى صديقنك عيوبن اورتمكدروبرى خلقك آنى ذمندن اكا غم ايراث
ايدن سوزى آندن كتم ايلمكدروبرى خلقك آنى مدحندن اكا سرور ويرن سوزى سويلمكدروبرى صديقنك
حديثن كمال التفات ايله استماع ايلمكدروبرى صديقنك كلامنه مداخله ومعارضه ايتمكدروبرى صديقك
كوچك اديله اعنى كندويه خوش كلن لقبيله دعوت ايلمكدروبرى صديقنه پند اقتضا ايدرسه لطف ورفق ايله
نصيحت ايلمكدر وبرى صديقنك محاسنيچون اكا مدح وثنا سويلمكدر وبرى صديقنك غيابى اولندقده
استصحاب ايلمكدروبرى صديقنك قصوروكسورن عتاب وجفاسز اغماز ايله عفو ايلمكدروبرى صديقنه حيات
ومماتنده هرعقيب صلاتنده دعا ايلمكدروبرى صديقنك حزنيله محزون اولمقدروبرى صديقنك سروريله مسرور
اولمقدر وبرى صديقنك آكا تنهاده اظهار ايلديكن اضمار ايلمكدر وبرى صديقنك حضور وغيابنده برابر
اولوب سر او علنا اكا خيرصاتمقدر وبرى صديقنه كندى حاجتنده برنسنه تكليف ايتميوب كندى مهماتندن

انك قلبن راحت ايلمكدر وبرى صديقنك قدومنده بشاشتله قيام ايدوب طلاقتله سلامن آلمقدر وبرى
صديقنه مجلسده توسيع مكان قيلمقدر ياخود كندى مكانن آكا ويرمكدر وبرى صديقنك حال وخاطرن
واولاد واتباعن سؤال ايلمكدر وبرى صديقنك كلامن تصديق ايدوب سوزن بولمكدر وبرى صديقنك قيامى
عندنده انى تشييع ايلمكدر والحاصل كندويه محبت ايلديكى معامله يى صديقنه ايلسون تاكيم دوستلغنده
صادق اوله زيرا كه جاننه صاندیغن دوستنه صاتميانك دوستلغى نفاق اولور وبرى صديقنك موتندنصكره
آنك اهل واولادينه ومحبت ايلديكى اقرباسيله بيله حسن وفا ايلمكدر (بيت) كاور ذوق وصفا دوستك بكا جور
وجفاسندن * محب صادقى بكدر كشينك اقرباسندن (نوع ثانى) اداب واركان صحبت والفت معارف
نامى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل ادب ديمشلردركه معارف ناسدن حذر اوزره اولهسنكه شر
كورمزسن الا كه يوزده دوست اولان معارفدن كوررسن اما صديقك سكا ياردم ايدر واما مجهولك سكا
تعرض ايتمز كندى ايشنه كيدر واما شرلك جملهسى اول معارفدندر كه لسانيله صداقت اظهار ايدرلر ودرون
دلدن عداوت سمتنه كيدرلر پس قدرتك اولدقچه معارفدن بعيد اولهسن تاكيم شرلردن سلامت بولهسن
اما اكر معارفله برمدرسهده ويا برجامعهده ويا برچارشوده ويا برمحلهده ويا بربلدهده مبتلا اولدكسه سكا لازمدركه
انلردن هيچ برين استصغار ايتميهسن تاكيم كنديكى عداوت نارينه آتميهسن وانلره دنيالقلريچون عين تعظيم
ايله نظر قيلميهسن تاكيم عند الله والناس حقير اولميهسن زيرا كه دنيا ومافيها عند الله حقير اولديغن بيلورسن
وقتا كه اهل دنيايى عندكده عظيم كوررسن تحقيق اول حينده حق تعالينك نظر اعتبارندن دوشرسن
پس اهل دنيانك يدنده اولان دنيالرينه نائل اولمق ايچون قپولرينه كتميهسن وآنلره دينكى بذل ايتميهسن زيرا كه
بركسه اويله ايتمشدر الا كه آنلرك كوزلرنده حقير اولمشدر ويدلرنده اولان حطام دنيادن دخى محروم قالمشدر
واكر انلر سكا عداوت ايدرلرسه انلره سن عداوتله مقابله ايتميهسن زيرا كه انلرك مكافاتنه صبر ايدهمزسن انده
دينك كيدوب انلرله تعبك طويل اولور واكر سكا اكرام ايدوب اظهار مودتله يوزكده ثنا ايدرلرسه انلره ميل
واعتماد ايتميهسن زيرا كه انك حقيقتن ارارسن يكده برن صادق بولهمزسن وطمع قيلمهكه انلر سكا حضور
وغيابكده بر اولهلر زيرا كه اولملروسنى غيبت ايلسهلر تعجب ايليهسن وانلره غضب ايدوب اجى سويليهسن زيرا كه
اكرسن انصاف ايله كنديكه ناظر اولورسن كندكده هم اول معاملهيى بولورسن حتى اصدقا واقاربك حقنده
بلكه والدين واستاذلك حقنده سر وعلنده بر طرز اوزره كيدهمزسن زيرا كه انلرى غيبتنده اويله كلمات ايله ذكر
ايدرسنكه اول كلمات ايله انلره خطاب ايدهمزسن ومعارفك مال وجاه ومعونتلركدن قطع طمع قيلهسن
وطامع اولان هر حالنده ذليل ومآلنده خائب اولور بيلهسن وسن انلرك برندن برحاجت استدكده ويرديسه اكا
دعا وثنا قيلهسن والا اكا عتاب واندن شكوى ايتميهسن تاكيم بغض وعداوت سمتنه كتميهسن طالب عيب
اولميوب طالب عذر اولهسن بلكه انك اول تقصيرنده سنك مطلع اولمديغك عذرن بولهسن وانلردن برينه وعظ
ونصيحت ايليهسن وسؤال ايتمديكى حكمتى اكلتميهسن يوخسه انى سندن قبول ايتمز وسكا خصم
اولور واكر انلر برمسئلهده خطا ايدوب هركسدن اوكرنمدن عار ايدرلرسه زينهار انلره تعليم ايتميهسن زيرا كه
انلر سندن هم علم استفاده ايدرلر وهم سكا عداوت سمتنه كيدرلر واكر خطالرى معصيته متعلق اولورسه لطف
ورفق ايله حقى اظهار ايتمك سكا لازمدر واكر انلردن برخير واحسان كوردكسه اول مولايه شكر ايدهسنكه سنى
انلره سودرمشدر واكر انلردن برشر وزيان چكدكسه حق تعالىدن بيلوب انلرى اكا حواله قيلهسن وانلره
عتاب ايدوب بن فلان اوغلى فلان عالم وفاضل ايكن قدر وحرمتم نيچون بيلمزسن ديميهسن زيرا كه بو سوز مدح
نفس ايتمكدر حال بوكيم نفسى مدح ايتمك حماقت سمتنه كتمكدر ويقين ايدهسنكه سنك بركچمش كناهكدن
حق تعالى آنلرى سكا مسلط ايلمشدر وآنلرك حق سوزلرن سميع وباطل سوزلرندن اصم اولوب محاسنلرينه ناطق
ومساويلرندن صامت اولهسن وخلاف وجد الله مشغول اولان مقلدلرك صحبتندن حذر قيلهسن زيرا كه آنلر
سكا حسدندن ظنون ايله تقاطع ايدوب غيابكده عيون ايله تغامز ايدرلر وسهو وخطالريكى عدو حفظ ايدرلر
تاكيم مناظره وغضبلرى عندنده سكا جواب ايدهلر انلر نه برعيبكى ستر ايدرلر ونه برسهوكى عفو ايدرلر نقير
وقطمير حساب ايدوب قليل وكثير ايچون سكا حسد ايدرلر اكر راضى اولسهلر ظاهرلرى تملقدر واكر سخط

ايتسهلر

ايتسهلر باطنلرى پرخشم وتصلفدر چونكه آنلرك شانى بو عادتلرله تخلقدر پس آنلرك مصاحبتلرى خسران
ومعاشرتلرى خذلاندر وبونلر سكا صداقت اظهار ايدن معارفدر اما عداوت اظهار ايدنلرك شؤونى بونلره نسبتله
آساندر انكيچون عربده ضرب مثلدر كه احذر عدوك مرة واحدة واحذر صديقك الف مرة (شعر) عدوك من
صديقك مستفيد) فلا تستكثرن من الاصحاب) فان الداء اكثر ماتراه) يكون من الطعام والشراب (نوع ثالث
اداب واركان صحبت مجاهيل نامى وعادات ومراسم اختلاط عوام اجناسى بيلديرر (اى عزيز) معلوم
اولسونكه اهل ادب ديمشلردركه مجالسه مجاهلك اداب واركانى ومخالطه عامهنك عادات ومراسمى واردركه
انلر لوازم صغار وكباردر اما اداب واركان مجالسه مجاهل ناس انجق بشدر برى انلرك سوزلرينه طالمقدر وبرى
انلرك اراجفلرينه اصغا قيلمقدر وبرى انلرك مابيننده جارى اولان الفاظ قبيحهدن تغافل ايدوب قولاغه
المقدر وبرى آنلرك ملاقاتندن احتراز ايدوب مجالسلرنده چوق قالمقدر وبرى انلردن استغنا ايدوب انلره
بروجهله محتاج اولمقدر پس انلرله مبتلا اولان كمسه خلاص بولنجيهدك سكوت ايله معامله قيلسون تاكيم
آنلردن عرض ووقاريله سلامت بولسون واما مخالطه عامه ناسك عادات ومراسمى چوق بولنمشدر وجملهسى
بو نوع ايچره بيان اولنمشدر پس اكر سن عامه ايله اختلاط ايدرسن سكا لازمدركه انلرك عادات ومراسمنجه
كيدهسن اصدقا واعدا ايله بيله مذلت ومخافتسز رضا وجهيله صحبت والفت ايدهسن وكندكدن بيوكلره تعظيم
وخدمت وكوچكلره شفقت ونصيحت واقرانكه رفق وموافقت قيلهسن تاكيم راحت وسلامت وعزت
ورفعت ودولت وسعادت بولهسن وناس ايچنده مجلسلرنده كثرت التفات ايله قوللرينه نظردن احتراز ايدهسن
وتطويل جلوس ايله ثقلت ويرميوب زيارتى برلحظه ايدوب كيدهسن ومجلسده كشف رأس ايله حككدن
وتشبيك اصابع ايلمكدن ولحيه وخاتمكله اوينقدن وديشلرن خلاللمقدن تحفظ ايدهسن وپرمغك انفكه
ادخال ايتمدن وبزاق وتنخاعى چوق آتمدن حذر ايدهسن وزبانى يوزكدن چوق طرد ايتمكدن وچوق
كرنشمكدن وخلقك يوزينه مقابل اسنمكدن احتراز ايدهسن مجلسك هميشه مؤدب وحديثك هردم مرتب
اولسون وسنكله تكلم ايدهنك حديث لطيفنه محبت مفرطهيى اظهارسز وتعجبله اعادهسنى اشعارسز استفاده
ايدهسن وفحشيات ومضاحكدن سكوت ايله كيجوب كيدهسن واوراد واشعاريكى وتصنيف وكفتاريكى
وتزكيه نفسه راجع اولان ساير اطواريكى مدح وتعجبله خلقه سويليهسن وتزيننده تصنع ايتميوب تكحل
وتدهنده افراط ايليهسن وكمسهيه تذلل ايتميوب بر امرى التزام ايله بركمسهيه ابرام ايتمهكه اول ثقلت وجفادر
ومصاحب حاكم ومعين ظالم اولمهكه اول فتنه وبلادر واكر مبتلاى قرب سلطان اولدكسه آندن
مقدار سنان ايراق اوتوركه اول آتش سوزاندر وصديق عافيتدن حذر قيل كه اول سردفتر دشمناندر ومالكى
عرضكدن معزز طوتميهسن ومخاصمه ايدنلره غضبله عجله ايتميهسن ويدكله اشارتى وكبرويه التفاتى
چوق ايتميهسن وديره كلميهسن وغضبك ساكن اولمدقچه سويليهسن ومالك مقدارن اهل واولادكه بيله
بيلدرميهسن زيرا كه انلر آنى از كوردكلرسه آنلرك يانندهقدرك حقير اولور واكر آنى انلر چوق كوردكلرسه
تحصيل رضالرى سكا عسير اولور وغلمان وجاريهلركله هزليات ومضاحك سويليهسن وخلقى سخريه واستهزا
ايليهسن زيرا كه بونلر وقارى اسقاط وماء وجهى اراقت ايدر وبونلردن قلوبه اذيت كلوب وحشته مؤدى
اولوب نهايتى حقد ولجاج وتضاربه كيدر پس اكر بركمسه سنى استهزا ايلديسه سن جواب ويرميوب آندن
اعراض ايليهسن واكر بركمسه سكا ظلم ايلديسه انى حقه تفويض ايدوب ملايم سويليهسن ومخلوق خدادن
بركمسهيه وبرنسنهيه لعنت ايتميهسن واهل قبلهدن بركمسه ايچون شرك ونفاق ايله شهادت ايتميهسن
زيرا كه سرائره مطلع انجق حق تعاليدر پس عباد الله مولالرى ارايسنه كرميهسن والبته لسانكى غيبتدن
حفظ ايدهسن زيرا كه برغيبت اسلام ايچنده اوتوز كره زنادن اشد حرامدر وصقين بركمسهيه برنسنه وعده
ايتميهسن تاكيم نا سه احسانك فعلا بلاقول اولسون واكر مضطر اولوب وعده ايلدكسه خلف ايتمدن بغايت
حذر ايدهسن زيرا كه خلف وعد انجق منافق شانيدر وهركز يلان سويليهسن زيرا كه يلان ام الآثام وهر دينده
حرامدر وكذاب اولان مردود انام ومطرود عزيز علامدر وزنهار تكلمده ناس ايله مجادله ومناقشه ايتميهسن
زيرا كه انده مخاطبى تجهيل وتخجيل واردر واظهار فطنتله نفسى تزكيه وتبجيل واردر حال بوكيم حق تعالى

فلا تزكوا انفسكم * بيورمشدر مدح نفسى نهى ايدوب مذموم اولديغن طيورمشدر وبر حكيم ديمشدركه
قبيح اولان صدقى سويلمك انسان كندوبى مدح ايلمكدر پس البته انكى مدح نفس ايله معتادا يتميه سن
زيرا كه خود پسندلك قدرى پست اولور وعند الله والناس انك رتبه سى نقصان بولور وچوق يمين بالله ايتميه سن
ويمين بغير الله ايتمدن حذر ايده سن وكمسه بى وجهنده مدح ايتميه سن وتكلمده صوتكى الچق ايليوب
مفيد ومختصر سويليوب سوزى اوزاتميه سن تا كيم مستمعى ملول ايتميه سن وتبسم ايله سويليوب عاطسى
تشميت ايليه سن وعطسه عندنده باشكى اكوب يوزك اوزرينه الكى قويوب صوتكى آلچق ايده سن زيرا كه
عطاسى تصريح ايتمك حماقتدر وخبرده تكلم عندنده عطاسى اكا شاهد عادلدر ديو كلمشدر وچوق مزاح
ايتميه سن وقهقهه ايله ضحك ايتميه سن وبر قاچ كلمه زياده سويليوب اصلاح ذات البين ايليه سن وكمسه نك عيبن
تفتيش ايتميه سن ومطلع اولدكسه ستر ايليه سن وهيچ كمسه يه بيلديكك عيبيله دخل وتعرض قيلميه سن تا كيم
اول عيبن مثليله مبتلا اولميه سن وجميع ناسه خير صانوب خير بوله سن وزمانه دن بيله راضى اوله سن (شعر)
نعيب زماننا والعيب فينا * فالزمان ما عيب سوانا * وليس الذئب يأكل لحم ذئب * ويأكل بعضنا بعضا
عيانا * نوع رابع * علماى كرامك وفقهاى عظامك امور خارجيه لرى نظامن واختلاط عوام ايله رسوم
وعادتلرى انتظامن تماميله بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه امام اعظم ابو حنيفه رحمة الله تعالى عليه
حضرتلرى امام ثانى ابو يوسف رحمة الله تعالى عليه حضرتلرينك عقل وكمالن وحسن خصالن ولطف
مقالن وخلقن اكا اقبالن مشاهده ايلدكده امور خارجيه مهمه بى ورسوم وعادات سنيه بى اكا تعليم
ووصيت ايدوب بيورمشدركه يا يعقوب والى وولايته اطاعتله توقير ايده سن وحاكملك يانينه انلرك شاننه تعظيم
ايله كيده سن صقين آنلرك حضورنده يلان سويليه سن وسنى بر حاجت علميه ايچون دعوت ايلمدكجه هر وقت
آنلرى زيارت ايلميه سن زيرا كه اكر سن آنلرك صحبتنه چوق كيدرسن تحقيقا كندى قدريكى آنلرك يانينده الچق
ايدرسن پس حاكملرله آتش معامله سين قيله سن انلردن منفعت الوب ايراق اوله سن زيرا كه انلر كندى نفسلرينه
صاندبغن بر كمسه يه صانمزلر بيله سن وصقين حاكم حضورنده مسائل علميه دن چوق سويليه سن تا كيم
كنديكى آنك يانينده تجهيل واتباعى ميانينده تجهيل ايلميه سن زيرا كه اول سنك كلماتك اخذ ايدوب صكره اتباعنه
سويلر آنلره كندوبى سندن اعلم كوستروب سنى تصغير ايلر وانك حضورنده كندى قدريكى وغيرينك قدرينى
بيله سن تا كيم نه غيريدن ضرر كوروب نه ده حاكم نظرندن ساقط اوله سن وحاكم يانينده بيلديكك عالم وار
ايكن ايچرى كيرميه سن تا كيم اكر سندن اعلا ايسه اكا تصدرله ضررن كورميه سن واكر ادنى ايسه سن اندن
انحطاط ايله حاكمك نظرندن حقارته ايرميه سن اكر حاكم كندى اعمالندن سكا بر منصب ويرديسه اول
سندن علم وقضاده مذهبكدن راضى اولديغن بيلمدكجه انى قبول قيلميه سن تا كيم حكومتده غيرينك مذهبن
ارتكابه محتاج اولمياسن اكر حاكمك مقربى اولدكسه انجق اكا قريب اولوب جميع اتباعندن بعيد اوله سن
تا كيم انك يانينده جاه وحدك محترم قاله سن وصقين عامه وتجاره سؤال اولنديغندن غيرى جواب ايليه سن
وعوام وتجار ايله علم حاللرندن غيرى بر سوز سويليه سن تا كيم سنك ماله حب ورغبتكى بيلسونلر وسكا سوء
ظن ايدوبده اخذ رشوتى نسبت قيلسونلر وعوام ناس ايله كولميوب تبسم بيله قيلميه سن وبازار ايچون چارشويه
چوقده كيدوب كلميه سن ومراهقلرله تكلم ايدوب فتنه يه طالميه سن اما اطفال وايتام ايله تبسم وتكلم قيله سن
وشفقتله اوبوب باشلرن صغايوب سيله سن وپير واختيار اولان عوام ايله يولده رفاقت قيلميه سن تا كيم انلرى
تقديم ايله علمكى وتأخير ايله پيريكى تحقير ايتمش اولمياسن ودخى * من لم يرحم صغيرنا ولم يوقر كبيرنا فليس منا
حديث شريفى تحتنده قالميه سن وممر ناس اولان يول اوزرنده طوروب اوتورميه سن واكر اقتضا ايدرسه جامع
حوليلرندن غيرى يرده طورميوب اوتورميه سن ومسجدلرده وچارشولرده اتمك يميه سن ومصلقلردن وسقالر
الندن صو ايچميه سن ودكانلرده اوتورمق ايچون چارشويه كتميه سن وديباج امثالى ابريشم ثيابى لبس
ايتميه سن تا كيم حظ نفس اولان رعونت لجه سنه باتميه سن وكندى اهلكله فراش ايچنده امور جوارى ونساى
اغيارى سويليه سن وانى چوقده لمس ودلك وبوس ودر اغوش ايليه سن انجق اكا لازم اولان سوزلرى تبسمله
مختصرجه سويليه سن وملاعبة قليله دنصكره بسمله ايله تقرب ايليه سن تا كيم اول سندن چوق يوز بولمسون

واروبده رجال اجانبى لسانه المسون وقدرتك يتدكجه ارى باباسى وباناسى اولان عورتى المياسن تا كيم آنلرك
ديللرنده قالميه سن مكر كيم اقرباسيله كورشمك شرطيله آله سن اوله كيم اولزمانده بر جهتدن راحت قاله سن
زيرا كه عورتك مالى اولسه پدر ومادرى انى كندولرينك بيلورلر وقيزلرينك يدنده امانت بولورلر پس عورت باباسى
اوينه كتمسه زوجيله راحت قالورلر وصقين ايچ كويه كى اولوبده اهلك باباسى خانه سنده طورميه سن حرايكن
اسير اولوبده مالكى خلقه ويرميه سن وصقين اوغلى يا قيزى اولان عورتى المه كه كوله مزسن زيرا كه سن انك يانينده
اولادندن اعز واكرم اوله مزسن پس اول جميع مالن انلر ايچون ادخار ايلدكدنصكره سنك مالكدن دخى
سرقت ايدر بيله مزسن وصقين ايكى عورت المية سن اكر شاشوب الدكسه ايكيسيله براوده اولميه سن وكار
وكسبه قدرتكى بيلمدكجه تأهل قلميه سن ابتدا طلب علم آندن جمع مال حلال آندن تزوج ايله كه تعلم وقتنده طلب
ماله مشغول اولوبده صكره تعلمدن عاجز قالميه سن زيرا كه مال اشتراى جوارى وغلمانه باعث اولمغله تحصيل
علم ايتمزدن مقدم دنياونسا ايله مشغول اولوب تضييع اوقات ايدرسن واولادك جمع اولوب عيالك چوغالدقده
علمى ترك ايدوب انلرك مصالحى قيامنك سمتنه كيدرسن پس ابتدا شبابك عنفوانده وقلب وخاطرك فراغى
آواننده طريق تحصيل علمه كيده سن بعده مال حلالى جمع ايدوب اندنصكره تأهل ايده سن زيرا كه اهل وعيال
مشوش بالدربى صنعت ومال يدنده سن البته يانكده وضع اولنان امانتى صاحبنه ادا ايدوب طوغرى بوله
كيده سن وجميع ناسه خيرخواه اولوب نصيحت ايده سن وخلق اطواركه مائل اولوب سنكله معاشرته مباشرت
ايلدكده صحبتلرينه كيده سن ومجالسلرنده ناسى ونفسكى توقير ايله مذاكره علم ايده سن تا كيم سن آنلرك يانينده
زياده محبوب القلوب اولوب جمله سن آخرت يولنه ايده سن صقين عامه يه اصول دين امرنك علم كلام ايله
سويليه سن تا كيم سكا تقليد ايله علم كلام آنلره شغل اولمسون وهر عام خام اول بحر عميقه طالمسون كيمكه سكا
كلوب فتواى مسائل استرآنك آنجق جوابن ويروب غيرى نسنه اكا ضم ايليه سن تا كيم انك سؤالنك جوابى سنى
مشوش قيلمسون وانواع فنون ايله سائلك عقلى طاغلمسون اكراون ييل كنابسز واسبابسز قالدكسه دخى صقين
علمدن اعراض ايتميه سن تا كيم علمدن اعراض ايله ضيق معيشت سمتنه كتميه سن وكندى تلاميذكه التفاتك
كمال شفقتله اولسون تا كيم هر برشاكردك كندوبى سنك اوغلك بيلسون وعلمه سعى ورغبتلرى بومافيومازق
بولسون وسنكله معارضه ايدن عامه ايله واهل سوق ايله بر كلامك اولمسون تا كيم هر عام كالانعام ايله يوزك
صوبى دوكلمسون وحقى سويلدكده كمسه دن حذر قيلميه سن سلطان اولسه بيله اندن مهابت آلميه سن وسنك
عبادتك عامه دن اكثر اولسون اقل اولمسون تا كيم آنلر سنك عبادته اقبالكى كندى اعمالندن اكثر
كورمديكچون قلت رغبتكه حمله عقيده لرينه ضعف كلمسون وقتا كه علماسى اولان بلده يه داخل اولورسن
اكر كنديكى آنلرك برى كبى بيلورسن انلرك جاه ومنصبلرينه طالب اولمديغك بيلوب سندن امين اولورلر وسندخى
انلردن سلامت بولورسن والا جمله سى اوزريكه هجوم ايله مذهبكه طعن ايدرلر وعامه دخى سكا حقارت كوزيله
باقوب علمانك ايزيله كيدرلر وسن جمله سنك عندنده فائده سز مطعون اولورسن واكر اول علما كلوب سندن
مسائلده استفتا ايدرلرسه انلرله مناظره ومطارحه ومناقشه ايليه سن وانلره دلايللى واضح اولميان نسنه بى
سويليه سن وانلرك سندلرينه دخل ايتميه سنكه دخل اولنميه سن علمادن حذر اوزره اولوب عامه دن بيله غافل
بولنميه سن ظاهركه الله ايچون اولديغك كبى باطنكله هم انكيچون اوله سن تا كيم سر وعلانيتك بر قيلوب كنديكى
خالص اللهلك بوله سن واكر حاكم سكا صالح اولميان منصبى تكليف ايلديسه آنى سكا علمك ايچون ويرديكنى
بيلدكجه قبول ايلميه سن وصقين امتحان ومناظره مجلسنده خوف ايله سويليه سن زيرا كه اول ملاحظه يه خلل
ولسانه ضعف وكلال كتورر وصقين چوق كولميه سنكه اول قلبى اولديروب حلاوتن كوتورر وشى ايتميه سن
الاكه وقار ايله آهسته كيده سن وجميع امورنده عجله ايتميوب تأنى ايده سن وسنى كيرودن ندا ايده نك جوابن
ويرميه سن زيرا كه بهايم خلفندن ندا اولنورانى كنديكه لايق كورميه سن وتكلم ايلدكده كثرت صياح ايله رفع
صوت ايدوب چاغرميه سن انجق مخاطبك ايشده جك صوت ايله آهسته سويليه سن وكندك ايچون صمت
وسكوتى وقلت حركتى عادت اتخاذ ايليه سن تا كيم سنك صبر وثباتكى خلقك جمله سى بيلسونلر وناس ايچنده
چوق ذكر الله ايله كه انى سندن اوكرنسونلر وبش وقت نمازاردنجه كنديچون اوليه ورد اتخاذ ايله كه آنده قرآن

اوقیوب ذکرالله ایله شکر ن قیله سن وهر شهرك نیجه ایامنده صائم اوله سن ونفسکه رقیب اولوب علمی محافظه یه
اله سن تا کیم علمکله ایکی عالمده منفعت بوله سن وکندك بیع وشرا ایتمیوب برخادم بوله سن که امورکده معتمد علیه
اوله وناس ایله اولان خدمتلرکی اول کوره بیله وبدکده بولنان دنیادولتنه وبدنکده اولان اعضا صحتنه اعتبار
واعتماد ایتمیه سن تا کیم انلرك جمله سندن صویوب سؤال اولنه رقده یاسه باتمیه سن وامرد اوغلانلر
الیمه سن تا کیم خلقك دیلنده قالمیه سن اکر سلطان سنی کندی مقربلرندن ایدرسه ده سن اول قربکه خلق
واقف قیلمیه سن تا کیم ایکی صو یك آراسنده قالمیه سن زیرا که اظهار تقرب سلطان ایلدکده قبلك حاجات ناس
اولورسن اکر قضای حوایجی بوینکه آلورسن تحقیقا سلطانك نظرندن دوشوب حقارت بولورسن واکر التزام
ایتمدکسه تعییب ناس ایله اوتمق وکوسمك ثقلتنده قالورسن وخلقك خطاسن ستر ایدوب صوابنه تبعیت
ایلیه سن واکر برکسه یی شر ایله بیلدکسه آنی آنکله ذکر ایتمیوب برخیرن بولوب آنکله سویلیه سن واکر اول
شر دین امرنده ایسه آنی خلقه سویلیه سن وا که بعیتدن آنلری تحذیر ایلیه سن نته کیم حضرت حبیب اکرم
صلی الله تعالی علیه وسلم * اذکروا الفاجر بما فیه حتی یحذره الناس وان کان ذا جاه ومنزلة * بیورمشدر حق
تعالی دین مبینك معینی وآنك ناصری اولدیغن طیورمشدر پس اکرسن اهل جاهك دیننده کوردیکك
خللی برکره ذکر ایدرسن حق تعالی معینك اولورو سندن ناس البته مهابت آلورنه کمسه دین امرنده بربدعت
اظهار ایده بیلورنه ده آنك اول خللی اوبله قالورو قتا که سلطانکدن علمه موافق اولمیان عمل کوررسن آنی
اکا اطاعتله ملایم سویلیه سن زیرا که آنك یدی سنك یدکدن قوتلیدر پس بوسوزی برکره ایله اکتفا ایلیه سن
واکر اول اهل جاه اول خللی غیبتنده سویلدکله سندن مهابت آلمدیسه وآنی بنه اشلیوب ترکن قیلمدیسه سن
آنك سرا ینه واروب آنی تنها کوروب رفق ولین ایله نصیحت ایلیه سن واکر مبتدع ایسه مناظره ایله کتاب وسنتدن
خاطرینکه کلنی سویلیه سن قبول ایلدیسه نه کوزل والا آنی اغضاب ایتمدن حذر ایلیه سن وصقین موتی
اونوتمیوب حق تعالیدن استاذلرك ایچون مغفرت ورحمت طلب ایده سن وتلاوت قرآنه مداومت ایدوب
زیارت مقابره ورؤیت مشایخه ومبارك مواضعه چوق کیده سن وعامه نك سکا عرض ایلدکاری انبیا واولیا
وصالحلری مساجد ومنازل ومقابرده کوردکاری رؤیالرن قبول ایده سن وکفر وبدعت اهلندن برکسه ایله
مجالسه ومکالمه ایتمیه سن وممکن ایسه دینه دعوت ایده سن والالعب وشتم اولان مجلسه کتمیه سن ومؤذن اذان
اوقودقده مهیا اوله سن تا کیم عامه دن مقدم مسجده کله سن وحاکم جوارنده دار اتخاذ ایلمیه سن وجارکدن
کوردیکك عیب اما نتدرانی ستر ایدوب کمسه یه سویلمیه سن وکیمکه سنکله برایشده مشورت ایلر
انی حقه ییده سن وسنی مولایه قریب ایدن افعالی اکا اشارت ایده سن وبنم بو وصیتلریمی جان ایله قبول قیله سن
تا کیم بونلرله دنیا وآخرتکده منتفع اوله سن وتوفیق حق رفیقك بوله سن وصقین ماللا بخل ایتمکه مبغوض
اولمیه سن وطماع وکذاب اولمه که مروتسز قالمیه سن وحقی باطله قاتمه که اهانت کورمیه سن وجمیع امورکده
مروتك کوزه ده سن وسرا وضرا ده ثیاب ابیض کیوب غنای قلب اظهار ایده سن واکر فقیر اولدکسه
کمسه یه عرض احتیاج ایتمیه سن وحطام دنیایه حرص ورغبت سمتنه کتمیه سن وهمتك عالی ایدوب آجلقده
قالمیه سن تا کیم همت ضعیفه ایله حرمتسز اولمیه سن وقتا که یولده کیدرسن یمین ویساره التفات ایتمیوب
ارضه نظر ایدرسن وقتا که حمامه داخل اولورسن حمام وجامکان اجرتن بازارا یتمیوب عامه دن زیاده جه کرم
قیلورسن وحمام اهلی یننده مروتك ظاهر اولوب آنلردن تعظیم وحرمت بولورسن وکندك جولها وصناعه
متاع الوب ویرمك ایچون کتمیه سن ویدکله غلاتی کیل ودراهمی عدا یتمیه سن وعلم اهلی عندنده حقیر اولان
دنیایی آلچق طوته سن تا کیم حق تعالینك عندنده دنیادن اعلی وابقی اولان دولته یته سن وامور دنیا ایچون
بروکیل صادق بوله سن تا کیم اول حاجتکی مهیا قیلوب سن علم وعمله اقبال ایده بیله سن وصقین مجانین ایله
برسوز سویلیه سن وعلم اهلندن بحث ومناظره بیلمیانلرله وطلب جاه ایچون ناس ایچنده اولان مسائل بحثنه
طالبلرله تکلم ایلمیه سن زیرا که آنلر سندن حذر ایتمیوب تخجیلکه سعی ایدرلر وسنك حق اوزره اولدیغك بیلسه لرده
مخالف کیدرلر واکر اعیان واکابر مجلسنه داخل اولدکسه انلرسنی بوقاری سمته رفع ایتمدکجه سن ترفع ایتمیه سن
وبر جماعت ایچنده بولندکسه آنلرسنی تعظیم ایله صلوة ایچون تقدیم ایتمدکجه سن ایلرو کتمیه سن وکونش

طوغمزدن مقدم واویله وقتی حمامه وارمیه سن ومجمع نسوان وغلمان اولان مصیره لرده طورمیه سن وفسق
وملاهی وظلم ومناهی اولان مجلسلره کیرمیه سن تا کیم انلرله شریك اولوبده اهانت کورمیه سن صقین علم
مجلسنده غضب ایلمیه سن وعامه یه تکذیبه قریب اولان حکایه لری سویلمیه سن وقتا که اهل علمك بریچون
برمجلس اتخاذ ایتمك مراد ایدرسن اکر اول مجلس فقه ایسه کندك کیدرسن وانده بیلدیکك تحقیق تقریر
ایدرسن تا کیم خلق آنی عالم صانوبده آنکله مغرور اولمسونلروسنك حضورکله شبهه ده قالمسونلر واکر سوزی
فتوایه صالح ایسه انی آندن ذکر ایدوب والاسنك حضورکده تدریس ایتمش اولمسون ایچون قالقوب کیده سن
بلکه آنك یاننده برشاکردیکه مستمع قیله سن تا کیم آندن آنك کیفیت کلامنك وکمیت علمنك خبرن آله سن
وبدعتله مختلط اولان مجالس ذکره حاضر اولمیه سن وکندی شاکردك مجلس وعظنده اوتوروب آنی منفعل
قلمیه سن بلکه اعتماد ایلدیکك اهل محله یی وعامه یی قندیره سن واصحابك بربنی آنده مستمع کوندره سن وامور
مناکحی وصلوة جنایزی وصلوة عیدی جمعه خطبه سنه تفویض ایدوب بویله ایشلره کندیکی قاتمیه سن والدین
واسا تذکی خیردعادن اونوتمیه سن وبوموعظه یی بزدن دل وجان ایله قبول ایده سن زیرا که بونی سنك وجمله نك
مصلحتیچون وصیت ایلدم بوبولده کیده سن تا کیم خلق حقه بونلدوب آخرت سمتنه ییده سن (بیت) مقصودك
اکر دین ایسه دنیادن کیچ (اللهه بونل جمله اشیادن کیچ (نوع خامس) اولیای کرامك ومشایخ عظامك امور
خارجیه لری نظامن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اول فرید عصری حسن بصری قدس الله تعالی
روحه حضرتلری محبت یی عاشقلرجی حبیب عجمی قدس الله تعالی روحه حضرتلرینه امور خارجیه یی
وعادات سنیه یی تعلیم وتوصیه ایدوب بیورمشدرکه یا حبیب ناسدن هرکسله عقلی قدر مکالمه ایلدیکك کبی
حدی قدر معامله برله کندی مرتبه سنه تنزل ایده سن وجمیع امورکده رفق وتأنیله حالت وسطاده کیده سن
دنیا وآخرت اهلندن هرصنفه کندی خلقیله اختلاط ایدوب ملایم سویلیه سن وسفهادن برضرره تحمله
اون ضرردن قورتلوب اون فائده هم ربح ایلیه سن واهل اسلامه اکرام ایله حرمت قیله سن تا کیم حق تعالی یه
اکرام ایتمش اوله سن ولسانکی کلمهٔ طیبه ایله معتاد ایلیوب خیرسو یلیوب شیرین جواب آله سن وجمله خلقه
خیرخواه اولوب هرکسه عین شفقتله نظر قیله سن وجمله یه حسن ظن ایدوب سندن اولی واعلی بیله سن ومال
وعرض ودمکی الله ایچون عبادینه تصدق ایدوب جمله دن راضی اوله سن ایکی جهانده برکسه دن برنسنه
مطالبه ایتمیوب مکارم اخلاقی بوله سن واکر طریقکده سندن برنسنه دوشدیسه اول کتاب ویا ثیاب ویا هزار
دینار ایسه ده وانی کیچمش کتمش اولدکسه اول نسنه دن واز کیچوب کیده سن آنك طلبنده نه کندك رجوع
ایده سن ونه کمسه یی کوندره سن آنی فراموش ایده سن وبولده کیدر ایکن کیرویه التفات ایتمیه سن اکر التفات
ایده جك اولدکسه جمیع وجودکله دونه سن وسکا کیرودن ندا ایده نك جوابن ویرمیه سن ومکان وزمان ایله
وانسان وحیوان ایله تشؤم ایتمیوب جمله ایله تفأل ایدوب اوغورله سن واغنیا اوزرینه فقرایی ترجیح ایده سن
واهل دنیا اوزرینه اهل آخرتی ایلری طوته سن وجمیع احوالکده اداب دین ایله مؤدب اوله سن وعلمای عاملین
ایله صحبت قیله سن وحدیث وتفسیر وشریعت علمندن حظ وافر آله سن ومتصوفهٔ جهله دن بعید اولوب
صحبتلرندن احتراز ایده سن وصلاتی جماعتله ادا ایدوب مجلس وعظه کیده سن اما مؤذن وامام وواعظ وشیخ
اولمیه سن ومناصبله مقید اولوبده شهرت بولمیه سن ومکاتیب ومحضرلرده اسمکی یازوبده امضا قیلمیه سن ومحکمهٔ
قضایه واروبده باشکی غوغایه صالمیه سن وکمسه یه وکیل وکفیل ووصی ومتولی وسبب اولمیه سن واغنیا وامرا
ایله الفت ایدوبده آفت وبلاده قالمیه سن ونسوان وغلمان ایله صحبت ایدوبده رسوای عام اولمیه سن وتکیه لرده
اکلنوبده تهمتلره طالمیه سن وکمسنه دن برنسنه استیوب امانت هم آلمیه سن وکمسه یی استخدام ایتمیه سن
واهل دنیا خدمتنه کتمیه سن وحرام صرفه ال اوزاتمیه سن ودینکی دنیایه صاتمیه سن وکندی خانهٔ
بی منتکده ملازمت قیله سن ونشر علوم دین ایله مشغول اوله سن واهل واولادکله عدالت ایلیه سن
وتربیه لرنده ملایم سویلیه سن ومخلوق خدادن کاظم غیظ اوله سن تا کیم خالق وباریدن مجازاتن بوله سن
پس کظم غیظ ایتمده جهد وهمت قیله سن تا کیم کوکللردن مودت لذتن آله سن نته کیم حضرت حبیب اکرم
صلی الله تعالی علیه وسلم بری بریزه تحبب وتوددله امر ایلمشدر ومحبت ومودتك اعظم اسبابی کظم غیظ

اولدیغن سویلمشدر پس حق تعالینك سنكله نه شكل معامله‌سن محبت ایدرسن اول معامله‌یی بعینه مخلوقاتیله قدم بقدم ایدركیدرسن وهیچ كمسه‌یی حاضر اولسون غائب اولسون انجندیكی نسنه ایله لسانه المیه‌سن وناسدن بركمسه‌نك مكروهیله مسرور اولمیه‌سن وسكا شتم وظلم ایدن كمسه‌نك ذمتن ابرا ایدوب صوچندن كیچوب كیده‌سن متواضعلره تواضع قیلوب متكبرلره تساع ایده‌سن امامتواضعلرك علاماتی اون نسنه‌دركه خادم ایله اتمك یمكدر وعصا ایله یورومكدر ویوللردن ایذایی دوشورمكدر وصبیانه تبسمله سلام ویرمكدر وتابعسز پیاده یورومكدر وفقرا ایله مجالسه ایدوب انلری كورمكدر وچارسودن خانه‌سنه لازم اولان اشیایی كتورمكدر وحلب ایچون شاتی اعتقال ایدوب سورمكدر وحماره بنوب اكا جوابن ویرمكدر وقومشولرك دوشن خدمتلرن كورمكدر (شعر) لاهل الحق اوصاف كرام * خضوع وافتقار وانكسار * البته اكابری توقیر وعلمایه تعظیم ایده‌سن وضعفایه نصرت همتنه كیده‌سن وسندن یاشده بیوك اولنه تعظیم ایدوب زیارتن تقدیم ایده‌سن وكوچكه شفقت ایدوب اكا عطایی تقدیم ایده‌سن وهدیه‌یی صاحبندن تعظیم ایله قبول ایدوب مكافاتن اكثر ویره‌سن ویتیمه اقچه یا میوه ویروب باشن طوتوب شفقتله خاطرن صوره‌سن وسائله اطعام وزائره اكرام ایدوب هر خدمتن كندی الكله كوره‌سن اگر زائر اكرامكی رد ایلدیسه ابرام ایله قبول ایتدیره‌سن نته كیم اصحاب كرام بری برلرینه ملاقی اولدقده معانقه ایدرلردی ومفارقت ایلدكده مصافحه ایدوب كیدرلردی اگر هر كون ملاقی اولسه‌لر ینه معانقه ومصافحه ایدرلردی وسكا تكری مسافری كلدكده اكا اهلا وسهلا ومرحبا دیوب یوزینه بشرهٔ بشاشتله باقوب وصفا وخوش ایده‌سن والن شكر وبشاشتله طوتوب انی آلوب منزلكه كیده‌سن وقدرتك یتدیكی قدر نان ونعمتله خدمت واطعام ایده‌سن ومرتبه‌سی تحمل ایتدیكی قدر لطف والفتله عزت واحترام ایده‌سن ورحلتی وقتی كلدكده اكا اول یومیه نواله‌سن ویروب خارج بابه دك اكا دعا ایدرك یله‌سنجه كیده‌سن واگر پیاده ایسه قپودن طشره یوز خطوه مسافه تشییع ایده‌سن اول سكا سزی الله تعالی‌یه اصمرلدق دیدكده سن اكا سلامتله الله تعالی‌یه امانت اوله‌سز دیوب رجوع ایده‌سن وجمیع بهایم ووحوش وطیور وحشراته مرحمت وشفقت قیله‌سن تا كیم حق تعالی‌دن رحمت ورأفت بوله‌سن ودابه‌نك یوزینه اورمیوب هیچ برحیوانه عذاب ایتمیه‌سن وعصفوری عبث یره قتل ایتمیوب قلدیی بره اتمیه‌سن وهیچ برحیوانی ناره القا ایتمیه‌سن نته كیم ابو الدردا رضی الله تعالی عنه حضرتلری اطفال الندن عصافیر اشترا ایدوب آزاد ایلردی وارجناح آچوب هواده اوچوب سلامت قال دیو سویلردی واگر بهایمدن بریله مبتلا اولدكسه آنك غبارن سیلوب هر خدمتن كوره‌سن یا كوردوره‌سن وبر كون بركیجه‌ده اون كره علف وصو بیون ویره‌سن وشانك بوینندن طوته‌سن قولاغندن طوتمیه‌سن وبقری حماركبی تحمیل وركوب ایتمیه‌سن وهر بهیمه‌یه كوردیكی یمكدن برلقمه ویره‌سن اج قیاتمیه‌سن ومخلوق خدادن برینك بربرن كسوب عیبلی ایتمیه‌سن وبورامی عظیم اولدیغن بیلوب حذر اوزره اولوب اونوتمیه‌سن وبر حیوانی بغلیوبده قورشون واوق كبی اشیایه نشان ایتمیه‌سن وهدهد وضفدعی ونحله ونمله‌یی وسائر حشرات ارضی قتل ایتمیه‌سن وطیری كیجه وقتی یووه‌سنده طوتمیه‌سن زیرا كه لیل انك امن وامانیدر اوركوتمیه‌سن وخبرده كلمشدركه یلانلری قتل ایده‌سن مكر كیم قضیب فضه كبی كورینن جان ایضه دكمیوب كیده‌سن (بیت) روادر كرچه اولدرمك یلانی * اگر درویش ایسك انجتمه جانی * تحقیقا انسان مخلوقاتك حقنده اوچ درجه‌ده بولنور اما اولكی درجه خلقك حقنده ملائكه‌دن كرام برره منزله‌سنده بولنمقدركه جمله‌یه راحت ایصالنده سعی ایدوب قلوبه سرور ادخالنده اهتمام ایتمكدر واما ایكنجی درجه خلقك حقنده جمادات منزله‌سنه تنزلدركه انلره خیرن ایرشدرمز لكن شرن دخی انلردن كف ایدر واما اوچنجی درجه خلقك حقنده سباع وحیات وعقارب منزله‌سنه دوشمكدركه اندن خیر مأمول اولنمز بلكه شرندن خوف وحذر ایلنور پس اگر سن افق ملائكهٔ كرامه ترقی قیلمغه قادر اولمدكسه باری درجهٔ جماداته قائل اولوب اول مرتبه‌ده مقیم اوله‌سن زینهار اندن درجهٔ سباعه وحیاته نزول ایتمیوب آندن حذر اوزره اوله‌سن اگر اعلای علیندن تنزلی كندیكه لایق كوردكسه باری اسفل سافلینه هبوطی لایق كورمیه‌سن تا كیم قعر ناره دوشمیه‌سن (بیت) خلوت وعزلتده كوردم چونكه شهرت آفتن * خدمت وصحبتله ایردم حضرت مولایه بن * نوع سادس * آفات ذنوب جمیع اعضایی واسباب حفظ

ونسیان وفقر وغنایی اجمالا بیلدیر (ای عزیز) معلوم اوله كه اهل ادب دیمشلردركه عبد مؤمن اعضای سبعه‌سیله جمیع بدنك اوچیوز عدد ذنوب آفاتندن حفظ وحمایت قیلدیسه اهل تقوی زمره‌سنه داخل اولور وایكی جهان مشقتندن سلامت وراحت قالور بلكه * ان اكرمكم عند الله اتقاكم كرامتن بولور پس ذنوب آفاتندن حفظ اولنه جق اعضایدی عدد اولنمشدر اذن وعین ولسان وید وبطن وفرج ورجل بیلنمشدر وحفظ اولنه جق بردخی بی تعیین اعضای جمیع بدن بولنمشدر ونیجه اشیا واردركه اسباب وحفظ ونسیان وفقر وغنا اولدقلری آثار ایله اثبات اولنوب تجربه قیلنمشدر اما افات اذن اون بكیدر بری تكلمی جائز اولمیان كلامی استماع ایلمكدر وبری ساز استماع ایلمكدر وبری نغمات اهنكنی استماع ایلمكدر وبری لحن وخطا ایله اوقنان قرآنی استماع ایلمكدر وبری شابهٔ اجنبیه كلامن استماع ایلمكدر وبری خلقك حدیثن خبرسزدكه مكدر وبری قرآن وخطبه‌یی استماع ایتمكدر وبری قاضی وامیر ومحتسب واستاذ ووالدین وزوج وسید امثالی متبوعك كلامن استماع ایتمكدر وبری مفتی مستفتی‌نك كلامن استماع ایتمكدر وبری قاضی خصم وشاهدلك سوزلرن استماع ایتمكدر وبری مسؤل عنه سائل مضطرك كلامن استماع ایتمكدر وبری اكابر ضعفانك كلامنی اصغا ایتمكدر واما آفات عین اون ایكیدر بری قصد ایله نامحرم عورته نظر ایلمكدر وبری قصد ایله غیرینك عورت یرینه نظر ایلمكدر وبری فقرایه وضعفایه حقارت كوزیله نظر ایلمكدر وبری منكرانه ضرورتسز نظر ایلمكدر وبری نزول كواكبه نظر ایلمكدر وبری دنیا امرنده كندی فوقنده اولانلره رغبت كوزیله نظر ایلمكدر وبری دین امرنده كندی تحتنده بولنانلره اقتدا كوزیله نظر ایلمكدر وبری غیرینك خانه‌سنه اذنسز نظر ایلمكدر وبری نماز ایچنده كوزك یوموب نظر ایتمكدر وبری ایكی خصم بری برینه نظر ایتمكدر وبری شاهد مدعیلره نظر ایتمكدر وبری قاضی خصم وشاهدلره نظر ایتمكدر واما افات لسان یتمشدر بری كفر سوز سویلمكدر وبری خوف كفر اولان سوزی سویلمكدر وبری خطا سوز سویلمكدر وبری یلان سویلمكدر وبری غیبت ایلمكدر وبری قوجیلق ایلمكدر وبری استهزا ایلمكدر وبری سب ایلمكدر وبری فحش سویلمكدر وبری خلقه لعن ایلمكدر وبری ناسه طعن ایلمكدر وبری نیاحت ایلمكدر وبری نزاع ایلمكدر وبری جدال ایلمكدر وبری خصومت ایلمكدر وبری تعریض ایله یلان سویلمكدر وبری غنا ان ایلمكدر وبری سری افشا ایلمكدر وبری باطل سوزه طالمقدر وبری سؤال الله مال آلمقدر وبری عوامك فهم ایده‌مدكلرن سؤال ایلمكدر وبری خلقه مغلطه سویلمكدر وبری تعبیرنده خطا سویلمكدر وبری سوزنده نفاق ایلمكدر وبری ایكی دیللی سویلمكدر وبری شفاعت سیئه ایلمكدر وبری امری منكر ونهی معروف ایلمكدر وبری كلام عنف ایله سویلمكدر وبری عیوب ناسی تجسس ایلمكدر وبری كندودن اعلانك یاننده افتتاح كلام ایلمكدر وبری اذان اوقنور ایكن سویلمكدر وبری نماز ایچنده دنیا كلامن سویلمكدر وبری خطبه حالنده سویلمكدر وبری طلوع فجردن طلوع شمسه دك دنیا كلامن سویلمكدر وبری خلاده تكلم ایلمكدر وبری جماع ایدركن سویلمكدر وبری مسلمانه بددعا ایلمكدر وبری ظالمه صلاحك غیریله دعا ایلمكدر وبری قرآن اوقنوركن سویلمكدر وبری جامعده دنیا كلامی سویلمكدر وبری خلقه بدلقب سویلمكدر وبری یمین غموس ایلمكدر وبری غیر الله ایله یمین ایلمكدر وبری چوق یمین ایلمكدر وبری سؤال امارت وقضا ایلمكدر وبری تولیه سؤال ایلمكدر وبری وصیت سؤال ایلمكدر وبری كندویه بددعا ایلمكدر وبری عذر ناسی رد ایلمكدر وبری قرآنی كندی رأییله تفسیر ایلمكدر وبری مؤمنی تخویف ایلمكدر وبری كلامی قطع ایلمكدر وبری تابع متبوعنك كلامن رد ایلمكدر وبری برنسنه‌نك حل وطهارتن محلنك غیرنده سؤال ایلمكدر وبری مزاح ایلمكدر وبری آدمی یوزنده مدح ایلمكدر وبری هجو ایله شعر سویلمكدر وبری شعر وفصاحتده اهتمام ایلمكدر وبری فضول كلامی سویلمكدر وبری مالا یعنی سویلمكدر وبری ایكی آدم بر آدم یاننده بری برینك قولاغنه مخفی سویلمكدر وبری شابهٔ اجنبیه ایله تكلم ایلمكدر وبری فاسقه یاذمی‌یه سلام ویرمكدر وبری متغوط وبائله سلام ویرمكدر وبری معصیت بولنه دلالت ایلمكدر وبری معصیته اذن ویرمكدر وبری آفات معاملاتدر وبری افات عبادات متعدیه‌در وبری افات عبادات قاصره‌در وبری افات سكوتدر واما افات ید التمشدر بری بركسه‌یی بغیر حق قتل ایلمكدر وبری بركسه‌یی جرح

ایلمکدر وبری برنسنه سرقت ایلمکدر وبری برکسه نك یوزینه ضرب ایلمکدر وبری حیوانك قولاغن بوکمکدر وبری حیوانك یوزینه ضرب ایلمکدر وبری بلا حق خلقی دوکمکدر وبری خلقك مالن چکوب آلمقدر وبری غنیمت مالندن اوغورلین چالمقدر وبری غنی اولان زکوة وعشر وفطره وکفارت ولقطه یی آلمقدر وبری هدیه یی ویره نك حسن ظننه مخالف اولان انی قبض ایلمکدر وبری وقف باطلدن اخذ ایلمکدر وبری وقف صحیحدن ترك خدمتله اخذ ایلمکدر وبری بیت المالك مصارفندن بولنمیان آندن المقدر یا کفایه دن زیاده سنه ال صالمقدر وبری بی اذن سید عبدندن کندی مالن المقدر وبری میته ودم وخمر امثالی حرام لعینه اولان اشیایی النه آلمقدر وبری مجنونك وصبینك مالن اخذ ایلمکدر وبری حیوانلر صورتن تصویر ایلمکدر وبری نظری حرام اولنی لمس ایلمکدر وبری ذمیلر له مصافحه ایلمکدر وبری کندی مالن تعییب واسراف ایلمکدر وبری کندی مالن اتلاف ایلمکدر وبری مالن ربایه ومعصیت یولنه صرف ایلمکدر وبری مدیونن صویوب کندی مالی قدرن المقدر وبری ضیافت آرتغی طعامی اذنسز المقدر وبری حمامده عذرسز اعضایی دلك ایلمکدر وبری کندی عورتیله جاریه سندن غیری کمسه ایله ال بازاری ملاعبه ایلمکدر وبری شطرنج امثالی ملعبه لری الینه آلمقدر وبری طنبور امثالی الاتی اصول ومقامات ایله چالمقدر وبری قوش بازا اولوب کوکرجین اوینا تمقدر وبری ذی روحی نشانه بغلیوب اکا اوق یا قورشون ویا طاش آتمقدر وبری بهایمی بری بریله دوکوشدرمکدر وبری جنب ومحدث وحایض ونفسا مصحف وتفسیره ال اورمقدر وبری یودردی قرآنی یازمقدر وبری تلفظی حرام اولان کلامی یازمقدر وبری جامعده یا جامعه کیدرکن اصابعن تشبیك ایلمکدر وبری غیرینك مالیله برمدت انتفاع ایدوب بنه اکا ردایتمك ایچون آنی آندن اذنسز المقدر اکا برعیب ونقصان ایرشمز سه ده بنه غیرینك ملکنده اذنسز تصرف قیلمقدر وبری برمؤمنی سل سلاح ایله قورقتمقدر وبری برکسه نك برنسنه سن مزاح ایچون اوغورلمقدر وبری پرچم قویوب تراش ایتمکدر وبری عورت باشن تراش ایلمکدر وبری رجل صقالن تراش ایلمکدر وبری برقبضه دن اقصر اولان صقالی مقراض ایله آلمقدر وبری قطع اولنمش اظفار وشعرن کنیفه اتمقدر وبری قبر اوزرندن سبزه قوپارمقدر وبری لحد مزاری قصد ایله آچمقدر وبری صاغ الیله مخاض انفین المقدر وبری صاغ الیله استنجا قیلمقدر وبری پارمغن دوبرینه یا قبلینه صوقمقدر وبری فضه دن غیری خاتم طاقمقدر وبری ضرورتسز رشوت ویروب آلمقدر وبری غصب اولنمش مالدن ویریلن هدیه وتصدق ومبیعی اخذ ایلمکدر وبری قدرتی اولان کمسه مظلومی قورتارمدن ال چکمکدر وبری اوق اتمه یی تعلمدن صکره ترك ایتمکدر وبری طرنقلرن کسمه یی ترك ایتمکدر وبری قادر ایکن ساز آلاتن قیرمه یی ترك ایتمکدر وبری ممکن ایکن صور حیواناتی بوزمه یی ترك ایتمکدر وبری ضایع اوله جق لقیط ولقطه یی المه یی ترك ایتمکدر وبری مال وحیوانی حرق وغرق وتلفدن انقاذی ترك ایتمکدر وبری کونش باتدقده صبیان ودوابی طشره دن ایچری المه یی ترك ایتمکدر وبری کیجه اولدقده تغلیق بابی ترك ایتمکدر وبری قابلرك اغزلن اورتمه یی ترك ایتمکدر وبری شمعه یی اطفایی ترك ایتمکدر وبری اهلیله ال بازارن ترك ایتمکدر وبری اهلی وار ایکن یدیله استمنا ایتمکدر وبری کندی اصبعن اهلنك قبلنه ادخال ایتمکدر واما افات بطن اون بشدر بری بطننه ضرورتسز حرام ادخال ایلمکدر وبری فوق الشبع اکل ایتمکدر وبری بدنه ضرر ویرن نسنه یی اکل ایتمکدر وبری چارسوده ویولده اتمك یمکدر وبری مقبره ده اتمك یمکدر وبری التون وکومش قابلردن یمك وایچمکدر وبری لهو ولعب ایله اولان ضیافتدن یمکدر وبری افتخار ایچون اتخاذ اولنان طعامی اکل ایتمکدر وبری عذرسز صول الیله یمکدر وبری طعامك وسطندن یمکدر وبری بیله سنجه تناول ایده نك اوکندن یمکدر وبری ثلمه قدحدن صو ایچمکدر وبری اکل وشربی مریض یا میت اولنجیه دك ترك ایتمکدر وبری ترك اکل وشرب ایله عاق والدین اولمقدر وبری قرق کوندن زیاده اکل مرقی ترك ایتمکدر واما افات فرج بکرمیدر بری زنا ولواطه ایتمکدر وبری بهیمه یی ایتمکدر وبری حایض ونفسایی ایتمکدر وبری جماعه تحملی اولمیان کوچك اهلن ایتمکدر وبری مریضه یی ایتمکدر وبری آدم ویا حیوان یاننده جماع ایتمکدر وبری اشترا ایلدیکی جاریه سن قبل الاستبرا ایتمکدر وبری قضای حاجت حالنده قبله سمتنه یا شمسه ویا قمره یوزن یا ارقه سن دوندرمکدر وبری انسان یا حیوان مأکولاتیله استنجا ایتمکدر وبری یولده یا مجمع ناس اولان ظلده قضای حاجت ایلمکدر وبری اباق اوزرنده بول ایتمکدر وبری صویه تبول ایتمکدر وبری شقوق

ارضه بول ایتمکدر وبری مغتسله بول ایدوب خانه ده ترك ایتمکدر وبری کندوبی بورمق یاذکرن قطع ایتمکدر وبری اهلیله جماعی ترك ایتمکدر وبری اهلندن اذنسز نطفه یی عزل ایتمکدر وبری سود وکندن اجتنابی ترك ایتمکدر وبری سنت ختانی ترك ایتمکدر واما افات رجل یکرمی بشدر بری معصیت مجلسنه کتمکدر وبری والدین واهلندن اذنسز غزایه کتمکدر وبری طاعون اولان یردن فرار ایتمکدر وبری غیرینك ملکنه اذنسز کتمکدر وبری قبور اوزرنده مشی ایتمکدر وبری نسوان جنازه ایله کیدوب قبوری زیارت ایتمکدر وبری جنب وحایض ونفسا مسجده کیرمکدر وبری قبله یه ومصحفه وکتابه طوغری اباق اوزاتمقدر وبری اباق ایله یا انسانه ویا حیوانه دپه اورمقدر وبری اباق ایله غیرینك مالن اتلاف ایتمکدر وبری ظلمه نك قپوسنه ضرورتسز کتمکدر وبری مواضع شریفه یه صول ایاغی ایله دخول وصاغیله خروج ایتمکدر ومواضع خسیسه یه بونك عکسیله کتمکدر وبری سفردن قدومنده اهلنك اوزرینه خبرسز دخول ایتمکدر وبری جامعده رقاب ناسی تخطی ایدوب ایلری کتمکدر وبری جمعه وجماعته کتمه یی ترك ایتمکدر وبری تعلم وتعلیمه کتمه یی ترك ایتمکدر وبری فرض اولان جهاد وحجه کتمه یی ترك ایتمکدر وبری منکر اولمیان دعوته کتمه یی ترك ایتمکدر وبری عاجزك خدمتنه کتمه یی ترك ایتمکدر وبری میتك غسل ودفننه کتمه یی ترك ایتمکدر وبری اجیرك خدمت مستأجره کتمه یی ترك ایتمکدر وبری مملوکك خدمت سیده کتمه یی ترك ایتمکدر وبری ولدك والدینی خدمتنه کتمه یی ترك ایتمکدر وبری زوجه نك داخل بیتی خدمتنه کتمه یی ترك ایتمکدر وبری رعیه نك والیلری امریله کتمه یی ترك ایتمکدر افات اعضای سبعه بونلردرکه بیان اولنلردر واما افات جمیع بدن سکساندر بری کردان قیروب رقص ایله اباق آلوب قول صالمقدر وبری عورت یری مکشوف اولمقدر وبری حریر اسباب کیمکدر وبری بدنن حرامه دکدرمکدر وبری حرام اوده طورمقدر وبری عاق الوالدین اولمقدر وبری قطع رحم ایلمکدر وبری زوجك حقوقنه رعایت ایتمکدر وبری زوجه نك حقوقنه رعایت ایتمکدر وبری اولادك ضایع قیلمقدر وبری اجنبیه ایله تنها قالمقدر وبری رجل عورتنه تشبه قیلمقدر وبری بونك عکسی اولمقدر وبری مملوك سیدینه عاصی اولمقدر وبری سید مملوکنه اذیت قیلمقدر وبری جار جارینه اذیت قیلمقدر وبری اشرار ایله مصاحب اولمقدر وبری اسنه دکده آغزن آچمقدر وبری یول اوزرنده اوتورمقدر وبری کوننشله کولکه آراسنده اوتورمقدر وبری حلقه وسطنده اوتورمقدر وبری غیرینك یرنده اوتورمقدر وبری جامعده عمل دنیا ایشلمکدر وبری انحنا ایله سلام الوب ویرمکدر وبری خلقه سحر ایتمکدر وبری کوز بونجوغی امثالك بوینندن اصمقدر وبری اکنه وسورمه ایله دوکون اورمقدر وبری بیق اوزاتمقدر وبری حره عورت محرمسز سفره کتمکدر وبری دابه نك اوزرندن ایتمکدر وبری اوچ رفیقك برن امیر ایدنمکدر وبری رفیقی کیرویه قالدقده انکچون اکلنمکدر وبری عورت سرج اوزرینه بنمکدر وبری طعام ولیمه یی ترك ایتمکدر وبری یوزی اوزره یاتمقدر وبری سپرسز سطح اوزرنده اویومقدر وبری الی باغلی یاتمقدر وبری کاب صقلمقدر وبری بولده دابه نك بوینندن جرس اصمقدر وبری برایکی آدم یالکز سفره کتمکدر وبری نوم وبصل امثالن اکل ایدن ناس ایله اختلاط ایتمکدر وبری ابدستی ترك ایتمکدر وبری غسلی ترك ایتمکدر وبری نمازی ترك ایتمکدر وبری تعدیل ارکانی ترك ایتمکدر وبری جماعتی ترك ایتمکدر وبری تسویهٔ صفوفی ترك ایتمکدر وبری امامه مخالفت ایتمکدر وبری جمعه نمازن ترك ایتمکدر وبری زکوة ویرمه یی ترك ایتمکدر وبری صوم رمضانی ترك ایتمکدر وبری قضای مافاتی ترك ایتمکدر وبری کفاراتی ترك ایتمکدر وبری منذوراتی ترك ایتمکدر وبری صدقهٔ فطری ترك ایتمکدر وبری اضحیه یی ترك ایتمکدر وبری حجی ترك ایتمکدر وبری جهادی ترك ایتمکدر وبری بی نماز عورتی صاقلمقدر وبری کتب شرعیه یی تصدیق ایتمکدر وبری الات لهوی خانه سنده حفظ ایتمکدر وبری سفینه یه رکوب ایتمکدر وبری طیوری قفسده حبس ایتمکدر وبری بقاله آقچه قرض ایدوب تدریج ایله اشیا المقدر وبری اکراه ایله بیع ایدندن اشترا ایتمکدر وبری مسرفه تصدق ایلمکدر وبری جامعده سائله تصدق ایتمکدر وبری اسم الله یازیلان کاغده برنسنه وضع ایتمکدر وبری قرآنی اوقوتمقدر وبری ربا درکه اقچه یی فائده یه ویرمکدر وبری مأکولاتی اوجوز الوب حبس ایدوب زیاده بهالی صاتمقدر وبری بولده بلده کان طعامه قارشو کیدوب اشترا ایلمکدر وبری اسیری قربندن

تفریق ایلمکدر وبری عینه درکه اجنبی یه دورشرعیله فائده ویرمکدروبری شهرلی کویلی یه زیاده ثمنله ویرسی به
بیع ایتمکدر وبری کندویه لازم اولمیان مبیعك ثمنن زیاده ایتمکدروبری خطبه اوزره خطبه ایلمکدروبری غنی
اولان بورجن اداده اهمال ایتمکدروبری تصدقله وکیل اولان اول صدقه دن کندی ایچون آلمقدروبری
سهوایله اخذاولنان نسنه سنك کندی یاننده قالان بدلیله انتفاع ایلمکدر وبری قبور اوزرنده شموم ایقاد
ایلمکدر وبری هبه دن رجوع ایلمکدروبری قتال اثناسنده کفاردن فرار ایتمکدر پس بواوچیوز آفات
مذکوره دن اجتناب ایدن آداب وارکان دین مبین ایله تقوی بولنجه کیدندروایکی جهان سعادتنه یتندر
واما اسباب حفظ اوندربری تقلیل غذادروبری اکثار تکرار دروبری لیالیده صلوة وقیامدروبری کثرة صلوة
وسلامدر وبری قرائت قرآندروبری ترك جملهٔ عصیاندروبری مسواك استعمال ایتمکدروبری هرصباح آج
ایکن بال ایچمکدروبری هرکون علی الریق یکرمی بردانه زبیب احمر یمکدروبری بلغمی هرتقلیل ایدن نسنه یی
تناول ایتمکدروواما اسباب نسیان اوندربری کثرت عصیاندروبری کثرت غموم واحزاندر وبری کثرت علایق
ونشاغلدر وبری تازه کشنیج تناولدروبری اکشی تفاح اکل ایتمکدروبری دوه قطاری اراسندن کیچوب
کچمکدروبری نقرهٔ قفادن حجامت ایتمکدروبری الواح قبوری اوقومقدروبری مصلوبك یوزینه باقمقدروبری
دیری قمله یی ارضه آتمقدرواما اسباب فقراضطراری قرقدربری معاصی یی ارتکاب ایلمکدر وبری خلقه
یلان سویلمکدروبری صباح وقتی اویومقدر وبری برکون برکیجه ده سکزساعتدن زیاده اویومقدروبری عریان
اولوب اویومقدروبری عریان ایکن بول ایتمکدروبری بریانی اوزرینه یصلنوب اتمك یمکدروبری اتمك اوفاغن
پره دوکمکدر وبری جنابت حالنده بلا مضمضه اکل ایتمکدروبری قشور ثوم وبصل یاقمقدر وبری کیجه وقتی
منزلی سپورمکدر وبری زبلی کیج خانه ده جمع ایتمکدر وبری باشده بیوکارلك اوکنجه یوریمکدر وبری والدینك
آدلریله چاغرمقدر وبری چور چوپله دیشلرن خلالمقدر وبری تراب وطین ایله اللرین یومقدر وبری عتبه
اوزرنده اوتورمقدر وبری قپونك برقنادینه اتکا قیلمقدروبری خلاده آبدست آلمقدر وبری کندی اوزرنده
ثیابن دکمکدروبری یوزن یقدقده بکیله یا اتکیله سلمکدروبری بیت عنکبوتی خانه ده ترك ایتمکدر وبری
صلوتی ادا ایتمکده تکاسل قیلمقدروبری صلوة صبحی ادادنصکره جامعدن تیزچقمقدروبری هرصباح ایرکن
چارسویه کیتمکدر وبری چارسودن کیج خانه یه رجوع ایتمکدروبری سائللردن اتمك اوفاغن اشترا ایلمکدر
وبری کندی اولادینه بددعا ایلمکدروبری قبلی اتشه آتمقدروبری کیجه قابلرك آغزن اچیق ترك ایتمکدر
وبری سراجی نفسله سوندرمکدروبری عقده لی قلمله یازمقدر وبری دیشی منکسر طراق ایله طرانمقدر
وبری والدین واستاذن دعادن اونتمقدروبری قعودی حالنده عمامه سن صارمقدروبری قائم ایکن ایاق
طونن کیمکدر وبری سائله تعزیر ایدوب بوش دوندرمکدروبری تقتیر ایدوب لوازمدن ازخرج ایتمکدر
وبری اسراف ایدوب حدندن زیاده صرف ایتمکدروبری معاش امورندن تکاسل ایتمکدروبری قپوسز
منزلده کیجه تنهاجه یاتمقدر وبومذکورانك مورث فقراولدیغی آثار ایله ثابت ومحققدرواما اسباب غنا
یکرمیدربری فقرایه تصدق ایلمکدروبری هرکسه طاتلی سوز سویلمکدروبری جمله خلقه کولج یوز کوسترمکدر
وبری حسن خط یازمقدر وبری سحروقتی اویانمقدروبری خانه ایله قپو اوکن سپورمکدروبری قابلری بالك
یومقدر وبری فرایض خمسه یی تعدیل ارکان وتعظیم ایله اول وقتنده قیلمقدروبری ضحی نمازن قیلمقدروبری
هرکیجه تبارك سوره سن اوقومقدر وبری اذاندن مقدم مسجده وارمقدروبری ابدستنه مداومت قیلمقدر
وبری سنت فجر ایله وتری خانه ده قیلمقدر وبری طلوع فجردن طلوع شمسه دك دنیا کلامن ترك ایتمکدر
وبری وتری قیلدقدنصکره تکلمسز یاتمقدروبری نسوان ایله ازمجالسه ایتمکدروبری کلام لغوی ترك ایتمکدر
وبری از سویلمکدروبری صباحك سنتیله فرضی اراسنده یوزکره ٭سبحان الله وبحمده سبحان الله العظیم٭
دیمکدر وبری هرجمعه کونی یتمش کره ٭اللهم اغننی بحلالك عن حرامك واکفنی بفضلك عمن سواك٭ دعاسن
اوقومقدر وبومذکوراتی یقیناً تصدیق ایتمك لازمدرکه جمله سی حقدر ومنبع فیض لایزالی امام محمد غزالی
علیه رحمة المتعالی حضرتلرینك بومناجاتی دولت دارین جامع اولدیغی محققدر ٭اللهم انا نسئلك من النعمة
تمامها ومن العصمة دوامها ومن الرحمة شمولها ومن العافیة حصولها ومن العیش ارغده ومن العمر اسعده

ومن

ومن الفضل اعذبه ومن اللطف انفعه ومن الاحسان اتمه ومن الانعام اعمه اللهم کن لنا ولا تکن علینا وحقق
بالزیادة آمالنا واقرن بالعافیة غدونا واصالنا واختم بالسعادة آجالنا واجعل الی رحمتك مصیرنا ومآلنا واصبب
سجال عفوك علی ذنوبنا وامنن علینا باصلاح عیوبنا واجعل التقوی زادنا والعافیة لباسنا وفی دینك اجتهادنا
وعلیك توکلنا واعتمادنا والجنة مأوینا اللهم ثبتنا علی نهج الاستقامة واعذنا من موجبات الندامة یوم القیمة
وخفف عنا ثقل الاوزار وارزقنا عیشة الابرار واکفنا واصرف عنا شر الاشرار واعتق رقابنا ورقاب آبائنا
ورقاب امهاتنا ورقاب جمیع المؤمنین والمؤمنات من النار یا عزیز یا غفار یا جلیل یا جبار یا مهیمن یا ستار یا الله
بفضلك وجودك وکرمك یا اکرم الاکرمین برحمتك یا ارحم الراحمین

خاتمة الخاتمة

بالاده ترغیب اولنان طاعات وعباداتی وبوارادده ترتیب اولنان اداب معاملاتی وعادات اولیای ساداتی انسانه
آسان ایدن توحید اسما وصفاتی وروحن شادان ایدن وحدت ذاتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل
وحدت دیمشلردرکه مادامکه انسانك نفسی میل شهوتله غالب وحیدروقلبی مقلبدن غفلتله مغلوب ومبتدر
وعقلی جسم ایله طبیعت ظلمتنده متحیر ومحبوسدر وروحی کثرتله وحدتدن محجوب ومأیوسدر تحقیقا طاعات
وعبادات اکا عسیر اولور ومعاصی وشهواته میلی کثیر اولور وآداب معاملات مخلوقات اکا کران کاور ومخالفات
واهمال وکسل نفسنه آسان کاور پس اول کمسه بی طاعت یزدان وبی اداب وارکان روحانیتدن بی فر
وانسانیتدن بی خبر قالور زیرا که اول عام کالانعام کثرت اکل وشرب ونوم ایله مکبولدر واوصاف ذمیمهٔ بهیمیه ایله
مجبولدر وعالم اغیارده شهوات نفسانیه ایله مشغولدر اما اکر اول عام خام نیچه ایام تقلیل طعام وتقلیل منام
وتقلیل کلام ایدوب صحبت جمیع ناسی ترك ایله تنهایه کتدیسه ومدام آنای لیل ونهار لا اله الا الله کلمهٔ
طیبه سن صفیر انفاس ایله تکرار ایدوب نفی خواطر وافکار ایله کیدوب مقلب القلوبه توجه واقبال ایندیسه
کلمهٔ توحیدك ملازمت ومداومتنده مودوع وموضوع اولان نور وحدت آنك قلبنه طولوب اول نور وحدت
جمله جهتدن صفحات کائنات اوزرینه منعکس اولوب ظلمات اغیار آنکه منکشف اولوروآندن ماسوا
مضمحل اولوب کثرت اطوارا کا خیالات امثالی کاوب اول عالم وحدتی بولور (بیت) نوتیار که چشم جانی آچر
جوهر لا اله الا الله ٭ چکسه دم کائناتی جمله بودار ٭ ازدر لا اله الا الله ٭ جرعه سندن جهانی مست ایلر ٭
ساغر لا اله الا الله) نور توحید وذوق عرفاندر) ثمر لا اله الا الله) لامعی بولدك ایسه مسرور اول) ظفر لا اله الا الله
پس اول حالده آنك نفس شهوانیهٔ حیوانیه سی میت اولوب نفس انسانیه سی اولان قلبی حیات بولور وعقل
مجردی سجن طبیعتدن چیقوب لطیفهٔ رحمانیه فضاسنه کاور وروحندن حجب کثرت زائل اولوب شمس
وحدت بصیرتله مشاهده قیلور وکندی صفاتی بشریتندن فنا بولوب امر حقه تعظیم وحرمت قیلوب جمله
خلقنه شفقتله طولوب آنك اسمای حسناسیله متصف اولور (بیت) تجلیات خدادر اجلسه چشم شعور ٭
تطورات عوالم تجددات امور ٭ بروز کنج خفیدر بولجه پرشور ٭ بوکار بار الهی بوطمطراق ظهور ٭ پس اول
موحد جمیع معاصیدن اکراه واعراض ایدوب طاعات مولایی جمله دن الذ واحلا بولور وآنك مخلوقاتنه مرحمت
ورأفت ومحبت ومودت وشفقت ورقت وعزت وحرمت ورغبت وخدمت قیلور وانکچون نه هم ونه غم ونه حزن
والم نه ده غرض ومرض قالور ونه کمسه دن خوفی ونه ده رجاسی اولور اول انجق الله ایچون جمیع خلقنه لطف
ورفق وملایمتله معامله ایدوب تعظیم واداب وملاطفتله مکالمه ایدر زیرا که اول جمله خلقی کورر که ظلال امثالی
صاحبلرینه تبعیتله کیدر وحرکات وسکناتلرنده نواصیلری یدنده اولان محرکارینه مسخر بولورکه اول انلری
هرجهته ییدر (بیت) هپ تصرف حقك اولدیغنه علم وار ایکن ٭ یوق انکاه عمل چکدیکم آنك غمیدر ٭ پس
اول عارف کندی ناصیه سی یدنده اولان صاحبندن برلحظه غافل اولمز وبرکسه یه میل واعتمادکابی قیلمز وهیچ
کمسه دن اذیت وکراهیت بولمز وانك عندنده کبیر وصغیر وامیر وفقیر وملیح وقبیح وقریب وغریب وصالح وطالح
وغایب وحاضر هپ برابر اولور وجمله افعالی قدرت باریله بولور جمیع اموری یقین ایله اندن بیلور پس انك خدام
واصدقا واعداسی هرحالده کندی حقنده هرنه ایدرلرسه مراد ومقصودی اول ایشلر اولور زیرا که اول
عبد راضی تسلیم ورضا ایله کندی نفسندن ومراداتندن کیچوب فانی اولمشدر ومراد مولادن غیری مرادی

قالمیوب مراد حق کندی مرادینک عینی بولمشدر پس مولای متعال عبادی یدیله هرنه اجرا واظهار ایلدیسه اول بعینه انک مرادی اولمشدر انکیچون اول فاضل جمیع ناسه اهل اولسون نااهل اولسون عفو ومرحمت وایثار وفتوتله تحبب وتودد ایدوب رب تعالینک کندویه اجرا ایلدیکی مؤنت ناسی طوع ورضا ایله تحمل قیلور وحق تعالینک بونعوته مقابل اولان اسماسی ظهوریچون انی ذل وافتقار ومسکنت واحتقار وتواضع واضطرار وحیا وانکسار اولوب هرکوکده آنکله متأدب اولور وحق تعالی دخی اکا محبت ایدوب السنهٔ خلقله اکا مدح وثنا قیلور (شعر) بسمک اللهم یاذا الامتنان* انت برهان لاصحاب العیان* نحن نرجوا منک توفیق الحضور* عن صمیم القلب فی کل الامور* پس اول کامل وحدتی کثرتده وکثرتی وحدتده بولور وانک عندنده عزلت وصحبت مساوی اولور اول جسمنک خلقه وقلبن خالقه ویروب غرق حضور وسرور اولوب حق ایله قالور وخلق ایله هر معامله‌سی موافقت حق اوزره اولور وبرنسنه‌دن زهدایتمیوب هرنسنه‌یی کندی محلنده استعمال ایده بیلور وجمیع وجودی شعائرالله اولمش کوروب معاملهٔ حبیب خدا کبی تعظیم ایله معامله قیلور ومحبوب القلوب اولوب دولت دارین ایله سعادت کونین بولور وشرک وشک عذابندن قورتلور وتوحید وعرفان ایله ذوق وصفا قیلور* اللهم یسرلنا اللهم ارزقنا جیهم واجعلنا معهم (نظم)

بو توحید اولدی اصلی هر کمالک — كه شرك وشكدر اصلى هر ضلالك
قوز وقه چو توحید اولدی مبدأ — عذاب اکبره شرك اولدی منشأ
عذابه باعث اولان شرك وشكدر — ایرن توحیده ذوق ایتمك کرکدر
کشینك شرکی دکلودر عذابی — ار ایسك غایت ایله اجتنابی
کشینك شرکدن پاك اولسه جانی — اوکورمز هیچ عذاب دو جهانی
بر ایشی زید وعمروك بیلمیدی — عذابه جسم وجانن صالمیدی
کل ایدی زید وعمروه طابعه یی قو — قو انواع شرك وشکدن ال یو
عصات مؤمنینی یاقمد بغی نار — انکیچوندر بکم شرك خفی وار
اکر شرك خفیدر کر جلیدر — قودن پاك اولان لابد ولیدر
خدا قیلز ولی سینه عذابی — ولی اول شرکدن قیل اجتنابی
بو معنادن اکا کیم ایره ارشاد — برایشی زید وعمروه قیلز اسناد
موحد ایلز هیچ غیری اثبات — که التوحید اسقاط الاضا فات
روایت قیلنور کیم پیر بسطام — اوشیخ بایزید اول صاحب اقدام
اودکلو جد وسعی ود قیله — اودکلو خلوتیله عزلتیله
یاقوب هر حالنه اول مرد فایق — آرایوب بولمش بر حقه لایق
دیمش برحقه لایق ایش یوق الحق — مکروار ایسه توحیدم وار آنجق
دینلمش بیله مبسن سوت یدیکك — بوره کیم اول سوت اغرتدی دید یکك
بوسوزله بولنورمی سنده توحید — عجب سن قنده سن یاقنده توحید
اویان غفلتدن ایمدی عاقل ایسن — موحد اوله کوراهل دل ایسن
اولوب کزدن اول قوی هوایی — خدایی بیل یوق اکه ماسوایی
سوای حق هوا بیله هو سدر — بیل انجق حق کیم الله بسدر
چو سن عرفان ایچون کلدك جهانه — هیچ ایتمه آره ده درلو بهانه
ندر دیرسن اکر انك طریقی — بیلور حق بیان نفسن حقیقی
صلاحه کرچه هر معروف بولدر — حقیقتده ولیکن صالح اولدر
که ترك ایلر مقدم ماسوایی — کیجر نفسندن اول اکار خدایی
ایریشور صکره خوش توحید ذاته — باقوب قالمز بو افعال وصفاته

بو توحیده اکر ایرمك دیلرسن — سرای وحدته کیرمك دیلرسن
همان ذکر ایله دائم قرع باب ایت — سوای ترك ایدوب رفع حجاب ایت
دیلرسن اوله سن مقبول حضرت — مؤدب اول بوله سن تا که قربت
دیلر سنکیم قبول ایده سنی رب — مؤدب اول مؤدب اول مؤدب
کوزت یرلی یرنده هر مقامی — عقول نامه کوره دی کلامی
حقیقت ایلسون سرکده جولان — شریعت ظاهرك حفظ ایتسون ای جان
حبیب اللهه سن قیل اقتدایی — صراط مستقیمه کیت هدایی (مناجات

بسم الله فاتح الوجود والحمد لله مظهر کل موجود ولا اله الا الله وحده لا شریك له توحیدا مطلقا عن کشف وشهود والله اکبر منه بدء الامر والیه یعود وسبحان الله مانم سواه مشهود ولا معه غیره معبود واحدا احد علی ما کان علیه قبل حروف الحدود وله فی کل شیء آیة تدل علی انه واحد موجود سره منزه عن الادراك والنفود ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم استنزل به کل خیر وادفع به کل شر وافتق به کل رتق مسدود وانا لله وانا الیه راجعون فی کل امر وحال وخاطر وورود والله هو المرجو والمأمول والمقصود منه الالهام والفهم والجود بلا انکار ولا منازعة ولا جحود باطن بالاحدیة ظاهر بالوحدانیة فلا شیء معه اذ الشیء بالحقیقة مفقود وهو الاول والاخر والظاهر والباطن وهو بکل شیء علیم قبل کون الشیء وبعد الوجود فهو المثنی علی نفسه وهو الحامد والحمد والمحمود احدی الذات واحدی الاسماء والصفات علیم بالجزئیات والکلیات محیط بالفوقیات والتحتیات بل هو الموجود اللهم افتح لی ابواب هذه الکنوز واکشف لی حقایق هذه الرموز وکن انت مواجهی ووجهتی واحجبنی برؤیتی لك عن رؤیتی لنفسی وامح بظهور تجلیك جمیع صفاتی حتی لا یکون لی وجهة الا الیك ولا یقع منی مشاهدة الا علیك اللهم انظر الی بعین الرأفة والعنایة والحفظ والرعایة فی کل شیء حتی لا یحجبنی عن شهودی لك شیء واکون مشاهدا لك بما امددتنی به من نظرك فی کل شیء واجعلنی خاضعا لتجلیك من کل شیء یا من بیده امر کل شیء یا من الیه یرجع کل شیء یا من لا یعلم ما هو الا هو ویا من له الوجود المطلق یا جواد فوق المراد یا مولای انت اولا بی منی کیف لا اقصدك وانت وراء القصد ام کیف اطلبك والطلب عین العبد ابطلب من هو قریب حاضر کیف اعرفك وانت الباطن الذی لا یعرف ام کیف لا اعرفك وانت الظاهر الذی فی کل شیء تعرف کیف اوحدك ولا وجود لی فی عین الاحدیة ام کیف لا اوحدك والتوحید سر العبودیة سبحانك لا اله الا انت ما وحدك من احد سواك اذ انت کما کنت فی سابق الازل ولاحق الابد فعلی التحقیق ما وحدك سواك وما عرفك الا ایاك بطنت وظهرت فلا عنك بطنت ولا لغیرك ظهرت فانت انت لا اله الا انت فیا من ابهم الامر وابطن السر واوقع فی الحیرة ولا اله غیره اللهم انی اسئلك کشف سر الاحدیة وتحقیق عین العبودیة والقیام بحق الربوبیة فانا موجود بك حادث معدوم وانت موجود باق حی قیوم قدیم ازلی عالم معلوم فیا من لا یعلم ما هو الا هو اللهم انی اسئلك الهرب منی الیك والجمع بجمیع مجموعی علیك حتی لا یکون وجودی حجابی عن شهودی یا مقصودی یا معبودی ما فاتنی شیء اذا وجدتك ولا جهلت شیئا اذا علمتك ولا فقدت شیئا اذا شهدتك فنائی فیك وبقائی بك ومشهودی انت لا اله الا انت الشاهد والمشهود یا قریب یا مجیب اللهم یا سمیع اسمعنی منك یا بصیر ابصرنی بك یا علیم علمنی منك یا حی احینی بذکرك یا مرید خلصنی من ارادتی بقدرتك وافتح لی کنز العرش والذات واحقنی تحت انوار الصفات سبحانك لا یعلم من انت سواك سبحانك ما اقربك مع ترفع علاك یا من هو اقرب الی من حبل الورید یا فعال لما یرید الهی عدمی بك عین الوجود ووجودی معك عین العدم فجردنی عن توهم وجودی معك بتحقق عدمی بك واجمع شملی باستهلاکی فیك لا اله الا انت یا احد یا صمد بك الوجود ولك السجود اعوذ بك منی واسئلك زوالی عنی الهی ادخلنی فی لجة بحر احدیتك وقونی بقوة سلطان فردانیتك حتی اخرج الی فضا سعة رحمتك الهی انت القائم بذاتك والظاهر بافعالك وصفاتك توحدت فانت الواحد الاحد وتفردت فی الازل والابد لا معك غیرك ولا فیك سواك اسئلك الفنا فیك والبقاء بك لا معك الهی غیبنی فی حضورك وافننی فی وجودك واقطع عنی کل قاطع یقطعنی عنك واشغلنی بك عنی وعن کل ما یشغلنی عنك الهی انت الموجود الحق وانا المعدوم المحض بقاؤك

بالذات وبقائى بالعرض فجد بوجودك على العدم حتى اكون حيث لم اكن وانت كما انت حيث لم تزل الهى انت الباطن فى كل غيب والظاهر فى كل عين والعالم والمعلوم فى الواحد والاثنين فكم اناجيك وانت المناجى وكم اناديك وانت المنادى فجردنى من توهم الغير ولا غير الا انا ولا انا الا انت سبحانك لا يشغلك شان عن شان ولا يحصرك الوجوب والامكان الهى لا تنفعك الطاعات ولا تضرك المعاصى وبيدك ملكوت القلوب والنواصى واليك يرجع الامر كله فلا نسبة للمطيع والعاصى فقدس سرى باسرار وحدانيتك واسكر روحى بخمور جمال ربوبيتك وزين عقلى بعلوم لدنيتك ونور قلبى بانوار حضرتك وانقلنى من دركات خلقى وخلقى الى درجات حقك وحقيقتك انت ولى ومولاى بك مماتى ومحياى رب غيبنى عن جميع خلقك واجمعنى عليك بحقك واحفظنى بشهود تصرفات امرك فى عوالم فرقك رب انى بك توسلت ومنك سئلت وفيك لا فى شئ سوالك رغبت لا اسئلك سوالك ولا اطلب منك الا اياك لا اله الا انت رب اغننى بك فى كل شان واشهدنى بلطفك فى كل آن وافتح عين بصيرتى فى فضاء ساحة التوحيد لاشهد قيام الكل بك شهودا يقطع نظرى عن كل موجود ياذا الفضل والجود رب طهرنى ظاهرا وباطنا من لوث الاغيار والوقوف مع الاطوار بفيض من ظهور قدسك وغيبنى عنهم ببارقة من بوارق انسك واطلعنى على حقايق الاشياء واسمعنى نطق الاكوان بصريح توحيدك فى العوالم كلها وابعدنى من القواطع عن حضرة قربك وامح من لوح فكرى اشكال الاعيان واثبت فيه سر قربك السابق المكنون بين الكاف والنون وازل ظلمة طبعى وبشريتى بتجلى نور ذاتك يا نور النور يا عالم المبادى الصدور رب اسئلك فناء انانية وجودى وبقاء امنية شهودى يا موجودى يا مقصودى يا معبودى يا هو يا من هو هو يا من ليس الا هو يا اول يا اخر يا ظاهر يا باطن سبحانك لا اله الا انت الواحد الاحد الفرد الصمد يا كريم برحمتك يا ارحم الراحمين ختمت هذا الكتاب بمناجات العارفين

(نظم)

حق به اولمز اوغورلدر بو كتاب	اكدرر خير ايله انى بيحساب
كيم بونى اوقورسه مرد كار اولور	كيمكه فهم ايلر اوبرخوردار اولور
بو كتابى اوقيانى يا زنى	معرفت كنجيله باى ايت ياغنى

تأليف هذا الكتاب وقع * فى تاريخ غقع * نفع الله من به انتفع * قد تم طبع هذا الكتاب المستطاب * المقبول المرغوب فيه عند اولى الالباب * بعناية الله الملك الوهاب * المسمى بمعرفتنامه * الذى فوائده للخلايق عامة * المحتوى على كل علم باهر * الحقيق بقول الشاعر *

هذا كتاب لو يباع بوزنه * ذهبا لكان البايع المغبونا

اوما من الخسران انك آخذ * ذهبا ومعط جوهرا مكنونا

وهو من تأليفات العالم العامل * الفاضل الكامل * جامع جميع الفضائل * تاج العلماء المحققين * سلطان العارفين * برهان العاشقين * قطب الكاملين غوث الواصلين * المنقاد بالتعظيم لكل اوامر الله * المعتاد بالشفقة على جميع خلق الله * العارف بالله الخلاق * المعروف بين الخلائق فى الافاق * اعنى به حضرت سيدنا ومولانا ومن من كل الوجوه اولانا السيد الحاج الشيخ ابراهيم الحقى الفقير الحليم السليم رحمه الله الرؤف الرحيم خليفة حضرت الشيخ سيدنا فقير الله قدس الله شريف اسرارهم * وافاض علينا من فيوضات انوارهم وكان انطباعه بالمطبعة الكبرى ببولاق مصر المحميه التى انشأها صاحب السعادة الابدية محمدى الاخلاق على الهمم * ناشر رايات العدل والاحسان بين الامم * محررا تصحيحه على يد احمد افندى من تلامذة الشيخ حافظ محمد مراد شيخ السادة النقشبندية سنة الف ومائتين واحدى وخمسين من هجرة سيد المرسلين وحبيب رب العالمين عليه افضل الصلاة والسلام وعلى آله واصحابه الكرام

هذه

هذه صورة مكتوب ابراهيم حقى بعض اخوانه فى الله

بسم الله الحمد لله وصلى الله على مصطفاه ومن اجتباه وبعد ايها الاخ فى الله اعزك الله وصل الى مكتوبك بكرم الله وقبلت ما فيه بلطف الله واجبت سؤالك باذن الله وكتبت لك هذه القائمة بعون الله وبعثتها الى صوبك حبا فى الله فاذا وصلت اليك بمشية الله فاسئل من فضل الله ان تكون هذه الوصايا مقبولة عندك وعند الله وان تعمل بها بتوفيق الله حتى تدخل فى زمرة اهل الله اوصيك اولا بتقوى الله حتى تذوق طعم حب الله واوصيك بالتوكل على الله حتى يكفيك الله واوصيك بتفويض جميع الامور الى الله حتى تستريح عن العزم والاختيار والتدبير المخالف لتقدير الله واوصيك بالتسليم والرضاء بقضاء الله حتى تسلم من المخالفات وتنال رضاء الله واوصيك بالصبر الجميل على ايذاء الناس لله حتى تنسى اوصاف البهايم وتتخلق باخلاق الله واوصيك بكظم الغيظ وبالعفو عن عباد الله حتى تجد حلاوة عفو الله واوصيك بستر العيوب وبالشفقة على جميع خلق الله حتى يستر الله عيوبك ويرحمك الله واوصيك بالعزلة عن الغافلين عن الله حتى لا يشغلوك عن التوجه الى الله وعن الحضور مع الله واوصيك بالصدق وخلوص النية فى جميع احوالك لوجه الله حتى لا تلتفت الى غرض النفس ولا الى نظر الخلق لئلا تسقط عن نظر الله واوصيك بالاتباع قولا وفعلا وظاهرا وباطنا لحبيب الله حتى يحبك الله ويعزك الله ويهديك الله واوصيك بكتم احوال القلب وستر اسرار الحب وحفظ حدود الله عن كل من لا يعرف نفسه ولا يطلب ربه ولا يعرف الله حتى يطيب عيشك ويدوم حضورك ويحفظك الله وتكون امين الحق ومحرز اسرار الله واوصيك بالتوبة والرجوع الى الله من كل ما يقطعك عن الله حتى تجد الحق مع الكل والكل مع الله واوصيك بترك جميع ما سوى الله حتى تشهد الوحدة فى الكثرة والكثرة فى الوحدة وتجمع بين حب الخلق وحب الله فتعامل الخلق بالادب مع الله واوصيك بترك حظوظ النفس وبالسفر القلبى عنها الى الله حتى لا تبتلى بالسفر الظاهر لاجلها ويصفو وقتك مع الله واوصيك بتقليل الطعام والمنام والكلام بغير الله حتى تذوق لذة الالهام وحلاوة الانس بالله واوصيك بمداومة الذكر القلبى بكلمة لا اله الا الله حتى يتنور قلبك بنور وحدانية الله وينعكس ذلك النور على صفحات الكائنات وتشاهد وحدة الوجود بنور الله فتنال دولة الفقر الحقيقى وسعادة الفناء فى الله واوصيك بنفى الخواطر والافكار فى ملاحظة غير الله حتى لا يبقى حجاب بينك وبين الله فيكون قلبك بيت الله واوصيك بتجلية مرآة القلب بصيقل ذكر الله حتى تنظر فيه ويظهر لك سر معية الله وتجد ربك اقرب اليك منك وتكون من المقربين الى الله وتعرف نفسك وربك بالله وتملك كنز معرفة الله وتنال السعادة الابدية وتلحق بخواص رجال الله واوصيك بالاعراض عنك والاقبال على الله حتى تكون ناسيا لنفسك ومتذكرا لله واوصيك بمحو الوجود بالكلية فى محبة الله حتى يجذبك بلطفه اليه ويكون هو سمعك وبصرك فتسمع بالله وتبصر بالله فتفنى عنك وتبقى بالله فلا يبقى لك انتظار ولا احتياج الى خارج عنك ولا شغل مع الله غير الله وتكون مستغنيا بالله عما سوى الله واوصيك بدوام الاشتغال السرى بوحدانية الله حتى لا يخطر ببالك فى جميع احوالك غير الله خصوصا فى مظاهر الافعال فلا تشاهد الفعل الا من الله من العطاء والمنع والضر والنفع والايذاء والابلام والاهداء والانعام وسائر ما يصدر عن الانام فاذا ظهر انعام فلا تشكر حقيقة الا الله وتشكر ذلك المظهر مجازا لكونه كالالة لله واذا وقع ايذاء او ابلام فترى ذلك من عدل الله ولا تعاتب ذلك الشخص لكونك فى جميع الاحوال حاضرا مع الله وغايبا عما سواه واوصيك بخلاصة هذه الوصايا وهى ترك الكل ونسيان النفس والهوى فى جنب ذكر الله حتى لا يبقى فى القلب الا الله وتموت نفسك الحيوانية ويحيى قلبك بالله فتكون حينئذ ولى الله قال العارف بالله من كان فى قلبه الله فعينه فى الدارين الله ومن كان فى قلبه غير الله فخصمه فى الدارين الله يا اخى فالله الله لا تغفل لحظة عن الله حتى لا تجد فى قلبك غير الله ولا تعرف ابدا الا الله الاول الله والاخر الله والظاهر الله والباطن الله والحى الله والباقى الله من المحب فى الله حقى بن حقى الله

مريد فقير الله رحمهم الله

(بيت) والله انهم الوصايا القدسية * لطالب المعرفة والمحبة الانسية

(بيت) شفاى صدر مؤمندر وصيت نامۀ حقى * قبول ايدن بولور دائم حضور حضرت حقى

تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب

